Digitized by Google

Bg - n. 12/2

BIBLIOTECA NAZIONALE di TORINO
Bg.
n 2
12
Bibliografia

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

JO: ALBERTI FABRICII
BIBLIOTHECA LATINA,
SIVE
NOTITIA AUCTORUM VETERUM LATINORUM,

Quorumcumque ſcripta ad nos pervenerunt, diſtributa in Libros IV. Supplementis, quæ antea ſejunctim excuſa maximo Lectorum incommodo legebantur, ſuis quibuſque locis nunc primum inſertis.

TOMUS SECUNDUS,

Ad cujus calcem accedunt ſuppleta ingens lacuna aliquot paginarum in ſcholiis Euſtathii ad Dionyſium Periegetem, & Aur. Cornelii Celſi Rhetorica ex unica Sixti Popmæ editione.

BIBLIOTECA NAZIONALE DI TORINO



ANNULLATO

VENETIIS, MDCCXXVIII.
Apud Sebaſtianum Coleti.
CUM APPROBATIONE ET PRIVILEGIO.

Biblioteca Nazionale di Torino

Dono del Comune di Siena
Giugno 1904

Digitized by Google

BIBLIOTHECÆ LATINÆ,

SIVE

NOTITIÆ AUCTORUM VETERUM LATINORUM,

LIBER III.

De Scriptoribus æneæ, & ferreæ ætâtis à temporibus Antoninorum ad corruptum penitus nitorem ſermonis latini.

CAPUT I.

DE AULO GELLIO.

Gellii ætas. 1. *Noctes Atticæ*. 2. *Earum editiones*. 3. * *Index Scriptorum à Gellio laudatorum*. 4.

I. AULUS (*a*) GELLIUS, Romanus, Romæ in Rhetorica diſciplina Cornelii Frontonis, deinde Athenis Philoſophorum Phavorini, Tauri, T. Euſtachii, Peregrini & aliorum auditor, *vir elegantiſſimi eloquii & multæ ac facundæ ſcientiæ* dicitur Auguſtino IX. 4. de Civ. DEI. Sane litterarum & antiquitatis peritiſſimus fuit, floruitque ſub Antonino Pio (*b*), mortuus primis annis Marci Antonini Philoſophi. * A. Gellium vocant etiam Servii & S. Auguſtini Codices, nec non Priſciani, Joannis Sariſberienſis item ac Papiæ, & Vincentii Bellovacenſis in ſpeculo doctrinali : licet in hoc Agellius etiam quandoque per errorem legitur, quod præfert cum Lipſio Obertus Gifanius Epiſtola ad Muretum, in qua etiam affert vetus hemiſtichion neſcio cujus poetæ *ut doctus Agellius*

(a) Ita potius auctore Lupo Ferrarienſi Epiſt. 1. & 5. videtur nomen ejus efferendum, quam *Agellius*, etſi non ignoro auctoritate MS. Cod. Priſciani aliter ſenſiſſe Juſtum Lipſium VII. 8. quæſt. Epiſtol. Obertum Gifanium; Jac. Schegkium; Lud. Carrionem, Gerh. Jo. Voſſium alioſque, Salmaſium etiam in commentario inchoato MS. ad Arnobium. At pro ſententia eorum qui Aulum Gellium vocant, vide Lambecium in Prodromo lucubrationum ad hunc ſcriptorem. In Theodori Gazæ libello de menſibus, ubi Ἀλλος Κωμῳδιῶν λόγος laudatur, innuitur Aulus Gellius. Gelliis variis in Glandorpii Onomaſtico p. 382. memoratis adde Cajum Gellium de quo Diodorus Sic. XX. T. 2. p. 817.

(b) Confer H. Dodwelli diſſ. de ætate peripli maris Euxini §. 10. p. 117. ſeq. T. 1. Geographor. Græcorum minorum V. C. Jo. Hudſoni.

lius inquit. Atque Agellium reperit etiam eruditiſſ. Pfaffius in Codice epitomes Lactantii antiquiſſimo Taurinenſi, quinti ſi fas eſt credere ſæculi. Gaufridus ſive Galfridus Anglicus circa A. 1200. clarus in poetria nova v. 1836.

In ſimili forma retractat Agellius iſtud.

Et v. 1863. *& teſtis Agellius auctor*. Sed aſſentior Petro Servio, Medico Romano, qui capite 2. Miſcellaneorum: (a) *Apud pleroſque*, inquit, *viros doctos invaluit opinio, apud Tranſalpinos omnes* (nimis dictum hoc liberaliter) *uſus obtinuit, ut veteri AULI GELLII nomine repudiato AGELLIUS appelletur. Ego vero antiquum retinendum eſſe nullus dubito. Id ut credam faciunt ſex Vaticani Codices, impreſſi libri omnes, & Romanus uſus. Etenim ut hinc exordiar, Agelliam* (b) *familiam vix, imo ne vix quidem apud Romanos reperies: Gelliam vero apud Ciceronem, Livium, Dionyſium, Valerium, Plutarchum, Aſconium, Faſtos Capitolinos. Accedit quod ſi Agellii nomine gentilitio appellandus eſt, nam quæ in* ius *deſinunt gentilitia ſunt, prænomen ei neceſſario imponendum: neque enim fieri poteſt ut quiſpiam prænomine, hoc eſt, proprio nomine careat. At Agelli prænomen* (c) *apud neminem videre eſt, aut veterem aut recentiorem auctorem; Ergo neceſſario ſequitur ut Aulus ſit prænomen, Gellius nomen gentilitium. -- In uno eodemque libro Vaticano, qui ſolus habet* Agellius, modo *Agellius ſcriptus eſt per g minuſculum, modo per majuſculum, ita*, AGellii liber quartus. *Unde conſtat plane oſcitantes fuiſſe librarios, nec de majuſculis aut minuſculis literis, multo minus de punctis laboraſſe. Nemo enim non videt* AGellii *interpretandum eſſe* Auli Gellii, *& puncto intermedio ſejungendum, aſſentientibus omnibus aliis Vaticanis libris, quorum plerique habent* Auli Gellii Noctes Atticæ, *prænomine ſcilicet omnibus litteris ſcripto: alii* A. Gellii, *prænomine ex antiquo more exarato per unicam litteram A. puncto terminatam. Omnino igitur retinenda eſt vetus nomenclatura, & Aulus Gellius appellandus.*

De Gellii ætate conſulendus etiam illuſtriſſ. Noriſius in Cenotaphiis Piſanis pag. 464. Salmaſius libro de Helleniſtica pag 37. *Antoninorum ævo Agellius politiſſime & elegantiſſime ſcripſit, & prorſus* ἀρχαϊκὸν *dicendi modum imitatus eſt*. Idem pag. 85. *Agellius infinitis vocibus locum dedit in Atticis noctibus, quæ noctem potius quam diem ea in ætate ſaperent, adeo obſcura erant ac tenebroſa, & vix illius temporis hominibus intellecta. Apud omnes tamen hodie literatos pro elegantiſſimo Latinæ linguæ auctore habetur, & olim habitus eſt, paſſimque*

(a) Tom. 2. Miſcellan. Italic. erudit. Gaudentii Roberti pag 21.

(b) Ἀγγέλιος cujuſdam mentionem reperi apud Socratem V. 10. Hiſt. Eccleſ. & ſicut à ſervo Servilium, à virgula Virgilium, ſic ab agello fieri Agellium Priſcianus annotat libro IV. pag. 634.

(c) Dicere poſſis ſimiliter Arnobii nullum prænomen exſtare.

ſimque à Grammaticis tanquam ſcriptor idoneus citatus, à quibuſdam etiam multis in locis ad verbum pæne tranſcriptus.

II. Exſtant *Noctium* (a) *Atticarum* ad liberos ſuos *libri XX.* (b) varia & facunda ſcientia referti, quos ita inſcripſit, quod longinquis per hyemem noctibus in agro terræ Atticæ commentationes illas ludere ac facere exorſus eſſet, ut ipſe ait in (c) præfatione, quæ in antiquioribus editionibus perperam locum extremum libri vigeſimi occupat. Liber *ſextus* ἀκέφαλος eſt. Libri *octavi* qui in quindecim capita diſtinctus periit ſola *argumenta* ad nos pervenerunt, qualia libris ſuis Gellius id præfixiſſe ipſe in præf. teſtatur, etſi, quæ hodie habemus an Gellii ſint vel potius *Avieni* (d) qui in MS. quodam Gellium recenſuiſſe dicitur, ambigunt aliqui eruditorum. Vide H. Stephani noctes Pariſinas num. 4. 5. à cujus tamen ſententia merito recedit V. C. Jacobus Gronovius p. 12. ad Gellium & 743. * Argumenta capitum, quæ habemus, an ab ipſo Gellio an ab Avieno ſint, dubitant poſt H. Stephanum Olaus Borrichius in Cogitationibus de Latina lingua pag. 79. & Fridericus Rappoltus Obſervationibus ad Gellii II. 28. p. 3. ſeq. Sed dubitant ſine magna cauſa, ut jam notatum Jac. Gronovio, & nuper oſtendit Chriſtianus Falſterus in vigilia prima Gellianis noctibus apud Ripenſes impenſa, editaque Hafniæ 1721. 8. in qua libri octavi argumenta (quæ libro ipſo amiſſo ſola hodie ſuperſunt) ſingulari ſtudio illuſtravit, notavitque illa primum lucem vidiſſe ex Codice, ut ait editor, vetuſtiſſimo, in editione Veneta Philippi Picii Mantuani A. 1500. Libri octavi caput quintum ex ingenio reſtituit Durantius Caſellius l. 2. cap. 4. Var. Lectionum.

III. Primus (e) Gellium edidere Conradus Svveinheim & Arnol-

(a) Sic. Gellii imitatione *Noctes Pariſinas* ſcripſit H. Stephanus, *Brixianas* Felicianus Betera, *Romanas* Curtius Lancilottus, *Tuſculanas* & *Ravennatenſes* Jo. Matthæus Cariophyllus, *Africanas* Sigiſmundus Pauluzius, *Solitarias* Jo. Baptiſta Perſona, *geniales* Jo. Nardius: *Nocturnas exercitationes* Franciſcus Rubæus; *Noctes Chriſtianas* D. *Jo. Fechtius* Roſtochienſis Academiæ lumen, Antonius Borremanſius *Veſperas Gorinchemenſes*, Jacobus Guſſetus *Groningenſes*, alius denique *Noctes Theologicas*, quibus propter obſcuritatem fuerunt, qui titulum impoſuere *tenebrarum Theologicarum*; * Noctes *Auguſtas* ſive *Peruſinas* M. Antonius Bonciarius, *Mormantinas* Joannes Bachotius, *Medicas* Jo. Freitagius Profeſſor Groningenſis.

(b) In Catalogo MSS. If. Voſſii cod. latino V. memoratur Aulus Gellius deſinens in libro vigeſimo tertio. Sed theſaurus, quod ajunt, carbones.

(c) Præfationem loco ſuo motam poſtliminio reſtituendam monuit Salmaſius Prolegomenis ad Solin. & Langbænius in limine notarum ad libellum Aureolum Longini περὶ ὕψους. Quod factum etiam in editionibus Gellii Oiſeliana & Gronovianis.

(d) Vide Jac. Schegkii præmeſſ. Epiſt. 6.

(e) Notitiam aliquot antiquiorum Gellii editionum fateor me debere V. C. Jacobo Gronovio, qui in nova ſua Gellii editione illas annotavit; aliquot etiam petet Lector ex Thomæ Crenii par. 16. animad. Hiſt. Phil. p. 31. ſeq.

Digitized by Google

noldus Panartz (*a*) Romæ 1469. fol. Commentarios *Joannis Andreæ*, eodem anno Romæ editos, memorat Catalogus Gudianus p. 327. Editio Veneta prima ex ædibus Petri de Maximis A. 1472. fol. lucem vidit, & cum MSS. collata à Franciſco Junio Franciſci filio exſtat inter libros Iſ. Voſſii, Lugduni Batavor. * Vir Clariſſ. Euſebius Renaudotus mihi ſignificavit apud ſe eſſe editionem Gellii Venetam per Nicolaum Jenſon Gallicum A. 1472. fol. excuſam Nicolao Truno, Duce Venetiarum inclyto. Eadem fol. Neapoli in Bibl. Joſephi Valletæ, atque in Bibl. Mazariniana eam Lambecius evolvit. Video & memorari alteram Romanam Anno 1474. fol. Veneta altera An. 1477. fol. per Andream Jacobi Catharenſem. Brixienſis per Boninum de Boninis de Raguſa, An. 1485. correctore Marco Scaramucino de Palatiolo. * Hanc celeberrimus Perizonius legavit Bibl. Leidenſi. In ea legitur hocce octaſtichon:

Si quem Cecropia clarum Latiaque Camœna
Eſſe juvat, Geli ſcripta probanda legat.
Attica nox luci nunquam ceſſura diurnæ
Ad varias artes quam bene monſtrat iter.
En tibi, docta cohors, Marcus (b) *correxit ad unguem,*
Quem tulit Adriaco Brixia Marte potens.
Si quid erit falſi, veniam dabis, inſcia turba
Forſitan huic nocuit, dum celerabat opus.

Joannis Claimundi commentarium in Gellium, quem adoleſcens concinnavit, laudat Robertus Viduus hoc Epigrammate, apud Joh. Lelandum pag. 486. de ſcriptoribus Britannicis.

Qua te laude canam felix Claimundia proles,
Qui tantum, imberbis undique, ludis opus.

Vincentinam Gellii editionem commemorat Barthius pag. 1597. Adverſar.

Veneta tertia A. 1486. quarta 1491. fol. quinta A. 1500. Philippi Picii Mantuani, & ſexta 1509. 4. apud Joannem de Tridino cum præfat. Philippi Beroaldi ad Sigiſm. Hoenlohum Scholaſticum Germanum, præmiſſis verſibus Jo. Petri Feretrii Ravennatis, Caroli Capelli P. V. Franciſci equitis F. & Victoris Falchonii, in qua *libri octavi argumenta* primum edita fuerunt. Baſileenſis A. 1506. Pariſienſis 1511. 4. in ædibus Aſcenſianis ad exemplar recognitionis Beroaldinæ: & 1515. 4. ex recenſione Joannis Connelli cum præfat. ejuſdem Philippi Beroaldi. Florentina Philippi Juntæ A. 1513. 8. Aldi-

(a) * Fallitur Lambecius, qui primam Gellii editionem Romanam in domo Petri de Maximis à Conrado Svveinheim, & Arnoldo Pannartz 1469. fol. curatam Aldo tribuit. In illa nomen Aulus Gelius, per ſimplicem liquidam effertur, ut teſtatur Mich. Maittaire pag. 65. annal. typograph.

(b) Marcus Scuramucinus de Palatiolo.

Aldina A. 1515. 8. Lugdunenſis, forma minore A. 1515. 8. Argentoratenſis A. 1517. fol. & altera 1521. 8. Baſileenſis 1519. fol. Pariſienſis cum ſcholiis *Badii Aſcenſii*, Pariſ. A. 1519. 1524. fol. Colonienſis apud Eucharium Cervicornum 1526. fol. & eodem anno apud Soterem, 8. & *Petri Moſellani* Protognenſis in Gellium annotationes Baſil. 1526. 8. quæ exſtant etiam in edit. Gellii Pariſ. 1532. & Colon. 1533. 1537. & 1549. 1566. 8. apud Gymnicum. Baſil. 1549. 1561. Lugdunenſis apud Seb. Gryphium, 1534; & altera Gryphiana 1539. & tertia 1546. quarta 1550. quinta 1555. ſexta 1559. 12. ſeptima 1561. & octava 1566. 8: apud Anton. Gryphium. Pariſienſis altera tertiaque cum ſcholiis Badii Aſcenſii ex annotatis *Ægidii Maſerii* Pariſienſis 1524. & 1536. fol. in qua poſteriore editione additæ notæ Petri Moſellani. Veneta 1544. & 1573. 8. Pariſienſis quarta 1564. 12. & quinta 1584. apud Hieron. de Marnef &c. forma minore. Lugdunenſis apud Barthol. Vincentium 1571. & altera 1585. 12. tertia 1592. 12. Tornæſiana, Genevenſis 1621. forma minore.

Sed inprimis utilem operam huic ſcriptori caſtigando præſtitit *Lud. Carrio*, & qui cum notis, emendationibus & noctibus Pariſinis (*a*) edidit *H. Stephanus* Pariſ. 1585. 8. etſi commentarios eorum integros in Gellium deſideremus non minus quam promiſſas editiones ab Ob. Giphanio, Juſto Lipſio (*b*), Joſ. Scaligero & Jo. Wovverio, Jo. Pricæo, Claudio Salmaſio, & Petro Menardo Turonenſi, & Claudio Salmaſio. *Petri* quoque *Lambecii* prodromus lucubrationum in Gellium, quem cum MS. Regio Pariſienſi contulerat, typis expreſſus Pariſ. 1647. 8. epidromo hactenus diſtituitur, nec prodromi editio ſecunda, quam priore quadruplo auctiorem in prodromo hiſtoriæ librariæ idem Lambecius promiſit, unquam lucem adſpexit. *Philippi Caroli* animadverſiones in Agellium cum ejuſdem in Curtium obſervatis, præmiſſa de Criticis diſſertatione poſt ejus obitum à Chriſtoph. Arnoldo editæ Norimbergæ 1663. 8. non ultra librum 14. (*c*) procedunt. * Editionem Gellii Genevenſem ſive Aurel. Allobrog. A. 1609. ex H. Stephani recuſam recenſione & ob contextum ſcriptoris emendatiorem, & ob notas breves quidem ſed optimæ

(a) In prima ſtatim Gellium Stephanus tuetur adverſus acrem Ludovici Vivis cenſuram, qui lib. 3. de diſciplinis Gellium vocat *hominem rhapſodum plane, congeſtorem potius quam digeſtorem, & oſtentatorem quam peritum, loquaculum ſine eruditione, in verbis ac ſententiis putidulum* &c.

(b) Vide Lipſium II. 3. elect.

(c) Chriſtophorus Adamus Rupertus nota marginali ad Caroli animadverſiones p. 380. ad illa verba: Agite igitur ò mei, perſeverate animum). *Utinam & auctor perſeveraſſet, nec imperfectas has nobis lucubrationes reliquiſſet.*

frugis, utpote è Carrione, Jureto, Cujacio, Turnebo, Caſaubono, Lipſio, Manutio, Adr. Junio, Meurſio, Fruterio, Dionyſ. Gothofredo ſelectas, commendat Chriſtianus Tychonius Epiſtola ad Chriſtianum Falſterum ſpecimini hujus Gelliano inſerta p. 69.

Jani Paſſeratii notarum in Gellium MStarum, quæ fuerint apud Jacobum Mentelium Pariſ. Medicum, mentio in Lucæ Langermanni ad Lambecium Epiſtolis MSS. Editionem Gellii affectam pridem à Lipſio liquet ex Epiſtola ejus ad Theodor. Canterum A. 1580. *Agellius meus paratus eſt ; differo tamen propter commentarium Cornelianum*, (in Tacitum) *quem priorem extrudere volo*. Merico Caſaubono etiam (præf. ad Polybium) Caſp. Scioppio, & Henrico Ernſtio Gellium edere in animo fuit. Scaligerana p. 160. *Lucas Fruterius avoit un Agellius tout preſt d'eſtre imprimè, qui luy a eſtè derobè*. Gellii noctes illuſtriores à ſe factas proximis nundinis emiſſurum ſe ſcripſit Carolus Hannibal Fabrottus Commentario ad XVI. 10. Cod. Theodoſ. de paganis pag. 9. Pariſ. 1618 4. ſed neſcio quibus cauſis impeditus id neutiquam præſtitit.

Emendatiſſimam vero Gellii editionem (a) A. 1651. 12. Amſtelodami in lucem emiſit *Jo. Frid. Gronovius*, atque iterum 1665. 12. quam ut plurimum ſequitur Lugdunenſis, quæ *Antonii Thyſii*, & cum ille labori huic immortuus eſſet, *Jacobi Oiſelii* cura in Belgio prodiit, ſelectaque ex variis doctiſſimorum hominum ſcriptis commentaria adjuncta habet, ſubjecto indice ſcriptorum à Gellio allegatorum Anno 1666. 8. In uſum Delphini Gellium illuſtravit *Jacobus Prouſt*, Pariſ. 1681 4. Ab eo tempore Gellius cum notis & emendationibus *Jo. Frid. Gronovii* ad priores novem libros excuſus eſt Lugd. Bat. 1687. 8. Denique ibidem 1706. 4. luculentam Gellii editionem adornavit *Jacobus Gronovius* dicatam illuſtriſſimo, & doctiſſimo Abbati Dominico Paſſioneo, in qua locis quamplurimis emendatior eſt contextus è collatione MSS. Codicum, cum notis utriuſque Gronovii parentis & filii, atque caſtigationibus acceſſerunt *P. Lambecii* Prodromus lucubrationum Gellianarum, *Caſp. Scioppii* integr. collatio duorum Codicum MSS. & ex *Lud. Carrionis* Caſtigationibus excerpta. Notæ Variorum ex editione Thyſiana non integræ adjunctæ ſunt, ſed loco earum frequentes paſſim in Thyſium & Oiſelium & alios viros eruditos Jac. Gronovii invectivæ.

Gloſſarium vocum haud vulgarium in Gellio edere voluit Barthius,

(a) Hanc editionem Jac. Perizonius habuit collatam cum Codice Petavii, Senatoris Pariſ. ſcripto A. C. 1170.

Digitized by Google

thius, cujus ſpecimen vulgavit VIII. 16. Adverſar. Julii Cæſaris Scaligeri *problemata Gelliana* edita ſunt Amſt. 1651. 12. D. Frid. Rappolti *Logica* Gelliana, in qua loca Gellii ad Dialecticam ſpectantia illuſtrantur, prodiit ſeparatim Lipſiæ 1654. 4. * Verborum Gellianorum rariorum Catalogum dat Jacobus Moſantus Brioſius in Epiſtolis editis Cadomi 1670. 8. p. 224. ſeq. Sed uſibus ſtudioſorum longe accomodatius eſt futurum, pleniuſque ſatisfaciet lexicon Gellianum, quod pulchris locupletatum obſervationibus daturus eſt, & cujus nuper ſpecimen vulgavit Clariſſimus vir Chriſtianus Falſterus. D. Gatti Agellius vindicatus eſt diſſertatio referta conviciis in P. Mazzuchellum ſuper loco Gellii XVI. 13. de municipiis in jus Coloniarum mutari geſtientibus. Vide Diarium Venetum, Giornale de' letterati d' Italia Tom. XIV. pag. 140. ſeqq.

Prætereo editiones Gellii promiſſas vel affectas à Lipſio, Giſanio, Wovverio, Cornelio van Dalen, Jo. Pricæo & Petro Menardo Turonenſi. Jacobi Crucii & Pontani animadverſiones in Gellium ab Allatio & Thyſio laudatas notavit Jac. Gronovius.

IV. Index Scriptorum à Gellio laudatorum

ex editione Jacobi Gronovii.

L. Accius lib. 14, cap. 1. Atreo 13, 2. Didaſcalico primo 3, 11. Neoptolemo 13, 3. Pelopidis 2, 6. Pragmaticis 20, 3. Sotadicorum primo 7, 9.

M. Accius Plautus 4, 7, 18, 12, 19, 8. in comœdia 1, 7. Amphitryone 1, 7. Aſinaria 1, 22, 7, 17, 18, 12. Aſtraba 11, 7. Aulularia 3, 14, 7, 9. Bacchidibus 3, 14. Bœotia 3, 3. Caſina 1, 7. Ciſtellaria 3, 16. Clitellaria 7, 7. Epidico 4, 6, 17. Epitaphio ſuo 1. 21. Freto 3, 3. Menæchmis 3. 14, 18, 9. Milite glorioſo 15, 15. Moſtellaria 20, 6. Nervolaria 3, 3. Perſa 5, 21. Pœnulo 13. 28. Pſeudolo 20, 6. Rudente 9, 12. Sticho 7, 17. Trigeminis 7, 9. Trinummo 17, 6. Truculento 13. 21.

Ælius Meliſſus libro de loquendi proprietate 18, 6.

L. Ælius Stilo Præconinus 2, 21, 3, 3, 5, 21. commentario de proloquiis 16, 8.

L. Ælius Tubero 14, 7, 8. in hiſtoriis 6, 3, 4. hiſtoriarum primo 10, 28. de officio judicis 14. 2. libro ad C. Oppium 7. 9.

Æſchines in oratione qua Timarchum de impudicitia accuſavit 18. 3.

Æſchylus ἐν τῷ πυρφόρῳ προμηθεῖ 13, 17.

Aeſopus Phryx in Apologis 2, 29.

L. Afranius togatarum ſcriptor in togata 20, 6. in *Conſobrinis* 15, 13. in togata, *Sella* 13, 8. in togata, *Titulus* 10, 11.

A. Albinus hiſtoriæ libro 1, 11, 18.

Alcæus in poematis 17, 11.
Alexander Ætolus 15, 20.
Alexander magnus epiſtola ad Ariſtotelem 20, 5.
Alexis comicus 2,23,4,11. in comœdia, quæ Pythagoræ vita inſcribitur 4, 11.
Alfenus Varus libro Digeſtorum XXXIV. Conjectaneorum ſecundo 6, 5.
Anacreon 19,9.
Andronicus philoſophus 20, 5.
Annæus Cornutus commentario in Virgilium 2, 6. de figuris ſententiarum libro ſecundo 9, 10.
L. Annæus Seneca ad Lucilium epiſtolarum libro XXII. 12, 2.
Annianus poeta 7,7,9,10.
Antiſthenes Socraticus 9, 5.
Q. Antiſtius Labeo 1, 12, 15, 27. commentariis ad XII. tabulas 1,12,20,1. libro de duodecim tabulis ſecundo 7,15. libris ad edictum prætoris quarto, *ibid.* libris poſterioribus. *ibid.* ad edictum ædilium curulium 4.2.
Apollodorus 2,23. in Chronicis 17,4.
Appion Pliſtonices 6,8. in Aegypriacis 5, 14, 10, 10. libri Aegyptiacorum quinto 5,14,7, 8.
Ariſtarchus grammaticus 2, 25.
Ariſteas Proconneſius 9,4.
Ariſtides Samius 3, 10.
Ariſto I. C. 1, 18:
Ariſtophanes 1,15,13,23,20,11. in comœdia Ακλαεὶς 19, 13. ἐν ταῖς προτέραις θεσμοφοριαζούσαις 15, 20.
Ariſtoteles 2,12,22,3,11,16,10,2, 15,26,19,2,5. libro de animalibus ſexto 13,7. epiſtola ad Alexandrum Magnum 20,5. libro περὶ μνήμης 7, 6, 8, 7. libris problematum 1,11,2,30. problematibus acroamaticis 20,5. encycliis 20,4. exotericis 20,5. problematibus phyſicis 19, 4, 5, 6. problematum ſeptimo 3, 6.
Ariſtoxenus in libro de Pythagora 4, 11.
Arrianus in diſſertationibus Epicteti 17,19,19, 1. libro ſecundo 1, 2.
Q. Aſconius Pedianus 15, 28.
M. Aſinius Pollio epiſtola ad Ciceronem 1,22. epiſtola ad Plancum 10, 26.
C. Atejus Capito 12, 2, 24, 10, 20. in conjectaneis 2,24,20,2. conjectaneorum libro nono, qui eſt *de Judiciis publicis* 4, 14. 10,6. conjectaneorum CCLIX. 14,7,8. in epiſtola quadam 13. 12. libro de jure pontificio quinto 4,6. de officio Senatoris 4. 10.
D. Auguſtus epiſt. ad Cajum nepotem 15,7. in epiſtolis 10, 24.
P. Aurelius Opilius in libro primo Muſarum 1, 25.
Bacchylides 20, 7.
Brutus 17, 7.
Cæcilius Gallus libro ſecundo de verborum ſignificatione, quæ ad jus pertinent 16,5.
Cæcilius Statius 5,6. Chryſio 7, 17. Hypobolimæo Aeſchino 15. 14. Ploclo 2, 23, 3, 16. Polumenis 11,17. Subditivo 15,9. Synariſtuſis 15,15. triumpho 7,7.
Cælius 10,1. hiſtoriarum libro ſecundo 10,24.
Cælius Sabinus 7,4. libro de edicto

ctio ædilium curulium 4, 2.
Cæſellius Vindex 9,14,18,11. in commentariis Antiquarum lectionum 2,16,3,16,7,2,11,15, 20,2.
Callimachus 4,11.
C. Calvus 19,9. in poematis 9,12.
Carneades 17,15.
Q.Caſſius primo Annalium 17.21.
Chares 5,2.
Chryſippus 11,12. libro περὶ καλοῦ καὶ ἡδονῆς 14,4. libro περὶ προνοίας quarto 6,1,2.
L. Cincius Alimentus, de re militari libro tertio 16.4. lib. quinto *ibid.* libro ſexto. *ibid.*
Q. Claudius Quadrigarius 5,21. annali primo 1, 25, 2,19,7,11,9, 13,14,17,2. annali tertio 1,16,3, 7,8, quinto 5, 17. ſexto 2,2, 17, 13, octavo 17,13. undecimo 13,18. tertiodecimo 13,27. duodeviceſimo 1.7. undeviceſimo 9,1,10, 1,15,1,20, 6. uno & viceſimo 10, 13 viceſimo tertio *ibid.* centeſimo & quinquageſimo 1.7.
Clearchus 4, 11.
Cloatius Verus in libris verborum à Græcis tractorum 16,12. libro quarto. *ibid.*
P. Cornelius Pauli F. Scipio Africanus in oratione quam dixit in cenſura, quum ad majorum mores populum hortaretur 4,20,5,19,. in oratione pro ſe contra Tib. Aſellum de multa ad populum 7,11. in oratione contra P. Sulpicium Gallum 7. 12. in quinta oratione contra Claudium Aſellum 2, 20.
L. Cornelius Sulla rerum geſtarum libro ſecundo 1, 12, 20, 6.
Cornelius Nepos 17,21. in primo Chronicorum. *ibid.* primo librorum de vita Ciceronis 15, 28. de viris illuſtribus 1,18. libro exemplorum quinto 7, 18.
Crates 2, 25.
Critolaus peripateticus 9, 5,11,9.
Cteſias 9, 4.
Democritus 5,15. de vi & natura chamæleontis 10,12. περὶ λοιμῶν ἢ λοιμικῶν κακῶν 4.13.
Demoſthenes 2.27.10.19. in Orationibus 9. 3. in oratione ὑπὲρ στεφάνου 13.1.
Dicæarchus 4.11.
Diodorus Cronus 11.12.
Dioxippus Socraticus 17.11.
Elis grammaticus vetus in Commentariis 13. 14.
Empedocles in carmine 4.11.
Q. Ennius 7.9.12. 9. 4.10.1.12.2.13. 19. 17.17.18.9.19. 8. in annalibus 2.26.3.14.6.6.10. 29.16. 10. libro primo 6. 6.9.13. 14. 13.21. libro tertio 1.22. libro ſeptimo, 12.4. 18. 5. libro octavo 20. 10. libro duodecimo 17.21. libro tertiodecimo 7.2. 18. 2. libro quartodecimo 2.26.10.25. libro ſextodecimo 9.14. libro duodeviceſimo 13.19. in Achille 4.17. in Alexandro 6. 5. in Creſphonte 6. 16. in Erechtheo. *ibid.* in Hecuba 11.4. in Iphigenia 19.10. in Menalippa 5.11. in Neptolemo 5. 15.16. in Phœnice 7. 17. in Scipione 4.7. in Satyris 2. 29.7. 9.12.18.2.
Ephorus hiſtoricus 3,11.
Epicharmus 1,15.
Epicurus 2,6,8, 5,15, 16, 9, 5.
Epictetus 1,21,17,19. libro quinto

ibid.

διαλέξεων 19. 1.
Eraſiſtratus 17. 11. libro primo διαιρέσεων. 16. 3.
Erucius Clarus epiſtola ad Sulpicium Apollinarem 13, 16.
Euripides 1, 15, 7, 3, 13, 17, 17, 4, 20, 7. Bacchis 13. 17. in tragœdia ἰνὼ. *ibid.* in Hecuba 11, 4.
Eupolis 1, 15.
Euclides 1, 20.
M. Fabius Pictor libro annalium primo 1, 12, 10, 15. libro quarto 5, 4.
Favorinus 1, 1, 9, 8, 10, 12. in oratione quum lege Liciniam de ſumtu minuendo ſuaſit 15, 8. in περὶ συββατείων τρόπων 11. 5.
Feneſtella 15, 28.
Furius Antias 18, 11.
Gabius Baſſus in commentariis 3, 9, 18. libris de origine vocabulorum, & verborũ 3, 19, 5, 7. libris de origine vocabulorum 2, 4. libro ſeptimo 11, 17.
Gallus Aſinius 17, 1.
Cn. Gellius 8, 14. in annalibus 18, 12. annali tertio 13, 22.
D. Hadrianus oratione quam in ſenatu de Italicenſibus habuit 16, 13.
Hegeſias 9, 4.
Helvius Cinna in poematis 9, 12, 19, 9, 13.
Heraclitus Epheſius. *præfat.*
Hermippus 3, 33.
Herodotus in hiſtoriis 1. 11, 5, 9, 8, 4, 16, 19, 17, 8, 18, 2. hiſtoriarum primo 3, 10. libro tertio 13, 7. libro quarto 16, 11.
Heſiodus 1, 15, 4, 5.
Hierocles Stoicus 9, 5.
Hippocrates 17, 11, 19, 2. libro περὶ τροφῆς 4, 16.
Homerus 1, 11, 15, 2, 6, 21, 22, 26, 30, 3, 10, 16, 5, 9, 6, 7, 2, 7, 20, 9, 9, 10, 12, 1, 13, 1, 6, 20, 23, 25, 14, 6, 15, 3, 6, 16, 12, 17, 21, 18, 9, 20, 7.
Q. Horatius Flaccus 2, 22.
Q. Hortenſius 19, 9.
Hypſicrates grammaticus libris ſuper his quæ à Græcis accepta ſunt 16, 12, 19, 2.
Iſigonus Nicæenſis 9, 4.
C. Julius Cæſar. 7. 9. in libris Analogicis ad M. Ciceronem 19. 18. in Anticatone 4. 16. libro de Analogia primo 1. 10. libro de Analogia ſecundo 9. 14. in Dolabellam actionis tertio 4. 16. in epiſtolis ad C. Oppium & Cornelium Balbum 17. 9. in oratione pro Bithynis 5. 13. in ſuaſione rogationis legis Plautiæ 13. 3.
Julius Higinus 6, 6, 10, 16. commentariis in Virgilium 1, 21, 5, 8. in exemplis 10. 18. de vita & rebus Africani 7. 1. libro de vita rebuſque illuſtrium virorum ſexto 1. 14. de Virgilio libro quarto 16. 6.
Julius Modeſtus ſecundo quæſtionum confuſarum 3. 9.
Junius 14. 8.
D. Laberius 8, 15. 17. 14. in Anna Perenna 16. 7.
D. Laberius in Alexandrea 16. 7. in Cacomemnone. *ibid.* in Catulario 7. 9. in Coloratore. *ibid.* in Compitalibus 16. 7. 9. in Cophino 16. 7. in Fullone. *ibid.* in Gallis 7. 9. in Gemellis 1. 7. in Lacu Averno 11. 15. in mimis 16. 7.

Digitized by Google

16. 7. in mimo primo, qui eſt, Salinator 3. 12. in natali 16. 7. in Necyomantia 16,7,20,9. in Reſtione 10,17,16,7. in Saturnalibus 16. 7. in Sororibus 9. 12. in Staminariis 16. 7.

Lælius Felix ad Q. Mucium libro primo 15. 27.

Lævius 19. 9. in Alceſti 19. 7. in Erotopægniis 2. 24. in Proteſilaodamia 12. 10.

Largius Licinius in libro qui Ciceromaſtix 17. 1.

P. Lavinius libro de verbis ſordidis 20. 11.

Lenæus Pompeji libertus 17. 16.

C. Licinius Imbrex in fabula Neæra 13, 21.

Licinius Mucianus 9. 14.

L. Livius Andronicus in odyſſea 3,16, 7,7, odyſſeæ libro primo 18. 9.

C. Lucilius 1, 3,2,24, 3, 14, 4,16, 7, 3, 8, 5,9, 14, 16, 5, 18,5,20,8. primo ſatyrarum 10,20. tertio 1,16,16.9. quinto 18, 8. ſeptimo 9, 14. nono 1.16 undecimo 4, 17, 11, 7. libro quinto decimo 1,16, 4,17,9, 14, libro ſexto decimo 4, 1. viceſimo. *ibid.*

T. Lucretius Carus 5,15, 7, 3,12, 10,13, 19, 16, 5. libro quarto 1, 21, 10, 26.

Manilius 17. 7.

Maſurius Sabinus 3, 16, 5, 6,19, 10, 15, 11, 18, 14, 2. Memorialiū 1. 6,7. memoriali ſeptimo 4. 20. undecimo librorum memorialium 5. 6. in commentariis de indigenis 4. 9. libro ſecundo 4, 1, 11. 18. libro tertio 5. 13. libro de furtis 11. 18.

Cn. Matius in mimiambis 10, 14, 15, 25, 20, 9. iliados ſeptimo 6. 6. iliados uno & viceſimo 9, 14. iliados tertio & viceſimo 9, 14.

Memmius 19. 9.

Menander 2, 23, 17, 4. Plocio 2, 23, 3, 16.

Q. Metellus Numidicus in epiſtola quam quum in exilio eſſet ſcripſit ad Cn. & L. Domitios 15, 13, 17, 2.

Q. Metellus in libro accuſationis in Valerium Meſſalam tertio 15.14. in oratione adverſus Manlium TR.PL. 6.15. in oratione de triumpho ſuo 12.9. in oratione, quā in cenſura dixit ad populū de ducendis uxoribus 1.6.

Q. Mucius Scævola 4, 1. de jure civili libro ſexto decimo 7, 15.

Q. Mucius Scævola filius 17, 7.

Q. Mucius Scævola pater. *ibid.*

Muſonius 16, 1, 18, 2.

Cn. Nævius 1,24,6,8,9,13. libris ſive carmine belli Pœnici 5,12. in Heſiona 10,25. in Tryphallo 2, 19.

Neratius libro de nuptiis 4, 4.

P. Nigidius Figulus 2, 26, 3,10,4, 16,5,21,8,14,10,11,11,13,10,18,4, 19,14. Augurii privati libro primo 6,6. de animalibus libro ſecundo 7,9. de extis 16,6. de vento libro ſecundo 2,22. de Virgilio libro quarto 16,6. commentariis grammaticis 5,2,9,12,10, 4,12,14,13,6,15,3,17,13,19,14, libro undecimo commentariorum 4,9. in tertio viceſimo 17, 7. viceſimo quarto 13,25. in undetriceſimo 10, 5.

No-

Novius in Ligartaca 15, 13. in Atellana, Parcus 17, 2.

Oneſicritus 9, 4.

C. Oppius de vita & rebus Africani 7, 1.

M. Pacuvius 1,24,2,26,13,8,14,1. Atreo 13.2. Chryſa 4.17. Niptra 13, 29. Paulo 9, 14.

Pamphila commentario undecimo 15. 23. commentario nono & viceſimo 15, 17.

Panætius libro ſecundo de officiis 13, 26.

Parthenius 13, 25.

Pericles Athenienſis 1, 3.

Philemo 17, 4.

Philippus Macedo epiſtola ad Ariſtotelem 9,3.

Philiſtion Locrus 17, 11.

Philochorus 3, 11, 15, 20,

Pindarus 17, 10, 20, 7.

L. Piſo Frugi Annalium primo 11, 14. annali ſecundo 15,29. annali tertio 6, 9.

Plato 5,15,16,6,1,13,7,9,5,17,11,12, 18,2,19,11. de legibus 20, 1. libro primo 15, 2. libro ſecundo *ibid.* de optimo ſtatu reipublicæ 14, 3. Georgia 6, 14, 10,22, Parmenide 6,13. Protagora 5, 3. Sympoſio 17, 20, Theæteto 13, 17.

C. Plinius Secundus in libris hiſtoriæ naturalis libro 17, 15.

C. Plinius libro ſeptimo 3,16,9,4. libro decimo 10, 12. libro vigeſimo octavo *ibid.* libris Studioſorum 9, 16.

Plutarchus 3,5,17,11. commentario in Heſiodum quarto 20, 8. de Homero libro primo 4,11. libro ſecundo 2,8,9. in Sympoſiacis 4,11,17,11. libro octavo 3,6. Ὁπόση ψυχῶν καὶ σωμάτων ἀνθρώποις περὶ εὐφυΐαν καὶ ἀρετὴν διαφορὰ 1, 1. περὶ ἀοργησίας 1,26. περὶ πολυπραγμοσύνης 11, 16. περὶ ψυχῆς primo 1,3,15,10.

Polybius 7, 14.

Polyſtephanus 9, 4.

L. Pomponius Atellanarum ſcriptor in Æditumis 12, 10. in Gallis Tranſalpinis 16, 6. in Mævia 10, 14. Parcus 3, 17. in Porcetra 18, 6.

M. Porcius Cato 2, 17, 4,9, 12, 5, 21,13,22, 16,12,19,10. in carmine de moribus 11, 2. libro de agricultura 3,14. libro de falſis pugnis (*a*) 10, 3. quæſtionum epiſtolicarum libro primo 7. 10. libro de re ruſtica 10, 26. libro de re militari 7,4. Originibus 3,7,10,24,18,12. Originum primo 1,16. ſecundo libro 17,13. in tertio libro 2, 22,17,13, libro quarto 2, 19, 28, 5, 21, 10,1,11. quinto 7,3,11,3,15,9,15,13. ſexto 20,5. ſeptimo 13, 23. in orationibus 13, 23. oratione de præda dividunda 11, 18. oratione ad milites contra Galbam 1,23. de Achæis 2,6. de ædilibus vitio creatis 13, 16. contra Furium 10, 24. contra Tiberium exſulem 2,14. de bello Carthaginienſi 9,14. de dote 10, 23. de decem hominibus 13, 23. de conſulatu ſuo 4,17. de Carthaginienſibus 3, 14. de Luſitanis contra Ser. Galbam 1, 12,13,23. de ſacrilegio commiſſo 7,22. de re Floria 9,12, 10, 13. de Ptolemæo

(a) Male alii *poenis*, adde Virdungum ad Taciti Agricolam cap. 39.

mæo contra Thermum 18, 9, 20,11. de ſuis virtutibus 16, 14. in M. Fulvium apud Cenſores 5,13 in Lentulum apud Cenſores *ibid.* in L. Veturium 17,2.
M. Porcius Cato in ſuaſione legis Voconiæ 7,13, 17,6. ne veteri ſit imperium ubi novus venerit 20, 2. in oratione quam dixit Numantiæ apud equites 16,1. pro L. Turio contra Cn. Gellium 14,2. pro Rhodienſibus in Senatu 7,3,13,23. pro ſe contra C. Caſſium 10, 14. Si ſe Cælius TR. PL. appellaſſet 1, 15.
Porcius Licinius 17,21,19,9.
Poſidius 2,13.
Pythagoras 6, 2.
C. Quintius Atta in Ædilicia 7, 9. Conciliatrice *ibid.*
Rutilius 7,14.
Sabinus interpres Hippocratis 3, 16.
C. Salluſtius Criſpus 1,15,2,17,4, 17,9,11, 10,7, 21,15, 13. Catilina 3,1,4,15,7,17,9,11,10,6. in hiſtoriis 2,27,15,13,17,18. in hiſtoria prima 9,12,10,26. in hiſtoria ſecunda 10, 20, 13, 28. in hiſtoria quarta 18,4. Jugurtha 1, 22, 9, 14, 16, 10.
Sappho 20, 7.
Sedigitus Vulcatius libro de poetis 15, 24.
C. Sempronius Aſellio 1,13. rerum geſtarum libro primo 5, 18. libro quarto 13,3. libro quinto 2. 13. libro tertio decimo 4, 9. libro quarto decimo 13, 20.
C. Sempronius Gracchus in oratione contra P. Pooilium 11,13. quum ex Sardinia rediit ad populum in concione 15, 12. de legibus promulgatis 9,14,10,3. de Q. Popilio circum conciliabula 1,7. in diſſuaſione legis Saufejæ 11, 10.
Ser. Claudius commentario 13, 21.
Ser. Sulpicius in reprehenſis Scævolæ capitibus 4, 1. de ſacris deteſtandis libro ſecundo 6, 12. epiſtola ad Varronem 2, 10. libro de dotibus 4, 3, 4. ad edictum Ædilium Curulium 4, 2.
Sinnius Capito epiſtola ad Pacuvium Labeonem *plura non pluria dici debere* 5,21. in literis ad Clodium Tuſcum 5, 20.
L. Siſenna hiſtoriarum quarto 11, 15. hiſtoriarum ſexto 9, 14, 12, 15.
Socrates 12, 9.
Sophocles 12, 11. in tragœdia Α'ίας ὁ Λοκρὸς 13, 18. in tragœdia φυλοτίδες (a) *ibid.*
Sotion in libro κέρας ἀμαλθείας 1, 8.
C. Svetonius Tranquillus 15, 4. hiſtoriæ ludicræ libro primo 9, 7.
Sulpitius Apollinaris 2, 16, 4, 17. in quadam epiſtola 15,5. in epiſtola ad Erucium Clarum 13.17.
P. Syrus mimographus 17.14.
Taurus philoſophus in Gorgiam Platonis commentario primo 6,14.
P. Terentius Afer 4,16,7, 7,18, 12. Heautontimorumeno 4,9. Phormione 20, 6.
Q. Terentius Scaurus de erroribus

(a) φιλοκτήτης.

ribus Cæſellii 11, 15.

M. Terentius Varro 1, 20, 2, 18, 21, 28, 3, 14, 4, 16, 5, 21, 7, 14, 9, 9, 10, 7, 27, 11, 6, 8, 16, 18, 17, 4, 21, 18, 9, 19, 10. de comœdiis Plautinis libro primo 3, 3, 17, 21. in libris de lingua Latina 7, 11. libris ad Marcellum de lingua Latina 8, 12. de lingua Latina ad Ciceronem libro ſexto 10, 21. libro octavo 2, 25. libro quarto-viceſimo 16, 8. de poetis primo 1, 24, 17, 21. libro de re ruſtica tertio 2, 20. de ſermone Latino ad Marcellum libro ſecundo 12, 6, 10. libro tertio 16, 12. in libris diſciplinarum 18, 15. libro quarto 10, 1. libris divinarum 16, 17. libro ſecundo 10, 15. libro ſeptimo 18, 12. quarto decimo 3, 16, 15, 30. in libro Pius, aut de pace 17, 18. epiſtolicarum quæſtionū libro quarto in literis ad Oppianum 14, 7, 8. epiſtola ad Ser. Sulpicium 2, 10. Hebdomadum vel de imaginibus libro primo 3, 10, 11. libris ſive antiquitatibus rerum humanarum 11, 1. libro primo 13, 16. quarto decimo 1, 18. octavo decimo, 1, 16. uno & viceſimo 11, 1, 13, 12, 13, quinto viceſimo 17, 3. humanarum libro de bello & pace 1, 25. humanarum libro de diebus 3, 2. libro Iſagogico 14, 7. in logiſtorico Catus, ſive de liberis educandis 4, 19, 20, 11. in Siſenna vel de hiſtoria 16, 9. Satyra Menippæa de officio mariti 1, 17, in Satyra, Neſcis quid ſerus veſper vehat 1, 22, 13, 11. Satyra Oreſtes, ſive de inſania. 13. 4. in Satyra Teſtamentum 3, 16. in libro Satyrarum qui eſt, Exdemetricus 19, 8. in Satyra Menippæa Ἱπποκύων. 3, 18, Satyra ὑδροκρύων 13, 30. Satyra περὶ ἐδεσμάτων 7, 16, 15, 19. Satyra, δὶς παῖδες οἱ γέροντες 6, 5. Satyra σκιαμαχία 13. 21.

Theocritus Bucolicis 9, 9.

Theodoctes in Tragœdia Mauſolus 10, 18.

Theophraſtus 4, 1, 8, 6, 16, 15. libro primo de amicitia 1, 3, 7, 8.

Theopompus 15, 20, 16, 15.

Thucydides 1, 11, 17, 21.

Timæus in Hiſtoria Græca de rebus pop. Rom. 11. 1.

Timon in Sillis 3, 17.

Tiro Tullius Ciceronis libertus 12, 3, 4, 10. epiſtola quadam 10, 1. epiſtola ad Q. Axium 7, 3. in pandectis 13, 9. de variis atque promiſcis quæſtionibus *ibid.* de uſu atque oratione linguæ Latinæ *ibid.*

C. Trebatius 4, 2. de religionibus libro ſecundo 6, 12.

C. Tuditanus 6, 4. in commentario tertiodecimo 13, 14.

M. Tullius Cicero 1, 11, 15, 2, 17, 7, 9, 8, 6, 10, 3, 18, 11, 2, 13, 15, 19, 20, 6. epiſtolarum ad Atticum libro nono 4, 9. epiſtolarum libro ad Plancum 1, 22. de divinatione libro primo 4, 11, 15, 13. de fato 6, 2. de finibus libro ſecundo 15, 13. de gloria libro ſecundo 15, 6. de jure civili in artem redigendo 1, 22. in libro qui inſcribitur laus Catonis 13, 18. Lælio ſive de amicitia 1, 3, 17, 5.

17.5. in Oratore 18.7.15. 3. de Oratore libro primo 1.15. libro ſecundo 4. 8. Oeconomico 15. 5. in libris de republica 12. 2. libro ſecundo 1. 22. ſexto 6. 16. de accuſatore conſtituendo 4.9.13.23. Antoniana prima 13.1. ſecunda 1.22. 7.11. 13. 20. ſexta 1. 16. contra concionem Q. Metelli 18.7. contra Rullum de lege Agraria 13. 23. in diſſuaſione legis Agrariæ 6.16. in Maniliana de imperio Cn. Pompeji 1. 7. Miloniana 1.16. pro A. Licinio 6. 16. pro M. Cælio 17.1. pro Cluentio 16.7. pro Cn. Plancio 1. 4. 9. 12. pro C. Rabirio 12. 3. pro Sex. Roſcio 9.14. pro P. Seſtio 9.16.12.13. pro P. Sulla 6. 16. de provinciis Conſularibus 3.16.15.5. in L. Piſonem 12.23. in Verrem 12. 10. in Verrem actionis ſecundæ primo 6. 16. oratione ſecunda 13.19. tertia 12.13: quarta 2.6. quinta 1. 7. 13. 19.

Q. Valerius Antias 3.8.5.21.6.8.7. 19. hiſtoriarum duodecimo 7.9.

Q. Valerius Antias hiſtoriarum quarto & viceſimo 1,7. quadrageſimo quinto 7, 9. ſeptuageſimo quinto *ibid.*

Valerius Æditus 19, 9.

Q. Valerius Catulus 6 16.7.20.19.9.

Valerius Maximus factorum & dictorum memorabilium libro octavo 12, 7.

M. Valerius Meſſala Augur. 13.14.

Valerius Probus 1, 15, 7, 7, 9. 15, 30. commentario de occulta litterarum ſignificatione C. Cæſaris 17, 9. epiſtola ad Marcellum 4. 7.

C. Vaſgius Rufus de rebus per epiſtolam quæſitis libro ſecundo 12. 3.

Velius Longus in commentario de uſu antiquæ loquutionis 18. 9.

P. Virgilius Maro 1.22,2,3,6, 22. 26,3,2,4,1,16,17,5,8, 12,6,6. 7,12,17,20,8,5,9,9,10,11,14,10. 11,29,12,1,13,19,25,15,13,17,10. 20.1. in Bucolicis 9.9. in Georgicis 1,21,22, 4,16,18,5. libro primo 13. 20. Aeneidos libro primo 10.16. ſecundo 2. 3. tertio 13.20. quarto 13. 1. ſexto 2,16,4,17,10,16,16,5. ſeptimo 16.6. decimo 13.20.

M. Verrius Flaccus 16,14, 18,7. de obſcuris Catonis 17. 6. rerum memoria dignarum libro primo 4. 5. de verborum ſignificatione libro quarto 5. 17. 18.

Xenophanes 3.11.

Xenophon in Cyropædia 14.3. in commentariis dictorum & factorum Socratis *ibid.*

Zeno 9.5. 17. 15.

Index Legum, & aliorum Monumentorum,

Itemque incertorum ſcriptorum à GELLIO citatorum.

ANnales antiqui 1,19,2,11, 3. 15,6,7,9,11.

Annales Maximi libro undecimo 4. 5.

Decre-

Decreta Tribunicia 7.19.
Decretum D. Hadriani 3. 16.
Decretum ſenatus de mutuidatione 2. 24.
Edicta veterum prætorum 11. 17.
Edictum Ædilium curulium de mancipiis 4. 2.
Edictum cenſorium de coercendis rhetoribus Latinis 15. 11.
Edictum Conſulum de comitiis centuriatis 13. 14.
Edictum perpetuum 10. 15.
Edictum tralaticium conſulum 3. 18.
Hiſtoria rerum Pœnicarum 17.9.
Laudationes funebres 13. 18.
Leges duodecim tabularum 6. 7,8,1,11,18,15,13,16,10,17,12,20. 1; 10.
Leges Numæ regis 4. 3.
Leges Solonis 11. 18.
Legis Juliæ caput ſeptimum 2. 15.
Lex Æmilia ſumptuaria 2. 24.
Lex Antia *ibid.*
Lex Ateria 11. 1.
Lex Atinia 17.7.
Lex Arrogationis 5. 19.
Lex belli indicendi 16. 4.
Lex Cenſoria 4. 20.
Lex compitalium concipiendorum 10. 24.
Lex Cornelia 2. 24.
Lex Ebutia 16. 10.
Lex Fannia 2. 24.
Lex Horatia 6. 7.
Lex Hortenſia 15. 27.
Lex Julia de donanda civitate univerſo Latio 4. 4.
Lex Julia de Judiciis 14. 2.
Lex Julia ſumptuaria 2. 24.
Lex jurisjurandi militaris 16. 4.
Lex Licinia 2, 24, 15, 8, 17, 21, 20, 1.
Lex Sempronia 10. 3.
Lex Veſtalis virginis capiendæ 1. 12.
Liber commentarius de familia Porcia 13. 18.
Libri de Vita P. Scipionis Africani 3. 4.
Libri de Auſpiciis Augurum P. R. 13. 14.
Libri ſacerdotum P. R. 13. 21.
Libri veterum memoriarum 5. 5. 10. 27.
Monumenta hiſtoriæ Græcæ 10. 17 18. 7. 9. 17. 15.
Scriptores temporum Auguſti 10. 12.
Senatus conſultum de philoſophis & rhetoribus Latinis 15. 11.
Senatus conſultum vetus, quod haſtæ Martiæ moviſſent 4. 6.

CAPUT

CAPUT II.

DE L. APULEJO.

Apuleji ætas. 1. *Libri Metamorphoſeon*. 2. *Apologia*. 3. *De mundo*. 4. *De Deo Socratis*. 5. *De Philoſophia libri tres*, 6. *Florida*. 7. *Editiones*. 8. *Suppoſita vel dubia ſcripta*, 9. *Deperdita*. 10. *De Apuleji dictione*. 11. * *Index Scriptorum in Apulejo memoratorum*. 12.

I. L. (*a*) APULEJUS ex Madaura Africæ Civitate ſemiNumida & ſemiGætulus, Carthagine in pueritia diſciplinas adeptus, orator JCtus & Philoſophus Platonicus nobilis doctuſque utraque lingua Græca & Latina, nondum ſub Trajano floruit, ut Petavio viſum, neque Theodoſii demum ætate, ut doctiſſimus quidam Juriſconſultus contendit. Sed temporibus Antonini Pii ac fratrum M. Antonini Philoſophi & Veri, uti ex Apologia Apuleji conſtat, qua ut alia jam omittam affirmat ſe Lolliano Avito præſente diſſerere, eique ſe purgare conatur. Floruit autem Lollianus ſub divis fratribus Bithyniæ præſes, qui attigit etiam Helvii Pertinacis adultam ætatem, etſi Pertinace ad imperium evecto Lollianum ſuperfuiſſe ex Capitolino probari non poſſit.

(a) Hoc prænomen Lucii ut ſpurium reſpuit Elmenhorſtius ad Apulej: Erycius Puteanus promulſi dè Epiſt. cent. 1. ep. 38. & Salmaſius commentario inchoato ad Arnob. ubi ſuſpicatur Apulejum & Agellium more Græcorum prænomine abſtinuiſſe. Ibidem notat in Vett. inſcriptionibus memorari C. Apulejum P. F. Filonem, D. Apulejum Jonicum, M. Apulejum Proculum, Sex Apulejum, Sex. L. Apollonium & Sex. Apulejum Themiſtoclem; & cum duplici pp. Sex. Appulejum Fumoſum, P. Appulejum Urbicum, P. Appulejum P. F. Volpaternum, A. Appulejum A. L. Thyaſum. Etiam Apulejus L. L. Libanus faber lignarius apud Sponium p. 60. Miſc. L. Apulejus Camilli accuſator. Plutarch. Camillo p. 134. Sex. Apulejus Nepos, M. Apulejus & Sextus Apulejus qui conſules fuere Romæ A. U. C. 725. 734. 764. Apulejus Celſus Medicus, de quo infra. Cæcilius Apulejus Minutianus Grammaticus cujus libri 2. de Orthographia MSS. feruntur, è quibus nonnihil profert Gyraldus IV. de poëtis pag. 204. Alius Lucius Apulejus Grammaticus quem temporibus Ptolemæi Lathyri ab Eſicio Calvino Equite Rom. prædivite 400. HS. annuis conductum multos docuiſſe refert Svetonius c. 3. de illuſtribus Grammaticis. Cæterum de Apuleji Platonici ætate adi præter editores P. Pithœum lib. 2. c. 10. Adverſar. ſubciſiv. Jac. Rævardum lib. 1. varior. cap. 20. Jo. Jonſium lib. 3. cap. 11 de ſcriptoribus Hiſtoriæ Philoſophicæ & Petrum Bælium in Lexico. Apuleji & Lucii Apuleji effigiem ære deſcriptam vide ſi placet T. 3. theſauri antiquitatum Græcarum Gronoviani. * Apuleji militis meminit Plinius X. 16. Epiſt. Apuleji Rufini Coſ. mentio in Spartiani Severo cap. 4. is ſuffectus fuit cum aliis viginti A. C. 185. De aliis Apulejis Jo. Glandorpius p. 110. Onomaſtici. Cæcilii Apuleji Minutiani Grammatici fragmenta evolviſſe ſe innuit Cœlius Rhodiginus VII. 4. antiquar. lect. & XXII. 13.

Digitized by Google

* De ætate Apuleji falluntur haud dubie qui ad quinti ſæculi initia rejiciunt, ut Diarii Veneti auctores (Giornale de' letterati d'Italia) T. 27. p. 80. nā poſt ſecundi ſæculi initia floruiſſe, non inficiandis argumentis conſtat: meminitque ejus Lactatius V. 3 & ante Lactantium Septimius Severus Imp. in Epiſtola (*a*) ad Senatum ſcribens Clodium Albinum inter Mileſias Punicas Apuleji ſui conſeneſcere. Apuleji effigies cum ramo lauri exſtat in numo apud Andream Morellum in ſpecimine rei numariæ antiquæ Tabula 2. p. 45. ubi nomen ſine prænomine *Apulejus* ſcribitur, non *Appulejus* ſicut in aliis antiquis monumentis, ut in inſcriptionibus Dalmaticis Jo. Lucidi p. 548. D. M. S. APPULEJO P. F. FRONTONI AE. II. VIR. QQ. PONT. SAE. MAXIMA MARITO D. S. B. M. Apuleji Theologiam exponit Chriſtianus Falſterus in cogitationibus variis Philologicis editis Flensburgi A. 1719 8. pag. 37--43.

II. Exſtant Apuleji *Metamorphoſeos* ſive fabularum Mileſiarum (*b*) *de aſino libri XI.* ſeorſim editi à *Philippo Beroaldo*, qui auctoris vitam, argumenta & interpretationem verborum difficilium addidit Venet. 1504. fol. Pariſ. 1510. 4. 1512. fol. & 1536. 8. apud Simonem Colineum &c. Noſtro ſeculo eosdem libros cum doctiſſimis notis & obſervationibus Phraſin Apuleji potiſſimum illuſtrantibus vulgavit *J. Pricæus* Goudæ 1650. 8. Loca quædam è MS. Ja-

(a) Apud Jul. Capitolin. in Albino c. 12.

(b) Vulgo ſed perperam inſcribuntur *de aſino aureo*, quem errorem genuit non intellectum illorum elogium, qui aſinum Apuleji hoc eſt luſum Apuleji de aſino ob ſuavem ingenioſam & eruditam elegantiam ſermonis; aureum appellarunt, uti Fulgentius in libello de priſco ſermone & alii. Sic aurea Pythagoræ carmina, & aurei atque aureoli homines pro præſtantibus, ut notavit Salmaſius ad Solin. p. 17. & ad Claudium Trebellii Pollionis p. 361. aurea ætas, genus aureum &c. & in poſtremis ſæculis legenda aurea Jacobi de Voragine, Hiſtoria aurea Joannis Tinmuthenſis, ac ſimilia. Porro notum eſt, quod Apulejus fabulam, quam his libris perſequitur, quamque ipſe Græcanicam appellat, mutuatus ſit è libris Metamorphoſeos *Lucii Patrenſis* ex Patris, Achajæ urbe, quorum Photius meminit, & quos *Lucianus* in obſcœno ſuo aſino expreſſit. Ex hac fabula Lueii etiam prænomen Apulejo tributum videtur à librariis. At in pandectis Brandenburgicis p. 234. perperam legas Lucium Apulejum Madaurenſem à Photio Cod. 129. Patrenſem vocari. Nam Lucius ille Patrenſis longe diverſus eſt & antiquior Apulejo, Græceque ſcripſit μεταμορφώσεως λόγους. Hos imitatus eſt latino ſtylo Apulejus, cujus Photius ne verbulo quidem meminit. Meminit tamen Severus Imp. in litteris ad Senatum, de Clodio Albino: *major fuit dolor quod illum pro litterato laudandum plerique duxiſtis, cum ille naniis quibusdam anilibus occupatus inter Mileſias Punicas Apuleji ſui & ludicra litteraria conſeneſceret*. Julius Capitolin. T. 1. p. 703. Μιλησιακὰ turpibus jocis plena ſcripſerat Ariſtides, quæ interpretatus fuit Siſena, cujus Mileſiarum libri à Chariſio allegantur, Mileſias item Clodii Albini Capitolinus memorat. Vide & Politiani Miſcellanea cap. 16. Perinde ut aureus Apuleji aſinus, ita etiam dicitur aureum קוף ſive *aurea ſimia* Judæorum Levit. XXVI. 44. de qua exſtat erudita D. Jo. Benedicti Carpzovii diſſertatio, edita Lipſiæ 1681. & in ejus diſpp. Academicis p. 442. recuſa: Italis *argentea Epiſtola* M. Claudii Ptolemæi, excuſæ Venetiis 1547. 4.

Digitized by Google

MS. Jacobi Zabarellæ emendat Octavius Ferrarius lib. 1. elector. cap. 14. ſeq. & 19. ſeq. *Gallice* pridem verterunt Guilelmus Michaelis A. 1522. 4. Inde Georgius de la Bouthiere Lugd. 1553. & 1556. forma minore: atque Joannes Louveau Lugd. 1559. 1584. 8. Joannes de Montlyard, qui etiam prioris interpretis hallucinationes perſtringit Pariſ. 1612. & 1623. 8. cum tabulis æneis notiſque. Noviſſime Pariſ. 1692. 12. prodiere *les Amours de Pſiche & de Cupidon traduits d'Apulée, avec des remarques*, auctore Fontano. * His adde denique novam Colturii (*a*) verſionem, quæ prodiit Pariſ. 1707. 12. *Anglice* per W. Adlingtonum Lond. 1639. 4. *Hiſpanice*, *Madrit.* 1605. 8. *Italicè* Angelus Fiorenzuola, Venet. 1549. 8. & Hieron. Paraboſco Venet. 1601. 4. atque Pomponius Vizanius, Bononiæ 1607. 8. Prodiit & Venet. 1662. 12. *Germanica* verſio lucem vidit Francoſ. 1605. 8. *Belgica* Harlem. 1636. Antu. 1669. 12. &c. *Svecice*, then underſkione Pſyche, utaf Apulejo Madaurenſe utdragen och forſvvenſkat igenom matteliget nyckterheten- nes Stalbroder. Upſala 1666. 8. pagg. 80. *Germanice* Mileſias Apuleji vertit Jo. Siederus, Francoſ. 1605. 8.

* Mileſiarum Apuleji habeo editionem Pariſienſem in 4. ſine anni nota, cum Philippi Beroaldi argumentis, *venundatur è regione collegii Italorum, in interſignio divæ Agnetis*: Tota porro hæc metamorphoſis Apulejana & ſtilo & ſententia ſatyricon eſt perpetuum, ut recte obſervavit Caſp. Barthius Adverſar. lib. 51. cap. 11. in quo Magica deliria, ſacrificulorum ſcelera, adulterorum crimina, furum & latronum impunitæ factiones palam differuntur. Ne autem, puto, fruſtra eſſet aurei nomen Aſino huic inditum, ventrem ipſius ruſpari non dedignantur fumivenduli chryſopoeæ ſectatores, aurum ſe ex ejus ſtercore, ut olim ex Ennii Virgilius, colligere poſſe ſperantes, mirum quam inaniter! *Hæc Julianus Floridus in limine notarum ad Apulej.* Aſinum aureum vocant præter Fulgentium de priſco ſermone, S. Auguſtinus XVIII. 18. de Civ. DEI. & Commentator vetus ad Horatii Epod. 15. Metamorphoſeon libros idem Fulgentius. Apuleji etiam inſiſtere ſe veſtigiis profitetur liber bis jam excuſus *Anglice* & tabulis æneis ornatus hoc titulo: the nevv metamorphoſis, or the pleaſant transformation, being the golden aſſ of Lucius Apulejus of Medaura, alter'd and improv'd to the modern times and manners, expoſing the ſecret folies and vices of maids, vvives and vvidovvs, nuns, fryars, Jeſuits, Stateſmen and Courtiers, vvritten in Italian by Carro Monte Secio,

(*a*) Baronis des Coutures.

fellovv of the Academie of Humoriſti in Rome, and tranſlated from the Vatican Manuſcript. Lond. 1714.

III. *Oratio de Magia*, (*a*) ſive *Apologia* copioſiſſima ut ait Auguſtinus & diſertiſſima, qua crimen artium Magicarum à ſe alienum eſſe defendit ad Claudium Maximum Procos. Quoniam vero Apulejus teſtatur, ſibi ad defendendum vix tres vel quinque dies integros fuiſſe, hinc Scipio Gentilis ſuſpicatur aliam fuiſſe orationem quam Apulejus dixit, aliam hanc Apologiam & magis elaboratam quam edidit. Idem Gentilis, & ante eum Colvius atque inprimis ὁ πάνυ Caſaubonus docent falli eos, qui hanc Apologiam quaſi duæ eſſent inſcribunt, alteramque volunt inchoare à verbis pag. 318. edit. Scipionis Gentilis: *Nunc tempus eſt ad Epiſtolas Pudentillæ* &c. Separatim lucem adſpexit cum notis *Iſaaci Caſauboni*, ex Commelini officina A. 1594. 4. cum caſtigatiobus *Jo. Meurſii* Lugd. Bat. 1607 8. & cum commentario inſigni *Scipionis Gentilis*, cui Meurſii itidem caſtigationes ſubjectæ ſunt Hanov. eodem anno 8. Denique cum animadverſionibus præſtantiſſimis *Jo. Pricæi*, in quibus & varia antiqua monumenta, Arundeliana, aliaque æri inciſa exhibentur & illuſtrantur Pariſ. 1635. 4. * In *Apologiam* Apuleji nonnullas Godofredi Jungermanni emẽdationes exhibet Thomas Crenius parte V. animadverſ. p. 15. ſeq. De Juliani Theurgi Apollonii Tyanei & Apuleji Magia vide ſi placet quæ Anaſtaſius Sinaïta quæſt. XX.

IV. *Liber de mundo* ex libro ejuſdem argumenti, qui ſub *Ariſtotelis* nomine ambulat, pæne ad verbum expreſſus. Hujus præſtantiſſimam editionem debemus *Bonav. Vulcanio*, qui Græcis Ariſtotetelis verbis per ſingulas paragraphos interpretationem Apuleji aliamque magis adſtrictam *Guil. Budæi*, & ſua Scholia adjecit Lugd. Bat. 1591. 8. Quaſdam Apuleji interpretando hallucinationes præter Budæum obſervavit & *Petrus Alcyonius* (*b*), qui eundem Ariſtotelis librum latine vertit. Vide & A. Bootii animadverſiones ſacras p. 166. * Libri *de Mundo* meminit S. Auguſtinus IV. 2. de Civ. DEI.

V. *Liber* ſive Oratio extemporalis *de Deo Socratis*, quem de Dæmo-

(a) Chriſtodorus Thebanus lib. V. Anthologiæ pag. 531. *εἰς Ἀπουλήιον τὸν μάγον*, cujus Imago erat CPoli in Gymnaſio publico, quod à Zeuxippo nomen habuit:

Καὶ νοερῆς ἄφθεγκτα Λατινίδος ὄργια Μούσης
Ἄζετο παπταίνων Ἀπουλήιος ὅντινα μύστην
Αὐσονὶς ἀρρήτῳ σοφίης ἀνεθρέψατο σειρήν.

Crimen Magiæ ab Apulejo removent Gabr. Naudæus, & in Apologia Apuleji, Bacchi, Epicuri & Phalaridis Andreas Arnaldus Forcalquerienſis.

(b) *Alcyonii* nomen pro *Avionii* reponendum in Claud. Verderii cenſura auctorum p. 73. & in Henrici à Sypeſtein Epiſtola de plagiariis ad Clariſſ. Almelooveenium p. 56. ut notavit Bælius in Lex.

Dæmone Socratis potius inſcribendum fuiſſe monet Auguſtinus lib. 8. c. 12. de civitate Dei. Quamvis genium (*a*), Deum naturæ cujuſque hominis veteribus appellatum fuiſſe conſtat: & Dæmonibus atque animis tributum paſſim nomen Deorum, perinde ut Dæmonum (*b*) Diis. Seorſim prodiit ex *Bonav. Vulcanii* recenſione Lugd. Bat. 1588. 8. apud Raphalengium, & cum notis viri elegantiſſimi & eruditiſſimi Joſiæ Merceri Pariſ. 1624. 12 Subjectus etiam eſt priori editioni Heinſianæ diſſertationum Maximi Tyrii Lugd. Batav. 1607. 8. * Liber *de Deo Socratis* laudatur Priſciano lib. X. Joanne Sariſberienſi VI. 27. Policratici & Epiſt. 172. Vincentio Bellovac. IV. 7. ſpeculi Hiſt. Cum *Gallica* verſione nova Baronis des Coutures notiſque haud ſpernendis recuſus eſt præfixa Apuleji vita, Pariſ. 1698. 12. atque iterum ad calcem verſionis librorum de Aſino ibid. 1707. 12.

VI. *De habitudine doctrinarum, & nativitate Platonis Philoſophi lib. III.* quorum primus eſt *de Philoſophia naturali*, qui in antiquis editionibus inſcribitur *de dogmate Platonis*, alter *de Philoſophia morali*, cujus pleraque è Platonis libris de Legibus & Rep. petita eſſe notavit Colvius. In aliis editionibus inſcribitur *de Philoſophia*, tertiuſque denique (*c*) περὶ ἑρμηνείας ſive *de Syllogiſmo categorico*, qui in quibuſdam editionibus *de Philoſophia rationali* inſcribitur, & primum ex Franciſci Nanſii Codice in lucem protractus eſt à Petro Colvio A. 1588. cum partem ejus duntaxat A. 1508. vulgaſſet Joannes Sichardus in opere cui index: *Diſciplinarum liberalium orbis*. * Librum περὶ ἑρμηνείας præter Iſidorum II. 28. Origg. laudat Carolus Magnus de non adorandis imaginibus libro IV. Partem ejus vulgavit Jo. Sichardus Baſileæ 1528. in libro cui titulus: *Diſciplinarum liberalium orbis ex P. Conſentio & Caſſiodoro: addito libello Cenſorini*. Loca quædam & verba Græca Platonis in Apulejo de dogmate Platonis, & Philoſophia morali illuſtrat Jacobus Haſæus Vir Cl. in diſſertatione, quæ inſerta eſt Tomo XIV. Hiſtoriæ Criticæ Reip. literar. editæ Gallice a celeberrimo Maſſono p. 145. ſeq. Libri duo, unus *de dogmate Platonis*, & alter *de Philoſophia morali* cum libris quatuor Floridorum viderunt lucem Argentorati 1516. 4.

VII. *Florida* ſive Chreſtomathiæ quædam è declamationibus (*d*) Apuleji Carthagine, Oeæ, & forte alibi habitis, quibus non pauca lectu jucundiſſima continentur. In antiquis editionibus diviſa ſunt in libellos quatuor, primo in duos diſcerpto. Ita prodiere

(a) Brockhuſius ad Tibull. p. 230.

(b) Confer ſi placet, quæ de libro Plutarchi περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου dixi lib. IV. Bibl. Græcæ, c. 11. num. 93.

(c) Laudat Iſidorus lib. 2. Originum c. 28.

(d) Vide Vincentii Contareni Varias Lect. cap. 4. ſeq.

ſeparatim Argentorati 1516. 4. & ex caſtigatione *Jo. Pyrrhi Englæbermei* Pariſ. 1518. 4. ex Jo. Badii Aſcenſii officina. * In MSto codice Apuleji Vaticano legitur hæc annotatio teſte Sirmondo ad Sidon. IV. Epiſt. 8. T. 1. Opp. p. 940. *Ego Salluſtius legi, & emendavi Romæ feliciter Olybrio & Probino COSS. (A. C. 395.) in foro Martis controverſiam declamans Oratori Endelechio. Rurſus Conſtantinopoli recognovi, Cæſario & Attico COSS. (A. C. 397.)* Eandem ſubſcriptionem refert etiam in ſua Apuleji editione Elmenhorſtius. Endelechius ille fuiſſe videtur idem, qui S. Paullino auctor fuit ut panegyricum in Theodoſium Magnum Imp. A. 395. ſcriberet, quem interiiſſe dolemus. Vide Paulini Epiſt. IX. ad Severum Sulpicium.

VIII. Primam Apuleji editionem Romanam A. 1469. fol. curante Cardinali Beſſarione editam correctorumque manus minime expertam, ac proinde minus corruptam laudat Caſaubonus. Alii primam editionem (*a*) memorant Romanam Anni 1472. Veneta Anni 1483. fol. erat in Bibl. Gudiana. Vicentina A. 1488. fol. uſus Jo. Pricæus, quam & Romanam A. 1472. principes vocat, p. 488. ad Apuleji Mileſias. Video etiam referri editionem (*b*) Venetam 1493. & Vicentinam A. 1498. fol. * Parmenſem quoque memorat *Dan. Georg. Mollerus* in diſſ. de Apulejo pag. 31. Adde & Venetam 1501. fol. cum Phil. Beroaldi commentariis: & Juntinam Florent. 1512. 8.

Aldina A. 1521. 8. una cum Alcinoi introductione in Platonem. Florentina 1522. 8. per Bernhardum Philomathem Piſanum, qui Græca non pauca ex codicibus ſuis deſcripſit & edidit. Baſileæ 1533. 8. apud Henricum Petri, & altera 1560. 8. cum Marci Hopperi præfatione, & Beroaldi in Metamorphoſin Commentario. Editionem Rob. Stephani A. 1524. & alteram H. Stephani 1585. 8. Guil. Dan. Mollero in diſſ. de Apulejo §. 37. memoratas non vidi.

Cum notis uberioribus *Petri Colvii* Brugenſis (*c*) Lugd. Bat. 1588. 8. * apud Rapheleng. De Colvio hæc in ſuo Codice annotavit Marquardus Freherus: *Hic doctus juvenis, qui etiam militiam experiri volens cum Principe Anhaltino Bernhardo ut interpres caſtra Gallica A. 1591. ſecutus eſt, cum incaute aliis adequitavit, crus ipſi à calcitrante equo vicino fractum eſt. Ipſe delatus in oppidum Norman-*

(a) Tho. Crenius parte XI. Animadverſ. p. 3. è Jo. Pricæo.

(b) Beughem. incunab. typpograph. p. 15. * Etiam Venetam Anni 1473. per Philippum Pincium Mantuanum memorat Jo. de la Caille de origine typographiæ Pariſ. p. 22. & ex eo Mich. Maittaire p. 103. Annal. typograph. & p. 174. Venetam A. 1473. ex Catalogo Bibl. Gudianæ. Sed Veneta per Phil. Pincium Mantuanum excuſa, quæ exſtat Cantabrigiæ in Bibl. Jo. Mori Epiſcopi Elienſis, traditur eſſe Anni 1493.

(c) Colvio Lipſium pro Ariſtarcho fuiſſe notat Caſaubonus ad Apologiam p. 149.

mandiæ Granville, *ibidem extinctus* & *26. Dec. ſepultus eſt*. Janus Douſa in Epigramm.

Auctor mula necis juvenem quæ calce peremit,
Heu ſcelus, heu dira beſtia cæde nocens.
I nunc Luci aſino nativum redde nitorem,
Nata aſino rumpat quo tibi mula caput.

Poſſideo Colvianam Apuleji editionem cum adſcriptis ad libros Mileſiarum Variis lectionibus Codicis inſignis MS. Palatini ex collatione jam laudati Freheri. Eadem editio in Bibl. Leidenſi exſtat cum MS. collata à Jano Grutero. Ex *Bonv. Vulcanii* recenſione 1594. 12. prodiit Apulejus apud Raphelengium; & Pariſ. 1601. editio à Gerh. Voſſio collata cum MS. exſtat in Bibl. Leidenſi.

Cum Beroaldi in Metamorphoſin Commentariis, & Godeſchalci Stevvechii in Apuleji opera integra quæſtionibus & conjecturis, nec non emendationibus è Lipſii, Modii, aliorumque ſcriptis &c. Baſil. 1597. 8. tribus voluminibus, ex officina Sebaſtiani Henr. Petri. In hac editione, quæ ibidem An. 1620. 8. recuſa eſt, occurrit etiam Aſclepius & liber de medicaminibus herbarum. Cum notis *Jo. Wovverii* Hamburg. apud Froben. 1606. 12.

Cum Phil. Beroaldi notis in Metamorphoſin, Stevvechii caſtigatt. (cujus quæſtiones & conjecturæ in univerſa Apuleji ſcripta lucem adſpexerant Antuerp. 1586. 8. ap. Plantin.) Iſ. Caſauboni Scholiis in Apologiam, *Jo. Pyrrhi* variis Lect. *F. Roaldi* & *Jani Gruteri* ſuſpicionibus, & *Caſparis Sciopii* Symbolis Criticis (quæ Auguſtæ Vindel. A. 1605. 12. ſeorſim editæ, & Lugd. Bat. 1644. Amſt. 1664. 8. poſtea recuſæ Wovverium hinc inde acerbius perſtringunt.) Lugduni 1614. duobus voluminibus 8. * Ex editione Seb. Henrici Petri Baſileenſi recuſus Apulejus Lugd. 1614. 8.

Ab eo tempore *Geverhardus Elmenhorſtius* eximiam Apuleji editionem dedit Francofurti 1621. 8. cui vita auctoris veterumque de eo teſtimonia præfiguntur, & præter Elmenhorſtii emendationes ac notas accedunt ſpicilegia *Jani Rutgerſii*, *Erycii Puteani* & *Jo. Brantii*, *Cornelii* quoque *Martini* Profeſſoris Helmſtadienſis in librum περὶ ἑρμηνείας, & Phil. Cluverii in lib. de Mundo animadverſiones. Denique elenchus auctorum ab Apulejo allegatorum, phraſiumque & (a) verborum index. * Huic editioni cum Elmenhorſtius immortuus eſſet, ad umbilicum perduxit Joannes Loccenius.

Ex recenſione *Petri Scriverii* Apulejus prodiit Lugd. Bat. 1624. 12. * Scriverio notulas ſuas quoque tranſmiſerat Jo. Iſaacius Pontanus.

(a) Locupletiſſimum indicem in Apulejum adornaſſe ſe innuit Barthius lib. 3. c. 10. adverſar. & alibi. Incendio periiſſe conqueritur T. 1. ad Statium p. 9.

tanus. Vide Antonii Matthæi Syllogen Epiſtolar. p. 269. ſeq. Ex *Bonov. Vulcanii* caſtigatione iterum Amſtelod. minore forma A. 1628. Noviſſime in uſum Delphini hunc ſcriptorem illuſtravit, omniumque indice verborum auxit *Julianus Floridus* Pariſ. 1688. 4. 2. Vol. in qua editione præter alia liber περὶ ἑρμηνείας habetur emendatus ex 2. MSS. Bibl. capituli Carnotenſis. * Apuleji loca quædam illuſtrat & emendat Mich. Piccartus in periculis Criticis, laudans capite IV. etiam Wilhelmum Schickerardum inter eos, quorum opera hic ſcriptor caſtigatior prodiit.

IX. 1. *Dubia vel ſuppoſita* Apulejo ſunt Hermetis (*a*) Triſmegiſti τέλειος *ſive* ἱερὸς λόγος, ſive ut S. Auguſtinus transfert, *verbum perfectum, h. e. de natura Deorum ad Aſclepium allocuta*, quæ Apulejum tranſtuliſſe volunt, ſed Wovverio & Colvio atque Elmenhorſtio judice obſtat oratio ſicca atque exſanguis nihilque ſimile habens cum Apulejana ubertate & lætitia. Horum ſententiæ ſubſcribit Lambecius pag. 141. prodromi Hiſtoriæ litterariæ, ſed iſta ratio parvi momenti videtur Radulpho Cudvvortho in genuino ſyſtemate intelligibili Univerſi, pag. 324. Loca ex hoc ſcripto producit Lactantius & Auguſtinus, ſed Apulejo verſionem neuter horum tribuit. Conſtat autem ex eorum teſtimoniis interpretem antiquiorem eſſe, quiſquis demum fuerit, quam Colvius, Wovverius, aliique crediderunt. Occurrit in editione Apuleji operum Aldina A. 1521. 8. Baſileenſibus Anno 1597. & 1620 & Francofurtenſi Elmenhorſtii, qui varias lectiones addidit, etſi nec ipſe crederet eſſe Apuleji. Sæpiſſime aliàs prodiit cum Hermetis Pœmandro & aliis reliquiis, Græca vero hujus dialogi interciderunt, exceptis paucis fragmentis apud Lactantium ac Stobæum. Confer ſi placet, quæ dixi lib. I. Bibl. Græcæ cap. VIII. * Hermetis ad Aſclepium prodiit etiam latine veluti Apulejo interprete Hamb. 1593. 12. &c.

2. In Bibliotheca Marqu. Gudii exſtat MS. ſub Apuleji nomine *libellus de notis adſpirationis & de diphthongis*. Incipit: Omnis adſpirationis nota aut principalis eſt ſyllabarum, aut terminalis, aut media. Auctor non Apulejus Madaurenſis eſt, ſed recentior quidam: Cæcilius Apulejus fortaſſis Minutianus Grammaticus Gyraldo laudatus, cujus libri duo de Orthographia dicuntur manu exarati exſtare in Bibl. Vaticana & aliis quibuſdam. Inter alia laudat *Hieronymum linguæ Hebrææ*, ut ille quidem loqui amat, *indubitanter peritum*.

3. Ex-

(a) De hoc aliiſque ſcriptis, qui ſub Hermetis nomine feruntur pluribus diſſerui libro 1. Bibliothecæ Græcæ. Videntur autem illa Hermeti ſuppoſita eſſe à docto quodam & ingenioſo ex Judæo ſemi Platonico, ætate eadem, neſcio an eodem autore, quo Hermæ Paſtor in hominum manus venit.

Digitized by Google

3. Exſtat præterea ſub Lucii Apuleji Madaurenſis Afri nomine *de ponderibus & menſuris ac ſignis cujuſque ponderis liber*, è Græco latinus factus per Jo. Baptiſtam Nicolaum, cum libello de notis ſive ſignis vel characteribus ponderum & menſurarum incerti auctoris. Vide ſupplementum operum Joannis Meſuæ Damaſceni, Venet. apud Juntas 1558 fol. p. 304. & 309. apud Valgriſium A. 1575. fol. & ibidem apud Juntas 1589. & 1623. fol. Gaſpar Wolfius Apulienum ſive Apulium quendam vocat, nec videtur tribuere Madaurenſi, ut notavit Labbeus in parte ſecunda Bibliothecæ numariæ.

4. Jambi laſcivi è *Menandro* expreſſi, qui inſcribuntur Apuleji ἀνεχόμενος. De his dictum eſt infra libro IV. ubi Baudii amores retuli. * Hos Apulejo tributos illluſtrat Janus Douſa III. 7. præcidan. ad Petronium.

5. *Liber de berbis ſive de nominibus ac virtutibus berbarum* ad cives ſuos, inter Apuleji opera Baſileæ editus, & ſub Apuleji Platonici nomine cum *Antonii* (a) *Muſæ libello de Betonica ad* Marcum Agrippam vulgatus Baſileæ 1528. fol. ad calcem Plinii Valeriani ex recenſione Albani Torini, & Anno 1537. 4. Tiguri cum commentario *Gabr. Hummelbergii*, ut alias editiones jam omittam. Malunt etiam quidam *Apulejo Celſo Medico* (b) adſcribere, qui Auguſti tempore vixit, & Scribonio Largo ac Marcello Empirico memoratur. Sed utique junioris ſcriptoris eſt, qui Dioſcoridem Pliniumque præ manibus habuit. Forte ex Apuleji Platonici Medicinæ libris quorum Priſcianus lib. 6. meminit, & aliis autoribus collectus contractuſque eſt, etſi Hummelbergius ab Apulejo ipſo ita ſcriptum eſſe non ambigit, niſi quod fatetur, multa nunc quidem nomenclaturas, nunc circa Herbarum deſcriptiones & hiſtoriam illi deeſſe, codiceſque maxime depravatos ac pluribus locis mire varios ad nos perveniſſe. Plura de hoc libro ſcripſi in centuria

(a) Hummelbergius non dubitat libellum hunc à *Muſa* Imp. Auguſti medico ſcriptum eſſe. Sed Barthius lib. 38. cap. 1. habet pro parte herbarii Apulejani. Extat ſub ejuſdem Muſæ nomine *libellus de tuenda valetudine* ad Mecænatem Norimb. 1538. qui apud Marcellum Empiricum abſurde Hippocrati inſcribitur. Meminit hujus *Muſa* Horatius, Svetonius, Dio, Plinius, Galenus, &c. *Artorius*, non *Antonius*, dicitur à Tertulliano c. 46. de anima, Lactantio lib. 2. c. 7. &c. Fuit & Antonius Muſa Braſavolus Medicus celebris ſæculo XVI. quem inter eos, qui relegata barbarie, omnia ad priſtinum nitorem revocarunt, numerat Jo. Maria Gorettus in præf. ad librum XVII. Antiquarum lectionum Cœlii Rhodigini. Confer de eodem icones Jo. Sambuci, & Acta eruditor. A. 1706. p. 70. ſeq.

(b) Hunc Apulejum Celſum Centuripenſem Siculum præceptorem ſuum vocat Scribonius Largus c. 171. & c. 94. Valentis, non Imperatoris hoc nomine, ſed Medici, qui imperante Tiberio claruit.

ria Plagiariorum num. 58. In Bibliotheca Iſaaci Voſſii fuit Apuleji Codex de herbis ante annos mille ducentos ſcriptus litteris uncialibus, cum figuris elegantiſſimis. Ex hoc codice vir ille doctus p. 151. & 254. ad Melam pollicitus eſt Apulejum ſe de herbis ita emendatum & auctum daturum, ut pœne alius videri poſſit. In pandectis Brandenburgicis ita hujus libri fit mentio: *Apuleji ſeu hujus ſeu Apulienſis liber de medicamentis vel viribus herbarum, quem à Chirone Centauro præceptore Achillis, & Æſculapio accepit auctor*. Nomina barbara plantarum, quæ apud Apulejum occurrunt, ex Arabica, & Coptica lingua illuſtrare conatur Kircherus T. 3. Oedipi Ægyptiaci p. 69. ſeq. Vide & T. 2. part. 2. p. 177. ſeq. atque Salmaſium de homonymis hyles Jatricæ.

Indiculus in APULEJUM de virtutibus herbarum.

Ægygtii cap. 2, 3, 4, 8, 10, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 26, 30, 34, 35, 41, 42, 45, 49, 51, 55, 57, 58, 62, 65, 66, 69, 82, 87, 90. 97, 99, 100, 101, 102, 103, 106, 111.
Andreas c. 67. 68. 69:
Aſclepius c. 3 35.
Auguſtus Imp. c. 128.
Campani. c. 23.
Cappadoces c. 89.
Chiron Centaurus. c. 35.
Daci c. 1, 2, 4, 10, 19, 22, 23, 25, 26, 35, 36, 79, 87, 88, 91, 98, 103.
Dardanus c. 7. 16.
Democritus c. 59.
Dioſcorides c. 109.
Foranus c. 79. 109. *lege* Soranus.
Galli c. 1, 2, 5, 6, 10, 15, 23, 27, 36, 49, 59, 88, 90, 91, 98.
Græci c. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 49, 51, 53, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78. 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128.
Hiſpani c. 1. 25. 90.
Homerus c. 48. 65. ſacer autor pæoniam libris ſuis inſerult. c. 64.
Itali c. 2, 5, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 42, 43, 45, 46, 53, 62, 64, 66, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 91, 93, 96, 97, 111, 113, 114, 115, 125.
Latini c. 1, 3, 4, 5, 7, 8, 32, 47, 49, 53, 55, 57, 58, 59, 60, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 88, 90, 92, 94, 95, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 116, 122, 123, 124, 126, 127, 128.
Lucani. c. 41.
Magi c. 65.
Martialis. c. 57.
Mercurius. c. 48. 71.
Mithridates. c. 65.

Ni-

Nicander c. 122.
Oſthanes c.4,15,17,41,49,90,92.
Phryges c. 4.
Prophetæ c. 1,2,3,4,10,14,17,18, 25, 26,34,35,41,42,45,49,53, 55, 56, 69,70,79,82,86,87,90, 92.93.94.103.108.113.118.Etiam in libello de herba Betonica, qui fertur ſub Antonii Muſæ nomine, legas à Prophetis illam ἱερὰν βοτάνην appellari, à Syris pheriponion à Tuſcis indicem.Per Prophetas videntur intelligi qui arcanas vires herbarum carmine tradidere.
Punici c.1.4.7.9.46.60.65.113.127.
Pythagoras c.4.10.49.
Romani. c. 13.14.31.37.41.51.61. 89.100.108.110.118.
Serotinus vir centenarius. c. 100.
Soranus c.79.109.
Syri c. 17.66.89.
Tuſci c.4.23.79.
Zoroaſter c. 4. 14. 17. 79.

Jo. Rhodius ad Scribonium laudat editionem Apuleji *de herbis* Pariſienſem Aldina locupletiorem Anni 1529. quam Jo. Philippus de Lignamine dedit. Habet tamen & quædam additamenta in Aldino codice recte prætermiſſa. De *Antonio Muſa* Auguſti Imp. Medico vide Jo. Rhodium ad Scribonium pag. 181. Alius *Muſa* apud Reineſium p. 841. inſcript.

Salmaſius præf. ad librum de Homonymis hyles Jatricæ p. 56. *Grande fragmentum Apuleji de remediis ſalutaribus penes me eſt in antiquiſſimis membranis, deſcriptum literis majuſculis, quod nobis magno uſui fuit ad veram emendandam lectionem in aliquot Plinianis pene deſperatis, & quæ nec ipſe ſanaſſet Æſculapius abſque hujus fragmenti ope: ita ſinceriorem ubique ſcripturam conſervavit codex ille quam Pliniana exemplaria, quia vetuſtior eſt omnibus Plinianis exemplaribus*. Idem Salmaſius p. 261. ad Solinum, Apuleji herbarium totum ex Plinianis rebus ac verbis concinnatum eſſe ſcribit. In Biblia Bodlejana exſtat Apuleji liber *de herbis* (cujus cap. 1. eſt de Betonica (a)) Anglo-Saxonice verſus, latinoque amplior & capitibus 184. conſtans. Vide catalogum MSS. in theſauro Hickeſiano fol. 72. ſeq. & 92. Subjicitur *Idparti* Ægypti Regis medicina ex animalibus, quæ videnda num conveniat cum Sexto Placito Papyrienſi, cujus libelli duo de remediis animalium & avium editi Viennæ 1538. Iſnæ 1538. 4. & Lipſiæ 1654. 8. Vide etiam memorari ejus *herbarium Platonis quod acceperit ab Æſculapio* &c.

6. *Ratio ſphæræ Pythagoricæ*, quam ex MS. codice vulgavit Barthius lib. XXX. adverſar. c. 7. Similis eſt figura Organi Aſtrologici, per quod de vita & morte ægrotantium poſſit judicari, quæ occurrit in Bibliotheca Cæſarea Vindobonenſi, adjuncta Epiſtolæ Peto-

(a) Hoc Muſæ vulgo, & perperam, ut opinor, tribuitur.

Petoſiridis ad Necepſum Regem, & apud Bedam T. 2. Opp. p. 233. Ceterum fallitur Vignolius Marvillus, quem ſi placet vide parte 1. Miſc. Hiſtoric. & litterar. p. 207. & quæ de rota Pythagorica Georgius Paſchius in inventis novantiquis pag. 600. & Kircherus T. 2. Oedipi parte 2. p. 491. ſeq. Merito quidem Joſephus Scaliger Epiſtola 181. hæc nugis adſcribit canoris, quas negat aſſis ſe facere.

X. *Deperdita* (a) Apuleji ſunt Epiſtolæ, Gryphi, libri ludicrorum & de proverbiis, de arboribus, de piſcibus, de numeris, de Muſica, de Republica, convivales, Medicinales & naturales quæſtiones. Hermagoras prior & poſterior. Diſputatio de Æſculapio, hymnus in eundem & Dialogi. Epitome (b) hiſtoriarum & oratio pro ſtatua Oeæ ſibi locanda. Sæpe etiam Apulejus citatur in Græcis Geoponicis, & lib. 1. c. 16. dicitur Ῥωμαϊκὸς hoc eſt latinus ſcriptor. Latine præterea converterat Phædonem Platonis teſte Sidonio lib. 2. Epiſt. 9. & Priſciano lib. 10. & varia carmina atque poëmatia luſerat, quorum pauca quædam ſuperſunt fortaſſis in catalectis veterum Poetarum à Joſ. Scaligero & P. Pithœo collectis, & in appendice Petronii. Utrum carmen in Orpheum ediderit Apulejus, neſcio an probari poſſit ex loco Floridorum p. 358. edit. Elmenhorſtianæ. In Apologia pollicetur ſe de partibus animalium, de ſitu, cauſa & remediis earundem ſcripturum, ex quo opere forte deflorati ſunt, qui exſtant ſub nomine *Sexti Placiti* ſive Platonici Jatroſophiſtæ Afri *libelli duo de remediis animalium & avium* editi à Franciſco Emerico Oppuriano, Gabriele Hummelbergio, & Andrea Rivino. * Antiquior eſt Græcus ſcriptor Sextius, *diligentiſſimus Medicinæ*, è quo de Caſtoribus nonulla affert Plinius XXXII. 3. Nimirum Sextium hic Nigrum denotat, ſæpius alibi laudatum.

XI. Dictio Apuleji ingenioſa ſe audacique elegantia commendat, ſed quandoque licentior eſt & durior in detorquendis vocabulis, adverbiis præcipuè & diminutivis. Multos paſſim in Metamorphoſeon libris verſus latere, qui neglecti & pro libera oratione habiti durum aliquid præferunt & amœnum, obſervat Lipſius II. 11. elector. Sic ſtatim initio libri I. Mileſiar. verſus jambicos obſervant Beroaldus & Rutgerſius, & auctoritate Florentini Codicis ac veteris gloſſæ interlinearis in ſua editione reponi curavit Elmenhorſtius, etſi hoc minus probatur Pricæo, in cujus tamen editione itidem verſus, ſed invito Pricæo expreſſit typographus.

XII. In-

(a) Confer Dan. Guil. Molleri diſſ. de Apulejo, §. 28. Altdorf. 1691.

(b) Priſcianus lib. 6. quædam refert ex Epitome Apuleji. Epitomen hiſtoriarum ſuſpicatur Colvius.

XII. Index Scriptorum in APULEJO memoratorum, Elmenhorſtiano plenior.

Accius, ex Philoctete ejus verſus *de Deo Socr. c. ult.* ex ejus Phœniſſis verſus *in floridis* p. 781. edit. in uſum Delphini.
Æditui carmina amatoria *apologia* p. 412.
Ægyptias diſciplinas doctus Pythagoras. *florid.* pag. 793. Plato. 1. *Doctr. Plat.* p. 569.
Sicinius Æmilianus Apuleji accuſator *perſtringitur in apologia paſſim* ut pag. 400, 489. Ejus Epiſtola pag. 519.
Æmiliani Strabonis laus *florid.* p. 802. ſeq.
Æſopi apologus de vulpe & corvo, *florid.* p. 828. ſeq.
Afranius eleganter ut ſemper: *amabit ſapiens, cupient cæteri*; apologia p. 420.
Alcman. *infra in* Tejus.
Amphiaraus in Bœotia, in Africa Mopſus, in Ægypto Oſiris, Æſculapius ubique ſanis & cærimoniis advertitur, *de Deo Socr.* pag. 689.
Anacharſis ſapiens apud ſocordiſſimos Scythas natus, apud Athenienſes catos Meletides fatuus *Apologia* p. 444. ejus dictum de quadruplici poculo ad ſitim, ad hilaritatem, ad voluptatem, ad inſaniam. *florid.* p. 821.
Anacreon in Bathyllum Polycrati tyranno dilectum. *florid.* pag. 792. vide & *infra*, Tejus.
Anaxagoras, Leucippus, Democritus, Epicurus cæterique rerum naturæ patroni, imperitorum errore irreligioſi putantur. *Apologia* p. 448.
Anaximander Mileſius, penes quem naturalia commentatus fertur Pythagoras *florid.* pag. 795.
Antigenes tibicen. florid. p. 764. ſeq.
Antipater Stoicus 3. *de Doctr. Plat.* p. 644.
Antiſthenes *apologia* p. 441.
M. Antonius Conſularis. *apologia* p. 431. Cn. Carbonem gloriæ cauſa accuſans, ut C. Mutius A. Albutium, P. Sulpitius Cn. Norbanum, C. Furius M. Aquilium, C. Curtio Q. Metellum. *apologia* p. 511.
Apollonius (Tyaneus) Magus. *Apologia* p. 544.
Appii, amici Apuleji, apologia p. 515.
Archimedes Syracuſanus vir in omni Geometria multum ante alios mirabili ſubtilitate *apologia* p. 428. volumen ingens de ſpeculis, id.
Archytas *apologia* p. 427. 1. *doctr. Plat.* 569.
Ariſtippus Cyrenaicæ ſectę repertor, quodque malebat ipſe, Socratis diſcipulus, *florid.* p. 827.
Ariſto Alexandrinus 3. *doctr. Plat.* 659.
Ariſtoteles, in Problematis *apologia* p. 487. ſeq. prudentiſſimus, & doctiſſimus Philoſophorum *de mundo* pag. 707. 3. *doctr. Plat.* pag.

pag.644,659, 660. *de Deo Socr.* p.678,697. *apologia* p.563,463. ubi problemata ejus innumera, & volumina multijuga de animalibus memorantur.

Aſclepiades Medicus ſolo Hippocrate minor. *florid.* p.819. ſeq.

Attii Navii auguria *de Deo Socr.* p.676.

Magica nomina Ægyptio, vel Babylonico ritu, *apologia* p.466.

Brachmanum Gymnoſophiſtæ pleraque contulerunt Philoſophiæ Pythagoræ. *florid.* p. 793, 794. laudantur p. 768. ſeq.

Cęſaris in dicendo calor *Apologia* p. 550.

Calchas vates *de Deo Socr.* p.694.

Calpurnianus apologia p. 503. ad eum epiſtolium Apuleji ludicrum de dentifricio pag. 408.

Calvi argutiæ. id. p. 551.

Carbo apologia p. 431.

Carinondas Magus *Apologia* p. 544.

Caſſius Longinus. Apologia p.561.

M. Cato Philoſophus. *apologia* p. 475. in oratione p. 432.

Cato libris originum, *de mundo* p. 725. in dicendo gravitas *apologia* pag. 551.

Catulus *infra*, *in* Tejus.

C. Catullus Lesbiam nominans pro Clodia, ut Ticida Perillam pro Metella, Propertius pro Hoſtia Cinthiam, Tibullus pro Plania Deliam. *Apologia* p.415. Catulli verſus p. 409, 418.

Chaldæi ſideralem ſcientiam & medendi remedia doctus Pythagoras. *ſlorid.* pag. 791.

Cicero 3. *doctr. Plat.* p. 631. ejus opulentia in dicendo *Apologia* p. 551.

Claudius Maximus, apologia p. 399. ſeq. 435, 481, 483, 487, 495, 498, 503, 508, 534, 562. &c.

Clemens meus, eruditiſſimus & ſuaviſſimus poetarum. *florid.* p. 770. ubi poema illius de Alexandro Magno memoratur.

Comœdiæ Gr. verſus *Apologia* p. 540.

Cornelius Saturninus artifex geometra apologia pag. 504. ſeq.

Corvinus Celer, quæſtor: apologia p. 561.

Junius Craſſus apologia p. 498. ſeq.

Crates Thebanus *apologia* p.439. Diogenis ſectator, *florid.* p.786. ſeq.

Creophilus Leodamantis præceptor, hoſpes Homeri & æmulator canendi *florid.* p.795.

C. Curio *vide ſupra*, Antonius.

Manius Curius. *apologia* p. 431.

Cynica, familia. *apologia* pag. 441.

Damigeton Magus. *Apologia*, pag. 544.

Dardanus Magus *ibid.*

Democritus, *ſupra*, Anaxagoras.

Demoſthenes ſummus orator. *apologia*. p. 425.

Dialectici 3. *doctr. Plat.* p. 656.

Diogenes Cynicus *apologia* p. 441. ejus ſcripta laſciva pag. 413.

Dionyſius Grammaticus, Platonis magiſter. 1. de *doctr. Plat.* p. 567.

Empedoclis καθαρμοὶ, magiæ ſuſpecti *apologia* p. 449. verſus ejus tres. *de mundo* pag. 746.

Ennius, Romanus poeta *de mundo*

do

do p.747. *de Deo Socr.* p.667. ex ejus ἡδυφαγικοῖς verſus. *apologia* p. 467. ſeq.
Epicharmi modi. *florid.* p. 821.
Epicurus *apologia* pag. 426. *ſupra* Anaxagoras.
Epimenides, Orpheus, Pythagoras, Oſthanes magiæ ſuſpecti apud imperitos. *apologia* p. 449. Cretenſem inclutum fatiloquum & poetam diſciplinæ gratia ſectatus Pythagoras. *florid.* p. 795.
Evathlus. infra in Protagora.
Eubulides dialecticus quem audivit Demoſthenes. *apologia* p. 425.
Eudemus, Lycon, cæterique Platonis minores. *apologia* p. 463.
Eurytus Tarentinus Pythagoricus, Platonis magiſter. 1. *doctr. Plat.* p. 569.
Favorinus non ignobilis ſapiens hæc de ventis refert, *de mundo* p. 724. ſeq.
Fauſtino librum de Mundo inſcribit Apulejus, & *initio* 2. *doctr. Plat.* Fauſtinum filium appellat.
C. Furius. *vide ſupra*, Antonius.
Geometræ, *de Deo Socr.* p. 678.
Gracchi impetus in dicendo, *apologiâ* p. 551.
Granii adverſus quos cauſam pro uxore ſua Pudentilla agit Apulejus. apologia p. 400.
Hadriani Imp. multa amatoria carmina legiſſe ſe ait Apulejus *apologia* p. 419. *vide & infra* Voconius.
Heraclitus ſententiarum ſuarum nebulis *de mundo* p. 732, 752. ejus ſectam in phyſicis ſecutus Plato 1. *de doctr. Plat.* p. 568. 570.
Hipparche, Cratetis Thebani uxor. *florid.* p. 789.
Hippias Eleus Sophiſta artium multitudine prior omnibus, eloquentia nulli ſecundus. *florid.* p. 676. ſeq.
Hippocrates, *ſupra in Aſclepiade*.
Homerus poeta multiſcius vel potius cunctarum rerum apprime peritus, *apologia* p. 457. præcipuus *apologia* p. 410. poeta egregius *florid.* p. 159. citatur *de mundo* p. 724. ejus verſus, id. p. 747. nulli ſecundus, *florid.* p. 676. ſeq. *apologia* p. 405, 440, 455. *de Deo Socr.* pag. 682, 692, 697, 703. Paupertas in Ariſtide juſta, in Phocione benigna, in Epaminonda ſtrenua, in Socrate ſapiens, in Homero diſerta, *apologia* 434.
Hortenſius diſtributione inter oratores valuit, *apologia* p. 551.
Hoſthanes Magus, *apologia* p. 544. *vide* Epimenides.
Hyagnis muſicus, Marſyæ pater, florid. p. 761.
Jannes Magus, *apologia* p. 544.
Iſmenias tibicen, de Deo Socr. p. 698. ubi Apellis etiam & Lyſippi mentio, ut Apellis iterum *florid.* p. 770 cum Polycleto, & Pyrgotele.
Lælii verſus, *apologia* p. 455. *ſeq.*
Lælii in dicendo lenitas, *apologia* p. 551.
Leodamas Creophyli diſcipulus, magiſter Pythagoræ, *florid.* p. 795.
Lesbia poetria, *infra*, Tejus.
Leucippus, *ſupra* Anaxagoras.

Legis

Digitized by Google

Legis Corneliæ crimen incurram ſi civem Romanum pro ſervo tibi vendidero. VIII. *Mileſiar.* p.257.
Lex Julia de maritandis ordinibus. *Apologia* p.539.
Lollius Urbicus, apologia p.403.
Lollianus Avitus, *apologia* p.443. 549. ad Apulejum Epiſtola laudatur, p.550.
Lucilii verſus *florid.* p.823.826.
L. Lucullus (*a*) Jambicus carmine Gentium, & Macedonem pueros proſtituit. *apologia* 413.
Lucretius, *de Deo Socr.* p.666. ſuper tonitru facundiſſime diſſerit, *de Deo Socr.* p.681.
Lycon. *ſupra in Eudemo*.
Magi *apologia* p.446.
Magorum varia miracula *de Deo Socr.* p.674.
Mandraytus Prienenſis. *infra in Thalete*.
Marſyas Muſicus Phryx, infeliciter certans cum Apolline, florid. p.762. ſeq.
Menander, *vide in Philemone*.
Mopſus vates, *ſupra*, Amphiarus.
Moſes inter Magos memoratur *in apologia* p.544.
C. Mutius, *vide ſupra*, Antonius.
Nicandri theriaca, *apologia* p.473.
Nigidius, *apologia* p.474.
Oracula Delphica *de mundo* pag. 729.
Scipionis Orfiti laus *florid.* p.807. ſeq.
Oromazus Magus *apologia*. p.447.
Orpheus, *apologia* p.455. *vide* & Epimenides. Orphei verſus de Jove, *de mundo* p.753. Orphei & Pythagoræ ſcita *apologia* p. 496.
Oſthanes ibid.
Quis Palamedes, quis Siſyphus, quis denique Eurybates aut Phrynondas talem (fraudem) excogitaſſet? *Apologia* p.530.
Parmenides 1. *doctr. Plat.* p.569.
Peripatetici juniores. 3. *doctr. Plat.* pag. 659.
Pherecydes Syro ex inſula, qui primus verſuum nexu repudiato conſcribere auſus eſt paſſis verbis, ſoluto loquutu, libera oratione, magiſter Pythagoræ. *florid.* p.794.
Philemon mediæ Comœdię ſcriptor fabulas cum Menandro in ſcena dictavit, certavitque cum eo, fortaſſe impar, certe æmulus: nam quod eum etiam vicit ſæpenumero, pudet dicere. *florid.* p.797. ſeq.
Philippi Macedonis Epiſtolam ad Olympiadem uxorem recitari prohibuerunt Athenienſes. Apologia p.536.
Phyſici *de mundo* p.718. *apologia* p. 479.
Plato Philoſophus *de mundo* p. 756. *de Deo Socr.* pag. 664, 667, 668, 669, 671, 673, 690. *apologia* p. 406, 421, 427, 446, 475, 487, 563. Timæo id. p. 484. 1. *doctr. Plat.* p. 527. ſeq. noviſſimo legum libro id. p. 509. ſeq. in alia ſermocinatione p. 447. in ſympoſio *de Deo Socr.* p. 674. Phædro. id. p.695. *apologia* pag. 508. Theæteto. 3. *doctr. Plat.* 634. ejus τὸ ἀγαθόν. *apologia* p. 418.

Py-

(a) Caſaub. legit *Lucilius Satyricus*.

Pythagoriſſat *florid.* pag. 796. dialogi pag. 821. carmina amatoria in Aſtera, Alexin, Phædrumque & Dionem Syracuſanum. *apologia* p. 416. ſeq.
De Platonis vita & dogmatis *lib* 1. *de doctr. Platon.* & 2. & 3.
Platonica ſecta. *apologia* p. 441.
Plauti verſus ex Truculento. *florid.* p. 811. ex milite. id. p. 759. *de Deo Socr.* p. 682.
Plutarchus ille inclytus 1. *Mileſiar.* p. 5.
Poetæ *de mundo* pag. 728. 729. verſus: *Odi puerulos præcoci ſapientia.* Apologia p. 535.
Pontiani Bibliotheca. *apologia* p. 493. ejus libertus promus librorum pag. 490. ſeq.
Pontiani literæ id. p. 552.
Pontianus & Pudens, filii Pudentillæ. id. p. 513.
Portius. *vide in* Tejus.
Propertius *ſupra in* Catullus.
Protagoras Sophiſta longe multiſcius, Rhetoricæ repertis perfacundus, Democriti Phyſici civis æquævus. *florid.* p. 814. ejus cum Evathlo diſcipulo pactum de mercede ibid.
Æmiliæ Pudentillæ literæ *apologia* p. 503. 510. ſq. 517. 527. 529 Græce ſcriptæ p. 531. 532.
Pythagoras *apologia* pag. 406. 476. 457. *de eo multa in floridis* p. 792. ſeq.
Pythagoreos in intellectuali Philoſophia æmulatus Plato 1. *de doctr. Plat.* p. 569.
vide & Zoroaſter, Epimenides & Orpheus.
Pythagorici mirati ſi quis ſe negaret unquam vidiſſe dæmonem. *de Deo Socr.* p. 697.
Quintianus apologia p. 500.
Salluſtii in dicendo parſimonia. *Apologia* p. 551. ejus dictum videtur reſpici *de mundo* p. 736.
Sappho *infra in* Tejus.
Cornelius Saturninus. ſupra, Cornelius.
Sergius 3. *doctr. Plat* p. 631.
Sextus Philoſophus, Plutarchi nepos, 1. *Mileſiar.* pag. 5.
Sibyllæ fatiloquia verſificet. *de Deo Socr.* p. 677. carmina Sibyllarum. id.
Sicinius Amicus apologia p. 513.
Sicinius Clarus. id.
Sicinius Pudens pag. 559.
Simonides *infra*, in Tejus.
Socrates ſpeculo uti ſuaſit. *apologia* p. 424: magiſter Platonis 1. *de doctr. Platon.* pag. 567. ſeq. 570. vir apprime perfectus, & Apollinis quoque teſtimonio ſapiens. *de Deo Socr.* p. 691. Ejus dæmonium. *apologia* p. 449. hymni. *florid.* p. 821. major meus Socrates id. pag. 759.
Socrates Apuleji contubernalis. 1. *Mileſ.* p. 11. 18. &c.
Solon ſapientiſſimus legum Atticarum fundator. 1. *de doctr. Plat.* pag. 566.
Solonis laſciviſſimus verſus. *apologia* p. 413.
Sophocles poeta Euripidi æmulus & ſuperſtes, dementiæ accuſatus à filio protulit Coloneum egregiam tragœdiarum. *apologia* p. 464.
Speuſippus 1. *de doctr. Plat.* pag. 567.

Statius Cæcilius in ſuis poematibus *innocentiam eloquentiam* eſſe ſcripſiſſe dicitur *apologia* pag: 407.

Stoici. *apologia* pag. 427. & 3. doctr. Plat. p. 633. 655. 656.

P. Sulpicius *vide ſupra*, Antonius.

Tabulis XII. interdicta Magia. *apologia* p. 481.

Tannonius Pudens, Æmiliani contra Apulejum advocatus. *apologia* pag. 405. 480. ſq.

Carmina amatoria & ludicra fecere apud Græcos Tejus quidam (*Anacreon.*) & Lacedæmonius (*Alcman*) & Ceus (*Simonides*) cum aliis innumeris: etiam mulier Lesbia (*Sappho*) laſcive illa quidem tantaque gratia ut nobis inſolentiam linguæ ſuæ, dulcedine carminum commendet: apud nos vero *Æditues*, & *Portius* (*a*) (*Licinius*) & *Catulus*: iſti quoque cum aliis innumeris. *apologia* p. 413.

Terentius. *de Deo Socr.* p. 696.

Thales Mileſius Geometricę penes Grajos primus repertor, naturæ rerum certiſſimus explorator, & aſtrorum peritiſſimus contemplator. *florid.* p. 816. Mandraytum Prieneſem docuit quoties Sol magnitudine ſua circulum quem permeat metiatur. id. p. 817.

Themiſon ſervus noſter, medicinæ non ignarus *apologia* p. 461. Medicus p. 483.

Theocriti pharmaceutria reſpicitur *Apologia* p. 455.

(a) Vide Gellium XIX. 9.

Theodorus Cyrenæus Geometra Pythagoricus, Platonis Magiſter. 1. *doctr. Plat.* p 569.

Theophraſtus. *de mundo* p. 707. 3. *doctr. Plat.* p. 659. *apologia* p. 463. ejus egregius liber de caducis. *apologia* p. 488. de invidentibus animalibus. id. περὶ δακετῶν καὶ βλητικῶν p. 473.

Tibullus. *vide ſupra*, Catullus.

Ticidas poeta. ibid.

Tragici verſus. *florid.* p. 811.

Varro vir accuratiſſime doctus atque eruditus. *apologia* p. 474.

Veteres 3. *doctr. Plat.* p. 656.

Virgilius Mantuanus poeta. *apologia* p. 416.

Virgilii verſus *florid.* p. 803. 809. 785. 761 *apologia* p. 454. *de mundo* p. 725. 737. 751. *de Deo Socr.* p. 665. 667. 672. 673. 682. 687.

Verſus alterius Poetæ. *florid.* p. 767.

Voconius poeta in quem verſus Hadriani Imp. *laſcivus verſu, mente pudicus erat.* apologia p. 418.

Xenocratis ſatyræ. *florid.* p. 822.

Xenophontis hiſtoriæ. *id.*

Zachlas Propheta primarius Ægyptius. 2. *Mileſiar.* p. 62.

Zamolxis Magus. *apologia* p. 447. 448.

Zeno Velia oriundus. (Eleates) *apologia* p. 406. 1. *doctr. Plat.* p. 569.

Zeno Stoicus *florid.* p. 789. ejus ſcripta laſciva. *apologia* p. 413.

Zoroaſter Magus *Apologia* pag. 544. 447. 448. omnis divini arcani antiſtes doctor Pythagoræ: *florid.* p. 793. *apologia.* p. 457

CA-

Digitized by Google

CAPUT III.

DE JUSTINO, Trogi Epitomatore.

Juſtini ætas. 1. *Hiſtoriarum Trogi Epitome.* 2. *Editiones:* 3.

I. JUSTINUS (*a*) quis fuerit & quando vixerit, non ſatis compertum eſt, etſi Romæ ante Imperatores Chriſtianos ſcripſiſſe non dubitem, ipſum à Chriſti ſacris alienum. Itaque non aſſentior iis, qui ad Theodoſii Imp. tempora rejiciunt, neſcio quibus argumentis moti. Ut vero hoc loco à me commemoretur, facit, quod in editionibus quibuſdam libros ſuos dicitur inſcripſiſſe Imp. Antonino Pio, ſed προσφώνησιν hanc in nullo MSto codice reperiſſe ſe teſtatur Jac. Bongarſius, qui putat additum nomen Antonini ab illis, qui Juſtinum falſo eundem putarunt cum celebri ejus nominis Philoſopho Chriſtiano & Martyre. Neque veriſimile videtur Juſtinum emendandi cauſa opus ſuum ad Imperatorem mittere voluiſſe, quod in præfatione innuit, ſi eam non potius ad virum aliquem doctum illius ætatis, ſibique amicum, quam ad Cæſarem direxit. Non magis certum eſt quod Martinus Polonus & auctor libri de vitis Philoſophorum c. 114. affirmant Trogi diſcipulum Juſtinum fuiſſe. * Juſtinum libenter ſequitur Oroſius, imitatur Saxo Grammaticus, ut in notis ad eum Stephanius paſſim obſervat. Parum credibile eſt quod in Codice Magliabequiano, teſte Abr. Gronovio, traditur, Juſtinum Philoſophum celeberrimum & Trogi fuiſſe diſcipulum, nedum ut Gualterius Burleus ſcripſit, filium. Neque certum

C 2 haben-

(a) In antiquiſſimo codice Bibl. Mediceæ *M. Junianus Juſtinus*, ſed in codice qui fuit apud Ant. Arnoldum *Juſtinus Frontinus* dicitur teſte Jac. Bongarſio & Gerh. Jo. Voſſio. Longe autem diverſus eſt à *Juſtino Martyre* Græco ſcriptore, cum quo Martinus Polonus eum in chronico perperam confundit. Juſtinus Trogi breviatorem memorant Hieronymus procemio in Danielem, Auguſtinus IV. 6. de C. D. Oroſius (qui paſſim Juſtinum ſequitur) lib. I. c. 8. & 10. * Iſidorus lib. de natura rerum, Jornandes, Jo. Sariſberienſis, Martinus Polonus & alii juniores, ut Vincentius Bellovacenſis, qui idemne hic Juſtinus ſit cum Juſtino Martyre, an alius, ignorare ſe fatetur X. 94. ſpeculi Hiſt. Engelbertus Abbas qui tempore Rudolfi I. Habspurgici ſcripſit librum de ortu & fine Romani Imperii (T. 25. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 363.) Juſtinum Hiſtoriographum laudat *qui Trogum Pompejum ſecutus in principio ſuæ Chronicæ.* Freculfus qui ex Pompejo hiſtorico ejuſque abbreviatore Juſtino repetit lib. 2. c. 1. & 8. quæ libro XXXVI. apud Juſtinum leguntur de Judæis. Juſtini cujuſdam mentio apud Martialem XI. 66. Fuit & Juſtinus Manichæus, quem confutavit Fabius Marius Victorinus editus à Sirmondo Pariſ. 1630. 8. & recuſus T. 1. Sirmondi Opp. p. 409. De aliis hujus nominis vide ſis Reineſii Epiſtolas ad Hofmannum p. 410. & Dan. Guil. Molleri diſſ. de Juſtino, Altdorſ. 1684. §. 5.

habendum quod libros ſuos Juſtinus dedicaverit Antonino Pio Imp. licet illud legas in editione principe Romana, atque in quibuſdam aliis, quod optimi Codices manu exarati ignorant. Libros *Trogi* de animalibus laudat Chariſius lib. 1. pag. 79. reſpicit Plinius lib. VII. Hiſt. Troguin laudans cap. 3. & lib. XI. c. 52. ubi *auctorem ſeveriſſimum vocat*. Hiſtorias Trogi allegant Priſcianus, idem Plinius & in Virgilium Servius, aliique.

II. Exſtant *Hiſtoriarum Philippicarum & totius mundi Originum & terræ ſitus ex Trogo Pompejo excerptarum libri XLIV.* à Nino uſque ad Cæſarem Auguſtum, ſub quo (*a*) Trogus Pompejus Patria Gallus, Philoſophus ac hiſtoricus diſertiſſimus floruit, totiuſque orbis, ſed Græcas potiſſimum hiſtorias latino ſermone 44. voluminibus compoſuit, & à præcipuo argumento, regni nempe Macedonici hiſtoria, quam à libro ſeptimo ad quadrageſimum primum exſequitur, *Hiſtorias Philippicas*, Theopompi exemplo inſcripſit. Harum ſe ait Juſtinus, per otium cum in urbe verſaretur, cognitione quæque digniſſima excerpſiſſe, & omiſſis his, quæ nec cognoſcendi voluptate jucunda, nec exemplo neceſſaria judicaret, breve veluti florum corpuſculum feciſſe. Subjiciuntur in Juſtino in Bongarſii editione atque inde in aliis *prologi* (*b*) *ſive periochæ hiſtoriarum Philippicarum Trogi Pompeji*, ejuſmodi fere qualia hiſtoriarum Livii argumenta ſub Flori nomine habemus. Illa ab ipſo forte profecta Trogo, certe non à Juſtino elaborata oſtendunt Juſtinum in Epitome ſua omiſiſſe non pauca in his ea, quæ de terrarum ſitu Trogus ſcripſerat. Sunt qui integram Trogi hiſtoriam dicunt fuiſſe in Bibliotheca Marquardi Gudii, ſed non ego credulus illis. Ita quoque Aldus Manutius magna ſpe ſe lactabat, Trogi hiſtorias exſtare apud amicum quendam doctum ac ſpectatæ fidei, futurumque ut propediem in lucem ederentur. Sed & illa ſpes vana fuit, neque Trogus hactenus lucem adſpexit. Quæ libro XXXVI. traduntur de Ju-

(a) Sub Julio Cæſare militaſſe Trogum ſcribit Iſaacus Jaquelotus V. C. in præclaris diſſertationibus adverſus Atheos pag. 25. ſed de patre ſuo hoc affirmat Trogus apud Juſtinum XLIII. 5. *In poſtremo libro Trogus majores ſuos à Vocontiis originem ducere, avum ſuum Trogum Pompejum Seſtoriano bello civitatem à Cn. Pompejo percepiſſe dicit, patruum Mithridetico bello turmas equitum duxiſſe, patrem quoque ſub Cajo Caſare militaſſe, Epiſtolarumque & legationum ſimul & annuli curam habuiſſe.* Patet ex hoc ipſo loco injuriam fieri Juſtino apud Bonifacium pag. 438. Hiſtoriæ ludicræ, cum arguitur Trogi memoriam voluiſſe abolere. Alios Frogos refert Reineſius Epiſtolis ad Hofmannum p. 660. Juſtinos alios p. 410.

(b) In hoſce prologos notas & caſtigationes eruditas ſcripſit D. Abbas de Longuerue, editas in calce Diarii Italici V. C. Bernhardi de Montfaucon, Pariſ. 1702. 4. Quædam emendanda in edit. Montfauconiana notant Ephemerides Pariſienſes A. 1703. p. 91. ſeq. edit. Amſt.

de Judæis, ea illuſtrantur partim, partim caſtigantur à Jo. Jacobo Schudt in compendio Hiſtoriæ Judaicæ è Gentilium ſcriptis collecto Francof. 1700. 8. * Videtur Juſtinus in pluribus uſus Trogi dictione, unde vix Juſtini ulla ab Trogo aliena in ſermone veſtigia apparere ait Jo. Frid. Gronovius IV. 10. obſervatt. p. 154. Solenne eſt MStis Juſtini codicibus præfigi ſpecioſum Trogi nomen, ante multa jam ſæcula deperditi. Ita Lupus Ferrarienſis Epiſt. 20. Petrus Bleſenſis Epiſt. 85. 94. Alveredus Beverlacenſis in Annalibus Regum Britanniæ p. 24. & alii ejuſmodi juniores, quando Pompejum Trogum citant, Juſtini epitomen intelligunt. Narratque eruditiſſ. Wagenſeilius in Sota p. 576. exiliiſſe ſe præ gaudio cùm in Bibl. Scorialenſi Codici præcipuæ magnitudinis Trogum Pompejum inſcriptum vidiſſet, *Quam*, dixiſſe apud ſe, *ego læto nuncio exhilarabo viros doctos, quot & quanta mihi dabunt Evangelia*! At vix aperuiſſe librum, & ſtatim illi ob mendacem titulum, ſibi quoque pæne ob nimis facilem credulitatem indignatum, nam pro Trogo nil niſi Juſtinum reperiſſe. V. C. Bernardus Montfauconus in Diario Italico p. 76. notat *prologos* rarius occurrere in codicibus Juſtini MSS. Notæ ad prologos pereruditæ Abbatis de Longerue extant in editione Juſtini Pariſienſi, quæ A. 1709. minore forma prodiit, nec non in noviſſima, variorum notis illuſtrata, curante Abr. Gronovio. Nonnulla Juſtini illuſtrant *Caſp. Sagittarius* variis diſſertationibus XI. ad librum primum editis Helmſtad. 1665. 1666. & Jen. 1676 4. & ad lib. 2. c. 1. & de hiſtoria bellorum Scythicorum ad lib. 2. c. 3. & 5. Jen. 1685. 4. & *Jacobus Schallerus* in laudabilibus politicis è Juſtino collectis. Argent. 1649. 4. Libro XXXVIII. 3. ait Juſtinus Trogum in Livio & in Salluſtio reprehendere, quod conciones directas pro ſua oratione operi ſuo inſerendo, hiſtoriæ modum exceſſerint. Licet autem merito reprehendat aliquis cum Diodoro Siculo in limine libri XX. ὑπερμήκεις δημηγορίας & πυκνὰς ῥητορείας, crebras & prolixas declamationes inſertas hiſtoriæ & intempeſtiva eloquentiæ affectatione narrationis ſeriem interrumpentes, ſcriptoreſque, qui totam hiſtoriam προσθήκην τῆς δημηγορίας appendicem concionum faciunt: tamen Conciones in Salluſtio ac præſertim Livio raræ, opportunæ, rebuſque aptæ leguntur: itaque ſi nævi ſunt, pulcherrimi ſunt, atque ejuſcemodi propemodum, de quibus uſurpaveris illud Apuleji in floridis, *riſere Muſæ, cum audirent hoc genus crimina, ſapienti exoptanda, Apollini objectata*. Juſtini Codex inſignis juſſu Pii III. A. 1503. defuncti eleganter ſcriptus exſtat in Bibl. Gothana.

 III. * Pri-

III. * Prima Juſtini editio Romana (*a*) ſine anni nota in fol. apud Udalricum Gallum, cum verſibus illis notiſſimis, typographiæ præ calamorum uſu præſtantiam extollentibus:

Anſer Tarpeji cuſtos Jovis, unde quod alis
Conſtreperes, Gallus decidit; ultor adeſt
Vuldricus Gallus: ne quem poſcantur in uſum
Edocuit pennis nil opus eſſe tuis.

Proxima huic Veneta A. 1470. fol. ad cujus calcem hoc legitur tetraſtichon:

Hiſtorias veteres peregrinaque geſta revolvo
Juſtinus: lege me, ſum Trogus ipſe brevis.
Me Gallus Veneta Jenſon Nicolaus in urbe
Formavit, Mauro Principe Chriſtopboro.

Eam ſecuta altera Romana eſt A. 1472. fol. addito Floro: per Conradum Svveynheim & Arnoldum Pannarız. Bibl. Menarſiana p. 66. Mediolanenſis 1474. fol. in qua hi verſus leguntur:

Hiſtorias veteres peregrinaque geſta revolvo,
Juſtinus: lege me, ſum Trogus ipſe brevis.
Quem manus Antoni Zarotbo ſanguine creti
Impreſſit ſolers, Inſubribuſque dedit.

Mediolanenſis altera 1476. fol. per Chriſtophorum Baldarfer, Ratiſponenſem. Veneta altera 1479. fol. per Philippum Condam Petri: & 1493. fol. & 1510. 8. è Sabellici caſtigatione, curante Auguſtino Bechario Mortarienſi una cum Floro, Sexto Rufo & aliis quibusdam. Præterea Juſtini editionibus addendæ Venetæ A. 1594. & 1502. 1512. fol. Argentoratenſis cum Floro & Plinio (ſive Aurelio Victore potius) de viris illuſtribus 1506. 4. Aldına 1522. 8. Cornelium Nepotem adjunctam habens, ut Mediolanenſis 1510. fol. & Pariſienſis in 4 Becharii, Florum & Sexti Rufi libellum.

Prodiit etiam Juſtinus Florentiæ apud Juntas 1525. 8. cujus editionis magna eſt ap. Cl. Grævium auctoritas. Viennæ, curante *Joanne Camerte*, quam editionem inſpexit Thomas Hearne. Hagenoæ 1526. 4. 1533. 4. cum præfat. Melanchthonis, ex Georgii Majoris caſtigatione. Pariſiis 1530. 8. apud Sim. Colineum, cum Aurelio Victore. *Jo. Sicbardi* editio Baſil. 1530. 8. *Georgii Majoris* Colon. 1533. 8. *Simonis Grynæi* Baſil. 1539. 4. Lugduni 1542. 8. Pariſiis 1543. 8. apud Rob. Stephanum eodemque anno Coloniæ & Antuerp. 8. Antuerpiæ 1552. 12. Cum Sichardi caſtigatione & G. Majoris annotationibus Baſil. 1553. 8. Lugdunenſes apud Gryph. 1555. 8. cum Aurelio Victore 1557. 12. & 1559. 12. & 1573. 12. additis Eliæ Vineti in Victorem notis. Cum præfa-

(a) Mich. Maittaire annal. typograph. p. 72. Vide & p. 70. 96. 108. 120. 136.

Digitized by Google

præfatione Simonis Grynæi de utilitate legendæ hiſtoriæ, ſubjectis ad voluminis calcem notis *Henrici Loritti Glareani* Patricii Claronenſis Baſil. 1562. 8.

At eximiam præ ceteris operam Juſtino navavit *Jac. Bongarſius*, qui è Cujacii, Puteani, aliiſque ſex MSS. emendavit, & notis doctiſſimis tabuliſque Chronologicis illuſtravit, Pariſ. 1581. 8. Eum ſecuti *Elias Vinetus* A. 1590. *Franciſcus Modius* ex cujus caſtigatione Juſtinus prodiit Francofurti 1587. 1591. 8. & deinde Lugduni, Coloniæ & alibi ſæpius. *Victorinus Strigelius*, cujus notæ editæ Urſellis 1602. 8. & deinde cum aliorum notis, Argentor. 1613. 8. 1627. 8. *Theophilus Cangiſerus*, cujus ſcholia in decem libros primores exſtant in editione Juſtini cum Strigelii & Bongarſii notis, Urſellis 1610. 8. Janus Gruterus Marpurgi 1612. 8. *Daniel Pareus*, Francoſ. 1630. 8. *Matthias Berneggerus*, qui Bongarſii etiam in Strigelii aliorumque notas ſuis addidit, & Jo. Freinshemii indicem ſubjecit, Argentorati 1631. 1653. 1662. 1666. 8. &c. *M. Zuerius Boxhornius* Amſt. 1638. 1645. 1660. 12. apud J. Janſſonium. *Iſaacus Voſſius* (*a*) Lugd. Bat. 1640. 1673. 12. *Antonius Thyſius*, qui cum notis Variorum vulgavit Lugd. Bat. 1650. 8. ut alias Juſtini editiones cum notis Variorum Amſtelodami 1659. 1669. 8. Lugduni Bat. & Uratislaviæ 1660. 8. in lucem emiſſas omittam, quæ curante S. D. M. C. vel Cornelio Schrevelio prodierunt. *Joannes* vero *Georgius Grævius* non prætereundus, qui Ultrajecti 1669. Amſt. 1694. 12. hunc ſcriptorem emendatiſſime cum notis ſuis edidit, recuſum 1707. 8. Idem A. 1683. 8. Lugduni Batav. ex officina Hackiana præſtantiſſimam Juſtini editionem prodire juſſit cum notis integris virorum doctorum & ſuis caſtigationibus, Freinshemiique indice per Scheferum & Vorſtium aucto. Hæc quoque editio prela iterum ſubiit ibid. 1701. 8. Exſtat præterea Elzeviriana editio. 12. & cum notis *Tanaquilli Fabri* Salmur. 1668. 1671. 8. cum notis *Jo. Vorſtii* Berlin. 1673. 8. cum notis *Jo. Scheferi* Upſal. 1678. 8. Uterque Vorſtius & Scheferus Freinshemii indicem à ſe auctum adjecerunt. In uſum Delphini illuſtratus eſt à *Petro Joſepho Cantelio*, addita in margine temporum quo ſingula geſta ſunt, notatione, Pariſ. 1677. 4. & Lond. 1686. & 1701. 8. Denique *Oxonienſes* poſt editionem (*b*) Anni 1674. 8. Juſtinum ad MSS. Codices recenſitum denuo ediderunt cum brevibus notis & variis lect. curante V. C. *Thoma Hearne* & annos quo quæ-

(a) Hic multo uberiores ſe notas in Juſtinum paratas habere ſe teſtatus eſt in litteris ad Salmaſium pag. 331. inter Gudianas.

(b) Oxonienſis in 12. fuit in Bibl. Græviana.

Digitized by Google

que geſta ſunt in ora libri ſubinde ex Ed. Simſoni maxime rationibus adnotante. Oxonii è theatro Sheldon. 1705. 8. * In editione Oxonienſi (*a*) Clariſſimi Viri *Thomæ Hearne*, ad veteres editiones & quatuor MSS. Codices recenſita 1705. 8. prologi etiam cum caſtigationibus & notis leguntur, licet ex MSS. Anglicanis utpote valde inemendatis vix quicquam ſubſidii ad illos caſtigandos exſculpere ſe potuiſſe editor fatetur. *Qualescunque vero*, inquit, *ſunt iſti prologi, cum Juſtini abbreviatoris negligentiam detegant, & Hiſtoriarum Trogi ſeriem oſtendant, pluraque exhibeant quæ in Juſtino fruſtra quæramus, haud ab re viſum fuit ut ſimul cum abbreviatore noſtro ederentur, præcipue cum codices noſtri, & duo etiam è Bongarſianis Juſtinum ipſum eorum auctorem agnoſcant. Hoc vero à librariis imperitis adjectum puto, nomen quippe* Prologi (*in ſignificatione qua hic uſurpatur*) *eſt barbarum; ex quo & illud intelligere poſſumus, eorum auctorem, quicunque ille fuerit, eruditis illis temporibus non vixiſſe, queis honeſta Latinitas vigebat. Phraſis iſta* in exceſſu, *qua ſæpiſſime utitur, nihil aliud denotat quam* per digreſſionem: *unde ſuſpicatur acutiſſimus & politiſſimus Tan. Faber hominem Græculum fuiſſe, quippe ita Græci dicunt* ἐν παρεκβάσει, *vel* διὰ παρεκβάσεως.

Cum notis perſpicuis & ad tironum captum accommodatiſſimis *Chriſtiani JuncKeri* ad exemplum notarum Jo. Minelli, Lipſ. 1701. & 1715. 12. * Londini 1714. forma minore (*b*) cum indice curante *Mich. Maittaire*. Denique præſtantiſſimam hujus ſcriptoris editionem debemus patria & avita imagine nobiliſſimo juveni *Abrahamo Gronovio*, qui Juſtinum Lugduni Batavorum 1719. 8. in lucem dedit cum notis integris Bongarſii, Modii, Berneggeri ex editione ſecunda auctioribus, Iſ. Voſſii, Jo. Frid. Gronovii, Grævii, Tan. Fabri, Jo. Vorſtii, Scheferi, & excerptis aliorum. Ad calcem voluminis editor notas Boxhornii novaſq; ſuas ipſius adjunxit uſus Codd. Leidenſi, Oxonienſi, & Cantabrig. atque editionibus Antiquiſſimis. Addidit idem Jo. Freinshemii indicem ex Scheferi & aliorum lucubrationibus longe auctiorem, & ad prologos notas Abbatis de Longerue ſuaſque. Notas ineditas in Juſtinum *Jo. Frid. Gronovii* accepi e ſectione librorum MSS. Gudianorum.

Germanice verſus ab Hieron. Bonero prodiit Auguſtæ Vindel. 1531. fol. & Jo. Friderico Schvveſero interprete, Caſſellis 1649. 8. & jam

(a) De illa conſule Acta Erud. T. V. ſupplementi pag. 190. Diarium Londinenſe, Hiſtory of the vvorks of the learned A. 1705. p. 106.

b) De Londinenſi hac Juſtini editione Jo. Clericus T. V. Bibl. veteris & novæ, Gallice editæ p. 146. De Gronoviana T. XII. p. 231.

8. * & jam tertia editione 1675 8. *Italice* Venet. 1535. 8. & 1561. 4. interprete Thoma Porcacchi : *Anglice* à Rob. Codringtono, Lond. 1664. 1672. 8. 1682. 12. Vide Antonii Wood Athenas Oxonienſes Tom. 2. pag. 243. *Hiſpanice* à Georgio de Buſtamante, Antvv. 1586. 8. *Gallicè* per Claudium Seyſſelium, Pariſ. apud Vaſcoſan. 1554. fol. & 1559. fol. & deinde per Colombium, 1654. 8. & ex recentiori translatione Pariſ. 1694. 8. duobus vol. cum notis. De Joanne Boucheto Pictavienſi Franciſcus à Cruce pag. 208. Bibl. Gall. *il a traduit de Latin en Francois l' Hiſtorie de Juſtin Martir, autheur Grec.* Nimirum notum eſt Martini Poloni exemplo alios quoque Juſtinum Martyrem ſcriptorem Græcum ac Chriſtianum Juſtino noſtro confudiſſe.

CAPUT IV.

DE PALLADIO, Cenſorino, & Julio Obſequente.

*Palladii ætas, ſcripta & editiones. 1. Julius Obſequens de prodigiis. 2. Cenſorinus de die Natali. 3. * Index ſcriptorum a Ceſorino memoratorum. 4.*

I. PALLADIUS (*a*) RUTILIUS TAURUS (Volaterrano SCAURUS) ÆMILIANUS Vir illuſtris & Græce doctus patria ut videtur Romanus, etſi fundorum ſuorum in Sardinia in territorio Neapolitano meminit lib. 4. p. 578. edit. Commelin.

(a) Æmilianum inter auctores probabiles rei Georgicæ laudat Caſſiodorus cap. 28. divin. lection. Memoratur etiam Iſidoro Hiſpalenſi XVII. 1. Originum. Ceterum notior eſt hic ſcriptor prænomine, uti Macrobius & pauci quidam alii: ac utique diverſus eſſe videtur à Palladio Rhetore, qui frater à Symmacho dicitur, & cujus pompam atque facundiam celebrat idem Symmachus atque Sidonius Apollinaris lib. 5. Ep. 10. Fuit etiam Palladius Medicus Alexandrinus Galeno junior, qui Græce ſcripſit in quosdam libros Hippocratis. Alius Palladius Sophiſta Methonæus Palladii filius ſub Conſtantino Imp. celebris teſte Suida qui ſcripta ejus commemorat. Alius Palladius vitæ Chryſoſtomi & Hiſtoriæ Lauſiacæ ſcriptor, ad quem haud dubie referendus liber de Gentibus Indiæ & Brachmanibus, quem ſub Palladii nomine vulgavit Eduardus Biſſæus, & ſine auctoris nomine ante Biſſæum, quod hunc fugit, Joachimus Camerarius ὁ πάνυ in libello Gnomico de quo dixi lib. 2. Bibl. Græcæ c. 11. §. 6. Omitto Palladium cujus Epiſtola ad Epiphanium Ancorato Epiphanii præmittitur. Fuit & Palladius quidam curſor Theodoſii Junioris, cujus meminit Socrates lib. 7. cap. 19. &c. Noſtrum porro de quo jam agimus Palladium ab aliis *Paludium*, ab aliis *Rutilium Palladianum* dictum reperio. Plures Tauri nomine claros refert Colomeſius pag. 240. Opuſc. Apud Labbeum vero pag. 198. Bibliothecæ novæ MSS. vitioſe ni fallor noſter vocatur Palladius Rutilius Paulus Æmilius, V.I. Palladios alios ultra quinquaginta recenſui libro V. Bibl. Græcæ c. 32. Volum. IX. Pag. 10. ſeq. ubi de Palladio, Græco Hiſtoriæ Lauſiacæ ſcriptore,

melin. ſcripſit poſt Apulejum, cujus teſtimonio ſemel utitur; non itaque ſub Hadriano, ut perperam affirmat Lud. Vives libro tertio operis doctiſſimi de tradendis diſciplinis. Scripſit inquam, dictione ſimplici nec ineleganti tamen, *De re Ruſtica libros XIV.* quorum primus præcepta rei Ruſticæ varia complectitur, ſecundus uſque ad tertium decimum ſingulis libris ſingulorum menſium operas explicat, initium faciens à Januario. Ultimus denique ad *Paſiphilum*, quem virum doctiſſimum vocat, & cui ſuperiores quoque inſcripſit libros, agit de inſitione, verſibus Hexametris & Pentametris. Priores libri tredecim, ut ipſius auctoris verbis utar, ſunt

Nec ſtricti numeris, nec Apollinis amne fluentes. Prodiit hoc agricolare Palladii opus ſæpius cum Aldi Manutii commentario de dierum generibus apud Palladium, & cum Catonis, Varronis & Columellæ ſcriptis ejuſdem argumenti, & caſtigatum eſt à Petro Victorio atque Hieronymo Commelino, illuſtratum à Philippo Beroaldo. Vide quæ ſupra annotavi. Palladius & Columella Germanice per Theodorum Majum Magdeb. 1621. fol. * Incertum cuinam Paſiphilo libros ſuos inſcribat Palladius. Paſiphili Philoſophi, qui A.C. 371. ſub Valente tortus, mentio apud Ammian. XXIX. 1. Ad Paſiphilum eſt Lib. 8. Cod. Theodoſ. de Juriſdictione, Olybrio & Probino COSS. A.C. 395. Epiſtola quæ libro decimo ſubjicitur, toti operi præmittenda eſt, ut pulchre notavit V. C. Joannes Conradus Schvvartz, cui novam Palladii editionem libenter debebimus. Vide ejus Epiſtolam ad Virum nobiliſſ. Godfridum Thomaſium inſertam Actis Eruditorum Germanice editis Tom. 2. p. 342. ſeq. Sic notum eſt in antiquis Gellii editionibus Epiſtolam, quam toti operi Gellius præmiſerat, ad calcem rejectam legi. Commeliniana Palladii editio cum MS. collata exſtat in Bibl. Leidenſi. Indicem ſcriptorum à Palladio & aliis ſcriptoribus rei ruſticæ laudatorum dedi ſupra ad lib. 1. c. 2. ubi etiam de variis editionibus. *Gallicam* Palladii verſionem à Joh. Darcio compoſitam editamque Pariſ. 1553. 8. ap. Mich. Vaſcoſanum memorat Crucimanius Bibl. Gall. pag. 491. & Catalogus Bibl. Bigotianæ p. 138.

II. JULIUS OBSEQUENS, de cujus patria & ætate nihil fere explorati afferre licet, niſi quod caſtigatus ſermo quo utitur meliori ævo eum floruiſſe, & prænomen Julii Romanum gente u iſſe indicio ſit.

Exſtant *libri*, quo *(a) prodigia* Romæ vel in Regionibus ditioni Ro-

(a) Livium potiſſime ſecutus eſt in hoc libello Julius Obſequens, cujus verba etiam

ni Romanæ ſubjectis viſa ordine temporum deſcripſit, *Fragmentum* à Conſulatu L. Scipionis & C. Lælii, hoc eſt, ab anno U. C. 505. uſque ad P. Fabii & M. Ælii conſulatum, qui incidit in ætatem Auguſti Imp. Primus à Jucundo Veronenſi ſibi donatum edidit Aldus A 1508. 8. & una cum Plinii Epiſtolis, Panegyrico & libro de Viris illuſtribus ac Svetonio de Grammaticis ac Rhetoribus Philippus Junta Florent. 1515. 8. atque iterum Socer Aldi, Franciſcus Aſulanus, Venet. 1518. Aldinam editionem exprimi curavit B. Rhenanus Argentor. 1514. 8. Obſequentem edens una cum Plinio de viris illuſtribus, quem nunc Aurelium Victorem eſſe conſtat, ac Svetonio de claris Grammaticis & Rhetoribus. Cum iisdem ſcriptis recuderunt quoque Baſileenſes Anno 1521. & 1530. 8. Lugdunenſes 1539. 8. & Robertus Stephanus cum libro de viris illuſtribus vulgavit Pariſiis ter, 1529. 1539. & 1544 8. Sed Oudendorpius, qui editiones eas inſpexit, Stephanum ex ingenio, non ex MSto Codice putat plura emendaſſe. Exſtat & editio Antuerpienſis A. 1532. 1542. 8. & altera non memini quo in loco excuſa Anno 1547. 8. *Conradus* deinde *Lycoſthenes* partem libri priorem, quæ temporis injuria interciderat, ſupplevit ex Livio, Dionyſio Halicarnaſ. Eutropio, Oroſio, aliiſque: capita vero à ſe addita à verbis Obſequentis aſteriſco præfixo diligenter diſtinxit Baſileæ ap. Oporin. cum Joach. Camerarii libris 2. de oſtentis & Polydoro Vergilio de prodigiis A. 1552. 8. Iidem aſteriſci ſervati ſunt in editione Lugdunenſi Tornæſiana (*a*) A.

1553. 12.

etiam frequenter ſervat. Plurimum doctorum omnium judicio depravatum eſſe, & alienis paſſim Conſulibus prodigia in eo notari obſervat Petavius XII. 38. doctrinæ temporum. Quod vero Balthaſar Bonifacius in libro de ſcriptoribus hiſtoriæ Romanæ affirmat, Obſequentem ex Frontini imitatione prodigia collegiſſe, ita intelligo, ut quemadmodum Frontinus dicta & facta ſollertium ducum, ita Obſequens prodigia in unum librum congeſſerit. Neque enim prodigia ex inſtituto collegit Frontinus, etſi pauca quædam attigit in libris Strategematicon. Obſequentis libellus in Italicum ſive Hetruſcum ſermonem converſus eſt à Damiano Maraffi. * Prodigiorum obſervationem ex Actis publicis Senatus videtur Plinius annotaſſe, quum ea memorat ut VIII. 41. *Canem locutum in prodigiis quod equidem adnotaverim accepimus & ſerpentem latraſſe, cum pulſus eſt regno Tarquinius*. & 45: *Eſt frequens in prodigiis priſcorum, bovem locutum: quo nunciato Senatum ſub dio habitum*. & 57. *muros haud ſpernendum in oſtentis etiam publicis animal.* Idem prodigium quod diverſis annis apud ſcriptores veteres diverſos Annalium reperit Julius Obſequens, interdum ad duos vicinos annos retuliſſe, atque adeo præter rem multiplicaſſe, & per errorem bis commemoraſſe arguitur ab eruditiſſimo Perizonio animadvers. hiſtoric. cap. VIII. p. 24. ſed probe notavit Oudendorpius, quod potuerunt etiam bis illa nunciari, vel bis vere contingere, cum in Actis Senatus vel pauciſſimorum dierum, Anni U. C. DLXXXV. plura prodigia memorentur apud Grævium ad Svetonii Cæſarem p. 778. ſeq.

(a) * Pro Tornæſio, qui Obſequentem excudit, male Tornerius appellatur in Diario Romano A. 1679. p. 133.

Digitized by Google

1553. 12. etſi Voſſius p. 711. de Hiſt. Latinis ait Tornęſium peſſimo exemplo editionem Lycoſthenis iterum edidiſſe ſine aſteriſcis. Unde fiat, ut gravi errore Lycoſthenes paſſim pro Obſequente legatur, & ab eruditis ad partes advocetur. Forte reſpiciebat Voſſius ad editionem Lugdunenſem anni 1589 12. Abeo tempore *Joannes Scheferus* (*a*) hunc libellum cum Lycoſthenis ſupplementis diverſo charactere excuſis iterum in lucem emiſſum notis & indice illuſtravit Amſtelod. 1679. 8. In quibus notis videtur mihi non uſquequaque felicem Criticam exercere vir alioqui doctus & variis in literas meritis conſpicuus. Denique *Tho. Hearne* V. C. Obſequentem à Lycoſthenis additamentis liberum ad veteres editiones recenſuit, cum Livio contulit, & brevibus atque utilibus notis illuſtravit, adjunctum Eutropio, Meſſalæ Corvino & Anonymi Orationi funebri (*b*) in Conſtantinum Conſtantini M. Filium, Oxoniæ è Theatro Sheldoniano 1703. 8. Laurentius quoque Pignorius commentario Obſequentem illuſtraſſe fertur, qui Venetiis verſatus eſt in manibus Illuſtris Molini, Procuratoris S. Marci, uti ex Thomaſini parte 2. elog. p. 209. & Caſp. Bartholino de luce animalium p. 461. edit. poſterioris notat Joh. Hallervvordus in ſpicilegio de Hiſtoricis latinis. * *Franciſcus denique Oudendorpius* ad præclaram eruditionis & ingenii laudem efflorescens juvenis, ſpecimen ſtudiorum ſuorum eſſe voluit inſignem Julii hujus Obſequentis editionem nova expolitam cura & præter accuratiorem Conſulum notationem, variaſque Joſephi Scaligeri, Nic. Heinſii, Gisb. Cuperi & Petri Burmanni obſervationes, integraſque Scheferi notas novis editoris annotationibus atque quinque indicibus Conſulum, rerumque & verborum exornatam, Lugd. Bat. 1720. 8. Nonnulla in hoc ſcriptore notantur in Actis Erud. A. 1721. p. 118. ſeq. à V. C. Chriſtophoro Auguſto Heumanno. Gallice *Obſequentem* & tres Polydori Vergilii libros tranſtulit Georgius de la Bouthiere Lugd. 1558. 8. Borrichium eo nomine, quod Lycoſthenem pro Obſequente allegat, perſtringit P. Burmannus ad Petron. p. 296.

III. CENSORINUS doctiſſimus artis Gramaticæ, ſæculo decimo ab urbe condita (*c*) anno nempe urbis 991. ſcripſiſſe ſe innuit,

(a) Ex B. Rhenani editione, quæ poſt priorem Argentorat. ex Schurerii officina A. 1514. 8. vulgatam, recuſa eſt in quarto itidem Argentorati ex Hulderici Mothardi ædibus. Caput CXXIII. addidiſſe ſe ſcribit Scheferus, quod in Aldina ſive Aſulani deſideratur.

(b) Hanc Monodiam è Codice Palatino Græce cum verſione ſua ediderat Federicus Morellus Pariſ. 1591.

(c) Vide cap. 17. & 21. lib. de die natali, & Petavium IX. 45. doctrinæ temporum.

innuit, Ulpio & Pontiano COSS. ANNO CHRISTI CCXXX. VIII. Clarus (Romæ, ut opinor) temporibus Alexandri Severi, Maximiani, Gordiani. Extat ejus *liber* aureolus & variis doctrinæ & ingenii luminibus illuſtris de *die Natali*, ſive de humana origine, ad Q. Cerellium equeſtris ordinis virum, quem capite 15. ſanctiſſimum vocat & officiis municipalibus functum, ſacerdotiique honore in principibus civitatis ſuæ conſpicuum fuiſſe teſtatur. Hoc illuſtre de die natali volumen laudat Sidonius Epiſtola ad Polemium, quæ carmini 14. præmittitur. Laudat etiam Caſſiodorus libro de Geometria & lib. de Muſica. Q. Cerellio, cui jam annum tertium & ſexageſimum ſupergreſſo ætatis librum ſuum dicat Cenſorinus, dignitatem ſe & honores debere celebrat capite tertio his verbis; *nam cum ex te tuaque amicitia honorem, dignitatem, decus atque præſidium, cuncta denique vitæ præmia recipiam, nefas arbitror ſi diem tuum, qui te mihi in hanc lucem edidit, meo illo proprio negligentius celebravero: ille enim mihi vitam, hic fructum vitæ atque ornamentum peperit*. De aliis Cerelliis Jo. Glandorpius p. 216. Onomaſtici Romani. De ætate qua ſcripſit Cenſorinus, confer Scaligerum lib. 3. de emendat. temporum p. 201. & Antonium Pagi in cenſura Annalium Baronii ad A. C. 238. num. 2.

Antiquam editionem Mediolanenſem laudat Lud. Carrio libro II. emendationum capite 15. (*a*) ubi fragmentum libro Cenſorini ſubjectum multa eadem habere obſervat cum ſcriptore, qui ambulat ſub nomine ſcholiaſtæ Germanici. *Aratea Germanici, ſive ſunt Interpretis, cum iis confer quæ pro fragmento volumini Cenſoriniano ſubjuncta curavimus. Nam quæcunque ex veteri Codice & antiqua Mediolanenſi editione à capite ſecundo uſque ad extremum fere caput tertium in fragmento leguntur, ab illo ſcriptore eſſe moneo. Reliqua unde ſint deſcripta, alias fortaſis odorabimur. Ex Germanico in fragmento illo nonnulla, ex fragmento autem in Germanico complura poſſunt emendari, & lacunæ etiam compleri*. Prodiit Macrobio ſubjectus, cum Joh Rivii præfatione Pariſ. 1519. fol. & Venet. ap. Aldum 1528. 8. Eodem anno Baſileæ 4. ex offi-

rum. Hunc porro Grammaticum cum Cenſorino Odenati filio uno è triginta tyrannis perperam confundunt nonnulli. Fuit & Cenſorinus quidam Academicus, quem impugnat Alexander Aphrodiſienſis lib. 1. ἀπορῶν καὶ λύσεων cap. 13. Alioqui notum eſt Cenſorinum etiam vocatum olim vel Cenſorium, qui Cenſor fuit, ut Marcius ille Cenſorinus ὁ δὶς ἀποδειχθεὶς τιμητὴς ὁ Ῥωμαίων δῆμος. Plutarch. Coriolano ſub init. Alius C. Martius Cenſorinus ad quem Horatius libri 4. Oda 8 * Fuit item Cenſorinus Navarchus Romanorum, de quo Memnon apud Photium Cod. 224. pag. 301. nec non Cenſorinus cujus meminit Seneca Rhetor præfat. 3. excerpt. Controverſiar.

(a) Pariſ. 1583. 4. & Tomo tertio Lampadis artium Gruterianæ,

ex officina Joannis Bebelii, Joannes Sichardus edidit librum cui titulus eſt *diſciplinarium Liberalium orbis*, in quo exſtat *Conſentii* Grammatica inſtitutio, *Caſſiodori* compendium Rhetoricæ & Dialecticæ, *Apuleji* de ſyllogiſmo Categorico libellus deſcriptus ex Bibl. Heresfeldenſi: *Caſſiodori* Compendium Arithmeticæ, Muſicæ, Geometriæ & Aſtronomiæ, & *Cenſorini* de die Natali opuſculum. Eadem forma Cenſorinus prælum cum Solino ſubiit ex emendatione Eliæ Vineti Pictavis 1568. 4. Cum notis *Aldi Manutii* nepotis Venet. 1581. 8. Hinc à Lud. Carrione accurate recenſitus eſt, qui *capita poſtrema*, quæ vigeſimum quartum inſequuntur, primaque Phyſicæ, Geometriæ & Poeticæ de pedibus & rythmis elementa continent, primus ad hunc librum non pertinere obſervavit, & auctius ex MS. edita, ſeparatim libro de die natali, ut *Fragmentum incerti (a) ſcriptoris* ſubjecit Pariſ. 1583. Lugd. 1593. 1603. 8. Roſtochii quoque lucem adſpexit 1579. 8. & Erycio Puteano curante Lovanii 1628. 4. *Henricus* porro *Lindenbrogius* Sereniſſ. Holſatiæ, Principis Bibliothecarius, natus 10. Febr. 1570. atque defunctus A. 1642. 15. Julii. ex Carrionis & Roſtochienſi editione recenſitum variis locis emendavit doctiſque notis illuſtravit Hamburgi 1614. 4. quæ ejus notæ paſſim emendatæ & auctæ ſunt in editione Lugd. Bat. 1642. 8. Denique Anno 1695. Cantabrigienſes Lindenbrogianam Cenſorini editionem recuderunt additis *Petri Joannis Nunneſii* emendationibus ad *Fragmentum* in compendium redactis, quæ hactenus ad calcem Obſervationum Humanarum Andreæ Schotti delituerant: & recens adjecto in librum de die Natali notarum ſpicilegio, quod vir doctus neſcio quis ex Scaligeri, Barthii, Salmaſii, aliorumque eruditorum hominum ſcriptis collegit. *Franciſcus* quoque *Modius* in Novantiquis Lectionibus plura Cenſorini loca caſtigavit è Membranis MSS. *Gerhardum* præterea *Voſſium* Gerhardi Joannis F. in Cenſorino & Valerio Flacco emendando & illuſtrando non exiguam operam poſuiſſe teſtatus eſt Iſaacus frater in præf. ad Dionyſii Voſſii fratris itidem ſui Maimonidem de Idololatria. * Cenſorini plura loca è membranis MSS. etiam caſtigavit Janus Guilelmius in Veriſimilibus III. 5. ſeq. & Jo. Meurſius in Critico Arnobiano VII. 10. p. 223. ſeq. & p. 40.

Vocabula ſoli, ut ei quidem viſum, Cenſorino uſurpata digeſſit

(a) Forte fragmentum hoc, (à Putschio quoque vulgatum inter veteres Grammaticos) ejuſdem Cenſorini eſt, ſed ex alio illius ſcripto. Ita certe viſum Barthio LIV. 25. Adverſar. Plura enim ſcripſerat grammatici præcipue argumenti, ut *librum de accentibus*, cujus meminit Priſcianus libro XIV. & Caſſiodorus. Librum de die natali illuſtre volumen vocat Sidonius Apollinaris Epiſtola ad Polemium, quæ carmini ejus tertiodecimo ſubjicitur.

geſſit Jac. Moſantus Brioſius in Epiſtolis, Cadomi 1670. 8. editis p. 229. ſeq. eiſque vocabula Gellio peculiaria præmiſit. Utraque cum non adeo multa ſint, & Brioſii liber non ſit in omnium manibus, hoc loco à me ſubjungentur.

VERBA GELLIANA.

Geſtuoſæ manus, lib. 1. c. 5.

Imperſpecte, imperſpectius c. 7. pro eo quod Plinius dixit, imperſpicuus.

Prælium ingredi. c. 11.

Frequentamenta vocum ibid.

Indeprecabilis pœna: quæ nullis precibus averti poteſt. c. 13.

Diſplicita eſt ejus ſententia, c. 21. In Terentio placita eſt Fabula.

Secretum rei, *ce que nous diſons en Francois le ſecret de la choſe*, c. 23.

Diatriba. Non ſolum pro diſſertatione & ſermone, ſed etiam pro loco, ubi habentur, c. 26.

Lib. 2.

Innominabilis cap. 5.

Parere & obſequi quædam, quæ pater juſſerit, ideſt, in quibuſdam parere, c. 7.

Deſinere ſeditionem, *appaiſer la ſedition*, c. 12.

Memoriæ. Pro eo quod Gallice dicimus, *des memoires*, *des Chroniques & Hiſtoires*, c. 21. l. 7. c. 8. & lib. 10. c. 12. *Et en ſingulier pour ce que nous diſons un conte, une Hiſtoriette*. Herodotus in Hiſtoriis hujus memoriæ ſcriptor eſt, l. 5. c. 9. *ou il parle de l'hiſtoire du fils de Crœſus*.

Septentrionarius, pro Septentrionalis. c. 22.

Animadvertere Deos, c. 2. *les reverer, conſiderer ce qui eſt de leur ſervice*, 28.

Meſſis manus poſtulat, 29. id eſt, *la moiſſon eſt preſte à faire*.

Pulli plumantes, qui plumas emittere incipiunt, cap. 29.

Obſequibilis, ibid. *officieux, ſerviable*

Conflaccescunt & ſternuntur fluctus, 30.

Undabundum mare, ibid.

Lib. 3. & 4.

Dubioſus, lib. 3. c. 3. lib. 5. c. 10.

Legumentum *pour legumen*, lib. 4. c. 11.

Incentio. Pro ſimplici cantio & pro incantamento, c. 13. & lib. 16. c. 11. Derelictus, nomen habere derelictui, 12.

Impolitia, pro incuria. c. 12.

Lib. 5.

Vivaciſſimus curſus, de equo Bucephalo, c. 2.

Incoibilis, quod coire & conjungi non poteſt, c. 2.

Imbellia, c. 5.

Penetro me in ſpecum. Pro, me infero, c. 14.

Lib. 6.

Infortunitas, c. 1.

Tempeſtiva Virgo, male in quibuſdam exemplaribus legitur Tempeſtativa: ideſt, matura viro, ut loquitur Horatius, c. 8.

Inauditiuncula. Quod Græcè

ἀκρόα-

ἀκροαμάτιον, habebatque nonnullas Grammaticæ inauditiunculas, c. 21.

Lib. 7.

Ignoſcentiæ, c. 3.

Inorus ſine ore, ut inauritus ſine auribus, c. 6.

Lib. 9.

Muſa Liberalis, ideſt, Artes Liberales. Philippum cum omni fere tempore negotiis belli, victoriiſque affectus exercituſque eſſet, à liberali tamen Muſa,& à ſtudiis Humanitatis nunquam abfuit, c.3.& c.10. Anianus Poeta, & plerique cum eo ejusdem Muſæ viri.

Conſentitur omnium fluminum maximum eſſe Nilum, l. 10. c. 7.

Sacerdotiſſa, l. 10. c. 15.

Uſitati ſunt hoc verbo veteres, c. 21.

Indiſſimulabilis veritas, c. 21.

Exiſtimatus. *Pour dire noté, deshonoré*. M. Cato non ſolum exiſtimatas, ſed mulctatas quoque à judice mulieres refert, non minus ſi vinum bibiſſent, quam ſi probrum & adulterium admiſiſſent 22.

Exculcata verba, ideſt, obſoleta & inſolentia, ut alibi loquitur, l. XI. c. 7.

Culpatum, *fautif.* Sed moleſtius equidem culpatiuſque eſſe arbitror, cap. 7.

Quire Contra Mileſios loqui non quire, l. 9. c. 9.

Tortuoſæ res. Anxie, *qui donnent de la peine*, 13. 11.

Invitabilis. Hoc eſt jucundus ſermo ibid.

Egeo multa, 13. 23.

Iniqui. *Pour dire ies meehans.* 13. 26.

Rivalis. *Pour dire ceux qui ont droit à meſmes eaux ou roiſſeaux*; negotium illi de aquæ ductu cum rivalibus, aut communi pariete cum vicino. Ambagioſus, 14. 1.

Fallacioſus, ibid.

Inadulabilis. Non obnoxius adulationi 14. 4.

Libentia. Id. Amœnitas voluptas, 15. 3.

Parcere ſibi vitam, l. 16. 19.

Prolubium. Cupiditas, voluntas, ibid.

Coibilis. Ibid.

Calorificus, 29.

Incongelabilis, Ibid.

Inopinabilis, quod quis nunquam futurum putaſſet, l. 17. 9. & 12.

Impeccacilis. 19.

Æſtimatio bona. *Pour dire bonne renommée, eſtime*, l. 18. 1.

Manuarium æs aut argentum, quod quis in manibus aut uſu habeat, 22.

Levare tempus, *paſſer, tuer le tempe*.

Extrilidus, exporrecta fronte ſine tricis & rugis, lib. 19. c. 1.

Molliti venti, *vent qui eſt baiſſé*, ibid.

Jactabundum mare, ibid.

Claſſici Autores, quaſi dicas primæ claſſis, ideſt, primæ notæ; qualis Cicero, Virgilius, Horatius, cap. 8.

Egregiè fuit homo improbus, l. 20. cap. 1.

Par-

Partiendum corpus. Pro in partes diſſecandum. 1.

Cognobilis. Iis ſolis, qui nos audiunt, cognobiles erunt, 4.

Intoleratius, pro intolerabilius, lib. 13. c. 8.

Intercutia vitia, *ibid.* locus egregius, & qui adſcribi mereatur. *Verſus Afranij ſunt in Togata, cui ſellæ nomen eſt: uſus me genuit, mater peperit memoria, σοφίαν vocant me Graji, vos ſapientiam. Et Pacuvius: ego odi homines ignava opera, & Philoſopha ſententia, nihil enim fieri poſſe indignius, neque intoleratius dicebat, quam quod homines ignavi ac deſides operti barba & pallio, mores & emolumenta Philoſophiæ, in linguæ verborumque artes converterent, & vitia facundiſſime accuſarent, intercutibus ipſi vitiis madentes.* Intercutibus vitiis (*inquit Aſcenſius*,) Quæ ſunt inter cutem & carnem, aquæ intercutes dicuntur; per alluſionem autem vitia, quæ non foris apparent, ſed penitus ſunt imbibita, intercutia nominat. Philoſophus, Adjectivum, Philoſopha ſententia.

Lib. 17.

Vegetare memoriam, cap. 2. veges à vegeo, apud Antiquos Varronem, Nonnium, Salluſtium, legas. Vide Voſſium in Gloſſario. Vegeto minimè, quod ſciam. Apulejus, Prudentius, & alii recentiores utuntur.

Feſtare. Dialis quotidie feſtatus eſt, I.X. c. 15. Aſcenſius legi vult textatus, ſed nullo ſenſu, & contra omnium Exemplarium fidem.

Obſervitare. Frequentativum à verbo obſervo. ibid.

Adminiculatior, lib. 20. c. 11. Aut ingenia Hominum vegetiora, aut memoria adminiculatior, aut oratio ſolertior.

Poſt uſurpatas ſoli Gellio, quod ſciam; en & habe Cenſorino ſoli uſurpatas voces. Ille, ut jam dictum, ſub Hadriano vixit; hic ſub Gordiano, circiter ſeculo ante Macrobium & Servium, Theodoſiani ævi ſcriptores. Ambo, Gellius dico & Cenſorinus, terſiſſimi, & qui communi Doctorum ſententia, inter Claſſicos Autores recenſentur: ſed quorum tamen in ſingula verba non niſi cautè jurare velim.

CENSORINUS DE DIE NATALI.

Collatus, hujus collatus. Videtur ſumi pro eo, quod Gallicè dicimus, *entretien*, *conference*. *Cum vero tuo collatu ſcirem me plura didiciſſe, ne beneficiis tuis viderer ingratus*. c. 1.

Concordabilis. Sed non promiſcuè voces omnes cum aliis, ut libet, junctæ, concordabiles in cantu reddunt effectus. Et paulo poſt. Nec verbis, nec ſyllabis, concordabunt, c. x.

Membror. Quinque & triginta diebus infans membratur, xi.

xi. Hippocrates dixit διαρθροῦται.

Infans. De fœtu adhuc in utero V. Membror.

Inaudibilis: Pythagoras prodit, ſeptem ſtellas inter Cœlum & Terram vagas, quæ Mortalium geneſes moderantur, motum habere Εὔρυθμον, & dulciſſimam continere melodiam, ſed nobis inaudibilem propter vocis magnitudinem, quam capere aurium noſtrarum anguſtiæ non poſſunt, c. 13.

Concinere Melodiam, V.Inaudibilis.

Hirquitallire. *Incipiente tertia ætatis Hebdomade, vox craſſior & inæquabilis fit, quod Ariſtoteles vocat τραγίζειν, Antiqui noſtri hirquitallire, & inde putant ipſos hirquitallos nominari, quod tum corpus Hircum olere ſoleat*, cap. 14. Inde Hircoſus Ulpiano, l. 12. §. Is cui ff. de Ædil. Ed. Ubi pro *Strabonem* graſonem legi vult Lidenbrogius. Nam γράσων ἄνθρωπος ὁ δύσοσμος.

Diluvio, Diluvionis, pro Diluvium, Diluvii, cap. 18.

Exigneſco. Exaqueſco. Alternis temporibus Mundus tum exigneſcere, tum exaqueſcere videtur, ibid.

Inenuntiabilis. Plerique præterea incomprehenſibile quiddam & inenuntiabile eſſe exiſtimaverunt, c. 19.

Cavi Menſes. Sunt ſex. Junius, Quintilis... Quatuor qui præcederunt, majores & pleni dicuntur, cur ita Vide c. 20.

Regifugium. Dies quo Reges Tarquinii Roma fugerunt. De quo ſic Feſtus: Regifugium dies notatur in faſtis xi. Kal. Martias, ut ait Verrius, ita dictus, quia eo die Tarquinius Roma fugerit.

Biſextum, c. 20. Quod verbum & in Jure noſtro reperitur.

Septimanus & Quintanus. Adjectivum. Nonæ Septimanæ & Quintanæ, c. 20.

Nabonazaru. Annorum quorundam nomen apud Ægyptios, c. 21. De quibus vide Scalig. lib. v. De Emend. Tempor.

Horarium. Pro Horologium ſive Solarium, cap. 22.

Index Scriptorum, Aliorumque Monumentorum, quorum apud Cenſorinum mentio.

ex editione Cantabrigienſi.

ALcmeonCrotoniates p. 29. 32.
Anaxagoras 29. 31. 32. 33.
Anaximander Mileſius 21.
Annales veterum temporum 94.
Antias 93. 94.
Aphrodiſius 115.
Archytas Tarentinus 20.
Aretes Dyrracchinus 108. 127.
Ariſtarchus pag. 108. 115.
Ariſtoteles Stagirites 20. 31. 32. 36. 37. 76. 78. 107.
Ariſtoxenus 28. 52. 62.
Aſclepiades Medicus 63.
Beroſus 92.
Callippus Cyzicenus 107. 115.
Carneades 85.

Caſſan-

Caſſandrus 108.
Caſſius Hemina 94.
Chaldæi 37. 41.
Cleanthes 85.
Cleoſtratus Tenedius 106.
Commentarii Quindecim-virórum. 93. 94. 95.
Democritus Abderita 22. 29. 31. 32. 85. 107.
Dicæarchus Meſſenius 20.
Diocles 36. 37.
Diogenes 29. 32.
Diogenes Apolloniates 31. 49.
Diogenes Cynicus 84.
Dion. 108.
Dionyſius Heracleotes 84.
Dioſcorides Aſtrologus 96.
Dorylaus 68.
Doſitheus 106.
Edicta D. Auguſti 93.
Empedocles 21. 29. 31. 32. 33. 36.
Ennius 116. 144.
Ephorus 91.
Epicharmus 37.
Epicurus 22. 29. 32. 63.
Epigenes Byzantinus pag. 36. 91.
Eratoſthenes, Orbis terrarum menſor 67. 84. 127.
Erophilus 63.
Euclides Socraticus 13.
Eudoxus Cnidius 106.
Eunor 36.
Euthyphron Cnidius 37.
Fatales libri Etruscorum 75.
Feneſtella 120.
Fulvius 121. 134.
Cn. Gellius 94.
Genealogiæ auctores 21.
Geometræ 52.
Gorgias Leontinus 85.
Granius Flaccus 13.
Harpalus 106. 116.
Heraclitus 91. 108.
Herodicus 91.
Herodotus 91.
Hipparchus 107.
Hippocrates 37. 57. 74. 75.
Hippon Metapontinus 28. 29. 31. 32. 33. 36. 49.
Hiſtoriæ Fabulares 21.
Hiſtoriæ Thuſcæ 92.
Horatius Flaccus 93. 94.
Horus 116.
Indigitamentorum libri 13.
Iſocrates Rhetor 85.
Judæi 57.
Junius Gracchanus 121. 134.
Leges Pop. Rom. pag. 141.
Leges XII. Tabb. 141. 144.
Licinius Macer. 120.
Linus 108.
Livius 93. 94.
Lucilius. 14.
Lucretius 21.
Meton Athenienſis 106. 115.
Mneſiſtratus 106.
Muſici 52.
Nauteles 106.
Ocellus Lucanus 20.
Oenopides 115.
Orpheus 108.
Parmenides 21. 28. 29. 32. 33.
Perſius 8.
Philolaus Pythagoricus 106. 115.
Piſo Cenſorius 94. 96.
Plato 20. 77. 84.
Plautus 144.
Plebiſcitum M. Plætorii 144.
Poetæ 91.
Pythagoras Samius 20. 49. 56. 63. 67.
Rituales libri Etruſcorum 57. 92.
Socrates 62.
Solon 57. 75.

Solonis Elegia 75.
Soſibius 127.
Staſeas Peripateticus 75. 77.
Ste .... 21. Stoici 31.
Straton 36.
Svetonius 121.
Terentius pag. 1.
Theano Pythagorica 36.
Theophraſtus 20. 62.
Timæus 8. 127.
Varro 8. 49. 74. 75. 92. 93. 94. 96. 97. 121. 126 127. 134.
Virgilius 22. 144.
Xenocrates 20. 85.
Xenophanes Colophonius 85.
Xenophon Socraticus 2.
Zenon Cittieus 22. 91.

CAPUT V.

DE SERENO SAMMONICO, Nemeſiano, & Calpurnio.

Sereni ætas. 1. *Carmen de medicamentis:* 2. *Peroratio in Marcelli Empirici Codicibus ſervata.* 3. *Editiones.* 4. *Scripta deperdita.* 5. *Nemeſiani Cynegeticon & Eclogæ.* 6. *Ecloga Calpurnii.* 7:

I. Q. (*a*) SERENUS SAMMONICUS pater Sereni Sammonici, qui Gordiano juniori præceptor fuit (*b*) ipſe clarus ſub Septimio Severo & Antonino Caracalla, à quo poſtremo in cœna (*c*) interemptus periit. Vir inter ſæculi ſui doctiſſimos ingentem reliquit Bibliothecam voluminum 62000. quam filius Gordiano juniori dono dedit. * A Septimio Sereno diſtinguendum Sammonicum monet Sidonius Epiſtola ad Polemium, carmini XIII. ſubjecta. Idem Sammonicum inter Matheſeos peritiſſimos conditores laudat cum Firmico & Saturnino: atque alibi cum Varrone, Cenſorinoque.

II. Ex variis ejus ſcriptis, Phyſici, Mathematici & Philologici argumenti, ſolum ad nos pervenit *carmen Heroicum præcepta de medicina parvo pretio parabili* ad curandos præcipuos humani corpo-

(a) Quinti prænomen non reperio ap. Spartianum, Macrobium, alioſve veteres, qui Sammonici meminere.

(b) Filium cum Patre confundit Riccobonus in ejus vita, Gyraldus Dial. 4. de Poetis & alii. A Septimio Sereno diſtinguendum monet Sidonius Epiſtola ad Polemium carmini 13. ſubjecta, & Sammonicum in Epiſt. ad Pontium Leontium quæ ſubjicitur carmini, 21. peritiſſimis conditoribus Matheſeos annumerat, niſi pro *Sammonicum Saturninum* legendum. *Fallonium Saturninum* ut in MS. Jo. Savaro reperit: Pſeudo Luitprandi de Q. Sereno Sammonico, Hiſpano, ſi Diis placet, è Samone Gallæciæ opido, tum Chriſtiano, denique Martyre commenta exploſa ubi lubebit videbis à Nic. Antonio lib. 1. Bibl. Veteris Hiſpanæ c. 20. p. 94. ſeq.

(c) Spartianus in Caracalla p. 243.

corporis morbos, complexum. In his ſuperſtitioſa nonnulla ex more illius ætatis occurrunt, quale eſt quod conum *Abracadabra* (*a*) chartæ inſcriptum hemitritæo depellendo valere ait, plura forte tranſcribens quam credens. Etſi ejus uſum plurimorum ſe probatione & eventu probaſſe affirmat Thomas Bartholinus (*b*) libro de Medicis Poetis. Confer de illo Amuleto præter Rob. Keuchenium in commentario ad Serenum Jacobi Wolfii Scrutinium Amuletorum, diatribam ſingularem Medici ac Philologici præſtantiſſimi Georgii Franci de Franckenau & Rev. Doctorem meum Thomam Ittigium de Hæreſiarchis Apoſtolicæ atque Apoſtolis proximæ ætatis p. 103. 104.

III. Carmen Sereni extrema parte truncum eſſe videtur, itaque pedibus eo in ſententiam Roberti Conſtantini, qui verſus in calce libri Marcelli Empirici de medicamentis, conjectura minime abſurda ſed veriſimillima habet pro peroratione poematis Sereniani.

IV. Editum Sereni carmen eſt Venetiis Anno 1488. cum Arato, Avieno &c. fol. Deinde Venet. 1502. 4. & 1528. 4. apud Aldum cum Celſo, quæ editio cum notis MSS. fuit in Bibl. celeberrimi Almeloovenii. Haganoæ 1528. 8. Ab eo tempore ſæpiſſime, ut Patav. 1563. 8. Venet. 1566. 8. & Lugd. 1554. 12. quam editionem habeo Joſephi Scaligeri emendationibus nonnullis MSS. ornatam. Teneo & varias lectiones codicis MS. membranacei Paderbornenſis 400. fere annorum, quem A. 1683. contulit Marquardus Gudius. In Sammonico, quoniam pluries olim deſcriptus eſt & interpolatus, incredibilem lectionum varietatem offerunt MSti Codices, teſte Rittershuſio ad Oppianum, & Barthio XXVI. 27. Adverſar. MS. Franciſci Barberini laudat Joannes Rhodius p. 61. ad Scribonium.

(a) Colomeſius Miſc. Hiſtoric. pag. 94. *Les Juifs modernes au rapport de Buxtorſe le fils dans ſa Synagogue chap. 45. diſent que pour chaſſer la fievre quarte il ne faut que prononcer le mot* Abracalan, *en diminuant toujours d'une lettre. Julius Africanus dans ſon grand ouvrage intitulé* κεστοὶ *qui ſe trouve Manuſcrit dans la Bibliotheque du Roy d'Eſpagne & Serenus Sammonicus dans ſon poeme de Medicina attribuent le meme effet au mot Abracadabra ainſi prononcé. Il ſe peut faire que les Juifs ayent tiré leur recette de l'un de ces deux auteurs.*

(b) *Vulgatus hemitritae depellendo conus plurimorum obſervatione & eventu ſe probavit, etſi rationem ignoremus. Vidi profuiſſe in febribus* (idem jactatum memorat ſed explodit Lucianus in Philopſeude) *etiam ſine ſuperſtitione collo appenſum. addito ſolo cornu cervino, cujus appenſi tanta potentia Conſtantino Cæſari Geopon. lib. 16. cap. 1. 3, ut nec boves nec equi poſſint ægrotare.* Hactenus Bartholinus. Similia jactant Talmudici de ſuo *Schabiri*. Confer Buxtorfii Lexiconin שבר & clariſſimi Collegæ mei Georgii Elieſeris Edzardi præf. ad Avoda Sara p. 25. Alia hujusmodi dabunt Balth. Bonifacius Hiſt. ludicræ XIV. 5. & Jo. Chriſtianus Fromannus libro de faſcinatione p. 25. & 30.

Prodiit & Sereni carmen inter Medicos veteres Aldi Venet. 1547. fol. & H. Stephani, Pariſ. 1567. fol. atque inter Poemata antiqua a P. Pithœo recenſita & cum notis edita. Tum Tiguri 1540.4. 1581.4. cum commentario Gabrielis Humelbergii, & Baſil. 1571.8. cum G. Pictorii ſcholiis. Et in Corporibus Poetarum. Sed omnibus editionibus facile præferenda, quam *Robertus Keuchenius* ad MS. Codicem caſtigatam cum locupletiſſimis notis & commentariis in lucem emiſit Amſt. 1668 8. à quo pag. 78 ſeq. aliæ editiones nonnullæ recenſentur. Recuſus Keuchenii Serenus ibidem 1706. 8.

V. Ex libro quarto reconditorum Sammonici Sereni Macrobius l. 3. Saturnal. cap. 9. affert carmen, quo Dii antiquo ritu evocabantur, & aliud quo mos fuit devotas fieri civitates. Idem libri ejusdem capite 16. ubi de accipenſere loquitur, Sereni verba recitat, quibus poſt productum Plinii de illo piſce locum, perperam affirmat illum naturæ Bibliothecarium ad uſque Trajani Imperatoris ætatem perveniſſe, Majorem Plinium ita confundens cum Juniore, ut notatum Scaligero p. 207. ad Euſeb. De lege Fannia Sammonici fragmentum exſtat apud eundem Macrobium lib. 3. cap. 17. * De morbis magica carminum vi oppugnatis differit etiam Janus Brockhuſius ad Tibullum pag. 99. De Judæorum ſuperſtitione per ſuum *Abrocolos* febri quartanæ medentium, Jo. Henricus Majus vir eruditiſſimus in recenſione Codicum MStorum Hebraicorum Uffenbachianorum pag. 323. Vide etiam Cornelium Agrippam occultæ philoſophiæ libro 3. capite 11. Buxtorfii Lexicon Talmudicum pag. 2063. 2320. & celeberrimi Collegæ mei G. Elieſeris Edzardi notas ad Avoda Sara cap. 1 p. 265.

VI. M. AURELIUS OLYMPIUS NEMESIANUS Carthaginienſis, Poeta, quem Halieutica, Cynegetica & Nautica, ſive ut Caſaubonus legit, Ixeutica ſcripſiſſe, omnibuſque emicuiſſe coronis illuſtratum narrat Flavius Vopiſcus, ubi Numerianum Cæſarem cum eo in Poetica contendiſſe refert. Sola ſuperſunt illius *Cynegetica* carmine Heroico deſcripta ad Carinum & Numerianum, divi fortiſſima pignora Cari. Tum *Eclogæ IV.* Quibus Poematibus non elegantiæ tantum & ingenii laudem conſecutus eſt, ſed & caſtigata puraque dictione, præ ceteris ſe ſcriptoribus Afris commendat, Jam ante annos octingentos in Scholis prælegi ſolitus, ut ex Hincmaro Rhemenſi obſervat Voſſius de Poetis Latinis pag. 53. De Editionibus ſupra in Gratio & mox in Calpurnio dixi. * Olympius & Nemeſianus memoriæ lapſu vel calami pro Calpurnio & Nemeſiano nominantur in Jo. Clerici arte Critica T. I. p. 80. 81. Hincmarus Tom. II. pag. 481. *auditu & le-*

ctione

ctione puer ſcholarius in libro, qui inſcribitur Cynegeticon Carthaginienſis Aurelii didici; Nemaſianum innuit, cujus Cynegetica Cari Imp. liberis Carino & Numeriano inſcripta ſunt. Alius Nemeſianus Epiſcopus, ad quem Epiſtolæ S. Cypriani, Epiſcopi Carthaginienſis. Nemeſiani & Calpurnii Bucolica prodierunt cum commentario Dominici Guidalotti, Bonon. 1554. fol. Eſt etiam ad manus editio antiqua in 4. ſine anni locique notatione, in qua Eclogæ quatuor Nemeſiani Calpurnianis ſeptem tanquam octava, nona, decima & undecima ejuſdem ſcriptoris perperam ſubjiciuntur. De Georgio Logo, cui Gratium, Ovidii Halieutica & Nemeſianum debemus, vide Jo. Henelium in Breslographia pag. 7. & in Sileſiographia cap. VIII. pag. 116.

VII. T. JULIUS CALPURNIUS, Siculus, ab inopia vexatus, ad eundem Nemeſianum, ſuum ut videtur Patronum, miſit Bucolica ſive *Eclogas ſeptem*, in quibus Gyraldus dialogo quarto de Poetis ait, facilitatem ſe & ſermonis volubilitatem, ſed parum interdum nervi & concinnitatis offendiſſe. Neſcio an idem eſt *Junius*, ſive uti in Palatino Vopiſci codice legi refert Gruterus, *Julius Calpurnius* dictator memoriæ, cujus *de morte Cari Epiſtolam* ad Præfectum urbis datam producit Vopiſcus in Vita Cari Imperatoris. * Diverſus à T. Julio Calpurnio Eclogarum ſcriptore Æmilianus Calpurnius Rofilianus, cujus mentio in vet. inſcriptione ap. Thomam Galeum pag. 126. ad Antonini iter Britannicum. Alius item Calpurnius Flaccus Rhetor, de quo ſupra lib. 2. cap. 15. §. ult. De egeſtate ſua teſtatur Calpurnius ecloga IV. Muſæ ſuæ etiam indignatus:

Frange puer calamos & inanes deſere Muſas
--- quid enim tibi fiſtula reddet
Quo tutere famem? certe mea carmina nemo
Præterquam ſcopulis ventoſa remurmurat echo.

Eclogæ Calpurnii Siculi primum Parmæ lucem adſpexerunt A. 1478. 4. Prodierunt deinde cum Nemeſiani aliorumque Eclogis Florentiæ A. 1504. 8. Itaque Calpurnii & Nemeſiani eclogas è Sannazarii codice acceptas eſſe non memorat Georgius Logus Sileſius, ubi docet Nemeſiani Gratiique Cynegetica & fragmentum Ovidianorum Halieuticon (quod Nemeſiano perperam tribuebat Barthius XLIX. 7. Adverſar.) quæ una cum Calpurnii Nemeſianique Eclogis vulgavit, Actio Sincero Sannazario nos debere, qui codicem vetuſtum horum librorum litteris exaratum Longobardicis ex Gallia (*a*) attulit, quem deinde Ro-

(a) Hinc conſtat falli Laurentium Pignorium non ferentem bonos hoſce ſcriptores Galliæ.

mæ deſcripſit Jo. Lucretius Æſiander Germanus, deſcriptumque Logo muneris loco dedit, à quo acceptum Paulus Manutius primum excudit Venet. 1534. 8. Prodierunt deinde Auguſtæ Vindel. eodem anno eademque forma: mox Lugduni, Tiguri, Baſileæ &c. Alias editiones, quibus virorum doctorum P. Pithœi, Rob. Titii, Caſp. Barthii, & Jani Ulitii notæ acceſſerunt, indicavi ſupra lib. I. cap. 16. Exſtant & Hugolini Martelli Epiſtola, qua Calpurnii & Nemeſiani loca quædam illuſtrantur Florent. 1590. ut omittam quæ in Calpurnio caſtigavit Franciſcus Modius in Lectionibus antiquis.

Calpurnium Nemeſiano caſtigatiorem eſſe notat Voſſius III. Inſtitut. Poetic. p. 34. Idem paulo poſt: *Quædam autem alter alteri ſublegit. Inter alia apud utrumque legas:*

Te ſine, væ miſero mihi, lilia nigra videntur,
At tu ſi venias, (a) & candida lilia fient.

Potius autem cenſeam eſſe Nemeſiani (b), *quia Calpurnio is præſtitit, ſuaque Calpurnio miſit.* Locum Jacobi de Cæſollis lib. IV. de ludo Schacchico, ubi vitioſe Scalpurius pro Calpurnio allegatur, emendat Barthius XLIX. 14. Adverſar.

CAPUT

Galliæ deberi, quando p. 56. Epiſt. Georgii Logi, quem perperam Gregorium Longum vocat, ſollicitat fidem, & illi objicit, quod Franciſcus Petrarcha jam Calpurnii carmen petiit à Guilelmo de Paſtrengo Veronenſe lib. 38. Epiſt. additque velut Logo inſultans: *an & tum Calpurnius è Gallia veſtra petebatur? Non puto.* Neque vero Calpurnium primum edidiſſe ſe, neque ex codice Sannazarii petitum uſquam affirmavit Logus. Recte vero id dixit de Gratio, Ovidii Halieuticis & Cynegetico Nemeſiani, de quibus ita Gyraldus dialogo quarto de Poetis: *Sed quod Cynegetica* (tum temporis ſcilicet cum Gyraldus ſcriberet, adhuc inedita) *Gratius ſcripſerit, Actius Sannazarus mihi aliiſque pluribus aſſeruit & oſtendit, cum Neapoli animi gratia ex urbe profecti eſſemus, ſe enim ex Heduorum finibus atque ex Turonibus detuliſſe opuſculum de piſcibus Ovidii, & Cynegetica Gratii & Nemeſiani, id quod etiam ſuo ſcripto teſtatus eſt Pontanus quadam ſua Epiſtola ad ipſum Actium, & P. Summontius.*

(a) Videtur eſſe legendum, *nec candida lilia fient.*

(b) Calpurnio ſane inopi magis conveniunt, ſcribenti ad Patronum ſuum Nemeſianum. Et Nemeſiano fortaſſis in ora libri hos verſus è Calpurnio quidam adnotaverat, qui deinde a librario ſunt Nemeſiani carmini inſerti.

CAPUT VI.

DE ÆLIO SPARTIANO, Julio Capitolino &c.

Scriptorum ſex Hiſtoriæ Auguſtæ ætas. 1. *Quæ vitæ à quibus ſcriptæ*. 2. *Editiones*. 3.

I. SEX (*a*) SCRIPTORES HISTORIÆ AUGUSTÆ, ſive vitæ Imperatorum, quos non attigit Svetonius, ab (*b*) Hadriano uſque ad Carinum deſcriptæ ab *Ælio Spartiano*, *Julio Capitolino*, *Ælio Lampridio* (c), *Vulcatio Gallicano*, *Trebellio Pollione* & *Flavio Vopiſco*, qui omnes imperante Diocletiano, aut Conſtantio, qui ei ſucceſſit, vel certe filio ejus Conſtantino vixerunt. Vide Voſſ. l. 2. de Hiſt. Latinis cap. 5. 6. 7. & Cl. Hankium de Romanarum Rerum ſcriptoribus. * *Vulcatius* (d) *Gallicanus* Senator Romanus fuit, & fortaſſe idem Conſul A. C. 317. *Flavius Vopiſcus* patria Syracuſanus, qui Svetonii imitatione ſcripſiſſe ſe non diffitetur, in Probo: & in Aureliano cap. 44. Conſtantio tenente imperium vixiſſe ſe innuit. Interciderunt *Claudius Euſthenus*, qui quatuor libris ſcripſerat vitas Diocletiani, Herculei, Conſtantii & Galerii. *Acholius Septimius* & *Encolpius* (*e*), à quibus vitam Alexandri Severi ſcriptam novimus ex Spartiano c. 48. qui Dexippum quoque laudat cap. 49. atque Acholium itinera Alexandri Severi ſcripſiſſe teſtatur c. 64.

Julius

(a) Forte quatuor tantum numerandi, ſiquidem vita Avidii Caſſii non à Vulcatio Gallicano ſcripta eſt, ſed à Spartiano, cujus integrum nomen eſt *Ælius Lampridius Spartianus*. Igitur Ælius Lampridius falſo diverſus à Spartiano eſſe creditur: certe Flavius Vopiſcus in Probo, ubi Ælium Lampridium nominat, Spartianum inter ſcriptores hujus argumenti prætermittit, & vitam Septimii Severi, quam Spartiano plures codices MSti tribuunt, Caſaubonus teſtatur in codice Regis Galliæ, Ælio Lampridio adſcribi. Etiam aliorum vitas, quæ ſub Ælii Lampridii nomine feruntur, in Excerptis antiquiſſimis Palatinis ad Spartianum referri, auctor eſt Vir ſummus Claudius Salmaſius. Harduinum vero, doctiſſimum & ipſum hominem, cui ſcriptores hi toti ſuppoſiti ac commentitii habentur, ſomniis ſuis tetricisque ſuſpicionibus relinquamus.

(b) Mirum eſt Nervæ & Trajani optimorum Principum vitas ex Spartiano vel alio auctore non addidiſſe, qui hanc συναγωγὴν vitarum primus confecit, neque enim hos Svetonius attigerat. Vel potius dicendum eſt vitas iſtas ex illa collectione intercidiſſe. Ita Philipporum etiam Deciorumque vitæ cum initio Valeriani deſiderantur.

(c) Fuit & Lampridius Rhetor Burdegalenſis, quem acrem Sidonius appellat: & Gallicanus presbyter, quem laudat Sedulius, præf. ad Macedonium.

(d) Alius Rufinus Vulcatius. Ammian. XXI. 12.

(e) Imago Imperii ſub Encolpii nomine à Tho. Elioto edita Anglice Lond. A. 1549. ſuppoſititia eſt, ut notavi in Bibl. Græca lib. 4. c. 10. §. 15.

Digitized by Google

Julius Aterianus quem citat Vopiſcus in XXX. Tyrannis c. 6. ubi de Victorino. Et qui Græce vitam Aureliani tradidere, *Callicratides* Tyrius, *Theocles*, laudati ab eodem Vopiſco, ubi neminem ante ſe Latine id feciſſe teſtatur. *Aſclepiodotum* etiam laudat Vopiſcus in Aureliano c. 44. ubi de Diocletiano agit, ſive quod aliquid ab Aſclepiodoto, qui ſub Conſtantio Præfectus Prætorio fuit, coram acceperat, nam ita & Patrem ſuum avumque in teſtimonium Vopiſcus citat: ſive quod, ut Voſſio viſum, Diocletiani vitam Aſclepiodotus ſcripſit. Cum Julio Capitolino videndum an commune aliquid ſit *Cornelio Capitolino*, quem citat idem Vopiſcus in XXX. tyrannis cap. 14. ubi de Odenato. De vitis Imperatorum à *Spartiano*, *Julio Capitolino &c.* ſcriptis à fine Trajani, (*a*) ad Diocletiani initium, hoc eſt ab A.C. 157. ad 284. confer ſi placet Tillemontii Hiſtoriam Imperatorum T. IV. p. 99. ſeq. edit. Bruxellenſis, & 529. ſeq. Etſi autem valde dubium eſt, quæ vitæ à quibus ſcriptæ ſint, quia MStorum codicum mira hac in parte eſt varietas, ſingulas tamen ordine recenſentes, quænam unicuique veriſimiliter adſcribendæ videantur, virorum doctiſſimorum ſecuti judicium, paucis indicabimus.

II. Ælius Spartianus V. C. in Vita Aelii Veri ait, ſibi in animo eſſe, non ſolum Imperatorum poſt Julium Cæſarem, quemadmodum uſque ad Hadrianum jam feciſſet, ſed illorum etiam qui vel Cæſarum nomine appellati ſunt, nec principes aut Auguſti fuerunt, vel quolibet alio genere aut in famam aut in ſpem principatus venerunt, vitas ſingulis libris exponere. Huic Spartiano ab omnibus tribuitur *vita (b) Hadriani* & *Ælii Veri*, quas miſit ad Diocletianum Auguſtum, cujus ſe ἴδιον (*c*) vocat, unde illum Imperatoris familiarem vel libertum colligunt viri eruditi. Etiam vitam *Antonini Pii*, *M. Antonini (d) Philoſophi*, & *Veri* Spartiano adſcribunt antiquiſſima excerpta Bibl. Palatinæ, quibus ſtylum mirifice ſuffragari notat Salmaſius: ſed vulgo hæ feruntur ſub nomine *Julii Capitolini*. Eadem excerpta Spartiano vindicant *vitam Avi-*

(a) Trajani vitam ſcripſerant *Marius Maximus*, *Fabius Marcellinus*, *Aurelius Verus* & *Statilius Valens*, omnes pridem deperditi, quos citat Spartianus in Alex. Severo c. 48. *Avidium Caſſium* in vita Severi laudat Poggius lib. de infelicitate principum pag. 153. pro Dione Caſſio, ni fallor.

(b) In quatuor priora Capita Vitæ Hadriani exſtant quindecim eruditiſſimæ H. Dodvvelli prælectiones Cambdenianæ Oxon. 1692. 8.

(c) *Diocletiano Auguſto Ælius Spartianus ſuus ſalutem*. In vita Ælii Veri.

(d) Iſ. Caſaubonus T. 1. p. 307. 308. teſtatur hanc vitam in editis & MSS. Codicibus ita confuſam ac diverſimode interpolatam haberi, ut eam judicio ſuo retexendam putaverit, ſeparatimque fuerit editurus, quod tamen haud fecit.

Digitized by Google

Avidii Caſſii, quæ in editionibus & MSS. refertur ad *Vulcatium* (*a*) *Gallicanum*. Sed in hac quoque tanta eſt cum dictione Spartiani ſimilitudo, ut ſi diverſi ſunt auctores cenſendi, uno veluti ore locuti videantur.

Vita Commodi Antonii ſub nomine *Ælii Lampridii* legitur. Robertus à Porta *Julii Capitolini* eam eſſe dicit; in antiquis illis excerptis Palatinis eidem adſcribitur *Spartiano*. *Publii* autem *Helvii Pertinacis* (*b*) vitam Julio Capitolino, qui circa A.C.335. vitas Imperatorum deſcripſit in gratiam Conſtantini M. editiones & MSta tribuunt, quam itidem Spartiani eſſe innuunt excerpta vetera Palatinæ Bibl. Vitæ *Didii Juliani*, *Septimii Severi* & *Peſcennii Nigri*, *Spartiano* adſcribuntur etiam in vulgatis editionibus & MSS. niſi quod codex Regis Galliæ vitam *Severi* tribuit *Julio Capitolino*: ſed utique unus auctor vitas illas tres compoſuit, non minus quam *vitam Clodii Albini*, quæ in editis ſequitur ſub nomine *Julii Capitolini*. At in excerptis Palatinis rectius refertur ad *Spartianum*. Vita *Antonini Caracallæ & Antonini Getæ* dicata Conſtantino Imp. *Spartiani* nomen præfert tam in editis quam in MSS. utramque ab uno auctore illoque Spartiano ſcriptam eſſe oſtendit Salmaſius adverſus Iſaacum Caſaubonum, qui de vita Antonini Getæ ambiguus fuerat, quod in illa quædam diverſa, quam in ſuperiore tradantur, quæ Salmaſius in diverſos auctores rejicit, quos Spartianus fuerit ſecutus. *Vita Opilii Macrini Julio Capitolino: Antonini Diadumeni* & (*c*) *Heliogabali* in vulgatis editt. & MSS. *Ælio* tribuuntur *Lampridio*. Sed & has omnes *Spartiano* adſcribunt excerpta Palatina. *Vitam* autem *Alexandri Severi*, quæ Conſtantino Auguſto dicata, ſub ejuſdem *Ælii Lampridii* nomine in editis legitur, non tantum excerpta illa ſed & alius MS. codex antiquiſſimus Bibl. Palatinæ, aliuſque Regis Galliæ & Robertus de Porta Bononienſis, qui ſummam horum librorum compoſuit, *Spartiano* vindicant, atque adeo vitas omnes hactenus recenſitas, Salmaſius non dubitat eſſe illius unius Spartiani, idque liquido liquere ſibi ait in limine notarum ad *vitas duorum Maximinorum*, quæ omnium

con-

(a) Hujus quoque vitæ auctor, *Propoſui*, inquit, *Diocletiane Auguſte, omnes qui Imperatorum nomen ſive juſte, ſive injuſte habuerunt, in litteras mittere, ut omnes purpuratos Auguſtos cognoſceres*. Flavius tamen Vopiſcus negat Aureliani Imperatoris vitam à quoquam ante ſe memoriæ proditam.

(b) Pertinacis & Didii Juliani ac Sept. Severi vitam Lampridio tribuere mavult H. Dodvvellus in prælectionibus Hiſtoricis proœmialibus. Reliquas univerſas uſque ad vitas Gordianorum Julio Capitolino.

(c) In Heliogabali vita p. 795. Conſtantinum alloquitur auctor & p. 795. memorat Judæorum & Samaritanorum religiones ac *Chriſtianorum devotionem*.

conſenſu ſunt *Julii Capitolini*, dicatæ Conſtantino Auguſto. Ab eodem etiam *Capitolino* habemus *vitas trium Gordianorum*, *Maximi* item & *Balbini*. Sed *Trebellium Pollionem* (a) auctorem agnoſcunt, etſi *Julio Capitolino* in quibuſdam codicibus à Roberto Bononienſe adſcriptæ *Valerianorum vitæ & utriuſque Gallieni & triginta tyrannorum* ſive rebellium Ducum, *Cyriadis*, M. Caſſii Latieni Poſthumi & C. Junii Caſſii Poſthumi, Spur. Serviliani Lolliani, M. Aurel. Victorini & filii ejus L. Victorini, M. Aur. Marii, *Ingenui*, Q. Nonii Regilliani, Manii Acilii Aureoli ſive Aurelii, M. Fulvii Macriani filiique ejus Q. Macriani, Q. Fulvii Quieti, Odenati & filii ejus Herodis ſive Herodiani, Mæonii qui Odenati affinis fuit, Servii Anicii Baliſtæ, P. Valerii Valentis & ejus avunculi Calpurnii Piſonis, T. Ceſtii Alexandri AEmiliani, Sex. Julii Saturnini, P. Piveſi Tetrici & C. Piveſi Tetrici filii, C. Annii Trebellii ſive Trebelliani, Herenniani & Timolai filiorum Odenati, T. Cornelii Celſi, Zenobiæ viduæ Odenati, Victoriæ, *Titi* & Cenſorini Odenati filiorum. *Vita* denique *Flavii Claudii* (*b*) *& Quintilli fratris*. Poſtremo à *Flavio Vopiſco* Syracuſio admodum juvene, circa (*c*) eadem quibus Trebellius Pollio ſcripſit, tempora, juſſu Junii Tiberiani præfecti urbis elaboratæ ſunt *vita Aureliani*, quam itidem Julio Capitolino perperam inſcribit Robertus Bononienſis, *vita Taciti & Floriani fratris*, *vita Probi*, & *Vita Firmi* & *Saturnini*, *Proculi* & *Bonoſi*. *Vita* denique *Cari Numeriani* & *Carini*. * Vitæ Valerianorum Julio Capitolino tribuuntur etiam à Lilio Gyraldo dialogiſmo 21. Vitam Getæ ad Capitolinum refert Dodvvellus in prælect. Cambdenianis & *Guilelmus Muſgrave* V. C. qui vitam illam novis ſuis & variorum eruditorum hominum notis illuſtratam (*d*) edidit Iſcæ Duumoriorum 1716. 8. adjuncta diſſertatione de Geta Britannico &c. Jo. Harduinus in operibus ſelectis pag. 866. *Ridicule ſatis hunc ſibi propoſitum finem in ſcribendo fuiſſe Trebellius Pollio profitetur, ut nempe eundem XXX. Tyrannorum in Hiſt. Romana numerum exhiberet, quem olim fuiſſe Athenis, litteræ ſimiles prodidiſſent. Nam ut promiſſis ſtaret ille ſcilicet, neceſſe fuit & Tyrannos ab ipſo appellari, qui non eſſent, & ſingi Principes, qui ne quidem*

inter

(a) Diligens & fidei cultor Hiſtoricus dicitur Gaddio T. 1. p. 200. Scripſit, ſi H. Dodvvellum audimus, ſub Diocletiano poſt A. C. 303. ſed ante Kal. Maias Anni 305.

(b) In hac vita Trebellius ſæpe teſtatur omnem ſe adulationem procul habere, ejuſque falſo ſe ab aliis argui. Hinc viris eruditis ſecunda hodie videtur exſtare editio vitæ Claudii a Trebellio recognita.

(c) H. Dodvvellus tamen obſervat poſtea quædam inſerta ſupplementa poſt A. C. 308. quinimo poſt A. 341. & 343.

(d) Vide novellas Reip. litterar. editas Gallice A. 1716. pag. 798. & Acta Erud. 1717. p. 32.

inter homines forte extiterint. Fecit utrumque. Nam ex illis XXX. non omnino XII. in numis antiquis invenimus, & tantum abeſt, ut hi, quos habemus Tyranni fuerint, ut eorum etiam plerique inter divos relati fuerint, provinciæ ſaltim illius decreto cui præfecti fuerunt &c. Præfecturam urbis Junius Tiberianus, in cujus gratiam vitas quaſdam Cæſarum ſcripſiſſe ſe Vopiſcus innuit, geſſit Diocletiano imperante A.C. 291. Nam licet fuerit etiam Præfectus eodem nomine A. 303. tamen in ejus Præfecturam non inciderunt Hilaria, quo feſto 25. Martii celebrari ſolito monitum ſe à Tiberiano de ſcribenda Imperatorum quorundam vita Vopiſcus refert. Vide Tillemont. not. 22. ad vitam Diocletiani T. 4. Hiſt. Imp. p. 530.

III. Prodiit hæc ſex ſcriptorum Hiſtoriæ Auguſtæ Sylloge Mediolani Anno 1465. (*a*) quam principem editionem laudat Salmaſius, & per omnia ferme conſentire teſtatur cum codice præſtantiſſimo Palatino, quo ille ad emendandos hos ſcriptores uſus eſt. Inde conſtat falli Caſaubonum, qui pro prima editione habuit Venetam Anni 1480. Exſtat & alia Veneta 1499. fol. per Jo: Rubeum de Vercellis. Bibl.Menarſiana p.71. Item alia, quæ ex Aldi officina prodiit Anno 1519. 8. cum notis *Jo. Baptiſtæ Egnatii*, & Pariſienſis apud Rob. Stephanum 1544. 8. & cum Svetonio, Ammiano &c. 1568. apud H. Stephanum 8. additis notis *Egnatii*, quæ etiam occurrunt in editione Lugd. 1551. 12. apud Gryphium, & *Deſiderii Eraſmi* indice, quo obſcuræ voces explicantur. * Prodiit & Sylloge eorundem Hiſtoricorum Florentiæ 1519. 8 quæ editio in Bibl. Barberina Romæ extat. Coloniæ 1527. fol. apud Eucharium Cervicornum. Baſileæ apud Frobenium 1533. 1546. fol. excuſæ Vitæ Cæſarum cum Eraſmi præfatione A. 1517. data. In illa continentur collectione (1) Svetonius. (2) è Dione excerpta, Georgio Alex. interprete. (3) Sex ſcriptores Hiſt. Auguſtæ. (4) Herodianus ex Politiani verſione. (5) Sextus Aurelius Victor de Cæſaribus: (6) Eutropii libri X. integritati priſtinæ redditi. (7) Ammianus Marcell. longe alius quam ante hac unquam. (8) Pomponii Læti compendium Hiſt. Ro-

(a) Non 1455. ut perperam editum eſt in Dan. Guil. Molleri diſſ. de Spartiano pag. 15. Altdorf. 1687. Edidit idem Mollerus diſſertationes ſingulares de Vopiſco, Lampridio, Trebellio Pollione & Julio Capitolino. In diſſ. de Vopiſco pag. 17. primam editionem notat curatam à Bono Accurſio Piſano, eandem nimirum Mediolanenſem innuens. Exſtat & altera Mediolanenſis, editore Bonino Mombrizio Mediolanenſi An. 1475. fol. quæ memoratur in Catalogo Bibl. Heinſianæ pag. 298. & à Perizonio legata eſt Bibl. publicæ Leidenſi una cum altera Veneta 1490. fol. ubi junctim excuſi Svetonius, Hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptores, Eutropius, & Paulus Diaconus.

Romanæ ab interitu Gordiani Junioris ad Juſtinum tertium. (9) Jo. Baptiſtæ Egnatii Romanorum Principum libri tres, uſque ad Maximilianum I. (10) Ejuſdem Egnatii notæ in Sveton. & Spartianum & quinque reliquos. (11) Annotata Eraſmi ſive index locorum difficiliorum in Svetonio & ſex ſcriptoribus Hiſt. Auguſtæ. In poſteriori editione anni 1546. accedit (12) Vellejus Paterculus ex Beati Rhenani iterata recenſione. Prodiit etiam Lugd. 1552. 8. & 1592. 8. ſeptem volum. apud Franciſcum le Preux.

Seorſim prodiere *Vincentii Lupani* annotationes cum prætermiſſorum libello, Pariſ. 1560. 8. *Fulvii* item *Urſini* notæ cum fragmentis veterum hiſtoricorum ab Antonio Auguſtino collectis, notiſque Urſini in Salluſtium, Cæſarem, Livium, Vellejum, Tacitum & Svetonium Antuerp. 1565. 8. Dilucidationes (a) *Marcelli Donati*, cum ejus obſervatis ad loca quædam Livii, Taciti, Svetonii & Ammiani Marcellini à Jano Grutero inſertæ ſunt Tomo ſexto Theſauri Critici, ſive facis artium Francof. 1612. 8. Scriptores vero ipſi cum *Frid. Sylburgii* caſtigationibus iterum vulgati ſunt tomo ſecundo ſcriptorum Hiſtoriæ Romanæ à Sylburgio collectorum Francof. 1585. fol. & cum notis *Jani Gruteri* inter Hiſtoriæ Auguſtæ Scriptores latinos minores, Hanov. 1611. fol. Præſtantiſſimo *Iſaaci Caſauboni* commentario explicati lucem adſpexere Pariſ. 1603. 4. Cum notis ejuſdem Caſauboni, & eruditiſſimis *Cl. Salmaſii* obſervationibus luculenter excuſi ſunt Pariſ. 1620. fol. & Lugd. Bat. (b) 1670. 8. 2. volum. in qua optima & eleganti editione Hackiana Jani quoque Gruteri notæ accedunt. *Cornelius Schrevelius*, qui ibid. 1661. 8. hos ſcriptores vulgavit, non integras, ſed tantum excerptas è Grutero, Caſaubono & Salmaſio annotationes addidit. Exſtant quoque pauci *M. Zuerii Boxbornii* animadverſionibus illuſtrati una cum Svetonio & Ammiano Marcellino ibid. 1632. 12. Denique *Ulricus Obrechtus* Vir Illuſtris cum caſtigationibus ſuis prelo ſubjecit Argentor. 1677. 8. Vopiſcus meminit *Trebellii Pollionis* in vita Aureliani his verbis: *Pollio à duobus Philippis uſque ad Divum Claudium & ejus fratrem Quinctillum, Imperatores tam claros quam obſcuros memoriæ prodidit &c.* & in Firmo: *Trebellius Pollio ea fuit diligentia eaque cura in edendis bonis maliſque Principibus, ut etiam triginta Tyrannos uno breviter libro concluderet &c.*

Con-

(a) *Marcelli Donati* dilucidationes ad varia loca horum ſcriptorum, Liviique & Taciti, Svetonii atque Ammiani Marcellini prodierunt Veronæ 1556. 4. & Venetiis 1604. 4.

(b) Præfationem Caſauboni dedicationemque in Hakiana editione omiſſas, Tho. Crenius exhibet parte XI. Animadverſ. p. 39. ſeq. Alteram etiam editionem Caſaubonus molitus fuit. Vide T. 2. edit. Hackianæ p. 406.

Concludam hoc caput cenſuris quibuſdam virorum doctorum: Balthaſar Bonifacius XV. 4. Hiſt. ludicræ: *Capitolinus*, *Lampridius*, *Spartianus*, *Vopiſcus*, *qui Cæſarum vitas conſcripſerunt*, *Hiſtorici futiles Dempſtero*, *ſi ſcribendi genus ſpectetur*: *ceterum neceſſarii*, *cum meliores non habeamus*, *frigidi*, *confuſi*, *inter claros auctores non numerandi Budæo*, *vixque digni ut Hiſtorici cenſeantur*. Mottanus Vayerus T. 1. Opp. p. 269. *tout ce gros volume que nous avons d'eux eſt pluſtot un cadavre froid & ſans eſprit qu'un corps Hiſtorique animè comme il doit eſtre. Le jugement de tous les Savans eſt conforme à celui d'un Auteur qui les nomme dans ſa preface* Hiſtoriæ dehoneſtamenta: *& l'on peut dire qv'il n'y a rien à profiter dans leur lecture pour ce qui regarde les regles d'Hiſtoire, qv'à contreſens, de meme qv'au ſon des mauvais jouers de flutes qv'Iſmenias faiſoit entendre à ſes diſciples, afin qv'ils evitaſſent les fautes qv'ils y remarquerent*. Tillemontius T. 3. Memor. Hiſt. Eccleſ. pag. 259. *Lampride & les autres, qui ont fait l'Hiſtoire Auguſte au commencement du IV. Siecle, ne meritent point du tout le nom d'Hiſtoriens*. Vignollius Marvillius ſive quisquis ſub perſonato illo nomine latet T. 3. Miſc. Hiſtor. & litterar. p. 56. *Il y a un defaut tres-ſenſible dans l'Hiſtoire Auguſte, c'eſt que la plupart des pieces qui la compoſent, ont plus l'air de ce qv'on appelle Satire & libelle, que d'une Hiſtoire, qui ne doit pas dire les veritez d'une maniere ſi vive & ſi picquante*. * De ſcriptoribus Hiſtoriæ Auguſtæ univerſe ita Eraſmus in Ciceroniano: *In his vix eſt quod probes præter hiſtoriæ fidem*. Tillemontius T. 4. Hiſt. Imperator. pag. 105. *Ils s'accordent tous en ce point, qu'ils attachent d'avantage a faire l'Hiſtoire perſonelle des Empereurs que à raporter les evenemes de leur regne. On prefere Vopiſque aux autres comme ayant beaucoup d'erudition, & auſſi plus d'exactitude, d'ordre, & de methode, ce qui n'empeche pas qu'on n'y remarque encor bien des fautes. Pour les cinqu autres, & particulierement pour Capitolin on n'y voit ni choix ni jugement pour les choſes, & ſur tout il n'y a ſouvent aucun ordre dans ce qu'ils raportent, ſoit par leur faute, ſoit par celle de l'auteur de ce recueil, qui peut bien avoir meslè enſemblè les narrations de Capitolin, de Spartien, & de quelches autres. On trouve moins de confuſion dans Pollion que dans les quatre autres. Leur ſtyle eſt auſſi fort eloignè de la puretè latine &c.* Spartianus *ſcriptor mendax & ſpurcus* dicitur Joanni Harduino in numis urbium illuſtratis edit. novæ ubi de Judæa pag. 75. Opp. ſelect. Dominicus Colonia in libro eximio Gallice edito, cui titulus: la Religion Chretienne autoriſeè par le temoignage des anciens auteurs

teurs payens T. 1. p. 91 *Quoyque Jule Capitolin ſoit dans le fonds un aſſez mauvais hiſtorien* &c.

CAPUT VII.

DE CHALCIDIO.

Chalcidii ætas, & conditio, atque utrum fuerit Chriſtianus. 1. *Commentarius in Timæum.* 2. *Ejus quædam fortaſſe inedita:* 3. *Alius Chalcidius junior.* 4. *Index Scriptorum a Chalcidio laudatorum.* 5.

I. CHALCIDIUS V. C. & gnariſſimus veteris Philoſophiæ, dubium reliquit lectoribus ſuis utrum Chriſto nomen dederit, fueritne (*a*) Hebræus, an Ethnicam probaverit ſuperſtitionem. Poſſis de eo uti verbis, quæ Photius (*b*) de Joanne Laurentio Piladelphenſi Lydo ſcripta reliquit: *τὴν δὲ θρησκείαν ὁ ἀνὴρ ἔοικε δεισιδαίμων εἶναι, σέβεται μὲν τὰ ἑλλήνων καὶ θειάζει, θειάζει δὲ καὶ τὰ ἡμέτερα, μὴ διδοὺς τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἐκ τοῦ ῥᾷστα συμβαλεῖν; πότερον ἄρα νομίζων θειάζει, ἢ ὡς ἐπὶ σκηνῆς*. Equidem Fabius Planciades Fulgentius ſcriptor Chriſtianus Marciano Capella junior, qui allegoriam librorum Virgilii Chalcidio inſcripſit, eum non dubitat *Levitarum Sanctiſſimum* appellare, ac ne diverſum à noſtro exiſtimes, in inſcriptione libelli de priſco Sermone, quem idem Fulgentius Chalcidio dicavit, in editionibus Hadriani Junii & Dionyſii Gothofredi dicitur *Grammaticus Timæi Platonis Ecphraſtes*, quod mihi quidem videtur eſſe à recentiores manu. In aliis enim editionibus ut Joſiæ Merceri, Petri Danielis, ac Commeliniana, & in Leidenſi Codice, quem inſpexit Munkerus, dicitur Chalcidius Grammaticus. In editionibus Baptiſtæ Pii & Jac. Micylli, nudum Chalcidii nomen occurrit. In editione libelli Fulgentii de priſco ſermone, quem cum Iſidori Originibus Bonaventura Vulcanius è veteri codice edidit, quali uſus etiam Labbeus T. 1. Bibl. novæ MSS. p. 668. ipſum Chalcidii nomen deſideratur. Nec deſunt

(a) Auguſtinus Juſtinianus Epiſcopus Nebienſis in Epiſtola ad Joannem Metenſium Epiſcopum: *Liquet vero priſcorum ſapientum varia Chalcidium percalluiſſe dogmata. Sed ante omnia videre eſt quam ingenue, quam non affectate, & omni remota paſſione de ſingulis loquatur, non magis uni quam alii addictus familia, adeo ut ſubinde in dubium mihi venerit, Hebræus ne fuerit, an Chriſtianus, ita ſe gerere medium inter utroſque videtur.* Magnum Platonis interpretem Chalcidium vocat Livius Galantes libro XV. Comparationis Theologiæ Chriſtianæ cum Platonica p. 393.

(b) Pag. 211. edit. Hœſchelii.

deſunt tamen viri docti, qui Carthaginienſis Eccleſiæ diaconum fuiſſe exiſtimant; in his Paulus Colomeſius notis ad Lilii Gyraldi dialogos de Poetis p. 334. Aliis dicitur Archidiaconus (a) ejuſdem Eccleſiæ, quorum ſententiæ meminit Guil. Caveus in Hiſt. litteraria, ſed non audet illi calculum ſuum adjicere. *Me certe*, inquit vir doctiſſimus, *ἐπέχειν fateor, neque enim ſatis conſtat, Philoſophus ſolum Platonicus fueritne, an etiam Chriſtianus. Viri clariſſimi titulus, qui in fronte reperitur, Diacono haud ſatis convenit. In Epiſtola ad Oſium* (b) *ipſum nunquam Epiſcopum vocat, quin nec virum fuiſſe Eccleſiaſticum ne dum Chriſtianum vel verbulo innuit. Moſaicam* (c) *de creatione Theologiam non una vice citat,*

(a) Archidiaconum appellat etiam Gerhardus Langbænius in elencho Scriptorum ad Platonicam Philoſophiam pertinentium, qui ſubjicitur editioni Alcinoi Oxonienſi 1667. 8.

(b) Hunc Barthius p. 2457. adverſar. vult eſſe Oſium, Epiſcopum Cordubenſem celeberrimum, qui interfuit concilio Nicæno Anno Chriſti 325.

(c) Pag. 223. edit. Meurſii: *Hebræorum ſententia, Deum mandaſſe provinciam ſoli quidem ut diem regeret, lunæ vero ut noctem tueretur pag. 245. Juxta Moyſen Deus vitæ primigenis interdixit ne edulibus arborum ex quibus notitia boni malive animis eorum obreperet, veſcerentur: quia cum & abſtinendi & non abſtinendi poteſtas penes eos eſſet, quid conſultum his velit Deus, quid cavendum eſſet, oſtendit, non prohibiturus fruſtra, ſi id fieri eſſet neceſſe p. 262. Hebræis quoque conſilium datum eſt à Deo, cum prædictione rerum futurarum in iſtum modum: Si præceptis meis parebitis, bona terrarum omnia penes vos erunt, lac itaque & mellifui fluctus non deerunt. Si contempſeritis, pœnarum ſeriem vox divina proſecuta eſt p. 305. Hebræi quoque videntur ſecundum Empedoclem de anima principali opinari cum dicunt: Clamat apud me ſanguis fratris tui, & idem alio loco: non edetis carnem cum ſanguine, quia omnium animalium ſanguis anima eſt. Quæ ſi ita intelliguntur ut debent, animam eſſe animalium ſanguinem, quia ſit vehiculum irrationabilis animæ, cujus partes ſunt importuni affectus, habet plane rationem, quod dicunt. p. 135. ait ex Secta ſanctioris & in comprehenſione divinæ rei prudentioris eminente doctrina animam à Deo homini inſpiratam, adde p. 306. 364. 400. ubi & meminit ſerpentis, qui primitias generis humani malis ſuaſionibus illaqueaverit, p. 351. conſentit Platonico de ſomniis dogmati Hebr. Philoſ. appellant quippe illi varie ut ſomnium & iterum viſum, tum admonitionem, etiam ſpectaculum, nihiloque minus relationem. Somnium quidem, quod ex reliquiis commotionum animæ diximus oboriri. Viſum vero, quod ex divina virtute legatur. Admonitionem, cum angelicæ bonitatis conſiliis regimur: Spectaculum, ut cum vigilantibus offert ſe videndam cœleſtis poteſtas, clare jubens quid aut prohibens forma & voce mirabili. Relationem, quoties ignorantibus ſortem futuram imminentis exitus ſecreta produntur.* Hæc fere ſunt quæ ex Moſaica Philoſophia obſervare potui præter ea quæ p. 372. ſeq. fuſe diſſerit ex Origene ad prima verba Geneſeos, quem locum exhibui & illuſtravi lib. III. Sacrarum obſervationum cap. 18. Notandum autem, quod etſi p. 211. *Platonicis dogmatibus inhærere ſe* ait, tamen p. 225. de Dæmonibus ex mente Platonis acturus, *oportet*, inquit, *eorum rationem, etſi non uſquequaque veram explicare* p. 225. notat Dæmones ab Hebræis *vocari ſanctos angelos*. Et p. 269. *Legiones cœleſtium angelicarum poteſtatum in undecim partes diſtributa, Deus Rex Imperatorque cœli princeps agminis.* Notum eſt angeli vocem pro bono dæmone occurrere etiam apud Hieroclem, Ariſtidem, Porphyrium, Simplicium, Martianum Capellam &c. Sed & p. 263. ita ſcribit Chalcidius: *cum vir juſtiſſimus condemnatus eſt Ariſtides, vel cum Propheta à conſceleratis unus membratim ſectus, alter obrutus ſaxis, numquid etiam horum cauſa penes fatum?*

citat p. 373. Salomonem, interpretes Græcos τοὺς ὁ, Aquilam & Symmachum, quin & Origenem p. 372. Philonem p. 374. Semel meminit ſtellæ Chriſtum recens natum præmonſtrantis pag. 219. cujus in hiſtoria Evangelica ſit mentio, de quibus nihilominus haud ſatis pro Chriſtiani ſcriptoris more loquitur. De Moyſe p. 312. hæc habet: Hebræi ſylvam (ὕλην) generatam eſſe confitentur, quorum ſapientiſſimus Moyſes, non humana facundia, ſed divina *ut* (*a*) *ferunt*, inſpiratione vegetatus, in eo libro, qui de Genitura Mundi cenſetur.

De Moyſe an ita ſcriberet homo Chriſtianus? an Diaconus Carthaginenſis? Verum nihil (b) *ſtatuo, doctiorum hac de re judicia audire*

(a) Caſp. Barthius qui lib. 22. cap. 16. adverſar. putat eruditum hunc & elegantem ſcriptorem eo ſolo fine Timæum Platonis interpretatum eſſe, ut fundamenta ſapientiæ cæleſtis ab Ethnicorum libris petita rationi Chriſtianæ conciliaret. lib. 48. cap. 8. ait Chalcidium per totum hunc commentarium Philoſophi Platonici perſonam induiſſe, itaque Moyſis arcanas gentibus literas in teſtimonium producentem, cum divinitus inſpiratum eum diceret, addidiſſe verba ut *ferunt*, non quod ipſe hac de re dubitaret, ſed ne proderet perſonam Socratici Philoſophi; atque ut integram Platonicam Philoſophiam proponeret atque produceret, quam ſi ad Chriſtianum dogma voluiſſet exigere conſutaſſet potius univerſam, quam produxiſſet Chriſtianiſmo conciliandam eique ſervituram.

(b) Lecto Chalcidii opere iiſque quæ à doctiſſimo Caveo objiciuntur diligenter expenſis, potius inclino in eam ſententiam, Chalcidium fuiſſe Chriſtianum. Quod vero Diaconus fuerit, non æque auſim aſſerere, quia talis forte magis ſibi religioni duxiſſet Chriſtianiſmum ambiguis verbis occultare. Porro, miror judicium Viri Cl. Petri Danielis Huetii, qui lib. de claris interpretibus p. 249. ait *Chalcidium immani verborum pompa & phaleris, tum temeraria locorum complurium detractione Platonis Timæum corrupiſſe*. Sane injuriam fieri his verbis ſcriptori optimo non diffiteor, qui Græca Platonis contuli & in nova editione Timæi Platonici, cui Chalcidium variis locis emendatum notiſque illuſtratum & Ciceronianæ verſionis fragmenta addam, id pluribus ſum demonſtraturus. Idem Huetius Alnetan. quæſt. p. 120 aliquam Chriſtianiſmi ſuſpicionem Chalcidio adhærere ait. Sed pag. 243. ſine tergiverſatione eum vocat Chriſtianum Philoſophum. Chalcidicus ſubinde dicitur Vanino Atheo exerc. 30. amphitheatri æternæ providentiæ, unde cenſuram incurrit Voſſii lib. 2. c. 45. de idololatria, qui gravioris inſuper culpæ reum agit, quod non puduit illum Chalcidii famam *circumforanei blateronis* convicio p. 157. lacerare, qui ut ejuſdem Voſſii verbis utar, *Inſignis non Platonicus modo ſed Chriſtianus quoque ſcriptor fuit & bene antiquus, quippe qui, ſi non temporibus vixerit Conſtantini M. opuſque illud Oſio ſ. Hoſio illi dicavit qui Synodo præfuit Nicænæ, ſaltim junior non fuerit temporibus Theodoſianis*. Quiſquis vero fuerit ille Hoſius, accuratiorem rerum divinarum notitiam ei attribuere videtur Chalcidius duobus in locis ſui commentarii. Nam p. 219. cum ſtellam quæ Chriſto nato magis in Oriente affulſit, commemoraſſet his verbis: *Sane notanda eſt alia ſanctior & venerabilior hiſtoria, quæ perhibet de ortu ſtellæ cujuſdam non morbos morteſque denunciantis, ſed deſcenſum Dei venerabilis ad humanæ converſationis rerumque mortalium gratiam, quam ſtellam cum nocturno itinere ſuſpexiſſent Chaldæorum profecto ſapientes viri & conſideratione rerum cæleſtium ſatis eximii, quæſiſſe dicuntur recentis Dei ortum, repertaque illa Majeſtate puerili veneratí eſſe & vota Deo tanto convenientia nuncupaſſe*. Subjicit ad Hoſium ſuum: *quæ tibi multo melius ſunt comperta quam cæteris & p. 229. Nec nos terreat, nomen Dæmonis promiſcue bonis & improbis poſitum, quoniam nec angelorum quidem terret, cum angeli partim dei ſit*

audire malem. *Interim Chalcidius eſt auctor gravis, prudens, multa profundaque ſcientia imbutus, omnium fere Philoſophorum dogmata accurate tenuit, omnia pro argumenti dignitate, rerumque pondere egregie tractat*. *. Verba Chalcidii pag. 372. *ut ferunt* ubi de Moyſe illi ſermo, non dubitantis eſſe, ſed Hebræorum ſententiam exponentis, geminis Flavii Joſephi & Agathiæ locis, ubi ſimiliter ſacris narrationibus illud ὥς φασι adjungunt, oſtendi T. VI. Bibl. Græcæ p. 262. His conſimilem S. Baſilii φασιν adjunxi poſtea in notis ad Chalcidium. Hunc enim ſcriptorem integrum cum Græcis Platonis collatum recenſui annotationibuſque illuſtratum reſtitutis figuris Geometricis, quas Meurſius omiſerat; & Meurſii notis additis edidi ad calcem voluminis ſecundi Operum S. Hippolyti Epiſcopi & Martyris, Hamb. 1718. fol. atque ex pluribus locis probavi non videri eſſe dubitandum, quod Chalcidius ſcriptor fuerit Chriſtianus.

II. Exſtat ejus *interpretatio latina partis prioris Timæi Platonici ſive dialogi de ſtatu univerſæ rei* (uſque ad verba pag. 53. edit. Serrani : δι' ὧν ἐνδείκνυσθαι τὰ λεγόμενα ἀνάγκη, συνέψεσθε) & *in eundem* prolixus & eruditus *commentarius* Oſio inſcriptus. Prodiit primum ex *Auguſtini Juſtiniani* Epiſcopi Nebienſis recenſione Pariſ. apud Jacobum Badium Aſcenſium A. 1520. fol. inſertis paſſim figuris Mathematicis, & variis quibuſdam lectionibus ex alio Codice in margine notatis. Deinde cum fragmentis Ciceronianæ translationis Timæi Platonici, Pariſ. 1563. 4. & ex *Jo. Meurſii* recenſione cum ejus notis Lugd. Bat. 1617. 4. Dolendum eſt in duobus hiſce poſterioribus editionibus Mathematicas illas figuras omiſſas fuiſſe, quas è MSto codice Aug. Juſtinianus addiderat, quamvis hæ quoque partem ab imperita manu eſſe videntur. Eaſdem fere in Codice obſervavi Gudiano, quales etiam in ſcripto Codice perantiquo Vindobonenſi obvias eſſe teſtatur Lambecius lib. 2. Commentar de Bibl. Cæſarea p. 957. Meurſius autem qua erat vir doctrina atque ingenio vix levibrachio Chalcidii curam in ſe ſuſcepiſſe, neque ália quam Pariſienſi A. 1563. hujus ſcriptoris editione uſus fuiſſe videtur. Lucas Holſtenius in quadam Epiſtola quam legi manu exaratam affirmat ſe Chalcidium è MSto antiquiſſimo emendaſſe. *Vix crederes*, inquit, *quot in illo auctore mendæ deliteſcant*. Nonnulla Chalcidii (à pag. 235. ad 290. edit. Meurſianæ) exhibuit Hugo Grotius in ſen-

Æ 2 tentiis

ſint miniſtri, partim adverſe poteſtatis ſatellites, ut optime noſti. Chriſtianus fuiſſe videtur Chalcidius etiam Eugubino lib. VIII. cap. ult. de perenni Philoſophia, ubi eum reprehendit quod Angelorum dæmonumque nomina confuderit, Idem tamen à Platonicis junioribus fieri paſſim videmus.

ſententiis Philoſophorum de fato. Locum ex eodem commentario affert Jo. Sariſberienſis lib. 4. cap. 9. Metalogici. Primam partem commentarii Chalcidiani de genitura Mundi laudat Tho. Bradvvardinus in cauſa DEI contra Pelagium p. 160. &c. Timæus Platonis, arx quædam & vertex Philoſophiæ judice Claudiano Mamerto lib. 2. de ſtatu animæ cap. 7. certatim illuſtratus eſt à veteribus, ut dixi lib. III. Bibl. Græcæ c. 1. n. 31. Difficilis autem pluribus eſt viſus, quia, ut ait Chalcidius, in explicandis arduis rerum quęſtionibus non alienigenis ſed domeſticis & conſanguineis, hoc eſt Metaphyſicis & Mathematicis utitur rationibus.

III. Franciſcus Patricius in nova de Univerſis Philoſophia, ubi de Hermete Triſmegiſto differit, teſtatur à Chalcidio referri hæc verba Hermetis, quæ in edito Chalcidii libro non memini me legere: *Hactenus, fili, pulſus à patria vixi peregrinus & exſul; Nunc incolumis patriam repeto. Cumque poſt paulum à vobis corporeis vinculis abſolutus diſceſſero, videtote ne me quaſi mortuum lugeatis. Nam ad illam optimam beatamque civitatem regredior, ad quam univerſi cives mortis conditione venturi ſunt. Ibi namque ſolus DEUS eſt ſummus princeps, qui cives ſuos replebit ſuavitate mirifica. Quo hæc, quam multi vitam exiſtimant, mors eſt potius dicenda quam vita.* * Locum Hermetis eundem poſt Patricium velut ex Chalcidio in Timæum affert etiam Herm. Conringius de Medicina Hermetica pag. 57. Gerhardus Langbænius in Elencho ſcriptorum Platonicorum: *Exſtat MS. in Bibl. Bodlejana tractatus per modum dialogi, charactere Hiberno Saxonico exaratus majoris operis particula (decem circiter chartarum) in quo de ſtatu animæ poſt obitum Platonico more diſceptatur: quem Chalcidii auctoris eſſe non uno argumento adducor ut credam.* * Apud Nicolaum Cuſanum de docta ignorantia lib. 1. cap. 17. corrigenda interpunctio. *Sicut ipſe divinus Plato, (qui, ut refert Chalcidius in Phædone) dixit unum eſſe omnium rerum exemplar ſive ideam, uti in ſe eſt, in reſpectu vero rerum quæ plures ſunt, plura videntur exemplaria.* Nam legendum: *Plato qui (ut refert Chalcidius) in Phædone dixit* &c. *In Archivis Bibl. Bodlejanæ extat Chalcidii MS. exemplar pervetus, charactere Hibernico deſcriptum. Nota huic in prima ſtatim pagina adſcripta eſt, Oſii Hiſpani Epiſcopi Chalcidium fuiſſe Archidiaconum.* Chriſtoph. Waſe exerc. 3. Animadverſionum Nonianarum pag. 40. Ad argumenta duo, quæ Caſp. Barthii de Oſio ſententiæ opponi poſſunt, reſpondet Nic. Antonius Bibl. Vet. Hiſpanæ lib. 2. cap. 1. pag. 105. ſeq.

IV. Diverſus à noſtro longeque junior Chalcidius eſt, de quo Volaterranus libro XXI. Commentar. Urbanorum pag. 223. *Chalcidius*

Digitized by Google

cidius Græcorum non erat ignarus nec imperitus Grammaticus, attamen infans & abſque genio: dictionibuſque inprimis invigilabat, lexiconque condiderat, quod obitu ejus ſuperveniente Jovinianus ejus diſcipulus ſibi vindicabat.

V. Caſp. Barthii Index Scriptorum à Chalcidio laudatorum.

Ad paginas editionis Meurſianæ, quarum numeri marginibus novæ à me curatæ aſcripti ſunt.

ÆGyptii. 218.
Alcmæus (a) Crotonienſis in phyſicis exercitatus p. 340.
Alexandri Mileſii verſus 155.156.
Anaxagoras. 291,361,377,423.
Anaximenes 378. 423.
Ariſtoteles 172, 296, 297, 310, 311,315,318,345,352, 377,379, 381,383,384,387,420.
Apollinis Oracu la 244. 261. 262.
Aquila 373.
Aſclepiades 302.
Calliſthenes Ariſtotelis auditor 340.
Cebes 462.
Chaldæorum ſapientes viri 219.
Chryſippus 238.306. 308. 389.
Cicero 99. 362.
Cleanthes 238.
Democritus 291. 377.
Diodorus 291.
Empedocles 131. 286. 291. 305. 306. 379.
Epicurus 303. 377.
Eratoſthenes 156.
Euripidis Medea 273. 274.
Hebræi 223. 225. 262. 305. 372. 400 Hebraica philoſophia 351.
Heraclides Ponticus 200.
Heraclitus 330. 346. 378. 396. 420. 423.
Herophilus 340.
Heſiodus 215. 227.
Hipparchus 177. in opere quod ſcribitur de receſſibus atque intervallis Solis & Lunæ 181.
Hippocrates 111.
Homerus 185. 218. 273. 349. 362. 378.396.428. Thebanus Ægyptius. 219. divinus poeta. 197.
Incertus 244.
Leucippus 291.
Linus 220.
Mathematici Aſtrologi. 175. 217.
Meliſſus 378. 379.
Moyſes 245. 372. 305.
Muſæus 220.
Nævii verſus 159.
Numenius 393. 396. 398.
Origenes 372.
Orpheus 220.
Parmenides 378. 437.
Phyſici 175.
Plato, omnibus paginis.
Parmenide 437.
Phædro 137. 215. 236. libro qui Philoſophus inſcribitur 221.
Phædone & Euthydemo 349.
politia 187. 236. 445. nono politiæ 347. in legibus 294. locus in Menone reſpicitur *in præf.*
Pythagoras 130, 131, 161, 187, 214. 220.

(a) Leg. Alcmæon.

220,286,288,377,393,394,395,399,407. aurei verſus 229.
Salomon in proverbiis 373.
Socrates 74. in exhortationibus ſuis virtutem laudans (apud Platon. in Menone.)
Stoici 309,361,391,394,395,396, 408.411.
Symmachus 372.376.
Terentius 274.
Thales 378.423.434.
Theologi veteres, 395. diſceptatum eſt à veteribus 100.
Timæus Platonis à veteribus difficilis habitus. 71.
Theophraſtus 361.
Thraſymachus orator (apud Platon.) 74.
Timæus 75.
Virgilii verſus 148. (Georgic. I. 243.)
Xenophanes 378.
Zeno 306.389.390.

CAPUT VIII.

DE JULIO FIRMICO.

Firmici ætas. 1. *Octo libri Matheſeos*. 2. *Editiones & ſcripta promiſſa vel deperdita*. 3. *Liber de erroribus profanarum religionum*. 4.

I. JULIUS (*a*) FIRMICUS MATERNUS V.C. (*b*) patria Siculus, ætate jam provectior, Ethnicis tamen adhuc ſuperſtitionibus (*c*), ut veriſimile eſt, imbutus, relictis patrociniis forenſibus, quæ antea ſe tractaſſe teſtatur in limine libri tertii

(a) Alii Villium Firmicum appellant fide vetuſti codicis, Gyraldus 3. de Poetarum hiſtoria p. 155. *Julius Firmicus non indiligens Aſtrologiæ ſcriptor, Villius potius à nonnullis nominatur, idque ex ejus pervetuſto Codice & antiquo ſaxo ejus nomine inſcripto antiquarji quidam adſtruere conantur*. Jo. Glandorpius in Onomaſtico p. 905. ubi plures Villios recenſet: *Q. Villius Firmicus pro Julio nuncupatur à quibuſdam nobilis ille Aſtrologus*.

(b) In editionibus quibuſdam Vir Conſularis, forte quod litteras V.C. pro *Viro clariſſimo*, editores exponerent Virum Conſularem. Neque vero Conſul Firmicus fuit, neque provinciam videtur adminiſtraſſe, quales itidem eo tempore Conſulares appellabantur obſervante Pancirollo in notitia Imperii Orientis c. 156. Dicti ſunt etiam quandoque Conſulares nonnulli titulo plane honorario, qui nullum magiſtratum ejuſmodi geſſiſſent, ut docuit Jac. Gothofredus in notitia dignitatum Codicis Theodoſiani; quo poſtremo ſenſu titulum Viri Conſularis, ni plane commentitius ſit, hoc loco intelligendum eſſe exiſtimat Jo. Clericus T. 2. Bibl. ſelectæ p. 227. quo in loco de Firmico erudite diſſerit.

(c) Hoc tum ex aliis locis patet, tum ex eo quod lib. 3. c. 2. genituram Mundi ab Æſculapio & Anubio traditam refellit his verbis: *Nec enim mundus certum diem habuit ortus ſui, nec aliquid interfuit eo tempore quo mundus divinæ Mentis ac providi Numinis ratione formatus eſt, nec eouſque ſe intentio potuit humanæ fragilitatis extendere, ut origines Mundi facili poſſet ratione concipere aut explicare,*

tertii & quarti, anno Chriſti 336. (*a*) vel proximo 337. ſcripſit imperante Conſtantino (*b*) Magno, Conſtantii filio, quem in extremo libri primi celebrat. * *Julius Firmicus* dicitur etiam a Sidonio Apollinari, Epiſtola ad Pontium Leontium quæ carmini 22. præfixa eſt. *Nam ita ut ſic dixerim bis membris Philoſophiæ claret, ut videatur mihi Julium Firmicum, Sammonicum, Julianum Vertacum, Fallonium Saturninum in libris Matheſeos peritiſſimos conditores, abſque interprete, ingenio tantum ſuffragante didiciſſe.* Ob *linguæ candorem* video laudari ab Hieronymo Cardano, tamen non admodum caſtigatum Latinitatis auctorem docet Brioſius pag. 232. ſeq. Epiſt. Neque vero qui de Matheſi loquitur, aut ſcribit, illico peritiſſimus in hac arte cenſeri debet; ipſe author, de quo quæſtio, ſic ingenue ad Lollianum: *Tibi promiſſa reddimus orantes, ac veniam poſtulantes, ne in iſtis libris, pondus & perfectæ gratiam orationis requiras: neve tractatus maximi, aut graves firmæque ſententiæ doctrinave & eloquentiæ monumenta tuo judicio requirantur. In nobis tenue eſt ingenium & ſermo ſubtilis, & quod vere fatendum eſt, matheſis permodica*; addere potuit, *& permodica Linguæ Græcæ Latinæque cognitio*. Revera enim multis in locis non tam philoſophatur & diſſerit, quam ludit & ſomniat. Αὐθέντης apud Græcos duo ſignificat, & authorem, & homicidam, quod cum non animadverteret, authorem vertit, ubi homicidam dicere oportuerat; ut lib. 4. c. *Faciet authores, audaces, periculoſos*, ubi Græce erat, ποιήσει αὐθέντας, παραβόλους, παρακεκινδυνευμένους. Et quis amans veræ Latinitatis, cum eo, *horoſcopare*, *ferarum manſuetarios*, *cardinaliter*; *quieſcentiam* pro quiete; *intimare alicui* pro ſignificare; *partiliter* pro per partes, *concordiale* pro ſociale; *caballarius* pro eques; *ſermonem ſubtilem* pro ſtylo tenui; *computum* pro computatione, & hujus generis alia uſurpare velit. *Hæc Brioſius*.

II. Exſtant *Libri VIII. Matheſeos* (*c*) ſive de vi ac poteſta-

 tibus

(a) Hoc anno Conſules fuere Optatius & Paulinus, quibus Magiſtratum gerentibus contigit Eclipſis ſolis, quam noviſſime accidiſſe affirmat Firmicus l. 1. cap. 2. conf. Phil. Labbeum T. 1. de ſcriptoribus Eccleſiaſticis p. 660. & in luculento opere Chronologicæ Hiſtoriæ, quod tribus voluminibus in fol. diſtinctum memini me evolvere Lipſiæ in Bibl. Paulina.

(b) Male in editt. Firmici legitur, *Conſtantinum* natum eſſe apud *Tarſum*, cum Firmicus ſcripſerit eum natum eſſe ad *Naiſum* Daciæ oppidum, (hodie *Niſſa*) ut è MSS. reſtituere Uſſerius, c. 8. Antiq. Britannic. & Valeſ. ad Ammiani XXI. 10. * Conſtantinum, quo imperante opus ſuum ſcribere Firmicus cœpit, natum eſſe ad *Naiſum* legitur etiam diſerte in editione prima Veneta A. 1497. fol. quam lectionem probat præter alios Mich. Alfordus S. I. in Britannia illuſtrata, ſive libro de Lucii, Helenæ & Conſtantini patria & fide, Atvv. 1641. 4. p. 42. ſeq.

(c) Matheſin pro Aſtrologia Apoteleſmatica & Mathematicos pro Aſtrologis paſſim

tibus ſtellarum ex Ægyptiorum (*a*) & Babyloniorum doctrina ad Mavortium Lollianum (*b*) Aſiæ Procos; cujus genituram exhibet lib. 2. c. 32. Primus liber fere Apologeticus eſt, & in refellendis utcunque iis, quæ contra Aſtrologiam objici ſolent, verſatur: ex reliquis ſeptem, ac totidem ſtellarum errantium ordinem numerumque compoſitis, proximi tres præcepta & ſententias Aſtrologicas complectuntur, primiſque ejus diſciplinæ inſtitutionibus erudiunt tironem. Reliquis quatuor, quorum argumenta ad calcem libri quarti à Firmico exhibita ſunt, partilia apoteleſmata ſphæraque Barbarica ſive Chaldaica & Ægyptiaca explicantur, & quævis genera geniturarum exponuntur. Sub initium libri ſeptimi graviſſima formula adjurat Lollianum, eamque illi iterum in memoriam revocat ſub extremum libri octavi, ne Myſteria hujus artis cuiquam indigno divulget. Hujus generis adjurationem è quarto libro Ἀνθολογιῶν Aſtrologi Græci inediti Vettii Valentis (*c*) & è ſeptimo produxit Seldenus. Nec diſſimili jurejurando initiatos ſuos obſtringere ſoliti ſunt Chemici, ut prolatis eorum ἐπορκισμοῖς docet Olaus Borrichius in Hermetis ſapientia vindicata p.47. Vanitati igitur non minus & invidiæ hoc tribuerim, quam metui ab edictis Imperatorum, quorum ſententia lib. IX. Codicis Juſtinianei tit. 18. *ars Mathematica damnabilis eſt & interdicta omnino*. Opus abſolvit Firmicus ſub juniore Conſtantio, cum Lollianus (*d*) A. C. 355. jam Conſul certe deſignatus eſſet. Geſſit autem Conſulatum duodevigeſimo poſt Conſtantinum defunctum anno. Confer Tillemontium Tom. 4. Hiſt. Imperator. ad vitam Conſtantini nota 3. p. 539. ubi ſententiam Cambdeni, qui Firmicum ſub Conſtantio juniore ſcripſiſſe contendit, (quod Michaeli Alfordo etiam atque aliis viris doctis probatur) cum altera opinione quæ ſub Conſtantino putat ſcripſiſſe, ita conciliat, ut poſteriores libros longe poſt quam primos ſcriptos fateatur. Certe libri ultimi cap. 15. hæc de Lolliano leguntur: *Noſtris temporibus Lollianus ſeveritatis merito etiam ordinarii Conſulatus inſignia conſecutus eſt*. Verbis Firmici, *ut origines mundi facili poſſet ratione concipere aut explicare*, addenda etiam hæc: *præſertim cum*

30000.

ſim poni ab illa ætate ac deinceps, notiſſimum eſt. Vide Tennulium ad Jamblichum p. 67. & Svicerum in μαθηματικός.

(a) Scientiam quæ fatorum vias oſtendere ſe profitetur ab Ægyptiis primum excultam fuiſſe notat præter alios Ammianus XXII. ult. & lib. XXIII. 6. apud Chaldæos veridicam vaticinandi fidem eluxiſſe.

(b) De Mavortio Lolliano, qui conſulatum geſſit A. C. 355. vide Jac. Gothofredum in Proſopographia Codicis Theodoſiani.

(c) Confer ſi placet quæ dicta ſunt lib. I. Bibl. Græcæ c. 20. §. 9. p. 509.

(d) Vide Petri Relandi faſtos Conſulares p. 377.

30000. *annorum major apocataſtaſis per ecpyroſin aut cataclyſmum fieri conſueverit*. In poſterioribus editionibus, quarum computationem in Bibl. hac ſecutus ſum, octo ſunt libri, ſed qui primus ibi liber appellatur, in prima editione & MSS. Codd. rectius inſcribitur Proœmium. Secundus ibidem eſt primus, & ab auctore ſingillatim *liber inſtitutionis* appellatur pag. 13. *ut iſte inſtitutionis liber plena Matheſeos ſubſtantia muniatur*. & lib. 3. (al. 4.) p. 38. b. *lunæ quam plurimas ſpecies & formas eſſe, inſtitutionis libro diximus*. Hinc pro libro tertio eſt ſecundus, atque ita deinceps. Rem multis Græcis & omnibus Romanis incognitam tradere ſe ait lib. 7. (al. 8.) pag. 103. Et tamen expoſuerat pleraque illorum etiam latinus Poeta Manilius. Ibid. pag. 107. *Hæc ſunt, Mavorti, decus noſtrum, Barbaricæ Sphæræ principia, hæc eſt Chaldæi operis diſciplina: nunc aſſequentes partes ſphæræ Barbaricæ omnem tractatum transferam, quæ Myriogeneſin ex aliqua parte imitatur: quicquid enim Myriogeneſis de ſingulis minutis pronunciat, hoc nos faciemus de ſingulis partibus horæ &c.*

Auctores Firmicus latinos ſe ſecutum eſſe fere negat, diſciplinam novi operis Romanis hominibus tradere ſe profeſſus: quod præter Frontonem, qui in apoteleſmaticis Hipparchi antiſcia (*a*) ſecutus eſt & Julium Cæſarem (*b*) Principemque ac decus Romanæ Eloquentiæ M. Tullium, qui Aratum latinis verſibus reddiderunt, nullus pæne Latinorum de hac arte ſcripſiſſet. Manilius ut ſupra lib. 1. c. 18. §. 3. dictum eſt, ad manus Firmici perveniſſe haud videtur. Navigio tamen ex latinis uſum fuiſſe ſe innuit lib. 2. ſed pro *Navigio* forte legendum eſt *Nigidius* (*c*) cujus Sphæræ barbaricæ & Græcanicæ commentarium memorat Servius ad lib. 1. Georgic. & reſpicere videtur ſcholiaſtes Germanici, atque Iſidorus Hiſp. lib. de natura rerum cap. 38. Hic latinus ſcriptor celeberrimus Nigidius Ptolemæum, cujus aſtrologica & aſtronomica volumina Græce ſcripta hodieque habemus, ætate anteceſſit, unde Ptolemæus reſpectu Nigidii *poſterior* ibidem à Firmico dicitur. Cæterum præ ſe fert Firmicus omnia, quæ Æſcu-

(a) Antiſcia veteribus vocantur ſigna, quæ à punctis æquinoctialibus æqualiter diſtant. Eadem jubentia & obedientia. At Fronto h. l. Hipparch. antiſcia ſecutus, totam cœli rationem in globo Hipparchi propoſitam conſectatus fuiſſe intelligitur. De antiſciis conferri poſſunt Scaliger ad Manilium p. 141. ſeq. Jo. Baptiſta Morinus XVI. 15. Aſtrologiæ Gallicæ, Jo. Vvovveranus lib. de umbra c. 6. & Bulengerus lib. 2. c. 6. de divinatione. * *Babylonii dodecatemoriis ſententiam decretorum tribuunt, Ptolemæus antiſciis, nos veto utriſque*, inquit lib. 2. (lib. 4.) p. 37.

(b) Vide Firmicum lib. 2. proœm. & lib. 8. c. 5.

(c) De illo Nigidii opere videndi Scaliger ad Manil. p. 333. ſeq. edit. Argentorat. Salmaſius p. 592. ſeq. de annis climacter. & Rutgerſius Var. Lect. lib. 3. c. 16.

ſculapio Mercurius (*a*) Anubiuſque tradiderunt, quæ Petoſiris (*b*) explicavit & Necepſo (*c*), quæ Abraham, Orpheus & Critodemus ediderunt, ceterique omnes hujus artis antiſcii perlecta pariter atque collecta & contrariis ſententiarum diverſitatibus comparata in his libris à ſe perſcripta eſſe, ut quicquid divini veteres ex Ægyptiis adytis pertuliſſent, ad Tarpejæ arcis templa perferret. Ex iiſdem ſcriptoribus & ſingulatim ex Aeſculapii libro, cui titulus Myriogeneſis ſive Mœrogeneſis, mundi genituram ſole decimum quintum (*d*) gradum leonis tenente orti vulgavit libro 3. quam tamen merito fabuloſis adſcribit commentis. Libro ſexto occurrit genitura ſive thema natalitium Oedipi, Paridis, Therſitæ, Demoſthenis ac Hermodori, Homeri, Platonis, Pindari, Archilochi & Archimedis. Figuræ autem, quæ in vulgatis libris adpoſitæ ſunt, vel nullæ, vel ita imperitè efformatæ, ut nulli uſui eſſe poſſint. De Imperatoris fato quicquam reſpondere prohibet lib. 1. c. ult. non quod ſolum Imperatorem crederet eſſe ἀστέρων κρείττονα & ſupra aſtra, ſed quod vetitum eſſet lege & capitali ſupplicio cautum τέτων τι ὢν ὁ νόμος μανθάνειν, unde explicandus locus Libanii T. 2. p. 214. * Laudat præterea *Antiochum*, *Dorotheumque Sidonium*, quem ait apoteleſmata veriſſimis diſertiſſimiſque verſibus ſcripſiſſe lib. 1. (al. lib. 2.) p. 15. *Abramum* & prudentiſſimum Achillem (eundem ut ſuſpicantur viri docti cujus Iſagoge in Aratum exſtat) lib. 3. (al. lib. 4.) pag. 46. b. Abramum iterum eadem pag. & 47. & lib. 7. (al. lib. 8.) p. 102. Meminit & *Orphei*, *Pythagoræ*, *Porphyrii & Platonicorum* lib. 6. (al. lib. 7.) p. 89. *Anubii* & *Æſculapii* mentio non modo lib. 3. (al. lib. 4.) ſub init. (ubi & plures laudantur *Mercurius*, *Petoſiris*, *Necepſo*, *Abram*, *Orpheus & Critodemus*,) ſed & lib. 2. (al. 3.) c. 2. *quibus potentiſſimum Mercurii Numen iſtius ſcientiæ ſecreta*, ut ait, *commiſit. Sicut in illo libro continetur Æſculapii, qui Myriogeneſis appellatur*. ibid. Meminit iterum lib. 4. (al. 5.) p. 58. *Nam ſi Myriogeneſin Æſculapii legeris, quam ſibi venerabilem Mercurii ſtellam intinaſſe profeſſus eſt; invenies ex ſingulis minutis ſine aliquo ſtellarum addi-*

(a) Ita legendum pro *Enichnuſque* p. 84. edit. Baſil. confer Marsham. p. 480. canonis Chronici. Ceterum de hiſce Aſtrologis plura dicendi locus erit fortaſſe in prolegomenis ad Apoteleſmatica Manethonis Sebennitæ. Porro ex Abrahæ libris excerpſiſſe ſe ait Firmicus quæ tradit lib. 5. cap. 5. Abrahæ enim Patriarchæ ſingularem Aſtrologiæ cognitionem, quin imo inventionem ipſam tribuerunt non pauci ſcriptores Judæi & Chriſtiani, ut dixi in Codice pſeudepigrapho Vet. Teſtamenti.

(b) Hujus iterum mentio apud Firmicum p. 212. 216.

(c) Vide iterum p. 212. 216.

(d) Paulus Alexandrinus in extremo ſuæ εἰσαγωγῆς habet gradum undevigeſimum, ut notavi III. 20, 9. Bibl. Græcæ.

additamento omnium geniturarum ordines explicatos. Adde lib. 7. (al. 8.) p. 107. De Imperatoris fato (*a*) quicquam reſpondere prohibet lib. 1. cap. ult. *Cave ne quando de ſtatu Reipublicæ vel de vita Romani Imperatoris aliquid interroganti reſpondeas. Non enim oportet nec licet ut de ſtatu Reip. aliquid nefaria curioſitate dicamus. Sed & ſceleratus atque omni animadverſione dignus eſt, ſi quis interrogatus de fato dixerit Imperatoris, quia nihil nec dicere poterit nec invenire. Scire enim te convenit, quod & aruſpices quotieſcunque à privatis interrogati de ſtatu Imperatoris fuerint, & quærenti reſpondere voluerint, exta ſemper, quæ ad hoc deſtinata fuerant, venarum ordines involuta confuſione conturbent. Sed nec aliquis Mathematicus verum aliquid de fato Imperatoris definire poterit; ſolus enim Imperator ſtellarum non ſubjacet curſibus, & ſolus eſt in cujus fato ſtellæ decernendi non habent poteſtatem. Cum enim fuerit totius orbis Imperator & Dominus; fatum ejus Dei ſummi judicio gubernatur.* Allegatur Firmicus ab Honorio Auguſtodunenſi II. 5. de Philoſophia mundi, & ab aliis junioribus.

Firmicum ipſum Aſtrologiæ & Mathematicarum diſciplinarum haud peritum fuiſſe, ſed aliorum ſcriptorum fidem ſecutum, atque inde ſæpius erraſſe, Scaligeri & aliorum eruditorum opinio eſt. Jo: Picus lib. 1. in Aſtrologiam p. 285. *Quid memorem Maternum, & in rudimentis Arithmeticæ ſic hallucinantem, ut ſcribat quid decernat Mercurius cum in nocturna genitura cœli medium occupaverit, quaſi à ſole Mercurius plus quadraginta aut circiter partibus abeſſe unquam poſſit, aut à cœli medio Sol per noctem plus ſeptuaginta ſemper non abſit. Mitto alia multa, in quibus cum ſemper multæ loquentiæ, exiguæ ſemper ſapientiæ hominem deprehendes*: Idem tamen Picus libro V. p. 377. *curioſiſſimum Aſtrologiæ inveſtigatorem* fuiſſe non diffitetur.

III. Editum eſt hoc opus, quod ex Scythia h. e. Turcici Imperatoris Regia CPoli primus in Italiam attulit Peſcennius Franciſcus Niger, dicavitque Cardinali Hippolyto Eſtenſi, Venet. per Simonem Bivilaquam Papienſem 1497. fol. deinde ibid. apud Aldum 1499. fol. una cum Manilio, Arato, ejuſque interpretibus Germanico, Cicerone, & Græcis ſcholiis Theonis atque Procli ſphæra: iterumque 1501. fol. & Nicolao Prucknero recenſente Baſil. 1533. fol. atque inde ſæpius una cum Manilio, Ptolemæi Aſtrologicis latine translatis &c. E MSto Codice, qui Oxonii in Collegio Lincolnienſi exſtat, loca quædam emendavit Seldenus lib. 2. de Synedriis c. 11. p. 291. ſeq. edit. Amſtelod.

Libro

(a) Erat hoc ſub gravi pœna legibus prohibitum: confer Mich. Piccarti Obſervationes politicas Decad. XII. cap. 7. & Fabrottum ad tit. X. libri XVI. Codicis Theodoſiani de paganis p. 37.

Libro IV. cap. 14. pag. 104. Firmicus ait ſe de Domino genituræ & chronocratore ſpecialiter dixiſſe in ſingulari libro ad Murinum. In extremo capitis 1. lib. IV. (al. V.) pag. 58. pollicetur Firmicus ſe his abſolutis, aliis 12. voluminibus Lolliano cætera ſecreta Aſtrologica in Aeſculapii Myriogeneſi obvia intimaturum. Lib. 5. (al. 6.) pag. 67. b. *Hæc tibi interim in libris Myriogeneſeos parva collegimus, ſed hoc explicato opere etiam illa promiſſa reddimus.* Libri de fine vitæ à ſe ſcripti meminit lib. 7. cap. 6. In limine libri octavi, *aliud mihi tempus*, inquit, *ad explicandum myriogeneſin* (al. *mærogeneſin*) *reſervavi*. Confer cap. 18. ſeq. Et libri ejuſdem cap. 3. *Hunc locum* (morborum & ſanitatis) *divinus ille Necepſo, ut remedia valetudini inveniret diligentiſſime quidem, ut divinum tanti viri potuit ingenium, manifeſtis tractatibus explicavit: Hujus ego libri interpretationem, alio tibi tempore, Mavorti decus noſtrum, intimare curabo.*

IV. Probis moribus videtur fuiſſe Firmicus, quo magis Deus ejus miſertus jam ſenem ex Ethniciſmi tenebris ereptum divina Evangelii luce colluſtravit, in qua conſtitutus poſt annum Chriſti 340. eruditum, diſertum, ac pium *librum* ſcripſit *(a) de errore profanarum religionum* ad Conſtantinum & Conſtantem Auguſtos. Primus ex MSto Mindenſi vulgavit *Matthias Flaccus* Argentorat. 1562. 8. Sæpius deinde editus eſt, tam ſeorſim, quam in Patrum Bibliothecis. Cum mythologicis latinis prodiit cura Hieron. Commelini Heidelb. 1599. 8. Utque alias ἐκδόσεις omittam eruditis *Jo. Wovverii* notis illuſtratus lucem adſpexit è Bibliopolio Frobeniano Anno 1603. 8. una cum Minucio Felice; ſæpe numero ab illo tempore Wovveriana editio repetita fuit etiam accedente cura *Jac. Oiſelii* Lugd. Bat. 1652. 4. 1672. 8. & ad calcem Cypriani recenſente *Philippo Priorio* Pariſ. 1666. fol. Quædam hujus libelli loca caſtigat & illuſtrat *Jo. Frid. Gronovius* Monobiblo obſervationum Eccleſiaſtic. cap. 9. Ceterum Jo. Wovverio judice p. 286. Epiſt. non pauca in Firmico ſunt, quibus temere ab aliis diſſentit, aut antiquorum ſcripta negligentius ſe legiſſe oſtendit. * Librum Firmici *de profanarum religionum errore*, Belgice nuper vertit notiſque illuſtravit G. Kempher. A. 1718.

CAPUT

(a) Eundem eſſe qui librum hunc & qui Aſtrologicum opus compoſuit, jam receptior inter eruditos ſententia eſt, etſi Bonifacio XV. 5. Hiſt. ludicræ & Baronio olim aliter viſum ad A. C. 355. qui inſcriptionem librorum de Aſtrologia ſecutus, hos Firmico cuidam juniori tribuit, cum è contrario probari poſſit eos ſcriptos eſſe ante librum de errore profanarum religionum.

Digitized by Google

CAPUT IX.

DE AURELIO VICTORE, ET EUTROPIO.

Aurelii Victoris ætas. 1. *Liber de Origine gentis Romanæ.* 2. *De Viris illuſtribus & de Cæſaribus libellus, ab Andrea Schotto primum editus.* 3. *Alter de Cæſaribus liber.* 4. *Victoris editiones.* 5. *Eutropii ætas.* 6. *Breviarium ejus Hiſtoriæ Miſcellæ admixtum.* 7. *Sinceræ editiones.* 8. *Pæanii & Capitonis Lycii Metaphraſis Græca, ibid. Opus aliud ab Eutropio promiſſum* 9.

I. SEXTUS AURELIUS VICTOR, Afer vulgo creditur, certe multus eſt in Africæ laudibus, quam vocat decus terrarum. Sub Conſtantio floruit, qui eum rure ortum tenuique familia, ſed ingenii ad ſcriptorum laudem commendatiſſimum Pannoniæ (*a*) Secundæ Conſularem præfecit & honoravit ænea ſtatua. * De Juliano Imp. non de Conſtantio Ammianus XXI. 10. tradit, quod Victorem apud Sirmium viſum, ſcriptorem Hiſtoricum, exindeque venire præceptum, Pannoniæ ſecundæ Conſularem præfecit, & honoravit ænea ſtatua, virum ſobrietatis gratia æmulandum, multo poſt Urbi præfectum. *Indubie is eſt Victor hic*, inquit Frid. Lindebrogius, *cujus exſtat Hiſtoria Vitarum Augg. quique tenui atque indocto patre rure ortus, propter egregias virtutes ad ampliſſimos honores promotus ſuit, quos ex veteri hac inſcriptione agnoſcere licet, quam ipſe beneficiorum memor Imp. Theodoſio curaverat poni.* - - - ierum Principum clementiam - - - nctitudinem munificentiam ſupergreſſo D. N. FL. THEODOSIO SEX. AUR. VICTOR V. C. Urbi Præf. Index ſacrarum cognitionim D. N. M. Q. E.

II. Ad eum vulgo refertur *libellus de Origine gentis Romanæ, à Jano & Saturno conditoribus per ſuccedentes ſibimet Reges uſque ad Conſulatum decimum Conſtantii digeſtus ex auctoribus Verrio Flacco Antiate (ut quidem ipſe Verrius maluit dicere, quam Antia) tum ex Annalibus Pontificum, dein Cneo Egnatio Veratio, Fabio Pictore, Licinio Macro, Varrone, Cæſare Tuberone, atque ex omni priſca hiſtoria, proinde ut quiſque neotericorum aſſeveravit, h. e. Livius & Victor Afer.* Prodiit poſt primam A. Schotii editionem Plantinianam 1579. 8. adnexus Tomo primo operum Dionyſii Halicarnaſſei ap. Wechel. 1586. fol. & Lipſiæ 1591. fol. & cum A. Schotti notis ac Jo. Metelli ad Pighium Epiſtola præmiſſus libro

(a) Vide Ammianum Marcellinum lib. 21. c. 18.

libro de Viris illuſtribus & Cornelio Nepoti Variorum notis illuſtrato, Francof. 1609. fol. Præterea adjunctus commentariis Onufrii Panvinii de Rep. Romana 1588. 8. & inter antiquæ hiſtoriæ auctores junctim editus à Dionyſio Gothofredo Lugd. 1561. 12. Quamvis autem Voſſius p. 169. de hiſt. latinis ex hoc ipſo titulo (à recentiore haud dubie manu non ab auctore adiecto) colligit libellum illum collectum fuiſſe ab aliquo, qui fuerit poſt Aurelium Victorem, facile tamen intelligitur, ſi hoc argumentum valeat, idem dicendum de libro, quo viri illuſtres urbis Romæ & quo Ceſares deſcripti ſunt: utrumque enim horum ſimul titulus ille tangit, cum à Jano & Saturno conditoribus per ſuccedentes ſibimet Reges hiſtoria Romana deducenda promittitur ad conſulatum decimum Conſtantii. Nam libellus ipſe de origine gentis Romanæ in hiſtoria conditæ urbis Romæ deſinit. Itaque ego quidem titulo tantum tribuere nolim, ut propterea negandum putem libellum ipſum ſcriptum eſſe à Victore. Auctor vero quiſquis eſt cap. 1. ait ſe etiam librum de origine Patavina compoſuiſſe, ſed qui non extat. Exinde *Aſconium Pedianum* auctorem ſuſpicati ſunt Auſonius Pompa (*a*) ut ſupra in Aſconio dixi, & Jo. Metellus, uſi etiam hoc argumento, quod de Livio loquens c. ult. *noſtræ*, inquit, *memoriæ Hiſtoria Liviana*. Et c. 7. *quam opinionem ſequi metuit noſter Maro*. Et fateor levia eſſe quæ huic ſententiæ opponit Burch. Gothelf. Struvius V. C. in diſſ. de origine Romana & de ea ſcriptoribus quæ inſerta eſt T. 3. Obſ. Hallenſium p. 93. Index Scriptorum in libro de Origine gentis Romanæ allegatorum hic eſt, adornatus ad paginas editionis præclaræ Pitiſcianæ:

Acilius Piſo p. 22. 28. ſecundo Epitomarum 34.
Alexander Epheſius lib. 1. belli Marſici. 16.
Annales Pontificum 2. 16. Annali Pontificum quarto. 33.
Annalium libro ſexto. 34.
Aufidius in Epitomis. 35.
C. Julius Cæſar 2. 22. 31. 32. Pontificalium libro primo. 21. Cæſaris libro ſecundo. 33. 35. 37.
Lucius Cæſar libro primo. 30. videtur ſcribendum Julius.
Caſſius libro primo. 16.
Cato in Origine generis Romani. 25. 31.
L. Cincius libro primo. 34. libro

(a) Popma ad Salluſtii Catilinar. p. 306. libellum de origine gentis Romanæ allegans, *eum auctorem*, inquit, *eſſe* Q. *Aſconium Pedianum adducor ut exiſtimem, primum quia de Virgilio & Livio ut æqualibus & familiaribus ſuis loquitur, quod ipſum & facit Pedianus in commentariis ad Orationes Ciceronis: deinde dicit ſe feciſſe librum inſcriptum de origine Patavina. At Pedianus fuit Patavinus, ut ex Euſebii Chronico conſtat; poſtremo ſtylus optimus auctorum index commentatori magis quam Hiſtorico convenit, nec à Pediani ſtylo abhorret.*

bro ſecundo. 35.
Domitius. 25. libro primo. 25. 35.
Cneus Egnatius Verratius. 2. libro primo. 42.
Ennius libro primo. 37.
Fabius Pictor. 2. libro primo. 36.
Homerus. 11.
Licinius Macer. 2. 36. libro primo. 42.
Livius. 2. 42.
Lucatius. 16. libro ſecundo. 24. tertio. 28. 34.
Marcus Octavius. 39. libro primo. 25.
Plautus. 15.
A. Poſthumius in volumine de adventu Æneæ. 31.
Salluſtius. 11.
Sextus Gellius in Origine gentis Romanæ. 32.
Tubero. 2. libro primo 33.
Valerius Antias. 38. libro primo. 36.
Varro. 2.
Vennonius. 36.
Verrius Flaccus Antias. 2.
Victor Afer. 2.
Virgilius. 3. 4. 17.
Vulcatius. 22.

III. Minus hodie ambigi ſolet Aurelium Victorem genuinum auctorem eſſe libri *de viris illuſtribus urbis Romæ*, quorum primus eſt Proca (*a*) Rex Albanorum, ultimus Q. Pompejus. Hic libellus ſæpius prodiit ſub nomine Cornelii Nepotis, *Svetonii* Tranquilli, vel Plinii (*b*) Secundi junioris. Ab aliquibus Tacitum proditum eſſe auctorem refert Gyraldus dialogiſmo XXVI. Fuit etiam qui Aſconio Pediano adſcriberet Joannes Metellus in litteris ad Steph. Pighium. Sed *Andreas Schottus*, qui ſuis & Dominici Machanei (*c*) ſcholiis illuſtratum præmiſit Cornelio Nepoti Francof. 1609. fol. & Clariſſ. Hankius lib. 1. de Rom. rerum ſcriptoribus p. 151. ſeq. eum Sexto Aurelio Victori recte vindicant auctoritate veterum codicum, in quibus libellus iſte dicitur pars prior hiſtoriæ abbreviatæ Victoris, ita ut altera pars ſit

Liber de Cæſaribus ab Imp. Auguſto uſque ad Conſtantium Conſtantini M. filium, cujus editionem primam debemus eidem inſigni Viro *Andreæ Schotto* Antvverp. 1579. 8. Idem Schottus librum de viris illuſtribus illuſtraverat Duaci 1582.

* Pro-

(a) Georgius Caſſander in ſua editione quam Plinii nomine inſcripſit, tres addidit qui ante Procam fuere: Evandrum, Latinum & Aſcanium, alios item novem in extremo libri qui Pompeii ætate floruerunt.

(b) Sub Plinii nomine prodiit cum commentario Philippi Præpoſiti Poncherii Pariſ. 1545. 4. & Conradi Lycoſthenis. Baſil. 1547. 8. 1563. fol. Clariſſ. Pitiſcus memorat etiam editionem hujus libri Mediolanenſem A. 1509. Prodiit itidem cum notulis Tan. Fabri ad calcem Eutropii: poſt Salmurienſem editionem recuſus Lond. 103. forma minore.

(c) Fatendum tamen eſt multa quoque illius fideliter repetere: Paſſim etiam à Sparttiano qua res qua verba mutuari notatum à Caſaubono eſt ad Spartiani Hadrianum c. 1.

*Prodiit Victoris (a) liber de Cæſaribus etiam Baſil. 1546. fol. cum Svetonio, & aliis Hiſt. Auguſtæ ſcriptoribus. Illum Victoris libellum mitti ſibi petit S. Hieronymus Epiſt. XXI. ad Paulum Concordienſem *propter notitiam perſecutorum*. Confer Theodorici Ruinarti Præfat. ad Acta Martyrum pag. VIII. Liber de viris illuſtribus, ſub Svetonii nomine ſæpius excuſus, & cum ſcholiis Dominici Machanei, Argentorat. 1517. 4. De illo varia virorum doctorum judicia conſule ſi placet in Thomæ Crenii parte XVIII. animadverſionum philologico Hiſtoricarum. De editione Victoris quam Samueli Pitiſco debemus vide Diarium Belgicum Bœkſaal van Europe A. 1696. Tom. 2. p. 426.

IV. Exſtat præterea alius liber qui inſcribitur: *De vita & moribus Imperatorum Romanorum Epitomæ ex libris Sexti Aurelii Victoris à Cæſare Auguſto uſque ad exceſſum Theodoſii Imp.* Sed hic juniorem auctorem habet & diverſum à ſuperiore libro de Cæſaribus, quem Schottus edidit, atque ab eo interdum diſſentit. Sub Victoris nomine allegatur à Paulo Diacono de geſtis Longobard. lib. 2. cap. 18. etſi in quibuſdam editionibus nomen *Victorini* legitur. Voſſius autem pag. 221. de Hiſt. latin. eum eſſe ſuſpicatur qui in veteri Inſcriptione ap. Gruterum, Theodoſii Aug. temporibus præfectus urbi & judex ſacrarum cognitionum fuit. Fuit & Aurelius Victor cognomento Primus utroque cujus jam meminimus antiquior, cujus verba laudat Julius Capitolinus in Opilio Macrino. Prodiit Victoris liber de Cæſaribus, ut Pitiſco notatum eſt, Argentorati apud Matthiam Schurerum 1505. 8. tum Venetiis ap. Aldum 1516. 8. ad calcem Svetonii, atque cum aliis Hiſtoriæ Scriptoribus ibid. 1519. fol. & apud Frobenium Baſil. 1533. 1546. fol. ex recognitione Jo. Baptiſtæ Egnatii. Præterea apud eundem Frobenium 1530. 8. & Lugduni 1542. apud Gryph. nec minus Pariſ. 1543. & apud Rob. Stephanum, & 1558. 16. ad calcem Juſtini. Pictavii quoque ex Eliæ Vineti recenſione cum ejus notis 1564. 4. & Lugd. 1585. 16. Henricus quoque Stephanus recenſuit tomo ſecundo Hiſtoriæ Romanæ ſcriptorum A. 1568. 8.

V. Editiones univerſorum quæ hactenus enumeravi ſcriptorum Victoris hæ ſunt: 1. Antuerpienſis cum commentario *A. Schotti*, 1579. apud Plantin 8. & 1582. 8. 2. Wecheliana in tomo primo Hiſtoriæ Romanæ ſcriptorum ex recenſione *Frid. Sylburgii*, Francof. 1588. fol. 3. Hanovienſis cum notis *Jani Gruteri*, in tomo ſecundo Hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptorum, 1610. fol.

His

(a) Alii duo ſub idem fere tempus Victores Epiſcopi, qui interfuere Concilio Carthaginenſi A. C. 390. De illis Tillemontius Tom. VI. memor. Hiſt. Eccleſ. p. 721. ſeq.

His accedunt aliæ tres elegantiſſimæ, quarum una Lugduni Batavorum prodiit Anno 1671. 8. cum iconibus in æs inciſis & notis Variorum, Dominici Machanei, Andreæ Schotti, Eliæ Vineti, Jani Gruteri &c. altera Pariſiis cum interpretatione & notis *Annæ Tan. Fabri* filiæ in uſum Delphini prodiit A 1681. 4. Tertia Trajecti ad Rhenum cum commentariis integris Schotti, Machanei, Gruteri, Fabri, & in Cæſares Vineti, atque Merici Caſauboni, & iconibus virorum illuſtrium ex veteri numiſmatum penu depromptis & ære deſcriptis, indicibuſque locupletiſſimis curante V. C. *Samuele Pitiſco*, 1696. 8. Denique ſæpius in hoc libro laudatus mihi *Chriſtianus Juncherus* perquam utili pro tironibus opera Aurelium Victorem notis perſpicue illuſtratum edidit Coburgi 1703. 8.

VI. Marianus Victorinus ad Epiſt. 21. S. Hieronymi ſcripſit in Bibl. Vaticana exſtare MS. *Aurelii Victoris Hiſtoriam perſecutionum Eccleſiæ uſque ad Domitianum*. Sed ejus fidem merito in dubium vocat eruditiſſimus Baluzius in calce notarum ad Lactantium de mortibus preſecutorum T. 2. Miſc. p. 462. Neque ex Hieronymo colligas hujuſmodi opus unquam ſcriptum fuiſſe ab Aurelio Victore, cujus Hiſtoriam ſibi mitti petit Hieronymus *propter notitiam perſecutorum*, i. e. Cæſarum; ita enim legitur ille locus in antiquiſſimis Codicibus, non *perſecutionum*. Porro minime Chriſtianus fuit Aurelius iſte Victor.

VI. FLAVIUS (*a*) EUTROPIUS Italus, Sophiſta Conſtantini M. (*b*) primum ab Epiſtolis, deinde Juliani Apoſtatæ expedi-

(a) Flavii prænomen Eutropio tribuimus autoritate Caroli Sigonii & Balth. Bonifacii, etſi in editionibus & MSs. quos viri docti verſaſſe ſe teſtantur, & apud veteres qui Eutropii meminerunt, nullum occurrat. Italum vocamus auctore Suida (niſi is hoc verbo innuere duntaxat voluit cum latine ſcripſiſſe.) Sophiſtam vero cum eodem Suida & Codino. Idem eſt Eutropius quem Chronographum Joannes Malalas appellat. In Mss. Codicibus appellatur V. C. quaſi dicas Virum Clariſſimum, vel Virum Conſularem, qui ſane illi titulus deberetur, ſi idem eſſet cum Eutropio Eunucho in quem invehitur Claudianus, Arcadii Imp. cubiculario, qui Conſul fuit A. C. 387. & 399. & denique ad Chriſtianos confugit teſte Proſpero III. promiſſ. 38. Certe diverſus eſt noſter Eutropius à Presbytero ejus nominis, qui Auguſtini diſcipulus fuit ap. Gennad. & à Medico Eutropio cujus apud Marcellum Empiricum mentio in opere de medicamentis: tum ab Eutropio Epiſcopo Valentino de quo Iſidorus lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 22: Denique ab Eutropio Santonenſi Epiſcopo, de quo Henſchenius in Actis Sanctorum T. 3. April. 30. p. 733. ſeq. Licet cum Presbytero Eutropio confundunt Ptolemæus Lucenſis, Volaterranus, Geſnerus, Mich. Neander in Apocryphis Græcolatinis p. 410. Bonifacius XV. 5. Hiſt. ludicræ & Jac. Gaddius de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis T. I. p. 178. Non æque certum eſt an diverſus quoque ſit ab eo ad quem Symmachi Epiſtolæ III. 46. ſeq. & cujus, de literis agens, teſtimonio utitur Priſcianus lib. I. c. 3. Nam plura ſcripſiſſe Eutropium noſtrum Suidas quoque innuit.

(b) Vide Lambec. ad Georgii Codini excerpta de originibus Conſtantinopolitanis p. 147. edit. Pariſ. in fol.

peditioni in Parthos ſive Perſas interfuit , ejus ἡλικιώτης ὁμοῦ καὶ αἱρεσιώτης dictus à Nicephoro Gregora , unde non Chriſtianum qualis viſus eſt Brodæo ad Anthologiam Epigramm. Græcor. pag. 319. aliiſque bene multis , ſed Ethnicum fuiſſe colligit Lambecius lib. 4. de Bibl. Vindob. pag. 56. & Franciſcus Mottanus Vayerus libro de virtute paganorum Tom. 1. pag. 670. edit. in fol. Nam quæ videntur in quibuſdam excuſis Eutropii codicibus eum à gentilitatis nota liberare , (ubi ſcilicet JESUM CHRISTUM Deum & Dominum noſtrum vocat) ea in aliis codicibus deſiderantur omnia. Quare fieri poteſt , inquit Latinus Latinius Bibl. ſacro profana p. 79. ut Pauli Diaconi opera & induſtria illa addita Eutropio fuerint , cujus Pauli Forojulienſis nomen in codice Vaticano prænotari monet idem Latinus p. 81. Ille igitur Eutropius juſſu Valentis Imp. Res Romanas ab urbe condita uſque ad obitum Joviniani & Annum U.C. MCXIX. brevi narratione ſtrictim complexus eſt, additis etiam his quæ in principum vita egregia exſtiterunt . * De Eutropio Auctor Antiquitatum CPolitanarum : Καὶ ὁ συμπαρὼν τῷ παραβάτῃ Ἰουλιανῷ ἐν Περσίδι Εὐτρόπιος ὁ σοφιστὴς καὶ Ἐπιστολογράφος Κωνσταντίνου. Vide Bandurii Imperium Orientale pag. 459. Verba Nicephori Gregoræ in Oratione MS. de Conſtantini M. laudibus , in quibus Eutropii mentionem facit , hæc ſunt apud Lambecium Tom. VIII. pag. 65. ἐγὼ δὲ μάρτυρας ἔχων τῶν λεγομένων μακρᾶς ἱστορίας ἐκ τε τῶν τῆς ἡμετέρας αὐλῆς ἀρχαίας καὶ πάνυ τοι πλείστας, ἐκ τε τῶν θύραθεν σοφῶν, Ἑλλήνων δηλαδὴ καὶ Αἰγυπτίων , καὶ ὅσοι τῆς πάλαι Ῥώμης ἐγένοντο θρέμματα, μήκους ἕνεκα παρίημι. Μνησθήσομαι δὲ ἑνὸς τὸ ὄνομα ΕΥΤΡΟΠΙΟΥ , βραχυλογίᾳ χρωμένου τὰ μάλιστα , οὗ δὴ καὶ πρότερον μετρίως ἐμνήσθην, καὶ τοῦτο ἀπεχθῶς ἔχοντος πρὸς Κωνσταντῖνον διά τε τὸ τῆς θρησκείας ἀκοινώνητον, καὶ πρόσγε διὰ τὸ ἡλικιώτην ὁμοῦ καὶ αἱρεσιώτην Ἰουλιανοῦ γεγενῆσθαι . Et poſt pauca ; Ἕλλην δ᾽ ὢν καὶ ἀλλοφύλου θρησκείας τρόφιμος παρέμιξε τοῖς λεγομένοις καὶ λέξεις, αἳ τὸν μὲν νοῦν ὑγιαίνουσιν , τὸ δὲ φαινόμενον ἀπόζουσιν ἑλληνικῆς πικρίας. Idem Eutropii meminerat ſuperius his verbis φησὶν ὁ σοφὸς ΕΥΤΡΟΠΙΟΣ , ὃς Οὐάλεντι μὲν σύγχρονος γενόμενος , Ἕλλην δ᾽ ὢν τὴν θρησκείαν , ἔπειτα τὴν ἀρχαίαν Λατινικῇ διαλέκτῳ Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν ἀγώνισμα γλώττης ποιούμενος. Ammianus XXIX. 1. *Quibus poſt hæc cognita ſequeſtratis Eutropius Aſiam Proconſulari tunc* (*A. C.* 371.) *obtinens poteſtate , ut factionis conſcius arceſſitus in crimen , abſceſſit innocuus*. Ad quæ verba Henr. Valeſius notat de hoc Eutropio mentionem facere Libanium in vita ſua pag. 54. ubi de Feſto loquitur Aſiæ Proconſule ; περὶ τῶν μόνος πρὸς μόνον τὸν Βάλεντα εἰπών, ὡς ἐμέ τε ῥαδίως ἂν αὐτῷ καὶ τὸν Εὐτρόπιον ἕλοι. De eodem Eutropio loquitur Libanius in libri IV. Epiſtola 191. ad Themiſtium, ubi eum Acacii Sophiſtæ diſcipulum & fratris filium fuiſſe ait , ac

non-

nondum quidem Magiſtratum geſſiſſe, ſed brevi eſſe geſturum. Eundem Eutropium memorat Gregorius Nazianzenus Epiſt. 137. & magnum Eutropium appellat. In Epiſtola autem 138. eundem Proconſulem Aſiæ fuiſſe non obſcure ſignificat his verbis: *Ἐμοί τε πρὸς πᾶσιν οἷς τετίμηκας ἔστι τοιοῦτος, ἐοίκα τὸν ὑψηλότατον ἄρχειν θρόνον ἔχοντα τὸ ἐπίφθονον ἔτι κατὰ τὴν Ἀσίαν περιτυχὼν εἰ μέμνησαι*, &c. *Atque ut omnia præteream beneficia, quibus me affeciſti, cum tu ſummum Magiſtratum teneres, qui adbuc invidiam tibi creabat, reperto me in Aſia, ſi memoria tenes*, &c. Idem poſtea Præfectus Prætorio fuit anno Dom. 380. & 381. ut ex Codice Theodoſiano colligere eſt. Ac niſi conjectura fallor, is ipſe eſt Eutropius vir Cl. qui Breviarium Hiſtoriæ Rom. ſatis eleganti ſermone ſcripſit ad Valentem Aug. *Hæc Valeſius vir doctiſſimus*.

Diverſus ab hoc Eutropius Eunuchus, qui Conſul fuit A. 387. & 399. & denique ad pœnam quæſitus ſub altari Chriſtianorum delituit, cui ipſe antea jus voluerat aſyli abrogare. Confer S. Chryſoſtomi homiliam Tom. IV. edit. Ducæi pag. 482. quæ incipit: *ἀεὶ μὲν, μάλιστα δὲ νῦν*. Alius quoque Eutropius presbyter, cujus Epiſtolas duas ad duas ſorores ancillas Chriſti memorant Gennadius de Script. Eccleſ. cap. 49. & Honorius Auguſtod. II. 49. Hunc cum noſtro perperam confundunt etiam Trithemius, Poſſevinus, Andreas Hyperius de ratione ſtudii Theolog. lib. 4. pag. 570. & Goldaſtus ad Eginhardum de vita Caroli Magni pag. 157. Alius quoque Eutropius protoſpatharius & Quæſtor temporibus Zenonis & Anaſtaſii, de quo Codinus n. 122. de Origg. CPol. Alius item Eutropius Chriſtianus, ad quem Euſtathius Antiochenus ſcripſit librum adverſus Origenem de Engaſtrimytho, vocans eum pag. 351. *κράτιστον ἀνδρῶν* & in limine libri *διαπρεπέστατον τῆς ὀρθοδοξίας κήρυκα*. Eutropius Epiſcopus Andrinopolitanus, Arianorum adverſarius. Eutropius Chriſtianus, Præfectus Prætorii Galliarum & Platonice ſtudioſus Philoſophiæ, ad quem ſcribit Sidonius lib. 3. Epiſt. 6. & de quo Tillemontius Tom. XVI. memor. Hiſt. Eccleſ. pag. 209. ſeq. qui pag. 248. etiam de Eutropio Epiſcopo Arauſionenſi, ad quem Sidonius lib. 6. Epiſt. 6. Alius denique Eutropius Abbas, cujus ad Petrum Papam de octo vitiis principalibus ſcriptum latine legitur in Bibl. Patrum edit. Lugd. 1677. T. 27. p. 480. Libro X. cap. 8. hæc ſunt Eutropii verba *Nimius religionis Chriſtianæ inſectator* (Julianus) *perinde tamen ut cruore abſtineret*. Simile exſtat Ammiani de Juliano judicium, ex quo tamen vel hunc vel Eutropium CHRISTI ſacris addictum fuiſſe haud firmiter colligas. Nonnulla ad verbum Hieronymus in Chron. ex Eutropio,

F 2 vel

Digitized by Google

vel Eutropius ex Hieronymo (*a*) nam uterque ſub Valente ſcripſit. Prius tamen veriſimilius crediderim.

VII. Exſtat hoc Eutropii breviarium (*b*) Romanæ Hiſtoriæ in X. libros diſtinctum dicatumque Valenti Auguſto. Sed in antiquioribus editionibus Rom. 1471. Venet. 1480. fol. Cracoviæ Mich. Coccinio curante 1510. 4. Pariſ. 1513. per Nicolaum Maillardum &c. additamentis *Pauli Winfridi* Longobardi, qui Caroli M. ætate Diaconus Aquilejenſis fuit, mire interpolatum legitur. Etiam in *hiſtoria Miſcella* libri undecim priores hos ipſos Eutropii libros à Paulo interpolatos exhibent, proximi vero quatuor auctorem agnoſcunt eundem Paulum Diaconum, ſextus porro decimus uſque ad vigeſimum quartum additi ſunt à *Landulpho Sagace*, hiſtoriamque perducunt ad annum uſque Chriſti 806. uti recte in edit. Pithœi legitur (perperam in Gruteriana excuſum eſt 706.) in quibus tota fere Anaſtaſii Bibliothecarii Rom. hiſtoria Eccleſiaſtica ex Georgio, Theophane, aliiſque Græcis Scriptoribus collecta continentur. Vide præter P. Pithœi præfat. Voſſium de Hiſt. latinis p. 292. Labbeum de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, Seldenum ad Eutychii Origenes Alexandrinas p. 153. &c. Neque in Landulpho tantum, ſed & in iis quæ Paulo tribuuntur, Anaſtaſii verba obſervare licet. Prodiit Hiſtoria Miſcella ex recenſione Petri Pithœi Baſil. 1569. 8. & Henrici Caniſii cura Ingolſtad. 1603. 8. Jani denique (*c*) Gruteri opera inter ſcriptores latinos Hiſtoriæ Auguſtæ minores Hanov. 1611. fol. Merito autem mireris Dan. Guilelmum Mollerum in diſſ. Circulari, quam de Paulo Diacono vulgavit Altdorfii 1686. ſectione 13. audacter ſcribere *non confundendam eſſe Hiſtoriam Miſcellam cum octo libris qui in nonnullis editionibus Eutropii poſt librum X. ſolent ſubjungi, præterquam enim quod ceu ad oculum contendenti ea invicem patebit diverſiſſima ſtyli rerumque facies eſt, profecto dubitari etiam à viris eruditioribus ſolet an iidem illi genuinus Pauli noſtri ſint fœtus*. Sane certum eſt octo iſtos libros, qui in temporibus Leonis Iſauri Iconomachi deſinunt, & Eutropio ſubjecti prodiere Baſil. 1532. fol. edente Sigiſmundo Gelenio, & Genevæ in collectionibus Scriptorum latinorum Hiſtoriæ Romanæ quas infra lib. IV. recenſemus, & inter ſcriptores Hiſto-

(a) ita Pontacus p. 367. ad Euſebii Chron.

(a) Svidas in *Καπίτων* vocat Ἐπιτομὴν Εὐτροπίου Ῥωμαϊστὶ ἑρμηνευθέντος Λιβίου τοῦ Ῥωμαίου. *Epitomen qua Eutropius latino idiomate abbreviavit Livium Scriptorem Romanum*. Perperam Volaterranus hæc verba ſic accepit, ac ſi Capito Lucius Epitomen Livii concinnaſſet. Laudatur Eutropius etiam à Sariſberienſi VIII. 21. Policrat.

(b) In illis quæ ex Palatino Codice primus edidit Gruterus (ut libro XVI.) multa ſunt ſuſpectæ fidei, quæ ſcriptoris imperitiam arguunt, notante Paſchaſio Queſnello ad Leonem M. diſſ. 1. p. 310.

Hiſtoriæ antiquæ à Dionyſ. Gothofredo collectos, & ſeorſim Lugduni curante Paulo Merula A. 1594. 8. certum inquam eſt hos haudquaquam differre à libris Pauli Diaconi, qui in Hiſtoria Miſcella poſt Eutropium ſequuntur, etſi valde interpolati ibi occurrant, auctore ut eſt credibile eodem qui reliquos libros addidit, Landulpho. * Eutropii breviarium dicatum eſt Valenti Auguſto, qui rerum potitus eſt ab A. C. 364. ad 378. Prodiit etiam Mediolani 1475. fol. ad calcem Hiſt. Auguſtæ: nec non ſtudio Nicolai Maillardi Rothomagenſis Pariſ. 1513. & ex recenſione Sigismundi Gelenii Baſil. 1532. Codicem MS. Eutropii ante quingentos exaratum annos memorat Lambecius T. VIII. p. 68. Appendicem Eutropii à Flaccio vulgatam laudat Goldaſtus ad Eginhartum, & p. 170. Hiſtoriam Miſcellam ait Paulo Diacono, ab aliis Anaſtaſio Bibliothecario adſcribi. Libri quatuor à Paulo Diacono additi deſinunt in Juſtini Thracis Imp. obitu A. C. 527. In aliis editionibus, ut in illa quæ exſtat in ſcriptoribus Hiſt. Romanæ ex muſeo Nic. Blancardi, Lugd. Bat. 1648. 12. Paulo Diacono tribuuntur libri octo, quorum ultimus deſinit in Anno CHriſti 730. Cæterum totam illam Hiſtoriam miſcellam mendis adhuc inquinatiſſimam eſſe notat Holſtenius ad Stephanum Byz. p. 79. Hiſtoria Miſcella ex Henr. Caniſii editione lucem vidit Ingolſtadii 1605. in 8. (non in 4.) Exſtat & Dan. Guil. Molleri de Eutropio diſſertatio, vulgata Altdorfii 1685. Leo Allatius pag. 112. ad Euſtathii Hexaemeron: *Hæſitat Chriſtophorus Rufinianus in Comment. Hiſtor. num vera ſint quæ de exteris rebus admixta ſunt Eutropio. Nam is ſolas Romanas, ut doctiſſimi ſcriptores teſtantur, contexuit.* Allegat libri primi locum, quo apud Albanos Procas eodem tempore quo apud Judæos Aza regnaſſe traditur.

VIII. Ceterum primus Eutropium ſincerum dare & à Pauli interpolationibus ſeparare conatus eſt *Jo. Baptiſta Egnatius* Venet. apud Aldum 1524. 8. cujus editio ſæpius repetita una cum aliis Hiſtoriæ Romanæ ſcriptoribus. Poſt Egnatium *Antonius Schonhovius* Canonicus Brugenſis è MSto Gandavenſi Baſil. 1546. 1552. 8. De qua editione ſic Georgius Caſſander:

Hactenus Eutropii titulum, nomenque: ſed ipſum
Nunc demum, lector, conſpicis Eutropium.

ac Henr. Glareanus Friburgi Briſgoiæ 1554. & Baſil. 1559. 8. Prodiit Eutropii breviarium ſeparatim ad meliora exemplaria correctum & in minores ſectiones diſtinctum, addita ad oram libri chronologia, Helmſt. 1621. 8. edente Chriſtophoro Heidmanno, & quarta jam vice ibidem 1653. 8.

Ab eo tempore optime de Eutropio reſtituendo promeritus

Elias Vinetus, qui ex MSto Burdegalenſi emendavit notiſque illuſtravit Pictavii 1553. Baſil. 1559. 8. Pariſ. 1560. 12. Schonhovium ac Vinetum ſecutus *Paulus Merula* Lugd. 1594. 8. adjectis præter Henrici Glareani & Eliæ Vineti notas octo libris additamentorum Pauli Diaconi. *Fridericus* verò *Sylburgius* non tantum T. I. Rom. Hiſtoriæ ſcriptorum an. 1588. fol. Eutropii breviarium caſtigavit ex MSto Fuldenſi, ſed & an. 1590. Tomo tertio ex Bibl. Franciſci Pithœi vulgavit uſque hac ἀνέκδοτον illius Græcam *Pæanii* (*a*) Metaphraſin, quam A. 1678. in præſtantiſſima ſua Eutropii editione cum notis & Variis Lect. accurate in lucem emiſſa repetiit Vir Cl. Chriſtophorus Cellarius, Cizæ 1678. in 8. & Jenæ 1697. 8. in qua editione anctiores Cellarii notæ occurrunt. * Pæanii verſio Græca hiſtoriæ Eutropianæ MS. in Codice Bavarico CC. XIII. Illa uſus eſt Nicephorus Gregoras ladatus à Lambecio VIII. p. 66. qui nomen integrum putat eſſe Capito Pæanius. Sed fallitur, duæ enim diverſæ fuerunt Græcæ Eutropii verſiones; altera à Capitone Lycio, de quo vide Reineſium Epiſt. 2. ad Hofmannum pag. 9. altera à Pæanio, ſive ut malit Lambecius, Pæania, putat enim nomen illius eſſe non Παιάνιος ſed Παιανίας. In Libanii tamen Epiſtolis etiam nonageſima ſecunda earum quas Rev. noſter Jo. Chriſtophorus Wolfius edidit, Παιάνιος appellatur. Pæanii verſiones Zonaras haud raro utitur, ut notatum Cangio notis ad Zonaram pag. 27. Altera Græca Capitonis interpretatione uſum Jo. Antiochenum Malalam & Svidam notat etiam Ludolphus Neocorus ad Svidam in Αὐρηλιανός.

Præterea Eutropium in uſum Delphini elegantiſſime iluſtravit (*b*) *Anna Taneguidi Fabri* filia, uſa interdum etiam doctiſſimi parentis ſui quas laudat non pœnitendis obſervationibus Pariſ. 1683. 4. Oxon. 1696. 8. Exſtat præterea Eutropius & Aurelius Victor cum brevibus notulis Tan. Fabri ipſius, Salmurii primum an. 1667. 8. editus, atque inde Londini recuſus 1705. forma minore.

(a) Mentio hujus *Paanli* in fragmentis antiquis de menſuris ac ponderibus ap. Stephanum Lemonium Var. Sacr. p. 502. Quis vero fuerit vel quando vixerit incertum eſt, etſi Sylburgius & Huetius ſuſpicantur Eutropio non multum fuiſſe juniorem. Iidem diligentiam interdum & fidem in Pæanii Metaphraſi deſiderant: vide Sylburgium in præfat. & notis paſſim. Huetium de claris interpretibus p. 216. Porro in Extremo libri ultimi mutila eſt Pæanii translatio, ut alias minores lacunas prætercam. Fuit olim & alia quædam Græca Eutropii Metaphraſis auctore *Capitone Lycio*, (* non vero *Capitolinum*, ut in Andr. Corthymii Florileg. Hiſtor. p. 118. calami vel librarii lapſu legas.) Imp. Juſtiniani temporibus antiquior; qua uſus Stephanus ἐθνικογράφος, qui Eutropium laudat in Καρκίνος, Jo. Antiochenus & Svidas. Vide Valeſium ad Excerpta Peireſciana p. 115, 118. Fallitur igitur Jo. Rualdus, qui utramque inter ſe confundit animadverſione 2. in Plutarchum pag. 7.

(b) * De hac editione vide Acta Erud. 1684. p. 166.

re. Denique Eutropium variis lect. & brevibus notis illuſtratum una cum Pæanii Metaphraſi, Meſſala Corvino, Julio Obſequente & Anonymi Græci oratione funebri in Conſtantium Conſtantini M. filium edidit V. C. Tho. Hearne Oxonii è Theatro Sheldoniano 1703. 8. Noviſſime Eutropium, utiliſſimum adoleſcentibus ſcriptorem cum notis Germanicis tironum captui accommodatis præmiſſa de Eutropio diſſertatione vulgavit Gabriel Schumannus Halæ Sax. 1715. 12. *Gallice* Eutropius prodiit Pariſ. 1601. 12. Anglice vero Lond. 1564. 8. De verſione Hiſpanica Amati Luſitani vide Bartoloccii Bibl. Rabbinicam Tom. I. pag. 369. Nova verſione Gallica, notis Criticis & Chronologicis illuſtrata hunc ſcriptorem donavit Lezæus (Mr. l'Abbè Lezanu) Pariſ. 1717. 12. Vide Ephemerides literarias Pariſienſes illius Anni, menſe Auguſto pag. 230. Nonnulla in illa interpretatione reprehendi videbis ubi lubebit in Novellis Reip. literariæ A. 1718. pag. 250. ſeq. *Hiſpanice* prodiit Antu. 1561. 8. interprete Jo. Martino Corderio. Vertit & in eandem linguam Amatus Luſitanus.

IX. In extremo libri decimi aliud opus Hiſtoricum promittit Eutropius. *Quia autem ad inclytos Principes venerandoſque* (Valentinianum & Valentem) *perventum eſt, interim operi modum dabimus. Nam reliqua ſtylo majore dicenda ſunt, quæ nunc non tam prætermittimus, quam ad majorem ſcribendi diligentiam reſervamus*. Sed huic ejus inſtituto fata interceſſiſſe videntur.

CAPUT X.

DE AUSONIO.

Auſonii ætas & religio. 1. *Scripta*. 2. *Editiones* 3.

I. DECIMUS MAGNUS AUSONIUS (*a*) Burdegalenſis, Grammaticus & Rhetor doctiſſimus, Poeta vero ſuavis atque ingenioſus, CHRISTI (*b*) etiam ſacris addictus, etſi ejus

F 4 rei

(a) Auſonii hujus Pater Julius Auſonius, Vaſatenſis, Medicus Valentini ſenioris. Ejus libros de medicina memorat Marcellus Empiricus. Fertur & illius dictum, *beatum eſſe non qui habet qua cupit, ſed qui non cupit qua non habet*. Adde Joſeph. Scaligerum in Auſonii vita, & Voſſium libro de Philoſophia p. 103. Quam bonus vir fuerit Auſonius ille parer, docet filius Epicedio in eum ſcripto, quo inter alia teſtatur nonagenarium obiiſſe. Genealogiam integram vide parentalibus ſubjectam p. 143. edit. Jac. Tollii. Alius fuit Auſonius Sophiſta, de quo Svidas.

(b) Olaus Borrichius Vir. Clariſſ. in libro de Poetis p. 73. & doctiſſimus Caveus parte 2. Hiſt. litterariæ ſcriptor. Eccleſ. p. 100. Chriſtophorus item Hendreich in pan-

rei rara (certe tamen) in ſcriptis ſuis reliquit veſtigia. Ab Imp. Gratiano, quem non minus ac Valentinianum fratrem in litteris inſtituerat, promotus ad quæſturam, præfecturam prætorii & A. C. 379. ad Conſulatum obiit imperante Honorio poſt A. C. 392: * De Auſonio conſulenda vita Fl. Mallii Theodori ſcripta ab Alberto Paulo Rubenio; quam vulgavit Grævius Ultraj. 1699. 12. Vicarium Africæ fuiſſe notat Joſephus Scaliger lib. 2. lect. Auſonianar. cap. 17. ubi & alia. Conſulatum ſuum incidere in Annum Urbis conditæ 1118. qui ex ſupputatione Auſonii Epocham Varronianam tredecim annis intervertentis (a) reſpondet Anno CHriſti 379. teſtatur ipſe Epigrammate 3. pag. 93. edit. Tollianæ

Mille annos centumque & bis fluxiſſe novenos
Conſulis Auſonii nomen aduſque leges.

Et

in pandectis Brandenburgicis T. 1. p. 360. non dubitant Auſonium religione Ethnicum pronunciare: quin vir inſignis doctrinæ Ludovicus Antonius Muratorius T. 1. anecdoton Bibl. Ambroſianæ p. 114. ait neminem dubitare, quod à religione Chriſtiana alienus Auſonius fuerit. Addidit Borrichius, etiam propterea à Pontio Paullino amico identidem objurgatum. Et. p. 74. *Paulinus diſcipulus Auſonii quem colebat ut præceptorem ſed ut averſum à Chriſtiana religione ſubinde increpabat*. At enim dubio procul fallitur vir doctus una cum Voſſio, qui p. 55. Poet latin de Auſonio: *Poeta*, inquit, *fuit gentilis*, *quemadmodum ex Paullino liquet*. Videtur etiam pro Ethnico habere Bailletus in Judiciis de Poetis, cum Philippus Brietius ſyntagmate de Poetis latinis, quæ ſententia non minus à veritate eſt repulſa, quam quod Gaddio perſuaſum propemodum à Trithemio eſſe video, Poetam hunc eundem Epiſcopum quoque extitiſſe Burdegalenſem T. 1. de ſcriptoribus non Eccleſiaſt. p. 57. Chriſtianum vero fuiſſe Auſonium, ut ad alia argumenta ex ipſius ſcriptis recurrere non ſit neceſſe, idem Paullinus luculenter teſtatur ad eum ſcribens in hæc verba,

Inque tuo tantus nobis conſenſus amore eſt,
Quantus & in Chriſto connexa mente colendo.

Rectius itaque Gyraldus dialogo 10. de Poetis: *Chriſtianus quidem Auſonius fuit, ut ex ejus verſibus & item Paullini ejus diſcipuli facile colligimus, ſed petulantier tamen & laſcivior* (reſpicit Gyraldus tum Epigrammata quædam laſciva & flammis judice Cæſare Scaligero expianda, tum obſcœnum centonem nuptialem Valentiniano Imp. rogante, qui nuptias ſimili luſu deſcripſerat, ab Auſonio compoſitum) *quam ut inter Chriſtianos numerari dignus*. Joſephus quoque Scaliger Auſonium *ſerio Chriſtianum fuiſſe* ſcribit lib. 2. c. 32. Auſon. lect. Adde his Theophilum Raynaudum in Hoplotheca contra ictum calumniæ T. 12. p. 420. & Bælii dictionarium edit. 2. Objurgavit vero Auſonium Paullinus non ut averſum à Chriſtiana religione, ſed quod ille religioſum Paullini receſſum palam improbaret. Fortaſſis male quoque ferebat Paullinus in Auſonii carminibus legere ſe quædam [illegible] ſcripta quale eſt illud cap. 1. in Profeſſoribus Burdegalenſibus:

Et nunc, ſive aliquid poſt fata extrema ſuperſit,
Vivis adhuc, avi quod periit meminens.
Sive nihil ſupereſt, nec habens longa otia ſenſus,
Tu tibi vixiſti, nos tua fama juvat.

(a) Vide Antonii Pagi Criticam Baronianam ad A. C. 300. & Petri Relandi faſtos Conſulares pag. 464.

Et Epigrammate 2.

Annis undecies centum conjunge quaternos,
Undecies unumque, (a) ſuper trieterida necte
Hæc erit æternæ ſeries ab origine Romæ.

Faſtos digeſſit Auſonius uſque ad A. U. C. 1122. CHriſti 382. Hinc epigrammate 4.

Hactenus adſcripſi faſtos: ſi ſors volet, ultra
Adjiciam. Si non, qui legis adjicies.
Scire cupis qui ſim? titulum qui quartus ab imo eſt
Quære, leges nomen Conſulis Auſonii.

Sed jam pridem iſti Auſoniani faſti interciderunt. Vir illuſtris Ez. Spanhemius Tom. 2. de uſu numiſm. pag. 414. ait à ſanioribus Criticis Auſonium religione gentilem credi, non Chriſtianum. Verius tamen eſt CHriſti ſacris addictum fuiſſe, ut argumentis non inficiandis conſtat, licet carmen Paſchale & verſus rophalicos alterius ſcriptoris eſſe ponamus. Nolim tamen aſſentiri Trithemio Auſonium Epiſcopum Burdegalenſem Concilio Treverenſi (A. C. 386.) interfuiſſe affirmanti cap. 114. de ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Alius fuit Auſonius Martyr, Sec. VIII. Epiſcopus Engoliſmenſis in Aquitania, de quo Acta Sanctor. Tom. V. Maji 22. pag. 131. ſeq.

II. Exſtat *Liber Epigrammatum*, quibus præmittitur Theodoſii (b) Epiſtola, qua Auſonium parentem vocat, eumque rogat ut ſcripta ſua audacter ad ſe perferat, non minus patrocinii & amoris reperturus quàm docti Poetæ & ſcriptores quondam apud Auguſtum. Hanc Epiſtolam ſequitur triplex præfatio verſu ſcripta, una ad Theodoſium Imp. altera ad Syagrium, tertia ad Latinum Pacatum Drepanium, quem filium i. e. diſcipulum appellat. 2. *Ephemeris* (c) ſive *totius diei negotium*, vario carminis genere. 3. *Parentalia* quibus carorum ſuorum, ut ipſe loquitur, obitus commemorat. 4. *Commemoratio Profeſſorum Burdegalenſium*. 5. *Epitaphia Heroum qui bello Trojano interfuerunt*, adjecta à Guil. Cantero & aliis peplo Græcorum Epigrammatum in eoſdem heroas, auctore Ariſtotele, ſed ut Jo. Tzetzes ad Heſiodum monet, non Stagirita. Addidit Auſonius alia *quædam Epitaphia* ut Niobes, Didonis, Diogenis Cynici &c. 6. *De XII. Cæſaribus per Svetonium Tranquillum ſcriptis Monoſticha* dicata Heſpo-

(a) Undecies unum i. e. undecim, quibus quatuor cum trieteride additi conficiunt duodeviginti.

(b) Hæc epiſtola præter cauſam ſuſpecta videtur Mariangelo Accurſio, Caſpari Barthio XII. 12. & LVIII. 3. Adverſar. abſurde auctorem ſuſpicato Aſcenſium.

(c) Hanc qui legerit, Chriſtianum fuiſſe auctorem minime dubitabit. Vide edit. Tollii p. 96. 98. ſeq.

Heſperio. filio, & *de iiſdem Cæſaribus à Julio Cæſare uſque ad Heliogabalum* (*a*) *tetraſticha*. Hæc ſæpius ad calcem Svetonii vulgata ſunt. * *Tetraſticha* Auſonii *de Cæſaribus* occurrunt etiam P. I. elogiorum Jo. Papirii Maſſoni pag. 147. ſeq. 7. *Claræ urbes* ſive *Ordo nobilium urbium* ſeorſim prodiit cum Hippolyti à Collibus de urbium incrementis. Etiam Pictav. 1565. una cum commentario Eliæ Vineti. 8. *Ludus ſive ſententiæ Septem Sapientum* ad Latinium Drepanium Pacatum ProCos. 9. *Idyllia XX.* quorum primum eſt *Carmen Paſchale* Proco. (*b*) dictum, quod incipit:

Sancta ſalutiferi redeunt ſolennia Chriſti. Neque confundi debet cum hypobolimæa, Auſoniique nomine falſo edita *oratione paſchali verſibus* (*c*) *Rophalicis*, qui incipiunt p. 326.

Spes Deus æternæ Stationis conciliator.

Idyllii ſeptimi in Biſſulam major pars & laſcivior periit. Decimum ſive Moſella elegantiſſimum eſt, & commentariis Marqv. Freheri illuſtratum ſeparatim prodiit Heidelbergæ 1619. fol. Vide etiam Clariſſ. Viri Conradi Sam. Schurtzfleiſchii diſſ. Hiſtorico politicas p. 520. ſeq. Tertium decimum eſt *cento Virgilianus Nuptialis* & *feſcenninus* cujus iterum memini infra libro IV. p. 690. *Cupido Cruci affixus* ibidem mihi dictus Idyllii ſexti locum occupat. * Cum variorum notis recuſus eſt Hagæ Comitis Anno 1712. 8. (*d*) ad calcem Pervigilii Veneris, de quo dictum eſt ſupra. Carmine Germanico reddidit Martinus Opitius libro ſilvarum quinto. Hujus idyllii ſexti de Cupidine crucifixo locum inſignem v. 16. ſeq. *Fulmineos Semele* &c. illuſtrant Viri Clariſſ. Oudinus S. I. & Ravionus de Varennes. Journal des Savans 1718. pag. 197.-205. Memoires de Trevoux 1717. p. 1181.-1189. *Gryphum ternarium*, ſive Idyllion undecimum illuſtravit Scaliger Epiſt. 199. Claudius item Minos Divionenſis, & Franciſcus Sylvius Ambianas A. 1516. ac Franciſcus Sanctius Brocenſis una cum Ovidio in Ibin, Salmanticæ 1596. 8. At Idyllium decimum quintum de ambiguitate vitæ ſeorſim excuſum cum commentario

(a) Scripſerat in cæteros quoque Imperatores uſque ad Theodoſium, ſed reliqua tetraſticha perierunt.

(b) Forte *à Proconſule* dictum, uti Idyllium VIII. eſt precatio Auſoni Conſulis.

(c) Verſus Rophalici dicuntur quod clavæ more voces gradatim ſurgunt & augentur numero ſyllabarum, ſive per ſingula vocabula ſingulis ſyllabis increſcunt, ut Homeri ille Iliad libro tertio verſ. 182. de quo Gellius XIV. 6. Calix *ῥοπαλωτὶς* apud Dionem in Commodo, *in clava figuram formatus*. * Pro *Rophalicis* verſibus alii legunt *Euriphallicos*. Vide Bernhardi Monetæ notas ad Menagiana Tom. 4. pag. 180. Rophalici verſus exemplum ex Homero hoc affert Euſtathius in Iliad. γ. 182. edit. Baſil. ὦ μάκαρ Ἀτρείδη μοιρηγενὲς ὀλβιόδαιμον.

(d) Journal des Savans 1713. pag. 193.

rio Henr. Vagetii Hamb. 1637. 8. Idem cum diſtichis Catonis, aliiſque prodiit 1500. 4. Idem. Idyllium Græca metaphraſi donavit *Federicus Jamotius* pag. 57. poematum. Elegiam ejuſdem argumenti ſcriptoris recentioris edidit Barthius XLV. 16. Adverſ. * Ad *Idyllion de Viro bono*, ſive Πυθαγορικὴν ἀκρόασιν diſſertatio Magni Danielis Omeiſii lucem vidit Altdorfii 1706. 4. in qua & plura de Auſonio. 10. *Eclogarium variorum poematiorum & Epigrammatum*, quorum pars ut in aliis quoque Auſonii carminibus expreſſa è græcis, quæ in Scaligeri editione & aliis quibuſdam adjuncta leguntur. * Epigramma Græcum *Poſidippi* ſive *Cratetis* Cynici, quod expreſſit Auſonius & amplificavit, una cum contrario *Metrodori* legitur in Anthologia Epigrammatum Græcorum lib. 1. pag. 27. ſeq. In MS. Codice Antonii Eparchi qui hodie ſervatur in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi, prius illud exſtat ſub *Heracliti* nomine, alterum *Democrito* tribuitur. Vide Bandurium ad antiquitates CPolitanas pag. 882. *Apophthegmata Græciæ Sapientum* cum Scholiis Eraſmi, diſtichiis Catonis & aliis quibuſdam, Francofurti ad Oderam 8. *Carmen Paſchale* cum notis *Speltini*, in collectione poematum Speltini, Erfurti 1501. 4. 11. *Liber Epiſtolarum XXV.* uti omnia hactenus enarrata, vario carminis genere. Idylliis & Epiſtolis nonnullis ſubinde Epiſtola proſa ſcripta præmittitur. 12. *Oratio Panegyrica ad Gratianum Imp.* qua illi pro Conſulatu gratias agit, ſæpe numero edita cum XII. Panegyricis, uti dictum eſt ſupra. 13. *Periocha in Homeri Iliadem & Odyſſeam*. 14. In editione Vineti leguntur etiam *tetraſticha in ſingulos menſes*, quæ Scaliger in ſua omiſit, at in Catalectis Veterum Poetarum edidit ſine auctoris nomine, quod & in ſua veterum Epigrammatum latinorum editione fecit P. Pithœus. In vetuſtiſſimo Calendario Romano, quod è Codice M. S. Bibliothecæ Cæſareæ vulgavit Petrus Lambecius ad calcem libri quarti commentariorum, & Grævius inſeruit tomo octavo theſauri Antiquitatum Romanarum, tetraſticha iſta quæ Grævius Auſonio haud indigna judicat, imaginibus menſium ſingula ſunt ſubjecta, illaſque pulchre referunt. Confer Euſtathium de Iſmenis & Iſmeniæ amoribus libro quarto, ubi duodecim menſium imagines priſco more depictas deſcribit.

III. Auſonium Geſnerus primum editum narrat ab Aldo, ſed Laurentius Pignorius Epiſt. 16. auctor eſt Auſonium nos debere Matthæo Boſſo, Angelo Politiano ac Thaddæo Ugoleto: & in Beughemii incunabulis typographiæ memorari video ἔκδοσιν Mediolanenſem anni 1490. * quam editionem Auſonii A. 1490. principem vocat Roſvveidus ad Paulini carmen IV. pag. 836. deinde

inde Venetam A. 1496. fol. cum præfat. Georgii Merulæ. Exſtat etiam Auſonius excuſus Mediolani A. 1497. cum Terentiano Mauro. Vide Diarium Venetum, Giornale de' letterati d' Italia Tom. 17. pag. 303. Poſſideo editionem cum Thaddæi Ugoleti Parmenſis præfatione vulgatam Venetiis 1501. 4. paſſimque notatam manu viri ſummi Andreæ Alciati. Epigrammata quædam acceſſerunt primum Auſonio ex Bibliotheca Georgii Merulæ Alexandrini. Exſtat quoque editio Pariſienſis à Milh. Humelbergio emendata, ap. Jodocum Badium Aſcenſium A. 1517. 4. Eodem anno Aldus Auſonium vulgavit 8. Omitto editiones Baſileenſem Valentini Curionis Anno 1523. Lugdunenſes ap. Gryphium 1540. 8. & 1549. Pariſienſem à Vineto caſtigatam, curante Vineti amico Jacobo Goupylo A. 1551. Lugdunenſem Lud. Miræi 1557. 8. Antvverpienſem Theodori Pulmanni, minore forma A. 1567. Præ reliquis vero laudanda luculenta Auſonii editio, cura viri docti *Eliæ Vineti* vulgata, Burdegalæ A. 1575. 4. una cum commentariis ejuſdem A. 1580 eadem forma excuſis, & poſt ejus (*a*) obitum An. 1590. 4. Huic Vineto antequam commentarii ejus in lucem emitterentur, *Joſephus Scaliger* ſuos Auſonianarum lectionum libros II. inſcripſit A. 1573. in quorum poſtremi capite ultimo, Poetæ vitam ſuccinte narratam tradidit. Iidem deinde frequenter editi ſunt cum Auſonio non tantum Lugd. 1575. ſed & ap. Commelinum 1588. 8. & eodem anno, minore forma Genevæ, alibique ab eo tempore ſæpius, additis ſelectis Vineti notis & excerptis ex opere Adverſariorum Adr. Turnebi & ſcriptis Philologicis Adr. Junii, Guil. Canteri & Juſti Lipſii. Ante Vinetum & Scaligerum diatribas in Auſon. Ovidium & Solinum vulgaverat *Mariangelus Accurſius* Rom. 1524. fol. qui plagii poſtulatus quod labores Fabricii Varani Epiſcopi Camerini ſibi tribuiſſet, crimen illud à ſe removit hoc concepto jurejurando: *Quod Dii hominesque fas fideſque audiat, ſacramenti religione & ſi quid eſt jurejurando ſanctius affirmo, idque rite pariter ac ſine dolo malo dici, cæteriſque*

accipi

(a) Obiit Vinetus A. 1587. Ejus ſecundæ editionis commentarii meminit Joſ. Scaliger p. 403. Epiſt. gryphum ternarii Auſoniani expoſiturus ad Nic. Michaelium: *Scis quam non vulgaris eruditio ſit in poematis Auſonii. In quibus Gryphus ternarii melioribus avi noſtri Grammaticis crucem fixit, quamquam conatus omnium eluſit recondita & velo ænigmatum ſummota doctrina: Nam Sylvius Ambianus nihil niſi triviali moneta percuſſit. Bonus Vinetus non ſolum ſibi ſed & eruditioribus, etiam in iis quæ plana ſunt diffidit. Et quamvis in commentario ſecundo quod nuper poſt ejus mortem recoctum eſt, multa de noſtris lectionibus Auſonianis in ſuas diatribas transſcripſerit, nihil tamen quo doctioribus Auſonius familiarior fieret expromſit.* Confer etiam ſi placet Tho. Crenii part. 4. animadverſ. p. 11. ſeq. ubi & alia quædam ad notitiam editionum Auſonii facientia.

accipi volo, me nec ullius unquam ſcripta perlegiſſe ac ne conſpexiſſe quidem, unde vel tantillum lucubrationes noſtras redimiri juvarique datum fuerit. Quin imo laboraſſe quoad ejus fieri licuerit, ut ſi quippiam alterius, poſt obſervationem quoque meam editam occurrerit, è noſtris protinus aboleverimus. Quod ſi pejerem, tum Pontifex perjurio, malus autem genus diatribis contingat, uſque adeo ut ſi qua bona aut ſaltem mediocria in ipſis fuerint, imperitorum turba peſſima, bonis leviuſcula triciſque viliora cenſeantur: famæ ſi qua manent munera, vento evolent, proque vulgi levitate ferantur. * Auſonius cum Joſephi Scaligeri lectionibus Auſonianis Genev. 1608. 12. *Conradus Ritterhuſius* pag. 113. ad Guntheri Ligurinum memorat exercitationes ſuas ad Auſonium, in quibus plura loca Nazarii & aliorum Panegyricorum emendaverit. Sed nec illæ, nec *Caſparis Barthii* animadverſiones ad Auſonium, aut *Henrici Ernſtii* notæ atque variæ lectiones unquam viderunt lucem quod ſciam; licet exſtant Rittershuſii ad Panegyricos obſervationes quædam, ut ſupra lib. 2. c. 22. dicere me memini.

Denique elegantiſſime hunc ſcriptorem Lugduni Bat. 1671. 8. in lucem emiſit *Jacobus Tollius* cum notis integris Scaligeri, & cujus in Moſellam Auſonianam commentarius Heidelb. 1619. fol. prodierat, Marquardi Freheri, ſelectiſque animadverſionibus Accurſii, (quanquam integras titulus ſed falſo promittit.) Vineti, Barthii, Acidalii, J. F. Gronovii & Jo. Georgii Grævii. Conſtat Moſellam Auſonii cum ſelectis Tibulli Propertiique elegiis illuſtratam quoque à Paulo Duizio, Muſſiponti 1615. 8.

CAPUT XI.

DE RUFO FESTO AVIENO.

Avieni ætas, patria, & non videri fuiſſe Chriſtianum. 1. Livius jambis ab eo redditus, qui intercidit. 2. Metaphraſis Arati, & Dionyſii Periegetæ. 4. Oræ maritimæ deſcriptio. ibid. Fabulæ & alia. 5.

I. RUFUS FESTUS AVIENUS, patria fortaſſis Hiſpanus, ni conjecturæ ex Hiſpaniæ & Hiſpanorum laudibus & Punicis Himilconis annalibus ab Avieno citatis petitæ fallunt. Vide Nic. Antonium lib. 2. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ c. 9. ubi Chriſtianum quoque fuiſſe contendit Avienum argumentis admodum levibus ductus. Meo quidem judicio non erraverit qui

Ita-

Digitized by Google

Italum Patria, & à Chriſtiana religione dixerit alienum, præcipue ſi de noſtro accipiendum monumentum, quod Romæ in villa Cæſarini exſcriptum dedit Sponius de aris ignotorum Deorum p. 41. & in Miſcellaneis eruditæ Antiquitatis p. 99.

R. Feſtus V. C. de ſe ad Deam Nortiam.

Feſtus Muſoni ſoboles proleſque Avieni,
Unde tui latices traxerunt Cæſia nomen
Nortia te veneror lare cretus Vulſinienſi,
Romam habitans gemino Proconſulis auctus honore,
Carmina multa ſerens vitam inſons integer ævum,
Conjugio lætus Placidæ numeroque frequenti
Natorum exultans vivax & ſpiritus illis,
Cætera compoſita fatorum lege trahuntur.

Sancto Patri Filius Placidus.

Ibis in optatas ſedes, nam Jupiter æthram
Plaudit Feſte tibi, candidus ut venias.
Jamque venis, tendit dextras chorus inde Deorum,
Et toto tibi jam plauditur ecce polo.

* Aliam inſcriptionem græcam in Rufum Feſtum Græciæ Proconſulem vide apud Gruterum f. CCCCLXIV. 7. & Fabrettum p. 742. Hiſpaniam Avieni patriam eſſe diſputat Laur. Ramireſius ad Luitprandum n. 204. ſq.

Diverſi ab hoc quatuor vel quinque Avieni, qui conſulatum Romæ geſſerunt, & Avienus ad quem exſtant Ennodii Ticinenſis Epiſtolæ, & alter ad quem exſtat Epiſtola Joannis II. Papæ. Noſter vero quem admodum juvenem in Saturnalibus inducit Macrobius in Saturnalibus, memorantque S. Hieronymus in Epiſt. ad Titum, ac Servius ad Georgic. p. 97. (ne dicam de pſeudo Luitprando Ramireſii p. 422. 492.) Theodoſii junioris, Marciani & Leonis Thracis temporibus (non vero Diocletiani, ut Petro Crinito viſum) clarus varia latino carmine compoſuit, quibus ingenii & doctrinæ laudem conſecutus eſt non vulgarem.

II. Totum Livium jambis ſcripſiſſe refert Servius in X. Æneid. p. 615. edit. P. Danielis.

III. Sed illis deperditis exſtat hodie poſtremo forte loco ab auctore elaborata, ſed ſcriptorum ejus poſtrema *Metaphraſis Arati* verſibus Hexametris, quæ ſeorſim primum prodiit Venetiis 1488. 4. * apud Antonium de Strata Cremonenſem, una cum Orbis terræ deſcriptione, & Germanici ac Ciceronis Arateis & Sereni libro de Medicina: deinde cum Arato & aliis illius Metaphraſibus ibid. apud Aldum. 1499. fol. & Pariſ. 1559.

4. apud

4. apud Guil. Morellum cum ejus caſtigatt. & ex officina Sanct. Andreana 1589. 8. Denique hæc metaphraſis ab Hugone Grotio Syntagmati Arateorum inſerta & notis illuſtrata eſt Lugd. Bat. 1600. 4. In eandem non pauca Arato intacta Avienum inſeruiſſe idem Grotius obſervat, petita è Metaphraſi Germanici & Græcis Arati ſcholiaſtis, quos p. 103. diligenter ab Avieno conſultos haud ambigit, ac viciſſim monet Avieni lacinias quasdam Germanico etiam eſſe inſertas. Arati optimum non ſolum paraphraſtem ſed etiam interpretem agere Avienum non diffitetur Joſephus Scaliger ad Manilium p. 51.

IV. *Metaphraſis Periegeſeos Dionyſii Alexandrini* eodem Hexametri carminis genere, quæ cum *fragmento* inſigni *deſcriptionis oræ* (a)*maritimæ* à Gadibus ad Maſſiliam uſque jambis elegantibus ab eodem Avieno poſt Periegeſin compoſitæ & Probo (b) cuidam cognato ſuo, quem liberum inſtar diligere ſe ait, inſcriptæ prodiit Venetiis A. 1488. 4. per Victorem Piſanum (c): & longe emendatior inter vetera poemata curante *P. Pithœo* viro clariſſimo Pariſ. 1590. 8. & 1599. 12. à quo tempore Madriti recuſa ſunt opuſcula Avieni, quæ exſtant omnia, typis luculentis, ſed vix uſquam quam Pithœus ediderat caſtigatiora, A. 1634. 4. edente ex Ramireſii Bibliotheca Petro Melian, in conventu Juridico Guatemalenſi Regio ut vocant Auditore. Quod vero in Bœcleri libello de ſcriptoribus Græcis & latinis legitur Avieni Metaphraſim Dionyſianam in Scaligeri theſauro temporum editam reperiri, memoriæ velli brarii hallucinatio eſt. Nam etſi Joſepho Scaligero viro ſummo conſtitutum erat Avienum recenſere, & junctim una cum ſuis commentariis edere, id tamen neque in theſauro temporum, neque alibi uſquam præſtitit, non magis quam Caſpar Barthius, qui lib. xlix. c. 13. Adverſar. novam Avieni promiſit editionem, quamvis & hic quoque in iisdem Adverſariis, aliquot capita præter illud quod jam innuimus, ejus Metaphraſi Dionyſianæ impendit, nempe xxviii. 16. & xlvi. 16. quemadmodum deſcriptionem oræ maritimæ illuſtrat xxviii. 12. & 14. ubi etiam obſervat Lud. Nonium

(a) Dolendum eſt Pricæi notas in Avieni deſcriptionem oræ maritimæ lucem non adſpexiſſe, quas memorat ad Apuleii Metamorph. pag. 95. Vehementer autem fallitur Baleus, qui oram maritimam fabularumque libellum non Avieno, ſed Rufino cuidam Poetæ Britanno tribuit, caſtigatus ab Uſſerio c. 16. de origine Eccleſiar. Britannic. & Nicolao Antonio loco laudato. * Plura *oræ maritimæ* loca emendat Martinus Opitius Libro variarum lectionum C. VII. & XI. edito Dantiſci A. 1637. 4.

(b) Hic videtur eſſe Sextus Petronius Probus, de quo conſule ſi placet Reineſium Epiſt. ad Hofmannum pag. 582. 584. 638. & in Inſcriptionum ſyntagmate.

(c) Laudat hanc editionem Daumius de cauſis amiſſarum radicum p. 129. & ad Paulinum Petrocorium p. 348.

nium in Hiſpania ſua (*a*) optime de pluribus locis hujus Poematis eſſe meritum. Avienum ipſum ſcriptorem luculentiſſimum vocat, Poetam vero tam excellenti ſpiritu, ut nonnumquam ſe ipſum vix videatur capere, quod mihi ridiculum videtur. (*b*)

IV. *Fabulæ Æſopi XLII.* latinis elegis ab Avieno conſcriptæ & (*c*) Theodoſio dicatæ, ſæpius minore forma lucem adſpexerunt una cum fabulis Græcis Aeſopi, aliiſque Mythologis, & inter vetera poemata *P. Pithœi*, & inter fabulas variorum auctorum recenſitas & illuſtratas ab *Iſaaco Nicolao Neveleto* Heidelb. 1610. Francof. 1660. 8. Præterea à *Thedoro Pulmmanno* caſtigatæ è tribus Codd. MSS. Antvverp. 1585. 12. additis Variis Lect. Prodierunt etiam Genevæ in corpore Poetarum latinorum, & Madriti una cum reliquis Avieni poematis. Arnhemii itidem A. 1649. 8. & cum Homeri Batrachomyomachia ſelectiſque Aeſopi fabulis Græco-latinis Lugd. Bat. 1632. 8. Recenſuerat quoque ad MS. & prelo paraverat Joannes Cabeliavius, cujus librum vidi inter codices Gudianos. * Avieni fabulæ cum commento A. 1494. 4. ſine loci notatione, & eodem anno Daventriæ in quarto ſub titulo: *Æſopus moraliſatus cum bono commento*. Aeſopi &. Avieni fabulæ opera Hadriani Barlandi, Lipſ. 1514. 4. Diſticha epimythia quæ ſingulis Avieni fabulis ſubjunguntur, omnia ſuppoſititia eſſe καὶ κακοῦ κόμματος, & in Codice Galei nulla comparere notat Richardus Bentleius ad Horatium p. 433. Auctor gloſſarum ad Inſtitut. lib. 3. tit. 26. allegat *fabulam Aniani* (Avieni) *de ſocietate leonina*. At nulla hodie legitur fabula hujuſmodi, neque in editis, neque in tribus Codd. MSS. quos conſuluit Rigaltius, ut ipſe monet ad Phædrum p. 409. editionis Burmannianæ.

V. Feruntur præterea ſub Avieni nomine *breve carmen ad Flavium Murmelium V. C.* quo malogranata mitti ſibi rogat, fellito oris ſapore affectus. Fallit Crinitus, qui lib. V. de Poetis c. 80. hoc carmine oram maritimam nuncupari Murmelio affirmat. *Sirenum allegoria*, Avieno haud indignum poemation, *Juliano* cuidam ab aliis adſcribitur. Vide lib. 4. Vett. Epigramm. p. 127.

Ada-

(a) Prodiit Nonii liber Antvverp. 1607. 8.

(b) Hic Auctor ſupplementum lacunæ Scholiorum Euſtathii ad verſum Dionyſii Periegeſeos 889. & ſequentes inſeruerat. Nos illud ad calcem voluminis rejecimus.

(c) Theodoſius hic non Imperator, ſed Macrobius Ambroſius Aurelius Theodoſius, qui Avienum loquentem inducit in libris Saturnaliorum. Confer Colomeſii Κειμήλια litteraria c. 38. Porro falli puto eos qui fabulas illas neſcio cui Aviano, vel alii ſcriptori præter Avienum noſtrum tribuunt. Abidui enim, & Anieni, vel Aniani, & Aviani, & Abieni nomina librariorum hallucinationes eſſe videntur. *Flavium Avianum* in priſcis ſchedis vocari ait Barthius lib. 39. Adverſar. c. 7. & 13. Vide & 50. 7. Flavium Avianum vocat etiam Voſſius Barthium ſecutus lib. 2. Inſtit. Orator, cap. 15. themate 5.

Adamicos, de agro ſuo, inter Martialis Epigrammata libro IV. quondam editum, ſed à P. Scriverio aliiſque auctori ſuo reſtitutum. Vide Nic. Antonii Bibliothecam veterem Hiſpanam T. 1. p. 161. Occurrunt hæc poematia in editione Arati Avieni Veneta An. 1488. & Madritenſi omnium. Avieni ſcriptorum A. 1634. ut P. Pithœi Epigrammata vetera omittam.

VI. Livium totum jambis ſcripſerat Avienus, quæ Metaphraſis intercidit. Meminit Servius ad X. Aeneid. 388. *Rhœti de gente vetuſta Anchemolum. Hæc fabula in latinis nuſquam invenitur auctoribus. Avienus tamen qui totum Livium jambis ſcripſit, hanc commemorat* (in illa nempe Metaphraſi Livii, obiter) *dicens Græcam eſſe*. Male ex hoc Servii loco viri docti quidam affirmarunt Virgilianas fabulas compoſuiſſe Avienum.

VII. Ni ætas obſtaret, ad eundem Avienum cum Voſſio de Hiſt. lat. conferre non dubitarem *Breviarium de Victoriis ac provinciis populi Romani ad* (a) *Valentinianum II. Auguſtum*, proſa ſcriptum, & jam ſub *Sexti Rufi*, jam ſub *Rufi Feſti* nomine vulgatum. At enim qui ſub Valentiniani I. Imperio ſenem ſe ævoque graviorem profitetur, idem ſub Theodoſio cum Macrobius ſua ſcriberet Saturnalia, juvenis eſſe non potuit. Itaque malo aſſentiri Nic. Antonio., qui lib. 2. Bibl. Vet. Hiſpanæ c.6. p. 161. Sextum Rufum breviarii auctorem à Sexto Rufo Avieno diſtinguendum duxit. Editiones hujus libelli, tum in Dan. Gvil. Molleri diſſ. de Sexto Rufo Altdorf. 1688. §. 22. tum apud Clariſſ. Hankium, videri poſſunt, quibus addes Mediolanenſem ad calcem Juſtini, & Flori an. 1510. fol. apud Leonardum Vegium. Pithœanam in operibus *P. Pithœi* à Joſia Mercero collectis pag. 309. ſeqq. & Cizenſen *Chriſtophori Cellarii*, qui poſt Pithœum, Jo. Cuſpinianum, & Frid. Sylburgium inſignem huic breviario operam navavit notaſque addidit anno 1679. 8. * & alteram Chriſtophori Cellarii cum notis uberioribus Halæ 1698. 8. cui editioni acceſſit *Libellus vetuſtus locorum Urbis, & Provinciarum*, quem Antonius Schonofius edidit ſcriptum circa A. C. 390. Florus Camertis, Sextus Rufus, Corvinus de Auguſti progenie, Vvitichindus Saxo, Eginhardus, Luitprandus, & alii Baſil. 1532. fol. In capita primus Sextum Rufum diſtinxit *Janus Gruterus*, qui inter alios Hiſtoriæ Romanæ ſcriptores edidit Hanov. 1611. fol. Etiam cum eruditis *Henrici Meibomii* notis, lucem vidit ſe-

(a) Auctor illud Valentiniano obtulit extremis temporibus ejus imperii poſt victoriam à Gothis partam. Vide Salmaſ. Epiſt. p. 21. Ex hoc Rufi Feſti breviario ad verbum quædam mutuatus eſt Ammianus Marcellinus, ut in extremo libri XXII. obſervavit vir ſummus Henr. Valeſius, * Jornandes quoque Rufo uſus eſt, ut Rufus Eutropio, & Floro.

Digitized by Google

paratim Helmſt. 1588. 8. Florus, Sextus Rufus, & Eutropius Germanice prodierunt Baſil. 1536. fol. & Gallice J. Conſtantino interprete Genev. 1580. 8. Sextum Rufum breviarium hoc ſuum Valenti A. C. 370. obtuliſſe exiſtimat Jac. Gothofredus ad legem *quisquis* p. 16. Confer Jo. Georgii Walchii præfat. ad Chriſtoph. Cellarii Epiſtolas capite 3. & 8.

VIII. Extat etiam ſub Sexti Rufi nomine opuſculum *de regionibus urbis Romæ* cum *P. Victoris* libello ejuſdem argumenti editum ab Onufrio, ut dixi infra libro IV. Etiam noviſſime in Cl. Grævii theſauro Antiquitatum Rom. Tomo (*a*) III. in quo opere Tomo IV. etiam occurrit Famiani Nardini Roma antiqua ex Italico ſermone tranſlata in latinum, qui liber juſtorum inſtar commentariorum eſt in illa P. Victoris, & Sexti Rufi opuſcula.

CAPUT XII.

DE AMMIANO MARCELLINO, VEGETIO, ET MACROBIO.

Ammiani Marcellini ætas, & Hiſtoriarum libri. 1. *Editiones.* 2. *Excerpta Anonymi veteris Ammiano ſubjecta.* 3. *Index Scriptorum ab Ammiano memoratorum.* 4. *Vegetii ætas, & libri de re militari.* 5. *Editiones,* 6. *Vegetii libri de mulomedicina.* 7. *Scripta deperdita Vegetii.* 8. *Ætas Macrobii.* 9. *Commentar. in Somnium Scipionis.* 10. *Libri Saturnaliorum.* 11. *Editiones.* 12. *Liber de differentia verbi Græci, & Latini. ibid. Nonnulla ſub Macrobii nomine (fortaſſis) inedita.* 13. * *Syllabus Auctorum à Macrobio laudatorum.* 14.

I. AMMIANUS MARCELLINUS (*b*) homo græcus, & militaris, ſed doctus, ſub Conſtantio & proximis Impera-

(a) Non Tomo V. ut legas in obſervationibus Hallenſibus T. 4. p. 13.

(b) Antiochenum patria fuiſſe, H. Valeſius obſervat e Libanii ad Marcellinum Epiſtola. Ipſe quidem expeditioni Juliani Imp. in Parthos interfuiſſe ſe innuit 24. 1. Si Geſnero credimus, hic idem eſt Marcellinus, à quo vitam Thucydidis Græce ſcriptam habemus. Sed iſtum Marcellinum recte eundem putant viri docti cum Marcellino Rhetore, cujus commentarii ad Hermogenem exſtant. Vide Voſſium p. 253. de Hiſt. Græcis. Noſtrum vero à Rhetore illo diverſum fuiſſe mihi perſuadeo, virum militarem, & rebus gerendis vitæque pragmaticæ quam Rhetorum umbræ, & lenociniis addictiorem. Alius quoque Marcellinus, & junior de quo Suidas e Damaſcio, ut præteream Marcellinum notarium qui geſta collationis Carthaginienſis calamo excepit, è quibus abbreviata ſunt quæ

peratoribus uſque ad Theodoſium vixit: ſcriptor curioſus, nec abſurdo judicio, veritatis autem (*a*) ſtudioſiſſimus compoſuit Romæ inconcinna licet dictione (*b*) Hiſtoriarum ſive *rerum geſtarum* (*c*) à Nervæ principatu ad exceſſum uſque Imp. Valentis libros XXXI. (*d*) Horum primis tredecim deperditis ſoli ætatem tulerunt poſtremi duodeviginti, qui incipiunt à facinoribus Cæſaris Galli propinquitate Regiæ ſtirpis (Conſtantii enim patruelis fuit.) elati & adſpirantis ad imperium. * Ammianus Marcellinus in Aſſyria ſe verſatum teſtatur XVIII. 6. p. 370. expeditioni Juliani Imperatoris in Parthos interfuiſſe ſe innuit XXIV. 1. XXV. 2. &c. Idem libro XIV. cap. 9. (ad A. C. 353.) à *Niſibi quam tuebatur accitus Urſicinus, cui nos obſecuturos junxe-*

G 2 rat

quæ hodie habemus. Poſſid. in vita Auguſtini, c. 13. & Baluz. T. 1. Concil. pag. 117. Alios quoſdam Marcellinos refert Jo. Glandorpius p. 575. Onomaſt. Rom. Undecim Marcellinos obſervat Dan Guill. Mollerus diſſ. de Ammiano Marcellino § 8. Altdorf. 1685. De Tullio Marcellino Seneca Ep. 77. Ammianus Poeta apud Cœlium Rhodiginum L. XVII. 11. Ejus hoc eſt Epigramma:

Θᾶττον ἔην λευκὰς κόρακας πτηνάς τε χελώνας,
Εὑρεῖν, ἢ δόκιμον Ῥήτορα Καππαδόκην.

De Marcellino Narbonenſi Advocato Auſonius carmine 23. & Sidonius L. I. Ep. 13. Ammianum noſtrum diligentem Thucydidis imitatorem probat H. Valeſius ad lib. 21. c. ult. Paſſim quædam ſumſiſſe à Solino, obſervavit Salmaſius: pertinaciſſimum Gellii imitatorem vocat Pricæus p. 487. ad Mileſias Apuleii. Quæ vero ſacra eum ſecutum opinemur? Equidem CHRISTO nomen haud dediſſe, vix dubium eſſe videtur legenti. Pro Chriſtiano tamen habuere viri doctiſſimi P. Pithœus, & Claudius Chiffletius. Confer P. Bælii Lexicon in Marcellino nota B. At ſi Chriſtianus fuiſſet, qui ſub Chriſtianis ſcribebat Imperatoribus, in Hiſtoria non ita diſſimulaſſet ſuam religionem, ut Ethniciſmo favere etiam videretur. Homo Ethnicus autem Chriſtianorum Principum auctoritate permotus facilius potuit à ſe impetrare, ut ab iniquiore de Chriſtianis judicio abſtineret.

(a) Gabriele Naudæo Viro doctiſſimo, & ante eum Lud. Vivi viſus eſt Ammianus interdum quædam nimis exaggerare, & addere veritati complura, fidemque habere narrationibus parum veriſimilibus: *on reconnoit par toute la ſuite de ſon Hiſtoire qu' il eſtoit fort ſujet & adonné à croire, & amplifier de telles narrations, ſur lequelles je croy que Vives s'eſt en partie reglé quand il a croire prononcé un tel jugement de ſon Hiſtoire: Ammiani quod ſupereſt opus nec Oratoris omnino nec Hiſtorici.* Naudæus in Apologia pro Doctis Magiæ falſo accuſatis p. 207. Locus Ludovici Vivis occurrit libro quinto operis aurei de tradendis diſciplinis. Vide & Barthium lib. 45. c. 2. Adverſar.

(b) Salmaſius præf. de Helleniſtica p. 39. *Quis compoſitione magis eſt inconditus, & lutulentus quam Ammianus Marcellinus? quis phraſes unquam uſurpavit duriores, inconcinniores, ac ruſticiores? ut homo Græcus, & militaris qui voces tantum latinas teneret, quomodo collocandæ eſſent neſciret, prorſus loquitur. Is tamen Tacito quo nihil eſt concinnius, nec compoſitum magis, longe lucidior. Salluſtius etiam eo obſcurior*

(c) Priſcianus lib. IX. p. 873. *Marcellinus rerum geſtarum quarto decimo: tanquam licentia crudelitati indulta.* Occurrit locus lib. XIV. p. 4. edit. Pariſ. A. 1681. fol.

(d) Claudius Chifletus non contemnendis rationibus evincere conatur libros XXXII. ab Ammiano ſcriptos fuiſſe, & præter primos tredecim (quos in Bibliotheca Poli Cardinalis obvios incerta fama extitit) etiam penultimum librum deſiderari.

rat Imperiale præceptum; & Libro ac capite ultimo: *Hæc ut miles quondam & Græcus* (a) *à principatu Cæſaris Nerone exorſus ad uſque Valentis interitum pro virium explicavi menſura. Opus veritatem profeſſum nunquam* (*ut arbitror*) *ſciens ſilentio auſus corrumpere, vel mendacio. Scribant reliqua potiores, ætate doctriniſque florentes*. *XXII.* 9. *in actibus Commodi Principis digeſſimus*. *XXII.* 13. *in actibus Magnentii meminimus*. *XXII.* 15. *quorum notitiam in actibus Hadriani, & Severi digeſſimus late*. *XXXIII.* 5. *Gordiani actus à pueritia prima exercituumque feliciſſimos ductus & inſidioſum interitum digeſſimus tempore competenti*. *XXV.* 8. *in Trajani, & Severi actibus* &c. Libanius in vita ſua pag. 65. Marcellinum Epirotam vocat. Liceat etiam Libanii hoc loco Epiſtolam afferre ad Ammianum, neſcio an eundem, necdum quod ſciam vulgatam typis.

Ἀμμιανῷ.

Τὸ μὲν ὠφελεῖν τοὺς παρ' ἡμῶν ὡς σὲ ἰόντας καὶ Χρηστοῦ καὶ φίλου. τὸ δὲ χαίροντας ἀποπέμπειν, καὶ ἄμφω ὑπερβαίνει. Δεῖ δέ σε κατ' ἄμφω γράφειν, καὶ βοηθήσαντα καὶ μή, ἵνα νῦν μὲν μὴ τὸ μεῖζον διδοὺς φθονῇς τοῦ δευτέρου. νῦν δ' ἀντὶ τοῦ μείζονος παραμυθεῖται τὸ δεύτερον. Ἀλλ' Ἡρακλείδης οὑτοσὶ καὶ τυγχανέτω προνοίας, καὶ κομιζέτω γράμματα. Δίκαιος δὲ εἶ συλλαβεῖν ἀνδρὶ φίλῳ Καβειρίῳ Καβείριος δὲ ὅτῳ ἐκινδύνευσεν οἶσθα. Εἰ δὲ καὶ μισθὸν τελεῖσθαι δεῖ, πολλὰ ἄν σοι διηγήσαιτο περὶ τοῦ Νείλου. Καὶ τί ἂν μεῖζον Ἀμμιανὸς ζητοίη;

Ammiano.

Boni viri & amici facis officium, quod eos, qui à nobis ad te veniunt, juvas. Utrumque ſupergreditur etiam, quod remittis ad nos gaudentes. Utroque autem caſu ſcribere te decet, ſive juveris, ſive non juveris: ut vel majus largitus nec id quod minus eſt invideas, vel ut majoris loco alterum nos ſoletur. At Heraclides iſte utinam cura ſublevetur tua, & litteras à te nobis afferat. Id vero non putabis à te alienum, amico Cabirii ſuccurrere. Nec te fugit quibus eidem rebus Cabirius adfuerit: Quod ſi & mercedem retribui ab illo oportet, tibi multa illa referet de Nilo, quo quid demum majus Ammianus deſideret?

Marcellinum Rhetorem Græcum, qui in Hermogenem ſcripſit, ab Ammiano Marcellino, licet & ipſo Græco, diverſum eſſe non dubito: Rhetori etiam illi libenter tribuerim vitam Thucydidis: quanquam vir doctus in obſervationibus ad Thucydidem, quæ leguntur in Ephemeridibus literariis Hagenſibus (Journal literaire) Tom. IV. p. 429. ſeq. contendit, quæ ſub titulo

(a) De Græcis qui Latine ſcripſerunt diatribam promiſit Allatius de Georgiis p. 350. quam dolendum eſt lucem haud vidiſſe.

tulo vitæ Thucydidis feruntur ut à Marcellino ſcripta, non eſſe unius auctoris, ſed trium diverſorum ſcriptorum de Thucydide apoſpaſmatia quorum ſecundum incipit pag. 7. edit. Oxon. col. 1. verſu antepenult. à verbis; ἰςέον δὲ ὅτι ςρατηγήσας ὁ Θουκυδίδης. Tertium pag. 9. col. 1. à verbis: ἔςι δὲ τὴν ἰδέαν καὶ τὸν χαρακτῆρα μεγαλοπρεπής.

II. In lucem primum emiſſi ſunt Ammiani libri XIV. XXVI. Romæ, *A. Sabini* Poetæ celeberrimi opera an. 1474. fol. quam editionem cl. Perizonius legavit Bibliothecæ Leidenſi. Hinc Bononiæ curante *P. Caſtello* (de quo hoc eſt Henr. Valeſii judicium ad XXII. 15. p. 339. *Diceres id conſilium fuiſſe Caſtello, ut omnia contaminaret*) Anno 1517. & Baſil. Anno 1518. apud Jo. Frobenium. Liber XXVII. una cum proximis quatuor uſque ad XXXI. primum lucem viderunt in editione Ammiani, quam curavit *Mariangelus Accurſius* Auguſtæ anno 1533. quinquies mille mendis ſcriptorem hunc liberaſſe ſe profeſſus. Eodem anno *Sigiſmundus Gelenius* eoſdem libros excepto poſtremo, & libri trigeſimi pagina ultima adjecerat in editione Ammiani Baſileenſi. Gelenianam Baſileenſem ſecuta editio Rob. Stephani 1544. 8. Pariſ. & Baſileenſis ann. 1546. apud Hieron. Frobenium, tum H. Stephani, aliæque, & Seb. Griphii Lugd. 1552. 12. Inſertus eſt etiam corpori hiſtor. Rom. Genev. 1609. 1653. fol. Quemadmodum vero uni Gelenio plurimum debere Ammianum Valeſius affirmat, ita idem notat integros quandoque verſus eum inſeruiſſe, conjecturane an ex fide codicis MSti incertum. Vide ad lib. 22. c. 1. Ab eo tempore caſtigatum illuſtratumque Ammianum edidere *Janus Gruterus* (a) T. 2. hiſt. Auguſtæ ſcriptorum Hanov. 1611. fol. *Fridericus Lindebrogius* (b) Hamb. 1609. 4. *Marcus Zuerius Boxbornius* (c) Lugd. Batav. 1632. 12. & idem quem dixi *Henricus Valeſius* Pariſ. 1636. 4. Lindebrogii, & fratris notis auctioribus ſuas addidit *Hadrianus Valeſius* ibid. 1681. fol. qui cum vetuſtis Codicibus Colbertinæ Bibliothecæ hunc ſcriptorem de integro commiſit, & *Claudii Chiffetii* diſſertationem de vita, & ſcriptis Ammiani præfixit. Chiffletii libellus de vita Ammiani, & ſtatu Reip. ſub Conſtantino lucem viderat Lovanii 1627. 8.

(a) Janus Gruterus Ammianum primus in capita diſtinxit, & ad hunc ſcriptorem emendandum teſtatur ſe uſum eſſe Accurſiii editione, & variis lect. Codicum Gall. & Vatican. Ejus notas ab Hadr. Valeſio in luculenta ſua, & nitida editione, & à Jac Gronovio omiſſas, eſt quod mireris.

(b) Frid. Lindebrogii Ammianus indici expurgatorio Madritenſi inſertus eſt, quod miratur Matthias Zimmermannus in montibus pietatis pag. 458.

(c) Extat & Nic. Aagardi Prof. Sorani examen animadverſionum Boxhornii ad Ammianum Marcellinum Soræ 1640. 1654. 4.

Denique *Jacobus Gronovius* V. C. Lindebrogii, & Valeſiorum notis iterum excuſis novas obſervationes, & variorum numorum monumentorumque figuras auctori majorem lucem affuſuras adjunxit in præſtantiſſima Ammiani editione Lugd. Batav. 1693. fol. quæ minori typorum charactere ibidem ſimul vulgata in 4. * Dan. Guil. Mollero p. 17. memorantur præterea editiones Lugd. 1591. 8. Francof. 1588. f. Tom. II. Hiſt. Rom. ſcriptorum à Frid. Sylburgio recenſitorum.

In *Hetruſcum* ſermonem vertit Remigius Florentinus. *Gallice* an. 1672. additis notis Mich. de Marolles, minus, ut videtur viris doctis, feliciter.

Exſtant quoque *Marcelli Donati* (a) in quædam hujus ſcriptoris loca animadverſiones Venet. 1604. & T. VI. Lampadis artium Gruterianæ. Ceterum Jacobii Schegkii, Theodori Canteri, & Claudii Salmaſii in Ammianum commentaria auctorum fato intercepta ſunt. * Salmaſianarum obſervationum in Ammianum ſpecimen habes in ejus Epiſtola IV. & VI. Illuſtris vir Gisbertus Cuperus per literas mihi ſignificavit emendationes in Ammianum Salmaſii manu ad Lindebrogii editionem notatas deſcripſiſſe ſe Pariſiis in Bibl. Menteliana.

III. In Valeſii & Gronovii editionibus ſubjiciuntur *Excerpta vetera auctoris ignoti de Conſtantino Chloro, & aliis quibuſdam Impp.* tum *excerpta de Odoacre, & Theodorico Rege Italiæ ex Chronicis antiquis deprompta*, & Hadr. Valeſii diſſertatio de hebdomo. * Hæc autem excerpta recuſa etiam ſunt à Simone Pauli Bibliopola Argentinenſi in Miſcellis antiquæ Lectionis, Argentorat. 1670. 8. in quibus præterea exſtant Capitulatio Caroli Magni de partibus Saxoniæ, quam è MS. Palatino Holſtenius ediderat: Chriſtophori Brovveri diſſ. de veteri Trevirorum lingua ex ejus porparaſceve Annalium Trevirenſium capite 10. Lex Ludovici, & Lotharii Auguſti, lingua veteri Teutonica cum interlineari latina verſione, & Conſtitutio Caroli Craſſi de expeditione Romana cum Marqu. Freheri commentario.

IV. Index Scriptorum quorum meminit in hiſtoriis ſuis Ammianus Marcellinus.

ÆGyptiorum librorum myſticorum ſecreta auctoritas lib. XXII. cap. 14. hieroglyphicæ literæ 22. 15. bibliothecæ

(a) Hadr. Valeſius indignas duxit quas ſuæ adderet editioni. Habentur & ejuſdem Donati obſervationes in Livium, Sveton. Tacitum, & Hiſt. Auguſtæ ſcriptores, quæ non magnæ rei videntur Iſ. Caſaubono in Svetonii Cæſ. c. 11. & Barthio ad Stat. T. 1. pag. 171.

cæ inæſtimabiles in Serapeo Alexandriæ, ad 70. voluminum millia ſub Cæſare combuſta. 22. 19. Ægyptii caſus ſiniſtros ſuis ſolent adſignare rectoribus. 28. 5.
Æſopus. vide Philiſtio.
Africanus homo diſertus, cauſarum defenſor aſſiduus à Valente occiſus. 29. 3.
Alexandri Magni teſtamentum. 23. 6. dictum ad matrem, innocentis exitium poſcentem: aliam parens optima poſce mercedem, hominis enim ſalus beneficio nullo penſatur. 14. 11. in amicis teſauros ſe habere 25. 4. officia noctis tripertita, quietis, publicæ rei & Muſarum 19. 5.
Alfenus JCtus. 30. 4. *Hi ut altius videantur jura callere, Trebatium loquuntur & Caſcellium, & Alfenum, & Auromorum, Sicanorumque jamdiu leges ignotas cum Evandri matre abhinc ſæculis obrutas multis.*
Ammonius Saccas, Plotini Magiſter. 22. 16.
Amphiaraus & Marcius, vates inclyti. 14. 1.
Anatolius 20. 11. (ubi vide not. Valeſii) libellis reſpondens. 20. 6.
Anaxagoras 17. 7. 22. 8. & 16.
Anaxarchus 15. 1. Anaximander. 17. 7.
Andronicus à ſtudiis liberalibus & claritudine carminum notus. 19. 12.
Andocides 30. 4.
Annales veteres 22. 19. 31. annalibus replicatis 25. 6. cum ſcriptum ſit in Antiquitatibus 22. 4. antiqui libri 23. 16. finit vetuſtas. id. priſcæ memoriæ tradunt 22. 4. Veteres hoc arbitrantur 13. 6. obſtupeſcat magniloquentia vetuſtatis. 25. 3. obſcura varietas 27. 4. veteris illius plebis multa facete dicta, memoria loquitur, & venuſta 28. 4. Hunnorum gens monumentis veteribus leviter nota 31. 2. reviviſcant tandem memoriæ veteres 31. 4.
Antiphon Rhamnuſius quem ob defenſum negotium omnium primum antiquitas prodidit accepiſſe mercedem. 30. 4.
Antonius Orator. 30. 4.
Apollonius Tyaneus 21. 14. ampliſſimus philoſophus. 23. 6.
Aprunculus Gallus Orator. 22. 1.
Aratus 22. 10.
Archimedes 26. 1.
Areopagitæ, Athenienſes judices triſtiores, quorum æquitas, Deorum quoque jurgia dicitur diſtinxiſſe 29. 2.
Ariſtænetus 17. 7.
Ariſtarchus Grammaticæ rei donis excellens. 22. 16.
Ariſtides juſti vel Catonis diſciplina 30. 4.
Ariſtoteles 17. 7. 18. 3. 21. 1: fundes aureum flumen, Stagiræ natus 27. 4.
Aſclepiades (Cynicus Philoſophus) 22. 13.
Athanaſius (a) Epiſc. Alex. 15. 7.

(a) Alius Athanaſius favorabilis tunc auriga de quo XXIX. 3.

Auguſtus Imp. Græcos ſecutus, anni inconſtantiam correcta turbatione compoſuit. 26. 1.
Auruncorum leges. vide Alfenus.
Bacchylides Lyricus. 25. 4.
Brachmanorum præcelſa ingenia 23. 6.
Cæſar Dictator ſub pellibus ſcribens. 25. 2. ejus dictum, *miſerum eſſe inſtrumentum ſenectutis, recordationem crudelitatis*. 29 2.
Calliſtenes 18. 3.
Calliſtratus Orator quem nobilem illam ſuper Oropo cauſam perorantem Demoſthenes Academia cum Platone relicta ſectatus eſt. 30. 4.
Campenſis haruſpex. 28. 1.
Caſcellius JCtus. vide Alfenus.
Caſſius infra in Lycurgo. Caſſiana & Catoniana ſententia. 26. 10.
Catoniana ſententia *ebrietatem, furoris voluntariam ſpeciem eſſe*, 15. 12.
Cato Cenſorius 14. 9. ejus dictum, *magna cura cibi, magna virtutis incuria*. 16. 5. Tuſculanus. ibid.
Celſus jam inde à ſtudiis Atticis Juliano Imp. cognitus 22. 6.
Chaldæorum arcana. 23. 6. eorum regio altrix Philoſophiæ veteris, ut memorant ipſi, apud quos veridica vaticandi fides eluxit. id.
Cicero 27. 11. excellentiſſimus omnium, orationis imperioſæ fluminibus ſæpe depreſſos aliquos judiciorum eripiens flammis. 30. 4. vide Tullius, & Didymus.
Codex noxiarum artium à Lolliano Lampadii F. deſcriptus. 82. 1.
Cœranius Philoſophus, haud exilis meriti vir 29. 2.
Comicus. vide Terentius.
Conſtantius Imp. doctrinarum diligens affectator, ſed cum à Rethorica per ingenium deſereretur obtunſum, ad verſificandum tranſgreſſus nihil operæ pretium fecit. 21. 16.
Corneliæ leges. 19. 12.
Craſſus Orator. 30. 4.
Cteſias 30. 4. lege Teſias.
Damaſus & Urſinus de Epiſcopatus Romani ſede rapienda contendentes. 27. 3. Urſini iterum meminit. 6.
Delphidius Orator acerrimus. 18. 1.
Demetrius Chytras Alexandrinus, cognomento Philoſophus. 19. 12.
Democritus. 15. 1. Abderita 22 8. ejus dictum: *ambitioſam menſam fortuna, parcam virtus apponit*. 16. 5. pecudum exta cum anatomicis rimatus. 28. 4.
Demoſthenes perpetuum Grecię decus 30. 1. quo dicturo concurſus audiendi cauſa ex tota Græcia fieri ſolitos monumentis Atticis continetur. 39. 4. pro Cteſiphonte Oratio id. p. 596.
Didymus Chalcenterus multiſcientiæ ſcriptis memorabilis in ſex libris ubi nonnunquam im-

imperfecte Tullium reprehendit. 22. 15.
Dinarcus 30. 4.
Diogenes ingenio, facundia forenſi, ſuavitateque præſtans 29. 1.
Dionyſii tyranni verſus abſurdi & inconcinni. 15. 5.
Doctrinarum diritas (malæ artes præſagiorum) 26. 10. congeſti innumeri codices, & acervi voluminum multi ſub conſpectu judicum concremati ſunt, cum eſſent plerique liberalium diſciplinarum indices variarum & juris. 29. 1.
Domitiani lex, vetans caſtrari pueros 18. 4.
Dorus medicus ſcutariorum. 16. 6.
Ephemeride ſcrupuloſius ſciſcitata diſcere ubi ſit ſignum Mercurii &c. 18. 4.
Epicurus 30.4.
Epigonus è Lycia Philoſophus. 14. 7. amictu tenus Philoſoſophus. 14. 6.
Epimenides Cretenſis ſolus purgare ſufficeret Romam. 28. 4.
Epirotes ritus Chriſtiani presbyter 29. 3.
Eratoſthenes 22. 18.
Eſaias quidam 28. 1. p.156.
Etruſcorum aruſpicum reſponſa 25. 2.
Eucærius vir præſtabili ſcientia literarum 29. 1.
Euctemon 26. 1.
Euripidis tragœdiarum ſublimitate conſpicui ſepulchrum in Arethuſa 27. 4.
Euſebius, Pittacas cognomento, concitatus orator. 16. 7.
Euſtathius Philoſophus 17. 5.
Exercituales libri Etruſcorum haruſpicum 23. 5.
Faſtorum monumenta mundana 26. 2.
Comperta fatorum ſorte 31. ult.
Frontinus, infra in Hymetio.
Fulgurales libri 23. 5.
Galba Orator. 30. 4.
Gallus poeta 17. 4.
Gallorum Bardi, Evhages, Druidæ 16. 6.
Geographi 22. 15. deſcriptores gentium 23. 6. ut geographici ſtyli formarunt. id. geographica perplexitate monſtrata 31. 2.
Georgius poſt Artemium Epiſcopus Alexandrinus 22. 11.
Geſtorum volumen Imperatori recitatum de more 29. 1.
Gorgias Leontius 30. 4.
Concionatoria Gracchi fiſtula. 30. 4.
Græca quædam arcana in Galliis edoctus Serapio. 16. 12. fabuloſæ næniæ Græcorum. 31. 13.
Gratiani Oratio 27. 6.
Hadriani Imp. dictum 30. 8.
Hecatæus 22. 8.
Heliodorus fatorum per genituras interpres. 29. 2. mathematicus, 2.
Heraclitus Epheſius 21. 19.
Hermapionis liber ex quo obeliſcorum Ægyptiorum inſcriptiones. 17. 4. Confer Jo. Marſhami Canonem Chronicum pag. 456. ſeq.
Hermes ter maximus 21. 14.
Herodianus artium minutiſ-

ſimus

ſimus ſciſcitator. 22. 16.
Herodotus 22. 15.
Heſiodus Aſcræus vates 14. 6.
Hierocles filius Alypii, vicarii Britanniarum 26. 1.
Hilarius & Patricius vaticinandi periti 29. 1. Hilarii accuſati apologia id. p. 55. 2. Vide & 31. 14.
Hipparchus 29. 1.
Hippias Eleus Sophiſta 16. 5.
Hiſtoriæ præcepta 26. 1.
Homerus 14. 6. 15. 8. 18. 5. 19. 4. 22. 14. 25. 23. 6. ter. 27. 8. 28. 1. 31. 14. fabulatur inflatius 22. 16. fabuloſius canit 23. 6.
ex ſempiternis Homeri carminibus intelligi datur 21. 14. Homeri perennis autoritas 27. 4.
Hymetii commonitorium ad Valentinianum, à Frontino conſiliario conceptum 18. 1.
Hyperides 30. 4.
Hyſtaſpes Magus 23. 6.
Incertus auctor de fato 17. 12. opinantur quidam fatum vinci Principis poteſtate, non fieri.
Inſcriptio Græca veteris lapidis, octo verſibus Græcis hexametris 31. 1. alia memorantur 31. 14.
Jovinianus Imper. mediocriter eruditus 25. 10.
Iſocrates 30. 8
Juba Rex Punicorum confiſus textu librorum. 22. 15.
Juliani Imp. volumen invectivum Antiochenſe, ſive Miſopogon 22. 14. Oratio 23. 5. 24. 3. morientis 25. 3. Orationum Epiſtolarumque comitas incorrupta 16. 5. literio Græcus 17. 11. eruditus, & ſtudioſus cognitionum omnium Princeps 25. 4. & 21. 1. ubi de ejus ſtudio futura noſcendi. Præſagiorum ſciſcitationi nimiæ deditus, ſuperſtitioſus magis quam ſacrorum legitimus obſervator. 25. 4. Philoſophus indagandæ veritatis profeſſor. 22. 14. ad æmulationem Cæſaris Julii quędam ſub pellibus ſcribens; quum obſcuro noctis, altitudine ſenſus cujuſdam Philoſophi teneretur, vidit ſqualidius ſpeciem genii publici, &c. 25. 2. dixit turpe eſſe ſapienti, cum habeat animum, captare laudes ex corpore 25. 4. jura condidit non moleſta, illud inclemens quod docere vetuit Magiſtros Rhetoricos, & Grammaticos, Chriſtianos, ni tranſiſſent ad Numinum cultum 25. 4. obruendum perenni ſilentio quod arcebat docere magiſtros Rhetoricos & Grammaticos, ritus Chriſtiani cultores 22. 10. Alius Ruſticus Julianus (a) Magiſter memoriæ. 32. 6.
Juvenalis, infra in Mario Maximo.
Leges Romanæ ex Lycurgi rhetris, & axonibus translatæ. 16. 5.
Liberius Chriſtianæ Legis antiſtes,

(a) Eodem capite etiam Eupraxii magiſtri memoriæ mentio.

ſtes, æternæ Urbis Epiſcopus. 15. 7.
Lucilius 26. 9.
Lycurgi rhetræ, & axones. 16. 5. judicibus Caſſiis triſtior, & Lycurgis. 22. 9. Lycurgi, & Caſſii, columina juſtitiæ priſca. 30. 8.
Magorum ſecta, & ſtudia 23. 6. conceptæ precationes. id.
Manichæorum ſuperſtitio 15. 13.
Maras Diaconus Chriſtianus 14. 9: ejus litteræ ſcriptæ Græco ſermone ad Tyrii textrini præpoſitum. id.
Marcianus Orator. 30. 4.
Marcius vates. vide Amphiaraus.
Marcus haruſpex. 26. 1.
Marci Antonini Imp. dictum ad Judæos. 22. 5. ad illum: οἱ λευκοὶ βόες Μάρκῳ τῷ Καίσαρι. ἂν σὺ νικήσῃς, ἡμεῖς ἀπωλόμεθα. 25. 4.
Marinus cauſarum defenſor. 28. 1.
Mathematici 15. 1.
Quidam deteſtantes, ut venena doctrinas, Juvenalem, & Maximum curatiore ſtudio legunt, nulla volumina præter hæc in profundo otio contrectantes. 28. 4.
Maximus Philoſophus. 22. 7. 25. 3. Epheſius, capite in patria truncatus. 29. 1.
Menandri Comici verſus duo de genio dato cuique homini. 21. 14.
Menon 26. 1. videtur legendum *Meton*, licet Codex Colbertinæ Bibl. *Memon*.
Meterii Epiſtola 28. 6.
Metrodori (Philoſophi) mendaciis avidius acquieſcens Conſtantius ardores Parthicos ſuccendit. 25. 4.
Mimiambos commentantes 30. 4.
Muſonius Athenis Atticis Magiſter Rhetoricus 27. 9.
Si Numa Pompilius, vel Socrates dicerent, non haberetur fides 16. 7. hæc verba terruiſſent Numæ Pompilii ſimiles & Catonum 28. 1. Numæ, Socratis, Marii, Scipionis, Auguſti genius familiaris 21. 14.
Oracula 21. 14. 23. 5. 29. 2. effata Delphorum 19. 12. ut oraculorum loquitur fides 22. 11. ad Phrygiam obiturum ſe Julianus præſcripta audierat ſorte. 25. 3. *Interiturum me ferro, dudum didici, fide fatidica præcinente*, Julianus, ibid. p. 421.
Oratorum forenſium profeſſio 30. 4.
Orientalium quorundam verſutia 30. 4.
Palladius dictus in Gallum Cæſarem quædam compoſuiſſe, 22. 3.
Paſiphilus Philoſophus 29. 1.
Peregrinus Proteus Philoſophus 29. 1.
Philippus Orator 30. 4.
Philiſtionis aut Æſopi cavillationes 30. 4.
Philoſophi 23. 5.
Philoxenus Poeta 15. 5.
Phrynichi tragici drama de Mileto à Perſis ad incitas redacta 28. 1.
Phyſici 21. 1. 22. 15. 25. 10. periti

riti mundanæ rationis, id.
Piacularia arcana à doctore malarum artium tradita 26. 3.
Plato 16. 5. 25. 4. amplitudo Platonis 30. 4. Platonem cum Academia reliquit Demoſthenes 30. 4.
Plato opinionum inſignium auctor ampliſſimus 23. 6. ſermonum amplitudine, Jovis æmulus 22. 16.
Plotinus 21. 14.
Poetæ 20. ult. 22. 8. 15. 24. 6. 27. 11.
Porcius Cato 28. 4.
Priſcus, & Maximus Philoſophi cum quibus Julianus moribundus ſuper animorum ſublimitate perplexius diſputavit 25. 3.
Protagoras Abderita 22. 8.
Proteus philoſophus. Vide Peregrinus.
Proverbium: clitellæ bovi impoſitæ 16. 5. eandem incudem tundere, 18. 4. crudelis, ut Phalaris 26. 10. Buſirin veterem, & Antæum imitatus, & Phalarin 28. 1. Alexandri, vel Cæſaris æquiparare itinera 28. 4. apud Cimmerios nati. id. Cimmeriis in tenebris reptabamus 29. 2. ſcopulos Sirenios tranſgreſſurus. id. νῦν δὲ πρόει καὶ ςέφε τὴν τύλην. id. Micones, & Lacheres (pro humilibus) cothurnati, & turgidi, ut Heraclidas illos Creſphontem, & Temenum putes, id.
Ptolemæus (Aſtrolog.) 20. 3. (Geograph.) 22. 8.
Pythagoras 15. 6. 21. 14. 33. ult.
Rutilius Orator. 30. 4.
Salluſtius (Hiſtoricus) 15. 12. alius cujus Epiſtola ad Julianum memoratur 23. 5. *alius Salluſtius ſcutarius*. 29. 1. *tribunus*. 29. 3.
Ut Sapientes definiunt, nihil aliud eſt Imperium quam cura ſalutis alienæ 29. 1.
Saporis Regis Regnum Epiſtola ad Conſtantium 17. 6.
Scævolæ 30. 4.
Scaurus orator. 30. 4.
Scriptores antiqui docent. 23. 6.
Sibyllæ 21. 1. 33. 1. carmen Cumanum. 22. 1. 23. 3. Sibyllæ oraculorum interpretes 30. 4.
Sicanorum leges 30. 4.
Silvanus cauſarum defenſor. 15. 7.
Simonides Lyricus. 14. 6. 16. 5. alius Simonides Philoſophus, Ammiani memoria ſeveriſſimus. 29. 1.
Simplicius Emonenſis ex Grammatico Maximini, Vicarii conſiliarius. 28. 1.
Socrates aliquid ſciens amplius, vult è vita diſcedere. 28. 4.
Solon ſententiis adjutus Ægypti ſacerdotum, latis juſto moderamine legibus Romano quoque juri maximum addidit moderamentum. 22. 19.
Sophocles tragœdiarum ſcriptor. 25. 4.
Steſichori lyrici carmen audivit modulantem Socrates morti vicinus; 28. 4.
Symmachus poſt Apronianum præfectus Urbis inter præcipua

pua

pua nominandus exempla doctrinarum, atque modeſtiæ. 27. 3.
Synodus Athanaſium à ſacramento removens. 15. 7.
Tagetici, ſive Tagetis Thuſci libri 17. 10. 21. 1.
Tarquitiani libri in titulo de rebus Divinis 25. 2.
Terentius 14. 6. alius cujus mentio 27. ult. 30. 1.
Theagenes. 29. 1. vide Theognis
Themiſtoclis dictum 30. 8.
Theodorus notarius literis ornatiſſimus. 29. 1. Epiſtola ad Hilarium id.
Theognis poeta vetus, & prudens 29. 1.
Theologi & Poetæ veteres 17. 7. 21. 1. 14.
Theopompus 22. 9.
Thucydides 19. 5. auctor ampliſſimus 18. 6. ſolere multa Ammianum de Thucydide mutuari, notat Henr. Valeſius ad 21. 16.
Timagenes hiſtoricus diligentia Græcus & lingua, hæc quæ diu ſunt ignorata collegit ex multiplicibus libris 15. 6.
Tiſias Rhetor 30. 4.
Trebatius JCtus, vide Alfenus.
Tullius 14. 2. 15. 5. 16. 1. 19. 12. 21. 1. 22. 7. 26. 9. 27. 4. 28. 1. 4. 29. 5. 31. 14. defendens Oppium 30. 8. Brutum laudans 27. 9.
Fontejum defendens 15. 12. Epiſtola ad Nepotem: *neque enim quicquam aliud eſt felicitas niſi honeſtarum rerum proſperitas*, 21. 16. in quadam ad Cornelium Nepotem Epiſtola Tullius teſtis reverendus 26. 1. pro Scauro 22. 15. Cluentiana 30. 4. vide ſupra, Cicero, Carcer Tullianus 28. 1. p. 519. floſculi Tulliani 29. 1.
Valentiniani Imp. Oratio 26. 1. 27. 6.
Verſus Græci 21. 2. 29. 1.
Victor, ſcriptor hiſtoricus 21. 10. magiſter equitum 27. 5. 30. 2. 31. 7.
Virgilius Mantuanus vates excelſus 15. 9. poeta præclarus 19. 9. bucolicorum poſtrema parte 17. 4. verſus ejus 31. 4.
Viſorum interpretes 23. 3.
Zeno Stoicus 14. 9.
Zoroaſtres Bactrianus 23. 6.

V. FLAVIUS VEGETIUS RENATUS, Vir illuſtris (*a*) Comes ſcripſit ad Valentinianum II. Auguſtum *Epitomen* (b) *Inſti-*

(a) Comitem CPolitanum vocat Volaterranus, quod Scriverio & aliis quibusdam eruditis minus probatur. Naudæus tamen in Bibliographia militari meminit binorum Vegetii Codicum MSS. Peireſcianorum è quibus editio Stevvechiana & Scriveriana in quibusdam melior reddi poſſit, teſtatus eos hujuſmodi notis in principio & fine exornatos, quæ ſuffragium ferre Volaterrano videantur. Patria Romanum eſſe affirmat Petrus Andlous lib. 2. c. 13. de Imperio Romano.

(b) Quod putat Barthius XXVII. Adverſ. & alibi Epitomen tantum librorum Vegetii atque adeo Epitomen Epitomes hodie ſupereſſe, minus veriſimile videtur. Et neſcio quomodo ille vir doctiſſimus mirifice facilis errat in olfaciendis uſquequaque Epitomis.

Digitized by Google

Inſtitutorum rei militaris libris V. (a) ex M. Porcio Catone, Cornelio Celſo, Paterno (*b*), Frontino, Varronis Navalibus & Conſtitutionibus Auguſti, Trajani & Hadriani. Vide lib. 1. cap. 8. * Videtur fuiſſe Chriſtianus. Meminit illius præter alios juniores Petrus Bleſenſis Ep. 94. Sui ac ſuperioris ævi inſtituta non raro confundere notat Lipſius lib. 1. dialogo 2. de militia Romana, cui junge Salmaſium de re militari Romanor. Tom. X. Theſauri Antiqnitatt. Rom. Græviani p. 1294. ſeq.

VI. Prodiit primum Romæ 1478. 4. deinde 1494. 4 tum Pariſ. 1523. 8. cum Frontino, Æliani Tacticis, & Modeſto, & 1535. 1553. fol. & ne Colonienſem *Franciſci Modii* 1580. 8. aliasque editiones memorem, cum *Godeſchalci Stevvechii* commentariis notiſque Franciſci Modii Lugd. Batav. 1607. 4. Addidit *P. Scriverius* recenſita à ſe M. Porcii Catonis ex libro de re militari & L. Cincii Alimenti ex libris ejusd. argumenti fragmenta, Claudii Æliani Tacticam ex interpretatione Theodori Gazæ Theſſalonicenſis, Polybii tractationem de militia & caſtrametatione Romanorum ex libro VI. Hiſtoriarum, interprete Jano Laſcari Rhyndaceo, *Hygini* Gromaticum ſive de caſtrametatione librum, quem primus edidit è codice Sixti Arcerii: librum *Anonymi de rebus bellicis* ſcriptum ut videtur ad Theodoſium Aug. ejusque filios Honorium & Arcadium Cæſares, *Modeſti* (*c*) libellum de vocabulis rei militaris ad Tacitum Auguſtum, cujus ſe juſſu, Martii operis præcepta per diverſos auctorum libros diſperſa abbreviaſſe affirmat, *Rufi* leges militares ex interpretatione Jo. Leunclavii Amelburni, *Sexti Julii Frontini* ſcripta, de quibus ſupra lib. 2. c. 19. cum commentario *Aggeni Urbici* in librum Frontini de qualitatibus agrorum, *fragmentis legum agrarium* & *finium regundorum conſtitutionibus*. Editi præterea Vegetii de re militari libri cum Frontino, Æliano & Ænea P. Scriverii caſtigationibus illuſtrati Lugd. Bat. 1644.

(a) In Bibl. Simlero-Geſneriana referuntur *libri IV.* quia liber quintus ſive præcepta navalis militiæ quarto libro (poliorcetico) adhærent in antiquis editionibus ante Scriverium, qui fide Codicum quorundam disjunxit.

(b) De hoc Paterno conſulendus Catanæus ad Plinii lib. I. Epiſt. 22.

(c) Hunc Modeſtum ſunt qui Tacito Imp. & Vegetio ipſo recentiorem faciunt, licet Barthius lib. 2. Adverſar. c. 20. & Giſb. Cuperus exercit. 2. de elephantis in nummis c. 5. p. 157. tom. 3. Theſauri Sallengriani, non dubitant Modeſti libellum verbatim à Vegetio exſcriptum. Sed hoc ſi ajamus, mirum videbitur cum alios auctores paſſim laudet Vegetius, Modeſti nomen ſuppreſſiſſe. Ac Modeſti libello nihil ſe unquam putidius vidiſſe Modius affirmat, cui ſuffragatur in Bibliotheca militari præſtantiſſimus Naudæus, Modeſtum vocans infelicem Vegetii Epitomatorem. Prodiit Modeſti libellus ſeparatim Francofurti 1602. 12. * Antiquior longe Vegetio fuit *Julius Modeſtus* Hygini (teſte Svetonio) libertus, cujus *de feriis* laudat Macrobius, & *Librorum Quæſtionum confuſanearum* Gellius.

1644. 12. & iterum cum Stevvechii, Modii & Scriverii obſervationibus, addito etiam Modeſti libello, Veſaliæ Clivior. 1670. 8. quam editionem non ſatis emendatam eſſe queritur Tho. Crenius V. C. in limine partis nonæ animadverſ. philolog.* Vegetii de re militari ſynopſis dichotomica lucem vidit Halæ Saxonium A. 1639. auctore Chriſtiano Gueintzio. MS. Chorierii codicem, in quo L. I. c. 5. legitur *proceritatem tironum III. C.* (i. e. *trium cubitorum*, pro quo editiones habent *a COS Mario*) *ſcio ſemper exactam*, laudat Gilbertus Burnetus in Epiſtolis de itinere ſuo p. 11. Sed legendum *ad encomma* ſive *ad incomam*, ut in Codice Hittorpiano Stevvechius reperit. Vide Salmaſium ad Lampridii Alex. Severum c. 4. Cangii gloſſar. in *incoma*, & appendice ad calcem gloſſarii Græci pag. 115. Ruinarti acta ſelecta martyrum pag. 300. & Memorias Trevoltinas A. 1707. pag. 434. ſq.

Frid. Lindebrogii notas in Vegetium ineditas evolvi in Bibliotheca hujus urbis Hamburgenſis Joannea. Commentarios politicos in ſcriptores militares atque adeo Vegetium quoque molitus fuit Gruterus, ut teſtatur in Epiſtola ad Scriverium edita à nobiliſſimo Meelio p. 67. Scriverius ipſe in litteris datis ad Jungermannum Idibus Martii 1607. *inter annum*, inquit *σὺν Θεῷ animadverſiones novas & notas ſatis prolixas in Vegetium Frontinumque dare certum eſt, niſi ſtiterit per typographum.*

Gallice prodiit Vegetius per Jacobum de Walhauſen A. 1616. additis figuris ſive iconibus. Veterem Vegetii verſionem *Gallicam*, fortaſſe Jo. Clopinelli, qui ſub Philippo IV. vixit, (vide Sorelli Bibl. Gallicam pag. 195.) cui titulus *de l'art de Chevallerie*, memorat Salmaſius Lib. de re militari Rom. c. 1. Prodiit etiam Vegetius Frontinus & Modeſtus Gallice 1536. fol. apud Chriſtian. Wechel. In Catalogo Bibliothecæ inſignis Sejdelianæ Berolin. 1718. 8. pag. 299. inter libros in quarto n. 735. memoratur Grafen Flavii Vegetii Renati. Hinc *Germanice* lucem vidit Vegetius Auguſtæ Vindelicorum A. 1529. fol. Geunf Beucher der Nitterſchafft. *Luſitanice* vertit Petrus Dux Conimbricenſis, idem qui Officia Ciceronis in linguam illam tranſtulit. *Hiſpanice* Jo. Venegas Quixada, cujus verſionis MS. meminit Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. Hiſpan. p. 607. *Germanicè* lucem vidit Auguſtæ Vindelicorum A. 1529. fol. V. Beucher der Ritterſchafft.

VII. Exſtant itidem Vegetii nomine, ſed alterius utique, *Publii* nimirum *Vegetii* artis Veterinariæ (a) ſive *Digeſtorum artis*

Mulo-

(a) *Veterina* animalia dicuntur ad vecturam idonea, veluti *vecterina* vel *vehetrina*, equi, aſini, muli, quos *generis veterini* nomine complectitur Plinius VIII. 42. Hiſt.

Mulomedicinæ Libri IV. Baſil. 1528. 4. primum editi per Joh. (*a*) Fabrum Emmeum Typographum Juliacenſem, cum præfatione Hermanni Comitis à Nuenare, præpoſiti primariæ ædis Colonienſis, ad Ferdinandum Hungariæ & Bohemiæ Regem. Hæc editio cum notis MSS. fuit in Bibl. Clariſſ. Almelovenii. Eandem editionem cum antiquiſſimo Corbejenſi & optimæ notæ codice litteris uncialibus exarato (licet lacunis hinc inde deformato) collatam accepi ex auctione Gudiana. Ex eodem Codice V. C. Marquardus Gudius ſupplevit præfationem Libri IV. quam donec novam totius operis editionem curare detur, h. l. integram appónere volui.

Solennis excuſatio negligentinm eſt, diſpendia ex diſſimulatione venientia DEO imputare vel caſibus. Minus namque peccare ſe credit ignavia, ſi id, quod ipſius culpa accidit, ad poteſtatem incipiat deferre fortunæ. Sic de ægrotantibus dicitur moriturus, & ſi Medicina ceſſet, evadit. Cui diſputationi, quia non ſolum iners ſed etiam impia eſt, non libenter aſſenſerim. Malo enim nibil expertum relinqui, quam ſi quid calamitatis evenerit, avaritiæ vel diſſimulationibus imputari. Sed fortaſſe aliquando vera videantur in bomine, qui divina providentia ac diſpoſitione fatorum creditur regi. Animalia vero, cum quibus divinitas nibil dignatur babere commune, niſi bominum ſtudio impenſiſque curentur, abſque ambiguitate depereunt. Quid enim jumentis ſpei ſupereſt, quæ divinitas fovere reſpuit, ſi bominum medela ceſſaverit. Sæpe accidit, ut neglectis animalibus, quæ primo cum perirent morbo, contactu creſcens peſtilentia greges integros perimat, quum polluta à languidis paſcua infectique fontes ita nocent, quaſi in venena vertantur. Poſtremo ægroti odor cum ſanorum impleverit nares, ipſo fœtore viſceribus inſeret morbos. Sic ad pullos mors à matribus corrupto lacte tranſmigrat. Sic in numeroſis ſtabulis quamvis vile jumentum, ſi contagioſam ſemel ſuſceperit paſſionem, veloci tranſitu pretioſa quoque jumenta conſumet, ſed adverſum omnia, diligentia, ſtudium, berbarum poteſtas, curandi ſcientia prodeſſe conſuevit. Sicuti Medicorum prima doctrina eſt, bumani corporis partes organorumque cognoſcere, ita neceſſarium

Mulo-

Hiſt. & XI. 46. & veterina pecori opponit X. 73. Vide Feſtum, Noniumque. Lucretius V. 888.

Ne forte ex bomine & veterino ſemine equorum
Confieri credas Centauros poſſe. --

(a) In Merklini Lindenio renovato p. 1037. male vocari videas *Jo. Febrium*: apud Voſſium p. 79. de Philoſophia perperam legitur *Jac. Fabri*. Idem ait ſe accepiſſe libros illos Londini apud virum doctum exſtare MStos alteraque parte auctiores. In catalogo librorum MSS. Iſ. Voſſii inter Codices latinos num. 115. video memorari Vegtium de re Veterinaria editis auctiorem & emendatiorem.

Mulomedicis de oſſibus, de nervis ac venis jumentorum univerſa perdiſcere. Neque enim curare rationabiliter poteſt, qui qualitatem rei quam curat, ignorat: Prodiit deinde Vegetius è pluribus codicibus caſtigatus, curante Sambuco, Baſil. 1574. 4. Novam operis ſupra memorati editionem molitus eſt *Caſp. Bartholinus* Thomæ filius cum ſuis & *Jo. Rhodii* notis: ejuſque jam primum folium ſpeciminis loco typis exſcriptum eſt una cum dedicatione ad Illuſtrem Virum Ant. Magliabechium. Codex membranaceus hujus ſcriptoris ſervatus Neapoli apud illuſtrem Virum Joſephum Vallettam. Jo. Rhodius in Lexico Scriboniano pag. 369 promiſit ſe *Gargilii Martialis* Veterinarii nondum editi fragmentum cum Publio Vegetio emendatiore editurum. Multa Vegetii mulomedici loca emendat notis ad eundem Scribonium. Vegetium de mulomedicina, nec minus Chironis Centauri, Abſyrti & Cl. Hemerotis de arte Veterinaria Libros X. & Oliverii Neapolitani Librum de equis, MS. ſervat Norimbergæ Vir nobiliſſ. D. Gottfridus Thomaſius.

Hetruſca lingua prodiit Venet. 1543. 8. cum Hippiatricis Græcis in idem idioma tranſlatis, & Laur. Ruſii libro ejuſdem argumenti. *Gallice* vertit præter Carolum Stephanum, teſte Crucimanio Bibl. Gal. p. 43. Bernardus Podius (du Poy mon clar) Lucenſis in Bearnio Pariſ. 1563. 4. vide Antonii Verderii Bibl. Gallicam p. 117.

Auctores Vegetius laudat Pelagonium, Columellam, Chironem & Abſyrtum, ex quibus Abſyrti & Pelagonii nomen occurrit etiam inter Græcos Veterinariæ ſive Hippiatricæ ſcriptores duobus libris collectos, & in Geoponicis, de quo utroque opere opportunior dicendi locus erit in Bibliothecæ Græcæ libro quinto.

VIII. In Bibliotheca Simlero Geſneriana lego Vegetium Prætextatum Ariſtotelis priora & poſteriora Analytica, ſive potius Themiſtii in illos commentaria latino ſermone tradidiſſe. Quod hauſerunt è Boethii libro 1. majorum commentariorum in librum Philoſophi περὶ ἑρμηνείας. Sed de illa tranſlatione quia edita haud eſt nihil habeo quod dicam.

IX. MACROBIUS AMBROSIUS AURELIUS THEODOSIUS (a) Vir Conſularis & illuſtris, ſacrique cubiculi præfectus,

(a) De patria ejus quæ fuerit non certo conſtat. Pro Græco habere videtur Eraſmus in Ciceroniano: *Æſopicam corniculam mihi nominas, ex aliarum pennis ſuos contexuit centones. Itaque ſua lingua non loquitur, etſi quando loquitur Graculum latine balbutire credas.* Romanum ſe ipſe diſerte negat præfat. in Saturnal. ubi æqui bonique conſuli cupit, *ſi ſub alio ortum cœlo latina lingua vena non adjuvat,* vel *ſi in ſuo*

ſectus, Honorii & Theodoſii jun. temporibus floruit, ut patet à Codice Theodoſiano lib. VI. titulo 8. * MACROBII Commentarios in Somnium Scipionis reſpicit, Macrobium ſubinde allegans Honorius Auguſtod. in Libris IV. de Philoſophia mundi & Libro de Solis affectibus. Macrobium Theodoſium teſtem citat Zacharias Chyſopolitanus T. xix. Bibl. Patrum, edit. Lugd. p. 859. Macrobium *Grammaticum Romanum* h. e. Romanis diſciplinis innutritum vocat Reineſius p. 460. Epiſt. ad Rupertum, qui p. 461. & 492. de eo plura. Patria Parmenſem ſcribit Ricciolus in Almageſto, ubi recte reprehendit Genebrardum, Sanſovinum & Thevetum, qui ad ſeculum ſecundum à nato CHRISTO retulerunt, & confectores indicis Bibliothecæ Vaticanæ qui ad decimum. De dignitatibus quas geſſit Macrobius, vide Jac. Gothofredum ad Codicem Theodoſ. & Reineſii Epiſtolas ad Rupertum p. 462. 492.

X. Exſtant ejus *commentariorum in Somnium Scipionis, à Cicerone deſcriptum libri duo*, magna eruditione referti, ad Euſtathium filium; hos Græce tranſtulit, non Gaza, ſed Maximus Planudes, cujus verſione hactenus inedita uſus Jac. Cujacius, & in Theſauro Græcarum Vocum Guil. Morellius. Occurrit illa in Bibl. Regis Galliæ codice 683. teſte Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 280. * Verſio Græca commentariorum in Somnium à Planude compoſita memoratur etiam in Catalogo MSS. Græcorum (*a*) Seguierii p. 12. Commentarios illos partem eſſe Saturnaliorum perperam ab illis divulſam notat Barthius ad Claudianum p. 918. Idem p. 791. *Somnii commentationem, partem eſſe Saturnaliorum ſuſpicari faciunt manu exaratæ membranæ, in quarum antiquiſſimis reperio:* Macrobii Theodoſii Viri Conſularis & Illuſtris Commentariorum tertiæ diei Saturnaliorum liber primus incipit*: Ut non in libros opus illud ſuum, ſed in dies diſtribuiſſe videatur Macrobius; ſingulorum autem dierum operas aliquot libris diſtinxiſſe, quorum tertium occuparint hi de ſomnio Scipionis enarrato Commentarii. Quæ res & reliquorum tenori congruit, qui non aliter interiores Maronis ſenſus & doctrinam inquirunt quam iſte Marci Tullii. Poteſt autem, ut ante exordium tertii hujus Saturnaliorum libri exciderit minutum quoddam Epiſtolium, quod hos Commentarios ordini Operis inſtituti conciliaverit; Tertius vero quartuſque, ut hodie poſiti ſunt, vix unum librum faciunt, ubi cum præcedentibus & ſequentibus compa-*

rave-

ſuo ſermone Romani oris elegantia deſideretur. Non minus incerta res de religione Macrobii. Chriſtianis eum annumerat Barthius p. 2258. Adverſar. contra homo Ethnicus dicitur Spanhemio dub. Evangel. T. 1. p. 533. cui aſſentiri malim. Ambigui hærent Grotius ad Matth. II. 16. & Huetius p. 789. demonſtrat.

(a) In Celeber. Montfauconi Bibl. Coisliniana p. 520.

raveris. Nec tertius omnino ſecundum, talis quidem ſequi debet: cum finis ſecundi dicat alterius diei operas apud Symmachum diſceptandas eſſe, principium autem tertii de Vettii domo ubi conventum fuerit, ſermonem habeat. Omnino aliis libris inventis opus erit, ut is auctor concilietur ordini ſuo, quos inquirere adhortor quibus talium copia eſt: utilis enim eſt ſcriptor, quamlibet aliorum excerptor: cum ſic etiam non pauca nos doceat nullibi Antiquitatis alibi exſtantia. Raphael Volaterranus libro XVII. Commentariorum Urbanorum ſcribit Macrobium de Saturnalibus à Maximo Planude in Græcum ſermonem eſſe converſum. Fortaſſe is non alios quam libros de ſomnio dicere voluit aut debuit. De eo quod ex Seneca, Gellio præcipue, tum ex Valerio Maximo & aliis ſcriptoribus, etiam quando non nominat, multa mutuatus eſt Macrobius, adi Jacobum Thomaſium de plagio §. 503. Hieron. Mercurialem III. 5. Var. Lect. & Guilelmum Saldenum de libris pag. 167. 176. ſeq.

XI. *Saturnaliorum* (a) *Conviviorum* ſive variarum diſſertationum ſuper variis jucundæ & reconditæ doctrinæ argumentis ad eundem Euſtathium *libri VII.* veluti totidem dies, quibus ad convivia convenere qui inter ſe colloquentes (*b*) inducuntur narrante ad Decium Poſthumiano, Vectius Prætextatus Rex menſæ, Flavianus Q. Aurelii Symmachi frater, Symmachus ipſe, Cæcinna Decius Albinus, Furius Albinus, Euſtathius, Nicomachus Avienus admodum adhuc adoleſcens, Evangelus, Euſebius Rhetor, Diſarius Medicus, Horus & Servius Grammaticus. Multa in his libris ex Gellio mutuatum Macrobium, & librum ſeptimum fere integrum ex Plutarcho repetiiſſe obſervatum eſt, ſed propterea plagiariis merito annumerandum eſſe non facile dixerim. * Sub extremum libri ſeptimi videntur quædam ad operis abſolutionem deeſſe.

XII. Prodiere hæc Macrobii ſcripta Venet. 1482. Brixiæ 1483. Venet. 1492. fol. nec non 1500. fol. typis Philippi Poncii Mantuani & iterum Brixiæ 1501. fol. quæ fuit apud V. C. Jac. Perizonium; Bononiæ 1501. Florent. 1515. 8. è Nic. Angelii caſtigatione

 & Ba-

(a) Hos libros Saturnaliorum Macrobii intellige quando in Petri Bleſenſis prologo commentarii de amicitia vides laudari *librum Saturni*. Niſi Verrii Flacci Saturnum innui malis. Sed apud Marium Victorinum in 1. Rhetoric. Ciceronis pag. 86. edit. Pithœi pro *Saturno* lege *Socratem*. Eſt vero judice Joh. Sariſberienſi lib. 8. Policrat cap. 10. Macrobius *conſpicuus in ſententiis, in verbis floridus, & tanta rerum venuſtate redundans, ut in inſtitutione convivii & diſpenſatione Socraticam videatur dulcedinem propinare*. Diverſus ab hoc Macrobius Presbyter, de quo Clariſſ. Caveus in Hiſt. litteraria ſcriptorum Eccleſiaſticorum ad A. C. 344.

(b) De his conſule Pontani auctarium notarum ad Macrobium p. 741. ſeq. & Macrobium ipſum lib. 7. c. 4.

& Baſil. 1519. fol. ex emendatione Jo. Rivii Veneti. Coloniæ etiam lucem adſpexit A. 1521. fol. ex *Arnoldi Veſalienſis* recenſione, qui lacunas ſuppleviſſe, Græca addidiſſe, capita diſtinxiſſe, commata diſcriminaſſe, innumera emendaſſe ſe profitetur nullo MSto Codice adjutum. *En tibi*, inquit in præfat. *Macrobium ex fœdo nitidum, ex obſcuro apertum, expeditum ex intricato, ex confuſo digeſtum. .... Nulla exemplarium vetuſtas, nullæ chartæ excuſſæ pulveribus, nullæ diſpunctæ membranæ, ut fieri ſolet, noſtram hanc opellam promoverunt: ſed ſi quid præſtitimus, id ſedulo labore & crebris lucubrationibus elimatum eſt*. Coloniæ iterum A. 1526. fol. & 1527. 8. & quæ præ ſuperioribus laudatæ editiones Veneta ap. Aldum 1528. 8. & Baſileenſis 1535. fol. emendata & ſuppleta è Codicibus & inſignibus MSS à Joachimo Camerario. Prodiit & Macrobius Lugduni ap. Gryphium 1532. 1542. 1548. 1555. 8. 1560. 1585. 12. Genev. 1597. 12.

Editionis Pariſienſis A. 1585. 8. auctor & caſtigator H. Stephanus in præfat. primus ſpem fecit vulgandi è codice Pithœano libri Macrobii *de differentiis & ſocietatibus Græci & latini verbi*, ſive excerptorum è libro Macrobiano hujus argumenti auctore *Joanne* quodam, forte ut ſuſpicabantur P. Pithœus & Jac. Uſſerius in Epiſtolis Hibernicis *Erigena Scotto* (a), qui temporibus Caroli Calvi vixit. Hic libellus ſeorſim primum prodiit Pariſ. 1588. 8. cum notis Joannis Obſopœi, & inter Grammaticos veteres A. 1605. editus eſt ab Elia Putſchio. Occurrit vero etiam in poſterioribus Macrobii editionibus Lugdunenſi Batav. An. 1595. & 1628. 8. in qua præter doctiſſimas Jo. Iſaaci Pontani notas & Jo. Meurſii caſtigationes, auctorum à Macrobio allegatorum index eſt adjunctus. Lugdunenſem editionem expreſſit Oxonienſis, in qua notæ quæ in priore ad calcem voluminis rejectæ erant verbis Macrobii ſtatim ſubjiciuntur. Denique Lugduni Batavorum Anno 1670. 8. Oxonienſis illa repetita eſt, additis ad commentaria in Somnium animadverſionibus (non Jo. Friderici, ut in Hallervordi Bibl. legitur) ſed Jacobi Gronovii, qui ad commentarios in Somnium Scipionis uſus duobus MSS. & ad Saturnaliorum libros uno MS. chartaceo Bibliothecæ Leidenſis Academiæ, locis quibuſdam in utroque opere, priore præſertim, non infeliciter lucem attulit, medicamque manum admovit. Idem in limine operis prolixa quædam loca profert ex *Geometria Anonymi veteris*, quam inter ſchedas Parentis ſui repererat, & ex alio MS. gemini argumenti Anglicano, in quibus Macrobius Ambroſius Theodoſius in teſtimonium citatur, & quorum uterque ſi prodit commenta-

(a) Vide Voſſium lib. 1. Ariſtarchi c. 4.

Digitized by Google

mentaria in Somnium Scipionis legiſſe. Gronovii editio recuſa eſt Lond. 1694. 8. Nic. Heinſium & Petrum Lambecium in Macrobio emendando haud parum operæ ſtudiique poſuiſſe conſtat ex libro VI. de Bibl. Vindobonenſi p: 266. ubi mentio Codicum antiquiſſimorum Neapolitani & Thuanei. * *Gallicam* Macrobii editionem molitus eſt illuſtris Couturius, cui Lucretii & Apuleji verſiones debemus, neſcio an abſolverit.

XIII. In Colomeſii Catalogo MStorum Iſ. Voſſii inter Codices latinos num. 30. occurrit fragmentum è Macrobii *libris de differentiæ ſtellarum & de magnitudine Solis*. Et num. 48. *Sphæra Macrobii*. Denique num. 91. *Macrobius de palliis quæ ſunt lapidum nomina*. Videndum ſintne hæ laciniæ è Commentariis in Somnium Scip. petitæ. * Trotula, *Macrobius*, & Gilbertinus de ſecretis mulierum, MSS. exſtant Norimbergæ apud laudatum D. Gotfredum Thomaſium.

XIV. Syllabus Auctorum qui MACROBIO nominatim laudati, *ex editione Jo. Iſaacii Pontani Lugd. Bat.* 1628.

Accius, Lucius pag. 189, 154, 455, 456, 460, 471, 472, 567.
Acterianus, Calvus, 333.
Actius 471. Vide Acius.
Æſchylus 244, 434, 435, 439, 446.
Afranius 313, 469, 471, 472, 483.
Albinus Poſtumius 313.
Alcæus 438. 545.
Alcman. 552.
Alexander Ætolus 444.
Anaxandrides 441.
Antias Valerius 217.
Antipater Stoicus, 238, 241.
Antonius Gnipho 343.
Apollodorus 191, 235, 252.
Apulejus 5, 500.
Apollonius 424.
Aratus, 367.
Arbiter Petronius 5.
Archilochus 233.
Archimedes 107.
Ariſtomenes 439.
Ariſtophanes 333, 428, 439.
Ariſtoteles 140, 243, 292, 431, 513. 590. notatus 147, 538, 539.
Aſclepiades 440.
Aſinius Pollio 171.
Aſper 330. notatus, 328.
Atta 309.
Attejus Capito 218, 339, 536.
D. Auguſtinus, 278, 482.
Aulus Albinus Cos. Rerum Romanarum Græcus ſcriptor 161.
Aurelius Cornutus 432. notatus ibid.
Boethus, vel Boethos, 59.
Corn. Balbus 331.
Gavius Baſſus, libro quem de Diis compoſuit 193, 331.
Cæcilius 300.
Cælius 174.
Cajus Cæſar 175.
Callias 435.
Callimachus 334.
Calvus Acterianus 333.
Carminius 434.

Caſſius Hemina 217,228,325.notatus 228.
M. Cato 174, 197, 218, 298, 307, 328,469,479.
Catullus 270,453,454,
Chryſippus 233.
Cicero 175,271,301,313,352,463, 464,468,479,557,568,593,594
Cincius, libro de faſtis 209,210. 212, 295.
Claudius Quadrigarius, vide Q. Quadrigarius.
Cleanthes 233,238,245,260.
Cloatius Verus 308, 309, 311, 313, 329.
Cornificius 193, 233, 237, 242, 260,469,443.
Critolaus 177.
Demoſthenes 141, 273,352,476.
Didymus 429, 430, 445.
Diodorus 61.
Duodecim Tabulæ 173.
Dracon 573.
Edictum Prætoris 164.
Egnatius de rerum natura libro primo 471.473.
Empedocles 239, 508.
Ennius 172. 448. 449, 450,456, 459. & deinceps: item 466: 471, 486, 487.
Epaphus vir plurimæ Lectionis libro XVII. 329.
Ephippus 443.
Ephorus 428, 438.
Epicadus 206.
Epicharmus 437.
Epictetus 206.
Epicurus 480, notatus 540.
Eraſiſtratus 544.
Eratoſthenes 441, 547.
Etruſcorum liber 332.
Eupolis 506. 547.
Euripides 233, 239,241, 261.430, 431, 432. 442 445. 494, 547.
Fab. Pictor. 319.
Favorinus 310.
Feneſtella 195.
Feſtus Pompejus 322. 327, 334.
Fulvius Nobilior 209, 217.
Furius 451, 453, 466
Furius Bibaculus 271.
Gavius Baſſus. Vide Baſſus.
Gellius 190, 228, 305.
Geminius, aut Geminus 230.
Glaucippus 216.
Granius Flaccus 244. Licinianus 230.
Herodotus 533. notatus ibid.
Heſiodus 40, 41, 105, 367, 530.
Heraclitus 59, 80.
Higinus. Vide Hyginus.
Hipparchus 59.
Hippocrates 20,29,59,252,297, 508.
Homerus 24, 34,184, 208, 231, 233, 235, 238, 239, 249, 252, 260, 261, 312, 370, uſque ad pag. 444, deinde 464, 465.467, 491,492,497,516.532,539,553.
Horatius 310, 424.
Hoſtius poeta libro ſecundo belli Hiſtrici 465, 472.
Hyginus aut Higinus 186, 325, 334, 430, 486.
Hyllus libro de Diis 319.
Ilius in Theutrante 470.
Julius Cæſar. 229, 231, 288.
Julius Feſtum de verborum ſignificationibus libro tertio decimo. 334.
Jul. Modeſtus 171, 196, 197, 229,
Juvenalis 339.
Corn. Labeo. 210, 229, 246, 424, 339.

Labe-

Laberius, 286, 287, 288, 473,
M. Lælius augur. 179.
Lævinus 333.
Liber veterum Carminum 439.
Licinius Macer 197, 217.
Livius Andronicus 472.
Lucanus 122. notatus ibid.
Lucilius 175, 304-305, 452, 453, 466, 467, 584.
Lucretius 451, 452, & deinceps 472.
Maſlius 195.
Marcius vates 236.
Maſurius Sabinus 170, 172, 195, 330.
Martius 313.
Menander 5, 235, 442.
M. Meſſala 193.
Metelli pontificis max. Index quartus 295.
Modeſtus. Vide Julius.
Mummius 195.
Muſonius 176.
Q. Mutius, vel Mucius. 168.
Nævius 246. 309. 312. 452. 463. 472.
Nicander Colophonius 442. 445.
Nigidius Figulus 192, 193, 302, 324, 481, 486, 557.
Niſus in commentariis faſtorum 212.
Novius 193.
Numenius 7.
Octavius Herſenius 343.
Oenopides 237.
Oppius 309. 311.
Orbilius 286.
Orpheus 238, 239, 245, 246, 264.
Pacuvius 452, 473.
Panyaſis 443.
Papyrianum jus 341.
Parmenides 163.
Parthenius 427.
Perſius 39.
Pherecides 235, 440, 444.
Phileas 438.
Philemon comicus 441.
Philochorus 197. 334.
Pindarus 425, 426.
Piſander 367.
Piſo 210, 319.
Plato 1, 22, 48, 52, 80, 100, 102, 138, 146, 233, 261, 274, notatus 543. 544.
Plautus 217, 301, 310, 340, 433, 440.
Plinius 302, 364.
Plotinus 36, 38, 53, 69, 79, 135, 232.
Plutarchus. 500.
Polemon 436.
Pompejus Feſtus 322, vide Feſtus.
Pomponius 163, 469, 486.
Porphyrio 11.
Porphyrius 243.
Poſſidonius 260, 261.
Poſthumius Albinus 313.
Val. Probus 445.
Propertius 596.
Protarchus Trallianus 186.
Ptolemæus 78.
Publius 273. 288, 289.
Pythagoras 5, 7, 97, 157.
Q. Claudius Quadrigarius 172, 175, 229.
Rutilius 230.
Salluſtius 170, 294, 297, 364, 533. 593, 596.
Sammonicus Serenus 236, 301, 302, 305.
Sappho 441.
Scævola pontifex 295.
Siſenna 469.

Sophocles 432.
Speuſippus 233.
Statius Tullianus 334.
Ser. Sulpitius 322.
Suevius poeta 311. libro quinto 452. 473.
Symmachus 364.
Tarquinius (*a*) Priſcus in oſtentario arborario 313.
Tarquitii liber ex oſtentario Tuſco deſcriptus 332.
Terentius 584. 594.
P. Tertius, vel Tercius 341.
Theocritus 367.
Theophraſtus 309.
Thucydides 329.
Timotheus 235. 552.
C. Titius 229, 303, 319.
Trebatius 229, 320, 322, 326, 434.
Tuditanus 217, 229, 230.
Varius 452, 460.
Vatinius 271.
M. Varro 167,175, 184, 185, 187, 195,199,205,209, 210, 211, 217, 227, 228, 244, 290, 296, 299, 300,303,324,330,331,335,337, 342, 343, 468, 494, 600.
Velius Longus 329.
Veranius 312,317,327.
Veratius Pontificalis 330.
Vergilius Maro 8. 11,25,54, 40. 54. 48. 63, 65, 68, 70, 73,107. 112. 123,124,132, 198, 186, 190. 218,231,237,247,264,269,311. 317,245, & deinceps uſque ad pag.488, deinde, 557,572,584. 567, 594, 682.
Verrius Flaccus 190, 195.
Verus Cloatius inordinatorum (ἀτάκτων) libro ſecundo 329. libro quarto 309. 311. 312. libro à Græcis tractorum 308.
Umbro 226.
Xenagoras in tertia hiſtoria 436.
Xenon primo Italicon 192.

CAPUT XIII.

DE CLAUDIO CLAUDIANO, & RUTILIO.

Claudiani ætas. 1. *Poemata varia*. 2. *Editiones*. 3. *Rutilii itinerarium*. 4.

I. CLAUDIUS CLAUDIANUS Alexandrinus, quem Blondus ridicule pro Hiſpano, Lud. Morerius in Lexico & Nic. Chorerius pro Gallo; Landinus, Petrarcha, Politianus & P. Collutius pro Florentino perperam venditarunt, ſub Theodoſio M. ſed maxime ſub ejus filiis Honorio & Arcadio floruit, à quibus (*b*) Statua eſt honoratus, poeta floridus & amœniſſimi ingenii, ſed Auguſtino lib. 5. cap. 26. de Civ. DEI teſte à Chriſti nomine alienus, qui ſi Oroſium VII. 35. audimus, *paganus pervicaciſſimus*.

(a) *Lege*, Tarquitius Tuſcus.

(b) Vide Barthii Adverſaria lib. 49. cap. 1. & 19. Et varia de Claudiano collecta in parte 13. Animadverſionum Thomæ Crenii.

mus (a) & Paulo Diacono lib. 12. judice *poeta eximius ſed infidelis*. Unde Barthio qui lib. 1. Adverſar. c. 7. & in notis p. 1070. Chriſtianum cum Chriſtophoro Landino facere non dubitat, adſentiri haùd poſſim. * De patria & religione Claudiani bene Nic. Antonius lib. 3. Bibl. vet. Hiſpanæ cap. 5. *Claudianus poeta celeberrimus, Theodoſii filiorum æqualis, inprimis remittendus eſt Ægyptiæ ſuæ genti & Alexandriæ urbi, quam ejus patriam cum Apollinaris Sidonius* (b) *qui Carmine ad Felicem eum* Peluſiaco ſatum *dixit* Canopo, *tum Svidas in* Κλαυδιανὸς, *cæterique ab iis noviores* (c) *laudant. Florentini quidem cives* (d) *arrogant urbi ſuæ parentem ejus, ſive originem, nullo autem vetuſtatis documento. Aliis* (e) *Ægyptium cum natalibus, Florentiæ habitaſſe excidit. Genere tandem Hiſpanus audit apud Blondum* (f), *cui ſtatim credidit noſter Taraſa dum Theodoſii res perſequitur in tractatu ſuo de Hiſpaniæ regibus* (g) *eaque res jam aliquibus videtur maxime certa, ex quo Pſeudo Chronico Dextri Toletani fuit inſertum:* Claudianus poeta ex Hiſpania oriundus Romæ floret. *Poetæ originem civi ejus & æquali Dextro crederemus utique: novitio & abortivo Toletanæ*

* (a) Guil. Caveus V. C. parte 2. Hiſt. litterariæ Scriptor. Eccleſiaſt. ait hinc jure aliquem inferre poſſe, *quod Claudianus ſcriptis editis fidem Chriſtianam oppugnaverit, etiamſi in iis, quæ ſuperſunt, nulla veſtigia deprehenduntur*. Sed argumentum hoc ab Oroſii verbis petitum levius, quam ut eo facile duci ſe quis patiatur. Chriſtianum Poetam hunc Claudianum plerique ſuſpicati ſunt ex his quæ de Theodoſio ſcripſit:

O nimium dilecte DEO, cui militat æther,
Et conjurati veniunt ad claſſica venti.

Ita enim verſus ejus afferuntur ab Auguſtino, Oroſio, Paulino Petrocorio, Paulo Diacono & junioribus infinitis, licet Poetæ ipſius verba fuerint hæc:

O nimium dilecte DEO, cui militat alto
Æolus, & rapidi veniunt ad claſſica venti.

(b) Emendandus hinc Volaterranus libro XIV. Commentar. Urban. p. CXLIX. b. ubi de Poeta Claudiano: *Sed Poſſidonius* (lege: *Poeta Sidonius*) *qui fuit Claudiani familiaris, dicit Peluſiacum genitum Canopi* (lege *Peluſiaco Canopo.*)

(c) Parrhaſius in Claudiani vita, Petrus Crinitus cap. 86. de poetis Latin. Bergomenſis lib. 9. Chronic. Sabellicus ennead. 7. lib. 9. Vadianus de Poetica, Vives ad Auguſtin. de Civ. Dei lib. 5. c. 26. Petrus Mexia in vita Theodoſii, Salmaſius præf. in exercit. Plin. & alii à Barthio laudati in ſua edit. *HanKius* de Rom. rer. ſcriptoribus pro quo male apud Nic. Antonium pag. 201. excuſum *StancKius*.

(d) Petrarcha, Politianus, Landinus, Collatius, apud Barthium in Claudiani vita, quos taxat Jo. Lud. Braſſicanus notis ad Politiani nutritiam. Et fortaſſe, ſi Franciſcum Bivarium notis ad Pſeudo Dextri Chronicon pag. 415. audimus, laborant æquivoco. Habuit enim in amicitiis Claudianus ſibi conjunctiſſimum *Florentinum* V. Clariſſ. cujus apud Græcos de re ruſtica libri leguntur, & ad quem libros III. de raptu Proſerpinæ ipſe dedit: Exſtat etiam elegia ſub utriuſque nomine, cujus initium: *Oria ſopitis ageret cum cautibus Orpheus*. Inde factum eſt ut unus idemque crederetur Claudianus & Florentinus, & hoc quaſi prioris à patria cognomen.

(e) Bergomenſis lib. 9. Hartmannus Schedelius in Chron.

(f) lib. 7. Romæ triumphantis.

(g) Hiſpan. illuſtratæ tom. 1.

letanæ urbis partui cras credemus. Sed neque hic ſubſtitit thraſonica mentiendi audacia. Nam quod ante aliquot annos erumpere fecit è lethæa abyſſo Gregorius Argaizius Lucronienſis Benedictinus, Hauberti Hiſpalenſis Chronicon, patriam quoque Claudiani apud nos conſtituit ad A. 391. n. 1. Claudianus Poeta Juliobrigæ natus, Romæ floret. *Quod interpretatur Argaizius Lucronienſis*, Juliobrigæ, id eſt, Lucronii; *ut hinc verti in dubium poſſit, inventoriſne Antonii Lupiani, an ſcholiaſtis Argaizii Haubertus ita primum conceptus fuerit. At egregiam ſe navaſſe operam in re comprobanda, tam Bivarius, quam idem Argaizius putant, quod Hiſpaniæ laudes apud Claudianum ſæpius recurrentes collegerint. Cum vere id Hiſpanis Imperatoribus Arcadio & Honorio, Auguſtæque familiæ, urbane & obnoxie, ne dixerim adulatorie datum fateri ſatius ſit. Adeo ut ex his qui ethnicum & idolorum cultorem cum Auguſtino & Oroſio Claudianum jure credunt, non nemo exiſtimet carminis illius in Chriſti laudem, quod incipit*; CHriſte potens rerum, *auctorem quoque eum fuiſſe in Chriſtiani Imperatoris gratiam compoſiti, quemadmodum de Triboniano dicitur, tam recta & plura de religione Chriſtianorum in Pandectis Juſtiniani, Imperatoris Chriſtiani, quantumvis paganum inſeruiſſe*. Claudianum Poetam, Claudiani Philoſophi, cujus Eunapius meminit, filium eſſe ſuſpicatur Barthius in notis p. 105. Hoc Poeta inprimis delectatus eſt Caſp. Barlæus ut ipſe teſtatur his verſibus Tom. I. Poematum pag. 417.

Te ſequimur, Phario vates celebrate Canopo,
Solaque laus noſtri carminis umbra tui eſt.

Statii infinitis locis æmulatorem Claudianum notat Barthius T. 1. ad Statium p. 352. Barthius idem recte paganum agnoſcit in notis ad Claudian pag. 204. licet & ipſe alibi & alii plerique Chriſtianum ſuſpicati ſunt ex his, quæ de Theodoſio ſcripſit adverſus Eugenium & Arbogaſten feliciter pugnante A.C. 394. præcipue ut verſus illi afferuntur ab Auguſtino V. 26. de Civitate DEI, Oroſio VII. 35. & aliis Chriſtianis. Inſcriptionem ſtatuæ Claudiano poſitæ, quæ exſtat in Mazochii inſcriptionibus pag. 8. & apud Gruterum pag. CCCXLI. 5. à Pomponio Læto (perinde ut L. Cuſpidii teſtamentum) ex ingenio confictam putant auctores Diarii Veneti, Giornale de' letterati d'Italia T. XXII pag. 400. Traditur illa reperta Romæ in domo Pomponii Læti in Quirinali in tabula marmorea A. 1493. atque ita ſe habet: *Cl. CLAUDIANO V. C. tribuno & notario inter ceteras vigentes artes prægorioſiſſimo Poetarum, licet ad memoriam ſempiternam carmina ab eodem ſcripta ſufficiant, adtamen teſtimonii gratia ob judicii ſui fidem DD. NN. ARCADIUS & HONORIUS feliciſſimi*

Digitized by Google

ciſſimi ac doctiſſimi Imperatores ſtatuam in foro Divi Trajani erigi. collocarique juſſerunt.

Εἰν ἑνὶ Βιργιλίοιο νόον καὶ μοῦσαν Ὁμήρου
Κλαυδιανὸν Ῥώμη καὶ Βασιλῆς ἔθεσαν.

Comitem Orientis fuiſſe Claudianum, eſſeque eum ipſum ad quem exſtat lex 2. Cod. Theodoſ. de Judæis, Cœlicolis & Samaritanis, putat Seldenus lib. 2. de jure Nat. & Gent. cap. 3. Atqui in editis tantum vocatur Claudius, ut Gudius ad Gruterum annotavit.

II. Exſtant (*a*) ejus. 1. *De* (*b*) *Olybrii & Probini fratrum Conſulatu Panegyricum ſcriptum* A. Chriſti 395. * Panegyricos Claudiani etiam Plinii Epiſtolis ſubjecit H. Stephanus A. 1591. 12.

8. *In Conſulatum Mallii Theodori* A. C. 399

10. 11. *In Conſulatum duplicem Flavii Stiliconis* Libri III. & liber *de bello Getico* ſive Pollentino, hoc eſt prælio, quo Alaricum Stilico ad Pollentiam profligavit. Confer Barthii notas p. 182. 184. & Thomam de Pinedo ad Stephanum Byz. in Πόλλεντια pag. 558. ubi adulatorii dedecoris exemplar in hoc Claudiani poemate exſtare ait.

7. *De bello Gildonico* quod Conſulatu quarto Honorii geſtum eſt *liber*, cujus altera pars vel potius liber ſecundus deſideratur.

13. *Panegyris Serenæ Reginæ*, Conjugi Stiliconis dicta.

14. *Palladii & Celerinæ Epithalamium* à milite Claudiano ſcriptum.

3. 4. 12. *Conſulatum tertium & quartum & ſextum Honorii Auguſti* tria Panegyrica, A. C. 395. 398. 404. * *In Conſulatum quartum Honorii* Auguſti commentario illuſtravit V. C. Jo. Caſp. Kuhnius Argentor. 1707. 4. Mariangelus Accurſius diatriba in Auſonium, proferens locum ex Claudiano in ſextum Honorii Conſulatum, teſtatur ſe ex vetuſtis exemplaribus hunc Poetam, dum Germaniam Sarmatiaſque peragraret, ſeptingentis fere mendis inter equitandum eluiſſe.

5. 6. *In*

(a) De Claudiani ſcriptis atque editionibus conſulendus Polycarpus Leyſerus in hiſt. poetarum & poematum medii ævi Halæ 1721. 8. p. 17. ſeq.

(b) Numeri quos ſingulis poematis præmiſſos vides, reſpiciunt ordinem editionis Nic. Heinſii. Cæterum primum hoc eſſe inter ea quæ latino carmine Claudianus edidit, Barthius probat ex Epiſt. 4. ad Probinum.

Romanos bibimus primum te Conſule fontes,
Et Latia ceſſit Graja Thalia togæ.

Equidem de Græcis hujus Poetæ ſcriptis nihil exſtat præter pauca quædam ex Anthologia inedita producta à Salmaſio ad Hiſt. Auguſtam & fragmentum Gigantomachiæ, de quo vide etiam Bembi Epiſtolas pag. 429. ſeq. & duo Epigrammata de Cryſtallo. Ad Epigrammata neſcio quis in margine notavit eum origines Tarſi, Anazarbi, Beryti, atque Nicææ ſcripſiſſe Οὗτος ὁ Κλαυδιανός ἐστιν ὁ γράψας τὰ πάτρια Ταρσοῦ, Ἀναζαρβοῦ, Βηρυτοῦ, Νικαίας. Vide Allatium de Georgiis p. 362.

5. 6. *In nuptias Honorii Auguſti & Mariæ* Carmen Heroicum, cum quibuſdam feſcenninis, Alcaico & Anacreontico verſuum genere.

15. *Raptus Proſerpinæ Libri III.* ad (*a*) Florentinum, quod opus eximium fatis prohibitus Poeta non videtur ad umbilicum perduxiſſe. Hos libros poſt *Janum Parrhaſium* Mediolan. 1500. fol. & 1505. 4. Pariſ. 1517. 4. Baſil. 1539. 4. uberius commentariis illuſtravit *Nic. Biſſius*, Nobilis Bergomenſis, quibus vitam Poetæ præmiſit Mediolani 1684. fol. * Hoc poema & alia quædam Claudiani *Gallico* carmine feliciter reddidiſſe Franc. Pipinum ſcripſit Franc. a Cruce Cenomana Bibl. Gallicæ pag. 102. Italico carmine donavit etiam Marcus Antonius Cinucci, Senenſis A. 1542. quanquam lucem demum vidit Venet. 1608. 8. recuſum (*b*) Senis 1715. 8. Anglice nuper reddidit Hugheſius Londini 1715. *Gaufridi Viteracenſis* commentariis in hos libros uſus eſt Theodorus Pulmannus. Exſtat etiam raptus Proſerpinæ Claudianeus ex veteri editione in 4. ſine anni notatione & loci.

16. *Gigantomachia* (*c*) quam Græco etiam carmine deſcripſit Claudianus, ex quo verſus quosdam profert Arſenius Monembaſiæ Archi-Epiſcopus in Apophthegmatis Græce editis Leonique Decimo ab auctore dicatis p. 137. b. & ex eo Barthius in notis ad Claudian. 958. Nic. Heinſius p. 236. Ceterum Gigantomachiæ quoque latina pars extrema deſideratur, quæ è Græco translata vel ab ipſo Claudiano, vel ut Nic. Heinſius pag. 241. ſuſpicatur, ab alio temporum iſtorum ſcriptore. Idem quoque ſibi perſuadet de Epiſtola ad Hadrianum & Idylliis nonnullis qualia Phœnix, hiſtrix, torpedo, Nilus & Magnes. *Ut enim aliquid Claudianeum*, inquit, *in illis facile agnoſcas, ita languent numeri plerumque* &c. *Nec acceſſerim iis qui ſeni & effœto iſta excidiſſe opinantur.*

17. *Epiſtolæ IV.* ad Hadrianum, Serenam, Olybrium & Probinum. *Tria* item *Epiſtolia* ſive *Epigrammata* ad Gennadium ProCOS. Æternalem & Maximum, quorum duo poſtrema Nic. Heinſius inter ea quæ Claudiani haud videntur rejecit.

18. *Epigrammata & Poematia XLVII.* hoc eſt *Idyllia VII.* Phœnix, hyſtrix, torpedo, Nilus, Magnes, Aponus & Pii fratres.

(a) Si Gyraldum ſequimur, hic eſt Florentinus cujus fragmenta occurrunt in Græcis Geoponicis.

(b) Giornale de' letterati d'Italia Tom. 26. pag. 280.

(c) Hieron. in Eſaiæ XXVII. *Pulchre quidam Poeta in Gigantomachia luſit: Quo fugis Encelade? quaſcunque acceſſeris oras, ſub Jove ſemper eris*. Reſpicit iterum in Amoſi V.

Digitized by Google

tres. Tum *Epigrammata* de mulabus Gallicis, de ſene Veronenſi, de apro & leone, deſcriptio armenti, de concha, de cryſtallo, ſeptem latina & bina Gæca (ex libro IV. Anthologiæ) Græcum itidem εἰς μιμάδα γηράσασαν (al. μαχλάδα, confer Jac. Gronovii notas ad Arrianum de Alexandro p. 198.) εἰς δοῦλον συντιθέντα παρ' αὐτῇ. De Polycaſte & perdice. De Zona equi regii miſſa Honorio à Serena Regina. De Zona miſſa Arcadio. De chlamyde & frenis. De freno, phaleris & cingulo equi, Honorio à Serena miſſis. Deprecatio ad Alethium quæſtorem. In Curetium duo Epigrammata. In Jacobum Magiſtrum equitum. * Claudiani *Phœnicem* cum ampliſſimo commentario ab Ignatio Bracci vulgatum Italice Maceratæ A. 1622. laudat Creſcimbenius in Hiſtoria Poeſeos Italicæ lib. V. pag. 362. Ad *biſtricem* conferendus Ez. Spanhemius notis ad Callimachum pag. 199. *De fontibus Aponi*, habetur etiam inter ſcriptores de balneis Venet. 1553. fol. Leo Allatius de Georgiis pag. 362. teſtatur in MSto Epigrammatario Græco ad Claudiani Græca Epigrammata notari in margine: ὅτι ὁ Κλαυδιανός ἐστιν ὁ γράψας τὰ πάτρια Ταρσοῦ, Ἀναζάρβου, Βηρυτοῦ, Νικαίας. Hiſce Heinſius ſubjicit, Claudiano ut ipſe quidem putat minime tribuenda: In podagrum. Ad Æternalem. Ad Maximum qui mel miſit. Rimanti telum ira facit, ſive de iracundo. De locuſta fragmentum. De balneis Quintianis. In Theodorum Mallium & Hadrianum. Deſcriptionem portus Smyrnenſis. Deſcriptionem Inſulæ ſive, *Eſt in conſpectu longe locus*. De quadriga marmorea. Fragmentum duorum verſuum: *Sordidus ex humeris* &c. De paupere amante bina Epigrammata. In ſepulcrum ſpecioſæ. De birro caſtoreo. Carmen paſchale: Εἰς τὸν Σωτῆρα. Εἰς τὸν δεσπότην χριστόν. Laus Chriſti. Miracula Chriſti. In Sirenas. Ex his *Carmen paſchale*, *laus Chriſti* (a) *& miracula Chriſti* alterius Claudiani (Mamerci) vel S. Damaſi Papæ ſunt, etſi Barthio aliter viſum, qui Poetam noſtrum ut diximus accenſet Chriſtianis. * De Carmine paſchali, laude CHriſti, miraculiſque CHriſti, quæ S. Damaſum fortaſſe auctorem agnoſcunt, vide Martium Mileſium Sarazanium ad carmen nonum Damaſi pag. 167. Cum notis G. B. Speltini prodierunt etiam Erfurti 1501. 4. in collectione poematum Speltini. Ab eodem Barthio p. 1071. ſeq. tria afferuntur Epigrammata, *de aquila*, *laus Liberi* & *in Marcum*, quæ Claverius primus ediderat, & Barthius tertio excepto non indigna Claudiano arbitratur.

(a) In quibuſdam Codicibus Damaſi nomen præferre ait Colomeſius ad Gyraldum de poetis p. 259. Damaſo etiam tribuit Antonius Delrius in calce conjecturarum ad Claudianum.

2. & 9. *In Rufinum* (*a*) *libri II. & totidem in Eutropium Eunuchum*. Denique hiſce Claudiani ſcriptis ſubjici ſolent *laudes Herculis* ab Anonymo Poeta Heroico carmine decantatæ. Ut omittam epigrammatia in Nic. Heinſii notis p. 274. 275. vulgata, quæ inſcribuntur de Dulcio, de Hippopotamo. Quæ in menſa de Sardonyche lapide, & Euclerius Comes. * In Codice Vaticano Nic. Heinſius reperiſſe ſe teſtatur *Epithalamium Laurentii*, Claudiano indignum, verſuum LXXXVII. *De liberalibus*, VI. verſuum. *Laudem Martis*, verſuum XII. *De Junonalibus*, III. verſibus & quidem mutilis.

III. Editio Claudiani princeps Veneta A. 1470. laudatur à Thoma Dempſtero notis ad Corippum: Vicentina Anni 1482. uſus Nic. Heinſius. Has demum inſecuta Parmenſis Angeli Ugoleti 1493. 4. & Vicentina altera 1498. fol. *Pontici Virunii* Tarviſini, ſive Bellunenſis potius commentarios memorat auctor additionum ad Trithemium. Cum notis *Jo. Camertis* prodiit Claudianus Viennæ 1510. 4. Neuter inſpectus Nic. Heinſio, vel qui eos pag. 1360. Adverſariorum videre optabat Barthio. Sine commentariis poſtea Claudianus excuſus ap. Aldum A. 1523. 8. tum eadem forma Pariſ. 1530. Baſileæ 1534. apud Mich. Iſingrinium, caſtigatus inſigni Studio Mich. Bentini, & *Jo. Honteri* Coronenſis. Florent. 1549. Lugduni 1551. & ibid. A. 1548. 12. Porro ex Theodori Pulmanni recenſione cum M. Antonii Delrionis notis, Antvverp. ap. Plantin. 1572. 1585. 1596. & deinde ſæpius, 12. Cum Stephani Claverii (*b*), Parrhaſii & Delrionis notis & Jo. Tornorupæi (*c*) commentario ad carmen de tertio, & quarto Conſulatu Honorii Pariſ. 1602. 4. Cum *Thomæ Dempſteri* annotatis, Flexiæ 1607. minore forma, non magnæ rei, Heinſio judice, qui uberiorem ejusdem, quem promiſit, commentarium luce donatum haud eſſe annotat. Cum obſervationibus Barthii vix viginti annos nati prioribus Hanov. 1612. 8. Ceterum præſtantiſſimæ Claudiani editiones ſunt Heinſiana cum Nic. Heinſii (*d*) notis Lugd. Bat. 1641. 12. Barthiana

(a) De hoc Rufino uti de Eutropio quoque fuſe *Zoſimus* libro V. Ceterum fallitur Auctor pandectarum Brandenburg. qui T. 1. p. 76. *Alani Anti-Claudianum* oppoſitum eſſe Claudiani Rufino, cum ſit poema Theologico Philoſophicum, quod inſcribitur Anti-Claudianus h. e. poema Claudianeis haud inferius, perinde ut [illegible] eſt [illegible].

(b) Cluverius typographi vitio vocatur in Actis erudītor. Anni 1655. p. 557.

(c) *Joannis Tornorupæi*, non indocti, & admodum induſtrii lucubrationes in Claudianum deſiderare ſe ſcribit *Barthius* ad Statium Tom. 3. pag. 392.

(d) In Heinſium Poetarum latinorum Æſculapium iniquior Jacobus Gronovius in Exercitationibus de Juda pag. 173. teſtatur ſe ex auctione Heinſiana redemiſſe quinque exemplaria Claudiani, quibus omnes collationes MStorum codicum vir ille doctus commiſerat.

Digitized by Google

na cum commentario ſive ſecundis curis (a) Caſp. Barthii Francof. 1650. 4. Neque recuſa eſt hæc editio A. 1654. ſed novum tantum, ut ſolet à Bibliopolis fieri, titulum præfixum oſtentat. Recenſendam ſibi ſumpſit Barthius Raphelengianam editionem omnium tum emendatiſſimam: à Joſepho Scaligero, ut perſuaſum eſt viris eruditis, caſtigatam. Schreveliana cum notis Variorum, Amſtel. 1659. 1665. 8. & denique Pariſienſis cum interpretatione & notis Gvilelmi Pyrrhonis in Academia Cadomenſi doctoris Eloquentiæ in uſum Delphini 1677. 4. * De altera ſe editione Claudiani cogitaſſe *Nic. Heinſius*, qui XXXVIII. Codices MSS. & editiones plurimas inſpexit, teſtatur in litteris ad Sirmondum datis Holmiæ 1650. Tom. IV. Operum Sirmondi pag. 726. *quòd & negligentiorem ſe præſtitit typographus me abſente, & egò quoque dum libris deſtituor, nimis præcipitarim has curas*. Sed neque poſteriores illæ Heinſii curæ, uti nec Delrii, vel Claverii, aut Dempſteri uberiores in Claudianum lucubrationes viderunt lucem, uti nec annotationes *Hieronymi Suritæ*, quas Cæſarauguſtæ ſervant Carthuſiani, nec *Bartholomæi Morlani* notæ indexque locuples, & accuratus. Leonardum Digges Londinenſem Claudiani Poemata de Latino in *Anglicanum* ſtylum vertiſſe teſtatur Antonius Wood in Hiſtoria, & Antiquitatibus Univerſitatis Oxonienſis Tom. 2. pag. 64. *Italica* metaphraſi nuper donavit *Nicolaus Beregani*, Poeſie di Claudio Claudiani, tradotte da Nicola Beregani, Nobile Veneto, con l'annotazioni ſopra l'erudizioni, favole, iſtorie antiche &c. aggiontovi l' argumento ad ogni poema, Venetiis 1716. 8. duobus Voluminibus. De aliis hujus viri nobiliſſimi poematis, & lucubrationibus vide ſis Diarium Hagenſe Journal literaire Tom. IX. pag. 474.

IV. CLAUDIUS RUTILIUS NUMATIANUS Gallus, Vir Conſularis urbique præfectus, & Magiſter officiorum, ſive Magiſter palatii, Theodoſio juniore imperium tenente Anno Urbis ut ipſe innuit MCLXIX. h.e. Anno Chriſtiano (b) CCCCXVI. ſcripſit de *reditu ſuo*, ſive *Itinerarii* libros II. Verſibus elegis, ad Rufium Venerium Voluſianum, in (c) præfectura Urbana ſucceſſorem. Poſterioris libri maxima parte amiſſa, quæ hujus inſignis Poematis ſuperſunt primus edidit poſt Petrum Summontium, qui Neapoli vulgaverat, Jo. Baptiſta Pius, inſcripſitque: *Poema*

(a) Pag. 182. Barthius ait ſe peculiari volumine daturum fuiſſe commentarium in libros de laudibus Stiliconis toto ſuo in Claudianum opere ampliorem. Idem T. 1. in Statium pag. 434. queritur ſuam Claudiani editionem minus emendate prodiiſſe.

(b) Confer Scaligeri prolegomena ad Euſebium,

(c) Sirmond. ad Sidonium p. 103. & 17.

Poema (a) *de laudibus Urbis*, *& Etruriæ*, *& Italiæ*, Bononiæ 1520. 4. in ædibus Hieronymi de Benedictis, ac dicavit Leoni Pontifici, præmiſſo carmine elegiaco non ineleganti. Onufrius deinde Panvinius Rutilium à Gabriele Faerno recenſitum adjecit commentariis ſuis de urbe Imperio & civitate Romana Venet. 1558. & Paris. 1588. 8. Joſias Simlerus additis Onufrianæ & Bononienſis edit. variis Lectionibus prælo iterum ſubjecit Baſil. 1575. 12. una cum Æthici Coſmographia aliiſque quæ ſupra in Mela indicavi. Hinc Joſephus Caſtalio ſuis adnotationibus illuſtratum caſtigatius edidit Romæ 1582. 8. Petrus quoque Pithœus inter poemata vetera Pariſ. 1590. 12. recenſuit & paucas quaſdam emendationes ſubjunxit. Porro Lugduni A. 1616. cum Theodori Sizmanni animadverſionibus recudi curavit Juſtus Zinzerlingius. Quem ſecutus Caſpar Barthius addito Commentario primus in Germania edidit Francofurti 1623. 8. Denique Vir Cl. Theodorus Janſonius ab Almeloveen in elegantiſſima ſua hujus Poetæ editione omnium hactenus memoratorum caſtigationibus, & notis, animadverſiones eruditiſſimi Græyii propriaſque addidit Amſtelod. 1687. 12.

RUTILIUS ipſe de ſe v. 21. & 157. ſeq. Lib. 1. & 563. ſeq. de ætate ſua lib. 1. v. 135. & de parente ſuo prætore Tuſciæ v. 173. ſeq. Scripſit Poema ſuum ad Rufium Venerium Voluſianum Albani F. in præfectura Urbana ſucceſſorem. Confer lib. 1. v. 417. & Chriſtoph. Brovverum ad Venantium Fortunatum carm. lib. III. 8. pag. 67. Huic ut videtur Rutilio inſcripta Comœdia Querolus ad Plautinæ Aulụlariæ exemplum compoſita, incerto auctore: Pro Claudio Rutilio Numatiano alii malunt Munatianum. Vide Voſſium de Hiſt.& poetis Latinis. Poſterioris Libri de reditu ex Gallia in Urbem, maxima pars amiſſa eſt. In celebranda lib. 1. v. 47. ſeq. Roma, Claudiani veſtigiis inſiſtere notatur à Barthio VI. 12. Adverſ.

CA-

(a) Volaterranus auctor eſt Rutilii poema inventum ſua ætate in cœnobio Bobiano: A Joſepho Queſnello autem perperam recentioribus Poetis Italis annumeratur in Catalogo Bibl. Thuanæ. Ceterum Ethnicus fuit Rutilius, & in Judæos, ac Chriſtianos non obſcure invehitur, Monachos præcipue acriter perſtringit lib. 1. v. 383. ſeq. 439. ſeq.

CAPUT XIV.

DE SYMMACHO & SIDONIO Apollinari.

*Symmachi ætas. 1. Epiſtolæ. 2. Editiones 3. Ætas Sidonii. 4. Carmina 5. Epiſtolæ. 6. Editiones 7. * Indices eorum, ad quos ſcripſere Symmacus & Sidonius. 8.*

I. Q. AURELIUS SYMMACHUS Romanus, Vir Conſularis & præfectus Urbis, cauſæ gentium adverſus Chriſtianos pertinax & ingenioſus aſſertor Valentiniani II. Theodoſii & filiorum tempora ingenio ſuo illuſtravit, inter præcipua, Ammiano judice (a), Exempla doctrinarum & modeſtiæ numerandus. Perdita ejus Oratione in Vettium Agorium (b) prætex-

(a) Lib. XXVIII. cap. 4. Laudat Symmachum Socrates V. 14. Hiſt. Eccleſ. Auſonius Epiſt. 17. Macrobius lib. V. c. i. *Quatuor ſunt genera dicendi, copioſum in quo Cicero dominatur, breve in quo Salluſtius regnat, ſiccum quod Frontoni adſcribitur, pingue & floridum in quo Plinius Secundus quondam, & nunc nullo Veterum minor noſter Symmachus luxuriatur.* Symmachos alios ab Epiſtolarum ſcriptore ita diſtingues ex Reineſio Epiſt. ad Boſium p. 133. 141. Sirmondo ad Sidonium p. 34. & ad Ennodii VII. 25. Jac. Gothofredo in proſopographia Codicis Theodoſ. p. 386. Petro Relando in faſtis conſularibus &c. [1] L. Aurelius Symmachus qui Conſul fuit cum Gallicano A. C. 330. [2] L. Aurelius Avianus Symmachus præfectus Urbi A. C. 364. De hoc Valeſius ad Ammiani XXI. 12. p. 282. ſeq. [3] Hujus filius, ſcriptor Q. AURELIUS SYMMACHUS, Romanus, ProCos. Africæ A. C. 370. Conſul A. C. 391. & Præfectus Urbis A. C. 384. in qua præfectura urbana Epiſtolas ad Imperatores libro decimo comprehenſas exaravit & Pontificem etiam fuiſſe obſervat Juretus ex Epiſt. lib. I. 41. 45. II. 36. & IX. 99. Hinc fortaſſe *virum religioſum* appellat Radulphus Ardens, licet illud etiam elogium potuit mereri, quod pro ſuæ cultu religionis ſummis eloquentiæ viribus decertavit. Vitam hujus Symmachi in *Jo. Philippi Parei* gratiam compoſuit *Jacobus Gothofredus*, qui eam Lexico Symmachiano, electis, & Calligraphiæ Symmachianæ præfixit Neapoli Nemetum 1617. 8. [4] Q. Flavianus Memmius Symmachus, noſtri filius unicus, præfectus Urbi A. C. 415. [5] Q Aurelius Symmachus Conſul A. C. 446. cum Aetio tertium Conſule. [6] Q. Aurelius Memmius Symmachus (ſuperioris nepos fortaſſe) qui Conſul fuit A. C. 485. pater Ruſticianæ, ſecundæ Boethii uxoris. Ad hunc Symmachum data Epiſtola 31. Alcimi Aviti, nec non Ennodii lib. VII. 25. [7] Hujus nepos Q. Aurelius Anicius Symmachus Conſul cum Boethio filio A. C. 522. Symmachus Græcus ſcriptor ἐν πρώτῃ νίκτῃ citatur à Tzetza ad Lycophronem: Idem fortaſſe quem laudant Schol. Ariſtophanis Etymol. M. in βλιμάζειν, & Svidas in ἁμαξία & πταίρειν. De Symmacho Samaritano, Græco librorum ſacrorum Vet. Teſt. interprete dixi lib. 3. Bibl. Græcæ cap. 12. §. 10. Hujus ut opinor Symmachi (non noſtri Q. Aurelii) imitatorem Helvidium vocat Gennadius c. 32. de ſcriptor. Eccl. ideo nempe quod Mariam conjugio junctam fuiſſe contendens, ad Symmachi Ebionitæ errorem propius accedere viſus fuit. Symmachi Medici, centum comitati diſcipulis mentio apud Martialem V. 9. VI. 70. VII. 17. Alius Symmachus ὁ λογογράφος, Senator, Prætoris Symmachi F. qui memoratur Olympiodoro apud Photium Cod. LXXX. pag. 114. Alius Symmachus Papa Romæ urbis ab A. 498. ad 514. Symmachus alius Attaliæ in Lydia Epiſcopus, qui interfuit Synodo Epheſinæ A. C. 449.

(b) De hoc Agorio vide Sponii Miſcell. p. 149.

tatum cujus meminit lib. 1. Epiſt. 52. aliisque ſcriptis. Exſtant II. *Epiſtolarum ad diverſos libri* X. poſt ejus obitum editi a filio Q. Flavio Memmio Symmacho V. C. quorum liber poſtremus Plinii junioris imitatione exhibet Epiſtolas ſcriptas ad Imperatores. Hujus libri Epiſtola LXI. eſt celebris illa *relatio pro ara Victoriæ* (*a*) Valentiniano oblata, ſed fructus expers, & ab Ambroſio Prudentioque valide confutata. * *Relationis* Symmachi *pro ara Victoriæ* A. C. 384. Valentiniano oblatæ meminit S. Proſper de promiſſionibus p. 102. his verbis: *Theodoſii vero religioſi Principis imperio per Jovium & Gaudentium Comites omnia templa expoliata, quæ vana ſigmenta quis noſtrum permittitur ignorare? Cui Symmachus ille mirabili eloquio & ſcientia præditus, tamen paganus, præconio laudum in conſiſtorio recitato, ſubtili arte qua valuit, aram victoriæ in Senatu reſtitui Chriſtiano, ut noverat, Principi intimavit. Quem ſtatim a ſuis aſpectibus pulſum in centeſimo lapide rhedæ non ſtratæ impoſitum ea die manere præcepit.* Vide & notas Benedictinorum ad S. Ambroſium T. 2. pag. 825. ſeq. Prudentius 1. in Symmach. v. 633.

O linguam miro verborum fonte fluentem
Romani decus eloquii, cui cedat & ipſe
Tullius, has fundit dives facundia gemmas,
Os dignum æterno tinctum quod fulgeat auro
Si mallet laudare DEum ...

Alia in Symmachi laudem v.647. ſeq. & præfat. lib.2. v.55.ſeq. & lib. 2. v. 19. 91. 645. 760. ſeq. Dictionis ejus floridam & rotundam brevitatem his verbis laudat Alanus in Anti-Claudiano lib. 3. p. 167.

Symmachus in verbis parcus, ſed mente profundus,
Prodigus in ſenſu &c.

Sed Eraſmus in Ciceroniano, *Symmachum admirentur*, inquit, *quibus ſtudio eſt moleſte potius quam bene dicere*. Olaus Borrichius in conſpectu præſtantiorum auctorum latinæ linguæ p. 22. de Symmacho: *Stylus non raro offendit aures melioribus ſæculis adſuetas*. Ita enim legendum, non *oſtendit*.

III. Prima Symmachi editio Argentinenſis, 1510. 4. cui additæ Epiſtolæ Magni Turci, interprete Laudino equite Hieroſolymitano; quam qui curavit non levi errore noſtrum cum Symmacho Boethii ſocero confudit. Sed hoc mox emendatum eſt in edit. Baſil. 1549. 8. Ab eo tempore triumviri clariſſimi egregiam Symmacho operam navaverunt *Franciſcus Juretus*, *Jacobus Le-*

ctius

(a) Confer. Nic. Antonii Bibliothecam veterem Hiſpanam part. 1. p. 170. Gallice utramque Symmachi, & Ambroſii orationem vertit Giryus.

Digitized by Google

ſtius, & *Caſpar Scioppius*. Jureti editio lucem adſpexit Pariſ. 1580. Jac. Lectii notæ Juretianis adjunctæ Genev. 1587. 1599. 8. Symmachus iterum ex recenſione Jac. Lectii 1601. ad fanum S. Gervaſii 12. Jureti notæ auctiores habentur in edit. Pariſ. 1604. 4. Cum Scioppii (*a*) notis prodiit Symmachus Moguntiæ 1608. 4. Denique Philippus Pareus Symmachum aliquoties recenſuit, electa Symmachiana, & Symmachianum Lexicon adjecit, Neapoli Nemetum 1617. 1628. Francof. 1642. 8. In Bibliotheca Jac. Oiſelii fuerunt Jo. Cabeliavii in Symmachum notæ MSS. Symmachum itidem caſtigavit Martinus Lipſius Juſti patruus, ut omittam Bonaventuram Vulcanium, qui Symmachi editionem promiſit præf. ad Iſidori origines. * Novam Symmachi editionem paravit etiam vir doctus *Chriſtianus Gueintzius*, Rector ſcholæ Hallenſis, cui ſuas in Symmachum obſervationes miſiſſe ſe teſtatur Reineſius pag. 244. Epiſt. ad Rupertum.

Pareus, Daumio judice, multis in locis Symmachum corrumpit potius, quam corrigit. Non contemnendam tamen operam poſuit in lexico, electis, & calligraphia Symmachiana. Prodierunt quoque Symmachi Epiſtolæ Lugduni Bat. 1653. 12.

IV. C. SOLLIUS APOLLINARIS SIDONIUS, patria non Arvernus, ut Savaroni viſum, ſed Lugdunenſis (*b*) Gallus, Chriſtianus, inter doctiſſimos ſuæ ætatis, Græce (*c*) non minus quam Latine peritus, & Poeta non abſurdus, poſt varios honores ſeculares, quibus Imperator Anthemius eum ornaverat, Anno Chriſti 472. electus Claromontanus Arvernorum Epiſcopus obiit A. C. 482. * Alius, & longe quam SIDONIUS antiquior, *doctus* ille *Apollinaris*, de quo Martialis IV, 87. & ad quem Pli-

(a) Scioppius ſuas in Symmachum animadverſiones ſurripuiſſe dicitur Oberto Giſanio. Vide vitam Scioppii confutationi fabulæ Burdonum præmiſſam pag. 161. ſeq. Philippi Parei litteras ad Toſſanum in monumentis Palatinis A. 1701. 4. Francofurti vulgatis parte 2. p. 463.

(b) Conſule Sirmondi notas p. 254. ſeq. qui etiam videndus de more illius ætatis, quo non contenti prænomine, nomine, & cognomine, quartum etiam adſciſcebant, vel quintum quoque. Sane in Epitaphio quod à Pithœo acceptum edidit Vir ſupra laudes Joſephus Scaliger VI. de emendat. temporum pag. 614. dicitur *C. Sollius Apollinaris Modeſtus Sidonius*.

(c) Hermolaus Barbarus, qui Sidonium Græcarum litterarum inſcitia notaverat, caſtigatur à Jo. Savarone pag. 258. ad Sidon. Porro hujus Sidonii amicus fuit Claudianus Mamertus, qui eum fratrem amantiſſimum, & eruditiſſimum virorum vocat, libroſque tres egregios de ſtatu animæ diverſo tempore ſcriptos (Barth. 53. 8 Adverſ.) illi dicavit, qui ejuſdem Barthii notis illuſtrati prodierunt Cygneæ 1655. 8. Idem Barthius 54. 3. huic Claudiano incerta conjectura tribuit librum ad Jovium qui legitur inter opera Paulini. In traſcurſu etiam notandus error Gvil. Crovvei, qui in elencho interpretum S. Scripturæ p. 65. Apollinarem Sidoninm confundit cum Apollinari Græco Pſalmorum Davidis Metaphraſte. Sidonium laudat Alanus lib. 3. Anti Claudiani p. 68.

nii Epiſtolæ II. 9. & V. 6. Alius quoque C. Sulpicius Apollinaris, Carthaginienſis, Gellio, qui doctorem illum audivit, ſæpius laudatus, cujus exſtant periochæ Comœdiarum Terentii, & Epigramma in Catalectis veterum Poetarum, quod in Virgilii Æneidem flammis ab auctore ſuo deſtinatam compoſuit. Huic Apollinari in diſciplinam datus eſt P. Helvius Pertinax, grammaticen etiam poſt eum profeſſus teſte Capitolino cap. 1. poſtea Imperator. De Apollinari, Sidonii Apollinaris (a) filio accurate Tillemontius Tom. 16. memor. Eccleſ. pag. 181. qui etiam de Sidonio ipſo præter editores Jo. Savaronem, & Jac. Sirmondum, & Theophilum Raynaudum in Sanctis Lugdunenſibus Tom. 8. opp. p. 81. ſeq. conſulendus omnino. Alios Apollinares veterum ſcriptis claros referre me memini libro V. Bibl. Græcæ cap. 16. Volumine VII. p. 660. ſeq. Alius *Sidonius* Moguntiacenſis Epiſcopus, ad quem Venantius Fortunatus lib. IX. carm. 9. Tom. X. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 582.

V. Exſtant ejus Carmina XXIV. quorum ſecundi, quinti & ſeptimi locum occupant panegyrici Romæ dicti Anthemio Auguſto A. C. 468. ſecundum Conſuli, Majoriano Auguſto ſub extremum Anni 458. & Avito Auguſto Socero A. C. 456. Carmini 14. Epiſtola ad Polemium, & carmini 22. Epiſtola ad Pontium Leontium proſa ſcripta præmittitur. Claudiani non raro inſiſtere veſtigiis notavit Sirmondus p. 214. Lapſus ejuſdem nonnullos in proſodiam admiſſos p. 244. * Carmina ante A. C. 472. à Sidonio edita notat Tillemontius Tom. 16. pag. 216. Affectatum ſcribendi genus in illis reprehendit Barthius ad Claudian. p. 465. ſeq. 538. 793. 816. 1169.

VI. *Epiſtolarum libri IX.* poſt carmina editi, & ſuadente Conſtantio Lugdunenſi Presbytero, ſecunda ἐκδόσει (b) circa A. C. 478. collecti, quibus etiam paſſim verſus intermixtos videre eſt. Libri ſeptimi Epiſtolæ nonæ annectitur ſermo, quem Sidonius Biturigis habuit in electione Benedicti Simplicii Epiſcopi. * Deſcriptio curiæ Romanæ, quæ in MSS. rectius, ut opinor, tribuitur Hildeberto Cenomanenſi, ab aliis refertur ad Sidonium Apollinarem, ut notavit Edoardus Brovvn in tomo ſecundo faſciculi rerum expetendarum, & fugiendarum editi Lond. 1690. f.

Opera Sidonii deperdita præſtantiſſimus Caveus hæc recenſet: (1) *Attilæ Regis, & obſidionis Aurelianenſis hiſtoriam*, cujus Sidonius in Epiſtola 15. libri VIII. meminit: ſed quam ab ipſo inchoatam, non perfectam fuiſſe, docet eadem Epiſtola. (2) *Apollonii*

(a) Alter filius fuit Alcimus, duæ filiæ Severiana ac Roſcia.
(b) Vide Sirmondum ad lib. IV. Epiſt. 10. & Tillemont. Tom. 16. p. 264. & ſeq.

lonii Tyanei vitam è Græco in Latinum verſam; at Sirmondi notæ ad epiſtolam 3. libri VIII. ubi illius vitæ mentio eſt, oſtendunt à Sidonio intelligi, non verſionem, ſive interpretationem Latinam, ſed Græcæ Apollonii vitæ exſcriptionem, quam Euricus ad ſe mitti poſtulaverat. (3) *Tractatum adverſus quendam dies bonos male ferentem*, cujus operis mentio eſt in Epiſt.17. libri V: quod fortaſſe epigramma fuit, aut non multo longius carmen. (4) *Conteſtatiunculas* (a) *Megethio Epiſcopo nuncupatas*. Harum meminit in Epiſt. 3. libri VIII. quodnam operis argumentum fuerit, non indicat. (5) *Satyram in Pæonium Marcellianæ conjurationis ducem*, de qua ſermo eſt in Epiſtola ultima libri I. At ſatyram de qua illic ſermo, quicunque titulus fuerit, Sidonius ipſe ibi prorſus à ſe abjudicat. (6) *Librum de Miſſis*. Memorat quidem Gregorius Turonenſis lib. 2. Hiſt. c. 22. *librum quem de Miſſis à Sidonio compoſitis conjunxerat*, id eſt contexuerat ipſe; alium de Miſſis librum à Sidonio ſcriptum nemo quod ſciam perhibet. (7) *Librum Cauſarum*. De hoc Sidonii libro nihil comperiri potuimus, niſi forte Caveus reſpexit ad verſum hunc epitaphii Sidonii, *Cauſarum moderans ſubinde motus*. At his verbis nihil minus quam liber cauſarum denotatur. (8) *Panegyricos duos, alterum ad Majorianum, alterum ad Anthemium Impp.* Præter duos qui exſtant, unus Anthemii, alter Majoriani, uterque metro ſcriptus, alium aliquem à Sidonio eorundem Impp. panegyricum ſcriptum fuiſſe, divinat, ut putamus, vir doctus. (9) *Epiſtolas plures*. Notavit Sirmondus gemino loco indicari, primam ipſius Epiſtolarum editionem non fuiſſe, quam Conſtantio nuncupavit, & quam nunc habemus, ſed earum aliquot libellos ante Conſtantianam, ſive Conſtantio ſuadente ſuſceptam collectionem in lucem emiſſos. Verum hos etiam libellos complecti potuit Conſtantiana collectio. Fieri tamen poteſt, ut cum tam multas Epiſtolas Sidonius ſcripſerat, nonnullæ interciderint. Num aliud intelligat auctor hiſtoriæ literariæ, neſcimus. *Hæc Jacobus de la Baune S. J. præfat. ad Tomum I. Operum Sirmondi, in quo Sidonius cum Sirmondi notis ſplendide recuſus exſtat Pariſ.* 1690. *fol.*

VII. Lucem adſpexerunt Sidonii carmina, & Epiſtolæ Mediolani primum A. 1498. cura Jo. Baptiſtæ Pii, qui in præfatione ad Jo. Franciſcum Marlianum equitem Senatorem, & JCtum Mediolanenſem civem hæc habet: *Præcipitavimus editionem, in-*

(a) *Le mot de* conteſtatio *ſignifioit dans les anciens, ce que nous appellons aujourdhui la prefaœ de la Meſſe* (*Mabillon. liturg. Gallican. p.* 24.) *ainſi ces* conteſtatiunculæ *pourroient bien eſtre la meme choſe que les Meſſes compoſees ſelon Gregoire de Tours par S. Sidoine, qui en forma un livre & y ajouta une praſace.* Tillemont. T. 16. p. 277.

tantum ut una diecula elucubraverimus haſce quas vides annotatiunculas, tumultuario, & incondito ſchedio, Hieronymo presbytero Aſulano, divi Joannis Muri, quem vocant, Hierodulo meritiſſimo, qui ἀγαθῶν θάλασσα eſt, hoc eſt bonorum mare. Cujus induſtria, & erogatione, Sidonii mille voluminum imprimitur. Deinde Baſil. apud Henr. Petri A. 1542. 4. & 1597. 8. cum commentariis *Jo. Baptiſtæ Pii*; hinc ex *Eliæ Vineti* recenſione, Lugduni 1552. 8. apud Tornæſ. Cum *Petri Colvii* (*a*) notis Sidonius prodiit Pariſ. 1598. 8. cum præſtantiſſimis *Jo. Savaronis* commentariis ibid. 1599. 4. cum *Jo. Vvouverii* obſervationibus poſthumis ex *Geverb. Elmenhorſtii* recenſione, Hanov. 1617. 8. cum *Jac. Sirmondi* notis doctiſſimis; Pariſ. 1614. 8. quæ poſt ejus obitum, cura Philippi Labbei auctiores exhibentur in edit. præſtantiſſima ibid. 1652. 4. Exſtat quoque Sidonius è Sirmondi recenſione in Bibliotheca Patrum edit. Lugdunenſ. tomo VI. ſed omiſſis ejus notis. * De Joannis Wovverii ſtudio, quod jam ab an. 1595. in emaculando Sidonio poſuit, nec non de Codicibus per Nanſium, Colviumque collatis, vide Jac. Fried. Reimannum in Vvovverii vita Germanice edita p. 135. ſeq.

VIII. Indices eorum, ad quos Epiſtolas ſcripſere Symmachus, & Sidonius.

I. SYMMACHUS.

AGorio Prætextato. 1. 44--55. 74.
Albino 8. 25.
Alexandro 9. 27.
Allevio 8. 15. 9. 65.
Almachio 8. 2.
Alpidrio 7. 68. 69. lege Alypio.
Alypio 7. 66--71.
Ambroſio 3. 30--37.
Amicis, Romam 8. 61.
Anchio 8. 74.
Andronico (Græco poetæ) 8. 22.
Verſus in Anicium Julianum 1. 2.
Antiocho 8. 41.
Antonio 1. 89--93.
Apollodoro 8. 13, 9. 14. 51.
ARCADIO Auguſto. Infra in Theodoſio, & Valentiniano.
Attalo 7. 16--25.
Attico 7. 30--34.
Aventio 8. 40.
Aurelio 9. 22.
AUSONII 1. 32.
Auſonio 1. 13--31. 33--42.
Auxentio 9. 5.
Baſſo 9. 30. 24.
Bauthonii 4. 15. 16.
Cæciliano 8. 14, 9. 50. 58.
Calliſtiano 8. 43.
Capreolo 8. 7.

Car-

(a) Confer Colvii Epiſt. ad Lipſium quam edidit Tho. Crenius parte 7. animadverſ. p. 76. ſeq.

Carterio 8. 16, 9. 7. 31.
Celſino Ticiano fratri 1. 62--73.
Cenſorino 8. 27.
Chryſocomæ 8. 37.
CONSTANTII ad Symmachum 10. 79.
Conſtantio Domino ſemper illuſtri, & per cuncta magnifico, meritoque ſublimi, ac præcelſo 10. 78. 81.
Decio 7. 35--60.
Dionyſio 8 64, 9. 4.
Dynamio 8. 67.
Eudoxio 8. 31.
Eupraxio 4. 58--65.
Euſebio 8. 8. 34, 9. 54.
Euſignio 4. 66--74.
Eutropio 3. 46--53.
Fabiano (al. Flaviano) 9. 19.
Felici 5. 47--54.
Flaviano fratri, per totum librum ſecundum.
Florentino 4. 50--55. vide Minervio.
Fratribus 7. 72--80.
Fructiano 8. 3.
Geminiano 9. 15. 56.
GRATIANO AUGUSTO 9. 2--21.
Gregorio 3. ,7--22, 8. 26.
Helpidio 5. 78--98.
Hephæſtioni 5. 34--37.
Herculio 8. 66.
Heſperio 1. 75--88.
Hierophanti 5. 1. 2. 3.
Hilario 3. 38--42.
HONORII Imp. ad Symmachum 10, 72, 75, 77, 80, 82.
HONORIO ſemper Auguſto 10, 71, 73, 76, 83.
Jamblicho 10. 2.
Januario 9. 32.
Incerto 8, 1, 11, 20, 39, 42, 52, 55, 71, 72. 9, 5. 33--48, 53, 63, 67--134.
Joanni 8. 35.
Jovio 8, 30, 50. 9, 59.
Irenæo 8, 10, 11, 12. infra, Pacato.
Juliano Ruſtico 3. 1--9.
Juſtiniano 8. 33.
Juſto 9. 49.
Lampadio 8. 63. 65.
Leoni 10. 30.
Leporio 8. 53, 9. 10.
Licinio 5. 72--77.
Lolliano 8. 4.
Longimano (al. Longiniano) 7. 93--101.
Lucillo 8. 21.
Macedonio 7, 26, 27, 28, 29.
Magnillo 5. 17--33.
Marcello 9. 11. 23.
Marciano 8, 9, 23, 54, 58, 73.
Mariniano 3. 23--29.
Maximo 9. 28.
Maximiniano 8. 24.
Maximiliano 8, 48, 51, 55, ſeq.
Meſſalæ 7. 81--92.
Minervio 4. 35--49.
Minervio, Protadio, & Florentino 4. 56. 67.
Namellio 3. 10--16.
Neoterio 5. 38--46.
Nicomachi filiis, per totum librum ſextum.
Olybrio, & Probino 5. 67.
Pacato 8. 12, 9. 61. 64--71. ſupra, Irenæo.
Palladio 9. 1.
Paſtinato 8. 44.
Paterno 5. 58--66.
Patricio 7, 61--65.
Patruino 7. 105--128, 8. 18. 19.

Perpetuo 9, 12.
Petronio, & Patruino 7, 102, 103, 104.
Verſus in Petronium Probianum 1, 2.
Pierio 8, 45.
Poemenio 9, 54.
Pompejæ 9, 18.
Pompejano 9, 8.
PRESBYTERORUM ex parte Bonifacii, ad Honorium Imp. 10, 74.
Priſcilliano 8, 5.
Probino 9, 60. vide Olybrio.
Probo 1, 56--61
Promoto 3, 74--80.
Protadio 4, 17--34. vide Minervio.
Quintiliano 8, 36, 9. 57.
Ricomeri 3, 54--69.
Romano 8, 28, 56, 59, 70.
Romulo 8, 38, 62. 9, 62.
Verſus in Aradium Rufinum 1, 2.
Rufino 3, 81--91, 8. 17.
Salluſtio 5, 55, 56, 57.
Salvio 8, 29.
Sapidiano 9, 16.
ad Secularem 9, 66.
Servio 8, 60.
Severo 8, 6.
Sibidio 7, 129, 130, 131.
Siburio 3, 43, 44, 45.
Stiliconi 4, 1--14.
Strategio 8, 46.
Syagrio 1, 94--107.
SYMMACHI PATRIS 1, 2.
Symmacho patri I. 1, 3--12.
Symmacho filio 7, 1--15. ad præturam filii, invitatio 8, 71, 72.
Theodoro 5, 4--16.
THEODOSIO Seniori, Imp. 10, 1.
THEODOSIO ſemper Auguſto 10, 23, 24, 25, 33, 36--40, 43, 44, 45, 47--53, 55, 60, 62--69. infra Valentiniano.
THEODOSIO, & ARCADIO ſemper Auguſtis 10, 26--30, 32, 42, 42, 46, 34, 70.
Timaſio 3, 70, 71, 72, 73.
Titiano 8, 68.
VALENTINIANO ſemper Auguſto 10, 22, 31, 34, 36.
VALENTINIANO, THEODOSIO, & ARCADIO ſemper Auguſtis 10, 35, 61.
Valeriano 8, 69, 9. 13.
Valerio 8, 47. 57, 9. 26.
Verſus in Valerium Proculum 1, 2.
Varo 9, 29.
Venuſto 9, 17.
Vicario Hiſpaniarum 9. 21.
Vincentio 9, 9, 25.
Vitali 8, 49.
Urbico 8, 32.
Zenodoro 9, 3.

II. SIDONIUS.

Agricolæ epiſt. 2, lib. 1, epiſt. 12, lib. 2.
Agrœcio Papæ epiſt. 5, l. 7.
Ambroſio Papæ epiſt. 6, l. 9.
Apro ep. 21, lib. 4, ep. 14, lib. 5.
Apruncula ep. 10, l. 9.
Apollinari (filio) epiſt. 13, lib. 3, epiſt. 4, 6, lib. 4, ep. 3, 6, lib. 5, Apollinari, & Simplicio IV. 12.
Arvogaſti ep. 17, lib 4.
Aquilino ep. 9, lib. 5.
Attalo ep. 18, lib. 5.

Avi-

Avito epiſt. 1, lib. 3.
Audaci ep.7, lib.8.
Auſpicio Papæ ep.10, lib. 7.
Baſilio Papæ ep.6, lib.7.
Burgundioni ep.14, lib.9.
Calminio ep.12, lib. 5.
Campaniano ep.10, lib.1.
Candiniano ep.8, lib.1, ep. 3, l 4.
Cenſorio Papæ ep.10, lib. 6.
Chariobaudi Abbati ep.16, l.7.
Claudianus Sidonio l.4. ep.2.
Claudiano ep.3, lib. 4.
Conſtantio ep.1, lib.1, ep. 2, lib. 3, ep.18, lib.7, ep.16, lib. 8.
Conſentio ep.4, lib.8.
Deſiderato ep. 8, lib. 2.
Domitio lib.2, ep.2.
Donidio ep.9, l. 2.
Domnitio ep.20, l 4.
Domnulo ep.25, l.4.
Ecdicio II. 1, III. 3.
Elaphio ep.15, l.4.
Eleutherio Papæ ep.2, lib.6.
Eriphio ep.17, l. 5.
Eucherio ep.8, lib.3.
Evodio ep.8, l.4.
Euphronio Papæ e.8, l.7, e.2, l.9.
Eutropio ep.6, l.1, ep.6, l. 3, Papæ ep.6, lib.6.
Explicio ep.7, l.2.
Fauſto Papæ ep.3, l.9, ep.9, l.9.
Felici ep.3, l.2, ep.4, l.3, ep.7, l.3, ep.5, l.4, ep.10, l 4.
Ferreolo ep.12, l. 7.
Firmino ep.1, l.9, ep.16, l. 9.
Florentino ep.19, l.4.
Fontejo Papæ ep.7, l.6, ep.4, l.7.
Fortunali ep.5, l. 8.
Gaudentio ep.4, l. 1.
Gelaſio ep 15, l. 9.
Græco Papæ ep.8, l.6, ep.2, 7, 11, lib.7, ep. 4, lib. 9.
Hecdicio ep.1, l.2, ep.3, l.3.
Heronio ep.5, l.1, ep. 9, l.1.
Heſperio ep.10, l. 1.
Hypatio ep.5, l.3.
Induſtrio ep.9, l. 4.
Joanni ep.2, l. 8.
Juliano Papæ ep.5, l.9.
Juſtino ep. 21, l. 5.
Lampridio ep.9, l.8.
Leoni ep.22, l 4, ep.3, l. 8.
Leontio Papæ ep.3, l.6.
Lucontio ep.18, l.4.
Lupo Papæ ep.1, l.6, ep.4, 9, l.6, ep, 11, l.7, ep.11, l.8, ep.11, l.9.
Mamerto Papæ ep.1, l.7.
Mauruſio ep.14, l.2.
Megethio Papæ ep.3, l.7.
Montio ep.2, l.1.
Nammatio ep.6, l. 8.
Nonnechio Papæ ep.13, l.8.
Nymphidio ep.2, l.5.
Oreſio ep. 12, l.9.
Pagatio ep.6, l.2.
Pannychio ep.13, l.5.
Papianillæ ep. 16, l.5.
Patienti Papæ ep.12, l. 6.
Paſtori ep.20, l. 5.
Pegaſio ep.6, l.
Petronio ep.5, l.5, ep.1, l.5, e.1, l.8.
Petreio ep.11, l.4.
Perpetuo Papæ ep.9, l. 7.
Philimachio (al. Philimatio) ep.3, l.1.
Philagrio ep.14, l.7.
Placidio ep.14, l. 3.
Polemio ep.14, l.4, & carm.14.
Pontio Leontio carm. 22.
Potentino ep.11, l.5.
Probo ep.1, l.4.
Proculo 23, l.4.
Pragmatio Papæ ep.2, l. 6.
Principio Papæ ep.14, l.8, ep.8, l.9.
Proſpero ep.15, l.8.
Pudenti ep.19, l.5.

Re-

Remigio Papæ ep.7, l.9.
Riothamo ep.9, l.3.
Ruricio ep.16, l.4, ep.10, l.8, ep. 15, l.5.
Ruſtico ep.2, l.2.
Sacerdoti ep.21, l.5.
Salonio ep.15, l.7.
Sapaudo ep.10, l.5.
Secundo ep.12, l.3.
Secundino ep.8, l.5.
Serrano ep.13, l.2.
Syagrio ep.4, l.2, ep.8, l.8, ep.5, l.5
Simplicio ep.11, l.3, ep.4, 7, & 12, l.4, ep.4, l.5.
Sulpicio ep.13, l.7.
Tetradio ep.10, l.3.
Thaumaſto ep.7, l.5.
Theoplaſto Papæ ep.5, l.6.
Tonantio ep.13, l.9.
Trigetio ep.12, l.8.
Turno ep.24, l.4.
Vectio ep.13, l.4.
Vincentio ep.7, l.1.
Voluſiano ep.17, l.7.

CAPUT XV.

DE MARCIANO CAPELLA & SEVERINO BOETHIO.

Marcianus Capella. 1. *Ejus ætas & libri*. 2. *Editiones*. 3. *Conjectura de loco ipſius*. 4. *Index Scriptorum a Marciano laudatorum*. 5. *Boethii ætas*. 6. *Libri de conſolatione Philoſophiæ*. 7. *Sacri argumenti ſcripta*. 8. *alia*. 9. *Boethii Operum editiones*. *ibid. Liber de diſciplina ſcholarium Boethio male tributus*. 10. *Scripta Boethii deperdita*. 11. *Index Scriptorum in operibus Boethii laudatorum*. 12.

I. MARTIANUS MINEUS (*a*) FELIX CAPELLA (*b*) patria, ut Caſſiodori (*c*) teſtimonio viri docti notarunt Madau-

(a) Jo. Sariſberienſis lib. 2. c. 19. Policratici: *quorum neutrum, teſte Mineio, Aſtrologia regulis invenitur adverſum*.

(b) Capellam ab acumine ingenii ita dictum eſſe ait Jacobus Gaddius de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis T. 1. pag. 145. Fuerunt autem alii quoque hoc nomine, ut (1) Capella elegorum poeta, de quo Ovidius IV. 16. è ponto: *clauderet imparibus verba Capella modis*. (2) Julius Capella (Κάπελλος) cujus meminit Flavius Joſephus in vita ſua p. 1000. (3) De alio Juvenalis v. 155. *Diſcit ab hirſuto jaculum torquere Capella*; ita enim legendum cum Yvone Villiomaro p. 137. (4) Antiſtius Capella literator qui Commodum Imp. teſte Lampridio c. 1. docuit. (5) Capella à quo *ruta Capelliana*, Martial. XI. 32. (6) C. Alburius Capella VI. Vir, in veteri Inſcriptione apud Gruterum p. 350. 5. Ceterum falli puto Glandorpium, qui in præclaro opere quod Onomaſticon Romanum inſcripſit p. 338. ſcribit *Capellam patre natum Felice, è Martis curia, unde illi cognomen Marciano*. Aliud certe ſibi volunt Capellæ verba in extremo libri ultimi:

——— ——— ---- utque è Martis curia	*Pro conſulari jura dantem culmine*
Felicis inquit ſed Capella flamine	*Ipſoque dudum bombiatore flo..io*
Indocta rabidum quem videre ſecula	*Decerptum falce jam caneſcenti rota*
Jurgis caninos blateratus pendere	*Beata alumnum urbs Eliſſa quem videt.*

(c) Hugo Grotius in notis: *Carthaginienſem indicant libri omnes Manuſcripti, Caſſiodorus tamen Madaurenſem appellat*.

Madaurenſis, etſi in libri ultimi extremo ipſe prædicat ſe urbis Eliſſæ alumnum, unde eum Carthagine vixiſſe, vel ſaltem educatum fuiſſe cognoſcimus; Vir proconſularis, longeque diverſus à Marciano JCto, quem Alexandri Severi temporibus celebrem fuiſſe conſtat. * Marcianum laudat Scotus Erigena libro tertio de diviſione naturæ pag. 147. 148. Honorius Auguſtodunenſis lib. 2. de Philoſophia Mundi cap. 5. ubi Hiſpanum videtur innuere, fortaſſe Carthagine Hiſpaniæ non Africæ ortum ratus. Meminit & libri de nuptiis Mercurii & Philologiæ Petrus Blæſenſis Epiſt. 101. & auctor libelli de diſciplina ſcholarium (non Boethius ſed Thomas Cantipratanus) reponit Marcianum inter ſcriptores indagandos memorialique cellulæ commendandos. Gregorius Turonenſis libro decimo hiſtoriarum extremo: *Quod ſi te, ſacerdos DEI quicunque es, Marcianus noſter ſeptem diſciplinis erudiit, id eſt ſi te in* Grammaticis *docuit legere, in* Dialecticis *altercationum propoſitiones advertere, in* Rhetoricis *genera metrorum agnoſcere, in* Geometricis *terrarum linearumque menſuras colligere, in* Aſtrologicis *curſus ſiderum contemplari, in* Arithmeticis *numerorum partes colligere, in* Harmoniis *ſonorum modulatione ſuavium accentuum carminibus concrepare: ſi in his omnibus ita fueris exercitatus, ut tibi ſtilus noſter ſit ruſticus, nec ſit quoque deprecor ut avellas quæ ſcripſi.* Ex quo loco prælectos in ſcholiis & juventuti ediſcendos propoſitos Capellæ libros colligunt viri eruditi, quod ex Joanne Sariſberienſe etiam & Nicolao de Clemangis obſervat Barthius p. 32. ad Claudianum, ubi exinde factum opinatur ut tot mendis contaminata ſcripta Marciani, carmina præcipue ad nos pervenerint, quod toties deſcripta novis ſemper erroribus per librarios corrumperentur, *quibus exoſa erant omnia, ad rem ut opinio erat, non facientia, nec tot modi & genera metrorum cujuſquam fere captum ſubibant, conſuetudine accedente quæ paganiſmum talibus indeclinabilem adſcriberet.* Ad verba Capellæ, quibus *Pegaſeo ſe gurgite haurire* ait, idem Barthius p. 8. ad Britonem annotat, *tempeſtate pluvia ſane & luculento vaſe hauſiſſe.* Adde pag. 110. Eodem Barthio judice Marcianus Capella *medii ævi ſcholas tenuit, adoleſcentiæ prælectus: itaque ultra nativa vitia inſititiis peſſime corruptus eſt. Tota poeſis diſtorta & ſtribliginibus perſita. Solinum in Geographicis, alios aliis artibus exſcribit, unde & ii & ipſe poteſt corrigi. Rhetoricam etiam & dialecticam Muſicamque alibi* κατὰ λέξιν *ſæpe offendes.*

II. Scripſit Romæ, ut par eſt credere temporibus (a) Leonis Thra-

(a) Aliquanto Juniorem facit Voſſius lib. de Poetis Latin. & de ſcient. Mathem. Chriſtianus fuiſſe videtur Barthio p. 517. Adverſar. quod Gregorii Turonenſis quoque teſtimonio videtur confirmari.

Thracis, cum jam ipſe ætate provectus eſſet. Sed ſcripſit, ut eſt mos Afrorum, dictione aſpera, ſemibarbara (*a*) quandoque & difficili Satyram proſa oratione, interjectis paſſim varii metri carminibus, quod ſcribendi genus longe felicius poſtea imitatus Boethius eſt (*b*) etſi in Marciano quoque doctrinæ & ingenii veſtigia non proletaria offendantur. Satyra *Capellæ* (c) *novem libris* abſolvitur, quorum *duo priores* continent Philoſophiæ ἀνάδειξιν, ſive delectabilem fabulam *de nuptiis* (d) *Philologiæ & Mercurii*, à quibus p. 16. merito excludit diſcordiam ac ſeditionem, quas Philologiæ ſemper inimicas fuiſſe vere affirmat. *Reliqui ſeptem, ſinguli ſingularum artium liberalium laudes ac præcepta complectuntur*, atque ut Gregorii Turonenſis verbis ſupra relatis utar, *in grammaticis docent legere, in Dialecticis altereationum propoſitiones advertere, in Rhetoricis perſuadere, in Geometricis terrarum linearumque menſuras colligere, in aſtrologicis curſus ſiderum contemplari, in arithmeticis numerorum partes colligere, in harmoniis ſonorum modulationes ſuavium accentuum carminibus concrepare.*

III. Hoc Satyricon Juſtiniani Imp. temporibus dicitur emendaſſe *Securus Melior Felix*, qua de re vide Voſſium de Hiſt. Lat. p. 713. & Sirmondum ad l. 1. Ennodii Ep. 19. Expoſitionem MS. *Jo. Scoti* A. C. 875. defuncti in Capellam memorat Labbeus p. 45. Bibl. novæ MSS. *Alexandri Necham* clari circa A. C.

(a) Voſſius lib. 1. de Analogia cap. 7. *Mire hallucinatur* (Rameſius de Prado ad Martial.) *cum ſcriptorem hunc ſemibarbarum appellat bonum latinitatis auctorem*. Lud. Vives lib. 3. de ratione dicendi judicium ferens de Sidonio ac Capella, eorum proſam abſurdiſſimam eſſe, verſum non penitus rejiciendum affirmat.

(b) In vetertimo MSto Bibl. Laurentianæ, libris Boethii de conſolatione Philoſophiæ hic prologus præmittitur teſte Jo. Mabillonio, qui dicitur compoſitus, vel à Q. Fabio Cos. vel à Boethio ipſo, vel quod eſt verius à quodam Scotigena i. e. diſcipulo Boethii. *Tempore Theodorici Regis inſignis auctor Boethius claruit, qui virtute ſua conſul in urbe fuit. Cum vero Theodoricus Rex voluit Tyrannidem exercere in urbe ac bonos quoſque in Senatu neci daret, Boethius ejus dolos effugere geſtiens, quippe qui bonis omnibus necem parabat, videlicet clam litteris ad Græcos miſſis nitebatur urbem & Senatum ex ejus impiis manibus eruere & eorum ſubdere defenſioni; ſed poſtquam à Rege reus Majeſtatis convictus eſt, juſſus eſt retrudi in carcerem, in quo repoſitus hos libros per Satyram edidit imitatus videlicet* Marcianum Felicem Capellam, *qui primus libros de Philologia & Mercurii nuptiis eadem ſpecie poematis conſcripſerat: Sed iſte (Boethius) longe nobiliore materia & facundia præcellit, quippe qui nec Tullio impar ſit, nec Virgilio in metro inferior floruit.*

(c) In dictionario Hiſtorico Ludovici Moreri perperam excuſus eſt ſeptem librorum numerus.

(d) Conf. Vvovverii commentarium de Polymathia cap. 15. & Marqu. Gudii Epiſtolas p. 211. Allegatur Felix Capella libro de nuptiis Mercurii & Philologiæ à Fulgentio de priſco ſermone in *cælibatum*. Anonymi carmen leoninum de nuptiis Mercurii & Philologiæ memorat Labbeus Bibl. nova MSS. p. 66. Ad Capellæ exemplum Jo. Boræus ſcripſit nuptias JCti & Philologiæ, Pariſ. 1651. 4.

A. C. 1230. commentarium Lelandus pag. 214. de Scriptoribus Britannicis. *Remigii Antiſiodorenſis* (vixit circa A. 888.) commentarios in Marcianum Capellam manu exaratos habuit Jac. Perizonius, legavitque Bibl. publicæ Leidenſi. MStum Capellæ codicem optimæ notæ, qui locis etiam Grotio judice deſperatiſſimis medetur, *gloſſis* ineditis illuſtratum memorat Jo. Frid. Gronovius Epiſtola ad Caſparem Hofmannum, inter Epiſtolas Georgii Richteri p. 561. Gloſſæ hujuſcemodi MSS. ſervantur Lipſiæ in Bibl. Ampliſſimi Senatus. Ut vero publice hodie extet, acceptum ferimus Thaddæo (*a*) Ugoleto Italo, quem minores Quintiliani declamationes in lucem protraxiſſe ſupra diximus. Prodiit Vicentiæ A. 1499. per Henricum de S. Urſo cura Franciſci Vitalis Bodiani, qui in Epiſtola ad Joannem Chæregatum Epiſcopum Catharenſem ſupra duo millia errorum emendaſſe ſe teſtatur. Vicentinam excepit editio Mutinenſis A. 1500. fol. per Dionyſium Berthocum Regienſem, quæ utraque editio apud me eſt. Baſileæ quoque editus eſt Capella ap. Henricum Petri A. 1532. fol. & Lugduni 1539. 8. ſumtu hęredum Simonis Vincentii excuſa à Matthia Bonhomme, atque cum Iſidori Originibus aliisque ſcriptis veterum, & Bonov. Vulcanii Scholiis Baſil. 1577. f. Præſtantiſſima hactenus editio *Hugonis Grotii* eſt, qui editionem A. 1592. (*b*) memorat, & admodum puer, annos non plures 14. natus Scriptorem hunc recenſuit, notiſque illuſtravit Lugd. Bat. 1599. 8. Multa adhuc reſtant in Marciano, quæ Delio notatore indigere videntur. Ea emendatum & illuſtratum iri ſperamus à Theodoro Gorallo, ſive qui ſub hoc nomine latet Joanne Clerico V. C. quem cum voluptate intellexi novam (*c*) Capellæ editionem moliri. * Jo. Clericus V. C. veluti conſilium edendi quod prius in animo habuerat Capellæ abjeciſſet, T. 21. Bibl. Selectæ p. 375. ſeq. teſtatur *Joſephum Vvaſſe*, (*d*) Cantabrigienſem (illum, cui præclaram Salluſtii editionem debemus) in expoliendo & illuſtrando Capella ſtudium & operam poſuiſſe. Librum nonum in tomo ſecundo ſeptem antiquæ muſicæ autorum edidit & emendavit vir clariſſimus Marcus Meibomius Amſtelod. 1652. 4. Amicus & civis Gyraldi

(a) Vide Laur. Pignor. p. 59. Epiſt. Mediceum codicem Capellæ MS. laudat Politianus cap. 59. Miſc. Jo. Scoti Erigenæ expoſitio in Marcianum Capellam exſtat in Bibl. Cottoniana. Alibi ut in Bibl. sereniſſ. Regiæ Angliæ, occurrit commentarius Dunchanti Pontificis Hibernenſis.

(b) Editio Lugdunenſis 1592. 8. fuit in Bibl. clariſſ. Almelooveenii.

(c) Vide T. 3. Bibl. ſelectæ p. 368.

(d) Ex Clariſſ. Vvaſſii litteris memoriæ Trevoltinæ A. 1716. p. 180. *j' ay preparé pour l' impreſſion Lactance, & Marcianus Capella conferé avec de bons MSS.*

Gyraldi, quem ille dial. 4. de Poetis ait commentarium in Capellam ſcribere conatum eſſe, ni fallor fuit Baptiſta Guarinus. Non pauca Capellæ loca emendavit illuſtravitque præter Salmaſium ad Solin. Thomas Munkerus notis ad Mythologos latinos, memorans etiam gloſſam interlinearem quæ huic ſcriptori in veteribus libris adjuncta legitur. In Catalogo Bibl. Carpzovianæ parte 2. p. 141. fertur editio Lugdunenſis A. 1658. 8. hoc titulo: *Martiani Capellæ artes liberales ad mentem veterum explicatæ*. Capellam frequenter imitatur Saxo Grammaticus, ut docet Stephanius, prolegomenis ad Saxonem c. XIX. & in notis paſſim. * Celeberrimo Huetio inſtigante illuſtris *Leibnitius* de Marciano Capella cum notis in uſum Delphini edendo cogitavit, nec à propoſito deſtitiſſet, niſi per malevolorum malitiam, quæ in chartam conjecerat, clam ſurrepta fuiſſent, ut tradit auctor elogii Leibnitiani inſerti Actis Eruditorum A. 1717. p. 327. Fertur in quibuſdam Bibliothecis, *Udalrici Bavenbergienſis epitome artis dictandi* ſive *Rhetoricæ*, ex variis auctoribus, Cicerone potiſſimum, Quintiliano, & Capella decerpta ad Godeſchalcum, quem in proœmio verſibus leoninis ſcripto in hunc modum alloquitur:

Hæc Godeſchalce tibi noſtro cariſſime cordi
Immo pars animæ, rerum dulciſſime, noſtræ
Dimidiumque fere, vigili collecta labore
Offerimus. Nugis rogo non offendere noſtris &c.

Idem hic eſt Udalricus, ex cujus Codice diplomatico nonnulla vulgavit Gretſerus in divis Bambergenſibus & in veteribus pro Gregorio VII. opuſculis, integrum ex Cæſareo Codice edere promiſerunt Lambecius (*a*) & Neſſelius, editum deinceps ex MS. Zuvetalenſi præclaræ Viri inſignis Bernardi Pez (*b*) Monachi Benedictini induſtriæ debebunt ſtudioſi.

IV. In transcurſu hic ſubjicere juvat conjecturam de loco Capellæ, quem Vir ſummus Joſ. Scaliger p. 113. ad Euſebium negat ſe unquam aſſequi potuiſſe. Libro 3. p. 58. Z *vero literam Appius Claudius deteſtatur, quod dentes mortui dum exprimitur imitatur*. Nempe (*c*) Z juxta Verrium alioſque Grammaticos componitur ex d & s incipitque a littera d uti X. à litterà c. Ds itaque pronunciatum imitatur dentes mortui compreſſos. Sed hæc ab.

(2) Vide Lambecii Catalogum ſcriptorum edendorum pag. 48.

(3) Acta Erud. A. 1717. p. 30. 316. 432. A. 1718. pag. 345. & A. 1721. ubi Pezii theſaurus anecdotorum recenſetur.

(4) Paulo aliter Lud. Moreri in lexico: *les dents de celui, qui prononce cette conſone reſſemblent à celles d'un mort, tant le ſon en eſt foible & bas.*

ab hoc loco nimis aliena ſunt, quare inſtitutum noſtrum proſequamur.

V. Index Scriptorum à Marciano Capella laudatorum.

Ad paginas edit. Grotianæ.

Accius in Pelopidis 62.
Ægyptiorum commenta, 25, adyta 35, 274, ſaxa ſtellæ, idem.
Æſchines 138.
Æſopi apologi 184.
Agrippa 203.
Amphiaraus vates 40.
Anaxagoras phyſicus 192.
Cælius Antipater 201.
Appius Claudius 58.
Aratus 287. ubi al. *Strato*, al. *Orator*, ut Cicero intelligatur, qui Aratum latina metaphraſi donavit.
Palladis aures atque Arcadiam participare aſſenſionem 139, *Arcadicum, ac Medinum ſapis*, 189.
Arceſilas 46.
Archimedes 46, 191, 289.
Ariſtoxenus 46, 313.
Ariſtoteles 46, 94, 96, 238.
Artemidorus auctor (Geograph.) 198, 199, 218,
Aſclepiades 314.
Aſclepio Græcia adſcribit Medicinam 39.
Aſtræus 275.
Auguſtus Imp. 200.
Frequentiſſimi auctores non probant 75.
Belus inventor diſciplinæ ſideralis 226
Biantis Prienæi, ſive Prieniæ ſententia μὴ ὄνος λύρας, καιρὸν γνῶθι 272.
Cælius Antipater 201.
Cæſar duobus voluminibus Catonem accuſans 152. lex ab eo lata 158.
Carmentis ab effuſo per vaticinia carmine memorata, 40.
Carneades 94.
Cato 144. Catonem Tullius laudans & duobus voluminibus Cæſar accuſans 152.
Catullus non inſuavis poeta 51.
Chaldæa miracula 36.
Chryſippus 94.
Cicero 138, 140, 141, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, inter utrumque culmen ſectatorum (Rhetoricæ) prænitet Tullius meus, qui non ſolum in foro, Senatu, roſtriſque grandiloquæ facultatis majeſtate tonuerit, verum etiam ipſius artis præcepta commentus libros quamplures ſæculorum uſibus conſecrarit 139. Catonem laudans 152, citatur in Academicis 168, pro Cælio 153, in Cæcinniana 172, pro Cluentio 164, 171, pro Cornelio 164, 171, in Corneliana prima 160, pro Dejotaro 162, pro Fontejo 175, in Hortenſio 140, pro Ligario 169, 171, pro Milone 141.

141, 145, 149, 164, 168, 172, 176, in Muræniana 172, Philippica 158, prima 154, tertia 158, in Piſonem 161, 166, 178. de rege Ptolemæo 172, pro Quintio 182 eadem Quintiana 183, in Rhetoricis 123, in Roſciana 140, 153, pro Rullo 183, in Scauriana 140, 153, in Verrem 144, 153, 158, 159, 160, 164, in Verrinis 168, 173, ſeptima Verrinarum 163, Verſus in quos invita Ciceronis oratio incurrit 168, Tulliana in caſtra abibis quo nec oſor invidens, nec livor ater te ſequatur præcluem 187.
Claudius Imperator 55.
Corax Rhetor 138.
Cornelius 201.
Damon Muſicus 313.
Democriti Phyſici ortu Abdera opidum decoratum 212. circumfuſus atomis Democritus videbatur 46, Abderita ſenex, 27.
Demoſthenes 138.
Dicæarchus 192.
Ennianum diſtichon 15. verſus 167.
Epicurus 46.
Eratoſthenes 289, 274, doctiſſimus 194, per menſores regios Ptolemæi certus de ſtadiorum numero redditus 194.
Etruria ſuadebat h. e. Etruſca diſciplina 36, Hetruſci 42, 309.
Evagrium citharistam ſecuti poetæ 8.
Euclides 191, libri ejus Geometrici laudantur 234.
Eudoxus quidam 201.
Fronto 138.
Gracchi 138, Tiberius Gracchus in Mancinum 147, item in alia cauſa ibid.
Grammatici 104, 114, 166, 167.
Hanno 201.
Heraclitus 21, 46.
Hermagoras Rhetor 142, 146.
Herophilus Medicus 314.
Hipparchus 293, 274, ſcriptorum veritate res Aſtronomicas complexus 277.
Homerus 46, ejus ſepulchro veneranda Naxo inſula 213, cœcutientis Mæonii ſuaviloquam ſenectutem ſecuti poetæ 2, cœci poetæ grajus verſus 5, 138.
Horoſcopa, vel Horologica vaſa 194.
Hortenſius 179.
Hypaſius (Hippaſus) exorſus harmoniacam vim mortalibus cum evulgaret 317.
Indicæ prudentiæ vates, accolæque montis Umbracii 28.
Iſidorus (Characenus) 198, 200.
Iſocrates 138.
Laurentis aſſertionis effamina, 96.
Lex Papia Pompejaque *(a)* 47.
Linus 46.
Livii hiſtoria 180.
Lucanus 78.
Lucilius 60.
Lucinius 60.
Lucretius 60, 74, 80.
Lyſias 138.
Marſyas Lydius 313.
Marcianus 1, 336, *Felix* 336, 272, 189, *Capella* 336, 272.
Mi-

(a) Papia Poppæa. Vide Auguſtinum de Legibus Rom. p. 1341. T. 2. theſauri Ant. Rom.

Mileſias delicias poeticæ diverſitatis p. 25, memorat ad Apulejum reſpiciens.
Mopſus vates 40.
Numa (nomen corruptum ut videtur) 17.
Oracula 161.
Orpheus 46. Thracius cithariſta 314, 212, Phaſius ſenex 36. Orpheus, Amphion, Arionque doctiſſimi aurata omnes teſtudine conſonantes flexanimum pariter edidere concentum 307.
Oſiris . 32, 43, 49, *Vini uſum reperit apud Ægyptios , ut vitem Dionyſius apud Thebas : frumentum Iſis in Aegypto , Triptolemus apud Atticos docuere . Eadem Iſis lini uſum ſementemque monſtravit, comminuendæ frugis farriſque fragmenta Pilumno ſignat Italia* 39.
Ovidius 273.
Parmenides 95.
Phaſiſenis 36, h. e. Orphei.
Pherecydes, infra Syr.
Phyſicos auſcultari in ipſo aſtruendi limine non dedignor 274.
Plato 32, 45, 46, 95, 140, Timæi ſui caliginoſa diſcriminans 270. aureum Platonis flumen 96.
Plinius. 138.
Poetarum licentia, 75.
Poetæ, 205.
Ptolemæus 274, in Geographico opere 198.
Ptolemæi menſores regii 194.
Ptolemæus ſtellæ nomen quæ aliis Canopus 282.
Pythagoras 32, 313. 270. 197. prudens Samius 25. cœleſtes numeros replicans 46. abacus Pythagoræ 237.
Pythagorei 312.
Pytheas Maſſilienſis 194.
Regulus 138.
Romulus (i. e. Romanæ linguæ uſus) literaturæ nomen Grammaticæ adſcripſit 50. vocales Græci ſeptem, Romulus ſex, uſus poſterior quinque commemorat 52. Romuleis virtutibus Grajam æſtimans levitatem 96, Romulæ Vocis examina. id.
Salluſtius 75. 169.
Serenus 169.
Servius Nobilis 193.
Sibylla, 5, duæ Erophila Trojana & Symmachia Erythræa, Cumis etiam vaticinata 40.
Simonides præcepta memoriæ inveniſſe perhibetur, poeta idemque philoſophus, 177.
Socratis Platoniſque amplitudo 95.
Soſantii inter togatos eloquentia inſignes laudantur 138.
Stoica ſophiſmata 94.
Strato ſupra, in Arato.
Syrii cujuſdam (Pherecydis) de animorum immortalitate) 36. ſicut Syrus quidam adſtruit 41.
Tages 39, 204.
Thales Cretenſis 314.
Thales Mileſius 46.
Terentius 158, 160, 161, 175, Hecyra 168.
Theodorus Byzantius (Rhetor Græcus) 181.
Theophraſtus 312, 314.
Themacydes Pythagoricus 254.

Thucydides 207.
Tiſias Rhetor 138.
M. Terentius (Varro) 190. ubi Geometriam illuſtraſſe innuitur. Varro 205, 214, 314. Terentii prima Dialecticam in Latinam vocem pellexit induſtria ac fandi poſſibilitatem per ſcholas Auſonias comparavit 95.
Verres 147.
Verſus de potenti Oratore: δεινὸς ἀνὴρ τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόῳτο. 138. Ride ſi ſapis o puella ride 273.
Virgillius Mantuanus Vates 46. noſter Maro. 60, 63, 67, 68. 90, 91, 92, 160, 165. Romuleus vates 193. verſus Virgiliani 12. 22, 34, 63, 64, 166, 197, 236.
Vocabula ſono ignota, veterum ritu voce mentis inclamans 45.
Xenocrates 314.
Zeno 46.

VI. ANICIUS MANLIUS TORQUATUS SEVERINUS BOETHIUS, (*a*) Romanus Scriptor Chriſtianus ſeculo poſt Chriſtum natum ſexto ineunte, ſummis honoribus functus, cum Theodorici Gothorum Regis Tyrannidem impedire conatus eſſet, Ticinium in exilium miſſus eſt, cujus rei Theodulfus (*b*) Aurelianenſis meminit his verbis:

Ipſe Severinus magna eſt dejectus ab urbe
Conſul Romana clarus ab arce procul.

Ticini cum Socero (*c*) in carcerem detruſus poſtquam paulo ſupra

(a) Alii Boethii in veterum monumentis celebrati colliguntur à Biſciola lib. 3. horarum ſubſecivarum cap. 5. quibus adjici plures poſſunt. (1) Boethus pictor ap. Plin. (2) Boethus Tarſenſis poeta de quo Strabo lib. 14. (3) Boethus Stoicus Ciceroni memoratus. (4) Boethus Peripateticus Sidouius Strabonis συμφοιτητὴς Diodori Sidonii frater, teſte eodem Strabone lib. 16. (5) Alius Boethus Peripateticus Vir Conſularis, & Galeni qui libros illi quoſdam dicavit amicus. (6) Boethus præfectus prætorio ſub Valentiniano II. occiſus teſte Caſſiodoro in Chron. & Paulo Diacono lib. 15 (7) Boethus Platonicus auctor lexici duplicis in Platonem de quo Photius cod. 154. ſeq. (8) Vulfinus Boethius, Epiſcopus Pictavienſis circa A. C. 830. qui ſcripſit de vita & reliquiis Juniani Nobiliacenſis.

(b) Lib. 4. carminum p. 221. edit. Sirmondi. Adde Paulum Diaconum lib. 17. & excerpta antiqui antoris, quæ cum Ammiano edidit Valeſius. Gerberti Epiſcopi Epigramma in ſtatuam Boethii ab Ottone III. poſitam lib. 2. Poematiorum veterum à Pithœo collectorum p. 55.

(c) Uxor quoque *Elpis* Boethium in exilium comitata eſt, ut conſtat ex ejus Epitaphio, quod affert Gyraldus Dial. 5. de Poetis, ubi illam litterarum & poetices laude celebratam fuiſſe oſtendit ex duobus ejus qui exſtant hymnis in Apoſtolos non vulgari ſtylo, quorum unus incipit: *Aurea luce*. Alter vero: *Felix per omnes.* Ceterum in carcere Boethius libros de conſolatione ſcripſiſſe traditur, velut aliis quoque contigit eruditis, carcere pro Muſeo uti, cujus rei exempla habes in Vignolii Marvillii T. 1. Miſc. litterar. p. 185. ſeq. & in Actis eruditor. 1693. p. 365. Quid vero in mentem venit H. Glareano, ut præf. ad Boethii opera ſuſpicaretur conſolationem non ipſius Boethii eſſe. *Atqui ſi quæras*, inquit in præf. Operibus Boethii præmiſſa ad Fuggerum, *quem auctorem ejus operis putem, haud facile dixerim; conjectura tamen haud exigua colligimus fuiſſe aliquem non indoctum aut*

ſupra ſemeſtris ſpatium in eo vitam produxiſſet, petens ſolatium à Philoſophia & literis, A. C. 524. juſſu ejuſdem Theodorici eſt interfectus. Vir utraque lingua doctiſſimus, verſuum quos compoſuit ſuaviſſima gravitate paucis comparandus & in omni Philoſophiæ genere excellens. * In veteribus lapidibus & monumentis jam BOETHIUS, jam BOETIUS ſcriptum invenitur, ut notavit Sirmondus ad Ennodium p. 31. Boethius vir clariſſimus & illuſtris, exConſul ordinarius & Patricius cum Theodorici Gothorum regis, miniſtrorum Conigaſti, Triguillæ, aliorumque Tyrannidem impedire conatus eſſet, Ticinum in exilium miſſus eſt, cujus rei meminit Modoinus Epiſcopus Epiſtola ſolatoria ad Theodulfum Aurelianenſem exulem, libro IV. Theodulfi carm. IX. Tom. 14. Bibl. Patrum Lugd. pag. 48. Boethii Conſulis diptychon aſſervatur Brixiæ à Julio Barbiſono, è Congregat. Orator. Vide ejus iconem deſcriptam ære & erudite illuſtratam in Diario Veneto, Giornale de' letterati d' Italia Tom. 28. pag. 39. ſeq. Alius Boethius Primas Byzacenæ in Africa Provinciæ, de quo Sirmondus ad Facundum T. II. Opp. pag. 838. E recentioribus memorandus & Anſelmus Boethius, qui de lapidibus pretioſis ſcripſit. Uxor *Elpis* Boethium in exilium comitata eſt, ut conſtat ex ejus epitaphio, quod exſtat Romæ in porticu S. Petri, affertque Gyraldus Dial. 5. de Poetis. Epitaphium illud etiam hoc loco integrum apponere juvat ex Præfatione Renati Vallini, quoniam illud in editione A. 1671. eſt omiſſum.

Helpes dicta fui Siculæ regionis alumna,
Quam procul a patria conjugis egit amor:
Quo ſine mæſta dies, nox anxia, flebilis hora,
Nec ſolum caro ſed ſpiritus unus erat.
Lux mea non clauſa eſt tali remanente marito
Majorique animæ parte ſuperſtes ero.
Porticibus ſacris jam nunc peregrina quieſco
Judicis æterni teſtificata thronum.
Ne qua manus buſtum violet, niſi forte jugalis
Hæc iterum cupiat jungere membra ſuis.
Ut thalami tumulique comes nec morte revellar
Et ſocios vitæ nectat uterque cinis.

In penultimo verſu male *revellat* legitur in inſcriptionibus

ant aliquot potius doctos qui in gratiam optimi Viri hujuſmodi lamentationem inſtituerint velut funebre ſolatium injuſte caſo. Nam Boethium haud quaquam tam ſtupidum fuiſſe putandum eſt, cum in carcere detineretur, ut tyrannica injuria meminiſſe tam importune voluerit.

Gruteri p. MCLXVI. 6. & Philippi Labbei theſauro Epitaphior. parte 2. n. 51. De Boethii Epitaphio,quod adhuc Papiæ ſive Ticini cernitur, vide Joannis Peringskiold notas ad vitam Theodorici a Jo. Cochleo ſcriptam p. 537. Stockolmiæ A. 1699. 4. Altera Boethii uxor fuit *Ruſticiana*, de qua Procopius III. 20. de bello Gothico: Symmachi, qui A. C. 485. Conſul fuit, filia, materque plurimorum liberorum, è quibus duo filii, Q. Aur. Anicius Symmachus & Anicius Manlius Severinus Boethius conſules fuere A. C. 522. Theodoricum ſuæ in Boethium iniquitatis ſero deinde pœnituit. Vide Procopium L. I. Hiſtoriæ Gothieæ. Boethium una cum ſocero ſuo Symmacho fuiſſe capite truncatum ſcribit auctor vitæ S. Solangiæ Tom. II. Act. Sanctorum Maji p. 594. atque inde pingi caput ſuum manu portantem. Gerbertus ſive Silveſter II. Pontifex:

- - - gladio bacchante Gothorum
Libertas Romana perit, tu Conſul & exul
Inſignes titulos præclara morte relinquis.

Vide etiam quæ notat Papebrochius Tom. 6. Maji pag. 704. ſeq. & Jo. Peringskiold ad vitam Theodorici p. 566. De rebus Boethii præ cæteris diligenter egit auctor Hiſtoriæ ejus in tres diviſæ libros & Gallice nuper editæ, *Hiſtoire de Boece, Senateur Romain, avec l' analyſe de tous ſes ouvrages,des notes & des diſſertations Hiſtoriques & Theologiques*. Pariſ. 1715. 12. quinque voluminibus. Vide Ephemerides literarias Pariſ. 1716. pag. 330. ſeq. Male pag. 331. Boethius dicitur natus A. C. 407. opinor typographi errore pro 467.

VII. Exſtant ejus *De Conſolatione Philoſophiæ libri V.* (*a*) elegantiſſimi, ſoluta partim oratione, partim verſibus (*b*) ſcripti. * Boethii de Conſolatione Hincmarus quoque Librum memorat, non libros Tom. I. pag. 211. de prædeſtinat. contra Godeſchalcum & T. II. pag. 62. *quidam catholicus & ſapientiæ ac ſcientiæ multæ Philoſophus in quodam ſuo Libro &c.* Joannes Sariſberienſis VII. 15. Policratici: *Si mihi non credis, liber de Conſolatione Philoſophiæ revolvatur attentius - - ſine difficultate profundus*

(a) in Ælfridi Regis verſione non in quinque libros ſed capita 42. hoc opuſculum diſtinguitur, ut diſtinctio in libros fortaſſe non ſit ab ipſo Boethio. Confer Goldaſtum ad Paræneticos veteres.

(b) In metris Boethius fere ſemper imitatur & exprimit Senecæ Tragœdias, ut Sitzmannus in Epiſtola ad Putſchium teſtetur nullum fere eſſe verſum in Boethio, qui non è Seneca deſumtus videatur. Gaddio quidem judice T. 1. de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis p. 206. unumquemque Platonis Dialogum ſeorſim ſuperat, etſi omnibus ejus dialogis conjunctim ſumptis debet concedere. Quod ridiculum mihi videtur Gadii judicium.

dus in ſententiis, in verbis ſine levitate conſpicuus: orator vehemens, efficax demonſtrator, ad id quod ſequendum eſt nunc probabiliter ſuadens, nunc quaſi ſtimulis neceſſitatis impellens. Præclarum de Boethio Julii Cæſaris Scaligeri judicium exſtat libri VI. Poetices pag. 761. *Boethii Severini ingenium, eruditio, ars, ſapientia facile provocat omnes auctores, ſive illi Græci ſint, ſive Latini. Seculi barbarie ejus oratio ſoluta deterior invenitur: at quæ libuit ludere in poeſi, divina ſane ſunt. Nihil illis cultius, nihil gravius. Neque denſitas ſententiarum venerem, neque acumen abſtulit candorem Equidem cenſeo paucos cum illo comparari poſſe. Valla docet eum latina loqui: at Vallam Boethius bene ſapere*. De Conſolatione Philoſophiæ eximium opus in Carcere Boethius compoſuit, quod multis aliis contigiſſe eruditis, ut carcere pro muſeo uterentur, obſervant Gabriel Naudæus in panegyrico quem ad Urbanum VIII. de liberato Campanella A. 1632. dixit, & A. 1644. 8. Pariſiis edidit, pag. 149. ſeq. Vignolius Marvillius Tom 1. Miſc. literar. editorum Gallice Tom. 1 pag. 185. ſeq. Acta Eruditor. A. 1693. pag. 365. Rev. Jo. Chriſtoph. Wolfius noſter in carcere eruditorum muſeo, Witeb 1710. Jo. Georgius Betulius ſive Burchardus Epiſtola ad amicum de relatione itineris. C. H. E. D. (*a*) p. 55. ſeq. Sic ſcripta in carcere elucubrarunt ex priſcis Socrates, (*b*) Anaxagoras, Philoxenus Tragicus, S. Ignatius, Phileas (*c*) Thmuitanus Epiſcopus, Oribaſius Medicus, Gauterius ſive Galterius Antiocheni belli ſcriptor, (*d*) Joannes de Rupeſciſſa, (*e*) Jo. Beccus ſive Veccus Patriarcha CPol. E recentioribus Balthaſar Alamus, Franciſcus Baſſompetreus, Franciſcus Baco de Verulamio, Stephanus Bathorius (*f*) Jo. Bradefortius, Sain Bremont (*g*) Barnabas Briſſonius, Georgius Buchananus, Tho. Campanella, Carolus I. Angliæ Rex, Michael Cervantes, Tho. Cranmerus, Nic. Fouquetus, Martinus Frechtus, Nicod. Friſchlinus, Gilbertus Gualminus, Guil. Gnapheus, Joanna Graja, (*h*) Petrus Greifenfeld, Hugo Grotius, Detlevus Comes de Holken qui Svetonium Germanice in carcere tranſtulit, Balthaſar Henckelius cujus Epiſtolæ carcerales prodiere Holmiæ An. 1640. Rex Scotiæ

(a) Chriſtiani Henrici Erndt, Dresdenſis.
(b) Vide Syneſium in Dione pag. 59:
(c) Euſebius Hiſt. Eccleſ. pag. 304.
(d) Miræus auctario de ſcriptoribus Eccleſ. pag. 61. edit. à me curatæ.
(e) Trithemius cap. 611. de S. E.
(f) Act. Er. 1711. pag. 150.
(g) Lettres de Mr. Bayle Pag. 106.
(h) Acta Erud. 1708. pag. 503.

tiæ Jacobus VI. poſtea Angliæ inter Reges Jacobus I. Joannicius Hieromonachus Cartanus, à quo liber ἄϑεος conſcriptus in carcere, (*a*) Leonhardus Keyſer, Hieron. Magius, Margareta Henrici IV. Galliæ Regis conjux, Andreas Matthæus Adriæ princeps, Tho. Morus, Nicolaus Florentinus, (*b*) Paulus Peliſſonius, Caſpar Peucerus, Platina cujus libri tres de falſo & vero bono, in carcere exarati ſunt, Rogerius Rabutinus, Comes de Buſſy, Nicolaus Ridley, Hieron. Savonarola, Jo. Serranus, Stephanus Szegedinus, Turennius, Wicqueſortius, (*c*) in cujus memoriarum de legatis prima editione litteræ in titulo adſcriptæ L. M. P. denotant *le Miniſtre priſonnier*.

Jo. Mabillonius pag. 221. itineris Italici, de Boethio, inquit, ejuſque libris de Conſolatione Philoſophiæ in veterrimo codice Laurentianæ apud Florentiam Bibliothecæ hæc præmittuntur litteris Saxonicis: QUINTUS FABIUS CONSUL FECIT HUNC PROLOGUM: VEL BOETIUS IPSE, VEL QUIDAM SCOTTIGENA, ID EST DISCIPULUS BOETII. *Tempore Teotrici regis, inſignis auctor Boetius claruit, qui virtute ſua Conſul in urbe fuit. Cum vero Teotricus rex voluit tyrannidem exercere in urbe, ac bonos quoſque in Senatu neci dare; Boetius ejus dolos effugere geſtiens, quippe qui bonis omnibus necem parabat; videlicet clam litteris ad Græcos miſſis, nitebatur Urbem & Senatum ex ejus impiis manibus eruere, & eorum ſubdere defenſioni. Sed poſtquam à Rege reus majeſtatis convictus eſt, juſſus eſt retrudi in carcerem; in quo repoſitus hos libros per ſatyram edidit, imitatus videlicet Martianum Felicem Capellam, qui primus libros de nuptiis Philologiæ & Mercurii eadem ſpecie poematis conſcripſerat. Sed iſte longe nobiliore materia & facundia præcellit, quippe qui nec Tullio impar ſit, nec Virgilio in metro inferior floruit*. Hæc ibi. In eandem ſententiam vide, ſi placet quæ Anonymus Mellicenſis de Scriptor. Eccleſ. c. XV. Verſus quidam Boethii è lib. III. metro 9. citantur in ſpecululo quod legitur Auguſtino ſuppoſitum in tomo VI. Operum Auguſtini p. 627. edit. Amſt. Barthius ad Claudian. pag. 147. edit. primæ teſtatur ſe ex Biblioth. Martisburgica accepiſſe MS. Codicem Boethii de conſolatione, in cujus ſtatim primo carmine duo ſint verſus à nemine ullo hactenus viſi. Hos *Angloſaxonice* quondam liberiore paraphraſi transtulerat Ælfridus Rex, qui obiit A. Chri-

(a) Cruſii Turcogræc. pag. 199.

(b) Hunc inter eos qui in carcere libros ſcripſere refert Naudæus in panegyrico ad Urbanum VIII. pag. 154.

(*c*) Lettres de Mr. Bayle p. 144.

Chriſti 906. Prodiit illa translatio è Franciſci Junii apographo cura Chriſtophori Ravvlinſon , Collegii Reginæ Socii. Oxon. 1698. 4. * In Alfredi Regis verſione *Angloſaxonica* habes carmina reddita primum ſermone proſario, deinde verſibus. Utramque metaphraſin Ravvlinſonus in ſua editione exhibuit, priorem è Bodlejano, alteram è Cottoniano Codice MS. *Græce* vertit Planudes, ex cujus interpretatione nonnulla profert Lambecius lib. 7. commentar. de bibl. Vindobonenſi p. 145. ſeq. * Græca Boethii verſione, quam *Maximus Planudes* adornavit, MS. ex Bibliotheca Regis Chriſtianiſſimi Vallinus quoque uſus eſt. Codex pulcherrimus Patavii donatus Monaſterio S. Juſtinæ, fuit in Bibl. Cancellarii Seguierii. Vide Celeberr. Montfauconi Bibliothecam Coislinianam pag. 140. *Hebraicam* verſionem R. Samuelis Ben *Banſchat* (כבשת *Banaſtum* vocat Bartoloccius T. 1. Bibl. Rabbinic. p. 503. in Vaticana Mstum haberi teſtatus) memorat Hottingerus Bibl. Oriental. p. 28. * Conſule Rev. Wolfii noſtri Bibliothecam Hebraicam Tom. 1. pag. 229. 1092. ſed & pag. 243. 354. 369. Omitto *Italicas* translationes Thomæ Tamburini, Panorm. 1657. 12. & Benedicti Varchi, elaboratam juſſu Coſmi I. magni Hetruriæ Ducis Florent. 1551. 4. & 1584. 12. cum notis marginalibus Roberti Titii: *Anglicam* (*a*) Mich. Walpolns, *Germanicas*, *Belgicaſque & Gallicas*, ſive editas illas, ſive ineditam Jo. Clopinelli, cujus ſpecimen exſtat in Verderii Bibl. Gallica pag. 676. & *Hiſpanicas* Antonii de Genebrada, Alberti de Agrayo, & Auguſtini Lopeſii qui notas addidit Pinciæ 1598. fol. & 1604. Ex Kielmanniana auctione nactus ſum Boethium cum *Belgica* verſione Anonymi carminum metrica & proſarum proſaria, atque amplo commentario Belgico, excuſum Gandavi apud Arend de Keyſer A. 1485. fol. ſingulis libris in meo exemplo præfixo icones calamo non ineleganter delineatæ. Ut ſpecimen interpretationis habeas, en tibi metrum 1. libri 1.

Carmina qui quondam ſtudio florente peregi,
Flebilis heu mæſtos cogor inire modos.
Ecce mihi laceræ dictant ſcribenda Camænæ,
Et veris elegi fletibus ora rigant.

Ban Breugden ſcreef ic miſen eer
Mat ic dichte hets laes al ſeer,

(a) Eliſabetham quoque Angliæ Reginam hos Boethii de conſolatione Phiſoſ. libros Anglice vertiſſe teſtatur Voſſius in dedicatione Ariſtarchi, & ante Voſſium Cambdenus. Æmulati Boethium ſunt Bernhardus Sylveſter de planctu animæ, & Alanus de Inſulis de univerſitate Mundi.

Dus es verſeert dat eerſte ſcriven ,
Dat ic des moet myn oghen mriden.

Recentiores verſiones Belgicæ ſunt quæ vidit lucem Dordraci 1654. 12. & noviſſima M. Gargonii Amſt. 1703. 8 de qua vide Diarium Belgicum illius anni , Boekſaal van Europe Tom. 2. p. 489. *Hiſpanica* Auguſtini Lopeſii excuſa eſt Pinciæ ſive Valliſoleti 1598. fol. & 1604. fol. *Germanicæ* , Boethii de Conſolatione plures exſtant , ut quæ Norimb. 1600. 12. prodiit . Sed præferenda cæteris præclara illa Chriſt. Knorrii de Roſenroth , quæ auctoris nomine præterito Solisbaci A. 1667. 12. prodiit & 1697. recuſa Luneburgi. Inter *Gallicas* præſtantiſſima eſt Nicolai Regnierii, Canonici Regularis quæ A. 1675. primum lucem vidit & ſæpius deinde prælo ſubjecta eſt, ut Bruxellis 1711. 12. De veteri Jo. Clopinelli de Meun ſive Mehun , ad Philippum IV. Galliæ Regem , cum Guilelmi le Roy verſione Gallica Æneidos Virgilianæ, edita Lugduni 1483. fol. vide Sorellum Bibl. Gallicæ pag. 195. & Mich. Maittaire Annales typographiæ pag. 171. Etiam alteram Joannis de Cis ſive de Cys , aut ut alii de This , Poetæ antiqui Gallici metaphraſin memorat Franciſcus a Cruce pag. 216. Bibl. Gallicæ. Johannis de Meun ſive Mehun , id. p. 247.

Boethii imitatione *EcKardus* , quem A. 1130. conſtat obiiſſe , ſcripſit Laternam ſive Conſolationem monachorum libris V laudatam Trithemio cap. 378. de S. E. & II. 107. illuſtr. Benedictin. *Joannes Gerſon* Cancellarius Pariſienſis Libros IV. de Conſolatione Theologiæ , qui leguntur Tom. I. Opp. edit. novæ à Lud. Elia du Pin curatæ pag. 125. His jungendus liber *le Roman de fortune,* (a) *& de felicité ſur Boece de Conſolation compoſé A.* 1336. *par frere Regnault de Lovens des freres precbans* . *Galfridus* etiam *Chaucerus* ad Boethii exemplum de conſolatione Philoſophiæ librum compoſuit Anglice , ſoluta oratione , ut refert Jo. Lelandus de ſcriptoribus Britannicis pag. 424 ut *Ceriſierii* Conſolationem Theologiæ , ſcriptam Gallice prætercam . Argumentum horum Boethii librorum eleganter & ſuccincte complexus eſt Jo Clericus V. C. T. XVI. Bibl. ſelectæ pag. 239. ſeq.

Petri de Alliaco MSS. commentariorum in hos libros meminit Jo. Launojus Tom. 2. Hiſtor. Academ. Navarr. p. 479. Prodiit hoc opuſculum Boethii cum *Jodoci Badii* Aſcenſii notis Pariſ. 1495. & 1502. 4. cum commentario *Thomæ* (b) Aquinatis Norimberg. 1473. 1476.

(a) Journal. des Savans A. 1718. Aout p. 140. ſeq.

(b) Rectius Thomæ Anglico tribuitur hic commentarius . Vide Renati Vallinî notas pag. 60. & Petri Callyi præf. ad Boethium . Nicolai Traves Anglici Ord. Prædicator. gloſſulas memorat Labbeus Bibl. MSS. p. 276. Confer Veteres gloſſas editas à Barthio LVI. 10. Adverſar.

1476. 1495. fol. per Ant. Coburger. & Colon. 1481. fol. Lovan. 1484. 1487. 1495. 1499. fol. Lugd. per Jo. de Prato 1487. fol. & 1490. & additis Jodoci Badii Aſcenſii notis 1514. 4. & inter Doctoris Angelici opera, T. 18. Venetæ & Antu. editionis. * Exſtat etiam Thomæ Commentarius in editionibus operum Boethii Venet. 1491. 1499. & Baſil. 1546. 1570. fol Feruntur præterea commentaria literalia & myſtica *Dionyſii Carthuſiani*, Tomo tertio ejus operum, Colon. 1540. fol. Nec non *Raymundi Palaſini* Albienſis, dicti *Valderici &c.* Cum commentariis *Jo. Murmelii* & *Rudolphi Agricolæ*, Daventr. 4. & inter alia Boethii opera Baſil. 1536. 1570. fol. Præterea è recenſione *Theodori Pulmanni*, Antvv. 1562. 1580. 1590. 12. & Lugd. 1581. forma minore; & cum animadverſionibus *Jo. Bernartii* Antvv. 1607. 8. & eodem anno eademque forma Hanoviæ cum obſervationibus eximiis *Theodori Sitzmanni* & Pulmanni libro de metris Boethianis. Porro ex *P. Bertii* recenſione, præmiſſa prolixa de Boethio ejuſque ſcriptis præfatione Lugdun. Bat. 1633. 24. Eadem præfatio præfixa legitur editioni cum notis Sitzmanni, & variorum, (a) vulgatæ ibid. 1671. 8. Denique in uſum Delphini illuſtravit *P. Callyus* Pariſ. 1680. 4. De Callyo vide Huetium lib. 4. de vita ſua p. 228. *Renatus* quoque *Vallinus* elegantem librorum de conſol. Philoſophiæ editionem cum eruditis notis in lucem miſit Lugd. Bat. 1656. & 1668. 8. * Commentarios *Roberti Grosbead* ſive *Capitonis* & *Nic. Triveti* memorat idem Lelandus de Script. Britannicis & *Aſſerii* Monachi lucidos commentarios p. 156. *Nicolai Cronii* Car. de Viſch Bibl. Ciſterc. p. 250.

In Polycarpi Leyſeri hiſtoria poetarum & poematum medii ævi, edita Halæ 1721. 8. qui editiones Boethii pag. 95. plures enumerat & pag. 105. ſeq. metra Boethiana univerſa ex tribus MSS. Codicibus Academiæ Helmſtadienſis & quatuor editionibus caſtigata exhibet, laudatur editio antiqua in folio ſine loco & anno, cum his in fine verſibus:

Hic mea de prora in littus jactetur apertum
Ancora: parva cadent ducentia vela faſelum.

Excuſus etiam Boethii liber Pinerolii 1479. fol. per Jacobum de Rubeis. Cum commentario Colon. 1482. 4. & Lovan. per Joannem de Weſtfalia 1484. fol Cum commentario, & Jo. Gerſone de Conſolatione Theologiæ, Colon. per Joannem Kœlhof de Lubeck 1488. fol. Lipſiæ 1468. 4. & 1505. 1513. fol. per Bacca-

(a) In editione Boethii cum notis Variorum omiſſæ ſunt Sitzmanni & Vallini (quod merito ægrè fert J. Clericus T. 16. Bibl. Selectæ p. 274.) præfationes.

Baccalarium Martinum Lantzbergk, Herbipolenſem. Circa finem ſeculi XV hoc titulo: *Boethius de conſolatione philoſophica, & de diſciplina ſcholarium cum commentariis ab infinitis fere erroribus emaculatis. Additum eſt carmen juvenile* Sulpitii *de moribus in menſa ſervandis, & Quintiliani præceptum de officio ſcholaſticorum erga præceptores. Inſigne* Joannis Clein in 4. Commentarii ſunt S. *Thomæ* de Aquino & *Jodoci Badii Aſcenſii*. Pagina ultima legitur: *Antonius Petrus Duvelandus ſtudioſis ſalutem. Accipite Boethium de conſolatu philoſophico, duplici commentario explanatum. Erratulis noſtris facile parcet ſpero quicunque hunc noſtrum Boethium cum illis qui hactenus impreſſi ſunt conferet: ſi tamen aliqua non expiabilia invenerit in exemplari quo uſi ſumus oro aſcribat. Ex calcographia Joannis Clein Alemanni nulli impreſſorum Lugdunenſ. ſecundi nono Kalendas Octobris:* Argentorat. 1501. fol. cum iisdem commentariis.

Præterea excuſi hi libelli, ſine notis, Florentiæ 1513. & per *Nicolaum Creſcium*, opera heredum Philippi Juntæ 1521. 8. in qua Sitzmannus deprehendit optimas fere quas è MSS. eruerat ingeniive reſtituerat adminiculo, lectiones haberi. Ex Jo. Cæſarii recognitione, cum *Jo. Murmelii* notis & *Rod. Agricolæ* 1535. Editionem Pariſ. 1568. 8. cum *Henr. Cornelii Agrippæ* commentario, in Hendreichii pandectis pag. 622. inter alias plurimas memoratam non vidi. Nec Jenenſem *B. Dilberro* curante vulgatam Jen. 1639. 12. Poſt Pulmanni emendationem denuo recogniti hi libri ad vetuſtiſſimas membranas *Conr. Rittershuſii* J. C. Lugd. B. apud Raphelengium 1601. forma minore. Nonnulla ex MSS. Codicibus emendat *Caſp. Barthius* Adverſar. V. 16. XXVI. 15. &c. notas etiam promiſit LXVII. 13 *M. MicKelii* Conrectoris Scholæ Arnſtadienſis ad optimum MS. caſtigata Codicem promiſſa A. 1715. editio necdum vidit lucem.

VIII. A Vallino libris de Conſolatione Philoſophiæ ſubjecta ſunt ſimiliter illuſtrata hæcce ſacra Boethii opuſcula: 1. *Quod Trinitas ſit unus Deus, & non tres Dii, ad Q.* Aurelium Memmium Symmachum, ſocerum. Hunc libellum ex S. Auguſtini de Trinitate libris concinnatum, & laudatum Hincmaro p. 460, 474. non minus, quam Conſolationem dicitur Boethius in carcere conſcripſiſſe. Commentarius qui in hunc librum exſtat ſub *Bedæ* nomine, Tomo 8. Operum Bedæ pag. 925. ſeq. Gilberti forte Porretani eſt, ut ſuſpicabatur Vaſqueſius * vel potius *Eadmundi Albani*, de quo Jo. Lelandus de ſcriptoribus Britannicis pag. 316. *Boethii ſui, cultoris cæleſtium rerum, libellum de Trinitate elegantem, conſpicuum, ſublimem illum, ejuſmodi commentariorum ge-*

nere

nere illuſtravit, ut ſi non eloquentia, interim tamen, vel majeſtate parem ſe Manlio oſtenderit. Bedæ ſuppoſitum eſſe notat W. E. Tenzelius diſſ. de Symbolo Athanaſii pag. 68. ſeq. * Alius eſt *Porretani* in hunc librum commentarius, quem in Boethii operibus Baſileenſes ediderunt, damnatum in Concilio Remenſi an. 1148, & à S. Bernhardo homilia LXXX. in Cantica reprehenſum.

2 *Quod Pater, Filius, & Spiritus S. de divinitate non ſubſtantialiter prædicentur*, liber ad Joannem Diaconum Romanum, * poſtea inter Pontifices Johannem I. Memorat Hincmarus Lib. quo trinam Deitatem minus recte dici, contra Godeſchalcum diſputat. T. I. p. 460, 519.

3 *An omne, quod eſt, bonum ſit, cum non ſint ſubſtantialia bona*, * ex *Hebdomadibus* (*a*) ſuis exemplo Varronis, ut par eſt credere ita inſcriptis, excerpſiſſe ſe Boethius teſtatur. Hinc liber cum duobus præcedentibus in illo de duabus Naturis, exſtat in editionibus Baſileenſibus operum Boethii, adjunctos habens *Gilberti Porretani* Epiſcopi Pictavienſis (A.C. 1154, denati) (*b*) commentarios. Inſcribuntur autem *libri quatuor de Trinitate*. Videnda etiam Angeli Rocchæ Epiſcopi Tagaſtenſis Apologia contra Laurentium Vallam pro Boethio, de perſonis divinis, Venet. 1576. edita cum ejuſdem obſervationibus in ſex libros elegantiarum ejuſdem Laurentii.

4 *Fidei confeſſio ſive brevis inſtitutio Religionis Chriſtianæ*. Hanc primus Vallinus in lucem protulit. * Boethii *fidei confeſſio*, ſive *brevis inſtitutio religionis Chriſtianæ*, memorata pridem eſt Trithemio ſub Tit. Libri de fide. *Hanc*, inquit Labbeus T. I. de Script. Eccleſiaſticis p. 206. *editioni proximæ cum non levi aliquot S. Patrum, & Eccleſiaſticorum tractatorum manipulo paratam habebam, ſed gaudeo jam Vallinum præveniſſe*.

5 *Adverſus Eutychen, & Neſtorium de duabus naturis & una perſona Chriſti liber ad* Joannem Eccleſiæ Romanæ Diaconum, poſtea Papam, & Martyrem (memorat Hincmarus T. I. p. 521,) compoſitus occaſione Epiſtolæ, quam Epiſcopi Orientales A. C. 512. ſcripſerant ad Symmachum Epiſcopum Romæ, de Eutychianis motibus. Repetita horum omnium hactenus memoratorum Boethii ſcriptorum editio cum Vallini, & ad libros de con-

(a) *Boethius de hebdomadibus qui alio modo intitulatur: de paradoxis, videtur potius eſſe Alani de Maximis Theologiæ*. Hæc in Catalogo MStorum Angliæ T. I. p. 94. n. 1900; Mentio iterum p. 104. n. 2008.

(b) *Gilberti Porretani* commentarios in illum Boethii libellum, ſive Libros IV. de Trinitate condemnatos eſſe in Concilio Remenſi ab Eugenio III. Anno Chriſti 1148. notat Baronius ad illum Annum.

conſolatione, Variorum notis, præmiſſaque præfatione Bertii, *Lugd. Bat.* 1671. 8.

IX. Exſtant præterea Boëthii, *De unitate & uno* libellus, & *de Arithmetica libri II.* ad Patricium Symmachum, è Nicomacho Geraſeno maxime expreſſi. Libri primi capita in aliis editionibus 27. in aliis ſunt 32. Similiter liber ſecundus in 41. aliis in 54. capitula diſtinguitur. Videtur eos emendaſſe olim Adalgadus, ut colligis è Lupi Ferrarienſis Epiſtola 8. Ex ejuſdem Epiſtola quinta videbis eum libris Boethii in capitula diſtinctis uſum fuiſſe. * Allegatur & Boethii *Arithmetica* ab Honorio Auguſtodunenſi Lib. 1. cap. ultimo de Philoſophia mundi. Separatim excuſa eſt per Erardum Ratdolt Auguſtæ 1488, 4, & cum commentario *Girardi Rufi*, myſticam numerorum explicationem perſtringente, Pariſ. apud Simonem Colineum 1521. fol. Hæc editio à viro docto Frid. Lindenbrogio cum MS. collata, exſtat in hac urbe Hamburgenſi inter libros Muſicos Scholæ S. Joannis. Boethii Arithmeticæ ſpeculativæ compendium concinnatum à Jacobo Fabro, prodiit Pariſ. 1514, fol. una cum aliis ſcriptis apud Henr. Stephanum avum, & 1553. 8.

2 *De Muſica*, ſive *Inſtitutionis Muſicæ* (ut auctor ipſe V. 6. vocat) *libri quinque*, ex mente Archytæ, & aliorum Pythagoricorum, tum Ptolemæi etiam, quem ſecutus Boethius Ariſtoxenum ſubinde reprehendit. Caſtigavit hos libros Henricus Glareanus. Libri quarti caput tertium cum Variis Lectionibus Codicis Seldeniani recenſuit Marcus Meibomius V. C. T. 2. antiquæ Muſicæ auctorum, ante Iſagogen Alypii. Ephororum vero Lacedæmoniorum προβούλευμα, quod Græce, ſed valde corruptum exſtat lib. 1, cap. 1, illuſtrarunt multi, ut dixi Bibl. Græcæ libro 3, c. 11, p. 290, * De Muſica Boethii confer Jo. Lelandum de Scriptoribus Britannicis p. 272.

3 *De Geometria libri II.* ad eundem Patricium, quem Geometrarum exercitatiſſimum vocat, & utrarumque litterarum peritiſſimum, è quibus poſterior *podiſmorum*, ut vocat, *notitiam*, ſive Gromaticam tangit. Hos libros recenſuit Nic. Judecus, Venetus.

4 *In Porphyrii Phœnicis Iſagogen de prædicabilibus à Victorino translatam Dialogi II.* * Allegatur Boethii commentarius ſuper Porphyrium ad Fabium, ab Honorio Auguſtodunenſi L. 1, c. 21. de Philoſophia mundi, & à Zacharia Chryſopolitano T. 10. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 736.

5 *In eandem a ſe latine verſam* expoſitio ſecunda, *libris totidem*. Perperam quinque numerantur in editionibus Baſileenſibus

bus, in quibus liber primus inter tres, ſecundus in duos eſt diviſus. At in editione Pariſienſi A. 1511. liber primus clauditur his verbis: *quibus abſolutis modum voluminis terminabo, ut ſecundi area libri differentiæ reſervetur*. Pro quo Baſileenſes in extremo libri tertii excuderunt: *ut quarti area libri differentiæ reſervetur*.

6 *In Categorias Ariſtotelis libri itidem duo*, non quatuor ut in edit. Baſileenſibus, qui poſteriorem librum perperam in tres diſcerpſere.

7 *In librum Ariſtotelis de interpretatione minorum commentariorum libri II. Majorum* ſive ſecundæ editionis *libri VI.*

8 *Analyticorum Ariſtotelis* priorum & poſteriorum *Boethio interprete* libri *IV*.

9 *Introductio ad Categoricos Syllogiſmos*.

10 *De Syllogiſmo Categorico libro II. de Hypothetico totidem*, Ad Symmachum.

11 *De diviſione liber & liber de definitione*, qui duo ſeparatim editi à Sim. Colineo Pariſ. 1540, 8. * *Librum diviſionum* laudat Jo: Sariſberienſis III. 9. Metalogici pag. 165. atque eum compendio verborum, & elegantia ſenſuum inter opera Boethii, quæ Logicam ſpectant, ſingularem gratiam nactum eſſe.

12 *Topicorum Ariſtotelis*, *Boethio interprete*, *libri VIII.*

13 *Elenchorum Sophiſticorum ex ejuſdem interpretatione libri II.* Laudant Boethii Scripta Logica Caſſiodorus, Alanus p.36. anti Claudiani &c.

14 *In Topica Ciceronis libri VI.* ad Patricium Rhetorem. Seorſim vulgati Lugd. 1536. 4. Meminit Lupus Ferrarienſis Epiſt. 16. * *Libri VI. in Topica Ciceronis*, occurrunt etiam in primo Tomo Operum Ciceronis cum Manutiorum commentariis editorum Venet. 1582, fol. Boethii Dialectica in compendium miſſa & in linguam Græcam tranſlata uſi ſunt etiam Græci. Vide Lambecium VIII. p. 385. Scholiorum Græcorum in libros de differentiis Topicis Auctor eſt Maximus Planudes, ut conſtat ex Codice Græco MS. Bavarico LXXXIII.

14 *De differentiis topicis* ſive localibus *libri IV.* ſeorſim excuſi à Sim. Colineo Pariſ. 1541, 8, & curante *Jo. Wegelino* Auguſtæ Vindel.1604,8. in qua editione tres priores quidem cum incerti auctoris non tam metaphraſi quam ſcholiis Græcis illuſtrati exhibentur, quartus latine tantum ad MSS. membranas caſtigatus occurrit. Ejuſdem ſive Metaphraſeos ſive commentarii Græci in codice 604, Regis Galliæ obvii meminit Labbeus Bibl nov. MSS.p.279, & 114. Iidem quatuor libri latine cum aliis Boethii ſcriptis ad Logicam diſciplinam ſpectantibus (præter illa in Ciceronem

nem) prodiere Ven. 1559, f. ex officina Valgriſiana, & apud Henricum Stephanum avum Pariſ. 1510, 1511, fol. recenſente Jacobo Fabro Stapulenſi. Edita ſunt junctim Boethii opera Venet. 1491, 1499, fol. & curante Henr. Glareano, præfixa vita Boethii à Julio Martiano Rota ſcripta Baſil. 1546, & 1570, fol. Indicem ſcriptorum à Boethio allegatorum dare me memini lib. 3, Bibliothecæ Græcæ capite undecimo. * Boethii *ſententiæ* editæ ſunt ab Henrico Ernſtio, forma minore.

X. *Libellum de diſciplina Scholarium* Boethio minus recte tribui communis hodie doctorum ſententia eſt, licet ſub Boethii nomine laudatur à Vincentio Bellovacenſi lib. 1, ſpeculi doctrinalis capite 30. Falluntur equidem qui cum Buleo in Hiſt. Academiæ Pariſienſis illum tribuunt *Joanni Scoto* Erigenæ, cui Chryſoſtomi nomen tribuerunt ſuæ ætatis homines: vel qui cum Labbeo putant eſſe fœtum *Dionyſii Carthuſiani*. Nam diverſum longe opus eſt quod eodem titulo ſcripſit Dionyſius, qui ducentis annis junior fuit Vincentio. Aliis ut Lælio Biſciolæ T. 2, hor. ſubceſiv. lib. IX. c. 2. veriſimiliori conjectura refertur ad *Petrum Bleſenſem* vel *Hugonem Etерianum*. Sed Jacobus Tomaſius programmate XXV. ex editione Colonienſi An. 1509. docet auctorem verum eſſe *Thomam Brabantinum* ſive *Cantipratanum*, qui clarus circa A. C. 1250. libellum ſuum modeſtiæ & majoris auctoritatis cauſa Boethio adſcripſit. * Libellum *de diſciplina Scholarium* Colon. 1493. 4, cum commentario pridem editum, Boethio minus recte tribui in edit. Veneta 1516, 8, aliiſque quam plurimis, jam Murmelio animadverſum eſt. Opinionem Labbei, qui illum DionyſioCarthuſiano tribuit, refellit etiam Papebrochius T. 6, Act. Sanctor. Maji pag. 706. Et ſane in libro excuſo A. 1509, 4, qui inſcribitur Auctoritates Ariſtotelis & aliorum Philoſophorum, jam notatum reperio *quod liber de inſtitutione Scholaſtica Boethio humilitatis & majoris auctoritatis cauſa adſcriptus ſit à* Thoma Brabantino *Græce ac Hebraice docto, qui ex Græco tranſtulit libros Ariſtotelis, quæ tranſlatio apud nos habetur ut teſtatur Abbas* (Trithemius) *in Catalogo Scriptor. Eccleſ. Vetelegi* in eundem Libellum commentarius memoratur à Jo. Lelando p. 360. de ſcriptoribus Britannicis. *Erant eo ſæculo quemadmodum & hoc quidem noſtro Boethii lucubrationes in magna gloria, quare Vetelego Boethiano operæ pretium viſum eſt ejus Libellum de deſciplina ſcholaſticorum commentariis in gratiam pubis illuſtrare. Frequens eſt in Bibliothecis libellus olim a multis curioſe lectus, at nunc eloquentia eam excrevit fæcunda in magnitudinem, ut qualecunque opus ſit, blattas & tineas modo paſcat:*

XI.

XI. Plura alia Boethii ſcripta periiſſe dolendum eſt, de quibus fuſe Bertius. Certe omnes diſciplinas latine expoſitis græcorum auctoribus optimis mirifice illuſtraverat vir ille maximus & eruditiſſimus, ut vel ex Caſſiodoro (a) conſtat ejus ſummo admiratore, de quo jam eſt deinceps dicendum.

XII. Index Scriptorum, aliorumque quorundam, in operibus Boethii (b) laudatorum, ad paginas editionis Baſileenſis an.1570. fol. *Scb.* denotat librum Thomæ Cantipratani de diſciplina Scholarum, Boethio ſuppoſitum. *Confeſſ.* Confeſſionem fidei inter Boethii Opera non editam, ſed vulgatam cum nonnullis Boethii opuſculis à Renato Vallino Lugdun. Bat. 1656. 8.

AGgenus Urbicus. Pag.1540. Agrimenſorum veterum indiculus 1540.
Albinus 1379, ejus Geometrica, & Dialectica ſcripta 289. alius fortaſſe Albinus, Vir Conſularis 929, 940. alius Albinus Albei F. diſcipulus neſcio cujus Grylli. Sch.1279, 1282.
Alexander Aphrodiſeus 55, 56, 403, Sch. 1278, in librum Ariſtotelis de interpretatione 252 289, 291, 292, 294, 295, 298, 301, 302, 303, 317, 319, 320, 323, 333, 347, 348, 356, 368, 387, 388, 394.
in alios Ariſtotelis libros 291.
Anaxagoræ fuga 920.
Andronicus Rhodius, Peripateticus 191, 292, diligentiſſimi ſenis liber de diviſione 638, à Porphyrio inſertus in Sophiſtam Platonis, id.
Archytas Tarentinus Pythagoricus qui cum Platone aliquantulum vixit, auctorne ſit libri de decem prædicamentis, an Archytas quidam Peripateticus, ut Themiſtio viſum 114, 1352. Ejus de diviſione æquali proportionis ſuper particularis 1428. de diviſione tetrachordi 1479, 1480. Menſa Geometricalis Archytæ, non ſordidi Geometriæ diſciplinæ auctoris 1526. alia quædam 1523, 1526, 1535.
Arion Methymnæus 1372.
Ariſtarchi Grammatica memoratur 188.

Ari-

(a) Caſſiodorus lib.1. Variar. Epiſt.45. ad Boethium: *Translationibus tuis Pythagoras Muſicus, Ptolemaus Aſtronomus leguntur Italis. Nicolaus* (leg. Nicomachus) *Arithmeticus, Geometricus Euclides audiuntur Auſoniis. Plato Theologus, Ariſtoteles Logicus Quirinali voce diſceptant; Mechanicum etiam Archimedem latialem Siculis reddidiſti, & quascunque diſciplinas vel artes fœcunda Græcia per ſingulos viros edidit, te uno auctore patrio ſermone Roma ſuſcepit.*

(b) Boethii libri in Porphyrium pag.1. In prædicamenta p.112. De interpretat. p.215. Syllogiſm. p.558. de diviſ. p.638. In Topica Cic. p.757. De conſolat. Philoſ. p. 905. De S. Trinitate p.1119. Arithmet. p.1295. Muſic. p.1371. Geometr. p.1487.

Ariſtoteles 297, 1034, 1113, 1205, 1374. Sch. 1288, &c. indifferentis vocabulo nunquam uſus 195, infiniti, primus reperit 222, 312, in libris de Arte Poetica 290. Ethica 174. Phyſica 190, 642, 839, 1097. libri de anima 298. περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς 190. Μετὰ τὰ φυσικὰ 190, 230, 327. Libros Logicos univerſos latine eſt interpretatus & pleroſque etiam commentariis illuſtravit Boethius, teſtatus ſe reliqua etiam Ariſtotelis ſcripta, Ethica, & Phyſica latine reddere, & commentariis explicare inſtituiſſe 318.

Ariſtoxenus Muſicus 1417, 1420, 1421, 1472, 1476, 1477, 1478, 1480.

Arius *Confeſſ.* p. 173.

Ariani 1121.

Aſpaſius in librum Ariſtotelis de interpretatione 252, 291, 303, 316, 321, 333, 347, 356, 394, in alios Philoſophi libros 291.

Aſſuerus Poeta. Sch. 1288.

Auguſti Cæſaris cura de agris metiendis 1537.

B. Auguſtinus 1120.

Balbus menſor 1540.

Baſilius, delator Boethii 934.

Boethius, Eleaticis, ac Platonicis ſtudiis enutritus 911. Regiæ laudis Orator, magnis dignitatibus functus etiam juvenis 972, 973, ſocer Symmachus (cujus filiam Ruſticianam in matrimonio habuit) 943, 972, 977, duo filii Conſules 977. Philoſophiam transferre in actum publicæ adminiſtrationis optavit 929. invidia Philoſophiæ falſarum reus criminationum 920, 943, 934, 936, 940. exſul. 920, 940, 951. ſenex. 905. Commentarios in Categorias Conſul ſcripſit, 143. commentarium uberiorem in Categorias, ad doctiores, (qui non exſtat) pollicetur 112. commentarii in lib. de interpretatione 560, 581, 858, ſecundæ editionis expoſitio 251. Breviarium libri de interpretatione promittit 379. (quod exſtat pag. 558. ad Symmachum pag. 606.) commentariis in librum de interpretatione, biennium fere impendit 440. Libri de Syllogiſmo Hypothetico 823, 858. Inſtitutio Categorica 608. Topica Ariſtotelis latine verſa 765, 857, 887. Libri ſeptem in Ciceronis Topica 857, 887. Arithmetica 1396, 1397, 1398, 1413, 1428, 1473. Iuſtitutio Muſica 1473. Analytica, ſive commentarios in Analytica promittit 603. ſed hæc non exſtant, nec Hebdomades (a) Boethii, quarum mentio 1181. Omnia Ariſtotelis ſcripta, & Dialogos Platonis latine vertere, & commentariis illuſtrare voluit, & de Platonis, atque Ariſtotelis concordia commentari 318. Plerorumque Boethii ſcriptorum mentio Sch. 1276. & 1278. ſeq. Boethii

(a) Vide ſupra pag. 155. 156.

thii liber de Geometria 1536.
Boethus 56.
Julii Cæſaris Epiſtola de agris metiendis 1537.
Cajus libro primo Inſtitutionum 797. ſecundo commentario 797.
Calvus miles. Sch. 1285.
Canius 920. 936.
Caſtor Eufraſiæ maritus. Sch. 1290. Dromo Caſtor. Sch. 1288.
Cato Orator 757.
Catullus 29. 1019.
Chaldæorum præſagia. Sch. 1289.
Choroebus Atys F. 1383.
M. Tullius Cicero 413, 648, 996, 1207. &c. re Ariſtoteli conſentit, etſi verbis videtur ab eo diſcedere 815. in Hortenſio 867. libro de conſiliis ſuis 1372. ſexto de Rep. 1391. in Timæo Platonis 795. de divinatione 1105. in dialogis omnibus 650. ſeq. in Rhetoricis 650, 656, 658, 659, 660, 824. Rhetoricorum primo 4 ſecundo 660, in Partitionibus 658, Topica 47, 649. Partem eorum libris quatuor expoſuit Victorinus 657, integra libris ſeptem Boethius 853. In Philippicis 660, pro Cluentio 658. pro Cornelio 654, 659, pro M. Cœlio 654, in Piſonem 655. pro Sex. Roſcio 657, ſecundo Tuſculanarum diſputationum 839. Definitio gloriæ Ciceroniana 652.
Conigaſtus 929.
Coriandus. Sch. 1289.
Craſſus in Curiana cauſa 813.
Cratonis ſtudia. Sch. 1281. 1290.
Cyprianus delator Boethii 929.
Dareris poriſmata. Sch. 1284.
Decoratus Boethii delator 1019.
Democritus 1373.
Didymus. Sch. 1276.
Diodorus (Philoſ.) 373. 374.
Donatus ætate provecta Grammaticus 186.
Dromo Caſtor. Sch. 1288.
Elimax. Sch. 1283.
Empedocles 1373.
Epicurus 375. 1010. Vulgus Epicureum 620.
Epiſtola Epiſcopi in Concilio (Romano A. C. 512.) lecta 1203.
Eubulides 1406.
Euclidis (qui male Megarenſis vocatur) elementa Geometrica à Boethio latine translata 1487. reſpiciuntur 165, 207. 1181. Euclides Geometriæ peritiſſimus 1522. non ſegnis Geometra 1526. Ejus Theoremata. Sch. 1284.
Eudemus de Syllogiſmo hypothetico 606. 607. latiorem ingreditur viam, ut veluti ſeminaria quædam ſparſiſſe, nullum tamen frugis videatur extuliſſe proventum 606. quinque modos addidit modis quatuor primæ figuræ, & ſeptimum tertiæ 594. 595.
Euripides 1031.
Contra Eutychem 1203. ſeq. 1211. ſeq. & *Confeſſ.* p. 150.
Fabius cui Boethius inſcripſit commentarios in Iſagogen Porphyrii 1. 45.
Favonius. Sch. 1284.
Flaccus (Horatius) Sch. 1278.

Siculus Flaccus 1540.
Fontinus Xenocratis ſcrutinia aperuit. Sch. 1289.
Magiſter Franco. Sch. 1286.
Julius Frontinus 1540.
Ganymedes Pyrrhi dictatoris filius luxurioſus. Sch. 1280.
Gaudentius *Boethii* delator 934.
Glebeonis nequitia. Sch. 1284.
Tiberius Gracchus Orator optimus 419. à Scipione interfectus 864.
Græcus auctor (oraculi vox, an ſcriptoris Christiani) 1086. ubi Philoſophia ad *Boethium*: *Nam ut quidam me quoque excellentior ait*: ἀνδρὸς ἱερὸ σῶμα δυνάμεις οἰκοδομοῦσι.
Gryllus Albini præceptor. Sch. 1279.
Hermias (in Categorias) 151. Videtur legendum Herminus.
Herminus in lib. Ariſtotelis de interpretatione 252, 298, 303, 347, 387, 388, 394, 401.
Herodiani diſciplina. Sch. 1284.
Heſtiæus Colophonius 1385.
Hippaſus 1406.
Hippocratis ſcrutinia. Sch. 1284.
Homerus Sch. 1290. Poeta κατ' ἐξοχὴν 424, 832. melliflui oris 1100. ejus verſus 1057. Ilias. Sch. 1284.
Hyagnis Phryx. 1383.
Hyginus agrimenſor 1540.
Jamblichus Philoſophus non ignobilis, in Categorias 114.
Joannes Eccleſiæ Rom. Diaconus, cui Boethius inſcripſit librum de bono, 1181. & de duabus naturis in una perſona 1203.
Jotarius. Sch. 1287.
Iſmenias Thebanus 1372.
Judaica trina diviſio populorum Sch. 1281.
Jugo Montani diſcipulus. Sch. 1286.
Lacedæmoniorum Ephororum decretum contra Timotheum Mileſium Muſicum 1372. infra pag. 200.
Leontinus (Gorgias) Sch. 1289.
Lex Ælia Sanctia 373.
Lex XII. Tabularum 797. & Sch. 1281.
Longinus Menſor 1540.
Lucanus 1086.
Lucretius 1322. tortuoſa volumina Lucretii. Sch. 1279.
Alius Lucretius, de quo Sch. 1270.
Macrobii Theodoſii doctiſs. Viri liber primus de ſomnio Scipionis 10.
Manichæi *Confeſſ.* pag. 174.
Marcianus, cujus non indigna lectio. Sch. 1278.
Marcianus cui inſcriptus liber de diſciplina Scholarium Boethio ſuppoſitus 1276.
Maro Magiſter. Sch. 1289.
Mercurius inventor quadrichordi 1383.
Merobaudes Rhetor 806, 835.
Montanus Jugonis Magiſter. Sch. 1286.
Moyſis libri. *Confeſſ.* 175.
Muſicæ notæ Veterum 1461.
Naſo (Ovidius) Sch. 1278.
Contra Neſtorium 1203. ſeq. 1210. ſeq. & *Confeſſ.* p. 180.
Nicomachi Arithmetica, 1295, 1323, 1341, 1528, 1542. Muſica 1383.

1385, 1392, 1393, 1406, 1407, 1411.
Nicoſtratus. *S*ch. 1283.
M. Julius Nipſus agrimenſor, 1540.
Opilio *B*oethii delator 934.
Orphei Muſica 1383.
Papinianus 1023.
Parmenides 1060.
Patricius Rhetor cui commentarios in Ciceronis Topica inſcripſit *B*oethius 757, 823, 841. Idem fortaſſe, cui Geometricos libros pag. 1487. ubi Geometrarum exercitatiſſimum vocat.
Paulinus Vir Conſularis 929.
Paulus Inſtitutionum libri ſecundi titulo de dotibus 782.
Pelagius. *Confeſſ.* 176.
Peribonii dilectio. Sch. 1284.
Peripatetici 299, 360, 437, 760, 857. diverſa inter ſe ſectati 192.
Perſius. Sch. 1278.
Petronius 45.
Philo (Philoſophus) 373, 374.
Philolaus Pythagoricus in Muſic. 1342, 1422, 1423.
Philoſophi 1274.
Pindarus Thebanus 59.
Plato 56, 75, 155, 297, 298, 405, 760, 762, 929, 1057, 1058, 1060, 1071, 1113, 1114, 1297, 1371, 1392. ſtudioſiſſimus Pythagoræ 1352.
Platonitas 339.
Platonis Timæus 1041, 1323, 1345, 1358, 1542, à Cicerone verſus 795. Cratylus 323. In Sophiſtam commentaria Porphyrii 638. De Platonis, & Ariſtotelis Concordia commentari, & Platonis dialogos omnes vertendo, vel commentando in latinam redigere formam inſtituit *B*oethius 318.
Platonici 186, 779.
Porphyrii Iſagoge ad Categorias, ſive liber de generibus, ſpeciebus, differentiis, propriis, atque accidentibus 133. Sch. 1278. in eum duplicia Boethii commentaria, priora in Victorini verſionem. 1. poſteriora in verſionem *B*oethii 46. Liber Iſagogicus de Categoricis Syllogiſmis. 5. in Categorias 167, 168, 191, 206. in librum Ariſtotelis de interpretatione 252, 290, 292, 294, 295, 298, 299, 301, 305, 315, 317, 320, 321, 322, 328, 329, 333, 334, 347, 348, 356, 362, 368, 387, 394, 426. De modis Syllogiſmorum 594. 603. Commentarii in Theophraſtum de affirmatione & negatione 294. in Sophiſtam Platonis commentarii, quibus inſeruit librum Andronici de diviſione 638.
Probus Sch. 1276.
Prophraſtus Periotes, (lege è Nicomacho, Theophraſtus Pieritas) 1385.
Ptolemæus (Geograph.) 997. (Aſtronom.) Sch. 1282. (Aſtrolog.) Sch. 1984 (Muſic.) 1376. 1393, 1411, 1472, 1473, 1475, 1476, 1480, 1481.
Pythagoras 1296, 1298, 1342, 1352, 1367, 1372, 1377, 1378, 1394. Samius 1384. Menſa Pytha-

thagorea 1518. Pythagoræ promiſſio. Sch. 1284. αὐτὸς ἔφα 1393. ἔπι Θεῷ 943.
Pythagoricam doctrinam de Categoriis illuſtrare voluit Boethius in commentario ad Categorias uberiore, qui non extat 112. 113.
Pythagorici 1373, 1376, 1377, 1393, 1411, 1417, 1423, 1472, 1473, 1475. Sapientiæ Pythagoræ hæredes 1342.
Sabelliani. *Confeſſ.* p. 173.
P. *Scævola* JCtus 787.
P. Scævola filius 809.
Seneca 920. 1023. Sch. 1278. Ejus liber de forma Mundi 1537.
Servius Sch. 1276.
Socrates (apud Platonem) 174. 813. Socraticum decretum 936. Philoſophus ſimus, calvus, ſenex 326. 416.
Socratis, Philoſophiæ præceptoris, venenum 920.
Soranus 920.
Spartanorum Ephororum προβέλευμα (*a*) ſive decretum veteri dialecto Laconica, quo Timotheus fidicen ob immutatas Muſicæ rationes civitate pellitur 1372.
Speuſippus 297.
Papinius *Statius* 1373. & *Sch.* 1278.
Stoici 10, 47, 192, 195, 297, 361, 374, 375, 429, 760, 762, 1109. Stoici in libris quos περὶ ἀξιωμάτων appellant 291. Stoicum Vulgus 920.
De *Stoicorum* dialectica Porphyrius multa in comment. ad librum de interpretatione 315. 362.
Symmachus Boethii *Socer* 977. 943. 972. Symmacho libros de *Syllogiſmo* Hypothetico inſcribit Boethius 606. & de Trinitate 1121.
Alius *Symmachus* Eliſiæ frater. *Sch.* 1295.
Syrianus Philoxenus in lib. Ariſtotelis de interpretatione, 295, 321, 352, 404.
Terentius 657. 757.
Terpander Lesbius 1372. 1383.
Thaletas Cretenſis Gortynius 1372.
Themiſtius diligentiſſimus ſcriptor, ac lucidus, & omnia ad facilitatem intelligentiæ revocans 871. in Categorias 114. in primos poſtremoſque Analyticos latinos vertit Vegetius Prætextatus 289. in Topica 871, 872, 875, 876, 877, 878, 879
Theocriti Bucolica 373.
Theophraſtus ſubtilitatis artifex

(*a*) In hoc decreto emendando, & illuſtrando certavit eruditorum hominum induſtria, è quibus nominare licet Lilium Gyraldum dialogo IX. de Poetis. Paulum Leopardum VIII. 4. emendat. Joſ. Scaligerum p. 385. ad Sphæram Barbaricam Manilii, Iſ. Caſaubonum VIII. 11. ad Athenæum, Jo. Meurſium II. 5. Miſc. Lacon Joh. Seldenum II. 10. §. 8. de Synedr. (ubi peculiari diſſertatione illud Sc tum expoſuiſſe ſe aſſirmat, quæ non vidit lucem, licet tribus verbis idem Ephororum decretum tangit notis ad Chron. Marmoreum pag. 197.) Iſm. Bullialdum ad Theonem Smyrnæum p. 295. ſeq. Claud. Salmaſium de Helleniſtica pag 82. G. I. Voſſium lib. IV. Inſt. Orator. pag. 50. A. Schottum ad Procli Chreſtomathiam, & Jac. Gronovium præf. ad Tomum quintum theſauri Antiquitatum Græcarum. Vide & Steph. le Moyne pag. 882. ad varia ſacra, & Tho. Pinedo ad Stephanum pag. 776.

ſex. Sch. 1289. De Syllogiſmo Hypothetico, Vir omnis doctrinæ capax rerum tantum ſummas exſequitur 606. quinque modos addit modis primæ figuræ, & unum modis figuræ tertiæ 594, 595, 603. Ejus liber de affirmatione, & negatione 292, 327, 428. Porphyrii in hunc librum Commentarius 294.
Theophraſtus Pierites. Vide ſupra, Prophraſtus.
Secundus Theophraſtus. Sc. 1285.
Timotheus Mileſius Muſicus 1372, 1385. Lacedæmoniorum contra eundem edictum 1372.
Tireſiæ ridiculum vaticinium, *quicquid dicam, aut erit, aut non* 1102. (ex Horatio.)
Tragœdia 968, 1027, 1226.
Trebatius. Sch. 1278.
Triguilla 929.
Varro de menſuris 1542. Peritiſſimus latinorum 1537.
Vegetius Prætextatus. Supra in Themiſtio.
Victorinus Orator ſui temporis doctiſſimus. 1. Porphyrii Iſagogen tranſtulit, & Menantio inſcripſit 5. In ejus verſionem commentatus eſt Boethius, qui illum reprehendit 11, 22, 33. Victorini quatuor Volumina in partem Topicorum Ciceronis 757, 799. notantur 842. Ejus liber de definitionibus 800.
Virgilius 413, 561, 757.
Ulpianus in Inſtitutis 779.
Xenocrates 297. 873. Fontini protervitas Xenocratis ſcrutinia aperuit &c. Sch. 1286.
Zenonis concretio. Sch. 1284.
Zenonis tormenta 920, 992.

CAPUT XVI.

DE CASSIODORO SENATORE.

Caſſiodori ætas. 1. *Var. Epiſtolarum libri* 2. *Hiſtoria tripartita.* 3. *Chronicon.* 4. *Computus Paſchalis* 5. *Commentarius in Pſalmos.* 6. *Inſtitutiones divinæ* 7. *de ſeptem diſciplinis.* 8. *De Orthographia.* 9. *De ratione animæ.* 10. *Commentarius in Donatum de partibus Orationis.* 11. *Suppoſita.* 12. *Deperdita Caſſiodori ſcripta* 13. * *Index eorum ad quos, & quorum nomine ſcriptæ à Caſſiodoro Epiſtolæ.* 14. *Index ſcriptorum, qui à Caſſiodoro citantur.* 15.

I. MAGNUS AURELIUS CASSIODORUS SENATOR, (a) Scriptor Chriſtianus, è Romana Senatorum fami-

[a] *Non officio, ſed nomine Senator.* Colomeſ. p. 207. Opuſc. Alios hujus nominis vide in Glandorpii Onomaſtico Romano p. 783. * & apud Sirmondum ad L. 3. Ennodii ep. 1. & in Actis SS. tom. 6. Maii p. 769. De Patre, & Avo ſuo Caſſiodorus ipſe lib. 1. ep. 4.

lia in Brutiis natus: ab Athanaſio Kirchero p. 217, libri de turre Babel male refertur ad tertium à nato Chriſto ſeculum, cum medio ſeculo ſexto floruerit, variisque honoribus auctus ſit à Regibus Gothorum Teodorico, Athalarico, Amalasventha, Theodahado & Vitige. Conſul A. C. 513. Denique rerum aulicarum turbarumque civilium pertæſus Vivarienſe monaſterium in extrema Calabriæ parte condidit, inque illo quod ſupererat ætatis (centum fere propemodum annos implevit) pio & erudito otio tranſegit. * Ex Ethnicismo ad Chriſtiana ſacra perductum Caſſiodorum colligas ex verbis quæ præfationi in Hiſtoriam Tripartitam ſubjiciuntur: *Caſſiodori Senatoris, jam Domino præſtante converſi, explicit præfatio.*

II. *Exſtant ejus Variarum Epiſtolarum* (*a*) *libri XII.* quorum quinque priores, Epiſtolas, & edicta Regis Theodorici nomine ſcripta continent, in ſexto, & ſeptimo occurrunt formulæ (*b*) dignitatum, & Magiſtratuum in Rep. Romana: octavus, nonus ac decimus complectitur reſcripta & edicta eorum qui Theodorico ſucceſſerunt, Athalarici, Amalaſvinthæ; Theodahadi & Vitigis. Undecimus denique ac duodecimus reſcripta præfecti prætoris ipſius nempe Caſſiodori exhibet. * In Bibliotheca Ampliſſimi Senatus Lipſienſis exſtat MS. codex Epiſtolarum Caſſiodori hoc titulo: *incipiunt capitula M. Aurelii Caſſiodori Senatoris, Viri clariſſimi & illuſtris, exquæſtoris pallacii, exconſulis ordinarii, exmagiſtri officii præpoſiti atque Patricii Romanorum, variarum formularum liber primus incipit.* In extremo operis: *Nota quod iſte vir clariſſimus Caſſiodorus compoſuit Libros ſupra ſcriptos ad diligentem petitionem & coactionem & rogatum venerabilium virorum Joannis Leoginenſis Epiſcopi, Petri Forſinlfromatis, Johannis Euſtanenſis, Joannis Datini Epiſcoporum, amicorum collegarum ſuorum fidelium &c.* Primus Anno 1526. 8. *Jo. Cochleus* (*c*) vulgavit antiqua regum Italiæ Gothicæ gentis reſcripta ex XII. libris Epiſtolarum Caſſiodori ad Eutharicum, Romæ quondam à ſe excerpta & in 13. titulos digeſta. In quorum præfatione ad Henricum VII. Angliæ Regem ait, ſe Cochleus XII. libros Epiſtolarum Caſſiodori laborioſe deſcriptos & in unum volumen collectos Romæ reliquiſſe, ut cum exemplari, quod in Vaticani ſecretiore Bibl. adſervatur integrum conferret, atque ede-

ret

[a] Merito opus hoc laudat Chriſtophorus Colerus c. 30. parergon juris, ubi quædam ejus loca à ſe emendata exhibet.

(b) Libri IV. Epiſt. 19. ſive formulam comitis Archiatrorum ſeorſim edidit, ac libro commentario illuſtravit Vir doctiſſimus Jo. Henricus Meibomius Helmſt. 1668. 4.

(c) Confer & eundem Cochleum in vita Regis Theodorici, quam cum additamentis, & annotationibus in lucem edidit V. C. Joannes Peringskold, Holmiæ 1699. 4.

ret, cum nullum ex vetuſtis exemplaribus, quæ ſibi obtigiſſe ait, omni ex parte plenum atque ſalvum eſſet. Queritur autem per militarem urbis Romæ direptionem ex eo labore nihil ſibi modo eſſe reliqui præter iſta non magnæ molis excerpta. Itaque optat libros Caſſiodori integros ipſos ab alio edi, in cujus manus ea forte ſint perventura, quod illi pulchri velut ſpeculi inſtar ſint non male ordinatæ Reip. variarumque antiquitatum. Paucis deinde annis interjectis à *Mariangelo Accurſio* in lucem dati ſunt Auguſtæ Vindelicor. 1533. ſæpius poſtea excuſi, cum Caſſiodori ſcriptis & Fornerii notis Pariſ. 1588. fol. & 1599. 4. & ſeorſim Lugduni 1595. 8. cum notis *Petri Broſsei* Anno 1609. & 1650. editio parum emendata, notante Zinzerlingio; & in Bibliotheca Patrum Lugd. Tomo undecimo. *Jo. Garetius* præter proprias notas, *Claudii* quoque *Grularti* & *Franciſci Jureti* hactenus ineditas caſtigationes & obſervationes in ſua Caſſiodori editione adtexuit. At Bonaventuræ Vulcanii editio, qui Caſſiodori Epiſtolas emendaturum & illuſtraturum ſe recepit præf. ad Origines Iſidori, non vidit lucem.

III. *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ tripartitæ* ex tribus Græcis ſcriptoribus Sozomeno, Socrate, ac Theodorito, per *Epiphanium Scholaſticum* Caſſiodori juſſu latine tranſlatis collectæ libri XII. à temporibus Conſtantini M. usque ad Theodoſium juniorem. Prodierunt Pariſiis ſine temporis nota in 8 apud Franciſcum Regnault, ad calcem hiſt. Eccl. Euſebii a Rufino tranſlatæ & continuatæ. In calce voluminis adſcriptum: *Gloria individuæ Trinitati, pax legentibus, credulitas audientibus, vita facientibus Amen*. De his libris præter cæteros bene promeritus *B. Rhenanus*, qui diligenter recenſitos & emendatos cum Euſebii & Rufini hiſtoria vulgavit Baſil. 1523. fol. recuſos ibidem 1528. 1533. 1568. Francof. 1588. &c. Gallice quoque *Ludovico Cyaneo* interprete prodierunt Pariſ. 1568. fol. apud Aegidium Gourbinum. Vide Franciſcum à Cruce Bibl. Gall. p. 293. Porro tripartitam iſtam hodie non valde curamus, cum ſcriptores ipſi, ex quibus Caſſiodorus hæc digeſſit, integri exſtent, luculentis etiam commentariis ab Henr. Valeſio illuſtrati: præcipue quia Epiphanium Scholaſticum interpretis officio non optime functum eſſe ac linguam utramque ex æquo ignoraſſe, plerorumque poſt Rhenanum eſt judicium. Etſi me non fugit cauſam Epiphanii agi a *Jo. Garetio*, qui Epiphanium barbari quidem at fidelis interpretis munus obiiſſe, Valeſiumque in verſione pariter ac obſervationibus, qui Socratem, Sozomenum, ac Theodoritum illuſtravit, eo cum fructu uſum eſſe obſervat præf. ad Rotomagen-

ſem operum Caſſiodori editionem, in cujus priore tomo Hiſtoriam illam tripartitam exhibet, quæriturque Rhenanum in interpretandis Epiphanii Gothicis Barbariſmis nimium paſſim ſibi indulſiſſe. Idem Garetius librorum capitumque numeros in Socrate ac reliquis duobus appoſuit ſingulis capitibus Hiſtoriæ tripartitæ.

IV. *Chronicon breve* jubente Rege Theodorico ſcriptum, atque ipſi dicatum, ab orbe condito ad annum Chriſti 519. ſive Conſulatum Eutharii, Cillicæ & Juſtini à præcipuo argumento dictum vulgo Chronicon conſulare, ex Euſebio, Proſpero, Hieronymo, Victore conſutum admodum negligenter, niſi cum Baronio, Bucherio, Jureto, Fratre Dionyſio Sammarthano (*a*,) Monacho Benedictino congregationis S. Mauri & eodem Garetio pleraſque hallucinationes & parachroniſmos in librarios rejicere velis. Confer Barthium p. 2381. ſeqq. Adverſar. Primus commentario illuſtravit Joannes Cuſpinianus (*b*) etſi Phil. Labbeus à Cochleo primum vulgatum eſſe affirmet, qui id dicavit Thomæ Moro; ſæpiſſime deinde prodiit, non modo inter opera Caſſiodori, ſed & in corpore ſcriptorum Latinorum Hiſt. Romanæ: in tomo primo ſcriptorum ejusd. argumenti caſtigatorum à Frid. Sylburgio: in antiqua Hiſtoria Dionyſii Gothofredi &c. illuſtratum etiam in faſtis Onuphrii, Pighii, Andreæ Schotti. Denique partem poſteriorem hujus Chronici, quæ à Julio Cæſare incipit, in antiquitate Eccleſiæ illuſtrata Tomo I. recenſuit Emanuel à Schelſtrate Bibliothecharius Vaticanus (paulo poſt defunctus) Romæ 1692. fol. Seorſim quoque Caſſiodori Chronicon editum eſſe narrat Gvil. Caveus cum commentariis Cuſpiniani Baſil. 1552. Heidelb. 1588. Lugd. Bat. 1632. 8. * De hoc Chronico vide etiam Robertum Epiſt. XLVIII. ad Reineſ. ubi notat Caſſiodorum vel Euſebium cujus ille inſiſtit veſtigiis, nonnunquam Conſules Ordinarios exturbaſſe, ſuppoſitis eorum loco qui ſuffecti erant. Georgii Haloandri editionem memorat atque in ea quædam notat Alciatus lib. V. parergon juris cap. 11. Zachariæ PrueſchencK à Lindenhoven, Conſiliarii Saxonici notæ in Caſſiodorum, quarum editionem iterum iterumque ab eo flagitat Epiſtolis ad eum datis illuſtris Boineburgius (*c*) haud viderunt lucem quod ſciam.

V. *Com-*

(a) Hic eſt, qui noviſſime poſt Jo. Garetium Caſſiodori vitam fuſe & erudite deſcripſit Gallico idiomate, libris quatuor, quorum poſtremo agit de ejus ſcriptis. Prodiit Pariſ. & Amſtelod. 1695. 12.

(b) Obiit menſe Aprili Anno 1519. Viennæ Auſtriæ. Ejus commentarius in Caſſiodori Chron. una cum aliis Cuſpiniani ſcriptis recuſus Francof. 1601. fol.

(c) Apud Clariſſ. Struvium in Collectaneis MStorum, faſciculo VIII.

Digitized by Google

V. *Computus Paſchalis* ſive de indictionibus, Cyclis Solis & Lunæ, Epactis, tempore Paſchatis celebrandi &c. adinveniendis brevia præcepta, quæ à Joſ. Scaligero, Ægid. Bucherio, Dionyſio Petavio & aliis Chronologis fuſius illuſtrantur.

VI. *Commentarius in Pſalmos Davidis* ex Auguſtino præcipue, tum ex Hilario, Ambroſio & Hieronymo collectus, ut ipſe innuit c. 4. divin. lect. lucem adſpexit ſeorſim Baſil. 1491. 4. & emendatius Pariſ. 1529. fol. (Vide Colomeſii Opera pag. 441. editionis à me curatæ.) tum noviſſime in T. 2. editionis operum Rothomagenſis emendatus (*a*) ope quatuor codicum MSS. Eraſmus lib. 25. Epiſt. 11. de hoc commentario agens, *Caſſiodorus*, inquit, *maluit omnia ſcribere quomodocunque, quam pauca exactè*. Garetius in præfat. ait, ſe citationes ex verſione LXX. Interpretum, qua ſola hic ſcriptor uſus eſt, ad formam editionis vulgatæ reduxiſſe, quod non ita eſt intelligendum, ac ſi loco verborum ex verſione ſecundum LXX. Interpretes verba vulgatæ repoſuiſſet, (cui enim cordato id facinus probaret.) ſed quod locis à Caſſiodoro adductis in margine appoſuerit capita & verſus vulgatæ, ubi eadem ſententia legitur.

VII *Inſtitutionum ad divinas lectiones* liber, indicans quo ordine quaque ratione libri Sacri legendi ſunt & quanam Eccleſiæ doctores in iis interpretandis ſint imprimis cum laude verſati; vel quotum præterea librorum lectione monachi teneri debeant: Prodiit ſeorſim Jac. Pamelio curante, qui Catalogum commentatorum veterum ſelectorum in univerſos & ſingulos libros Biblicos ſubjecit. Pariſ.1575. Antvv. 1566. 8. Ex hoc opere in primis eruditio pietas & ſollicitudo Caſſiodori apparet, unde multus in illius laude eſt Jo. Mabillonius libro Gallice ſcripto, de ſtudiis Monaſticis. Etiam in Critica ſacra exercitatiſſimum hoc de ſcripto oſtendere, judicium eſt Richardi Simonis lib. 3. Hiſtoriæ Criticæ N. T. c. 10.

VIII. *De ſeptem diſciplinis* ſive de arte Grammatica (*b*) de Rhetorica, de Dialectica & quatuor partibus Mathematicis, Geometrica, Arithmetica, Muſica & Aſtronomia. Garetius primus his libris præ-

(a) Jo. Marcianæus prolegom. 3. in Bibliothecam divinam S. Hieronymi: *Diſplicuit inveniſſe apud Garetium tot veterum librariorum errores, quos utique caſtigare potuiſſet ſtudio ſacrarum litterarum mediocriter eruditus, atque lectionibus Hieronymianis pluſculum exercitus*. Confer Richardi Simonis Epiſtolas Criticas p.89, 91.

(b) Grammaticæ inſtitutionis major pars extremæ intercidit: quod vero exſtat, editum eſt etiam à *Jo. Sichardo* una cum Conſentio, & in antiquis Grammaticis Putſchii. De Rhetorica in vulgatis inſcribitur *Rhetorica compendium ex Magno Aurelio Caſſiodoro Senatore Viro clariſſimo*. Tale etiam prodiit inter antiquos Rhetores Franciſci Pithœi. At Garetius primus ex Mss. genuinum ipſius Caſſiodori de Rhetorica ſcriptum in lucem protulit.

præfationem reſtituit, quæ inter Alcuini opera, poſt tractatum de virtutibus & vitiis legebatur. Idem hoc opus longe auctius & emendatius dedit ope MSS. codd. Compendium de quatuor Mathematicis diſciplinis prodiit Pariſ. 1540. 4. * Liber *de ſeptem diſciplinis* lucem viderat Pariſ. 1580. 8. *Baſil.* 1528. 4. Grammaticæ inſtitutionis meminit Petrus Blæſenſis Epiſt. 101.

IX. *Liber de Orthographia*, de quo vide quæ dixi infra libro IV. ubi Grammaticos Putſchii recenſeo.

X. *De ratione animæ liber* à Caſſiodoro ſcriptus antequam Monaſticen profeſſus eſſet, ſeparatim editus Pariſ. 1500. & cum libris variarum Epiſtolarum ex Mariangeli Accurſii editione Auguſtæ Vindel. 1533. in Garetii editione emendatus & Franciſci Jureti caſtigationibus ac notis illuſtratus occurrit.

XI. *Commentarius in Donatum* ſive *de Oratione* & *partibus orationis* primum editus à Garetio. Joannis vero Harduini ſententiam qui Caſſiodori ſcripta omnia, exceptis Epiſtolarum libris, tractatu de anima & commentario in Pſalmos à Gallo quodam ſuppoſita arbitratur, refellit Lud. Elias du Pin in præfatione ad Bibliothecam ſcriptorum Eccleſiaſticorum Sæculi ſexti. * *Complexiones in Apocalipſin* Baſil. 1500. 8. editas inter Caſſiodori ſcripta etiam refert Dan. Georgius Mollerus diſſert. de Caſſiodoro Altdorf. 1686. pag. 20. *Complexiones in Epiſtolis Apoſtolorum & Apocalypſi* illuſtris Vir Scipio Maffeus, Veronæ MStas reperit & pro ineditis habet. Vide Memorias Trevoltinas A. 1714. p. 1481.

XII. *Suppoſita* Caſſiodori ſunt *Expoſitio in Cantica Canticorum*, cujus Epitome occurrit inter ſcripta Iſiodori Hiſpalenſis. Edita eſt Friburgi 1538. fol. cum Aponio in Cantica, & in editione operum Caſſiodori Garetiana. *Liber de Schematibus & tropis, locisque quibuſdam Rhetoricis S. Scripturæ* è commentariis Caſſiodori in Pſalmos excerptus, forte à *Beda*, inter cujus opera T. I. legitur; * inſcribitur etiam *Collectio ex Sacerdote*, id eſt ex Beda presbytero Tom. XI. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 1287. *Liber de Amicitia Chriſtiana*, quem Petri Blæſenſis eſſe conſtat, inter cujus opera aliquoties prodiit. Separatim editus & illuſtratus eſt ſub Caſſiodori nomine Roſtoch. 1667. 8. à Jo. Bernardo Zinzerlingio, ut didici ex poematis D. G. Morhofii p. 702. * Exſtat etiam Tom. 24. Bibl. Patrum edit. Lugdunenſis pag. 1209. licet ſub Caſſiodori nomine jam fuiſſet Tom. XI. pag. 1326. Idem reperitur in MSto Codice, quem ſervat Lipſiæ Bibliotheca Ampliſſimi Senatus, ac tribuitur *Albertano*, Cauſſidico Brixienſi. *Liber de amicitia* qui inter Petri Blæſenſis opera legi-

Digitized by Google

legitur, tantum epitome eſt Caſſiodorani hoc de argumento libri, nec integri, ut Jo. Bernhardus Zinzerlingius, Juſti F. obſervat, qui emendavit notiſque & indice illuſtravit Roſtoch. 1667. 8. Idem in præfat. promiſit etiam novam editionem Codicis Epiſtolarum Caſſiodori, ſed quam dare fuit impeditus. *Sanctorum Paphnutii & Spiridionis aliorumque quorundam vitæ* ab Aloyſio Lipomanno T. 1. Legendarii ſub Caſſiodori nomine editæ. His adde librum de Eccleſiaſticis officiis, ſententias è Cypriano, & Scintillarium ſcripturarum, quæ Caſſiodoro in MSS. perperam tribui notat Garetius. *Librum de Trinitate*, quem Petrus de Natalibus Caſſiodoro adſcribere non dubitat, & *libros ſexdecim de re ruſtica*, quos Geſnerus in Bibl. ait reperiri in Bibl. monaſterii S. Michaelis de monte, cum & in numero librorum & in auctore quem Columellam (a) eſſe certum eſt erraverit. Non minus falli videtur Baronius qui Caſſiodorum *in Parabolas* ſive *proverbia* Salomonis commentarium edidiſſe contendit T. 7. Annal.

XIII. Inter *Deperdita* Caſſiodori ſcripta, quorum ipſe præf. Variarum & libri de Ortographia meminit, ſunt etiam *breves explanationes in Acta Apoſtolorum*, quo editis falſo habitæ à Guil. Crovæo p. 259. Elenchi ſcriptorum in Sacram Scripturam. Tum *libri XII. de rebus geſtis Gothorum*, cujus operis brevis Epitome a *Jornande* concinnata cum Caſſiodori operibus edi ſolet, de qua mox plura dicturi ſumus. Præſtantiſſima omnium operum Caſſiodori & unica editio eſt, cujus hactenus ſæpius meminimus *Joannis Garetii* Monachi Benedictini congregat. S. Mauri cura digeſta & emendata, inque duos diſtincta tomos Rothomagi 1679. fol. Prædicat ſe Garetius adjutum opera Nicolai Nurriti, & præter alia, quæ in hac edit. præſtitit, à nobis jam ſuo loco laudata, Epiſtolis ſingulis nova argumenta præfixit, intelligens quam ſæpe inepta & aliena eſſent quæ in ſuperioribus editionibus præmittuntur.

Index eorum ad quos & quorum nomine ſcriptæ à CASSIODORO Epiſtolæ.

Abundantio præfecto Theodorus Rex. lib. V. c. 16. 17. 23. 34. Athalaricus Rex IX. 4.
Acretio, vide Eutropio.
Adeodato Theodoricus Rex. 3. 46.
Adilæ viro Senatori Theodoricus II. 29.
Æmiliano Epiſcopo Theodoricus Rex. IV. 31.
Poſſeſſoribus, Defenſoribus & Curialibus Æſtunis conſiſtentibus

(a) Vide quæ dixi ſupra lib. 2. c. 7.

tibus Theodoricus Rex III.9.
Agapito præfecto Urbis Theodoricus Rex.I.6. 32.33.41.II.6. Cæliano & Agapito id. I. 23.
Alarico Regi Vviſigothorum Theodoricus Rex III. 1.
Albino & Albieno viris illuſtribus Theodoricus Rex. I. 20. Albino patricio id IV. 30. Actoribus Albini id. id. IV. 35.
Albieno Rex Athalaricus.VIII. 20.
Alviſio Architecto Theodoricus Rex II. 39.
Amabili Executori Theodoricus Rex I. 8. viro devoto id. IV. 5.
Amalaſuntha Regina Juſtiniano Imp. X. 1.
Ambroſio viro illuſtri, agenti vices, Senator præfectus prætorio XI. 4. 5. XII. 25.
Ambroſio viro Quæſtori Athalaricus Rex. VIII. 13.
Luvirit Comiti & Ampelio Theodoricus Rex. V. 35. Ampelio & Liveriæ. V. 39.
Ampelio, Deſpotio & Theodulo viris Senatoribus Theodoricus Rex. II. 23.
Anaſtaſio Imp. Theodoricus Rex. I. 1. II. 1.
AnaſtaſioCancellario Lucaniç & Brutiorum, Senator præfectus prætorio XII. 12. 14.
Anaſtaſio Conſulari Theodoricus Rex. V. 8.
Anatolio Cancellario provinciæ Samnii, Senator præfectus prætorio. XI. 36.
Andreæ Senatori ; vide Maximiniano.
Annæ viro Senatori Comiti Theodoricus Rex. IV. 18.
AntonioPolenſiEpiſcopoTheodoricus Rex. IV. 44.
Aproniano Comiti Privatarum Theodoricus Rex. III. 53.
Aratori viro illuſtri Athalaricus Rex. VIII. 12.
Artemidoro præfectoUrbisTheodoricus Rex. I. 42. II. 34. III. 21.
Univerſis Poſſeſſoribus Arelatenſibus Theodoricus Rex. III. 44.
Argolico Præfecto Urbis Theodoricus Rex. III. 11. 29. 30. 33. IV. 22. 29. 42.
Arigerno Comiti Theodoricus Rex. III. 36. 45. IV. 23.
Artemidoro Præfecto Urbis Theodoricus Rex. I.42.II. 34. III. 21.
Aſſuin (al. Aſſio vel Aſſum) viro illuſtri Comiti Theodoricus Rex I. 40.
Athalarici Regis edicta IX. 18.
Avilfo Sajoni Theodoricus Rex. V. 20.
Aurigeni Epiſcopo Theodoricus Rex. III. 14.
Bacaudæ viro ſublimi Theodoricus Rex. 5. 25.
Beato viro clariſſimo, Cancellario Senator præfectus prætorio. IX. 10.
Benenato viro Senatori Theodoricus Rex. IV. 15.
Bergantino Comiti Patrimonii Athalaricus Rex. VIII. 23. IX. 3.
Boethio Patricio Theodoricus Rex I. 10. 45. II. 40.
Brandilæ

Brandilæ Theodoricus Rex. V. 32
Cæliano (al. Feliciano) & Agapito Theodoricus Rex. I. 23.
Diverſis Cancellariis provinciarum ſingularum, Senator præfectus prætorio XII. 1. 10.
Canonicario XII. 16. Venetiarum, Senator præfectus prætorio. XII. 4. I.
Capuano Viro Senatori Theodoricus Rex V. 21.
Carino viro illuſtri Theodoricus Rex. V. 28.
Caſſiodoro Theodoricus Rex. I. 3. patricio III. 28.
Catanenſis Civitatis poſſeſſoribus, defenſoribus & Curialibus Theodoricus Rex. III. 49.
Cojoni Theodoricus Rex. I. 38.
Coloſſeo viro illuſtri Comiti Theodoricus Rex. III. 23.
Conſtantiniano viro experientiſſimo Senator præfectus prætorio XII. 18.
Conſulari viro illuſtri Theodoricus Rex. III. 52.
Criſpiano Theodoricus Rex. I. 37.
Cunigaſto viro illuſtri Athalaricus Rex. VIII. 28.
Cypriano comiti ſacrarum largitionum Theodoricus Rex. V. 40.
Cypriano patricio Athalaricus Rex. VIII. 21.
Danieli (marmorario) Theodoricus Rex. III. 19.
Datio Epiſcopo Mediolanenſi Senator præfectus prætorio XII. 27.
Decio viro illuſtri Theodoricus Rex. II. 33.
Decorato, viro devoto Theodoricus Rex. V. 31.
Delegatoria XI. 35. de concedendis delegatoriis XI. 31.
Gothis & Romanis Derthonæ conſiſtentibus Theodoricus Rex. I. 17.
Deſpotio, vide Ampelio.
Deusdedit Scribæ Ravennati Senator præfectus prætorio XII. 21.
Domitiano & Uviliæ Theodoricus Rex. I. 18.
Dromonariis Theodoricus Rex. II. 31.
Dudæ viro Senatori Comiti Theodoricus Rex. IV. 28. Dudæ Sajoni IV. 32. 34.
Dumerit Sajoni & Florentiano viro devoto Athalaricus Rex. VIII. 27.
Ecdicio Theodoricus Rex. II. 4.
Elpidio Diacono Theodoricus Rex. IV. 24.
Epiphanio viro Senatori, Conſulari provinciæ Dalmatiæ, Theodoricus Rex. V. 24.
Epiſcopis & honoratis Athalaricus Rex. IX. 5.
Epiſcopis ſuis Vitigis Rex. X. 34.
Diverſis Epiſcopis Senator præfectus prætorio XI. 3.
Eugenio Magiſtro officiorum Theodoricus Rex. I. 12.
Euſebio viro illuſtri Theodoricus Rex. IV. 48.
Euſtorgio Epiſcopo Mediolanenſi I. 9.
Eutropio & Acretio Theodoricus Rex. V. 13.
Fauſto præfecto prætorio Theodoricus Rex. I. 14, 26, 34, 35. II. 5, 9, 26, 30, 37, 38, III. 21, 47. 51, IV. 36, 38, 50.

Felici,

Felici, viro clariſſimo Theodoricus Rex. I. 7. Conſuli Ordinario id. II. 2. III. 39. Quæſtori Athalaricus Rex. VIII. 18.
Feliciano. vide Cæliano.
Poſſeſſoribus Feltrinis Theodoricus Rex. V. 9.
Feſto Patricio Theodoricus Rex. I. 15. 39. II. 22. III. 10.
Florentiano. vide Dumerit.
Floriano viro Senatori Theodoricus Rex I. 5.
Formulæ dignitatum XXV. libro ſexto & aliarum XLVII. libro ſeptimo continentur. Vide quæ Jo. Henr. Meibomius Commentario ad Caſſiodori formulam Archiatrorum, edito Helmſt. 1668. 4.
Promotiones officii Prætoriani quæ Natali Domini fiunt. XI. 17.--34.
Poſſeſſoribus & Curialibus Forojulienſibus Theodoricus Rex. IV. 8.
Fruinarith Sajoni Theodoricus Rex. II. 13.
Provincialibus per Galliam conſtitutis Theodoricus Rex III. 17. 40. 42. Athalaricus Rex. VIII. 7.
Gaudioſo Provinciæ Liguriæ Cancellario Senator præfectus prætorio XI. 14.
Geberich viro Senatori Theodoricus Rex IV. 20.
Gemello viro Senatori Theodoricus Rex III. 16, 18, 32, 41, IV. 19, 21, vide & Marabado.
Geneſio viro ſpectabili Athalaricus Rex VIII. 30.
Gepidis ad Gallias deſtinatis Theodoricus Rex V. 11.
Geſilæ Sajoni Theodoricus Rex IV. 11. 14.
Gildiæ viro ſublimi, Comiti Syracuſanæ Civitatis Athalaricus Rex. IX. 11. 14.
Univerſis Gothis Theodoricus Rex. I. 24. Vitigis Rex. X. 31. Gothis & Romanis Derthonæ conſiſtentibus Theodoricus Rex. I. 17. per Picenum & Samnium id. III. 48. circa Verucam caſtellum. id III. 48.
Gothis per Italiam conſtitutis Athalaricus Rex. VIII 5. Gothis & Romanis id. IX. 9.
Grimodæ Sajoni Theodoricus Rex. III. 20.
Guarnorum. vide Herulorum.
Gudilæ Epiſcopo Theodoricus Rex. II. 18.
Gudinando Sajoni Theodoricus Rex V. 19
Gudiſal Sajoni Theodoricus Rex. IV. 47.
Guduin Sajoni Theodoricus Rex. V. 27. viro ſublimi. V. 30.
Gundibardo Regi Burgundionũ Theodoricus Rex. I. 46. III, 2.
Hæſtis Theodoricus Rex. V. 2.
Herminafrido Regi Thoringorum Theodoricus Rex. IV. 1.
Herulorum Theodoricus Rex. IV. 2.
Herulorum, Guarnorum, Thoringorum Regibus Theodoricus Rex. III. 3.
Hilderico Regi Vvandalorum Athalaricus Rex. IX. 1.
Honorato Quæſtori Theodoricus Rex. V. 3.
Honorio præfecto Urbis Theodahadus Rex. X. 30.

Januario Epiſcopo Salitano Theodoricus Rex. III. 7.
Idæ viro ſublimi, Duci Theodoricus Rex. IV. 17.
Importuno viro illuſtri Patricio Theodoricus Rex III. 5.
Indulgentia XI 40.
Joanni Papæ Athalaricus Rex. IX. 15, *Senator* præfectus prætorio XI. 2.
Joanni Apparitori Theodoricus Rex. II. 21.
Joanni arcario Theodoricus Rex. V. 7.
Joanni archiatro Theodoricus Rex. IV. 41.
Joanni Cancellario Senator præfectus prætorio XI. 6.
Joanni Canonicario Thuſciæ, Senator præfectus prætorio XI. 38.
Joanni Referendario Athalaricus Rex VIII. 25.
Joanni viro Senatori, Conſulari Campaniæ Theodoricus Rex. III. 27. IV. 10.
Joanni Siliquatario Ravennati Senator præfectus prætorio XII. 17.
Provincialibus Iſtriæ Senator præfectus Prætorio XII. 22.
Judæis Genuæ conſiſtentibus Theodoricus Rex II. 27. IV. 33. Mediolanenſibus V. 37.
Ad Judices Provinciarum Athalaricus Rex IX. 20. Senator præfectus prætorio XI 7. 9. XII. 2.
Juliano Comiti Patrimonii Theodoricus Rex I 16.
Juſtiniano Imp Athalaricus Rex VIII. 1. Amalaſuinda (Amalaſuntha) Regina X. 1. 8 Theodahadus Rex. X. 2, 9, 15, 19, 22. 25, 26, Gudelina Regina X 24. Vitigis Rex 32. Senatus urbis Romæ XI. 13.
Laurentino experientiſſimo Senator præfectus præt. XII. 23.
Liberio præfecto Galliarum Athalaricus Rex. VIII. 6.
Liguribus Senator præfectus prætorio XI. 15, 16, Conſulari Provinciæ Liguriæ XII. 8.
Ampelio & Liveriæ Theodoricus Rex V. 39.
Lucino Cancellario Campaniæ Senator præfectus præt. XI. 37.
Lucriſtanis ſuper Sontium conſtitutis Theodoricus Rex I 28.
Luduin Regi Francorum Theoricus Rex. II. 41, III 4.
Luviric Comiti & Ampelio Theodoricus Rex V 35.
Magiſtro officiorum Vitigis Rex X. 33.
Mannilæ Sajoni Theodoricus Rex. 5 5.
Marabado viro illuſtri Theodoricus Rex. IV. 46.
Marabado Comiti & Gemello Senatori Theodoricus *Rex.* IV 12.
Marcello Senatori, advocato fiſci Theodoricus *Rex* I. 22.
Maſſilienſibus Theodoricus *Rex* III. 34 IV. 26.
Maximiano viro illuſtri & Andreæ Senatori Theodoricus *Rex.* I. 21.
Maximo viro illuſtri Conſuli Theodoricus *Rex* V. 42, Domeſtico, Theodahadus *Rex.* X. 11. Cancellario Lucaniæ, Senator præfectus prætorio XII. 15. vicario Urbis *Romæ* id. XII. 19.

Ne-

Neudi viro illuſtri Theodoricus *Rex*. 29.
Provincialibus Noricis Theodoricus *Rex*. III. 50.
Nurſinis & *R*eatinis Athalaricus *Rex*. VIII. 26.
Opilioni comiti ſacrarum Athalaricus *Rex*. VIII. 16.
Oſuni viro illuſtri Comiti Theodoricus *Rex*. III. 26. IV. 9. Athalaricus *Rex*. IX. 8.
Barbaris & *R*omanis per Pannoniam conſtitutis Theodoricus *Rex*. III. 24.
Poſſeſſoribus & Curialibus Parmenſis Civitatis Athalaricus *Rex*. VIII. 29.
Paſchaſio præfecto annonæ Senator præfectus præt. XII. 9.
Patricio viro illuſtri Quæſtori Theodahadus *Rex*. 6.
Paulino Conſuli Athalaricus Rex. IX. 22.
Paulo viro ſtrenuo Senator præfectus prætorio XII. 26.
Petro Epiſcopo Theodoricus Rex III. 37.
Petro viro clariſſimo erogatori obſoniorum Senator præfectus prætorio XII. 11.
Univerſis præfecturæ titulos adminiſtrantibus Senator præfectus prætorio XII. 6.
Primiſcrinio Athalaricus Rex. IX. 16.
Provino viro illuſtri Patricio Theodoricus Rex II. 11.
Actoribus Probini Theodoricus Rex IV. 40.
Poſſeſſoribus (Ravennæ) Theodoricus Rex. V. 38.
Nurſinis & Reatinis Athalaricus Rex. VIII. 26.
Reparato præfecto Urbis Athalaricus Rex. IX. 7.
Romanæ Eccleſiæ clero Athalaricus Rex. VIII. 24.
Populo Romano Theodoricus Rex. I. 31. 44. Athalaricus Rex VIII. 3. Theodahadus Rex X. 14. 17.
Romulo Theodoricus Rex III. 35.
Romanis per Italiam & Dalmatias conſtitutis Athalaricus Rex. VIII. 4.
Sabiniano Senatori Theodoricus Rex. I. 25.
Sajoni, vide Avilfo, Dudæ, Dumerit, Fruinarith, Geſilæ, Grimodæ, Gudinando, Guduin, Gudiſal, Manilæ, Tezutzat, Verano & Wiligis.
Sajonibus, qui ſunt Cancellariis deputati, Senator præfectus prætorio XII. 3.
Salvantio præfecto Urbis Athalaricus Rex. IX. 16. 17.
Saturnino & Verbuſio Theodoricus Rex. I. 19.
Senario viro illuſtri Comiti Privatarum Theodoricus Rex. IV. 3, 7, 11, 13.
Senatori (*a*) præfecto Prætorio Athalaricus Rex. IX. 24. Theodahadus Rex X. 27. 28.
Senatoris edicta. XI. 8, 11, 12. XII. 13, 28.
Senatui Urbis Romæ Theodoricus Rex. I. 4, 13, 30, 43. II. 3, 16, 24, 32. III. 6, 12, 31. IV. 4, 16, 43. V. 4, 22, 41. Athalaricus Rex XIII. 2, 10, 14, 15, 17, 19, 22. IX. 19.

(a) Caſſiodoro intellige.

Digitized by Google

IX. 19,21,23,25. Amalaſuntha Regina X. 3. Theodahadus Rex X. 4,7,12,13,16,18. Tulum patricius VIII. 11. Senator præfectus prætorio XI. 1.
Servato Duci Rhetiarum, Theodoricus Rex. I. 11.
Severiano viro illuſtri Theodoricus Rex. V. 14.
Severo Epiſcopo Theodoricus Rex. II. 8.
Severo viro ſpectabili Athalaricus Rex. VIII. 31,32,33.
Comiti Siliquatariorum & portus curas gerenti Theodoricus Rex. II. 12.
Simeoni viro illuſtri Comiti Theodoricus Rex. III. 25.
Specioſo Theodoricus Rex. I. 27. viro devoto II. 10.
Stabulario Comitiano Theodoricus Rex. V. 6.
Starcedio viro ſublimi Theodoricus Rex. V. 36.
Stephano viro Senatori Comiti primi ordinis & Exprincipi noſtri officii Theodoricus Rex II. 28
Provincialibus, Capillatis, Defenſoribus & Curialibus in Svavia conſiſtentibus Theodoricus Rex. IV. 49. V. 15.
Sunæ (al. Suræ) viro Comiti Theodoricus Rex. II. 7.
Sunhivado viro Senatori Theodoricus Rex. III. 13.
Symmacho Patricio Theodoricus Rex. II. 14. IV. 6. 51.
Poſſeſſoribus & Defenſoribus Syracuſanæ Civitatis vel univerſis Provincialibus Athalaricus Rex. IX. 10.
Tancilæ viro Senatori Theodoricus Rex. II. 35.
Tezutzat Sajoni Theodoricus Rex. IV. 27.
Theodagundæ illuſtri fœminæ Theodoricus Rex IV. 37.
Theodahado viro Senatori Theodoricus Rex IV. 37.
Theodahado viro Senatori Theodoricus Rex. III. 15. IV. 39. V. 12
Theodahadus Rex Juſtiniano Imp. X. 2.
Theodorici Regis edictum II. 25. 36. Epiſtolæ libris quinque Caſſiodori primoribus.
Theodoræ Auguſtæ Amalaſuntha Regina X. 10. Gudelina Regina X. 20,21,23.
Theodoſio homini ſuo Theodahadus Rex. X. 5.
Theodulo vide Ampelio.
Theonio Theodoricus Rex. I. 2.
Theriolo viro Senatori Theodoricus Rex. I. 36.
Præfecto Theſſalonicenſi Vitigis Rex. X. 35.
Tholvit (al. Tholum) Patricio Athalaricus Rex. VIII. 9. Vide Tulum.
Thomati & Petro viris clariſſimis, arcariis Senator præfectus prætorio XII. 20.
Thoringorum Regibus, vide Herulorum, & Herminafrido.
Comitibus defenſoribus & curialibus Ticinenſis Civitatis Theodoricus Rex. IV. 45.
Tulum vir illuſtris Patricius Senatui Urbis Romæ VIII. 11.
Transmundo Regi Vvandalorum Rex Theodoricus V. 1. 43. 44.
Tribunis maritimorum Senator præfectus prætorio. XII. 24.

Tridentinæ Civitatis poſſeſſoribus,defenſoribus &Curialibus Theodoricus Rex. II. 17.
Valeriano viro ſublimi Senator præfectus Prætorio XII. 5.
Venantio viro illuſtri Theodoricus Rex. II.15. viro Senatorio Correctori Lucaniæ & Brutiorum III. 8.
Verano Sajoni Theodoricus Rex. V. 10.
Saturnino & Verbuſio Theodoricus Rex. I. 19.
Victorino Epiſcopo Athalaricus VIII. 8.
Vitaliano viro clariſſimo,cancellario Lucaniæ &Brutiorum Senator præfectus pretor. XI. 39.
Unigis Spatario Theodoricus Rex. III. 43.
Domitiano & Uviliæ Theodoricus Rex. I. 18. Uviliæ Comiti Patrimonii id. V. 18. Athalaricus Rex. IX. 13.
Regi Vvandalorum Theodoricus Rex. V. 1. vide Tranſmundo & Hilderico.
Wandil Theodoricus Rex III. 38.
Wiligis Sajoni Theodoricus Rex II. 20.
Wilitancho Duci Theodoricus Rex V. 33.
Winvſindo Comiti Theodahadus Rex X. 29.

XV. Index Scriptorum qui à Caſſiodoro citantur. Numeri additi paginas Tomi ſecundi editionis (*a*) Garetianæ denotant.

Abraham Arithmeticam & Aſtronomiam primum Ægyptiis tradidiſſe dicitur à Joſepho. 584. b.
Adrianus de modis intelligentiæ ſacrarum literarum 545.
Adamantius Martyrius, vide Martyrius.
Æmilianus(Palladius)duodecim libris de horis vel pecoribus 554. b.
Æoli p. 607.
Agapitus Papa urbis Romæ p. 537.
Albinus vir magnificus apud Latinos de Muſica librum compendioſa brevitate conſcripſit. 588. b.
Alypius de Muſica Græce ſcripſit 588. b.
S. Ambroſius, vide Joſephus. Eccleſiæ quædam candela mirabili fulgore lampavit 241. hymnus Veni Redemptor gentiũ id. Citatur Ambroſius p. 7, b. 19, b. 27. 36, b. 72, 95, 173, b. 241, b. 255, b. 337, 372, 426, 551, 554. b. 620. ſex libri in Hexaemeron 539. libro Patriarcharum pag. 543. tertio 542. b. de officiis libri III. melliflui. 549. b. ſeptem libri de Patriarchis 539. b. in Pſalmos p. 541. de Trinitate ad Gratianum. 549. b. ſermo de judicio Salomonis p. 540. ejus in Prophetas commentaria negat ſe reperire potuiſſe Caſſiodorus p. 541. homiliæ quædam in Sapientiæ librum 542. b. in Lucam. 543. in Epiſtolas Pauli invenire Caſſiodorus non potuit. 544.

Ano-

(a) Commentarius in Pſalmos incipit à p. 1. In Cantica Canticor. p. 505. Inſtitutio divinarum literar. p. 537. De ſeptem artibus pag. 558. De octo partibus orationis p. 592. De orthographia pag. 605. De ſchematibus & tropis p. 620. De anima p. 627.

Anonymus Medicus ex diverſis auctoribus collectus. 556.
Antiquarii 547. b. 555. a. b.
S. Antonius pater Monachorum; 542.
Apollonius Geometra 589.
Apulejus Madaurenſis περὶ ἑρμηνείας. 569. b. ſyllogiſmos categoricos breviter enodavit. 583. b. Nicomachi Arithmeticam vertit latine 586. b. de Muſica 588. b.
Aquila de orthographiæ peritia laudatus pag. 619. p.
Archimedes *lib.* 1. *Epiſt.* 45. *lib. VII. Epiſt.* 5. Geometra 589.
Areopagitæ damnaverunt puerum, cornicum oculos eruentem. 562.
Secundum regulas artigraphorum. 548. 566.
Ariſtoteles 32. 583. b. diſciplinarum omnium diligens inquiſitor, Dialecticæ argumenta ad regulas perduxit. 566. b. libros faciens exquiſitos, Græcorum ſcholam multiplici laude decoravit id. Categoriæ 568. περὶ ἑρμηνείας. 547. b. 568. b. de categoricis ſyllogiſmis multi libri. 569. b. vide & infra Boethius, Caſſiodorus, Cicero.
Arithmetici octavum numerum vocant primũ quadrantal. 36. b.
Aſclepiades Medicus, majorum atteſtatione doctiſſimus 588.
S. Athanaſius Alex. pag. 19. b. ad Marcellinum de libro Pſalmorum p. 8. 541. ſermo magnificus. 502. b.
Auctores ſecularium literarum multifarie probaverunt immortales eſſe animas 629. b.
S. Auguſtinus 554. debellator hæreticorum &c. 551. b. religioſiſſima devotione laudandus. 633. citatur p. 7. b. 16. a. b. 19. b. 20. h. 27. 30. b. 42. b. 75. 77. b. 95. 113. b. 128. 133. b. 152. b. 169, 171, b. 173, b. 175. 182. b. 192, b. 203, b. 220. 227. b. 259, 329, b. 360, b. 367. b. 370. 394, b. 480, b. 543, 544. 545. 546, 630, b. de Trinitate libri XV. 549, b. de vera religione id. de agone Chriſtiano id. in ſalutationem Epiſtolæ ad Romanos liber 544. de doctrina Chriſtiana 538. 545, 554, libro ſecundo 546. b. 591, b. tertio 621, libri quatuor 549, b. de concordia Evangeliſtarum, 543, in Epiſt. ad Galatas 544, Speculum 549, b. contra Manichæos duobus libris diſputans, 539, contra Fauſtum Manichæum libri XXXIII. Contra inimicum Legis & Prophetarum libri duo id. libri Confeſſionum 539, 551. b. Quæſtionum libri VII. p. 539, De modis locutionum libri VII. 539. 547, de Geneſi ad literam 558, b. in Pſalmos p. 1. 541, in Epiſtolam Jacobi 543, b. ad Simplicianum Epiſcopum Mediol. p. 540, 544. in Joannem, 543. de Civ. DEI 549, libro XVII. 544, b. libri XXII. 549, b. quinque quæſtiones de Novo Teſt. ad Honoratum presb. id. Octaginta tres, id. libri retractionum, id.

id. in Symbolum 551. b. liber de hæreſibus, id. de judicio Salomonis ſermo, id. homiliarum nomine quædam dixit in librum Sapientiæ, 542, b. de Grammatica 559, b. ſex libri de Muſica 588. b.

Avitus de orthographiæ peritia laudatus p. 619. b.

Aurelius Cęlius de medicina. 556.

S. Baſilius p. 538. in Hexaemeron. p. 539. 591. b.

Bellatoris presbyteri duo libri in Ruth. p. 540. ejus libros octo in librum Sapientiæ cum aliis illius opuſculis ſuſtinemus. 542. b. in Tobiam libri quinque, in Eſther libri ſex, Judith libri ſeptem, & Maccabæorum, libri decem p. 543. Origenis homilias duas in Eſdram latine vertit. id.

Boethii ſex libri in Ariſtotelem περὶ ἑρμηνείας 568. b. Boethii Patricii in Iſagogen Porphyrii commenta gemina. 583. b. tres libri in Categorias. id. in περὶ ἑρμηνείας commenta duplicia. id. De ſyllogiſmis hypotheticis. id. octo libri in Topica. id. Nicomachi Arithmeticam vertit Latine. 586. b. Euclidis Geometriam. 589.

Cadmus literarum inventor. 558

L. Cæcilius Vindex Grammaticus p. 606. 618. ut Cæcilio videtur. p. 610. Lucius p. 607.

C. Cæſar p. 607. b.

Cæſellius Orthographus p. 606. b. 617.

Caſſianus decima collatione p. 233. b. nona & decima 480. b. ſervorum Dei optimus inſtitutor 402. b. eloquentiſſimus in quinto Collationum Volumine. 538. de inſtitutione fidelium Monachorum. 555.

Caſſiodori duodecim volumina de origine actuque Getarum, in compendium miſit Jornandes. T. 1. p. 397. liber de orthographia citatur T. 2. 539. 548. 555. b. in libros Regum. 548. b. Inſtitutio divinarum lectionum. 558. commentarii in Ariſtotelem περὶ ἑρμηνείας. 571. b. expoſitio Topicorum Ariſtotelis 575. b. in Topicorum commentis. 580. b.

Cenſorinus Grammaticus 559. b. ad Q. Cerellium de natali ejus die. 586. b. 589 de accentibus. 588. b.

S. Joannes Chryſoſtomus p 23. 29, 59. b. 247. b. 538. homiliæ XXXIV. in Epiſtolam ad Hebræos à Mutiano latine verſæ 543. b. in Epiſtolas Pauli 544. in Acta Apoſtolorum. 544. b.

Cicero 564, b. 573, b. 574, 577, b. 578, b. 581, b. 582, a. b. Orator κατ᾽ ἐξοχὴν. 559. in arte Rhetorica 566, b. 570. b. Rhetorici libri 564. b. latinæ eloquentiæ lumen eximium pervaria volumina copioſe & diligenter effudit, & in arte Rhetorica duobus libris videtur amplexus 565. b. in Catilinam: 566. pro Cluentio. 570. pro Milone. 566. 578. pro Roſcio pag. 601. pro Sylla. id Philippicis. 566. in Topicis 570. Topica Ariſtotelis uno libro tranſtulit in la-

in latinum 583, in Verrem 578. Vide etiam Boethius, & Victorinus.

Clemens Alexandrinus presbyter, cognomento Stromateus ſcripturas divinas explanavit 538, in Epiſtolas Canonicas Caſſiodorus curavit verti in latinum, excluſis offendiculis 543, b. libro quem contra paganos edidit 586, b.

Aurelius Cœlius de Medicina 556.

Codex Encyclius Synodi Chalcedonenſis ab Epiphanio ſcholaſtico Latine verſus 545, 552, b.

Columella de agris colendis 554

Concilium Chalcedonenſe 19, b. 194, 545, 546, b. 552, b. Codex encyclius ab Epiphanio Scho. laſtico verſus latine 545, a. b. 552, b. vide infra, Stephanus. CPolitanum 545, Epheſinum 545, 552, b. Nicænum 545, 546, b.

Annæus (Cnejus) Cornutus de orthographia p.606.

Cteſibius, vide Metrobius.

Curtius Valerianus, vide Valerianus.

S. Cyprianus 554, declamator inſignis, doctor mirabilis 550, b. in Orationem Dominicam 243.

S. Cyrillus Alex. p.19, b. 57, b. 72, 538.

Daniel non in prophetico choro recipitur, ſed inter Agiographa refertur à Judæis p.541.

Demoſthenes Orator κατ'ἐξοχὴν, 559.

Didymus in Proverbia, ab Epiphanio Scholaſtico translatus 541, b. 543, in Epiſtolas ſeptem Canonicas verſus ab eodem Epiphanio 543, b de Spiritu S. liber reſpicitur p. 95.

Diomedes Grammaticus 555, b.

Dionyſii Geographicus pinax 553.

Dionyſius Monachus Scytha, Caſſiodori familiaris (ſed tunc cum ille ſcriberet, jam defunctus) Canones Eccleſiaſticos in gratiam Stephani Salonitani è Græco vertit, & alia multa Latine tranſtulit 552. Hic eſt qui notus ſub Dionyſii Exigui nomine.

Dioſcoridis herbarium 556.

Donatus p.610, 548, b. 560, 593, b. 597, b. 599, 601, 602, a. b. 603, 694, a. b. pueris ſpecialiter aptus 559, b. ejus ars, ibid.

Ennius p 618, in Ennii ſtercore aurum quærit Virgilius 540.

Epiphanius Scholaſticus hiſtoriam Socratis, Sozomeni, & Theodoreti vertit XII. libris 550. & *præfat. in hiſt. Tripartitam, vide &* Codex, *& Di*dymus, *& S.* Epiphanius.

S. Epiphanius Epiſcopus Cypri 546, b. Origenem redarguens p.539, de hæreſibus 551, b. antiſtes Cyprius, ejus in Canticum Canticorum Latine vertit Epiphanius Scholaſticus, p.542.

Eucherius de modis intelligentiæ ſacrarum literarum 545.

Euclides *lib.1. Ep.45. lib.7. Ep.5.* Geometricus p.12, 324, Ejus

Geometria 589, latine verſa à Boethio id. de Muſica p. 588. b.
Eugipius Caſſiodori ætate ad Probam virginem ex Auguſtino quæſtiones, ac ſententias ſcripſit 551, b.
Euſebii Cæſarienſis Canones Evangelici 543, libri decem hiſt. Eccleſ. à Rufino verſi, & continuati 550, Chronica verſa continuataque ab Hieron. id.
Euſebius Novatianus cœcus, ſed eruditiſſimus, Caſſiodori ætate p. 542.
Euſtathius vir diſertiſſimus Baſilium in Hexaemeron tranſtulit in Latinum 539.
Eutyches Grammaticus de aſpiratione p. 606, b. 616, b. 535, b.
Facundi de duabus naturis Chriſti, libri duo ad Juſtinianum 473, b.
Focas de differentia generis 555, b. vide Phocas.
Fortunatianus artigraphus novellus 563, doctor novellus tribus voluminibus ſubtiliter de arte rhetorica minuteque tractavit 565, b. tertio libro 566, b.
Galenus, vide Hippocrates.
Gargilius Martialis de hortis pulcherrime ſcripſit 554, b.
Gaudentius de Muſica 586, b. à Mutiano Latine verſus, id. 588, b.
Gelaſio Papæ, tributæ annotationes in Epiſtolas Pauli, Pelagianum habent autorem, 543, b.
Gennadii Maſſilienſis liber de ſcriptoribus legis Divinæ 550, b.
Gratus artigraphus p. 611.
S. Gregorius Nazianzenus p. 538.
Hadrianus de modis intelligentiæ ſacrarum literarum 545.
Hebræi in Niſibi civitate Syrorum exponentes ſacras litteras 537.
Hellenus 558, auctor Græcorum plura dixit eximie *lib.* 8. *Epiſt.* 12. Attico ſermone 558.
S. Hieronymus p. 2, b. 5, b. 19, b. 27, 83, 141, b. 152, b. 154, b. 169, 171, b. 173, b. 173, b. 204, b. 223, 224, b. 242, 270, b. 353, b. 381, 385, b. 542, a. b. 554, 620, b. ad Fabiolam 455, b. Epiſtola ad Chromatium, & Heliodorum 356, b. verſio Latina ſacrarum literarum 545, b. 548 colis & commatibus ordinata id. Prologo Pſalterii 546, b. in Prophetarum præfatione p. 538, quæſtiones Hebraicæ 539, explanationes Hebræorum nominum, & locorum id. De Novo Teſtam. id. aliqua Origenis vertit id. Epiſtola ad Tranquillum quomodo legi debeat Origenes p. 540, Epiſtola ad Paulinum p. 542, b. 551, ad Abundantium p. 540, ad Vitalem Epiſc. id. ad Lucinum Bæticum 550, de judicio Salomonis, dulciſſima explanatio 540, breves commentarii in Prophetas p. 541, in Eſajam libri XVIII. tantum ſex invenire Caſſiodorus potuit, id. in Ezechielem libri XIV. & in Danielem III. in minores Prophetas libri XX. id. in Pſalmos

mos p. 441, b. in Eccleſiaſtem p.542. Origenis homilias duas in Canticum vertit Latine p. 542, in Matthæum libri duo 543, breves commentarii in Epiſtolas Pauli 543, b. libri 3. in Epiſt. ad Epheſios 544, ſinguli in Titum, & in Philemonem, id. in cæteras Epiſt. id in Apocalypſin 544, b. Vide & infra, Euſebius, & Joſephus, & Origenes. Liber de viris illuſtribus 550, b. plurimi libri, copioſæ epiſtolæ 551, liber de Theodoſio principe, id.

S. Hilarius p.5, b. 7, b. 19; b. 19, b. 27, 42, b. 173, b. 180, 468, b. 554, 620, b. Pictavienſis 546, b. 550, b. tredecim libri de Trinitate 549, b. in Pſalmos p. 541, in Jobum Anonymus p. 543, in Matthæum id.

Hippocrates, & Galenus Latina lingua converſi id eſt therapeutica Galeni ad Philoſophum Glauconem 556, Hippocratis de herbis, & curis id.

Homerus 1, κατ' ἐξοχὴν Poeta 559.

Horatius p.1, 595, 597, 600, b.
Flacci dicta *lib.1. Epiſt.1.*

Hyrummetricus (pro Hygini Gromatico) *lib.* 3, *Epiſt.*52.

Joſephus pag. 542. Hebræorum doctiſſimus libro primo Antiquitatum, titulo nono 584, b. libro Antiquitatum tertio, titulo ſeptimo 51, octavo 455, ſeptem libri de bello Judaico 250, pæne ſecundus Livius, 550, Antiquitatum libros xxii Caſſiodorus Latine verti curavit 550, Librorum de bello Judaico verſionem alii Hieronymo, alii Ambroſio, alii deputant Rufino id.

Julii Oratoris Coſmographia, 553.

Junilius de modis intelligentiæ ſacrarum literarum 545.

Lactantius 554.

Leo Papa p 19, b. 186, b. Pater Apoſtolicus 225, 341, ad Flavianum ſcribens 214, b.

Velius Longus, vide Velius.

Lucanus 599, b.

Lucius p.607, vide L. Cæcilius.

Lucretius 560.

Lucilius 618, niſi legendum Lucius.

Macrobius Theodoſius in quodam opere ſuo gentem dicit Cylicranorum &c. 44.

Mantuanus (Virgil.) *lib.*5. *Ep.*42.

Marcellinus Illyricianus quatuor libros de temporum qualitatibus, & poſitionibus locorum 550. CPolitanam Civitatem, & urbem Hieroſolymam quatuor libellis minutiſſima narratione deſcripſit 553 ejus Chronicon à Theodoſio ad finem Juſtiniani Imp. id.

Tullius Marcellus Carthaginienſis ſeptem libros de categoricis, & hypotheticis ſyllogiſmis ſcripſit 569, b. de fontibus Latine ſcripſit, 3. *lib.* 3. *Epiſt.*53.

Martialis verſus 608.

Gargilius Martialis, de hortis pulcherrime ſcripſit 554. b.

Adamantius Martyrius, Gram-

maticus p.606, 611, 613, 614, 615, 555, b.
Victor Martyritanus, vide Victor.
Mennonius, omnis facundiæ judex Caſſiodori ætate 612, b.
Mercurius repertor artium multarum, literas volatu avium ſtrymoniarum, ſive gruum collegiſſe memoratur, *lib.* 8. *Epiſt.*12.
Meſſi quadriga, regulæ elocutionum latinarum 547, b.
Metrobius (leg. Cteſibus) *lib.*7. *Epiſt.* 5.
Muſæus *lib.*2. *Epiſt* 40.
Mutianus Caſſiodori amicus Gaudentium de Muſica latine vertit 586, b. 588, b. Chryſoſtomi homilias in Epiſt. ad Hebræos 543, b.
Niceti Epiſcopi liber de fide, 549, b.
Nicomachus Arithmeticus *lib.*1. *Epiſt.*45. & T. 2. p.15. ab Apulejo, & Boethio verſus 586, b.
Niſus artigraphus p.608.
Optatus 554.
Origenes p. 209, 503, 542. homiliæ in Octateuchum p. 539. in Geneſim homiliæ XVI. in Exodum XII. in Leviticum XVI. in Numeros XXX. in Deuteronomium IV. in Jeſu Nave XXX. in Judicum IX. pag.540. in libros Regum homiliæ V. id. homiliæ XLV. in Jeremiam p.541. in Canticum homiliæ duæ verſæ ab Hieronymo 542. in Eſdram homiliæ duæ 543. in Epiſt. ad Romanos libri XXX. à Rufino translatæ 544. ubi bene nemo melius, ubi male nemo pejus p. 540.
Oroſius Chriſtianorum temporum paganorumque collator 550.
Orpheus *lib.*2. *Epiſt.*40. Orphei lyra p.558.
Ortographi priſci p. 539.
Palæmon Grammaticus 559. b.
Papyrianus de ortographia pag. 606, 609, 555, b.
Patrum quidam (Primaſius fortaſſe) hæreticum definivit: Hæreticus eſt qui Divinæ legis, vel ignorantia, vel contemptu raptatus, aut novi pertinax inventor erroris, aut alieni ſectator, Catholicæ unitati mavult adverſari, quam ſubjici 473. b.
S. Paulinus ex Senatore presbyter, ad quem ſcripſit Hieron. 551.
Petrus Abbas ex Auguſtino in Epiſtolas Pauli commentatus 543, b. 544.
Philo doctiſſimus Judæus, auctor libri Sapientiæ p.542. b.
Philolaus Pythagoricus octavum numerum vocat harmoniam Geometricam 36, b.
Phocas 559, b. Phocæ artigraphi de orthographia præfatio pag. 606. de differentia generis, 555, b.
Plato *lib.*1. *Epiſt.*45. Plato, & Ariſtoteles, opinabiles magiſtri ſæcularium literarum, 583, b.
Plinius Secundus Grammaticos reprehendit 601, b.
Porphyrii iſagoge 567, b. 568.
vide

vide Boethius.
Primaſius Juſtinianopoleos diſertus Antiſtes 398. Antiſtes Africanus Caſſiodori ætate quinque libris in Apocalypſin commentatus 544, b. ejus liber quid faciat hæreticum id. & 398, 473.
Priſcianus, modernus auctor p. 606. ex Priſciano Grammatico qui noſtro tempore CPoli doctor fuit, de libro primo ipſius p. 612. Attico ſermone ſubtiliter locutus 559.
Probus Grammaticus 559, b.
S. Proſperi tres libri tituli CLIII. p. 539. Chronicon ab Adamo ad Genſerici tempora 550. de libero arbitrio contra Caſſianum 551. 571. ſecunda parte libri qui inſcribitur ante legem, ſub lege, & ſub gratia 46, b.
Pſalterium (Davidicum) cœleſtis ſphæra, ſtellis denſa micantibus &c. p. 541, b.
Ptolemæus *lib.* 1 *Epiſt.* 45. Geographus 553. de Muſica 588. b. Aſtronomus apud Græcos præcipuus 591. ejus minor, & major Aſtronomus id. Canones aſtronomici, id.
Pythagoras *lib* 1. *Epiſt.* 45. arithmeticam laudans p. 584. Muſices invenit primordia 586. mundum per Muſicam conditum, id.
Quintilianus p. 619, 562, b. doctor egregius libris XII. inſtitutionum 565, b.
Rufinus presbyter Aquilejenſis 546, b. vide in Origene, & Joſepho, & Euſebio.
Sacerdos artigraphus 560. de ſchematibus id.
Salluſtius 596, b. 597, 603, a b.
Sedulii verſus 387, b. 553, b.
Senecæ liber de forma mundi, 595, b.
Septuaginta interpretum translatio 546.
Socrates Hiſtoricus *præfat. ad hiſt. tripartit.* 550.
Sozomenus *præf. ad hiſt. tripartit.* 550.
Stephanus Epiſcopus in encycliis ad Leonem principem, 260, b.
Stoicorum de hypotheticis ſyllogiſmis multa volumina, 569, b.
Symmachi facundiſſimi dictum *lib. XI. Epiſt.* 1.
Synodus Nicæna 545, 546, b. CPolitana 545. Epheſina 545, 552, b. Chalcedonenſis 19, b. 194, 545, 546, b. 552, b. Synodi Chalced. Codex encyclius ab Epiphanio ſcholaſtico verſus Latine 552, b. 545, a. b. ſupra, Stephanus.
Terentianus lib. 2. Epiſt. 40.
Terentius 566, 578, b. 597, 598, 603.
Themiſtius 582, a. b. diligentiſſimus ſcriptor, ac lucidus, & omnia ad facultatem intelligentiæ revocans 577.
Theoctiſtus Grammaticus 555. b
Theodoretus *præf. ad hiſtor. tripartit*. & 550.
Theophilus Alexandrinus Pontifex triginta quinque ſenſus

Ori-

Origenis, hæretica pravitate diſtortos Catholica veritate convicit p. 539.

Tulliana lectio diſertum te reddidit *lib.*8. *Epiſt.*12.

Tychonius Donatiſta in Apocalypſin 544, b. de modis intelligentiæ ſacrarum literarum 545. ſive libri regularum p.6.

Curtius Valerianus de orthographia p.606, 608, 555, b.

Terentius Varro p.607,608,609. 558, b. peritiſſimus latinorum 588, b. curioſiſſimus, mundi formam dixit ovi eſſe ſimilitudine 591, b. libro quem de Grammatica ſcripſit 608. novem diſciplinarum libris 566, b. libro de aſtrologia 591.

Velius Longus de ortographia p.606, 608, 555, b.

Victorinus 554, ex Oratore Epiſcopus in Eccleſiaſten p. 542. in Matthæum 543. in Apocalypſin 544, b. Marius Victorinus in Ciceronis Rhetorica 565, b. 566. de ſyllogiſmis hypotheticis 32, 569, b.

Victor Martyritanus, Afer Epiſcopus 555.

Vigilius Afer Antiſtes de mille annorum intelligentia in Apocalypſi 544, b.

Vigilius Papa damnavit Origenem p. 539.

Virgilius 549, 554, 560, b. 578, a. b. 594, 595 b. 598, 599, 601, 603, a. b. 631. Mantuanus vates 541, b. Maronis præpotens muſa *lib.*2. *Epiſt.* 40. Mantuanus *lib.* 5. *Epiſt.* 42. Poeta κατ' ἐξοχὴν.

Zeno dialecticam pugno adſtrictο, rhetoricam palmæ explicatæ, ac diſtenſæ ſimilem eſſe dixit 562. ita Varro 566, b.

CAPUT XVII.

DE JORNANDE.

Jornandis ætas, & liber de rebus Geticis. 1. *Ejus editiones & Hug. Grotii Gothicorum recenſio.* 2. *Liber Jornandis de Origine mundi.* 3.

I. JORNANDES ſive ut à Sigeberto, Geographo Ravennate & Honorio Scholaſtico (a) dicitur, JORDANES gente Gothus, & notarius Regis Alanorum, poſtea CHRISTI nomen profeſſus, & Gothorum denique Epiſcopus Ravennæ agens ſcripſit Anno (b) CHRISTI 552.

Librum

(a) Honorii Scholaſtici verſiculi ad Jordanem Ravennenſem Epiſcopum præceptorem ſuum exſtant in Mabillonii Analectis T.1. p.364. * Tornandem Alanum vocat B. Rhenanus præf. ad Procopium.

(b) Hoc Voſſius p. 241. de Hiſt. latin. probat ex eo quod Jornandes cap. 19. edit. Vulcanii

Librum de rebus Geticis ſive Hiſtoriam Gothorum à Gentiſ origine uſque ad Vitigem Regem à Belliſario ſuperatum, contractam ex opere dodecabiblo Caſſiodori (*a*) de origine actuque Getarum, cui tamen nonnulla convenientia ex hiſtoriis Græcis & Latinis addidiſſe ſe ait, & capite 4. laudat Ablabium Gothorum deſcriptorem egregium. Dicavit hunc librum Jornandes Caſtalio (*b*) quem fratrem chariſſimum vocat. * Capite ultimo narrat Jornandes quod Anno U. C. 1300. CHriſti 548. contigit, Gothos domitos à Conſule Beliſario, & Vitigem ductum CPolin, & Patricii honore mactatum. In hoc libro citantur.

Cypriani liber de mortalitate, p. 57. edit. Vulcanii.
Dexippus hiſtoricus 62.
Dio 6. 8. Dionis Getica 19, 24, 29.
Dionyſius hiſtoricus 57.
Fabius hiſtoricus 83.
Joſephi annales 13.
T. Livius 4.
Lucanus 20.
Oroſius 20, 29, 66.
Priſcus hiſtoricus 67, 98, 123, 144
Cl. Ptolemæus 7. 8.
Strabo 5.
Symmachi inſignis locus de ortu Maximini, & quibus modis ad Imperium pervenerit, 45, 46, 47.
Corn. Tacitus 6.
Trogus Pompejus 23.
Virgilius 3, 19, 25.

II. Prodiit Auguſtæ Vindelicorum cum Pauli Warnefridi libris VI. de geſtis Longobardorum Anno 1515. fol. apud Joannem Miller. Deinde cum altero mox memorando volumine, plus vice ſimplici; Sæpius etiam inter Caſſiodori opera. Ex MS. Pithœi vero emendatus à Gvil. Fornerio in editione Caſſiodori Pariſ. 1588. quam deinde aliæ ſunt inſecutæ. Ex recognitione Bonav. Vulcanii cum aliis ejuſdem argumenti caſtigatus & diſtinctus in capita LX. Lugdun. Bat. 1618. Vulcanii editionem exhibuit etiam Elzevirius Typographus in Hiſtoria Gothorum, Vandalorum & Longobardorum ab Hugone Grotio partim verſa, partim in ordinem digeſta, & poſt ſummi illius viri obitum

canii (edit. Lindebrog. p. 100.) de peſtilenti morbo agens, qui A. C. 543. graſſatus eſt, addit: *ut nos ante hos novem annos experti ſumus*. Qui hoc argumentum infringere vellet, diceret, Caſſiodori verbis uſum Jornandem, neque ex hoc loco aliud conſtare, quam Caſſiodorum libros ſuos illo anno, non autem Jornandem ſuam Epitomen ſcripſiſſe.

(a) Jornandes præf. ad Caſtalium: *relicto opuſculo quod intra manus habes, id eſt breviatione Chronicorum ſuades, ut noſtris verbis duodecim Senatoris volumina de origine actuque Getarum ab olim uſque nunc per generationes Regeſque deſcendente in unum & hoc parvo libello coarctarem.*

(b) In Geſneri & Simleri Bibl. legas: *Jordanus. = in libris excuſis nominatur Jornandes Caſtalio.* Ac ſi Caſtalio eſſet nominativus, & Jornandis cognomen. Sed eſt dativus, & nomen ejus cui Jornandes librum deſcripſit.

tum edita Amſtelod. 1655. 8. in qua collectione, ut id obiter adjiciam, poſt Grotii prolegomena de Regum Gothorum in Hiſpania origine Chronologia & elogiis exhibetur ejuſdem latina verſio Vandalicorum & Gothicorum Procopii, pluribus locis ex libris MSS. emendatorum, tum eorum quæ ex ejuſdem Procopii arcana Hiſtoria ad res Vandalicas & Gothicas pertinent. Ex Agathiæ hiſtoria, quæ de Gothis occurrunt, ubi definit Procopius, Grotio interprete. Nomina appellativa, & verba Gothica, Vandalica, Longobardica, quæ in hoc volumine reperiuntur, una cum explicatione. Hinc poſt Jornandis, de quo agimus librum, *Iſidori* Archi-Ep. Hiſpalenſis Gothorum Vandalorum & Svevorum in Hiſpania Chronicon, altera parte auctius ex Bibl. Iſ. Voſſii, & denique *Pauli Vvarnefridi Longobardi filii*, Diaconi Forojulienſis de geſtis Longobardorum libri ſex, in quibus iſta Grotiana rerum Gothicarum Sylloge definit. * Codicis Palatini Varias Lectiones exhibet Gruterus ad calcem edit. Hanov. 1611. fol. inter ſcriptores hiſt. Rom. minores. Editio Frid. Lindenbrogii collata cum Codice Atrebatenſi in Collegio S. Mariæ, per Heribertum Rosvveidum exſtat in Bibl. S. Johannis hujus urbis Hamb. Ex Codice Ottoboniano emendatiorem edere Jornandem voluit Romæ vir eruditus Leonardus Adami, ſed quo an. 1719. defuncto etiam Libanii, quam ab eo exſpectabamus editionem decollaſſe dolendum eſt. *Suecice* Jornandis librum de rebus Geticis vertit Joan. Fridericus Peringskiœld, ediditque Holmiæ 1719. 4. Idem latine eundem daturus, emendatum ex ingenio, & Palatino Codice, illuſtratumque ex numis Regum Gothorum, qui Italiam olim Hiſpaniamque perdomuerunt. Vide Acta literaria Svecica edita Upſaliæ 4. An. 1720. trimeſtri IV. p. 106. ubi traduntur *Caſſiodori* libri XII. de rebus Geticis, quorum Jornandes compendium eſt, in Galliæ Bibliothecis adhuc deliteſcere MSti.

III. Exſtat & alius Jornandis *(a) liber de Origine mundi & actibus Romanorum ceterarumque gentium* ſive *de Regnorum ac temporum ſucceſſione* ad *Vigilium*, quem nobiliſſimum & magnificum fratrem appellat. Hunc librum Trithemius ab argumento potiore *de geſtis Romanorum* inſcribit, uti Trogus Pompejus hiſtorias ſuas, in quibus ſimiliter aliarum gentium præter Macedonum Hiſtoriam attigit, Philippicarum nomine inſcripſit. Prodiit cum ſuperiore Jornandis de rebus Geticis libro primum in lucem editus à *Beato Rhenano*, una cum Procopii & Agathiæ libris, aliisque Baſil. 1531. fol. Occurrit quoque in hiſtoriæ Auguſtæ Scri-

(a) Hunc reſpicit cum Jordanem ſapientiſſimum Coſmographum laudat auctor Geographus Ravennas lib. 1. p. 17. & alibi.

Scriptoribus latinis minoribus à Jano.Grutero collectis, & caſtigatis Hanov. 1611. fol. Utrumque librum etiam recenſuit & obſervationibus illuſtravit Frid. Lindenbrogius Hamb. 1611. 4. qui diverſarum gentium Hiſtoriæ antiquæ ſcriptores tres in lucem prodire juſſit, quorum primus eſt hic ipſe *Jornandes*, alter *Iſidori Hiſpalenſis* de Gothis & Vvandalis ac Suevis & Chronicon Vviſigothorum, poſtremus *paulus Vvarnefridi filius*, cujus libros VI. de geſtis Longobardorum Gruterus quoque dicto opere inſeruit & caſtigavit. Denique hic Jornandis liber de Regnorum ac temporum ſucceſſione, in quo Flori Hiſtoriam alioſque præterito nomine gnaviter exſcribit, occurrit etiam in corpore Hiſtoriæ Romanæ ſcriptorum latinorum veterum, Genev. 1609. & 1652. fol. Tomo ſecundo; & in Hiſtoriæ Romanæ ſcriptoribus, à Friderico Sylburgio collectis Francofurti 1588. fol. * Uterque Jornandis liber, & ille de rebus Geticis, & alter de regnorum ac temporum ſucceſſione ab origine rerum ad ſuam usque ætatem, recuſus etiam eſt Genevæ & Lugd. 1594. 8. additis Procopii hiſtoria ex Volaterrani & Perſonæ verſione, libro Procopii de ædificiis Juſtiniani ex verſione Arnoldi Veſalienſis, nec non hiſtoria Agathiæ ex verſione Perſonæ. Occurrit etiam uterque liber Jornandis in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. 1672. Tomo XI.

In Gothicarum & Longobardicarum rerum ſcriptoribus, ex *Bonav. Vulcanii* recenſione excuſis Lugduni Batav. 1597. & 1617. 8. in tres diſtinctis partes, exhibentur (Parte 1) *Jornandes* de rebus Geticis, cum Indicibus. Sidonii Apollinaris Epiſtola de vita Theodorici, Veſogothorum Regis. Excerpta è Conr. Peutingero de inclinatione Rom. Imperii, & exterarum gentium migrationibus. *Iſidori* Chronicon Gothorum. Ejuſdem Hiſtoria Vandalorum: Svevorum, & Regum Vviſigothorum Chronica. Excerpta ex Procopii libro IV. de bello Gothico (qui tunc nondum lucem viderat) de priſcis ſedibus Gothorum, Hunnorum & Vandalorum. Græcè. Caſtigationes in Iſidori Chronicon & Procopium de ſedibus Gothorum. (Parte 2) *Jornandes* de regnorum ac temporum ſucceſſione. Excerpta è L. Marineo Siculo de Gothorum in Hiſpaniam adventu & Regum ſerie. Excerpta è Ricobaldi Ferrarienſis Hiſtoria MS. cui titulus pomœrium Eccleſiæ Ravennatis de Theodorico Rege Gothorum. Variæ lectiones & notæ aliquot in utrumque Jornandis librum. (Parte. 3) *Pauli Diaconi* de geſtis Longobardorum (a) libri VI. cum an-

(a) Apud Fulbertum Carnotenſem Ep. 96. ſine nomine auctoris citatur hiſtoria Longobardorum.

annotationibus & Variis Lect. Commentariolus Vulcanii in literas Gothicas notasque Lombardicas p. 1-17. Imperatorum nomina, notis Lombardicis id. Salutatio Angelica, lingua Gothica p. 31. Oratio Dominica p. 33. Canticum Virginis Mariæ p. 36. Canticum Simeonis p. 41. Quadruplex alphabetum Gothicum pag. 43. 44. 46. Inſcriptiones veteres Gothicæ p. 45. 46. 47. Specimen linguæ Gothorum qui hodie Turcicam Cherſoneſum incolunt pag. 49. Salutatio Angelica, Canticum Mariæ, Zachariæ & Simeonis veteri lingua Thoetiſca p. 55. Initium Cantici Canticorum. pag. 60. Rhythmus de vita S.Annonis, (a) ArchiEpiſcopi Colonienſis, eadem lingua. p.62. Vocabula aliquot linguæ veteris Teutonicæ pag. 65. Formulæ duæ juramentorum præſtitorum à Carolo & Ludovico Regibus Francorum lingua Romana ſive Gallica veteri & Teudiſca, excerptæ ex libro III. Hiſtoriæ Nithardi pag. 67. Alfredi Anglorum Regis præfatio in paſtorale Gregorii I. Papæ Rom. veteri lingua Saxonica à ſe verſum cum verſione Anglica interlineari p. 73. & Latina p. 81. Perſica vocabula quę cum Theutonicis conveniunt, & initium Geneſeos Perſica lingua pag. 87. Specimen Cantabricæ, i. e. veteris Vaſconum linguæ p. 89. Oratio Dominica, lingua Friſica. p. 98. Initium Geneſeos lingua Wallica & Islandica pag. 99. De Nubianis erronibus, (b) eorumque lingua p. 100. De idiotiſmo aliorum quorundam erronum. pag. 105. *Gallice* non in eleganter translatus liber Jornandis de rebus Geticis vidit lucem Pariſ. 1703. 8. auctore Droveto de Maupertuys. Confer memorias Trivultinas ſ. Memoires de Trevoux, A.° 1705. Februar. p. 81. ſeq. ubi notatur in nominibus propriis quandoque interpretes ceſpitaſſe, ut quando Venedos cum Venetis confudit. Flori veſtigiis paſſim inſiſtere Jornandem jam multi annotarunt. Ex Marcellini Chronico quædam deſcribere obſervat Valeſius ad Sozomenum VIII. 25.

LIBER

(a) Separatim velut ἀνέκδοτον antea cum notis edidit Martinus Opitius, Dantiſci 1639. 8.

(b) Cingaros, Zigeuner vulgo appellamus.

LIBER IV.

De Fragmentis variiſque Collectionibus veterum Scriptorum Latinorum.

CAPUT I.

DE ENNII, LUCILII, & ALIORUM VETERUM POETARUM FRAGMENTIS, ET COLLECTIONIBUS.

Fragmenta Ennii. 1. *Lucilii* . 2. *Veterum Poetarum Latinorum à Rob. & Henrico Stephanis collecta*. 3. *Tragicorum* . 4. *Comicorum* . 5. *Epigrammata* , *& Poematia vetera à P. Pithœo collecta*. 6. 7. *Catonis diſticha* . 8. *Fragmenta Poematia* , *& Epigrammata vetera à Clariſſ. Almeloovenio* , *& aliis collecta*. 9. *Petronii appendix*. 10. *Corpus Poetarum latinorum* . 11.

I. Q. ENNII, patria Rudii (*a*) è Calabria, Poetæ eximii, quanquam temporum vitio admodum hirſuti, ſed quem eruditio, ut cum Catone loquar in maximum decus, atque in excelſiſſimam claritudinem ſublimavit; Scipio Africano perdilectus, cujus

Hærebat doctus lateri, caſtriſque ſolebat.
Omnibus in medias Ennius ire tubas.

Natus eſt an. urbis 513. C. Claudio Centhone, & M. Sempronio Tuditano Coſſ. Vide Pontacum ad Euſebii Chron. pag. 459. & de Ennii patria p. 468. Generis quoque nobilitate efferre ſe Ennius potuit, quod à Meſſapo Rege repetebat, unde ποιητὴς ὁ Μεσσάπιος dicitur Æliano apud Svidam in Ἔννιος. Vide Neocorum ad Svidam Tom. 1. p. 747. & Henningi Forelii diatribam de Ennio, editam Upſaliæ 1707. 8. Obiit ſeptuageſimo ætatis anno, Urbis DLXXXV. Fragmenta ejus diſperſa, in unum velut corpus redigere in animo habuit Lud. Vives ad cap. 21. libri 2. Auguſtini de Civitate Dei. Suſceptus hic labor poſtea à Stephanis duobus non infe-

(a) Patriam Ennii plerique viri docti habent Rudiam prope Tarentum, de qua Chriſtophorus Cellarius T. 1. notitiæ Orbis p. 901. At Dominicus de Angelis in diſſ. Italice edita de patria Ennii Rom. 1701. 8. Rudiæ hoc tribuit alteri, quæ duobus Aletio millibus diſtat.

infeliciter, & quod ad *Tragędias* attinet à Martino Delrione, & Petro Scriverio. Ex *XVIII. Annalium libris* (*a*) Hexametro carmine hiſtoriam Romanam olim complexis, aliiſque Ennii ſcriptis (*b*) quæ reperire potuit majore ſtudio collegit, digeſſit, commentarioque pererudito illuſtravit *Hieron. Columna* politiſſimi vir ingenii, & Nobilis Romanus, ad Joannem Filium (*c*), Neapoli 1590. 4. Hunc ſecutus *Paulus Merula* Ennianorum *Annalium* fragmenta, & ipſe diligentiſſime collegit, cumque ſuis animadverſionibus vulgavit Lugd. Bat. 1595. 4. Columnæ editionem, quæ rariſſima fuerat, nitide recudi curavit typographus inſignis H. Vvetſtenius Amſt. 1707. 4. recenſente Franciſco Heſſelio (*d*) qui eruditorum Virorum emendationes undique conquiſitas, & ad tragędiarum fragmenta notas Voſſii, Delrioniſque opinationes, & denique fragmenta Annalium è Merulæ collectione (omiſſis ejus animadverſionibus) adjunxit. Illam Merulæ collectionem Italice vertit Bernardus Philippinus, inter cujus opuſcula Romæ An. 1659. 8. edita habentur etiam Ennii verſus, quos imitatus eſt Virgilius, collati cum Maronis verſibus à pag. 724--757. Fallitur autem Campanella, qui pag. 189. de libris propriis ait fragmenta Ennii fraudem ſubolere. Ennium paſſim laudat Cicero, & Vitruvio IX. 3. judice *quicunque litterarum jucunditatibus inſtructas babent mentes, non poſſunt non in ſuis pectoribus dedicatum babere ſicuti Deorum, ſic & Ennij Poetæ ſimulacrum.*

* De

(a) Annales Ennii in libros diſpeſcuit Quintus Vargontejus, ut colligas è Svetonio c.2. de Grammaticis, ad quem locum Caſaubonus è Gellii XII. 5. obſervat, Annales iſtos ſolitos ad populum legi in theatro, quique id facerent, dictos Enniaſtas. Male XL. liber à quibuſdam Feſti Codd. memoratur, neque enim plures ſcripſit quam XVIII. De tempore, quod ſingulis Annalium libris Ennius fuit complexus, videndus Merula p. 54. 55. Primum Hexametros latinos compoſuiſſe Ennium notat pag. 93. & 599. ex Diomede.

(b) Cetera ſcripta Ennii ſunt: Phagetica, Epigrammata, Scipio, Epicharmus, Aſotus, & aliæ Satyræ, Protrepticus, & Præcepta. Tum Tragœdiæ Achilles, Ajax, Alceſtis, Alcmæon, Alexander, Andromache, Andromeda, Athamas, Creſphontes, Creſſæ, Duloreſtes, Erechtheus, Eumenides, Hectoris luſtra (λύτρα) Hecuba, Iliona, ſive Polydorus, Iphigenia, Medea, Melanippe, Nemea, Phœnix, Telamon, Telephus, Thyeſtes. Comœdiæ vero: Amphitraſo, Ambracia Pancratiaſtes. Denique Evemerus, ſive ſacra Hiſtoria Evemeri, ſoluto ſermone converſa. De Satyris Ennii videndus Caſaubonus l. 2. de Satyrica poeſi c. 2.

[c] Neapolitana fragmentorum Ennii editio cum Mss. Joannis Gravii adnotationibus fuit apud: Joannem Morum, Epiſcopum Elienſem. Hieronymus Columna, cui Neapolitana illa editio debetur, Dausquejo in notis ad Silium p. 267. appellatur *Italiæ decus, à cujus ditiſſimis commentariis latrunculi manum non abſtinuerunt.*

[d] V. C. *Franciſcus Heſſelius* Eloquentiæ, & hiſtoriarum in Athenæo Roterod. Profeſſor, cui Vibium Sequeſtrum novis curis expolitum, curaſque in Gruterianum Veterum inſcriptionum corpus impenſas debemus, novæ ſuæ atque elegantiſſimæ fragmentorum Ennii editioni etiam indicem omnium vocabulorum adjunxit.

*De Ennio, quem *alterum Homerum* vocabat Horatius, ita Joſephus Scaliger in Scaligeranis p. 136. *Ennius Poeta antiquus magnifico ingenio . Utinam hunc haberemus integrum , & amiſiſſemus Lucanum , Statium , Silium , Italicum , & tous ces garçons la* . Fuit & alter Ennius junior, qui de literis ſyllabiſque , item de metris & de augurandi diſciplina ſcripſit. Sveton. c. 1. de Grammaticis * Vide & Paulum Merulam ad Ennii Vetuſtioris fragmenta p. 239.

II. C. LUCILII Sueſſani Auruncani Equitis Romani, qui magnus avunculus Magno Pompejo fuit , fragmenta ex *Libris XXX. Satyrarum, Epodis, Hymnis, Serrano & Numularia* comœdia, poſt Stephanos (*a*) diligentius collecta digeſta ſcholiiſque illuſtrata à *Franciſco Douſa*, Jani filio, cujus centones quidam Luciliani ſunt adjecti (*b*) Lugd. Bat. 1597. 4. Non pauca Luciliana emendant atque illuſtrant Janus Gvilelmius lib. 2. Veriſimilium c. 1. 2. 7. 6. 10. Janus Rutgerſius Venuſinar. lectionum c. 15. & Juſtus Rycquius in Centuria nova Epiſtolarum Epiſtola ſexta ad Ludovicum Saregum . Lovan. 1615. 8. Fragmenta Lucilii colligit & *Joſephus Iſaeus*, Romæ, ut me docuit Paulus Colomeſius ad Gyraldi Dialogum IV. de poetis p. 193. Utrum *vitam Scipionis Africani majoris* ſcripſerit Lucilius , diſquirentem vide Bælium in Lexico, qui recte notat poetæ hujus fragmenta poſt Douſæ induſtriam etiamnum indigere, ut ab alio quodam viro docto plus lucis accipiant. Librum de vita & ſcriptis Livii Andronici, Nævii pag. 8. Ennii p. 14. Cæcilii Statii pag. 31. Pacuvii pag. 36. Attii pag. 41. Attilii pag. 46. Lucilii pag. 48. & Afranii pag. 56. & M. Porcii Catonis p. 59. -- -- 110. edidit Caſpar Sagittarius Altenburg. 1672. 8. * LUCILIUS Auruncæ alumnus (*c*) deceſſit anno ætatis 46. itaque *ſenex* dicitur Horatio , pro veteri . Primus Lucilius condidit ſtyli naſum, ut ait Plinius præf. h. e. ſatyras ſcripſit. Hinc apud Martialem XII. 96. *Lucilius eſſe laboras* i. e. vis ſatyras componere. Auſonius ad Tetradium ſatyrarum ſcriptorem Epiſt. 25. *Rudes Camœnas qui Sueſſæ prævenis, ævoque cedis non ſtylo.* Solitum verba in verſibus ſuis audacius disjungere, ac diſcerpere , ut *cere comminuit brum*, perſtringit Eugenius Toletanus carm. 23. T. XII. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 348.

(a) Lucilii fragmenta quædam è Stephanorum collectione ſubjuncta ſunt Horatio Danielis Heinſii.

(b) Fragmenta Lucilii in quibuſdam exemplis præferunt Amſt. 1661. 4. ſed tantum prima pagina recuſa eſt ex veteri editione Lugd. Bat. 1597. 4.

[c] Juvenal. Sat. 1. v. 20.

O Jo *verſiculos nexos qui deſpicis* hannes,
Excipe di *ſollers ſi noſtri jungere* viſos.
Cerne ca *paſcentes dumoſo in littore* melos.
Et por *triticea verrentes germina* cellos.
Ar *ſitibunda petunt lymphaeum pocula* menta,
Atque bu *glandiferæ recubant ſub tegmine* bulci,
Nunc pas *lanigeras ducunt ad paſcua* tores,
Et fœ *conſumunt fraudantes munera* turæ.
Pro *tibi ut & noſtro veniat ex carmine* fectus
Inſtar Lucilii *cogor disrumpere verſus*.

De libro trigeſimo Satyrarum conſulendus Janus Gvilelmius lib. II. veriſim. c. 1. & 2. Alia Lucilii emendat c. 7. 9. 10. Vide etiam Chriſtophori Waſe ſtricturas & animadverſiones Nonianas, Oxoniæ editas, & Pauli Merulæ ad Ennium commentaria.

III. FRAGMENTA VETERUM POETARUM Latinorum, *Accii*, *Valer. Æditui*, *Alphei Aviti*, *Albini*, *Afranii*, *Petronii Arbitri*, *Baſſi*, *M. Furii Bibaculi*, *C. Licinii Calvi*, *Cæcilii Statii*, *Q. Catuli*, *C. Helvii Cinnæ*, *Ennii*, *Furii*, *A. Galli*, *Corn. Galli*, *Getulici*, *Decimi Laberii*, (a) *Laureæ Tullii*, *Porcii*, *Lidinii*, *Livii* (b) *Andronici*, *Lucilii*, *Æmilii Marci*, *Domitii Marſi*, *Cn. Matii*, *Nævii*, *Pacuvii*, *C. Pedonis Albinovani*, *L. Pomponii*, *Septimii*, *Publii Syri*, *A. Sereni*, *Corn. Severi*, *Svevii ſive Succi*, *C. Ticidæ*, *Titinnii*, *Trabeæ*, *Turpilii*, *T. Valgii*, (c) *Varii*, *M. Varronis*, *Varronis Attacini*. Hæc à *Rob. Stephano* & *Henrico* filio collecta digeſtaque prodierunt Pariſ. 1564. 8. Hanc Stephanorum collectionem vidiſſe ſe teſtantur Autores Ephemeridum literariarum Germanice editarum Lipſiæ A 1710. p. 1007. manu *Dionyſii* & *Jacobi Gothofredi* emendatam & ſuppletam. Exſtat liber in Bibl. publica Ampliſſimi Senatus Lipſienſis. Eadem fragmenta cum emendationibus MSS. *Jani Douſæ* habuit celeberrimus Perizonius, qui illa legavit Bibl. publicæ Leidenſi. Terentium brevi excepit *L. Afranius*, ſcripſitque togatas. Laudant eum Grammatici his in Fabulis: *Abducta* Feſt. Non. *Æqualibus* Chariſ. Non. *Auctione* id. *Auguribus* id. *Brunduſinis* id. Chariſ. Feſt. Priſcian. *Buccone adoptato* Non. *Cinerario* Chariſ. Non. Priſcian. *Compitalibus* Svet. Macrob. Caſſiod. Non. Priſcian. *Conſobrinis* Gell. Feſt. Chariſ. *Crimine* Non. *Deditione* Chariſ. *Depoſito* Non. *Divortio* id. *Emancipato*

[a] De Laberio vide, ſi placet, Clariſſim. Bælii Lexicon, & quæ dixi lib. 1. c. 16.
[b] De Livii Andronici ſcriptis vide etiam Merulam ad Ennium p. 216.
[c] T. Valgii Rufi fragmenta collegit Broukhuſius in exquiſitis ſuis ad Propertium notis p. 376. ſeq.

cipato Chariſ. Feſt. Non. Priſcian. *Epiſtola* Feſt. Non. *Excepto* id. *Fratriis*. Non. Priſc. *Homine* Non. Priſc. *Ida* Feſt. *Incendio* Non. Priſc. *Inimicis* (a) Non. *Liberto* id. *Marito* id. *Materteris* Chariſ. Non. *Megalenſibus* Non. *Nomine* Gell. Macrob. *Oboloſtate* Feſt. *Pantaleonte* Chariſ. *Patella* Priſc. ex Aruntio. *Pompa* Chariſ. Non. *Privigno* vel *Privigna* Feſt. Non. *Prodigo* Non. *Prodito* Feſt. & Priſcian. *Promo*, Feſt. Non. *Purgamento* Non. *Repudiato* Chariſ. Feſt. Non. *Roſa* (b) Non. Iſidor. *Sella* Gell. Macrob. *Simulante* Donat. Non. *Sororibus* Chariſ. Non. *Suſpecta* Feſt. Priſc. Non. *Talione* Chariſ. Priſc. *Temerario* Chariſ *Thaide* Auſon. Non. *Virgine* Macrob. Feſt. Non. *Vopiſco* Non. Hæc ex Chriſtophori Waſe exercitatione tertia animadverſionum Nonianarum. *Cæcilius Statius*, Comœdiarum ſcriptor Ennio ſuppar, anno poſt eum diem obiit, U C. 586. Cum Cœlio Antipatro Sidonio à quibuſdam confunditur. Novator fuit Verborum, inde malum eum latinitatis auctorem Cicero appellat. Principatum tamen illi inter Comicos tribuit Volcatius Sedigitus ap. Gellium. Excelluit enim in πάθεσιν, ut in ἤθεσιν Terentius. Cæcilium Terentius cito eſt conſecutus, quippe quorum Comœdias quaſdam novas idem L. Ambivius Turpio Comœdus agit. Laudatur Cæcilius in *Æſchrione* (c) Feſt. *Amphitruone* Non. *Andria* id. *Androgyno* (d) Feſt. *Apollumenis* Non. *Ariolo* Feſt. *Aſoto* Non. *Calchis* id. *Carine* Feſt. *Chryſio* Gell. *Cratino* Priſc. Feſt. *Dardano* Non. *Davo* Feſt. *Demandatis* Non. *Emporo* id. *Epiclero* Priſc. *Epinauſimache* Priſc. Non. *Epiſtolæ* Priſc. *Eratoſthene* Donat. *Exule* Non. *Fallacia* id. *Fœneratore* vel *oboloſtate* id. *Filumena* id. *Gamo* Feſt. *Harpazomene* Chariſ. Donat. Non. *Hephæſtione* Non. & Cic. de ſenectute. *Hymnide* Cariſ. Feſt. Non. Cic. de finibus. *Hypobolimæo Æſchino* Gell. Non. *Hypobolimæo Chæreſtrato* Feſt. *Hypobolimæa Raſtraria* Non. *Meretrice* vel *Moletrice* id. *Melane* Fulgent. *Nauclero* vel *Petitore* Non. *Notho Nicaſione*, id. *Pauſimacho* id. *Peribœa Raſtraria* id. *Plocio* Cic. de ſenectute, & Gell. *Progamo* Non. *Pugile* Feſt. *Subdititio vel Hypobolimæo*. Gell. Non. *Symbolo* Non. *Synariſtoſis* Gell. Non. *Synephebis* Cic. de natura Deorum & de ſeneȼt. Non. *Titthe* id. *Triumpho* Gell. Feſt. *Venatore* Non. *Umbris* vel *Diomede in Umbris* Non. Priſcian. De *Æmilio Marco* ejuſque ſcriptis conſulendus Janus BroucKhuſius ad Tibullum p. 274. ſeq. *Laureæ Tullii* liberti Ciceronis carmen

N 2 in

[a] Male *Imis* apud Non. in faceſſere.
[b] al. *proſa*.
[c] Reineſ. II. 1. p. 125. Var. Lect. *Æthone*.
[d] Male al. *Andronico*.

in thermas Ciceronianas ſervavit Plinius XXXI. 2. Suppar Terantii fuit *Sextus Turpilius* Comicus, qui laudatur in fabulis, *Boethuntibus* Non. *Canephoro* id. *Demetrio* Diomed. Non. *Demiurgo* Cic. Non. *Epiclero* Non. Priſc. *Hetaera* Non. *Lemniis* id. *Leucadia* vel *fugitivis* Cic. Non. *Lindia* Non. Priſc. *Parateruſa* id. *Pædio* Non. *Philopatro* id. *Thraſyleone* Non. Cic. *Veliterna* Serv. Non. Iſid. Turpilii loca apud Nonium emendat Janus Guilhemius lib. 2. Veriſimilium cap.21. & 23.

IV. Fragmenta VETERUM TRAGICORUM Latinorum poſt Stephanorum & *Martini Delrionis* (*a*) induſtriam diligentius collecta à *Petro Scriverio*, cum præmiſſis auctorum, qui Tragicos laudant, teſtimoniis, & ſubjectis caſtigationibus, notiſque uberioribus *Gerb. Jo. Voſſii* Lugd. Bat. 1720. 8. * Notæ Voſſii in fragmenta veterum Tragicorum recuſæ in ipſius operibus junctim editis Amſt. 1703. fol. tomo quarto.

1. Occurrunt in hac collectione fragmenta ex *Livii Andronici* (*b*) Achille, Adone, Ægiſtho, Ajace, Andromeda, Antiopa, Centauris, Equo Trojano, Helena, Hermiona, Inone, Laodamia ſive Proteſilaodamia, Tereo Teucro laudato, & quæ non addito Tragœdiæ nomine allegantur.

2. Ex *Q. Ennii* Achille, Achille Ariſtarchi, Ajace, Alcmæone, Alexandro ſ. Alexandra, Andromacha, Andromacha Molotto, Andromeda, Athamante, Creſphonte, Duloreſte, Erechtheo, Eumenidibus, Hectoris Lytris, Hecuba, Iliona, Iphigenia, Medea Exſule, Medo, Menalippa ſ. Menalippo & Menalippa Nemea, Phœnice, Scipione, Telamone, Telepho, Thyeſte, & incertis ejuſd. Ennii Tragœdiis.

3. Ex *Cn. Naevii* (*c*) Ægiſtho, Alceſtide, Danae, Duloreſte, Equo Trojano, Hectore, Heſiona, Iphigenia, Lycurgo, Phœniſſis, Proteſilaodamia & incertis.

4. Ex *M. Pacuvii* Anchiſe, Antiopa, Armorum judicio, Atalanta, Chryſe, Duloreſtre, Hermiona, Iliona, Medo, Medea, Niptris ſive Niptra, Paulo, Peribœa, Phinidis, Pſeudone, Tantalo, Teucro, Thyeſte & incertis. * *Pacuvius* Ennii poetæ ex filia nepos picturam Romæ exercuit & fabulas venditavit, deinde

(a) In parte prima Syntagmatis tragœdiæ latinæ, cujus alteram partem Senecæ tragœdiæ conſtituunt Antverp. p. 1594. 4. Pariſ. 1607. 1620. 4. Voſſii notæ in fragmenta Tragicorum recuſa ſunt inter magni illius viri Opera tomo quarto.

(b) Ex Odyſſea & Comœdiis Livii nihil hoc in opere affertur. Idem puta de Scriptis cęterorum Tragicorum, quæ non ſunt Tragœdiæ. De Livio hoc opere prætium eſt conſulere alterum T. Livium VII. 2. Hiſt.

(c) Nævius obiit Anno U. C. 550. licet Varro vitam ejus longius produxerat; Vide Ciceronem in Bruto c. 15.

deinde Tarentum transgreſſus prope nonagenarius diem obiit; ut narrat Proſper in Chronico pag. 697.

5. Ex *L. Attii* ſive *Accii* Achille, Ægiſtho, Æneadis ſive Decio, Agamemnonidis, Alceſtide, Alcmæone, Alpheſibœa, Amphitruone, Andromacha, Andromeda, Antenoridis, Antigona, Argonautis ſive Medea, Armorum judicio, Aſtyanacte, Athamante, Atreo, Artomedia, Bacchis, Bruto, Chryſippo, Clytemneſtra, Decio ſeu Æneadis, Deiphobo, Diomede, Duloreſte, Epigonis, Epinauſimache, Erigona, Eriphyla, Euryſace, Phinidis, Hecuba, Helenibus, Jlona, Medea Exule ſeu Argonautis, Meleagro, Menalippe ſeu Menalippo, Minotauro, Myrmidonibus, Neoptolemo, Niptris, Nyctegreſia ſeu Nyctegerſia, Oenomao, Paride, Pelopidis Perſidis, Philoctete, Phinidis, Phœniſſis, Prometheo, *Staſiaſtis* ſive Tropæo, Telepho, Tereo, Trachiniis, Thebaide, Troadibus & incertis. * *Attii* ſive ut à multis perperam vocatur *Accii* Fragmenta ex Phœniſſis exhibet & illuſtrat Janus Guilelmius ante Metaphraſin ſuam latinam Phœniſſarum Sophoclis, e quo ſua Attius expreſſit Roſtoch. 1579. 8. Idem Guilelmius nonnulla Attii fragmenta emendat lib. 1. veriſimilium c. 6. & 21.

6. *Verſus Tragici interprete* (*a*) *M. Tull. Cicerone*, *Fragmenta Ilii* ex Tragœdia Theutrante, *C. Granii* (Graji vel Gracchi) ex Peliadibus, *Memoris* (*b*) vel Memmii ex Hercule, *C. Jul. C. Strabonis* ex Adraſto, *Sempronii Gracchi* ex Atalanta & Thyeſte, *Q. Lutatii Catuli* ex Alcmæone, *Varii* ex Thyeſte, (*c*) *C. Cilnii Mæcenatis* ex Octavia & incerta Tragœdia, *Ovidii Naſonis* ex Medea, *Pomponii Secundi* (*d*) ex armorum judicio, Atreo, & Tragœdiis incertis, *Rutilii Gemini* ex Aſtyanacte.

7. Denique leguntur fragmenta incertorum tragicorum, & pars Tragœdiæ Medeæ quam Virgilianis verſibus expreſſit *Oſidius Geta*, ſive *Ovidius* potius, ut ſupra lib. 1. c. 15. annotavi.

(a) Eosdem exhibet & cum Græcis ſuperſtitibus confert H. Stephanus in Lexico Ciceroniano de quo libro dixi ſupra in Cicerone.

(b) *Memoris* Tragici mentio apud Martial. XI. 10. ſeq. & Fulgentium de priſco ſermone. Janus Guilelmius verſimilium lib. 1. c. 5. emendat & illuſtrat verſus C. Cilnii Mæcenatis allatos ab Iſidoro XIX. 32. Originum ſive Etymologicon.

(c) Confer. Rigaltii Venuſinas lectiones c. 3.

(d) Terentianus Maurus: *In tragicis junxere choris hunc ſæpe diſerti Annæus Seneca & Pomponius ante Secundus.* * Joh. Lelandus de ſcriptoribus Britannicis p. 19. *Annis ab hinc tribus, aut eo amplius, auctioni veterum librorum interfui. Hic ego non carbones ſed theſauros inveni, nempe* Oreſten *tragœdiam antiquiſſimi ſed auctoris hactenus mihi incerti nominis, non jambicis ſenariis, verum, quod admiraberis, hexametris heroicis accuratiſſime ſcriptam; conjectura tantum eſt, opus à* Pomponio Secundo *poeta conſcriptum.*

Non omittenda, quæ pag. 185. occurrunt *Attio Tragico Trabeæque* Comico affićta à M. Antonio Mureto, & pro genuinis habita à Joſ. Scaligero ad Varronem de re ruſtica p. 212. edit. (*a*) A. 1573. Nic. Serrario pag. 326. notar. ad Epiſt. 99. Bonifacii Archiep. Moguntini, Conr. Rittershuſio pag. 296. 297. ad Oppianum, Auguſto Buchnero in Theſaur. Baſil. Fabri voce *Præfica*, & D. Frid. Rappolto pag. 2219. Opp. Theolog. pro genuinis. Similem fraudem à Mureto alibi commiſſam, notat Lipſius ad Senecæ Epiſt. 58. ubi de verſu ſub Afranii nomine adducto, (*b*) *Gaudebit ſapiens, lætabuntur cæteri*: dubitat an ipſe ejus autor ſit Muretus. Iſ. Voſſius ad Catullum pag. 46. verſui, quem ſub Pacuvii nomine in teſtimonium idem Muretus citaverat: *pro imperio ſic ſatiſubſulus veſtro excubet*; hæc ſubjicit: *Mera hæc eſt impoſtura, cum iſte verſiculus nuſquam alibi exſtet, nec Pacuvium ſed Muretum habeat auctorem. Mirum fraudem hanc non detectam fuiſſe a Scaligero, cui merito ſuſpectæ eſſe debuerant merces ſub quocunque demum titulo è tam doloſa prodeuntes officina, utpote qui adulterinis hujus viri Verſibus deceptum ſe fuiſſe optime noſſet. Sed profecto tanti fuit apud Scaligerum ponderis Mureti facundia, ut his quoque ab eo paſſus ſit ſe decipi.* * Q. *Trabea* inter Comicos veteres non infimæ notæ, quem in octavum locum Volcatius Sedigitus apud Gellium conjicit, de eo Varro apud Chariſium lib. 2. extremo: *πάθη vero & Trabea & Atilius & Cæcilius facile moverunt*. Hoc liquet ex imaginibus iræ & inanis lætitiæ apud Cic. 2. de finibus & 4. Tuſc. Laudare creditur Trabeam in *Ergaſtulo* Nonius c. 2. ſed Pomponio aſſeritur bis, in rarenter & villicari. Cauſa erroris eſt, quod vocabulum trabes ad Ennii laciniam revocandum ſit.

--- --- Sed quaſi ferrum aut lapis
Durat rarenter gemitum conatu trabens.

Pomponii nomen excidit, nec exſtat ullum e Trabeæ fabulis nomen;

(a) In recentioribus editt. Scaliger omiſit, fraudem vero ultus eſt hoc epigrammate:

Qui rigida flammas evaſerat ante Toloſa
Rumetus, fumos vendidit ille mihi.

Muretus illum locum expreſſerat è Græco Philemonis apud Plutarchum conſolat. ad Apollon. & Stobæum in florileg. ſerm. 108. pag. 447. edit. Grotii. Vide Mureti poemata p. 50. edit. Lipſ. Colomeſii cimelia litterar. c. 19. Baudii amores pag. 466. ſeq. Bælii Lexicon. edit. 2. in *Trabea*, & Ægid. Menagiuni cap. 83. Anti Bailleti qui cap. 118. & 153. ejuſd. operis gloriatur ſe ſimiliter epigramma Hetruſcum ſuppoſuiſſe Taſſo, quod Coſtartus aliique peritiſſimi cæteroqui talium judices, non dubitarunt eſſe illius Principis Poetarum Italorum. Adde Miſcellanea ejuſdem Menagii Hetruſco ſermone edita p. 85. Similis fucus Jano Douſæ filio factus ab Hieronymo Groſlotio Lysleo notatur in Baudii amoribus p. 463.

(b) Afranius apud Nonium in *cupido*: *Amabit ſapiens, cupient cæteri.*

nomen: nam *Harpaga* ſive *Harpacem*, ſubditivam Muretus (*a*) prolem Scaligero, pro genuina venditavit, Comœdiam ſcilicet ex Euripide translatam. Hæc Chriſtophorus Waſe exercitatione tertia animadverſionum Nonianarum.

V. COMICI VETERES Latini hi fere ſunt: *Sutrius*, *Succius*, *Doſſennus*, *Afranius*, *Atta*, *Titinnius*, *Livius*, *Aquilius*, *Acuticus*, *Juventius* (b), *Nævius* (c), *Cæcilius Statius*, *Plautus*, *Licinius*, *Terentius*, *L. Pomponius*, *Turpilius*, *Trabea*, *Luſcius*, *Ennius*. Vide Janum Rutgerſium lib. IV. var. lect. cap. 19. Plerorumque horum fragmenta collecta ſunt ab utroque Stephano in volumine cujus jam fecimus mentionem. Præter quod idem Henricus Stephanus minore forma una cum Sententiis comicorum Græcorum vulgavit Sententias ſelectas Latinorum, *Afranii*, *Cæcilii*, *Nævii*, *Plauti*, *Pomponii*, *Sexti*, *Turpilii & Terentii*, adjectis, quos in certas claſſes digeſſit, *Publii Syri* mimis. Pariſ. 1569. Ab Aldo quoque Manutio Pauli filio Comœdia *Philodoxios* (*d*) vulgata eſt Aſcanio Perſio dicata, paucis foliis conſtans nec digeſta in verſus, quam *Lepidi* Comici veteris eſſe & ex antiquitate eruiſſe ſe ait Lucæ 1588. 8. At enim falſus eſt Manutius, qui luſum Leonis Baptiſtæ Alberti non dubitavit Comico antiquo tribuere. * L. *Pomponius* Bononienſis, quo tempore Tullius virilem togam ſumeret inclaruit. Laudatur in his fabulis: *Adelphis* Non. *Æditumo* Gell. Non. *Agamemnone ſuppoſito* Non. *Alconibus* id. *Anulo poſteriore* id. *Aruſpice* id. *Aſinaria* id. *Atrea* id. *Augure* id. *Buccone adoptato* id. *Buccone auctorata*. Chariſ. *Citbariſta*. Non. Priſc. *Campanis* Non. *Capella* Chariſ. *Cœna* Chariſ. *Collegio* Non. *Concha* id. *Cretula* vel

 petito-

(a) Non diffitetur hoc Muretus ipſe ad calcem hymnorum ſuorum ſacrorum in edit. Aldina A. 1575. 8. p. 56. ſeq. Confer. Jac. Thomaſii notam ad Mureti poemata pag. 50. Mich. Maittaire de vitis Stephanor. p. 366. ſeq. Viciſſim ſub Mureti nomine Epiſtolas ſuppoſuiſſe edidiſſeque Lambinus à Mureto arguitur; vide Menagiana T. 4. p. 222. ſeq. Tamen ſancte licet id affirmanti Mureto viri docti hoc non credunt.

(b) De hoc præter Rutgerſium IV. 19. Var. Lect. viri docti ad Gellium XVIII. 12.

(c) In quibuſdam Codd. Novius, ut apud Tertullianum c. 4. de pallio, *inter fullones Novianos coronandus*. * Diverſi fuere, & probe inter ſe diſtinguendi Comici *Novius* eoque longe antiquior Nævius.

(d) Pſeudo *Lepidi Philodoxius* luſus fuiſſe creditur *Leonis Baptiſtæ Alberti*, Florentini. Vide Raphaelem du Freſne in vita Leonis Baptiſtæ Alberti, præmiſſa ejus tribus libris de pictura, & tractatui de ſtatua Pariſ. 1651. fol. Comœdiam admodum jucundiſſimam vocat, & *Carolo Aretino* tribuit Albertus de Eyb in margarita poetica edita Rom. 1475. fol. Vide Diarium Venetum, Giornale de' letterati d'Italia Tom. X. pag. 481. Ibidem legas editum A. 1580. & in Actis Eruditorum anni 1707. p. 528. A. 1583. Sed reponendum 1588. Ita & in Cinelli Bibl. volante & in Galleria di Minerva T. V. p. 101. 171.

petitore hærede id. *Decuma fullonis* Non. Feſtus. *Decumis* Non. * *Dogali* id. *Dotata* id. *Ergaſtulo* id. *Fullonibus* id. *Gallis tranſalpinis* Gell. Macrob. Non. *Hirnea pappi* Non. *Kalendis Martiis* Macrob. *Lare familiari* Priſc. *Lenone* Chariſ. *Maccis geminis* Non. *Maccis geminis prioribus* Chariſ. *Macco* Non. *Macco milite* Chariſ. *Macco ſequeſtre* Non. *Mævia* Gell. Macrob. *Majali* Non. *Medico* id. *Munda* id. *Nuptiis* id. *Pannuceatis* id. *Panſa Pappi* (al. *ſponſa Pappi*) id. *Pappo Agricola* id. *Pappo præterito* id. *Partis* id. *Patruo* id. *Philoſophia* id. *Pictoribus* id. *Piſcatoribus* id. *Piſtore* id. *Pinthone Gorgonio* id. *Placenta* id. Porcaria ſ. *Porcetra* id. *Porto* id. *Præcone poſteriore* id. *Præfecto morum* id. *Proſtibulo* id. *Quinquatribus* id. *Ruſtico* id. *Sarcularia* id. *Satyra* Priſc. *Synephebis* Chariſ. *Syris* Non *Vacca* vel *marſupio* Priſc. *Vernionibus* Non. *Verre ægroto* id. *de Vite* id. *Epigrammata* ſcripſiſſe teſtatur Varro de lat. lingua. Quod MSta præferunt de *Ariſta*, Mercerus ad Non. legit *Cithariſta*, Salmaſius mavult *Hetæriſca*, ut ſit eadem cum *Proſtibulo* fabula.

De *Fabio Doſſeno* Comico conſulendus Jo. Marius Mattius libro tertio Opinionum c. 25. pag. 506. Tom. IV. Miſcell. Gaudentii Roberti. *T. Quinctius Atta* Togatorum Scriptor Cicerone triceſimum jam annum agente defunctus ſcripſit *Ædilitiam* Gell. Diomed. *Aquas calidas* Non. *Conciliatricem* Gell. Non. *Gratulationem* Non. *Lucubrationem* id. *Megalenſia* Serv. in 7. Ecl. *Socrum* Priſc. *Supplicationem* Macrob. *Tironem proficiſcentem* Priſc. item *Satyras* Diomed Macrob. & *Epigrammata* Non.

Titinius (ita ſcribendum non *Titinnius*) togatarum ſcriptor, an fuerit ex equeſtri genere Titinorum, an libertus M. Titinii Prætorii ad quem Cicero librum epiſtolarum ſcripſerat, qui hodie deſideratur, incertum eſt. Ἤθη *nulli quam Titinio & Terentio ſervare convenit*, inquit Varro quinto de L. L. apud Chariſium lib. 2. extremo. Scripſit *Barathrum* Chariſ. Feſt. Non *Barbatum* Feſt. Non. Priſc. *Cæcum* Chariſ. *Ferentinatem Pſaltriam* Feſt. Non. Priſc. *Fullones* Non. *Geminam* Non. Priſc. *Hortenſium* Chariſ. *Ilam rubram* Non. *Juriſperitam* Chariſ. *Præliam* Chariſ. Non. Priſc. *Privignum* Non. *Pullam* Feſt *Quintum* Non. Priſc. *Setinam* Chariſ. Feſt. Non. *Tibicinam* Chariſ. *Vopiſcum* Non. *Veliternam* id. Aliquid etiam *de Medicina* tradidiſſe è Q. Sereno Sammonico colligit Chriſtophorus Waſe exercit. 3. animadverſ. Nonianarum, cui hæc debeo.

VI. EPIGRAMMATA VETERA, quorum pleraque nunc primum ex antiquis codd. & lapidibus, alia ſparſim ante hac errantia, jam undecunque collecta, emendatius vulgata, diſtin-

ctaque

ctaque in libros IV. quorum 1. ad Sacra & mores ſpectantia, 2. Elogia 3. Epitaphia & tumulos, 4. Miſcellanea & omiſſa complectitur, Pariſ. 1590. 12. apud Dionyſium Durallium; & Lugduni ſumtu Genevenſis typographi Jacobi Chovet 1596. 8. ex Bibliotheca & cum emendationibus *P. Pithœi*. Nomina auctorum, quæ Epigrammatis in iſta collectione (dubia non raro fide) præfiguntur, hæc ſunt: *Ablavii Coſ. Albii Tibulli*, *Alcimi Alcinoi*, *Aſclepiadii*, *A. Septimii Sereni*, *Aſmeni*, *Avieni*, *Baſilii*, *Callimachi*, *C. A. Romuli*, *C. Cæcilii Plinii Secundi*, *Cęlii Firmiani Symphoroſii*, *C. Caſſii* (a) *Parmenſis*, *C. Cilnii Mæcenatis*, *C. Helvii Cinnæ*, *Citerii Sidonii Syracuſani*, *C. Julii Cæſaris*, *C Licinii Calvi*, *C. Nævii*, *Cornelii Celſi*, *Cornelii Severi*, *C. Silonis*, *C. Sulpicii Apollinaris* (b) *Carthaginienſis*, *D. Laberii Mimi*, *Epicteti*, *Domini Evantii* (c) *ſive Eugenii*, *Eucheriæ Poetriæ*, *Euphorbii*, *Euriali Morani*, *Euſebii*, *Euſthenii*, *Focæ Grammatici*, *Furii Bibaculi*, *Gerberti*, *Germanici Cæſaris*, *Hadriani Imperatoris* (d), *Hilaſii*, *Juliani*, *Julii Flori*, *L. Annæi Senecæ*, *L. Apuleji*, *Laureæ Tullii*, *C. Lucilii*, *M. Annæi Lucani*, *Maximiani*, *Julii Modeſti*, *M. Pacuvii*, *M. Terentii Afri*, *M. Tullii Ciceronis*, *M. Valerii Martialis*, *Palladii*, *Pentadii Pompejani*, *Porphyrii Poetæ*, *Porcii Licinii*, *P. Ovidii Naſonis*, *P. Syri mimi*, *P. Virgilii Maronis*, *Pulicis*, *Puppii Poetæ*, *Q. Aurelii Symmachi*, *Q. Catuli*, *Q. Ennii*,

(a) Sub hujus nomine Poemation, quod *Orpheus* inſcribitur, primus edidit Achilles Statius ad Svetonium de Claris Rhetoribus cap. ult. Sed eruditis ſuſpicio eſt Achillem ipſum id effinxiſſe, tametſi in Brutiis repertos & à Sertorio Quadrimano ſibi communicatos affirmat. Cum Nathanis Chytræi commentariolo occurrit ad calcem Galatei quem Italice ſcripſit Joannes Caſa & Chytræus latine edidit Francof. 1575. 8. Idem poemation cum Græca Matthiæ Bergii Metaphraſi Rittershuſius inſeruit ſuis ad Phœdri librum tertium notis.

(b) De hoc Bælius in Lexico T. 5.

(c) Hujus verſus de ambiguis ſive hybridis animalibus ſolent etiam edi in calce Petronii cum Q. Ciceronis de mulierum lenitate & Pentadii de vita beata.

(d) Hadriani Imp. Epigramma in equum Boryſthenem integrius & emendatius exhibet magnus Gaſſendus in vita Peireſcii ad A. 1629. Epitaphium Sorani Ducis, è Gerardi Goldenhaurii Noviomagi hiſtoria Batavica affert Hieron. Vvolfius ad Hiſtorica Svidæ latinè à ſe reddita p. 33.

Hic ego Pannoniis quondam notiſſimus oris
Inter mille viros primus forteſque Batavos
Hadriano potui qui judice vaſta profundi
Æquora Danubii cunctis tranare ſub armis
Emiſſumque arcu dum pendet in aere telum
Ac redit, ex alia fixi fregique ſagitta.
Quem neque Romanus potuit neque barbarus unquam
Non jaculo miles, non arcu vincere Parthus.
Hic ſitus, hic memori ſaxo mea facta ſacravi.
Viderit anne aliquis poſt me mea facta ſequatur,
Exemplo mihi ſum, primus qui talia feci,

nii, *Regilani*, *Rufi Feſti Avieni*, *Sex. Aurelii Propertii*, *Sulpiciæ*, *Sulpicii Luperci Servaſti junioris*, *Tullii Marci*, *Valeriani*, *Val. Catonis Grammatici*, *Varronis Terentii & Atacini*, *Vitalis Mimi*, *Volcatii Sedigiti*, *Vomani ſive Vovianii*. Carmen quod lib. III. Epigram. exſtat p. 70. & incipit: *Urbs cecedit de qua ſi* &c. longe integrius ex codice antiquo edidit Martinus Opitius c. 13. Var. lect. *Calvus* in *Jo* laudatur à Servio in 8 Eclog. Pſeudo *Caſſii* Orpheus velut repertus à Petro Victorio in lucem datus fuit à G. Fabricio ad Horatii lib. 1. Epiſt. 4. & ſeparatim prodiit 1585. 8. apud Jo. Vvechelum, cum Nathanis Chytræi commentario. Laudat Caſſii ingenium Horatius lib. I. Sat. 10. v. 62. & lib. I. Epiſt. 4. v. 3. memorat & Plinius 31. 2. Epiſtolam ejus ad Antonium. De illo Caſſio Parmenſi Jo. Conradus Dietericus in vita Auguſti p. 121. ſeq. *Evantii* Acroſtichon in funus genitoris ſui Nicolai exſtat inter Eugenii carmina Tom. II. Opp. Sirmondi p. 886. & T. 12. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 347. Nomen unius hominis eſt *Sulpicius Lupercus Servaſtus*, quod commatibus in tria diſtraxit in priore editione Typographus. Qui inter poetas ibi memoratur Pulex, eſt *Pulex de Cuſtoza* Vincentinus, qui medio ſæculo XIV. claruit. Vide Menagiana T. IV. p. 432. 439. ubi epigrammatis in hermaphroditum variæ metaphraſes.

VII. POEMATIA VETERA cum Epigrammatibus iſtis ab eodem Pithœo collecta & emendata *(a)* hæc ſunt: 1. *Q. Ennii* (*b*) *Phageſiorum fragmentum p.* 215. ubi ex Scaligeri emendatione inſcribitur *Hedypatheticorum*, in aliis *Hedeſphageticorum*. Jo. Pricæus ad Apuleji Apologiam p. 103. titulum illius Poematis Enniani putat fuiſſe Ἡδυφαγικὰ vel Ἰχθυοφαγικά, cui adſentitur Colomeſius ad Gyraldi dialogum IV. de Poetis, licet ibi excuſum eſt *Phagetica*, quemadmodum hic titulus ſcribitur apud Hieron. Columnam in Ennii fragmentis. 2. *C. Laberii Mimi Prologus* * p. 225. 3. * *P. Virgilii Maronis Culex ad Octavium*. 4. * *Ejuſdem Ciris*. 5. * *Elegiæ ad Valerium Meſſalam*. 6. * *Cornelii Severi Ætna*. 7. * *Incerti Moretum*. Forte A. Septimii Sereni (Severi) uti ante Barthium, Vveitziumque conjecit Joſ. Scaliger. Cum Scho-

(a) Quibus præfixus eſt aſteriſcus, habentur in appendice Virgilii, notis illuſtrata à Joſ. Scaligero & Frid. Lindenbrogio. Quibus vero ſubjectus aſteriſcus eſt, occurrunt in eadem appendice, inter catalecta veterum Poetarum, habentque adſcriptas paginas editionis Lugd. Bat. 1595. 8. Adde, quæ de hac appendice dixi ſupra lib. 1. in Virgilio.

(b) *Phageſia* vocat etiam Voſſius IV. 32. Idolatr. De feſto hujus nominis vide Meurſium in Græcia feriata. Parrhaſius vero Ep. 67. titulum Enniani poemati contendebat eſſe *Hedypathian*, nam & Archeſtrati Geloi ἡδυπάθειαν allegat Athenæus. Salmaſio etiam Ennius viſus eſt ſcripſiſſe ἡδυπαθητικά. At Iſ. Caſaubono ad Apulejum ἡδύτατα ἢ φαγητά. De voce ἡδυπάθεια confer etiam Suidam in Ἀρχέστρατος & Χαιρέφων.

Scholiis variorum paſſim collectis prodiit Pariſ. 1542. 8. Aliud eadem inſcriptione *Svevii* ſive *Succii* Poema memorat Macrobius lib. 2. c. 9. Saturnal. 8. * *Valerii Catonis diræ*, etiam à Marco Zuerio Boxhornio ſed admodum juvene cum notis editæ inter Satyricos veteres minores, quo nomine ipſi venit, præter haſce diras & Sulpiciæ *Poetriæ* Eclogam *de edicto Domitiani*, *Epiſtola de lite* quam poſt Henr. Stephanum (a) & Caſp. Barthium Poetæ veteris eſſe credidit, cum auctorem habeat Mich. Hoſpitalium celebrem illum Franciæ Cancellarium, A. C. 1573. extinctum, inter cujus Epiſtolas idem carmen ſæpius prodiit. 9. * *C. Pedonis Albinovani Equitis ROM. Elegia de morte Druſi Neronis ad Liviam Auguſtam*. 10. * *Ejuſd. in obitum C. Cilnii Mæcenatis duæ elegiæ*. 11. * *Ejuſdem Pedonis de navigatione Druſi Germanici fragmentum*. 12. *Q. Ciceronis de XII. ſignis Zodiaci*, * p. 245. 13. P. *Ovidii Naſonis Halieuticon fragmentum*. Sæpius etiam editum cum reliquis Ovidii ſcriptis. 14. *Gratii Cynegeticon* de quo ſupra lib. 1. 15. * *M. Annei Lucani Catalecton de laude Calpurnii Piſonis*. 16. *C. Julii Solini Polyhiſtoris* Ponticon *fragmentum* * p. 246. Quod in ſuis quoque ad Solinum Prolegomenis ex MS. Regio vetuſtiſſ. emendatum exhibuit Claudius Salmaſius, uti ſupra ſuo loco dictum à nobis fuit. 17. *Sulpiciæ Poetriæ Satyra* ſive Ecloga de edicto Domitiani quo Philoſophos urbe exegit * p. 247. Hæc cum Pithœi notis etiam ſubjecta Juvenali, quem cum Veterum Scholiis Variorumque notis edidit Corn. Schrevelius: & à Mich. Hadrianide cum Jani Douſæ patris commentario exhibita ad calcem Petronii Arbitri, ut infinitas alias editiones jam omittam. Ceterum fuerunt, qui hanc Eclogam perperam dicerent eſſe Auſonii. Vide Barthium lib. 19. cap. 16. Adverſariorum, * Jul. Cæſ. Scaligerum in hypercritico, & Janum

(c) H. Stephanus Epiſtoliis, Dialogis brevibus, Oratiunculis & Poematiis Græcis Latiniſque ex penu variorum utriuſque linguæ Scriptorum collectis ſubjecit Satyram, quam elegantiſſimam, hactenuſque ineditam vocat, quæ inſcribitur *Lis*. Prodiit ille Stephani liber A. 1577. 8. Hinc eandem tanquam non contemnendum antiquitatis monumentum Adverſariis ſuis inſeruit Caſpar Barthius lib. 7. cap. 17. & c. 18. notis illuſtravit. Boxhornii Satyrici minores lucem adſpexerunt Lugd. Bat. 1633. 12. novennio poſt Barthii adverſaria. Etiam A. 1653. eundem errorem erravit Jo. Pricæus p. 54. ad Apologiam Apuleji: Boxhornius vero de hoc lapſu monitus a Jo. Frid. Gronovio, ita ad eum reſcripſit A. 1634. p. 41. Epiſt. *Gaudeo indicium à te mihi factum fuiſſe quem Stephanus vir cetera candidiſſimus & doctiſſimus eruditis omnibus fecit. Quanquam ut libere ſcribam quod ſentio, magis credo Hoſpitalium ſatyram illam hic aut ibi à ſe repertam edidiſſe, quam ipſummet compoſuiſſe, præſertim cum ſciam ab eruditis nonnullis* (Barthium reſpicit, cujus veteres membranæ non raro ſunt libri impreſſi & vulgares) *in membranis lectam fuiſſe*. Mihi quidem nullum eſt dubium, quin ſatyra illa Hoſpitalium, integerrimum non minus quam ſummi ingenii virum habeat auctorem.

Digitized by Google

num Brouckhuſium p. 384. ad Tibullum & 402. Prodiit etiam ex Georgii Merulæ recenſione Argentorat. 1509. 4. cum Georgii & Tiphernatis & aliorum carminibus. 18. *Q. Sereni Sammonici de Medicina carmen*. 19. *M. Aurelii Olympii Nemeſiani* (a) *Carthaginienſis Poetæ Cynegeticon*. 20. *Ejuſdem Nemeſiani Eclogæ Bucolicæ IV*. 21. *T. Calpurnii Siculi ad Nemeſianum Bucolicæ Eclogæ VII*. 22. *P. Optatiani* (b) *Porphyrii ad Conſtantinum Imp. & hujus ad Porphyrium Epiſtola*, cum laborioſiſſimo ejuſdem *ad Conſtantium panegyrico*, verſibus ſcripto, quos difficilibus nugis per me lector accenſeat. Idem carmen à Pithœo hic primum luci donatum, cum Marci Velſeri notis & Chriſtiani Daumii Spicilegio, Velſeri operibus ſubjicitur à Chriſtophoro Arnoldo Norimbergæ 1682. fol. In aram vero Pythiam & in Syringem hujus Porphyrii exſtat Encyclopædia ſive commentarius Fortunii Liceti Genuenſis Patav. 1630. 4. * P. Optatianus Porphyrius Panegyricum ad Conſtantinum M. Imp. vicennalia celebrantem ſcripſit carmine varii generis per Acroſtichides & ſimiles litterarum luſus minio diſtinctos compoſito A. C. 326. paulo ante Criſpi necem. Exul illud compoſuit, ut ipſe innuit carmine 1. & apertius carmine 6. Sed hoc ipſum opus conciliavit Auctori ſuo revocationem ab exilio, ut teſtatur Hieron. in Chron. atque ut ipſius Optatiani verbis utar, natumque laremque reddidit. Utique Chriſtianus fuit, licet quidam propter familiares Poetis, quibus paſſim utitur, Ethniciſmos hoc negaverint. Vide Tillemontium Tom. 4. Hiſt. Imperator. pag. 607. Beda de arte metrica: *Reperiuntur quædam, & in inſigni illo volumine Porphyrii Poetæ quo ad Conſtantinum Auguſtum miſſo meruit de exilio liberari. Quæ quia pagana erant, nos tangere non libuit*. Sed carmen nonum ſatis demonſtrat Porphyrium hunc à Chriſti ſacris alienum minime fuiſſe. In illo carmine litterarum artificium non modo Monogramma primarum duarum litterarum nominis Chriſti refert, quali uſus eſt in labaris ſuis Conſtantinus M. ſed præterea hoſce verſus:

Omnipotens genitor tuque o diviſio mixta,
Filius atque Pater & Sanctus Spiritus unum,
Faveas votis.

Ex Marci Velſeri editione qui illud è Pauli fratris Codice recenſuit, ſeparatim lucem viderat Auguſtæ Vindel. 1595. f. Epigram-

(a) De Sereno, Nemeſiano & Calpurnio dictum eſt ſupra ſuo loco.

(b) Longe diverſus hic Porphyrius à Porphyrio Philoſopho & hoſte Chriſtiani nominis. Hinc Baronium qui eos confudit, caſtigat Joſ. Scaliger ad Euſebium p. 250. & Lucas Holſtenius c. 4. de vita & ſcriptis Porphyrii. Porro Baronius ipſe hunc errorem ſuum retractat ad A. C. 325.

grammata ejus allegantur à Fulgentio 2. Mythol. & de continentia Virgiliana. Etiam nonnulla quæ inter Petroniana leguntur, huic Porphyrio viri docti tribuunt. Ionſius III. 15. de ſcript. Hiſtoriæ Philoſophicæ pag. 290. ſcribit hujus Porphyrii Epigrammata plurima Græca citari libro V. Anthologiæ. Jonſium ſequitur Tillemontius p. 352. At libro V. Anthologiæ p. 534. ſeqv. occurrunt Epigrammata plurima non Porphyrii ſed Chriſtodori Thebani in Porphyrium Calchantis filium factionis Venetæ celebrem in ludis Circenſibus agitatorem à noſtro longe diverſum, cujus ſtatuam ex ære Imperator poni CPoli in Hippodromo juſſerat. Sed idem hic eſt, ut creditur, Optatianus, qui deinde fuit Præfectus Urbis Romæ Anno 329. & 333. Vide Tillemont. T. IV. Hiſtor. Imperat. p. 352. Idem obſervat quoque p. 351. poema, quod cum Epiſtola Conſtantino Porphyrius obtulit diverſum fuiſſe ab hoc quod habemus: ſimiliter etiam Poema pro quo gratias agit, quodque laudat Imperator *fratrem charisſimum* Porphyrium appellans. At certe ejusdem fuiſſe generis atque artificii declarant verba: *Vix hoc cuſtoditum pluribus fuit, qui modis quibuſdam arctis innexi literarum, diſtinctionibus verſuum, qui ita medium corpus propoſiti occulte intermeant, ut oculorum ſenſus interſtincta colorum pigmemta delectent, hoc tenuere propoſitum, ut hæſitantiam carmini multiplex legis obſervantia non repararet. Gratum igitur hoc mihi dicationis tuæ munus fuit &c.* Porphyrii hujus difficiles luſus poeticos imitatus *Rabanus Maurus* in opere mirifico de laudibus Crucis, quod & ſeparatim habeo editum Phorcheimii in ædibus Thomæ Anſelmi 1503. fol. ſub illuſtri Principe Chriſtofero Badenn: & inter Rabani opera Tomo I. Colon. 1626. fol. Nec non *Abbo* (a) Floriacenſis (quem ex Porphyriano Codice exemplar ſibi ſumſiſſe Aimoinus in Abbonis vita teſtatur) Epiſtola ad Othonem I. Imp. quam hoc loco adponere juvat ex clariſſ. Viri Polycarpi Leyſeri hiſtoria poetarum medii ævi pag. 302.

OTTO VALENS CÆSAR NOSTRO TU CEDE COTURNO
Te felix atavis quo T *cælo ſydera lucen* T
Te dominum ſibi Saxo T*ulit, & roma notavi* T
Orbis & ipſe capit, Sol O *contentus alumn* O

Virtutum titulis & V*ir cognoſceris act* V
Ac domitor patriæ p A*cis ſectator in aul* A
Lumen ubique micans jubar L*ucendo velut So* L

Ergo

(a) A. C. 1003. defunctus.

Ergo Dei ſOlita reddEntur ſanCta benignE
Nec d e e r iT virtus omNis, qua grAtia culmeN
Scandit eT o c c u l t iS - - - vEnia cauſiS

Certe nos Omnes tibi Cæſar ne Scius & nunC
Auſtraſios quæ terra mAnet cereAlis opimA
Et fœcunda ſecu pollEt ſatis ubeRe glebaE
S u m m i s c a r a v i r iS ac ſævis plena coloniS
A patris imperio non A b ſi t i ſ m a c l i t b A
Rexit cum ſolers & Regnans induperatoR

Nunc auguſte tuum poNam venerabile nomeN
OTTO VALENS CÆSAR NOSTRO TU CEDE COTURNO
Solus enim regnans abSens, o cæſaris haereS
Totus avo ſimilis, ſi Te nova vita reſignaT
Rex fuit ille potens Romanæ legis amatoR
Omne decus patriæ ſoliO p r o g n a t u s avitO
Tempora pacis erant, Tali dum jure vigereT
Vir tantus quem ſic dVxi deſcribere verſV
Cur ergo nAtale tuum, Cur contrAbis & nunC
Exulis in Bellis defErs pia deBita pompa E
Dum vates Bonus opto Dari miraBi l i s i ſt u D
Expandes Opus, ipſe mEum tractAb i l i s i n d E
Cæſar ut invictis ſCuto munituS & ex hoC
Omnibus utilior, mirO datus ante triumphO
Terribilis clemens tuTo d i a d e m a v i ſi T
Vultus avi patriſque tVi præclarus amictV
Rurſus uterque fuit diRo ſub tempore VictoR
Nunc unum vivens digNum cum patre vocameN
OTTO VALENS CÆSAR NOSTRO TU CEDE COTURNO

23. *Phœnix Elegia incerti auctoris*, carmen, Eraſmo (*a*) judice, non inconcinnum per Muſas, neque faſtidiendum, quod Firmiano Lactantio tribuunt *Xyſtus Betulejus*, Aubertus Miræus, & qui notis atque emendationibus illuſtravit Nic. Heinſius, ac antiquiſſimum MStum Reginæ Sveciæ Chriſtinæ, teſtatur Nic. Heinſius in literis ad *Sirmondum* Tom. 4. Opp. *Sirmondi* pag. 726. Nonnulla hujus carminis illuſtravit Nicol. Agardus tunc admodum juvenis Hafniæ 1647. 4. Petrus Lambecius Tom. 2. Commentariorum de *Bibl.* Vindobonenſi varias lectiones ex MSS. Cæſareo edidit, ſuſpicaturque eam a Lactantio juvene, adhuc à

CHRI-

(a) In Proverbio, *Phœnice rarior*.

CHRISTI ſacris alieno fuiſſe compoſitam. Ethnici hominis eſſe videtur etiam Jacobo Thomaſio libro de Stoica Mundi exuſtione pag. 106. & Michaeli Thomaſio ad Lactantium. *Venantio Fortunato* adſcribere maluerat Caſp. Barthius, Sam. Bochartus & alii; at Jacobus Sirmondus notis ad Theodulfum p. 302. *Theodulfo Aurelianenſi*. Mihi veriſimillima videtur Petri Lambecii Opinio. 24. *Marcelli viri illuſtris ex Magiſtro officiorum Theodoſii Sen. Aug. in librum Marcelli de Medicina carmen*. Subjici ſolet libro jam dicto Marcelli Empirici. 25. *Rufi Avieni deſcriptio orbis terræ, ex Diônyſio Periegete* expreſſe latinis verſibus Hexametris. 26. *Ejuſdem Avieni oræ maritimæ deſcriptio* Jambis. 27. *Avieni ad Theodoſium* (Macrobium forte ut ſupra notavi) *Æſopicæ Fabulæ XLII.* ſcriptæ Hexametris & Pentametris verſibus. 28. *Licentii* (a) *ad Auguſtinum præceptorem carmen quo eum ad edendos de Muſica libros hortatur*. Occurrit in Epiſtola Auguſtini XL. quæ vigeſima ſexta eſt in T. 2. novæ edit. quam Pariſiis curavit Tomas Blampinus aliique Benedictini congregat. S. Mauri. Porro falluntur Gyraldus, Voſſius, Barrichius, Bailletus, Brietius qui Hipponenſem fuiſſe affirmant Licentium, cum fuerit Tagaſtius civis Auguſtini. Plura de hoc vide ſis apud eleganciſſ. & doctiſſimum ſenem Ægid. Menagium cap. 98. Anti-Bailleti. 29. *Rutilii Claudii Numantiani Gallii V. C. P. P. ad Venerium Rufum itineraria duo*. De his ſupra ſuo loco. 30. *Priſciani periegeſis*, ex Dyoniſio Alexandrino verſibus Hexametris latinis expreſſa. 31. *De ponderibus & menſuris libellus* Hexametro itidem carmine cum Celſo & Sereno Samonico ſæpius editus, quem nonnulli *Renio Favino*, *alii Q. Rhemnio Fannio Palæmoni*, plures *Priſciano tribuunt*. Recuſus cum *Eliæ Vineti* notis Pariſiis 1565. 8. & T. XI. theſauri Antiquitatum Romanarum Græviani p. 1693. ſeq. cum notis vero *Rob. Conſtantini* exſtat ad calcem Celſi ac Sereni, Lugd. 1566. 8. 32. Incerti Auctoris de defectu lunæ, ſive de aſtronomia fragmentum, quod incipit *Tu forte in loco lætus vaga carmina gignis*. Subjicitur in MSS. Aſtrologiæ Iſidori, & *Fulgentium* auctorem præfert titulus ex conjectura minus veriſimili

(a) Hunc Licentium loquentem inducit S. Auguſtinus libris de Ordine, & Chriſtianum fuiſſe docet lib. 1. cap. 8. poeticæque admirabiliter deditum lib. 1. c. 2. & 3. qui Pyrami, & Thisbes, & alios hujuſmodi amores carmine cantaſſet c. 5. & 8. Academicæ defenſor Philoſophiæ c. 4. De eodem lib. 2. contra Academicos c. 3. *quam totam fabulam, nam ſubito Æſopus factus ſum, Licentius tibi* [alloquitur Romanianum Licentii parentem] *carmine ſuavius indicabit, poeta eſt enim pæne perfectus*. Cap. 4. ait Auguſtinus a tractatione librorum Virgilii quos Licentio interpretatus fuerat, illum ita fuiſſe inflammatum in poeticum ſtudium, ut reprimendus aliquantum videretur. Adde lib. 3. c. 1. & 4.

ſimili. *Varronis* forte *Atacini* eſſe conjiciebat Pithœus, & Petrus Danielis apud Turnebum XIX. 3. Adverſar. Sed vide, quæ contra diſputat Salmaſius p. 1131. ad Solinum edit. Pariſ.

33. *Cœlii Firmiani* (*a*) *Sympoſiti ænigmata centum*. Eadem ænigmata Nic. Cauſſinus Hori Apollinis Hieroglyphicis ſubjecit: ſed & una cum Joſephi Caſtalionis notis Phædro Jo. Meurſii & variorum ænigmatum (*b*) veterum Græcorum latinorumque collectioni juncta, prodiere Antvver. 1610. 8. Meminit Sympoſii Sigebertus Gemblacenſis, loquens de Anshelmo Scoto. Aldhelmi (*c*) ænigmata à Pithœo omiſſa ægere fert Barthius LVIII. 1. Adverſar. * *Sympoſii ænigmata centum* prodiere Romæ 1581. 4. 1597. 4. Eadem Nicolaus Reusnerus una cum Jo. Loriehii Hademarii ænigmatibus Marpurgi pridem 1540. excuſis Ænigmatographiæ ſuæ inſeruit Francof. 1602. 12. & Chriſtianus Junckerus Phædro ſuo ſubjunxit Lipſ. 1700. 12 Sympoſii ænigmata cum Phædri & Gabriæ fabulis Germanico carmine reddere conatus eſt Jenæ. A. 1712. J. G. A. cui ſub nomine Melandri delitefcere placuit. Sympoſii meminit Aldhelmus Scotus (*d*) qui A. C. 709. obiit, in prologo ſecundo ænigmatum, *Sympoſius poeta metricæ artis peritia præditus occultas ænigmatum propoſitiones exili materia ſumtas ludibundis apicibus legitur cecinisſe, & ſingulas quasque propoſitionum formulas tribus verſibus terminaſſe*. Sigebertus Gemblacenſis de ſcriptoribus Eccleſ. cap. 132. *Aldhelmus Epiſcopus imitatus Sympoſium qui per proſopopœiam qualitates ſingularum rerum exprimens ſcripſit librum ænigmatum metrice*. Sympoſius ipſe in limine ænigmatum quæ in Saturnalibus luſiſſe ſe non diffitetur.

Hæc quoque Sympoſius de carmine luſit inepto,
Sic tu Sexte doces, ſic te deliro magiſtro
Annua Saturni dum tempora feſta redirent &c.

Sympoſii poetæ nomen præferunt diſerte Codices MSti quos evol-

(a) Contra Mss. fidem Cœlius Firmianus Sympoſius dicitur.

(b) Veterum ænigmatum, ſcirporum, griphorum, logogriphorum varia exempla collegit Athanaſius Kircherus T. 2. Oedipi Ægypt. parte 1. p. 27. ſeq. Vide etiam, ſi lubet, quæ de ænigmatis præclare Voſſius lib. 4. Inſtit. Orator. c. 11. themate 3.

(c) Ænigmatum Aldhelmi verſus mille, una cum aliis poematis vulgavit Martinus Delrio Mogunt. 1601. 8. recuſa T. 13. Bibliothecæ Patrum edit. Lugdunenſ. p. 27. ſeq.

(d) Aldhelmi nomen puto etiam reſtituendum Anonymo Mellicenſi de ſcriptoribus Eccleſ. cap. 72. ubi editum eſt: *Achelinus Epiſcopus nonnulla edidit ſcripta quæ appellantur ænigmata*. Aldhelmi poetica opuſcula edidit Martinus Delrio Mogunt. 1601. 12. in quibus poſt monoſticha parænetica 199. incerti ſcriptoris, ſequuntur cum prologo duplici Aldhelmi ænigmata hexametra tetraſticha XX. pentaſticha XIV. hexaſticha XIII. ſeptenis comprehenſa verſibus XIX. octonis X. novenis XI. denis & pluribus XIII. Recuſa ſunt hæc, & alia Aldhelmi Tomo 13. Bibl. Patrum edit. Lugd. Loca nonnulla illuſtrantur emendanturque in Reineſii ad Daumium Epiſtolis p. 344. ſeq. De Aldhelmo ipſo vide Acta Sanctorum ad 25. Maii Tom. VI. p. 77. ſeqq.

evolvit Franciſcus Baſvelus & Joſephus Caſtalio. Inter epigrammata vetera P. Pithoei lib. 1. huic Sympoſio etiam ex fide manu exarati Codicis tribuitur carmen de livore, quod incipit: *livor tabificum malis venenum*; nec non alterum de fortuna, *O fortuna potens ac nimium levis*. Neque alioqui Sympoſii nomen inauditum eſſe conſtat veteri memoria, nam fuit & Sympoſius quidam Seleucienſis in Iſauria Epiſcopus, qui interfuit Concilio CPol. A. C. 381. nec non Sympoſius Epiſcopus Hiſpanus in Synodo Cæſaraugustana A. 380. & Tolerana A. 400. condemnator Priſcillianiſtarum, cum quibus antea ipſe fecerat. Non potui igitur à me impetrare ut cum viro clariſſimo Chriſtoph. Auguſto Heumanno Sympoſii poetę nomen confictum eſſe mihi perſuaderem, aut crederem ænigmata hæc nihil aliud eſſe quam Lactantii ſympoſium, quod ab adoleſentulo ſcriptum Hieronymus c. 80. de ſcriptoribus Eccleſ. teſtatur. Neque ſympoſium Lactantii hexametris verſibus ſcriptum fuiſſe tradit Hieronymus, ſed ὁδοιπορικὸν, nec ſatis aptum titulum ænigmatis hiſce putem eſſe ſympoſium ſive convivium, nec ſimplicem levemque conjecturam tot argumentis ac teſtibus oppoſuerim, licet illam novitate ſua placuiſſe video præſtantiſſimis Diarii Bremenſis (*a*) nec non Berolinenſis (*b*) auctoribus. Sympoſii ænigmata non invenuſta ſunt, ut recte Voſſius pag. 86. de poetis; itaque libenter illa videbo à laudato Heumanno in nova quam parat eorum editione illuſtrata: quanquam Gyraldus haud magni ea feciſſe videtur, vel potius ea integra ne evolviſſe quidem. Nam in libello quo ænigmata veterum exponit, Sympoſii nuſquam meminit, tantum ſub extremum libelli (*c*) ænigma explicans Alexidis poetæ, *ſed enim*, inquit, *bis diebus recitavit mihi amicus meus ænigma tribus hexametris de ſomno, quod & hic tibi ut adſcribam dignum viſum eſt* (ex Sympoſio, ænigma XCVII.)

Sponte mea veniens varias oſtendo figuras,
Fingo metus vanos nullo diſcrimine veri;
Sed me nemo videt niſi qui ſua lumina claudit.

Recitavit & alia, quæ frigidiuſcula cum eſſent, ſunt viſa indigna relatu. Miror itaque quod Voſſius de Sympoſio ſubjungit: *Sed præter ea quæ excuſa habemus, ſuperſunt alia ſatis frigida, aliqua etiam obſcœna: quæ idcirco omiſſa. Et propter iſta ſic Lilius ſcripſerit, qui conſpexerat opus integrum.* Ex auctione librorum Keilmanniana natus ſum Symphoſii (quem Sympoſium editor appel-

(a) Bibl. Philologico Theol. Bremenſ. Tom. 3. p. 379.
(b) Bibl. Germanique A. 1720. T. 2. p. 152.
(c) T. 2. Opp. p. 635.

lat) ænigmata XLVII. edita à Franciſco Baſvelo Baſileæ 1563. 8. In hac editione ut multa vitioſe, ita quędam rectius leguntur quam in recentioribus. Sic ſtatim in præludio ad Sextum magis mihi probatur verſu octavo,

Tum verboſa cohors ſtudio ſermonis ineptùm
Neſcio quas paſſim magno de nomine nugas
Eſt meditata diu.

In aliis editionibus eſt *ſtudio ſermonis inepti*. Sed frigidius eſt, ſtudio Sermonis inepti neſcio quæ meditari. At facilius intelligitur, ſtudio Sermonis, hominem verboſum multa ineptùm hoc eſt inepte meditari. In eodem præludio;

Ponere diverſe vel ſolvere quiſque viciſſim.

Ita rectius, ni fallor, quam quod in aliis editionibus *quæque viciſſim*. Sed haud dubie melius verſu præludii ultimo;

Da veniam lector quod non ſapit ebria Muſa.

Pro quo Joſephus Caſtalio dedit; *quid non capit ebria Muſa*.

Ænigmate primo verſ. 2. *diverſa & munera fungor* non eſt contemnendum pro illo vulgato *diverſo & munere fungor*.

Ænigmate 2. *Dulcis Amica dei, ripis vicina profundis.*

4. *Virtutes magnas de viribus affero parvis,*
Pando domus clauſas, iterum recludo patentes &c.
6. *Eſt domus in alto, ſedes eſt ſemper in imo.*
14. *Nondum natus eram, nec eram genitricis in alvo.*
18. *Sed mihi conſilium de cœlo naſcitur ipſo.*
19. *Rauciſonans ego ſum* &c.
22. *Provida ſum vitæ, duro non pigra labori* &c.
Nec gero multa ſimul, ſed congero magna viciſſim.
23. *Sed cito ſubmovear falſo conterrita vento.*
24. -- *non certo nomine dictus,*
27. deeſt,
28. *Vix mihi dat nomen primo de tempore noctis* &c.
Sed redeo in tenebris nec -- movebo diebus.
31. *Sed prius eſt fatum lethi quam lucis origo,*
Sic ſolos manes ipſos mihi duco parentes.
35. *Cuſtodi pecoris tremula reſpondeo voce.*
37. *Confuſi generis generi non apta propago.*
42. *In terra naſcor* &c.
47. Deeſt & ejiciendus utique videtur verſus;
Cum mihi peccandi meritum natura negavit.
48. Non. *Myrrham* ſed *Succinum*, tituli loco inſcribit. Verſus ultimus legitur ſic:
Lætus honor fundi triſtis ſed magna doloris.

Ad

Digitized by Google

Ad calcem ſubjicitur neſcio cujus ſcriptoris ænigma plumæ ſcriptoriæ:

Sum carnea, ut quæ nata ſum de carnibus
Nutrita carne, a carne demptæ ſed ſtatim
Nec forma carnis nec mihi eſt ſubſtantia.
Pars ſum tamen carnis cum incipio creſcere.
Perfecta ſic & vera res ſum poſtea.
Bonum & malum patro, à meipſo nil valens.
Mox ut mihi cultro reſcinditur caput,
Evelliturque lingua, comparata ſum
Ad imbibendum mox liquorem, quo meum
Roſtrum irrigatum præter omnem tum moram
Oſtendit an lætum ſit, ira an periculum.
Nunc reddo concordes Duces & Principes,
Nunc inter illos excito diſcordiam.
Jam grata, mox ingrata dico amantibus.
Amore jam languentibus ſpem ſuggero.
Pugno, graveſque ſæpe rixas concito,
Pacem fero, ſoiuntur nova per me undique.
In me licet non ulla ſit malignitas,
Tamen malorum cauſa ſum fere omnium.
Nunc ergo dic, quæ ſim, conjector optime.

Joannis Nobleti, qui ſæculo XV. fuit, centiloquium ænigmatum memorat Trithemius de Script. Eccleſ. c. 783. *Egeberti* ænigmata ruſticana Sigebertus c. 146. de ſcript. Eccleſ. *Tatbvvini* Archi-Epiſ. Cantiorum, qui A. C. 734. obiit, ænigmata laudantur à Jo. Baleo. *Tulli* neſcio cujus ænigmata hexaſticha à Labbeo pag. 63. Bibl. MSS. De Græcis ænigmatum ſcriptoribus Baſilio Megalomite, Georgio Aphye, Euthymio & Michaele Pſello dixi Volum. X. Bibl Græcæ pag. 539. Editionem *Ænigmatum Aldbemi* Baſil. 1557. Lipenio in Bibl. Philoſophica memoratam non vidi. Moguntina autem Delrionis A. 1601. non in 8. eſt, ſed in 12. ſecuta Antvverpienſem A. 1600. De cæteris Aldhelmi poematiis, ineditis maximam partem, conſulendus Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poetarum medii ævi pag. 199.-203. Lipſiæ in Bibl. Ampliſſimi Senatus exſtant MSS. Aldhelmi poeſ *ænigmata*, *verſus in laudem Solis*, *queſtiones ænigmatum Rethoricæ artis*, *Epigrammata ex libro Ovidii Naſonis de ſomno quod viderat*. Item *ejuſdem ex libro Metamorphoſeon Actæon in cervum*, & *alia carmina*. Liber de virginitatis verſibus ſcriptus hexametris lucem vidit Daventriæ per Jac. Fabrum, diverſum illum à Stapulenſi 1512. 4.

Digitized by Google

34. *Elegia Cornelii Galli* nomine in Italia ab Aldo Manutio Pauli F. vulgata, quæ incipit: *Non fuit Arſacidum* &c. nec genuina Pithœo videtur. 35. *Ejuſdem Galli Epigrammata tria*. 36. *Maximiani Etruſci Poetę Elegiæ VI.* falſo ejuſdem Cornelii Galli nomine ſæpius editæ, uti dictum eſt ſupra p. 35. 37. *Incerti Scriptoris verſus in laudem Solis*. Incipiunt: *Dum mundum natura potens terramque dicaret*. 38. *Paſiphaes fabulæ* (*a*) metris omnis generis eorum, quæ apud Horatium reperiuntur, ab antiquo Poeta compoſita. * Illam illuſtrat Douſa III. 8. præcidaneor. ad Petron. Occurrit apud Rufinum de metris. 39. *Severi Rhetoris* carmen Bucolicum genere Chorijambico, quod vulgo ex inſulſi alicujus Grammaticaſtri gloſſemate inſcribunt, *De mortibus boum*. Primus ediderat vir doctiſſimus, Vinetus: hinc à Pithœo cum Vet. Galliæ Theologorum opuſculis vulgatum eſt Pariſ. 1586. ab eo tempore inſertum Bibliothecis Patrum ſub inſcriptione *Severi Sancti Rethoris & Poetæ Chriſtiani*: Etiam à Jo. Weitzio notis illuſtratum Francof. 1612. 8. Neque vero Auctor eſt *Cæcilius Severus*, *vel Severus Sulpicius*, ſed *Severus Sanctus Endelechius* Aquitanicus, Paulini familiaris, de quo plura vide apud Chriſtian. Daumium in Epiſtolis ad Reineſium pag. 23.24. * In *Severi* carmine *de mortibus boum* fit mentio luis pariter boum, atque hominum, de qua commeminit S. Ambroſius X. in Lucam pag. 1506. T. 1. editionis Benedictinorum. Conf. Baronium ad A.C.576. Illud carmen beneficio Eliæ Vineti, Santonis, optimi & doctiſſimi ſenis ſe debere Petrus Pithœus teſtatur, qui auctorem Aquitanum putat. Nomen integrum videtur *Severus Sanctus Endelechius*, Aquitanicus, Orator Romæ & Poeta Chriſtianus, idem Endelechius ut par eſt credere, cujus monitu S. Paulinus Epiſtola nona ad Sulpicium ait ſe ſcripſiſſe panegyricum Theodoſio Imp. Idem etiam de quo in Codice MS. Vaticano Apuleji: *Ego Salluſtius legi & emendavi Romæ feliciter Olybrio & Probino COSS.* (A. C. 395.) *in foro Martis controverſiam declamans Oratori Endelechio*. Vide Sirmondum ad Sidonii lib. IV. Epiſt. 8. T. 1. Opp. p. 940. Carmen Endelechii ſeparatim editum, & notis illuſtratum eſt à *Jo. Vveitzio* & *Vvolfg. Sebero* Francof. 1612. 8. & cum eorundem notis, & *Jac. Gronovii* (ut videtur) præfatione Lugd. Bat. 1715. 8. Denique cum ſelectis Vveitzii, Seberique, & novis ſuis vulgavit eruditus vir *Gerbardus Outbovius* ad calcem libri de judiciis Jehovæ,

(a) Hoc Poemation primus edidit Cruquius. *Rufini V.C.* nomen tanquam auctoris illi præfigitur in edit. Petronii, quam curatam habemus à Goldaſto.

væ, quem à ſe compoſitum edidit Groningæ 1721. 8. 40. *Veſpæ (a) Judicium Coci & piſtoris* de primatu inter ſe contendentium, *judice Vulcano*. Incipit: *Terrenæ varias cunctæ quæ traditis artes*. Agmen Poematum à Pithœo collectorum claudit: 41. *Domitii Marſi in Cicuta de Bavio curatore Octaſtichon*. Denique poſt caſtigationes notaſque ſuas Pithœus ſubjunxit prætermiſſa quædam è Beda, & aliis.

VIII. DIONYSII CATONIS (*b*) *Diſticha de moribus ad filium, in quatuor libros* diſtincta, *quibus parvulos olim initiari ſolitos* teſtatur Jo. Sariſberienſis lib.7. Policratici. c.9. *ut virtutis inſtructio, & uſus teneris ebibitus animis non facile aboleretur*. Laudat etiam Iſidorus in gloſſis, voce *officiperdæ*, Hincmarus Remen. tom.2. p.476. & Gaufredus in poetria nova: *Ethicus unde Cato*, nemo ſine crimine vivit. Qua ætate ſcripta ſint, tam eſt incertum, quam conſtat elegantia, utilia, & Valentiniani Imp. temporibus antiquiora eſſe, inferiora autem ætate Lucani Poetæ. Jam enim laudantur à Vindiciano Medico in Epiſtola ad Valentinianum Imp. Viciſſim in limine libri ſecundi horum diſtichorum legendi commendatur præter Virgilium, Macrum, & Naſonem etiam Lucanus. Hinc Catoni (*c*) vel Cenſorio, vel Uticenſi nemo niſi temere adſcripſerit, nam quod à Gellio lib.XI. cap. 2. laudatur *M. Catonis Carmen de moribus*, ab illis diſtichis plane fuit diverſum, ut ex iis, quæ inde adducit idem Gellius, apparet. Neque validis argumentis nituntur, qui *Senecæ* inſcribunt. *Auſonii* (*d*) autem eſſe nequeunt, cum Ethnicus (*e*) iſta ſcripſerit, Auſonius vero Chriſti ſacris fuerit initiatus. * *Octavianum* neſcio quem auctorem facit Goldaſtus notis ad paræneticos Veteres p. 104. & alibi. Cato-

(a) Veſpam verſificatorem non illepidum laudat Barthius lib.51. Adverſar. c 7. & 10. & 13. ubi loca quædam illius illuſtrat.

(b) Alii horum diſtichorum auctorem faciunt neſcio quem Octavianum, Tulliumve ad fidem Chriſtianam converſum, vel Joannem Clothomium, quorum nominum haud magna apud me eſt auctoritas. Vide Jo. Saubertum libro de ſacrificiis c. 1. & Caſp. Sagittarium in vita Catonis pag. 106. ſeq.

(c) Vignol. Marvillius T. 1. Miſc. Hiſtorico litterar. p.56.

(d) Auſonio tribuunt Jo. Baptiſta Pius in præf. ad Euripidem Gvil. Canterus, Popma, & aliis, quos refellit Scaliger II. 32. lectionum Auſonian. Sub Auſonii nomine prodierunt etiam Roſtoch. 1572. 8.

(e) Qui Chriſtiani eſſe Scriptotis arbitrantur, (ut Bonifacius XV. 8. Hiſt. ludicræ,) eos toto errare cœlo vere pronunciavit Joſ. Scaliger in Lect. Auſonianis, & Gerh. Voſſius notis ad Vellejum Paterculum, quorum iſte animadverſiones etiam in Catonis Diſticha promiſit. Argumentum autem quo Boxhornius in Quæſt. XIV. Romana p.78. illa Scriptori Chriſtiano vindicare contendit, quod nempe cæde victimarum ſacra facere DEO vetant, nimis lubricum eſt, cum idem Pythagoricis quoque, & innumeris aliis viſum fuerit Ethnicis. At homo Chriſtianus non ſcripſiſſet: *Thure DEUM placa*. Et: *Stultitia eſt morte alterius ſperare ſalutem*.

nis non eſſe, ſingulari diſſ. an. 1635. probatum dedit Boxhornius, cujus ipſe meminit in Epiſtola ad Janum Bodec. Benningium data Kal. Jan. 1636. (p. 69. Epiſtolar. edit. Lipſienſ.) Fortaſſis veritati proxima Gerh. Jo. Voſſii conjectura eſt, *Catonis* nomen Diſtichis præfixum eſſe ab argumento, quod tractant, non ab auctore, cujus non minus nomen, quam ætas nos fugiat. Confer Aug. Buchnerum part. 3. Orat. 5. & 6. * Qui Catonis nomen ab argumento præfixum volunt, poſſunt exemplo uti, quod ſic Martinus Ravaltus an. 1536. latine & Gallice edidit Catonem Principum, cujus meminit Franciſcus à Cruce Bibl. Gall. pag. 316. Sic ſententiæ monoſtichæ Marbodei Redonenſis pag. 1634. Opp. inſcribuntur: *Proverbia Catonis Philoſophi*. Editio (*a*) horum diſtichorum, quæ Eraſmus pridem ſcholiis illuſtravit, præſtantiſſima eſt, quam cum Græcis Metaphraſibus Maximi Planudis, Joſ. Scaligeri, Matthæi Zuberi (*b*) & Jo. Mylii, Germanica (*c*) vero Martini Opitii, curis ſecundis adornavit Chriſtianus Daumius, qui Opitii etiam notis ſuas addidit plurimorumque veterum ac recentiorum teſtimonia de hoc opuſculo præfixit, Cygneæ 1672. 8. Idem *Daumius incerti Veteris Poetæ Monoſticha* à Pithœo in lib. I. Epigrammatum veterum vulgata, & diſticha ſelectiora *ex Salutari* medii bar-

(a) Editionem Auguſtanam A. 1485. Argentinenſem A. 1487. cum commentar. Roberti de Evromodio, Norimbergenſem An. 1494. Venetam 1495. & Lugdunenſem cum moralizatione Philippi à Pergamo A. 1497. memorat Beughemius in incunabulis typographiæ. * Catonis diſticha prodierunt inter auctores octo morales Lugd. 1507. fol. & 1520. forma quarta majore. Jo. Mylii Cato Græcolatinus Lipſiæ 1588. 8. Catonis diſticha cum commentario Eraſmi, P. Syri mimi, & ſeptem Sapientum ſententiæ, Inſtitutio hominis Chriſtiani, Iſocrates ad Demonicum, Rod. Agricola interprete, Epicteti enchiridion ex verſione Politiani, & Plutarchus de odio, & invidia ex verſione Eraſmi. Lipſ. 1517. 4. & Francoſ. ad Oderam 8. Catonis diſticha cum aliis edita Aboæ 1669. & 1685. 8. curante Joanne Gezelio.

(b) Hæc Græca Zuberi Metaphraſis exſtat quoque in editione Hanovienſi An. 1619. 8. in qua præterea adjuncta ſunt diſticha itidem moralia perquam elegantia Michaelis Verini Minoricenſis Hiſpani abſtinentiſſimi juvenis, quæ lucem viderant Moguntiæ A. 1536. 8. Lugd. 1547. &c. Vide de hoc Verino Voſſium lib 2. de arte Grammatica c ult. & Colomeſium Bibl. ſelectæ p. 164. * Verinum Pocciantus p. 166. de Scriptor. Florent. docet Florentinum fuiſſe. Ejus diſticha moralia viderunt lucem primum Florentiæ An. 1487. quo ipſo ille diem obiit. Zuberum acriter perſtringit Reineſius Epiſc. ad Neſteros p. 36.

(c) Ante Opitium, cujus Metaphraſiis prodiit Uratiſlav. 1628. 8. Germanicis rhythmis reddiderat Abraham Morterius à Vviſſenburg. Francoſ. 1590. 8. *Poſt* Opitium Germanicis verſibus Melchior Dietericus Procopius in collectione vernacula ſelectorum carminum Moralium p. 73. Francoſ. & Lipſiæ 1720. 8. Gallicis verſibus tranſtulit Maturinus Corderius, qui dicavit Rob. Stephono, & Loiſellus: item Petrus Groſnerius Pariſ. 1543. *Les mots dorès du ſage Caton*. Pibracius quoque in tetraſtichis ſuis Gallice editis Catonis hujus legit veſtigia. * Benedicti Burg Archidiaconi Colcheſtrienſis *Anglica* ex Gallico metaphraſis excuſa Vveſtmonaſterii 1483. fol. memoratur à Michaele Maittaire in annalibus typographiæ pag. 172. Neſcio diverſa ne ab hac quam in Codice membranaceo MS. ſervaſſe accepi Joannem Morum Epiſcopum Elienſem.

Digitized by Google

barbariæ ævi Poemate, & *S. Columbani* Abbatis *carmina* ex Goldaſti editione ſubjecit cum ſuis notis. Inter illa Columbani (quæ Sirmondus etiam Eugenio Toletano ſubjecit, & Patricius Flamingus Ord. Minor. Lovanii vulgavit) p. 230. edit. Daumii Monoſticha occurrunt quæ Aldhelmo à quibuſdam, ab aliis rectius tribuuntur *Alcuino Flacco*. Præterea ut id in tranſcurſu moneam, Jacobus Uſſerius in Epiſtolis Hibernicis Pariſ. 1666. 4. pag. 4. ſeq. edidit *Epiſtolam ejuſdem Columbani & carmen Rhythmicum* quod incipit: *Mundus iſte tranſit & quotidie decreſcit*. Vide & J. Mabillonium T. 1. Muſei Italici p 216. ſeq. * Columbani Hiberni, qui Luxovienſis primum in Burgundia, deinde ob libertatem correptionis in exilium actus à Theodorico Rege (*a*) ſeculi ſeptimi initio Bobienſis in Italia Abbas fuit, defunctus A. C. 615. Carmina una cum aliis illius ſcriptis leguntur etiam in Bibliotheca Patrum edit Lugd. Tom. 12. pag. 33. ſeq. Vita ejus, auctore Jona Abbate, diſcipulorum illius diſcipulo, apud Surium ad 21. Nov. cui junge Bernhardum in vita S. Malachiæ c. 6.p.70. Monachus Benedictinus fuiſſe probatur à Conſtantino Cajetano in libro quem A. 1627. evulgavit & de quo vide Dupinii Bibl. Eccleſiaſticam T. 17. p. 134.

IX. *FRAGMENTA quædam VETERUM POETARUM*, ab aliis præterita vel minus emendate poſita, una cum opuſculis ſuis, ſive Antiquitatum è ſacris profanarum ſpecimine vulgavit vir doctiſſ. & humaniſſ. Theodorus ab Almeloveen Amſt. 1686. Ubi habes quædam Accii, Ælii, Afranii, Attæ, Cæcilii, Licinii Calvi, Cornuti, Domitii, Ennii, Hoſtii, Laberii, Lævii (*b*) ſive Lælii, Livii Andronici, Æmilii Macri, Mariani ſive Marini, Mummii, Nęvii atque Novii, Pacuvii, Pomponii, Porcii, Suecii, ſive Suevii, Titinnii, Valgii, Vari & Volcatii. * *Nęvius* bello Punico primo ſtipendia fecit, deinde propter dicacitatem à triumviris conjectus in vincula, e quibus per tribunos plebis iterum fuit liberatus; (Vide Douſam p.145. explanationum Plautinar.) ſcripſitque carmen de bello illo verſibus Saturniis i. e. ſenario cum ſyllaba, continente volumine, quod C. Octavius Lampadio in 7. libros diviſit. Sveton. de grammaticis cap. 2. Confer Merulam ad Ennii fragmenta. *Tragœdias* ejus Alceſtidem laudat *Varro*, *Non.* Danaen. *Non.* Heſionam *Gell.* Iphigeniam *id.* Leonta *id.* Lycurgum *Non. Priſc.* Proteſilaodamiam *iid.* Sirenam *Non. Comœdias* Acontizomenon *Chariſ* Agidonem *Varro.* Agitatoriam *Chariſ. Feſt.* Agrypnuntas *Non.* Apellam. *Priſc.*

(a) Vide Chronicon S.Benigni Divionenſis Tom.I. Spicilegii Dacheriani p.377.ſeq.
(b) Vide de hoc Bælii Lexicon & Jo. Pricæum ad Apologiam Apuleii p.86. ſeq.

Priſc. Ariolum *Non. Priſc.* Aſſitogialam. *Non.* Aulularíam *id.* Carbonariam *Priſc.* Claſtidium *Varro*. Colacem *Terent. Non.* Corollariam *Chariſ.* Coſmetriam *Varro*. *Diomed.* Dementes *Diomed.* Demetrium *Varro.* Diobolariam *Fulgent.* Equum Trojanum *Macrob.* Erulariam *Non.* Figulum *Chariſ.* Fretum *Varro.* Glaucomam *Priſc.* Gymnaſticon *Non.* Ithyphallum *Gell.* Lampadionem *Varro.* Ludum *Cic.* Lupum *Feſt.* Pacevum *Non.* Pellicem *id.* Perſonatam *Feſt.* Philemporon *Fulgent.* Projectum *Diomed.* Quadrigeminos *Non.* Romulum *Varro*. Sanniones *Non.* Stalegmum *Donatus in Terent.* Stigmatiam *Varro*. Tarentillam *Chariſ. Feſt.* Teſticulariam *Priſc.* Tribacelum *Donat. in Ter.* Tunicularíam *Feſt.* Scripſit & Satyram, *Feſt.* item Epicum carmen *Iliada*, vel *Iliada Cypriam*, Chariſ. Priſc. Luſerit & *Erotopægnion* ſi Nonio fides, niſi *Lævii* potius ſit, perinde ut *Alceſtis* & *Proteſilaodamia*. De illius erotopægnii auctore confer etiam Scaligerum II. 27. lectionum Auſoniarum & Salmaſium pag. 942. ad Solinum. *Novius* centum & quinquaginta annis Nævio junior, Sullanæ dictaturæ vicinus in ſcena viguit. Eum laudant Grammatici in *Agricola* Non. *Andromacha* Servius I. Georg. *Aſinio* Non. *Bubulco cerdone* id. *Buculo* id. *Decuma fullonis* id. *Decumis* id. *Depaticis* id. *Duobus Doſſenis* Feſt. *Dotata* Non. *Equuleo*. Priſc. *Eriſace* Non. *Exodio* id. *Ficitoribus* id. *Filonico* id. *Fullonibus* vel *fullonibus feriatis* Tertull. de pall. Non. *Gallinaria* Non. *Geminis* Non. Priſc. *Hetæra* id. *Ligartaca* Gell. *Liguaria* Gell. Priſc. *Macco* Non. *Macco copone* id. *Macco exule* id. *Malevolis* id. *Mævia Medica* id. *Militibus Pometinenſibus* id. *Mortis & vitæ judicio* id. *Optione* id. *Pappo præterito* id. *Parco* Gell. Non. *Paullo* Non. *Pædio ſ. παιδίῳ* id. *Phœniſſis* Feſt. *Pico* id. *Præcone poſteriore* Non. *Pullis eſcam*; vel *Pullis* id. *Quæſtione* id. *Surdo* Feſt. *Tabellaria* Non. *Togularia* Feſt. *Triperdita* Non. *Vindemiatoribus* id. *Virgine prægnante* id. *Zona* id. Hæc ex Chriſtophori Waſe exercitatione ſecunda ſtricturarum Nonianarum Oxon. 1685. 4.

Idem Cl. Almeloveenius EPIGRAMMATA & POEMATA VETERA ad exemplum P. Pithœi ex Scriptis poſt Pithœum demum vulgatis, Reineſii, Sponii, Salmaſii, Barthii, aliorumque colligit, & inter amœnitates ſuas Theologico Philologicas vulgavit ibid. 1694. 8. Qua ratione ſe levaturum quodammodo credidit jacturam, quam paſſi ſumus perditis collectionibus *Juſti Lipſii*, qui lib. 2. cap. 18. elector affirmat ſe adoleſcentem fragmenta veterum ſcriptorum collegiſſe diſtincta claſſe quadruplici, Oratorum, Hiſtoricorum, Poetarum, Miſcellorum: Sed furto ablata ab φίλῳ quodam φίλῳ, unde animum in illo ope-

ri

re pergendi poſtea abjecerit, præcipuæ poſtquam intellexit Janum Douſam eundem laborem ſerio elaboraſſe. Vel *Flavii Ptolemæi* (*a*) qui corpus veterum Epigrammatum editurum ſe profeſſus eſt; *Jani Douſę Patris Hieronymique Columnę & Pauli Merulę* (*b*) qui fragmenta Poetarum collecta & annotationibus illuſtrata in ſcriniis habuerunt. *Nicolai PeiresKii*, de cujus ſtudio in veteribus Epigrammatibus colligendis plane ſingulari agit Gvil. Cambdenus Epiſtola 137. *Zachariæ Piſtorii* à quo collecta veterum poetarum fragmenta fuere in Bibl. Petri Francii V. C. Præterea *Caſparis Barthii*, qui non tantum teſtatus eſt, ſe vetera Epigrammata nec pauca numero nec vilia pondere habere, quibus Pithœana collectio locupletior fieri poſſit, tam ex lapidibus priſcis, quam ex codicibus caſcis lib. 15. c. 1. & lib. 36. c. 11. Adverſar. Sed & lib. 44. c. 19. corpus vaſtum omnium Poetarum latinorum in lucem emittere promiſit cum notis & accuratioribus de vita Poetarum Diſſertationibus. His addes denique *Claudium Salmaſium* (*c*) qui in notis ad Hiſt. Auguſtam meminit collectionis veteris latinorum Epigrammatum, quam manu exaratam accepit à *Joanne Lacurnæo*. Eadem eſt quam apud Salmaſium vidiſſe ſe teſtatur Boxhornius p. 30. Epiſt. * *Antonium Auguſtinum* Epiſcopum Ilerdenſem fragmenta latinorum Poetarum perquam diligenter congeſſiſſe ſcribit Fulvius Urſinus in Virgilio cum Græcis ſcriptoribus collato pag. 7. & 73. 91. Noviſſime Janus Brouckhuſius ad Tibullum pag. 381. à *Davide Hogſtratano* V. C. exſpectare nos brevi juſſit. fragmenta Veterum Poetarum *Jani Douſæ* & aliorum Virorum doctorum egregiis obſervationibus examuſſim illuſtrata.

X. ERRORES VENEREI ſive PETRONII ARBITRI APPENDIX, Varia Erotica, aliaque poemata & Epigrammata incertorum auctorum complectens, quæ à P. Pithœo editioni Petronii Patiſſonianæ A.1587. primum ſubjecta, deinde juxta edit. Lugdun. Frellonianam & Simonis Abbes Gabbemæ à Mich. Hadrianide exhibita ad calcem Petronii, quem cum variorum animadverſionibus elegantiſſime excudi curavit Amſtelod. A. 1687. 8. *Priapeia ſive diverſorum Poetarum in Priapum luſus*, Epigrammata obſcœna LXXXVII cum integris Joſ. Scaligeri, Caſp. Scioppii (*d*) & Frid. Lindenbrogii commentariis, alio-

(a) Vide Flavii Obſervationes c.95. T. 1. *Lampadis* Artium Gruterianæ.

(b) Almelooveenius in præf.

(c) Colomeſ. Bibl. ſelecta p. 191.

(d) Scioppius ab inimicis reprehenſus propter obſcœnas impuritates, quibus commentarium ſuum repleverat, affirmavit auctorem ejus eſſe non ſe, ſed Goldaſtum, qui ſub ſuo Scioppii nomine illum vulgaſſet. Credat hoc qui volet Oporino Grubino, ſive ipſi Scioppio in Amphoridibus Scioppianis p. 102. ſeq.

aliorumque notis. Dictum de hac συναγωγῇ ſupra in Virgilio p. 224. ſeq.

Pervigilium Veneris ſive carmen trochaicum *de vere*, quod variorum notis illuſtratum Meurſius parte 2. exerc. Critic. pag. 143. Catullo; Joſ. Scaliger Q. Catulo Urbicario, cujus apud Juvenalem mentio; Senecæ Floro tribuit Barthius ad Claudian. pag. 147. edit. primæ & XVI. 6. Adverſar. aliiſque in locis, Lipſius Auguſtei ævi Poetæ, Salmaſius & Menagius Poetæ mediæ ætatis Solino ſupparis, alii *Luxurio* (a), qui Carthagine floruit ſub Traſimundo Vandalorum Rege, alii neſcio cui *Floro* tribuunt. Idem carmen tum ex Lipſii recenſione lib. 1. cap. 5. elect. cum ejus notis, tum auctius ex MSto Claudii Salmaſii exhibetur à Petro Scriverio in collectione variorum opuſculorum, quæ *Baudii amores* (b) inſcripſit, Lugd. Bat. 1638. 8. additis notis P. Pithœi, Jani Douſæ F. Jo. Weitzii, Salmaſii & Scriverii, in cujus poſtremis animadverſionibus carmina nonnulla *Flori* (c) & aliorum ex membranis Salmaſii inſeruntur. Paulus quoque Colomeſius ad Gyraldi dialogos de Poetis p. 507. Joſephi Scaligeri obſervationes in Pervigilium Veneris nactum ſe teſtatus eſt ex apographo Sarravii. Sed illarum editionem acerbus eximii viri obitus intercepit. * Idem carmen emendatum cum notis ſubjicitur poematis *Jo. Ludovici Praſchii*, Norimb. 1666. 12. Cum commentario *Andreæ Rivini* prodiit ſeparatim Lipſ. 1645. 4. & cum Scriverii & aliorum notis ac Rivini commentario, Hagæ 1712. 8. addito Cupidine crucifixo Auſonii. Gallicam Metaphraſin memorat Jo. Clericus

Tom.

(a) Salmaſius ad Hiſt. Auguſtam profert hujus Luxurii Epigramma hactenus ineditum:

Quo feſtinus abis gula impellente ſacerdos?

Plura ejus Epigrammata inedita apud P. Scriverium vidiſſe ſe teſtatur Nic. Heinſius ad Claudianum p. 262. qui Luxorium vocat. * *Luxurii* Poetæ veteris Chriſtiani nonnulla etiam mecum communicavit Nobiliſſ. Chriſtophorus Vvoltereck, Gluckſtadienſis. Vide iiidem, quæ Almeloveenius Poematis veteribus inſeruit pag. 10. ſeqq. & auctor Ephemeridum Lipſienſium, editarum Germanicè A. 1710. pag. 1010. ſeq. nec non quæ ad Claudiani idyllium de Apono p. 852. Nic. Heinſius, ex epigrammatis Luxorii ineditis, quæ apud Petrum Scriverium vidit, illud de aquis calidis Cernenſibus integrum proferens: tum quæ in tomo tertiò theſauri novi Antiquitatum Romanarum Sallengriani p. 165. & 234. ſeq. illuſtris Cuperus in diſſ. de elephantis in numis. Cæterum in MSto Codice Salmaſii inter pervigilium Veneris atque Luxorii hujus poemata interſunt paginæ 48. in fol. Vide Menagiana Tom. 3. p. 14. & 81. nec non Tom. 4. p. 310. edit. Amſtelod.

(b) Baudii amores ex una eademque editione in titulo jam Hagam, jam Lugdunum Batavorum, jam Amſtelodamum referre videas.

(c) Flori Poetæ, qui ſub Hadriano vixit, mentio ap. Spartianum. Hunc Salmaſius eundem eſſe exiſtimabat cum L. Annæo Floro, cujus breviarium Hiſtoriæ Romanæ habemus. Fuit & ſæculo IV. poſt natum CHRISTUM quidam Flori nomine Diaconus Lugdunenſis, cujus verſus edidit Mabillonius T. 1. Analect. p. 388. ſeq.

Tom. 24. Bibl. Select. pag. 225. De Pervigilii vocabulo quo ſacrum nocturnum innuitur, vide Petronium Burmanni pag. 72. Addam & hoc, quod Pervigilium Veneris & Auſonii Cupidinem crucifixum Anglico translatum carmine dedit Thomas Stanlejus Lond. 1651. *Florida ſive Flori Poetæ de qualitate vitæ* verſus Trochaici, qui itidem cum Lipſii, Pithœi & Scriverii notis inter Baudii amores occurrunt.

Epigrammata *Valerii Æditui*, *Porcii Licinii*, *Q. Catuli*, *C. Cæſaris Octaviani Auguſti*, *C. Cilnii Mæcenatis*, *Gallieni* (a) *Imp. L. Pomponii*, *Aſinii Galli*, *P. Virgilii Maronis*, *C. Plinii*, *L. Apulej*, *Petronii Afranii*, *Alcimi*, *Claudii Claudiani*, *V. C. Licinii Calvi*, *Regiani*, *Sentii Augurini & incertorum*.

Rufini V. C. Paſiphaæ fabula ex omnibus metris Horatianis, cum notis Gabbemæ.

L. Apuleji ἀνεχόμενος ex Menandro, cum Scioppii, Gabbemæ, aliorumque notis. Hoc Poemation primus unà cum aliis veterum aliquot ejuſdem fere argumenti Epigrammatis vulgavit Claudius Binetus, poſtea in præcidaneis ſuis ad Petronium illuſtravit Janus Douſa Pater lib. 3. c. 7. Habes illud etiam in variis Apuleji editionibus uti Wovverii, Colvii, Elmenhorſtii, & ad calcem Priapeorum cum Scioppii notis. In libro, quem Baudii amores inſcribi diximus, notis P. Scriverii illuſtratum legitur, qui vel ſuppoſititium vel infimæ vetuſtatis eſſe cenſet. Tanquam genuinum Apuleji, in teſtimonium citat Hugo Grotius ad Jacobi IV. 2. Elmenhorſtio viſum eſt, recentioris Itali fœtum eſſe: Gabbema vero & Hadrianides exhibent jambos non minus laſcivos Jacobi Durantii Caſellii, quibus illis Apulejanis contradicit. * Extant in ejus variis lectionibus lib. 2. c. ult.

Auſonii cento nuptialis è Virgilianis verſibus conſarcinatus ad Paulum, & ejuſdem *Cupido cruci affixus* ad Gregorium Filium, quæ utraque inter Auſonii ſcripta ſæpius vulgata & in Baudii amoribus cum Mariangeli Acurſii, Eliæ Vineti, Jo. Brodæi, Joſ. Scaligeri, Cl. Salmaſii & Scriverii notis, tum in calce Petronii à Mich. Hadrianide, Gabbemæ, Pontani, aliorumque animadverſionibus illuſtrata exhibentur. * Locum in Auſonii Cupidine cruci affixo illuſtratum videre licet in Memoriis Trevoltinis A. 1714. p. 469. & A. 1717. pag. 1181. 1189.

Ejuſdem *Auſonii Roſæ*, *Elegia*.

De Priapiſmo ſive propudioſa libidine Cleopatræ (b) *Reginæ ejuſ-*

(a) Vide Euſtathii Svvarthii Analecta lib. 1. c. 10.
(a) Auctor Scholiorum ad tetrabiblon Ptolemæi lib. 3. p. 88. Πολλῶν τῶν γυναι.

ejuſque remediis Epiſtola Heraclii Imperatoris ad Sophoclem Philoſophum, pro expoſitione libri ſcripti tabulis æneis, inventique ad caput Cleopatræ Reginæ in ſuo ſepulchro.

Sophoclis Sophiſtæ ad Heraclium. *C. Antonii Coſ.* ad Q. Soranum de incontinentia libidinis Cleopatræ Reginæ. *Q. Sorani* ad Antonium Coſ. de modo medendi ardorem ejuſdem Cleopatræ. *Cleopatræ* ad Q. Soranum. *Q. Sorani* ad Cleopatram de medendo ardore libidinis. Has ſex Epiſtolas commentitias ex Bibl. Goldaſti primus Patavii ediderat, & Priapeis à ſe illuſtratis ſubjecerat Caſp. Scioppius. Denique appendicem hanc Petronii claudit Tobiæ Gutberlethi carmen trochaicum, quod à Gabbema inſcribitur, *per anguſta ad anguſta*.

XI. CORPUS OMNIUM VETERUM POETARUM LATINORUM ſecundum ſeriem temporum digeſtum & quinque libris diſtinctum, præfixa uniuſcujuſque Poetæ vita, Genev. 1611. 4. 2. voluminibus, quibus continentur: Fragmenta (b) *Livii Andronici & Q. Ennii*. *M. Accii Plauti* comœdiæ XX. Fragmenta *Cn. Nævii*, *Q. Novii*, *M. Pacuvii*, *Statii Cæcilii*, *L. Accii*, *Pub. Terentii comœdiæ VI.* Fragmenta *C. Lucilii*, *Sex. Turpilii*, *Cn. Matii*, *L. Afranii*, *Q. Trabeæ & Cic. Licinii Imbricis*. Hactenus liber primus. *T. Lucretii Cari* de rerum natura libri ſex. Fragmenta *L. Pomponii Attellanarum Poetæ*, *Decii Laberii*, *Q. Catuli*, *& Attæ*, *Pub. Syri*, *Porcii Licinii & C. Valerii Æditui*. *C. Valerii Catulli* Poematum & Epigrammatum liber ad Cornelium Nepotem. Fragmenta *Corn. Licinii Calvi*, *C. Helvii Cinnæ*, *M. Furii Bibaculi*, *Pub. Terentii Varronis Atacini*, *C. Ticidæ*, *Furii Antiatis*, *& Laureæ Tullii*. Hactenus ſecundus liber. *P. Virgilii Maronis Bucolica*, *Georgica & Aeneis* præmiſſa Virgilii vita à *Donato* ſcripta, variiſque de Virgilio teſtimoniis. *Q. Horatii Flacci* Odarum libri IV. Epodon liber, qui clauditur carmine ſeculari pro imperii Romani incolumitate: libri duo Satyrarum. Epiſtolarum libri totidem, & de arte Poetica liber ad Piſones. *Fragmenta pauca T. Valgii*. *Albii Tibulli* Elegiarum libri IV. Libellus elegiarum ſub nomine *Cn. Cornelii Galli*, & carmen Lyricum, quod incipit, *Lydia bella puella*

ταιχῶν γίνεται συναίσθησις τῆς συλλήψεως, κλονουμένης τῆς μήτρας καὶ εἰς αὐτὴν συνερχομένης καὶ ἀναρπαζούσης τὸ ἐν τοῖς ἔξω μέρεσι σπέρμα, εἰς τὸ κύκλω καὶ εἰς τὸ βάθος, καθὸ Κλεοπάτρα φασί.

(b) Norit Lector fragmenta in hoc corpore petita eſſe ex collectione Rob. & Henrici Stephanorum, quam paulo ante recenſuimus. Deinde non pauca poemata prætermiſſa, uti Gratii Cynegeticon; Germanici Aratea, Phædri fabulas, Rutilii Itinerarium, Avieni & Prisciani Periegeſin &c. ut minora poematia, Epigrammata & fragmenta complura & Poetas innumeros Chriſtianos & ſequioris ævi omittam,

puella candida. Sex Aurelii Propertii Elegiarum libri IV. Fragmenta pauca *L. Varii*. P. *Ovidii Naſonis* Libri VI. Faſtorum. Triſtium libri V. De Ponto libri IV. Ibis ex edit. Andreæ Naugerii. Conſolatio ad Liviam de morte Druſi. Epiſtolæ XIV. Heroidum. Amorum libri III. de arte amandi, totidem: libri II. de remedio amoris. Fragmentum de medicamine faciei. Nux. Somnium, Epigrammata duo, fragmentum Halieuticon. Pulex. Philomela. Metamorphoſeon libri XV. Fragmenta pauca *Domitii Marſi*, *C. Germanici Auguſti*. *Cæſii Baſſi & Æmilii Macri*. *L. Annæi Senecæ* Tragœdiæ X. Fragmentum *C. Aſinii Galli*. *A. Perſii Flacci* Satyræ VI. Fragmenta *Corn. Severi*, qui Poeta ſub Auguſto floruit, & male à quibuſdam confunditur cum Caſſio Severo Oratore. *M. Annæi Lucani* Pharſaliæ libri X. ſubjecta Jo. Sulpicii Veruliani appendice, & querela de interitu Poetæ, opere nondum perfecto. Ejuſd. *Lucani* Poemation ad Calpurnium Piſonem, *Ovidio* falſo adſcriptum, Adr. Junii beneficio auctori ſuo redditum & emendatum, Lib. VI. cap. I. Animadverſ. Fragmenta exigua *Cn. Getulici*, & *C. Pedonis Albinovani*. Hactenus liber tertius, quo volumen prius clauditur, *P. Statii Papinii* Silvarum libri V. Thebaidos libri XII. Achilleidos libri II. *Silii Italici* de bello Punico ſecundo libri XVII. *C. Valerii Flacci* Argonauticon libri VIII. *D. Jun. Juvenalis* Satyrarum libri V. *M. Valerii Martialis* Epigrammata in Amphitheatrum Cæſaris, Epigrammatum libri XIV. Fragmenta *Auli Sereni*. *Rufi. Feſti Avieni* fabulæ 42. *Alphii Aviti* fragmentum. *Alcimi Aviti* Archiepiſcopi Viennenſis poematum ſacrorum libri V. quorum 1. eſt de Origine mundi 2. de peccato protoplaſtorum 3. de ſententia Dei in peccatores 4. de diluvio mundi 5. de tranſitu Iſraelitarum per mare rubrum. Ejuſd. de conſolatoria caſtitatis laude ad Fuſcinam ſororem. Fragmenta pauca *Septimii Afri*. *T. Calpurnii Siculi Eclogæ VII.* ad Nemeſianum Carthaginenſem. *M. Aurelii Olympii Nemeſiani Cynegeticon & Eclogæ IV.* Hactenus liber IV. *Cl. Claudiani* de raptu Proſerpinæ libri III. In Rufinum libri II. In Eutropium libri totidem; De bello Gildonico liber, alius de bello Getico, in tertium, quartum & ſextum conſulatum Honorii, & in Mallii Theodori Conſulatum panegyricum. Libri III. de laudibus Stiliconis. De Probini & Olybrii fratrum Conſulatu panegyricum. In nuptias Honorii Imp. & Mariæ, Laus Serenæ uxoris Stiliconis, aliaque minora carmina & Epigrammata. *D. Magni Auſonii Burdegalenſis* Epigrammata 141. Ephemeris, Parentalia, commemoratio Profeſſorum Burdegalenſium, Epitaphia Heroum

qui

qui bello Trojano interfuerunt & aliorum quorundam. Epigrammata de XII. Cæſaribus, Ordo nobilium Urbium. Ludus VII. Sapientum. Idyllia XX. Eclogarum & Epiſtolarum XXIV. liber. *Damaſi* Epiſcopi Romani elegiæ de Paulo Apoſtolo, Agnete Martyre, Apoſtolo Andrea, Agatha martyre, de Felice, de nomine Jeſu, de Chriſto, de aſcenſione Chriſti, & de cognomentis Salvatoris. *Juvenci* Hiſtoriæ Evangelicæ libri IV. *Aurelii Prudentii Clementis* Pſychomachia, liber cathemerinón, Periſtephanon, Apotheoſis, Hamartigenia, contra Symmachum liber, & Enchiridion hiſtoriatum Vet. & Novi Teſtamenti. *Pontii Paulini carmen* de Joh. Baptiſta, & III. Epiſtolæ *Venantii Honorii Clementiani Fortunati libri IV.* poematum. 1. de partu virginis, 2. de Chriſti Jeſu beneficiis, 3. de vita hominum, 4. de certaminibus & miraculis piorum. *C. Sollii Sidonii Apollinaris*, quæ inter ejus Epiſtolas carmine ſcripta occurrunt, & Panegyrici, Epithalamia, aliaque poematia & Epigrammata. *Mauri Terentiani* de literis, ſyllabis, pedibus & metris carmen, in quo liber quintus atque adeo tota hæc collectio deſinit.

Idem corpus Poetarum emaculatum & in duos choros ſacrorum profanorumque digeſtum, cum notis prodiit Lugduni 1616. 4. Curante Alexandro Ficheto Jeſuita, qui nomen ſuum tum diſſimulatum prodidit in arcana ſtudiorum omnium methodo p. 223.

Erphordiæ A. 1501. 4. junctim excuſa prodierunt: Heſiodi laus Muſarum. *Lactantii* carmen de reſurrectione. *Ovidii* de phœnice ex libro XIV. Metamorphoſ. *Auſonius* de Paſcha. *Claudiani* carmen de CHriſto. Baptiſtæ Mantuani ad B. Virginem votum. Angeli Politiani hymni duo de diva Virgine. Dom. Palladii carmina ad virginem Mariam. Nic. Marſcalci carmina de diva Anna & de moribus archigrammateorum, cum commentario Georgii Burchardi Speltini.

In tomo X. Bibliothecæ Patrum Lugd. 1677. leguntur ex editione Moguntina 1603. 4. Chriſtophori Brovveri S. I. expreſſi libri XI. carminum & Epiſtolarum *Venantii Fortunati*, nec non libri IV. de vita Martini Turonenſis carmine heroico, cum tribus Elegiis, una de excidio Thuringiæ, altera ad Juſtinum juniorem Imp. & Sophiam, & tertia ad Artachin. De ſe ipſe Venantius lib. VIII. carm. 1. p. 571. De aliis Venantiis vide Sirmondum pag. 28. ad Ennodium.

Chorus Poetarum luſtratus & illuſtratus, ſive Corpus, quod *Alexandro Ficheto* S. I. curante prodiit Lugd. 1616. 4. obſcœna expungit, cæterum auctius priore eſt, adjectis poetis *Manilio*, *Columella*, *Boethio*, *Sereno Sammonico*, *Rhemnio*, *Mario Victore*, *S. Pauli-*

Digitized by Google

S. Paulino, *Sedulio*, *Aratore*, *Proſpero* Aquitanico, *Ennodio*; Idylliis *Cypriani*, *Lactantii*, *Hilarii*, *Dracontii*, fragmentiſque *Senecæ* & *Petronii*; & adjuncto muſeo ſive indice duplici Rhetorico & Poetico in omnes Poetas, Kalendario item veteri Pontificio & ruſtico Romanorum cum Ficheti notis p. 1171.-1208. Exſtat & tertia corporis Poetarum Latinorum editio A. 1627. primæ Anni 1611. veſtigiis inſiſtens. Denique auctius longe & è melioribus editionibus expreſſum 2. Volum. in fol. typis nitidis, Lond. 1713. apud J. Nicholſon, B. Tooke & J. Tonſon, cum indice poetico Farnabiano deſcriptionum, imaginum, rerumque dedit Clariſſimus Vir *Michael Maittaire*, atque Sereniſſ. Subaudiæ Duci, Franciſco Eugenio dedicavit hoc titulo: *Opera & fragmenta veterum Poetarum Latinorum, Profanorum & Eccleſiaſticorum*,

Volum. I.

M. Accius Plautus pag. 1.
Publ. Terentius 225.
Tit. Lucretius 293.
C. Val. Catullus 342.
Pub. Virgilius Maro 359.
Q. Horatius Flaccus 442.
Alb. Tibullus 494.
Sext. Aul. Propertius 508.
P. Ovidius Naſo 534.
Gratius Faliſcus 754.
M. Manilius 758.
Phædrus. 786.
Jun. Moder. Columellæ de cultu hortorum liber. 800.

Volum. II.

L. Ann. Senecę Tragedię p. 805.
Aul. Perſius Flaccus. 884.
M. Ann. Lucanus. 890.
Silius Italicus. 940.
P. Papinius Statius. 1015.
C. Valerius Flaccus. 1107.
D. Jun. Juvenalis. 1142.
Sulpicia.. 1167.
M. Val. Martialis. 1168.
Maurus Terentianus. 1247.
Palladii Rutilii Tauri de liber inſitione, ad Paſiphilum. 1267.
M. Aur. Olymp. Nemeſianus. 1269.
Tit. Calphurnius. 1274.
Dec. Auſonius. 1280.
Ruf. Feſt. Avieni periegeſis, ora maritima & fabulæ p. 1325, & Arati Metaphraſis (p. 1551.)
Cl. Claudianus. 1343.
Rutilius Claud. Numatianus. 1410.
C. Soll. Sidonius Apollinaris. 1415.
Mart. Min. Fel. Capella. 1442.
A. Manl. Torq. Sev. Boetius 1449.

Authores, quorum Fragmenta & varia quædam opuſcula, ex Rob. Stephani, Petr. Scriverii, Joſ. Scaligeri, & P. Pithœi Collectaneis potiſſimum decerpta ſunt.

Liv. Andronicus. p. 1456.
Quint. Ennius. 1457.
M. Acc. Plautus. 1470.
Cn. Nævius. 1473.
Mar. Pacuvius. 1479.
St. Cæcilius. 1484.

Lu.

Lu. Accius. 1487.
Cai. Lucilius. 1466.
Sex. Turpilius. 1507.
Cn. Matius, 1509.
Lu. Afranius. 1510.
Qvint. Trabeas. 1514.
C. Licinius Imbrex. 1514.
Quint. Novius. 1514.
Lu. Pomponius. 1515.
Dec. Laberius. 1517.
Quint. Catulus. 1519.
Quint. Atta. 1520.
Pub. Syrus. 1520.
Por. Licinius. 1523.
Val. Aedituus. 1524.
C. Licinius Calvus 1524.
C. Helvius Cinna. 1524.
M. Furius Bibaculus. (1525.)
P. Ter. Varro Atacinus. (1525.)
C. Ticida. (1525.)
Furius Antias. (1526.)
Laur. Tullius. (1526.)
T. Valgius. (1526.)
Lu. Varius. (1527.)
Dom. Marſus. (1527.)
Cæſ. Baſſus. (1527.)
Aem. Macer. (1528.)
C. Rabirius. (p. 1528.)
C. Aſin. Gallus. (1528.)
Corn. Severus. (1528. & (1583.)
Pomponius Secundus. (1529.)
Cn. Getulicus. (1529.
Sex. Hæna. (1529.)
C. Pedo Albinovanus. (1530.) & (1589.
Volc. Sedigitus. (1530.)
Senrius Augur. (1530.)
Aul. Serenus. (1530.)
Septimius Afer. (1531.)
M. Ter. Varro. (1531.)
Titinius. (1541.)
Suevius. (1542.)

Albinus. (1542.)
Alphius Avitus. (1543.)
Ilius. (1543.
C. Granius. (1543.)
Memor, al. Memmius. (1543.)
(C.) Julius (Cæſar Strabo). (1543.)
Sempronius Gracchus. (1543.
Varius. (1543.
Cil. Mæcenas. (1543.)
P. Pomponius Secundus. (1543.)
Rutilius Geminus. (1543.)
Incerti Tragici. (1543.)
M. Tull. Cicero. (1545.) & (1548.)
Germanicus Cæſar. (1547.) & (1563.)
Seneca Philoſophus. (1566.)
Petronius Arbiter. (1567.)
Petronius Venuſianus. (1573.)
Petronius Antigenides. (p. 1573.)
Petronius Hilarius. (1574.)
Petronius Levita. (1574.)
Alcimus. (1574.)
Eugenius. (1574.)
Evantius. (1574.)
Q. Cicero. (1574.)
Pentadius. (1574.)
P. Virgilii Juvenilia, &c. (1574.)
P. Ovidius. (1582.)
Incerti Auctoris Moretum. (1587.)
Val. Cato. (1588.)
Incerti Auctoris Copa. (1589.)
M. Ann. Lucani ad Piſonem (1590.)
Q. Serenus Samonicus. (1592.)
Incerti Auctoris Phœnix. (1599.)
Marcellus. (1600.)
Ruffinus de metris. (1601.)
Priſciani periegeſis. (1632.)
Cœl. Sympoſius (1609.)

Poetæ Eccleſiaſtici.

Q. Sept. Flor. Tertullianus: 1525.

Cæc. Cyprianus. 1537.
Juvencus. 1539.
Hilarius. 1559.
Marius Victorinus. 1561.
Ambroſius. 1563.
Cl. Marius Victor. (1567.)
Damaſus. 1579.
Aur. Prudentius Clemens. 1640.
Proba Falconia. 1654.
Sedulius. 1660.
Epigramma ex Barthii X. 9. Adverſar. 1673.
Liberii & Beliſarii de Sedulio acroſtichides. 1673.
Honorii I. Pontif. Max. de Apoſtolis CHriſto aſcendente obſtupeſcentibus. 1673.
Alcimus Avitus. 1673.
Venantius Honorius Fortunatus. 1693.

ad calcem ſubjiciuntur.
Omiſſi.
Cornel. Gallus.
Maximianus.
L. Apulejus.

CAPUT II.

DE POETIS CHRISTIANIS.

Poetæ Chriſtiani poſt Aldinam & Baſileenſem editionem à Georgio Fabricio junctim editi. 1. Alii ab eodem prætermiſſi. 2. Phil. Gualteri Alexandreis. 3. Guil. Brito. 4. Recens ſcriptor Petrus Apollonius Collatius. 5. Index Scriptorum à Florilego laudatorum. 6. Index carminum, quæ inſeruntur, vel recenſentur in Leyſeri hiſtoria Poetarum medii ævi. 7.

I. POETARUM VETERUM ECCLESIASTICORUM opera Chriſtiana & operum reliquiæ ac fragmenta poſt συναγωγὴν Aldinam 1502. 4. & Baſileenſem 1541. diligentius collecta, recenſita & notis illuſtrata à *Georgio* (a) *Fabricio* Baſileæ 1562. 4. In hoc volumine nulla habita ratione temporis quo ſcriptores vixerunt, continentur.

1. *Aurelii Prudentii* (b) *Clementis* ex Calagurri Caſtellæ opido Hiſpani, qui magnis dignitatibus functus ſub Imperatoribus Arcadio & Honorio rebus divinis carmine dicendis vacavit, *Pſychomachia* ſive pugna animæ ſuper vitiis & virtutibus: Liber *Cathemerinon* ſive hymni omnibus diurnis actionibus convenientes;

(a) Præter Gretſerum lib. 2. de cruce c. 9. Daumius quoque Ep. ad Reineſium p. 48. notat Fabricium aliquando nimia libertate uſum in edendis veterum ſcriptis.

(b) De Prudentio præter editores & eos qui de ſcriptoribus Eccleſiaſticis ſcripſere, conſules ubi lubebit Bælium in Lexico edit. ſecundæ, Jo. Clericum T. 12. Bibl. Univerſalis p. 163. ſeq. Nic. Antonium in Bibl. veteri Hiſpana lib. 2. c. 10. Tillemontium Tom. X. memor. Eccleſ. p. 560. ſeqq. Jo. Petrum Ludevvig in vita Prudentii Vvitebi 1692. atque inter ejus opuſcula A. 1719. fol. junctim excuſa Halæ Saxonum pag. 494. Polycarpum denique Leyſerum in hiſtoria poetarum medii ævi ſtatim ſub initium:

Periſtephanon, ſive, de Coronis Martyrum hymni XIV. *Apotheoſis*, ſive de Divinitate CHRISTI. *Hamartigenia*, (*a*) ſive de origine peccatorum adverſus Marcionitas. *Libri II. contra Symmachum*, urbi præfectum, cujus fragmenta quædam inſeruntur. Poſt hos libros fruſtra quæres *Prudentii* Δίπτυχον (ita enim legendum apud Gennadium pro διττοχαῖον) de toto vet. & novo Teſt. perſonis excerptis, ſive *Enchiridion Vet. & Nov. Teſtamenti*. Sed hoc à Fabricio exhibetur infra p. 747. ſub nomine *Amœni*, quod forte Epitheton Prudentio tribuerunt Librarii (*b*) ob ſingularem carminum ejus ſuavitatem & amœnitatem. Porro ſæpius ab eo tempore Prudentii poemata à viris doctis edita & illuſtrata ſunt. Inprimis à Jo. Weitzio (*c*) Hanov. 1613. 8. Nic. Heinſio Amſt. 1667. 12. Steph. Chamillardo in uſum Delphini Pariſ. 1687. 4. & noviſſime à Chriſtophoro Cellario Halæ Sax. 1703. 8. Prudentii non pauca è veteribus membranis emendat Ob. Giſanius collectaneis ad Lucretium, quem illi obſervat admodum familiarem exſtitiſſe. Nec male de Prudentio promeritus Chriſtianus Becmannus, qui multa ejus loca è Codice Palatino caſtigat in manuductione ad latinam linguam capit VI. * Hic eſt *Clemens* quem inter Poetas Chriſtianos laudat Rabanus III. 18. de inſtitutione Clericorum, Tom 6. Opp. pag 41. eundemque diſertiſſimum ac Chriſtianiſſimum appellat libro de ordine Sacram. cap. 12. p. 53. Dungalus Diaconus Pariſ. qui circa A. C. 821. ſcripſit libro de imaginibus contra Claudium Taurinenſem Tom. 14. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 220. *Aurelius Prudentius Clemens vir Conſularis ac Iberorum doctiſſimus, eodem fidei ac devotionis ſtudio flagrans*. Chriſtianorum Maro & Flaccus dicitur Bentleio pag. 66. ad Horatium. De Calagurri Naſcia, Vaſconum, Prudentii patria diatribam auctore G. L. exhibet Diarium literarium Hallenſe Germanice editum, Neve Bibliothec XXVI. p. 475. Natus fuit Prudentius Salia Conſule A. C. 348. Vide Sirmondum p. 70. ad Ennod. Alius Prudentius, Epiſcopus Turiaſonenſis in Arragonia de quo Acta Sanctor. 28. April. Tom. 3. p. 587. ſeq. In libros duos contra Symmachum, minus emendate excuſos, commentaria Iſaaci Grangæi Gymnaſiarchæ Vindocinenſis adſpexere lucem Pariſ. 1614. 8. is putat Prudentium eos ſcripſiſſe A. C. 403. cum viginti

(a) In fine Hamartigeniæ ſubjiciuntur preces, quibus auctor ait ſufficere ſibi ſi modo in Tartara non detrudatur, licet pœnæ luendæ ſint in purgatorio.

(b) Barth. VIII. 11. Adverſar.

(c) In Vveitzii editione præter commentarium editoris occurrunt *Iſonis Magiſtri* gloſſæ è MSS. excerptæ, & quæcunque in Prudentium ſcripſere Æl. Antonius Nebriſſenſis, Jo. Sichardus, Eraſmus, Jac. Spigelius, G. Fabricius, Adam. Siberus, Jo. Murmellius, Victor Giſelinus, Georgius Remus, Adam. Theodorus Siberus, & Andreas Vvilkius.

viginti annis poſt relationem ab S. Ambroſio confutatam Symmachus iterum auſus fuiſſet Imperatores Arcadium & Honorium pro ara Victoriæ ſollicitare. Nec paucos fuiſſe in Senatu qui cum Symmacho facerent, colligas ex eo, quod Prudentius 1. in Symmachum v. 609.

Aſpice quam pleno ſubſellia noſtra Senatu
Decernant infame Jovis pulvinar - -

In Chriſtianis Poetis ab Aldo Manutio junctim editis Venet. 1502. 4. cum præfatione ad Danielem Clarium Parmenſem in urbe Rhacuſa bonas literas publice profitentem, nullus Prudentio locus datus eſt, ſed in illa occurrunt (1) *Sedulii* presbyteri mirabilium divinorum libri IV. Elegia in CHriſti laudem, in qua finis pentametri eſt ſimilis principio hexametri, publicata à Turtio Rufo Aſterio Quinto V. C. exconſule ordinario atque patritio, *Cantemus, Socii, Domino cantemus honores*. Hymnus *A Solis ortus cardine*, initiis tetraſtichorum exhibens omnes literas Alphabeti. (2) *Juvenci* hiſtoriæ Evangelicæ libri IV. (3) *Aratoris* Subdiaconi Rom. Eccleſiæ Cardinalis Apoſtolicæ hiſtoriæ libri II. præmiſſis duabus ad Florianum Abbatem & Virgilium Pontificem brevibus elegiis. (4) *Probæ Falconiæ* Centronis (*a*) clariſſimæ fœminæ excerptum è Maronis carminibus ad teſtimonium Veteris novique Teſtamenti opuſculum. (5) *Lactantii Firmiani* de reſurrectionis Dominicæ die elegia & de paſſione Domini, carmen heroicum. (6) *Cæcilius Cyprianus* Epiſcopus Carthaginenſis de ligno crucis. (7) Tipherni deprecatoria ad B. Virginem elegia,

Virgo decus cœli, virgo ſanctiſſima, virgo
Quæ ſuper angelicos es veneranda choros. &c.

Oratio ad eandem, verſu heroico:

Regum ſancta parens alto quæ ſanguine ducis
Principium - - -

Precatio matutina ad omnipotentem DEum.

Omnipotens quem mente colo, Pater unice rerum;

(8) *S. Damaſi* Epiſcopi de laudibus Pauli Apoſtoli, verſus hexametri. (9) Elegia in Hieruſalem. (10) Odæ & carmina quædam Raphaelis Zovenzonii Poetæ. Addita etiam proſaria ſcripta (α) *Severi Sulpicii* liber de vita S. Martini cum præmiſſa ad Deſiderium Epiſtola. Ejuſdem Sulpicii Epiſtolæ (1) ad Euſebium presb. poſtea Epiſcopum. (2) ad Aurelium Diaconum & (3) ad Baſſulam de libello obitus S. Martini. Dialogi III. de miraculis S. Martini Epiſcopi. De translatione corporis S. Martini. (β) B.

P 2 Nico-

(a) Ita dicta quod ſcripſit centonem, [illegible]

Nicolai Myrenſis Epiſcopi vita è Græco verſa Latine à Leonardo Juſtiniano, Patricio Veneto ad Laurentium fratrem. Volumen claudunt Græci ſine auctoris nomine Homerocentones (*a*) addita latina proſaria verſione, & præmiſſa Petri Candidi monachi qui illa ex Codice MS. deſcripſit, correxitque ad Aldum Epiſtola, & hoc Scipionis Carteromachi hexaſticho:

Εἰ, τὸ δοκεῖν, μύθοισιν ἐπέτρεπεν αὐτὸν Ὅμηρος,
Ἀλλ' ἱερῆς πάρτως ἤθελε ταῦτα πρέπειν.
Θαῦμα γάρ, εἴτ' ἄλλως γε λελεγμένα πολλὸν ἀπ' αὐτῶν
Τοῖς θείοις ἔργοις ἥρμοσ' ἀρειοτέρως.
Ἀλλὰ δ' Ὁμηρείων μάλα γ' ἄξιος ἔτος ἐπαίνου
Ὅσις ἄρ' εἰς τάδε μιν θεῖα μεθηρμόσατο.

Ut ad Prudentium revertar, prodiit ille Daventriæ 1472. 4. atque eſt mihi ad manus editio antiqua in 4. ſine anni notâ, locive, ad cujus calcem hæc verba leguntur: *Aurelii Clementis Prudentii opera prudens lector hoc ordine impreſſa invenies. Primum in utrumque teſtamentum tetraſticha. Deinde eum quem de Divinitate librum ſcripſit, Apotheoſinque titulavit. Pſychomachia ſequitur. Hamartigenia his recto ordine additur. Periſtephanon ſubditur, ſic enim Græce liber ad martyrium invitatorius inſcribitur. Diurnorum vero hymnorum libro, (qui & cathemerinon dicitur) & eo quem contra Symmachum, idololatriam defendentem ſcripſit, pulchro & recto ordine totum opus conſummatur.* Carmen in Romanum martyrem, cum amplo *Jo. Murmelii* Ruremundenſis commentario prodiit ſeparatim Coloniæ in chalcographia ingenuorum liberorum Quentell, 1507. 4. *Jacobi Spiegel* Seleſtadienſis commentarius in hymnum de CHriſti miraculis ad omnes horas, *da puer plectrum*, Seleſtadii in ædibus Lazari Schurerii 1520. fol. Ad calcem voluminis exſtat Jacobi Wimphelingii Epiſtola, in qua *faceſſant*, inquit, *Catullus, Tibullus, Propertius: cum exſtent Sedulius, Prudentius, Baptiſta Mantuanus: pro Martiali tutius legantur epigrammata Buſchii, Murmelii, Sapidi*. Verum ſi gemmæ in argentea theca vel plumbea merito præferendæ ſunt auro carbones tegenti, non ideo plumbum ipſum vel argentum auro præſtat, neque aurum faceſſere jubebimus. *Georgi Fabricii* Chemnicenſis in pæanas tres Prudentii, Sedulii, Fortunati de vita & morte CHRISTI, & in hymnos tres alios Prudentii & in Romanum martyrem expoſitio Lipſiæ 1568. 8. ſubjuncta adagiorum annotatorum centuria. *Auguſti Buchneri* commentarius in Prudentii hymnum de CHriſti Natali Witeb.

(a) De his ſive Pelagii Patricii ſive Eudociæ Homerocentonibus eorumque editionibus aliis dixi lib. 2. Bibl. Græcæ cap. 7.

teb. 1643. 8. Ad calcem hiſtoriæ Trojanæ Daretis Phygii quam Lipſiæ 1498. 4. edidit & Martino Polychio Mellerſtadenſi dicavit Johannes Majus Romhiltenſis, ſubjiciuntur Prudentii hymni tres, 1) de Phaſe populi Iſraelitici. 2) de miraculis Salvatoris noſtri, 3) de quiete & ſomno, divino munere. Prudentius cum *Antonii Nebriſſenſis* commentario & ſcholiis *Jo. Sichardi* qui ſex Codd. MSS. uſum ſe teſtatur, vidit lucem Antuerp. ex Jo. Steelſii officina 1540. 8. Cum Sichardi ſcholiis jam prodierant Prudentii carmina Baſil. 1527. 8. Apud Cratandrum, atque iterum apud Henricum Petri. Cum notis *Jo. Sichardi* & *Eraſmi* Lugd. 1553. 8. Aurelius Prudentius Clemens *Theodori Pulmani* Cranenburgii & *Victoris Giſelini* opera ex fide decem librorum MSS. emendatus, & in eum ejuſdem Giſelini commentarius Antvverp. ex officina Chriſtoph. Plantini 1564. 8. ſubjuncto ad calcem voluminis, Eraſmi in hymnos duos commentario. Ex Giſelini recenſione Pariſ. 1566. & Lugd. Bat. 1596. forma minore. Prudentius in uſum ſcholarum ex poſtrema doctorum virorum recenſione editus Luneb. 1648. 12. Omitto editiones in Bibliothecis Patrum & in Corporibus Poetarum obvias. Prudentius cum notis *Nic. Heinſii* & variorum doctorum virorum maxime neceſſariis, (*Iſonis* Magiſtri præcipue & *Antonii Nebriſſenſis*) cum præfatione *M. D. Mulleri*, Colon. 1701. 8. parum emendata parumque nitida editio. De optima omnium *Chamillardiana* Prudentii editione vide Acta Erud. Tom. 1. ſupplem. 3. pag. 126. De *Cellariana* A. 1703. p. 154. Chamillardus de interpretibus ante ſe Prudentii hoc fert judicium: *Giſelinus* ſectatus tantum ea quæ omnium erant facillima & minime ſcitu neceſſaria, lapſus in multis etiam & hallucinatus eſt. *Nebriſſenſis* hæret in Prudentio magis, ſed eſt brevior & ſingula delibare ſatis habet: quæ ad fabulam, hiſtoriam & penitiorem ſcriptoris cognitionem requiruntur, omittit. Quid quod apotheoſin, hamartigeniam, duos contra Symmachum libros, qui ſunt præ cæteris tamen digniſſimi, qui legantur, non attigit. Reſtat *Heinſius*, cujus variæ lectiones in Prudentium adſperſis interdum lectiſſimis notulis perquam eruditæ ſunt & accuratæ, ut ab Heinſio profectas facile noris. *Weitzius* (a) cum editas hactenus in Prudentium notas collegiſſet, addidit etiam ſuas, easque minime contemnendas: hoc uno cæteris ſuperior, quod veterum auctorum locos indicet, ac eos præcipue ſacræ Scripturæ quos Prudentius operi ſuo intexuit. Mitto *Jacobum Spigelium*, cujus notæ in Oden *omnis horæ* non ſolum ſunt propter nimiam

(b) Idem *Weitzius* Francof. 1643. 8. edidit Heortologium ſive hymnos feſtivales ex Poetis qua veteribus qua recentioribus excerptos, notiſque illuſtratos.

prolixitatem moleſtæ, verum etiam minutis quibusdam ac pæne puerilibus nugis ab ipſa Grammatica repetitis refertæ. Mitto etiam *Adamum Siberum*, (a) *Georgium Remum*, (b) *Adamum Theodorum Siberum*, (c) *Andream VuilKium*: quorum alii verba ſex interdum aut ſeptem protulerunt in hymnos tres, aut quatuor totos, alii in unum duntaxat: ut merito ab interpretum Prudentii numero ſint expungendi. Aliter ſentiendum de ſcholiis *Iſonis*, quæ quamvis admodum brevia ſint, quicquid eſt tamen gravioris nodi ſolvunt. Habendus idem honor *Georgii Fabricii* notis in Poetas Eccleſiaſticos, & hymnos quinque Prudentii quos illuſtravit. Claudet agmen interpretum *Eraſmus*, qui quamvis in duobus tantum poſtremis Cathemerini hymnis elaboraverit, quia tamen vir fuit, ſi quis alius ſua tempeſtate, acuti & limati judicii, operæ pretium fecit, ac documento eſſe poteſt quam non Prudentius ab eruditis negligendus ſit. *Hactenus Chamillardus*. Andreas Vvilckius Gymnaſii Gothani Rector præclare meritus A. 1610. 8. prælis dedit ἑορτογραφίαν in duas partes tributam, quarum *priore* continentur commentarii in hymnos veterum recentiumque poetarum 1) P. Lotichii Secundi in Nativitatem CHriſti. 2) Georgii Buchanani in Diem Dominicam. 3) Jo. Stigelii in Calendas Januarias ſive Circumciſionis Feſtum. 4) *Prudentii* in Epiphania ſive trium Regum. 5) Jo. Poſſelii in Feſtum Purificationis Mariæ. 6) *Juvenci* in Annunciationem. 7) Joach. Camerarii in Paſſionem, Mortem & Reſurrectionem CHriſti. 8) Baptiſtæ Mantuani in Aſcenſionem. 9) P. Lotichii Secundi in feſtum Pentecoſtes. 10) Pauli Meliſſi in *SS.* Trinitatis feſtum. 11) Frid. Taubmanni in Joannis Baptiſtæ. 12) Actii Synceri Sannazarii in Viſitationem Mariæ. 13) Philippi Melanchthonis in feſtum Michaelis. 14) Chriſtophori Vvineri in Adventum Domini. *Poſteriore* parte exhibentur & illuſtrantur carmina & hymni in feſta Apoſtolorum 1) in S. Andream, Jo. Baptiſtæ Mantuani. 2) in S. Thomam, Nonni Panopolitani. 3) in S. Johannem Evangeliſtam & Apoſt. M. Hieron. Vidæ. 4) in SS. Philippum & Jacobum, M. Hulderici Buchneri, 5) in S. Petrum Apoſtolum, Joach. Camerarii. 6) in S. Jacobum majorem, M. Hulderici Buchneri. 7)

in S.

(a) *Adamus Siberus* Lipſiæ 1575. 8. vulgavit breviarium Chriſtianum, continens doctrinam, preces, Cantica & hymnos Eccleſiæ: Nec non ibid. 1580. 8. enchiridium pietatis puerilis oratione numeroſa ex antiquorum & recentium monumentis recenſitum diſtinctumque libris IV.

(b) *Georgii Remi* notæ in loca quædam Prudentii Cathemerinon, Apotheoſin, Hamartigeniam, Pſychomachiam & contra Symmachum leguntur in editione Vveitziana pag. 508. 519.

(c) *Adami Theodori Siberi* notæ in hymnum X. XI, & XII. Cathemerinon, ibid. p. 520. 527.

in S. Bartholomæum, Jo. Baptiſtæ Mantuani. 8) in S. Matthæum, Nic. Rudingeri, 9) in Simonem & Judam, Joh. Baptiſtæ Mantuani. Prudentii Codex perantiqvus ſeptimo vel octavo ſeculo ſcriptus exſtat Mediolani in Bibliotheca Ambroſiana, quo nullum alium remotioris antiquitatis vidiſſe ſe teſtatur Bernhardus de Montfaucon Diar. Italic. pag. 18. Codicem præclarum Urbinatem Alexander VII. Vaticanæ addidit Bibliothecæ, quem laudat Holſtenius diſſ. de veribus Dianæ Epheſiæ.

2. *Q. Septimii Florentis Tertulliani* Chartag. Presb. *adverſus Marcionem*, & *de judicio Domini liber unus* verſibus Epicis. Utrumque poema Tertulliani eſſe hodie negant eruditi. P. Allixius in diſſ. de vita & ſcriptis Tertulliani, carmen de judicio ait eſſe *Verecundi* Epiſcopi Africani, qui circa medium ſeculi ſexti floruit. Libros contra Marcionem idem ſuſpicatur poſt Hieronymi tempora exaratos. Leguntur & nunc alia ſub Tertulliani nomine poematia, *expoſtulatio ad Senatorem* & *de* (a) *Jona ac Ninive*, ſed quæ Georgius Fabricius non vidit.

3. *Cæcilii Cypriani* Epiſcopi Carthag. *Geneſis & Sodoma*. Hæc quoque carmina conſtat non eſſe Cypriani, ſed ab aliis ad *Tertullianum*, ab Allixio ad *Salvianum* Maſſilienſem referuntur. Ut plures editiones inter Cypriani & Tertulliani opera taceamus, junctim illa cum ſuperioribus, quæ ſub Tertulliani nomine extare jam diximus, notis ſuis illuſtrata edidit Andreas Rivinus, Gothæ 1651. 8. Quod apud G. Fabricium ſequitur *Cypriani Lignum vitæ*, ab aliis de cruce, à Pamelio de Paſcha Domini inſcribitur, & ab Andrea Rivino, Victorini Petavionenſis accenſetur poematibus. Exhibet etiam Jacobus Gretſerus T. 3. de cruce p. 552.

4. *Hilarii* Pictavienſis Epiſcopi *Geneſis* ſive Hexaemeron ad Leonem Papam Carmine Epico, conſtat hodie, rectius tribui *Hilario Arelatenſi*, etſi Pictavienſis operibus addidit Lud. Miræus Pariſ. 1544. Benedictini in noviſſima Hilarii Pictav. editione Pariſ. 1693. fol. curante Petro Coutant potiſſimum vulgata, inter ſuppoſita illius Epiſcopi iterum ediderunt. Cum Jo. Weitzii notis prodiit Francof. 1625. 8.

5. *Claudii Marii Victoris*, *Maſſilienſis* Oratoris *de Geneſi libri III.* eodem epico carminis genere. Ejuſdem de perverſis ſuæ ætatis moribus *Epiſtola ad Salomonem Abbatem*. Hæc è Jo. Gagnei editione mire interpolata recudi curavit Fabricius. Gvil. Morellus libros de Geneſi ſinceriores, etſi admodum mendoſos edi-

(a) Hoc carmen perperam pro inedito habet. Voſſius ad Catullum p. 274. Prodiit in appendice Bibl. Patrum Bigneana, ut Franciſci Jureti, Andreæ Rivini, & qui cum Paulino Petrocorio vulgavit Daumii editionem omittam.

derat Pariſiis A 1560. 4. * *Claudii Marii Victoris* ſive Victorini (*a*) libros III. in Geneſin, verſibus hexametris ſcriptos, ex interpolata Gagnei editione recudi curarunt etiam Bibliothecæ patrum conditores. Confer Chriſtiani Daumii notas ad Paulinum Petrocorium p. 320. Alcimi & Victoris carmina edidit Jo. Gagneius, Pariſienſis Theologus Lugd. 1536. 8.

6. *Dracontii* (*b*) *Toletani Hexaëmeron liber primus*, isque in fine mutilus. Ab eo tempore, addito etiam ſecundo libro & Eugenii Toletani additamento ſupplevit Jacobus Sirmondus Pariſ. 1619. 8. Sirmondum ſecutus Andreas Rivinus eſt, qui cum notis recedendum dedit Lipſiæ 1651. 8. Meminit Dracontii Iſidorus Hiſpalenſis XII. 2. Originum ad quem locum Jo. Grialus in notis p. 556. *Dracontius opus ſex dierum carmine compoſuit, Athanagildo regnante, quod poema Eugenius III. Toletanus Antiſtes ſub Cindaſvinto & Reccenſvintho & emendavit & ſeptimi diei verſibus auxit. Hunc librum Gothicis characteribus ſcriptum Bibliotheca Martini Roderici Azogræ nunc ſervat.* Ante Sirmondum Dracontius ex Eugenii interpolatione in lucem emiſſus eſt à Mich. Ruizio Aſſagrio, quam editionem videre vehementer deſiderat Barthius p. 1615. Aduerſ. * *Dracontii* Hiſpani (*c*) presb. carmine ſcriptum epico Hexaemeron cum elegia ad Theodoſium juniorem Auguſtum exſtat & in Bibl. Patrum Lugd. Tomo IX. pag. 724. & Tom. 2. Opp. Sirmondi pag. 890. Prodiit etiam cum indice, gloſſario & notis Jo. Weitzii Francof. 1619. 8.

7. *Ambroſii* Epiſcopi Mediolanenſis *de opere Creationis*, *hymni ſeptem*. Hæ aliæque ejus Doctoris odæ ſacræ noviſſime denuo editæ à Benedictinis in Tom. II. operum Ambroſii, Pariſ. 1691. fol.

8. *Alcimi Ecdicii Aviti* Viennenſis Archi-Ep. *de mundi Origine*, *de origine peccatorum*, *de ſententia Dei*, *de diluvio*, *de tranſitu maris rubri libri V.* Ad Apollinarem Sidonii F. Ejuſdem *de conſolatoria Caſtitatis laude* liber ad Fuſcinam ſororem Hæc poemata primus è Præceptoris ſui Phil. Beroaldi Codice vulgavit Jo. Adelphus Mulingius Argentin. 1507. apud Gruningerum. Hinc Martinus de Werdena Colon. 1508. tum Pariſiis Aſcenſius 1509. 8. Quarta editio lucem adſpexit Lugduni 1536. 12. Ab eo tempore Alcimum cum notis ſuis edidit Menradus Molterus Baſil. 1546.

(a) Victorinus appellatur à Gennadio c. 60. de ſcript. Eccleſ. & ab Hieronymo præf. in Epiſt. ad Galatas. Theodoſio, & Valentiniano regnantibus diem obiiſſe idem Gennadius teſtatur.

(b) Alius fuit Dracontius Monetæ præpoſitus ſub Juliano Imp. cujus mentio apud Ammianum XXII. 11.

(c) Vide Nic. Antonii Bibl. veterem Hiſpan. III. 3, p. 192.

1546. apud Oporinum, & Joachimus Zehnerus, Lipſ. 1604. 8. Georgius vero Fabricius atque antiquiorum editionum Bibliothecæ Patrum & corporis poetarum collectores iterum vulgarunt ex editione jam dicta Lugdunenſi Jo.Gagnei, quam innumeris locis, præcipue in libris poſterioribus depravatam & quinquaginta prope verſibus interpolatam agnoſcit Sirmondus, qui ſincera & emendata una cum aliis Aviti ſcriptis edidit notiſque illuſtravit Pariſ. 1643. 8. T. 2. Varior opuſc. recuſa in Bibl. Patrum noviſſima Lugdunenſi T. 9. p. 560. & in Sirmondi Operibus Tom. II. ubi & *Epiſtolæ IV.* & *Fragmenta* Aviti, quæ poſt Sirmondi induſtriam Baluzius, & *Collatio adverſus Arianos*, quam Dacherius eruit, ſunt adjuncta. Ac longe plura etiam ab Avito verſibus deſcripta fuiſſe conſtat ex ipſius Epiſtola ad Appollinarem fratrem, & Sirmondus teſtatur ſe in nonnullis Bibliothecis reperiiſſe Alcimi Aviti Metrum in Exodum verſus continens MCCCXXVII. Leviticum .... CCCVIII. Numeros .... DCXXCIX. Deut. .... CCXXCVII. Librum Jeſu Nave ... CCCCLII. Judicum .... DCXCV. Sed in tribus quæ viderit MStis hæc tot fuiſſe mendis rudes atque impolitos, ut evulgare religioni duxerit. * Epiſtolam *Alcimi* ad Apollinarem in notis ad Ennodium pag. 67. vulgavit & Homiliarum quoque Aviti MStarum meminit Sirmondus. Obiit Avitus A. C. 523. Laudatur à Venantio Fortunato lib. III. carm. 26. ſeq. Tom. X. Bibl. Patrum Lugd. pag 545. De Judæis per Avitum Epiſcopum converſis, idem videndus lib. V. carm. 5. pag. 554. Ad manus mihi ſunt Aviti editiones (1) Colonienſis per Martinum de Werdena A. 1509 4. feria ſecunda poſt feſtum S. Matthiæ Apoſtoli, cum præfatione *(a) Johannis Adelphi Mulingi* Argentinenſis, qui numquam ante à chalcographis diſſeminatum teſtatur. (2) Baſileenſis 1545. 8. menſe Auguſto, cum commentariis Menradi Moltheri, Auguſtani. Hanc habeo emendatam manu viri eruditi ex Codice MS. (3) Lugdunenſis 1536. forma octava majore ex recenſione *Io.Gaigncii*, Pariſienſis, una cum Victore ſive Victorino Maſſilienſi, de quo ſupra. (4) Lipſienſis 1604. 8. cum caſtigationibus M. *Joach. Zehneri*, Superintendentis Schleuſingenſis, qui uſus eſt MSto inſigni Fuldenſi. Nova cura recenſere integrum & veteri nitori reſtituere Avitum pridem promiſit *Chriſtianus Daumius.* Syllabum Poetarum Chriſtianorum Daumius præmiſit Paulino Petrocorio.

9. *Fabii Marii Victorini Afri de fratribus Machabæis interfectis ab Antonio Epiphane.* Hoc carmen Barthius III. 23. Adverſar. Hi-

(a) Eadem præmiſſa editioni priori Argent. 1507.

Digitized by Google

Hilario Arelatenſi, Andreas Rivinus Nictario attribuit, qui cum Victorinorum opuſculis denuo vulgavit notiſque illuſtravit Gothæ 1652. 8. Cæterum Daumius ad Paulinum Petrocorium obſervat illud ita interpolatum ferri, ut Jovem lapidem juraturus ſit, diverſorum autorum eſſe editiones, qui contulerit. * *Victorini* Afri, qui circa A. C. 362. vixit, hymnos tres de homouſio recipiendo, interpretem in nonnullis benignum exigere notat Joan. Launojus diſſ. de Victorinis p. 56.

10. *Juvenci* (a) *Presb.* Hiſpani, qui Conſtantino Imp. ſcripſiſſe ſignificat, *Hiſtoria Evangelica libri IV.* Dolendum eſt Viri doctiſs. Jo. Sauberti novam hujus Poetæ editionem ex membranis Bibl. Helmſtadienſis, ex quibus non pauca emendaturum ſe promiſerat Var. lect. in Matthæum pag. 259. per alias ejus occupationes, & præpropera fata interceptam fuiſſe. Jam pridem quoque mihi animus fuit novam Juvenci editionem ad Mss. Codd. & veteres editiones caſtigatam ſtudioſis offerendi, quod lubenter efficiam, ſi DEUS valetudinem ſuppeditaverit. Integrum Juvenci nomen erat Aquilinus Cajus Vettius Juvencus, ut ex Jureto pag. 273. ad Symmachum notavit Paulus Colomeſius in paralipomenis ad Chartophylacem Gvil. Cavei, & ad dialogum quintum Gyraldi de Poetis. Idem pag. 81. obſervationum ſacrarum, obſervat, Juvencum libro 3. uſum codice in quo poſt Matth. 20. 28. hæc verba legebantur: *Vos autem quæritis de minimo creſcere & de magno minui. Introeuntes autem, & rogati cœnare ne diſcubueritis in eminentibus locis &c.* quæ in antiquiſſimo ſuo Græco latino exemplari Beza deprehendit, atque in codicibus quibuſdam antiquis verſionis latinæ Matthæi, & in quatuor Mss. verſionis antiquæ Anglo-Saxonicæ ad verbum reddita occurrunt, legeruntque olim Hilarius, & Leo Magnus, Juvencus vero ita expreſſit:

At vos ex minimis opibus tranſcendere vultis,

Et

(a) *Ab hoc Juvenco alius fuit Juvencus Celius Callanus Dalmata, cujus codicem MS. de Attila vita Venetiis aſportaverat nobiliſſimus PeiresKius (habuit etiam MS. Tho. Bartholinus Danus, Vir variis ſcriptis clarus) quique haud multo poſt publici juris factus eſt. Citatur is à Baptiſta Fulgoſo inter ſcriptores illos à quibus exempla ſua collegit. Quod PeiresKio minus obſervatum, qui de hoc Juvenco Scaligerum, Caſaubonum, Paulum Servitam, & alios anxie conſuluerat.* Hæc Paulus Colomeſius ad Gyraldum p. 286. At Hiſtoriæ Juvenci de Attila lucem viderunt Ingolſtadii 1604. 4. Et præſenti tempore novam earum editionem Upſaliæ meditatur nobiliſſimus, & doctiſſimus Vir Ericus Benzelius. Juvenci Hiſtorici mentio apud Sidonium Apollinarem IX. Epiſt. 14. Vide notas Savaronis p. 180. * Citatur etiam à Goldaſto ad Petron. & à Tho. Bartholino de armillis veterum. Illa edita Ingolſtadii, fuit in Bibl. Cordeſiana. Eam collectioni, quam parat ſcriptorum Occitaniæ adjungere conſtituit in Gallia P. de la Porte, Ord. S. Franciſci de Paula. Multis poſt Juvencum huncce ſæculis Attilæ vitam ſcripſit Philippus Callimachus.

Et ſit è ſummis lapſi comprenditis imos
Si vos quiſque vocat, &c.

Confer, ſi lubet, quæ de illo additamento notata à me ſunt in Codice Apocrypho Novi Teſtamenti p. 328. ſeq. * Editiones Juvenci ſunt: Pariſienſis 1499. fol cum Sedulio, & P. Barri pæanibus quinque feſtorum B. Virginis, edente Jacobo Fabro, qui in Epiſtola ad Fabrum Stapulenſem, præmiſſa Aldhelmo de virginitate edito Daventriæ 1512. 4. *Conſiderans ego fructum illum qui emerſit ex editione illa divi* Juvenci, *quem ego ante multos annos primus omnium publicavi, qui erat mihi mutilatus & imperfectus ob antiquitatem, quocirca in eam formam redegi qua & hic & in aliis locis circumfertur, quæ enim & immutata ſunt in eo, & quæ ad imperfectos verſus acceſſerunt propter exemplaris depravationem non dixerim facile*. Antiqua ſine loco & anno in 4. quam poſſideo hoc titulo: *Juvencus presbyter immenſam Evangelii majeſtatem heroicis verſibus concludens*. Aldina an. 1502. 4. cum Sedulio, Aratore, Probæ Falconiæ Virgiliocentonibus & Lactantii ac Damaſi poematis quibuſdam, Cypriano de ligno crucis, & incerti Homerocentonibus. Lipſiæ 1505. fol. *Catalogus Bibl. Francof. ad Viadr.* Pariſ. 1506. 4. *Bibl. Manarſiana*. p.335. Sine temporis nota, adjuncto *Hermanni Buſchii* in Juvencum Epigrammate. 4. Hanc Lipſiæ 1511. per Melch. Lotterum prodiiſſe affirmavit mihi Joh. Mollerus V. C. Rector Flensburgenſis Athenæi digniſſimus. Rothomagi 1509. 4. cum notis Badii Aſcenſii. Viennæ 1519. 4. *Catalogus Bodlej.* Mediolani 1569. 8. quæ editio eſt in Bibliotheca Barberina. Juvencus, Sedulius, Arator & Venantii hymni quatuor ex recognitione *Theod. Pulmanni*, præmiſſa Reinhardi Hadamarii præfatione cum variis lectionibus, Baſil. ſine anni nota in 8. Repetita hæc editio Calari apud Vincentium Sembenium 1573. 8. teſte Nic. Antonio. Baſil. 1541. 8. inter Poeſeos Chriſtianæ opuſcula aliquot, & (*a*) Ælii Nebriſſenſis in Sedulium atque Badii in Juvencum. Baſil. 1562. 4. in Poetis Chriſtianis *G. Fabricii*, cum notis. Ibidem 1537. 8. cum Aratore, & Enchiridio Prudentii. Baſileæ 1545. 8. cum Sedulio, & Aratore, collata cum codice Rottendorphii & aliis MSS. Pariſ. 1545. 12. apud Joh. Berbæum & Claudium Garamontium. Lugduni ap. Joh. Tornæſium & Gvil. Gazeium 1553. 12. Juvenci, Cœlii Sedulii & Aratoris ſacra Poeſis ſumma cura & di-

(a) Pag. 293. edit. noviſſ. Koenigius notis ad Juvenci III. 341. *Quod ad nothum Juvenci verſum attinet, non miror hunc ipſum exſtare tum in G. Fabricii Poetis Chriſtianis, tum in Bibliotheca Patrum Pariſienſi. Nam utraque editio expreſſa videtur ab illa Antonii Nebriſſenſis, quæ prima cum enarrationibus ſuis dedit Juvencum, & è margine in textum recepit* τὸν νόθον μέρος.

& diligentia (ut habet titulus) collata. Repetita editio ibid. 1566. forma minore. Lugduni apud Joh. Tornæſium, Typogr. Reg. eorundem triumvirorum Poeſis ſacra collata cum variis editionibus præſertim G. Fabricii, tum cum MS. codice 1588. in 12. Reinhardi Lorichii Hadamarii editio Colon. apud Eucharium Cervicornum 1537. 8. cum Sedulio. In choro Poetarum latinorum Lugd. 1616. 4. In latinorum Poetarum corpore Tom. 2. pag. 675. Genevæ 1611. 4. Lugdun. 1603. 4. Genevæ 1627. & 1640. 4. Lond. 1713. fol. In Bibliothecis Patrum Pariſ. 1575. Tom. 8. 1589. Tom. 8. 1654. Tom. 8. 1624. 1654. & in Appendice Colon. 1618. T. 4. Lugd. 1677. Tom. 4. Denique cum obſervationibus *Georgii Matthiæ Kœnigii* qui Altdorfii 1683. 1684. ſcholis publicis illum Poetam fuit interpretatus, tum Magni Danielis Omeiſii, & cui hic moriens curam edendi Juvenci commiſit, Clariſſ. Viri M. Erhardi Reuſchii, Chriſtianique Schoetgenii Altdorf. 1710. 8. Sane cum ex Omeiſii Epiſtola ad Rev. Abbatem Jo. Fabricium quæ typis exſcripta eſt, intellexiſſem illum propemodum abſolutos tum habuiſſe ſuos ad Poetam illum commentarios, quem cum variis editionibus & codicibus commiſiſſet, & Koenigianis inſuper obſervationibus illuſtrare vellet, non modo libenter ceſſi, qui & ipſe Juvencum edere paraveram, ſed & Collationes Codicis Helmſtadienſis quas à laudato *Rev.* Abbate, & Cantabrigienſis quas ab eruditiſſimo Viro Erico Benzelio acceperam, libenter cum eo communicavi.

II. *Cœlii Sedulii* Scoti Presbyteri Poema ſuaviſſimum epicum, *de mirabilibus divinis* ſive *operis Paſchalis* libri *(a)* IV. heroicis deſcripti verſibus (non hæreticis ut in antiquis codicibus decreti Gratiani lectum ignorantiæ multorum impoſuit, in quolibet carmine hæreſim *(b)* cum Hadriano VI. Pontifice velut anguem in herba ſuſpicantium) præmiſſa Epiſtola ad Macedonium Abbatem à Turcio Rufo Aſterio qui A. C. 494 Conſul fuit, poſt Sedulii *(c)* mortem addita. *Ejuſdem Veteris & Novi Teſtamenti collatio*, verſibus elegis, ita ut in unoquoque diſticho ſit exa-

(a) In quibuſdam Codicibus diſtinguitur in libros quinque. Etiam in proſaica editione hujus operis, quam poſt metricam Macedonio Presb. rogante idem Sedulius adornavit, & è Mſs. Pithœano primus edidit Franciſcus Juretus.

(b) Vide Bælii Lex in Sedulio, & Jeremiæ Taylori collectionem tractatuum polemicorum Anglica lingua editorum p. 1003.

(c) Alius igitur iſte Sedulius fuit haud dubie à Sedulio Scoto ſæculi VIII. Poeta & in Achaja ſcripſit ſub Theodoſio juniore, ac Valentiniano. Vide Mabillonii Analecta T. 1. p. 363. ſeq. ubi D. Liberii, & Beliſarii Acroſtichis in Sedulium, addenda teſtimoniis de Sedulio, quæ Cellarius præclaræ ſuæ editioni præfixit.

exanaualepſis, ſive ut Hexametri initium pentametrum finiat. *Et Hymnus Acroſtichis Alphabeticus, totam vitam Chriſti continens,* qui incipit: *A Solis ortus cardine*. Ejuſdem Sedulii nomine *verſus nuncupatorios ad Theodoſium* Juniorem Imp. edidit idem Fabricius in notis pag. 25. Sed quos ipſe Sedulii eſſe negat; ſunt enim illi ipſi, quos Proba Falconia Centoni ſuo præfixit. Hunc Sedulium, ut id in tranſcurſu notem, *rutili* elogio videtur mactare Theodolfus Aurelianenſis lib. IV. Carminum p. 202.

Sedulius rutilus, Paulinus, Arator Avitus,
Et Fortunatus, tuque Juvence tonans.
Diverſoque potens prudenter ponere plura
Metro, ò Prudenti, noſter ut ipſe parens.

Non mirum itaque *rutili* nomen, quod pro proprio alicujus Poetæ perperam habent viri docti, inter Poetas Chriſtianos, ubi ceteri à Theodulhpo celebrati memorantur, non occurrere apud Venantium Fortunatum libro de vita Martini ſecundo. Prodiit Sedulius ab eo tempore ſæpius tum alibi, tum admodum eleganter inter Poetas Chriſtianos in appendice Bibliothecæ Patrum per Margarinum de la Bigne, Pariſ. 1634. fol. Noviſſime Sedulii carmen paſchale hymnoſque ad MSS. Codices recenſuit brevibusque, at eruditis notis & indicibus inſtruxit Chriſtophorus Cellarius Halæ Magdeburgicæ 1704. 8. * *Sedulius* MStus exſtat Norimbergæ apud Nobiliſſ. Virum Gotfridum Thomaſium. De illo Poeta præter Labbeum, qui multa erudite de eo notavit Tom. 2. de ſcript. Eccleſ. p. 324. 339. & Juſtum Fontanini lib. 2. de Horta Colonia cap. 3. ubi de Sedulii carmine Paſchali inter Apocrypha relato in decreto Gelaſii, nec non Bælium in Dictionario hiſtorico, conſulendus Tillemontius ſub extremum Tomi XII. Memoriarum ſ. commentariorum hiſtoriæ Eccleſiaſticæ. Jo. Sopranii Commentarios in Sedulium Poetam memorat Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. Hiſpan. p. 599. Prodiit Sedulius ex Nicolai Chappuſoti recenſione Pariſiis in 4. ſine anni nota, ex officina Aſcenſiana. Apud Aldum cum Juvenco, Aratore & aliis 1502. 4. Ex Reinardi Lorichii Hadamarii editione Colon. apud Eucharium Cervicornum 1537. 8. cum Juvenco. Ex recognitione Theod. Pulmanni, Baſileæ 1528. 1534. & 1537. 8. atque Calari 1573. 8. cum Juvenco, Aratore, & Venantii hymnis duobus per G. Caſſandrum integritati reſtitutis. Baſileæ 1541. 8. cum Ælii Antonii Nebriſſenſis enarrationibus, & Juvenco per Badium illuſtrato. Baſileæ 1548. 8. cum Juvenco & Aratore. Cum Juvenco & Aratore Lugd. 1553. 1566. 1588. 12. quam poſtremam editionem habeo Nic. Heinſii manu collatam cum MSS.

Occurrit etiam Sedulius in Bibliothecis Patrum & in corpore Poetarum Latinorum ſæpius edito &c. De noviſſima Cellariana editione vide Acta Erud. 1704. pag. 108.

12. *Aratoris* Subdiaconi *Hiſtoriæ Apoſtolicæ* ſive de vita S. Pauli *libri II.* Carmine Epico, præmiſſis duobus brevibus elegiis, una ad Florianum Abbatem, altera ad Vigilium Pontificem: Hoc ejus Poema ex Actis Apoſtolorum expreſſum publico applauſu A. CHRISTI 544 recitatum eſſe ex veteri codice narrat Labbeus T. 1. Bibl. novæ MSS pag. 668. In eo emendando præter alios Theodorus Pulmannus deſudavit, qui cum Sedulio, Juvenco & quatuor Fortunati hymnis Aratorem edidit Baſileæ in 8. apud Oporinum. *Elegiam ad Parthenium* primus ab eo tempore vulgavit Sirmondus notis ad Ennodium Ticinenſem. Spero & ipſe novam me daturum editionem hujus Poetæ caſtigatam ad veteres ἐκδόσεις, & ad Codicem Cantabrigienſem, quem contulit doctiſſimus Ericus Benzelius, Præfectus digniſſimus Bibliothecæ Upſalienſis.* *Arator* ſæpius cum Sedulio & Juvenco editus prodiit etiam Mediolani 1469. 8. (quæ editio eſt in Bibl. Barberina) & Lipſiæ 1515 4. & cum commentariis Arrii Mendoſæ, Salmanticæ 1516. Habeo quoq; excuſum ex antiqua editione in 4. ſine anni nota & loci, in cujus calce legitur: *explicit liber ſecundus Aratoris ſubdiaconi de inſignibus Apoſtolorum actibus.*

Cernis ut, o lector, ſua carmina finit Arator,
Littera ſtat ſuavis typicis intexta figuris.

Alius Arator presbyter, Martyr Alex. de quo Martyrologia 21. April.

13. *Tironis Proſperi* Aquitanici (*a*) Epiſcopi Regiolepidi, *Sacrorum Epigrammatum ſuper Auguſtini Sententias liber primus*, Epigrammata ſ. minuta poematia CXII. complexus, quorum duobus poſtremis Proſper orat DEUM.

14. Ejuſdem *de libro arbitrio contra ingratos aut Pelagianos liber primus;* Poema Epicum vivente adhuc Auguſtino ſcriptum, ut ad Mercatorem obſervat Jo. Garnerius.

15. *Verſus quidam Anacreontici ex adhortatione Proſperi ad conjugem*, quos etiam affert Lilius Gyraldus dialogo quinto Hiſtoriæ Poetarum, & Georgius Caſſander inter hymnos Eccleſiaſticos. Porro Paulini & Proſperi poemata à ſe recenſita edidit Pulmannus Antvverp. 1560. 12. His vulgo accenſetur carmen Heroicum

(a) Epiſcopatum Proſperi in dubium vocat Philippus Labbeus, & alii. Merito. Vide Sirmondum ad Sidonium p. 94.

cum de providentia divina à G. Fabricio omiſſum, quod non Proſperum,ſed Scriptorem Pelagianum habet auctorem.

16. *Venantii Honorii Clementiani Fortunati* Poematum Sacrorum libri IV. *de partu Virginis* liber 1. *De Chriſti Beneficiis* liber 2. *de vita hominum* lib. 3. *de certaminibus & miraculis Piorum* liber 4. Hæc mutila & lacinioſa Fortunati editio in corpore poetarum etiam repetita eſt. Aſt integros Poematum libros XI. cum præmiſſa ad Gregor. Turonenſem Epiſtola dedicatoria primus edidit Chriſtoph. Brovverus Moguntiæ A. 1603. 4. & emendatius A. 1616. cum poematis ſacris *Rabani Mauri*. Brovveri editio recuſa eſt Tomo X. Bibl. Patrum, Lugduni vulgatæ. Lacunam lib. 10. carm. 25. v. 26. ex Frontonis Ducæi ad Concilia notis Tom. 3. pag. 1672. edit. Binianæ ſupplendam monet Daumius præfat. ad Hieronymi Theologi Græci Philoponiam, ubi & novæ editionis à Labbeo promiſſæ meminit. Expoſitionem Venantii in ſymbolum *Quicunque* (hoc eſt, quod Athanaſio tribuitur) editurum in ſe recepit Antonius Muratorius T. 1. anecdoton Bibl. Ambroſianæ p. 15. * Venantium Fortunatum edere promiſit etiam Joſephus Caſtalio,

17. Ejuſdem Venantii Fortunati *De vita Martini libri IV.* carmine Heroico ſcripti una cum Severi Sulpicii libro ejuſdem argumenti lucem adſpexere Pariſ. 1511. 4. *Carmen de Reſurrectione*, quod inter poemata Fortunati lib. 3. carmen nonum eſt, Lactantio perperam etiam in Ms. quod memorat Lambecius lib. 2. Bibl. Vindob. p. 790. olim adſcriptum, & inter ejus opera ſæpius editum notis illuſtravit, & ſeorſim vulgavit Auguſtus Buchnerus, Witteberg. 1627. 8.

18. *Drepanii Flori Pſalmi XXII. XXVI. XXVII. & carmen trium puerorum verſibus expreſſum, aliaque carmina quinque*. Hæc una cum *Moduini*, *& Jonæ Aurelianenſis* reliquiis recudi curavit notaſque addidit Andreas Rivinus, Lipſ. 1653. 8. * *Drepanius Florus* ad Moduinum Auguſtodunenſem Epiſcopum ſcripſit ſeculo IX. adeoque diu poſt Sidonium Apollinarem, (ne Drepanium VIII. Epiſt. 11. à Sidonio memoratum cum hoc Drepanio confundamus.) Vide Policarpum Leyſerum de poetis medii ævi p. 243. ſeq.

19. *Pontii Meropii Paulini Nolani* Epiſcopi *carmen de Jo. Baptiſta, & Epiſtolæ tres ad Auſonium*. Ejuſdem *ad Deum omnipotentem precatio & carmen pro ſalute Auguſtorum* infra à G. Fabricio exhibetur p. 769. & p. 817. *De Celſi Filii obitu panegyricus*, *Epiſtola ad Cytherium*, *& propemticon ad Nicetam* Epiſcopum Dacorum. *Fragmenta Natalium VIII. & IX. & Pſalmi I. II. & CXXXVI.*

CXXXVI. *verſibus redditi*. Hæc una cum aliis quibuſdam Paulini poematis ante paucos annos integriora, emendata, notiſque illuſtrata prodierunt in luculenta operum Nolani Epiſcopi editione, quam Pariſiis adornavit Jo. Baptiſta Le Brun 1685. 4.

20. *Amœni Enchiridion* ſive tetraſticha in præcipua quæque capita *Veteris & Novi Teſtamenti*. Quod ſupra Prudentii eſſe obſervavimus. Prodiit etiam cum *Iſonis* Magiſtri gloſſis (in Weitzii Prudentio itidem obviis) in manuali Biblico, ſive Enchiridio S. Scripturæ an. 1610. 8.

21. *Ruſtici Helpidii Triſticha de hiſtoriis quibuſdam utriuſque teſtamenti, & carmen de Chriſti Jeſu beneficiis*, poſtea Andreæ Rivini notis illuſtrata cum Lactantii, Merobaudis, & aliorum carminibus prodiere Lipſiæ 1652. 8. Laudat Barthius III. 16. Adverſar. & Labbeus p. 64. Bibl. nov. Mſ. emendatiorem illorum promiſit editionem, additurus Walafridi Strabi Abbatis Augienſis verſus ad picturas N. T. & Anonymi compendium doctrinæ Evangelicæ. * Strabi verſus ad Picturas N. T. quos editurum ſe recepit Labbeus, neſcio fuerintne diverſi ab iis qui in imagines Mariæ, & Apoſtolorum leguntur Tom. 15. *Bibl.* PP. Lugd. p. 233, ſeq.

22. *L. Cœlii Lactantii Firmiani carmen, quo de beneficiis ſuis Chriſtus loquitur*. Eſt idem carmen, quod Lactantii editionibus vulgo ſubjectum inſcribitur *de Domini paſſione*, & forte rectius *Cœlio Firmiano Sympoſio* tributum eſt à viris quibuſdam eruditis. Lactantii non eſſe inde colligit Caveus, quod adorationis crucis in eo mentio. In G. Fabricii editione quidem nullam reperies, quia ille verſum:

Flecte genu, lignumque crucis venerabile adora
Flebilis.

Ita interpolavit:

Flecte genu innocuo terramque cruore madentem
Ore petens humili.

Verum in eum vehementer invehitur Gretſerus T. 1. de cruce p. 326. Sane præſtitiſſet G. Fabricium virum alioqui de univerſa, ſacra præſertim antiquitate non male meritum, paſſim tum hic tum alibi non ita fuiſſe in alienis operibus, quæ edebat ingenioſum.

23. *Victorini Epiſcopi Pictavienſis de Jeſu Chriſto, Deo & homine carmen*. Hoc Victorino Afro forte rectius tribuitur, quam Pictavienſi, vel Petavionenſi. Inter Victorinorum reliquias iterum edidit, notiſque illuſtravit A. Rivinus Gothæ 1652. 8. ubi etiam Victorini *hymnos tres de homouſio recipiendo* invenies, quos inter-

interpretem benignum in nonnullis requirere ait Jo. Launojus diſſ. de Victorinis p. 56.

24. *Merobaudis Hiſpani* Scholaſtici *carmen de Chriſto & auctoris incerti de laudibus Domini*, quod Lactantii eſſe ſuſpicatur Rivinus, jam diximus ab eodem Rivino cum Ruſtico Helpidio iterum editum & illuſtratum eſſe. Vide de Merobaude Sirmondi notas ad Sidonium pag. 235. ſeq. * De Merobaude ſive Marbodo, Redonenſi poſtea Epiſcopo, vide & Jacobi Hommey ſupplementum Patrum pag. 546. Equidem ſi Ulgerium Andegavenſem Epiſcopum in Epitaphio Marbodi audimus,

Ceſſit ei Cicero, ceſſit Maro junctus Homero:
Ut dicam breviter, vicit eos pariter.

Noviſſime Antonius Beaugendre, presbyter & Monachus Ord. S. Benedicti è Congregat. S. Mauri, Pariſiis 1708. fol. ad calcem operum Hildeberti Cenomanenſis, Marbodi opuſcula junctim edidit longe plura & emendatiora quam lucem viderant Redonis 1524. juſſu Yvonis Redonenſis Epiſcopi. In hac nova editione continentur, *proſa* quidem (1) Epiſtolæ VI. pag. 1387. (2) Vita S. Licinii, Epiſcopi Andegavenſis, pag. 1418. (3) Vita S. Roberti, Abbatis Caſæ Dei p. 1433. (4) Vita S. Magnobodi, Confeſſoris p. 1463. Epiſcopi Andegavenſis, p. 1490. (5) *Carmine* Liber de gemmis p. 1681-1686. (1) Hiſtoria Theophili pœnitentis p. 1507. edita pridem a Jo. Bollando in Actis Sanctor. 1. Februar. incipit:

Quidam magnorum vicedominus erat meritorum
Theophilus nomen, tenuit quoque nominis omen.

(2) De ſeptem fratribus Machabæis, p. 1517. carmen editum pridem A. 1524. inter Marbodi opera. Incipit: *Antiquæ legis jus ſolvens juſſio Regis.* (3) De S. Laurentio pag. 1519. ex MS. Regio. Incipit: *A Decio tentus gladioque furente peremtus*. In quibuſdam MSS. hoc carmen Hildeberto Cenomanenſi tribuitur. (4) Paſſio S. Victoris p. 1527. è MSS. Regio & Turonenſi. Incipit: *Cum ſtudeat Dæmon ſanctis inferre polemon.* (a) (5) Paſſio S. Mauritii & Sociorum ejus ſive Legionis Thebææ p. 1536. memorata à Sigeberto & A. 1524. pridem cum aliis Marbodi edita. Incipit: *Dum cobibere parat Gallos quos conglomerarat*. (6) Vita S. Thaiſidis p. 1541. è duobus MSS. Incipit: *Vitam cujuſdam mulieris carmine dicam*. (7) Paſſio SS. Martyrum Felicis & Adaucti p. 1543. Incipit:

Felix fide, felix actu, Felix quidam nomine
Romæ natus & nutritus & Sacerdos ordine.

Q (8) De

(a) Πόλεμον, bellum.

(8) De Vita B. Mauritii, Epiſcopi & Confeſſoris libri duo pag. 1546. Prior incipit: *Quod de Maurilio tentat mea dicere Clio*. (9) Varia carmina & hymni, p. 1555-1582. in quibus aliqua minime contemnenda. (10) Liber Ruth pag. 1582. *Indicis unius ſub tempore geſta canemus* &c. pag. 1582. (11) De raptu Dinæ Geneſ. XXXIV. p. 1585. *Diſcite clauſtra pati qui parcitis integritati*. (12) Liber de ornamentis verborum, p. 1587. *Verſificaturo quædam tibi tradere curo*. (13) Liber decem capitulorum pag. 1595. (1) de apto genere ſcribendi *quæ juvenis ſcripſi, ſenior dum plura retracto pœnitet*. (2) de tempore & ævo, *poſt decies ſextum currit mihi ſeptimus annum*. (3) de metrice, (4) de matrona, (5) de ſenectute, (6) de fato & geneſi, (7) de voluptate, (8) de vera amicitia, (9) de bono mortis, (10) de reſurrectione corporum (14) Carmina varia ad R. Lincolnienſem Epiſcopum. p. 1615. *Nec mihi verba dari, nec te dare verba decebat*. In his inter alia p. 1621. Epitaphium Anſelmi Laudunenſis, ſed in illo ad Gaulterium pag. 1624. ubi editur: *Tot vivas annis quot minis labitur annis*, puto legendum: *Tot vivas annis quot rivis labitur amnis*. (15) Epithapium Caroli M. & Lanfranci Archi-Epiſc. aliaque carmina varii argumenti pag. 1625-1634. in his poſtremo loco ponuntur *Proverbia Catonis Philoſophi*, quæ hoc loco aſcribam, quo magis pateat per ſimilem fictionem Catoni tribui diſticha de quibus ſupra (16) Liber de gemmis de quo infra

PROVERBIA CATONIS PHILOSOSHI.

Utilibus monitis prudens accomodet aures.
Non læta extollant animum, non triſtia frangant.
Diſpar vivendi ratio eſt, mors omnibus una.
Grande aliquid caveas timido committere cordi.
Numquam ſanantur deformis vulnera famæ.
Naufragium rerum eſt mulier malefida marito.
Tu ſi animo regeris, Rex es, ſi corpore, ſervus.
Proximus eſto bonis, ſi non potes optimus eſſe.
Nullus tam parcus, quam prodigus ex alieno.
Audit quod non vult, qui pergit dicere quod vult.
Non placet ille mihi, quiſquis placeat ſibi multum.
Juri ſervitium defer, ſi liber haberis.
Vel bona contemni docet uſus, vel mala ferri.
Ex igne ut fumus, ſic fama ex crimine ſurgit.
Irridens miſerum, dubium ſciat omne futurum.
Quanto major eris, tanto moderatior eſto.
Alta cadunt odiis, parva extolluntur amore.

Cri-

Criminis indultu ſecura audacia creſcit.
Quemlibet ignavum facit indignatio fortem.
Divitiæ trepidant, paupertas libera res eſt.
Tunc homo culpandus, quando eſt in crimine caſus.
Fac quod te par ſit, non alter quod mereatur.
Diſſimilis cunctis vox, vultus, vita, voluntas.
Ipſum (*a*) te cruciat, te vindicat invidus ipſe.
Semper pauperies quæſtum prædivitis auget.
Magno conficitur diſcrimine res memoranda.
Terra hominis patria eſt, qua naſcimur & tumulamur.
Aſpera perpeſſu fiunt jocunda relatu.
Acrius appetimus nova quæ jam (*b*) parte tenemus.
Labitur ex animo benefactum, injuria durat.
Tolle mali teſtes, levius mala noſtra feremus.
Vir conſtans quicquid cœpit, complere laborat.
Sæpe dolor ſiccat lacrymas, & gaudia fundunt.
Injuſtus qui ſola putat proba quæ facit ipſe.
Triſtibus afficiar gravius, ſi læta recordor.
Omne manufactum conſumit longa vetuſtas.
Quid cautus caveas aliena exempla docebunt.
Haud ullum tempus vanitas ſimulata manebit.
Condit fercla fames plenis inſuavia cuncta.
Doctrina eſt fructus dulcis radicis amara.

25. *Damaſi Epiſcopi Romani elogia XI.* qualia ſupra à nobis in corpore omnium Poetarum recenſita ſunt. Plura ejus poemata cum notis dedit Andreas Rivinus Lipſiæ 1652. 8. Sed & hujus diligentiam longe vicit Martius Mileſius Sarazanius, qui Damaſi carmina collegit & in ea aliaque Damaſi opuſcula obſervationes concinnavit, editorem natus Federicum Ubaldinum, qui è Barberina Bibl. edidit Romæ 1638. 4. recuſa Pariſ. 1672. 8. & Tomo 27. Bibliothecæ Patrum Lugd. * Epiſtola neſcio cujus Euſebii de tranſitu B. Hieronymi inſcribitur *ad Damaſum Portuenſem* notante Montfaucono p. 75. Diarii Ital.

26. *Claudiani Mamerti* Presb. Viennenſis *contra Poetas vanos carmen* ad Collegam ſive Colleam (alii ad Jovium) etiam in quibusdam Poetæ Ethnici hujus nominis editionibus legitur, uti ſuo loco à nobis eſt obſervatum. Mamerti autem eſſe non dubitat Barthius p. 458. ad libros Claudiani Mamerti de ſtatu animæ, ubi etiam monet ejuſdem autoris hymnum merito exiſtimari, qui incipit: *Pange lingua glorioſi*: de quo confer Sirmondum ad lib. IV. Sidonii ep. 3.

(a) *f.* ſe.
(b) *f.* quam quæ parta.

27. *Columbani Hiberni Epiſtola ad Hunaldum diſcipulum*, qua avaritiam deteſtatur. Hanc Chriſtianus Daumius cum aliis Columbani poematis notiſque ſuis ſubjecit diſtichis Moralibus Catonis, de quibus paulo ante dictum fuit. * Eam pariter Sirmondus edidit cum Eugenio Toletano Pariſ. 1619. 8. recuſam T. 2. Opp. Sirmondi p. 908.

28. *Auctoris incerti de Bebiani Baptiſmo & Uxoris Apræ obitu* carmen, in bibliothecis Patrum poſtea iterum editum, in noviſſima Lugdunenſi quidem T. 27. p. 526.

29. *Hymni Eccleſiaſtici* variorum autorum veterum *Hilarii*, *Ambroſii*, *Auguſtini*, *Gregorii M. Theodulfi*, *Fulberti*, aliorumque, qui poſtea aucti longe majori numero editi ſunt, Francof. 1578. ab Elia Ehingero. Inprimis Georgii Caſſandri laudatiſſima opera eſt, quam ante Ehingerum & Fabricium in digerendis & illuſtrandis veterum Chriſtianorum hymnis poſuit A. 1556. præmiſſo *Bedæ* libro de metris, cujus hymnos diligenter collectos exhibet, uti *Ambroſii* quoque *pro pluvia & ſerenitate*, atque alios quos nihil attinet prolixe recenſere. Recuſi ſunt hymni Eccleſiaſtici à Caſſandro digeſti inter ejus opera poſt pag. 147. Pariſ. 1606. fol.

30. Præterea G. Fabricius in commentario quem huic ſuæ Poetarum Chriſtianorum collectioni, juxta literarum ſeriem indicis more diſpoſitum ſubjecit, alia quædam carmina vel poematia antiqua edidit quæ hic breviter indicabimus p. 5. occurrit *Epitaphium Alcimi Aviti* p. 10. *Honorii Epiſc. Rom. Epigramma de Apoſtolis* p. 24. ſeq. *Liberii & Beliſarii Acroſticha in Sedulium* p. 68. *Metaphraſis Decalogi ex Petri de Regia aurora* p. 110. *Verſus quidam qui Proſperi Epigrammatis in MS. præfixi erant.*

II. POETÆ CHRISTIANI à G. FABRICIO PRÆTERMISSI hi fere ſunt: *Auſonius*, *Sidonius Apollinaris*, *Licentius & Severus Endelechius*, *Publius Optatianus Porphyrius*, *Boethius*, *Eugenius Toletanus*, *Modoinus*, *& Jonas Aurelianenſis*, de quibus jam diximus: His adde:

1. *Commodiani* Afri librum adverſus Paganos, ſive Inſtructiones LXXX. Acroſtichidibus carmine politico, quo numerus Hexametri ſervatur, neglecta ſyllabarum quantitate. Floruit hic ſcriptor, ſi Gennadium c. 15. de S. E. audimus, poſt Lactantium cui ſententiæ ſuffragatur etiam Rigaltius, qui Sylveſtri Pontificis mentionem fieri Inſtruct. 33. v. 5. non dubitavit, ita enim illum verſum legit: *Intrate ſtabulis Sylveſtri ad præſepe Paſtoris*. Confer Barthii Adverſar. LIII. 5. Verum H. Dodvvellus V. C. in diſſertatione de Commodiani ætate, quam Annalibus

Velleja-

Vellejanis, Quintilianeis & Statianis Oxon. 1698. 8. ſubjecit; cum ex toto opuſculo obſervaſſet illud ſæculo tertio & flagrantibus adhuc Eccleſiæ perſecutionibus ſcriptum eſſe, præcipue cum auctor ipſe Inſtruct. VI. verſu 6. annos tantum ducentos à CHRISTO numeret: *Et ſi parvulitas ſic ſenſit, cur annis ducentis fuiſtis infantes, numquid & ſemper eritis?* Deinceps verſum ex inſtructione 33. ad veſtigia MSti Codicis contendit legendum eſſe ſic: *Intrate ſtabula ſylveſtres ad præſepia tauri*. Primus Commodianum è Jac. Sirmondi apographo admodum mendoſo edidit Nic. Rigaltius Tulli Leucorum apud S. Belgrand & J. Laurentium typographos Regios 1650. 4. additis notis eruditis. Deinde ſubjectus eſt ad calcem Cypriani, Minucii, Arnobii & Julii Firmici, qui ejuſdem Rigaltii & Phil. Priorii cura illuſtrati prodierunt Pariſ. 1666. fol. Deinde omiſſis Rigaltii notis T. 27. Bibliothecæ Patrum Lugd. Denique cum Rigaltii animadverſionibus, Dodvvellique diſſertatione & præfatione D. Henrici Leonhardi Schurtzfleiſchii recuſus eſt Vvitteb. 1705. 4. Dignus eſt pius hic & zelo CHRISTI plenus ſcriptor, qui etiam poſt Rigaltii præclaram operam diligenter à viro quodam docto excutiatur atque illuſtretur. * Græcum ejuſmodi carmen Hexametrum incerti ſcriptoris, perinde ut *Commodianus* numeros Hexametri neglecta ſyllabarum quantitate ſervans, edidit è Pſalterio MS. Murbacenſi Clariſſ. Montfauconus p. 220. Palæographiæ græcæ. *Commodianum* recte antiquiorem eſſe docet H. Dodvvellus. Supplementum notarum in illum ſcriptorem ex Ez. Spanheimii Bibl. cum Nobilis. Viri D. *Henrici Leonhardi Schurtzfleiſchii* gloſſario & indice ſeparatim excuſum eſt Vviteb. 1709. 4. Poſteriori ſuæ Minutii Felicis editioni Commodianum quoque novis ſuis & Rigaltii notis illuſtratum ſubjunxit vir Clariſſ. *Jo. Davies* Cantabrig. 1711. 8.

2. *Andreæ Oratoris* carmen de Maria Virgine ad Ruſticianum apud Barthium lib. 56. c. 16. Adverſar.

3. *Benedicti Paullini Petrocorii* (*a*) de vita B. Martini libros ſex. carmen ad nepotulum & Epigrammata Baſilicæ Martini apud Turones inſcriptum, quæ cum Franciſci Jureti, Caſp. Barthii, Joh. Frid. Gronovii & ſuis notis recenſuit Chriſtianus Daumius, addito etiam *Paullini Pelæi* Auſonii Nepotis Euchariſtico & Tertulliani carmine de Jona & Ninive, Lipſ. 1681. 8.

4. *Orientii* (*b*) Epiſc. Eliberitani, Venantio Fortunato

(a) *Paulinus Petricoria* dicitur in MS. S. Germani de Pratis, teſte Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 63. De illo vide Acta Erud. A. 1682. p. 128.

(b) De hoc Orientio præ ceteris conſules Nic. Antonium in Bibl. veteri Hiſpana, & eruditam H. L. Schurtzfleiſchii præfationem.

(a) in limine libror. de Martino laudati *Commonitorium fidelium*, carmine elegiaco, cujus librum I. è membranis Aquicinctinis edidit notiſque illuſtravit Martinus (b) Delrio S. I. Antvverp. 1600. 12. deinde Ramireſius de Prado edi curavit Salmanticæ 1614. 4. Sæpius deinde Delrionis editio recuſa in Patrum Bibliothecis. Andreas quoque Rivinus recenſuit Lipſiæ & cum notis ſuis vulgavit Anno 1651. 8. Denique Edmundus Martene in nova collectione veterum monumentorum Rothomag. 1700. 4. alterum Orientii librum eouſque ineditum adjunxit è pervetuſto Codice Eccleſiæ S. Martini Turonenſis ab annis circiter 800. exarato, una cum aliis ejuſd. Orientii verſibus Heroicis *de Nativitate Domini*, *de Trinitate*, *de Nominibus Domini*, & quos è XXIV. illius precationibus & *hymnis* jambico verſu ſcriptis ſolos *duos* reperit. Marteneanam editionem de integro recenſuit, variiſque locis caſtigavit, & virorum doctorum animadverſiones & copioſa prolegomena adjunxit quem paulo ante laudabam Nobiliſſimus D. Henricus Leonhardus Schurtzfleiſchius, Witebergæ 1706. 4. * In Orientium caſtigationes & animadverſiones *Jo. Commirii* S. I. occurrunt in memoriis literariis Trivultinis A. 1701. p. 112. ſequ. & parte 2. p. 332. ſeq. *Johannis* vero *Georgii Eccarti* in Monatlichen Uvſug ave Beuchern. A. 1701. menſe Octobri pag. 27. ſeq. Alius Orientius, regali intimus aulæ, cujus Epitaphium apud Venantium Fortunatum lib. 3. carm. 24. Tom. X. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 550.

5. *Magni Felicis Ennodii* Ticinenſis Poematum & Epigrammatum libros duos cum reliquis ejus ſcriptis à Jac. Sirmondo recenſitos & notis illuſtratos Pariſ. 1611. 8. & recuſos in Sirmondi Opp. tom. 1.

6. *Fl. Creſconii Corippi* Africani fragmentum panegyrici in laudem Juſtini Aug. minoris, panegyricum in laudem Anaſtaſii quæſtoris & magiſtri, & de laudibus Juſtini minoris libros IV, cum Conradi & Nic. Rittershuſiorum, Michaeliſque Ruizii Aſſagrii notis Altorff. 1664. 4. Pleraque Corippi illuſtrat Barthius in Adverſariis. * *Joannidem* Corippi in Italiæ Caſinenſi monaſterio ſuperſtitem memorat Cuſpinianus, Cæſaribus. *Corippum de bellis Libycis* Leo Marſicanus III. 62. p. 339. Corippus ipſe præfat. libror. ad Anaſtaſ.

Quid Libycas gentes & Syrtica prælia dicam
Jam libris completa meis ---- ----

Libri

(a) *Paucaque perſtrinxit florente Orientius ore.*

(b) Labbeus. Bibl. MSS. p. 63. memorat Orientium editum illuſtratumque ab Antonio Delrio Salmanticæ 1599.

Digitized by Google

Libri IV. Corippi de Juſtino Minore ex recenſione & cum notis Tho. Demſteri viderunt lucem Pariſ. 1610. 8. Loca quædam emendat & Jo. Meurſius in Critico Arnobiano p. 149. Cum Mich. Ruizii notis prodiit Corripus Antvverp. 1581. 8. Male Joannem Ruizium vocat Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. Hiſpan. pag. 592;

7. *Martini* (*a*) *Dumienſis* Abbatis ſive qui idem eſt *Martini Braccarenſis* verſus à Sirmondo editos cum Eugenio (*b*) Toletano pag. 57. Pariſ. 1619. 8. * *Martini* Braccarenſis verſus recuſi inter Sirmondi opera Tom. 2. pag. 907. Eugenii verſiculi de inventoribus literarum occurrunt ibid. pag. 887.

8. *Marci Caſſinenſis* Monachi vitam Benedicti, Elegiaco carmine, in ſermone Aimoini Floriacenſis de S. Benedicto, Bibl. Floriacenſ. part. I. p. 281.

9. *Aldhelmi librum* de laude Virginitatis, verſibus Hexametris ſcriptum, quem ex MS. Oxonienſi emendat Jo. Frid. Gronovius cap. 15. & 20. obſervat. Eccleſiaſt. qui cap. 4. & 8. etiam nonnulla ex ingenio reſtituere conatus eſt in Aldhelmi libro ejuſd. argumenti proſa ſcripto, quem ante paucos annos ex MS. Lambethano & Sariſburienſi recenſuit Henr. Vvarthonus vita longiore digniſſimus & ad miraculum doctus juvenis, una cum quibuſdam Bedæ opuſculis & Egberti Eboracenſis Dialogo Lond. 1693. 4. Ejuſd. Aldhelmi Monoſtica, *Alcuino* vel *Columbano* ab aliis adſcripta cum ænigmatum (*c*) verſibus mille notis illuſtrata edidit Martinus Antonius Delrio Mogunt. 1601. 12.

10. *Theodulfi Aurelianenſis* carminum libros ſex, a Jac. Sirmondo cum aliis ejus ſcriptis editos Pariſ. 1646. 8. quibus adde poemata X. ap. Jo. Mabillonium Tom. I. Analect. p. 376. Hymnos de Natali Domini & ad Sanctos Martyres Sergium & Bacchum &c.

11. Longius eſſet recenſere poemata *Bedæ*, *Alcuini*, *Pauli Vvarnefridi*, *Rabani Mauri*, *Vvalafridi* (d) *Strabi*, *Hildeberti* (e) *Cenomanenſis*, *Fulberti Carnotenſis & Petri Mauritii Venerabilis*,

(a) De hoc Matino vide Mabillonii Acta Benedictin. T. 1. 257.

(b) Hujus Eugenii, ut id obiter notem, ſunt verſiculi de inventoribus litterarum quos allegant Petrus Crinitus lib. XVII. c. 1. de honeſta diſciplina, & Lilius Gyraldus dialogo 1. de Hiſtoria Poetarum; aliique.

(c) Ænigmata illa pluribus verſibus aucta in lucem emittere una cum aliis ejusdem priſci Occidentalium Saxonum Epiſcopi poematis voluit Labbeus, qui & *Tulli* neſcio cujus ænigmata 63. Hexaſticha pleraque omnia memorat p. 63. Bibl. MSS.

(d) *Vvalafridi Strabi* Poemata & in his p. 236. hortulus ejus ſ. deſcriptio herbarum, plantarumque XXV. verſibus Hexametris ad Grimaldum Abbatem S. Galli exſtant Tom. 15. Biblioth. P.P. edit. Lugd.

(e) Paſſionem Agnetis ſub *Hildeberti* nomine vulgatam a Barthio lib. 31. cap. 13. Ad-

bilis. *Theodulſi* (*a*) Eclogam, *Paſchaſii* (*b*) *Radberti* carmen geminum de corpore & ſanguine Domini, quorum poſterius Bedæ fortaſſis rectius tribuitur. *Engelmodi* Sueſſionenſis carmen de laudibus Paſchaſii. *Smaragdi* carmen Epiſtolis & Evangeliis præfixum, *Freculphi* præfationem ad libros Chronicorum & *Angelomi* ad libros Regum, *Agobardi* Epitaphium Caroli M. de tranſlatione SS. Martyrum, Cypriani, Sperati &c. * *Hildeberti* Opera edidit Antonius Beugendre Pariſ. 1708. fol. En tibi conſpectum (*c*) integræ novæ hujus editionis, cui Opera Marbodi Redonenſis, (de quo ſupra) ſubjecta ſunt:

SCRIPTA PROSARIA.

Epiſtolæ centum & viginti, tributæ in tres libros quas inter additæ ſunt veteribus triginta novem recentes. Liber primus morales & aſceticas complectitur pag. 1. liber ſecundus de dogmatibus, diſciplina & ritibus p. 77. liber tertius indifferentes ſeu urbanas p. 196.

Epiſtolæ aliæ recens editæ IX. ſive Appendix ad Epiſtolas, pag. 1.

Sermones centum & quadraginta, 201.

* Vita Sanctæ Radegundis Reginæ, 800.

Vita Sancti Hugonis, Abbatis Cluniacenſis è Bibliotheca Cluniacenſi, & ex Surio, 910.

Tractatus de Querimonia, ſive conflictu carnis & animæ, editus in Supplemento R. P. Homeyii, 943.

* Moralis Philoſophia, ſeu tractatus de Utili & Honeſto, 959.

* Tractatus Theologicus, 1009.

* Brevis Tractatus de Sacramento Altaris, 1103.

* Expoſitio Miſſæ, 1108.

METRICA.

* Libellus de quatuor Virtutibus Vitæ Honeſtæ, 998.

Verſus de Myſterio Miſſæ, (*d*) è Bi-

13. Adverſar. & ab A. Rivino Lipſ. 1637. 12. cum decem homiliis Hildeberti editam *Alexandri Eſſebienſis* eſſe ex Baleo & MS. Jo. Scheferi obſervat Chriſtianus Daumius ad Paulinum Petrocorium. Alia Hildeberti opuſcula memorat & editurum ſe promiſit Labbeus pag. 59. ſeq. Bibl. MSS. Hildeberti Hymnus rhythmicque de Trinitate cum Oratione metrica ad Dominum vulgatus eſt ab Uſſerio de Symbolo p. 36. ſeq. Prodiit & ſeorſim Helmſtadii in 4. & in Hommeyi ſupplemento Patrum.

(a) Theoduli Ecloga, ſive libellus in quo colloqvuntur Ἀλήθεια & Ψεῦδος judice, Φρόνησις, editus eſt à Goldaſto 1618. in manuali ſive Enchiridio Biblico p. 22. ſeq. ſed editus eſt valde deformis & inemendatus ut è MS. Codice obſervat Labbeus, novam ejus editionem pollicitus Bibl. nov. MSS. p. 64.

(b) Radberti carmen ſeparatim edidit Andreas Rivinus Lipſ. 1652.

(c) Aſteriſcus additus oſtendit antea ineditum.

(d) Hoc eſt carmen illud de Miſſæ ritibus, quod cum in MSto Codice reperiſſem ſub falſo nomine *Mauricii* Senonenſis, velut ante ineditum curavi excudendum ad calcem Bibliothecæ meæ antiquariæ, edit. primæ Hamb. 1713. 4. Primus illud vulgaverat Antonius Genardus, Canonicus Leodicenſis cum ritu celebrandi S. Miſſæ Officii juxta morem diœceſis Leodicenſis. Vide Miræum de ſcriptoribus ſæculi XVI. pag. 230.

è BibliothecisPatrum, 1135.
* Alii Verſus de Sacramento Altaris, 1150.
* Ejuſdem de novo Sacrificio, vetus abrogante, 1151.
* Liber alter de ſacra Euchariſtia 1152.
* De Operibus ſex dierum, 1169.
* Phyſiologus, 1173.
* De Ordine Mundi, 1179.
* De Ornatu Mundi, 1187.
* In quatuor Libros Regum, 1191.
* Diverſorum ſacræ Scripturæ locorum moralis applicatio, 1211.
* Verſus de S. Suſanna, 1231.
* De Machabæis, 1235.
* De Sancto Vincentio, 1243.
Paſſio S. Agnetis, edita apud Barthium, 1247.
* De Inventione S. Crucis, 1255.
Vita B. Mariæ Ægyptiacæ apud Bollandum, 1261.
* De Mahumete, è Mſ. Elnonenſi Regio & Claromontano, 1277.
* Mathematicus, 1295.

CARMINA MISCELLANEA

* Libellus, dictus Floridus Aſpectus, 1311.
* Epithapia varia 1320.
* De morte Roberti de Arbriſſel, 1320.
* Petri Pictavienſis Epiſcopi & Martyris, duo, 1320. & 1321.
* Magiſtri Anſelli, 1321.
* Comitis Flandrenſis Balduini, ut putatur HapKini, 1321.
* Cujusdam probi viri, 1321.
* Milonis in carcere jugulati, 1322.
* Cujuſdam divitis Comitiſſæ; Adelæ ſcilicet Bleſenſis, 1322.
* Cujusdam Thomæ, 1322.
* Magiſtri Theobaldi, 1322.
* Cujuſdam nomine Clari, 1323.
* Cujuſdam Magiſtri, 1323.
* Cujuſdam Abbatiſſę, 1323.
Berengarii, è Bibliotheca Patrum Lugdun. & pluribus MSS. 1323.
* Galfridi Comitis, 1324.
Suggeri Abbatis S. Dionyſii, in Editione Mabilloniana Operum S. Bernardi, 1325.
* Gualonis Pariſienſis Epiſcopi, 1325.
* Sancti Brunonis Cartuſiæ Fundatoris, 1326.
* Heliæ Comitis Cenomanenſis, 1326.
* Cujuſdam Simoniaci in excommunicatione defuncti, 1326.
* De paupere ad Præſulatum rapto, 1326.
* De quodam paupere, 1327.

De

pag. 230. edit. à me curatæ. Deinde ſine nomine auctoris ediderat Vvolfgangus Flacius poſt fragmenta Caroli M. & Rabani aliorumque de veteribus Eccleſiæ ritibus Antvverp. 1560. 8. pàg. 112. Sed Hildeberti nomine hunc exſtat in Melchioris Hittorpii Collectione ſcriptorum veterum de Officiis Catholicæ Eccleſiæ p. 523. Colon. 1568. fol. Omitto editiones in Bibliothecis Patrum Pariſienſibus univerſis, nec non in Colonienſi Tom. XI. & Lugdunenſi Tom. XXI. Nonnulla in hoc carmine emendavit V. C. Chriſtoph. Auguſtus Heumannus in Actis Erud. A. 1713. p. 142.

Digitized by Google

* De Nummo, ſeu Satyra adverſus avaros, 1329.
De Partu B. Virginis: *Sol cryſtallus*, &c. in Supplemento Homeyii, 1332.
* Cur Deus homo, 1332.
* Brevia quædam Epigrammata, 1332.
* Ad Odonem, poſtea Urbanum II. 1335.
* Ad Mathildem Anglorum Reginam, 1334.
De Roma: *Par tibi Roma nihil*, in Supplem. Homeyii, 1334
Item de Roma: *Dum ſimulacra mihi*, 1335.
* Brevia quædam Epigrammata, 1335. & ſeq.
Oratio proſodica & devotiſſima ad tres perſonas Sanctiſſimæ Trinitatis, in Supplem. Homeyii, 1337.
* In laudem Spiritus Sancti, Proſa, 1340.
In Natali Domini, Proſa, in Biblioth. Patrum, 1342.
* Verſus de Fide Sanctæ Trinitatis, 1343.
Liber de Exilio ſuo. *Nuper eram locuples*, in Supplem. Homeyii, 1344.
* Epiſtola Elegiaca ad Rogerum Saliſberienſem Epiſcopum, ut ipſum in infortunio non deſerat, ubi & de vera & falſa amicitia, 1346.
* De infidelitate fortunæ, 1349.
De Matrimonio: *Affines conſanguineos*, apud Vvolfangum Lazium, 1349.
Plura brevia & ſacra Epigrammata, 139. & ſeq.
* Quam periculoſa ſit mulierum familiaritas, 1353.
* Quam noxia ſint ſacris hominibus fœmina, avaritia, ambitio, 1353.
* De damnis Eccleſiæ Saliſberienſis per Rogerum Epiſcopum reparatis, 1355.
De ſecreto Papyrii prætextati, 1316.
* Somnium de lamentatione Pictavenſis Eccleſiæ, 1317.
* De Civitate Pictavi, & quodam ejus Præſule, 1358.
* De Civitate Pictavi, & ejus Rege, 1359.
* De Nativitate Domini: *Sol hodie nobis*, 1359.
* De variis actibus animæ, 1361.
* De duodecim Patriarchis, 1361.
* De ſeptem horis canonicis, 1362.
* Plura epigrammata, 1363.
* Ad Romam de deſcenſu ſui, 1365.
* Ad Adelam Comitiſſam Bleſenſem, 1365.
* Ad Angliæ Reginam Mathildem, 1366.
* In laudem Angliæ & ejus Regis Henrici I. 1366.
* De Anglia & ejus Principe, 1367.
* De Mathilde probe Regina Anglorum, 1367.
* Ad Virginem verſu peritiſſimam, 1368.
* De ortu & morte pueri cujusdam monſtroſi, 1368.
* Quædam brevia epigrammata

ta, 1368. * Concluſio Operum metrico-
* Ænigma, 1369. rum Hildeberti, 1370.

Theoduli Ecloga exſtat etiam inter auctores octo Morales, qui Lugd. 1507. fol. atque iterum A. 1520. prodierunt forma quarta majore apud Martinum Boillon, una cum commento, ut habet titulus. Sunt autem hi:

Catonis diſticha.

Theoduli liber ſ. Ecloga, quæ incipit:

Æthiopum terras jam fervida torruit æſtas
In cancro ſolis dum volvitur aureus axis.

Liber Faceti (*a*) cujus initium:

Cum nihil utilius humanæ credo ſaluti
Quam rerum noviſſe modos & moribus uti,
Quod minus exequitur moroſi dogma Catonis
Supplebo pro poſſe meo monitu rationis.

Liber de contemptu mundi, cujus exordium hoc eſt.

Cartula noſtra Tibi mandat dilecte ſalutes,
Pauca videbis ibi, ſed non mea dona refutes.

Tobias Matthæi Vindocinenſis.

Alani parabolæ,

A Phœbo Phœbe lumen capit, à ſapiente
Inſipiens &c.

Fabulæ Æſopi verſibus Elegiacis.

Ut juvet & proſit conatur pagina præſens,
Dulcius arrident ſeria picta jocis.

Floreti liber. (*b*) En primos & ejus libelli verſiculos:

Nomine Floretus liber incipit ad bona cœptus:
Semper erit tutus ejus documenta ſecutus.
Hic liber extractus de pluribus eſt vocitatus
Recte Floretus, quod flos eſt inde receptus.

Clauditur volumen carmine Joh. Sulpitii Verulani de moribus puerorum, præcipue in menſa ſervandis.

12. *Matthæi Vindocinenſis* (de Vendome) medio ſeculo duodeci-

(a) Ex hoc poemate Galateum ſuum effinxit Jo. Caſa. Auctor *Tebaldus* quidam Seculo XII. Nam in veteri Codice in quo verſibus hiſce præfigitur tituli loco *Moralis* (non *liber Faceti* ut in impreſſis) hoc diſtichon ſubjectum exſtat:

Carmine finito ſit laus & gloria Chriſto,
Cui ſi non alii, placeant hæc metra Tebaldi.

Giornale de' letterati d'Italia Tom. 4. p. 181.

(b) Hunc Floretum, nomine Bernhardi habeo ſeparatim vulgatum illuſtratumque commentario ſine nota temporis, & loci in 4. ex veteri editione hoc titulo:

Floretus, in ſe continens ſacra Theologiæ, & Canonum flores, ad gaudia Paradiſi finaliter eos, qui ſe in illis exercitaverint, perducentes.

decimo clari (*a*) Metaphraſin Elegiacam libri Tobiæ Lugd. 1505. 4. per Stephanum Balandum inter auctores octo morales & Argentorati 1510. atque iterum Lugd. 1538. 8. & Baſileæ 1563. 4. per Jo. Heroldum: ac denique curante Jo. Heringio (qui perperam exiſtimavit primum ſe eam ex Codd. MSS. in lucem proferre) Bremæ 1642. 8. de qua plura dixi in prolegomenis ad Græcolatinam libri Tobiæ editionem Lipſ. 1691. 8. *Petri de Riga* qui non diu poſt Vindocinenſem vixit, Auroram ſive Metaphraſin Poeticam plerorumque librorum Biblicorum eodem carminis genere elaboratam & interpolatam ab *Ægidio* Delphenſi (de quo Barthius p. 755. ad Gvil. Britonem) magnaque parte ineditam, niſi quod idem Barthius in Adverſariis, XXXI. 15. &c. Seldenus Syntagmate 2. de Diis Syris, c. 4. Georgius Fabricius p. 68. commentar. ad Poetas Chriſtianos, & alii pauca quædam ex illa produxerunt. Etiam verſus aliquot in iiſdem ad Tobiam prologomenis allati à me ſunt ex MSto Biblioth. Paulinæ Lipſienſis. *Ceponii* (*b*) *Geneſim* ex qua Barthius quædam affert ad Statium T. 1. pag. 227. T. 2. pag. 1225. pluraque teſte Daumio (*c*) inſeruerat libro CIX. Adverſariorum. *Gvidonis Ferrarienſis* margaritam Bibliæ Gyraldo Voſſioque nominatam. *Petri de Roſenheim* memoriale divinorum eloquiorum & rationarium Evangeliſtarum.

13. *Mettelli Tegerenſis*, Monachi Benedictini circa A. C. 1060. clari Odæ Quirinales in laudem S. Quirini Martyris (metris Horatianis) & Ecloge aliæ decem editæ à Caniſio T. 1. Antiq. Lect. in appendice. *Henrici Monachi Altiſſiodorenſis* de vita S. Germani libros IV. *Anſelmi Cantuarienſis* carmen de contemptu mundi: Vitam Brigittæ Scotæ auctore *Chilieno* Monacho, ap. Bollandum die 1. Februarii pag. 141. ſeq. Vitam Theophili pœnitentis, auctore *Marbodo* (*d*) Epiſcopo Redonenſe apud eundem die Februarii 4. p. 486. ſeq. Vitam Petri Cœleſtini Pontificis, auctore *Jacobo* Cardinale *Cajetano* ap. Papebrochium T. 4. Maji die 19. * Poetis Chriſtianis addenda etiam ex Actis Sanctorum complura, ut Hygini in S. Amandum T. 1. Febr. p. 903. Verſiculi

(a) De Matthæo Vindocinenſi videndus Felibienius in hiſtoria Abbatiæ S. Dionyſii, libro V. * Nonnulla Matthæi Vindocinenſis loca illuſtrantur in Reineſii Epiſtolis ad Daumium p. 344.

(b) Hunc Ceponium Epiſcopum Hiſpanum fuiſſe obſervat Reineſius Epiſt. ad Daumium pag. 212. ubi mentio carminis, de fabula Phaetontis, ad Satanam è Cœlo detruſum relati.

(c) Daum. de cauſſis amiſſar. latinæ linguæ radicum p. 77. ſeq.

(d) Marbodei hujus carmina quamplurima una cum aliquot Epiſtolis edita An. 1524. Rhedonis, formis parum elegantibus.

ſeculi *Vvulfaji* ſ. *Vvlfagi* Monachi ad Milonem id. p. 888. Hymnus in S. Verdianam T. I. Febr. pag. 257. Vita S. Anſcharii carmine heroico ſcripta à Guildone Monacho Corbej. p. 247. (quam edidit etiam Lambecius ad calcem lib.I.rerum Hamburg.) Rhythmi antiqui in mortem Caroli, Comitis Flandriæ,Tom.1. Martii p.219. Vita S.Senani T.1. Martii p.761. ſeq. verſibus Latinis politicis leoninis. *Jacobus* presbyter de miraculis Zenonis Veronenſis Tom. 2. April. p. 76. Hymnus S. Caſimiri ad B. Virginem Tom 1. Mart. pag. 357. &c.

14. Poemata (*a*) *Rhoſvvitæ monialis* Gandersheimenſis circa A. C. 980. claræ, quæ poſt editionem raro obviam Conradi Celtis (*b*) Norimberg. 1501. laudabili induſtria recenſuit illuſtravitque D. Henr. Leonhardus Schurzfleiſch. Vvitteb. 1707. 4. præmiſſa Rhoſvvitæ vita ſcripta ab H. Meibonio. * In Utraque ſcriptorum *Rhosvvitæ*, Canoniſſæ Gandersheimenſis editione & Norimbergenſi illa antiqua, & recenti Vvittebergenſi deſideratur carmen ejus latinum Heroicum *de Conſtructione* ſive de primordiis & fundatoribus *Cœnobii Gandersheimenſis*, quod circa idem tempus in lucem protulerunt Illuſtris Vir *Gotfr. Guil. Leibnitzius* in Tomo ſecundo ſcriptorum Brunſvicentia illuſtrantium, Hanoveræ 1710. fol. & in capite 30. antiquitatum Gandersheimenſium Germanice ſcriptarum Rev.*Joh.Georg. LeucKfeldus*, Paſtor Eccleſiæ Gronigenſis (non procul Halberſtadio) Guelferbyti 1709. 4. De Rhosvvita hac, quam Germanam cum Angla hujus nominis nonnulli perperam confundunt, videndus idem LeucKfeldus cap. 24. ubi & effigies ejus ære deſcripta occurrit.

Rilindis Abbatiſſæ Bergenſis verſus.*Prudemii* item *Trecenſis* carmen ap. Barthium lib. 18. cap. 11. Verſus *Salomonis Conſtantienſis* ad Didonem, ap. Caniſium T. I. Antiqu. Lect.

15. *Hartmanni* ſive Hartmuti potius (vide Lambec. lib. 2. de Bibl-

(a) Poemata Rhoſvvitæ ſunt; 1. *Comœdiæ ſex*, Terentii exemplo ſcriptæ, Gallicanus, Dulcitius, Callimachus, Abraham, Paphnutius, Fidus, Spes, &. Charitas. 2. Præfationes in Comœdias, & alia opuſcula ſua carmine conſcripta. 3. Hiſtoria Nativitatis laudabiliſque converſationis intactæ Dei genitricis B. Mariæ Virginis. 4. Hiſtoria Aſcenſionis Domini. 5. *Hiſtoria* & vita S. Gangolphi. 6. *Hiſtoria* S. Pelagii, & paſſio ejus. 7. *Hiſtoria* lapſus, & converſionis S. Theophili. 8. *Hiſtoria* de converſione deſperati ſervi Proterii per S. Baſilium. 9. *Hiſtoria* paſſionis S. Dionyſii, egregi- Martyris. 10. *Hiſtoria* paſſionis S. Agnetis Virginis & Martyris. 11. *Hiſtoria* & Panegyricus In laudem, & geſta Ottonis M. cum duplici Rhoſvvithæ præfatione: quem Panegyricum recudi curavit etiam Juſtus Reuberus, & Meibomius uterque.

(b) Vide D. Nic. *Hieron*. Gundlingii Obſervationes ſelectas ad rem litterariam ſpectantes T.1. p.13. Morlierir librum quem inſcripſit Eſſais de litterature pour la connoiſſance des livres A.1704. T.1. p.58. ſeq.

Bibl. Vindob. pag. 1005.) *Bernardi Abbatis* S. Galli, *EcKerardi*, *NotKeri Balbuli*, *NotKeri Medici*, *Ratperti*, *Strabi Galli Fuldenſis*, *Tutelonis*, *Vvaldrammi & Anonymorum* apud eundem T. V. *Petri Pictavienſis* in Bibl Cluniacenſi pag. 604. *Arnulphi Lexovienſis* poematia ab Andrea Rivino cum notis edita, Lipſiæ 1655. 8. qui etiam *Jo. Sarisberienſis* Eutheticon ſive Nutheticon & carmen de membris conſpirantibus, cum animadverſ. ſuis recudi juſſit. *Bernardi Moralenſis* libros tres de contemptu mundi, carmine rythmico dactylico ad Petrum Cluniacenſem Abbatem, à Nathane Chytræo editos. *Bernhardi Glyſtenſis* Palponiſtam illuſtratam à Chriſtiano Daumio Cygneæ 1660. 8. *Petri Bleſenſis* de Euchariſtia inter ejus opera cum notis Petri Guiſanvilenſis &c. Palponiſtam *Bernardi Glyſtenſis*, qui palponiſtæ ſive adulatoris titulo vitam aulicam & privatam verſibus Leoninis depingit , & ſeculo XIII. claruit, vulgaverat Henricus Quentelius A. 1501. Coloniæ cum Gloſſis. Ex qua editione tum non viſa ſibi Daumius, qui Codice MS. Tho. Reineſii uſus primus illum edidiſſe ſe putavit, poſtea intellexit quædam poſſe in ſua emendari & illuſtrari. Incipit:

Rure ſuburbano, ſub vere, ſub aere ſano
Si volo, ſub divo, vel ſi volo, ſub lare privo &c.

Subjecit Daumius *Vvalonis* Britanni carmen Satyricum in Monachos. Incipit:

Sacrilegis Monachis, emtoribus Eccleſiarum.

& Epicedium Gvil. Flandri ab eodem ſcriptum:

Mars obit in terris &c.

Bernardi Morlanenſis Ord. Benedictini monachi Cluniacenſis circa A C. 1140. clari ſpeculum Mundi ſive liber de vanitate mundi & appetitu æternæ vitæ, qui incipit,

Chartula noſtra tibi mandat dilecte ſalutes
Plura vides ibi ſi modo non mea dona refutes.

cum libris tribus de contemptu mundi, quorum initium:

Hora noviſſima, tempora peſſima ſunt, vigilemus
Ecce minaciter imminet arbiter ille ſupremus.

Hos tres primus vulgaverat Flacius inter poemata de corrupto Eccleſiæ ſtatu pag. 247. Baſil. 1557. 8. Deinde minus integros minuſque emendatos Nathan Chytræus Brem. 1597. 8. Deinde meliores una cum ſpeculo mundi Eilhardus Lubinus Roſt. 1610. 8. Loca quædam ex codice Helmſt. emendavit Polycarpus Leyſerus p. 413. ſeq. hiſtoriæ poetarum medii ævi. *Andreæ* Archiepiſcopi *Lundenſis* ante annos 450. clari Hexameron MS. carmine heroico memorat Stephanius notis ad Saxonem Grammaticum

cum p. 11. ubi & de aliis ejus ſcriptis.

16. De his aliisque Poetis Chriſtianis plura legi poſſunt apud Daumium in ſyllabo Poetarum Chriſtianorum veterum, Paulini Petrocorii editioni præmiſſo, & in præfatione ad Hieronymi Theologi Græci Philoponiam. In ejuſdem Daumii Rineſiique Epiſtolis amœbeis; apud Barthium in adverſariis & aliis ſcriptis; in Caroli du Freſne indice Auctorum Gloſſario mediæ latinitatis præfixo, apud Gyraldum, Voſſium, & Borrichium de poetis, apud Labbeum, Jo. Gotfr. Olearium, Caveum & Eliam du Pin de ſcriptoribus Eccleſiaſticis.

17. Franciſcum Juretum (a) Chriſtiana vetera poematia edenda ſuſcepiſſe teſtatur P. Pithoeus præfat. ad Epigrammata antiqua à ſe collecta. Sylloge ejus quod ſciam lucem non aſpexit; Neque Philippi Labbei qui in Bibl.nova MSS. pag. 56. ſeqq. exhibet Coronidem Poeticam ſive Catalogum Poetarum veterum Chriſtianorum ineditorum vel rariorum, quos junctim edere conſtituerat, in quibus memorantur etiam *Bernhardi Sylveſtris* Coſmographus, Microcoſmus, formula honeſtæ vitæ, & quædam Grammatica ordine Alphabetico. *M. Gualfredi* carmen de quinque partibus Rhetoricæ, inventione, diſpoſitione, elocutione, memoria & pronunciatione. *Hieronymi Ventuvelli* Foroſempronienſis Gallus gallinaceus ad Antonium Urbinatem poema quadringentorum verſuum ſatis elegans & venuſtum cum præfat. & *Hugbaldi* Monachi Elnonenſis Cœnobii Ord. S. Benedicti poemation in laudem calvorum, Carolo Calvo dicatum in quo ſingula verba à littera C. incipiunt. *Leonii* presbyteri Pariſienſis Hiſtoriarum *V. T.* libri XII. Heroico carmine cum aliis quibuſdam ejuſdem poematiis. *Radulfi de Praellis* Conſiliarii, & Magiſtri hoſpitiorum Caroli V.& VI. Muſa, ſive ſatyra proſaica in vitia ſui temporis.

III. *Philippi Gualteri* (b), Inſulenſis, Epiſcopi Magalonenſis, *Alexandreis*, ſive de rebus geſtis Alexandri M. *libri* X. circa A.C. 1171. carmine Heroico non ineleganter deſcripti prodiere Argentinæ 1513. Ingolſtadii 1541. 8. & Lugd. 1558. 4. ſingulari, & ni-

tido

(a) Franciſci Jureti ſchedas, qui Chriſtianos Poetas veteres edere voluit, latere Divione apud eruditiſſ. Bonhierium, Parlamenti præſidem, didici ex Menagianis Tom. 3; pag. 220. ſeq.

(b) Virgilio & Lucano exulare juſſit Gualterum ſua ætate in ſcholas receptum queritur H. nricus Gandavenſis. Alanus vero in Anti-Claudiano ſuo eum perſtringit his verſibus:

Mævius in cœlis ardens os ponere mutum
Geſta Ducis Macetum tenebroſi carminis umbra
Dicere dum tentat ---- &c.

tido typorum charactere, qui propius accedit ad eum, quo in ſcribendo utimur. Confer de hoc ſcriptore Reineſium Epiſt. 75. ad Hofmannum, & Epiſt. ad Daumium pag. 178. Var. Lect. pag. 404. Barthium ad Britonem p. 10. & 754. & ad Claudianum edit. ſecundæ pag. 1140. Voſſium de Hiſt. Græcis lib. 2. c. 27. & de Poetis lat. p. 74. M. Danielem Omeiſium diſſ. de ætate Q. Curtii §. 15. * Veterem *Iſlandicam* verſionem *Alexandreidos Gualterianæ*, incomparabile antiquitatis ſeptentrionalis monumentum luci parat V. C. *Arnas Magnæus* Secretarius, & Antiquarius potentiſſimi Regis Daniæ, & in Academia Hafnienſi Profeſſor. Duos MStos Codices Latinos quos ex Bibliotheca Gudiana acceperam, libenter per nobiliſs. Reitzium ad illum tranſmiſi, ut ad editionem novam hujus ſcriptoris ipſum ſi poſſem magis excitarem. Alius fuit Gualterus Grammaticus in Studio, ſive Academia Neapolitana, cujus obitum luget Petrus Blæſenſis Epiſt. 174. *Guntherus* Monachus Ciſtercienſis circa An. C. 1210. clarus carmine itidem Heroico ſcripſit *Ligurinum*, ſive de rebus à Friderico I. Barbaroſſa per Italiam, ac Liguriam præcipue geſtis libros X. quos in ſylvæ Herciniæ cœnobio Eberacenſi repertos Conradus Celtes communicavit cum Peutingero aliiſque viris doctis, qui ediderunt Auguſtæ Vindelic. 1507. (non 1500. ut eſt apud Caveum.) Hinc cum ſcholiis Jacobi Spiegelii recuſi ſunt Argentinæ 1531. Deinde Baſil. 1569. apud Petrum Pernam cum præfat. Melanchthonis, atque iterum cum præfat. & emendationibus nonnullis Petri Pithœi. Tum additis ex editione Argentorat. Spigelii ſcholiis Francofurti 1582. apud Wechel. inter ſcriptores rerum Germanicarum collectos à Juſto Reubero fol. Denique cum notis eruditis Conradi Reitterſhuſii, 1598. 8. Ejuſdem Guntheri poetæ pro ætate ſua inſignis *Solymarium*, ſive poema de bello ſacro non vidit lucem. * *Gunthero* Poetæ illuſtrando addenda Othonis Morenæ & Acerbi Othonis F. Hiſtoria rerum Laudenſium, tempore Friderici Aenobarbi geſtarum, quæ doctis Felicis Oſii commentariis illuſtrata Tomo III. theſauri antiquitatum Italiæ Græviani legitur.

IV. *Guil. Britonis* Aremorici *libri XII. Philippidos*, ſive poema Heroicum de rebus Philippi Francorum Regis, qui A. C. 1223. obiit, ad Ludovicum ejus filium, poſt Pithœi & Ducheſnii editiones una cum copioſis Caſparis Barthii annotationibus lucem adſpexere Cygneæ 1657. 4. * *Carlotidem* de rebus Petri Carlotti, qui Philippi filius nothus fuit, ſcripſerat & idem Guilhelmus, quæ intercidit. Caſpar Barthius in notis paſſim obſervat, Britonem dum Philippi res perſequitur, in narrationis filo

inſtitiſſe præſertim veſtigiis *Rogeri ab Hoveden* Annalium ſcriptoris.

V. *Petrus Apollonius Collatius* Presbyter Novarienſis, recens ſeculi decimi quinti ſcriptor & poeta non infelix, neſcio qui factum ut à Bibliothecæ Patrum collectoribus ad ſeptimum ſeculum referretur, & ab aliis viris doctis pro antiquo haberetur. Vide Barthii adverſaria pag. 1163. ſeqq. Voſſium lib 3. cap. 10. de Hiſt. Latinis. Daumium p. 26. ſeq. Epiſt ad Reineſium, ubi ad ea quæ ille p. 15. & in variis lectionibus p. 642. ſcripſerat, reſpondet. Vide etiam clariſſimos viros Petrum Bælium in Lexico in *Collatius*, & Ludolfi Neocori Bibl. novorum librorum A. 1698. pag. 736. ſeq. 1. Prodiere hujus Collatii *de excidio Hieroſolymitano libri IV.* Antvverpiæ (a) 1586. 8. quæ non ſecunda ut habet titulus, ſed quarta eſt ejus poematis editio. Prima Mediolanenſis lucem adſpexit A. 1481. 4. edente ipſo Collatio, qui tum temporis vivebat, & Novariæ in territorio Mediolanenſi agebat Presbyterum; deinde Jo. Gagnæus edidit Pariſ. 1540. tertium Megarinus de la Bigne inſeruit Bibliothecæ Patrum. 2. In *faſtis* ejus, pietatem laudat Jul. Cæſar Scaliger p. 735. de re poetica. 3. *Carmen Heroicum de Davide & Golia* ad Laurentium Medicem: *Chriſti querelam ad Judæos* eodem verſuum genere, *Elegiam de laudibus vitæ ruſticæ*, & *Epigrammata* ex Ant. Magliabechi beneficio vulgavit Lazarus Auguſtinus Cotta JCtus Novarienſis, Mediolani 1692. 4. (Galleria di Minerva tom. 1. p. 235.) Confer ejuſdem Cottæ Muſæum Novarienſe editum Italice Mediol. fol. an. 1701. p. 245. 4. Jo. Mabillonius T. 1. Muſei Italici p. 194. eadem à Magliabecho ſibi muneris loco data referens addit inter Epigrammata illa quoque fuiſſe *Pauli IV. & Sixti IV. Epitaphium*. Hæc in Cottæ editione fruſtra quæres.

VI. Chriſtiani Daumii (b) *Index ſcriptorum à* Florilego, *ſive auctore libri*, qui Flores Poetarum (c) *inſcribitur*, *laudatorum*.

Avianus (*fabulator.*)	Alexander (Gvalterus.)
Alda.	Arator.
Alanus.	Aurora (Petrus de Riga.)

(a) Tituli quorundam exemplarium hujus editionis, præſeferunt Lugd. Bat. 1586. 8. Duellum Davidis & Goliæ ſeparatim recudi fecit Jo. Henricus Acker Rudoſtadii 1714. 4.

(b) Epiſt. ad Reineſ. LXXV. pag. 304.

(c) Titulus libri eſt quem ex auctione Kielmanniana nactus ſum excuſum Coloniæ 1505. 12. per Martium de Vverdena, *Flores Poetarum de virtutibus & vitiis; libri decem.* Cum his conferre juvabit Margaritam poeticam ſive ſummam poetarum, Philoſophorum &c. in unum volumen collectam Rom. 1475. fol. apud Uldaricum Gallum. Alberti Eyb margaritam poeticam, Pariſ. 1478. 1480. fol. &c

Bernardus Silveſter. *Multa ex ejus* Megacoſmo & Microcoſmo *citat* Vincent. Beluac. in ſpeculo morali.
Bernardus Palponiſta.
Boethius.
Claudius (Claudianus.)
Clericus (*quis hic?*)
Cato.
Claudianus (*ineptè repetit.*)
Dares (Joſ. Devonius.)
Aeſopus. (Accius *Scaligeri.*)
Everhardus (*cujus* Labyrinthum *habeo.*)
Gaufridus.
Geta (Vitalis Gallici Amphitruo.)
Gilbertinus (*quis hic?*)
Hinricus Pauper. (*Samarienſis.*)
Iſengrinius.
Juvenalis.
Lucanus.
Matthæus (Vindocin, *in* nova poetria, *quem inſcite* Sixtus Senenſis *ait vixiſſe anno* 1400. lib. 4. bibl. ſanctæ pag. 345.)
Maumeth (*verſibus leoninis.*)
Martianus. (Capella.)
Maximianus (Cornelii Galli *nomen mentitus fraude* Pomponii Gaurici.)
Otto.
Ovidius.
Oratius (Horatius.)
Pamphilius (Pamphilus Maurilianus *à* Beda *laudatus*, & *à* Goldatto *editus*, *à me cum vet. Edit. collatus.*)
Proſper.
Perſius.
Prudentius.
Qverulus (Vitalis Gallici.)
Rapularius (*neſcio quid hominis.*)
Speculum mundi (Bern. Cluniac. de contemtu mundi *à* Lubino *editus*; Theodorus de contemtu mundi *Zacb. Silvio ad Scol. Salernit.*)
Statius.
Sedulius.
Suſanna. (*Ex* Aurora Petri de Riga.)
Theodolus (*cujus* Eclogam *habemus.*)
Thais (*non novi.*)
Tobias (Matthæi Vindocin. Tobias.)
Virgilius.
Zoſimas) Hildeb: Cenom. Maria Aegyptiaca *à* Barthio II. Adverſ. Tomo *inſerta*. *Et à* Rivino *è bibliotb. Paulina edita.*)

Sed cur non verſus alios nonnullos ex illo *Florilegio*, non ſemel corrupto, adſcribam, ex quibus de facili, qualis ejus ſit Poeſis, judicari queat?

Sint igitur iſti;

Quos viles fugit ira, negat ſe gratia dignos:
Nobile plus odium, quam miſer ornat amor.
Exhibitis reſpondet, amor, quibus ira negatis;
Et quandoque juvat diſplicuiſſe prius.
Fœdera poſt iram redeuntia firmius hærent:
Pejus ut admiſſum gratia fracta facit.

Sic

Sic porrò *Iſengrinius*, ſive libri ſive autoris vocabulum:

Leniter iraſci, Rex, leniter incipe, primum
præcipites torquet tardior uſque dies.

Idem:

---- quando omnes aula vocari
Imperat, haud quosdam curat abeſſe tamen.
Certius eſt audire, veni, dicendo, venite:
Rem tantum locuples proſpicit atque potens.
Utile juſſus opus promptu, carumque morando
Injuſſus faciat qui ſapit atque paret.

Idem:

Utilis eſt ſapiens, vix toleratur inops.

Idem:

Quos odiſſe ſolent, poſſunt & amare potentes:
Nullus amat, quem non carpere livor amet.

Scriptor non abſimilis *Nigello WircKero*, *Brunelli* autori, aut *Sarisberienſi*, qui *Pœnitentiarium lupi uuipis & aſini* ſcripſit, editus à *Flacio*. Et forte perſonam traxit ex vulpecula *ReiniKe*, quam lupus ibi ſuſtinet. Adſcribam & dicis gratia, καὶ προγυσόματος, nonnullos *Aldæ*, ejusdem ferè cenſus.

Gratia ſummorum merx eſt: nam gratia gratis
Non datur: hanc ſolum prodigus emptor habet.
Venditur introitus templi, prohibetque ſacerdos
Ante levem vacuas munere ferre manus.
Dat nemo gratis, quia gratis nemo recepit:
Vendit quiſque, quia vendidit alter ei.
Gratia ſcortatur proſtans, turpique redacta
Sub pretio, emptores devovet ipſa ſuos.
Omnibus ut breviter loquar: omnia vendit habendi
Imperioſus amor, omnia nummus emit.

VIII. Index Carminum quæ vel integra inſeruntur, vel ex MStis & antiquis editionibus corriguntur & recenſentur in V. CL. POLYCARPS LEYSERS (*a*) Hiſtoria Poetarum & Poematum medii ævi.

P. 105. BOETHII carmina, quæ leguntur in libris de *conſolatione philoſophiæ*, integra ex III. MSS.

R 2

(a) Prodiit Halæ Magdeb. 1721. 8. in qua pag 312. ſecundam etiam partem exſpectare jubemur. Nec contemnendum ſpicilegium dabit vir egregius *M. G. Lehmannus*, qui Crempis parat diatribem de leoninis & Rhythmicis ſuperiorum temporum ſcriptis. Idem Clariſſimus Leyſerus Helmſt. 1719. 4. ediderat eruditam diſſertationem de ficta medii ævi barbarie, imprimis circa poeſin Latinam, ſpeci-

MSS. & IV. impreſſis Codd.

p.156. FORTUNATI carmen de *Paſchate* emendatum ex MS.

p.168. Ejuſdem Hymnus de *paſſione Chriſti* integer ex MS.

p.225. THEODULPHI verſus in *die palmarum* correcti ex MS.

p. 241. *PASCHASII* RATBERTI carmen præfixum libro de *corpore & ſanguine Domini* emendatum ex MS.

p.252. ANGELOMI prefatio in *quatuor libros regum* integra ex MS.

p.257. RATPERTI verſus ad *profeſſionem diebus feſtis* recenſiti ex MS.

p.258. Ejusd. verſus ad *reginam ſuſcipiendam* recenſiti ex MS.

p.263. HARTMANNI verſus canendi *antequam legatur Evangelium* recenſiti ex MS. Ejusd. in *natale innocentium* recenſiti ex MS. Ejusd. *unde ſupra* recenſiti ex MS. Ejusd. verſus ad *proceſſionem diebus dominicis* recenſiti ex MS.

p.264. Ejusd. verſus ad *Eucharistiam* recenſiti ex MS.

p.274. NOTKERI verſus ad *regem ſuſcipiendum* integri ex MS.

p.296. THEODULI *Ecloga* correcta ex MS.

p.312. *JOHANNIS* de GARLANDIA opus *ſynonymorum* integrum ex MS.

p. 338. Ejuſd liber de *equivoci* recenſitus ex MS.

p. 339. Ejuſd *Myſteria eccleſiæ* recenſita ex MS.

p. 340. Ejuſd Liber de *orthographia* recenſitus ex MS.

p. 389. HILDEBERTI elegia de *ſuo exilio*, vel de *inſtabilitate fortunæ*, emendata ex MS.

p. 390. Ejuſd. verſus de *creatione mundi & operibus ſex dierum* integri ex MS.

p. 398. Ejuſd. verſus de *excidio Troiæ* integri ex MS.

p. 413. Fragmentum ex BERNARDI Morlanenſis libro de *contemptu mundi* correctum ex MS.

p. 422. BERNARDI Claræval lenſis de *contemptu mundi* correctum ex MS.

p. 453. HENRICI Septimellenſis elegia de *diverſitate fortunæ & philoſophiæ conſolatione* ex II. MSS. integra edita.

p. 502. ÆGIDII Corbolienſis liber

Latinam; ſpeciminibus non inelegantibus carminum editorum & ineditorum corroboratam. Ab eodem habemus Helmſt. 1710. 4. editos Gualtheri Mapes rhythmos de Concordia rationis & fidei, ex Codice MS. Lipſienſi: & ſpecimen Carminis elegiaci Bonifacii de virtutibus & vitiis ſub titulo Livini & Mamucii (Mauricii) ad calcem diſſertationis de primis Theologiæ Doctoribus è Saxonum gente, Hugone, Comite Blanckenburgenſi, Hermanno de Schildis & Thoma, Duce Brunſvicenſi. Helmſt. 1720. 4.

Digitized by Google

ber de *virtutibus & laudibus compoſitorum medicaminum* integer ex MS.

p.697. *PETRI* de RIGA liber *Eſtheræ* correctus ex II. MS.

p.701. Ejuſd. prologus *Auroræ* integer ex MSS.

p.703. Ejuſd. *Recapitulatio utriuſque teſtamenti* integra ex II. MSS.

p.727. Excerpta ex Ejuſd. *Aurora* ex MSS.

p.733. Ejuſd. liber *Ruth* integer ex MSS.

p.737. ÆGIDII Delphenſis *præfatio in N.T. Auroræ* integra ex MS.

p.739. Ejuſd. *epilogus Auroræ* integer ex MS.

p.740. Ejuſd. de *numero librorum utriuſque teſtamenti, & modo legendi* narratio integra ex MS.

p.743. MATTHÆI Laudunenſis & ÆGIDII Delphenſis Tractatus de *pœna infernali* integer ex MS.

p.748. ANONYMI Altidiſiorenſis de *laude Auroræ* & *utilitate legendi hunc librum* carmen integrum ex II. MSS.

p.754. NIGELLI WIREKERI *Prologus Brunelli* integer ex MS.

p.766. MATTHAEI Vindocinenſis *Tobias* recenſitus ex MS.

p.779. GUALTERI MAPES *querela ad Papam* integra ex MS.

p.796. EBERHARDI Betunienſis *Labyrinthus* integer ex III. MSS.

p.861. GALFRIDI de *VINOSALVO Poetria nova* integra ex IV. MSS.

p.979. Ejuſd. de *ſtatu Curiæ Romanæ* liber correptus ex edit. Flaciana.

p.1022. ALANI de *INSULIS* Anti-Claudiani Liber primus integer ex MS.

p.1045. Ejuſd. Carmina ex libro de *planctu naturæ* integra ex III. MSS.

p.1092. Ejuſd. rhythmi contra *amorem Veneris* integri ex II. MSS.

p.1098. ANONYMI verſus de *Adolpho Imperatore* integri ex MS.

p.1108. ADOLPHI *Fabulæ* ex MS.

p.1139. HERMANNI Lhenienſis *vaticinium* recenſitum ex II. MSS.

p.1158. ANONYMI *Salutaris* integer ex MS.

p.1167. PETRI HELIÆ textus metricus in *Priſcianum* recenſitus ex MS.

p.1170. OFILII SERGIANI elegia de *pulice* correcta ex editione antiquiſſima.

p.1171. PAMPHILI MAURILIANI de *arte amandi* elegiæ ex editione vetuſtiſſima correctæ.

p.1176. ANONYMI *experimenta medica* recenſita ex MS.

p.1178. ANONYMI Erfurtenſis *de-*

ſis *deſcriptio Henrici Præpoſiti* recenſita ex MS.

p.ead. Ejuſd. contra *ſacerdotum vitia* recenſitum ex MS.

p.1179. Ejuſd. de *ſtatu urbis Erfordienſis* carmen recenſitum ex MS.

p.1180. Ejuſd. in *Genebardum* carmen recenſitum ex MS.

p.ead. Ejuſd. *Occultus* recenſitus ex MS.

p.1181. ANONYMI *Filo* recenſitus ex MS.

p.1186. ANONYMI Hiſtoriæ de *Pyramo & Thisbe* præfatio integra ex MS.

p.1188. Alius ANONYMI Hiſtoriæ de *Pyramo & Thisbe* prefatio integra ex MS

p.1191. ANONYMI carmen *de extremo judicio*, recenſitum ex MS.

p.ead. ANONYMI *Trivita ſtudentum* recenſita ex MS.

p.1193. ANONYMI *Luparius* integer ex MS.

p.1199. ANONYMI *Peregrinus* integer ex II. MSS.

p.1225. BICINUS *de ſtatu monachorum non mendicantium* recenſitus ex MS.

p.ead. ANONYMI *vita Judæ traditoris* recenſita ex MS.

p.ead. ANONYMI *Vita Pilati* recenſita ex MS.

p.1226. LUDOLPHI *de LUCO Flores Grammaticæ* recenſiti ex MS.

Ejuſdem Clariſſ. LEYSERI Conſpectus Corporis quod parat Poetarum Latinorum medii ævi.

CL. MARII VICTORIS de *Geneſi* libri III. ex editionibus *Joh. Gagnei Georg. Fabricii & Guil. Morelli*.

PAULINI *carmina* ex editione Joh. Bapt. le *Brun*.

HILARII Arelat. *Hexaemeron* ex edit. *Lud. Miræi*, *Georg. Fabricii*, *Joh. Vveitzii & Petri Coutant*.

DRACONTII *poemata* ex edit. *Andr. Rivini*.

PROSPERI *poemata* ex edit. *Pulmanni*, & MS.

TURC. RUFFI ASTERII *Collatio veteris & novi teſtamenti* ex ed. *Georg. Fabricii*.

Ejuſd. Epigramma in *Sedulium* ex edit. *Jac. Sirmondi*, *Caſp. Barthii & Phil. Labbei*.

RUST. HELPIDII *Hiſtoriæ Teſtamenti veteris & novi* ex edit. *G. Fabricii & M. H. Goldaſti*.

Ej. de *Chriſti Jeſu beneficiis* ex edit. *G. Fabricii*.

ORIENTII *Commonitorium* & alia *carmina* ex edit. *Edm. Martene & Henr. Leonh. Schurtzfleiſchii*.

ENNODII *carmina & epigrammata* ex edit. *Andr. Schotti & Jac. Sirmondi*.

BOETHII Carmina ex libro de *conſolatione philoſophiæ* ad editiones Noribergenſes annorum 1483. & 1495. Argentoratenſem 1501. Colonienſem 1516. Florentinam *Nicolai* Creſ-

Creſcii 1521. Hanovienſem *Theod. Sitzmanni* 1607. Antuerpienſem *Job. Bernartii* 1607. & tres codices manuſcriptos.

ARATORIS *Hiſtoria Apoſtolica* ex edit. *Georg. Fabricii*, & Lugdunenſi 1588. item ex MS.

FORTUNATI opera *poetica* ex edit. *Georg. Fabricii*, *Jac. Salvatoris*, *Chriſtoph. Brovveri &c.* & MSS.

CORIPPI de *laudibus Juſtini* libri IV. ex edit. *Mich. de Azagra & Tho. Dempſteri*.

COLUMBANI *poemata* ex edit. *Henr. Caniſii*, *Melch. Haim. Goldaſti*, *& Patric. Flamingi*.

GEORGII M. P. R. *Hymni* ex edit. *Petri Toſcianenſis*.

MARCI Caſinenſis *Vita S. Benedicti* ex edit. *Proſp. Martinengi*.

EUGENII Toletani *carmina* ex edit. *Jac. Sirmondi*.

ALDHELMI, libri de *laude virginum* & de *octo principalibus vitiis*, ex ed. *Henr. Caniſii*.

Ej. *Ænigmata* ex edit. *Mart. Ant. del Rio*.

BEDÆ *vita S. Luthberti* ex Actis Sanctor. Benedictin.

Ej. alia *carmina* ex operibus.

PAULI WARNEFRIDI *carmina* ex edit. *Proſp. Martinengi*.

FERII HELPERICI epos de *congreſſu Caroli M. & Leonis Pontificis*.

ALCUINI *vita S. Vvilibrordi* ex ed. *Henr. Caniſii*.

Ej. de *Pontificibus & ſanctis Eccleſiæ Eboracenſis* ex edit. *Tho. Gale*.

Ej. alia *carmina* ex edit. *Petri Lambecii*, *Stephani Baluzii*, *Iob. Mabillonii &c.*

ETHEL WOLFI carmen de *abbatibus & viris piis cœnobii S. Petri in inſula Lindisfarnenſi* ex Actis Sanctor. Benedictinor.

THEODULPHI *Carmina* libris VI. ex edit. *G. Fabricii*, *Henr. Caniſii*, *M. H. Goldaſti*, *Job. Mabillonii*, & MS.

ERMOLDI NIGELLI Libri IV. de *rebus geſtis Imperatoris Ludovici pii ex* MS.

WALAFRIDI STRABONIS *viſio Vvettini* ex Actis Sanctorum Benedictin.

Ej. *vita S. Blaitmari* ex Actis Sanctorum Januar.

Ej. *Carmina* ex ed. *Henr. Caniſii*, *M. H. Goldaſti* &c.

DREPANI FLORI *Carmina* ex edit. *G. Fabricii*, *Andr. Rivini*, *& Job. Mabillonii*.

RABANI MAURI *poemata* ex edit. *Chriſtoph. Brovveri*, *Steph. Baluzii*, *God. Henſchenii* &c.

MILONIS *vita S. Amandi* ex Actis Sanctorum Februarii.

HERRICI *vita S. Germani* libris VI. ex edit. Pariſ. 1543.

HINCMARI de *fonte vitæ* ex edit. *Caſim. Oudini*.

ANONYMI *vita Caroli M.* ex edit. *Rein. Reineccii & God. Guil. Leibnitii*.

HUCBALDI in *laudem calvorum* ex edit. Baſil. 1516. & *Caſp. Barthii*.

FRIDEGODI *vita S. Vvilfridi* ex

di ex Actis SS. Benedictin.

FRODOARDI *vita S. Columbani* & alia *carmina* ex Actis Sanctorum Benedictin.

ROSVVITHÆ carmen de *cœnobii Gandersbemenſis fundatione ac primordiis* ex edit *G. G. Leibnitii & Io. Georg. LeucKfeldi*.

Ej. opera *poetica* reliqua ex ed. *Conr. Celtis*.

ANONYMI carmen panegyricum in *laudem Berengarii*, ex edit. *G. G. Leibnitii*.

THEODULI *Ecloga* ex edit. *M. H. Goldaſti* & MS.

ABBONIS *obſidio Pariſiorum a Normannis Daniſque tentata* lib. III ex edit. *P. Pithœi* & MS.

AIMOINI *Hiſtoria translationis S. Benedicti* ex Actis Sanctor. Benedictinor.

Ej poema de *prima fundatione Floriacenſis cœnobii* ex ed. *Fr. Duſcheſne*.

FULBERTI *carmina* ex Bibl. Max. Patr.

JOANNIS de GARLANDIA *opus Synonymorum* ex MS.

Ej. *Myſteria eccleſiæ* ex MS.

VVIPPONIS *panegyricus ad Henricum III. Imp.* ex edit. *Henr. Caniſii*.

METELLI *Quirinalia* & *Eclogæ* ex edit. *Henr. Caniſii*.

VVILLERAMI de *nuptiis Chriſti & Eccleſiæ* ex edit *Pauli Merulæ* & MS.

GUALDONIS *vita S. Anſcharii* ex edit. *Petri Lambecii*, *Job. Bollandi*, & *Job Mabillonii*.

ALPHANI *carmina* ex edit. *Ferd Ughelli*.

GULIELMI APPULI *de rebus Normannorum in Sicilia, Appulia & Calabria geſtis* ex edit. *G. G. Leibnitii*.

MARBODI *Lapidarius* ex edit. *Henr. Ranzovii*.

Ej *carmina* ex edit. *Iac Hommey*.

LAURENTII VIRONENSIS *Rerum in Maiorica Piſanorum ac de eorum triumpho Piſis habito A. MCIV.* Lib. VII. ex edit *Ferd Ughelli*.

BALDRICI *Carmina hiſtorica* ex edit *Franc. Ducheſne*.

EADMERI *vita S. Dunſtani* ex edit. *Henr. Vvbarton*.

RAINALDI *ſynopſis vitæ S. Hugonis*.

HILDEBERTI *de myſterio miſſæ* ex edit. Pariſ 1548. *Guidonis de Monte Rocberi & Iob. Alb. Fabricii*.

Ej. *vita Mariæ Ægyptiacæ* ex edit. *G. Henſchenii*.

Ej. *verſus de creatione mundi & operibus ſex dierum* ex MS.

Ej. de *excidio Troiæ* ex MS.

Ej. alia *carmina* ex *Gulielmo Malmesb.* ex ed. *Iac Hommey*, *Ant Beaugendre* & MS.

BERNARDI MORLANENSIS de *contemtu mundi* ex ed. *Matth. Flacii*, *Nathan. Chytræi*, *Eilh Lubini* & MS.

FRANCISCI MAUROI *vita S. Bernardi* ex operibus *Bernardi*.

BERNARDI CLARÆVALLENSIS de *laudibus B Virginis* ex edit. *Iac. Hommey*.

Ej. alia

Ej. alia *carmina* ex operibus & MS.

PETRI VENERABILIS *carmina* ex Bibliotheca Cluniacenſi

PETRI PICTAVIENSIS *panegyricus Petro Venerabili dictus* ex Biblioth. Cluniacenſi.

PHILIPPI de ELEEMOSYNA *carmina* ex edit. *Nicolai Chamart*.

ARNULPHI LEXOVIENSIS *epigrammata* ex edit. *Odon. Turnebi*.

JOANNIS SARISBERIENSIS *carmina* ex *Policratico* & edit. *Andr. Rivini*

GODEFRIDI VITERBIENSIS *carmina* ex Chronico.

SAXONIS GRAMMATICI *carmina* ex Hiſtoria Danica.

HENRICI SEPTIMELLENSIS elegia de *diverſitate fortunæ & Philoſophiæ conſolatione* ex MSS.

ÆGIDII CORBOLIENSIS de *pulſibus* & de *urinis* ex ed *Gentilis de Fulgineo & Avenantii de Camerino*.

Ej. de *virtutibus & laudibus compoſitorum medicaminum* ex MS.

PETRI de RIGA *Aurora* ex MSS.

ÆGIDII PARISIENSIS *Carolinus* ex MS

NIGELLI VVIREKERI *Brunellus* ſive *ſpeculum ſtultorum* ex editionibus binis ſeculi XV. & MS.

JOHANNIS HANVVILLENSIS *Archithrenius*.

FULCONIS *hiſtoria geſtorum viæ Hieroſolymitanæ* cum *ſupplemento Gilonis* ex edit. Franc. *Ducheſne*.

GUALTHERI *Alexandreis* ex edit. Argentoratenſ. 1513.

MATTHÆI VINDOCINENSIS *Tobias* ex edit. *Io. HerinGii* & MS.

JOSEPHI DEVNNII de *bello Trojano* libri VI ex edit *Albani Torini & Sam Dreſemii*

GUALTERI MAPES *carmina* ex edit. *Matth. Flacii* & MSS.

GUNTERI *Ligurinus* ex edit. *Conr. Celtis*, *Petri Pithoei* & *Conr. Ritterſhuſii*.

EBERHARDI BETUNIENSIS *Græciſmus* ex edit. *Vincenti Metulini*.

Ej. *Labyrinthus* ex MSS.

GALFRIDI de VINO SALVO *poetria* ex MSS. Ej. de *ſtatu curiæ Romanæ* liber ex edit. *Matth. Flacii & Ioh. Mabillonii*.

GUILIELMI BRITONIS *Philippidos* Lib XII. ex edit. *Franc. du Cheſne & Caſp. Barthii*.

JUSTINI *Lippiflorium* ex edit. *H. Meibomii*.

THEODORI VALLISCOLORIS *Vita Urbani IV. P. R.* ex edit. *Ferd. Ughelli* & MS.

AUCTOR *Hiſtoriæ ablati & relati corporis S Vincentii*, ex edit. *Ferd Ughelli & Dan. Papebrochii*.

BONAVENTURÆ *hymni* ex operibus.

HENR. ROSLAE *Heringsberga* ex

ga ex edit. *Jo. Henr. Meibomii.*

ALANI de INSULIS *Anti-Claudianus* ex edit. *Car. de Viſcb.* & MSS.

Ej. carmina ex libro de *planctu naturæ* ad edit. *Caroli de Viſcb* & ex MSS.

Ej. Liber *parabolarum* ex editt. Colonienſibus Ao. 1497. & 1502. *Caroli de Viſcb.* & MS.

Mitto poetas ſeculi decimi quarti, & plures alios. Mitto minutiora carmina. Nec niſi unum alterumque ex rythmicis adduxi elegantioribus. Patebit, credo, etiam ſelectione adhibita, facile tamen colligi poſſe corpus poetarum latinorum medii ævi, corpori poetarum veterum mole minime cedens, cujus autores ingenio & elegantia ab antiquis, Leyſero judice, vix ſuperentur. Utinam & haberi poſſent:

GODELBERTI *Allegoriæ ſcripturarum.*

GILDÆ *carmina.*

AVITI opera poetica in *Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium* & libros *Joſuæ* & *Judicum.*

VERGUNDI libelli duo de *reſurrectione & judicio*, item de *pœnitentia.*

CORRIPPI *Johanneis.*

ILDEFONSI Tolet. *Epitaphia & epigrammata.*

BONIFACII de *virtutibus & vitiis liber.*

ALCUINI de *Martyrio S. Bonifacii* & de pago *Documenſi.*

HILDUINI *vita Dionyſii* libris IV.

WALAFRIDI STRABONIS *vita S. Galli.*

MILONIS de *pudicitia* & *ſobrietate* libri II.

BRISTANI threni in *cintres monaſterii Croylandenſis.*

HINCMARI explanatio in *ferculum Salomonis.*

FRIDEGODI *vita S. Audœni.*

FRODOARDI *geſta Pontificum Romanorum* Libri XIV.

Ej. de *triumphis Italicis martyrum & confeſſorum* libri XV.

Ej. de *triumphis Chriſti & ſanctorum Palæſtinæ* lib. III.

Ej. de *triumphis Chriſti Antiochiæ geſtis* lib. II.

WITEKINDI *paſſio Theclæ.*

Ej. *vita Pauli Eremitæ.*

LAMFRIDI liber de *fundatione Vuentanæ Eccleſiæ.*

ARNOLDI *proverbia Salomonis.*

JOANNIS de GARLANDIA *Unum omnium.*

Ej. *Satyricorum opus.*

Ej. *Epithalamion D. Mariæ.*

HERMANNI CONTRACTI libri de *conflictu ovis & lini*, *in modum Theodoli, de contemtu mundi.*

AMATI libri IV. de *geſtis Apoſtolorum Petri & Pauli.*

FULCONII *Utrum, Neutrum & Utrumque.*

GUNTERI *martyrium S. Cyriaci.*

THEODORICI *vitæ S. Trudonis, S. Bavonis & S. Remoldi.*

GOTFRIDI WINTONIENSIS *carmina*.

FRANCO *de ſtatu futuræ gloriæ*.

SIGEBERTI GEMBLACENSIS *paſſio S. Luciæ*, *paſſio Thebæorum*, & *Eccleſiaſtes*.

GELASII *paſſio Cæſarii*.

GREGORII CASINENSIS *de captione Caſinenſis cœnobii*.

GREGORII TARRACINENSIS verſus de *tranſitu peregrinorum ad ſepulchrum Domini* & *captione Hieroſolymitanæ urbis*, & alia *carmina*.

GUALFREDI SENENSIS *ſacra Gothofredi Bullionis in orientem expeditio*.

PETRI BLADUNII de *laudibus Faritii Tuſci*.

ECKARDI *laterna monachorum*.

RADULPHI de S. ALBANO *vita D. Albani*.

QUINTINI CRASII *elegiæ* & *carmina*.

LAURENTII DUNELMENSIS *hypognoſticon* & alia *carmina*.

HENRICI LINCOLINIENSIS *epigrammata* & *alia carmina*.

GALFRIDI ARTHURII *vita Merlini* & alia *carmina*.

THOMÆ BEVERLACENSIS *vita B. Margarethæ*

GUILIELMI RAMECEGENSIS *carmina*.

RICARDI PLUTONIS *carmina*.

ALDREMANNI LONDINENSIS *carmina*.

BALDWINI DEVONII *carmina*.

HENRICI SUINESII *poemata*.

CONRADI HIRSAUGINENSIS de *laudibus S. Benedicti*.

MAURITII SOMERSETI *carmina*.

GUILHELMI PEREGRINI *hobœporicon Richardi regis*.

RICARDI CANONICI *epigrammata*.

JOSEPHI DEVONII *Antiocheis* & alia *carmina*.

GUALTERI MAPES varia *carmina*.

MAURITII MORGANII *epigrammata* & *carmina*.

GUNTHERI *Martyrium S. Cyriaci*.

Ej. *Solymarius*.

GERVASII de MELKALEGA *carmina*.

ALEXANDRI ESSEBIENSIS *carmina*.

GUILIEMI BRITONIS *Karlotis*.

ALEXANDRI NECKAM *carmina*.

HELINANDI *Rythmi*.

MICHAELIS BLAUNPAYN *carmina*.

JOANNIS GRAMMATICI *carmina*.

CAPUT

Digitized by Google

CAPUT III.

DE SCRIPTORIBUS ANTIQUIS CHRISTIANIS.

Viri docti qui ſcriptorum Eccleſiaſticorum notitiam tradiderunt 1. *Scriptores latini Chriſtiani, qui latine ſcripſerunt ſæculo primo*. 2. *Secundo*. 3. *Tertio*. 4. *Quarto*. 5. *Quinto*. 6. *De ſæculi duodecimi ſcriptore Ioanne Sariſberienſi*. 7.

I. ECCLESIATICOS SCRIPTORES huic Bibliothecæ inſerere non eſt noſtri inſtituti. Verſantur in manibus omnium quæ in illo genere utiliter litteris conſignarunt *Sixtus Senenſis*, *Antonius Poſſevinus*, *Rob. Bellarminus*, quique in hunc ſupplementa edidere *Philippus Labbeus* & *Caſimirus Oudin*, tum ex noſtris *D. Io. Gerbardus* & *Io. Gotfridus Olearius*. Præ ceteris autem commendatiſſimi ſtudioſis harum litterarum ſunt duo nuperi ſcriptores, quorum alter Gallus *Ludovicus Elias du Pin* patrio Idiomate Bibliothecam *E*ccleſiaſticam magno legentium fructu condidit, pluribus in quarto ordine voluminibus, quorum aliqua jam ſunt in latinam linguam, univerſa in Anglicam quoque, tranſlata: Anglus alter *Guilielmus Caveus* Hiſtoriam litterariam ſcriptorum *E*ccleſiaſticorum per XII (*a*) ſæcula Latino idiomate, duplici inſigni volumine in folio docte complexus eſt, quem adire poſſunt, quiqui de ætate vita & ſcriptis auctorum *E*ccleſiaſticorum, ac de Conciliis in priſca *E*ccleſia habitis, inſtrui cupiunt. Ne tamen præſenti in libello quicquam merito poſſit deſiderari, per quatuor priora à Chriſto nato ſecula ſcriptores Latinos *E*ccleſiaſticos celebriores, quorum ſcripta ad nos pervenere, hoc loco paucis perſtringam, indicata ſimul uniuſcuiuſque optima editione. * Collectiones ſcriptorum Eccleſiaſticorum, ſive minores, ſive majores illas, quæ Bibliothecæ Patrum vulgato titulo appellantur, accurate recenſitæ videri poſſunt, in eruditio, mei quondam Præceptoris *Thomæ Ittigii* Theol. ac ſuperintend. Lipſienſis (defuncti A. 1710. 14. April.) tractatu de Bibliothecis & catenis Patrum, variiſque veterum Scriptorum *E*ccleſiaſticorum collectionibus Baſileenſibus,

Tiguri

(a) Reliqua uſque ad an. 1540. ſupplevit Henricus Vvarthonus in ætatis flore A. 1695. cum magna litterarum jactura denatus, & in poſteriore Volumine Robertus Gerius, Cavei gener, & ipſe denatus Kal. Octob. 1707. Ambo Volumina conjunctim una ſerie digeſta ediderunt Genevenſes anno ſuperiore 1707. Dicitur & auctor ipſe doctiſſimus novam moliri pleniorem emendatioremque iterum operis præſtantiſſimi.

Tigurinis, Pariſienſibus, Colonienſibus, Lugdunenſibus, Leidenſibus, Ingolſtadienſibus, Antvverpienſibus, Romanis, Venetis, Mediolanenſi, Moguntinis, Bonifontis, Inſulana, Divionenſi, Rotomagenſi, Toloſana, Londinenſibus, Trajectenſi, Genevenſibus, Hamburgenſibus, Cygneis, Lipſienſibus & aliis Lipſ. 1707. 8. Prætermiſſas ſupplere animus mihi eſt in ultimo Bibliothecæ meæ Græcæ volumine.

II. *IN PRIMO SECULO* nullus occurrit, ſi deceſſeris à ſuppoſititiis ſcriptis, v. gr. *Martialis Lemovicenſis* (cujus Epiſtolas binas una cum Gennadio de Eccleſiaſticis dogmatibus notis illuſtravit Geverhardus Elmenhorſtius Hamb. 1614. 4.) & ex Græco translatis *Hermæ* ac *Clementis*, ſed quæ verſiones longe poſt ea tempora compoſitæ ſunt, & in Cotelerii Patribus Apoſtolicis leguntur: tum *Abdiæ* (*a*) quem cum brevibus notis meis excudi feci in Codice Apocrypho N.T. Hamb. 1703. 8. * Carmen Heroicum verſuum plus minus 400. de paſſione Domini noſtri JEſu CHriſti *ad Petrum Donatum Paduanæ Urbis Epiſcopum*, quod velut certo auctore libris Abdiæ à Lazio, Baſil. 1551. fol. præfixum eſt, debetur *Hieronymo Paduano*, jamque ante illud tempus prodiit Lipſiæ, Viennæ 1510. 4. & alibi: etiam à Pulmanno inde vulgatum eſt Antvverpiæ. Vide Chriſtiani Daumii epiſtolas ad Boſium, Gebhardum &c A. 1709. 8. Chemnitii editas pag. 271. 274. Paduanus ille claruit circa A. C. 1494.

III. *IN SECUNDO SECULO* ſolus *Q. Septimius Florens Tertullianus*, *Carthaginienſis* ex editione Philippi Priorii cum integris Nic. Rigaltii, ſelectis Pamelii, Cerdæ & alior. additis etiam ipſius Priorii notis, Pariſ. 1663. fol. * Diverſus eſt *Tertullianus* Eccleſiaſticus ſcriptor licet & ipſe juris peritus, (*b*) à Tertulliano JCto, cujus quædam in Digeſtis habemus: ut recte notavit Valeſius pag. 24. ſq. ad Euſeb. & Grotius ad Tit. III. 13. Fuit quoque S. Tertullianus Epiſcopus Bononienſis de quo Acta Sanctorum Tom. 3. April. pag. 494. tum S. Tertullinus de quo Tom. 1. Junii pag. 630. nec non Tertullianus Hirenenſis, cujus mentio in Collatione Carthaginienſi. De Tertulliani circa A. C. 205. in Montaniſtarum ſectam prolapſi, & circa A. 220. defuncti vita, ſcriptis & doctrina præter editores, & *Tillemontium* tomo tertio memoriarum

(a) Sunt nonulla quæ perſpicue ſuadent libros X. hiſtoriæ certaminis Apoſtolici qui ambulant ſub nomine Abdiæ, ſcriptos eſſe latine, non translatos è Græco. Neque tamen certum eſt Actus Leucii Manichæi ſub Abdiæ nos nomine legere. Nam Auguſtinus c. 38. de fide contra Manichæos & alibi quædam ex Actibus illis refert quæ in Abdia hodie vel plane non occurrunt vel aliter narrata leguntur. Primus Pſeudo Abdiam edidit Volfgangus Lazius Baſileæ 1551. fol.

(b) Vide quæ notavi ad Hieron. de ſcriptoribus Eccleſ. c. 53.

riarum Eccleſiaſt. Gallice vulgatarum & *Nic. le Nourry* apparatu ad Bibliothecam Patrum Tom. 2. pag. 1173. ſeq. aliosque qui de ſcriptoribus Eccleſiaſticis tradidere, conſulere juvabit *Petri Allixii* diſſertationem de Tertulliani vita & ſcriptis, ſine auctoris nomine Latine editam Pariſ. 1680. 8. (cum ejusdem diſſ. de ſanguine D. N. JEſu Chriſti ad Epiſtolam CXLVI. Auguſtini, & tertia de Conciliorum quorumvis definitionibus ad examen revocandis. Hujus epitome eſt quæ Gallice præfigitur editioni Latino Gallicæ Apologetici Amſt. 1701. 8. *Extrait d' une diſſertation critique touchant Tertullien & ſes ouvrages*. Exſtat quoque Hiſtoire de Tertullien & d' Origene par *Mr. de la Motte*. Pariſ. 1675. Lugd. 1691. 8. *Paganini Gaudentii* ſalebræ Tertullianeæ Florent. 1639. 4. Syſtema Theologiæ theoreticum & practicum ex dictis Tertulliani & Cypriani concinnatum ab *Hermanno Rathmanno*. Gedani 1620. 4. opponendum Theodori Petreji, Carthuſiani Confeſſioni Tertullianianæ Pariſ. 1603. 8. Le genie de Tertullien, par *de Fayolle*. Pariſ. 1662. 4.

Tertulliani Opera ex editione *Beati Rhenani*, cum ejus ſcholiis Baſil. 1521. fol. In Rhenani argumentis & ſcholiis expurganda quæ notet index Romanus, vide Tom. V. Obſervatt. ſelect. Hallenſ. pag. 314. ſeq. Rhenanus ad calcem Tertulliani edidit ſine nomine auctoris definitiones Eccleſiaſticorum dogmatum, quas deinde *Gennadio* Maſſilenſi Elmenhorſtius vindicavit. Ad Tertullianum ipſum Rhenanus uſus eſt duobus Codicibus MSS. uno Hirſaugienſi & altero Paterniacenſi, Colmarienſis Decani Jac. Zimmermanni. *Utinam*, inqvit, *mihi copia fuiſſet exemplaris quod in Gorzienſi cœnobio ſervatur ad tertium milliarium ab urbe Mediomatricum, & item ejus quod apud Fuldam exſtat, vel ejus quod eſſe Romæ ferunt*. Recuſa eſt Rhenani editio Baſil. 1525. 1528. 1539. In primis Rhenani editionibus deſiderantur quos deinde addidit Jo. Gagnæus Theologus Pariſ. *liber de Trinitate, de teſtimonio animæ, de anima, de ſpectaculis, de baptiſmo, Scorpiace* contra Gnoſticos martyrium adſpernantes, *de idololatria, de pudicitia, de jejunio* adverſus Pſychicos, *de oratione* & *Epiſtola de cibis Judaicis*, & qui in omnibus ante Rigaltianis deſunt, *libri duo ad Nationes*. Ex recenſione *Sigismundi Gelenii* Baſil. 1550. 1562. fol. apud Froben. & ex recenſione poſteriore ejusdem Gelenii, qui Britannicum Codicem ex Masburienſi cœnobio accepit communicatum ipſi à Jo. Lelando. In illo Codice fuere liber de reſurrectione, de præſcriptionibus adverſus hæreticos, de monogamia, de Trinitate, de teſtimonio animæ, de anima, de ſpectaculis, de baptiſmo, Scorpiace,

piace, de idololatria, de pudicitia, de jejunio, de cibis Judaicis & de oratione. Elegans hæc & nitida editio Pariſ. apud Andream Vvechelum 1566. 8. duobus voluminibus: integras Rhenani notas ſingulis libris præmiſſas exhibet, & apologetico adjunctum *Franciſci Zephyri* Florentini commentarium, ſive paraphraſin antea haud editam. Cum notis *Jacobi Pamelii* Brugenſis, qui opus abſolvit Duaci 1579. Prodiit illo anno Antv.v. fol. recuſum Pariſ. 1583. Antvverp. 1584. & apud Commelin. 1609. & Coloniæ 1617. fol. ap. Antonium Hierat. & Rothomagi 1662. fol. Ex recenſione *Renati Laurentii de la Barre*, Tertullianus & Arnobius Pariſ. 1580. fol. Tertullianus cum notis Rhenani, Pamelii & *Franciſci Junii* Franeck. 1597. fol. Hæc editio cum Joſephi Scaligeri caſtigationibus exſtat in Bibl. Leidenſi. Vide ſis etiam Voſſii præf. ad libros de Hiſtoricis Latinis. Jac. Gretſeri vindicationem quorundam locorum Tertullianeorum &c. Cum notis Pamelii, emendationibus *Latini Latinii* (editis Romæ A. 1584.) & in librum de pallio notis *Ioannis Merceri*. Pariſ. 1598. fol. 1608. fol. Scripta Tertulliani pleraque cum argumentis, explicationibus & notis *Ludovici de la Cerda*. Pariſ. 1624. fol. 2. Vol. & Pariſ. 1641. fol.

Tertullianus redivivus, ſcholiis & obſervationibus prolixis illuſtratus à *Gregorio Ambianate* Capuccino, Pariſ. 1646. 1648. fol. 3. Vol. Negat Rigaltius redivivum dici poſſe, qui ſub horrendis vægrandium commentariorum ſarcinis obrutus ſit & contritus. Omniloqvium Tertullianeum, ſive Tertulliani opera à *Carolo Moreau* (a) Auguſtiniano Eremita ſimili mole commentariorum oppreſſa Pariſ. 1658. fol. 3. Vol. Huic Georgio Ambianati & Carolo Morello jungendus *Michaelis Vivien* Tertullianus prædicans Venet. 1708. 4. ſex tomis, de quo opere mentionem faciunt Ephemerides Pariſienſes Journal des Savans 1708. Fevr. p. 404. Libri IX. Tertulliani ex codice (b) MSto Agobardi in Bibl. Reg. obvio emendati *à Nic. Rigaltio* & ſine nomine editoris vulgati Pariſ. typis Rob. Stephani apud viduam Olivarii Varennæi 1628. 8. Libri illi novem ſunt: *de oratione*, *ad uxorem* libri duo, *de cultu fœminarum* duo, *de exhortatione caſtitatis*, *de corona*, *de præſcriptione hæreticorum* & *de Scorpiace*.

Ter-

(a) Calami errore *Cornelius* vocatur in B. Ittigii præf. ad librum de Bibliothecis Patrum pag. XXV. Recte *Carolum* idem dixerat diſſ. 2. de hæreſiarchis c. 13. §. 24.

(b) Agobardi ille Codex libros XXIV. complexus fuerat, nempe præter novem illos, etiam *librum 1. & 2. ad nationes*, nec non *de teſtimonio animæ*, *de ſpectaculis*, *de idololatria*, *de cenſu animæ*, *de oratione*, *de patientia*, *de velandis virginibus*, *de carne & anima*, *de carne CHriſti*: & quæ hodie Tertulliani ſcripta deſideramus, *de ſpe fidelium*, *de paradiſo*, *de anima ſubmiſſione* & *de ſuperſtitione ſæculi*.

Tertulliani opera univerſa ab eodem *Nic. Rigaltio* recenſita illuſtrataque notis & indicibus atque gloſſario ſermonis Africani Pariſ. 1634. fol. & ſecundis curis 1641. fol. Uſus præterea Rigaltius libro Caroli Monchalli Toloſatium Archiepiſcopi, qui varias lectiones à Fulvio Urſino ex Vaticano & Fuldenſi MSS. collectas repræſentavit. Novas etiam in Tertullianum obſervationes ſuas adjunxit Rigaltius notis in Cyprianum, editis Pariſ. 1649. fol. Notæ Rhenani, Pamelii, Latinii, cum *Gabr. Albaſpinæi*, (*a*) *Ioannis Vvouverii*, & in librum de pallio, *E*dm. Richerii, Theod. *M*arcilii, Jo. *M*erceri obſervationibus, ad paginas Rigaltianæ editionis acommodatæ Pariſ 1635. fol. Vide Labbeum Tom. 2. de ſcriptor. *E*ccleſ. p. 387. Tertullianus cum integris Rigaltii, ſelectis Pamelii, Cerdæ aliorumque & *Philippi Priorii* notis, ima qvavis pagina ſubjectis, eodem Priorio curante Pariſ. 1664. fol. Nova editio Veneta 1701. fol. cum variorum notis ſelectis, ad voluminis calcem. Non admodum emendatam eſſe hanc editionem, notavit Rev. D. Chriſtoph. *M*atthæus Pfaffius, Cancellarius Tubingenſis libro de originibus juris *E*ccleſiaſtici pag. 244. In Gallia nuper Tertullianum nova cura expolitum moliebatur dare *M*allinganus monachus Benedictinus, ſed A. 1715. menſe Octobri defunctus: in Italia viri docti exſpectare jubent ex *Caſp. Scioppii* emendatione, cum notis *Guidonis Pancirolli*, quem Pamelii lucubrationibus deterritum, quo minus ipſe illas in lucem daret, Poſſevinus teſtatur. Emendationes in Tertullianum Pamelii, ex *MS.* Vaticano & *Petri Ciacconii* conjecturis MStæ Mediolani teſte Mabillonio, Tom. 1. muſei Ital. pag. 210. ſeq.

Libros duos ad nationes, ex Codice Agobardi, primus edidit notiſque illuſtravit *Iacobus Godofredus*, Genev. 1625. 4. Fragmentum *de execrandis Gentium Diis*, Joſephus Maria *S*vareſius Rom 1630 4 Pariſ. 1630. 8. Vide Sirmondi opera Tom. 4. pag. 659. ſeq. & 667. *Librum de Oratione* Gallice vertit M. Hobier Pariſ. 1640. 12. integriorem dedit Vir Clariſſ. Lud. Antonius Muratorius tomo tertio anecdotorum Latinorum, Patav. 1713. 4. additis ſuis, & Gvil. Panciroli notis. Pars illa hujus libri Tertullianei ante inedita exſtat etiam in Memoriis Trevultinis A. 1719. menſe Febr. & in Ephemeridibus literariis Pariſ. 1719. Decembr. p. 664. Librum *de præſcriptionibus adverſus hæreticos*,

(a) *Albaſpinæi* notæ in aliquot Tertulliani libros & loca cum ejus Obſervationum Eccleſiaſticarum libris duobus editæ ſunt Pariſ. 1622. 4. Helmſt. 1672. 4. *Vvouverii* emendationes epidicticæ, id eſt ſpeciminis cauſa datæ, (male apodicticæ apud Labbeum Tom. 2. de ſcript. Eccleſ. pag. 387.) viderunt lucem Francof. 1612. 8.

hæreticos, ab Catholico adhuc ſcriptum, contra Dupinii & Allixii ſententiam contendit Tillemontius. Eum cum ſcholiis Jo. Quintini Hedui excudit Andreas Wechelus Pariſ. 1561. 4. & (omiſſa appendice (*a*) quæ alium habere videtur auctorem) ſcholiis & commentario illuſtratum *Chriſtianus Lupus*, Iprenſis, Ord. Eremitarum S. Auguſtini, & Theologus Lovanienſis Bruxell. 1675. 4. Idem liber ſeparatim cum *Jac. Pamelii* notis editus prodierat Colon. 1594. forma minore. Et cum Vincentii Lirinenſis commonitorio atque Ed. Campiani & Leonh. Leſſii ſcriptis Lugd. 1622. 12. Gallice per Aubertum de Macere Pariſ. 1562. & Broſſeo interprete (par le Sieur de la Broſſe) Pariſ. 1612. 8. Chriſtoph. Auguſti Heumanni emendationes quædam in hunc librum leguntur in Actis Eruditorum A. 1715. Julio pag. 299. & Tom. 6. ſupplementi pag. 196.

Liber de patientia, Germanice per *Lucam Majum*, Smalcald. 1582. 12. Gallice interprete Hobierio Pariſ. 1640. 12. Idem cum *libro ad Scapulam*, itidem Germanica interpretatione à D. *Abrahamo HincKelmanno* Luneburg. 1682. 12. *De corona militis* Latine & Gallice *Florimundo Remondo* interprete, Pariſ. 1594. 1507. 8. Verterat etiam Gallice Aubertus de Macere Pariſ. 1563. Nimis acerbe coronarum uſum inſectari Tertullianum judicat Carolus Paſchalius libro de Coronis p. 46. Librum *de Carne CHriſti & de reſurrectione carnis* Gallice vertit Lud. Giry. Pariſ. 1661. 8. *Librum ad Martyres* Germanice B. D. Abr. Hinckelmannus Luneb. 1682. 12. & Gallice præter Florimundum Remondum, Paulus Colomeſius Rupell. 1673. *Libri V. contra Marcionem & de judicio Domini* prodierunt inter Poetas Chriſtianos Georgi Fabricii Baſil. 1562. 4. p. 258. *Carmen de Jona & Ninive* cum caſtigationibus Franciſci Jureti, in Bibliothecis Patrum: & Lipſ. 1681. 8. ad calcem Paulini Petrocorii, edit. Daumianæ. Tertulliani opuſcula poetica cum notis Andreæ Rivini, Lipſ. 1651. 8. In *libro de anima* plures errores commiſiſſe quam in aliis ſcriptis omnibus, judicium eſt Mottani Vayeri Tom. 1. Opp. p. 472. ſq.

Apologeticus ad Scapulam (*a*) cum antiquioribus Lactantii editionibus

(a) Hanc Dodvvellus diſſ. de ſucceſſione Pontificum p. 216. & ad Irenæum p. 327. vel ipſi Tertulliano vel ejus æquali tribuendam exiſtimat. Tertulliani etiam eſſe diſputat celeberrimus Turneminius in memoriis Trevoltinis A. 1702. menſe Auguſto p. 311. ſeq. edit. Amſt. Vide tamen quæ notat B. D. Ittigius præf. ad diſſ. de hæreſiarchis p. 3.

(b) Scapulam fortaſſe Tertullum de quo Menagius amœnitat. juris p. 187. ſeq. Apologeticum hunc pro altera ἐκδόσει librorum ad Nationes habuit Salmaſius prolegom. in Solin. & de Cruce p. 340. ſeq. Græce etiam verſum olim legit Euſebius; Confer Steph. le Moyne notas ad Varia ſacra pag. 140.

tionibus ſæpius editus, ut Venet. 1509. fol. Pariſ. 1509. 4. & apud Aldum 1515. 8. *Franciſci Zephyri* paraphraſis exſtat in editione operum Tertulliani Pariſ. 1566. 8. Gallice vertit *Lud. Giry* Pariſ. 1636. 12. 1646. 12. & noviſſime accuratiore cura *Vaſſoultus*, additis notis: Pariſ. 1714. 4. Journal des Savans 1714. Sept. p. 291. Germanice D. *Abrahamus HincKelmannus* Luneb. 1682. 12. Cum Gallica verſione Lud. Girii, præmiſſa compendio diſſ. Allixianæ de Tertulliani vita & ſcriptis recuſus Amſt. 1701. 12. Hiſpanica verſio *Petri Maneri*, Cæſarauguſtæ 1644. 4. Cum *Deſiderii Heraldi* Commentario & libro digreſſionum, adjuncto Minucio Felice prodiit Pariſ. 1613. 4. Nonnulla in ſua Apologetici editione emendat idem Heraldus pag. 602. animadverſionum de jure Attico adverſus Salmaſium. Cum erudito *Sigeberti Havercamp* commentario denique recuſus hic Tertulliani liber Lugd. Bat. 1718. 8. Codicem MS. Bibl. Gothanæ laudat Rev. D. Sal. Erneſtus Cypriani in Catalogo Codd. MSS. illius Bibl. pag. 9.

Liber de Pallio cum commentario *Theodori Marcilii*. Pariſ. 1614. 8. & cum notis *Jo. Merceri* in editionibus Tertulliani cum notis Pamelii Pariſ. 1598. 1608. fol. &c. Præter Marcilii & Merceri etiam *Edm. Richerii* obſervationes adjunctas habes in editione notarum Pamelii aliorumque Pariſ. 1635. fol. Dupinius per errorem inter hujus libri interpretes laudat Marſilium Ficinum. Cum commentario *Claudii Salmaſii* (a) Pariſ. 1622. 8. Lugd. Bat. 1656. 8. *Ludovici de la Cerda*, Lugd. 1626. fol. ad calcem ejus Adverſariorum ſacrorum, quorum capite 166. nonnulla Salmaſii adverſus Kerkoetium ſive Petavium tuetur. Gallice per F. Maneſſier. Pariſ. 1665. 12. Anonymi Pallium exulans (b) & in poſſeſſionem reſtitutum, accedit Tertulliani apologia pro pallio, A. 1629. 12.

Indices Scriptorum a Tertulliano memoratorum ex editione *Rigaltiana* A. 1641.

I. SACRORUM.

Amos. Arithmi ſive Numeri pag. 540, 550, 590.

Barnabæ titulo utitur Epiſtola ad Hebræos, quam apud Eccleſias receptam pronunciat, 741.

Baruch,

(a) Salmaſio Petavius ſub Antonii Kerkoetii nomine animadverſa ad ejus notas in Tertulliani librum opponebat Rhedonis, 1622. 8. & cum Salmaſius ſub nomine Franciſci Franci confutationem animadverſorum Kerkoetii edidiſſet Middelburg. 1623. 8. Petavius maſtigophorum ſive elenchum repoſuit primum, ſecundum & tertium. Pariſ. 1622. 1623. 8. Salmaſius refutationem utriuſque elenchi Cercopetaviani Pariſ. 1623. 8.

(b) Auctor B. D. Jo. Georgius Dorſcheus, ut notavit D. Ittigius præf. ad librum de Bibliothecis Patrum p. XXVI.

Baruch, (Hieremiæ nomine) 624.
Baſiliarum (Regum) libri quatuor 495, 521. Regum annales. 535. 620.
Critarum (Judicum) Annales. 620.
Danielis hebdomadæ. 116, 122. 213, 214, 215, 287, 706.
Enoch libri verba citantur 106. 171. in armarium Judaicum non admittuntur ibid. utrobique apud Judam Apoſtolum teſtimonium poſſident. ibid. 179.
Eſdras omne Inſtrumentum Judaicæ litteraturæ reſtauravit. 171. quædam ex quarto Eſdræ libro. 525.
Ezechiel.
Habacuc.
Hermas cujus ſcriptura Paſtor inſcribitur 154. ab omni concilio Eccleſiarum inter apocrypha & falſa judicatur. 727. 741.
Hieremias.
Jacobus.
Joannis Apocalypſis & Epiſtola prima & ſecunda ejuſdem Auctoris 244. ejus Evangelium ante Marcionem editum 365. Joanni Apoſtolo tribuitur Apocalypſis 489. ut Apoſtolus Evangelio ſuo fidem nobis inſinuat 503. etſi Apocalypſin ejus Marcion reſpuit, ordo tamen Epiſcoporum ad originem recenſus in Johannem ſtabit auctorem. 503. 630. 695. ſeq.
Job.
Joel.
Jonas.
Iſaias.
Judas.
Judith 434, 688.
Lucæ ſectatoris Pauli ex Apoſtolicis Acta Apoſtolorum ſcriptura authentica. 239, 708. ejuſdem Evangelii digeſtum 503. ſeq. quod & Paulo adſcribere ſolent. 505. Actorum Apoſtolicorum ſcripturam confirmat Paulus Epiſtola ad Galatas, quæ perinde male reſpuuntur à Marcione. 578.
Macchabæorum libri 210.
Malachias.
Marcus Apoſtolicus Evangelio ſuo fidem nobis inſtaurat 503. licet & Marcus quod edidit, Petri affirmetur, cujus interpres Marcus 505.
Matthæus fideliſſimus Evangelii commentator ut comes Domini 376. ut Apoſtolus fidem nobis facit. 503.
Michæas.
Moyſes auctor Judaici inſtrumenti, Argivo Inacho par ætate, quadringentis pæne annis (nam & ſeptem minus Danaum prævenit) mille circiter cladem Priami antecedit, quingentis amplius & Homerum 19. ejus originale inſtrumentum Geneſis 275. antiquior Saturno nongentis circiter annis 331. Pentateuchi auctor 436. 437. ante Lycurgos & Solonas omnes. 467.
Nahum.
Oſee.

Pauli Epiſtolis plurimum uti hęreticos ad quæſtiones 239. ejus Apocalypſis improbatur 240. item ejus & Teclæ actus ſive periodi 263. ejus Epiſtolas de numero mutilavit Marcion. 577. utpote omiſſis Epiſtolis ad Timotheum & ad Titum, ibid. alias etiam ejus Epiſtolas ſententiis mutilavit id. quarum ea quæ ad Galatas eſt, principalis eſt adverſus Judaiſmum Epiſtola ibid. quam nos ad Epheſios præſcriptam habemus, hæretici ad Laodicenos. 598. 607. maxime de vinculis ſcriptæ ſunt. 695.

Petrus Epiſtola ad Ponticos (quam primam hodie vocamus) 630. &c.

Salomonis nomine pręter Proverbia, Eccleſiaſten & Cantica Canticorum citatur etiam liber Sapientiæ 231. item Eccleſiaſticus 441. 457.

Septuaginta duo interpretes juſſu Ptolemæi Philadelphi Hebrearum literarum inſtrumentum Judaicum in Græcum ſtilum tranſtulerunt, quorum ſententiæ communionem ſuſpexit Menedemus Philoſophus, adfirmavit hæc Ariſteas. 18. 19. quorum tranſlatio apud Serapeum Ptolemæi Bibliothecæ cum ipſis Hebraicis literis exhibetur. ibid.

Sophonias.

Symmachi editio. 531.

Zacharias.

II. ECCLESIASTICORUM.

Apologeticorũ adverſus Gentes ſcriptores, 80. Irenæum ad verbum imitatur Tertull. lib. adv. Valent. 291. & deinceps pleraque ejus verba deſcribit uſque ad libri finem adv. Valent. 304.

Juſtini Martyris Apologias adv. Gentes imitatur per omnia Tertullian. Apologetico, 291. Philoſophum etiam vocat, adludens ad librum ejus contra omnes Gentes, ibid.

Miltiades Eccleſiarum Sophiſta, 291.

Proculus adhuc Catholicus adv. Valent. quem vocat Chriſtianę eloquentiæ dignitatem. ibid.

III. HÆRETICORUM.

Æſchines. 254.

Alexander Valentinianus, 391.

Appelles. 232, 234, qui Phaneroſeis conſcripſit, 242, 244, 245, 254, 325, 339, 358, 362, 379, 382, 486.

Apelleiaci, 365.

Axionicus, 291.

Baſilides, 250, 379.

Blaſtus, 254.

Caiani, 244, 255.

Cainei, 251.

Carpocrates, 252, 325, 338.

Cataphrygas, 254.

Cerdon, 253, 496.

Cerinthus, 252.

Colarbaſus, 253.

Doſitheus Samiritanus, 249.

Hebion, 234, 196, 243, 244, 370.

Heracleon, 253, 284.

Her-

Hermogenes Africanus, 242, 244, 324, 325, 327.
Hermogenes Apoſtolicus, 231, 265, 396, 691.
Herodiani, 249.
Hymenæus, 231.
Lucanus, 253, 380.
Marcion, Stoicus 232, 234, 242, 244, 245, 246, 248, 253, 254, 358. in quadam Epiſtola, 359, 360, 361, 362, 431. in Epiſtolis, 443. in Antitheſibus, 475. in libro Apoſtolico, 476. 480. in Evangelio, 492. in Antitheſibus ex Evangelio, 501. & ſeq. ex libro Apoſtolico, 575. & ſeq. deſertor continentiæ Marcionenſis. 242.
Marcus, 253. Magnus, 284.
Menander, 249. Magnus Samaritanus, 249. 382.
Monarchiani, 640.
Montanus, 254.
Nicolaus & Nicolaitæ, 244. 250. 452.
Nigidius, 242.
Ophitæ, 250.
Phariſæi, 249.
Phileteus, 231.
Philumena Apellis, 232, 242.
Phygellus, 231, 396, 691.
Praxeas, 255.
Proclus, ſeu Proculus. 254.
Prodicus, 633, 636.
Ptolemæus, 253, 284, 293. in Miſcellanea, 295.
Quintilla, 255.
Sadducæi, 243, 246, 358, 376, 405, 466.
Saturnius, 149, 325.
Secundus, 253, 284, 303.
Settoitæ, 251.
Simon Magus, 234, 244, 249, 337.
Tatianus, 254.
Theodotus Byzantius, *ibid.*
Theodotus Coriarius, *ibid.*
Theotimus, 290.
Valentinus, Platonicus 232, 234, 242, 243, 245, 246, 248, 252, 289. &c. *uſque ad libri finem adv. Valentinianos*, 304. Ejus libri Sophia, 249. 253. Evangelium, 375, 358, 370, 372, 379, 424, 433, 514, 627, 633, 636, 639, 659.
Valentiniani, 289, 291. 325. 616, eorum Commentarii 427.
Victorinus. 155.

IV. EORUM QUI DE DIIS ſcripſerunt, rebuſque ad ſacra pertinentibus.

Antiphon de ſomniis, 347.
Artemon de ſomniis, *ibid.*
Callimachus de Coronis, 124.
Claudius Saturninus de Coronis liber, origines, cauſſas, ſpecies & ſolemnitates earum ediſſerens, 24. 127. 128. 129.
Cratippus de ſomniis, 347.
Diodorus, 124.
Dionyſius Rhodius de ſomniis, 347.
Epicharmus de ſomniis, 348.
Harpocration, 124.
Hermateles, ſive Termateles, de Circenſibus ludis, 93.
Hermippus Beritenſis omnem hiſtoriam ſomniorum cum ſuis originibus, & relatoribus quinione voluminum ſatiatiſ-

tiatiſſime exhibuit, 347.
Hiſtrionum litteræ, 16.
Leo Ægyptius de Coronis, 124.
Muſæus, 305.
Nicander de Oraculis, 356.
Numa Pompilius, 247.
Pherecydes de Saturno, 124.
Philochorus Athenienſis, 347.
Pindarus, 15. 124.
Piſo de Ludis, 92.
Serapion de ſomniis, 34.
Strato Lampſacenus, 347.
Timæus de Ludorum origine, 92.
Varro Romanus Cynicus, 16, 92.

V. MAGORUM.

BErenice, 355.
Damigeron, *ibid.*
Dardanus, *ibid.*
Nectabis, *ibid.*
Hoſtanes, *ibid.*
Thyphon. *ibid.*

VI. MEDICORUM, MATHEMAticorum, & Phyſicorum.

ANdreas, 319.
Apollodorus, 317.
Apollophanes, 315.
Archimedes, *ibid.*
Aſclipiades, 316, 317.
Chryſippus, 317.
Diocles, 316, 318.
Eraſiſtratus, 316, 328.
Harpocration, 124.
Herophilus, qui ſexcentos execuit ut naturam ſcrutaretur, 312, 316, 328.
Hiceſius, 327, 328.
Hippocrates, 326, 328.
Mercurius Triſmegiſtus, magiſter omnium Phyſicorum, 296.
Nicander lib. de venenatis beſtiis, 616.
Soranus Methodicæ medicinæ inſtructiſſimus auctor, pleniſsime ſuper Anima commentatus, quatuor voluminibus, 309, 315, 316, 328. 345.
Strato Phyſicus, 316.

VII. PHILOSOPHORUM.

ÆNeſidemus de Anima, 311, 316.
Albinus Platonicus, 331, 332.
Anacharſis, 2.
Anaxagoras de Deo, 314, 343.
Anaximander, 132, 139.
Anaximenes de Anima, 311, 439.
Apollophanes de Anima, 315.
Ariſtodemus, 346.
Ariſtophon, *ibid.*
Ariſtoteles in Dialectica, 232, de Anima, 306, 307, 315, 316, 343, 346, 347, 380.
Arius, 352, 353.
Callinicus in Oratoribus, 45.
Cebes in Pinace, 246, de Anima, 305.
Chryſippus de Divinatione, 82, de Anima 303, 315.
Cleanthes, 21, de Anima, 307, 329.
Cratippus, 347.
Critias de Anima, 307.
Critolaus Athenienſis de Anima, *ibid.*
Critolaus Peripateticus, *ibid.*
Democritus de Anima, 315, 316, de Somno, 343.

Dicæar-

Dicæarchus Meſſenius de Anima libris tribus, 316.
Diogenes Cynicus 35, de morte, 45.
Diogenes Cyrenæus, ſeu Smyrnæus, 16.
Empedocles de Anima, 306, 307, de Amicitia & inimicitia, 310, 316, 317, 318, 334 de Somno, 343, 352, 579.
Epicharmus, 347.
Epicurus, 34, 39, 138, 232, 292, de vacuo & inani, 295, de Anima, 306, 307, 316, in Epiſtola ad Menecæum, 343, de Somniis, 346, 379, 449, 522, 613, 682.
Epicurei, 232.
Eubulus de Anima, 307.
Heraclides Ponticus de Anima, 311.
Heraclitus de Igneo Deo, 232, Lib. de natura, 306, 307, 311, 316. 318, 475.
Hipparchus de Anima, 307.
Hippon de Anima, 307.
Menedemus providentiæ vindex LXXII. interpretes ſuſpexit 19.
Mercurius Ægyptius, 305, 331, 296, in Aſclepio, 335.
Moſchion, 316.
Nigidius, 242.
Panætius de Anima, 315.
Parmenides de Somno, 343.
Pherecydes Phythagoræ magiſter, 305.
Phædo, *ibid.*
Plato. 23, 25, 26, 232. Alcibiade 307. Critone. 307. Gorgia 307. Hippatcho 307. Lachete 307. Legibus 323. 329. Parmenide de ideis. 320, 321. 327, 328, 350, Phædone, 379, 318, 319, 325, 327. 344, 348. 350, 352, 353, 379, 381, 439, Phædro 305. 307, 310, 315, 316, 319, 327, 352. Philebo 326, Politia 350, Protagora 307, de Rep. 317. ſeq. 344, 348, 350, in Sophiſta 306, 307, Sympoſio 307, Theætero 319. Timæo 36, 312, 314, 316, 320. 321, 323, 325, 352.
Poſidonius de Anima, 315.
Protagoras, 317.
Pyrron, 45.
Pythagoras, 42, Samius Sophiſta, 331, 352, 379.
Socrates, 23, 40.
Stoici 232. &c.
Strato Phyſicus, 316, de Somno, 343, 349.
Thales de Anima, 307, 439.
Xenocrates de Anima, 307, 316.
Xenophanes de ſomno, 343.
Zenon Cittieus, 21, 232. 306. 315, 338, 439.

VIII. HISTORICORUM.

Ægyptiorum, Chaldæorum, Phœnicum archiva, 19.
Alexander Polyhiſtor, 134.
Apion, ſive Appion, 19.
Ariſteas de 70, Interpretibus, *ibid.*
Beroſus Chaldæus, *ibid.*
Challiſthenes, 346.
Caſſius Severus, 12.
Charon Lampſacenus Herodoto prior, 346.
Cornelius Nepos, 12.
Cornelius Tacitus in Commentariis, 6, 17, in hiſtoria Romana

maniæ lib. 5. mendaciorum loquaciſſimus, *ibid.*
Cteſias, 11.
Demetrius Phalereus Bibliothecæ Ptolemæi præfectus, 19. Grammaticorum probatiſſimus, *ibid.*
Diodorus Siculus, 12, 124.
Dionyſius Afer. 134.
Ephorus, 346.
Euphorion, *ibid.*
Feneſtella in Annalibus, 303.
Græcorum Annales, 19.
Heraclides, 346, 356.
Hermotimus, 305.
Herodotus, 10. in Clio, in hiſtoriis, 346. in Melpomene, 349, 356.
Iromus Phœnix, Tyri rex, 19.
Joſephum in libris contra Apionem imitatur Tertullianus, *ibid.*
Juba rex, *ibid.*
Manethon Ægyptius, *ibid.*
Menander Epheſius, *ibid.*
Neſtor in Coceto, 295.
Nymphodorus, 356.
P. Pilatus Epiſtola ad Tiberium, 6, 22.
Piſiſtratus Bibliothecarum ſtudioſus, 19.
Plinii Secundi pleraque imitatur ex libris hiſtor. natural.
Plutarchum de Placitis Philoſophorum imitatur Tertullianus pleriſque locis.
Ptolemæus Mendeſius, 19. Miſcellanea 124.
Ptolemæus Philadelphus erudiţiſſ. ſtudio Bibliothecarum Piſiſtratum æmulatus, 70. Interpretibus transferenda in linquam Græcam Biblia tradidit, 18, 19. Bibliotheca ejus apud Serapeum, *ibid.*
Saluſtius, 323.
Silenus, Phryx, 132, 278, 305.
Strabo 346.
Svetonius Tranquillus, 6. eum imitatur Tertullianus, 92, in Nerrone, 345, 633.
Thallus, 12, 19.
Traiani reſcriptum ad Plinium, 2, 3.
Vitellius in commentariis, 347.
Zeno Eleates, 45.

IX. ORATORUM, POETARUM, & Grammaticorum.

ACcii patina. 295.
Æſopus in Fabulis, 295.
Aratus in Phænomenis, 627.
Cato ſenior, 134.
Catullus Mimographus in Laureolo, 296.
Cebetis Pinax ex Virgilio, 246.
Cicero ſeu M. Tullius, 138. in Tuſculanis 45. de Oratore, 326.
Comicus incertus, 156, 323.
Demetrius Phalereus Grammaticorum probatiſſimus, 19.
Demoſthenis Grçcus verſiculus, *qui fugiebat, rurſus præliabitur* 696.
Diogenes Comicus, 16.
Ennius 291. 336.
Epicharmus Comicus, 312.
Heſiodus de Pandora, 124.
Poeticus Paſtor appellatus, *ibid.* 295.
Homerus in Odyſſ. 129. 291. 346. in Iliad. 354.

Homerocentones, 246.
Hoſtilius Comicus, 16.
Laberius Mimographus, 131.42.
Lentulus Mimographus in Catinienſibus, 16. 135. 136.
Lucretius lib. 1. de rerum natura, 308.
Menandes Comicus in Fullonibus, 349.
Neoptolemeus Tragœdus, 347.
Novius Comicus in Fullonibus, 135.
Ovidius Geta in Medea Tragœdia ex Virgilio, in Metamorphoſibus, 295.
Pacuvius, 133.
Phoſphorus Rhetor, 293.
Poeta incertus in Tragœdia Cerberi, 124.
Seneca, 14. in Fortuitis, 45, quem ſæpe noſtrum appellat. 343. 379.
Sophocles Tragicus, 347.
Theopompus Comicus, 278.
Tragœdia Oedipus, 11.
Virgilius in Æneide, 349.
Virgiliocentones, 246.

Irenæus latine ſcripſerit an Græce dubitatum eſt à magno Eraſmo: Græce primum, deinde Latine ſcripſiſſe putarunt Poſſevinus & Fevardentius. Latine ab auctore fuiſſe exaratos libros V. de hæreſibus videtur etiam innuere Caſſander p. 4. Liturgicon & Vavaſſor p. 287. libri de ludicra dictione. Livius vero Galantes p. 19. comparationis Theologiæ Chriſtianæ cum Platonica Irenæum inter latinos Patres ſatis celebratum appellat: Viciſſim in indice ſive ut ſcribit ille *catalogo* auctorum qui operi præfigitur, Arnobium videas Græcis Eccleſiæ doctoribus perperam annumerari: Alii verſionem Irenæi nec ab ipſo tamen profectam Irenæo nos habere recte agnoſcentes, interpretem Tertullianei ævi eſſe exiſtimant; qui nihil aliud afferunt probationis loco, niſi quod ante Auguſtinum ſcripſiſſe videatur, contra quod multa objici poſſunt, ut ait Pearſonius parte 2. Vindic. Ignatii pag. 169. At enim Græce ſcripſiſſe Irenæum & longo tempore interjecto poſt Annum C. 385. occaſione Priſcillianiſtarum illam quam habemus verſionem neſcio quo auctore concinnatam eſſe oſtendit H. Dodvvellus diſſ. V. in Irenæum, cujus novam editionem tum meditabatur Vir Doctiſſimus. Interim luculentam ejuſdem pii & antiqui ſcriptoris ἔκδοσιν debemus Clariſſimo Viro Joanni Erneſto Grabio Oxon. 1702. fol. Utinam Græca quæ alicubi in Orientis Bibliothecis dicuntur delitescere, tandem in dias luminis auras proferantur.

IV. *IN SECULO TERTIO M. Minutius Felix* * Hujus Lactantio lib. I. cap. 11. & V. 1. inſtitut. & Hieronymo pluribus locis atque Eucherio laudati, princeps editio eſt Romana cum Arnobio 1542. fol. à *Fauſto Sabæo* Brixiano ad Vaticani codicis

cis fidem facta, quem Leo X. Franciſco I. Regi Galliæ dono dedit. Inde ſecutæ Baſileenſes ex *Sigiſmundi Gelenii* recenſione 1546. & 1560. Heidelbergenſis 1560. 8. & Francof. 1610. 8. *Franciſci Balduini*, (a) qui primus cum Morillono apud Adr. Junium III. 1. animadverſorum, obſervavit eſſe librum ſingularem alterius ſcriptoris, non ut priores editiones venditaverant, octavum Arnobii. Hinc ex *Fulvii Urſini* caſtigatione (Petri Ciacconii ſchedis adjuti) prodiit Rom. 1583. 4. Et cum *Jo. Wovveri* eruditis notis Baſil. 1603. 8. addito S. Cypriani libro de vanitate idolorum; *Geverh. Elmenhorſtii*, Hanov. 1603. 8. & Hamb. 1612. fol. De ſimultate ſuper Minutio edito Elmenhorſtii ac Wovverii, confer Joſeph. Scaligeri Epiſt. 257. 260. ſeq. Laudat Elmenhorſtium Barthius pag. 2916. Adverſar. *Deſiderii Heraldi*, Pariſ. 1605. 8. 1613. 4. cum Tertulliani Apologetico & 1615. 4. cum Arnobio.

Omitto editiones in Bibliothecis Patrum, nec non Oxonienſem quam memorat Petrus Antonius Buchardus, Sleſvienſis in diſſ. de Minucio quam theſibus ex ejus libello excerptis & Chreſtomathiæ Minucianæ præmiſit, & præſide B. D. Chriſtiano Kortholto habuit Kilon. 1685. *Nic. Rigaltii* (b) Pariſ. 1643. 4. & 1645. cum Firmico; & 1666. fol. per *Philippum Priorium*, cum Cypriano, Arnobio, Firmico, & Commodiano: & cum Cypriano de Idolorum vanitate, & Vvovveri Firmico Lugd. B. 1645. 12. Cum notis Variorum curante *Jac. Oiſelio*, Lugd. Bat. 1652. 4. 1672. 8. Oxoniæ 1678. cum notis Nic. Rigaltii Giornale di Roma 1679. p. 137. Cum notis *Chriſtoph. Cellarii*, Halæ Sax. 1699. 8. Cum notis Rigaltii & ſelectis Variorum noviſque V. C. *Joannis Davies* Cantabrig. 1707. 8. Cum integris Vvovverii, Elmenhorſtii, Heraldi & Rigaltii notis, aliorumque hinc inde collectis edente *Jac. Gronovio* qui emendationes & explicationes ſuas, cum libellum S. Cypriani qui Minutii veſtigiis inſiſtit, de idolorum vanitate, & Firmicum de errore profanarum relig. adjecit, Lugd. Bat. 1709. 8. Acta Erud. Tom. 4. ſupplem. pag. 423. Denique ex ſecunda *Jo. Daviſii* recenſione cum Variorum notis excuſus eſt Cantabrigiæ 1711. 8. addito Commodiano. Memoirs of literature Tom. 1. pag. 353. Mem. de Trevoux 1711. pag. 888.

Gallice Perroto Ablancurtio interprete Pariſ. 1646. 12. 1662. 12. & la-

(a) Nonnulla in Balduini editione reprehendit Lud. Carrio lib. 2. emendatt. c. 18.

(b) Sarravius p. 69. Epiſt. *Eruditiſſimi Rigaltii Minucius Felix ſub prælo ſudat. Miraberis ex uno MSto Regio tot diverſas editiones prodiiſſe. Vidit tamen ille qua cæterorum diligentiam effugerunt. Scilicet ſolus tranio vultures.*

& latinis è regione poſitis Lipſ. 1689. 12. *Anglice* Lond. 1682. 8. *Belgice* per M. Gargonum Vliſſingæ 1712. 8. Hypocriticus Minutianus *Joannis Meurſii* cum Critico ejus Arnobiano prodiit Lugd. Bat. 1598. 8. & in edit. poſteriore cum notis Var. Lugd. B. 1672. 8. Minucium ab Eraſmo editum, cave credas Dupinio, qui etiam falſus eſt quando impingit Minucio quod animas ſimul cum corporibus mori docuerit. Longe enim alienum ſe ab hoc errore fuiſſe demonſtrat cap. 34.

Antiquiorem quam vulgo creditur Minucium extremis Marci Antonini temporibus ſcripſiſſe perſuaſit ſibi Henr. Dodvvellus III 16. diſſ. Cyprianic. Et Blondellus libro Gallice edito de Euchariſtia pag. 119. Minutium æqualem facit Frontonis qui M. Antoninum docuit circa A.C. 160. Salvianum nonnulla Minutii eſſe imitatum obſervat Ritterſhuſius. Locum inſignem Minucii de verſibus ſive fulcris, Dianæ ſimulacro apponi ſolitis illuſtravit *Lucas Holſtenius* in ſingulari diſſ. ſymbolicæ Dianæ Epheſiæ ſtatuæ à Claudio Menetrejo, cimeliothecæ Barberinæ præfecto expoſitæ Rom. 1688. fol. Eam Iac. Gronovius in tomo VII. theſauri Græcar. Antiquit. pag. 393. & in ſua Minutii editione integram exhibuit pag. 209.

Index ſcriptorum à MINUCIO FELICE citatorum, *ex editione JAC. OIZELII A.* 1652.

Alexander Magnus pag. 22.
Anaximenes 19.
Anaxagoras pag. 19.
Anthiſthenes 20.
Antonius Julianus 37.
Apolloniates Diogenes 19.
Arceſilas 13. 43.
Ariſto Chius 21.
Ariſtoteles 20.
Carneades 13. 43.
Caſſius, Hiſtoricus 24.
Chryſippus 20.
Cirtenus, id eſt Fronto 9. 35.
Cleanthes 20.
Democritus 20.
Demoſthenes 39.
Diagoras Melius atheus 8.
Diodorus 24.
Diogenes Apolloniates 19.
Diogenes Babylonius 20.
Ennius 29.
Epicurus & Epicurei 20. 38.
Evhemerus 22.
Flavius Joſephus 37.
Fronto Cirtenſis 9. 35.
Heraclides Ponticus 20.
Heſiodus 20.
Homerus 20.
Hoſtanes magnus 30.
Fl. Joſephus 37.
Mantuanus, Maro, Virgilius 29.
Memoriæ, ſcripta memorialia 7. 35.
Nepos hiſtoricus 24.
Orpheus 20.

Per-

Perſeus 22.
Plato 21, 23, 24, 30, 38.
Prodicus Chius 22.
Pyrrho 43.
Pythagoras 20. 38.
Simonides melicus 13. 43.
Socrates 12. notatus 29. ſcurra . 43
Speuſippus 20.
Stoici 20. 38.
Strato 22
Terentius Comicus 20.
Thales Mileſius 19.
Thallus 24.
Theodorus Cyrenæus 8.
Theophraſtus 20.
Virgilius Maro Mantuanus 19.
Xenophanes 20.
Xenophon 20.
Zeno Cittienſis . 20.

De fato cum pauca dixiſſet cap. 36. Minutius, ſubjungit: *Ac de fato ſatis, vel ſi pauca pro tempore, diſputaturi alias & uberius & plenius.* Atque ut teſtatur Hieronymus c. 58. de ſcriptor. Eccleſ. olim ſub Minutii nomine ferebatur liber *de fato vel contra Mathematicos* ſive Aſtrologos, *qui cum ſit & ipſe diſerti hominis, non mihi videtur cum ſuperioris libri ſtilo convenire.* Idem Epiſtola ad Magnum: *Minutius Felix cauſidicus Romani fori in libro cui titulus Octavius, & in altero contra Mathematicos, ſi tamen inſcriptio non mentitur auctorem, quid gentilium literarum dimiſit intactum.* In antiquis Honorii editionibus lib. 1. de ſcript. Eccleſ. cap. 59. male excuſum *de facto* pro *fato*.

Thaſcius Cæcilius Cyprianus ex edit. præclara Jo. Felli Oxonienſis Epiſcopi cum Annalibus Cyprianis Pearſonii Oxon. 1682. fol. Bremæ 1690. Amſt. 1699. ubi & Henr. Dodvvelli diſſertationes Cyprianicæ exhibentur, quæ Oxonii quoque ſeorſim prodierunt 8. fol. * *S. Cypriani (a)* vitam, qui A. C. 258. Martyrium pro CHriſto fortiter ſuſtinuit, ſcripſit *Pontius* ipſius Diaconus, quæ exſtat apud Surium 14. Sept. & in Cypriani editionibus. Pontii acta Martyrii apud Baluz. Tom. 2. Miſc. pag. 124. E recentioribus accurate præ cæteris de Cypriano Jo. Pearſonius in annalibus Cyprianicis, Tillemontius Tom. 4. memor. Hiſt. Eccleſ. & auctor vitæ Cypriani ſex libris Gallice editæ Pariſ. 1714. 4. de quo acta Erud. 1718. pag. 293. Journal des Savans

(a) Alius 1) Cyprianus Antiochenus ſub Diocletiano paſſus Nicomediæ de quo Eudocia apud Photium Cod. 184. Nazianzenus Orat. 18. Surius 26. Sept. Goar ad Euchol. pag. 719. Marbodeus Redonenſis pag. 1513. Opp. Edmund Martene Tom. 3. theſauri novi anecdoton. & c. 2) Cyprianus Brixienſis de quo Acta Sanctor. Tom. 3. April. 21. pag. 849. 3) Cyprianus Petragorici Abbas de quo Gregorius Turonenſis de gloria Confeſſorum cap. 100. 4) Abbas Cyprianus cognomento Cuculas de quo Moſchus in prato ſpiritali cap. 132. 5) Cyprianus Cæſarii Arelatenſis diſcipulus, & vitæ ejus ſcriptor circa A. 546. apud Surium 27. Auguſt. 6) Cyprianus Cordubenſis ſeculo X. de cujus ſcriptis genuinis, & ſuppoſititiis Nic. Antonius lib. 6. Bibl. Hiſpan. vet. c. 7.

vans 1717 pag. 429. 491. Non contemnenda etiam de Cypriano collegit auctor Obſervatt. Miſcellanearum editarum Lipſiæ Germanice A. 1717. 8. Tom. 3. pag.167. ſeq.

Cypriani Epiſtolæ & tractatus Rom. 1471. fol. per Conradum Svveynheym & Arnoldum Pannartz, (in Bibl. Jo. Mori, Epiſcopi Elienſis) & eodem anno Venetiis per Vindelinum Spirenſem, fol. (in Bibl. Leidenſi, Telleriana aliisque.) Falluntur enim qui Spiræ A. 1471. Cyprianum impreſſum eſſe tradunt, Joh.Suabertus, Jo. de la Caille, Cornelius Beughem, Jo.Fellus, Gvil.Caveus, & Auctorum Eruditorum ſcriptores A.1683.p.41. Vide Mich. Maittaire Annales typograph. pag. 89. & Dan. Maichelium de Bibliothecis Pariſienſibus pag. 89. Cypriani opera ſine loco & anno, fol. Pariſ. 1512. 4. per Bertoldum Remboltum, cum præfatione Roberti Fortunati, Maclonienſis, & C. de P. ad Jac. Graſolarium, civem Venetum. Cum notis *Eraſmi* in loca quædam & præfatione ejus (data Lovan. 1519.) quæ inter Epiſtolas Eraſmi lib. XXVIII. 6. edit. Lond. legitur Baſil. 1520. fol. & 1525. fol. apud Frobenium & 1540. fol. & 1558. Lugd. 1528, 1537. apud Seb. Gryphium 2. Vol. 1544. 1550. 8. Coloniæ 1520. apud Henricum Alopecium. Antvverp. 1541. 8. ex Eraſmi editione. Venet. 1547. 8. Pariſiis 1541. fol. apud Arnulphum Langelier, editio mire interpolata & contaminata licet repurgationem jactet in titulo, qua de re Pamelii querelam habes apud Caveum. Coloniæ 1544. apud Quentelium cum notis *Henr. Gravii.* Coloniæ 1549. Rom. 1563. fol. per *Paulum Manutium* (a) qui Epiſtolarum librum quintum addidit. In hac editione multa è MS. antiquiſſimo Veronenſi emendavit Latinus Latinius, qui nomen ſuum adſcribi noluit, quod Manutius contra Codicum Mss. fidem aliqua retinuiſſet, alia addidiſſet. Vide vitam Latinii pag. 6. & Jo. Rainoldi colloquium cum Hardto p. 328. ſeq. Voetium deſperata cauſa Papatus pag. 494. 517. Dallæum de uſu Patrum p. 83. ſeq. Tamen & Latinius Epiſtolam Firmiliani in ea omiſiſſe ſe teſtatus eſt in qua Stephanus Epiſcopus Rom. perſtringitur. *Ego*, inquit Latinius pag. 177. Bibl. ſacro profan. *omiſi*, *non Manutius*, *cum majorum exempla ſecutus*, *tum petulantiam hominis deteſtatus*. Pariſ. 1564. fol. ex *Guill. Morelli* emendatione cum præf. Hadr. Turnebi. In hac editione, Epiſtola Firmiliani reſtituta.

Cum

(a) Hæc editio Pariſiis in Bibl. S Genovefæ ſervatur collata cum Vaticanis codicibus quatuor, nec non Veronenſi, & Neapolitano, manu Joh. Coremelli (Corbinelli) nobilis Florentini, teſte Dan. Maichelio pag. 90. de Bibliothecis Pariſ. Eadem fuit in Bibl. Telleriana p. 20.

Cum notis *Jacobi Pamelii*, Antvverp. 1568. 1589. fol. Pariſ. 1574. 1593, 1603, 1616, 1633, 1644. & Colon. 1617, 1632. *Latini Latinii* obſervationes ad Pamelianam Cypriani editionem leguntur in ejus Bibliotheca ſacro profana pag. 171--181. Cum notis Pamelii & *Simonis Goulartii* ad eas obſervationibus Genev. 1593. fol. Goulartium bene in Cyprianum ſcripſiſſe monet Scaliger in Scaligeranis p. 153. Cum notis eruditis *Nic. Rigaltii* Pariſ. 1648. fol. Cum notis Rigaltii, ſeleɑisque aliorum & *Philippi Priorii* Pariſ. 1666. fol. adjunɑis Cypriano ſcriptis Minucii Felicis, Arnobii, Commodiani, nec non Firmico de errore profanarum religionum. Journal. des Sav. 1666. pag. 72. Cum Annalibus Cyprianicis *Joannis Pearſon*, & notis præclaris *Joannis Felli* Oxon. Epiſc. qui veteres editt. & Codices MSS. conſuluit, Oxon. (*a*) 1682, fol. è theatro Sheldon. editio nitida & luculenta recuſa Bremæ 1690. & Amſt. 1699. fol. additis utrinque *Henrici Dodvvelli* XIII. diſſertationibus Cyprianicis, quæ ſeparatim viderant lucem Oxon. 1684. 8. *Tomæ Iameſii* Cyprianus redivivus Lond. 1600. 4. è quo Poſſevinus Tom. 1. apparat pag. 396. ſeq. exhibet Varias leɑiones & emendationes libri de unitate Eccleſiæ ex quatuor Mss. Angl. Confer Rich. Holdsvvorth præleɑ. theolog. 36. pag. 314. Voetium deſperata cauſa papatus pag. 314. Crenium VII. animadverſ. pag. 68. & Riveti criticum ſacrum II. 4.

S. Cypriani Epiſtolæ ordine Pameliano locatæ, ex editione Goulartiana in ſeɑiones diviſæ, & cum S. Auguſtini ad Cypriani argumenta de baptiſmo hæreticorum (*b*) reſponſionibus ſuo loco ſubjunɑis, variis etiam Pamelii, Rigaltii, aliorumque leɑionibus & conjeɑuris, Gratiani in decreto, Lombardi in libris ſententiarum, ac Thomæ Aquinatis in ſumma Theologiæ, allegationibus in margine notatis, indicibusque ſeparatim editæ cura *Lucæ Friderici Reinharti*, Theologi Altdorf. 1681. 4. Vide D. Jo. Fabricii Theologi Helmſt. Bibliothecam Tom. 4. pag. 113. Lettres choiſies de Cyprien aux Confeſſeurs & aux Martyrs, avec des remarques Amſt. 1688. 12. par. Mr. Jaqves l'Enfant.

Cypriani Opera *Germanice* per Melchiorem Ambach, Norimb. 1553. fol. *Gallice* par Jaqves Tigeon, Angevin Pariſ. 1574. fol. vide Verderii Bibl. Gallicam p. 140. Par Mr. Lombert, avec des

(a) Aɑa Erud. 1683. p. 41. Bibl. univerſelle Tom. 12. pag. 107. ſeq.

(b) Non obſtante de rebaptizatione hæreticorum errore nihilominus in Eccleſia ſemper pro ſanɑo habitus Cyprianus. Adi Jo. Launoium lib. VIII. Epiſt. 15. Feſtum honori ejus conſecratum [illegible]. Vide Meurſium, Suicerum, Cangium in hac voce. Evagrium IV, 19. Niceph. XVI, 12. è Procopii l. 2. Vandal.

des remarqves & la vie de ce *Pere*. Pariſ. 1672. 4. *Anglice* à Nathanele Marshallo, cum notis. Lond. 1717. fol. Acta Erud. 1718. p. 145.

Præter *Favrium* Theologum Sorbonicum (de quo Rich. Simon Bibliotheque Critique T. 2. pag. 213. ſeq.) novam Cypriani editionem paravit (a) *Baluzius* collatis Codicibus Mss. XXXIV. Vide Memorias Trevoltinas A. 1709. pag. 300. Journal des Savans 1716. pag. 90. 231.

Liber de Idolorum vanitate, ſæpius editus cum Minucio Felice, ut ſupra in Minucio dixi. *De bono patientiæ* cum notis Jeremiæ Stephani, Oxon. 1632. 8. *Liber de unitate Eccleſiæ* recuſus etiam in Joh. Thomæ de Rocaberti, Archiepiſc. Valentini Bibliotheca maxima Pontificia quæ tomis XXI. lucem vidit Rom. 1695--1699. fol. volumine ſexto; Et cum S. Auguſtini libro ejuſdem argumenti Helmſt. 1657. 8. præmiſſa D. Georgii Calixti introductione, edente filio D. Frid. Ulrico Calixto. *Libellus de Oratione Dominica* ex Faerni Codice recenſitus legitur in Operibus Stanislai Hoſii Tom. 1. p. 231. ſeq. Svecice vertit Jo. Groſch, Paſtor Coburgenſis Roſtoch. 1615, 8. Hiſpanice Diaconus Martinez, S. I. *Libellum de mortalitate*, quem præter rem Cypriano Sandius abjudicat, Combefiſius recudi curavit in Bibliotheca Concionatoria, & cum notis ſeparatim vulgavit Jenæ 1681, 12. Bartholomæus Francus, Miniſter Eccleſiæ Neoſtad. ad Orilam Laudantur in Ephemeridibus literariis Pariſ. A. 1682. pag. 59. Gallice prodiit Pariſ. 1653. 12. *Epiſtolam ad Stephanum Papam*, Cypriani non eſſe contendit Launoius parte altera opuſculorum de duobus Dionyſiis (confer B. D. Antonii Reiſeri Launojum confeſſorem pag. 795. ſeq.) ſed non ſine cauſa aliter videtur Menardo, Rigaltio, Fello, Lomberto, Paſcaſio Queſnello diſſ. V. ad Leonem M. Natali Alex. Eliæ du Pinio aliisque. Vide Hugonem Mathoudum de vera Senonum origine Chriſtiana pag. 365. ſeq. & Ittigii Obſervat. IV. ad ſupplementum Clementis Alex.

De laude Martyrii ad Moyſen & Maximum Cypriani eſſe non dubitat qui in Bibl. Concionatoria exhibet Combefiſius. De libro *de opere & eleemoſynis*, Urbani Regii judicium prodiit Francof. 1545, 8. De *Geneſi*, *Sodoma*, & *Ligno vitæ*, quæ carmina male ad Cyprianum auctorem referuntur, dixi ſupra lib. IV. capit. 2. Librum *de ſpectaculis* Cypriano abjudicat Jo. Fellus: Huetius in Origenianis pag. 277, librum *de ſingularitate clericorum*. Sine magna cauſa, opinor, per-

(a) Hæc editio Baluzii poſtuma prodiit cura Benedictinorum anno demum 1727.

perinde ut *librum teſtimoniorum ad Quirinum* idem *E*raſmus, & ad Joſuam p. 99. Andreas Maſius, quem præter alia argumenta ſatis Hieronymi, Auguſtini, Gennadii, Bedæ aliorumque veterum teſtimonia Cypriano vindicant, ut præter Fellum probavit Bullus pag. 220. defenſ. fidei Nicænæ. Librum *de Cardinalibus CHriſti operibus* Pariſ. 1500, editum Cypriani non eſſe probavit Jo. Dallæus II. 39. de ſcriptis Dionyſii & Ignatii, atque recentiores editiones reſtituerunt vero auctori *Arnoldo* Carnotenſi, Abbati bonæ vallis Ord. Benedictin. circa A. 1162. de cujus ſcriptis videndus Caſimirus Oudinus in opuſculis veterum Galliæ & Belgii ſcriptorum.

Petri Heylini Cyprianus Anglicus huc minus ſpectat, eſt enim hiſtoria de vita & morte Gvil. Laudi, Cantuarienſis Archiepiſcopi, edita Anglice Lond. 1668. fol. Laudus capite truncatus 10. Jan. 1645. Entretiens ſur la bonne conduite, tirez de S. Cyprien, Paris 1644, 4. Oratio Cypriani cum duabus Nazianzeni verſa Italice ab Annibale Caro Venet. 1569, 4. Tertulliani & Cypriani theoſophia, fidei antiquæ & vitæ vere Chriſtianæ tradens documenta, per Hermannum Rhatmannum, Vviteb 1619, 4. Vita Cypriani Pariſ. 1566. 8. Vir celeberrimus Montfauconus in Diario Italico pag. 75. ex fide poſſeſſoris narrat Venetiis In Bibliotheca D. Tarviſiani in Codice Ms. recenti exſtare quaſdam Cypriani *E*piſtolas non editas. Idem Montfauconus inſignem Cypriani Codicem ſæculo exaratum ſexto vel ſeptimo memorat exſtare in Bibl. Coisliniana pag. 241. Codicis Remenſis auctioris meminit Rigaltius notis in *E*piſt. ad Rogatianum, ex quo Colomeſius putat Hincmarum Tom. 1. p. 356. auctiora citaſſe verba ex *E*piſtola ad Jubajanum: *Servatur à nobis patienter & firmiter caritas animi, collegii honor, vinculum fidei & concordia ſacerdotii*. Sed quæ apud Hincmarum ſequuntur, illius eſſe puto, non Cypriani verba: *& quantum ex nobis eſt cum omnibus hominibus, & etiam cum his qui oderunt pacem, habere pacem deſideramus. Unumquemque vero ſua conſcientia conveniat, & ab Eccleſiaſtica pace nemo ſe, quod non optamus, ſejungat*.

Index eorum ad quos ſcribit S. Cyprianus.

ANtoniano Epiſt. 55.
Cæcilio 53.
Caldonii Cypriano 24.
Caldonio Cypriani 25. Eidem cum aliis 41.
Ejuſdem clero Carthag. 42.
Celerini Luciano 21.
Clero Carthag. 5, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 26. 29, 32, 34, 39.

Clero, & plebi Carth. 4, 38, 39, 81.
Confeſſorum Cypriano Epiſt. 23.
Cornelii Papæ eidem 45, 46, 47, 48, 51, 52, 59, 60.
Cornelio Synodi Africanæ 57.
ad Demetrianum gentilem blaſphemum liber pag. 185.
ad Donatum liber de gratia Dei 1.
Epicteto, & plebi Aſſuritanorum Epiſt. 4.
Eucratio 4.
Felicis cum aliis Cypriano 79.
Fido 64.
Firmiliani Cypriano 75.
Florentio Pupiano 66.
Fortunato, & aliis 56.
Furnitanorum Clero, & plebi 1.
Hiſpaniarum Clero, & plebi 67.
Januario, & aliis Numidis 62. 70.
Jubaiano 73.
Lapſis 33.
Luciani Celerino 22.
Lucio Papæ 61.
Lucii Epiſcopi, & aliorum Cypriano 53.
Magno 69.
Martyribus, & Cõfeſſoribus, 10, 15.
Maximo & aliis Epiſt. 46.
Maximi & alior. Cypriano 53.
Iiſdem Cypriani 54.
Moyſi, & Maximo cum aliis, 28. 37.
Eorundem Cypriano 31.
Nemeſiano, & aliis 76.
Ejuſdem & aliorum Cypriano 77.
Plebi Carthaginienſi 17. 43.
Pompejo 64.
Pomponio 4.
Quinto 71
ad Quirinum libri tres teſtimoniorum adverſus Judæos p. 17.
Rogatiano Epiſcopo Epiſt. 3.
Rogatiano cum aliis 6.
Rogatiano Presbytero cũ aliis 13
Romani Cleri Carthag. Clero 8.
Romano Clero Cyprianus, 9. 20. 27. 35.
Ejuſdem Cypriano 39. 36.
Stephano Papæ 68. 72.
Succeſſo 80.
Thibaritanæ plebi 58.

Arnobii Oratoris, gente Afri *libri VII. adverſus Nationes*, quas circa annum U. C. 1050. h. e. CHRISTI 298. ſcripſiſſe ſe innuit p. 94. editionis præſtantiſſimæ, Salmaſianæ * *Arnobii*, quem Eccleſiaſticorum ſcriptorum Varronem vocat Voſſius lib. I. cap. 9. de analogia, prima editio eſt Romana Fauſti Sabæi Rom. 1542. fol. apud Franciſcum Priſcianenſem. Hanc ſecutæ aliæ: Ex *Sigiſmundi Gelenii* caſtigatione. Baſil. 1546. 1560. 8. Tertullianus & Arnobius ex recenſione *Renati Laurentii de la Barre* Paris. 1580. fol. cum notis. Cum *Theodori Canteri* notis Antvverp. 1582. 8. (male 1532. in Catologo Bibl. Tellerianæ pag. 32.) Uberiores Commentarii quos notis ad librum ſextum Canterus promittit, numquam lucem viderunt. Ex Canteri emendatione (ſine notis) in Bibliotheca Patrum Colon. 1618. Tom 3. & in ſupplemento Morelliano Pariſ. 1639. Tom. 1. Ex emendatione *Fulvii Urſini* Rom. 1583. 4.

De qua editione Poſſevinus Tom. 1. apparat. *Arnobius cum adhuc ethnicus ad CHRISTI fidem occultis inſpirationibus urgeretur ab Epiſcopis Africæ, Baptiſmi ſacramentum petiit; cumque illum rejeciſſent, veriti quin illuderet Chriſtinanæ religioni, quam eatenus oppugnaverat, obtulit eis in argumentum ſinceritatis ſuæ tanquam fidei obſides præſtantes illos quos habemus libros, quos cum* Jo. Baptiſta Sigecellus, *qui poſtea Epiſcopus Faventinus à Pio IV. Pont. Max. factus eſt, correxiſſet ac reſtituiſſet, Germani aliqui averſi à Catholica fide non tam ſanarunt quam immutarunt pro libito, ut vix antiquæ lectionis veſtigium pluribus in locis reliquerint. Quod incommodum cum* Petrus Ciacconus *Hiſpanus vir eruditus animadvertiſſet, præclaris correctionibus illuſtratum Arnobium jamjam erat emiſſurus, niſi morte fuiſſet ereptus. Hos labores Pontifex Max. additis aliorum doctorum hominum emendationibus, juſſit à* Fulvio Urſino *examinari atque conferri. Itaque in textum ſeriemque recepit, quæ multorum judicio probata, & (ut ipſe inquit) ſine ulla controverſia vera ſunt viſa: quæ autem non ita vera videbantur, ea ſuis diſtincta numeris, in oris paginarum, notanda cum curaſſet, adjunctis ſi quæ erant ad firmandas conjecturas, notis Arnobius Romæ editus eſt quam fieri potuit emendatiſſimus.* Cum *Godeſchalci Stevvechii* electis ad Arnobii libros à ſe emendatos Antuerp. 1586. & Colon. 1604. 8. & additis paratitlis ſive ſummariis à *Leandro de Sancto Martino*, Duaci 1634, 8. *Joannis Meurſii* Criticus Arnobianus cum Hipocritio Minutiano & variis lect. MS. Regii Pariſ. Arnobii excerptis à Joſepho Scaligero Lugd. Bat. 1599. 8. *Petri Scriverii* anti-Criticum Critico Arnobiano oppoſitum memorat Hadr. Bailletus de antiſcriptoribus Tom. 2. pag. 299. Daniel Heinſius præf. ad notas in Clementem Alexandrinum, Petro Scriverio dicatas: *Mihi ſatius eſt ſi tua cauſa hæc potiſſimum ſcripſiſſe me ſcias, quem jam annos plurimos in maximo & eruditiſſimo ſcriptore Arnobio verſari, omnes fere & ſciunt & cogitatione tacita illud* ὑπερήμερον *flagellant. Videbis ergo ſi quid tibi uſui futurum ſit in iſtis. Nam Arnobium, ut noſti, quantus eſt formavit Clemens.* Arnobius cum notis *Geverhard. Elmenhorſtii* ad illuſtrem virum Joſephum Scaligerum, eruditorum ſuæ ætatis facile principem Hanov. 1603. 8. Cum *Deſiderii Heraldi* obſervationibus Pariſ. 1605. 8. Cum notis *Elmenhorſtii* longe auctioribus & variarum lectionum libello ex Codd. MSS. Hamburg. 1610. fol. *Julii Cæſaris Bulengeri* eclogarum ad Arnobium liber primus Toloſæ 1612. 1623. 8. Arnobius à *Claudio Salmaſio* (*a*) emendatus cum

notis

(a) Andreas Rivetus Critici ſacri lib. 2. cap. 17. *extremam manum exſpectamus à nobiliſſ. & doctiſſimo* Salmaſio, *cujus commentarium expectat textus Arnobii jam excuſus, & ad manuſcripta exemplaria emendatus.*

notis integris Canteri, Stevvechii, Elmenhorſtii, & Heraldi: Lugd. Bat ex officina Joannis Maire, 1651. 4. Commentario quem addere parabat Salmaſius, A. 1652. immortuus fuit. Prima ejus folia ſive disquiſitionem de nominibus antiquorum Romanorum (quam uberibus in Arnobium notis præmiſſurum fuiſſe notavit Sarravius p. 42. Epiſt.) nactus ego ex Bibliotheca Gudiana, edidi ad calcem tomi ſecundi Operum S. Hippolyti, Hamb. 1618. fol. *Jo. Iſaaci Pontani* animadverſiones in Arnobium habuit Boxhornius, qui earum meminit p. 37. Epiſtolar. Cum *Philippi Priorii* & ſelectis aliorum notis prodiit Arnobius ad calcem Cypriani Pariſ. 1666. fol. & in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. 1672. Tomo III. *Belgice*, interprete Joachimo Oudaen. Harling. 1677. 8.

Scriptores qui ab Arnobio citantur.

ad paginas edit. Lugd. Bat. 1651. 4.

Ælius 122.
Æthlius 197.
Antias 154.
Antiochus Hiſtoricus 193.
Apollodorus 144.
Ariſtoteles 118.
Arrianus 99.
Butas in cauſalibus 168.
Cæſellius 37.
Cæſius 23.
M. T. Cicero 103. 110. 184.
Cincius 122.
Clearchus 193.
Sex. Clodius 168.
Cornificius 122.
Crates 121.
Cronius 49.
Cteſias in primo 31.
Diagoras Melius 147.
Ennius 147.
Ephorus 121.
Epicadius 37.
Epicharmus 143.
Epictetus 99.
Euhemerus Agragantinus 147.
Euripides 238.
Fabius 194.
Flaccus 169.
Granius 118. 122. 194.
Heraclitus 177.
Hermippus 31.
Heſiodus 121.
Hetruſci libri 87.
Hippo Melius 147.
Homerus (Melæ fluminis filius) 143.
Indigitamenta Pompiliana 95.
Italus ſermo diverſus â Latino & Græco 135. at 147. Ennius dicitur Euhemerum ſermone Italo tranſtuliſſe.
Leander vel Leandrius 193.
Libri Acherontici 87.
Libri Fatales, fatalia carmina 251. 253.
Leo Pellæus 147.
Lucilius 169. Fornix Lucilianus 45.
Lucretius 105.
Manilius 122, 223.

Memoralia ſcripta 196.
Mnaſeas 121.
Myrtilus ſ. Mirſilus Lesbius 121. 143.
Nicagoras vel Nicanor Cyprius 147.
Nigidius 119, 123, 124.
Niſus 37.
Numenius 49.
Orpheus 169, 175. ubi verſus latine redditi ex aliquo latino Poeta (ut ſuſpicatur Heinſius) qui Orphica Latine verterat.
Panyaſis 144.
Patrocles Thurius 144.
Philoſtephanus 206.
Pindarus Bœotius 143.
Piſo 122.
Plato 5, 7, 49, 51, 52, 59, 66, 68, 79, 88, 137.
Plautinus Amphitruo 238.
Pluthareus Chæroneus 144.
Polemo 144.
Pomponii Marſyas obſignatus pag. 45.
Poſidippus 198, 206.
Ptolemæus Ageſarchi 193.
Sammonicus 194.
Scaurus 37.
Sophocles Atticus 143. 151. 238.
Soſibius 144.
Terentius 211 infra *Varro*.
Theodorus Cyrenæus 147.
Theologi 135, 139. &c.
Timotheus Theologus 157.
Trebatius 236.
Valerianus ſeu Valerius Antias 194.
Valerius Pontifex 160.
Tarentinus ſenarius 171, *Taurus draconem genuit & taurum draco*.
M. Ter. Varro 122, 123, 128, 161, 191, 194, 196, 207, 212.
Verrius 37.
Zeno Myndius 193.

Alius Arnobius junior, qui medio ſeculo quinto ad Leontium & Ruſticum ſcripſit *commentaria in Pſalmos* (*a*) edita Argentinæ 1522, 4. cum Eraſmi commentario in Pſalmum 2. Deinde recuſa Colon 1532. 8. Baſil. 1537. 8. & ex Laur. de la Barre reccenſione, & Pariſ. 1639. cum *annotationibus* ejuſdem Arnobii ad quædam Evangeliſtarum loca poſt editionem Gilberti Cognati, Baſil. 1543. 8. à Schotto recenſitis, & in ſupplemento Bibl. Patrum Pariſienſi T. 1. p. 388. 815. & in Bibl. Patrum Lugd. T. 8. p.203, 329. Latini Latinii caſtigationes ad editionem Baſil. 1537. exſtant in ejus Bibliotheca ſacro profana pag. 95. —98. *Altercationem* hujus Arnobii cum *Serapione Ægyptio*, ad calcem Irenæi ſubjecit Fevardentius (in Grabiana Irenæi editione omiſſam) & in ſupplemento ſuo pag. 352. & Bibliotheca Patrum p. 236. recuderunt Pariſienſes & Lugdunenſes.

Victorinus Petavionenſis Pannonius, ſub cujus nomine commentarius in Apocalypſin in Bibliothecis Patrum legitur. Scio-

ple-

(a) Patiniana p.130. *Mr. Cujas diſoit qu'il n'avoit jamais lu de livre en il n'eut appris quelque choſe, excepté Arnobe ſur les Pſeaumes.*

Digitized by Google

pleroſque illum Victorino abjudicare, ſed fieri poteſt ut partim illius ſit, partim alterius, ſive ab alio interpolatus, quod eſt judicium Launoji pag. 50. diſſ. de Victorinis Pariſ. 1653, 8. Tractatum brevem de fabrica mundi ſub Victorini nomine vulgavit doctiſſimus Caveus in hiſt. litteraria.

Cœlius Lactantius Firmianus inter primos libros typis exſcriptos lucem vidit. * Lactantii editiones hæ mihi innotuere, 1465. *(a)* (non 1461. uti legitur in celeberr. Montfauconi Diario Italico pag. 256. qui ipſe deinde confeſſus eſt ſe per errorem poſuiſſe illum numerum) Romæ è Monaſterio Sublacenſi fol Pontificatus Pauli papæ II. anno ſecundo. Vide Mich. Maittaire annal. typograph. p. 60. Exſtat in Bibl. Barberina & Zvvickavienſi *(b)*. 1468. Romæ in domo Petri de Maximis, per Conradum Svveynheym & Arn. Pannartz. fol. Hæc editio fuit Neapoli in Bibl. Joſephi Vallettæ. Memoratur etiam à Rich. Simone Tom. 2. Epiſt. ſelect. pag. 153. Poſt capitum argumenta libro præmiſſa ſequuntur Lactantii errata per fratrem *Antonium Raudenſem (c)* Theologum collecta, cui hoc octaſtichon rependit frater *Adam Genuenſis*:

Hic male corripuit ſtolidis Antonius auſis
Auctorem: in variis cauſa pianda locis.
Non erat in tenebris errantis imaginis aſtrum
Dicere, vel nitidum luce carère jubar.

(a) Lud. Vives lib. 2. de anima p. 88. *Ex nomine Ciceronis venit in recordationem Lactantius, qui fuit ejus imitator: ex hoc de chalcographia. Nam is liber dicitur formulis aneis excuſus vel primus vel cum primis.*

(b) Tho. Schmid. Chron. Cygneum pag. 102. Godfr. Ludovici Schul-Hiſtoria Tom. 3. p. 182. Hottingerus in Bibliothecario quatripartito, & Langius in epiſt. medicinal. p. 560.

(c) Idem eſt Raudenſis, cujus obſervationibus de linguæ Latinæ elegantia; neſcio an editis, gravem cenſuram oppoſuit Laurentius Valla. Raudenſem ob cenſuram in Lactantium latam reprehendit Franciſcus Philelphus libro V. Epiſtola data A. 1443. *Vellem equidem, pater optime, ab omni iſtius modi ſcribendi genere te continuiſſes, neque cum inſaniente Candido Decembre deſipere ipſe voluiſſes. Id certe fuiſſet & ordinis & dignitatis tua. Qua enim per immortalem Deum fanatica ratio te commovit, ut perinde atque infeſto quodam atque inimico afflatus ſpiritu in virum illum doctiſſimum atque diſertiſſimum tam inſolenter, tam injuſte, tam impie inveheveris, ut non res ſolum pane innumerabiles conſulto male interpreteris, ſed nomen etiam viri depravare ſtudueris, utpote quem* Lactenſium *pro* Lactantio *nomines. Nam de rebus ipſis quid loquar quas vel pueris notas dum corrumpere laboras, te omnibus eruditis & graviſſimis viris ridiculo prabes. Pudet me profecto ea in medium proferre, qua à te non inepte minus quam perperam notata ſunt atque reprehenſa. Rogo igitur te ut in hac re Aurelium Auguſtinum imiteris. Retractavit ille vir aque ſapiens ac ſanctus; qua imprudenter erravit. Retracta etiam tu, ſi tibi conſtas, qua ſciens volensque male ſcripſiſti. Quod ſi feceris, non modeſtia & verecundia minus quam ſapientia laudabere. Vale, Mediolani.*

Denique cum ſanctæ Eccleſiæ pia lumina conſtet
Obſequio ex tanto conticuiſſe viro,
Tu vero eloquio lingua interdicta latino
I cubitum, nam te penſitat elleborum.

1470. Romæ per eosdem, cum præfat. Joh. Andreæ Alerienſis Epiſcopi, in qua inter alia: *Sumant ſtudioſi per noſtros ingenuos opifices Lactantium Firmianum ſemel ab iis iterumque impreſſum, nonnullis in locis veriorem.* 1472. Venetiis fol. quam male pro omnium principe habuit Gallæus. Conradus Ritterſhuſius ad Salvian. p.192. *Habeo*, inquit, *antiquam editionem Lactantii Venetam quæ A.*1442. (lege 1472.) *prodiit apud Vendelinum.*

Arguit hic hominum ſectas Lactantius omnes
Septeno falſas codice, vera docens.
Sive Deum tangat, turbato lumine cernens
Ira furor: gemino pernotat inde libro.
Et volucrum verſu Phœnix comprenditur una
Quæ noſtro nunquam paſcitur alma ſolo.
Hincque Redemptoris noſtri non carmina deſunt
Quæ poſitum è tumulo dulce canendo vocant.
Preſſerat hunc primo mundi caput, inclyta Roma:
Poſt Regina premit quippe colenda maris.
Impreſſum formis juſtoque nitore coruſcans
Hoc Vindelinus condidit Artis opus,

1474. Romæ per Udalricum Gallum Alamannum & Simonem Nicolai de Luca, fol. *Bibl.Hohendorfiana* p.3. Hæc editio, quæ erat in Bibl. Gudiana, & undecim marcis veniebat, perperam in illo Catalogo p.33. pro prima omnium venditatur. 1476. Roſtochii fol. per *fratres preſbyteros & clericos congregationis domus viridis horti ad S. Michaelem in opido Roſtochienſi partium inferioris Sclaviæ, prout facultas & induſtria tulit, emendate ſatis & accurate conſummat.* 1478. Venetiis impendio providorum virorum Jo. de Colonia & Joh.Manthen de Gheretzen. fol. 1478. Venet. fol. per Andream de Paltaſichis Catarenſem & Boninum de Boninis, ſocios. 1483. Veneta fol, per Bernardinum de Benaliis, Bergomenſem. 1490. Venet. 1493. Venet. fol. eſt in Bibl. Leidenſi. 1497. Venet fol. per Simonem Bevilaquam, Papienſem. Editio expreſſa ad Romanam 1470. cum præfatione *Joannis Andreæ* ad Paulum ſecundum: & errata Lactantii ab Antonio Raudenſi notata referens inter argumenta capitum volumini præmiſſa. Huic Venetæ editioni additum *carmen de phœnice*, quod ex aſſe convenit cum lectionibus quas ex MS. Vindobonenſi dat Lambecius Tom. 2. pag. 788. niſi quod v. 61. *lapſum* pro *laſſum*.

1502.

1502. Venet. fol. ex emendatione *Jo. Pierii Valeriani*. 1509. fol. impenſis & opera Joannis de Tridino, cognomento Tacuini, Venetiis dominante Leonhardo Lauredano Principe. Ex caſtigatione *Jani Parrhaſii*, addito Tertulliani Apologetico, & Chryſoſtomi ſermone de Euchariſtia & Laur. Vallæ, nec non narratione ex Svida in Ἰησοῦς. 1509. 4 Pariſ. apud Jo. Parvum, cum Tertulliani Apologetico & cæteris aliorum, jam commemoratis cum præfatione *Ægidii Maſerienſis*. Hæc & ſuperiores duæ ſunt apud me. 1511. Venet. fol. apud Joannem de Tridino. 1513. Pariſ. 1513. 8. apud Juntam, Florentiæ ex *Mariani Tuccii* recognitione. Ex hac nonnullis locis Walchianam emendat Clariſſ. Heumannus, Neve Bucherſaal XLV. pag. 670. 1515. 8. apud Aldum, cum Tertulliani apologetico, ex emendatione *Jo. Baptiſtæ Egnatii* Veneti. 1521. Venet. expreſſa ad illam Anni 1509. 1521. Baſileæ apud Cratandrum, in 4. 1524. Baſil. 4. ex ejuſd. Cratandri officina. 1535. Baſil. fol apud Cratandrum. 1538. Venetiis apud *Paulum Manutium* ex caſtigatione *Honorati Faſitelli*, Venet. 1539. 8. Antvverpiæ apud Joannem Gymnicum cum Eraſmi ſcholiis in librum de DEI opificio. 1541. Lugd. apud Gryphium, ex Faſitelli recenſione. 1543. Lugd. 1544. Colon. fol. cum Barthol. Laurentis indice, & annotationibus Eraſmi in librum de DEi opificio, apud Petrum Quentel. 1546. Pariſ. 8. Lactantii Inſtitutiones Gallice, Renato Fumeo interprete, atque iterum Lugd. 1547. 12. & Pariſ. 1581. 12. 1548. Lugd. 12. apud Jo. Tornæſium & Gulielmum Gazejum, ex Faſitelli recenſione.

1553. Lugd. 12. ex illa Anni 1548. expreſſa. 1555. Antvverp. 1556. Baſil. fol. in hæreſiologia Joannis Heroldi. 1561. Pariſ. 12. apud Hieron. de Marnef ex Veneta Anni 1535. 1563. fol. Baſil. apud Henr. Petri, cum commentario ſive locis communibus Theolog. & Philoſoph. *Sixti Betuleji*, & ejusdem Betuleji vita per Jo. Nyſeum ſcripta. 1563. Pariſ. 1567. 12. Lugd. ex Torneſii officina. 1570. Antvverpienſis Stelſii, Gallæo memorata editio. 1570. Antvverp. apud Plantinum, 8. cum *Mich. Thomaſii* notis & emendationibus, quæ editio cum MS. Lipſienſi & Palatino collata extſtat in Bibl. Leidenſi. De antiquiſſimo Codice Bononienſi, quo uſus eſt perinde ut aliis Vaticanis ſeptem Thomaſius, & poſtea etiam Iſæus, vide Allatium ad antiquitates Hetruſcas p. 51. ſq. & Montfauconi Diarium Ital. pag. 409. & Bibl. Coiſlinianam pag. 58. qui priore loco fallitur cum ſcribit nullum ejus hactenus uſum fuiſſe. Incommodum eſt quod capita diverſimode diſtinguit Betuleji & Thomaſii editio. Etiam nonnulla, ut orthodoxum magis redderet Lactantium, contra MSS. Codicum fi-

dem alteraſſe Thomaſium, monet Rich. Simon. in Epiſtolis ſelectis Gallice editis Tom. 2. p. 442. ſeq. 1587. Lugd. 8. Lactantii opera ex fide & auctoritate librorum MSS. emendata à Jacobo Cujacio. 1587. apud Plantin. 8, cum notis Mich. Thomaſii, Lactantium quo magis catholicum redderet, ſubinde audacius alterantis. Hanc editionem habeo collatam cum Codice MSto chartaceo Bibl. Lipſienſis. 1589. Pariſ. 8. cum ejuſdem Thomaſii notis. 1594. Lugd. 12. apud Tornæſium ex illa Cujacii A. 1587.

1613. Genevæ 12. apud Tornæſium, editio emendata magnam partem à *Jacobo Cujacio*, ex illa Anni 1587. 1613. Colon. 12. cum priore ex aſſe conſpirans. 1616. Lugd. 12. 1646. Cæſenæ fol. cum notis *Joſephi Iſæi*, Cæſenatis, qui duobus Bononienſibus, duodecim Vaticanis & inſigni Michaelis Thomæ Taxaquetii MSto uſus, plures etiam editiones veteres inſpexit. 1650. Rom. fol. apud Maſcardum cum notis ejuſdem Iſæi, ſed minus quam prior emendata. Vide Miſcellanea Lipſienſia Tom. 3. pag. 130. 1652. Lugd. Bat. 8. cum notis *Antonii Thyſii* ex officina Petri Leffen. 1660. Lugd. Bat. apud Franc. Hackium 8. cum ſelectis variorum commentariis: nitida & egregia editio ſtudio *Servati Gallæi*, qui præclaram Lactantio operam navavit, Salmaſii uſus ſchedis & Iſæum præ cæteris ſecutus. Idem inſignem etiam variarum lectionum libellum ex Codicibus MSS. ad calcem voluminis ſubjicit. 1684. Oxoniæ 8. cum notis *Thomæ SparK*, quinque Codicibus MSS. uſi: & addito libro Lactantii de mortibus perſecutorum qui in prioribus editt. deſideratur, & H. Dodwelli diſſ. de ripa ſtriga. Vide Acta Erud. 1685. p. 265. 1685. Cantabrigiæ, 8. cum variis lectionibus Sublacenſis editionis, quam pro MSto editor venditat, & Codicis MS. in Collegio Emanuelis Cantabrig. Vide Acta Erud. illius anni pag. 585. 1698. 8. Lipſiæ cum notis *Chriſtophori Cellarii*. Acta Eruditor. illius anni pag. 535. 1715. 8. Lipſiæ cum notis V. Cl. *Jo. Georg. Walchii*, & præmiſſa diſſ. de Lactantio (*a*) ejuſque ſtylo. Vide Acta Eruditor. illius anni pag. 273. Neve Bibl. Hall. XXXVIII. pag. 709. & cenſuram *Jo. Ludolphi Bunemanni*, Gymnaſii Mindenſis Rectoris erudítiſſimi, qui & ipſe novam Lactantii editionem ex LX. amplius MSS. & editionibus ſingulari ſtudio caſtigatam notiſque illuſtratam molitur, Tom. 3. Miſc. Lipſienſ. pag. 132. ſeq. & reſponſionem laudati Walchii pag. 352. ſeq.

Ano-

(a). Conferenda M. *Jo. Auguſti Krebſii*, de ſtylo Lactantii diatriba, edita Halæ A. 1702. quam dignam quæ editionibus Lactantii adjungatur judicant Memoriæ Trevoltinæ 1706. pag. 1069. *Matthiæ Nic. Korthalti* diſſ. de Cicerone Chriſtiano a Lactantio, Gieſſ. 1712.

Anonymi defenſe des ſentimens de Lactance ſur le ſujet de l' uſure. 8. *Joſephum Vvaſſe* in Anglia editionem Lactantii novo ſtudio ad MSS. Codices caſtigatam parare inſtituiſſe didici ex memoriis Trevoltinis A 1716. pag 180. ut in Gallia *Jo. Baptiſtam le Brun*, cui S. Paulinum Nolanum expolitum debemus, ex Diario Hagenſi, Europe Savante 1718. Octobr. p 199 Quid libri eſt *anthologia Lactantii Firmiani?* in Catalogo Bibl. Lugd. Bat. p. 36 noviſſ. edit. *Pauli Pirani* annotationes pleniſſimas in libros tres primores Inſtitutionum Lactantii, ſed adhuc ineditas memorat Allatius p. 213. apum urbanarum. *Liber primus Inſtitutionum* Gallice verſus à *Droueto de Maupertuy*. Avenione 1710. 12. Mem. de Trevoux 1712. pag. 2055. Libros univerſos ſeptem jam olim vertit Renatus Fameus, cujus interpretationem Franciſco I. Galliæ Regi dicatam habeo ex editione Lugd. apud Jo. de Tournes 1563. 12. cum præmiſſo errorum Lactantii catalogo. *Liber de opificio Dei* ad Demetrianum cum ſcholiis Eraſmi editus Baſil. 1529. 8. ad calcem viduæ hujus Chriſtianæ. Et cum obſervationibus *Jo. Vvillichii* Francof. ad Viadrum & Argent. 1542. 8. addito Hippocratis libello de Genitura, Willichio interprete. Ex editione *M Georgii Lud. Goldneri*, illuſtris Ruthenei Rectoris, cum vita Lactantii & judiciis eruditorum. Geræ 1714. 8.

Liber de mortibus perſecutorum ad Donatum Confeſſorem, primum editus in tomo ſecundo Miſcellaneorum *Steph. Baluzii* Pariſ. 1679. 8. atque in editionibus Lactantii recuſus A. 1684. 1685. 1698. & 1715. Deinde vulgatus ſeparatim, ſubjunctis Actis Perpetuæ & Felicitatis, Oxon. 1680. 12. cum brevibus ſcholiis *Jo. Felli*, Oxonienſis Epiſcopi, & cum notis *Jo. Columbi* ad illuſtrem virum Gisb. Cuperum Aboæ 1684. 8. Acta Erud. 1685. p. 585. Novell. Reip. litter. A. 1685. p. 919. Cum notis variorum, *Baluzii*, *Gisb. Cuperi*, *Columbi*, *SparKii*, *Nic. Toinardi* (Pariſ. 1690. 12.) *Jo. Georg. Grævii*, *Thomæ Gale*, *Eliæ Boberelli* & alior. nec non H. Dodvvelli diſſ. de ripa ſtriga (quæ in edit. Lactantii A. 1684. lucem viderat.) ex editione *Pauli Bauldry*. Ultraject. 1693. 8. Vide Acta Erud illius anni pag. 124. Cum notis *Nicolai de Nourry*, monachi Benedictini (*a*) Pariſ. 1710. 8. qui Nourrius cum & in hac editione & in Tomo ſecundo Apparatus ad Bibliothecam maximam Patrum Tomo 2. diſſ. ſexta Pariſ. 1715. fol. hunc librum abjudicare Lactan-

tio,

(a) Mem. de Trevoux A. 1711. p. 5. ſeqq. Acta Erud. 1711. pag. 470. Bibl. ancienne & moderne de Mr. le Clerc Tom. 3. pag. 431. Hiſtory of the vvorks of the le arned A. 1710. p. 584. Journal des Sav. 1710. Sept. p. 318. & 1716. Jul. pag. 34.

tio, & neſcio cui Cæcilio tribuere fuiſſet conatus, argumenta ejus perquam levia eſſe, quibus ſcriptum hoc Lactantio voluit eripere, docuit vir eruditiſſ. *Maturinus*. *Veiſſ. la Croſe* in diſſ. inſerta Diario Hagenſi (Journal literarie) Tom. VII pag. 1. & *Dan. Maichelius*, in libro de Bibliothecis Pariſienſibus editio Cantabrig. 1721 8. pag. 187. ſeq. Croſio reſpondere conatus eſt Nourrius Journal. des Sav. 1716. Jun. pag. 698. ſq. Sed ita etiam paucos qui cum ipſo facient reperiet. Gallice interprete *Malacrucio*, Canonico Remenſi Pariſ. 1677. 1680. 12. traitè de la mort des perſecuteurs par *M. Maucroix*. Anglice *Gilberto Burneto*, Epiſcopo Sarisburienſi interprete, cum præfatione, de perſecutione Chriſtianos parum decente. Lond. 1686. & 1714. 8. Nouvell. Rep. lettr. A. 1687. p. 979. ſeq. Hiſtoire des Ouvrages des Sav. 1687. pag. 112. Alia verſio Gallica ex Anglica Gilberti Burneti. Ultraj. 1687. 8. Cl. *Lud. Chriſt. Miegii* diſquiſitionem Epiſtolicam de dubiis nonnullis hujus libri locis cum *Gerhardi von Maſtricht* ad illam reſponſione dabit in editione ſua Lactantii Clariſſ. Bunemannus. *Jo. Comirii* obſervationes habuit Emiricus Bigotius, ut traditur in memoriis Trevoltinis 1705. Maj. p. 382. edit. Amſt. *Giſberti* etiam *Cuperi* notæ altero tanto auctiores editis memorantur in Hiſtoria Critica Reip. litterariæ edita Gallice à Jo. Maſſono Tom. IV. pag. 307.

Epitomen Inſtitutionum ad Pentadium fratrem, primus integram ex Codice Taurinenſi edidit Rev. *D. Chriſtoph. Matthæus Pfaffius* Cancellarius hodie Tubingenſis Pariſ. 1712. 8. cum Anonymi hiſtoria de hæreſi Manichæorum, fragmento de origine generis humani & Q. Julii Hilariani de ratione Paſchæ & menſis. Mem.de Trev. 1712. pag. 2041. Bibl. ancienne & moderne de Mr. le Clerc. Tom. 3. pag. 445. Acta Erud. 1713. pag. 70. Journal des Sav. 1712. Sept. pag. 253. Recuſa eſt Cantabrigiæ 1718. 8. cum notis V. Cl. *Jo. Daviſii*. Eandem ex eodem Taurinenſi Codice accuratiſſime expreſſam cum notis celeberrimi Pfaffii auctis dabit laudatus Bunemannus. Prima capita ex eodem Codice, non pauca tamen aliter deſcripta dedit illuſtris vir Scipio Maffeus in Epiſtola ad Apoſtolum Zenum, virum præclariſſimum, quæ inſerta Diario Veneto (Giornale de' letterati d'Italia) Tom. VI. pag. 458. & Londinenſi Michaelis de la Roche (Memoirs of literature) Tom. 2. p. 339.

De *Epiſtolis* Lactantii Hadrianus Junius in Bataviæ Hiſtoria Lugd. Bat. 1588. 4. edita p. 311. quo in loco Egmondani cœnobii, Benedictinis Monachis deſtinati meminit, *ubi Bibliotheca cele-*

celebris omnis generis ſcriptis codicibus & præſertim membranaceis, quos diligenter magna cura cum Priores alii, tum Gerardus ex Pœlgeeſtana ſtirpe Abbas undecunque conquiſierant, raros oſtendit, è quibus dolet mihi interiiſſe intra quindecim proximos annos magno litrariæ Reip. detrimento Lactantii Firmiani Epiſtolarum libros duos, *quorum meminit nominatim D. Hieronymus*, (a) *quos dum ad me cogitat, editioni deſtinandos, mittere Antonius Hovæus illic religioni operatus, vir doctus, qui poſtea Abbatem Abſtornacenſem proſpera fama egit, reperit à bibliotapho quopiam librorum ſublatos: atque ità diſperiit ille theſaurus, ab hæredibus ſacrifici, in quem cadebat ſuſpicio, in cucullos & piperis involucra conciſus. Librum de Spectaculis* è MSto in lucem datum Venetiis, legas in Memoriis Trevoltinis A. 1705. pag. 1692. & in Novellis Reip. literar. ejuſdem anni Tom. 2. pag. 117. ſed nemo eſt qui viderit ab illo tempore, unde merito pro fabula habet Clariſſ. Burnemannus in Miſcellaneis Lipſienſibus Tom. 3. pag. 136. Ὁδοιπορικὸν Lactantii præter rem pro edito videtur habere Jacobus Gaddius Tom. 1. de ſcriptoribus non Eccleſ. p. 181. Similiter ut *Sympoſium* clariſſimus Heumannus, de quo ſupra *Adverſus Judæos* ſcripturum ſe promiſit Lactantius VII. 1. *Sed erit nobis contra Judæos ſeparata materia, in qua illos erroris & ſceleris convincemus. Ad Aſclepiadem* libri II. & *Grammaticus* Lactantii perinde interciderunt, ut liber quem Aſclepiades ille ad Lactantium de providentia ſcripſerat cujus meminit ille VII. 4. *Optime igitur Aſclepiades noſter de providentia ſummi Dei diſſerens in eo libro quem ſcripſit ad me.*

Caſp. Barthii Index Scriptorum à Lactantio citatorum *ad paginas edit. Lugd.* 1594.

AGlaoſthenes 54.
Amos 360.
Anacharis 281.
Anaxagoras. 21. 220, 222. 230. 288. 410. 481.
Antiſthenes 21.
Apol-

(a) Hieron. cap. 80. de Script. Eccleſ. inter Lactantii ſcripta poſt librum de perſecutione memorat *Epiſtolarum ad Probum libros quatuor, ad Severum Epiſtolarum libros duos, ad Demetrianum auditorem ſuum Epiſtolarum libros duos.* Idem cap. 111. *Aquilius Severus in Hiſpania, de genere illius Severi ad quem Lactantii duo Epiſtolarum ſcribuntur libri.* S. Damaſus Epiſt. 1. ad Hieron. *Fateor quippe tibi eos quos mihi jampridem Lactantii dederas libros ideo non libenter lego, quia & plurimæ Epiſtolæ ejus uſque ad mille ſpatia verſuum tenduntur, & raro de noſtro dogmate diſputant, quo fit ut & legenti faſtidium generet longitudo, & ſi qua brevia ſunt, ſcholaſticis magis ſunt apta quam nobis, de metris & regionum ſitu & Philoſophis diſputantia.* Hieronymus in Galat. 4. pag. 268. *Multis per imperitiam Scripturarum, quod & Firmianus octavo ad Demetrianum Epiſtolarum libro facit aſſerunt Spiritum S. ſæpe Patrem ſæpe Filium nominari.*

Apollodorus Erythræus lib. 1. cap. 6. & de ira cap. 22.
Apollonius 407. 409.
Appius 554.
Apulejus 407. 409.
Arceſilas 205, 209.
Archytas 731. 732.
Archimedes 131.
Ariſtarchus 406.
Ariſtippus 213, 245, 617.
Ariſto Chius 740.
Ariſtophanes Grammaticus 406.
Ariſtoteles 22, 167. 169, 211, 219. 290, 444, 452, 586, 708, 712. 734, 788.
Ariſtoxenus 638, 798.
Aſclepiadis liber ad Lactantium ſcriptus 601.
Aſclepius 184.
C. Baſſus 99.
Bibaculus 97.
Cæſar in Arator 54, 98, 413.
Calliphon 211.
Carneades 443, 449.
Chryſippus 22, 27, 664, 705.
Cicero 10.22.24.30.35..38.40.49. 55. *66*, 63. *65*.*66*.71. 72. 77. 83.114.115.119. 124. 125.*126*. 128. 137 147. 148. 153. 155. *161*. 167. 172. 195.218. 224. 237.239.241.242.243.*246*. 247. 248. verſibus 252. *261*. 262. 264. 280. 288. *290*. *291*. 293. 307. 344.338. Arato 414.417. 418.423.432.436.446.451.*459*. *469*. 486. 497. 504. 520. 521. 522. *526*. 549. 552. 556. 559. 575.578.580.582.591.*599*.600. *619*. *622*. 626. 628. 640. *664*. *685*. *695*. 707. 711. 720. *729*. 739.749.750.808.
Cleanthes 25.
Sex. Clodius 100.
Cyprianus 401, 411.
Daniel 363.
David Rex 313.320.323.*326*.328.. 331. 333. 335. *346*. 356. 358.
Democritus 10. 254. 256. 274. 289. 586. *617*. 638. 705. 836.
Demoſthenes 405.
Diagoras 10. 698. 708.
Dicæarchus 256. 617. 638. 836.
Didymus 101. 102.
Dinomachus 211.
Diodorus 211.
Domitius 435. Ulpianus.
Emphedocles *163*.288. 801.802.
Ennius 47.50.53.59.*60*.*68*.77. 398. 711.
Epicurus 154. *169*. 211. 230. 250. 280. 406. 586. 597. 602. *619*. *638*.*685*.*686*.*695*.*697*.705.718. 722.725.753.*766*.775.*836*.
Eratoſthenes 26.
Eſaias 323.mors 324.*326*.331.333. 350.357.392.
Eſdras 322. 357.
Euclides 230.
Euhemerus 47, 54, 711.
Euripides 26, 449.
Feneſtella 28, 740.
Feſtus Peſcennius 90.
Germanicus in Arato 54, 95, 413.
Helias Propheta 323.
Heraclides Ponticus 27.
Herillus 211.
Heſiodus 19, 181.
Hieremias 314, 322, 331, 363.
Hieronymus 211.
Homerus 10. 19. 26.38, 312, 386.
Horatius 120, 442, 454, 498.
Hydaſpes 646, ejus ſcriptum ibid. 841.
Joannes Evangeliſta 317.

Juve-

Juvenalis 293.
Leucippus 254, 699, 705.
Lucianus 37.
Lucilius 37, 100, 303, 427, 443. 496, 501, 502, 550.
Lucretius 69, 91, 97, 116, 117, 169. 173, 238, 249, 251, 255, 389. 516. 594, 630, 631. 635, 677, 694, 701. 754, 766, 775, 802, 804.
Malachias 323.
Mercurius 30.
Michæas 96 449.
Minutius Felix 52, 401.
Moſes 351.
Nævius 26.
Nepos 58, 244.
Nicanor 26.
Oracula 29, 89, 332, 637, 743. 836.
Orpheus 18, 21, 30, 58, 59, 101, 314.
Oſeas 361.
Ovidius 55, 58, 70, 82, 89, 94, 96. 108, 127, 157, 162, 735, 742, ejus phænomena 131, 414.
Panætius 497.
Perſius 113, 121, 122, 249, 485.
Peſcennius Feſtus 90.
Pherecydes 617, 629.
Piſo 26.
Plato 22. 33, 65, 66, 124, 169, 182. 240, 255, 259, 264. 266, 269. 270. 288, 301. 307. 406. 444. 445. 452, 544, 586, 591, 594, 595, 616. 617, 618, 630, 639. 681, 697. 708. 711. 731, 757. 830, 832.
Plautus 438, 521.
Poſidonius 685, 728.
Propertius 138.
Protagoras 10, 697.
Pythagoras 21, 199, 261, 300, 301. 619, 636, 664, 708.
Qvintilianus 572.
Qvintilianus declamator 91, 419.
Regum libri 323, 334, 336.
Salluſtius 96, 175, 292, 554.
Seneca 23. 30. 32. 70. 122. 150. 230. 242. 244. 249. 276. 281. 427. 443. 476. 549. 577. 581. 645. 728. 740. 740. 741.
Sibylla 28. 29. ſeq. 50. 61. 65. 154. 172. 176. 184. 311. 312. 334. 341. 342. 343. 344. 349. 350. 356. 357. 360 361. 364. 443. 616. 637. 649. 652. 654. 655. 658. 665. 666. 668. 670. 740. 741. 742.
Siſinnius Capito 564.
Socrates 201, 203, 255, 266, 268. 289, 680, 681, 697.
Salomon 311. 316, 317, 346, Odæ ejus 326 359.
Sotion 577.
Straton 698.
Tarquitius de viris illuſtribus 38.
Terentius 260. 425, 676.
Tertullianus 401, 411.
Thalus 103.
Themiſtis mulier Philoſopha 281.
Theodorus 698, 708.
Theophilus ad Autolycum 103.
Timon 734.
Triſmegiſtus 25. 53. 154. 158. 167. 173. 183. 184. 311. 312. 315. 317. 330. 387. 445. 582. 598. 622. 637. 652 711. 841.
Varro 25, 28, 73, 89. 99. 173. 177. 344. 740. 764. 773 777. 788. 791.
Verrius 80.
Virgilius 20. 41. 42. 59. 64. 75. 80. 87. 166. 188. 217. 291. 319. 343. 390. 414. 424. 429. 435. 491. 576. 593. 657. 660. 661. 663. 667. 668. ex Sibylla. 691. 693. 710. 715. 773. 804.

Xeno-

Xenocrates 798.
Xenophanes 275.
Xenophon 711.
Zacharias 336. 337. 338.
Zeno 22. 203. 211. 215, 317, 406, 577. 617. 708.
Zeno Epicureus. 268.

V. *IN SECULO QUARTO Julius Firmicus* de quo ſupra lib. 3. dixi. *Hilarius Pictavienſis* ex editione Petri Coutant & aliorum Benedictinorum Pariſ. 1693. fol. * De *S. Hilario* Pictavienſi Epiſcopo A. C. 367. defuncto (*a*) quem eloquentiæ Latinæ Rhodanum dixit Hieronymus, præter editores conſules Bollandum in Actis Sanctor. ad 13. Januar. T. 1. pag. 782. ſeq. Joannem Bouchetum parte 1. Annalium Aquitaniæ cap. 6-15. Tillemontium Tom. 7. memor. &c. De editionibus Hilarii accurate Benedictini in prolegom. & Doctor meus Tho. Ittigius in Actis Eruditor. Tom. 3. ſupplementi pag. ſeq. 49. Libros de Trinitate, ad Conſtantium, contra Conſtantium, contra Auxentium & de ſynodis, *Georgius Cribellius* Presbyter: ejuſdem in Pſalmos aliquot commentarium *Johannes Solidus Cracovius* hortante Jacobo Fabro Stapulenſi è tenebris eruit. His Hilarii ſcriptis commentarium in Matthæi Evangelium, & Epiſtolam ad Apram *Jodocus Badius Aſcenſius* adjunxit, cum A. 1510. fol. Pariſiis Hilarii opera ederentur. Poſtea *Deſiderius Eraſmus* Roterodamus Hilarii opera, addita prolixa præfatione, quæ & Romanam & Pariſienſium Theologorum cenſuram incurrit, & libro XXVIII. Epiſtolarum Eraſmi, edit. Lond. Epiſtola 8. recuſa legitur, Baſileæ A. 1523. ex Frobenii officina in lucem publicam emiſit, ex qua iterum A. C. 1535. Hilarii opera prodierunt, adjecto tractatu de Patris & Filii unitate, quem tamen non ab Hilario ſcriptum, ſed à ſtudioſo quodam ex Hilarii libris de Trinitate, attexta alterius cujuſdam ſcriptoris lacinia, conſutum ipſi editionis illius curatores agnoverunt. Alia quædam Hilario ſuppoſita opuſcula, nempe tractatus de eſſentia Patris & Filii, duæ ad Auguſtinum epiſtolæ, & carmen, quod Geneſis inſcribitur, in editione Pariſienſi A. C. 1544. *Ludovici Miræi* ſtudio accurata acceſſerunt. In illam animadverſiones Latini Latinii exſtant in ejus Bibliotheca ſacroprofana pag. 38.-74. Hanc Pariſienſem, rarius obviam editionem novæ Baſileenſes exceperunt. Nam A. C. 1550. Hilarii lucubrationes *Martini Lipſii* ſtudio ad plura exemplaria collatæ & recognitæ prodierunt, quibus A. C. 1570. *Johannes Iacobus Grynæus* vitam Hilarii a ſe compoſitam præmiſit, in quam graviter invehuntur

(a) Vide Anton. Pagi ad A. 360. n. 2. & 369. n. 4.

tur Benedictini præfat. §. 9. Verum *Iohannes Gillotius*, qui A. C. 1572. novam Hilarii operum editionem accuravit, huic vitæ Hilarii per Grynæum elaboratæ ſuam ipſius de vita & ſcriptis Hilarii lucubrationem ſubſtituit, cui etiam vitam Hilarii ex *Hieronymo* & *Gregorio Turonenſi*, nec non duos *Fortunati* (Venantii ut videtur) libros de vita Hilarii, & *Petri Damiani* ſermonem de translatione reliquiarum Hilarii adjecit. Ab eo tempore Pariſiis A C. 1605. Hilarii opera & fragmentis Hilarii, quæ A. C. Pariſ. 1598. 8. ex Bibliotheca Petri Pithœi *Nicolaus Faber* ſeorſim ediderat, & tractatibus in Pſalmos 13, 14, 146. & 150. locupletata lucem publicam adſpexerunt, quæ editio & Coloniæ 1617. recuſa, & Pariſiis A. C. 1631. & 1652. iterata fuit. Nova editio quam molitus fuit *Io. Baptiſta Bandinius*, Vaticanæ Baſilicæ Canonicus, nunquam vidit lucem, ſed bene eſt quod exſtat luculenta & accurata illa, quam *Petro Couſtant* ejuſque ſodalibus Monachis Benedictinis debemus Pariſ. 1693. fol. in qua poſt erudita de vita doctrina & ſcriptis Hilarii prolegomena, veterumque de eo monumenta ac teſtimonia occurrunt: (1) *Commentarii in Pſalmos*, in quibus ex Origenis fere ſenſu allegoriam potius conſectatus eſt, ſubtili tamen rerum verborumque acumine, & ea grandiloquentia, ut notat Combefiſius, quæ ſimplicioribus obſcuritatem pariat. (2) *Commentarii in Matthæum*, ex quorum proœmio nonnulla affert Caſſianus VII. 24. de incarnatione. (3) *de Trinitate libri XI*, ſub finem exilii circa A. 361. ſcripti, quos *libros fidei* vocat Ratramus, ſecundum allegans Tom. 1. ſpicilegii Dacheriani p. 335. In his potiſſimum libris emendandis Eraſmi deſudavit induſtria. (4) *De Synodis* adverſus Arianos liber, ſive de fide Orientalium, cui in hac nova editione pag. 1205. ſeq. accedunt apologetica ad reprehenſores libri de Synodis reſponſa. (5) *Epiſtola ad Abram filiam*, cum *hymno* annexo, quam ſuppoſititiis alii præter rem adſcribunt. Primus edidit Badius Aſcenſius acceptam à Guil. Parvo, ex cœnobio S. Benigni Divionenſis. (6) *Ad Conſtantium liber*, cujus initium: *Benefica natura tua*, ſcriptus A. 355. vel 356. (7) *Ad eundem liber* qui incipit: *Non ſum neſcius*. Scriptus A. 360. (8) *In Conſtantium liber*, qui incipit: *Tempus eſt loquendi*. Benedictinis videtur ſcriptus Conſtantio adhuc vivo ac ſuperſtine, (*a*) nec imperfectus ſed à manu peregrina auctus p. 1236. (9) *Adverſus Arianos & Auxentium* Mediolanenſem liber, cui ſubjungitur Auxentii ad imperatores Valentinianum & Valentem Epiſtola. (10) *Fragmenta* ex opere hiſtorico de

(a) Vide quæ notavi ad Hieron. c. 100. de Script. Eccleſ.

co de Synodis, pridem edita à Nic. Fabro, quibus fragmenta ex aliis perditis Hilarii ſcriptis ſubjiciuntur. (11) *Carmen in Geneſin*, primum cum Epiſtolis duabus ad Auguſtinum editum a Ludovico Miræo in editione Pariſ. 1544. ſed quas Hilarii Arelatenſis eſſe eruditi non dubitant, atque adeo Benedictini omiſerunt. (12) *Liber de Patris & Filii unitate*, & aliquot locorum S. Scripturæ interpretatio. Cento ex libris de Trinitate, ſecundo potiſſimum & nono, primum additus in editione Baſil. 1535. (13) *Liber de eſſentia Patris & Filii*, cento ex libris de Trinitate ſeptimo & octavo, cum appendice de variis CHriſti cognominibus, editus primum à Lud. Miræo, à Gillotio omiſſus. (14) *Confeſſio de Trinitate* quam Jo. Leunclavius Baſil. 1578. 8. cum Imp. Manuelis Comneni legatione ad Armenios, aliiſque ſcriptis ex Jo. Sambuci Bibliotheca ſub Hilarii Pictavienſis nomine vulgavit Græce cum Latina verſione velut depromtum ex ejus ſermone qui poſt Pentecoſtem in feſto SS. Trinitatis recitatur. Sed Benedictini obſervant eſſe Confeſſionem quæ tribus Alcuini de Trinitate libris ſubjicitur.

De *libro Hymnorum* ſub Hilarii nomine edito cum expoſitione Pariſiis 1480. vide prolegom. §. 20. ſeqq. Intercidit Hilarii *ad Salluſtium* præfectum Galliarum contra Dioſcorum Medicum, *quo brevi libello*, inquit Hier. Epiſtola ad Magnum, *quid in litteris poſſet oſtendit*. Deſideramus etiam *librum Myſteriorum*, & *Epiſtolas* ad diverſos, Sulpicio Severo etiam laudatas, & *in Cantica Canticorum* commentarios non viſos ſed ex aliorum fide memoratos Hieronymo: nec non *expoſitionem Epiſtolæ ad Timotheum* citatam in Concilio Hiſpalenſi cap. 12. & *librum contra Urſicium & Valentem*, cujus ampliora fragmenta de hiſtoria Ariminenſis, & Seleucienſis Synodi edidit Nic. Faber. Denique *tractatus in Job*, quos de Græco Origenis ad ſenſum tranſtuliſſe teſtatur Hieronymus c. 100. de ſcriptoribus Eccleſ. Neque enim Hilarium, ſed Arianum quendam (ut ſuſpicatur Huetius) auctorem habent libri III. in Jobum cum Origenis vulgati operibus præfixa præfatione quæ incipit: *Peritorum mos eſt Medicorum*. Fragmentum ex Hilario in Jobum occurrit apud Auguſtinum II. 8. contra Julianum. Vide & cap. 62. de Gratia. Quod vero apud Hieron. ad Pammachium Codices quidam laudant Hilarii *de numero ſeptenario librum* ad Fortunatum, in MSS. Codicibus non Hilarii nomen occurrit ſed Cypriani, in cujus libro de exhortatione Martyrii ad Fortunatum qui etiamnum exſtat, p. 178. ſeq. de numero ſeptenario diſſeritur.

Hilarii dicta quædam defenduntur adverſus Berengarium à Lanfranco

Digitized by Google

franco Tom. 18. Bibl. Patrum Lugd. pag. 824. ſeq. De Hilarii doctrina conſulendus etiam (præter Petrum Coutant in prolegomenis & in Veterum Codicum Vindiciis confirmatis) Matthæus Petitdidierius (*a*) in tomo ſecundo obſervationum ad Ellies du Pinii Bibliothecam Eccleſiaſticorum ſcriptorum Gallice editam. Alius (1) Hilarius Arelatenſis Epiſcopus A. 449. defunctus, de quo Paſchaſius Queſnellus ad Leonem M. Tillemontius T. 15. memor. & Acta Sanctor. ad 5. Maii T. 2. p. 25. ſqq. ubi vita quam ajunt ſcriptam ab Honorato Maſſilienſi. Vide etiam Tom. 7. pag. 594. ſeq. Henricum Noris libro 2. Hiſt. Pelagian. Brunonem Neuſſerum in vindiciis pro *Hilario* ſemipelagianiſmi reo. Ravennium in vita *Hilarii* citat Petrus Saxius in Pontificio Arelatenſi pag. 57. (2) *Hilarius* Sardus patria, Diaconus Romanus circa A. C. 354. cui quæſtiones in V. & N. Teſtamentum inter S. Auguſtini opera, & Commentarii in Epiſtolas Pauli ſub Ambroſii ſæpius editi nomine tribuuntur. Vide Tillemontium Tom. 7. memor. (3) *Hilarius* Gabalorum Confeſſor & Epiſcopus, cujus meminit Ephraimus Patriarcha Antioch. apud Photium Cod. 229. pag. 423. (4) *Hilarius* Narbonenſis Archiepiſcopus ad quem ſcripſit Bonifacius Papa apud Hincmarum Tom. 2. pag 157. (5) Hilarius Epiſcopus ab A. C. 461. ad 467. (6) *Hilarius* Toloſanus de quo Acta Sanctor. 21. Maj. Tom. 5. pag. 11. (7) *Hilarius* Philoſophus cujus meminit Damaſcius apud Photium Cod. 242. pag. 570. *Hilarius* Viennenſis Epiſcopus in Flacii Catalogo teſtium veritatis p. 63. haud diverſus ab Arelatenſi de quo ſupra.

De *Lucifero* Caralitano in Sardinia Epiſcopo A. C. 371. defuncto, cujus ſcripta ex minus emendato Codice à Jo. Tilio Pariſ. 1568. 8. atque deinde in Bibliothecis Patrum edita ſunt, dixi in Bibl. Græca Tom. VIII. pag. 402.

Phœbadius ex edit. Caſp. Barthii Frf. 1623. 8. * *Phœbadii*, qui Agenni in Aquitania Epiſcopus *Hoſio* (*b*) adhuc vivente ſed jam nonagenario ſcripſit, *liber contra Arianos*, quo formulam Sirmienſem A. C. 357. ad Gallos miſſam refellit, primum Genevæ vulgatus à Theodoro Beza A. 1570. 8. cum S. Baſilii libris IV. contra Eunomium: deinde à Petro Pithœo Pariſ. 1586. 4. Hinc à Caſpare Barthio cum notis Francof. 1623. 8. ut editiones in Bibliothecis Patrum omittam.

Zeno Veronenſis S. Ambroſio Epiſt. 64. ad Syagrium laudatus, traditur auctor eſſe ſermonum CIV. (*c*) (breviorum plerorum-

(a) Journal des Savans A. 1693. p. 45. ſeq.

(b) Vide Phœbadii librum cap. ult. & quæ de hoc ſcriptore notavi ad Hieron. de ſcriptoribus Eccleſ. cap. 108.

(c) Neſcio quomodo Caveus numerat 93. Tillemontius 27.

que) quos genuinos eſſe non dubitat valdeque commendat Auguſtus Buchnerus diſſ. Academic. CCCLXXXIX. pag. 257. Et ſane quosdam illius Zenonis eſſe valde videtur credibile. Bene tamen Sixtus Senenſis libro IV. Bibl. ſanctæ pag. 391. *Conſtat hos ſermones majori ex parte collectos eſſe ex diverſis autoribus - - Nam ſermones qui Pſalmos à nobis numeratos exponunt, deſcripti ſunt ex commentariis* Hilarii, *ne verbo quidem immutato. Sermo in illud*, attende tibi, *una cum alia concione de livore & invidia, quæ in eodem volumine hunc ſubſequitur*, D. Baſilii *eſt: cæteri vero ſermones, ſive magis fragmenta ſermonum, ob ſtyli diverſitatem varios arguunt auctores. Sed auctor ſermonis* (94.) *de continentia qui hoc opere continetur, affirmat ſe à Chriſti ortu abfuiſſe annis quadringentis* (a) *& eo amplius*. In lucem protulit Guarinus Veronenſis, Venet. 1508. 8. Raphael Bagata & Baptiſta Perettus Veronæ 1586. 4. unde recuſi in Bibliothecis Patrum, & in Combefiſii Bibl. concionatoria. Sermonem 103. de S. Arcadio Martyre, cum MS. collatum exhibet Bollandus Tom. I. Act. Sanctor. Januarii pag. 723. Alios quoſdam Chriſtianus Daumius cum caſtigationibus Caſp. Barthii inter homilias Patrum de Nativitate CHriſti, Cygneæ 1670. 8. De hoc Zenone videndus Henſchenius Tom. 2. Aprilis pag. 69. ſeq. & Tillemontius Tom. 3. hiſtoriæ Imperatorum pag. 766. ſeq. & 919. ſeq. Caſp. Barthius XLIII. 10. Adverſar. *Cum Zenonis Veronenſium quondam Antiſtitis ſermones lego, Chriſtianum quendam Apulejum legere mihi videor, adeo eruditus eſt & denſus in ſignificandis per pauca multis is nobiliſſimus auctor.*

Fabius Marius Victorinus Afer, qui Romæ Rhetoricam docuit præceptor ut ajunt S. Hieronymi (licet hoc neutiquam credere ſuadet Hieronymus) CHriſto nomen dedit ſenex, (*b*) & cum Julianus A. C. 362. Chriſtianos docere literaturam & Oratoriam prohibuiſſet, *loquacem ſcholam deſerere maluit quam verbum Tuum, Domine, quo linguas infantium facis diſertas*. Auguſtin. VIII. 5. confeſſ. Ejus *de SS. Trinitate libri IV.* adverſus *Candidum* Arianum,

(a) Verba ſunt: *At enim ante annos ferme quadringentos vel eo amplius Apoſtolicum hoc operetur edictum, quo & vivaciores ſuere homines, & rariſſimi Chriſtiani.* Sed in recentioribus editionibus contra fidum Codicum MSS. pro quadringentis poſiti ſunt ducenti, quia nempe Zenonem hunc volunt eſſe qui Martyrium ſubierit ſub Gallieno A. C. 260.

(b) Auguſtinus in Confeſſionum libris quos circa A. 400. ſcripſit, VIII. 2. *Ubi commemoravi legiſſe me quosdam libros Platonicorum quos Victorinus quondam rhetor urbis Romæ, quem Chriſtianum defunctum eſſe audieram, in latinam linguam transtuliſſet - - ille doctiſſimus ſenex, & omnium liberalium doctrinarum peritiſſimus, quippe Philoſophorum tam multa legerat & dijudicaverat & dilucidaverat, doctor tot nobilium ſenatorum qui etiam ob inſigne præclari magiſterii, quod cives hujus mundi eximium putant, ſtatuam in Romano foro meruerat & acceperat, uſque ad illam ætatem venerator idolorum* &c.

num, quos dialectico more valde obſcuros notavit *Hieronymus* cap. 101. de S. E. & è recentioribus Petavius p. 30. & 103. dogm. Theol. de Trin. primum prodierunt Baſil. 1528. deinde in Orthodoxographis A. 1555. & hæreſiologia Jo. *Heroldi* A. 1556. & in Bibliothecis Patrum. *De generatione Verbi Divini* adverſum eundem *Candidum* una cum Candidi Epiſtola de hoc argumento primus edidit Jac. Zieglerus cum ſuis in Geneſin & Exodum commentariis Baſil. 1548. fol. Deinde cum aliis Victorini Petavionenſis reliquiis Andreas Rivinus Lipſ. 1652. 8. Partem dedit etiam Joh. Mabillonius Tom. IV. Analect. p. 155. *Adverſus Juſtinum* (*a*) Manichæum contra duo principia Manichæorum, & *de principio diei* (*b*) cœperitne à veſpera an à matutino, edidit Jac. Sirmondus Tomo primo Opuſc. dogmatic. veterum Pariſ. 1630. 8. Recuſa in operibus Sirmondi Pariſ. 1696. fol. Tomo I. pag. 409 422. nec non in Tomo IV. Bibliothecæ Patrum Lugd. pag. 289 292. *De Homouſio recipiendo*, *hymni tres*, qui interpretem in nonnullis benignum exigunt, judice Launojo diſſ. de Victorinis pag. 56. *Carmen de ſeptem Maccbabæis* ab Antiocho Epiphane interfectis. Commentarios Victorini in Epiſtolas Pauli *ad Galatas* & *Philippenſes* deliteſcere MSS in Bibliotheca Monaſterii *Herevallenſis* in Gallia, refert Sirmondus, ſtylum planiorem & apertiorem teſtatus Tom. 1. Opp. ante pag 345. In illis Scripturarum ſanctarum ignorationem notavit *Hieron.* præf. in Epiſt. ad Galatas. Librum Victorini *de Syllogiſmis hypotheticis* præter Caſſiodorum lib. de Dialectice memorat Iſidorus *Hiſp.* lib. 2. Originum cap. 28. Idem cap. 29. quatuordecim genera definitionum affert ex Victorini ut ſuſpicor libro *de definitionibus*. In *Porphyrii Iſagogen de prædicabilibus* à Victorino translatam exſtant *Boethii* commentarii, inter Boethii opera ſæpius vulgati ut dixi lib. III. c. 15. Ejuſdem iſagoges à Victorino verſæ meminit Iſidorus lib. 2. Origg. c. 25. *Commentarii in Ciceronis Rhetorica* ſive *duos de inventione* libros, quorum præter Caſſiodorum in Rhetoric. meminit Gerbertus ſive Silveſter II. Epiſtola 130. editi ſunt Venet. 1481. fol. per Baptiſtam de Tortis, atque deinde ſæpius tum ſeparatim, tum cum aliis Ciceronis ſcriptis Rhetoricis, atque inter Rhetores Latinos junctim excuſos Franciſco Pithœo curante Pariſ. 1599. 4. de quibus dixi lib. IV. cap. 8. *Marini Becichemi* Scodrenſis emendationes in Victorinum exſtant in Centuria prima ejus Epiſtolicarum quæſtionum c. 17 -- 29. Venet. 1506. fol. Maximi Victorini ſub nomine, incertum an ejusdem cum Mario, libelli tres unus *de re*

V 2 Gram-

(a) Labbe pag. 24. Bibl. novæ MSS. *Juſtum*.
(b) Idem male typographi vitio. pag. 368. *de principio Dei*.

Digitized by Google

Grammatica, alter *de carmine heroico*, & tertius *de ratione metrorum* exſtant in Grammaticis Eliæ Putſchii pag.1937.1955.1963. Et Marii Victorini *de orthographia & ratione Metrorum libri IV.* pag. 2450. Eadem vulgaverat Adamus Petri Baſil.1527.8.& Joach. Camerarius Tubing.1537.4.& 1584.8. Commelinus cum aliis opuſculis Grammaticis quæ ad lib. 4. cap. 7. recenſeo. Adamus Petri in præf. *Exemplariorum tanta erat diſſenſio, quorum duo è Laurisſa, tertium è Murbachio nobis Sicbardus communicaverat, ut nec ejusdem quidem auctoris omnia crederemus, præſertim cum Laurisſanum exemplar ſua* Maximo *cuidam* Victorino, *aliud vero contra* Mario *aſſerat, quem conſtat eruditione celebri Lactantii temporibus Romæ cum Afer eſſet, Rhetorica docuiſſe.*

De *S. Damaſo*, qui Epiſcopus Romanus fuit ab A. C. 366. 1. Octobr. ad 384. 10. Dec. conſulendus præ cæteris Tillemontius Tomo VIII. memoriar. Scripta ejus ab Andrea Rivino & Sarazanio junctim edita memoravi ſuora pag. 243. De confeſſione fidei & Anathematiſmis XII. apud Auguſtinum ſermone 129. de tempore, vide Lambecium VIII. pag. 446. & Paſchaſ. Quesnellum diſſ. 14. ad Leonem Magnum. *Acta Martyrii* Martyrum Romanorum *Petri* exorciſtæ & *Marcellini* laudat Eginhartus: (a) *Hæc ut geſta referuntur, retuliſſe aſſerunt illum ipſum qui eoſdem interemit martyres* (Dorotheum) *& ab illo didiciſſe* Damaſum Pontificem, *cum ætate puerili per eadem tempora ſub magiſtro miniſtraret, & ad magnum creſceret rerum culmen, tunc Romana Lector in Eccleſia. Poſt hæc cuncta memoraſſe ac mandaſſe litteris, cum illius almæ ſedis obtineret apicem, & in tota principatu polleret Eccleſia.*

S. Optatus Milevitanus in Numidia Africæ provinciæ Epiſcopus circa A. C. 370. (b) ſcripſit ſex libros adverſus Parmenianum, Donatianæ partis Carthagine Epiſcopum: quorum argumenta etiam ponit capite ſeptimo libri primi. Nec plures quam ſex libros legit Hieronymus capite 110. de ſcriptor. Eccleſ. Sed quod hodie libri ſeptem numerantur, inde eſt quod tres laciniæ vel ab auctore poſt elaboratæ, vel à prioribus libris hinc inde reſciſſæ in modum ſeptimi libri ſubjunctæ ſunt. Sex tantum libri ſunt in editione prima parumque emendata *Joc.Cochlei* è Bibl. Cuſana prope Treviros Moguntiæ 1549. fol. ad calcem librorum Conradi Bruni de hæreticis. Sex quoque edidit A. 1563. Pariſiis 8. *Franciſcus Balduinus*,

(a) Tom. 1. Acta Sanctor. Junii p. 176.
(b) Siricii A. C. 384. ad ſedem Romanam evecti nomen, qui inter Romanos Epiſcopos recenſetur apud Optatum l. 2. cap. 3. ab alia manu poſtea demum adjectum videtur viris doctis.

nus, ſed ſeptimum poſtea minutiori charactere adjiciendum curavit. Ex prima Balduini editione Optatum Gallice vertit A. 1564. 8. Petrus Vielus Theologus Pariſ. A. 1582. defunctus, teſte Crucimanio pag. 420. Bibl. Gallicæ. Deinceps ſeptem libri emendatius editi ab eodem Balduino Pariſ. 1569. cum notis & Hiſtoria Donatiſtarum, recuſi apud Commelin. 1599. Heidelbergæ. (a) Ab eo tempore Optatus cum commentariis poſtumis *Gabrielis Albaſpinæi* vulgatus Pariſ. 1631. fol. curante Carolo Paulino S. I. & cum *Merici Caſauboni* obſervationibus, Londini eodem anno, in 8. Rigaltium de correctiore Optati editione concinnanda cogitaſſe teſtatur Launojus pag. 31. diſſ. de Victorin. Sed illa ſpe decollante *Philippus Priorius* Optatum recudendum dedit cum notis Balduini, Caſp. Barthii, Albaſpinæi & ſuis, Pariſ. 1679. fol. Denique *Lud. Ellies* du *Pin* vir præclariſſ. ex quinque Codd. MSS. Optatum ipſum longe dedit emendatiorem, ac non modo editas antea virorum doctorum in hunc ſcriptorem notas univerſas, ſed etiam doctiſſimas ſuas, & quamplurima ad *Hiſtoriam* Donatiſticam & Geographiam Eccleſiaſticam veterem Africæ apprime facientia adjunxit Pariſ. 1700. fol. quæ editio Amſtelodami A. 1701. ita eſt recuſa, ut notæ variorum non ad calcem voluminis rejectæ, ſed per ſingulas paginas Optati verbis ſtatim ſubſtratæ exhibeantur. Alius fuit Optatus Donatiſtarum patronus de quo Tillemontius Tom. 6. memor. pag. 180. Alius item S. Optatus Autiſſiodorenſis Epiſcopus ſeculo VI. cujus memoria colitur 31. Auguſti. Vide Acta Sanctor. Junii Tom. 1. p. 397.

S. Philaſtrii Brixienſis libellus de hæreſibus lucem vidit Baſileæ apud Henr. Petri 1528. 8. & ibid. 1539. 8. cum incerti ſcriptoris recentis ſupplemento & CXIV. ſententiis Patrum de officio verorum rectorum Eccleſiæ DEi, & apoſpaſmatio ex Epiſtola Nicephori Chartophylacis ad Theodoſium Monachum de ligandi ſolvendique poteſtate in Bibliothecis Patrum univerſis Pariſienſibus, Colonienſi, & Lugdunenſi noviſſima Tomo IV. Separatim curante Johanne à Fuchte Helmſt. 1611. 4. cum ſupplemento incerti ſcriptoris ex edit. Baſilienſi. Iterum Helmſt. 1621. 4. Denique cum emendationibus meis & notis indiceque duplici locuplete & præmiſſis veterum teſtimoniis Hamburg. 1721. 8.

Pacianus Barcinonis in Hiſpania Epiſcopus A. C. 390. defunctus, de quo Acta Sanctorum 9. Martii Tom. 2. pag. 44. Tillemontius Tom. 8. memor. p. 537. ſeq. & Nic. Antonius in Bibl. veteri Hiſpana lib. 2. cap. 7. Hujus Paciani filio Lucio

(a) Male *Voitebergæ* legitur apud Poſſevin.

Dextro Hieronymus A. 392. inſcripſit librum de ſcriptoribus Eccleſiaſticis; viciſſim Hieronymo omnimodam ſuam hiſtoriam dedicavit Lucius Dexter. *Paræneticum* Paciani *ad pœnitentiam*, in quo non pauca mutuatus eſt ex Tertulliani libro de pœnitentia, Caſ. Barthius ſubjunxit Claudiani Mamerti libris tribus de ſtatu animæ & Hermæ Paſtori, Cygneæ 1655. 8. Idem Barthius plura Paciani loca illuſtrat in Adverſariis ſuis, quemadmodum & Jo. Frid. Gronovius capite 18. monobibli Obſervationum Eccleſiaſticarum & Latinius pag. 165. Bibl. ſacro profanæ. De cervulo, ſive ludicro quo ſe in cervi vel alterius feræ habitum trasformabant homines Kalendis Januariis, quem morem Pacianus tangit in ſuo parænetico, atque in ſcripto peculiari quod intercedit, quodque olim legit Hieronymus, reprehenderat, vide Sirmondi antirrheticum ſecundum capite 2. Cangii gloſſar. latin. in *cervulæ*, & græcum in κερβάκολ☉. Poſſinum ad S. Nili Epiſt. LXXXI. Menagii Origines Gallicas in *charivari* & *bicbe*, Colomeſium ad Gyraldum de poetis pag. 91. Martinum Lipenium in hiſtoria ſtrenarum pag. 468. T. 12. Antiquitatt. Eccleſ. & Jo. ReisKii diatribam de vecolo & cervolo. Paciani opuſcula primus vulgavit Jo. Tilius Pariſ. 1538. 4. inde cum Salviano & Sulpicio Severo Paulus Manutius Rom. 1564. fol. poſt hos, qui Bibliothecas Patrum ediderunt, & noviſſime Cardinalis Aguirre Tom. 2. Concilior. Hiſpaniæ pag. 79. ſeq. additis etiam notis Rom. 1694. fol.

Gregorio Bætico, Epiſcopo Illiberitano tributum Martyrologium & Madriti 1667. editum explodit Nic. Antonius lib. 2. Bibl. vet. Hiſpan. capite 3. Idem cap. 2. de aliis ſcriptis Gregorio huic adſcriptis, ut libello de Trinitate contra Arianos ad Gallam Placidiam qui *Fauſtini* (*a*) eſt presbyteri, & libello de fide, quem Georgio huic vindicat Paſchaſius Queſnellus diſſ. 14. ad Leonem Magnum, & cujus libelli excerptum exſtat in Codice Canonum Eccleſiæ Romanæ, capite 39.

S. Ambroſii ab A. C. 374. Epiſcopi Mediolanenſis, doctrinæ & conſtantiæ laude admirandi, qui A. 397. diem obiit, vitam ſcri-

(a) *Fauſtini*, & *Marcellini* Luciferianæ partis presbyterorum libellus precum An. 384. ad Imperatores Valentinianum, Theodoſium, & Arcadium, cum libro ejuſdem Fauſtini de Trinitate quem Gregorio Bætico Codices quidam, & editiones in antiquioribus Bibliothecis Patrum tribuunt, editus eſt à Sirmondo Pariſ. 1650. 8. & T. 1. Opp. Sirmondi 1696. fol. p. 229. & in Bibl. Patrum Lugd. Tomo V. & cum Queſnelli obſervationibus ex diſſ. 14. ad Leonem Magnum Oxon. 1678. 8. Codicis MSti in quo liber de Trinitate Gregorio Hiſpanienſi, Eliberitanæ ſedis Epiſcopo adſcribitur, mentio apud celeberr. Montfauconum p. 85. Diarii Italici. De Fauſtino Gennadius cap. 13. & Tillemont. T. VII. memor. pag. 527. 766.

ſcripſere ex priſcis Latine quidem *Paulinus* (diverſus à Nolano) Ambroſii notarius & poſtea presbyter, quem laudant Iſidorus c. 4. de ſcriptor. Eccleſ. Hincmarus Tom. 2. Opp. 169. 173. &c. Græce *Simeon Metaphraſtes*, quem Paulino ſubjunctum Benedictini in appendice novæ Ambroſii editionis vulgarunt Græce & Latine. E recentioribus *Baronius* in editione Ambroſii Romana A. 1580. & accuratius deinde in Annalibus *Godfridus Hermantius* Tillemontii memoriis tunc adhuc ineditis uſus in vita Ambroſii uberius expoſita Gallice Pariſ. 1678. 4. *Tillemontius* in tomo memoriarum decimo qui lucem vidit Pariſ. 1705. 4. Franciſcus Girus & Hadr. Bailletus in vitis Sanctorum 6. Decembr. & denique Benedictini Monachi Nic. Frichius & Nicolaus Nourritus in laudata appendice Pariſ. 1691. fol Ab iisdem notitiam editionum operum Ambroſii mutuari liceat, traditam etiam in Actis Erud. A. 1688. pag. 64. Antiquiſſima eſt quam *Maſſellus Venia* Monachus Auguſtinianus, ejuſdem Ordinis Generali Ambroſio Corano qui A. C. 1486. obiit, nulla loci aut temporis nota adjecta nuncupavit. Proxima huic eidemque quoad characteres ſimillima, quæ A. 1490. *Cribellii* Preſbyteri ſtudio Mediolani apud *M. Leonardum Pachel* prodiit. Verum cum utraque paucos admodum tractatus comprehendat, *Johannis Amerbachii* civis Baſileenſis induſtriam commendant, qui biennio poſt longe plura Ambroſii opera tribus tomis 1492. fol. in lucem produxit, & *Johannis de Lapide* Carthuſiani Pariſienſis ope procuravit, ut ſingulis libris in certa capita diviſis, ſuum cuique capiti argumentum adderetur. Quam editionem itidem Baſileæ A. C. 1506. 4. 3. Volum. *Johannes Petri de Langedorf*, regiſtro, ut appellat, florigero ſeu copioſo indice adjecto, prælo iterum ſubjecit cum præfatione Conradi Leontorii, Mulbronnenſis. En conſpectum hujus, quæ ad manus mihi eſt, editionis:

Paulinus de vita beati Ambroſii.

Libri primæ partis.

De officiis. Libri III.
De Vocatione omnium gentium libri II.
Hexaemeron libri VI.
De dignitate humanæ conditionis lib. I.
De Paradiſo liber I.
De Cain & Abel libri II.
De Noe & arca liber I.
De Abraam patriarcha libri II.
De Iſaac & anima liber I.
De bono mortis liber I.
De fuga ſæculi liber I.
De Jacob & vita beata libri II.
De Joſeph patriarcha liber I.
De benedictionibus patriarcharum lib. I.
De Nabuthe Jeſraelita lib. I.
De Helia & jejunio liber I.

De Tobia liber I.
De interpellationibus libri III.
De Apologia David liber I.
De Salomone liber I.
Ve Myſteriis initiandis liber I.
De Sacramentis libri IV.
De Dignitate ſacerdotali, vel Cura paſtorali lib. I.
Orationes præparativæ ad miſſæ celebrationem II.

Libri ſecundæ partis.

Beati immaculati
Super Lucam.
Epiſtolas Pauli.

Libri tertiæ partis:

Epiſtolarum libri X.
De Synagoga liber I.
Contra Symmachum liber I.
Contra Auxentium liber I.
De tradendis baſilicis liber I.
Conſolatorium Valentiniani liber I.
De Morte Theodoſii liber I.
De Inſtructione ſacerdotum liber I.
De Judiciis liber I.
De Circumciſione liber I.
De eligendo Pontifice liber I.
De fide ad Gratianum Imperatorem.
De Trinitate libri V.
De Spiritu ſancto ad Gratianum Imperatorem, vel ſecundum alios:
De Gedeon libri III.
De fide & ſymbolo contra Arianos lib. I.
De Incarnationis dominicæ ſacramento.
De incarnatione Domini lib. I.
De Myſteriis Paſchæ liber I.
De exceſſu Fratris liber I.
De Fide reſurrectionis liber I.
De Pœnitentia libri II.
Adhortatio pœnitentiæ, ſive ad pœnitentiam.
De Virginibus.
De Virginitate libri III.
De Viduis liber I.
Adhortatio ad virgines: vel Exhortationis ad Virgines liber I.
De Inſtructione virginis liber I.
Ad virginem devotam liber I.
Ad virginem corruptam deteſtatio: vel ſecundum alios:
De Lapſu virginis liber I.
Ad virginem corruptam exhortatio.
Ad corruptorem virginis objurgatio.
Opus Sermonum liber I.
De Paſſione ſanctæ Agnetis.
De Inventione vel Revelatione ſanctorum Gervaſii & Protaſii.

Horum editorum diligentiam ſupergreſſus *Eraſmus* Roterodamus, (*a*) ut & plura & emendatiora Ambroſii opera ederet, quod Baſileæ A. C. 1527. factum eſt, nullis laboribus pepercit, eaque editio tanto fuit in pretio, ut ſæpius diverſis locis recuſa, ac A. 1538. *Sigiſmundi Gelenii* aliorumque doctorum hominum ſtudio novis ſubinde tractatibus locupletata & A. 1555.

(a) Vide Eraſmi præfationem inter ejus Epiſtolas XXVIII, 3. edit. Lond.

1555. 1567. novis *Jo. Soſterii* & *Petri Nannii* curis expolita, omnium in ſe oculos converteret. At Benedictini noſtri, ut *Amerbachium* in vitioſos codices incidiſſe dolent: ita *Eraſmum* arguunt, quod doctrinæ & famæ ſuæ fiducia audacior, plus ingenio ſuo & propriis conjecturis, quam manuſcriptorum autoritati detulerit, eamque ob cauſam, cum hæc Eraſmi editio A. C. 1529. Pariſiis *Chevallonii* typis iterum exprimeretur, multa in ipſo textu commutata, & nonnulla in margine notata, quin & poſtea à *Johanne Coſterio* Canonico Lovanienſi, qui A. C. 1555. novam Ambroſii editionem adornavit, plusquam duo millia errorum, ut ipſe gloriatus, ſublata fuerint. Editionem Pariſienſem A. 1540. recenſet Bellarminus de S. E. Baſileenſem A. 1538. Geſnerus in Bibl. De editione Lugdunenſi typis Frelonianis A. 1559. curata, quam mire interpolatam fuiſſe narrat Franciſcus Junius (a) præf. ad Indicem expurgatorium, teſtantur Benedictini ſe anxie inquirentes nihil potuiſſe comperire, ut vel ſtatim ſuppreſſa ſit, (quod malim credere) vel omnino ſuppoſita & conficta, quemadmodum Aldina quam Poſſevinus memorat.

Poſt Coſterium operæ ſe pretium facturum putavit *Johannes Gillotius*, ſi plura Ambroſianorum operum manuſcripta exemplaria è Pariſienſibus aliiſque Galliæ bibliothecis conquireret; quibus inter ſi conferendis cum vix plures, nedum unum hominem

(a) „*Junii verba ſunt:* Rem meis oculis viſam ad exemplum adferam. Ante annos „viginti ſeptem, quum Lugduni agerem (egi autem A. MDLIX. & ſequente) Correctore quodam typographico uſus ſum familiariter, cui Ludovico Saurio fuit nomen. „Habitabat ille non procul à Mercuriali vico, in ædibus conjunctis trium columbarum „ſigno. Quum ad ſalutandum hominem veniſſem, caſu vel potius ſingulari Dei pro„videntia accidit, ut verſantem eum offenderem in recognoſcendis D. Ambroſii operi„bus, quæ tum Frelonius excudebat. Variis autem ſermonibus ultro citroque habitis, „quum me avocamento eſſe ab opere nolle offenderem, ille redorſus lectionem unius „paginæ, videsne, inquit, hanc formam Ambroſianæ editionis noſtræ? quam ſit ele„gans, accurata, & in ſpeciem omnibus anteponenda aliis quæ adhuc in lucem pro„dierunt? Poſtea contuenti opus, & probanti elegantiam ejus dixit, Ego vero ſi „quod exemplum Ambroſiani operis mihi emendum eſſet, quodvis exemplum, aliud „potius, quam hoc quod vides compararem. Sciſcitatus ſum hujus dicti cauſam. Tum „ille de forulis ſub menſa ſua latentibus aliquot paginas promens (erant autem pagi„næ, ut loquuntur Græci, κεχιασμέναι, ſive cancellatæ, aliæ ex parte, & aliæ uni„verſæ) hæc eſt, inquit, prima forma paginarum quas his paucis diebus ad exemplum „veteris, & certi exemplaris optima fide impreſſimus: Franciſcani autem duo pro au„ctoritate has omnes paginas diſpunxerunt, ut vides, & illas ſubſtitui in locum prio„rum curaverunt præter omnem noſtrorum librorum fidem: quæ res ſumptum, & mo„leſtiam Frelonio creavit graviſſimam: nam pretium chartæ operarumque amiſit uni„verſum, temporis jacturam paſſus eſt, & typographicas illas priores plagulas com„mutari novis ad libidinem iſtorum oportuit, magno malo noſtro, & admiratione „mea. *Hæc Junius.*

Digitized by Google

minem ſufficere animadverteret, ipſe paucos, quibus evolvendis par eſſet codices delegit, cæteros aliorum induſtriæ commiſit. Et hanc Gillotianam editionem A. C. 1568. apud *Gulielmum Merlinum* & ſocios Pariſiis vulgatam, omnium, quæ hactenus prodierant, abſolutiſſimam Benedictini ſtatuunt, & indignam plane, quæ editionis Romanæ paulo poſt ſecutæ fama opprimeretur. Aggreſſus hanc editionem, aliis poſtea in laboris partem adſcitis ſociis, *Felix Perretus de Monto Alto* Ord. Min. Vicarius generalis, deinde Cardinalis, & tandem ſub *Xyſti V.* nomine Pontifex Romanus, quinque tomis conſtantem, è quibus priores quatuor A. C 1580. 1581. & 1582 quintus & ultimus A. C. 1585. cum jam Romanam cathedram Xyſtus occupaſſet, lucem publicam aſpexit. Eam fuſius recenſet Poſſevinus in Apparatu S. & Labbeus. T. 1. de S. E. p. 48. Hendreichius in pandectis Brandenb. &c. Quamvis autem hæc editio tantum obtinuerit autoritatis ut ferè ſola prælo ſubjiceretur, & in una Lutetia (*a*) ab A. C. 1586. ſingulis fere decenniis iterata fuerit, ut A. 1603. cui editioni inedita quædam acceſſere, tum 1614. 1632. 1642. 1665. nec non Coloniæ 1616. non diſſimulant tamen Monachi Benedictini, non pauca in editione hac Romana deprehendi, quæ minus probari poſſint. Inter alia enim animadvertunt, epiſtolas aliquot & homilias, imo & nonnullas librorum partes ordine ſuo avulſas & in alienum locum rejectas; item tractatus quoſdam dubios legitimis admixtos, cum potius in iis quoque commentationibus, quas ſuperiorum editionum conſenſus tanquam legitimas admiſerat, delectu & cenſura opus fuiſſet. Imprimis autem hoc animadverſione dignum cenſent, quod etiam in ipſo Ambroſii textu multa ſibi permiſiſſe deprehendantur, qui eundem corrigendum ſuſceperunt.

Meliorem denique Ambroſii editionem debemus laudatis Monachis Benedictinis congregationis S. Mauri, *Iacobo Frichto* & *Nic. Nourrito*, ſplendide & emendate recuſam, duobus Voluminibus: quorum prius A. 1686. poſterius A. 1691. fol. Pariſiis præla evaſit. Recenſetur fuſius in Actis Erud. A. 1688. pag. 64. & T. 2. Supplementi p. 209. nec non in hiſtoria literaria præſtantiſſimi Cavei, tomo poſteriore. Habet tamen quæ in hac quoque editione deſideret Richardus Simon in Epiſtolis Cri-

(a) Salmaſius ſub Simplicii Verini nomine Epiſtola ad Juſtum Pacium p. 101. teſtatur Pariſienſem Ambroſii editionem *multis modis ſibi eſſe ſuſpectam, utpote à Jeſuitis procuratam, quam ſcio ab illis pluribus locis depravatam eſſe, ut ex collatione ſcriptorum exemplarium animadvertere licuit.*

Criticis Gallice editis Baſileæ 1699. 12. pag. 74. *Les Moines Benedictins qui ont publie une nouvelle edition des ouvrages de S. Ambroiſe, qui crient ſi fort contre celle de Rome, parce qu'on y a alterè ſelon eux en une infinitè d'endroits le texte de ce Pere, ont eu ſi peu de connoiſſance de ce qui regarde la Critique des livres Sacres, que non ſeulement leurs notes ſont peu exactes, mais ils ont auſſi laiſſè dans le texte de ce S. Docteur des leçons qui ne s'accordent point avec ſes explications.*

Loca S. Scripturæ ab Ambroſio allegata quæ differunt à vulgata verſione, perſequitur Jo. Ludovicus de la Cerda Adverſar. ſacr. capite 179. Merito Combefiſius in Bibl. Concionatoria profitetur ſe in Ambroſio ſuſpicere dexteritatem in reddendis Græcis Philonis, Origenis, Euſebii, maximeque Baſilii Magni, *quo in genere omnium facile princeps videri poſſit: mihi ſane multis partibus Hieronymo ſuperior videtur, ſic tota ſenſus expreſſione ſtylo ipſe ſuo ac puriori nitet, nec tam ex aliorum ſcriptis in ſuos videtur alveos corrogare, quam à ſe propria fundere.* Theophili Raynaudi liber editus Lugduni 1632. 12. hoc titulo: *Ambroſius, ſuccus cæleſtis, ubi Galliarum expreſſus?* diſputat Arelatenſem, non Lugdunenſem fuiſſe Ambroſium. Recuſus etiam eſt Tomo octavo operum Raynaudi pag. 107. Superſtite adhuc Auxentio Epiſcopum Mediolani creatum contendit Latinus Latinius T. 1. Epiſt. p. 375. ſeq. Ipſe quidem ſe *non Eccleſiæ nutritum ſinu, ſed raptum à tribunalibus*, ſcribit. Confer notas Benedictinor. Tom. 2. pag 332. Theodoſii Magni Imp. vox apud Theodoritum V. 18. Hiſt. Ἀμβρόσιον οἶδα μόνον Ἐπίσκοπον ἀξίως καλούμενον. *Epiſcopum dignum vidi neminem præter Ambroſium.* Papebrochii diſſertatio de anno & die mortis S. Ambroſii, quam præmiſit Tomo 1. Act. Sanctorum Aprilis pag. XXXVII. ſeq. pugnat pro Anno 398. De SS. Protaſii & Gervaſii corporibus A. 386. ab Ambroſio inventis conſulendus celeberr. Muratorius diſſ. 15. ad Paulini natalem XI. S. Felicis v. 324. T. 1. anecdotorum Latinorum p. 171. ſeq. Acta SS. Cantii, Cantiani & Cantianillæ Ambroſio ſuppoſita leguntur apud Surium 31. Maj. Confer Acta Sanctor. Tom. 7. Maji pag. 427. ſeq. Ambroſio rectius à nonnullis tribuuntur *libri quinque de excidio Urbis Hieroſolymitanæ*, qui ambulant ſub nomine *Hegeſippi*, quod ex *Ioſephi* (a) nomine corruptum, ex quo libros illos liberiore interpretatione converſos apparet. Nec modo Jo. Mabillonius in Codice antiquiſſimo Bibl. Ambroſianæ reperit tributos hos libros Ambroſio Epiſco-

po Tom.

(a) Vide Iſ. Voſſium appendice de LXX. Interpretibus p. 327. ſeq. & quæ notavi in Bibl. Græca lib. 4. cap. 6. §. 2.

po Tom. 1. muſei Italici p. 14. ſed etiam Carolus Daubuſius libro primo pro teſtimonio Joſephi de CHriſto pag. 16. teſtatur in Codice Cantabrigienſi ad extremum libri primi exſtare hæc verba: *Beatiſſimi Ambroſii translatio ex Ioſepho, liber primus explicit*. Et in Catalogo MSS. Monaſterii Cremiſanenſis, Ord. Benedictini in Auſtria, video memorari num. 58. *tractatum Ambroſii Epiſcopi de hiſtoria Ioſephi captivi, translati ab ipſo de Græco in Latinum*. Omitto quod apud Angelum Decembrium lib. VII. de politia literaria pag. 566. legas *Ægiſippum eſſe vocabulum hiſtorici Græci ex capra & equo compoſitum, qui de bello Titi cum Iudæis ſcripſit, à Doctore Ambroſio Latine translatum*. Scripſit hæc December circa A. 1460. frater Petri Candidi Decembri A. 1477. æt. 79. defuncti. Etiam in editione Aſcenſiana Pariſ. 1511. fol. libri Hegeſippiani Ambroſio tribuuntur. Vide Ittigii prolegomena ad Joſephum. Sed Benedictinis, neque ſtylum, neque ingenium Ambroſii referre videntur.

Catalogus eorum ad quos S. AMBROSII Epiſtolæ.

Epiſcopis per Æmiliam conſtitutis, de celebritate paſchali. Epiſt. 83.
Alypio. 69.
Anatolio, Numero, Severo, Philippo, Macedonio, Ammiano, Theodoſio, Eutropio, Claro, Euſebio & Timotheo ſacerdotibus Theſſalonicenſibus. 59.
Antonio. 68.
Anyſio ſancti Acholi ſucceſſori. 60. Theophilo & Anyſio. 79.
Attico. 50.
In Auxentium de baſilicis tradendis. *poſt Epiſt.* 32.
Ambroſius, Baſſianus & cæteri ad Siricum papam 81.
ellitio gravi ægritudine priuſquam in Dominum JESUM crederet jactato, poſtea vero revaleſcenti. 9. 75.
Candidiano 61.
Chromatio. 37.
Clementiano. 73.
Clericis. 17.
Conſtantio Epiſcopo. 44. 77.
Delphino Epiſcopo. vide Phœbadio.
Demetriadi, ſacræ virgini. 84.
Euſebio Epiſcopo. 35. 46.
Fauſtino. 8.
Felici Comenſi Epiſcopo. 5. 51.
Fœgadio vide Phœbadio.
Gratianus Auguſtinus ad Ambroſium. 25.
Gratiano Auguſto. 26.
Horontiano. 18, 19, 20, 21, 22. 23, 39, 74.
Irenæo. 4, 6, 11, 12, 13, 14, 15. 16, 47, 48, 62, 71, 72.
Juſto. 1. 63.
Marcellinæ ſorori. 33.
Marcello 24.
Paterno 66.
Phœbadio & Delphino Epiſcopis. 55.
Quinegio. 67.

Romulo

Romulo. 52. 56.
Sabino Epiſcopo 36,40,41,42.45.
Severo Epiſcopo. 57.
Simpliciano 2. 3, 7, 10.
Siricio. 49, 54, 81.
Siricius Papa Mediolanenſi Eccleſiæ. 80.
Siſinnio 43.
Studio 58. 76.
Syagrio Veronenſi Epiſcopo 64.
Symmachi relatio ad Imperatores, poſt Epiſt. 30.
Theodoſio Imp. 28, 29, 34.
Teophilo 78, 79.
Sacerdotibus & omni clero Theſſalonicenſium. 60.
Titiano 53.
Valentiniano Imp. 27,30,31, 32.
Vercellenſi Eccleſiæ 82.
Virgilio 70.

Flavio Lucio Dextro hortante librum de ſcriptoribus Eccleſiaſticis ſcripſiſſe ſe in Epiſtola ad eum præmiſſa Hieronymus teſtatur. Idem cap. 132. ejus meminit his verbis: *Dexter Paciani, de quo ſupra* (cap. 106) *dixi, filius, clarus apud ſæculum* (præfecturam prætorii geſſiſſe refert non Sophronius Græcus Hieronymi interpres, ut notat Miræus ad Hieron. de S. E. ſed Hieronymus ipſe apologia 2. in Rufin.) *& CHriſti fidei deditus, fertur ad me omnimodam hiſtoriam texuiſſe, quam necdum legi*. Omnimodam hanc Dextri Hiſtoriam in deperditis jam pridem habuere viri docti, cum repente exeunte ſæculo XVI. percrebeſcere rumor cœpit de invento in Fuldenſi Germaniæ Bibliotheca hoc theſauro. Auctor rei ut docemur à Nicolao Antonio lib. 1. Bib. veteris Hiſpanæ cap. 8. Jeſuitarum ſodalis quidam *Hieronymus Romanus de Higuera* nomine, Toletanus patria, undique munitus vir ſubſidiis curioſæ omnis, qua hiſtorica conſtat res, doctrinæ. Hic teſtatus eſt, à *Thoma Torrialba*, ejuſdem Societatis, è Germaniæ Wormatia urbe Dextri Chronicon ſive Hiſtoriam omnimodam ab Anno Urbis Romæ 752. ad annum 1183. (Chriſti 1. ad 430.) miſſam ſibi una cum *M. Maximi*, Cæſarauguſtani Epiſcopi continuatione ab A. C. 468. ad 644. & *Eutrandi* (Luitprandi) Ticinenſis Diaconi ab A. 644. ad 668. Apographum illius Cæſarauguſtæ repertum *Jo. Calderon* Franciſcanus A. 1619. 4. in ea urbe typis committi curavit primus vehementer interpolatum, cum Chronico *M. Maximi* pag. 95--105. & additionibus *S. Braulionis* & *Helecæ* Cæſarauguſtanorum Epiſcoporum ad Maximum p. 105--112. & fragmentis carminum M. Maximi & aliorum. Ab eo tempore Thomas Tamajus Vargas regius Hiſtoricus edidit Dextrum defenſum A. 1624. 4. Madriti lingua Hiſpanica: *Flavio Lucio Dextro Caballero Eſpannol de Barcelona prefecto pretorio de Oriente, Governador de Toledo, por los annos del Sennor de CCCC. defendido por*

don

don Thomas Tamajo de Vargas. Subjicitur: *Antiguedad de la religion Chriſtiana en el reino de Toledo par mueſtra de la verdad de la doctrina de Fl. Lucio Dextro*. Poſtea *Rodericus Carus* Utrarienſis presbyter Chronicon Dextri & continuatorum cum brevibus notis vulgavit Hiſpali 1627. Et *Franciſcus Bivarius* Ciſtercienſis Monachus ſolum Dextri Chronicon cum amplo commentario Lugd. eodem anno 1627. fol. Maximi vero Chronicon cum *Braulionis* & *Hellecanis Tajonis* & *Valderedi* Epiſcoporum Cæſarauguſtanorum additionibus, & ejusdem Bivarii commentario, præmiſſis *Baltaſaris de Sandoval & Moſcoſo* apologeticis prælocutionibus pro Dextro & Maximo excuſum Madrit. 1651. fol. Denique in laudati *Nicolai Antonii* Bibliotheca Vetere Hiſpana Tom. 2. pag. 274--286. eadem Chronica exhibentur longe ſinceriora, qui tamen neutiquam illa pro genuinis habet, ſed quam plurimis & non inficiandis argumentis evicit recens illa & fortaſſe ab ipſo Higuera fuiſſe confiĉta: de quo videſis etiam eundem Nic. Antonium lib. 1. de jure exulum cap. 14. Cardinalem R. E. Joſephum Saenz de Aguirre Tomo II. Concil. Hiſpan. pag. 54. ſeq. & Jo. Bollandum præfat. ad Tom 1. Act. Sanctor. Januar. pag. 31. & ad Tom. 1. Act. Februarii p. XVIII. ſeq. Papebrochium T. 4. Act. Sanctor. Januar. p. 14. b. Dionyſ. Petavius lib. 2. Epiſt. 14. ad Roſvveidum, Chronicon Dextri vocat *hominis imperitiſſimi ἄτοπον & ἀλλόκοτον κύημα & omnino ψευδεπίγραφον ab Hiſpano aliquo nebulone confictum*. Epiſtola commentitio huic Lucii Dextri, ſive ut à Cornelio à Lapide appellatur, tenebrionis ſiniſtri Chronico præmiſſa non ad *Hieron*. ſed ad Oroſium dirigitur his verbis: *Poſteaquam ex oriente, (ubi, ſicut noſti, Præfectus pretorio fui,) domum redii, cœpit me vehementer tædere functionis munerum publicorum, totumque me converti ad ea ſtudia, in quibus bonam vitæ meæ partem tranſegi, ſi non cum laude, citra notam pudoris tamen. Porro omnimodam hiſtoriam quam ab orbe condito ad hæc noſtra tempora* (Calderonis editio addit: *id eſt ad annum* 430. *ad Conſulatum XIII. Theodoſii junioris*) *produxeram, & S. Hieronymo dedicaveram, quoniam ad manus ejus defuncti* (atqui ſcripta jam erat à Dextro A. 392. cum Hieronymus obierit demum A. 420.) *pervenire non potuit, auctam & locupletatam tibi nuncupo, ut Hiſtoriarum ſcriptori, & patris mei* (Paciani) *amantiſſimo. Vale*. Verum Calderonis editio habet: *S. Presbytero Hieronymo non ita locupletatam dicaveram: ſed quia ad ejus defuncti manus pervenire non potuit, multis locis auctam locupletatamque tibi homini Hiſpano Laletano & Hiſtoriarum ſcriptori ornato & mei amantiſſimo nuncupo. Vale*.

S. Martini

S. Martini Turonenſis ab A. 375. Epiſcopi, A. 400. defuncti vitam ſcripſere proſa quidem *Sulpicius Severus*, qui ſub idem tempus vixit, libris duobus: *Gregorius Turonenſis* lib. IV. de Miraculis Martini, atque *Alcuinus*: & verſibus heroicis, libris ſex *Paulinus Petrocorius*, & libris quatuor *Venantius Fortunatus*, ambo Sulpicii Severi veſtigiis inſiſtentes. E recentioribus *Petrus Menander* Turonenſis in hiſtoria Archiepiſcoporum Turonenſium à Joanne Maan edita Auguſtæ Turonum 1667. fol. qui vitam Martini per annos digeſſit; nec non *Martinus Marteau* in epitome paradiſi Turonenſis, Gallice vulgata Pariſ. 1661. 8. *Tillemontius* tomo decimo memoriarum, *Franciſcus Giry* & *Hadr. Bailletus* in vitis Sanctorum Gallice editis XI. Novembr. *Nicolaus Gervaſius* Aurelianenſis in vita S. Martini & hiſtoria fundationis ejus Eccleſiæ, Gallice edita Turoni 1699. 4. Ac ne ineditas *Ludovici Chantereau le Fevre* & *Petri Carreau* diſſertationes memorem, Jacobo Longo laudatas in Bibliotheca Hiſtorica Galliæ p. 198. *Carolus le Cointe* inquiſitione de anno quo obiit S. Martinus T. 1. Annal. Francorum pag. 202. *Petrus Franciſcus Chifletius* S. I. diſſertatione de S. Martini Turonenſis Epiſcopi tempore pag. 213. ſeq. Opuſc. *Joſephus Anthelmi* Epiſtola ad Antonium Pagi de ætate S. Martini & quorundam ejus geſtorum ordine, anno emortuali, nec non de S. Britio ſucceſſore, Pariſ. 1693. 8. *Jo. Melchior Goezius* diſp. hiſtorico Theologica de Martino Jen. 1697. 4. *Jo. Chriſtianus Fromannus* in anſere Martiniano Lipſ. 1683. 4. &c. Cæterum ſcripta quæ exſtant ſub nomine *Odonis* Abbatis Cluniacenſis de reverſione S. Martini è Burgundia, in Martini Marrier Bibliotheca Cluniacenſi p. 116. & Tom. 17. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 253. nec non *Heriberti* Archiep. Turonenſis de miraculis S. Martini poſt ejus reverſionem ſive corporis depoſitionem Tom. 7. Miſc. Baluzii pag. 169. fide eſſe indigna & commentitia probavit Claudius Molinetus diſſ. 3. ſur la mouvance de Bretagne Mem. de Trev. A. 1712. pag. 666. & A. 1716. p. 1145. ſeq. Quæ ſub S. Martini fertur nomie brevis *Profeſſio fidei de Trinitate*, & cum Variis lectionibus exhibetur à Caſp. Barthio notis ad Gallum confeſſorem pag. 120. ſuppoſititia videtur Schurzfleiſchio pag. 756. Epiſt. De Codice MS. Mazariniano vide Combefiſii Bibliothecam Concionatoriam Tom. 8. pag. 470.

S. Hieronymum ob multa & egregia quæ nobis reliquit monumenta *Bibliothecam Eccleſiæ* vocat Jonas Aurelianenſis libro tercio contra Claudium Taurinenſem p. 1243. Orthodoxograph. Natus eſt A. C. 321. factuſque preſbyter anno 350. ætatis 29.

& cum

& cum per triennium inde Romæ, & quatuor annos in eremo Syriæ verſatus eſſet, reliquam omnem ætatem poſtea Bethlehemi exegit diemque obiit A. C. 420. ætatis 89. licet inchoatum 92. attigiſſe contendit Dodvvellus III. 7. diſſ. ad Irenæum. De ſcriptis ſuis breviter ipſe Hieronymus capite ultimo de S. E. Quod vero in Codice Corbejenſi Gennadii de S. E. præmittitur caput de S. Hieronymo, nec non vita Hieronymi quam edidit Mabillonius Tom 4. Analect. pag. 183. & Marcianæus cum Variis Lect. ex quinque Codd. MSS. tomo quinto operum Hieronymi præfixit, *Gennadio* tribuitur, ſed parum certa ſententia, ut docet Tillemontius Tom. 12. memor pag. 615. ſeq. Exiguam quoque fidem merentur quæ in eodem tomo quinto Marcianæi recuſa leguntur ſub *Euſebii* nomine de morte Hieronymi ad Damaſum pag. 449. *Auguſtini* ad Cyrillum Hieroſol. de magnificentiis beati Hieronymi pag. 477. *Cyriilli* Hieroſol. de miraculis Hieronymi ad Auguſtinum p. 483. & Vita Hieronymi incerto auctore, quæ incipit *Pleroſque nimirum illuſtrium virorum non ambigo noſſe* p. 508. Recentiori ætate ex ſcriptis ipſius Hieronymi & aliis fide dignis monumentis vitam Hieronymi tradiderunt præter *Eraſmum*, *Hieronymum Guadalupum*, Tolet. 1597. 4. *Chriſtianum Maſſæum* in Chronico, vulgato Antvv. 1540. fol. & *Marianum Victorium* hujuſque liberiorem metaphraſtem (*a*) *Joannem Cinellum*, qui Italice vitam Hieronymi vulgavit Florentiæ 1688. 4. præcipue *Tillemontius* (*b*) tomo duodecimo memoriarum, Pariſ. 1707. 4. & *Joannes Marcianæus* ineditis tunc adhuc Tillemontii memoriis uſus, Latine quidem tomo V. operum Hieronymi Pariſ. 1706. fol. & Gallice (*c*) libris ſex, ditis Pariſ. 1706. 4. Vitam Hieronymi à *Thoma Vaſcone* ſcriptam memorat Jo. Lelandus de ſcriptoribus Britannicis pag. 435. *Jo. Philippi Thomaſini* Oratio de laudibus *Hieronymi* prodiit Patav. 1630. De Hieronymi peregrinationibus Heribertus Roſvveidus prolegomenis ad vitas Patrum, maxime è Baronio. De patria *Hieronymi* Stridonis (Sdrigna) Franciſcus Irenæus de Cruce; Carmelitanus in hiſtoria Tergeſti (Trieſte) quam Italice edidit Venetiis 1698. fol. libro VI. pag. 444. ſeq. qui etiam Aquilejæ baptizatum diſputat VI. 6. pag. 476. ſeq. De picturis S. *Hieronymi* Joannes Molanus III. 42. hiſtoriæ SS. imaginum. Jo. Launojus in diſſertatione de Victorinis meminit multorum MSS. Codicum atque editionum veterum *Hieronymi*. Tomus primus Epiſtolarum à Theodoro Epiſcopo Tarviſino col-

lecta.

(a) Acta Erud. 1689. pag. 249.
(b) Journal des Sav. 1708. Maji p. 380.
(c) Id. 1706. p. 781.

lectarum lucem primum vidit Romæ cura Joannis Andreæ, Epiſcopi Alerienſis, per Conradum Svveynheim & Arnoldum Pannartz A. 1468. fol. quem ſecutus ex eadem officina tomus ſecundus eſt A. 1470. Operæ pretium eſt videre quæ de licentia addendi vel alterandi, qua primus hic editor uſus fuit, quæque Eraſmo deinde fraudi fuit, notantur à Rich. Simone Tom. 1. epiſtolarum ſelectarum Epiſt. 32. pag. 220. ſeq. Eodem anno ambo tomi recuſi Moguntiæ per Petrum Schœffer, quæ editio in membranis nitidiſſimis excuſa fuit apud Emericum Bigotium. Hinc & Venetiis 1476. fol. per Antonium Bartholomæum, nec minus Parmæ 1480. fol. atque iterum Venetiis 1488. apud Andream de Toreſanis de Aſula & Baſil. 1492. & Venet. 1496. & Lugd. 1513. fol. per Nicolaum de Benedictis.

Sed præcipua *Eraſmi (a)* laus, qui Jo. Cononis, Jo. Reuchlini, Jo. & Brunonis Baſiliique Amerbachiorum & Conr. Pellicani opera adjutus, magno ſtudio in ſcriptis Hieronymi undique conquirendis, recenſendis & illuſtrandis verſatus eſt, etiam ſpuria à genuinis diſtinguere, & ἀμφιβόλως notha à manifeſte ſuppoſitis, & pſeudepigrapha docta ab indoctis ſecernere inſtituit Baſileæ 1516. fol. apud Joannem Frobenium, novem voluminibus. Hanc editionem recenſent Geſnerus in Bibl. & Simlerus. Repetita editio Lugd. 1530. apud Gryphium. Pariſ. 1533. & 1546. Baſil. 1526. 1553. & 1565. Hinc ex recognitione *Mariani Victorii Amoretti*, Reatini, Epiſcopi Amerini Rom. 1565-1576. fol. novem voluminibus, quam editionem recenſent Bellarminus libro de S. E. & Poſſevinus in apparatu ſacro. Repetita editio Antvverp. 1579. ex Plantini officina. Pariſ. 1580. apud Nivellium. In editione Pariſienſi 1609. præter eruditas (*b*) *Henr. Gravii* Andrea Schotto curante integre & emendatius editas obſervationes in Epiſtolas, acceſſerunt notæ inſignes *Frontonis Ducæi* ad pauca quædam Hieronymi loca. Repetita Coloniæ 1618. In editione Pariſienſi 1623. quam recenſet Labbeus T. 1. p. 435. ſeq. habentur præterea difficilia loca per *Franciſcum à Meſſana* digeſta, Advertentiæ *Ferdinandi Vellofilli* Epiſcopi Lucenſis, *Federici Morelli* obſervationum & emendationum diatriba, & *Lælii* Epiſcopi Balneoregiani emendatio inſignis loci Hieronymiani. Repetita hæc editio Pariſ. 1643. Francofurtenſis 1684. fol. curante *D. Adamo Tribbechovio* in duodecim tomos diſtribuitur, ſed qui tribus voluminibus non incommode poſſunt compingi. Eraſmi editionem exprimit, Victorii vero & Gravii Ducæique & Latinii obſervationes tomo

 exhi-

(a) Vide Eraſmum ipſum adagio *Herculis labores*.

(b) Partem primam notarum Gravi ediderat Jo. Antonianus, Antverp. 1568. 8.

Digitized by Google

exhibet decimo, undecimo Franciſci à Meſſana & Epiſcopi Lucenſis advertentias, duodecimo indices. De hac editione videri poſſunt Acta Eruditor. 1684. pag. 343. *D. Frid. Ulricus Calixtus* in prolegomenis huic editioni præmiſſis pag. 7. præter rem tradit Eraſmum *prioribus quatuor tomis Hieronymi immortuum, & prius quam perficerentur poſteriores, è mortali hac vita in cœleſtem migraſſe patriam*. Certe abſolutæ Hieronymi editioni viginti annos Eraſmus ſupervixit, & quod de Eraſmo Calixtus, id Bruno & Baſilius Amerbachii fratres de Joanne Amerbachio patre ſuo ſcripſerant præf. ad tomum quintum.

A. 1690. Pariſiis in quarto *Johannes Martianæus* Monachus Benedictinus edidit prodromum novæ editionis Hieronymi ad omnes doctos (*a*) cum Epiſtola Hieronymi ad Suniam, & Fretelam, caſtigata ad MSS. & variis obſervationibus illuſtrata. Secuta hinc editio ipſa Hieronymi luculenta ab eodemque Martianæo curata tomis quinque, quorum *primus* (*b*) A. 1693. Pariſ. fol. ſub Divinæ Bibliothecæ titulo exhibet verſiones Latinas Hieronymianas (minime illas tamen ſinceras) librorum ſacrorum ex Hebraico & Græco, cum ſcholiis variis marginalibus quæ Hieronymi ipſius eſſe prius opinatus editor, deinde ad libros Regum cum perveniſſet, obſervavit à Rabano Mauro tribui neſcio cui Judæo. Confer Rich. Simonis cenſuram editam Colon. 1699. 8. ſub titulo: *Critique du livre publiè par les Moines Benedictins de la Congregation de S. Maur, ſous la titre de Bibliotheque Divine de S. Jerome*. Canones Evangeliorum in hoc tomo p. 1429. ſeq. reſtituit *Antonius Pouget* Monachus Benedictinus. *Secundus* (*c*) A. 1699. Nomina Hebraica, ſubjunctis Græcis ex Philone ac Joſepho, nec non Origenis ex pluribus Codd. MSS. Librum de locis Hebraicis cum Græcis Euſebii: Quæſtiones Hebraicas, Epiſtolas Criticas & Commentarios in ſacra Volumina à Geneſi uſque ad Prophetas. *Tertius* (*d*) A. 1704. Commentarios in Prophetas univerſos ſedecim. *Quartus* (*e*) A. 1706. Commentarios in Novum Teſtamentum, Epiſtolaſque Criticas & alias ordine chronologico digeſtas, librum de Viris illuſtribus, opuſculaque apologetica & polemica. *Quintus* denique eodem Anno 1706. vitam S. Hieronymi, Catalogum Gennadii de Viris illuſtribus, Opuſculaque omnis generis

(a) Act. Er. 1695. pag. 98.
(b) Act. Er. 1695. pag. 98.
(c) Journal des Sav. A. 1699. p. 455. & A. 1700. p. 308. 387. Nouvell. Rep. lettr. 1700. Tom. 2. p. 67. Act. Er. A. 1699. pag. 529.
(d) Journal des Sav. 1704. p. 553. Acta Erud. 1706. p. 418.
(e) Memoir. de Trevoux. 1707. pag. 297. Journal des Sav. 1706. p. 960.

neris *Hieronymo* ſuppoſita. Multa in hac editione *Hieronymi* non ſine cauſa deſiderare ſe profeſſi ſunt *Rich. Simon*, tum in cenſura quam paullo ante memoravi, tum in Epiſtolis Criticis Baſileæ 1699. 12. editis, nec minus in Epiſtolis ſelectis Tom 1. pag. 222. ſeq. &c. atque *Johannes Clericus* in quæſtionibus *Hieronymianis* Amſt. 1700. 8. editis, qui etiam novam *Hieronymi* editionem promittit T. 17. Bibl. ſelectæ pag. 152. Reſpondit Marcianæus Simoni in ſcripto A. 1699. edito, *defenſe de la Bible de S. Jerome contra la critique de Mr. Simon*, & Clerico in eruditionis Hieronymianæ defenſione adverſus Jo. Clericum Pariſ. 1700. 8. vulgata & in tomo tertio Hieronymo recuſa. Sed reſpondit acerbius quam ſolidius. Innumeris tamen locis meliore ab eo datum Hieronymum, & multa animadverſa præclare nemo negaverit. Reſtituta etiam in pleriſque genuina lectio locorum Hebraicorum, quæ Latinis litteris Hieronymus expreſſerat, atque Hebraicis mutaverant editores non raro contra ſcriptoris mentem.

Ex *Joannis Clerici* quæſtionibus Hieronymianis quindecim, octava eſt de vero uſu operum Hieronymi. Obſervat itaque pag. 215. uſus habere Hieronymi ſcripta & communes cum cæteris antiquis Eccleſiaſticorum ſcriptorum monumentis, & prorſus peculiares. Communes omnibus priſcis Eccleſiaſticis libris uſus ſunt, præter egregia ad pietatem documenta, quod licet ex iis ſolis primo cognoſcere hiſtoriam dogmatum & factorum ſuæ ætatis inter Chriſtianos, ac rationem qua ſolebat Scriptura ſacra explicari iis ſæculis quibus conſcripti ſunt. Peculiares vero uſus Hieronymi ad tria hæc potiſſimum capita poſſunt referri. (1) Ex iis colligimus fragmenta multo plura quam ex ullo alio Veterum interpretum Græcorum Veteris Teſtamenti, quorum translationes injuria temporum, ſocordiaque hominum perierunt. (2) Multas ex iis intelligere licet traditiones Judaicas vel opiniones Judæorum illius ævi de ſignificatione vocum Hebraicarum, ſententiaque plurimorum locorum Scripturæ, varias item nonnullas lectiones dignas quæ expendantur, de quibus idem Clericus pag. 229. (3) Cognoſcimus denique quodnam fuerit ſingulare ipſius Hieronymi judicium de variis vocabulis Hebraicis ac Scripturæ locis; tum etiam de rebus & ſcriptoribus aliis de quibus fert ſententiam.

Librum *de Viris illuſtribus* ſive *de Scriptoribus Eccleſiaſticis* quem A. C. 392. Hieronymus Lucio Dextro rogante compoſuit, primus edidit cum Græca verſione Eraſmus ſeparatim Baſ. 1529. 4. *Sophronii* nomen vere an falſo præferat Græca illa in-

Digitized by Google

terpretatio, dubitant viri eruditi, ut notatum T. 8. Bibl. Græcæ pag. 195. Deinde repetita in editionibus quibuſdam operum Hieronymi, ut Baſileenſ. Pariſ. & Francofurt. Sed Marcianæus in ſua omiſit. Abeſt quoque in Suffridi Petri collectione, qui Hieronymum, Gennadium, Iſidorum, Honorium, Sigebertum & Henricum Gemblacenſem de ſcriptoribus Eccleſ. junctim edidit Colon. 1580. 8. nec non in lucupletiore Auberti Miræi, qui Ildefonſum quoque adjunxit Antwerp. 1639. fol. Tanto lubentius igitur locum Græcę verſioni dare volui in Bibliotheca Eccleſiaſtica, quam vulgavi Hamburg. 1718. fol. in qua continentur de Scriptoribus Eccleſiaſticis (1) *S. Hieronymus* cum Græco interprete, notis meis illuſtratus, quibus *Euſebium* præcipue, cujus veſtigiis libenter inſiſtit Hieronymus, cum eo conferre inſtitui: adjunctis præterea caſtigationibus Suffridi Petri & Jo. Marcianæi, nec non integris Eraſmi, Mariani Victorii, Henr. Gravii, Aub. Miræi, Wilh. Erneſti Tentzelii (*a*) & D. Erneſti Salomonis Cypriani (*b*) annotationibus. *Appendix* de vitis Evangeliſtarum & Apoſtolorum, quam Hieronymo alii Codices abjudicant, Græce & Latine. Appendix item altera, quæ fertur jam ſub titulo Hieronymi de XII. Doctoribus, ad Deſiderium, (*c*) jam ſub nomine *Bedæ* (*d*) de luminaribus Eccleſiæ. (2) *Gennadius* Maſſilienſis, qui centum poſt Hieronymum annis ſcripſit, annotatis lectionibus Codicis antiquiſſimi Corbejenſis, & ſubjunctis variorum notis, Suffridi Petri, Aub. Miræi, Ern. Sal. Cypriani & meis. (3) *S. Iſidorus* Hiſpalenſis. (4) *Ildefonſus* Toletanus. (5) *Honorius* Auguſtodunenſis. (6) *Sigebertus* Gemblacenſis. (7) Appendices *Juliani* ac *Felicis* Toletani & tertia Anonymi ad Iſidorum & Ildefonſum. (8) *Henricus* Gandavenſis. (9) *Anonymus Mellicenſis* quem ad calcem Bibliothecæ Benedictino Maurianæ nuper vulgaverat R. P. Benedictus Petz, Auguſtæ Vindel. 1716. 8. (10) *Petrus Caſinenſis* de viris illuſtribus Monaſterii Caſinenſis, cum ſupplemento *Placidi* Romani, & notis Jo. Baptiſtæ Mari. (11) Jo. Trithemii liber de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, cum meis notis. (12) Auberti Miræi auctarium & de ſcriptoribus ſæculi XVI. & XVII. Ad-

(a) Tentzelii florum ſparſio, ſive notæ in capita XIV. primora libri Hieronymiani, præmiſſa ſunt Gennadii libro de S. E. quem cum notis edidit Rev. D. Erneſtus Salomo Cyprianus Jen. 1703. 4.

(b) Laudatus D. Cyprianus librum Hieronymi de S. E. cum ſuis Variorumque notis edidit Francof. 1700. 4. In illa quoque ſicut & in Francofurtenſi 1549. 8. & Helmſtadienſi Joannis à Fuchte 1611. 4. Græcus interpres prætermiſſus.

(c) Tom. V. edit. Marcianæi pag. 416.

(d) Tom. 3. Operum Bedæ pag. 491. Colon. 1688. fol.

Digitized by Google

Adjunctusquoque eſt index Chronologico alphabeticus in Trithemium, auctariumque Miræi & ſcriptores veteres hac Bibliotheca Eccleſiaſtica comprehenſos. Juvat autem hoc loco ſeparatos dare indices in Hieronymum, Gennadium &c.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, qui à S. Hieronymo in Catalogo & in duplici Appendice memorantur.

Acacius Cæſarienſis Epiſcopus cap. 98.
Agrippa Caſtor. 21.
Alexander Cappadociæ Epiſcopus 62.
Ambroſius Alexandrinus diaconus 56.
Ambroſius alter, Alexandrinus 126.
Ambroſius Mediolanenſis Epiſcopus 125. & appendic. II. cap. 6.
Ammonius Alexandrinus 55.
Amphilochius Iconii Epiſcopus 133.
Anatolius Laodicenus Epiſcopus 73.
Andreas Apoſtolus append. I. c. 1.
Antonius Monachus 88.
Apollonius Senator 42.
Apollonius ſub Commodo Imp. 40.
ApollinariusHierapolitanusEpiſcopus 26.
Apollinarius Laodicenus Epiſcopus 104.
Appion, ſub Severo Imp. 49.
Aquilius Severus, Hiſpanus 111.
Arabianus 51.
Archelaus Meſopotamiæ Epiſcopus 72.
Ariſtides Athenienſis Philoſophus 20.
Arnobius Rhetor 79.
Aſterius, ſecta Arianus 94.
Athanaſius Alexandrinus Epiſcopus 87.
Auguſtinus append. II. c. 1.
Bacchylus Corinthi Epiſcopus c. 44.
Bardeſanes Meſopotamienſis 33.
Barnabas Apoſtolus 6.
Bartholomæus Apoſtolus appendic. 1. c. 4.
Baſilius Ancyranus cap. 89.
Baſilius Cæſarienſis Epiſcopus 116.
Beryllus Boſtrenſis Epiſcopus 60.
Brabianus, ſub Severo Imp. 51.
Candidus, ſub Commodo Imp. 48.
Clemens Alexandrinus presb. 38.
Clemens I. Romanus Papa 15.
Cornelius Papa 66.
Creſcens appendic. 1. cap. 10.
Cyprianus Carthaginenſis Epiſcopus 67.
Cyrillus Hieroſolymitanus, Epiſcopus 112.
Damaſus Papa cap. 103.
Dardanus append. II. cap. 7.
Dexter Hiſtoricus 132.
Didymus Alexandrinus 109.
Diodorus Tarſenſis Epiſc. 119.

Dionyſius Alexandrinus Epiſcopus 69.
Dionyſius Corinthiorum Epiſcopus 27.
Donatus hæreſiarcha 93.
Ephræm Edeſſenus diac. cap. 115.
Epiphanius Salaminæ Epiſcopus 114.
Evagrius Antiochenus Epiſcopus 125.
Eunomius Cyzicenus Epiſcopus 120.
Euſebius Cæſarienſis Epiſcopus cap. 81.
& appendic. II. c. 4.
Euſebius Emeſenus Epiſcopus 91.
Euſebius Vercellenſis Epiſcopus 96.
Euſtathius Antiochenus Epiſcopus cap. 85.
Euzoius Cæſarienſis Epiſcopus 113.
Favonius appendic. II. c. 12.
Fortunatianus Aquilejenſis, Epiſc. 97.
Gajus, ſub Zephyrino Papa 59.
Gelaſius Cæſarienſis Epiſcopus 130.
Geminus Antiochenus, presbyter 64.
Gregorius Bæticus, Iliberitanus Ep. 105.
Gregorius Nazianzenus Epiſcopus 117.
Gregorius Nyſſenus 128.
Gregorius Thaumaturgus 65.
Hegeſippus Hiſtoricus 22.
Heliodorus presbyter append. II. cap. 5.
Heraclius, (Heraclitus) ſub Commodo Imp. 46.
Hermas, à S. Paulo memoratus 10.
Hieronymus presbyter 135.
Hilarius Pictavienſis Epiſcopus 100.
& append. II. cap. 2.
Hippolytus Portuenſis Epiſcopus 61.
Jacobus Apoſtolus (minor) 2.
Jacobus Zebedæi (major) appendic. I. 2.
Ignatius Antiochenus Epiſcopus 16.
Joannes Apoſtolus 9.
Joannes Chryſoſtomus Epiſcopus CP. 129.
Joſephus Judæus, Hiſtoricus 13.
Jovinianus appendic. II. cap. 10.
Irenæus Lugdunenſis Epiſcopus 35.
Judas Apoſtolus 4.
Judas Chronographus 52.
Julius Africanus, Chronographus 63.
& append. II. cap. 11.
Juſtinus Philoſophus 23.
Juſtus Tiberienſis 14.
Juvencus poeta, Hiſpanus 84.
Lactantius Firmianus 80.
Latronianus 121.
Lucas Evangeliſta 7.
Lucianus Antiochenus presbyter 77.
Lucifer Calaritanus Epiſcopus 95.
Lucius Epiſcopus Arianus 118.
Malchion Antiochenus presb. 71.

Mar-

Marcellus Ancyranus Epiſcopus 86.
Marcus Evangeliſta 8.
Matronianus hæreticus 122.
Matthæus Evangeliſta 3.
Matthias Apoſtolus appendic. I. cap. 7.
Maximus, ſub Commodo Imp. 47.
Maximus Conſtantinop. Epiſcopus 127.
Melito Sardenſis Epiſcopus 24.
Methodius Tyri Epiſcopus 83.
Miltiades, ſub Commodo Imp. 39.
Minutius Felix 58.
Modeſtus, ſub Commodo Imp. cap. 32.
Muſanus, ſub Antonino Vero 31.
Novatianus hæreticus 70.
Optatus Milevitanus Epiſcopus 110.
Origenes Adamantius 54.
& *appendic. II. c.* 3.
Pacianus Barcinonenſis Epiſcopus 106.
Pamphilus martyr. 75.
Pantænus Stoicus philoſophus 36.
Papias Hierapolitanus Epiſcopus 18.
Paulinus appendic. II. c. 8.
Paulus Apoſtolus 5.
Pelagius appendic. II. cap. 9.
Petrus Apoſtolus 1.
Phileas Thmueos Epiſcopus 78.
Philippus Cretenſis Epiſcopus 30.
Phæbadius Agennenſis Epiſcopus 108.
Philippus Apoſtolus appendic. I. cap. 3.
Philo Judæus 11.
Photinus hæreticus 107.
Pierius Alexandrinus presbyter 76.
Pinytus Cretenſis Epiſcop. 28.
Polycarpus Smyrnenſis Epiſcopus 17.
Polycrates Corinthi Epiſcopus 45.
Pontius S. Cypriani diaconus 68.
Priſcillianus hæreticus 121.
Quadratus Athenienſis, 19.
Reticius Auguſtod. Epiſcopus 82.
Rhodon Aſianus 37.
Seneca Philoſophus 12.
Serapion Antiochenus Epiſcopus 41.
Serapion Thmueos Epiſc. 99.
Sextus ſub Severo Imp. 50.
Simon Cananæus appendic. I. cap. 6.
Sophronius, æqualis S. Hieronymi 134.
Tatianus hæreſiarcha 29.
Tertullianus Afer 53.
Theodorus Heracienſis Epiſcopus 90.
Theophilus VI. Antiochenus Epiſcopus 25.
Theophilus Cæſarienſis Epiſcopus 43.
Theotimus Tomorum Epiſcopus 131.
Thomas Apoſtolus appendic. I. c. 5.
Tiberianus Bæticus cap. 123.
Timotheus Epiſcopus appendic. I. c. 8.

Titus Cretenſis Epiſc. append. I. c. 9.
Titus Boſtrenſis Epiſcopus 102.
Triphyllius Cypri Epiſcopus 92.
Triphon, auditor Origenis 57.
Victor I. Papa 34.
Victorinus Petavionenſis Epiſcopus 74.
Victorinus. Rhetor.

Index Scriptorum qui in Catalogo Gennadiano commemorantur.

ANtiochus epiſcopus cap. 20.
Aſclepius Afer, epiſcopus 73.
Atticus Conſtantinopolitanus, Ep. 52.
Audentius Hiſpanus Epiſcopus 14.
Auguſtinus Hipponenſis Epiſcopus 38.
Avitus Hiſpanus presbyter 47.
Bachiarius natione Britannus 24.
Bonoſiaci quorum cap. 14. meminit Gennadius dicti à Bonoſo de quo Sirmondus ad Alcimi Aviti epiſt. 3. & Garnerius ad Marium Mercatorem Tom. 2. p. 315.
Cæleſtinus I. Papa cap. 54.
Cæleſtius, ſocius Pelagii 44.
Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus 86.
Cerealis Afer Epiſcopus 96.
Claudianus Mamertus presby- 83.
Commodianus 15.
Cyrillus Alexandrinus epiſcopus 57.
Evagrius Ponticus cap. 11.
Evagrius alter (*a*) 50.
Eucherius Lugdunenſis epiſcopus 63.
Eugenius Carthaginienſis epiſc. 97.
Euſebius qui anno 410. vixit 34.
Eutropius diſcipulus S. Auguſtini 49.
Faſtidius Britanniæ epiſcopus cap. 56.
Fauſtinus presbyter 16.
Fauſtus Rejenſis epiſc. 85.
Gelaſius I. Papa cap. 94.
Gennadius Conſtantinopolis Epiſc. 90.
Gennadius Maſſilienſis presbyter 100. vertit quædam Evagrii cap. 11. & Timothei cap. 72.
Heliodorus Antioch. presbyter cap. 29.
Heliodorus presbyter alius 6.
Helvidius hæreticus 32.
Hieronymus, *poſt præf.*
Hilarius Arelatenſis epiſc. 69.
Honoratus Afer epiſc. 95.
Honoratus Maſſilienſis epiſc. 99.
Jacobus Niſibenus epiſc. cap. 1.
Joannes Antiochenus presbyter 93.
Joannes Caſſianus presbyter 61.
Joannes Hieroſolymitanus Epiſc. 30.
Joannes I. Papa 43.
Iſaacus ex Judæo converſus cap. 26.

Iſaa-

(a) Hujus altercatio edita ab Edmundo Martene Tom. 5. anecdotorum Pariſ. 1718. f.

Iſaacus Syrus, (*a*) ſub Marciano Imp.66.
Julius I. Papa cap. 2.
Julius Capuanus 45.
Julianus Pomerius 98.
Leo I. Papa cap. 70.
Leporius presbyter 59.
Lucianus presbyter 46.
Macarius Ægytius Abbas cap.10.
Macarius Romanus 28.
Macrobius Donatiſta 5.
Maximus Taurinenſis epiſc. 40.
Mochimus Meſopotameus presbyter 71.
Muſæus Maſſilienſis 79.
Neſtorius hæreſiarcha cap.53.
Niceas Romacianus epiſc. 22.
Olympius Hiſpanus epiſcopus cap.23.
Oreſieſis monachus Ægyptius 9.
Pachomius Abbas cap. 7.
Paulinus, diſcipulus Ephræmi 3.
Paulinus Nolanus epiſc. 48.
Paulinus præco Quadrageſimæ 68.
Paulus epiſcopus, qui anno 410. vixit. 31.
Paulus Oroſius, Hiſtoricus 39.
Paulus Pannonius presbyter 75.
Paſtor epiſcopus qui anno 380. vixit 75.
Pelagius hæreſiarcha 42.
Petronius Bononienſis epiſc. 41.
Petrus Edeſſenus presbyter 74
Philippus, diſcipulus S. Hieronymi 62.
Proſper Aquitanus 84.
Prudentius Poeta 13.
Ruffinus Aquilejenſis presbyter cap.17.
Sabbatius Epiſcopus Gallicanus cap 25.
Salvianus Maſſilienſis 67.
Samuel Edeſſenus presbyter 82.
De Sedulio ait Sirmondus pag. 7. ad Ennodium, ex integris Gennadii exemplaribus didiciſſe ſe, quod obierit ille Theodoſio juniore, cui opus ſuum dicavit, & Valentiniano regnantibus. Vide quæ Miræus ad cap.83.
Servus Dei, epiſc. 87.
Severianus Gabalenſis epiſc.21.
Severus Sulpitius presbyter, Hiſt. 19.
Sidonius Apollinaris 92.
Simplicianus Mediolanenſis epiſc. 36.
Syagrius qui anno 440. vixit 65.
Syrus Alexandrinus 81.
Theodoretus Cyri epiſc. cap. 89.
Theodorus Ancyranus epiſc.55.
Theodorus (*b*) Antiochenus presbyter 12.
Theodorus Pachomii ſucceſſor 8.
Theodulus presbyter 91.
Theophilus Alexandrinus epiſc. 33.
Tichonius Afer qui anno 390. vixit 18.
Timotheus epiſcopus anno 440. clarus 58.
Timotheus (Ælurus) hæreticus 72.

Victor

(a) De hoc dixi Volum.X. Bibl. Græcæ p. 169.

(b) Hunc eundem eſſe cum Theodoro, Mopſveſteno poſtea Epiſcopo pulchre ex Facundi X. 1. opus ejus 1500. verſuum memorante obſervat Jo. Garnerius ad Marium Mercatorem Tom.2. p.260. Certe Theodorus Raithunenſis, de quo cogitavit Miræus, Gennadio longe junior eſt, clarus circa A. 646.

Victor Carthennenſis epiſc. cap. 77.
Victorinus Rhetor Maſſilienſis 60.
Victorinus Aquitanus cap. 88.
Vigilantius hæreticus 35.
Vigilius Epiſcopus 37.
Vigilius Diaconus 51.
Vincentius Gallus presbyter 80.
Vincentius Lirinenſis 64.
Vitellius Afer, Donatianus 4.
Voconius epiſcopus Afer 78.
Urſinus monachus 27.
Xyſtus I. Papa cap. 54.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, qui in Iſidori Hiſpalenſis Catalogo recenſentur.

APrigius Pacenſis epiſcopus cap. 17.
Avitus Viennenſis epiſcopus 23.
Dracontius poeta cap. 24.
Eucherius Lugdunenſis epiſc. cap. 15.
Eugipius Abbas 13.
Eutropius Servitanus 32.
Facundus Hermianenſis epiſc. cap. 19.
Fulgentius Ruſpenſis epiſc. 14.
Gregorius I. Papa cap. 27.
Hilarius Arelatenſis Epiſc. cap. 16.
Idacius Clarus cap. 2.
Joannes Cappadox CP. epiſc. cap. 26.
Joannes Chryſoſtomus CP. epiſcop. 6.
Joannes Biclarenſis 31.
Julianus Pomerius 12.
Juſtinianus Imp. 18.
Juſtinianus Valentinus epiſc. 20.
Juſtus Urgelitanus epiſc. 21.
Leander Hiſpalenſis epiſc. cap. 28.
Licinianus Carthaginenſis epiſcop. 26.
Martinus Dumienſis cap. 22.
Maximus Cæſaraugustanus epiſcop. 33.
Oſius Cordubenſis epiſc. cap. 1.
Paſchaſinus Lilybetanus epiſc. c. 11.
Paulinus, miniſter S. Ambroſii 4.
Poſſidius Calamenſis epiſc. 8.
Primaſius Afer epiſcopus 9.
Proba poetria 5.
Proterius Alexandrinus epiſcopus 8.
Sedulius poeta cap. 7.
Severus Malacitanus epiſc. 30.
Siricius Papa 3.
Victor Tununenſis epiſcopus cap. 25.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, qui in Ildefonſi Toletani Catalogo, ejuſque Appendicibus memorantur.

ASturius Toletanus epiſcopus pag. 62.
Auraſius Toletanus epiſc. 63.
Braulio Cæſaraugustanus epiſc. pag. 64.
Cerealis Caſtulenſis epiſc. 71.
Conantius Palentinus epiſc. 64.
Donatus Afer monachus 62.

Eu-

Eugenius Toletanus epiſc. 64.
Eugenius junior Toletanus epiſcopus 65.
Euſebius Dorilætanus epiſc. 71.
Ferrandus Carthaginienſis diac. 71.
Gregorius I. Papa 61.
Helladius Toletanus epiſc. 63.
Idatius Lemicenſis epiſc. 69.
Ildefonſus Toletanus epiſc. 65.
Joannes Cæſarauguſtanus epiſc. 63.
Iſidorus Hiſpalenſis epiſc. 64.
Julianus Toletanus epiſc. 66.
Juſtus Toletanus epiſc. 63.
Macrobius diac. 68.
Marcellinus presb. Italus 71.
Montanus Toletanus epiſc. 62.
Nonnitus Gerundenſis epiſc. 64.
Petrus Ilerdenſis epiſc. 71.
Philaſtrius Brixienſis epiſc. 68.
Ruffinus Aquilejenſis 69.
Salvus Abbas 68.
Sixtus Papa 68.
Theodorus Mopſueſtenus epiſc. 69.
Vergundus Afer epiſc. 69.
Victorinus epiſc. 69.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, quos Honorius Auguſtodunenſis Hieronymo, Gennadio, & Iſidoro adjecit.

Alcuinus lib. IV. cap. 2.
Amalarius Metenſis IV. 3.
Anſelmus Cantuarienſis IV. 15.
Beda IV. 1.
Benedictus Abbas Caſinenſis III. 30.
Bernoldus Conſtantinenſis IV, 5.
Boethius III. 22.
Caſſiodorus III. 21.
Dionyſius Areopagita I. 16.
Gregorius Turonenſis III. 33.
Haymo Halberſtadenſis IV. 7.
Henricus Homiliarius IV. 8.
Hermmannus Contractus IV, 12.
Honorius Auguſtodunenſis IV. 17.
Joannes Scotus IIJ. 12.
Lanfrancus Cantuarienſis IV. 9.
Notgerus Abbas IV. 12.
Paſchaſius Ratbertus IV. 10.
Paterius Secundicerius R. E. IV. 5.
Petrus Damiani IV. 11.
Rabanus Maurus IV. 4.
Rupertus Tuitienſis IV. 16.
Smaragdus Abbas IV. 6.
Theodulus Italus III. 13.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, qui à Sigeberto Gemblacenſi memorantur.

Abbo Floriacenſis Abbas c. 139.
Adamannus Huienſis Abbas 64.
Adelboldus Ultrajectenſis Epiſc. 138.
Adelmannus, Brixienſis Epiſc. 153.
Adelmus: *vide* Aldhelmus.
Adrevaldus Floriacenſis 100.
Adrianus Papa 79.

Ai-

Aimoinus hiſtoricus 101.
AlbertusMetenſis monachus 143
Alcimus: *vide* Avitus 22.
Alcuinus Abbas 83.
Alitgarius: *vide* Halitgarius.
Aldhelmus Malmesburienſis 66. 132.
Almannus, *al.* Adelmannus 153.
Almannus Altuillarenſis 98.
Amalarius, *al.* Attularius 87.
Ambroſius Autbertus 91.
Amphilochius Iconienſis Epiſc. 7.
Anaſtaſius Bibliothecarius R.E. 103.
Anaſtaſius Sinaita 42.
Angelomus Luxovienſis 86.
Anianus 70.
Anſelmus Cantuarienſis Epiſc. 168.
Anſelmus Legienſis 163.
Anſelmus Lucenſis Epiſcopus 161.
Anſelmus Remenſis monachus 152.
Arator poeta 38.
Aribo Moguntinus Epiſcopus c. 140.
Arnulphus monachus 157.
Attularius, *al.* Almalarius 87.
Audoenus Rotomagenſis Epiſc. 58.
Avitus Viennenſis Epiſcopus 22.
Aurelianus Remenſis clericus 110.
Auxilius dialogiſta 112.
Beda 68.
Bellator presbyter 88.
Benedictus Caſinenſis Abbas 61.
Benedictus Francus Abbas 62.
Berengarius Andegavenſis 154.
Bernardus monachus Saxo 165.
Bernardus Ultrajectenſis 169.
Berno Augienſis Abbas 156.
Bertramus 95.
Boethius Conſul Rom. 37.
Bonifacius Epiſc. & poeta 121.
Burchardus Wormatienſis Epiſ. 141.
Cæſarius Arelatenſis Epiſc. 119.
Carolus Magnus Imp. 81.
Caſſiodorus Conſul 40.
Geolfridus Scotus Abbas 67.
Chriſtianus Druthmarus 72.
Chrodogandus Metenſis Epiſc. 78.
Claudius Claſſitanus Abbas 44.
Columbanus Luxovienſis Abbas 60.
Cyrillus Alexandrinus Epiſc. 24.
Dionyſius Areopagita 4.
Dionyſius Exiguus Abbas 27.
Dynamius Patricius 114.
Egebertus Leodicenſis c. 146.
Eginhardus hiſtoricus 84.
Enchiriades muſicus 109.
Ericus monachus 104.
Eugippius Abbas 39.
Evodius Uzalenſis Epiſ. 15.
Euſtathius interpres 21.
Fauſtus Caſinenſis 32.
Ferrandus Carthag. diac. 29.
Flodoardus hiſtoricus 131.
Florus 92.
Fortunatus: *vide* Venantius 45.
Franco Scholaſticus Leod. 164.
Freculfus Lexovienſis Epiſc. 90.
Fulcuinus Lobienſis Abbas 136.
Fulgentius Ruſpenſis Epiſc. 28.
Gennadius Maſſilienſis presb. 30.
Glaber Rodulphus 50.
Godelbertus presbyter 23.
Golphi-

Golphilas Gothorum epiſc. 8.
Gregorius I. Papa 42.
Gregorius II. Papa 74.
Gregorius III. Papa 76.
Gregorius Turonenſis epiſc. 49.
Guido Aretinus 144.
Gunterus monachus S. Amandi 166.
Halitgarius Cameracenſis ep.
Haymo Halberſtadienſis epiſc. 135.
Herigerus Lobienſis Abbas 137.
Hilduinus Abbas S. Dionyſii 82.
Hincmarus Remenſis epiſc. 99.
Hucbaldus Elnonenſis cap. 107.
Huenricus Vercellenſis epiſ. 160.
Humbertus Card. & epiſc. 150.
Idatius Lemicenſis epiſc. 18.
Joannes Baſilianus 36.
Joannes Damaſcenus 75.
Joannes diaconus Rom. 106.
Joannes Erigena 94.
Joannes miniſter *S.* Pauli 2.
Joannes Scotus 65.
Joannes ſubdiaconus Rom. 116.
Jonas Luxovienſis 61.
Jornandes Gothus epiſc. 35.
Iſidorus Cordubenſis epiſc. 51.
Iſidorus Hiſpalenſis epiſc. 55.
Julianus Pomerius 54.
Julianus Toletanus 56.
Ivo Carnotenſis epiſc. 167.
Juſtinianus Imp. 46.
Lanfrancus Cantuarienſis ep. 155.
Laurentius Mellifluus 120.
Leo Acridanus epiſc. 147.
Leo II. Papa 59.
Leo IX. Papa 149.
Leontius Cyprius epiſc. 57.
Linus Papa 5.
Luitprandus Ticinenſis 126.
Lupus Servatus 93.
Macer Poeta 13.
Marbodus Redonenſis epiſ. 158.
Marcellus diſcipulus S. Petri 1.
Marianus Scotus cap. 159.
Marcus poeta 33.
Martinus Dumienſis epiſc. 117.
Maximus epiſc. 113.
Michael Imp. Conſtantinop. 96.
Milo Elnonenſis monachus 105.
Niceta Pectoratus 14.
Nicolaus Papa 102.
Notgerus Abbas 108.
Odo Cluniacenſis Abbas 124.
Olbertus Gemblacenſis Abbas 142.
Orentius poeta 34.
Oſius epiſc. 48.
Paſchaſinus Lilybætanus ep. 25.
Paſchaſius diaconus Rom. 17.
Paſchaſius Ratbertus 97.
Paterius Notarius R. E. 43.
Paulinus Nolanus epiſc. 14.
Paulus diaconus Aquilejenſis 80
Paulus interpres 151.
Paulus Neapol. diaconus 69.
Pelagius diaconus Rom. 115.
Petrus Damiani 162.
Polycrates Epheſinus epiſc. 3.
Pomponius poeta 53.
Poſſidius Calamenſis epiſc. 16.
Proba poetria 52.
Proterius Alexandrinus ep. 26.
Rabanus Maurus 89.
Ratherius Veronenſis epiſc. 27.
Regino Prumienſis Abbas 111.
Remigius Autiſiodor. monachus cap. 123.
Rodulphus: *vide* Glaber 50.
Rogerus monachus 130.
Sedulius poeta 6.

Sige-

Sigebertus Gemblacenſis 171.
Sixtus epiſc 47.
Smaragdus Abbas 218.
Socrates hiſtoricus 10.
Sozomenus hiſtoricus 11.
Stephanus Leodicenſis epiſ. 125.
Theodericus Trudonenſis Abbas 170.
Theodorus Italus 134.
Theodoretus Cyrenſis epiſc. 9.
Theodotus Scotus Archiep. 63.
Theophilus Imp. Conſtantinop. 96.
Thomas Ænigmaticus 133.
Venantius Fortunatus 45.
Verus Arauſicanus epiſc. 73.
Victor Capuanus epiſc. 20.
Uſuardus monachus 85.
Walafridus Strabo 71.
Wandelbertus 128.
Widichindus Corbejenſis 129.
Zacharias Papa 77.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, qui in Henrici Gandavenſis Catalogo, ejuſque appendice recenſentur.

ADilredus Rivallenſis Abbas cap. 13.
Alanus Inſulenſis 21.
Albertus Magnus cap. 43.
Alexander Dolenſis 59.
Alexander *H*alenſis 46.
Alexander III. Papa 34.
Anſelmus Cantuarienſis Epiſc. 5.
Anſelmus Laudunenſis 30. & appendic. c. 1.
Arnoldus Bonæ-vallis Abbas 11.
Bernardus Claravallenſis 9. & append. cap. 4.
Bernardus Cluniacenſis 2.
Bonaventura Cardinalis 47.
Clarebaldus Atrebatenſis, append. cap. 10.
Ebrardus Betunienſis 60.
Emundus Cantuarienſis 7.
Er naldus: *vide* Arnoldus.
Franco Affligemienſis 39.
Fulbertus Carnotenſis Epiſc. c. 1.
Gaufredus Tranenſis 55.
Gerardus Leodicenſis 53.
Gerardus monachus 52.
Gilbertus Porretanus 17. & append. cap. 8.
Gilbertus Tornacenſis 54.
Giſlebertus ordinis Ciſtercienſis 12.
Giſlebertus Weſtmonaſterienſis 6.
Gratianus Monachus 49.
Gualterus Caſtellionenſis 20.
Gualterus Inſulenſis 19.
Guibertus Tornacenſis 54.
Guilielmus S. Theodorici Abbas 10. & append. cap. 6.
Guilielmus Affligemienſis 57.
Guilielmus de ſancto Amore 44.
Henricus Affligemienſis 58.
Henricus Gandavenſis. Vide pag. 117.
Hildebertus Cenomanenſis Epiſc. c. 8.
Hugo Cardinalis 40.
Hugo Farſitus 36.
Hugo Victorinus 25. & append. c. 7.
Jacobus de Vitriaco 37.
Innocentius III. Papa 35.
Joannes de Abbatis-Villa 38.
Joannes Belethus 18.
Lucas Cornelienſis Abbas, append.

pend. cap 9.
Manegundus 28.
Matthæus Vindocinenſis 23
Mauritius Pariſienſis Epiſc. 14.
Odo Cameracenſis Epiſc. 4.
Petrus Abailardus append. c. 3.
Petrus Cantor Pariſienſis 16.
Petrus Comeſtor 32.
Petrus Corbolienſis 33.
Petrus Lombardus 3.. & append. c. 11.
Petrus ord. Prædicatorum 41.
Petrus de Riga 22.
Petrus Venerabilis 29.
Philippus Cancellarius Pariſ. 50.
Raymundus Pennafortius 48.
Rainaldus Viceliacenſis Abbas 3.
Richardus Victorinus 26.
Rupertus Tuitienſis, append. cap. 5.
Sillebertus, append. cap. 2.
Simon Affligemienſis 56.
Simon Tornacenſis 23.
Stephanus Anglicus 27.
Thomas Aquinas not. ad cap. 5.
Thomas Cantipratanus 51.
Vincentius Bellovacenſis 42.
Walterus: *vide* Gualterus.
Wibertus: *vide* Guibertus.
Wilhelmus: vide Guilhelmus.

Index Alphabeticus Scriptorum Eccleſiaſticorum, quos Anonymus Mellicenſis in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis recenſet.

Achelinus epiſc. capite 72.
Adamnanus Scotus, capite 29.
Ado Viennenſis, capite 40.
Albertus monachus capite 77.
Alcuinus capite 41.
Aldhelmus capite 30.
Alexander I. P. M. capite 6.
Amalarius Trevirenſis capite 71.
Ambroſius Autpertus capite 51.
Ambroſius Mediol. capite 11.
Anſelmus Cantuar. capite 96.
Anſelmus Lucenſis, capite 100.
Arator. capite 17.
Aribo Cirinus Muſic. capite 106.
Aribo Cirinus Friſing. capite 63.
Arnulfus Ratisbonenſis capit. 62
Bachiarius capite 53.
Beda Venerab. capite 31.
Benedictus Abbas Caſin. I. capite 20.
Berengarius Andegavenſ. capite 88.
Bernoldus capite 101.
Berno Augienſ. capite 81.
Bertholdus Conſtantienſ. capite 92.
Boethius Manl. Sever. capite 15.
Bonizo capite 112.
Bruno *Herbipol.* capite 84.
Bruno Signienſ. capite 83.
Bruno Tullenſ. capite 85.
Burchardus Epiſc. Wormat. capite 94.
Cæſarius Arelat. capite 39.
Caſſiodorus capite 16.
Chriſtianus capite 90.
Chriſtianus Guitmund. cap. 102.
Cirinus Aribo, capite 106.
Cirinus Aribo Friſing. capite 63.
Clemens Alexandr. capite 5.
Clemens III. Antipapa, capite 98
Columbanus Abbas, capite 25.
Deusdedit Cardinalis capite 113.

Diet-

Dietgerus epiſc. Metenſ. capite 109.
Dionyſius Exiguus capite 19.
Egebertus Hersfeldenſ. capite 68.
Ekehardus Abbas, capite 104.
Ekehardus S. Gall. capite 70.
Epiphanius ep. Salam. capite 13.
Eucherius capite 55.
Freculphus epiſc. Lexov. capite 61.
Fridericus Cardinal. capite 86.
Fucradus, capite 107.
Fulbertus Carnot. capite 93.
Fulgentius Ruſpenſis capite 14.
Gelaſius I. P. M. capite 2.
Geraldus S. Blaſianus capite 116.
Giſilbertus Vveſtmonaſt. cap. 97.
Gotſchalus Deckingenſis cap. 114.
Gregorius Magnus P. M. capite 8.
Gregorius III. P. M. capite 9.
Gregorius Turonenſ. capite 37.
Guibertus Antipapa, capite 98.
Guido Abbas capite 8.
Guidmundus Averſanenſis epiſc. capite 102.
Hermannus Contractus cap. 91.
Hetto Baſileenſ. epiſc. capite 43.
Heymo Halberſtad. epiſc. cap. 76.
Hincmarus Remenſ. Archiep. capite 46.
Humpertus Cardinal. capite 87.
Johannes Anglicus, Muſicus capite 59.
Johannes Chryſoſt. capite 12.
Johannes Diaconus capite 60.
Jornandes epiſc. Goth. capite 22.
Iſidorus Hiſpalenſ. capite 26.
Julianus Toletan. capite 52.
Ivo Carnotenſ. capite 95.
Juſtus Viennenſ. capite 42.
Lanfrancus Cantuar. capite 89.
Laurentius epiſc. Novarienſ. capite 48.
Leo Magnus P. M. capite 7.
Leo IX. P. M. capite 85.
Manegoldus capite 105.
Marcellinus Comes capite 56.
Martinus Bracarenſ. capite 38.
Meginhardus epiſc. Herbipol. capite 111.
Motgerus Augienſ. capite 65.
Oddo Abbat. Cluniacenſ. capite 75.
Oroſius epiſc. capite 69.
Paſcaſius Ratbertus capite 34.
Paterius capite 24.
Paulus capite 24.
Paulus JC. capite 67.
Paulus Judęus Fuldenſ. capite 64.
Paulus monachus capite 57.
Petrus Damiani capite 33.
Petrus Chryſologus capite 28.
Placidus Nonantulanus capit. 115.
Porcharius Lirinenſis capite 58.
Priſcianus Cæſareenſ. capite 18.
Rabanus Maurus capite 45.
Ratramnus Corbejenſ. capite 47.
Regino Prumienſ. capite 54.
Remigius Autiſſiod. capite 66.
Rudolfus Abbas capite 103.
Rudolfus Fuldenſ. capite 49.
Rupertus Tuitienſ. capite 117.
Sedulius, capite 35.
Sergius I. P. M. capite 10.
Sixtus I. P. M. capite 4.
Smaragdus Abbas, capite 50.
Stephanus IX. P. M. capite. 86.
Stephanus Monachus capite 57.
Stephanus Muſicus capite 79.
Symproſius (*Sympoſius*) cap. 73.
Telesphorus P. M. capite 1.
Theodolus capite 36.
Theodorus Cantuar. capite 27.
Udalri-

Udalricus Cluniacenſis capite 110.
Victor African. capite 23.
Victor. Capuanus capite 21.
Urbanus II. P. M. capite 99.
Uſuardus capite 82.
Vvalafridus Strabo, capite 44.
Vvilleramus Eberſpengenſ. capite 78.
Vvilhelmus Hirſaugienſ. capite 108. 106.
Zacharias P. M. capite 32.
Zenophirus Conſtantinopol. Epiſc. capite 74.
Zoſimus P. M. capite 3.

Index Scriptorum Alphabeticus, quorum meminit Petrus Diaconus, vel ſupplementi Auctor, Placidus Romanus.
Numeri paginas denotant editionis Hamb. 1718. *fol.*

ATTO Conſtantini Africani auditor 181.
Albericus Diaconus Cardinalis 179.
Alphanus Archiepiſcopus Salernitanus 177.
Amatus Epiſcopus incertæ Sedis 178.
Andreas à Sueſſa 199.
Angelus Sangrinus 195.
Antonius Franchenſis 197.
Apollinaris à Bauco 199.
Arialdus 180.
Auguſtinus Patavinus 194.
Authpertus Abbas 172.
Baſſatius Abbas 170.
S Benedictus Abbas 165.
Benedictus, qui & Guaiferius Salernitanus 182.
Benedictus de ſancto Severino 194.
Benedictus Canophilus Sangrinus 196.
Benedictus à Sancto Germano 197.
Benedictus Capuanus 197.
Bernardus 187.
Bernardus Ayglerius Cardinalis 192.
Bernardus de Janua 197.
Sanctus Bertarius Abbas & Martyr. 170.
Sanctus Bruno Epiſcopus Signienſis 185.
Chryſoſtomus de ſancto Gemiliano Calaber Archiepiſcopus Raguſinus 196.
Conſtantinus Africanus 180.
Cyprianus Presbyter 167.
Erchempertus Diaconus 173.
S. Fauſtus diſcipulus ſancti Benedicti 166.
Flavius de Ferraria, ſive Hercules Tombenſius Epiſcopus Ravellenſis 196.
Gelaſius Papa ſecundus 189.
Georgius Epiſcopus Tarracinenſis 184.
Gregorius Epiſcopus Sinueſſanus 185.
Gregorius de Viterbio 196.
Gregorius Cardinalis Corteſius 200.
Guaiferius Salernitanus, qui & Benedictus 182.
Guido 188.
Hieronymus Caracciolus 197.
Hieronymus Serſalius Coſentinus 199.

HildericusAbbas diſcipulusPauli Diaconi 170.
Honoratus Iſernienſis ex Familia Faſcitella Epiſcopus de Inſula 195.
Ignatius Squarcialupus Florentinus 193.
S. Joannes Capuanus Abbas 173.
Joannes Medicus Conſtantini Africani diſcipulus 186.
Joannes Diaconus 187.
Joannes Tiburtinus 190.
Joannes Evangeliſta Mormilius, Neapolitanus 198.
Innocentius de Novaria 194.
Juſtinus Hiſpanus 194.
Landenulphus Capuanus 182.
Landenulphus 188.
Laurentius Epiſcopus incertæ Sedis 168.
Leo Epiſcopus Oſtienſis 183.
Leo Cardinalis Diaconus 184.
Lucas Fratenſis 197.
Lucas Antonius de Firmo 197.
Marcus diſcipulus ſancti Benedicti 167.
Matthias de Bergamo 197.
Noboas ſive Roboas Diaconus 188.
S. Oderiſius primus hujus nominis Abbas Caſinenſis, & Cardinalis 182.
Pandulphus Epiſcopus Oſtienſis 181.
Pandulphus Capuanus 182.
Paulus Diaconus Aquilejenſis 167.
Paulus è Liguria, qui etiam & Grammaticus. 187.
Paulus de Alta Villa 197.
Paulus Diaconus Theanenſis 188.
Petrus R.E. Subdiaconus 188.
Petrus Diaconus Caſinenſis Bibliothecarius, auctor libelli de viris illuſtribus Caſinenſibus 190.
Pius Loctherius Neapolitanus, Epiſcopus Fundanus 198.
Raynaldus Subdiaconus 198.
Richardus Cardinalis de Molaria 192.
Roboas, ſive Noboas Diaconus 188.
Sebaſtianus 168.
Severus Averſanus 196.
S.Simplicius Abbas 168.
Stephanus Papa X. 174.
Theodoricus 174.
Theophanius Diaconus 170.
Theophilus Senenſis 198.
Thomas ab Ebulo 199.
Victor Papa Tertius 176.

Ut revertar ad. *S. Hieronymum*, ſub ejus nomine exſtant varia, quæ in Marcianæi editione deſiderantur, ut (1) *Comes* ſive *Lectionarius*, qui vulgatus eſt in Tomo ſecundo liturgicon Jacobi Pamelii, Colon 1675 4. pag. 1..61. Præfationem ad Conſtantium Epiſcopum CPolitanum, quæ in Pamelii editione deſideratur, edidit Lucas Dacherius Tomo XIII. ſpicilegii, & ante Dacherium Matthias Flacius Magdeb. 1549. 8. cum duobus capitibus Polydori Virgilii de nomine & auctoribus Miſſæ. Codicem ampliorem Pameliano, qualem ab Theotincho presbytero au-

ro auctum habuit Cornelius Schultingius, vulgavit Steph. Baluzius ad calcem Capitularium Regum Francorum pag. 1309. ſeq. Pariſ. 1677. fol. De Joſephi Mariæ Cari ſive Thomaſii editione, qui recenſitum ab Alcuino Comitem edidit in antiquis libris Miſſarum Rom. Eccleſiæ, Rom. 1691. 4. Vide Diarium Venetum Eruditorum Italiæ Tom. 22. p. 19. & Acta Erud. Tom. 1. ſupplementi pag. 486. & D. Jo. Diecmannum in ſcriptis Germanicis junctim editis Tom. 2. pag. 134. ſeq. Vide ſis etiam Cangii gloſſarium in *Comes* & *Lectionarius*. Comitis hujus ſed ſine nomine auctoris mentio in veteri charta donationis Cornutiana A. C. 471. condita editaque primum à Joſepho Maria Svareſio Rom. 1630. 4. cum fragmento Tertulliani de execrandis gentium Diis; atque inde à Mabillonio lib. 6. de re diplomat. pag. 462. (2) *Indiculus de hæreſibus*, quem luci dedit Claudius Menardus Pariſ. 1617. 8: atque emendatiorem vulgare conſtitui cum aliis veterum brevibus ejuſdem argumenti ſcriptis. Poſt hæreſin Eunomii in hoc libello notatur pag. 26. *Huc uſque Hieronymus: hæc vero quæ ſequuntur à S. Gennadio Maſſilienſi preſbytero ſunt poſita*. Sed minus utique credibile priora ab Hieronymo ſcripta, quam poſteriora a Gennadio adjuncta eſſe. (3) *Martyrologium* editum primum à Dacherio Tomo quarto ſpicilegii, Pariſ. 1661. 4. & ſub titulo veteris Occidentalis Martyrologii cum ampliſſimis commentariis & eruditis exercitationibus à Franciſco Maria Florentinio, Lucæ 1668. fol. In Dacherii editione, ſancti Hieronymo poſteriores alio charactere litterarum expreſſi ſunt. De editione Florentinii vide Diarium Romanum, Giornale de' letterati in Roma 1668. pag. 73. (4) *Vitæ Patrum* poſt plures veteres editiones accuratius editæ & notis illuſtratæ ab Heriberto Rosvveido, Antvverp. 1615. fol. de quibus dixi Volum. IX. Bibl. Græcæ pag. 27. ſeq. (5) *Chronicon* ex Euſebio ad A. C. 325. Latine verſum ab Hieronymo atque inde ad A. 378. productum: de cujus editionibus & continuatoribus non repetam quæ dixi in eadem Bibl. Græca Volum. VI. pag. 34. ſeq. tantum addam primam editionem Chronici Hieronymi lucem vidiſſe Mediolani curante Bonino Mombricio circa A. 1475. fol. etſi annus non annotatus eſt. Subjunctum in illa editione Chronicon Proſperi uſque A. C. 448. atque inde ad 1449. Matthæi Palmerii, Florentini. Vide Diarium Venetum, Giornale de' letterati d'Italia Tom. 10. pag. 446. & de editione Chronici Hieronymiani Veneta A. 1483. fol. Michaelem Maittaire in Annalibus typographiæ pag. 35.

(6) *Origenis* homiliæ in Jſaiam, in Jeremiam & Ezechielem,

Digitized by Google

& in Lucam, inter Origenis Opera ſæpius ex Hieronymi verſione editæ.

Placet hoc loco etiam cum Lectore communicare ſpecimen acuminis Critici quale ſæculo duodecimo fuit, *Guigonis*, Cartuſiæ Prioris, viri pietate & doctrina celebris & S. Bernardi Clarævallenſis æqualis & amici Epiſtolam ad Durbonenſes fratres de ſuppoſititiis B. Hieronymi Epiſtolis, quam tenebris non indignam habuit Mabillonius Tom. 1. Analect. p. 331.

AMICIS & Fratribus in Chriſto dilectiſſimis, LAZARO Durbonienſi Priori, & ceteris in eadem eremo Deo famulantibus, Cartuſiæ Prior vocatus GUIGO, æternam à Domino ſalutem. Inter cetera Catholicorum virorum, quæ ad eruditionem Fidelium elaboraverunt opera, quæ noſtra quoque parvitas congregare ſtuduit vel emendare; etiam epiſtolas beati Hieronymi, quotquot potuimus, undecumque quæſitas, & pro conceſſa à Deo facultate mendaciis expurgatas, in unum grande volumen redegimus. Abſcidimus autem ab eis quaſdam, quas vel ex aliorum Doctorum ſcriptis, vel ex ſtili ſententiarumque diſtantia, titulo tanti viri comperimus indignas: ex quibus illa eſt, cujus eſt titulus ad Demetriadem, hoc habens initium: Si ſummo ingenio parique fretus ſcientia. *Hanc quippe beatus Auguſtinus in opere contra Pelagium de gratia Chriſti & de peccato originali, ejuſdem Pelagii eſſe dicit, quædam ipſius fruſta tractatui ſuo interſerens atque redarguens. Huic adduntur & iſtæ, ad Titatium (a) de morte filiæ, cujus initium tale eſt:* Caritatis tuæ ſcripta percepi. *Ad Oceanum conſolatoria, tale habens initium:* Diverſorum opprobia, tribulationes multiplices. *Ad viduam, quæ ſic incipit:* Magnam humilitati noſtræ fiduciam ſcribendi. *Ad virginem, ſive ad filiam Mauricii, (dupliciter quippe intitulata reperitur) exordium iſtud accipiens:* Quantam in cœleſtibus beatitudinem. *Item de lapſu virginis, ſive de pœnitentia ad Suſannam: uterque enim titulus in diverſis codicibus invenitur. Quæ tam diverſis titulatur auctoribus, ut eorum nullius ſit decoranda vocabulo, cujus hoc eſt in quibuſdam libri initium:* Puto leve eſſe crimen. *In aliis iſtud:* Quid agis, anima? quid cogitationibus æſtuas? *Ad Deſiderium de XII. Lectoribus à neſcioquo in irriſionem Doctorum compoſita. Ad Celantiam ſic incipiens:* Veteris ſcripturæ celebrata ſententia eſt. *Hæc ſtilo quidem nobiliore eſt ſcripta: ſed nec ſic beato Hieronymo digna. Poſtrema eſt de origine animæ diſputatio, quaſi inter beatos Hieronymum & Auguſtinum: ubi licet multa ex eorum ſcriptis ponantur, falſa tamen eſt: tum quia præfati Doctores numquam inter ſe præſentialiter ſunt locuti: tum quia*

eadem

(a) In editis *Tyraſium*, T. 5. Marcianæi p. 405.

eadem quæſtio nec apud eos, nec apud cæteros fidei catholicæ ſectatores adbuc uſque potuit liquido definiri. Hujus diſputationis tale reperitur principium: Cum apud vos cœleſtis eloquentia puriſſimi fontis. *Ne autem prædicti Doctoris epiſtolæ ſine rationabili cauſæ apud imperitos ſuo videantur numero diminutæ, has noſtræ parvitatis litteras in principio collocate. Valete. Orate pro nobis.*

Hactenus Guigo. Apud virum celeberrimum Marcum Meibomium fuit *commentarius in Jobum* MStus ante multa ſæcula, quem S. Hieronymi eſſe non dubitans Marcianæo obtulit ſed in caſſum, quia nimio pretio decies mille florenorum hic facile paſſus eſt ſe deterreri. Ab eo tempore ſpecimen ex illo codice Actis Eruditorum inſerendum tranſmiſit Vir Erudiciſſ. Hadrianus Relandus, quod exſtat an. 1711. pag. 270--275. & --513-520. Cæterum licet Hieronymus ſcripſiſſe ſe in Jobum teſtatur in Amoſ. V. 19. tamen nec qui inter Hieronymi ſcripta plus ſimplici vice prodiit commentarius ipſum habet auctorem, ſed potius Bedam: neque hunc ineditum Meibomianum Hieronymo, ſed Rabano Mauro tribuendum eſſe diſputat Vir Clariſſ. Chriſtoph. Auguſtus Heumannus in Actis Erud. an. 1712. pag. 21. ſeq.

Scripta Hieronymo ſuppoſita vel aliena, quæ in tomo poſtremo editionis noviſſimæ laudati Marcianæi reperiuntur poſt Gennadii Catalogum cum Variis Lect. ex MS. Corbejenſi; hæc ſunt & hoc ordine:

Sancto Hieronymo Stridonenſi falſo adſcriptorum opuſculorum Tripartita ſeries.

IN cujus prima parte editæ ſunt Epiſtolæ quarum Auctores ignorantur.

In ſecunda ponuntur ea quę ſuis titulis proprios teſtantur Auctores.

In tertia ſimiliter quæ ſuos Auctores ipſa præ ſe ferunt; ſed quæ parum docta habentur.

Omnia diligentius edita cum cenſuris Eraſmi, cumque variis aliquot lectionibus Manuſcriptorum codicum, & adnotationibus Joannis Marcianæi.

Prima ſeries.

Epiſtola Hyeronimi ad Damaſum Papam p. 5.

Reſcriptio Damaſi ad Hieronymum ibid.

Canones pœnitentiales ſecundum ſanctum Hieronymum de ebrioſo Epiſcop.& de Presbytero & Diacono. Ibid.

De perjurio, de Sacerdotibus qui concupiſcentiam habent 7.

De Communione Euchariſtiæ in Sacrificio 9.

In Natali ſancti Hieronymi,

Presbyteri lectiones 10.
Epiſtola ad Demetriadem virginem 12.
Auguſtini & Alypii Epiſtola ad Julianam Demetriadis Virginem Matrem 30.
Ad Geruntii filias, de contemnenda hæreditate 33.
Ad Marcellam, ut adverſa toleret, exhortatio 37.
Ad virginem in exilium miſſam, conſolatio 39.
Ad ægrotum amicum 43.
Ad amicum ægrotum, de viro perfecto 52.
Inſtituit amicum in ſcientia divinæ legis 71.
De tribus virtutibus 78.
Ad Paulum & Euſtochium, de Aſſumptione beatæ Mariæ virginis, ſermo pag. 82.
De Aſſumptione beatæ Virginis Mariæ, ſermo 95.
De honorandis Parentibus 97.
De ſeptem ordinibus Eccleſiæ 99.
Virginitatis laus 108.
De eis quæ Deo in Scripturis ſanctis attribuuntur 117.
Damaſi Symbolum 122.
Symboli explanatio ad Damaſum. Ibid.
Explanatio fidei ad Cyrillum 124.
Symbolum Ruffini 127.
Ad Præſidium de Cereo paſchali 146.
De vera circumciſione 150.
De celebratione Paſchæ 164.
Ad Suſannam lapſam objurgatio 176.
In Evangelium objurgatio 182.
Hortatur militem ſæculi, ut Chriſto militet 184.
De decem tentationibus populi Iſraelitici 186.
Explanatio in Pſalmum XLI. 188.
Explanatio in Pſalmum CXVII. 189.
Ad Dardanum de diverſis generibus muſicorum 191.
De reſurrectione Domini ſermo 162.
De Nativitate Domini ſermo 195.
De Epiphania Domini ſermo 196.
Sermo de quadrageſima 197.
In vigilia Paſchæ de eſu Agni ſermo 198.
De reſurrectione Domini ſermo 200.
Ad Euſtochium de vinculis beati Petri 201.
De obſervatione vigiliarum 205.
Ad Pammachium & Oceanum, Exhortatio 208.
Ad quemdam qui in ſeculo pœnitebat 210.
De diverſis generibus leprarum 212.
De duobus filiis, frugi & luxurioſo 214.

Secunda ſeries.

Paulinus Sebaſtiano Eremitæ 218.
In Apologiam Pamphili pro Origene, Ruffini ad Macarium proœmium 219.
Apologia Pamphili Martyris pro Origene, interprete Ruffino 220.

De

De Deitate Filii Dei Origenes 229.
De eo quod non ſit Pater antequam Filius, &c Ibid.
Ruffinus de adulteratione Librorum Origenis ad Macarium 251.
Prologus Ruffini in περὶ ἀρχῶν Origenis ad Macarium 254.
Fragmentum librorum *peri archon* Origenis 255.
Ruffini ad Anaſtaſium urbis Romæ Epiſcopum Apologia pro fide ſua 259.
Anaſtaſii Romani Epiſcopi ad Jeroſolymorum Epiſcopum, de Ruffino ſententia 260.
Ruffini Aquilejenſis in Divum Hieronymum invectivarum, liber primus & ſecundus 261.
Auguſtinus Hieronymo, de eo quod ſcriptum eſt: *Qui totam legem ſervaverit, & in uno offenderit &c.* 302.
Auguſtinus ad Hieronymum, de ratione animæ 307.
Auguſtinus ad Optatum Epiſcopum, de origine animarum 316.
Divi Auguſtini Homilia de paſtoribus 322.
Valerius Ruffino, ne ducat uxorem 337.
Martini quinti Pontificis ſequentis Regulæ Monachorum approbatio 341.
Regula Monachorum Divi Hieronymi, ex ſcriptis ejuſdem per Lupum de Oliveto collecta. 343.
Dialogus ſub nomine Hieronymi & Auguſtini, ex utriuſque ſcriptis, ab incerto Auctore collectus, de origine animarum 384.
De corpore & ſanguine CHriſti Homilia incerto Auctore 390.
Homilia ſuper Evangelium Matthæi, incerto Auctore 393.
Petri Pauli Vergerii Juſtinopolitani de Divo Hieronymo oratio 365.
Præfatio in tertiam partem hujus Tomi 397.

Tertia ſeries.

Ad Tyraſimum ſuper morte filiæ ſuæ, conſolatio 405.
Ad Oceanum de ferendis opprobriis hortatoria 408.
Ad Oceanum de vita Clericorum 412.
Damaſus Hieronymo 415.
*H*ieronymus Damaſo Ibid.
*H*ieronymus de duodecim Doctoribus 416.
Scriptorum Eccleſiaſticorum, Catalogus ad Deſiderium 417.
Ad Paulum & Euſtochium, de virtute pſalmorum 419.
Ad Damaſum de oblationibus altaris 420.
Procemium in regulam Monacharum 421.
Regula Monacharum, in capitulis XLI. Ibid.
Chromatius & *H*eliodorus Epiſcopi *H*ieronymo 444.
*H*ieronymus Chromatio & *H*eliodoro Epiſcopis 445.
De nativitate Sanctæ Mariæ. Ibid.
Euſebius de morte *H*ieronymi ad Damaſum 449.

Auguſtini *H*ipponenſis Epiſcopi ad Cyrillum Jeroſolymitanum Epiſcopum, de magnificentiis Beati *H*ieronimi 477.

Vita divi *Hieronymi*, incerto auctore 508.

Hactenus tertia ſeries

Commentarii in Libros ſacros veteris Teſtamenti, falſo Hieronymo adſcripti.

In Proverbia Salomonis, Commentariorum Libri III. Incipiunt: παραβολαί. *Græce, latine dicuntur Similitudines* 518.

Origenis in Cantica Canticorum Homiliæ quatuor, incerto interprete. Prima incipit: *Epithalamium libellus id eſt nuptiale carmen* 603.

Commentarii in Job. Incipiunt: *Huz & Buz filii fuerunt Nachor, fratris Abrahæ.* 677.

Commentariorum in Lamentationes ad Euſebium Libri III. Incipit: *Habes in lamentationibus Jeremiæ quatuor alphabeta* 801.

Commentarii in novum Teſtamentum, falſo Hieronymo adſcripti.

Expoſitio quatuor Evangeliorum, de brevi Proverbio edita, *H*ieronymi Presbyteri. Incipit: *primum quærendum eſt omnium librorum tempus* 847.

In Evangelium ſecundum Matthæum 848.

In Evangelium ſecundum Marcum 865.

In Evangelium ſecundum Lucam 869.

In Evangelium ſecundum Joannem 876.

De Deo & nominibus ejus 883.

De filiis Jacob 884.

Commentarii *H*ieronymi antea editi in Evangelium ſecundum Marcum. Incipiunt: *omnis ſcriba doctus in regno cœlorum* 924.

Præfatio in Evangelium ſecundum Lucam Incipit: *Quærimus quare Paulus ſcribat, cum Saulus antea ſit vocatus.* Præmittitur Epiſtola ad *H*eliodorum: *Litteris tuis curſim mihi allatis* 926.

In Hieronymo Marcianæi non contemnenda opera eſt ab editore impenſa in eo, quod verba S. Scripturæ Hebraica ex MStis exhibet Codicibus, Latinis deſcripta litteris, qualibus Hieronymus ea pro captu ſuo ex Origenianis Hexaplis expreſſerat. Jamdudum de Eraſmi & Victorii editionibus eo nomine conqueſti erant viri eruditi, Joh. Druſius quæſt. Heb. lib. 3. cap. 75. *Dupliciter erratum à nuperis correctoribus in Hieronymo, primum in eo quod characteribus Hebræis ſcripſerint quæ Hieronymus Latinis ſcripſerat: deinde quod mutata vetere lectione pro ea novam ac Hieronymo incognitam poſuerint.* Jo. Morinus Exerc. Biblic. pag. 108. *Notabit Lector Marianum Victorium in Operum S. Hieronymi editione*

Digitized by Google

tione, quam curavit, imprudenter admodum Hebraica nomina Latinis litteris ſcripta ſuſtuliſſe, & in eorum locum Hebraica Hebraicis litteris & Rabbinicis punctis deſcripta repoſuiſſe. Rabbinica enim illa ſcriptio non tantum à S. Hieronymo penitus fuit ignorata, ſed etiam fere ſemper ipſius argumento & concluſioni è diametro contradicit. Ad marginem iſta adnotare debuerat, aut ſaltem antiqua Hieronymi ſcriptione conſtante Rabbinicam textui ſuperaddere. Nec Lectori ſatisfecit cum illum in præfatione admonuit mutationis à ſe factæ. Nihil mutaſſe longe præſtabat, quam ſic mutaſſe. Iſaacus Voſſius de Sybillinis Oraculis cap. 16. *Minime probo factum Eraſmi & aliorum, qui opera Hieronymi ediderunt, quod invitis antiquis libris veterem expunxerunt lectionem, depromptam ex tetraplis & hexaplis Origenis, Hebraicasque repoſuerunt voces animatas vocalibus Maſorethicis, plurimumque ab antiqua lectione diſcrepantes.* Non omittendum etiam quod notat idem Morinus pag. 207. *Conqueritur Hieronymus Epiſtola ad Suniam & Fretelam ſcriptorum negligentia virgulis & aſteriſcis ſubtractis diſtinctionem univerſam in Origenianis libris confuſam eſſe. Idemipſe expertus eſt: aſteriſcos enim & obeliſcos in commentariis ſuis notaverat, ut videre eſt in Eſaiam cap. 60. & aliis in locis, qui fere ad unum omnes deleti ſunt.* Horum quoque aſteriſcorum & obeliſcorum nonnullos paſſim MSS. Codicum ope reſtituit Marcianæus.

Rufini varia exſtant, quæ nondum ſunt in unum corpus omnia à quoquam collecta. Plurima ex Græco in latinum convertit, ut Joſephum de bello Judaico, Recognitiones Clementis, Origenis non pauca, & Euſebii Hiſt. Eccleſiaſticam, quam duobus etiam libris auxit, ſed in interpretationibus ſuis uſus eſt nimia ſæpe interpolandi libertate. Tranſtulit & *Sexti Pythagorei* Sententias, quas ſub Xyſti Epiſcopi Romani nomine edidit & annulum inſcripſit. Graviter eo nomine in eum invehitur Hieron. non uno in loco. Gelaſius autem annumerat Apocryphis. Ceterum optandum fuerat ſententias illas præſtantiſſimas Græce exſtare ut à Rufini interpolationibus Sexti verba diſtingui poſſent. Paucæ quædam occurrunt, ſed nulla Sexti mentione apud Stobæum in gnomis Nili & inter Sententias Demophili ac Democratis ab Holſtenio vulgatas: & laudato Sexti nomine ap. Origenem libro contra Celſum Octavo pag. 397. & T. 15. in Matthæum pag. 366. In editione Sententiarum Sexti & Rufini verſione quam adornavit Simphorianus Champeſius (a) habetur gnome: *Libertatem arbitrii ſui permiſit hominibus*

(a) Prodiit Lugd. 1507. 4. cum Champerii libro de quadruplici vita, Theologia Aſclepii commentariis a Champerii illuſtrata & Iſocrate ad Demonicum.

Digitized by Google

bus Deus, ut pure & ſine peccato viventes Deo ſimiles fiant. Agnoſcit Auguſtinus & Pelagius, at in editionibus Galei, cum opuſculis Mythologicis, Phyſicis & Ethicis, Cantabrig. 1671. Amſt. 1688. 8. in Bibl. Patrum, in Poiretiana poſt ideam Theologiæ Bohmianæ & in aliis plerisque deſideratur. * Deſideratur etiam in edit. Helmſtadienſi Joh. a Fucthe 1615. 8. quam cum ſententiis Laurentii Piſani (*a*) presb. & Thalaſſii Epiſcopi vulgavit. Etiam Symphorianus Champerius in duas partes gnomologicon illud diſtinxit, quæ diviſio antiqua eſt memorata Hieronymo lib. contra Jovianum. Ceterum Maximus ille, qui in Dionyſium Pſeud-Areopagitam Scholia ſcripſit, Sextum hunc Eccleſiaſticum Philoſophum appellat ad cap. 5. Myſt. Theol. tom. 2. Dionyſii pag. 55 Paſſim quoque Sixti Philoſophi ſententiæ allegantur à Thoma Bradvvardino in præſtantiſſimo opere de cauſa DEI cauſæ cauſarum adverſus Pelagium. Auctor incertus operis de vitis Philoſophorum, quod folii forma excuſum eſt temporibus naſcentis typographiæ, Sexti meminit capite 110. his verbis: *Syſtus Pythagoricus Philoſophus qui claruit temporibus Octaviani Imp. ſcripſit librum ſententiarum moralium notabilium, quæ enchiridion appellavit: quem librum Rufinus presbyter claro ſermone ad Ayamæ cujuſdam preces de Græco in latinum tranſtulit, de quo libro B. Auguſtinus mentionem facit in libro retractationum.* Deinde inſigniores quaſdam ſententias excerpit, quod facit etiam Vincentius Bellovacenſis in ſpeculo Hiſtoriali. Rufini hiſtoriæ Eccleſiaſticæ lib. 2. Græce olim exſtabant translatæ à Gelaſio Cæſareenſi & Cyrillo Hieroſol. teſte Photio Cod. LXXXIX. Græca verſione uſi ſunt Theodoritus & Socrates. At Sozomenus idem Rufini σύνταγμα laudat ῥωμαϊκῇ λέξει συγγεγραμμένον lib. 1. c. 12. Libros antiquitatum Judaicarum Joſephi non Rufinus vertit, ſed *Epiphanius* Scholaſticus, ſub cujus nomine edere Oxonii cæpit Eduardus Bernhardus. De Commentario Rufini in Symbolum legendus Eraſmus ad 1. Cor. XV. * De *Rufino* conſulendi Noriſius Hiſt. Pelagianæ libro 1. & diſſ. de quinta Synodo cap. 13. Roſvveidus ad vitas Patrum, & Tillemontius tomo memoriarum Hiſt. Eccleſ. duodecimo. Tres libros à Rufino contra ſe ſcriptos teſtatur Hieronymus quorum primus intercidit. Secundum & tertium bis habes in Marcianæi Hieronymo, ſemel Tom. 4. parte 2. p. 350. Hieronymi libris ante Rufianis per ſingulas paginas ex adverſo poſitum, atque iterum Tomo V. pag. 261. *De benedictionibus Patriar-*

(*a*) Laurentius hic Sexti ſententias divina oracula appellat, nec diffitetur eas ſe in ſuis ſententiis æmulatum.

triarcharum libri II. prodiere in Orthodoxographis: Paulino presb. perperam tribuuntur ab Iſidoro de S.E. cap. 4. De MSto Codice Vindobonenſi vide Lambecium Tom. 2. pag. 800. *Commentarios in Hoſeam* ſcriptori medii ſæculi quinti adjudicat Tillemontius T. 12. p. 290. *Commentarios in Pſalmos* à recentiore manu interpolatos notant Chamier Tom. 3. panſtratiæ Catholicæ lib. XXVI. 5. 27. & Gatakerus p. 70. Adverſar. *Profeſſionem fidei* non Rufino alteri Syro, ut Garnerius, ſed Aquilejenſi tribuit Eminentiſſ. Noriſius, & tanquam palinodiam ejus exhibet lib. 1. Hiſt. Pelag. c. 3. Hieronymo tribui in Codice antiquo MS. teſtatur Mabillonius T. 1. muſei Italici pag. 218. *Libellus fidei prolixior* qui poſt editionem 1650.8. recuſus eſt in Sirmondi operibus Tom. 1. & in Bibl. Patrum edit. Lugd. Tomo 27. & in Garnerii Mercatore Tom. 1. Pelagio tribuitur in MS. Corbejenſi, quam ſententiam refellit Sirmondus: Garnerius autem qui notis & obſervationibus illuſtravit, adſcribit Rufino Syro. De Hiſtoria Rufini Eccleſiaſtica, nec non de verſione ſcriptorum Euſebii, Origenis, Clementis Alex. Anatolii & Joſephi, dixi in Bibl. Græca. Etiam è Latino quædam in Græcum vertiſſe teſtatur *Hieronymus* apologia in Rufin. *Tu etiam Latinos libros in Græcum vertis, nobis dare noſtris externa prohibebis?* Sane Græcæ facundiæ Latiniſque floribus ornatum ſcribit Victor Vitenſis libro tertio de perſecut. Vandal. Magna licentia uſum in vertendo, Latinæ ejus quæ exſtant verſiones evidenter probant, docuitque Dallæus de ſcriptis Dionyſii & Ignatii lib. 2. cap. 40. ſeqq. De Vitis Patrum Monachorumque Ægypti, Rufino interprete, ab Heriberto Roſvveido editis Antvv. 1615. fol. vide Bibl. Græcæ Volum. IX. pag. 28. Quod Gennadius cap. 17. de S. E. ait Rufinum interpretatum eſſe Latine ſententias *Pamphili* martyris adverſum mathematicos, factum ab eo in verſione apologetici pro Origene. Vide Noriſium de Synodo V. c. 13. *Sextum* ſententiarum, quas Rufinus vertit, auctorem Tho. Galeus eundem eſſe putat cum Q. Sextio Patre, cujus Seneca meminit, & qui Auguſti Imp. vixit temporibus. Idem ante Galeum notavit Jac. Thomaſius; ipſe enim Auctor eſt obſervationis de Xyſto, quæ inſerta eſt novis editionibus Theſauri Scholaſtici Baſil. Fabri. De Sextio utroque videſis etiam Nic. Fabrum ad Præfat. libri 2. controverſiarum Senecæ. Præter hunc Rufinum, quo neminem uſquam vel γνωστικώτερον vel ἐπιεικέστερον repertum eſſe ait Palladius in Hiſt. Lauſiaca pag. 123. alius fuit Rufinus junior ad quem ſcribit S. Proſper de Gratia & libero arbitrio. Alius item Rufinus anachoretha,

reta, ad quem S. Nili Epiſtolæ. Fuit & Claudius Rufinus Sophiſta Smyrnæus de quo ad Philoſtratum viri docti, & Ez. Spanhemius de Veſta & Prytanibus Græcor. Tom. 5. Græv. Antiqu. Rom. pag. 701. Humfredus Prideaux ad marmora Oxon. II. p. 305. W. E. Tenzelius parte 1. diſſ. ſelect. pag. 126. Rufinus Cyprius Peripateticus claudus de quo Lucianus Tom. 1. pag. 870. Rufinus Apollonii Sophiſtæ filius nothus à patre edoctus Sophiſticen, de quo Philoſtratus. Omitto Rufinum in quem Claudianus, & Chalcidenſem de quo Sextus Empiricus: & Rufinianum Ægyptium Epiſcopum, ad quem Epiſtola S. Athanaſii.

Pontii Paulini, Epiſcopi Nolani, qui A. C. 431. ætat. 78. obiit, vita ſcripta à *Franciſco Sacchino* S. I. exſtat in editionibus operum Paulini, Antvverp 1622. 8. & Pariſ. 1685. 4. & in Actis Sanctor. 22. Jun. Sacchino prætérita nonnulla dabunt *Petrus Franciſcus Chifletius* S. I. in Paulino illuſtrato, Divione 1662. 4. *Joh. Baptiſta le Brun* in vita Paulini, edita ſeparatim Gallice (a) Pariſ. 1686. 8. *Franciſcus Gyri* & *Hadrianus Baillet* in vitis Sanctorum Gallice editis 22. Jun. *Tillemontius* (b) T. 14. memoriarum H. E. & celeberrimus vir *Lud. Antonius Muratorius* T. 1. anecdoton Latinorum pag. 157.-169. Vitam Paulini Anglice editam ab Henrico Vaughan Lond. 1654. 8. non vidi. Scriptor terſus & latinus vocatur Paulinus à Nicolao Heinſio pag. 187. ad Valerium Flaccum. Alia in ejus laudem vide ſis apud Caſp. Barthium pag. 2971. ſeq. Adverſar. De S. Paulini editionibus hæc Caſimirus Oudinus p. 74. ſupplementi de Scriptoribus Eccleſ. Prima prodiit Lutetiæ Pariſiorum (c) anno 1516. 8. typis Jodoci Badii Aſcenſii, in multis lacera, in nonnullis mutila, ac etiam à cenſore ipſo Badio depravata. Secunda eſt editio *Henrici Gravii* Dominicani, (d) qui anno 1560. 8. Coloniæ ſub prælo Choliniano Paulini opera multis mendis repurgavit ex veteribus MSS. Exemplaribus. Inde tertia prodiit Baſileæ anno 1569. fol. inter Orthodoxographos à Joanne Jacobo Grynæo collectos, quæ videtur ex Manuſcriptis poſt priores editiones expreſſa. Quartam cum MS. Codice collatam immiſit *Andreas Schottus* Jeſuita in Colonienſem Bibliothecæ Patrum editionem Tomo V. anni 1618, addito Epithalamio Juliani &

ni &

(a) Journal des Sav. 1687. p. 442.
(b) Journal. des Savans 1709. Juillet pag. 181. & Mem. de Trev. 1710. pag. 560.
(c) Hæc editio fuit in Bibliotheca Emerici Bigotii, à quo ad novam ſuam adornandam egregie adjutum ſe fatetur Jo. Baptiſta le Brun.
(d) Repetita in appendice Bibl. Patrum Pariſ. 1579. & tomo tertio Bibl. Patrum Bigneanæ A. 1589.

ni & Ibæ nondum excuſo. Quintam editionem (*a*) anno 1622. Antvverpiæ 8. curavit & typis Plantinianis commmiſit *Heriberbertus Roſvveidus* Soc. Jeſu, vir pius & eruditus; ſed tot occupationibus implicatus, ut cum tempus non ſufficeret, aliorum ſæpe ſtudiis uti cogeretur, & ſuccedaneam duntaxat imponeret manum. Illam profecto editionem accuratam non exiſtimavit ejuſdem Societatis *Petrus Franciſcus Chiffletius*, qui ad novam ſancti Paulini operum editionem procurandam multa in medium protulit in ſuo *Paulino illuſtrato*, quem edidit in 4. Divione anno 1662. apud Viduam Philiberti Chavancii. Tandem ſancti Paulini opera, in 4. duobus tomis evulgata anno 1684. Pariſiis apud Edmundum Couterot via Jacobæa ſub ſigno ſancti Petri collata ad plurimos MSS. Codices, illuſtrata notis ac lectionibus variantibus cura ac ſtudio Domini *Joannis Baptiſtæ le Brun* (*b*) doctiſſimi Presbyteri. Hujus Bruni laboribus licet accedere nihil poſſe idem Oudinus prædicat, tamen laudatus *Muratorius* in tomo primo anecdoton Latinorum, (*c*) Mediolan. 1697. 4. primus in lucem protulit Paulini inedita eo uſque poemata in XI. XII. & XIII. Natalem S. Felicis, (*d*) nec non Paulini (vel alterius potius neſcio cujus Antonii) poema adverſus gentiles, quod incipit:

Diſcuſſi, fateor, ſectas Antonius omnes,
Plurima quæſivi, per ſingula quæque cucurri,
Sed nihil inveni melius quam credere CHRISTO.

Addidit etiam Muratorius varias obſervationes, & p. 212. ſeq. ſpicilegium ex operibus Paulini deperditis.

Præter Meropium Pontium Anicium Paulinum, Epiſcopum Nolanum, *Pompejus Paullinus* vectigalibus præfectus ſub Nerone. Tacit XV. 18. XIII. 53. Annal. *Valerius Paulinus* Veſpaſiani in Gallia

(a) Hæc repetita in Bibl. Patrum Morelliana Pariſ. Tomo 4. & Lugdunenſi Tom. 6. ſed ſine notis. In Antvverpienſi autem Paulini editione, *Roſvveidi* notæ leguntur obſervationibus *Frontonis Ducæi* admiſtæ.

(b) Acta Erud. 1685. p. 482. Journal des Sav. 1585. p. 117.

(c) Acta Erud. 1698. pag. 57. Lud. Neocori Bibl. novorum librorum 1699. pag. 615.

(d) De hoc S. Felice, cujus Natales quindecim carminibus Paulinus celebravit, vide ſis Muratorium pag. 169. ſeq. & Acta Sanctor. 14. Januar. Tom. 1. pag. 937. ſqq. Vitam Felicis, Paulini carminibus celebratam, proſa expreſſit Beda Venerabilis. Verſus in templum S. Felicis inſtauratum T. 1. Opp. Sirmondi pag 955. Carmina Paulini in Natales decem exſtant in prioribus editionibus cum fragmentis Natalis XI. XIII. XIV. & XV. ex Dungali libro adverſus Claudium Taurinenſem de cultu SS. imaginum. Varias lectiones natalium decem è Codice MS. Ambroſianæ Bibl. exhibet Muratorius pag. 217. ſeq. Latini Latinii quaſdam ad Paulinum obſervationes vide in ejus Bibl. ſacro profana pag. 89.--93. De viduæ filia captiva ducta à Vandalis & à S. Paulino redemta, poema Perraulti prodiit Pariſ. 1686. *S. Paulin Eveſque de Nole, poeme heroique.*

Gallia procurator, de quo idem Tacitus III. 42. hiſt. *C. Suetonius Paullinus* ſub Domitiano Proconſul Britanniæ, de quo idem Tacitus pluribus locis, Dio &c. *Paulinus* Petri Apoſtoli, ut ajunt, diſcipulus & Lucenſium Apoſtolus, de quo Franciſcus Maria Florentinius in Hetruſcæ pietatis originibus, Lucæ 1701. 4. cap. 7. 8. 9. 10. 11. *Paulinus Tyrius*, cui Euſebius Hiſtoriam Eccleſ. inſcripſit, Arianorum fautor. Concilio Nicæno ſupervixiſſe negat Joh. Andreas Boſius in periocham Joſephi de CHriſto pag. 54. neque conſtat ad *Antiochenam* ſedem promotum eſſe, licet id affirmat Philoſtorgius. *Pontius Paulinus* præfectus prætorio Galliar. Sidonius carm. 22. v. 118. *Paulinus* Trevirorum Epiſcopus actus in exilium à Conſtantio Imp. poſt Concilium Arelatenſe A. C. 353. Vide Baluzii notas ad Lupum Ferrarienſem p. 498. *Paulinus presbyter* qui S. Ambroſii, cujus Diaconum & notarium egerat, vitam ſcripſit. Idem qui Zoſimo Papæ gratias egit ob damnatos Pelagium & Cæleſtium, Baron. ad A. C. 418. n. 12. & Tom. 2. Concil. Labbei p. 1578. Idem cujus nonnulla affert Auguſtinus de peccato Orig. contra Pelagium lib. 2. cap. 20. Compreſbyterum ſalutat Epiſt. 149. (al. 59.) ad Paulinum Nolanum, cap. 34. *Paulino Biterrenſi* in Gallia circa A. C. 410. Epiſcopo Roſveidus tribuit homiliam in S Genneſium Martyrem Arelatenſem, editam inter Paulini Nolani opera & à Surio 25. Auguſt. Exſtat, inquit Miræus, ejus Epiſtola, qua enarrat ſigna terrifica Biterris effecta. Eam apud Baronium ad A. 418. videre jubet B. Jo. Godfridus Olearius in Bibl. ſcriptorum Eccleſ. Tom. 2. p. 59. *Paulinus* Magiſter Officiorum à Theodoſio jun. ob infelix ab Eudocia donatum, Imperatorique à quo illud acceperat Edocia, iterum oblatum pomum in Cæſarea Cappadocia interfectus. Vide Anton. Pagi ad A. 446. n. 12. *Paulinus* Leontii Senatoris Rom. filius apud Sidonium VIII. 12. Epiſt. *Benedictus Paulinus*, *Petricorius* Gallus qui circa A. 460. ſcripſit carmine heroico libros ſex de vita S. Martini ad Perpetuum, Epiſcopum Turonenſem, male S. Paulino Nolano tributos in prioribus editionibus, & genuino auctori reſtitutos in nova editione de qua dixi T. 1. p. 314. idem fortaſſe Benedictus Paulinus ad quem Fauſtus Rhegienſis Tom. 8. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 550. *Paulini Pellæi*, Auſonii nepotis euchariſticon de vita ſua quod carmine heroico ſcripſit A. C. 456. octogenario major, exſtat ad calcem Paulini Petrocorii in editione nova Chriſtiani Daumii Lipſ. 1681. 8. *Paulinus* Eboracenſis Epiſcopus A. C. 625. de quo Beda. *Paulinus Forojulienſis* ſive *Aquilejenſis* qui Synodo Forojulienſi A. 791. & Francofurdienſi A. 794. interfuit quique ſacroſyllabum & libros tres ab Andrea Ducheſne editos adverſus

verſus Felicem Urgelitanum & Elipandum Toletanum ſcripſit circa A. C. 793. De eo Bollandus in Actis Sanctor. XI. Januar. Tom. 1. p. 713. ſeq. Libros ſeptem ſub Paulini hujus nomine vulgatos in Bibliothecis Patrum, non Paulinum, ſed Alcuinum habere auctorem jam A. 1612. notavit Sirmondus Tom. 4. Opp. p. 641. ſeq. Viciſſim liber exhortatorius, de ſalutaribus documentis ad quendam Comitem qui incipit, *o mi frater ſi cupias ſcire*, ſub S. Auguſtini editus nomine, hunc Paulinum habet auctorem. Vide Tom. 6. Opp. Auguſtini edit. novæ Amſtelod pag. 672. Omitto Paulinum, ultimum in Occidente Conſulem A. C. 534. Paulinos item alios Epiſcopos in Conciliis memoratos. Frequentes etiam Paulini in antiquis inſcriptionibus, in quibus hoc nomen identidem exaratum cum duplici littera liquida, Paullinus.

Auguſtinus. Vitam ſuam *S. Auguſtinus* ipſe magnam partem tradidit in *Confeſſionum* libris XIII. ſicut ſcriptorum ſuorum hiſtoriam in libris duobus *retractationum*. Confeſſionum libros circa A. C. 400. (*a*) ſcriptos, quorum lectione à contemtu (*b*) ſacrarum literarum revocatus eſt Franciſcus Petrarcha. Arnaldus A. 1649. 12. edidit recognitos ad XII. Codices MSS. Notis, capitumque ſummariis illuſtravit Henricus Wagnercius, Dilingæ 1631. 12. *Italice* vertit Julius Mazzini Rom. 1595. 4. & Jacobus Fuligatus S. I. *Gallice* Cerizierium præter & Arnaldum, Duboiſius, ut Hiſpanicam, Germanicam aliaſque verſiones omittam. Retractationum libris non ante A. 427. ſcriptis hanc ſubjectam notam repererunt editores eruditi Benedictini: *poſt illos ab Auguſtino editum librum qui appellatur ſpeculum de teſtimoniis Scripturarum: ad Proſperum & Hilarium ae prædeſtinatione Sanctorum libros II. Ad Quodvultdeum de hæreſibus libros II. Contra Julianum Pelagianum libros VI., ſeptimum vero imperfectum reliquit, octavum nec attigit.* Vincentius Bellovacenſis in ſpeculo doctrinali lib. XVII. c 53. cum dixiſſet de LXVIII. voluminibus libros 217. comprehendentibus, quorum in retractationum libris Auguſtinus facit mentionem, hæc ſubjungit: *Poſtea tamen nihilominus eum multa ſcripſiſſe conſtat, quia præter jam dicta ejus opuſcula, quæ in retractationum libris annotantur, ac recenſentur, plurima quidem, & ex his maxima quædam volumina ab ipſo edita, etiam apud nos in armariis Eccleſiarum ubique reperiuntur; ex quibus ſunt ſuper pſalterium tractatus 150. juxta numerum pſalmorum: Super Evan-*

(*a*) Auguſtinus natus Idibus Nov. A. 354. Tagaſtæ in Numidia, ubi hodieque corpus ejus thaumaturgum monſtratur. Vide Noriſium pag. 20. ad ſomnia Franciſci Macedo, & Memorias Trevoltinas A. 1712. p. 26.

(*b*) Papyrii Maſſoni elogia Tom. 2. p. 82.

Evangelium Joannis tractatus ſive ſermones 124. *De verbis quoque Domini tract. 65. de verbis Apoſtoli tract. 20. ſuper Canonicam primam Joannis hom. 10. Extant etiam ejusdem lib. de vita Chriſtiana 1. De diſciplina Chriſtiana lib. 1. de prædeſtinatione divina 1. de octo quæſtionibus veteris teſtamenti lib. 1 contra Felicianum de Trinitatis unitate lib. 1. ad Proſperum & Hilarium de prędeſtinatione & perſeverantia lib. 2. contra Maximinum lib. 2. contra quinque hæreſes, ſive quinque hoſtium genera lib. 1. de paſtoribus & ovibus lib. 2. de concupiſcentia carnis adverſus ſpiritum, orationes quatuor: De quæſtionibus Oroſii, librum unum: de fide ad Petrum, librum unum: de jejunio ſabbati, librum unum: de decem chordis pſalterio librum unum; de pœnitentia librum unum: de patientia libr. unum: de bono viduitatis librum unum: de continentia librum unum: de Incarnatione Domini lib. 2. de ſecundo adventu Domini librum unum: ad Voluſianum de quæſtionibus ab eo miſſis lib. 1. reſponſionis ad Marcellinum lib. 1. ad Vincentium lib. 1. ad Macedonium lib. 1. ad Dioſcorum lib. 1. ad Paulinum lib. 1. ad Probam lib. 1. ad Enodium lib. 1. ad Optatum Epiſcopum lib. 1. ad Paſcentium comitem Arianum lib. 1. ad Fortunatianum lib. 1. ad Paulum & Eutropium de perfectione juſtitiæ lib. 1. expoſitionis ſymboli contra Judæos, Paganos & hæreticos lib. 3. ad Sixtum presbyterum contra Pelagianos lib. 1. de tempore Barbarico lib. 1. Scripſit & alia plura, maxime contra ſui temporis hæreticos, videlicet Arianos, Donatiſtas, Pelagianos, Priſcillianiſtas, & Manichæos. Porro extat libellus de anima & ſpiritu, qui eidem adſcribitur, & nunc apud ſcholaſticos præcipue in uſu habetur. Anno autem Domini 430. in epiſcopatu Hipponenſi Heraclium ſibi fecit ſubſtitui. Tandem cum Wandali invaſam Africam devaſtarent, ſub hoc turbine tribulationis migravit ad Dominum, 30. menſe obſidionis urbis ſuæ, Anni Domini 440. ætatis ſuæ 73. clericatus vel epiſcopatus* 40. Auguſtinus ipſe in Epiſtola ad Quodvultdeum: *Retractabam opuſcula mea, & ſi quid in eis me offenderet, vel alios offendere poſſet, partim reprehendendo, partim defendendo quod legi deberet & poſſet, operabar.* Magna laus Auguſtini, quod ubi erraſſe ſe deprehendit, errorem agnoſcere ac confiteri non erubuit, more magnorum virorum & fiduciam magnarum rerum habentium, ut de Hippocratis retractatione dixit Celſus VIII. 6. Nec ſine cauſa dolet Vives (*a*) non plures fuiſſe qui hac in parte Auguſtinum ſequerentur, ex ea enim re pleraſque artium corruptelas promanaſſe. Haud deſunt tamen illuſtria retractationum exempla. Non-

nulla

(a) Jo. Lud. Vives de cauſis corruptar. artium lib. 1, Jo. Rainoldus in cenſura libror. Apocryphorum Tom. 1. p. 170.

nulla præter Theophilum Raynaudum Tomo XIV. Operum, offerent præclari Viri D. Jo. Georgius Neumannus in diſſ. de retractationibus eruditorum, Witeb. 1685. D. Jo. Henr. Feuſtingius (*a*) diſſ. de retractationibus Theologorum ſen palinodia ſacra Witeb. 1711. D. Jo. Sckmidius in exercitatione de eruditorum palinodia Lipſ. 1697. Chriſtoph. Gotfrid Barthius (*b*) de recitatione & retractatione veterum, Hall. 1701. Jo. Petrus Ludevvig de jure retractandi tranſactionem novis inſtrumentis repertis, ibid. 1704. & inter opuſcula junctim edita A. 1720. fol. Jo. Hermannus ab Elsvvich (hoc Anno 1721. eheu in flore ætatis extinctus) in ſchediaſmate de palinodia fanaticorum, Vviteb. 1714. 4.

(*c*) *D. Auguſtini* monumenta tanto jam olim in pretio fuerunt, ut eorum cauſa, cum in Hiſpania exemplaria deeſſent, circa A. C. 650. Tajo Cæſarauguſtanus Epiſcopus Romam mitteretur. Nec mirum, ante nobile artis typographicæ inventum, Monachorum calamos deſcribendis Auguſtini operibus, quibus ambones & pulpita in templis & ſcholis aſſidue perſonabant, ſufficere non potuiſſe, cum poſt varias & toties in Germania, Belgio, Italia & Gallia iteratas editiones ne per typorum quidem compendia exprimi potuerint ſatis. Nam ut libros de Civitate DEI, (*d*) confeſſionum libros, aliaque Auguſtini ſcripta ſtatim a prima artis typographicæ origine ſeorſim excuſa prætereamus; fuerunt, qui nec laborum nec pecuniarum impenſis, quas tot voluminum immenſa moles exigebat, deterriti, univerſa Auguſtini opera, quæ colligi potuerunt, prelo ſubjici curarent. Primus id fecit opera *Auguſtini Dodonis*, (*e*) Friſii, Baſileæ ad S. Leonardum Canonici uſus *Johannes Amerbachius*,

(a) Acta Erud. 1712. pag. 273. Memoir. de Trevoux 1713. pag. 1838.

(b) Jac. Frid. Reimann. pag. 164. ſyſtematis Antiquitatt. literar.

(c) Acta Erud. A. 1683. p. 3.

(d) Editio Moguntina *librorum de Civitate* DEI A. 1475. per Petrum Schœfer & Veneta A. 1470. fol. per Joh. & Vindelinum de Spira fratres, fuit in bibl. Bigotiana. At Mich. Maittaire pag. 61. Annal. typograph. memorat editionem A. 1467. ſine typographi & loci indicio, & pag. 62. Romanam 1468. per Conr. Svveinheim & Arnoldum Pannartz: & p. 105. Romanam A. 1474. per Uldaricum Gallum Almannum & Simonem Nicolai de Luca & p. 110. Venetam 1475. per Nic. Jenſon, & p. 123. Neapolitanam 1477. per Matthiam Moravum, & pag. 134. Baſileenſem A. 1479. fol. per Michaelem Vvenckler, cum commentariis Thomæ Valois & Nicolai Triveth, Jacobi de Paſſavant & Franciſci de Maironis. Eadem recuſa Lugd. 1520. fol.

(e) Hunc primum congeſſiſſe & recenſuiſſe D. Auguſtini opera notat in Bibl. Belgica Valerius Andreas. Cæterum apud laudatum Maittaire pag. 175. memorantur S. Auguſtini *meditationes, ſoliloquia, enchiridion* &c. per Andream de Bonetis de Papia Venet. 1484. fol. & pag. 201. S. Auguſtini operum Volumen primum per Johannem Trechſel, Lugd. 1487. fol.

bacbius, Baſileenſis. Is enim omnia Auguſtini opera, ex Italia, Gallia & Germania, cujus bibliothecas per memoratum Dodonem ſufficienti pecunia inſtructum perſcrutatus fuerat, ad ſe comportata edidit, & undecim partibus diſtinxit; e quibus octo priores, eos Auguſtini libros, quos ipſe in ſuis Retractationibus recenſet, continent: reliquæ cæteros, quorum nulla mentio in Retractationibus injicitur, complectuntur. Plurimos vero Sermones plurimaſque Epiſtolas, & enarrationes in Pſalmos, quas jam antea circa A. C. 1489. 1494. & 1495. excudi curaverat, undecim his partibus adjicere noluit, quæ A. C. 1506. *Baſileæ* lucem aſpexerunt. In eadem urbe poſtea A. C. 1528. & 1529. obſtetricante *Eraſmo Roterodamo* ex officina *Frobeniana* Auguſtinus denuo prodiit in decem tomos diſtributus, & ſolidis nullaq; columnarum intercapedine diſtinctis paginis a ſequentibus editionibus diverſus; quæ in eadem Rauracorum Auguſta A. C. 1541. 1542. & 1543. & iterum 1556. iterumque 1569. *Martini Lipſii*, *Johannis Coſterii*, & *Johannis Ulimmerii* ſtudio Auguſtinum exhibuerunt. Hos Baſileæ labores in exornandis Auguſtinis operibus *Venetiæ* imitatæ ſunt. Hic enim Auguſtini opera decem tomis in quarto comprehenſa *Valgriſius* excudit A. C. 1571. quam qui curarunt, profitentur ſe juſſiſſe removeri ea omnia quæ fidelium mentes hæretica pravitate poſſent inficere, aut à Catholica & orthodoxa veritate deviare. Ea tamen verba non textum Auguſtini, ſed notas reſpicere monet Rich. Simon in Bibliotheca critica Gallice edita Tom. 1. pag. 261. & T. 4. pag. 13. ſeq. Hanc editionem ibidem A. C. 1584. alia excepit, cum jam A. C. 1577. *Antvverpiæ* ex *Plantiniana* officina Auguſtinum *Thomæ Gozæi*, *Johannis Molani*, & aliorum *Lovanienſium Theologorum* (*a*) curis recognitum commentariiſque (*b*) *Jo. Lud. Vivis* & *Leonbardi Coquei*, Aurelialianenſis in libros de C. D. auctum dediſſet, quem paulo auctiorem Lutetia A. 1586. & deinceps, nec non Geneva 1596. 8.

apud

(a) Appendicem Cenſuræ Lovanienſium ſub titulo Criſeos Auguſtinianæ edidit *Simon Vverlinus*, Monachii 1618. 8. Severior illa interdum quam par eſt, judice Jo. Baptiſta Maro præf. ad Auguſtini homilias primum à ſe editas Rom. 1644. 4.

(b) Cum Vivis Commentariis A. 1522. abſolutis prodiere hi libri de C. D. ſeparatim aliquoties, nec non cum Vivis & Coquei, Hamb. 1661. 4. Gallica verſio Joannis du Pre & Petri Gerard lucem vidit Abbatis villæ 1486. fol. Vertit etiam Gallice Gentianus Hervetus teſte Crucimanio pag. 120. Bibl. Gallicæ. Commentarios neſcio cujus Sertorii, Joanniſque Redovallenſis, & Johannis Baconthorpii, & Thomæ Guallenſis ſive Anglici de Malleis memorat Jo. Lelandus de ſcriptoribus Britannicis. Codex inſignis MStus librorum de Civitate DEI exſtat in Bibliotheca ſereniſſimi Ducis Gothani. Diſtinctiones capitum agnoſcit Lupus Ferrarienſis à quo in Epiſtola quinta laudatur libri XXI. titulus 27.

Digitized by Google

apud Jacobum Stoer, atque *Coloniæ Agrippinæ* A. C. 1616. fol. repræſentavit. Sed nullibi magis quam apud Gallos calchographorum operæ in Auguſtini monumentis exprimendis deſudarunt. Nam ut de *Lugdunenſibus* editionibus prima in 8. A. 1563. decem Volum. apud Sebaſt. Honoratum; ſecunda A. C. 1571. tertia 1586. fol. & quarta 1664., cum indice undecimum tomum implente, adornatis nihil jam commemorem, ſola *Pariſiorum Lutetia* vel decies Auguſtinum prælis donavit: nempe primum A. C. 1515. deinde A. C. 1531. ex officina *Claudii Chevallonii* cum Jacobi *H*emeri Stutgardienſis ad Gallum Millerum Eccleſiæ Tubingenſis Theologum epiſtola nuncupatoria, quæ totam editionis hujus rationem fuſius exponit; porro A. C. 1541. & 1555. apud Claudium Gvillardum, & iterum A. C. 1571. apud *Morellium* & *Nivellium*, tum A. C. 1586. 1609. 1614. 1626. 1635., & 1652. Eſt autem inter has Auguſtini editiones, quas hactenus recenſuimus, hoc diſcriminis, quod recentiores locupletiores quidem, ſed antiquiores ſinceriores & emendatiores habeantur. Quamobrem *Hieronymus Vignier*, qui Baſileenſem Eraſmi editionem omnium preſtantiſſimam eſſe judicat, in gratiam eorum qui antiquiores & caſtigatiores Auguſtini editiones poſſident, ne aut plurimis Auguſtini ſermonibus, epiſtolis, aliiſque tractatibus carere, aut recentiora exemplaria, multis quidem Auguſtini ſcriptis, ſed plurimis quoque mendis auctiora comparare ſibi cogantur, omnium S. Auguſtini operum, ante A. C. 1614. Baſileæ, Lutetiæ, Antuerpiæ, Lugduni, & Venetiis editorum, ſupplementum una cum aliis quibuſdam antea ineditis Auguſtini monumentis Pariſiis anno 1654. fol. publici juris fecit. Quæ in Vignierii ſupplemento continentur, recenſet Labbeus, Tom. I. pag. 126. & in pandectis *H*endreichius. Lovanienſium editionem Poſſevinus in apparatu atque idem Hendreichius. Editionem Eraſmi Bellarminus.

Has editiones univerſas & chartæ typorumque nitore, & accuratione critica & ſcriptorum numero longe poſt ſe reliquit noviſſima quam Pariſiis adornarunt & emendatiſſime curarunt excudi Monachi Benedictini Congregationis S. Mauri, (*a*) *Thomas* imprimis *Blampinus*, *Joannes Mabillonius* & *Franciſcus Delfau* quem nominant Queſnellus ad Leonem M. pag. 726. Primus & ſecundus tomus in lucem emiſſi A. 1679. tertius 1680. quartus 1681. quintus 1683. ſextus & ſeptimus 1685., octavus nonuſque

 1688.

(a) Melanges de Vigneul Marville Tom. 1. pag. 67. ſeq. Acta Erud. A. 1683. p. 1. A. 1688. p. 619. & A. 1701. p. 248.

1688. decimus 1690. undecimus in quo vita & indices, annaleſque A. 1701. Præter tomos hujus editionis Pariſiis recuſos, & editionem (*a*) quæ ab aliquot annis Venetiis paratur, eadem integra prælis iterum data eſt minori typorum charactere in Belgio, curante *Johanne Pherepono* ſive Clerico Amſtelodami (licet titulus Antvverpiam præferat) 1703. addito tomo duodecimo (*b*) ſub titulo appendicis Auguſtinianæ, in qua habentur (1) S. Proſperi Carmen de ingratis cum notis Martini Steyart Theologi Lovanienſis: (2) Jo. Garnerii S. I. diſſertationes ad Hiſtoriam Pelagianam facientes, depromtæ ex ejus Mario Mercatore. (3) Pelagii Commentarii in Epiſtolas Pauli. (4) Eraſmi & aliorum præfationes ac cenſuræ in S. Auguſtini ſcripta. (5) Jacobi Sirmondi notæ in aliquot ſermones, & Jo Pheréponi ſive Clerici animadverſiones in omnia Auguſtini opera. In his animadverſionibus cum liberius paulo Auguſtinum ſubinde reprehendiſſet vir eruditus Johannes Clericus, non minore libertate & eruditione defenſionem Doctoris Hipponenſis ſuſceperunt Robertus Jenkius Socius Collegii S. Joannis in Apologia Auguſtini, Cantabrigiæ 1707. 8. (*c*) ſine nomine edita, & Lamindus Pritanius ſive qui ſub hoc nomine latet Lud. Antonius Muratorius in libro tertio de ingeniorum moderatione in religionis negotio (*d*) Pariſ. 1714. & Francof. 1716. 8. Nævos nonnullos à Dallæo in Auguſtini ſcriptis notatos abſtergere conatus eſt Natalis Alex. Hiſt. Eccleſ. ſeculo V. pag. 128. ſeq.

In Benedictinorum Auguſtino, cujus ordinem fuſius exponit clariſſ. Caveus in parte ſecunda Hiſt. literariæ Scriptorum Eccleſiaſticorum, nonnulla deſiderare ſe profeſſi ſunt Jeſuitæ, & cum Barthol. Germonio & Emerico Langlois (*e*) cauſſati ſunt eos frigidam ſuffundere Janſenio, & Codicibus uſos per Gotheſcalci & Ratrami aſſeclas corruptis. Vindicias illis oppoſuerunt D. B de Riviere, (*f*) Bernardus de Montfaucon, (*g*) Dionyſius Sammarthanus (*h*) & auctor ſcripti cui titulus *lettre d'un Eccleſiaſtique au R.P.D.E.L.* Franciſcus vero Lamy (*i*) ut libellis famoſis famo-

(a) Act. Er. 1707. p. 95. Nova lib. Hamb. 1707. pag. 35.

(b) Act. Erud. 1703. p. 289. Nouvell. rep. lettr. 1701. Tom. 2. pag. 359. Bibl. choiſie de Mr. le Clerc T. 1. p. 399.

(c) Hiſt. des ouvrag. des Savans 1708. p. 435.

(d) Act. Er. Tom. 6. ſupplement. p. 511. ſeq. Journal literaire Tom. 9. p. 329.

(e) Lettre d'un Abbè Alemand contre la nouvelle edition de S. Auguſtin. Memoire d'un Docteur en Theologie addreſſee à MSS. les Prelats ſur la reponſe d'un Theologien des Benedictins à la lettre de l'Abbè Allemand.

(f) Hiſt. des Ouvrag. des Sav. A. 1700. pag. 112.

(g) Id. A. 1699. p. 269. Rich. Simon Tom. 3. Bibl. critique pag. 116.

(h) Id. p. 114.

(i) Hiſt. des Ouvrag. des Sav. 1699. p. 421. ſeq.

ſis demum petere Benedictinos deſinant, multum & graviter eſt conqueſtus in ſcripto, *plainte de l' Apologiſte des Benedictins à Meſſieurs les Prelats de France ſur les libelles diffamatoires que l' on repand contre eux, avec une ſommation aux Auteurs de ces libelles de comparoitre devant Mr. l' Archeveque de Paris.*

In tomo decimo Benedictini exhibent ad MSS. Codices diligenter recenſitam Vitam S. Auguſtini, & cujus c. 18. mentio, indiculum Scriptorum auctore *Poſſidio* illius per quadraginta ferme annos familiari & Epiſcopo Calamæ, quæ in Africa fuit vicina Hipponæ, cujus Epiſcopatum geſſit Auguſtinus. Hujus Poſſidii vitam ſcriptam ab Innocentio-Keferlohero exhibet Papebrochius in Actis Sanctorum 17. Maji Tom. 4. pag. 27. ſeq. Vitam S. Auguſtini ſcriptam Pariſiis A. 1370. à *Jordano* Quedlimburgenſi, Eremita Auguſtiniano vulgavit Jacobus Hommey in ſupplemento Patrum pag. 569.-638. Pariſ. 1684. 8. Hic Jordanus legendę famoſę meminit, quam de Auguſtino compoſuit *Philippus ab Eleemoſyna* Abbas Pręmonſtratenſis, S. Bernhardi familiaris. Jordani illius libros quatuor de vitis fratrum ordinis ſive Eremitarum Auguſtinianorum cum notis Auguſtini Sabothi editos Leodienſibus typis memorat Labbeus. E recentioribus præter Auguſtinum Fivizanum, Cornelium Lancilotum, Davidem Chytræum, Edmundum Nevillum, Georgium Witvveiler, Gerardum Moringum, Henricum Aquilonipolenſem, Joannem Frederum, Joannem Rivium, Joannem Saxonem, Ludovicum de Anglis, Martinum Cornejum, Martinum Frechtum, Philippum Arrengium, Philippum Melanchthonem, Sanchez de Avila, Simplicianum de S. Martino, Wilibaldum Mayr & Willebrordum Boſcartum: Nec non Auguſtinianorum Eremitarum encomiaſtas, Alexium de JEſu, Alexium de Meneſes, Ambroſium Coranum, Anaſtaſium à S. Agnete, Andream de S. Nicolao, Antonium à Purificatione, Arnoldum de Buſto, Auguſtinum Ticinenſem, Bernardum Planchette, Cornelium Curtium, Hyacinthum à S. Margarita, Innocentium Rapinum, Joachimum Bralium, Joannem Capgravium, Joannem Nævium, Joannem Petrum Tannium, Joſephum Pamphilum, Ludovicum Torellum, Petrum del Campo, Philippum Elſium, Thomam Gratianum & Thomam Herrera: S. Auguſtini vitam ſcripſere Lucas Dacherius Pariſ. 1648. Antonius Godellus Pariſ. 1652. 4. præcipue vero Benedictini, octo libris in Tomo undecimo Auguſtini ſui, & cujus illi memoriis tunc adhuc ineditis uſos ſe non diffitentur, Tillemontius Tomo tertio decimo memor. Eccleſ. qui lucem vidit Paris. 1710. 4.

Marius Mercator Afer, ut videtur, ſcripſit ante A. 450. Editionem

nem ejus operum aliam quam Baluzianam *(a)* nihil moror, propterea quod Rigberii *(b)* manca eſt, Garnerius vero *(c)* ingenioſas conjecturas ſuas malo exemplo textum facere ſolet, ut notavit Cotelerius T. 3. monument. Eccleſiæ Græcæ pag. 602. *Hypognoſticon libros*, quos Auguſtino præter rem tributos conſtat, Mercatoris eſſe conjiciebat Lud. Ellies du Pin, ſed id minus veriſimile viſum Tillemontio T. 15. memor. p. 138. Tractatus ad calcem editionis Rigberianæ rejectus Neſtoriani cujuſdam, qui incipit, *Contumelias quidem in me hæreticorum arbitror*, & quem in Garnerii editione invenire ſe potuiſſe negat præſtantiſſimus Caveus, exſtat Tom. 2. p. 34.

Tironem Proſperum Aquitanum Leonis I. notarium, qui Pelagianos ſtrenue oppugnavit, Chroniconque ſuum ad A. 455. produxit, à Proſpero Rhegienſi Epiſcopo diverſum libenter mihi perſuadeo. De ejus vita præter editores & Tillemontium Tom. 16. conſulendi Hiſtoriæ Pelagianæ ſcriptores Voſſius, Garnerius, Noriſius. Noviſſimæ editionis Pariſ. 1711. fol. *(d)* vulgatæ hic eſt conſpectus.

Sancti Proſperi Aquitani Vita.
Sancti Proſperi ad Auguſtinum de reliquiis Pelagianæ hæreſeos in Gallia ſuboleſcentibus pag. 1.
Hilarii ad Auguſtinum Epiſtola p. 13.
S. Auguſtini de Prædeſt. SS. Liber Primus 23.
Ejuſdem de dono Perſeverantiæ liber II. 51.
S. Proſperi ad Rufinum Epiſtola 87.
S. Proſperi in Carmen de Ingratis Præfatio, Carmenque ipſum cum notis Martini Steyart 105.
Ejuſdem in Obtrectatorem Auguſtini Epigramma. 191.
In eundem aut alium Epigramma 193.
Epitaphium Neſtorianæ & Pelagianæ Hereſeon 197.
Reſponſiones ad Capitula Object. Gallorum 203
Ad Capitula objectionum Vincentianarum 227.
Ad excerpta Genuenſium 241.
S. Cæleſtini pro Proſpero & Hilario

(a) Cum Steph. *Baluzii* notis Mercator ad tres Codd MSS. Vallicellanum, Vaticanum, & meliorem Bellovacenſem caſtigatus lucem vidit Pariſ. 1684. 8.

(b) Sub *Rigberii* nomine latet *Gabriel Gerberonius*, qui primus e MS. Vallicellano Mercatorem edidit cum notis Bruxell. 1673. 12. Gerberonii editio (non Baluzii ut apud Caveum legas) recuſa eſt in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. 27. pag. 129.

(c) Mercatoris opera cum copioſis *Jo. Garnerii* S. I. notis & diſſertationibus Neſtoriana & Pelagiana certamina egregie illuſtrantibus prodierunt Pariſ. 1673. fol Giornale de' letterati di Roma A. 1674. p. 91. 95.

(d) Journal des Sav. 1712. pag. 284. Mem. de Trevoux 1712. p. 1855. Acta Eruditorum Germanice edita Tom. 1. pag. 986. & Latine A. 1713. p. 214.

lario &c. Epiſtola 259.
Sedis Apoſtolicæ Epiſcop auctoritates de Gratia 271.
Joannis Caſſiani Collatio XIII. 283.
S. Proſperi liber contra Collatorem 307.
Pſalmorum à C, ad CL. Expoſitio 371.
Sententiarum ex Auguſtino delibatarum Liber I. 543.
Ex ſententiis Auguſtini Epigrammatum Liber I. 615.
Chronicum integrum 685.
Concilium Arauſicanum II. 759.
Confeſſio quæ dicitur Proſperi 769.
Poema conjugis ad Uxorem 773.
De Providentia Divina Carmen 785.
De Vocatione Omnium Gentium Libri II. 847.
Ad Demetriadem Epiſtola 933.

IN APPENDICE CONTINENTUR:
In Parte Prima.

Juliani Pomerii de Vita contemplativa libri III. 1.
De Promiſſionibus & prædictionibus Dei Liber 91.
Chronicon Proſperi Tironis ab A.C. 379. ad 455. ex editione Petri Pithœi 209.

In Secunda Parte.

S. Auguſtini liber de correptione & gratia, variaque alia ex Auguſtino præcipue excerpta quorum lectio operibus S. Proſperi ac Hiſtoriæ ſemi Pelagianæ lucem affert.

Chronici Proſperiani (*a*) editiones quatuor circumferuntur, ut accurate notavit laudatus Caveus: *Vulgaris*, quæ Chronicis Euſebiano & Hieronymiano in editione Pontaci & Scaligeriana ſubjungitur, & ab anno 379. (quo deſiit Hieronymus) incipiens, ad annum 445. progreditur: *Duchesniana*, quæ priori Chronici editioni decem annorum Hiſtoriam adjungit, & ad annum uſque 455. quo capta eſt à Genſerico Roma, pertingit. Hanc primus vulgavit ex Codicibus MSS. Sirmondi, & Chiffletii Ducheſnius Tomo 1. Hiſtoricorum coætaneorum Franciæ. Pariſ. 1641. fol. *Pithœana* ſeu *Imperatoria*, quæ anno 379. exorſa, non per Conſules, ſed per annotatos in margine Imperatorum annos procedit, & in annum 455. deſinit. Editionem iſtam in lucem emiſit Petrus Pithœus *Pariſ.* 1588. quam exemplaris MSti ope emendatam iterum recudi fecit Philippus Labbeus Bibliothecæ Novæ MSS. (*Pariſ.* 1657. fol.) Tom. 1. pag. 56. *Labbeana*, quæ integrum demum Proſperi Chronicon, quale à Gennadio & Victore Aquitano præf. ad canonem paſchal. deſcribitur, exhibet. A mundi enim principio exorſa ad annum uſque 455. pertingit.

(a) Confer Tillemontium Tom. 16. memor. p. 24.

tingit. Poſt annum 379. inſeritur Auctarium de variis hæreſibus: Quæ vero pars ab anno 379. ad 455. res geſtas narrat, *Conſularis* vulgo dicta, emendatior atque auctior eſt, quam quæ ante vulgata fuit. Hanc editionem diu deſideratam primus dedit Philippus Labbeus Bibliothecæ Novæ MSS. Tomo 1. pag. 16. recudi curavit Grævius Tom. XI. theſauri Antiq. Rom. p. 269. Appendix *Marii Epiſcopi Aventicenſis* ſive *Lauſanenſis* ad Proſperum ad A. 581. cum auctario alius autoris circa A. 622. *memoratur Labbeo Bibl. nova MSS. pag.* 362. In editionibus hiſce quatuor mirum quam variet pars Chronici Conſularis dicta, quæ ab anno 379. ad 445. vel 455. pertingit, in his duplo fere auctior quam in illis; in nonnullis diluta admodum ac jejuna, in aliis accurata ſatis. Verum id differentiæ, quod quidem enorme eſt, librariorum & interpolatorum audaciæ & imperitiæ adſcribi debet, Cavæo judice. Sirmondus autem in hiſtoria prædeſtinatiana cap. 5. duos putat fuiſſe Proſperos ejuſdem ambos ætatis, & utroſque Chronici auctores, quod ambo perduxerint ad urbem à Genſerico captam: at Proſperum Pithœanum modo appendicem videri adjeciſſe Euſebio & Hieronymo, Tironem vero Proſperum Victorii, Gennadii & Caſſiodori teſtimonio a mundi principio exorſum ad Vandalicam uſque direptionem opus ſuum ditexiſſe. Non veriſimile videri eundem auctorem eadem bis tamquam diverſe tradidiſſe &c. *Libros de vocatione gentium* Ambroſio alii, alii Eucherio vel Hilario, Jo. Anthelmius (*a*) Proſpero Aurelianenſi cujus apud Sidonium mentio, ſed Paſchaſius Quesnellus (*b*) Leoni M. *Cyclum* octaginta quatuor annorum, poſt novennales Cyclos Hippolyti qui A. C. 221. & Theophili Alex. qui A. 380. & ante Victorium qui A. 457. Cyclum ſuum condidit, Proſpero tribuunt Gennadius cap. 88. de S. E. & Iſidorus VI. 17. Originum: neque de alio quam Aquitanico noſtro Chronici ſcriptore cogitandum putem, licet dubius hæret Ægidius Bucherius in doctrina temporum p. 143.

Leonis Magni Opera, qui Epiſcopatum Romanum geſſit ab A. C. 440. ad 461. prodierunt Colon. 1551. ex Surii recenſione & 1569. Venet. 1553. 1573. & ex caſtigatione Canonicorum regularium Lovanienſim, Lovanii 1566. Antverp. 1583. & Pariſ. 1614. 1618. 1623. recenſente Sirmondo: & ex Theophili Raynaudi editione Lugd. 1633. 1651. 1671. cum Petri Chryſologi, & Fulgentii Ruſpenſis operibus. Denique accuratius inte-

te-

[a] Diſſ. de veris operibus Leonis, & Proſperi. Hiſt. des Ouvrages des Sav. 1690. Avril p. 361.
[b] Ad Leonem M. p. 359. ſeqq.

tegriusque, eruditis etiam notis atque diſſertationibus illuſtrata edidit Paſchaſius Queſnellus Pariſ. 1675. 4. duobus Vol. Opus hoc indici prohibitorum librorum fuit impoſitum Romæ, quod de Hilario Arelatenſi differens Queſnellus judicia de cauſis Patriarcharum in hiſtoria Eccleſiaſtica relata non ad legitimas appellationes reddita fuiſſe, ſed ab ultro electo à partibus arbitro prolata diſputat. Vide Papebrochii reſponſionem ad exhibitionem errorum Sebaſtiani à S. Paulo Carmelitani artic. 13. §. 4. Non obſtante tamen propoſitione Romana, Queſnelli Leo Lugduni 1700. fol. recuſus eſt.

Index Alphabeticus Epiſtolarum S. Leonis Papæ.

Prior numerus Epiſtolam, alter paginam deſignat editionis Lugd. 1700. fol.

Achaiæ Epiſcopis Metroplitanis XIII. p. 224.
Ægyptiis Epiſcopis CXXIII. 335. CXXVII. 339. CXXX. 341. CXLI. 358.
Aetio Presbytero CP. CXVII. 332. CXXI. 334. *Fragmentum* 359.
Africanis Epiſcopis Mauritaniæ Cæſarienſis I. 303.
Alexandriæ Clero CXL. 358.
Anaſtaſio Theſſalonicenſi Epiſcopo IV. 212. XII. 221. XLIII. 259.
Anatolio Epiſcopo CP. LX. 278. LXV. 282. LXVII. 283. LXX. 284. LXXX. 298. CVI. 326. CXIV. 331. CXVI. 332. CXXIV. 335. CXXV. 338. CXXVIII. 339.
Anatolii ad Leonem Papam 325.
Aquileienſi Epiſcopo VI. 214.
Baſilio Antiocheno Epiſc. CXVIII. 333. *Epiſtolæ ad eundem Fragmentum* 359.
Chalcedonenſi Synodo LXXII 285. LXXXVII. 305.
Campaniæ, Piceni, Tuſciæ, &c. *Epiſcopis* III. 210. CXXXVI. 355.
Ceretii Epiſcopi ad Leonem 288.
Conſtantinopolitano Clero & Plebi XLV. 259. XLVI. 260. CXXXI. 342.
Conſtantinopolitanis Archimandritis LIII. 272.
Dioſcoro Alexandrino Epiſcopo XI. 220.
Doro Beneventano Epiſcopo XVIII. 236
Ephesinæ Synodo XXIX. 249.
Epiſcopis Ægyptiis CXXIII. 335. CXXVII. 339. CXXX. 341. CXLI. 358.
Epiſcopis Campaniæ, Piceni, &c. III. 210. CXXXVI. 355.
---- *Metropolitanis Illyrici* V. 213.
---- *Metropolitanis Achaiæ* XIII. 224.
---- *Univerſis per Italiam* VIII. 215.
---- *Viennenſis Provinciæ* IX. 216. X. 217. XXXVI. 255. L. 271.
---- Univerſis *Siciliæ* XVI. 223. XVII. 233.
Epiſcoporum Viennenſis Pro-

vinciæ ad Leonem Papam 270.
Epiſcopis Galliarum lxxxii. 301. cix. 328.
Epiſcoporum 44. Gallorum ad Leonem 228.
Iiſdem Leonis Reſcriptum lxxvii. 290.
Eutychi Archimandritæ xix. 337.
Eidem Petri Ravennenſis Epiſtola 477.
Epiſcopis Hiſpaniæ cix. 328.
Euſebii Epiſcopi Mediolanenſis & conprovincial. ad Leonem 291.
Euxitheo Theſſalonicenſi Epiſcopo cxix. 333.
Fauſto & aliis Archimandr. CP. xxviii. 249. xlvii. 262. liii. 272. lvi. 575. lvii. 275.
Flaviano Epiſcopo CP. xx. 237. xxii. 241. xxiv. 242. xxxii. 252. xxxiv. 254. xxxv. 254. xlii. 258.
Flaviani prima ad Leonem 239. ſecunda 252. & 253.
Galliarum Epiſcoporum ad Leonem Papam 28.
Galliarum Epiſcopis lxxvii. 296. clx. 329.
Gennadio Epiſcopo CP. cxxxiii. 357.
Hilari Epiſcopi Rom. ad Pulcheriam Auguſtam 266.
Hiſpaniæ Epiſc. cix. 328.
Januario Aquilejenſi xiv. 225.
Illyrici Epiſcopis Metropolitanis v. 213.
Italis Epiſcopis viii. 215.
Juliano Coenſi Epiſcopo xxv. 246. xxxi. 251, xliv. 259, lxi. 279. lxvi. 282, lxxi. 284, lxxxi. 300, lxxxvi. 304, lxxxviii. 306, xci. 309, xcv. 314, xcviii. 319, c. 319, cii. 320, cxi. 329, cxiii. 330, cxvii. 332, cxx. 334.
Juliani Coenſis Epiſcopi ad Leonem Aug. 332.
Juvenali Jeroſolymorum Epiſcopo cx. 328. cxix. 332.
Leoni Auguſto cxv. 331. cxxii. 334. cxxv. 336. cxxxii. 343. cxxxiii. 344. cxxxiv. 346. cxxxvii. 356.
Liciniæ ad Theodoſium 265.
Liciniæ Eudoxiæ Aug. xcvi. 315.
Martino & Fauſto Presb. xlix. 269. lv. 274. lvi. 275.
Marciani Aug. ad Leonem Papam 276, 279, 295.
Marciano Aug. lviii. 276, lxii. 280, lxiii. 280, lxix. 284, lxxiii. 286, lxxiv. 287, lxxviii. 296, lxxxiv. 302, lxxxix. 308, xciv. 313, xcix. 319, ci. 320, civ. 324, cv. 324, cvii. 327, cviii. 327, cxii. 330.
Maximo Antiocheno Epiſc. xcii. 309.
Nicetæ Aquilejenſi Epiſc. cxxix. 340.
Neonæ Ravennæ Epiſc. cxxxv. 354.
Palæſtinis Monachis xcvii. 315.
Paſchaſini Lilybætani Epiſcopi ad ſanctum Leonem 209.
Paſchaſino Lilybætano Epiſcopo lxviii. 283.
Petri Chryſologi Ravennæ Epiſcopi ad Eutychen 241.
Placidiæ Aug. ad Theodoſium 265. ad Pulcheriam Aug. 265.
Proterio Alexandriæ Epiſcopo ciii. 321.
Proterii ad Leonem 329.

Pul-

Pulcheriæ Auguſtæ xxvii. 247, xxx. 250, xli. 258, xlviii. 269, liv. 273, lix. 277, lxiv. 281, lxxv. 287, lxxix. 297, lxxxv. 300, xc. 308.
Pulcheriæ Epiſtola ad Leonem Papam 276.
Ravennio Arelatenſi Epiſ. xxxvii. 255, xxxviii. 255, li. 271, lxxvi. 288.
Ruſtico Narbon. Ep. ii. 205.
Saloni Epiſcopi ad Leonem 288.
Septimio Altini Epiſc. vii. 215.
Synodi Chalcedonenſis ad Leonem Relatio 292.
Synodo Chalcedonenſi lxxii. 285. lxxxvii. 305.
Theodoro Forojulienſi Ep. lxxxiii. 301.
Theodorito Cyri Epiſcopo xciii. 311.
Theodoſio Aug. xxi. 237, xxiii. 241, xxvi. 247, xxxiii. 252. xxxix. 256. xl. 257. lii. 272.
Theodoſii ad Valentinianum 263. ad Placidiam Aug. 264. ad Liciniam Auguſt. 264.
Turribio Aſturicenſi Epiſ. xv. 226.
Turribii ad Idacium, & Ceponium 232.
Timotheo Alexandrino Epiſcopo xxxix. 357.
Valentiniani Novella de Manichæis 216 Ejuſdem Novella contra Hilarium Arelat. 219. Epiſtola ad Theodoſium 263.
Verani Epiſc. ad Leonem 288.
Viennenſis Provinciæ Epiſc. ix. 216. x. 219. xxxvi. 255. l. 271.
Viennenſis ad Leonem Papam 270.

VI. *His adde ex SECULO QVINTO Severum Sulpicium* Primuliacenſem in Aquitania Presbyterum, cujus duo Hiſtoriarum libri ſuccinctè & eleganter perſequuntur res ab Orbe condito ad conſulatum uſque Stiliconis A. C. 400. quanquam tempora non accurate ab eo diſtingui queritur Matthæus Larroquanus diſſ. de Photino pag. 15. Hiſtoriam ſacram breviter nimis tranſilit, quam latino ſtylo diligentius in ſcholarum uſum, compendio perſecuti ſunt Georgius Fabricius, Petrus Galeſinius, hiſque prior M. Antonius Coccius Sabellicus, quem recudendum nuper dedit (*a*) Guil. Nicolſonus Lond. 1711. 12. Sulpicii Severi Hiſtoriarum libros primus edidit Flacius (*b*) ex MS. Bibliothecæ Hildeſienſis Baſil apud Oporin. 1556. 8. notis illuſtrarunt *Carolus Sigonius* (*c*) Bononiæ 1561. 8. Hanov. 1602. & *Petrus Galeſinius*

[a] Acta Erud. 1712. pag. 395.

[b] Flacius nomen ſuum primis tantum litteris M. F. innuerat, unde Antonius Godellus hujus rei ignarus mirificis laudibus extulit editorem Sulpicii, modeſtiam ejus prædicans, quod non ferens Vavaſſor bono illi viro gravem dicam ſcribit, ac ſi neſcio quod patraſſet ſcelus, hæreticum impurum ut vocat, & nequam laudando, cum Vavaſſor ipſe alibi tantis laudibus efferat non modo Ciceronem, & Quintilianum Ethnicos, ſed Martialem quoque, & Catullum impuros, & nequam Ethnicos.

[c] Quæ Poſſevino non ſatis orthodoxa viſa ſunt in Sigonii ad Severum notis, vide ſi placet lib. V. Bibl. ſelectæ c. 17.

ſinius Rom. 1564. fol. tum *Victor Giſelinus* Antvverp. 1547. 8. apud Plantin. *Jo. Druſius* Arnhem. 1607. 8· *Henr. Mercerus* Paris 1656. 1667. 12. *Georg. Hornius* (*a*) Lugd. Bat. 1647. 1654. 1665. 8. *Jo. Vorſtius* Berlin. 1668. 12. *Jo. Gezelius*, Aboæ 1669. 8. *Jo. Caſp. Hoſmeiſterus* Tiguri 1708. & *Anonymus* qui ſcholia perpetua in modum Minelli addidit Lipſ.1711. 12. *Chriſtianus* vero *Schotanus* in Hiſtoria ſacra uberioribus commentariis illuſtravit uſque ad extrema Regni Haſmonæorum FraneK. 1664. f. Omitto editiones Sulpicii in Ortodoxographorum poſteriore editione A. 1569. & in Bibliothecis Patrum. *Gallice* vertit Girius Pariſ. 1659. 12. Vide Dan. Gvil. Molleri diſſ. de Sulpitio Severo Altdorfii 1686. *ſ*. 17. *Belgice* cum notis & continuatione Petri Rabi ad Caroli V. tempora Roterd. 1710. 4.

Sulpitium Severum ex Joh. Vorſtii editione recudi fecit Lipſiæ 1709. 8. (*b*) Thomas Fritſchius, addiditque *ſeptem* præterea *Epiſtolas* à Baluzio & Dacherio pridem vulgatas, ſed brevibus VC. *Joh. Clerici* notis in nova hac ἐκδόσει illuſtratas, qui epiſtolas V. & Vitam Severi eſſe addubitat. Hæc eſt editio, quam ſub *Theodori Goralli* nomine pridem Clericus promiſit. *Vitam S. Martini* Turonenſis ad Deſiderium, cum *Epiſtolis tribus* (1) ad Euſebium presb. (2) Aurelium Diaconum & (3) Baſſulam (quem parentem venerabilem vocat Sulpitius) nec non *tres dialogos* de miraculis S. Martini, in quibus Sulpitius, Poſtumianus & Gallus (*c*) colloquuntur, primus edidit cum Sedulio & aliis (*d*) Aldus Venet. 1502. 4. recuſa deinde Pariſ. 1511. quas binas editiones Ritthershuſius epiſt. MS. ad Puſtchium tam emendatas eſſe affirmat, ut veteris manu exarati codicis inſtar eſſe poſſint. Edidit & minus emendate Wolfgangus Lazius ad calcem Abdiæ Baſil. 1551. fol. Emendationes Jo. Meurſii parte 2. Exerc. Critic. cap. 15. Cenſuram doctam vitæ Martini à Sulpicio ſcriptæ habes in Latini Latinii Epiſtolis Rom. 1659. 4. editis pag. 315. ſeq. ubi Gregorium Turonenſem in aliquibus ei præfert. Præfationem bene longam dialogis Sulpicii præmiſſam in Codice Naudæano memorat Labbeus p. 228. Bibl. novæ MSS. Vitam Martini & ex dialogis excerpta dat Surius 10. Novembr. nec non Rosvveydus in vitis Patrum libro IV. Nonnulla ex Epiſtolis cum notis contra G. Hornium producit Combefiſius in Bibliotheca Concionatoria. *Epiſtolæ duæ ad Claudiam ſororem* editæ à Ba-

[a] G. Hornii hallucinationes in notis ad Sulpicium admiſſas notat Sam. Bochartus Epiſtola ad Iſ. Voſſium T. 1. Opp. p. 1146. ſeq.

[b] Mem. de Trevoux 1714. p. 1925.

[c] De his dialogis Gelaſius in decreto: *Opuſcula Poſtumiani, & Galli apocrypha*.

[d] De quibus ſupra

Baluzio Tom. I. Miſc. pag. 329. 335. Ex his poſterior prodierat inter Hieronymi opera, & ſub Athanaſii nomine in Codice Regularum Holſteniano, ſed Sulpicio vindicatur ab auctore amœnitatum Criticarum editarum Gallice Pariſ. 1717. 12. Journal des Sav. 1717. p. 649. ſqq. *Epiſtolæ V.* à Luca Dacherio editæ Tom. 5. ſpicilegii. De Severo ipſo conſule præ ceteris Tillemontium Tom. XII. memoriarum hiſt. Eccleſiaſticæ, Rosvveidum in lumine notarum ad Paulinum cujus plures ſunt ad Sulpitium Epiſtolæ: & Jo. Clerici Bibl. ſelectam T. 20. p. 325. ſeq. ubi nonnulla etiam loca illius illuſtrat, quæ Michael de la Roche inſeruit Diario Londinenſi (Memoirs of literature) Tom. 1. pag. 61. A. 1710. Chriſtiani Breithaupti diſſ. de ſtylo Sulpitii Severi, Halæ Sax. 1713. Tricautii Abbatis diſſ. de vita & ſcriptis Sulpicii, recitata in Academia ſcientiarum Lugdunenſi A. 1719. 6. Jun. ubi etiam de eo quod Sulpicium Severum qui à multis inter ſanctos colitur, ex Romano Martyrologio expunxit Urbanus VIII. Pontifex, quo nomine eum laudat Florentinius in admonitionibus præviis ad Martyrologium Hieronymi p. 51. Alius Severus, cujus carmen de mortibus boum memoravi ſupra. Alius etiam Sulpicius Archiepiſcopus Bituricenſis, quem à Sulpitio Severo diſtinguendum monet Nicolaus Faber in obſervatione de duobus Dionyſiis & Petrus Pithœus præfat. in Salvianum. Novam Severi Sulpitii editionem ab A. 1716. parare accepimus CL. V. Davidem Hofmannum, Uratislavienſem, cui Codicis MS. copiam fecit Rev. D. Jo. Andreas Schmidius.

Paulum Oroſium Presbyterum, qui circa A. C. 416. vel 417. ſcripſit, & cujus libri VII. Hiſtoriarum adverſus paganos ſæpius prodiere. Patriam *Pauli Oroſii* Bragam Luſitaniæ (Bragves) eſſe contendit Mondeiarus (Marcheſe di Mondeiar) in diſſertationibus hoc de argumento editis Cæſarauguſtæ. Contra Tarraconenſem eſſe Oroſium non dubitat Don Paulo Ignazio de Dabonaſſes & Ro in diſſ. Hiſtorica de patria Oroſii, edita Hiſpanice, Barcinone 1702. fol. libro quadrigentarum paginarum. De Oroſii editionibus conſulendus Nic. Antonius in Bibl. Hiſpana veteri, Bælius in Lexico & Daniel Gvilelmus Mollerus in diſſ. de Oroſio Altdorf. 1689. Antiquiſſima editio Baſileenſis ab Ænea quodam recenſita & excuſa ap Leonhardum, carens indicio anni, ſed quam facile appareat diu ante finem ſæculi decimi quinti prodiiſſe, cum MSto Codice Genevenſi collata à Dan. Clerico exſtat apud fratris filium Joannem Clericum, cujus vide ſi placet artem Criticam parte 3. p. 261. ſeq. Editio Oroſii Veneta A. 1483. fol. opera & expenſis Octaviani Scoti Modoetienſis fuit in Bibliothe-

ca,

ca Joannis Mori, Epiſcopi Elienſis. Hæc itaque non ſecuta eſt (*a*) ſed anteceſſit Venetam, quam expenſis Bernardini Veneti de Vitalibus excuſam laudat Barthius XXXVI. 17. adverſar. nam hæc A. 1500. lucem vidit. Cave etiam credas Dan. Gvil. Mollero, qui Hittorpianam editionem pro prima venditat in diſſ. de Oroſio, Altdorf. 1689. §. 23. Nec viſæ mihi quas idem laudat editiones Cornelii Gvalteri, Schonhovii & Roberti Stephani. Exſtant etiam editiones Pariſienſis 1510. 4. quam ex legato Petizoniano ſervat Bibl. Leidenſis, & 1524. fol. apud Johannem Parvum & 1534. fol. typis Petri Vidovæi edente Sebaſtiano Mengino, & 1574. Colonienſis 1526. fol. apud Eucharium Cervicornum, cum præfat. Gerardi Bolſvinge, RecKelinhuſenſis, & ex recenſione Jo. Cæſarii 1536. 8. & apud Jaſparem Genepæum 1542. 8. & cum notis Franciſci Fabricii Marcodurani 1561. 1574. 1582. 8. quem nimis ſibi in Oroſio indulſiſſe notat Barthius XXXVI. 17. Adverſar. Omitto Oroſium ſæpius editum in Bibliothecis Patrum, nec non in Renati Laurentii de la Barre Hiſtoria veterum Patrum Chriſtiana Pariſ. 1583. fol. & in Johannis Philippi Vorburgici Volumine tertio Hiſtoriarum pag. 491. Francof. 1650. fol. Præſtantiſſima editio Moguntina 1615. 8. ubi caput primum libri primi auctius è MSto Genevenſi, & præter Franc. Fabricii notas & emendationes Andreę Schotti habentur etiam præmiſſæ volumini caſtigationes Lud. Lautii, presbyteri Gandenſis. Verſio *Germanica* Hieronymi Boneri, Francof. 1576. 1581. fol. *Gallica* Philippi le Noir Pariſ. 1526. fol. *Italica* auctore M. A. Bonaccivoli, Venet. 1528. 4. Vide Dan. Gvil. Molleri diſſ. de Oroſio, §. 25. *Hiſpanica* MS. Didaci à Jepes, Toletani memoratur à Nic. Antonio Tom. 1. Bibl. vet. Hiſpan. p. 182. Verſionem liberiorem *Anglo-ſaxonicam*, cui auctore Ælfredo Rege, navigationes quædam ſeptentrionales inſertæ ſunt à Vvilhelmo Elſtob exſpectare nos juſſit Georgius HicKeſius diſſ. Epiſtolica f. 98. Confer & ejuſdem Catalogum MSS. Anglоſaxonicorum p. 85. De inſcriptionibus hujus operis Oroſiani *Hormeſta* vel *Ormeſta* vel *Orcheſtra* denique pro quo Voſſius malebat ὁρμαθὸς, Barthius *omnis hiſtoriæ*, Bongarſius denique præf. ad geſta DEI per Francos, titulum hunc in antiquiſſimo ſe codice repperiſſe teſtatus, *de miſeria hominum*, conſule Cangii gloſſar. latin. Voſſium de Hiſtoricis lat. & p. 63. Hiſt. Pelag. Reineſium pag. 386. 37. Adverſar. * Vocabulum *Hormeſta*, quod Codices quidam Oroſii præferunt, vir Eruditiſſ. Jo. Georgius Eccardus in diſſ. inſerta Tomo primo Bibl. hiſtorico theologicæ Bremenſis A. 1718. 8. T. 1. pag. 325. derivat ab Go-

(a) Secutam ſcribit Nic. Antonius p. 181. Tom. 1. Bibl. Hiſpanæ veteris.

Gothico *armen*, miſereri, velut, *armmiſt* ſive *ormiſt*, miſeria: uti Balthaſar Bonifacius (*a*) illud corruptum putat ex vocabulis *Orbis mæſtitia*: quæ propius accedunt ad titulum, quem in vetuſtiſſimo Codice Bongarſius reperit, *de miſeria hominum*, quam vel D. Jo. Diecmanni *harmoſta* Bibl. Bremenſ. Tom. 1. pag. 546. à Græco vocabulo ἁρμόζειν aptare: vel ab ὅραμα quod viſionem ſignificat, unde Græcobarbaram vocem *hormeſtam* compoſuiſſe Afros perſuaſit ſibi vir doctus Jo. Schilterus Obſervat. 2. ad Chronicon Argentoratenſe Kœnigshœvenii. Vel ab ὁρμὴ quod denotat motum, impetum, agitationem, unde illud nomen deducebat Cotelerius in notis ad Tom. 2. monumentorum Eccleſiæ Græcæ pag. 621. vel Voſſii ἑρμαθὸς veluti ſeries rerum ac catena, aut Barthii *omnis hiſtoria*: vel denique *orcheſtra*, quam nuncupationem Stephano Vinando Pighio in Hercule Prodicio probatam amplectitur Andreas Schottus præfat. ad editionem Oroſii Moguntinam.

Uti Oroſius non pauca in opus ſuum derivavit ex ſcriptis Juſtini, Eutropii, Svetonii & aliorum: ſic multa Oroſii ad verbum repetuntur in Hiſtoria miſcella. *Apologeticum contra Pelagianos de arbitrii libertate*, quod cum Fauſto de Gratia DEI lucem vidit Baſil. 1559. 8. atque deinde cum hiſtoriarum libris frequenter prælis datum eſt, ſuppoſitum Oroſio eſſe contendit & hæreſeos poſtulat Petrus Vvaſtelius Carmelita in Vindiciis Johannis Hieroſolymitani. Sed adverſus leves Vvaſtelii rationes facile illum Oroſio vindicant & ab hæreſeos nota defendunt viri docti. Vide Voſſium lib. 2. de Hiſt. Latin. cap. 14 & Hiſtoriæ Pelagianæ lib. 1. cap. 17. Jo. Garnerium ad Marium Mercatorem Tom. 1. pag. 354. ſeq. Papebrochium tractatu præliminar. ad Tom. 3. Act. Sanctor. Maji pag. XXI. Tillemontium Tom. XIII. memor. pag. 1008. Natalem Alex. Seculo V. hiſt. Eccleſ. pag. 44. Henricum Noris in hiſt. Pelagiana &c. Viros celeberrimos *Gerhardum von Maſtricht* Bremæ & *Joannem Clericum* Amſtelodami de adornanda nova Oroſii editione cogitaſſe notant memoriæ literariæ Trevoltinæ A. 1712. pag. 1666. Sed Maſtrichtius quidem hoc ipſo anno 1721. 9. Cal. Febr. annum agens 82. ætatis extinctus eſt, & Clericum aliæ ni fallor graviores curæ ab hoc inſtituto hactenus detinuere. Commentarius in Cantica Trithemio & Poſſevino memoratus non Oroſii eſt, neque ut Voſſius in Hiſt. Pelag. ſuſpicabatur, Origenis, ſed Honorii, uti forte etiam Honorii eſt liber de viris illuſtribus, quem MS. Cantabrigiæ in Bibl. S. Benedicti ſub Oroſii nomine Jameſius

(a) Boniſac. de ſcriptoribus Rom. hiſtor. legendis c. 31.

ſius reperit. A Valerio Andrea in Catalogo ſcriptorum Hiſpaniæ Oroſio etiam tribuitur liber de ratione animæ, & Epiſtolarum volumen ad Auguſtinum & alios. Ad hunc Oroſium ſcripſit S. Auguſtinus librum contra Priſcillianiſtas & Origeniſtas, cui Oroſii commonitorium præmittitur, quod incipit: *Jam quidem ſuggeſſeram ſanctitati tuæ* Tom. VIII. edit. Benedictinor. Amſt. p. 431.

Q. *Julius Hilario* ſive ut in Vienneſi & Taurinenſi Codd. appellatur *Hilarianus* ſcripſit Cæſario & Attico COSS. (*a*) *expoſitum de ratione paſchæ & primi menſis*, quod ad calcem epitomes Inſtitutionum Lactantii primus ex Taurinenſi codice edidit Chriſtophorus Matthæus Pfaffius, Cancellarius hodie Tubingenſis Pariſ. 1712. 8. pag. 215-246. Meminit hujus ſcripti ſui Hilarianus in libro *de curſu temporum* (*b*) ſive Chronologia quam deinde compoſuit & è tenebris erutam luci vindicavit Petrus Pithœus, atque inde in Bibl. Patrum Margarinus de la Bigne, A. 1579. unde recuſa eſt in Pariſienſibus inſecutis & Colonienſi & noviſſima edit. Lugdunenſi inter Sulpicium Severum & Oroſium media pag. 373-376. Tomo VI.

De *Auſonio*, *Sidonio Apollinari*, & *SECULI VI.* ſcriptoribus *Caſſiodoro*, *Boethio*, *Jornande* ſupra ſuo loco diximus.

VII. Meretur etiam hoc loco memorari *SECULI* quamvis *DUODECIMI* ſcriptor & Petri Abælardi auditor *Jo. Sariſberienſis*, in cujus lib. VIII. Polycratici (*c*) ſive de nugis curialium & veſtigiis Philoſophorum Varia præclara & ex ſcriptis melioris ævi excerpta continentur. Prodiere Pariſ. 1513. 4. Lugd. Bat. 1595. 8. cum ejus libris IV. Metalogici in quibus varia Logica & Philologica jucunde ediſſerit, Pariſ. 1610. 8. Lugd. Bat. 1639. 8. Amſt. 1664. 8. De aliis ejus ſcriptis vide Caveum. * *Joannes Sarisberienſis* ſive *Salisburienſis* A. 1182. defunctus, à Jo. Lelando de ſcriptoribus Britannicis pag. 206. *Joannes Severianus*, à Menagio ad Laertium p. 239. vocatur *Joannes Petitus*. Ipſe de ſe in præfatione Metalogici ſive Metalogicon: (*d*) *Cum ex mandato Domini mei* (Archiepiſcopi Cantuarienſis Theobaldi) *cui deeſſe non poſſum*, *ſollicitudo totius Britanniæ*, *quod ad cauſas eccleſiaſticas*, *mihi incumbat*. In vita Thomæ Archiep. Cantuarienſis pag. 157. *Joannes cognomento de Sareſberia natione Anglus*, *qui ex re nomen habens per gratiam duos ſibi in ca-*

(a) A. C. 397.
(b) Vide Lambecium lib. 2. de Bibl. Vindob. p. 853.
(c) *Polychronium* vocat Joannes Tinmuthenſis Hiſtor. aureæ lib. XXII. c. 88. apud præſtantiſſimum Caveum.
(d) Male *Mythologicon* apud Lelandum p. 208.

in capite ſponſæ oculos oooptavit, ſermone ſapientiæ & ſermone ſcientiæ abunde ſibi dato per ipſum. Hic cum Neomartyre noſtro (in exilium pulſo A. 1163.) *in tentationibus ipſius ſtrenue & viriliter ad finem uſque permanſit. Qui cito poſt ejus martyrium* (Thomas interfectus A. 1170.) *à patria ſua Dei vocatione evocatus in Senonenſi provincia, in qua nobiſcum exulaverat, in Carnotenſem Epiſcopum promotus eſt.* Epiſcopatum Carnotenſem Joanni gratulatur Petrus Blæſenſis Epiſtola 114. ſcripta A. C. 1172. in qua etiam memorat vitam Thomæ ab eodem compoſitam: *Illud autem noveritis quod de mandato Domini* (Eboracenſis) *Archiepiſcopi ſcribere triumphum B. Thomæ martyris attentaſſem, niſi aliud mihi ſcriptum fortuitus obtuliſſet eventus in quo elegantia ſtyli ingenium Magiſtri Joannis Sarisberienſis exprimebat & linguam:* Vitam S. Anſelmi Cantuarienſis, ex Eadmero maxima parte a Joanne Sarisberienſi collectam edidit Henricus Vvarthonus Tomo ſecundo Angliæ ſacræ. Policratici antiqua verſio Gallica MS. fuit in Bibl. Menarſiana p. 35. *Policraticon des traces des Philoſophes & des truffes & vanitez de ceux qui ſuivent le Cours des Princes.*

Index Auctorum quos in Policratico nominatim laudat JO ANNES SARISBERIENSIS, *ad paginas edit. Lugd. Bat.* 1595. 8.

ACCIUS 342.
Adrianus 426.
Æſopus 438.
Æſopus Tragœdus 475.
Africanus 313.
Agellius; Vide in Gellius.
Ambroſius 166. 403. 517.
Amentius 313.
Apion 274. 303.
Apollonius 83.
Apollonides 263.
Apollinaris 570.
Apuleius 340. 343. 357. 364. 452. 497.
Aquilius 210.
Arbiter 142. 143. 146.
Archita Tarentinus 14.
Ariſtoteles 4. 14, 77, 79, 136, 229. 385. 388. 454. 486, 487, 501. 529.
Auguſtinus 61. 69, 94, 104, 166. 174, 179, 225, 352, 361, 376. 388, 400, 437, 440, 464. 525. 539.
Avienus 438.
BASILIUS 540.
Benedictus 434. 524.
Bernardus 265.
Biblia ſacra, innumeris locis.
Boethius 385.
CÆCILIUS Baldus 1167.
Caſſianus 491.
Caſſiodorus 438. 567.
Cato 116. 321. 373. 512.
Celſus 321.
Cicero 5, 131, 136, 142, 158, 159, 170, 220, 252, 256, 264, 295. 296. 321.

321,323,352,367,373,374,376. 387,392,454,455,464,478.485. 497,505, 520, 523, 531, 541, 553.
Claudianus 192, 225, 240, 585.
Claudius Cæſar 499.
Cœlius 525.
Coqvus (Martialis) 387.497.521.
Cratinus 365.
Chryſippus 368.
Cyprianus 580.
Cyrillus 403.
Demoſthenes 179. 327.
Deiphilus 443.
Diogenes 535.
Dionyſius Areopagita 57.
EGESIPPUS 318. 552. 555.
Ennius 317.
Epictetus 505.
Euſebius 319.
Euſebius 55. 555.
Eutropius 557. 566.
FLAVIANUS 103.508, 512, 516.
Frontinus 235 236,239,289, 295, 300, 301, 302, 303, 305.
Fronto 497. 520, 530.
Furius Albinus 513.
GALENUS 471.
Gellius 257, 354, 355.
Gregorius Nazianzenus 374.
Gregorius Papa 184.243,420,449, 525, 548, 594.
HERODOTUS 504.
Hieronymus 3, 69, 95, 361, 434, 467,471,472,485,501,508,509, 519,525,535,560,565.
Hippocrates 471.
Homerus 102,124,325,477, 517.
Horatius 3,136,471,483, 518.
Hyginus 75. 235. 236, 321.
JOSEPHUS 46,49,52,54,56,317. 552.
Iſocrates 2.
Jul. Cæſar 254, 520.
Juſtinus 255.
Juſtinianus 415,417, 418.
Juvenalis 520.
LABEO 362.
Laurentius 282.
Livius 151, 552.
Lucanus 44,77,106,291,326, 554.
Lucillius 485.
Lucius 198.
MACROBIUS 482, 492, 535.
Martialis 597.
Mineus (Capella) 79.
NICOLAUS Pontif. R. 181.
Nonius Marcellus 500.
ORIGENES 361.
Oroſius 302,318,550,551,552,554. 558, 566.
Ovidius 136, 319,437,454.
PAPINIANUS 179.
Petronius 187,397,482,506,508.
Plato 4,14,22,40,58,102,136,233. 252,323,368,370,381,385,388, 498
Plautus 100.
Plinius 08, 125, 263, 302, 479.
Plinius Secundus 199.
Plotinus 79,117,388.
Plutarchus 200,213,214,221,222. 225,229,235,237,239,241, 279. 280,321,322,323,497,538, 541.
Porphyriolus 388.
Portunianus 470, 471, 472, 477; 480. 482.
Publ. Carpus 276.
Publ. Clodius 517. 530.
Pythagoras 117, 136.
QUADRIGARIUS 236.
Quintilianus 257, 371, 394. 512, 582.
Q. Curtius 552.

SATYRUS qui virorum illuſtrium ſcribit hiſtorias 272.
Salluſtius 159, 290. 512.
Seneca 3, 14, 125, 379, 486, 500. 519.
Serenus 332. 479. 552.
Sibylla 61.
Sidonius 135, 398.
Simon 268.
Socrates 4,14,136,193,230.
Socrates ſcriptor Eccleſ. 567.
Solinus 311.
Sozomenus 567. 569.
Soranus 14.
Statius 35.
Svetonius 221. 552.
TACITUS 552.
Tarraſius Patriarcha 410.
Terentius 132. 374. 456.
Theodoricus 567.
Theophraſtus 454. 501.
Tichonius 394.
Titius 479. 482.
Triſmegiſtus 120.
Trogus 255, 310, 315, 318, 465. 471, 552.
VALERIUS MAXIMUS 207. 236,362,363,453,455.461,466. 486,490,501,514.529,530,534. 559.
Varro 30,44,336,376, 479, 481. 483.
Varus 526.
Vegetius 286,289,292,295, 321.
Virgilius 9,12,33.34.35.37.44.60. 62,71,136.207,223.323,325,326. 438.472.475.526.590.594.
XENOPHON 535.
ZENO 4. 501.

Index Scriptorum laudatorum in JO. SARISBERIENSIS Metalogico.

Ad paginas editionis Pariſienſis 1610.

ACheus 227.
Adam Magiſter Anglus Peripateticus 86,128, 145,152. ejus ars diſſerendi 182.
Adriani quarti mortem commemorat pag. 240. qui obiit 1. Sept. A. 1159.
Abælardus Peripateticus palatinus 14. 84. 99. 128. 129. 132. 147.
Æſopus 216.
Agellius 171.
Albericus Rhemenſis 15. opinatiſſimus dialecticus 84.
Alcuinus 142.
Alexander (Aphrodiſ.) 97.
Ambroſius 97. 177.
Anſelmus Theologus, Lauduni gloria 15. ubi male *Anſellus*.
Appulejus 68,97,132,156.
Fuſcus Arellius Rhetor. 81.
Ariſtoteles 14,21,71,81,95,97,98. 99,101,102,104,107,111, 114, 120,122,123,125,134,136,141, 144,146,149,152,154,156, 160, 162,168,171,174,175, 182,183, 184,187,188,191,194,196,204, 206, 207, 209, 210, 224, 225. quem nugidici ventilatores ſolum dignantur agnoſcere 79. excellenter Philoſophus 97.
Auguſtinus 31,47,61,68,69,97, 100,108,115,118,121,125,129.

130,141,159,198,199,212,218. 220, 224, 232. ſecundo libro de ordine 61,211. primo contra Academicos 212, 224. ſoliloquiis 224. de libero arbitrio 101.
Beda 49.
Benedictus 10.
Bernardus Carnotenſis 14. 27. exundantiſſimus modernis tẽporibus fons literarum in Gallia 59,100,101,134, 143. perfectiſſimus inter Platonicos ſeculi noſtri 226,227,228.
Boethius 67,89,97,99,100,106, 115,116,123,130,136,137,143, 156,160,165,183, 206. quarto topicorum 89. commento ſecundo ſuper Porphyrium 67. in Arithmeticis 226. libro de Trinitate 139.226. primo 116. libro contra Neſtorium & Eutychem. 115.
Briſſo 128. lege Bryſo.
Burgundio Piſanus 187.
Cæſar 53. de analogia libri 39. 52. Cæſareo impetu nullas niſi hoſte ſubacto gaudet habere vias 181.
Capella. Vide Marcianus.
Caſſiodorus 49. libro de anima 198.
Catulus 62.
Chalcidius 21. 191.
Chœrilus 170.
Cicero 20,27,47,51,52,64,81,93. 97,98,99,132,156,159,160,165, 168,170,194. in Tuſculanis 204. 205.
Claudianus (Mamertus) 205.
Commaticum dicendi genus, quod breviter & ſuccincte ſententias colligit, ornatu verborum ſplendet 54.
Conſtantini donatio 241.
Coriſcus 128.
Cornificius 6,7,12,13,15, 20, 54, 64,97,179, 211, ſe ipſum docuit 16.
Didymus 79.
Dionyſius Areopagita 118.
Donatus 49.
Empedocles 172.
Epicurus 67,219,227.
Ethicus vide Horatius.
Eudemus 67, 183.
Alfius Flavus pag. 81. legendum pro Viſio Flavo.
Galenus 11. in τέχνῃ 110.
Gauslenus Sveſſionenſis 101.102.
Gauterus de Mauritania 100.
Gillebertus magiſter, ex Cancellario Carnotenſi Epiſcopus Pictavorum 14,101,128. in Logicis & Divinis auditus à Joanne Sariſberienſi 87.
Gregorius (Magnus) 136.
Guilelmus de Campellis poſtea Catalaunenſis Epiſcopus.15.165.
Guilelmus de Conchis Gramaticus 14. 61. 86. 174.
Guilelmus ſive Wiliermus Sveſſionenſis, dialecticus 87.
Hardevinus Teutonicus, quem de rebus ad quadrivium pertinentibus audivit Jo. Sariſberienſis 86.
Hebræi 199. 200.
Henrici II. Regis Angliæ obitus (A. 1189.) memoratur 84.
Heraclitus 96. 128.
Hieronymus 132. 140.
Hilarius 49. 222.
Hippocrates 11.

Home-

Homerus 170. virtutis cauſa lectus ab Horatio 55.
Horatius, Ethicus 13,19,22. 44. 55,81,116,145.
Hugo Magiſter 196.de ſancto Victore 15.
Iſidorus 49 52.68.71.133.146.164.
Iſocrates 68 legendum Socrates.
Juvenalis verſus 77.
Lucanus 58,170,181,236.
Marcianus Capella 4,53,69,128. 169,215,216,217,219,223.230. in nuptiis Philologiæ 221. 83.
Martialis 3. 4. prologo.
Meliſſus 96.128.
Nicodemiani homines,cum fuerint ſupplantati, dicentes præ ſtupore, Domine, quomodo hæc poſſunt fieri? 208.
Ovidii verſus (ex 2. faſtor.)192.
Palladius 175.
Parmenides 68.
Petenophyſicus liber de anima copioſiſſime diſputans 205.
Peripatetici 159.
Peripateticus Palatinus, vide Abælardus.
Perſius 2. prologo 16.
Petrus Helias à quo Rhetoricam plenius didicit Joannes Sariſberienſis 86.
Philo in libro Sapientiæ 239.
Plato 21,69,100,101,104,107,119, 120,122,124,159,160,162,164, 192,199,202,211,219,225,227. Timæo 200. Politia 198. 202.
Plinius 120.
Porphyrius 67,97,104,125,129, 137,154,158.
Priſcianus 49.
Progonis Trecaſſini topica 210.
Pythagoras 68,75,160,177,216.
Quintilianus 38,49,52,54.55,59, 62,68,71,79,168.
Radulphus Theologus, Lauduni gloria 15.
Remigius 71.
Richardus Epiſcopus, munere archidiaconus Conſtantienſis 61 86.
Robertus Melidunenſis 210. natione Angligena 85.
Robertus Pullus Cancellarius 15. 16 quem in Theologicis præceptorem habuit Joannes Sariſber. 87.
Romulus literaturam, Varro literationem appellat 62.
Salomon 49. 236.
Scaurus Rufus 22.
Seneca primo declamationum 80. 81.
Seneca 51,54,55,81,100, 200. ad Lucilium 80.
Servius 40.
Græcus interpres natione Severitanus 152.
Præter Sibyllam intelligit nemo 207.
Sidonius 12. 81.
Simon Pariſienſis 15.
Simon Pexiacenſis fidus lector, ſed obtuſior diſputator 87.
Sirach 215. 239.
Socrates 160. 68.
Statii verſus 130. *Cadmus origo Patrum, tellus Mavortia Theba*.
Stoici 115,67,219,223.
Terentius 2. prologo, 102. 159.
Teuredus Grammaticus ſcientia quam opinione potentior 31.
Theobaldus Cantuarienſis Archie-

chiepiſcopus 241.
Theodoricus artium ſtudioſiſſimus inveſtigator 14, 86, 210.
Themiſtius 156.
Theophraſtus 97. 183.
Timotheus muſicus 7n. 80.
Varro 62.
Victorinus 21. Marius 160. in Rhetoricis 92.
Virgilius 5, 35, 58, 127, 143, 170, 192, 217. noſtrorum doctiſſimus Poetarum 66.
Ulgerius Andegavenſis Epiſ. 108.
Zeno immortalitatem tradidit animarum 140. negavit aliquid moveri 172.

Hactenus de ſcriptoribus Latinis Chriſtianis: Quæ reſtant ea dare eſt animus, ſi DEUS vitam & valetudinem largitus fuerit, in Bibliotheca mediæ & infimæ Latinitatis.

CAPUT IV.

DE HISTORICORUM Fragmentis & Collectionibus.

Fragmenta Hiſtoricorum collecta ab Ant. Auguſtino & Fulvio Urſino, ab Antonio Riccobono & Auſonio Popma. 1. *Corpus Hiſt. Romanæ ſcriptorum.* 2. *Scriptores à Sylburgio junctim editi.* 3. *à Grutero, Blancardo & aliis.* 4. *à Dionyſio Gothofredo.* 5. *Onufrio Panvinio.* 6. *Collectiones quibus titulus Reſp. Romana.* 7.

I. FRAGMENTA HISTORICORUM ab *Antonio Auguſtino* collecta & à Fulvio Urſino emendata, cum Urſini ad Salluſtium, Cæſarem, Livium, Vellejum, Tacitum, Svetonium & reliquos Hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptores obſervationibus edita Antvverpiæ A. 1595. 8. *Q. Fabii Pictoris*, *& Fabii Maximi Serviliani* pag. 3. 8. *C. Licinii Macri* ad p. 12. *Sempronii Aſellionis* ad p. 14. *L. Cœlii Antipatri*, ad pag. 20. *Q. Claudii Quadrigarii* ad p. 28. *Clodii Licinii* ſive *Claudii* qui C. Acilii annales Romanos ex Græco latine vertit pag. 29. *L. Cincii Alimenti*, p. 30. *Cn. Gellii* ad p. 33. L. Calpurnii Piſonis & Poetarum M. Piſonis & L. Piſonis mentio. Fragmenta *L. Caſſii Heminæ* ad p. 41. *L. Cornelii Siſenæ* ad p. 54. Siſenæ fragmenta Chriſtophorus poſtea Colerus inſeruit notis ad Salluſtium. Eadem pluribus locis emendat Elias Putſchius in Variis Lect. MSS. lib. 1. c. 2. * quædam etiam illuſtrant Janus Guilelmius Veriſimil. III. 10.

Sed & *Antonius Riccobonus* ad calcem libri de Hiſtoria collegit fragmenta *M. Porcii Catonis Cenſorini*, *Q. Claudii Quadrigarii*, *L. Si-*

L. Siſenæ, *C. Criſpi Salluſtii*, *M. Varronis*, *Fabii Pictoris*, *Piſonis Frugi*, *C. Fannii*, *L. Cœlii Antipatri*, *Sempronii Aſellionis*, *C. Licinii Macri*, *Valerii Antiatis*, *L. Caſſii Heminæ*, *Q. Ælii Tuberonis*, *C. Oppii*, *Cornelii Nepotis*, *P. Nigidii*, *M. Valerii Meſſalæ*, *Feneſtellæ*, *Atteji Capitonis*, *Maſurii Sabini*, *Tuditani*, *Cn. Gellii*, *L. Cornelii Syllæ*, *L. Cincii Alimenti*, *Julii Hygini & Sammonici Sereni*. Venet. 1568. 8. Baſil. 1579. 8. * Annalium *Fannianorum* compendium ſcripſerat *Brutus*. Vide Cic. XII. 5. ad Atticum. De hoc *Fannio* diſſertationem edidit Altdorffii 1691. Dan. Guil. Mollerus, in qua & alios Fannios refert poſt Glandorpium in Onomaſtico. Exſtat & ejusdem Molleri de *Q. Fabio Pictore* diſſ. ibid. 1689. in qua §. 13. recte poſt Voſſium obſervat Sigonium ad Livii lib. XXII. non ſcribere ſe hiſtoriam Q. Fabii (ut verba Sigonii accepit Pighius) ſed Appiani Hannibalica legiſſe apud Lud. Beccatellum. . .

Auſonius denique *Popma* fragmenta Hiſtoricorum an. 1620. 8. collegit, quæ Salluſtii quibuſdam editionibus uti Amſtelodamenſi 1661. 12. ſubjiciuntur. Nomina illorum ſunt: *Q. Fabius Pictor*, *Q. Fabius Servilianus*, *L. Cincius Alimentus*, *C. Acilius*, *C. Fannius*, (de quo Bælium conſules in Lexico) *Vennonius Scribonius Libo*, *M. Parcius Cato*, *A. Poſthumius Albinus*, *Cn. Gellius*, *Sex. Gellius*, *L. Calpurnius Piſo Frugi*, *Lutatius*, *L. Cœlius Antipater*, *Q. Ælius Tubero*, *P. Rutilius Rufus*, *P. Sempronius Aſellio*, *Clodius Licinius*, *L. Licinius Macer*, *L. Caſſius Hemina*, *Claudius Quadrigarius*, *Q. Valerius Antias*, *Cn. Aufidius*, *L. Cornelius Siſenna*, *M. Terentius Varro*, *Q. Hortenſius Ortalus*, (de hoc quoque ubi voles Bælium conſules) *T. Pomponius Atticus*, *Cornelius Nepos*, *L. Feneſtella*, *Tanuſius Geminus*, *Domitius*, *Cn. Egnatius Verinus*, & *M. Octavius*. * *Fragmenta Hiſtoricorum* ab *Auſonio Pompa* collecta ſubjiciuntur ſine notis editioni Salluſtii Amſtelodamenſi 1661. 12. Sed Cantabrigenſi 1710. 4. cum notis *Popmæ*, noviſque *Joſephi Vvaſſei* curis.

II. CORPUS HISTORIÆ ROMANÆ SCRIPTORUM LATINORUM Veterum Genev. 1609. fol. 2. volum & ibid. 1653. poſt Bartholomæi Marliani de Origine urbis Romæ diatribam, & annotata quædam neſcio cujus auctoris de Græcorum latinorumque menſuris & ponderibus & numis, exhibentur *Livius*, Pſeudo *Meſſala Corvinus* de progenie Auguſti, *Flori* libri VI. *Vellejus Paterculus*, *Sex. Aurelius Victor* de Romanæ gentis origine, de viris illuſtribus, de Imperatoribus, & ſcriptores Hiſt. Auguſtæ. *Sexti Rufi* ſive *Rufi feſti* breviarium. *Eutropii* libri X. cum octo libris additionum *Pauli Diaconi*. *Magni Aure-*

lii Caſſiodori Chronicon. *Jornandes* de Regnorum ac temporum Succeſſione. *C. Jul. Cæſaris & Hirtii* commentaria. *C. Criſpi Salluſtii* conjuratio Catilinę, bellum Jugurthinum, fragmenta, & Porcii Latronis oratio in L. Sergium Catilinam. Hactenus Tomus prior.* *Meſſala* libellus prodierat edente *Jac. Bedroto* ad calcem Flori edit. Colon. 1540. 8. & præmiſſus Livio Pariſ. 1552. f. Exſtat etiam in tomo poſteriore ſcriptorum Hiſt. Auguſtæ Jani Gruteri. Separatim etiam à ſe recenſitum vulgavit *H. Meibomius* ſenior Helmſtadii 8. ſine temporis nota. Conf. Dan. Georg. Molleri diſſ. de M. Meſſala Corvino, Altdorf. 1689. pag. 14. & Jo. Conradum Dietericum in vita Auguſti pag. 169. Deperdita Meſſalæ, quem *exactiſſimi ingenii in omnes ſtudiorum partes & latini utique ſermonis exactiſſimum obſervatorem* vocat Seneca Controv. 12. ſcripta ſunt: *Liber de Litera Samatoria*, *liber de Romanis familiis*, *indignatio*, *libri de auſpiciis*, *Orationes & declamationes*. Obiit Anno V. C. 765. Deillium *deſultorem bellorum civilium* dixit Seneca Suaſor. 1. Plura de illo Nic. Faber ad Senecæ controverſ. 12.

In poſteriore volumine occurrunt *Suetonius*, *Tacitus*, *Spartianus*, & reliqui Hiſt. Auguſtæ ſcriptores quinque. *Ammianus Marcellinus & Juſtinus*. Hiſce præter *P. Victoris* de regionibus urbis Romæ libellum accedunt nonnulla ſcriptorum recentium, Pomponii Læti qui vero nomine Julius Sanſeverinus vocabatur, (Petri Calabri nomen eſt ap. Voſſ. art. Hiſt. p. 33. Bernardini apud Majoragium Oratione X. Confer clariſſimi Jo. Molleri homonymoſcopiam p. 775) Compendium Hiſt. Rom. ab interitu Gordiani junioris, uſque ad Juſtinianum III. Jo. Baptiſtæ Egnatii de Romanis Cæſaribus libri III. cum viri docti ſupplemento ad Rudolphum II. Andreæ Alciati de Magiſtratu & civilibus militaribusque officiis Romanorum. Denique neſcio cujus recentioris ſcriptoris libellus de origine forma & magnitudine Romæ.

II. *In Hiſtoriæ Romanæ Scriptoribus* à Frid. Sylburgio, qui notas breves etiam addidit, in tres tomos, quorum poſtremus Græcos ſcriptores complectitur, digeſtis & recenſitis Francof. 1588. fol. præter ſcripta Veterum Latina ſuperiore collectione memorata habetur *libellus* incerti autoris *de XIV. regionibus urbis Romæ*, qui Notitiæ dignitatum imperii occidentis præmittitur à *Pancirollo* ut infra dicemus, & diverſus eſt à Rufi Feſti & P. Victoris ejuſdem argumenti. Addit etiam Sylburgius opuſculum *Julii* ſive *Lucii Exſuperantii*, Scriptoris antiqui, ſed non ſatis exploratæ ætatis, *de Marii*, *Lepidi & Sertorii bellis civilibus*. Viciſſim omiſit recentium Scriptorum opuſcula, excepto compendio

dio Julii Pomponii Læti.* *Julii Exſuperantii* libellus repertus fuit ad calcem Salluſtii de bello Catilinar. & Jugurthino in MSto Petri Pithœi, unde ex Salluſtii hiſtoriarum libris breviarium quoddam eſſe creditur, & à Joſepho Vvaſſe ſubjunctus eſſe Salluſtio in nova editione Cantabrig. 4. Exſuperantius quidam Dertonenſis Epiſcopus ſubſcripſit Concilio Aquilejenſi A. C. 381. Exſuperantius de Gallicia Lucenſis conventus municipii Celenis, interfuit Concilio Toletano A. 400 ſed hi nihil ad noſtrum. At hic noſter fortaſſe idem cum Exſuperantio quem memorat Rutilius itinerar. lib. 1. v. 213. Alios Exſuperantios vide apud Papebrochium in Actis Sanctor. Tom. 7. Maj. pag. 261. Julii Pomponii Læti compendium Hiſtoriæ Romanæ lucem primus vidit Venetiis 1598. 4. De hoc Julio Sanſeverino Sabino ſive Picentino, qui Pomponii Læti nomen adſcivit, & Romæ A. 1597. 12. Maij diem obiit, vide Frid. Hannibalis Stempelii diſſ. de ſocietate abbreviatorum Romana Jen. 1704. 4. præcipue vero Diarium Venetum eruditorum Italiæ Tom. 22. pag. 366. ſeq.

IV. *Hiſtoriæ Auguſtæ Scriptores Latini minores* à Jano Grutero collecti, MSS. Palatinorum ope emendati, & notis illuſtrati Hanov. 1611. fol. hi ſunt, *Florus*, *Vellejus*, *Suetonius*, *Spartianus* cum reliquis quinque, *Ammianus Marcellinus*, *Julius Exſuperantius*, *Aurelius Victor*, *Pauli Diaconi & Landulphi Sagacis* Hiſtoriæ Miſcellæ libri XXVI. *Jornandes* de Regnorum temporumque ſucceſſione & de rebus Geticis, *Pauli Warnefridi* libri ſex de rebus geſtis Longobardorum, & *Sexti Rufi* breviarium. Sæpius etiam junctim excuſi ſcriptores nonnulli minores Romanæ Hiſtoriæ ut Anno 1607. è Raphelengii officina *Florus*, *Aurelius Victor*, *Feſti Rufi breviarium*, *Meſſalæ Corvini libellus*, *Chronicon Caſſiodori & Eutropius*. Similiter Lugd. Bat. 1648. 12. Volumen, quod Hiſtoriæ Romanæ Epitome inſcribitur, è muſeo Nic. Blancardi, complectitur *Florum*, *Vellejum*, *Aurel. Victorem*, *Rufum Feſtum*, *Meſſalam*, *Eutropium cum Paulo Diacono*, *Chronico Caſſiodori*, *Jornande de regnorum ſucceſſione & Iulii Exſuperantii libello de Marii Lepidi ac Sertorii bellis civilibus*.

V. *Antiquæ Hiſtoriæ ex XXVII. auctoribus contextæ libri IV.* opera Dionyſii Gothofredi Lugd. 1591. 12. 2. volum. In hac collectione reperies Beroſi Chaldæi de antiquitatibus libros V, Manethonis Ægyptii ſupplementa ad Beroſum & Jo. Annii Viterbienſis Chronologiam Hetruſcam, Metaſthenis Perſæ de judicio temporum & Annalium Perſarum. Philonis Judæi breviarium de temporibus. Xenophontem de æquivocis. Archilochi Epitheton de temporibus. *Myrſilum* hiſtoricum de orgine Tyr-

rhe-

Digitized by Google

rhenorum & Italiæ, *Catonis* fragmenta de originibus, *Sempronii* de viſitatione & chorographia Italiæ. *Q. Fabii Pictoris* de aureo ſeculo & origine urbis Romæ ac vocabulis ejus, & libros duos de Romulo. Fragmentum Itinerarii *Antonini Pii*. *Grimoaldi* Volturnæ ſive Etruriæ Præfecti Excerpta quædam de ipſa Etruria. Merito mirantur Eruditi Gothofredum hæc Anniana commenta in ſuum Antiquæ hiſtoriæ corpus ſine cenſura admiſiſſe. Porro apud eum ſequitur *Meſſalæ Corvini* libellus de progenie Auguſti ad eundem Auguſtum à Jacobo Bedroto Pludentino primum editus Moguntiæ 1540, ſed qui nec titulo reſpondet cum ſit Epitoma Hiſtoriæ Romanæ ad Auguſtum uſque, nec Meſſalam videtur habere auctorem, & medii ævi ſcriptum eſſe creditur ab eruditis. *Livii Epitomator*, *qui Gothofredo* videtur Auguſti Imperatoris temporibus ſcripſiſſe. *Flori* libri IV. Hiſtoriæ Romanæ. *Sexti Rufi* breviarium, *Eutropius*, *Auſonii* carmina de XII. Cæſaribus. *Sextus Aurelius* Victor de viris illuſtribus ex veteribus libris auctus de origine gentis Romanæ. Excerpta ex libro Sexti Aurel. Victoris de vita & moribus Impp. ab Auguſto uſque ad Theodoſium ex edit. A. Schotti. Hiſtoria abbreviata de Cæſaribus ab Octaviano Auguſto ac conſulatum decimum Conſtantii Auguſti & Juliani. *Caſſiodori* chronica ad Theodoricum Regem. *Pauli Diaconi* de rebus geſtis Romanorum libri ad Eutropii hiſtoriam additi. Ex Svida excerpta. Pomponii Læti Hiſtoriæ Rom. compendium ab interitu Gordiani junioris ad Juſtinum III. Ex Volaterrani libro 3. & 13. Anthropologiæ de vitis Imperatorum. Jo. Baptiſtæ Egnatii Romanorum Principum libri III. & denique appendix Sexti Aurelii Victoris. Notabit autem lector libros hoſce ab Epitome Livii uſque, nec una ſerie integros exhiberi, ſed ita ſibi invicem permixtos eſſe, ut ex ſingulis junctim congeſta appareant quæ unius ætatis vel Cæſaris illuſtrant hiſtoriam.

VI. Cum Onuphrii Panvinii Veronenſis Auguſtiniani libris tribus commentariorum de urbe Imperio & Civitate Romana Venetiis 1558. editi ſunt *Sexti Rufi & P. Victoris* (*a*) *de regionibus urbis Romæ*, *& Rutilii Claudii Numantiani Itineraria duo*. In Pariſienſi editione A. 1588. 8. acceſſerunt *Origo gentis Romanæ* incerto auctore (*b*) quæ incipit *Primus in Italiam creditur*

veniſ-

(a) Publius hic Victor male *Petrus Victor* dicitur in opere Topographico urbis Romæ, quod Francofurti 1617. fol. prodiit hoc titulo: *Onuphrii Panvinii, Bartholomæi Marliani, Petri Victoris, Jani Jacobi Boiſſardi topographia Romæ cum tabulis Geographicis, imaginibus antiquæ & novæ Urbis, inſcriptionibus, marmoribus, ædificiis, ſepulcbris & quicquid eſt à veneranda antiquitate, magna diligentia æri inciſis.* Confer Obſervationes Hallenſes T. IV. p. 10. ſeq.

(b) Eadem eſt quæ ſæpiſſime poſtea prodiit ſub nomine Aurelii Victoris, ut ſupra in Victore dixi, & cum A. Schotti notis exſtat etiam ad calcem Antiquitatum Rom. Dionyſii Halicarnaſſei, in edit. Vvecheliana & Lipſienſi.

Digitized by Google

veniſſe Saturnus. *Sex. Iul. Frontini de aquæ ductibus Urbis Romæ libri II. Ejuſd. de coloniis*, nunc primus editus. *Legis Mamiliæ Roſciæ Allenæ Peducæ capita quædam de agris aſſignatis & conſtitutionibus limitum*. Locus de coloniis *ex libro I. Velleji Paterculi*. Sed & hæc hypobolimæa quæ Annius Viterbienſis vulgaverat: *M. Porcii Catonis Originum liber I. Q. Fabii Pictoris de aureo ſeculo & origine Urbis Romæ libri II. C. Sempronii de diviſione Italiæ. Myrſilii Lesbii de origine Italiæ & Tyrrhenorum libri 2.* Hæc quatuor poſtrema opuſcula ab autore eſſe dicuntur autoritatis licet & fidei dubiæ, antiquitatis tamen non omnino contemnendæ.

VII. Exſtat etiam minore forma collectio duplex, quæ inſcribitur *Reſpublica Romana*; in altera occurrunt Vellejus, Florus, Aurelius Victor, Eutropius, Caſſiodori Chronicon &c. in altera hæc recentiorum ſcriptorum opuſcula ſtudio Petri Scriverii collecta exhibentur: Andreæ Dominici Flocci ad Brandem Cardinalem Placentinum (qui creatus A. C. 1411.) de poteſtatibus Romanorum libri II. quæ antea falſo *L. Feneſtellæ* nomine circumferebantur. Primus ſub Flocci nomine edidit Ægidius Witſius Brugenſis A. 1561. 8. Flocco jampridem vindicaverat Gyraldus dialogo IV. de poetis. Pomponii Læti de Magiſtratibus & Sacerdotibus Romanis ad Pantagathum libri II. Raph. Volaterrani de eodem argumento ex Comment. Urbanor. lib. 29. Andr. Alciati liber de Magiſtratibus & officiis Rom. Petri Nannii de comitiis Rom. ex lib. X. c. ult. Miſc. Juſti Lipſii commentariolus de Magiſtratibus Vet. Pop. Rom. Jani Guilelmi & Georgii Vauchopii de eodem argumento, denique appendix de Romæ ſtatu hodierno & Pontificis auctoritate ac reditibus, ex variis autoribus collecta.

Libris quatuor Antiquitatum Romanarum *Philippi Caroli* Francof. 1670. 12. excuſis ſubjiciuntur iidem Pſeudo Feneſtellæ libri II. de poteſtatibus ſive Magiſtratibus Romanorum, Pomponii Læti, Raphaelis Volaterrani & Henr. Bebelii de Romanorum magiſtratibus & Sacerdotibus libelli & Valerius Probus de interpretandis literis antiquis Romanorum. * Feneſtellæ tributi libri II. de Sacerdotiis & Magiſtratibus Romanorum cum ſcholiis Matthiæ Bredenbachii, Kirſpenſis Veſtphali prodiere Colon. 1539. 8. Eos Flocco vindicarunt etiam Flavius Blondus in Hetruria ſua & Voſſius in Hiſt. Latin. Flocci Epiſt. ad Brandam Cardinal. A. 1443. defunctum, quam evolvit Gyraldus, ſuppreſſam eſſe in editionibus, dolet *Simon Leevius* JCtus qui Lugduni Batav. 1692. 8. edidit Volumen quod inſcribitur *de origine & progreſſu Juris Civilis Romani auctores & fragmenta Juriſ-*

Digitized by Google

riſconſultorum. In hoc poſt titulum ſecundum libri primi Pandectarum de Origine Juris, notis Variorum illuſtratum ſequitur *Lucii Feneſtellæ de Magiſtratibus Romanis libellus* (hunc enim auctorem verum eſſe ſibi perſuaſit Leevius, licet à Flocco quædam addita è Plinio, Gellioque. *Cætera*, inquit, *omnia ipſius L. Feneſtellæ*, qui Auguſti ætatem attigit, *eſſe nullus dubito*) cum ſelectis notis ex accurata editoris recenſione. Julii Pomponii Læti de Romanis Magiſtratibus Juriſperitis & Legibus ad M. Panthagatum libellus cum notis. *Fragmenta legum XII. Tabb.* cum ſelectis notis Jac. Gothofredi & aliorum. *Edictum Perpetuum* à Salvio Juliano JCto compoſitum ad ordinem Digeſtorum reſtitutum. Tituli ex corpore *Ulpiani* JCti, cum notis: *Julii Pauli* JCti receptarum ſententiarum ad filium libri V. cum notis ſelectis Jac. Cujacii. *Caji* JCti è IV. libris Inſtitutionum fragmenta, ex ultima Jac. Oiſelii recenſione cum ejuſdem & aliorum ſelectis notis. *Moſaicarum & Romanarum Legum collatio* ex Bibl. Petri Pithœi cum ejus notis & emendationibus. Simonis Leevvii de origine, progreſſu, uſu atque auctoritate Juris Civilis Romani ejuſque varia editione atque emendatione, hiſtorica narratio, pag. 711-747. Chronici Canones & faſti Conſulares à Romulo Rege uſque ad Juſtiniani Imp. exitum, *Hactenus Volumen Simonis Leevvii*.

De Hiſtoricis Latinis præclarum opus *Gerhardi Joannis Voſſii* A. 1627. primum in lucem editum & auctius A. 1651. Lugduni Batav. atque inde iterum in Germania Francof. 1677. in 4. ac denique inter Voſſii Opera tomo quarto Amſt. 1703. fol. recuſum, omnium manibus teritur. In illud notæ & animadverſiones *Chriſtophori Sandii* prodierunt Amſt. 1677. 12. *Joannis* vero *Hallervordi* Regiomontani ſpicilegium Jen. 1672. Utraque recudi curavi Hamb. 1709. 8. cum Bernardi à Mallincrot centuriis circiter quinque Paralipomenon de Hiſtoricis Græcis, & Lud. Nogarolæ diatriba de Viris illuſtribus genere Italis qui Græce ſcripſerunt. Ab eo tempore præclara ad Voſſii librum tertium de Hiſtoricis Latinis natione Italis (a Petrarcha uſque) animadverſa & paralipomena auctore nobiliſſimo atque eruditiſſimo viro *Apoſtolo Zeno* inſerta ſunt Diario Veneto eruditorum Italiæ, tomo nono & ſequentibus, quæ ex Italico idiomate verti Latine & ſeparato volumine edi ex uſu ſtudioſorum eſſet. *Petri Criniti* de Hiſtoricis Latinis ineditum librum memorat Voſſius pag. 673. *Ludovici Jacobi à S. Carolo* paralipomena inedita de hiſtoricis Græcis & Latinis Claudius Sarravius pag. 266. ſeq. Epiſt. Magis etiam dolendum *Thomæ Reineſii* ad Voſſium obſervationes non vidiſſe lu-

cem

cem de quibus ipſe in Epiſtolis ad Horſmanum p.33-311.&c. Dolendum quoque, vanam fuiſſe ſpem quam fecit editio Amſtelodamenſis A. 1688. Opuſculorum Mythologicorum, Phyſicorum & Ethicorum Tomæ Galei, in qua ad Palephatum promittitur Voſſius de Hiſtoricis Græcis & Latinis edendus duplo auctior, cum tamen in ſecuta A. 1703 nihil acceſſerit ſecundæ Anni 1651. Inter Epiſtolas aliorum ad Voſſium, quæ Voſſii Epiſtolis ſubjiciuntur, octava & octogeſima eſt *Arnoldi Buchellii*, in qua nonnullæ ad libros de Hiſtoricis Latinis obſervationes. Non contemnenda etiam quæ annotavit celeberr. Helmſtadienſium Theologus *Jo. Fabricius* T. 2. Bibliothecæ ſuæ pag. 478-501. *Franciſci Mothani Vayeri* de Hiſtoricis (*a*) Græcis & Latinis liber Gallice editus Pariſ. 1646. 4. atque inter ejus opera Tom. 1. edit. in fol. 1656. & Tom. 3. edit. in 12. Pariſ. 1669. *Martini HancKii* de Romanarum rerum ſcriptoribus liber I. Lipſ. A. 1669. 4. & liber II. A. 1675. 4. magnum ſtudium auctoris & accurationem prodit, perinde ut ejus liber de ſcriptoribus Byzantinis A. 1677. 4. *Balthaſaris Bonifacii* de quadraginta Romanæ hiſtoriæ ſcriptoribus cum *Caroli Sigonii* judicio & *Adriani Politi* ordine hiſtoriæ Romanæ legendæ, ne alias editiones commemorem, prodiit Helmſtadii 1624. 4. & exſtat quoq; cum *Petri Angelii* Bargæi libello quo ordine ſcriptores hiſtoriæ Romanæ legendi ſint. Nam *Sylvii Conradi* judicium de Latinæ hiſtoriæ ſcriptoribus Rom. 1639. minore forma editum non vidi. *Marquardi* vero *Freheri* directorium utiliſſimum ex quo cognoſcere licet ubi præcipui Chronologi, Annalium ſcriptores & Hiſtorici incipiant & ubi deſinant, cum ejus collectione ſcriptorum Germanicorum prodiit Francof. 1624. 1637. fol. & ex Nobiliſſimi D. Burch. Gothelf Struvii recognitione Argentor. 1717. fol. & ſeparatim cum auctario locupletiſſimo egregii viri *Jo. Davidis Kœleri*, Altdorf. 1720 4. ſubjuncta Caſparis Sagittarii diſſ. de præcipuis Hiſtoriæ Germanicæ ſcriptoribus. Brevis eſt ſed lectu digna ſeries hiſtoricorum quam *Jacobus Capellus* præmiſit hiſtoriæ Eccleſiaſticæ primorum quinque ſeculorum, Sedani 1622. 4. *Degorei Vvhear* relectiones hiemales de ratione legendi utraſque hiſtorias Civiles & Eccleſiaſticas Oxon. 1625. 1637. 1662. Cantabrig. 1680. & cum *Nic. Horsmanni & Edmondi Bohnii* ſupplemento Lond. 1685. 8. prælis datæ, iterumque editæ in Germania

(a) Hiſtorici *Græci* de quibus diſſerit Vaverus, ſunt Herodotus, Thucydides, Xenophon, Polybius, Diodorus Sic. Dionyſius Halicarnaſſeus, Joſephus, Arrianus, Appianus, Dio Caſſius, Herodianus, Zoſimus, Procopius, Agathias. *Latini* Salluſtius, Cæſar, T. Livius, Vellejus Paterculus, Q. Curtius, Tacitus, Florus, Svetonius, Juſtinus, & Ammianus Marcellinus.

Digitized by Google

mania, Noriberg. 1662. 8. & noviſſime Tubingæ, inſigniumq; *Jo. Chriſtiani Neu* acceſſionum volumine duplici & tertio, mantiſſa de rerum Germanicarum ſcriptoribus locupletata: & *Io. Andreas Boſius* in diſſertationibus de prudentia & eloquentia civili comparanda Jen. 1677. 4. & cum Tho. Crenii notis in tomo 2. methodorum Lugd. Bat. 1696. 4. & addita ejuſdem Boſii notitia ſcriptorum hiſtoriæ univerſalis, (*a*) Jen. 1698. 4. curante Georgio Schubarto. *Ioannes* item *Henricus Bœclerus* in Bibliographia hiſtorico politico Philologica A. 1677. 8. data prælis, & emendatius atque cum inſignibus acceſſionibus V. C. Joannis Gottlieb Krauſe recuſa Lipſiæ 1715. 8. non pauca Voſſio præterita nos docent. *Io. Iac. Battierii* ſive *Iac. Chriſtophori Iſelii* diſſertatio de Hiſtoricis Latinis melioris ævi, Baſil. 1697. Hiſtorici, Chronologi & Geographi celebres literarum ordine deſcripti à *Martino Zeilero*, Ulm. 1652. 8. *Lancelotus Voiſin de la Popeliniere*, nomine ſuo præterito Pariſ. 1599. 8. Gallice vulgavit Hiſtoriam Hiſtoriarum ſive Hiſtoricorum, *l' Hiſtoire des hiſtoires*. Noviſſime omne punctum tulit, qui notitiam delibatam Hiſtoricorum omnis generis ſtudioſis offert *Langletus de Fresnoi* (*b*) in methodo diſcendæ hiſtoriæ, Gallice editæ Pariſiis 1713. 8. & recuſa mox Bruxellis & cum illuſtris *Io. Burchardi MencKenii* auctario ubere ac ſelecto, Lipſiæ 1714. 8. atque Italice (*c*) Venet. 1716. 8. & cum novis ex divite Menckenii penu additamentis, Germanice (*d*) Lipſ. 1718. 8. Longum præterea eſſet commemorare qui Hiſtoricos omnis gentis & recentiorum maxime temporum commemorarunt, ut ſolum indicem quidem texentes *Paulus Bolduanus* in Bibliotheca Hiſtorica, Lipſiæ 1620. 4. *Steph. Prætorius* in Catalogo Hiſtoricorum Witeb. 1597. 8. *Gabriel Bucelinus* parte 2. nuclei Hiſtoriæ univerſal. Auguſtæ Vindel. 1664. 12. *Georgius Draudius* in Bibl. claſſica, & in Bibl. Philoſophica *Martinus Lipenius*: Præter hos vero *Philippus Glaſerus* in admonitione de recte legenda hiſtoria & catalogo hiſtoricorum Argentor. 1629. 4. *Thomas Dempſterus* in judicio de omnibus omnium gentium & temporum hiſtoricis, Pariſ. ſine nomine auctoris: *Io. Bodinus* ad calcem Methodi hiſtor. *Antonius Poſſevinus* in Bibl. ſelecta libro XVI. *Iacobus Gordonus* in Chronologia &c. Jam laudatus mihi *Burchardus Gotbelf* Stru-

(a) De his etiam Edvvard Simſon in paraſceve ad Chronicon Catholicum Oxon. 1652. fol.

(b) Journal des Sav. 1713. Tom. 2. p. 207. Beutſche Acta Erud. Tom. 2. pag. 1045. Neve Bucher-Gaal XXXVII. p. 9.

(c) Giornale de' letterati d' Italia Tom. 27. pag. 464.

(d) Acta Erud. 1719. p. 184. abgeſonderte Bibl. T. 1. p. 692.

Digitized by Google

Struvius in Bibliotheca hiſtorica ſecundum monarchias, regna, ſecula & materias diſtincta Jen. 1705. 8. *Chriſtianus Gryphius* de ſcriptoribus Hiſtoricis ſeculi XVII. res cujusvis gentis Europæ illuſtrantibus Lipſ. 1710. 8. & Clariſſimus *Iohanes Hubnerus* noſter in amœna atque erudita Bibliotheca ſua Hiſtorica, ſcripta Germanice, cujus Centuriæ octo quæ viderunt lucem Lipſ. 1715–1720. 12. etiam plurium evolvendarum deſiderium injiciuntur lectoribus.

Specialem Bibliothecam Hiſtoricam nullam neque locupletiorem ſol aſpexit, neque accuratiorem aut melius digeſtam evolverunt eruditi quam *Gallicam* nuper in lucem datam ab præſtantiſſimo Viro *Jacobo Longo* presbytero ſacri Oratorii Pariſ. quem hic ipſe annus 1721. magno omnium literis operantium dolore eripuit nobis, atque pulcherrimos ejus, quibus erat intentus, conatus alios intervertit. Ejus Bibliotheca hiſtorica Galliæ, excuſa Pariſ. 1719. fol. De aliis qui ante illum in eodem argumento verſati fuerunt videndus ipſe n. 6545. ſeqq. ubi etiam n. 6553. mentionem facit iſagoges in hiſtoriam ſcriptorum Hiſtoriæ Gallicæ, quam dedi Hamb. 1708. 8. in qua (1) *Andreæ du Cheſne* Bibliotheca Chronologica ſcriptorum ab originibus regni Francici ad ſua uſque tempora (ex edit. Pariſ. 1663. 12.) (2) *Chriſtiani Gryphii* de ſcriptoribus ſeculi XVII. res Gallicas ſpectantibus, ex opere tunc adhuc inedito; & (3) *Hermanni Dieterici Meibomii* de Gallicæ hiſtoriæ periodis & ſcriptoribus diſputatio.

Bibliothecam Hiſtoricam *Hiſpanam*, *Luſitanamque*, merito aliquis adhuc deſideret etiam poſt ſubſidium quod Nic. Antonius in indice ad Bibliothecam ſuam Hispanam Tom. 2. p. 604. ſeqq. ſuppeditat.

Germanicam Bibliothecam Hiſtoricam, longe adhuc abſumus, ut ſimilem vel plenam æque, vel tam bene digeſtam accuratamque habeamus: licet ſpecimen quoddam pridem edidit *Michael Hertzius* Erfurt. 1679. fol. & celeberrimus *Io. Georg. Eccardus* A. 1705. 8. Et *Gotfridus Ruhlmannus* in Epiſtola data A. 1715. ad ſereniſſ. Principem Schvvartzburgicum ſuadet in ſingulorum Principum aulis, liberiſque Rebuſpub. Bibliothecam ſcriptorum de rebus patriis ſtudioſe colligendam eſſe, & ipſe ſpem Bibliothecæ Hiſtoricæ ampliſſimæ & pulcherrimæ in lucem à ſe edendæ facit. Partes etiam attigerunt nonnulli ut *Palatinam* nuper *Georgius Chriſtianus Iohannis* de ſcriptoribus ad Hiſtoriam Palatinam cognoſcendam facientibus, ante Dan. Parei hiſtoriam Palatinam, recuſam Francof. 1717. 4. *Suevovvirtebergicam*, *Georgius Conradus*

Pregizerus

Pregizerus in parte ſecunda Bibliothecæ Suevovvirtebergicæ ad calcem patris Jo. Ulrici Pregizeri, Sveviæ & Wirtenbergiæ ſacræ Tubing. 1717. 4. pag. 439. ſqq. Etiam de *Sileſiacæ* Hiſtoriæ ſcriptoribus ineditis exſtat Epiſtola *Godfridi Rohni*, Uratislav. 1693. 4. & *Chriſtiani Rungii* Miſcellaneorum faſciculi tres Olsnæ 1712. Brigæ 1713. & Uratislav. 1714 4. Et ſcriptores de rebus Sileſiacis notavit *Godfridus DevverdecK* prolegomenis ad introductionem in rem Sileſiæ numariam, quam Germanice vulgavit Jauravii 1711. 4. Et Bibliothecam Sileſiacam exſpectare juſſi ſumus à *Io. Caſpare Eberto*, cujus ſpecimen in Novis literariis Hamburg. A. 1705. p. 287.

De ſcriptoribus rerum *Hungaricarum*, *David Czvvittingerus* in ſpecimine Hungariæ literatæ. Francof. 1711. 4.

De *Danicarum* rerum hiſtoricis pauca ſunt quæ *Ioannes Suaningius* attingit in prolegomenis ad Chronologiam Danicam, Hafniæ 1650. fol. pag. 28. ſeq. *Andreæ* autem *Voſſii*, *Claudii Lyſchandri*, *D. Hectoris Godfridi Maſi* & *Ottonis Sperlingii* promiſſæ lucubrationes & affectæ non viderunt lucem. Itaque primus in hoc genere operæ pretium fecit Rev. Nicolaus Petrus Sibberen, cujus Bibliotheca hiſtorica Dano Norvvegica prodiit Hamb. 1716. 8.

De *Anglicanæ* hiſtoriæ periodis & ſcriptoribus brevis exſtat ſed erudita diſſertatio *Hermanni Dieterici Meibomii* Helmſt. 1702. 4. juſtum vero opus *Guilelmi Nicolſoni* Bibliotheca hiſtorica Anglicana, tribus voluminibus in 8. A. 1707. primum & deinde auctior uno volumine Lond. 1714. fol. utraque editio Anglice.

Eidem *Nicolſono* debemus Bibliothecam Hiſtoricam *Scotiæ*, the Scottish hiſtorical library. Lond. 1702. 8.

Belgicæ Bibliothecæ Hiſtoricæ loco eſt *Adriani Pars* index Batavicus, Belgico idiomate editus Lugduni Batav. 1701. 4.

Polonicarum rerum Hiſtoricos non indiligenter perſecutus eſt Nobiliſſ. Vir *Sam. Ioachimus Hoppius*, ſchediaſmate literario de ſcriptoribus Hiſtoriæ Polonicæ, Dantiſci 1707. 4. quod auctius deinde cum *Gabrielis GroddecKii* & *Valentiniani Schlieffii*, Patricii Gedanenſis auctario & annotationibus præmiſſum eſt Joannis Dlugoſſi hiſtoriæ Polonicæ Lipſ. 1711. fol.

De Hiſtoricis *Venetis* qui auctoritate publica publica res ſereniſſ. illius Reip. tradiderunt, *Apoſtolus Zenus* in muſeo Minervæ Venetæ (Galleria di Minerva) Tom. 1. pag. 165-168.

Hiſtoriæ naturalis ſcriptorum Bibliothecam dedit qui multis & ipſe curioſis & diligentibus ſcriptis eam locupletat quotidie, V. C. *Io. Iacobus Scheuchzerus*, Tiguri 1716. 8.

Scriptores *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ* qui commemoraverunt multi ſunt, quos laudant *Io. Andreas Boſius* in ſchediaſmate de comparanda

paranda notitia ſcriptorum Eccleſiaſticorum Jen. 1673. 4. & in tomo tertio methodorum Thomæ Crenii Lugd. Bat. 1699. 4. *Caſpar Sagittarius* introductione in Hiſtoriam Eccleſiaſticam Jen. 1694. 4 (quam altero tomo locupletavit Rev. D. *Io. Andreas Schmidius* Jen. 1718. 4.) *Tho. Ittigius* in ſchediaſmate de auctoribus qui de ſcriptoribus Eccleſ. egerunt. Lipſ. 1711. 8. cum notis V. C. *Chriſtiani Ludovici* edito: nec non prolegomenis ad Seculi I. ſelecta capita, Lipſ. 1709. 4. ubi recentiores Annalium & Hiſt. Eccleſ. ſcriptores & in præfat. ad ſeculum II. Lipſ. 1711. 4. ubi veteres perſequitur. Vide etiam ſis quos laudo præfat. ad Tomum V. Bibl. Græcæ Hamb. 1712. 4.

Denique *hiſtoriæ literariæ* ſcriptorum notitia petenda ex *Philippi Labbei* Bibliotheca Bibliothecarum toties recuſa, quæ poſt bina *Antonii Teiſſerii* volumina Genev. 1686. & 1705. 4. novo etiam ſtudio Viri alicujus docti ſuppleri ac locupletari deſiderat.

CAPUT V.

DE VARIIS MONUMENTIS ANTIQUIS.

Faſti Capitolini. 1. Monumentum Ancyranum. 2. Fragmenta & rationarium Augusti Imp. 3. Teſtamenta & alia monumenta varia antiqua à G. Fabricio collecta. 4. Specimina veterum ſcripturarum, 5. Notitia dignitatum Imperii. 6. Inſcriptiones veteres. 7. Numi. 8. Gemmæ. 9. Ex libris Pontificum linteis fragmenta. 10.

I. FASTI CAPITOLINI ſive reliquiæ monumentorum (*a*) marmoreorum Romæ A. 1547. repertæ, & Alex. Farneſii Cardinalis auſpiciis in palatio Capitolino repoſitæ, quibus Magiſtratuum, bellorum, triumphorum aliarumque rerum memorabilium tempora ab anno urbis conditæ 120. ad annum 765. indicantur, prodierunt cura Franciſci Robertelli Venet. 1555. 4. Deinde Onuphrius Panvinius una cum faſtis Siculis eos vulgavit in appendice ſuorum faſtorum Heidelb. 1588. fol. Hinc Frid. Sylburgius inter Scriptores Græcos Hiſtoriæ Romanæ minores Anno 1590. fol. Occurrunt etiam apud Gruterum pag. CCLXXXIX. ſeq. atque in Tomo ſecundo Annalium Stephani

[a] De vetuſtiſſimo more res memoriæ mandandi in ſaxis & columnis vide Campegium Vitringam V. C. lib. 1. obſervationum ſacrarum p. 35. ſeq. & quos laudavi lib. 1. Bibl. Græcæ capite undecimo.

Vinandi Pighii, quos Andreas Schottus a ſe ſuppletos & illuſtratos edidit Antvverpiæ 1615 fol. & in theſauro Antiquitatum Romanarum Græviano, volumine undecimo. Hos Faſtos *ſub Verrii Flacci nomine* non dubitavit edere Onufrius, quia nempe Svetonius cap. 17. de illuſtribus Grammaticis refert Verrium faſtos à ſe ornatos & marmoreos parieti inciſos publicaſſe. Conf. Voſſium p. 104. 239. de Hiſt. latinis & Hankium lib. 1. de Romanarum rerum Scriptoribus p. 203. * Primum vulgata à Bartholomæo Marliano Rom. 1549. 8. *Conſulum, Dictatorum, Cenſorumque Romanorum ſeries, una cum ipſorum triumphis, quæ marmoribus ſculpta in foro reperta eſt atque in Capitolium translata*, Gentilis Delphinii & Thomæ Cavallerii opera, auſpiciis Alex. Farneſii Cardinalis.

II. MONUMENTUM ANCYRANUM de rebus geſtis Auguſti Imp. primum editum eſt in Aurelio Victore A. Schotti A. 1579. ex apographo Busbequiano: hinc in pandectis Leunclavii Turcicis & in Gruteri inſcriptionibus p. ccxxx. ex Antonii Verantii apographo; tum in Jani Rutgerſii Variis Lect. p. 163. ſeq. Et in variis Svetonii & Victoris editionibus; ut in Aurelio Victore Sam. Pitiſci, & ad calcem Svetonii Græviani, additis Virorum Clariſſ. Juſti Lipſii & Iſaaci Caſauboni caſtigationibus, conjecturis & notis. Cum vero Daniel Coſſonus poſt BusbeKium & Verantium idem monumentum denuo ipſe accuratius luſtraſſet, nec pauca quæ BusbeKium vel ejus amanuenſem fugerant obſervans plenius & emendatius deſcripſiſſet, poſt Coſſoni mortem in eas Schedas incidens vir doctiſſimus Jacobus Gronovius (*a*) monumentum Ancyranum ex eiſdem non paulo locupletius vulgavit & cum notis ſuis memoriæ Caſſonianæ ſubjecit Lugd. Bat. 1695. 4. * *Monumentum Ancyranum* ante Busbequium luſtraverat Antonius Verantius. De Busbequio qui illud in legatione ad Turcarum Imp. Solimannum II. A. C. 1553. deſcripſit, vide ejus Epiſtolam 1. legationis Turcicæ pag. 87. Danielis Coſſoni & Jac. Gronovii emendationes annotatæ quoque ſunt in nova Inſcriptionum Gruteri editione pag. CCXX. Exſtat etiam illud in Rutgerſii variis Lect. pag. 193. & quale Gronovius ex Coſſoni ſchedis edidit, in Jo. Guil. Baieri fil hiſtoria monumenti Ancyrani, Jenæ 1703. 4. Ab eo tempore recenſitum denuo prodiit in tomo ſecundo itineris Pauli Lucæ in Græciam & Aſiam Minorem Pariſ. & Amſt. 1714. 12. & in itinere poſtumo

Joſephi

(a) Locum Gronovii, quo Caſaubonum & Oudanium præter cauſam reprehendit, notatum vide à Jac. Perizonio V. C. diſſ. de morte Judæ p. 84. Alias obſervationes in idem monumentum edidit Jo. Clericus T. 8. Bibl. ſelectæ p. 328. ſeq.

Joſephi Pittonis Turnefortii Tom. 2. pag. 578. ſeq. editionis quæ poſt Pariſienſem prodiit Amſt: 1718. 4 Gronovii notam qua Noriſius præter rem reprehenditur refellit Ez. Spanhemius Tom. 2. numiſm. pag. 361.

III. OCTAVII CÆSARIS AUGUSTI non magis imperio rerumque geſtarum magnitudine, quam amore literarum, eruditione, ingenio & ſcriptis illuſtriſſimi fragmenta quotquot reperire potuit, collegit & in variis ſuis lectionibus edidit notisque illuſtravit Janus Rutgerſius lib. 2. cap 19. pag. 135. ſeqq. Vide & Colomeſium p. 209. ad Gyraldi dialogum IV. de poetis, & Chriſtophorum Hendreich. in in pandectis Brandenburg. T. 1. pag. 345. Petronium dictionis Auguſti aſſiduum imitatorem obſervat Douſa in præcidaneis pag. 192. ſeqq. De ejuſdem Auguſti rationario (*a*) ſive Breviario Imperii videatur Lambecii lib. 2. commentar. de Bibl. Vindobonenſi pag.73. * *Auguſti* familia ſive ſtemma genealogicum illuſtrant Lambecius in prodromo Hiſt. literar. Reineſ. Epiſt. ad Rupertum pag. 423. & virorum doctorum notæ ad Svetonium. Scripta *Auguſti*, quorum fragmenta Rutgerſius collegit, fuere Epiſtolæ pag. 136. Codicilli pag. 149. Edicta pag. 150. reſcripta Bruto de Catone pag. 152. Hortationes ad Philoſophiam pag. 153. Ortationes funebres ibid. Carmina pag. 154. Mandata de adminiſtranda Rep. pag. 157. Commentaria ad Agrippam & Mæcenatem p. 156. Breviarium Imperii pag. 156-166. Rationarium Imperii pag. 158-168. De vita ſua libri tredecim pag. 158. Index rerum à ſe geſtarum pag. 163. Teſtamentum pag. 163. Mandata de funere ſuo pag. 160. Deſcripſit & Orbem terrarum ut ex Itinerario Antonini colligunt viri docti, nec non ex Plinio qui Auguſti ordinem in partitione Italiæ ſequi ſe negat: ſed non alio opere factum id videtur ab Auguſto, quam in breviario Imperii. Feſcenninos verſus in Pollionem compoſuiſſe conſtat à Svetonio, qui Pollio interrogatus cur non reſponderet, *non facile eſt*, inquit, *in eum ſcribere qui poteſt proſcribere*. Superſunt & feſcennina quædam Auguſti in Antonium,

(a) Eandem λογαριασμὸν παλαιὸν καὶ νέον MStam legerat in Bibliotheca Regis Chriſtianiſſimi Salmaſius pag.808. ad Solin. edit. Pariſ. notaveratque in illa Auguſto tribui, quod demum obtinuit poſt Conſtantini M. tempora ſub Valentiniano. Sed frequens hic Græculorum error eſt [ut notat Jac. Gothofredus T. 2. Cod. Theodoſ. p.458. de hoc ipſo ſcripto agens] quorumcunque Auguſtorum i. e. Imperatorum inſtituta ad primum Auguſtum referre, atque inde magnas nugas ſuper addere. Noviſſime Jacobus Gronovius ex Schedis parentis ſui novæ editioni commentarii illius de ſeſtertiis adjecit duplex rationarium, Gr. lat. unum Cæſ. Auguſti, alterum recentius Alexii Comeni Lugd. Bat. 1691. 4. poſt minus accuratam locis nonnullis perpaucis editionem Monachorum Benedictinorum, cum verſione Bernhardi de Montfaucon, viri doctiſſimi, in Analectis Græcis, Pariſ. 1688. 4. p. 321.

in Catalectis Poetar. Confer quæ viri docti ad Martial. XI. 21. Præterea cum libris XIII. de vita ſua tragœdiam (*a*) de Ajace & Achille memorat Svidas. Sed illam non abſolviſſe nec edidiſſe, ſed deleviſſe ipſe Auguſtus teſtis eſt: qui à Lucio tragœdiarum ſcriptore interrogatus quid ageret Ajax ſuus, *in ſpongiam*, inquit, *incubuit*, ut narrat Macrobius libro ſecundo Saturnal. capite 4. quo toto joci Auguſti referuntur, ut ſtrategemata à Polyæno VIII. 24. Tribus Auguſti voluminibus quæ memorat Svetonius cap. 101. Dio libro 56. quartum adjungit præcepta & conſilia Tiberio & Reip. data ἐντολὰς καὶ ἐπισκήψεις τῷ Τιβερίῳ καὶ τῷ κοινῷ. Adde Jac. Pontani Philocaliæ lib. IV. cap. 13. Acta temporum Divi Auguſti citat Plinius lib. XIII. cap. 13. *Ad pag. 162. Rutgerſii* in fragmentis Auguſti Imp. adde hunc locum Servii ad Eclog. IX. *Bæbius Macer circa horam octavam, ſtellam ampliſſimam quaſi lemniſcis coronatam ortam dicit, quam quidam ad illuſtrandam gloriam Cæſaris juvenis pertinere exiſtimabant. Ipſe animam Patris ſui eſſe voluit, eique in Capitolio ſtatuam, ſuper caput auream ſtellam habentem poſuit. Inſcriptum baſi fuit* Καίσαρι ἡμιθέῳ. *Sed Vulcanius Aruſpex in Concione dixit, cometem eſſe, qui ſignificaret exitum noni ſæculi & ingreſſum decimi, ſed quod invitis Diis ſecreta rerum pronunciaret, ſtatim ſe eſſe moriturum, & nondum finita oratione in ipſa concione condidit. Hoc etiam Auguſtus in libro ſecundo memoriæ vitæ ſuæ complexus eſt.* De eruditione & eloquentia Auguſti operæ pretium eſt conſulere C. V. Jo. Gvil. Bergeri ſpecimen Rhetorices Auguſtæ, Witeberg. 1710. 4. De legibus ab Auguſto conditis Jo. Conradum Dietericum in Auguſti vita pag. 207. ſeq. Gieſſæ 1666. 4.

IV. MONUMENTA VARIA ANTIQUA à Georgio Fabricio collecta & in libris duobus Antiquitatum edita Baſileæ A. 1549. 8. ap. Oporinum, ut plures poſteriores editiones omittam. in libro primo *Formulæ teſtamentorum* (*b*) *L. Cuſpidii, Galli Favonii Jucundi & Sempronii Tucidani*. Caput ex teſtamento *M. Megonii* M. F. Corn. Leonis. Teſtamenta Ludicra *Sergii Polenſis Paraſiti & Grunnii* (*c*) *Porcelli*, Teſtamentum *Q. Lælii Tibur-*

(a) Male interpres *tragœdias*.

(b) L. Cuſpidii teſtamentum cum recentibus Petrarchæ, Jac. Picolomini, Jovitæ Rapacii, & Jo. Boccaccii teſtamentorum formulis exhibet Aldus Manutius ad officia Ciceronis III. 10. p. 148. ſeq.

(c) Hujus etſi ludicri teſtamenti meminit Hieron. Proœm. in Eſaiam, & Apologia in Rufinum. Deſcriptum fuit primo Moguntiæ à Jo. Alexandro Braſſicano, & à Georgio Fabricio: poſtea correctum locis aliquot ex antiquiſſimo exemplari invento Memmelebii in Thuringia ad Unſtrum. Edidit quoque Geſnerus de quadrupedibus p. 1032. Legitur præterea in appendice inſcriptionum Gruteri p. XVIII. & in calce adagiorum Eraſmi.

Digitized by Google

burtini, *&* *Mimi*. Plerumque horum & aliorum teſtamentorum veterum formulas reperiet Lector in eximio opere Barnabæ Briſſonii de formulis & ſolennibus pop. Rom. verbis libro ſeptimo p. 674. ſeq. De γνησιότητι teſtamenti Everhardi conſule Lucam Dacherium præfatione tomi XII. Spicilegii. Teſtamenta Julii Cæſaris, Auguſti & Tiberii relata à Svetonio in eorum vitis, illuſtrat Zacharias Huberus Vir nobiliſſimus in diſſertationibus Juridico philologicis v. VI. & VII. *Libellus Ælii Hadriani Imp. Velii Fidi*, *Fl. Veſpaſiani*, *& decimi Secundini Formula contractus* edita ante in Italia ex Bibl. Andr. Alciati. Confer eundem Briſſonium libro Sexto. *Lex ædificantium*, *& Lex dedicatæ aræ*. *Teſtamentum terminorum inter Genuenſes*, *& Viturios*; aliud item *inter Fovencularios*, *& Auſurios*. *Decreta antiqua XXI. Elogia vetera XIII.* In libro ſecundo *Epitaphia antiqua varia LXXI.* verſibus ſcripta, *& Calendarium vetus Romanum* hactenus ineditum. De *Inſtrumento plenariæ ſecuritatis* quod vulgavere Briſſonius & Naudæus, dixi ſupra lib. I. in Cæſare * Ad calcem libri præclari de Roma Georgius Fabricius Baſil. 1540. 1549. & 1560. 8. ſubjunxit libros duos Antiquitatum, quibus in editione Baſil. 1587. 8. liber tertius acceſſit, ſive potius liber ſecundus multum auctus ab auctore & in duos digeſtus exhibetur. L. Cuſpidii teſtamentum, quod perinde ut Epitaphium Claudiani confixit (*a*) Pomponius Lætus, exſtat in appendice theſauri Inſcript. Gruteri pag. 19. Prodierat Baſileæ in 8. ſine anni nota, L. Cuſpidii teſtamentum cum inſtrumento fines agri inter Genuenſes & Veiturios ſtatuente L. Cæcilio Q. F. & Q. Mucio Q. F. COSS. & formata contractus Bebii Porcæ, Sempronii teſtamento militari, breviario rerum L. Sicinii Dentati, Q. Fabii Max. & L. Metelli, Pompejique Magni: adjunctis quibuſdam antiquis epigrammatibus & inſcriptionibus. Titulus libelli eſt: *ex venerandis Antiquitatis reliquiis exemplum Inſtrumenti Romani* &c. Teſtamen-

raſmi aliorumque edit. Hanov. 1617. & 1643. tum in Taubmanni commentario ad culicem Virgilii p. 146. & Dornacii Amphitheatro ſapientiæ Socraticæ jocoſeriæ T. 2. p. 48. ubi & *teſtamentum Sergii Polenſis paraſiti*. Occurrit & apud Vavaſſorem de ludicra dictione p. 291. & in Tenzelii dialogis vernaculis menſtruis Anni 1696. pag. 191. Lambecius denique lib. 3. comment. de Bibl. Vindobonenſi inſeruit, & notis illuſtravit, qui p. 360. ſeq. minus veriſimiliter ſuſpicatur totum eſſe Satyricum, ejuſque autorem ſub Grunnii nomine voluiſſe perſtringere Gordianum interfectum à Philippo Arabe. Conf. de hoc teſtamento, Salmaſii ſpecimen confutationis animadverſionum Deſ. Heraldi p. 239. ſeq. & Valeſium ad Ammian. XXVII. 4. p. 534. edit. Pariſ. 1681. Idem Lambecius Tom. 2. eorundem commentariorum pag. 984. *Teſtamentum aſini* ridiculum ex veteri MS. vulgavit & T. 3. p. 349. 363. impugnat quæ de Corocottæ nomine ſcripſerat Salmaſius p. 238. ſeq. ad Solinum, edit. Traject.

(*a*) Giornale de' letterati d' Italia Tom. 22. p. 400.

tum ludicrum Grunnii Corocottæ Porcelli edidit Ottomarus Luſcinius, Argentorati 1522. 8. ad calcem Dialogi quem inſcripſit Grunnium, in quo differit utrius natura ad virtutem & felicitatem propius accedat, hominis an bruti animantis. Idem ex Lambecii editione occurrit etiam in Clariſſimi Almeloveenii notis ad Apicium lib. VIII. c. 7. p. 236. Caput ex teſtamento M. Megonii eſt in Gruteri theſauro pag. CCXV. Et teſtamentum Grunii Porcelli in appendice p. XVIII. Teſtamentum Ermentrudis matronæ ap. Mabillonium de miſſa gallicana p. 463. Cæſarii Arelatenſis teſtamentum in Petri Saxi Pontificio Arelatenſi pag. 100. ſeq. Aquis ſextiis 1629. 4. Formulas quaſdam teſtamentorum ſequioris ætatis ſ. Sæculi XIII. & XIV. vulgavit Antonius Matthæus poſt A. Alciati parænesin contra vitam monaſticam Lugd. Batav. 1708. 8. Arnaldi de Auxio, Cardinalis A. 1320. Baluzius in actis Veteribus ad vitas Paparum Avenionenſium pag. 379. Nic. de Freanville Cardinalis A. 1321. pag. 409. Reginæ de Gutto Comitiſſæ Armaniacenſis pag. 462. Delphinæ de caſtro novo p. 758. Petri de Judicia Cardinalis p. 780. Petri Flandrini Cardinalis p. 928. & alterum falſatum p. 933. 934. Gvil. de Chanaco Cardinalis p. 952. Petri de Croſo p. 1008. & 1015. Anglici Epiſcopi Albanenſis pag. 1021. Guil. Cardinalis de Agrifolio pag. 1071. Petri de S. Martiale, Archiepiſ. Toloſani pag. 1076. Joannis de Murolio Cardinalis p. 1092. S. Domnuli Cenomanenſis T. 3. Act. Sanctor. Maji XV. 611. ſeq. In editionibus Antiquitatum G. Fabritii in duos tantum libros diſtinctis *liber ſecundus* exhibet *Epitaphia antiqua varia LXXI.* ſcripta verſibus, & *Calendarium vetus Romanum* hactenus ineditum. Sed in edititione poſtrema, qua liber ſecundus, ut dixi, auctus atque in duos disjectus eſt, *in libro ſecundo* occurrunt Epitaphia antiqua quæ mariti uxoribus, parentes liberis, liberi parentibus, altores alumnis, Patroni libertis, liberti Patronis varii variis poſuerunt. *Libro tertio* Heroum & eruditorum tumuli, anathemata, inſcriptiones, Epigrammata, Calendarium vetus Romanum, Epitaphia varia, quæ congeſſit & hinc inde illuſtravit G. Fabricius.

V. SPECIMINA VETERUM SCRIPTURARUM ex codicibus MSS. per varias ætates incredibili induſtria collegit & tabulis LX. digeſſit Jo. Mabillonius Vir præſtantiſſimus & non ſine ingenti jactura antiquitatis eruditæ ante aliquot menſes denatus, (*a*) libro quinto operis eximii de re diplomatica, editi

Pariſ.

(a) Jo. Mabillonius obiit Pariſ. 27. Dec. 1707. natus in agro Remenſi 23. Novemb. 1632. Vide Theodoricum Ruinartum in ejus vita, & Ephemerides Pariſ. Januar. 1708. p. 196. ſeq. Ejus opus admirandum de re diplomatica ex auctoris recognitione recuſum A. 1709. præmiſſo A. 1704. ſupplemento.

Pariſ. 1681. fol. Adde Eduardi Bernhardi literaturam (*a*) charta majore patente vulgatam Oxonii Anno 1689. Habes etiam nonnulla huc ſpectantia, apud Dan. Papebrochium in Actis Sanctorum propylæo ad T. 2. (*b*) Aprilis, & in Claudii Molineti Hiſtoria atque fortuna litterarum Romanarum & variis monumentis antiquis deſcripta Pariſ. 1684. Gallice; tum in Georgii Hickeſii doctiſſimo & admirandæ induſtriæ atque ingenii opere, quod linguarum veterum ſeptentrionalium theſaurum Grammatico Criticum & Archæologicum inſcripſit Oxon. 1705. fol. Mabillonium quidem in aſſignanda diplomatum antiquitate lapſum & incertas propoſuiſſe regulas dubiæque fidei Archetypa, contendit Batholomæus Germon S. I. in diſceptatione de veteribus Regum Francorum diplomatibus & arte ſecernendi antiqua diplomata vera à falſis Pariſ. 1703. 12. Reſpondit Germonio, licet præterito adverſarii nomine Mabillonius in ſupplemento librorum de re diplomatica, in quo archetypa in his libris propoſita ipſæque regulæ denuo confirmantur, novisque ſpeciminibus & argumentis aſſeruntur & illuſtrantur. ibid. 1704. fol. Germonii ſecunda adverſus Mabillonium diſceptatio lucem vidit Pariſ. 1706. 12. Mabillonii cauſam interim alacriter defenſitantibus triumviris eruditis Juſto Fontanini Forojulienſi in Vindiciis antiquorum diplomatum Rom. 1705. 4. Theodorico Ruinarto in Eccleſia Pariſienſi vindicata Pariſ. 1706. 12. & Petro Couſtant in Vindiciis MStorum Codicum, ibid. 1706. 8. Denique Germonius novas diſceptationes A. 1707. 12. edidit quibus Fontanino & Ruinarto reſpondere conatur & Dominicio Lazzarino atque Antonio Gatto, qui editis Epiſtolis Germonium ut certiſſima quæque labefactare conantem perſtrinxerunt. Poterunt etiam conſuli quæ adverſus γνησιότητα diplomatis Lindavienſis ejuſque ὑπερασπιστὴν Vvagnereccium diſſeruere Heiderus atque Conringius: Emanuelis vero Schelſtrateni librum, quo modum ex for-

(a) Eduardi Bernhardi litteraturam illuſtris Vir Ezech. Spanhemius recudi curavit (non integram tamen, quod dolendum) in editione Londinenſi Operis ſui de uſu & præſtantia numismatum, Tom. 1. diſſ. 1. p. 80. 82. & 114. Obiit Ed. Bernhardus A. 1697. 18. Jan Spanhemius vero A. 1710. ætatis 81.

(b) Dan. Papebrochii S. J. Tomus ſecundus Act. Sanctorum Aprilis lucem vidit Antvv. 1675. fol. in cujus propyleo pag. XVI. ſeq. legitur etiam Alexandri Vvithelmii ad Papebrochium Epiſtola, qui Vvithelmius nonnulla de litterarum latinarum characteribus antiquis notavit ad Diptychon Leodienſe, Leodii 1659. fol. quemadmodum & Henricus Noris ad Cenotaphia Piſana Venet. 1681. fol. Ab Papebrochio erudito viro tradita quædam de dignoſcendis antiquis diplomatibus confutaverat Mabillonius, ita ut Papebrochius ipſe agnoſceret, & per litteras gratias ageret, quas deinde à Germonio ex eadem S. I. oppugnatus publici juris Mabillonius fecit.

ma charaсterum ſive latinorum ſive græcorum vetuſtatem ſcripturæ dignoſcendi tradere inſtituerat, una cum auctore intercediſſe, dolendum eſt. * De illa controverſia præter M. Antonium Gattum alioſque à me ſupra nominatos conſulenda Scipionis Marantæ Meſſanenſis expoſtulatio in Bartholomæum Germonium pro antiquis diplomatibus & codicibus MSS. Meſſanæ 1709. 8. Epiſtolæ item octo ſ. dialogi Gallice editi hoc titulo: *Hiſtoire des contestations ſur la Diplomatique avec l'anayſe de cet ouvrage, composé par le R. P. Dom Iean Mabillon*. Pariſ. 1708.12. Lazzarini Murri toparchæ reſponſio ad Germonium Romæ A. 1705. edita & illuſtriſſimæ Principi Vallimonturrenſi dicata. Deſenſio ejuſdem à Cajetano Lombardo Philoſopho & Medico Neapolitano Venet. 1708. 8. Acta Erud. Tom. 4. ſuppl. p. 354. Germonii de veteribus hæreticis Eccleſiaſticorum Codicum corruptoribus Pariſ. 1713. 8. & Petri Couſtant Benedictini, vindiciæ veterum Codicum ibid. 1715. 8. Plura dabunt Mich. Hertzius in diſſ. de fide diplomatum, Simon Frid. Hahnius *(a)* in præfatione ad diploma fundationis Bergenſis, differens de artis diplomaticæ inſtauratoribus, Magd. 1710. 4. Jo Petrus Ludevvig prolegomenis ad tomum primum reliquiarum MSS. atque diplomatum omnis ævi, Hall. 1710. 8. Diploma Lindavienſe ut adverſus Henricum Wagnereccium Daniel Heiderus & Hermannus Conringius, ita adverſus Maximilianum Raſſelerum A. 1700. oppugnavit Wilh. Erneſtus Tentzelius & A. 1713. Jo. Reinhardus Wegelinus. Vide ſis etiam Caſp. Sagittarii hiſtoriam lacus Bodamici p. 101. ſeq. Poſt deperditam Schelſtrateni de antiquis litterarum Græcarum latinarumque characteribus lucubrationem, interim quod ad Græcas (*b*) attinet fruimur pulcherrimo Bernhardi Montfauconi opere, quod Palæographiam Græcam inſcripſit & Pariſ. 1708. fol. in lucem edidit: ad cujus calcem ſubjuncta diſſertatio erudita de priſcis Græcorum ac Latinorum literis auctorem habet Nobiliſſimum Virum Johannem Bouhierium, Senatus Divionenſis præſidem.

VI. NOTITIA DIGNITATUM utriuſque IMPERII Orientis (*c*) & Occidentis ultra Honorii Arcadiique, quibus inſcripta eſt,

(a) Acta Erud. Tom. 6. ſupplementi p. 91.

[b] De Græcis litteris confer ſi placet ſcriptores quos laudavi in Bibl. Græca lib. 1. cap. 23.

(c) *Quæ de 14. Regionibus urbis Romæ* notitiæ dignitatum occidentis præmittuntur, paulo diverſa ſunt à libellis duobus ejuſdem argumenti quos habemus auctoribus Sexto Rufo & Publio Victore. His addendæ M. Fabii Calvi Ravennatis XIV. imagines ſive tabulæ ære deſcriptæ quibus totidem regiones veteris urbis Romæ delineantur, editæ primum Anno 1528. & dicatæ Clementi VII. Pontifici iterumque

vulga-

eſt, tempora incerto autore A. C. 426. (*a*) concinnata primum lucem etſi minus integra adſpexit A. 1528. ab *Andrea Alciato* dicata Joannis Pelordæ. Aliquoties deinde recuſa eſt in ejuſd. Alciati operibus Baſil. 1546. T. 2. & 1582. T. 4. & ſubjecta libro de Magiſtratibus. Cum vero Alciatus partem duntaxat vel excerpta edidiſſet, integram primus protulit *Beatus Rhenanus*, quem ſecutus Antonius Schonhovius eſt ad calcem Eutropii ſui Baſil. 1552. 8. *Sigismundus* vero *Gelenius* cum Iconibus in lignum inciſis quibus inſignia antiqua provinciarum, dignitatum, legionum &c. exprimuntur, ſeorſim edidit Baſileæ Anno eodem 1552. fol. ap. Froben. Ab eo tempore locupletibus *Guidi Pancirolli* JCti Patavini commentariis illuſtrata & collatis duobus MSS. Codicibus plenius reſtituta prodiit una cum iisdem imaginibus ſed paulo deformioribus Venetiis A. 1593. Lugd. 1608. & Genev. 1623. fol. In his recentioribus editionibus acceſſere etiam Franciſci Rhuardeſii breviſſimæ annotationes & quadruplex index Guil. Mazani: ſed & Pancirolli de Magiſtratibus Municipalibus rebuſque bellicis & tam novæ quam veteris Romæ deſcriptio. Denique *Philippus Labbeus* minutam elegantem & utiliſſimam hujus notitiæ editionem etſi iconum figuris & commentariis non oneratam, ſed in LXVIII. Sectiones diſtinctam & indicibus ad uſum accommodatiſſimis auctam edidit Pariſ. 1651. 12. Voluit etiam corpori Hiſtoriæ Byzantinæ aliam luculentam commentariiſque & imaginibus pulcherrime

vulgatæ Baſil. 1556. quas ſi quis ordine conjungat & connectat, nihil illis exactius & melius veteris Romæ ſplendorem exhibere affirmat Nicolaus Bergierius libro V. de viis Populi Rom. quo in opere & ipſe faciem Urbis inſigniter elucidavit. Ceterum Dignitates occidentis illuſtrant Jac. Gutherius de officiis Domus Auguſtæ, Cangius in gloſſario latino, Jo. à Felden in Jure Publico Juſtinianeo, &c. De dignitatibus & muneribus aulæ CPolitanæ videndi Georgius Codinus variorum doctorum hominum animadverſionibus illuſtratus, & idem Cangius in CPoli Chriſtiana atque græco gloſſario.

(*a*) Pancirollus è Tacito & Svetonio obſervat hoc opus, quo opes, præſidia, Magiſtratus, dignitateſque tam civiles quam militares, & provinciæ Imperii Romani continentur, ab Auguſto primum cœptum, deinde ab aliis Imperatoribus ad Theodoſium uſque continuatum & pro ratione temporum immutatum. Æthico à quibuſdam adſcribi ait Phil. Ferratius ſive Antonius Baudrand in notitia Geographorum Lexico Geographico ſubjecta p. 357. ſed incerta conjectura petita ex eo quod ad Æthicum refertur alius liber Coſmographicus, de quo ſupra dixi in Mela & Cæſare. Vide etiam ſis Martinum Hankium lib. 1. de Romanarum rerum ſcriptoribus p. 184. & lib. 2. p. 318. & Jo. Andream Boſium in notitia ſcriptorum Eccleſiaſticorum §. 19. p. 85. ſeq Stevvechius ad Veget lib. 2. cap. 18. *Docuit me Sextus ſive quicunque auctor eſt Notitiæ Imperii ſive libri de dignitatibus tam civilibus quam militaribus.* Alciatus vocat *Breviarium Theodoſii jun.* Sunt qui *Mariano Scoto* tribuunt quos valde falli ait Voſſius p. 58. de Philol. De aliis notitiis provinciarum & Epiſcopatuum dixi nonnulla in libro IV. Bibliothecæ Græcæ cap. 2. §. 19. p. 85. ſeq.
* *Notitia dignitatum* auctor CPolitanus videtur eidem Montfaucono pag. 133. Diarii Italici. Paullo poſt mortem Honorii ſcriptam notat Valeſius ad Sozomen. VIII. 25.

cherrime ornatam ſubjicere, ſed fato prohibitus hoc promiſſum ſuum non implevit. Interim Jo. Georgius Grævius cum imaginibus illis affabre in æs inciſis & Pancirolli commentariis libroque de magiſtratibus municipalibus & corporibus artificum inſeruit tomo ſeptimo theſauri Antiquitatum Romanarum. Hæc porro opuſcula vetera notitiæ illi à Labbeo ſubjecta reperiuntur: *Deſcriptio urbis Romæ* ſecundum XIV. regiones, *quæ aliquando deſolata nunc glorioſius piiſſimo Imperio reſtituta*; incerto quidem auctore ſed qui vixiſſe videtur ſub Honorio poſt annum Chriſtianæ ſalutis CCCCX. aut ſub Valentiniano III. *Deſcriptio brevis urbis CPol.* ſecundum XIV. regiones, incerto ſimiliter autore, quem poſt Arcadii obitum vixiſſe par eſt credere ſub Theodoſio juniore. Utrumque opuſculum è Codice MS. Vindobonenſi non paucis locis emendari poſſe oſtendit Petrus Lambecius lib. 2. de Bibl. Cæſarea p. 950. ubi ex eodem ineditam eouſque præfationem deſcriptionis CPoleos in lucem protulit. Confer Caroli du Freſne CPolin Chriſtianam p. 62. & poſt ampliſſimam viri hujus doctiſſimi meſſem de rebus & antiquitatibus urbis CPolitanæ, amplius etiam ſpicilegium exſpecta ab Anſelmo Bandurio Monacho Benedictino. *Tractatus* (*a*) *de rebus bellicis, de inhibenda largitate, monetæ correctione ac nonnullis aliis, cum præfat. ad Clementiſſimos Principes*, auctore antiquo illo quidem ſed ignoto. *Altercatio Hadriani & Epicteti* ſæpius a variis edita & noviſſime a Berckelio cum Enchiridio Epicteti, qui etiam Alcuini reſponſa ad interrogata Pipini aliaque quæ in Græca Bibliotheca referimus adjecit. *Publii Victoris de regionibus urbis Romæ* liber ſingularis, Romana anonymi deſcriptione uberior ex Alexandri Paganini editione A. 1521. pluribus locis caſtigatus. *Altercatio Hadriani Imp. & Secundi Sophiſtæ* Athenienſis, qui perperam Plinii Secundi nomine venit, ut ſupra in Plinio juniore dixi.

VII. INSCRIPTIONES ANTIQUAS varii generis, ſacras & profanas, lapidi, marmori, æri inciſas immenſo ſtudio poſt Cyriaci Anconitani (*b*), Joannis Marcanovæ, Andreæ Mantineæ, Jo. Jucundi Veronenſis, Petri Sabini, Franciſci Philippi Pedemontii, Andreæ Alciati, Sebaſtiani Maccii, Jo. Zaratini Caſtellinii, & quorum collectiones typis exſcriptæ exſtant Jacobi Mazochii (*c*) Rom. 1521. Bartholomæi Amantii & Petri Appiani

(a) Ex hoc paſſim profeciſſe ſe teſtatur Godeſchalcus Stevvechius ad lib. IV. Vegetii.

(b) De hoc & ceteris pleriſque videnda clariſſimi Viri Petri Burmanni ad novam Gruteriani Operis inſcriptionum editionem prolegomena.

(c) In Appiani, Amantii, Mazochii & Cyriaci collectionibus non pauca efficta, & & ſubleſtæ fidei eſſe notat Antonius Auguſtinus in dialogis de numis, qui Hiſpanice primum

Appiani Ingolſt. 1534. Martini Smetii (*a*) & Juſti Lipſii Lugd. Bat. 1588. egregios labores Aldique Manutii junioris (in Ortographia A. 1579. 1591. edita) Onuphrii Panvinii, (in faſtis & Comment. de Rep. Rom. de triumpho, ludis Circenſibus &c. Venet. 1557. 1558. 1571. &c. Huberti Goltzii (*b*) (in theſauro rei antiquariæ A. 1580. & faſtis magiſtratuum A. 1566.) Fulvii Urſini (*c*) in elogiis illuſtrium viror. Anno 1570. & in comment. de Legibus & ſenatus conſultis Rom. 1583. & in aliis ſcriptis) & Joannis Jacobi Boiſſardi (in topographia (*d*) & antiquitatibus Romæ, Anno 1597.) aliorumque præclarorum Virorum induſtriam collegit & ſuppoſititia ſeparatim in calce voluminis exhibuit *Ianus Gruterus*, auſpiciis (*e*) *Ioſephi Scaligeri* & *Marci Velſeri*. Prodiit opus immortale ex Commeliniana officina quinquennio poſt Hieron. Commelini mortem Anno 1603. fol. & ſuperiore Anno 1707. ſplendide recuſum eſt Amſtelodami ſumptu Franciſci Halma, adjunctis *Marquardi Gudii* (*f*) qui itinere per totam fere Europam ſuſcepto, aliquot mil-

lenis

primum deinde interprete Andrea Schotto latine editi ſunt, dialogo XI. * Infinitos etiam in theſauro Gruteriano latere carbones notat Jo. Harduinus, quem ſi placet vide pag. 501. Opp. ſelectorum. Appianum & Amantium confictas à Franciſco Columna (in hypnerotomachia ſive ſomnio Poliphilæ lib. 1. cap. 19.) non dubitaſſe inſcriptionibus ſuis inſerere, notatur in notis ad Menagiana Tom. 4. pag. 263.

(a) Smetii opus quomodo in Lipſii manus pervenerit, dicit ipſe Centur. 2. Epiſt. 24. Hujus editionem reſpicit Vulcanius quando in dedicatione libri 1. Conſtantini Porphyrogeniti de thematibus Janum Douſam, Paulum Buſium & Abrahamum ab Alminda Academiæ Leidenſis Curatores celebrans de libro antiquatum per univerſam Europam inſcriptionum, *quem vos are veſtro*, inquit, *in uſum publicum edendum curaſtis. Eximium certe opus, ſi quod unquam ex typographicis prelis prodiit*.

(b) Smetii laboribus tanquam ſuis uſum Hub. Goltzium arguit Juſtus Ryquius pag 235. de Capitolino: *Vota concepta qua in theſauro Laurinorum fratrum Huberto Goltzio adſcripto, & uberrimo Jani Gruteri Romanar. inſcriptionum opere leguntur*. Tum Hadrianus Damman Gandavenſis hoc Epigrammate:

Sed neque te Goltzi decuit qua Smetius olim
Priva reliquiſſet vidua, tua dicere cunctis
Vendereque. Os hominis! poſtliminione putaſſes
Vindicias peterent manes & poſthuma pralis.

(c) *Fulvium Urſinum* fictitias Inſcriptiones non paucas & male deſcriptas ediſſe notat Reineſius, quem ſi placet vide pag. 457. Epiſtolar. ad Rupertum & 478. 490.

(d) De hoc opere confer, ſi placet, Obſervationes ſelectas Halenſes parte IV. p. 10. ſeq.

(e) Vide Joſephi Scaligeri Epiſt. 405. ſeq. & Bælium in Lexico, ubi de Grutero differit, nota E.

(f) Dolendum eſt multas præclaras Marqu. Gudii obſervationes in autographo ejus (quod in hac urbe evolvi & hodie ſervat Biblioth. Guelpherbytana) obvias, neſcio quam ob cauſam in Amſtelodamenſi Inſcriptionum Gruteri editione deſiderari. Earum ſpecimina luculenta ex apographo Nobiliſſimi D. Michaelis, Medici Glu-

ckſta-

Digitized by Google

lenis locis illud ad lapides ipſos caſtigavit, & *I. Georgii Grævii* obſervationibus, *Eduardique Holtheni* à quo indices etiam locupletati ſunt, caſtigationum ſpicilegio è ſcriptis virorum doctorum & Clariſſimi Amelovenii & Maſſoni ſymbolis collecto, cum iconibus per quam elegenter ære deſcriptis & è Boiſſardi antiquitatum opere ſelectis. Gruterum ſecutus eſt præter alios *Thomas Reineſius*, (*a*) qui præteritas Grutero inſcriptiones ex Octavii Roſſi ſive Rubei memoriis Brixianis A. 1616. editis, variis ſcriptis Laur. Pignorii, & Georgii Gualteri Inſcriptionibus antiquis Meſſanæ 1624. 4. aliiſque inſigni volumine congeſſit & commentariis illuſtravit. Prodiit quinto decimo poſt ejus obitum anno 1682. fol. Lipſiæ ex officina Jo. Frid. Gleditſchii, qui utinam quoque Eponymologicon quod Reineſius inſcriptionum operi velut indicem & omnis antiquitatis promum condum ſubjecerat, ex eadem officina ſua prodire patiatur. Vide de illo inedito Eponymologico Acta erudit. 82. p. 91. ſeqq. Ab eo tempore varii eruditi idem ſaxum volverunt & non paucas hactenus ineditas inſcriptiones in lucem produxerunt, vel ediderunt emendatius illuſtraruntque, ut octavius Falconerius in inſcriptionibus Athleticis Rom. 1668. 4. Sertorius Urſatus in monumentis Patavinis 1652. fol. & in marmoribus eruditis Patav. 1688. 4. Fortunatus Vinacceſius in auctario ad Octavii Rubei memorias Brixianas A. 1693. 4. Henricus Noriſius in diſſ. Hypatica, Cenotaphiiſque Piſanis Venet. 1681. fol. & *aliis ſcriptis*; Carolus Cæſar Malvaſia in marmoribus Felſineis Bonon. 1690. 4. Joſephus Malateſta Garuffius in lucerna lapidaria, Arimini 1691. 4. Philippus à Turre in monumentis veteris Antii Rom 1699. 4. Petrus Lambecius de Bibl. Vindob. libro 2. p. 637. ſeq. 657. ſeq. 666. 668. 678. 687. &c. Jac. Salomonius in inſcriptionibus Patavinis 1701. 4. Bernardus de Montfaucon in Diario Italico Pariſ. 1702. 4. *Jacobus* præcipue *Sponius*, Medicus doctiſſimus Lugdunenſis in libro quem inſcripſit Recherches courieuſes de l'An-

ekſtadienſis excerpſit & in Actis Eruditorum Tomo V. ſupplementi pag. 4 --- 37. edendas Lipſiam tranſmiſit amicus noſter Chriſtophorus Vvoltereck. Pluribus etiam Amſtelodamenſem quam Gruterianam editionem ſcatere ſphalmatis typographicis, notatur in memoriis literariis Trevoltinis A. 1709. Julio pag. 1262.

(a) Plurimæ inſcriptiones à Reineſio collectæ occurrunt etiam in ejus Epiſtolis ad Caſp. Hofmannum & Chriſtoph. Adamum Rupertum, Lipſ. 1660. 4. Vide & Barthii Adverſaria lib. 52. c. 1. * *Petri Leonis de Caſtello* opus de Epitaphiis antiquis (neſcio an editum) memorat Flaminius Vacca apud Bernhardum de Montfaucon pag. 119. Diarii Italici. De *Pomponii Læti* Inſcriptionibus antiquis urbis Romæ, Giornale de' letterati d' Italia Tom. XXII. pag. 398. & 382. Antiqua collectio veterum Inſcriptionum Romanarum neſcio quo auctore vulgata in Jo. Mabillonii Analectis Tom. IV, Pag. 483. ad 505.

l'Antiquite Lugd. 1683. 4. tum in itinere ſuo in quo Græcæ multę inſcriptiones referuntur & in aris ignotorum Deorum, atque in eruditiſſimo opere cujus titulus eſt Miſcellanea eruditæ antiquitatis, Lugd. 1685. fol. Idem Sponius ineditas laudat collectiones *Marulli* Spalatenſis & *Nicolai Fabricii Peireskii*, quæ iisdem tenebris ſepultæ jacent, quibus dolendum eſt *Caroli Patini* (a) *Ioh. Baptiſtæ Donii* (b) & auctarium *Gruteri* ipſius, tum *Bernardi Triviſani* (c) *Henrici Chriſtiani Henninii* (d) & *Marquardi* denique *Gudii* (e) magno ſtudio congeſtam & jam pridem ab illuſtri Ezech. Spanhemio pag. 83. de uſu numiſmatum laudatam ampliſſimam ſyllogen publica luce hactenus prohiberi, *Raph. Fabretti* nova inſcriptionum ultra termille collectio quam ſperare juſſerat Jo. Mabillonius in libro de ſtudiis Monaſticis p. 380. prodiit in decem diviſa claſſes & erudito commentario illuſtrata Romæ 1699. f. * His adde de Patavinis inſcriptionibus Bernardinum Scardeonium Baſil. 1560. fol. Jac. Philippum Thomaſinum Patav. 1649. 1654. 4. Adde & Jo. Baptiſtam Ferretum in Muſis lapidariis antiquorum, Veronæ 1672. fol. Jo. Chriſtophorum Zanchium in calce libri III. de Orobiorum ſive Cenomanorum in Italia origine Tom 1. Italiæ illuſtratæ pag. 180. ſeq. Jo. Lucium in Inſcriptionibus Dalmaticis &c.

A. 1691. 8. Londini *Guil. Fleetwood*. in ſtudioſorum gratiam Syllogen inſcriptionum antiquarum cum notis quibuſdam edidit quæ

(a) Georgius Hieroni. Vvelſchius Epiſtola ad Octavianum Langenmantelium teſtatur Carolum Patinum Patavio ſibi ſignificaſſe, quod opus inſcriptionum Gruterianum millonis multis adaugere & rejectis ſuppoſititiis emendare inſtituiſſet inter quæ etiam Auguſtana nonulla &c. Auguſtanæ inſcriptiones veteres leguntur in Operibus M. Velſeri.

(b) In notitiis litterariis & Hiſtoricis de Viris illuſtribus Academiæ Florentinæ parte 1. p. 340. inter Donii inedita memoratur συλλογὴ inſcriptionum amplius ſex millenarum Grutero intactarum cum inſcriptionum barbaricarum peregrinarumque appendice. Hugo Grotius Epiſt. 232. A. 1628. 21. Jul. *Audio virum quem merito ſuo ſemper feci maximi* Gruterum *ad ingens illud opus quo tot ſecula ſibi obligavit, Inſcriptionum dico, aliquod poſt illam præclariſſimam editionem collegiſſe auctarium. Eſt autem Romæ vir eruditus Italus* Donis *nomine, mihi notus, qui itidem paralipomena collegit in ſpem juſti voluminis. Ut autem ego exiſtimo multum refert ſtudioſorum, primum ne eadem bis prodeant, deinde ne diſcerpantur quæ ejuſdem ſunt generis.*

(c) Vide Acta Eruditor. Lipſ. A. 1704. p. 239.

[d] Vide Ephemerides litterarias Berolinenſes Anno 1698. pag. 96.

(e) Ineditas aliquot inſcriptiones è ſyntagmate Gudiano affert Grævius præf. ad Tomum undecimum theſauri antiquitatum, editionem ejus molitus, quam proxime ut ſperamus eruditis in Belgio Viris qui Gruteri opus tam belle expolivere, debebimus. De methodo & forma operis Gudiani videnda Frid. Brummeri Epiſtola ad Reineſium ſcripta A. 1666. 15. Octobr. ap. Tentzelium dialog. menſtruis Germanice editis A. 1691. p. 836.

Digitized by Google

quæ ex Grutero, Reineſio, Sponio (*a*) &c. Ethnicas ſingulares & rariores, Chriſtianas vero quæ hactenus innotuere omnes exhibere ſe profitetur, quod utrumque promiſſum non eſt ita ſtricte intelligendum, ut non multa eum effugerint vel omiſſa ab eo fuerint. Optandum erat etiam illum loca unde ſingulas deprompſiſſet annotaſſe, indiceſque ſubjeciſſe. Nihilominus ita quoque non inutilem operam præſtitit tironibus, quibus vaſta illa opera evolvere vel non licet vel non vacat. * *Ioh. Bernhardus Bertram* Cancellarii Altenburgenſis filius eo ipſo vel proximo anno præmatura morte exſtinctus Jenæ A. 1634. ſub præſidio B. Jo. Mich. Dilherri diſſertationem defendit, cui titulus: *Examen Inſcriptionum antiquarum, nobiliorum obſcuriorumque*. Exſtat in Dilherri diſpp. Theologico Philologicis junctim editis Norimb. 1652. 4. Tom. 1. p. 52. ad 71. Illa pleraque fuerunt ex ſubminiſtratione Thomæ Reineſii, qui eo tempore Poliater erat Altenburgenſis, & laudato Cancellario perfamiliaris, cujus quædam carmina exſtant ſub nomine *Didymi Catharini*. Hæc Jac. Thomaſius in Burch. Gothelf Struvii faſciculo VII. Actor. Litterar. è MSS. erutorum pag. 5. Reineſium a Petro Servio, qui Roma ei inſcriptiones transmiſit, plus una vice deceptum notat ex Fabretti ore Schurzfleiſchius Tom. 2. Epiſt. arcan. 69. pag. 101. Reineſii Eponymologicum Criticum ſperaramus editum iri Thomæ Fritſchio curante recenſitum & locupletatum a Cl. Viro Chriſtiano Schœtgenio.

De *Octavii Boldonii* Epigraphicis ſive elogiis & Inſcriptionibus, Auguſtæ Peruſiæ 1660. fol. editis vide Reineſii Inſcriptiones pag. 826. *Jacobi Sirmondi* explanatio Inſcriptionis antiquiſſimæ, qua Lucii Scipionis, Barbati F. elogium continetur, exſtat Tom. IV. Operum Sirmondi. Mentio ejus inſcriptionis apud Gaſſendum in vita Peireſcii ad A. 1616. Eandem illuſtravit *Hieron. Aleander*. De veteri Inſcriptione Narbonnæ nuper reperta vide Ephemerides literarias Pariſ. A. 1716. p. 325. *Nic. Garziæ* de Londogno Hiſpani & Bilb. Contarenæ præfecti annotationes ad antiquiſſ. inſcriptionem nuper in Gallia Ciſalpina repertam, inſertæ A. 1696. muſeo Minervæ Venetæ Tom. 1. pag. 129..136 *Hieron. Baruffaldi* Ferrarienſis expoſitio antiquæ inſcriptionis A. 1696. apud Ferrarienſes repertæ id. pag. 369--381. De Pyrrhi Ligorii inedita ſupellectile Inſcriptionum veterum hæc Joh. Harduinus p. 591. Operum Select. *Inſcriptionum bujusmodi immenſam* *ſupel-*

(a) Burchardus Gothelf Struvius V. C. in Bibliotheca ſcriptorum Antiquitatum Rom. p. 32. obſervat Fleetvvoodum è Joh. Baptiſtæ Ferreti Muſis lapidariis Veron. 1672. fol. editis ſuppoſititias quaſdam inſcriptiones ſibi paſſum fuiſſe obtrudi.

ſupellectilem quadraginta amplius digeſtam voluminibus olim collegit Pyrrhus Ligorius, quæ Romæ exſtare dicitur in Bibliotheca Barberina & Farneſiana. Qua in vaſta mole atque congerie Spanhemius vir eruditus confitetur pag 141. plura eſſe aut dubiæ fidei, aut confeſſæ novitatis. Marquardi Gudii collectionem Inſcriptionum Veterum excudi Leovvardiæ, jam A. 1716. traditum in Tomo 24. Diarii Veneti eruditorum Italiæ p. 387.

VIII. NUMORUM VETERUM pleniſſimam atque ut ipſe teſtatus eſt, 25000. collectionem expectavimus a Viro Cl. Andrea Morello, qui cum Ezechiele Spanhemio, Joh. Petro Bellorio, Joh. Valente, Joh. Harduino, Laur. Begero &c. principatum tenebat memoria noſtra in jucundiſſimo iſto & utiliſſimo genere literarum. Sed parem futurum laudatiſſimis conatibus, inopina corripiens (*a*) Apoplexia, ſubtraxit. Ceterum ſcripta rem numariam Romanam illuſtrantia quæ cum a pridem defunctis tum a ſuperſtitibus hodie viris doctis edita ſunt, recenſere ſingularis libri fuerit, & cuilibet integrum eſt eorum nomina petere è Bibliotheca numaria Philippi Labbei, è Caroli Patini introductione in numiſmata, Rudolphi Capelli numophylacio Luderiano, Burchardi Gothelfi Struvii Bibliotheca numiſmatum antiquorum & ſimilibus ſcriptis. * De antiquis *numiſmatibus* Romanorum, ſicut Græcorum quoque, ſcriptores qui extant quam plurimi & eruditiſſimi, accurate recenſuit in Bibliotheca numaria V. C. Anſelmus Bandurius præfectus hodie Bibliothecæ Mediceæ, ad calcem operis pulcherrimi quo numiſmata Imperatorum Romanorum a Trajano Decio ad Palæologos Auguſtos ſingulari ſtudio perſequitur Pariſ. 1718. fol. Eam Bibliothecam in ſtudioſorum uſus ſeparatim recuſam dedi nuper cum notulis meis auctario & indicibus Hamb. 1719. 4.

IX. GEMMAS ANTIQUITUS SCULPTAS collegere & interpretati ſunt Petrus Stephanonius Vicentinus, Lud. Chadrucus, Joannes de Laet, Joannes Chifletius, Leonh. Auguſtinus, Fortunius Licetus, Jo. Petrus Bellorius, Michael Angelus Cauſeus (de la Chauſſe) Hubertus Goltzius, Abraham Gorlæus, Jacobus Gronovius, & Laur. Begerus. * His addendi Æneas Vicus, & illuſtres Viri Jacobus de Wilde (*b*) Dominicus Roſſi, & Paulus Alexander Maffeus, (*c*) Antoniuſque Capellus (*d*) quibus nuper acceſſere præter Bernhardum de Montfaucon

(a) Arnſtadii A. 1703. die 10. Aprilis.
(b) Acta Erud. 1704. pag. 256.
(c) Acta Erud. Tom. 4. ſupplem. pag. 302. & Ao. 1713. pag. 299.
(d) Prodromus iconicus ſculptilium gemmarum Baſilidiani, amuletici, atque taliſmanici generis, de muſeo Antonii Capelli Senatoris Veneti. Venet. 1702.

faucon in Antiquitate iconibus illuſtrata Tomo præcipue ſecundo pag. 353. ſeq. Jo. Martinus ab Ebermayer & Jo. Jacobus Bajerus. (*a*)

X. EX LIBRIS PONTIFICUM LINTEIS *excerpta* allegat Iſ. Voſſius ad Catullum. Pro Reliquiis *ex tabulis marmoreis actorum* (*b*) *urbis diurnorum* habet Reineſius & Dodvvellus, qui ex apographo Voſſiano edidit & notis ſuis uberioribus illuſtratos prælectionibus Cambdenianis ſubjecit, non illa tantum exhibens, quæ Pighius, Reineſius & in altera Svetonii editione Cl. Grævius vulgaverant, ſed alteram quoque partem hactenus ineditam. Dodvvelli prælectiones Cambdenianæ lucem adſpexere Oxon. 1692. 8. * Acta diurna & faſtos, horumque apographos libros linteos & Annales maximos inter ſe confundi a præſtantiſſimo Dodvvello, probe notavit Clariſſ. Burmannus. Annales a diurnis actis perſpicue diſtinguit Tacitus XIII. 31. *Faſti* ſola nomina Magiſtratuum, *Annales* etiam res geſtas majoris momenti, *diurna* res leviores ac quotidianas inſuper complectebantur. *Linteos libros* Magiſtratuum (ex publicis tabulis eburneis Magiſtratuum) deſcriptos ab Annalibus Pontificum diſtinguit Livius IV. 7. & 20. & in æde Monetæ ſervatos, atque a Q. Tuberone & Licinio Macro ſubinde laudatos teſtatur. Meminit iterum IV. 13. Alius eſt de quo X. 38. *Ibi ex libro vetere linteo lecto ſacrificatum*. Lintei libri in quibus Acta imperatorum conſignata erant, memorantur in Vopiſci Aureliano c. 1. & 8. De *fragmentis* quæ velut *ex libris linteis Pontificum* magni faciunt viri docti, ita ſcribit Marcus Velſerus Epiſt. 50. ad Camerarium pag. 840. *Ritterſhuſii judicium de linteis Pontificum libris exſpectabimus. Ego plane tecum ſentio, hæc fragmenta neque coloris neque ſucci eſſe pro ætate, quam affectant*. Adde pag. 851. Pighius quædam illorum vulgaverat in Annalibus, & Reineſius pag. 340. Inſcript. Ex Actis Senatus A. U. C. 585. ſpecimen apud Grævium notis in Suetonii Cæſarem p. 778. ſeq.

Qualia fuerint diptycha eburnea veterum Conſularia, quibus Conſulum nomina aureis inſcripta litteris ferebantur, cum eorum iconibus, jucunde ſpectare licet in expreſſis ære illorum reliquiis per viros doctos publicatis. Vide diptychon *Compendienſe* apud Sirmondum ad Sidonium VIII. Epiſt. 6. Tom. 1. Opp. pag. 1065. Mabillonium Tom. 3. Annal. Benedictin. pag. 202. & in Anſelmi

(a) Acta Erud. 1720. p. 289.

(b) De hiſce actis vide Lipſium ad Taciti lib. V. Annal. Fuere & *Acta Senatus*, *Acta Cæſarum*, *Acta publica populi Romani &c.* de quibus idem Lipſius & Dodvvellus prælect. Cambden. p. 390. ſeq. *Acta belli & brevia* ſive *breviaria* de quibus Stevvechius ad Veget. lib. 2. c. 19.

ſelmi Bandurii Imperio Orientali pag. 492. Diptychon *Leodienſe* ex Conſulari factum Epiſcopale, quod ſingulari ſcripto erudite illuſtravit Alex. Vvilthelmius S. I. Leodii 1659. fol. Idem Vir doctus Compendienſe etiam ex Sirmondo, & tertium præterea *Bituricenſe* exhibet, quod paullo aliter quam à Vvilthelmio expreſſum habes quoque in libro Gallice vulgato Pariſ. 1717. 4. *Voyage litteraire de deux religieux Benedictins* (a) pag. 25. & in celeberr. Montfauconi Antiquitate illuſtrata ex veteribus monumentis Tom. III. tabula 53. Quartum *Regium* dedit Cangius de inferioris ævi numiſmatibus p. 3. Quintum *Divionenſe* Baudelotus de Dairval libro Gallice edito de itineribus cum fructu inſtituendis Tom. 1. pag. 366. Sextum Diptychon Boethii Conſulis quod *Brixiæ* à Julio Barbiſono Patre Congregat. ſacri Oratorii aſſervatur, illuſtrat Philippus Bonarota in Diario Veneto Eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 39. Idem pag. 1. ſeq. videndus de aliis tribus diptychis *Florentinis*.

De diptychis Eccleſiaſticis plura notaverat Joannes Ciampinus libro de ſacris profaniſque diptychis, adhuc inedito, cujus meminit Jo. Maria Creſcimbenius in vitis Arcadum illuſtrium Tom. 2. pag. 222. Vide interim Jo. Bonam libro 2. rerum liturgicarum c. 12. H. Dodvvellum diſſ. quinta Cyprianica, Pompejum Sarnelli in antiqua baſilicographia cap. 26. Heribertum Rosvveidum onomaſtico ad vitas Patrum pag. 773. Montfauconi palæographiam pag. 34. Salmaſium ad Spartian. pag. 16. & ad Solinum pag. 629. Mich. Hertzii diſſertationes quatuor de diptychis A. 1680. 1682. 1683. 1685. Hieronymum de la Higuera in diptycho Toletano, Euſebium Renaudotum Tom. 1. collectionis liturgiarum Orientalium pag. 254. ſeq. & Leonem Allatium III. 15. de conſenſu utriuſque Eccleſiæ p. 1184. ſeq. qui triplex genus diptychorum in Eccleſia Græca à ſe obſervatum memorat, (1) Epiſcoporum, quale etiam in Eccleſiis Occidentalibus obtinuit, ut patet vel ex Diptycho Epiſcoporum Eccleſiæ Arelatenſis apud Mabillonium Tom. 3. Analect. pag. 432. (2) virorum bene merentium vel dignitate conſpicuorum, (3) eorum qui in fide obdormierunt. His accedit (4) Baptizandorum ſuſceptorumque id. pag. 1186. ex Pachymere in Dionyſii cap. 2. de Eccleſiaſtica hierarchia. Adde D. Jo. Andreæ Schmidii diſſ. de diptychis veterum Jen. 1694. Jac. Frid. Reimanni ideam ſyſtematis antiquitatis literariæ p. 360. ſeq. &c.

(a) Edmundi Martene & Urſini Durandi.

CAPUT VI.

DE AUCTORIBUS Latinæ Linguæ à Dionyſ. Gothofredo editis.

AUCTORES LATINÆ LINGUÆ in unum redacti corpus, adjectis notis Dionyſii Gothofredi, Genev. 1595. 1602. 1622. 4.

1. *M. Terentii Varronis* quæcunque ſuperſunt ex libris XXIV. de lingua latina. Ea pridem collegerat Marcus Vertranius Maurus cumque notis ſuis & Varronis ita ediderat Lugd. 1563. 8. De Antonii Auguſtini emendationibus, Joſ. Scaligeri conjectaneis & Adr. Turnebi notis ad hos libros dixi ſupra lib. 1. cum de Varrone agerem. Etiam à Caſp. Scioppio recenſiti prodiere Ingolſtadii A. 1605. 8. ut omittam editiones in opere Perotti, quod cornu copiæ inſcribitur, Florentinam item & Baſileenſem cum caſtigationibus Mich. Bentini & Pſeudo-Catonis Originum libro, 1536. 8. Codicem Varronis MS. Voſſianum laudat J. Frid. Gronovius lib. 1. obſervationum pag. 12. & alibi.

2. *M. Verrii Flacci* (a), ſub Aug. Imperatore Grammatici celeberrimi *fragmenta*.

3. *Sexti Pompeji* (b) *Feſti*, qui ſub Chriſtianis Imperatoribus, ut par eſt credere, floruit, Verriique Flacci libros (c) contraxit, certe ſcripſit poſt Martialem quem allegat in *Veſpa*. Nam argumentum quo Voſſius probare conatur Feſtum iis temporibus ſcripſiſſe quibus ſacra crux in honore habita eſt, quia nempe

in voce

(a) De Verrio Sveton. c. 17. de Grammaticis. Scripſerat varia, ut libros rerum memoria dignarum, de obſcuris Catonis, Saturnum, Epiſtolas, carmina &c. Denique de verborum ſignificatione opus quod Feſtus in Epitomen redegit. De faſtis ejus dictum capite ſuperiore §. 1.

(b) Sextus Pompejus Feſtus à Paulo Diacono, Pompejus Feſtus bis, ſemel Julius Feſtus à Macrobio appellatur lib. 3 Saturnal. Feſtum Pompejum laudat quoque Chariſius lib. 2. p. 196. Feſti Poſthumi ut æqualis ſui meminit Gellius lib. 19. c. 13. Noct. Attic. Confer Barthii Adverſar. II, 3.

(c) Feſtus in profanum, poſtquam Verrii ſententiam memoraſſet, *cujus opinionem, inquit, neque in hoc neque in aliis compluribus refutare minime neceſſe eſt, cum propoſitum habeam ex tanto librorum ejus numero intermortua jam & ſepulta verba atque ipſe ſæpe confitente nullius uſus, aut auctoritatis, præterire, & reliqua quam breviſſime redigere in libros admodum paucos, ea autem à quibus diſſentio & aperte & breviter ut ſciero ſcripta in his libris meis invenientur qui inſcribuntur PRISCORUM VERBORUM CUM EXEMPLIS*. Quod opus Feſti diverſum fuiſſe notat Scaliger & A. Dacerius (contra Antonii Auguſtini ſententiam) ab eo cujus reliquias habemus & quod *de verborum ſignificatione* inſcriptum fuiſſe è Macrobio conſtat. Adde Feſtum ipſum in *Tatium*. Ceterum in præſenti quoque Verrius à Feſto paſſim reprehenditur.

Digitized by Google

in voce ſupparus, *at nunc ſupparos*, inquit, *appellamus vela linea in crucem expanſa* &c. non adeo certum eſſe videtur, quoniam labari uſus etiam ſub Impp. Ethnicis fuit, vide Lambec. III. pag. 378. & Tertullianus ipſe cujus locum profert ad Feſti verba Dacerius, ſub Ethnico Imp. ſcripſit. * Mentio Feſti apud Theodulphum Aurelianenſem lib. IV. carminum v. 17.

Et modo Pompejum, modo te Donate legebam.

Feſti loca quædam emendat Jo. Meurſius p. 103. ſeq. Critici Arnobiani, & Piccartus in periculis Criticis. Lipſiæ in Biblioth. Ampliſſimi Senatus exſtat MS. *Pompeji Feſti de interpretatione linguæ latinæ*; & in extremo: *Finis Pompeji Feſti quem Pomponius correxit*. Codex non antiquus & parum diſtincte exaratus, tamen continet quædam quæ in editis fruſtra quæras, ut monet auctor Ephemeridum literariarum Lipſienſium A. 1710. pag. 1014. Paulum non raro verba Feſti interpolata ad ævi ſui conſuetudinem traxiſſe obſervat Goldaſtus in notis ad Eginhardum de vita Caroli M. pag. 173. ubi laudato Pauli Stephani Codice probo & antiquo id in notis ad Feſtum demonſtraturum ſe promiſit. Vide & quæ monet Joannes Seldenus curis ſecundis ad ſectionem 3. de decimis, ad calcem Jo Clerici in Pentateuchum pag. 638. & D. Jo. Diecmannus in ſpecimen notarum ad gloſſarium latinotheotiſcum Rabani Mauri p. 58. ſeq. Sibrandus Siccama apud Struvium faſcic. VI. pag. 18. *In Feſtum quoque quædam meditatus ſum, ſed de perfectione deſpero, niſi me latior otii & quietis aura afflaverit*. Prodiit Feſtus Venetiis 1472. fol. per Nicolaum Jenſon Gallicum, quæ editio fuit in Bibl. Joanni Mori, Epiſcopi Elienſis: atque iterum ibidem 1474. fol. impenſis Joannis de Colonia & Joannis Manthem de Gherrezem. Hinc Parmæ 1480. fol. & Brixiæ 1483. fol. per Boninum de Boninis de Raguſia, atque eodem anno Venetiis fol. per Octavianum Scotum Modoetienſem, cum Nonio & Varrone de lingua Latina, quæ editio eſt apud me.

In Catalogo Bibliothecæ Barberinæ perperam traditur Feſtum cum notis Vulcanii legi in ejus theſauro utriuſque linguæ edito Lugd. Bat. 1600. fol. nam in illo tantum pag. 754--758. inter alia Grammaticorum ſcripta breve legitur excerptum è Feſto de verborum differentiis. Hujus inquam Feſti *Fragmenta a Fulvio Urſino edita & ſchedæ à Pomponio Læto relictæ. Ejuſdem librorum XX.* (a) *de Verborum Veterum ſignificatione reliquiæ* cum *Pa-*

(a) Diviſionem quæ in vulgatis libris occurrit, quâ ſinguli libri ſingulas continent litteras, Aldi eſſe non Feſti notavit Dacerius in præf. Quæ vero Macrobius è libro tertio decimo Julii Feſti profert III. 1. Saturnal. ea hodie leguntur in libro Feſti duodecimo diviſionis Aldinæ.

Digitized by Google

uli Diaconi ex iiſdem Epitoma conjunctæ & in unum corpus digeſtæ ab Aldo Manutio, Achille Mafeo, & denique ab Antonio Auguſtino, præmiſſa etiam *Pauli Epiſtola ad Carolum M. Imp.* Illa Pauli epitoma primum ſæpius prodierat, tum alibi, tum ad calcem Cornucopiæ Nicolai Perotti. Melior, ordinatior, & locupletior Antonii Auguſtini Epiſcopi Ilerdenſis editio cum animadverſionibus prodiit Venetiis 1560. 8. in qua ea quæ Pauli ſunt & quæ Feſti, poſita in margine nota diſtinguuntur, & Verrii Flacci fragmenta præmittuntur. Hanc Auguſtinianam editionem repeti juſſit & caſtigatt. doctiſſimis illuſtravit Joſ. Scaliger (*a*) Pariſ. 1575. 8. ſubjectis etiam ſeorſim notis, quæ in Veneta editione antea prodierant. Ab eo tempore Fulvius Urſinus Fragmenta ipſa Feſti, qualia Manilius Rallus & Pomponius Lætus habuerant & à Rallo acceperat Politianus (vid. c. 73. Miſc.) à Pomponio Læto Jo. Baptiſta Pius (vide annot. poſterior. c. 16.) ex Farneſii Cardinalis Bibliotheca publicavit & cum notis ſuis edidit Rom. 1581. 8. (*b*) Scaligeri & Urſini editiones junxerunt & utriuſque notas adjecerunt Heidelbergenſes 1583. 8. Denique luculentam emendatam & elegantem Feſti edititionem debemus Andreæ Dacerio, qui in uſum Delphini illuſtratum edidit Pariſ. 1681. 4. De prioribus autem hoc fert judicium: *Pauca eorum præſtitit Antonius Auguſtinus quæ præſtare potuiſſet. In multis divinus Scaliger: ſed dum ingenio ſuo nimium indulget, ſæpe nubes captat & nil minus quam Feſtum interpretatur. Fulvius Urſinus reliquis felicior, utiliorem operam navavit, ſed ſic etiam Feſtum non tam emendatum quam emendandum & emendari facilem tradidit.* Dacerii editio recuſa curante Jo. Clerico V. C. Amſt. apud Huguetanos 1699. 4. adjectis notis integris quæ ſingulis paginis ſubſternuntur Joſephi Scaligeri, Fulvii Urſini & Antonii Auguſtini, una cum fragmentis & ſchedis atque indice novo. Codicem vetuſtum Feſti habere ſe teſtatus eſt Polydorus Virgilius in ſylloge proverbiorum.

Index

(a) Non Julius Cæſar Scaliger, ut legas in quæſitis Oratoriis Bohuſlai Balbini p. 119.

(b) Yvo Villiomarus ſive Joſephus Scaliger in locos controverſos Roberti Titii p. 7. *Annon Sex. Pompejus Feſtus indignis modis acceptus eſſe viſus eſt, quod ab homine Gallo illuſtratus magno ſtudiorum ſavore exceptus eſt. Itaque Romæ editus cum iisdem caſtigationibus alius nunc eſſe cenſetur propterea quod prioris editoris nomen diſſimulatum eſt, quanquam eadem plane editio eſt paucis admodum iisque leviter immutatis, ita tamen ut tam levi mutatione non magis latere poſſit induſtria prioris editoris &c.*

Index auſtorum Omnium qui à Feſto citantur, item carminum, fœderum, legum & aliorum monumentorum.

Prior numerus paginam editionis Dacerianæ; poſterior paginæ verſum indicat.

Ælius, 113. 4, 240, 9, 241. 5. 291, 7. 376. 14. 430. 7. 512. 13. 585, 7.
Ælius in duodecimo ſignificationum verborum, 572. 7.
Ælius in explanatione carminum Saliarium, 245. 6.
Ælius Gallus, 251, 7, 272, 8. 277. 11. 284, 4, 311. 9, 337, 16, 342, 17. 358, 8. 399, 3. 425, 433, 9. 436. 3. 453, 17, 467, 17. 500. 4. 512. 9, 528, 4, 496, 19. Idem libro primo ſignificationum quæ ad jus pertinent, 359, 15. Idem libri II. ſignificationum verborum quæ ad jus pertinent 475, 6. 574. 9.
Ælius Stilo, 223 4. 246. 3. 265. 11. 271. 1. 261. 13. 312. 18. 341. 4. 357. 9. 470. 17. 473. 16. 479. 1. 517. 6. 540. 6. 560. 7. 572. 8. 592. 6.
Afranius, 38. 10. 93. 7. 255. 4. 295. 18. 465. 8. 513. 14. 527. 8. 549. 2. 560. 9. 570. 9, 575. 5. 582. 3. Idem in Abducta, 497. 10. In Brunduſina, 472. 6. in Conſobrinis, 564. 15. in Emancipato, 437. 8. in Epiſtula, 412. 1. 420. 13. 542. 8. in Ida, 343. 13. in Materteris, 260. 2. in Privigno, 38. 7. 505. 12. in prodito, 438. 1. in promo, 565. 12. in repudiato, 441. 2. 505. 3. in ſimulante, 289. 6. in ſuſpecta, 289. 4. in virgine, 245. 3. 547. 9. 579. 9. in ... 438. 1.
Agathocles Cyzicenarum rerum conſcriptor, 455. 1. 7.
Alcimus, 454. 4.
Alfius libro primo belli Carthaginienſis, 218. 14.
Annius, 575. 2.
T. Annius Luſcus in ea quam dixit adverſus Tib. Gracchum, 483. 10.
Antigonus, Italicæ hiſtoriæ ſcriptor, 454. 6.
Antiſtius Labeo, 246. 19. 305. 5. 333. 17. 355. 14. 361. 6. 394. 15. 438. 8, 9. 491. 11. 492. 16. 499. 4. 533. 8. Idem in libro de officio Auguris, 438. 9. in libro juris Pontificii, 536. 15. in Commentario juris Pontificii, 269 19. 388 3. Idem libro IX. de jure Pontificali, 377. 16. Idem libro X. Commentarii Juris Pontificii, 377. 16. Idem lib. XI. de Jure Pontificio, 391. 1. Idem in Commentario XV. Juris Pontificii, 512. 4.
Antonius Cnipho, 421. 9.
Apollodorus in Euxenide, 454. 3.
Apollonius, 275. 15.
Appius Claudius, 315. 21.
Appius pulcher, 438. 6. 517. 2. Idem in libro auguralis diſciplinæ, 516. 2.
Appii ſententiæ, 533. 20.
Ariſtarchus interpres Homeri, 275. 13.
Ariſtophanes Grammaticus 238. 5.

Arrius, 575. 1.
Artorius,376:15.565: 11. 573 . 4.
Aſinius Capito, 224. 1.
Atejus Capito, 238: 14.237: 7. 356: 9. 386: 6. 447: 14. 525: 19. Idem in libro VI. Pontificali, 250. 1.
Atejus Philologus, 265: 10. 291: 11. 531. 7. 579: 4. 583. 5. Idem in Collectaneis, 312. 7. Etſi ibi *Actius* non *Atejus* vocatur. Idem in libro Gloſſematorum, 301. 18.
Atellani antiqui, 490. 8.
Atta in . . . 393. 13.
Attius qui & *Accius*, 250: 1. 406: 7. 441: 15. 443: 22. 519: 13. 559: 17. 585: 12. Idem in Amphitrione, 319: 9. 428. 3. 500: 21. in Andromacha, 546. 6. in Bacchis, 318: 9. 527. 12. in Chryſippo, 452: 6. 547. 2. in Diomede, 280. 3. in Helenibus, 244: 17. 375. 18. in Jo, 573. 10. in Menalippo, 285: 12. 375: 1. 422: 12. 452. 4. in Neoptolemo, 420: 15. 557: 2. 571: 11. in Oenomao, 289. 2. in Philoctета, 567. 11. in Phinidis, 573. 2. Idem Annalium XXVII. 239. 7.
Aufuſtius, 161. 1.
Augurales libri, 461. 12. 482: 5. 520: 6.
Cæcilius, 48: 10. 381: 6. 416, 19. 498, 2. 556, 9. 577, 8. Idem in Æſchrione, 309. 14. in Æthrione, 289, 5. 498, 2. in anagnorizomene, 549. 7. in androgyno, 556. 9. in Andronico, 529. 6. in Carine, 436, 17. 524, 12. in Davo, 375. 19. in Epiſtola, 224, 15. in Gamo, 575, 5. in Hymnide, 279, 3, 378, 4. 497, 6. in Hypobolimæo, 423, 19, 529, 6. 579, 10. in Hypobolimæo Chæreſtrato, 285, 13. in oboloſtate, 509, 4. in pugile, 278, 5. in Triumpho 541. 8.
C. Cæſar in commentariis, 290, 11.
Calidius, in oratione in Q. Cæcilium, 543, 3.
Callius Agathoclis Siculi qui res geſtas conſcripſit, 455, 10.
Cannius, ſive *Canius*, 590, 8.
Carmen antiquum, 150, 1.
Carmen Augurale, 502, 9, 516, 2, *vid. not.*
Carmen Cn. Marcii Vatis, 274, 4,
Carmen Nelei, 288, 14, 513, 1. 533, 19, 573, 4.
Carmina Saliaria, 46, 2, 230, 9, 320, 1, 335, 7. 341, 4. 347, 14. 361, 13. 383, 11. 467, 5, 502, 9, 517, 2.
Cato, M. Porcius Cato, 15, 11. 19. 14. 42, 6, 83, 6, 86, 3, 90, 3, 145, 11, 147, 9, 152, 3. 155, 1. 157, 5, 200, 8, 214, 3. 5, 217, 2. 240, 4, 8, 241, 2, 247, 6, 248, 8. 249, 6, 252, 15. 264. 1, 273, 13, 274, 7. 291, 17. 331, 1. 375, 11, 14, 377, 14. 388, 4, 395, 11, 427, 8, 532, 1, 550, 12, 586, 14, 588, 1, 590, 12, 13, 593, 13, 595, 4, 8, 596, 8. Idem adverſus Marcum Acilium quarta, 333. Idem contra Annium, 547, 7. contra Op-

Digitized by Google

Oppium, 404, 3. De Magiſtratibus vitio creatis, 274, 10. De fœneratione legis Juniæ, 387, 9. De poteſtate Tribunitia, 275, 2 De re A. Atili, 517, 12, Deſpoliis ne figerentur niſi quæ de hoſtibus capta eſſent, 444, 4, in commentariis Juris civilis, 250, 3, in conſulatu, 234, 3, in diſſertatione conſulatus, 426, 8, in diſſuadendo legem quæ poſtea relicta eſt, 511. 18, in diſſuaſione de rege Attalo & de vectigalibus Aſiæ 357, 10, in ea adverſus X. homines, 276, 7, in ea quæ eſt contra Cornelium apud populum 441, 17, in ea quæ eſt de conjuratione, 371, 16, in ea quâ legem Orchiam diſſuadet, 336, 13, in ea quam habuit apud equites, 309, 9, in ea quam habuit ne quis conſul bis fieret, 329, 3. in ea quam ſcripſit . . . 273, 13, 326, 4, in ea quam ſcripſit ædiles plebis ſacroſanctos eſſe, 471, 5, in ea quam ſcripſit cum ediſſertavit Fulvii nobilioris cenſuram, 446, 9, in ea quam ſcripſit cum proficiſceretur in Hiſpaniam, 269. 2. in ea quam ſcripſit de L. Veturio, &c. 524, 15, in ea quam ſcripſit in M. Cœlium ſi ſe appellaviſſet, 261, 8, 375, 11, 520, 1. in ea quam ſcripſit de ſuis virtutibus contra Thermum 310, 11, 313, 1. 372, 8, 440, 12, in ea quam ſcripſit L. Furio, 593. 13, in epiſtola ad . . 224, 15, in epiſtularum, 363, 14, in lib. de re militari, 337, 3. 377. 14, 385, 2, 501, 11, 535, 2, in M. Cæcilium, 80, 1, in oratione de auguribus, 375, 19. In oratione de fundo oleario, 394, 17, in oratione in Q. Sulpicium, 263, 7, in oratione quam habuit de indigetibus, 500, 10, in oratione qua egit de ſignis & tabulis, 427, 8. in oratione quam ſcripſit ad ſites Cenſorias, 338, 5, 365, 10, in oratione quam ſcripſit de . . . 333, 11, in oratione quam ſcripſit de ſacrilegio commiſſo, 382, 20, in Q. Thermum, 421, 1, in Q. Thermum de X. hominibus, 297, 6, 468, 16, 522, 5, Ibi Cato Thermum accuſabat quod decem homines liberos interfeciſſet. in Pœnorum quarto, 237, 16, in ſuaſione legis Voconiæ, 424, 7, in ſuaſione ne legi Orchiæ derogaretur, 296. 27. Originum libro primo, 276 18, 310, 13, 463, 16, 538, 1. lib. III. 314, 2, lib. IV. 228, 1, lib. VII. 248, 8 49315, Pro C.... 528. 9. Pro L. Cæſetio, 545. 9. 10.

Cato Catonis nepos, 214, 9.

Catullus, 353, 4. Idem ad colonia, 549, 6. Idem de Berecynthia & Atti, 419, 7.

Cephalon Gergithius, 453, 20.

Cincius Alimentus, 161, 7, 251, 3. 259, 2. 264, 7, 265, 10, 284, 3, 291, 7, 297, 13, 389, 3, 430, 5. 511, 9, 578, 8, 594, 2, Idem in libro de comitiis, 328, 5, in lib. de conſulum poteſtate, 370. 8.

in lib. de verbis priſcis,426.4. 452,10,488,9. in lib. faſtorum, 432,2. in lib.de officio juriſconſulti,536,12, in lib.II de officio juriſconſulti 289.16.478.15. in lib. II. Myſtagogicon,576,8.
Cicero,298,20,560,12,567,4.lib. I. de oratore,459,10. lib. I. de gloria, 308, 4. in lib. de univerſitate,277, 8. in Piſonem, 498, 7. lib. I. in Verrem, 429, 15. lib. IV. in Verrem,ibid lib. II. Philippicarum, 460, 19. pro domo ad Pontifices, 432, 10.
Cloatius Verus,297,13, 316, 11, 344, 2, 470, 17, 512, 13, 540, 6. Idem in libris ſacrorum, 245. 5.
Commentarii augurales, 479, 9.
Commentarii ſacrorum Pontificalium, 426, 10.
Commentarii ſacrorum,217,13, 272,16,562,11.
Cœlius hiſtoriarum lib. 301. 14. Idem lib.VII.573,8. Idem pro ſe apud populum,314,3.
Cornelius, vide *Siſenna*.
Cornificius,241,8,262,10,291,6. 6. 312.16.315 8.399.15. 429,1. 558.
Corvinus pro Liburnia,555,7.
Critolaus, 474 9.
Curiatius,241.2.267.1.291.7.580.11
Diocles Peparethius, 456, 6.
Edictum Prætoris, 358. 12.
Ennius,22,6,31,9,37,16,52.6.95. 8,9,100,9,101,6,8,111,7.112.5. 159, 15, 190, 11, 200, 9, 206, 3, 233, 4, 10, 239,2,12,14,17,244, 16,249,19,255,2,256,6,17,265. 17,293,4,9,11,295,11,296,20. 297,16,317,3,379,11,393,9, 405,2,422,3,12,426,9,429, 6, 433,1,439,2,445,10,450,4,16. 470,7,475,5,482, 15, 16,489. 13,499,1,506,1,507,1,516,17, 518,2,5,519,6,523, 3,527, 14, 540,13,545,15, 16, 547, 1, 10, 552,4,6,559,11,562,1,566,18. 19,572,1,9,563,11,575,1,581, 14,587,6,594,20.
Ennius in Annalibus,549, 5.lib. I.annal.262,10,309,19,341,3, 437, 3, 482,8, 518, 2,5,529,4, 545,16,17.lib.II, 280, 7,342, 16,407,17, 450, 5, 17, 545,18, 572,1, 578, 9. lib. III, 379, 7, 516,17,519.1.lib.IV.414,25.lib. V.299,6.lib.VI.270, 10, 546, 5, lib.VII.411,12,482,10,519. 2, 572,11.lib.VIII. 298,1, 299,7. lib.X. 278, 8. lib. XI. 519, 2. lib. XII.408,1.lib.XVI. 270, 11,379. 13,407,15,414,26,432,19,522. 2, 583, 10. lib. XVIII. 297, 16. Idem in fabulis, in Achille, 536,9. in Achille Ariſtarchi, 383,1. in Ajace, 579, 16. in Alexandro,399,15,529,5,557,1, in Andromacha,491,18. in Andromeda, 406, 12, 596, 11. in Aſota,572,13. in Creſphonte, 406,11,428,4.in Erectheo,274. 11. in Hectoris Lytris, 428, 5. in Iphigenia,293, 13. in Telamone, 296, 20. in Telepho, 256,17. in Thyeſte,538,4.
Euhemerus, 552. 9.
Fabius pictor, 394. 14
Fœdus Gabiorum cum Romanis, 84. 4.

Fœdus Latinum, 261. 11.
Galatas ſcriptor, 456. 2. vide *not.*
Gloſſematorum ſcriptores, 265. 11.
Gracchus, 337, 9. Idem de legibus à ſe promulgatis, 318. 12. Idem in ea quæ eſt de lege Minucia, 317, 17. in ea quam conſcripſit de lege M Junii Penni & peregrinis, 445. 7. in ea qua uſus eſt cum circum conciliabula iret, 360. 14. in oratione in P. Popilium poſteriore, 229. 5. in P. Popilium, 308. 8.
Granius, 449. 4.
Heſiodus, 183. 9.
Hippocrates Medicus, 44. 6. vide *not.*
Hiſtoriæ Cumanæ compoſitor, 454, 8.
Homerus, 274, 16, 284, 2, 291, 2.
Hoſtius in belli Hiſtrici libro, 485. 8. Idem in belli Hiſtrici lib. 1, 567, 8.
Incertus hiſtoriarum ſcriptor, 558. 2.
Incertus ſcriptor, 400, 17, 547, 17, 550, 4, 9, 11, 551, 11, 13, 14, 18, 595, 10.
Julius de feriis, 432. 8.
Julius in Adraſto, 385. 12.
Labeo, vide *Antiſtius*.
Lælius, C. Lælius in ea quam pro ſe dixit, 483. 11. Idem pro ſe apud populum, 296. 24.
Lembus Heraclides, 455. 13.
Licinius Imbrex, 298. 2.
Leges duodecim tabularum, 254. 7, 261, 11, 271, 5, 331, 11, 358. 1. 408, 1, 420, 1, 463, 10, 478, 11, 481, 18, 517, 6, 532, 3, 550, 7, 558, 11, 569, 13, 584, 1, 593, 5, 594. 6.
Leges Laurentium, 37. 12.
Leges Numæ, 20, 2, 300, 12, 306. 13, 324, 17, 333, 7, 421, 11, 447, 15, 566, 14.
Lex annaria, 29, 13.
Lex Cenſoria, 379, 14.
Lex L. Papirii Tribuni, 469, 5.
Lex rivalicia, 507, 4.
Lex Romuli & Tatii, 352, 9.
Lex Servii Tullii, *ibid.*
Lex Siliorum, 392, 1.
Lex Tribunitia prima, 467, 15.
Lex unciaria, 595. 6.
Livius Andronicus, 7, 3, 28, 12, 112, 1, 117, 2, 125, 11, 163, 13, 301, 19, 377, 10, 413, 6, 429, 10, 516, 6, 9, 527, 20, 528, 1, 533, 2, 551, 7, 583, 6. Idem in Centauris, 342, 17. in Gladiolo, 331, 20. in Lydio, 488, 10. in Odyſſea veteri, 273, 8, 276, 9, 280, 14, 305, 7, 574, 1. in Periboea, 572. 8. in primo, 407, 4. in Virgo, 280. 4.
Lucanus, 49, 2.
Lucilius, 55, 5, 68, 6, 118, 2, 158, 6, 219, 2, 225, 9, 233, 5, 242, 3, 275, 18, 282, 3, 331, 8, 21, 341, 14, 349, 2, 393, 1, 409, 9, 410, 14, 414, 2, 423, 5, 427, 2, 6, 437, 17, 448, 5, 452, 8, 462, 2, 481, 8, 488, 19, 492, 1, 507, 3, 516, 5, 519, 18, 524, 9, 528, 17, 532, 15, 535, 14, 16, 18, 20, 551, 3, 557, 8. 560, 1, 568, 13, 589, 2, 594, 1, 18.

Idem

Idem Satyrarum lib.... 519. 20. Idem lib. II. 280. 7.

Lucretius, 112. 4. 245. 10, 298, 2. 319, 4, 323. 20, 337, 7. 407. 5. 486. 4. 589. 10. Idem lib. II. 272, 11. 472, 7. 578, 9. 583. 11. Idem lib. IV. 278, 2. lib. V. 538, 12.

Manilius, 504. 1.

Marcius vates, 279. 2.

Martialis, 589, 14.

Meſſala, Valerius, 501, 9, 523, 15. Idem in explanatione augu-riorum, 228, 4, Idem in explanatione duodecim tabularum, 330, 16, 402, 11, 478, 16, 579. 9. Idem in libro de dictis involute. 478. 16.

Nævius. 19, 4, 32, 5, 52, 4, 57. 9. 91. 15, 98, 11, 204, 8, 288, 16, 325, 14. 334, 11, 339 10. 342. 4 348. 3 364. 13, 463, 152, 464, 14, 472. 17 479. 5, 7, 517, 9, 534, 1, 546, 1. 570, 7. 8. 573. 5. Idem in Ariolo, 314, 1. in Lupo, 428, 1, in Lycurgo, 297. 7, in Nautis, 548, 10, in Satyra, 411, 11, in Tarentilla, 8. 7. in carmine belli Punici, 411, 10. in belli Punici libro, 480, 9, 537, 9, 548, 9.

Nicoſtratus in libro qui inſcribitur de Senatu habendo, 496. 7. Novius, 559. 10. Idem in duobus doſſenis, 564, 12. in funere, 564, 13 in Machocopone, 278. 4. in Phœniſſis, 489. 15, in Pico, 464. 14, in Surdo, 564, 14. in Togularia, 416. 20.

Opilius Aurelius, 151. 5. 245. 8 269. 12, 272, 4, 410, 12, 421, 7, 478, 9. 479, 1, 494, 8, 523, 5. 560, 7, 567. 5, 568, 13. 584, 3, 590, 10.

Oppius, 512. 16.

Ovidius, 473, 1, vide *not*.

Pacuvius. 141, 5, 160, 2, 183. 11. 225. 2, 247, 16, 297, 4, 352, 2, 383, 6. 427, 3, 441, 6, 473. 2, 4. 513. 12. 523. 2. 573, 1, 575, 8, 585, 13, 589, 3. Idem in Antiopa, 574, 6, in armorum judicio, 424, 4, 443. 19, 24, 574, 18. in Atalanta, 505. 13, 595, 13, in Chryſe, 521. 6. in Duloreſte, 521, 1. in Hermiona, 430, 13. 557. 12. in Iliona, 338. 16, 441, 10, 595, 12, in Medo, 318. 8. 382, 7, 547, 7, 573, 1. in Niptris, 500, 14, 539, 2. in Teucro, 338, 20, 382, 10, 425, 10, 428, 6. 482, 14, 557, 12.

Panurgus Antonius, 288, 17.

Paulus Apoſtolus, 48, 7.

Platon, 520, 4.

Plautus, 19, 15, 29, 9. 41. 9. 48. 5. 53. 3. 59. 1. 60. 1. 65. 6. 69. 5. 80. 5. 82. 9. 84. 1. 89. 4. 94. 4. 96. 3. 98. 10. 99. 11. 101. 9. 112. 13. 103. 3. 109. 3. 10. 116, 6. 121. 10. 127 12. 184, 4. 165. 8. 166. 3. 170. 11. 179. 9. 185. 3. 188. 11. 189. 11. 190. 7. 225. 6. 251. 3. 254. 11. 262. 15. 263. 2. 277. 2. 288. 1. 300. 4. 302. 20. 303. 4. 5. 327 1. 336. 3. 15. 339. 5. 8. 9. 368. 3. 380. 1. 382. 16. 394. 19. 399. 6. 17. 423. 12. 17. 431. 7. 443. 9. 470. 2. 488. 22. 518. 2. 22. 522. 1. 10. 534. 10. 535. 4. 540. 9. 542. 4. 552. 1. 553. 4. 564. 3. 570. 3 10. 574. 13. 587. 13. 590. 2. 594. 11. Idem in Artemone, 269. 14. 423. 18. 547. 14 in aſinaria, 309. 3. in Aſtraba, 426. 1. 539. 3. in Aulularia, 290. 1, 360. 9, 423. 8. 489. 4. 564. 3. in Bacchidibus, 260, 10, 263, 5. in Carbonaria,

52 1.

521.13, in Caſina, 99. 3. 269. 18. 275, 7. 289, 1, 437, 10. 460. 9. in Clitellaria, 586, 20, in Condalio, 375, 4, in Curculione, 269, 17. 303. 5. 331. 18. 404. 2. 525. 16. 585. 9. in Dyſcolo, 290. 18, in Epidicio, 350, 2. 423, 14. in fœneratrice, 270. 12, 410, 14, 518, 2, 529, 11, 539. 7, 545, 8. in Hortulo, 535. 4. in Menæchmis, 407. 14. 451. 4. in mercatore, 500, 11. in Milite glorioſo, 547, 5, 584. 4. in moſtellaria, 265, 15. in Nervolaria, 244. 19, 263, 6. 301, 10, 317, 14. 378, 5. 536, 19. in paraſito pigro, 265. 14. in Perſa, 536 17. in Phaſmate, 271, 7, 547, 6. in pſeudolo, 260. 3. 280. 2. 302, 22, 380, 3. 407. 14, 550, 6, 580, 8, in Rudente, 222, 3. 470. 4. 545, 9. in Satyrione, 71. 5. 276, 17. 352. 13. 450, 2. in Scythe liturgo, 584, 5. in Syro, 542, 9, 571, 5. in Trinummo, 437. 13. in Truculento, 265 16,

Polemon, 474. 7.

Pompejus Sextus, 288. 6.

Pomponius, 467. 3. Idem in adelphis, 526. 11. in Decima 564. 12. in Fullonia, 548. 7.

Pontificum libri, 306. 11. 567, 7.

Prætoris edictum, 358. 12.

Precatio auguralis, 523. 15.

Quintius Atta, 41. 7.

Rituales Etruſcorum, libri, 450. 19.

Salluſtius in Catilina, 555. 4.

Salluſtius lib. 1. hiſtoriarum, 296. 25. lib. IV. 537. 13. 555. 6. Santra, 113. 5. 291. 5. 410. 12. 415. 19. 522. 14. Idem libro ſecundo de antiquitate verborum, 289, 21, 424, 14.

Scævola, 341. 18.

Q. Mucius Scævola, 271. 6.

Scipio Pauli F. Africanus Æmilianus ad populum, 240. 15. Idem alibi, 427, 5. Idem in ea oratione quæ eſt de imperio D. Bruti, 360, 13. In oratione quam ſcripſit poſtquam ex Africa rediit, 409. 16. Cum pro æde Caſtoris dixit, 442. 2.

P. Servilius Augur, 525. 20.

Servius Filius, 251. 11.

Servius Tullius in deſcriptione centuriarum 375. 6. Idem deſcriptione claſſium, 377. 21.

Sinnius Capito, 246. 4. 264, 9. 271. 4. 275. 19. 288. 9. 291. 19. 320. 2, 417, 11. 23, 449, 11. 466. 6. 476, 8. 481. 5. 505, 2. 506. 7. 549. 10. 565. 7. 585 3. Idem in eo quem de reo inſcribit, 447. 19.

Siſenna, 234. 8.

Cornelius Siſenna hiſtoriarum libro quarto, 491, 19.

Sulpicius Servius, 311. 7. 331. 11. 359. 1, 594. 3. Idem in oratione pro Aufidia, 257, 7.

Sulpicius Galba, 449. 12.

Sulpicius Rufus, 478.

Tarquinius in libro quem inſcripſit de . . . 421. 6.

Terentius, 6. 10. 30, 5, 89, 6. 159. 7. 310. 15. 350. 5. 495. 3, 5, 546. 2. Idem in adelphis, 382. 9. in Andria, 513 8, 10. in Heautontimorоumeno, 490. 5. in Phormione, 463. 12, 490. 5. 560. 11. 585 8.

Titinius, 65, 8, 246, 14. 298. 5. 329.

Digitized by Google

329, 1. 331, 17. 338, 2. 448, 8. 541, 12. 542, 6. 559, 11. 565, 13. 591, 10. Idem in barathro, 516, 14. in fabula Quinta, 316, 13. in Prilla, 491, 1. in Setina, 248, 9. 313, 18. 429, 10.

Turpilius in Demetrio, 271, 7. 560, 14.

Valerius Flaccus, 460, 18.

Valerius Maſſala. Vide *Meſſala*.

Valerius Valentinus in jocoſo carmine, 561, 2.

Valgius, 494, 4.

Varro, 106, 6. 131, 5. 249, 1. 306, 9. 356, 12, 13. 458, 3. 466. 4. 480, 2. 552, 9. 563, 4. 585, 7. In libro antiquitatum primo, 254, 8. 452, 20. in libris de vita populi Romani, 434, 1. lib. 1. Epiſtolicarum quæſtionum, 249, 2. lib. v. Epiſtolicarum quæſtionum, 511, 6. lib. vi. rerum humanarum, 366, 12. 375, 7. lib. vii. 544, 5. lib. viii. 499, 7.

Varro Atacinus in Europa, 133. 7. *vid. not.*

Veranius, 254, 1. 303, 20. 304, 15. 322, 13. 379, 5. Idem in libro auſpiciorum de comitiis, 429, 19. in libro priſcarum vocum, 258, 2.

Verſus antiquus, 522, 7. 523. 1.

Verſus Græcus antiquus, 530, 9.

Verſus Janualii, Junonii, Minervii, 46, 3.

Virgilius, 35, 7. 112, 5. 131, 3. 150. 17. 272, 10. 317, 7. 338, 5, 13. 569, 4. Idem in Bucolicis, 19. 6. 332, 5. Idem II. Georgicorum, 538, 5. IV. Georg. 343. 11. VIII. Æneidos, 519. 11.

4. *Nonii Marcelli* Peripateticis (a) Tiburienſis compendioſa doctrina ad filium ſive *de varia ſignificatione verborum* liber diſtinctus in capita undeviginti. * Marcellum Marcelli F. Grammaticum Narbonenſem memorat Auſonius Epigr. 19. qui utrum cum *Nonio Marcello* quicquam commune habeat, docti viderint. Illum Peripateticum dici mirum, quanquam & alios Peripateticos quoſdam libenter ad Grammaticam demiſiſſe ſe conſtat. *Scriptor eſt variæ & antiquæ lectionis, ut nemo alius exſtat æque locuples. Depromſiſſe poterat*, ut obſervat doctiſſimus Vir. Chriſtoph. Waſe, *ex Tiburte Bibliotheca a Gallio bis memorata, ut quæ in Herculis templo fuerit, atque ſub id tempus libris compluribus inſtructa (ut appareat Lipſii conjectura minime vana, Hadriano Cæſari eo ſeceſſu gaudenti illud tribuentis) appellatur enim Tiburticenſis*. In vocum

(a) Ita vulgo legitur in editt. quibuſdam. Forte *Grammatici* reponendum pro *Peripatetici*. Pro *Tiburienſi*, alii ſcribunt *Tiburticenſem*. Ex cap. 12. de doctorum indagine locum affert Priſcianus libro VI. qui ibi hodieque exſtat in voce *ſtrictura*. Ceterum auctorum quos citat Nonius, vix quiſquam eſt multum junior Apulejo. Bene autem obſervat Iſ. Voſſius p. 212. ad Catullum; ſolenne eſſe eruditis, multis in locis ſæpe non intellectis inſultare huic Grammatico, optime ſi quiſquam promerito de lingua latina. Idem p. 56. meminit ſuarum obſervationum ad hunc ſcriptorem.

cum tamen interpretationibus ſæpe delirare notat poſt alios Ludolphus Kuſterus diatriba de verbo *cerno* pag. 81. 91. Prodiit Nonius primum an. 1471. tum Venet. 1476. fol. per Nicolaum Jenſon, & Parmæ 1480. fol. deinde Brixiæ 1484. fol. nec non Mediolani 1500. fol. cum Feſto & Varrone & Pariſ. 1519. fol. & Venet. 1483. fol. quæ editio apud me eſt, & 1496. nec non Brixiæ 1483. fol. quam editionem memorat Mich. Maittaire pag. 174. Annal typograph. tum ſæpius ad calcem Perotti cornu copiæ Venet. 1492 & apud Aldum (*a*) 1514. Tuſculani 1522. Baſil. 1518. etiam 1526. eidem Perotto ſubjectus cum caſtigationibus Mich. Bentini. Primus eximiam præ ceteris in Nonio operam præſtitit Adrianus Junius Antvv. 1565. 8. cujus editionem manu Joſephi Scaligeri collatam cum duobus MStis & a capite ad calcem pluribus ejuſdem caſtigationibus & annotatis refertam cum in manus meas incidiſſet lubens intuli in Bibliothecam Venerandi D. Jo. Friderici Meyeri, quæ pluribus ejuſmodi abundat cimeliis. Editio Nonii Pariſienſis Anno 1583, 8. Junium fere ſequitur, ſed in calce exhibet notas ad Nonium ex variis doctorum ſcriptis undecunque congeſtas cum indice accurratiore auctorum a Nonio allegatorum. Denique poſt Dionyſium Gothofredum optimam & emendatiſſimam Nonii editionem cum notis ſelectiſſimis etſi ſuppreſſo nomine ſuo dedit doctiſſimus & elegantiſſimus Joſia Mercerus Pariſ. 1614. 8. Petrum quoque Scriverium novam Nonii editionem paraſſe didici ex ineditis Gothofredi Jungermanni & Scriverii ipſius ad Eliam Putſchium litteris. Franciſci Guieti notas ad Nonium ipſius manuſcriptas habere ſe retulit Menagius in Menagianis p. 301. Idem in Originibus Gallicis vocabulo *As* laudat editionem Nonii Sedanenſem (*b*) quam non vidi. Et fortaſſe Pariſienſem Merceri intelligit, ſane locus quem allegat eadem pagina editionis Pariſienſis exſtat. Philippus Pareus in litteris ad Toſſanum ſcriptis 24. Jan. 1643. teſtatus fuit, habere ſe Nonium cum MS. Palatino collatum ſedulo ac novo prorſus methodo recenſitum, editurumque ſi vita ſupereſſet. * Nonium a Pomponio Læto caſtigatum diſces ex Diario Veneto eruditorum Italiæ tom. 22, pag. 395.

(a) In edititione Perotti cornu copiæ Aldina 1513. fol. Nonii compendia tertiam ſere partem non ante impreſſam habent additam opera Jocundi Veronenſis qui in Gallia Nonium cum antiquis contulit exemplaribus. Adjunctus præterea longus de generibus tractatus.

(b) Pariſienſem editionem A. 1614. fortaſſe Sedanenſes recuderunt, vel eidem editioni (ut interdum fit) in diverſis exemplis duarum diverſarum urbium nomina inſcripta ſunt, nam Sedanenſis quoque ut audio Annum 1614. 8. præ ſe fert. Notarum ſe auctorem prodit Joſias Mercerus pag. 87. *quod monui in Ariſtanetum.*

395. *Theſaurum mendorum* vocat Nonium Janus Guilhelmius II. 21. veriſimilium, quo in libro complura Nonii loca emendavit. Conferendæ etiam *Chriſtophori Waſe* ſtricturæ & animadverſiones Nonianæ, quarum tres ſectiones ſive Exercitationes evolvi editas Oxon. 1685, 4. Adr. Junius VI. 8. ſeq. Animadverſ. & pag. 410. ſeq. Epiſt. Jo. Meurſius in Critico Arnobiano VI. 11. & III. 2. &c. Nonium cum MS. Palatino collatum à Philippo Pareo, accepi ex auctione librorum Marquardi Gudii.

Index Auctorum qui laudantur a Nonio.
Ad paginas editionis Pariſ. 1614. 8.

ACCIUS pag. 235, verſ. 2, 305, 7, 473, 7. Achille 98, 5, 110, 12, 277, 29, 504, 28. Ægiſtho 89, 26, 110, 32, 112, 2, 170. 5, 257, 30. Æneadis, aut Decio 22, 14, 75, 2, 98, 11, 123. 13, 126, 15, 139, 20. 174, 20. 185, 23. 200, 30, 224, 12, 258, 4. 484. 5, Agamemnonidis 146, 29, 260, 20. Alcmæone 16, 21. 116, 11, 132, 9. 181, 19, 184, 33, 293. 23, 470, 9, 487, 23. 28. Alpheſiboea 15, 9. 73, 26. 136, 19. 279, 25, 280, 4. 469, 23, 485, 23, 497, 3, 512, 10. Amphitryone 1, 28, 39, 21, 116, 5, 146, 16, 165, 20, 179, 19, 224, 10, 155, 30, 292, 11, 466, 5. 516, 4, Andromacha 515, 13. Andromeda 20, 27, 64, 8. 71, 8. 95, 26, 109, 27, 174, 22, 178, 16, 395, 26, 422, 14, 424, 3. 425, 11. 487, 11, Annalibus 193, 25, Antenoridis 127, 2. 138, 32. 341, 16. 512, 29. 513, 24, Antigona 104, 15, 165, 3, 352, 18, 375, 22, Armorum judicio 72, 28, 96, 22. 120. 28. 143. 21. 173. 30. 237. 21. 257. 15. 276, 31, 362, 3, 416. 5. 485, 13, 487. 14. 521, 6. Aſtyanacte 95. 7. 136. 17. 159. 8. 172. 6. 357. 7. 417. 12. 425. 9. 467, 17. 471. 21, 485. 21. 487, 18, 511. 3. 518. 11. Athamante 56. 12. 315. 19. 323. 33. 416. 12. 470. 20, 488. 33. 500. 3. 524 24. Atreo 202, 13, 210, 30. 281. 6. 415. 26. 505. 7. Automedia 323. 10. Bacchis 116. 13. 132. 12. 136. 27. 143. 29. 144. 11. 213. 11. 244. 16. 342. 24. 458. 13. 467. 25. 489. 5. 560. 18. Chryſippo 153. 33. 261. 10. 475. 23. Clytemneſtra 178. 11. 219. 13. 226. 8. 488. 12. 521. 27. Deiphobo 139. 2. 314. 20. 534. 3. Didaſcalico libro 1. 341. 19. 514. 21. libro II. 165. 22. 178. 22. lib. VIII. 194. 19. Diomede 89. 15. 159. 14. 181. 21. 238 9. 18. 292 10. 322. 23. 338. 22. 351. 29. 470. 55. 511. 22. 522. 32. Duloreſte 479. 15. Epigonis 16. 5. 75. 31. 153. 31. 158. 6. 160. 3. 185. 20. 192. 5. 200. 14. 230. 24. 342. 12. 426. 28. 472. 20. Epinauſimache 2, 21. 9. 26 110. 30. 158. 3. 192. 2. 227.

30.

30. 233. 17. 257. 6. 261. 16. 307. 9. 479. 10. 485. 15. 495. 21. 500. 2. 519. 8. Erigona 20. 11. 75. 31. 85. 13. 159. 19. 226. 22. 279. 11. 315. 10. 341. 24. 398. 19. 469. 18. 498 5. Euryſace 6. 32. 12. 6. 14. 26. 15. 6. 73. 27. 111. 3. 173. 27. 184. 30. 193. 2. 225. 33. 230. 21. 256. 16. 259. 25. 267. 16. 325. 7. 341. 12. 355. 10. 356. 18. 445. 8. 495. 20. 499. 32. 509. 27. 522. 25. Iliona 382. 9. 505. 11. Medea 12. 8. 16. 10. 16. 89. 9. 90. 8. 159. 11. 179. 26. 237. 33. 307. 18. 323. 12. 362. 5. 422. 32. 467. 19. 30. 504. 9. Meleagro 15. 31. 39. 5. 72. 3. 111. 23. 115. 9. 124. 32. 125. 3. 166. 20. 184. 32. 292. 20. 308. 8. 9. 317. 16. 336. 28. 470. 16. 482. 37. 483. 11. 499. 10. 503. 6. Menalippo 15. 28. 85. 3. 154. 18. 219. 2. 233. 16. 234. 23. 249. 2. 485. 33. 500. 13. 521. 8. Myrmidonibus 109. 31. 120. 33. 137. 33. 234. 8. 261. 24. 262. 15. 396. 31. 433. 2. 501. 33. Neoptolemo 73. 19. 204. 12. 258. 5. 281. 4. 341. 30. 424. 2. 469. 16. 493. 14. 501. 4. 505. 6. Nyctegreſia 166. 18. 227. 27. 315. 20. 336. 29. 397. 5. 484. 6. 485. 31. 500. 5 503. 2. 505. 15. Nyptris 223. 2, Oenomao 15. 25. 73. 23. 120. 31. 205. 33. 231. 4. 352. 16. 357. 12. 395. 22. 469. 4. 482. 25. 485. 7. Parergon libro 1. 61. 24. Paride 206. 12. Pelopidis 132. 33. 174. 10. 452. 28. 485. 29. Philocteta 16. 28. 91. 5. 179. 32. 318. 6. 323. 15. 324. 26. 346. 18. 469. 31. 512. 12. Phinidis 20. 30. 84. 29. 200. 32. 205. 10. 463. 14. 489. 7. 503. 28. 504. 31. Phœniſſis 13. 20. 16. 3. 85. 10. 101. 19. 174. 2. 185. 8. 19. 292. 19. 398. 3. 416. 8. 426. 10. 481. 30. Pragmaticis 150. 11. 12. libro 1. 156. 5. Prometheo 17. 20. 208. 2. Staſiaſtis vel Tropæo, 20. 24. 334. 33. 337. 16. 524. 25. Telepho 13. 23. 136. 22. 154. 7. 174. 13. 226. 3. 227. 31. 307. 27. 447. 14. 352. 8. 426. 24. 485. 8. 488. 4. 11. 503. 20. Tereo 96. 27. 111. 26. 173. 33. 256. 20. 259. 7. 279. 22. 315. 12. 425. 22. 463, 23. 467. 29 519. 6. Thebaide 144. 16. Troadibus 447. 20.

ÆMILIUS MACER Theogoniæ libro 1. 518. 25.

AFRANIUS 378, 9, 557, 16. Abducta, 257, 31, 374, 33. Æqualibus 81. 17. Auctione 76, 19. 104. 20, 111, 21. Augure 78, 32, 393. 14, 512, 21, Auguribus 152, 27. Brunduſinis 97, 29, 123, 16. Buccone adoptato 126. 12. Cinerario 116, 32. Compitalibus 38, 26, 496, 27. Crimine 124, 17. 126, 12, 480, 12, Depoſito 90. 9. Divortio 20, 2, 21, 32, 87, 22, 110, 13, 126, 24, 174, 28, 185, 28, 343, 21, 393, 26, 394, 2, 475, 20. 509, 23, 513, 19, 515, 30. Emancipato 89, 10, 109, 17. Epiſtola 8, 27,

8,27,19,4,102,14,207,32,221. 23,256,25,260,15,279.12,376. 6,382,20,409,33,410,2,482,9. 503,13,540,13. Excepto 138. 13,154,11,160,15,216,11,232, 25,238,24,316,9,317,19,318, 4,403,20,498,15,523,13,15, 535,30,541,10. Fratriis 28,33, 64,24,73,29,32,131,27,142,2, 174,30,33,280,25,291,3,306. 17,309,17,393,32,397,22,398. 20,434,13,477,12,497.29,504. 17,540,32,544,31. Homine 64. 23,78,18,96,17,218,30,359,4. 375,5,421,19,518,9. Imis 306, 25. Incendio 78,33,268,2.270. 6,392,16,473,23,518,7. Inimicis 477,27. Liberto 150,27, 307,3. Maritis 507,29. Matertera 149,26,392,19. Materteris 41,4,124,21,267,32,514,30. Megalenſibus 515,21. Pompa 111,30. Privigno 3,12,21,27,28. 29,33,31,76,9,125,24,216,3, 219,26,235,30,246,17,308,13. 333,15,342,15,352,25,407. 25,409,19,434,8,488,29,493, 9,503,9,512,5,513,33. Prodigo 397,6. Promo 76,7,111,13, Proſa 450,11. Purgamento 515,9. Simulante 124,5,246,14,267, 26,29,496,28,511,6. Sororibus 187,3. Suſpecta 6,8,39,23,103. 10,174,8,186,4,358,6,466,29, 504,13,519,18. Thaide 516,7. Virgine 89,33,124,19. Vopiſco 2,3,12,21,28,25,28,40,14,97, 21,110,2,146,32,217,30,230,2. 135,23,262,16,280,23,337,20, 362,12,427,32,433,28,478,26, 490.2.493.2.496,4,497,28,502. 10,505,24,529,6.

AGELLIUS Hiſtoriarum lib. 1,194,5.

ANTISTIUS LABEO 52,4,

APULEJUS 68,27. libro Ludicrorum 68,29.

ARISTOTELES 441,5.

ATEJUS CAPITO conjectaneis 54,30.

ATTA Aquis Caldis 133,11.139. 7. Conciliatrice 140,22, Epigrammatis 022. 28. Gratulatione, 596. 32. Lucubratione 468. 22.

CÆCILIUS 80. 32. 101. 23.114. 16. 119. 18. 153. 14. 197.32 229. 6. 233. 8. 464, 21. Æſchino 106. 23. Æthrione 536. 12. Andria 152. 26. Aſoto 139.18. 258. 10. 471. 17. 474. 3. 475. 5. 507. 6. 517. 19. Calcis 491. 15. Dardano 392.14. Demandatis 124. 9, Embono 246,12. Epheſione, ſive Æthrione, 20. Exſule 75. 25. 399. 26. Fallacia 127. 18. 147, 30. 332. 9. 430, 17. 511. 26, 30. 512.7.514. 8. Fœneratore 150, 2.543. 28. Harpazomene 10, 23, 128.15. 155. 17. 200. 20. Hymnide 79. 2. 134. 14. 135. 3. Hypobolimæa raſtraria, 16. 19. 40, 5. 89. 17. 147. 6. 176. 8. 505. 26. Hypobolimæo, quæ eadem ſubditivus 178. 17. Imbris 159. 15. 188. 15, 193. 11, 465. 5.525. 3. Meretrice 202. 16. 536. 10. Nauclero 12. 32. 126. 26, 506. 5. Nothoniacaſione 97. 25. 325, 2. 11. Oboloſtate, quæ eadem cum foeneratore 98. 7. 154. 13. 277. 26, 279. 30. 508. 14. Pauſimacho 3. 15. 127.

Digitized by Google

127, 15, 334, 8, 515, 23, 548, 15, Philumena 197, 28, 304, 27. Plocio 84, 4, 97, 19, 124, 23. 146, 14. 155, 3. 164, 25. 199. 10. 209, 10. 220, 7. 447, 14. 297, 27. 314, 18, 468, 25, 484, 32. 502, 13, 513, 7. Portitore 118, 33. Progamo 346, 13. Subditivo, quæ eadem cum Hypobolimæo 204, 33, 514, 33 Symbolo, 280, 2. Synariſtoſis 370 14. Synephebis 200, 21. Syracuſis 96, 28. 176, 33, 391, 22 Titthe 118, 12, 183, 23. 196, 10. 258, 33, 270, 7, 483, 5. Venatore 42, 27, 483, 28.

CÆLIUS ANTIPATER 29, 10, Annali libro I. 87, 6. 113, 8. 129, 23 176, 9. 208, 6. 405, 28, 508. 25. lib. IV. 98, 29 lib. V. 205, 12. lib. VI. 137, 16, 157, 18. lib. VI. 137, 16, 157, 18. lib. VII. 89, 4. 108, 10. 508, 33.

CÆSAR 198, 11. quam ſuaſit Plautiam rogationem 354, 10.

CALUS 198, 11.

CASSIUS HEMINA in Annalibus 149, 4. lib. I. 325, 8. 515, 19. lib. II. 67, 21. 101, 28. 267, 10. lib III. 90, 24 133, 5. lib. IV. 62, 24 183, 22 205, 13 483, 4. 514, 17. de Cenſoribus libro II. 346, 20.

M. Porcius CATO 54, 6, 16, 30. Originum lib. 187, 23. 229. 10. lib. I. 64, 18. 67, 30. lib. II. 152. 24. 208, 4. lib. IV. 87, 18. 100, 13. lib. V. 151, 6. 363, 9. Carmine de moribus 465, 17. de bello Carthaginenſi 89, 29. de falſis pugnis 187, 28. in diſſuaſione de foeneratione 64, 19, de re Floriana 168, 29. contra Furium 153, 10. lege Bæbia 470, 26. Deletorio 137, 24, ſuaſione in legem populi 87, 15. de re militari 204, 32, 463, 5. 554, 28, de moribus Claudii Neronis 63, 23. in Panſam 151, 13, præceptis ad filium 143, 8 de præda militibus dividenda 475. 13. 510. 21. in Sercia 200, 23. in Thermum 63, 26. de tribunis militum 67. 20. 195, 2. in Veturium 100, 21, pro Veturio 149, 3, de virtutibus ſuis 441, 23.

CATULLUS Veronenſis 108, 13. 198, 11. 517, 4, 546, 26. in Priapo 134, 24.

M. Tullius CICERO 55, 5, 65, 8. 225, 12, 240, 2 279, 8, 368, 4. 371, 7. 405, 32. in Oeconomicis 161, 2, 449, 32. Epiſtolarum ad Atticum lib. II. 509, 20. lib. III. 214, 3, lib. IV. 90, 2. lib. VIII. 379, 5. lib. XV. 479, 19. ad Brutum 264, 5, 421, 29, lib. I. 421. 30. lib. VII. 296, 8. lib. VIII. 527, 26, ad Cæſarem 270, 20. lib. I. 270, 15. 287, 25, 305. 10. 320. 2, 336, 22, 369, 31, 413, 30. lib. II 32, 17. 340, 16, lib. III. 286, 12, 436, 26 ad Cæſarem juniorem 356, 22. 362, 26. lib. I. 238, 3, 239, 22, 252, 19, 256, 2, 269, 3, 19, 273, 6, 283. 33, 298, 20, 327, 5 328, 20. 356, 13, 371, 8, 380, 30, 383, 8. 410, 13, 436, 19, 538, 24. ad Cæſarem juniorem lib. II. 33. 14. 22, 288, 25, 322, 12, 344, 21, 389, 28, 394, 8, 462, 12, 539, 4 lib. III. 426, 12. ad Calvum 469, 10. ad Caſſium 259, 24, 291, 9. lib. I. 278, 5. ad Catonem 264, 33, 273, 32, 438, 33. ad Curionem 109, 16. ad Do-

ad Dolabellam 421. 33. ad Filium lib. II. 275. 17. ad Hirtium 212. 15. lib. II. 204. 13. lib. v. 37. 25. lib. vii. 437. 30. lib. ix. 450. 3. ad Panſam lib. I. 126. 17. 509. 17. lib. III. 92. 31. ad Pompejum lib. iv. 293. 20. 22. ad Senatum 274. 3. ad Varronem Epiſtola Pæti, 83. 30. Oratione pro Sex. Roſcio 194. 9. 486. 27. In Verrem 132. 7. 214. 5. 265. 26. 386. 15. 393. 6. In Verrem divinatione 33. 27. 248. 31. 257. 25. 279. 5. 283. 21. 284. 29. 290. 27. 299. 25. 349. 21. 360. 33. 383. 4. 390. 25. 404. 3. 407. 18. 412. 3. Actione I. 33. 10. 269. 25. 270. 18. 276. 33. 288. 33. 350. 10. Actione II. 34. 5. 239. 21. 244. 24. 246. 22. 248. 28. 254. 32. 258. 14. 264. 11. 269. 5. 271. 20. 272. 10. 273. 14. 279. 27. 283. 7. 288. 14. 294. 21. 299. 13. 321. 4. 324. 10. 327. 31. 337. 23. 351. 33. 356. 10. 365. 31. 374. 17. 409. 3. 413. 10. 136. 24. 462. 16. de Prætura Sicilienſi 141. 20. 273. 23. 303. 7. 339. 11. 371. 16. 404. 18. 529. 16. Frumentaria 209. 10. 244. 15. 281. 33. 288. 4. 340. 18. 373. 7. 408. 17. De ſignis 34. 14. 19. 213. 27. 221. 20. 241. 17. 242. 3. 253. 19. 278. 21. 287. 31. 298. 2. 299. 4. 18. 327. 18. 359. 11. 368. 26. 373. 21. 33. 381. 29. 396. 3. 523. 5. De ſuppliciis 78. 15. 221. 31. 237. 32. 242. 30. 249. 25. 253. 28. 255. 12. 262. 3. 268. 25. 271. 26. 293. 16. 297. 5. 303. 12. 311. 15. 326. 26. 329. 31. 350. 14. 358. 28. 360. 20. 363. 30. 368. 32. 369. 6. 379. 32. 411. 22. 459. 16. 541. 19. 25. pro Cluentio 10, 27. pro Rabirio 51. 31. in Catilinam 119. 12. 406. 16. 536. 20. l. I. 335. 25. de lege agraria 432, 29, pro Plancio 129. 14, 203. 24. pro Cęlio 209, 27. de Provinciis Cōſularibus 160, 30. in Piſonē 120. 23. in Cęſarianis 437. 9. pro Marcello 239, 2. Philippicis 289, 3. Philippicarum lib. I. 30, 13. 222 14. 253. 13. 299. 8. 327. 23. 385. 23 li. II. 86. 30. 209. 8. 287. 12. 291. 6. 293. 7. 333. 18. 374. 4. 383. 11. 387. 13. l. III. 34. 26. 271. 6. 285. 30. 346 8. l. IV. 373. 29. li. VI. 273. 21. lib. VII. 386. 20. li. X. 404. 27. lib. XI. 406. 33. lib. XII. 282. 26. 298. 33. 300. 13. l. XIII. 349. 27. 356. 5. lib. XIV. 182. 8. 312. 28. in Clodium 537. 4. 538. 11. in Clodiū & Curionem 339. 23. 434. 21. 465. 13. pro Cornelio lib. II. 188. 29. pro Callio 63. 17. pro Manilio 434. 31. De Oratore 142. 14. 188. 33. 383. 15. 400. 23. 415. 6. 433. 11. 513. 31. 554. 16. lib. I. 71. 5. 72. 5. 130. 21. 26. 174. 24. 180. 17. 24. 211. 19. 230. 32. 251. 22. 259. 19. 299. 21. 322. 27. 428. 4. 450. 15. 512. 14. l. II. 33. 16. 54. 23. 68. 20. 71. 9. 80. 11. 92. 19. 101. 9. 113. 29. 117. 3. 130. 23. 29. 32. 142. 16. 148. 19. 162. 10. 164. 8. 165. 27. 31. 170. 2. 173. 24. 175. 24. 177. 33. 180. 28. 198. 15. 228. 21. 22. 293. 31. 305. 22. 338. 19. 339. 33. 344. 15. 384. 13. 392. 12. 400. 27. 485. 26. 491. 31. 501. 13. l. III. 16. 7. 56. 16. 82. 20. 92. 24. 101. 13. 17. 10. 122. 17. 128. 23. 135. 24. 142. 21. 23. 162. 14. 175. 27. 188. 25. 189. 6. 8. 259. 21. 281. 11. 290. 21. 303.

303.9,373,26,450, 20. 25, 470.
11. 472, 2, 480, 9, 502, 17. In
Oratore 53, 15, 55, 33, 59, 31,
60. 8. 15. 21, 25, 69, 4, 115, 27,
130, 14, 17, 132, 20, 133, 32, 142.
19, 161.11.177, 9, 18.28, 30, 188.
21, 207, 12, 13, 209, 23, 211, 9.281.
9, 340.4.459.24, 460, 29, 491, 11.
525, 8, 546, 17, Conſulatus lib.
202, 22, lib. II. 204, 7. De Repu-
blica 260. 12, 301, 6, 321. 17. 342,
4. libro I. 85. 19, 109. 11. 195, 9. 203:
19. 233. 21. 239. 10. 244, 20, 263,
30. 274. 26. 276. 6. 286. 10. 289. 9.
367. 27. 423. 3. 426. 9. 429, 7, 477.
32, 526, 6. lib. II. 42, 30, 43, 5. 60.
28. 33, 61, 7, 72, 30. 228, 19, 263,
14, 292, 32, 299, 30, 300, 24, 342.
29. 359, 15, 373, 25, 429, 13, 491.
16. 526. 8. lib. III. 19. 32. 109. 4. 125.
21. 132, 17, 262, 22, 318, 15, 223,
16. 324. 15. 364. 8. 374. 25. 431. 14.
498, 13, 522, 27, 534, 14, lib. IV.
5. 14. 20, 13, 23, 18, 24, 2, 8, 17, 21.
159. 12, 174, 5, 194, 26, 234, 12, 293.
24, 306, 4, 308, 33, 343, 18, 362. 9.
4. 423, 5, 430, 33 469, 14, 499.
12, 500, 8, 519, 13, lib. V, 37, 24,
201. 29. 233. 25. 337. 31. 417, 7. 497.
19, 521, 11. lib. de Republica lib.
VI, 25, 5, 42, 4, 85. 17. 125. 13. 256.
23, 290, 15, 398. 26, 409, 26, 424,
28. 492, 3, 501, 27. 512, 23, 517. 32.
519, 15. De legibus lib, I. 307. 2.
lib. II. 347, 9. Hortenſio 22, 21.
30. 20, 41, 31, 42, 8, 81, 28, 105. 8.
118, 25, 128, 4, 155, 13, 170, 29, 193.
9, 194, 13, 201, 33, 204, 5, 216, 12.
235, 18, 240, 31. 241. 12, 253, 24,
254, 7, 264, 14, 269, 11, 22, 270. 26.
271, 30, 274, 5, 275, 31, 284, 32.
288, 8, 22. 289, 19, 297. 33 300.
32. 307. 6, 313. 21. 315. 21. 28. 321.
15, 329. 5, 19, 337, 25, 33, 338, 9.
343, 11, 356, 6, 364, 22, 371, 21.
272, 10, 283. 22. 384, 20. 385,
31, 386, 9, 390, 14, 395, 14,
396, 23, 399, 15, 24, 401. 8, 31, 402.
15, 407, 4, 409, 17, 411, 27, 418, 10,
419. 17, 428, 2. 438, 14, 23, 480. 17.
498, 30, 521, 18, 527, 31. Acade-
micarum quæſtionum lib. I. 43.
28. 65, 12, 148, 26, lib. II. 65. 20.
69, 7. 104. 3. 121. 32. 162. 29. 33, 395.
3, 474, 26, 545, 15, lib, III. 65. 15.
33, 123, 4, 419, 6, lib. IV. 65, 24,
28, 69, 12, 80, 14, 99, 20, 102, 25.
107, 26, 117, 10, 122, 20, 139, 33. 163.
5, 164, 13, 189, 12. De finibus bo-
norum & malorum 37, 31, 70.
22. 74, 26, 177, 5, 282, 12, 324, 29.
378, 29, 599, 16, lib. I. 35.
26, 36, 14, 129, 31, 345, 27,
lib. II. 70. 19. 78. 19. 121. 25. 167.
27. 217. 6. 396. 10. 550. 20. lib. III.
141. 15. 232. 29. 234. 20. 417. 29. lib.
IV. 35. 6. 91. 19. 113. 15. 164. 4. 225.
24. lib. V. 15, 19. 43. 27. 70. 25. 91. 13.
107. 8. 113. 20. 145. 17. 161. 20. 177.
8. 190. 33. 191. 5. 211. 17. 224. 17. 232
8. 256. 29. 271. 17. 282. 32. 308. 22.
309. 25. 416. 9. 495. 3. Tuſcula-
narum quæſtionum 295. 6. 415.
11. 457. 5. lib. I. 66. 6. 15. 107. 28. 121.
5. 122. 18. 161. 8. 202. 3. 203. 15.
264. 30 269. 12. 272. 32. 273. 8.
341. 30. 353. 8. 355. 2. 375. 27. 401.
26. 471. 27. 479. 29. 500. 32 lib. II.
32. 12. 69. 15. 92. 26. 105. 28. 189. 17
259 17. lib. III. 26. 26. 29. 31. 47.
11. 66 20. 92. 30. 122. 25. 29. 416.
32. 443. 14. 4. 21. 30. 493. 23. 545.
24. 550 23. lib. IV. 16. 25. 32.
14. 60. 10. 85. 7. 93 2. 103. 16.
18. 115. 18. 132. 5. 134. 5. 242. 27.
175. 31. 178. 28. 181. 2. 227. 11. 270.

8.443.25.444.2.8.498.2.542.19. lib.V.41.27 80.16.82.26.93.5.8. 16.103.26.114.28. 115. 30. 122. 32.129.6.134.3.160.29.161.23. 163.7.174 18. 176.24.235.19. 241.10.251.23.266.7 268.9 177 13.286.7.292.29.312.31.319.18 3 5. 17. 336. 20. 355.2.357.10. 402.20.4 1.20.444 15. 22. 457. 27.550.27. de Natura Deorum lib.II. 17.6.185, 10. 203. 8. 218. 24.219.22.255.10.263.25. 309. 5.351.13.364.11.410.12.417.17. 431. 27. 432. 18.478. 21.548.2. lib.III.20.15.90.4.96.30.De Divinatione 190. 10. 265. 28. De Fato 35. 6. Timæo 30.28. 198. 27. De officiis 68,17.107.7.349. 23.431.22.435.16. libro I.17.8. 24.27.29.5.22.26.30.2.41.7.132 25. 226. 26. 234. 15.17.241.3.6. 244.18.258.21. 259. 12. 261. 32. 265.31.272.25.285.18. 294. 32. 304.31,314.26.315.16.25.317.4. 323.19.324. 22. 336. 3. 338. 26. 339.13.29.340.1 ..346, 20, 355. 28.356. 32. 358.17.359.24.40. 364.19.379.24.389. 25. 33.409. 19.416. 30.417. 27.427.6.435. 22.28.471.25.31 498.25 27.519. 32 libro II. 31.4,41, 11. 76.22. 105.2.127.33.185.2.303.13. 21. 246.18,249.16.250.26.259.33. 264 7.266.31.268.14.19.21. 30. 269.15.274.16.275.14. 280. 32. 28 .13.288,18. 296. 25. 298.6. 301.21.330.26.348.30.351.23. 356. 25. 371. 19. 379. 19. 381. 31. 402. 25. 407. 19. 438. 4. 490. 10.499. 26.527. 29. lib.III. 27. 10. 36 6.37. 4. 41. 26. 99. 3. 105. 5.109. 6. 112. 14. 118. 18. 22. 128. 8. 11. 147. 32. 196. 14. 201. 31.210.15.213.4.228. 3. 235. 33. 238. 7. 29.244. 28.251. 18. 253. 9. 354. 33.255.26.257. 11. 264. 23. 266. 14. 269. 30. 270. 12.274.23.279. 14.280.15.283. 26. 284. 3. 285. 33.287.13.288. 6. 294. 16. 298. 26. 299. 26.300. 2. 302. 20. 308. 26. 309. 9. 31. 310.8.26.310.8.26.314.11.315. 8. 326. 14. 330. 8. 345. 13. 346. 23. 347. 28. 29. 348. 22. 349. 4. 351. 11. 353. 3. 356. 29. 361. 3. 369. 15. 371. 5. 10. 372. 8, 379. 28. 383. 33. 384. 8. 18. 385. 26. 386. 26. 390. 19. 391. 27. 396. 26.400. 4. 402. 9. 403. 16 413. 4. 18.419. 3. 428. 31. 462. 14. 463. 30.464. 3.484. 23 486.21. 488.20.496.6.535.32. De Amicitia 206.31.426.6.440. 25. De Senectute 2. 10. 30. 19. 33. 24. 34. 3.41.33.42.11.16.22.76.26 82.10.91.10.100.27.105.17.165. 30. 170. 33. 193. 14. 30. 225. 26. 227. 6. 2 6.4.244. 31. 246. 26. 270.32.273. 12. 276. 2. 283. 14. 294.24.301.3.309.33.315.2.322 13.329.32.332.22.343. 23 346. 10.347.4.11.16.349. 9. 363.31. 371. 8.37 . 5.378.24. 383. 24. 395. 9. 400. 33.401. 10. 407.33. 409. 29. 17.23.419.7.433.32. 436. 8. 8 .16. 88, 2 . 5 . 31

CINNA 202. 31. Epigrammatis 87. 27.

CORNELIUS CELSUS 195. 5. 222. 7.

CRASSUS, ſive potius CN. MATIUS. Iliad XVI. 475. 14.

ENNIUS 64, 31.129, 25. 134, 13. 20, 29, 140, 25, 158, 20.190. 20. 192, 13. 194, 23. 195, 24, 196, 29. 197, 7. 9. 198, 2.205.28. 211, 9. 214, 11. 215, 7. 216, 28, 221, 8. 223, 30. 230, 15.245, 27, 435, 13. 530, 3. 536, 31. 555.16. Annali lib. III. 33, 155, 21. lib. I. 120, 2. 306, 23, 378, 15, 18, 516, 16. lib. III. 51, 14. lib. VI. 150, 6. lib. VII. 106, 30. 116, 7. 385, 16. lib. VIII. 150, 16. 151, 25, 217. 11. lib. IX. 66, 27, 95, 32. 110, 7. 150, 31, 217, 12, 472, 7. lib. X. 370, 22. lib. XI. 149, 32. 195, 13. 483, 3. lib. XIII. 195, 20. lib. XVI. 219, 12. lib. XVII. 134. 19. 222, 33. lib. XVIII. 63, 8. Achille 147, 22. 166, 22. 169, 2. 267, 21. Achille Ariſtarchi 472, 30. Aiace 393, 13. Alcmæone 127, 14. Ambracia 87, 33, 183, 4. 469, 24. 471, 18. Andromacha 504, 15, 515, 26. Andromache molotto 292, 8, 402, 3. 505, 10. Andromeda 20, 27. 76, 2, 165, 11 169, 22, 183, 17. 384, 33. Creſponte 144, 15. 471, 9 Cupiuncula 155, 31. Duloreſte 90, 11. Erechtheo 290, 17. Eumenidibus 292, 15. 306, 28 475, 3. 505, 18. Hectoris lytris 111, 14, 222, 32, 355, 15. 399, 8. 407, 22. 467, 31. 469, 26, 472, 27. 489, 28, 28, 490. 7. 504, 32. 511, 8. 518, 18. Hecuba 115, 34, 116, 28. 153, 28, 223, 24, 224, 7, 342, 25. 466, 27, 474, 30, 494, 3, 504, 6, 507, 18, Medea 84, 33, 170, 10, 297, 18, 467, 14, 470, 4, Medea exſule 39, 3. 261, 18. 292, 17. Menalippa 170, 13, 176, 3. 246, 11. 469, 6. Nemea 183, 13, Pancratiaſte 506, 3, 513, 11, 517, 15, Phœnice 91, 7, 507, 22, 511, 5, 512, 6, 514, 13, 518, 5. Satyrarum lib. I. 474, 22, 510, 10. lib. II. 147, 10. lib. III. 33, 7, 66, 25, 87, 32, lib. IV. 470, 13. Telamone 85, 23, 160, 5, 172, 19, 475, 24. 504, 4, 505, 33, Telepho 15, 12, 232, 24, 342, 14, 429, 4, 490, 11, 537, 27, Thyeſte 90, 14, 97, 31, 110, 14, 255, 25. 261, 13, 268, 11, 369, 25.

FABIUS PICTOR lib. XVI, 544, 24, rerum geſtar. lib. I. 518, 28, juris pontificii libro III. 518, 29.

FENESTELLA, Annali lib. 221, 33, libro II. 154, 20. lib. XXII. 385, 9.

FURIUS poematis 145, 10, 148, 18, 188, 8.

GADULIUS GALLICANUS 198, 5.

GALLUS poematis 133, 22,

GRAJUS, vel GRANIUS in Peliadibus 202, 20.

HIGINUS 518, 27,

HOMERUS 50, 18, 29, 32, 33, 62, 18, 211, 10, 464, 23, 527, 4. Iliad γ'. 19, 8. ξ' 531, 8, ψ 10, 5, Odyſſea 39, 11, 99, 12,

HORATIUS 134, 23, 196, 31. 221, 5, Carminum lib. I. 255, 19, lib. IV. 203, 29, Sermonum lib. II. 120, 6.

LABERIUS 74.15.100.9.106.20. 122, 9, 490, 20, Anna Peranna 90, 22, Aquis caldis 119, 24,

Dd 3 Au-

Aulularia 108, 7. Beloniſtria 104, 25, Callis 140, 23. Carcere 214, 20. Catulario 122, 11. Centenario 107, 32. Colace 481, 6. Compitalibus 64, 10. 212, 9. Cophino, ſive Caprino 70, 5. 140, 32. 141, 2. 544. 32. Fullonicis 208, 19. Hetæra 108, 6. 151, 27. Imagine 119. 17. Lacubalerna 90. 32. Lateloquentibus 150, 25. 220, 31. Mereo 517. 2. Nuptiis 126. 30. Panilicis 114, 12. Paupertate 53, 25. 212, 5. 21. Scylace 491, 5. Sedigito 114, 29. 464, 33. Sororibus 172, 29. 196, 25, 248, 5, Tucca, vel Tuſco 80, 26. 135, 5. 137, 26. Virgine 74, 7. 84, 12. 543, 26.

LICINIUS MACER 260, 5, Annal. lib. I. 63, 12, lib. II. 52, 8. Epiſtola ad Senatum 259. 2. Onithogonia 220, 18. Rerum Romanar. lib. XXI. 221. 11,

T. LIVIUS 196, 15. 207, 29, 368, 25. lib. IX. 194, 20. lib. XXII. 197, 19.

LIVIUS ANDRONICUS 190, 21. 197, 31. 231, 30. 509, 29. 544, 23. Achille 365, 26. 473, 21. Ægiſtho 24, 5. 110, 29, 127, 30, 132, 32, 158, 29. 166. 28, 176, 14. 335, 21. 386, 22. 512, 31. Ajace 127, 16. Andromeda 62, 21. Antiopa 170, 16. Equo Trojano 475, 10. Hermiona 111, 12, Odyſſea 475, 15, 493, 19. Tereo 153, 26, 334, 7. 475, 32, 515. 29.

LUCILLIUS 4, 12. 17, 15. 43, 15, 72, 11. 94, 5. 102, 22, 106, 32, 120, 17. 195, 4. 198, 7. 205, 29. 207, 19. 208, 12. 212, 4. 214, 6. 219, 28 223, 27. 224, 3. 226, 6. 266, 27, 321, 20. 449, 25, 31. 501. 23, 536, 7, 546, 25. Satyrarum lib. I. 5, 30, 31, 23, 117, 22, 158, 8, 159, 22, 24, 161, 17. 174, 26. 258, 30. 345, 6, 427, 5. 497, 10, 500, 18, 521, 30, 536, 27, 540, 26. lib. II. 4, 31, 10, 15, 33, 25, 19, 37, 14, 65, 29, 86, 14, 102, 9, 20. 129, 28, 167, 22, 187, 19, 218, 28, 261, 27, 268, 5, 291, 31, 335, 14, 539, 21. lib. III. 21, 2, 15, 25, 28, 38, 27, 63, 9, 123, 25, 150, 17, 164, 32, 173, 16, 206, 15, 216, 5. 217, 15, 279, 18, 396, 13, 456, 5, 425, 22, 489, 12. lib. IV. 16, 30, 81, 26, 158, 16, 206, 27, 207, 26, 208, 17, 231, 7, 257, 17, 393, 28, 427, 11, 457, 17, 458, 5, 477, 8, 478, 33, 489, 15. libro V. 11, 8, 13, 25, 133, 13, 154, 27, 158, 33, 173, 17, 201, 2, 9, 209, 2, 235, 28, 261, 4, 281, 16, 341, 32, 363, 26, 392, 2, 445, 28, 455, 14, 497, 11, 515, 3. 546, 30, 552, 18. lib. VI. 21, 19, 68, 29, 78, 5, 103, 29, 111, 18, 125, 10, 136, 30, 137, 23, 159. 30, 160, 8. 181, 28, 189, 33, 212, 12, 281, 22, 324, 5, 363, 5, 498, 7, 8, 500, 21, 540, 27. lib. VII. 19, 24, 21, 24, 30, 23, 3, 95, 15, 110, 10. 139. 5, 169, 31. 200, 16. 215. 3. 258, 31. 346, 15. 351, 25. 395, 28, 398, 31. 450, 12, 457, 18, 496. 17. 506, 7. 553, 2. lib. VII. 4, 10, 81, 5, 84, 11, 119, 21, 217, 21. 427. 25. 489, 21. 533, 27. lib. IX. 18, 22, 19, 26. 67, 13, 149, 24, 165, 17, 166. 12, 212, 32, 216, 15, 260, 27, 286,

32,

32,308,17,428,9,445, 11,455, 16, 498,9,502,33,503, 15. lib. X. 219, 10,235,3,396,17,512, 18, 517, 30, 553,4. lib. XI. 8,23,18,17,22,30,79. 26,181,29,212,8, 227, 33, 276,23, 305,29, 338, 11, 344, 30, 394,22, 506,20. lib. XII. 149,7,363,8, 512. 20,513,2. lib. XIII. 204,18,216,17. 261,5,281;24,398, 23,425, 14, 15, 511, 16, 519, 12. lib. XIV. 17, 24, 18,32,184,17,219,6, 220, 20, 230, 18,426,4,470,23,477, 10, 481, 22, 519,10,533,29. lib. XV. 2, 27, 16, 31,22,5,9,27,56,6,114, 7, 124, 16, 213, 19, 344, 28, 397, 27, 445,18, 447,7,479,3,490,24, 533, 14, 536. 28, 737, 9, 538,3. lib. XVI. 98, 19, 201,4,17,235,4.422,33,513, 5, 14. lib. XVII. 7, 2, 25, 32, 26, 11,134, 33,143.6.214.17.362.7. lib. XVIII. 113.7. 328.8.445. 31.544.11. lib. XIX. 12. 4.56. 5. 149. 34. 176. 12. 196. 12. 358. 2. 11. 396. 19. 405.3. 436.31. lib. XX. 19.3.67.14. 137. 29.151.4. 201. 21.427. 30. 490. 31. lib. XXII. 67. 4.210. 28. 215. 5. 255. 14. lib. XXV. 123.26. lib. XXVI. 18. 6. 23. 14. 38.4.7.12,16. 18.23.28.74.20.23.29.78.13. 88.26. 28.32.33.96.4.97.7.11.103.32.110. 18.26.117.32.125.33.126.5.138.25 158.11.165.13.14.183.31. 186. 30. 33.191.19.214.27.238. 25.243: 31. 249.5.250.19.253.15.254.6. 265.4. 268. 29.269. 7. 271. 29.272.23.33. 275.22.281.14.283.24.289.12.291. 7.293.4.294.7. 297. 12. 31. 324. 12. 327.25.330.14. 337. 11. 351. 2. 7. 353. 11. 359. 13. 366.21.367. 10. 372. 6. 373. 2. 381.24.382.31.388. 16.394.28.396. 9. 406.23.408.25. 420.27. 436. 7. 437.13.17.23.491.

29. 497. 30. 499. 18. 502. 8. 521.2. 526, 13. 528. 9. lib. XXVII. 21. 5. 27.6,29. 6. 28. 37. 8. 15. 18. 22. 28. 88. 7. 9. 17. 138. 18. 21. 196. 18. 200. 18. 213. 33. 237. 28. 238. 12. 22.253.23.270. 2. 275. 5. 124. 19. 284. 30. 286. 6. 288. 30. 296. 24. 301. 14. 16. 302. 23. 308. 24. 330. 12. 331. 10. 358. 32. 369. 10. 362. 14. 366. 30. 368. 17. 370. 28. 371. 18. 374. 23. 382. 22. 383. 13. 384. 25. 401: 29. 407. 30. 420. 5. 463. 8. 472. 15. 477. 29. lib. XXVIII: 25. 15. 31, 29. 36. 32. 37; 3. 74. 13, 121. 7. 153. 17. 175. 22. 33. 206. 25. 226. 24. 237. 6. 239. 14. 248. 24. 249. 3. 250. 33. 268. 32. 265. 8. 278. 10. 279. 3. 280. 10. 289.26. 30. 296. 15. 308. 28. 318. 18. 320. 27. 330. 9. 30. 33. 332. 30. 340.25. 365. 33. 384. 17. 390. 4. 391. 25. 394. 24. 396. 5. 403. 25. 407. 3. 410. 7. 414. 7. 14. 417. 32. 420. 9. 478. 28, 492. 22. 496. 19: 20. 506. 23. 555. 25. lib. XXIX. 24. 12. 27. 9. 30. 27. 31. 18. 36. 5. 10. 8. 25. 27. 74. 4. 10. 97. 4. 110. 23. 171.5. 172. 14. 186. 27. 229. 3. 225. 4. 234. 26, 238. 11. 240. 8. 245. 11. 18. 248. 8. 252. 14. 269. 29. 271. 22. 272. 12: 274. 15. 282. 27. 283. 29. 287. 8. 288. 11. 289. 2. 290. 2. 291. 18. 294. 22. 298. 4. 300.20. 301. 10. 303. 14. 311. 24. 313. 12. 16. 315. 30. 317. 28. 318. 21. 325. 32. 330. 21. 24. 331. 4. 339. 14. 350. 30. 32. 352. 4. 357. 17. 358. 24. 360. 24. 28. 363. 4. 14. 369. 32. 372. 24. 379. 18. 381. 7. 382. 3. 383. 19. 384. 5. 399. 13. 405. 12. 16. 418. 7. 472. 5. 11. 489. 16. 527. 27. lib. XXX. 10. 20. 33. 2.

Digitized by Google

34. 31. 35. 10. 20. 21. 23. 31. 81. 27. 31. 83. 12. 96. 10. 117. 34. 118. 9. 121, 3. 125. 6. 30. in erratis 140. 13, 143, 19, 31, 151. 12. 157. 12. 160. 17. 21. 173. 21. 175. 12. 15. 180. 3. 181. 31. 209. 3. 233, 31, 235, 17, 240, 3. 249. 14. 264. 4, 266, 3, 269, 20. 572, 13. 273, 27. 274, 11, 21. 275. 2. 277. 31. 278. 7. 33. 283. 23. 284, 14. 23, 285. 6. 287. 27. 29. 289. 16. 292. 13. 296. 5. 297. 24. 298. 32. 300. 28. 303. 17. 20. 306. 20, 317. 7. 319. 16. 320, 22, 321, 5, 27: 323. 31. 326. 32. 327. 11. 14. 330. 4. 16. 335, 30. 340. 22. 341. 5. 343. 9. 344. 23. 348. 5. 21. 350. 7, 12. 18. 25. 354. 20, 366. 8. 370. 18. 371, 26. 373. 9. 380. 7. 382, 21. 385. 2. 4, 30. 387. 26, 388. 15. 23. 399. 23. 401. 6. 17, 402. 6. 17. 402, 6. 408. 9. 32. 409. 9. 413. 13. 420. 21. 25. 462. 24. 27, 478. 27. 484. 31. 493. 26. 32. 33. 505. 20. 522, 19. 523. 19.

LUCILIUS Epodis hymnis 107. 31,

LUCRETIUS 17. 10. 103. 27. 158. 18. 197. 3. 229. 2. 425. 5. 310, 33, 408. 19. 453. 7. 458. 14. libro I. 115, 8. 175, 6. 184. 9. 13. 203. 33. 204. 3. 205. 8. 224. 9. 225. 19. 252. 27. 274. 32. 314. 28. 327. 2. 379, 12. 381. 25. 408, 21. 411. 2. 505. 4. 506. 32. libro. II. 6, 6. 80. 27. 115. 7. 131. 7. 136. 11, 158. 32. 160. 12. 172. 17. 181. 26. 184. 21. 188. 10. 205. 22. 208. 22. 248. 3. 255. 20. 278. 15. 402. 13. 482. 4. 503, 18. 27. 511. 13, 317. 25. libro III. 72. 12. 73. 6. 77. 32. 94. 2. 103. 8. 124. 8. 159, 27. 181. 5. 184. 10. 199, 4. 298. 8. 306. 9. 341. 23. 420. 31. 424. 25. 446. 5. 481. 27. 515. 15. lib. IV. 73. 8. 95. 30. 173. 15. 190. 23. 192. 26, 199. 33. 209. 17. 218, 20. 230. 13. 231. 14. 241. 30. 247. 11. 252, 8, 319, 15, 413. 15, lib. V. 13, 7, 10, 12, 18, 74. 17. 80, 30, 134, 8, 221, 18, 225, 20. 227, 24, 234, 3, 415, 31, 450, 9. 457, 15, 487, 3, 504, 8, 506, 15. lib. VI. 14, 7, 136, 14, 157, 33. 181. 27. 203. 28. 205. 25. 227. 26. 394, 17, 19, 425, 5, 482, 24. 487, 4, 18, 495, 17, 506, 11, 12.

MASURIUS SABINUS lib. XVII. 168. 25.

MATIUS. 106, 25, 167, 17. ſupra CRASSVS.

MEMMIUS 194, 32.

MENANDER 120, 16.

NÆVIUS 110. 17, 120, 16, 200. 24. 205, 27, 207, 20, 214. 9. 306, 7. Carmine 361. 16. Carmine belli Pœnici 197. 15, belli Pœnici libro II. 335. 3. 474, 6. lib. III. 76, 5, 116, 30. lib. IV. 90, 28, 97. 18, 183, 15, 468, 27, lib. VI. 211, 4, 267, 18, 325, 6, 515. 10. 33. lib. VII. 474. 16, Agrypnuntibus 65, 5, 150, 22. Aſſitogiola 155, 25, Danae 124, 13, 138, 15. 186, 22, 262, 24, 291, 5, 369, 4. 459, 25, 469, 33. 473, 31, 504. 2. 518. 2. Erotopægnion 133, 8. Lævii potius. Erularia 151, 2. Gymnaſtico 136, 7, 159, 6. 224, 25, 279. 33. 392. 24. 421. 25, 486, 32, Iphigenia 370.

370. 25. an Ennii? Lycurgo 6.
16. 9. 23. 14. 22 73. 17. 84. 32.
109. 25. 124. 27 29. 159. 7. 191.
18. 33. 192. 30. 213. 10. 225. 2.
259. 6. 322. 33. 334. 31. 476. 9.
481. 29. 485. 6. 487. 9. 540. 6.
547. 29. 548. 27. Pacebo 552.
17. Pellico 223. 21. Proteſilao-
damia 116. 7. 209. 30. Livii po-
tius. Pullis 72. 22. 139. 24.
513. 21. Quadrigeminis 153.
21. Sannionibus 218. 30.
NIGIDIUS 35. 33. 51. 20. 53. 24.
100. 6. 441. 15. Comment.
Grammatic. 21. 21. 40. 24. lib.
IX. 127. 10. lib. X. 437. 28. lib.
XI. 379. 3. lib. XVIII. 40. 15. lib.
XIX. 507. 14. lib. XX. 104. 30.
lib. XXV. 144. 19. De Diis 211.
30. lib. I. 147. 25.
NOVIUS 109. 22. 150. 18. 220.
26. 483. 20. Agricola 81. 24.
165. 25. 500. 28. Aſinio 476. 5.
Bubulco cerdone 89. 31. Baccu-
lo 507. 8. Colace 64. 9. 376. 12.
462. 32. Decuma 37. 22. 170. 8.
374. 31. Decumis 109. 19. De-
paticis 507. 3. 509. 4. Dotata
219. 31. 505. 29. Eriſace 495.
24. Exodio 39. 27. 96. 19.
116. 24. 245. 28. 515. 24.
Filonico 148 32. Fullonibus
ſeriatis 81. 22. 221. 3. 233.
19. Gall naria 2. 19. 4. 6.
342. 9. Geminis 510. 15. He-
tæra 505. 31. Maccis 200. 9.
Macco exſule 4. 8. 210. 23.
336. 12. 416. 4. 518. 14. Ma-
levolis 474. 5. Malevolo 126.
20. Mania medica 154. 21.
221. 2. Militibus Pometi-
nenſibus 25. 11. 212. 30. 224.
27. Mortis & vitæ judicio
479. 8. Optione 149. 28.
Pappo præterito 4. 29. Par-
co 113. 10. Paullo 510. 9.
Pedio 316. 5. 6. 455. 13. 500.
15. 539. 20. 540. 11. 23. 548.
25. Præcone poſteriore 210.
25. Quæſtione 474. 13. Ta-
bellaria 218. 26. Tripertita 218.
15. 517. 22. Vindemiatoribus
156. 11. 473. 25. Virgine præ-
gnante 508. 20. 516. 28. Zona
481. 21. 488. 25. 512. 4.
PACUVIUS 98. 17. 172. 32.
197. 33. 204. 30. 477. 16. An-
tiopa 64. 30. 73. 13. 139. 22.
221. 6. 238. 13. 447. 17. 19.
Armorum judicio 89. 12. 124.
2. 126. 22. 246. 5. 261. 12.
19. 416. 2. 473. 14. 475. 17.
507. 25. Atalanta 65. 2. 85.
5. 109. 29. 116. 17. 159. 33.
181. 33. 226. 32. 257. 33.
262. 9. 322. 17. 355. 27. 378.
6. 382. 8. 426. 5. 450. 29. 481.
31. 486. 5. 490. 14. 495. 26.
505. 14. 507. 26. 512. 27. Chry-
ſe 39. 31. 4. 2. 75. 11. 89. 23. 101.
26. 127. 4 142. 30. 144. 10. 165 1.
8. 246. 9. 415. 33. 467. 15. 469.
8. 474. 33. 484. 11. 488. 14. 508.
28. Duloreſte 7. 5. 13. 28. 23.
10. 38. 31. 111 7. 115. 10. 123.
30. 124. 5. 237. 6. 146. 19. 160.
10. 178. 14. 181. 22. 184. 5. 237.
11. 260. 10. 262. 30. 292. 24. 307.
10. 342. 3. 343. 16. 352. 10. 355.
17. 424. 6. 477. 26. 490. 16. 491.

24

24. 497. 15. 505. 2. 510. 25. 522. 7. Erotopægnion lib. II. 121. 17. Hermiona 20. 17. 72. 32. 73. 12. 77. 33. 87. 25. 88. 19. 96. 2. 33. 113. 32. 116. 14. 132. 28. 178. 13. 234. 24. 237. 5. 280. 27. 316. 19. 393. 3. 470. 27. 496. 30. Iliona 16. 18. 75. 13. 88. 3. 97. 14. 98. 14. 104. 6. 124. 24. 183. 20. 359. 2. 470. 7. 475. 28. Medo 6. 28. 73. 21. 74. 25. 77. 25. 79. 4. 170. 19. 176. 5. 178. 10. 246. 4. 324. 33. 467. 24. 506. 17. Nyptra 40. 31. 52. 32. 77. 23. 248. 21. 375. 6. Paullo 490. 5. 507. 27. Periboea 1. 32. 3. 2. 15. 17. 22. 16. 23. 8. 84. 22. 136. 33. 153. 23. 178. 7. 185. 26. 213. 12. 228. 17. 237. 3. 262. 28. 292. 6. 336. 25. 353. 14. 406. 9. 430. 15. 467. 33. 471. 6. 472. 22. 476. 12. 477. 3. 495. 28. 498. 11. 501. 21. 505. 22. 521. 9. Teucro 74. 31. 111. 20. 121. 15. 152. 29. 154. 3. 155. 5. 159. 18. 169. 24. 185. 4. 243. 5. 306. 31. 33. 407. 32. 414. 2. 490. 18. 506. 27. libro X. 262. 11.

PLAUTUS 8. 29. 9. 20. 97. 10. 100. 25. 119. 25; 120. 11. 145. 13. 14. 180. 12. 184. 4. 205. 4. 220. 11. 222. 5. 447. 18. 461. 30. Abroico 196. 33. Acariſtione 157. 6. Amphitruone 9. 9. 18. 7. 31. 30. 33. 33. 34. 8. 38. 9. 41. 24. 43. 14. 16. 18. 44. 13. 18. 23. 28. 29. 57. 24. 76. 18. 88. 22. 99. 9. 105. 22. 128; 17. 22. 148. 9. 12. 159. 3. 167. 2. 171. 8. 9. 175. 17. 178. 27. 179. 17. 30. 182. 26. 183. 10. 191. 21. 198. 32. 200. 25. 213. 6. 224. 31. 225. 6. 227. 17. 231. 2. 24. 233. 10. 15. 237. 8. 247. 7. 261. 28. 262. 25. 266. 22. 272. 29. 278. 9. 285. 25. 295. 10. 301. 27. 29. 321. 19. 331. 16. 342. 6. 351. 16. 352. 27. 354. 33. 359. 17. 361. 6. 362. 19. 21. 364. 15. 369. 28. 388. 10. 391. 19. 393. 11. 12. 410. 14. 439. 8. 453. 26. 30. 454. 3. 456. 13. 18. 460. 15. 462. 22. 473. 33. 480. 20. 487. 31. 496. 9. 498. 3. 502. 14. 504. 19. 513. 6. 521. 31. 528. 23. 543. 10. 16. 546. 28. Aſinaria 3. 6. 28. 31. 22. 23. 24. 31. 31. 11. 43. 25. 44. 14. 33. 45. 7. 72. 14. 16. 76. 30. 79. 9. 128. 27. 144. 27. 146. 2. 4. 151. 15. 22. 30. 153. 19. 157. 26. 186. 11. 187. 5. 190. 15. 192. 17. 198. 24. 215. 27. 225. 15. 227. 22. 232. 18. 233. 6. 247. 12. 250. 10. 255. 31. 262. 7. 266. 20. 28. 271. 2. 285. 22. 293. 5. 296. 6. 305. 27. 308. 2. 309. 12. 313. 2. 333. 10. 11. 344. 6. 349. 32. 350. 27. 361. 11. 375. 11. 16. 285. 32. 383. 2. 387. 27. 393. 20. 394. 13. 31. 402. 18. 412. 20. 414. 18. 19. 438.

438. 17. 439. 19. 31. 454. 8. 16. 470. 6. 471. 33. 472. 13. 476. 14. 478. 30. 483. 9. 493. 10. 501. 9. 529. 2. 532. 33. Aſtraba, quæ & clitellaria 62. 33. 69. 33. 376. 8. Aularia 5. 9. 21. 17. 29. 43. 7. 45. 10. 16. 19. 23. 75. 5. 81. 33. 85. 32. 86. 2. 95. 12. 98. 26. 105. 25. 115. 5. 120. 4. 123. 18. 128. 30. 33. 134. 11. 136. 25. 138. 30. 139. 31. 144. 32. 151. 32. 152. 4. 8. 164. 16 171. 32. 172. 22. 207. 23. 210. 9. 217. 28. 29. 225. 8. 229. 32. 232. 27. 234. 10. 240. 11. 250. 11. 251. 8. 254. 9. 266. 18. 272. 6. 273. 28. 274. 13. 275. 10. 278. 17. 279. 16. 284. 8. 25. 290. 33. 293. 12. 304. 23. 310. 4. 313. 25. 317. 29. 318. 7. 320. 16. 322. 9. 332. 31. 340. 23. 342. 8. 348. 24. 359. 33. 360. 5. 369. 18. 374. 12. 375. 7. 19. 381. 10. 395. 20. 296. 17. 15. 400. 6. 433. 33. 454. 19. 27. 31. 33. 455. 4. 8. 469 2. 476. 17. 483. 19. 487 16. 21. 496. 15. 22. 500. 30. 509. 7. 10. 11. 525. 2. 529. 5. 530. 27. 538. 13. 541. 30. 32. 543. 23. 30. 548. 16. 549. 27. 29. Bacchidibus 6. 4. 13. 11. 13. 75. 7. 32. 83. 28. 102. 7. 172. 31. 173. 2. 333. 33. 334. 3. 342. 19. 421. 15. 474. 32. 476. 19. Captivis 7. 29. 72. 21. 95. 18. 19. 136. 4. 143. 14. 146. 6. 157. 31. 164. 20. 191. 26. 220. 13. 291. 14. 335. 10. 422. 8. 482. 3. 484. 9. 498. 21. 512. 25. 533. 3. 552. 15. Carbonaria 221. 13. Caſina 6. 26. 7. 13. 20. 11. 26. 50. 10. 98. 25. 135. 8. 308. 12. 333. 13. 334. 23. 396. 33. 476. 24. 483. 33. Ciſtellaria 63. 33. 72. 19. 84. 16. 102. 18. 108. 17. 164. 18. 171. 18. 190. 9. 198. 25. 415. 15. 423. 16. 482. 2 499. 30. Colace 545. 20. Cornicularia 63. 14. 134. 28. 32. 147. 27. 220. 15. Curculione 8. 7. 19. 96. 15. 126. 11. 199. 11. 218. 5. 6. 12. 290. 7. 331. 28. 376. 9. 421. 17. 510. 17. 552. 12. Epidico 8. 21. 33. 40. 9. 102. 29. 103. 2. 123. 31. 173. 8. 278. 19. 355. 25. 499. 3. 508. 13. 139. 11. 15. 18. 31. 540. 2. 5. 10. 18. 20. 548. 12 19. 24. 33. Frivolaria 66. 33. Medico paraſito 84. 8. 200. 11. 551. 6. Menæchmis 1. 25. 3. 8. 22. 9. 13. 24. 25. 38. 15. 72. 25. 89. 19. 108. 27. 138. 23. 191. 11. 192. 19. 255. 6. 333. 32. 3. 8. 13. 343. 29. 421. 12. 423. 25. 449. 25. 455. 11. 467. 12. 468. 1. 15. 476. 25. 497. 7. 499. 31. 519. 25. 537. 33. Mercatore 115. 32. 137. 12. 163. 10. 166. 6 175. 18. 176. 27. 191. 31. 200. 5. 223. 14. 235. 7. 394. 16. 401. 20. 421. 24. 449. 30. 476. 8. 482. 21. 533. 31. 534. 12. Milite 41 26. 5. 24. 9. 11. 30. 31. 17.

17. 34. 30. 103. 5. 120. 26.
146. 12. 157. 5. 203. 5.207.
18.230.8.254. 24. 305.6.12.
306.14.334.22.342.22.343.12.
373. 32. 415. 19.21.456.33.
467. 21. 476. 29. 486. 16.
499. 5. 549. 7. Muſtellaria
55. 22. 79. 30. 81. 18. 108.
2. 198. 20. 202. 26. 239.16.
361. 29. 381. 2. Nervolaria
127. 26. 169. 8. Perſa 10.2.
9. 13. 11. 6. 87. 20. 150. 5.
154. 30. 179. 23. 210. 18.
258.11.342. 21. 447. 2.468.
20. 479. 17. 495.16.510.23.
Plocino 149. 9. Pœnulo 11.
26. 33. 52. 30. 104. 10. 22.
123. 23. 126. 28. 137. 20.
166. 7.173. 11. 181. 18.199.
15. 20. 258. 12. 392.21.397.
3. 23. 407. 11. 424. 20.446.
33. 507. 11. 510.30. 32.533.
3.11.12. Pſeudolo 11.20.20.12.
84.18.19.97.17.164. 30. 184.
30.227.20.331.29.334.19.335.
29. 394. 32. 422.30.423.30.
466. 26. 500. 17. 501. 10.
503. 26. 536.24. Rudente 70.
30. 142. 33. 143. 3. 145. 8.
151. 10. 155. 28. 158. 27.
170. 25. 221. 28.245.7.291.
29. 307. 4. 362. 28. 406. 4.
511. 10. 519. 24.533.20.21.
Scematico 334. 6. Sticho 5.
27. 11. 30. 192. 15. 210. 22.
292. 4. 468. 21. 470. 8. in
Erratis 509. 26. 511.20.515.
17. 533. 24. Tiberio 134.28.
Trinummo 12. 18.54. 15. 73.
3. 81. 19. 84. 25. 109. 15.
123.20. 144.8. 192. 21.206.
28.212.28. 304. 24. 306.15.
322. 5. 356. 2. 374.28.384.
10. 423. 32. 468. 30. 475.7.
484. 26. 486. 24. 497. 8.33.
511. 2. 525. 28. Truculento
5. 11. 12. 28. 67. 3. 80.25.
89. 20. 123.32. 139.11.154.
33. 457.14. 21.467. 11.476.
33. 499.9. Vidularia 104.13.
123. 33. 138. 28. 220. 27.
258. 28. 468. 31. 476. 22.
508. 8.

POMPONIUS 219. 30. 234.
30. 509. 30. Adelphis 96.18.
Ædit/ uo 75.15. Agamemno-
ne ſuppoſito 473. 4. Agri-
cola. 503. 8. Alconibus 147.
4. 166. 30. 408. 33. Anulo
poſteriore 508. 10. Aruſpice
516. 18. Aſina, vel Aſinaria
346. 15.514.5. Atellana 53.
23. At[illegible]eo 144. 22. Auctora-
to 516. 14. Augure 479. 6.
Buccone adoptato 155. 2.
178.19.479.27.508. 2. Cam-
panis 513. 9. Cithariſta 127.
7. Collegio 104.12. Concha
38. 33. 292.26. Conditioni-
bus 507. 9. Cretula vel Pe-
titore 206. 17. 474. 9. De-
cuma fullonis 4. 17. 105.14.
182. 13. Dotata 104. 24. 511.
31. Ergaſtulo 164. 27. 186.
2. Fullone 504. 26. Fulloni-
bus 472. 32. Herede Petito-
re 504. 24. 511. 18. Hirnea
Pappi 40. 19. Maccis gemi-
nis 75. 27. 150. 20. 154.25.
469. 29. 470. 30. 506. 24.
508.

508, 23, Macco ſequeſtre 508. 9, Majali 183, 3, 473, 17, 476, 2. Medico 166 2. Munda 474, 12. 21, Nuptiis, 39. 12. Pannuceatis 18 20, 31, 19, 5, 22, 39, 7. 143. 26. 416. 15. 537. 8. Panſa, vel ſponſa papipola 275, 23. 469, 20. Pappo agricola 477. 6. 486. 18. 498. 4. 517. 28. Pappo præterito 468. 7. Parthis 476, 10. Patruo 474. 24. Philoſophia 514, 23. Pictoribus 16, 33. 17. 14. 19. 280. 18. 323, 27, 356, 8. 482. 8. Piſcatoribus 344. 13. 484. 4. 488. 16. Piſtore 81. 21. 146. 25. 483. 23. 517. 20. Pinctone Gorgonio 508. 5. Placenta 209. 6. Porcaria vel porcetra 40. 28. Porto 231. 13. Præcone poſteriore 2. 24. 17. 21. 19. 31, 20. 7. 83. 4. 342. 10. 500. 25. 518. 17. 523. 11. Præfecto morum 118. 15. 507. 32. Proſtibulo 18. 2. 11. 15. 83, 33. 146. 23. 224. 33. 894. 14. 456. 3. Quinquatribus 226. 19. Ruſtico 513. 26. Sarcularia 13. 2. Syris 11. 5. 154. 17. Vernionibus 505. 17. 506. 29. Verre ægroto 112. 5. 178. 24. 515. 5.

PROPERTIUS Eleg. lib. III. 169, 29.

PUBLILIUS putatoribus 133. 9.

Claudius QUADRIGARIUS 228, 10. 471. 20. Annalibus 29. 8, 60. 17. 212. 17. 480. 14, lib. I. 222. 2. 508. 17. lib. II. 154. 33. 359. 5. 514. 10. 527. 21. Lib. III. 97. 33. 475, 26. 508. 30, 516, 11. lib. IV. 76. 11. 418. 2. lib. V. 472. 17. lib. VI. 267. 21. 511. 25. lib. VII. 119. 32. lib. VIII. 477. 6. lib. XVI. 122. 14. 465, 3. lib. XXI. 510. 19. Rerum Romanar. lib. XII. 535. 25. Oratione in Quintium Gallum 208, 27.

SALLUSTIUS 60. 25. 92, 8. 199. 3. 310. 12. 442, 22. 453, 3, 5, 489. 25, 512, 16. 524. 10. Hiſtoriarum lib. I. 31. 26. 140. 28, 206. 16. 229. 4. 231. 17, 264, 17, 276, 16. 282. 20, 286. 16, 452, 32, 526, 11, 530, lib. II 53. 2. 101. 15, 127, 27, 172, 10. 177. 22. 180. 21. 202, 8. 215. 32, 222. 22, 280. 20. 310. 21. 315. 5. 385. 3, 398, 7. 449. 28. 497. 25. 530. 32. 534, 31. 535. 2. 538, 21. lib. III. 7. 7. 22. 18. 116. 20, 137. 9. 186. 13, 235. 14. 239. 4, 281, 31, 314. 23. 323, 4. 406. 10. 456. 14, 489. 9. 502, 2, 534, 18, 26 538. 32, 553, 22, 27, 32, 554. 33. lib. IV. 95, 22. 132, 22. 138. 4, 186, 19. 258. 23. 260. 33. 318. 28. 321, 24. 366. 11. 489, 26. 492. 30. 535. 9. 15. 554. 20. 556. 18, lib. V. 138. 9. 236, 18. 397, 13. lib. VI. 495. 33. Catilinæ bello 113. 5. 242. 11. 249. 30. 265. 21. 304. 18. 309. 18. 27. 310. 5. 317. 32. 322. 24. 30. 341. 13. 351. 22. 353. 32. 364. 16. 371. 13. 390. 24. 398. 17. 419. 26. 427. 3. 431. 8. 433. 18. 20. 439. 25. 442. 18. 453. 20. 484. 15. 489. 32. 499. 15. 521. 15. 554. 11. 30

Jugurthino bello 6. 3. 14. 32. 82. 3. 110. 5. 129. 20. 185. 14. 209. 31. 257. 20. 259. 15. 260. 16. 24. 294. 2. 295. 5. 306. 6. 316. 8. 322. 3. 425. 28. 343. 4. 353. 29. 33. 366. 2. 395. 33. 396. 21. 399. 33. 400. 17. 407. 29. 416. 29. 424. 8. 425. 24. 492. 25. 498. 22. 24. 522. 33. 552. 28. 553. 13. 19. 554. 15.

SANTRA de verborum antiquitate 170. 22. lib. III. 117. 19. Nuntiis Bacchis 78. 28. 104. 17.

SEMPRONIUS ASELLIO Hiſtoriarum lib. IV. 481. 5.

SERENUS 61. 31. 223. 25. in Opuſculis 210. 20. 258. 3. 4. 431. 19. 467. 23. lib. I. 539. 19. Ruralibus 212. 25.

SISENNA 127. 29. hiſtoriarum lib. I. 168. 9. 187. 32. 376. 26. lib. II. 57. 28. lib. III. 57. 32. 58. 3. 70. 32. 80. 5. 82. 6. 101. 6. 7. 125. 17. 126. 9. 130. 2. 7. 11. 135. 31. 141. 23. 27. 31. 162. 2. 188. 17. 230. 19. 236. 26. 348. 15. 361. 19. 363. 3. 367. 32. 448. 33. 480. 33. 484. 17. 19. 491. 26. 492. 28. 502. 25. 26. 516. 29. 527. 13. 534. 11. 535. 3. 538. 29. 552. 19. 553. 16. 25. 555. 22. 556. 4. 8. lib. IV. 10. 25. 40. 10. 58. 7. 14. 19. 68. 15. 23. 73. 15. 91. 22. 24. 26. 31. 92. 2. 98. 32. 99. 6. 107. 15. 18. 22. 113. 24. 26. 115. 12. 127. 5. 133. 2. 142. 5. 145. 21. 159. 16. 161. 26. 31. 162. 4. 37. 195. 27. 33. 205. 17. 207. 5. 8. 222. 26. 255. 16. 256. 7. 257. 12. 258. 6. 26. 263. 11. 264. 29. 273. 3. 274. 28. 277. 11. 289. 14. 294. 8. 296. 33. 339. 16. 354. 6. 356. 28. 361. 27. 363. 17. 364. 6. 376. 28. 400. 31. 423. 8. 429. 14. 449. 5. 10. 18. 471. 22. 495. 11. 502. 19. 514. 6. 516. 31. 522. 17. 534. 21. 28. 536. 4. 556. 20. 556. 6. 9. 13. 21. lib. V. 87. 2. 93. 31. lib. VI. 486. 30. lib. VIII. 392. 8. lib. XXIII. 468. 10.

TERENTIUS 36. 19. 172. 15. 222. 7. 223. 11. 262. 14. 393. 10. 409. 20. 426. 29. 499. 20. Adelphis 3. 3. 59. 14. 96. 7. 190. 11. 222. 10. 232. 16. 236. 16. 243. 12. 269. 28. 284. 21. 285. 10. 294. 29. 298. 18. 305. 26. 339. 18. 348. 19. 367. 23. 372. 5. 31. 373. 4. 36. 380. 14. 388. 9. 397. 14. 399. 11. 408. 23. 438. 9. 463. 11. 481. 26. 493. 16. Andria 29. 30. 39. 15. 17. 59. 17. 73. 11. 215. 26. 219. 20. 232. 22. 237. 25. 242. 12. 252. 29. 256. 12. 262. 19. 271. 25. 275. 25. 280. 8. 11. 285. 21. 291. 2. 301. 20. 309. 21. 317. 25. 30. 322. 15. 324. 6. 351. 18. 360. 11. 361. 33. 363. 26. 366. 6. 369. 30. 375. 15. 378. 22. 379. 16. 383. 10. 384. 24. 393. 19. 399. 6. 402. 21. 404. 16. 409. 16. 412. 14. 436. 11. 446. 29. 484. 2. 493. 12. 499. 21. 512. 2. 523. 4. Eunucho 32. 24. 27. 32. 33. 5. 61. 6. 165. 8. 190. 12. 235. 32. 240.

240. 6. 249. 13. 256, 4. 10. 264. 2. 25. 270. 29. 279. 19. 296. 4. 13. 299. 10. 301. 12. 304. 14, 33. 318. 9. 324. 17. 337. 19. 349. 28. 358, 19. 359. 9. 364. 10. 365. 30, 382, 28, 30. 388, 25. 399, 12, 410, 19, 413, 23, 493, 22, 496, 10, 519, 4, 524, 29. 528. 7. Heautontimorumeno 7, 24, 175, 3. 182, 11, 231, 27, 239, 27, 243, 33, 246, 24, 250, 17, 251, 21, 32, 252, 31, 254, 30, 256, 31. 264, 31. 278, 23, 32, 285, 15, 288, 2. 296, 22, 299, 11, 15, 302, 26, 309, 29, 314, 10. 318, 19, 320, 33, 351, 30, 373, 5, 14, 389, 26, 419, 21, 420, 14. Hecyra 24, 4, 32, 3, 184, 25, 253, 7, 270, 4. 291, 17, 295, 32. 296, 32, 325, 21, 387, 19, 385, 28, 414, 33, 468, 32, 483, 22, 495, 19, 518, 15. Phormione 11. 22, 24, 29, 31, 9, 24, 39, 32, 87, 30. 103, 22, 25, 110, 21, 117. 30, 165, 6, 198, 18, 249, 21. 254, 4. 255, 10, 269, 2, 9, 17, 33. 271. 8. 276, 27, 282, 8. 287, 10, 293. 3. 296, 29, 337, 8. 344, 2, 363, 1, 370, 13, 371, 15, 381, 6, 386, 12, 407, 16, 410, 27, 420, 13, 496, 25, 501, 19, 525, 5.

TITINNIUS 210, 5, 221, 16, 304, 20, 455, 33, 536, 23, Barbato 3, 20, 499, 7, 552, 25, Fullonia 111, 10, 153, 25, 245. 31. Fullonibus 81, 14, 98, 24, 217, 20. 224, 23, 233, 5. 305. 4. 366, 16, 369, 21. 406, 17, 470. 1, 483, 18. Gemina 81, 12, 94, 33, 157, 15, 17, 192, 10. 232, 21. 256, 14, 306, 29, 392, 15, 406, 2. 19, 420, 7, 486, 16, 495, 14, 497, 5. 510, 6, 12. Iarubra 476. 31. Prœlia vel Prilia 71, 33, 102. 3, 179, 22, 277, 25. 278, 12. 290. 8. 352, 6, 375, 3. 503. 33, 517, 13. Privigna 157, 8. Pſaltria 224, 21. 324, 16, 331, 27, 496, 14. 504, 22. Quinto 98, 8. 277, 16, 23, 439, 13. 481, 20. 482, 32. 507, 16. Setina 19, 17, 87, 12, 123, 10. 144. 6, 186, 23. 204, 29. 227, 14. 249, 18. 503, 3. 548. 11. 552, 13. Varro 95, 5. 131, 33, 157, 10. Veliterna 2, 17, 217, 18. 277, 4. 316. 2. 332, 5. 355, 7. 391, 20. 467, 10. 495, 13. 509, 25. 536, 19.

TRABEA Ergaſtulo 515, 28.

TUBERO hiſtor. lib. 1. 376, 31, lib. XIV. 481, 9.

TURPILIUS 229, 5. 542. 18. Boethuntibus 23, 5, 179, 24. 332, 28. 342. 2. 429, 20, 518. 4. Canephoro 63. 19. 116, 9. 392, 26. 491. 7. Demetrio 124, 11. 216, 7. 278, 2, 322, 18. 337, 3. 352, 19. 397. 29. 408, 27. 424, 5. 427, 28. 466. 7. 488. 18. 491. 2. 497, 18. Demiurgo 2, 32. 8. 25. 15. 16. 226. 12. 236, 16. 342, 26. 483. 25. 491, 18. Epiclero 84. 21. 96. 24. 215. 28. 321. 21. 332. 19. 357, 23. 398, 5, 477. 15, 495, 25. 497, 12, 501. 17. Hetæra 127, 12, 182, 5, 186, 8, 468, 18, 470, 33, 483, 27. 491, 8, 514, 27. 526, 2, 549, 10, Lemniis 14, 29, 256, 22, 259, 28, 363. 15. 533, 15. 534. 7. Leucadia 21, 25, 75, 29, 102, 31, 173, 4, 174, 3, 182, 3, 201, 24, 262, 12, 277, 8, 321, 22, 322, 21, 325, 4. 334, 11, 408, 29. 467. 28.

28. 496. 18. 522. 26. 534. 5. Lindia 3. 10. 185. 30. 212. 33. 333. 14. 343. 15. 352. 21. 197. 30. 399. 19. 482. 5. Paraterusa 132. 14. 139. 17. 186. 6. 358. 23. 399. 28. Pedio 40. 7. 85. 21. 255. 22. 305. 32. 470. 28. 475. 30. 489. 30. 497. 14. 500. 7. 22. 501. 6. 514. 15. 522. 5. Philopatro 1. 30. 22. 13. 132. 3. 229. 33. 260. 8. 281. 25. 282. 10. 321. 14. 358. 4. 422. 19. 429. 21. 468. 16. 484. 28. 525. 31. 538. 7. Thralyleone 95. 10. 146. 18. 213. 8. 215. 30. 304. 26. 321. 11. 355. 13. 477. 18. 481. 28. 488. 27. 524. 27. Veliterna 539. 23.

VARRO Atacinus 191. 22.

M. Terentius VARRO 55. 4. 59. 21. 66. 28. 79. 28. 122. 5. 193. 13. 206. 23. 223. 15. 450. 7. 520. 18. De ſermone latino lib. III. 54. 4. 318. 24. de lingua latina lib. V. 64. 13. libro VI. 376. 14. lib. XVIII. 127. 22. de re ruſtica lib. I. 19. 27. 52. 22. 53. 24. 61. 12. 15. 20. 29. 33. 62. 5. 80. 21. 83. 16. 93. 24. 94. 7. 10. 114. 4. 118. 4. 147. 14. 148. 5. 163. 13. 16. 189. 21. 197. 23. 25. 211. 33. 225. 9. 228. 32. 302. 11. 403. 8. 414. 21. 26. 444. 30. 477. 25. 491. 9. 500. 33. 502. 20. 546. 3. 6. 9. 550. 30. 33. lib. III. 239. 30. lib. XX. 519. 22. De vita populi Romani 424. 13. lib. I. 11. 13. 15. 21. 21. 6. 23. 22. 43. 9. 32. 44. 7. 55. 23. 59. 6. 62. 12. 63. 29. 67. 24. 68. 32. 83. 19. 86. 6. 114. 20. 135. 16. 152. 16. 162. 17. 22. 177. 24. 189. 25. 30. 228. 13. 236. 27. 287. 19. 321. 33. 341. 26. 484. 20. 490. 27. 494. 7. 11. 530. 26. 531. 18. 23. 31. 540. 33. 522. 5. 542. 22. 544. 4. 6. 9. 545. 28. 546. 13. 33. 547. 5. 16. 22. 24. 548. 29. 551. 10. 17. 23. 27. 30. lib. II. 23. 28. 56. 31. 57. 3. 77. 3. 112. 26. 156. 16. 180. 31. 182. 19. 287. 15. 302. 5. 312. 10. 465. 26. 481. 13. 485. 17. 494. 15. 498. 17. 519. 28. 528. 13. 18. 529. 23. 532. 7. 12. 18. 542. 26. 27. lib. III. 57. 7. 68. 2. 93. 15. 117. 27. 149. 13. 163. 20. 32. 344. 33. 358. 14. 518. 30. 520. 8. 26. 529. 29. 535. 20. 537. 15. 24. 544. 15. 547. 31. 549. 32. 550. 4. 552. 22. 553. 5. 555. 12. lib. IV. 67. 7. 77. 12. 145. 28. 147. 17. 149. 19. 163. 38. 205. 19. 245. 14. 284. 16. 398. 11. 454. 22. 465. 32. 466. 3. 495. 30. 499. 23. 501. 14. 525. 13. 17. 541. 20. De Republica lib. I. 218. 12. lib. XX. 161. 7. Rerum Humanarum 418. 8. lib. I. 52. 17. lib. II. 75. 19. lib. III. 90. 19. lib. XIV. 479. 13. lib. XVI. 100. 12. lib. XX. 59. 2. 80. 7. 92. 10. 14. 142. 8. 214. 33. 222. 16. 18. 345. 3. 394. 5. 425. 33.

33. 471. 4. lib. XXIII. 216. 22. 24. Rerum Divinarum 197. 5. 510. 4. lib. I. 115. 3. 156. 9. 197. 11. 13. lib. III. 334. 25. lib. IV. 222. 4. lib. VII. 473. 10. lib. XI. 194. 17. 220. 22. lib. XIV. 50. 15. 480. 2. lib. XVI. 318. 26. Quæſtionum Plautinarum lib. II. 9. 17. Diſciplinarum lib. V. 435. 9. lib. VIII. 135. 11. 551. 14. De proprietate ſcriptorum 334. 28. De compoſitione Satyrarum 67. 15. de ſcenicis originibus libro III. 194. 8. Epiſtola ad Cæſarē 56. 29. 423. 6. in Epiſtola Iulii Ceſaris 263. 4. ad Fabium 493. 28. ad Fuſium 117. 6. 144. 3. 425. 18. ad Marullium 545. 5. ad Ser. Sulpicium 112. 30. ad Varronem 26. 14. 167. 24. Epiſtola latina 141. 17. 419. 11. lib. I. 121. 11. lib. II. 473. 20. Aboriginibus, περὶ ἀνθρώπων φύσεως 82. 23. 114. 26. 156. 18. 24. 171. 26. Agathone 4. 18. 46. 30. 47. 3. 99. 18. 167. 5. 187. 10. 247. 18. 345. 7. 357. 2. 400. 14. 436. 15. 621. 23. Aiace ſtramentitio 513. 28. Ἄμμον μετρεῖς, περὶ φιλαργυρίας 117. 15. 179. 11. 395. 30. 552. 29. 553. 9. Andabatis 35. 4. 46. 21. 135. 13. 241. 26. 267. 11. 384. 32. 419. 9. 426. 30. 483. 6. 486. 6. Anthropopoli, περὶ γενεθλιακῆς 174. 15. 226. 14. 379. 9. 471. 11. 504. 10. 551. 7. Armorum judicio 427. 28. 477. 21. Baiis 154. 7. Bimarco, bimargo, vel vimarco, περὶ τρόπων 17. 16. 25. 8. 55. 10. 70. 10. 92. 4. 100. 29. 107. 5. 111. 24. 153. 8. 167. 20. 168. 13. 180. 10. 13. 196. 27. 201.

5. 210. 10. 223. 6. 229. 23. 242. 15. 248. 17. 383. 26. 448. 15. 20. 480. 24. 485. 2. 530. 21. 533. 8. 543. 13. Cæi (an Cæl.) lib. II. 195. 30. Caprino prælio, περὶ ἡδονῆς 267. 23. 302. 25. 361. 24. Cato vel de liberis educandis 77. 6. 17. 81. 2. 88. 11. 94. 19. 22. 108. 20. 25. 30. 131. 4. 133. 19. 141. 33. 162. 26. 167. 31. 168. 4. 179. 7. 201. 12. 211. 21. 213. 15. 309. 29. 352. 28. 363. 11. 367. 20. 395. 5. 447. 32. 480. 5. 481. 16. 494. 19. 22. 26. 29. 502. 22. 520. 29. 532. 23. 542. 32. 552. 4. Cave canem 75. 22. Columna Herculis περὶ δόξης 82. 32. Coſmotoryne, περὶ φθορᾶς κόσμου 3. 24. 5. 5. 83. 10. 157. 24. 224. 14. 234. 6. 503. 30. 537. 28. 538. 16. Cras credo, hodie nihil 112. 9. 139. 10. 26. 206. 20. Cygno περὶ ταφῆς 230. 25. 485. 10. 497. 21. Deſultorio περὶ τοῦ γράφειν 503. 23. 534. 24. Endymionibus 47. 7. 231. 33. 249. 9. 250. 12. 282. 2. 349. 5. 356. 27. 408. 4. 543. 18. Ephebo, vel Synephebo, περὶ ἐμμονῆς 156. 32. 210. 12. 226. 18. 324. 20. 355. 19. Ephemeride 71. 19. Ἐπιτάφιον, ἢ βοῦς, περὶ τάφον 102. 5. 416. 18. Erratione 91. 2. Eſt modus matulæ περὶ μέθης 5. 16. 28. 19. 83. 23. 146. 9. 172. 25. 544. 27. 545. 3. 11. 22. Eumenidibus 9. 4. 11. 10. 35. 16. 49. 20. 22. 26. 56. 13. 86. 27. 102. 10. 105. 12. 106. 2. 119. 2. 6. 121. 8. 122. 27. 152. 33. 153. 3. 6.

181,9,199,16.201,11, 25, 233.
12,236,24,242,24,33, 245, 23.
250,14,253,5, 255,15, 264, 20.
267,9,272,3,285, 23, 295, 25.
328,11,334,13,344,11, 26, 345.
10,349,13,355,23, 31, 356, 15.
367,30,381,19, 386,29, 390, 9,
392,4,394,9,421,7.434,23, 451.
33,452,4,9,480,26,29,31,487.
26,498,32,520,3,528.3.529.13.
537,30,540,14,543,32,549,12.
21, 550,15. Εὑρεν ἡ λοπὰς τὸ πῶμα,
περὶ γεγαμηκότων 399, 31, 478, 4.
526,15, Ἔχω σε, περὶ τύχης 72.10.
179,6,228,6,342,33, Ἕως ποτὲ,
περὶ ὡρῶν 27,17,216.19, Flaxtabu-
lis περὶ ἐπαρχιῶν 27,3, 28,7 82.
13,219,16,391,30,458,33, Gal-
lo Fundanio, de Admirandis
71,26,205,30,217,2.218.18.220.
11, Gerontodidaſcalo 8,28,19.
11,47,19,23, 27, 55, 7, 86, 8.10.
112, 22, 166, 15, 190, 29, 195.
16, 214, 29, 261, 7, 267, 7.
314, 30, 337, 13, 440, 13,451.
20, 543, 11. Gloria, vel In-
glorio, περὶ φθόνου 148, 3, 325,
16, Γνῶθι σεαυτόν 25, 23, 49.
15, 69, 28, 135, 26, 140, 11. 16.
148, 14, 169, 14, 243, 23, 259.
9, 267, 2, 283, 31, 312, 5. 374.
13, 402, 27, Hecatombe, περὶ
θυσιῶν 27, 15, 23, 131, 12. 18.
213,23,466,28,504,12,521.13.
Hebdomadon 528, 26, lib. I.
145, 5, Hercules tuam fidem
47, 28, 32, 468, 5, 533, 7.
Hercule Socratico 168, 16.
539, 8, 542, 14, Idem Attii
quod Titii 40, 2, Ἱπποκύων 36.
29, Lege Mænia 79, 21, 106.
6, 10, 171, 11, 207, 21, 225.
29, 243, 20, 369, 10, 382, 10.
397, 31, Logomachia 182, 16.
Longe fugit qui ſuos fugit
204, 23, 271, 10, Manio 87,11.
113, 12, 125, 32, 131, 16, 133.
27, 30, 147, 11. 160, 7, 161, 5.
168, 19, 183, 5, 185, 16, 201.
7, 211, 13, 225, 10, 226, 4, 237.
14, 274, 18, 442, 32, 448, 25.
480, 4, 487, 12, 540, 29, 543.
20, 33, 545, 12, Marcipore 46.
2, 8, 12, 79, 15, 16. 82, 33,105.
33, 126, 13, 133, 17, 158, 21.
178, 29, 213, 29, 214, 24, 254.
20, 318, 33, 344, 14, 358, 20.
26, 451, 3, 9, 16, Marcopoli,
περὶ ἀρχῆς 18, 24, 81, 9, 199.
21, 209, 19, 234, 4, Meleagris
48, 8, 99, 27, 187, 15, 205, 15.
236, 32, 253, 3, 30, 286, 18.
323, 22, 384, 3, 492, 13, 536.
30, 553, 29, 555, 20, Modio 5.
18, 17, 25, 55, 19, 30, 70, 16. 93.
12, 20, 96, 13, 119, 9, 141, 5.
161, 16, 176, 18, 22, 180, 7, 229.
25, 354, 3, 362, 31, 365, 14.
448, 30, 536, 33, 549, 24, 550.
17, Mutuum muli ſcabunt,
περὶ χωρισμοῦ 15, 20, 157, 21.
228, 25, 235, 7, Myſteriis
14, 3, 24, 33, 46, 26, 76, 16.
99, 13, 280, 29, 392, 28. Octo-
geſi, περὶ νομισμάτων, 20, 19.
78, 10, 171, 21, 510 27, 513.
16, Oedipothyeſte 473, 28.
Ὄνος λύρας 5, 32, 7, 16, 16.
22. 30, 30, 42, 32, 56, 9, 23.
79, 32, 80, 2, 88, 4, 93, 15.
100, 31, 101, 2, 141, 10, 171.
29, 176, 20, 31, 182, 31.
183, 7, 215, 15, 17, 230, 30.
372, 29, 483, 12, 555, 4, 30.

Pa-

Papiapapæ, περὶ ἐγκωμίων 19, 5, 26, 17, 21, 29, 83, 15, 135, 22, 213. 25, 218, 22, 281, 29, 322, 6, 456, 6. 478. 8, 495, 29, 539, 12. Pappo vel Judice 12. 22. Parmenone 28, 9, 79, 7, 19, 86, 15, 152, 10, 178. 31, 193, 4. 213, 13, 240, 33, 251, 9, 267, 13, 347, 30, 374, 7, 424. 10, 428, 19, 451, 25, 486, 12, 494. 32. Περὶ αἱρέσεων 94, 24. 171, 14. 351, 27. Περὶ εἰσαγωγῆς 117, 24, 336. 31. 345. 22. 352. 23. 400. 10 458. 23. Περὶ κεραυνῶ 28 16. 263. 19. Periplu lib. I. 171. 19. 192. 7 316. 14. periplu lib. II. περὶ φιλοσοφίας 131. 22. 392. 33. 455. 18. Pranſo parato 482. 19. 488. 6. Prometheo liberato 27. 24, 28, 4, 71, 22, 101, 32, 120, 20. 172, 3, 8, 199, 26, 217, 23, 378, 9, 417, 13, 492, 18, 497, 23, 539, 16. Pſeudolo Apolline, περὶ θεῶν ἀναγνώσεως 468, 3, 478, 12. Quinquatribus 69, 18, 71, 16, 86, 4, 99, 24, 145, 2, 190, 25, 229. 16. 254. 11. 260. 18. 314. 12. 337. 5. 371. 23. Sardis vænalibus 496. 33. Sciamachia, περὶ τύφου 10. 18. 131. 25. 202. 5. 489 17. Sera parecte 104. 28. Serrano, περὶ ἀρχαιρεσιῶν 16. 12. 71. 13. 137. 3. 164. 22. 193. 19. 259, 31, 292, 22, 334, 16. 455, 21, 477, 23. Seſquiulyſſe 28, 12, 31, 30, 45, 2, 48, 31, 49, 2, 83, 25, 86. 17. 99, 31, 131, 14, 179, 2, 208, 14, 242, 32, 247, 23, 248, 15, 276, 8, 299, 32, 321, 29, 344, 8, 367, 17, 29, 368, 28, 401, 12, 405, 20, 451, 28, 492, 5, 518, 21, 538. 14, 542, 11. Sexageſi 49, 8, 69, 24, 86, 20, 24, 100, 2, 3. 106. 16. 112. 24. 158. 23. 167. 7. 12. 187. 20. 200. 26. 212. 27. 214. 13. 216. 14. 225. 22. 283. 18. 328. 23. 359. 19. 405. 27. 407. 9. 422. 22. 451. 17. 460. 7. 480. 22. 503. 10. Tanaquile 166. 26. Ταφὴ Μενίππου 27. 20 48. 13. 18. 25. 86. 19. 106. 13. 129. 4. 140. 5. 152 14. 19. 22. 169. 10. 214. 30. 217. 16. 231. 5. 248. 10. 12. 251. 30. 309. 15. 318. 11. 333. 24, 416. 21. 488. 8. 491. 21. 492. 15. 542. 3. 544. 17. Teſtamento, περὶ διαθηκῶν 77. 27. 158. 14. 478. 18. Tithono, περὶ γήρως 123, 7. 156. 21. 193. 7. 199. 28. 343. 3. 433. 24. Τὸ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον, περὶ εὐτελείας 71 30. 156. 27. 216. 8 Τῦ πατρὸς τὸ παιδίον, περὶ παιδοποιΐας 9. 15. 77. 21. 181. 12. 344. 3. Trithodite, tripylio, περὶ ἀρετῆς κτήσεως 4. 14. 105. 30. 166, 10. 208. 9. 410 4. Tripallo, περὶ ἀῤῥενότητος 131. 30. Væ victis, περὶ φιλονεικίας 82. 17. 156. 13. 492. 8. 500. 9. Vinalibus, περὶ ἀφροδισίων 8. 2. Virgula divina 7. 15. 47. 14. 223. 31. 264. 26. 332 10. 336. 8. 27. 478. 10. 529. 10. 537. 11. 538. 27. 550. 12.

VIRGILIUS 49. 14. 53. 19. 80. 23, 103. 13. 191. 14. 192. 29. 196, 21, 23, 198, 23. 199, 6, 200, 13, 204, 27, 211. 25, 217, 25, 220, 9, 222, 7. 224, 2, 225, 18, 229, 7. 231. 9, 11, 247, 14. 268, 17, 274 9, 297, 14, 307, 24, 314, 14. 335, 7, 376, 21, 23, 24, 377. 4, 397, 26, 405, 5, 421, 22. 427, 18, 432, 23, 439, 21. 440. 19.

19,442,23,24,27,446,25,26,
455,30,526,18,33,528.5,536,
22;545, 18; 556, 27, Culice
211,26. Bucolicis 58,30,169,
4,198,8,199,31,200,7,206,5,
210,7,211,25,28,215,20,219,
3,223,26,239,12,246,20,247.
27,250,15,251,14,252,7,254,
27,255.4,265,2,5,17,276,4,
277,10,20,278,29,279,7,280,
13,284,5,288,16,289,7,11,
293,27,310,18,311,6,14,312,
19,30,213,27,33,326,24,25,
331,20,25,32,332,18,26,335,
12,13,336,51,338,3,5,343,14.
346,30,347,6,348,17,349,11.
353,3,357,31,360,30,366,25.
372.19.377.20.380.23.381.17.
382.24.387.15.388.26.389.11.
13.390.6.392.3.399.21.400.3.
403.2.406.7.409.11.25.420.23.
446.6.449.17.453.11.461.14.
464.39.465.9.471.29.499.28.
524.14.15.527.18. 545. 8. 32.
547. 28. 548. 23. 549. 14. 19.
Georgicis 230.6.271. 33 Georgicorum libri ſinguli, & Æneidos, *locis quam plurimis*.

5. *Fabii Planciadis Fulgentii de priſco ſermone* ad Chalcidium. Hoc opuſculum una cum Nonio emendatum edidere Adr. Junius & Joſias Mercerus, ut alias editiones (*a*) jam omittam. Phil. Labbeus T. I. Bibl. novæ MSS. p. 668. huic libello præfixam Epiſtolam vulgavit ex codice ni fallor Vaticano, quam cum brevis ſit, hic apponam. *Fabii Placiadis Fulgentii incipiunt expoſitiones* (Vulcanii Codex addit, *Virgilii expoſitio*) *Sermonum antiquorum cum teſtimoniis. Ne de tuarum præceptionum ſerie, Domine, quicquam curtaſſe inobedientia putaretur, libellum, quem de abſtruſis ſermonibus parare juſſiſti, in quantum memoriæ entheca ſubrogare potuit, abſolutum tribuimus, non tam phaleratis ſermonum ſtudentes ſpumis, quam rerum manifeſtationibus dantes operam dilucidandis.* Neſcio qvare hoc epiſtolium in aliis editionibus obvium omiſerint Dionyſius Godofredus & Hadrianus Junius.

6. *Iſidori* Hiſpalenſis (*b*) Epiſcopi *originum ſive Etymologiarum libri XX.* prodierunt ſeorſim Venetiis 1483. Pariſ. 1509. 1520. &c. Deinde juncti Marciano Capellæ & ſcriptis veterum de differentiis & proprietate ſermonis latini una cum Sholiis Bonav. Vulcanii Baſil. 1577. fol. Denique inter Iſidori opera Pariſ. 1580. fol. per Margarinum de la Bigne & Madrit. 1599. ac denique accuratius Pariſ. 1601. cum notis variis cura Jo. Griali (*c*) opera Jacobi Breu-

(a) Vide ſi placet ſupra in Hygino & Chalcidio.

(b) Obiit A. C. 636. In Bibl. Renati Moreau fuit Codex Iſidori Originum quibus additæ erant *tres Epiſtolæ Iſidori ad Braulionem & Braulionis ad Iſidorum*, quæ in editis deſideratur. Vide Labbei Bibl. nov. MSS. p. 217. qui p. 277. etiam refert *libros duos Synonymorum* Iſidori junioris exſtare in Bibliotheca Regis Chriſtianiſſimi Codice 513.

(c) Minime ambitioſas, eruditiſſimas tamen vocat Griali notas Barthius ad Briton. pag. 344.

bi Breulii Monachi S. Germani à Patris. Sed & cum iiſdem notis Colon. 1617. fol. * De Iſidori Hiſp. Originibus ita Lucas Tudenſis in ejus vita Tom.). Act. Sanctor. April. p. 333. *In hoc libro in trivi eruditione Iſidorum præditum cernes eloquentia, hic in quadrivii (a) inveſtigatione perfectum admirteris in Matheſeos diſciplina: Hic corporis ſalutem tueri ac reſtaurare docendo theoricum practicumque reperies. Hic Methodicam, Empiricam, Logicamque* (b) *diſcernendo Apollinem, Æſculapium & Hippocratem noviſſime* (c) *perpendes. Hic Phoronei, Triſmegiſti, Solonis & Pompilii inſtituta retractando, juris invenies peritiſſimum. Hic Jura, leges edictis & decretis inſerendo inſtruxiſſe putabis Juſtinianum; hic Ephemerides, epactas, idus & Kalendaria, annales & hiſtorias diſtinguendo Pherecydem & Joſephum ebibiſſe probabis: hic chronicam proſequendo Euſebium, Hieronymum & Oroſium lectitaſſe clamabis.* Omitto cætera quibus ipſi Salomoni Iſidorum non modo æquat ſed præfert. In eadem Vita pag. 346. exſtat Braulionis ad Iſidorum Epiſtola, qua librum Etymologiarum ſibi ab eo mitti expetit. Iſidori Origines excuſæ ſunt Auguſtæ Vindelicorum 1472. fol. per Gonterium Zainer de Reutlinga, cujus editionis exempla quædam excuſa in membrana. Exſtat etiam editio Baſil. 1489. fol. Sed operæ pretium eſſet recudi ſubſtratis per ſingulas paginas eruditis Jo. Griali Hiſpani notis, in quibus egregia lux illi ſcriptori ex Petri Ciacconii quem Chaconem vocat, Antonii Auguſtini, Bonav. Vulcanii & aliorum virorum doctorum & ipſius Griali obſervationibus. Idem Grialus paſſim notat Iſidorum inſiſtere veſtigiis ſcriptorum, ſuperſtitum hodie Solini, Servii, Sergii, Lactantii aliorumque quos de nomine non laudat.

CASP. BARTHII Index Scriptorum in Iſidori Originibus laudatorum.

Achateſius (*d*) Mileſius lib. 1. cap. 38.
Actius VIII. 7.
Ægyptii picturam excogitarunt umbra hominis lineis circumductam XIX. 16.
Æmilianus (Palladius) XVI. 1. 10.
Æmilius (Macer) XII. 4. & 7.

(a) Per *trivium* intellige Grammaticam, Logicam, Rhetoricam per *quadrivium* Arithmeticam, Geometriam, Muſicam & Aſtronomiam.
(b) Logica ſive rationalis ſecta Medicorum Vide Celſi præf.
(c) Lege *noviſſe*.
(d) Lege Hecatæus;

Digitized by Google

Æſculapius IV. 3. Medicinæ inventor VIII. II.
Æſopus I. 39.
Afranius XII. 8. XX. 2.
Africanus II. 21.
Afri I. 31.
Alcmæon I. 39.
Ambroſius XI. 3.
Ammonii Epiſcopi Alex. Canones Evangeliorum VI. 15.
Amphion III. 15.
Anacreon Tejus I. 38.
Apicius XX. 1.
Apollo III. 21. vide Oracula.
APOSTOLUS (Paulus) XIX. 8. IX. 6. 8.
Appius Cæcus I. 37.
Appulejus II. 28. VIII. II. fin.
Aquila libertus Mæcenatis I. 21.
Arceſilas VIII. 6.
Archilochus I. 38. bis.
Ariſtoteles I. 7. 5. 28. II. 2. 22. 25. 26. 27. 31. III. 70. VIII. 6. 9. XI. 3.
Artigraphi II. 9.
Aſclepius I. 38. frequentiſſime & elegantiſſime uſus metro Aſclepiadeo.
Atlas excogitator Aſtrologiæ III. 24.
Atta VI. 8.
Julius Atticus XVII. I.
Auguſtinus VI. 6. XVI. 4.
Auguſtus I. 24. V. 36.
Boethius II. 25, fin. III. 2.
Brutus I. 23.
Cadmus I, 3.
Cæcilius X. 3. XIX. 4.
Jul. Cæſar IV. 12. XI. 2.
Canones Conciliorum VI. 16.
Carmentis I. 4.
Cato XV. 2. XVII. I. XIX, 2. de innocentia ſua XX. 3, cenſorius II, 12.
Catullus VI. 12.
Celſus XVII. 1.
Cicero I. 28. II. 2. 5 6. 9. 13. 21. 25. 26, 29, 30, 31, V, 25, 26. VIII. 6, IX, 1, 4, X. 12, 15, 17, XI, 1. XII, 2, 7, XIV, 6, 8, XVIII. 1. XIX. 1. 23, 24, 29, pro Valerio Flacco XII, 7, in Prognoſticis, *& matutinos exercet acredula cantus*, XII. 7, ſecundo de Rep. X. 11, Oratione quam habuit contra competitores in toga candida. XIX. 24, Philippicis XIX, 29, in Topicis XIV, 8.
Cinna VI. 21, XIX, 24, 33.
Colophonius Poeta I. 38.
Columella XVII. 1.
Comici V. 26.
Conciliorum Canones VI. 16. Nicæni, CPol. Epheſini & Chalcedonenſis. ibid.
Cyrilli Alex. Cyclus Paſchalis VI. 17.
Dares Phrygius I. 41.
DAVID Rex I. 38, V. 24, XI. 1. XII. 6, XIII. 4, XX, 9, in Pſalterio dicitur III. 20. Pſalmiſta. XX. 9.
Democritus VIII, 6, 9, XVII. I.
Demoſthenes I, 39.
Didymus Chalcenteros VI. 7.
Dionyſius Lintrius I, 15.
Dionyſius Stoicus VIII. 6.
Dioſcorus Alex. Epiſcopus VI. 16.
Donatus I, 15, 32, 36.
Dracontius XII, 2.
Ennius I, 25, 35, bis 38, IX, 1. X. 19, XI, 1, XV, 1. XVII. 9, XIX. 1. 2. ter. Notæ tachygraphicæ ab Ennio repertæ. I. 21. hexame-

tros

tros latinos primus feciſſe traditur I. 38.
Epicurus VIII. 6.
EPISTOLA AD HEBRÆOS VI. 2.
Eratoſthenes IV. 2.
ESAIAS VI, 9. XI, 1. XIV, 3.
ESDRAS I. 41. VI, 3.
EVANGELISTÆ I. 35. XI, 1.
Canones Evangeliorum VI, 15.
EVANGELIUM IX, 5.
Euſebius I 43. V. 28. VI. 5. 15. 17.
EZECHIEL Propheta, I, 3. IV, 9. XV. 1.
Flaccus XIX, 32.
Fronto XV, 2. fin.
Galenus XX. 2.
Gallice taxea, *lardum* XX, 2.
Gennadius VI, 5.
Gorgias II. 2.
Gracchus II. 21, IV, 1. XIX, 32.
Heſiodus XVII, 2.
Heraclitus VIII, 6.
Hermagoras II. 2.
Hermes triſmegiſtus VIII, 11.
Herodotus I. 41.
HIEREMIAS XIX, 23.
Hieronymus II. 43. V, 28. VI. 1. 5. 6. VII, 1. XIII, 21. de virginitate conſervanda XX, 3.
Hippocrates IV, 3. VIII, 9. XIV, 6.
Hippolyti Epiſcopi Cyclus Paſchalis VI, 17.
Hiſtoria XIX, 1. lege Hiſter.
Homerus I. 20. 38, VIII, 8. 11. XI, 3. XIV, 2. XVII, 9. XIX, 30.
Horatius I. 28, 39. IV, 12. V, 16, VI, 1. VIII, 7. 11. fin. X. 1. XI, 2. XII. 1. XV, 8. XVI, 5. XVIII, 7, XIX, 1. 12, 24.
Idis paſtor Agrigentinus, inventor fiſtulæ III. 20.
JOANNIS Apocalypſis VI, 17.
JOB I. 38 XI, 1.
Joſephus III. 24. VI, 1.
Juba apud Mauros ut DEus cultus VII. 11.
Juvenalis III 21. V, 16. VIII, 7. XII, 2 XV, 5.
Juvenci hemiſtichion, prætерito ejus nomine I. 12.
Leogaras *Syracuſanus* primus δικλῆν appoſuit verſibus Homericis I. 20.
Linus III. 15.
Livius Andronicus XIX. 4.
T. Livius VIII, 11. IX. 2.
Lucanus I. 3. III. 40 70. VIII, 7. 9. IX, 2. ter. 3. X. 12. XI, 3. XII, 4. 7. ter. XIII, 21. XIV, 8. XV, 7. XVII, 7. XVIII, 1. 3. 7. XIX, 3.
Lucilius I. 32. XV. 8. XIX. 4 12. 30.
Lucretius IX. 5. XII, 2. XIII, 4. 11. bis. XIV, 1. XX, 14.
Macer XII, 4. & 7.
Mæcenas XIX, 32.
Mago XVII. 1.
Martialis XII, 1. 7. XIII, 21, XX, 2, 14.
Martius vates VI. 7.
Memmia (al. Emmia vel Inemia, Mnemia) Timothoe (al. Cymothe) temporibus Ennii hymnos ſcripſit in Apollinem & Muſas I. 8.
Mercurius lyræ inventor. XII. 21. triſmegiſtus VIII. 11.
Metrophanes gratiam Mithridatis obſequendo promeritus II. 11.
Monatius X. 13.
MOSES I. 38, 41, V. 1. VI. 7. XVI. 24.

Ee 4 Ne-

Nævius v. 26. ix. I. xii. I. 11. 12, fin. xiv. 8, xix. 22.
Nicomachus III, 2.
Nigidius xi. I. xx. 2.
Numa v. I.
Oracula I. 33, 38.
Origenes vi. 6.
Orpheus I 11, 21.
Ovidius vi. 7, viii, 11, xi, I. 2, 3. 4, xii, 4. bis 7. xiii, 21, xvii, 7, xviii, 2. in faſtis viii, 11.
Pacuvius xiii, 21.
Palamedes I. 3.
Palladius vide Æmilianus.
Pamphilus vi, 5.
Paulini verſus allegantur nomine ejus præterito. ix. 2.
PAULUS Apoſtolus I. 9 iv. 9. v. 24, vi, I. vii. 13. ix. I. xii. 7.
Paulus JCtus v. 14.
Perſius I. 3. 23. v. 16. vi. 10. viii. 7. xii. 4. xvii. 7. 9. xviii. 4. xx. 5. 10.
Petronius v. 26.
Pherecydes I. 37, 38, 41.
Philargyrius I. 21.
Phoroneus v. I.
Pindarus vi, I.
Plato I. I, II, 24, III, II. 70, viii, 6.
Plautus I. 38, 39, v. 26, ix, I, 3, fin. x. 20, xii, 5. xv, 5, xvi, 24, xix, 2, 5, 23, 24, 31.
Plinius xii, 2. ter. 4, 6.
Poeta incertus I, 3, xii, 2, 7. vide Martialis & Paulinus.
Pomponius Poeta Chriſtianus Virgilianis verſibus inter cætera ſtili ſui otia Tityrum in CHRISTI honorem compoſuit I. 38.
Porphyrius II. 25.
Proba uxor Adelphii centonem ex Virgilio de fabrica mundi & Evangeliis pleniſſime expreſſit I. 38.
Proſper vi, 17.
Proverbium, *Rex eris ſi recte facias* ix, 3.
Prudentius vii, 9. xix, 33.
Ptolemæus Rex & Aſtrologus III. 25.
Publius xix 23.
Pythagoras I. 3, III. 2, viii, 6, xii, 4, xiv, 6.
Quintilianus II. 2.
Rutilius Rufus vide Satilius.
Sabinorum lingua *quiris* haſta dicitur, unde Quirinus & Quirites ix, 2.
Salluſtius I. 43, ix, 3, 4. xi, I, xiii, 18, 21, xiv. I. 6, 7, xv, I. xviii, 2, 12, xix, 23. 24.
SALOMO xix, I. 26.
Salvius Grammaticus I. 4.
Satilius Rufus de vita ſua (a) xx, 11.
Scipio II, 21.
Sedulius xx, 4.
Sibylla ix, 2, xiv, 6.
Simonides I. 3, 38. bis.
Solon v, I.
Sotades I. 38.
Statius III. 70, xiv, 8.
Svetonius viii, 7, xii, I. 2.
Symmachus vi, 3.
Syro ſermone baſes nomen petræ fortiſſimæ xix, 10.
Tages viii, 8.
Terentianus I. 38.
Terentius I. 35, 36, 39, II. 9. 10, 21, 30, viii, 7, x, 16, 17, xi, I, 2.
Tertius Perſanius I. 21.
Thalea II. 24, viii, 6.

Theo-

(a) Lege Rutilius Rufus de vita Scipionis.

Theodoſianus Codex v. 1.
Theodotion vi, 3.
Theophilus Alex. vi, 17.
Timothoe vide Memmia.
Titianus ii. 2, ix, 2.
Tiro Tullius i, 21.
Turpilius xix. 4.
Valgius xix. 4.
Varro I. 3, 26, 38, II. 23. iv. 8, 11, 12, vi, 4. 6. viii, 6, 7, 9, ix, 2. x, 13, xi. 1, bis 3. xiii. 1. 18, xiv, 6. 7. 8, 9, xv, 1, 13, xvii, 1, 7, xviii, 16, 50, xx, 10, 11.
de vita populi Rom. xx, 11.
Verrius Flaccus xiv, 8.
Victorinus II. 9, 25, 28, 29.
Victorinus Epiſcopus vi: 17.
Virgilius I. 7, 18, 20, 35, 36, 38, 39. II. 4, 20, 21, 30, III, 20, 21, 70, v, 27, 31, 36, vi, 7, 13, 18, viii, 7, 8, 11. bis ix, 1. 2, ter. 3, ter. x. 5, bis 6, ter. 9, 11, 15, 18, 19, xi, 1. xii, 6, 7, 8, xiii, 7, 18. 21, xiv, 6, xv, 6, xvii, 1, 2, 3, 4, 6, 7, quinquies 9. xviii, 1, 2, 4, 5, 7. 12, 15, xix, 1. 2, 22, 24, 28, 33, xx, 1, 2, 5, 12, 15.
Zeno viii, 6.
Zenodotus Epheſius I. 20.
Zoroaſtres viii, 9, ix, 2.

In ejſudem ISIDORI libris primo & tertio *differentiarum*; (a) ſive *de propietate ſermonis Latini* citantur.

ACCIUS lib. III. cap. 610.
Afranius III. 86, 500.
Auguſtinus III. 215, 432, 578.
Cato III. 5, 220, 437. primus de differentiis ſermonum apud Latinos ſcripſit. *praef. libri* 3.
Cicero I. 84. III. 17. 118. 159. 179, 191, 194. 437. 459 507. 587.
Ennius III. 218.
Hieronymus III. 299. 431.
Hilarius III. 578.
Homerus III. 341. 448.
Juvenalis III. 38.
Livius (*b*) III. 148.
Lucanus III. 513.
Lucilius III. 589.
Meleſius (*c*) Grammaticus III. 373.
Ovidius I. 182.
Pacuvius iii. 47. 244.
Palaemon iii. 534.
Placidus iii. 99.
Plautus iii. 87. 159.
Salluſtius i. 32. iii. 38. 176. 420. 423. 516.
Stoici iii. 71. 264.
Terentius iii. 507.
Varro iii. 459. 524.
Virgilius i. 84. 109. 251. iii. 17. 19. 47, 58, 71. 76. 268, 338. 485, 529, 561.

7. Gram-

(a) Liber primus ex Agroetio magna partem expreſſus. Tertius primum lucem vidit in editione Madritenſi A. 1599. In MSS. Codd. hos libros longe alios legi notat Barthius, idque ſe oſtendiſſe ſpecimine quod edidit XXXII. 2. & XXXIX. 6. & 14. Adverſar.

(b) Ad Barthii Adverſar. pag. 1783.

(c) Helius Meliſſus ex Gellii XVIII, 6. adde Barthii Adverſaria pag. 1465.

7. *Grammaticorum Veterum Cornelii Frontonis Nonii Marcelli, Agrætii, Ælii Donati, Aruntii* (a) *Celſi, Fl. Soſipatri Chariſii, Q. Aſconii Pediani, Marii Servii Honorati, Sex. Pompeji Feſti, Q. Terentii* (b) *Scauri & Agellii de differentiis & proprietate latini Sermonis excerpta*. Eadem cum Iſidori Originibus edita eſſe jam dixi à Bonav. Vulcanio. Partem quoque ſubjecit Auſonius Popma libro ſuo de verborum differentiis Lugd. Bat. 1606. 8. ut alias editiones omittam. Prodiere & Venet. 1511. 1522. Francof. 1566. per Lucam Loſſium, & ex G. Fabricii recenſione 1565. &c. Libri quoque tres de differentiis & proprietatibus veterum Iſidoro Hiſp. auctore in poſtremis ejus editionibus exſtant, quem ex Agrætio pleraque repetiſſe notat Goldaſtus ad Valer. de bona diſciplina p. 54. * Grammatici veteres *de differentiis & proprietate Latini ſermonis*, ex Georgii Fabricii recenſione 1569. 8. Auſonii Popmæ libri IV. de differentiis verborum Latinorum & libri II. de uſu antiquæ locutionis, cum Jo. Friderici Heckelii additamentis recuſi ſunt Lipſiæ 1694. 8. Exſtant & verborum Latini ſermonis differentiæ collectæ & editæ à Daniele Achrelio; Aboæ 1692. 8. pagg. 59 *Vocum aliquot ap. Terentium Explicatio* è veteribus membranis ab eodem Vulcanio primum edita p. 550. occurrit etiam in calce Terentii editionis Lindenbrogianæ p. 583.

8. *Calendarium vetus Romanum*, quod in marmore inciſum Romæ repertum eſt in ædibus *Maffeorum*, & à Dionyſ. Gothofredo exhibetur cum Pauli Manutii Patris expoſitione & diatriba de ratione Veterum dierum, prout in antiquis quibusdam Ovidii editionibus poſt libros Faſtorum legitur. Idem Calendarium exſtat in Jac. Mazochii inſcriptionibus urbis Romæ Anno 1521. & in Gruteri inſcriptionibus pag. CXXXIII. atque in Guil. Fleetvvoodi p. 54. ſeq. præterea in fronte anaptyxeos faſtorum Ovidianorum auctore Carolo Neapoli & T. VIII. theſauri Antiqv. Rom. Græviani pag. 4. & 15. una cum Petri Ciacconii notis Antvverp. 1574. curante Ben. Aria Montano ap. Plantinum excuſis. Occurrit etiam in Roſini Antiqv. Rom. IV. 2. & in Joſ. Scaligeri lib. IV. de emendatione temporum pag. 232. qui Hemerologium ab Auguſtino emendatum, appellat: & apud Seldenum III. 15. de jure Nat. & gentium: denique ante Jo. Baptiſtæ Belli diatribam de Pharſalici conflictus menſe & die recuſam.

(a) Aruntius iſte Celſus, Grammaticus olim celebris Virgilium & Terentium Scholiis interpretatus eſt, ſed quæ non tulere ætatem.

(b) Scauri magnum olim nomen inter Grammaticos: unde Auſonio Staphilius dicitur, *Grammaticus ad Scaurum atque Probum*, in Profeſſoribus Burdigalenſibus.

Digitized by Google

cuſam cum præfatione V. C. Henr. Leonhardi Schurtzfleiſchii Witeberg. 1705. 4. * *Calendarium vetus* in Maffeorum repertum ædibus Romæ, & quod Colotianum à quibuſdam nominari ſolet, occurrit etiam in theſauro rei antiquariæ Huberti Goltzii pag. 197. & 205. Vide & Calendaria vetera in Inſcriptionibus Gruteri pag. CXXXIV. ſeq. Calendarii Romani expoſitionem per Petrum Bernhardinum conſcriptam A. 1579. memorat Labbeus in Bibliotheca nova MSS. pag. 66. Hervvartianum & Bucherianum Calendarium exhibuit quoque Henricus Leonhardus Schurtfleiſchius libro de anno Romanorum, Witeb. 1703. 4. Lambeciique & Bucherii notis animadverſiones ſuas ſubjunxit. Preter ſcriptores de hoc argumento laudatos à me in Menologio meo ſive libello de menſibus quem edidi Hamb. 1712. 8. conſuli poſſunt Ricciolus lib. 1. Chronologiæ reformatæ pag. 49. ſeq. Petrus Moreſtellus de triplici anno Romanorum, menſibus eorumque partibus 1605. 4. Petrus Viola Vicetinus de vetere & nova apud Romanos temporum ratione, Venet. 1546. Burchardus Gothelf Struvius in ſyntagmate Antiquitatum Romanarum pag. 352. ſeq. Benedictus Averani diſſ. trigeſima in Livium Tom. 2. Operum editorum Florentiæ 1716. fol. Johannis Maſſon Hemerologium. μηνῶν διαφόρων πίναξ Calendarium, menſes variarum gentium, Alexandrinorum ſcilicet, Græcorum ſive Syro Macedonum, Tyriorum, Arabum, Sidoniorum, Gazenſium, Aſcalonitarum, Heliopolitanorum in Syria, Lyciorum, Aſianorum, Cretenſium, Cypriorum, Epheſiorum, Bithyniorum, Cappadocum & Seleucienſium cum Romanis collatos exhibens ex Mediceis Codicibus MSS. commentario Chronologico & Hiſtorico illuſtratum &c.

Confer Romanum Calendarium à Georgio Fabricio editum libro ſecundo Antiquitatum; & quod *Philippus Gundelinus* una cum faſtis Ovidianis vulgavit è codice Jo. Cuſpiniani Viennæ A. 1513. de quo M. Velſerus Epiſt. 29. & 31. ad Joſeph. Scaligerum. Tum Calendarium Romanum Amiterni effoſſum quod cum minutis commentariis in lucem dedit *Purpurinus a Faventia* Secretarius Cœleſtinorum Ordinis S. Benedicti, Neapoli 1680. 4. Calendarium item ſex menſium in antiquis faſtorum Ovidii membranis obvium & in editione Heinſiana ac Cnippingiana & à Grævio T. 8. Antiqu. Rom. p. 89. qui in præfat. loca quædam illius è MS. caſtigat repræſentatum.

Calendarium Conſtantii(*a*) temporibus circa A. C. 354. compoſitum & Valentino cuidam dicatum à *Furio Dionyſio Philocalo*, vulgatumque

(a) Al. Conſtantini, A. C. 325.

tumque à *Jo Georgio Hervvarto ab Hocbenburg*, & ante anaptyxin faſtorum Ovidianorum Caroli Neapolis, atque in Uranologio Petaviano p. 67. præterea ad calcem libri quarti commentariorum Lambecianorum, additis è MS. Codice Vindobonenſi iconibus menſium in æs inciſis, quibus tetraſticha Auſonii in menſes ex aſſe reſpondent. Lambecii editionem cum ejusd. notis & iisdem antiquis iconibus nitide deſcriptis ære, recudi curavit laudatus Grævius Tomo VIII. Hoc idem Calendarium ſed mutilum & iconibus deſtitutum ex Roſvveidi ſchedis à Bollando *(a)* acceptum edidit Ægidius Bucherius p. 275. ſeq. ad Canonem Paſchalem Victorini: Roſvveidus vero illud deſcripſerat è Codice Fabricii Peireſcii, qui de eo illuſtrando cogitavit. Vide Gaſſendum in Peireſcii vita ad A. 1617. & 1620. Calendarium *Ruſticum* Colotianum ſive Farneſianum, quod cum aliorum duorum Calendariorum veterum fragmentis vulgavit notiſque illuſtravit Fulvius Urſinus Rom. 1587. 8. & cum ejus notis Grævius tomo octavo theſauri inſeruit, at ſine notis dedit Carolus Neapolis in limine anaptyxeos faſtorum Ovidii & Gruterus in inſcript. p. CXXXVII. CXXXVIII. Fleetvvoodus p. 60. Calendarium Vetus Romanum compoſitum ſub Valente Imp. & cum commentario Hieron. Aleandri editum, Calendarium *Dempſteri* in paralipom. ad Antiqu. Roman. Roſini Calendarium *Petavii* cum ortu occaſuque ſtellarum ex Ovidii Faſtis, Columella XI. 2. & Plinii XVIII. 26. 30. *Gaſſendi* Calendarium Romanum compendioſe expoſitum T. 5. Opp. Calendaria à Nic. Reuſnero, Hub. Goltzio & capite VIII. Antiquitatum Rom. Burchardi Gothelf Struvii p. 352. edita. Sibrandi Tetardi Siccamæ præcidanea in faſtos Calendares Romanorum qui liber Campis 1599. 4. editus occurrit in tomo octavo theſauri Græviani una cum Dempſteri, Petavii & Gaſſendi Calendariis, Petrique Violæ, Lilii Gyraldi, Hadr. Junii & aliorum eruditorum virorum de hoc argumento commentationibus. Veteris Romani Calendarii explicatio per P. Bernardinum A. 1579. conſcripta memoratur à Labbeo p. 66. Bibl. novæ MSS. Vide & Jo. Saubertum c. 4. de Sacrificiis. Franciſci Blondelli Hiſtoria Calendarii Romani Gallice prodiit Pariſ. 1682. 12. qui Romuli Calendarium exhibet p. 41. Numæ Pompilii p. 47. Calendarium Julianum p. 65. Eccleſiaſticum vetus p. 139. Gregorianum denique p. 259.

De Calendariis Chriſtianis plura leges in Bollandi Actis Storum præf. ad T. 1. Januarii ubi etiam de Martyrologiis fuſe diſſeritur.

(a) Ex Laterculo Prolemæi Silvii ad Eucherium Epiſc. A.C. 448. menſem Januarium & ex aliis menſibus excerpta quædam dat Bollandus præf. ad T. 1. Act. Stor. Janu. p. XLIV.

ſeritur. Calendarium vetus Eccleſiæ Carthaginienſis vulgavit Mabillonius Analect. ſacrorum Tom. III. pag. 398. antiquiſſimum forte ex iis quæ habemus. Calendarium Romanum (ſeu potius lectionarius liber, vide Queſnellum p. 347. ad Leonem) nongentis annis antiquius cum notis Jo. Frontonis in lucem editum Pariſ. 1652. 8. Calendarium aliud vetus tomo X. ſpicilegii inſeruit Lucas Dacherius: quale libro etiam ſacramentorum Gregorii M. in quibusdam Codicibus MSS. præfigi obſervatum eſt. Vide ſis etiam Calendarium Bedæ T. I. Opp. p. 190. ſeq. Calendarium Eccleſiæ Chriſtianæ editum Helmſt. 1585. ad calcem Chronologiæ Dav. Chytræi: Calendaria Chriſtiana ap. Genebrardum ante commentarium in Pſalmos & in calce T. I. Criticæ Antonii Pagi ad Annales Baronii &c. * Calendarium Chriſtianum vetus ex Joannis Frontonis editione cum aliis eruditi illius Viri lucubrationibus recudi nuper curavi Hamb. 1720. 8. Calendarium aliud ſub titulo veteris Martyrologii Eccleſiæ Germanicæ edidit & commentario erudito illuſtravit Matthias Fridericus Beckius, Auguſtæ Videl. 1687. 4.

9. *De nominibus impoſititiis ex Conſtantini Cenſura* fragmentum quod *Tito Probo* tribui notat Dionyſ. Gothofredus. Idem enim eſt quod in quibusdam *Valerii Maximi* editionibus pro libri decimi Epitome occurrit. *Caroli Sigonii* recentioris ſed longe doctiſſimi ſcriptoris *libellus de nominibus Romanorum*.

10. *Valerii Probi* (a) Berytii Grammatici ſub Neronis imperio non ignobilis *de notis Romanorum interpretandis libellus*. Hunc ab eo tempore ex MSS. longe auctiorem vulgavit notiſque illuſtravit *Henricus Ernſtius* Soræ 1674. 4. in cujus editione plurima Probo adjecta reperiuntur, ſed quæ a genuinis Ernſtius aſteriſco diſtinxit. Idem Probi libellus ſine illis additamentis ſæpius editus eſt, occurrit etiam in Codice Theodoſiano Jacobi Cujacii, in fronte Inſcriptionum a Jacobo Mazochio collectarum, in parte tertia topographiæ & Antiquitat. Rom. Boiſſardi & aliorum, Francof. 1627. fol. in Antiquitatibus Romanis Philippi Caroli & in luculento Claudi Dauſquei opere de Orthographia latini ſermonis, quod prodiit Tornaci 1632. fol. Pariſ. 1677. fol. T. I. p. 165.

* Vale-

(a) Sertorius Urſatus exiſtimat hunc ſcriptorem fuiſſe Chriſtianum, aut certe Chriſtianorum monumenta perluſtraſſe. Et Dauſqueus in animadverſ. ad hunc libellum p. 191. contendit notas haſce Probi diverſas eſſe à Commentario quem Gellius XVII. 9. ait ſatis curioſe à Probo factum de occulta litterarum ſignificatione Epiſtolarum Julii Cæſaris. De notis ταχυγράφων, quæ σημεῖα ἐν βραχέσι τύποις πολλῶν γραμμάτων δύναμιν ἔχοντα, appellat Plutarchus, vide, ſi places, quæ dixi ſupra in Seneca.

* *Valerius Probus* ſub Nerone, ac deinceps uſque ad Domitiani tempora vixit. Vide illuſtriſſimum Noriſium ad Cenotaphia Piſana p. 464. ubi notat Epigrammata Martialis ab hoc Grammatico laudari (in Grammaticis Putſchii p. 1463.) & Gellium teſtari III. 1. & 15. XIII. 13. & 19. ſe cum iis locutum qui Valerium Probum differentem audierant. In libro de notis ſub litera J, legas etiam *in foro Trajani*. Sed cum in litera S. etiam ſcribitur *Sev. Severus Auguſtus, Armenius, Parthicus*, utrumque eidem libro aliena manu inſertum fuit, vel alium plane auctorem ille libellus habuit. In Chronico Euſebii traditur Probus Grammaticus ſecundo anno Imperii Neronis floruiſſe: idem poſtremo loco inter Grammaticos a Svetonio numeratur. Libelli de notis Romanorum novam editionem parat Amſtelodami V. C. Jo: Georgius van Meel. Vide Maſſoni Hiſtoriam Criticam Reip: literariæ editam Gallice T. 8. p. 431.

11. *Notæ Juris a Magnone collectæ* inſcriptæque Carolo M. Imp. Harum notarum uſum ad cavendas fraudes & rixas pridem aboleverat Juſtinianus C. de vet. jure enucl. l. 1. §. 13. Ita loco σημείων γράμμασι ὅλων uti juſſit Baſilius Imp. teſte Cedreno. Confer Franciſci Hotomanni notas juris: *Petri Diaconi de notis literarum more Romano liber* ad Conradum Imp. Roman. de quo dixi ſupra *De notis ponderum & menſurarum ſive de minutiis ex Demetrio Alabaldo. Incerti auctoris antiqui de notis litterarum ſingularium & dictionum contractius ſcriptarum*. Hæc ſcripta de notis præter Gothofredum & Eliam Putſchium junctim cum obſervationibus edidit Frid. Tiliobroga, ſive Lindenbrogius Lugd. Bat. 1599. 8. conf. Aldum Manutium in veterum notarum explanatione; Barthol. Amantium & Petrum Apianum in abbreviationibus vetuſtorum monumentorum, Torellum Sarainam Veronenſem de interpretatione litterarum antiquarum, Veron. 1540. Indices Gruterianis Inſcriptionibus ſubjectos, Wolfg. Lazium de ratione legendi litteras abbreviatas in monumentis: Jo. Evelinum tractat. Anglico de Numiſmatis p. 190. ſeq. Caſp. Hamelarium in notis numiſmatum integre repræſentatis, Hubertum Goltzium de notis ſingularibus & implexis in numiſmatibus & faſtis, in theſauro rei antiquariæ, Antvv. 1618. fol. Jo. Prettenium de notis atque ſigillis antiquorum, Citzæ 1660. 12. & qui inſtar omnium eſt *Sertorii Urſati* nobilis Patavini commentarium de notis Romanorum, quo nihil eſt in hoc genere locupletius, & notæ, quotquot reperiri potuerunt collectæ, litterario ordine digeſtæ & explicatæ una cum Urſati obſervationibus exhibentur Patavii 1672. fol. & Tomo undecimo theſauri Antiquitatum Ro-

mana-

manarum J. Georgii Grævii, qui in præfat. nonnulla in hoc Urſati commentario caſtigat, plurimaque notare ſe potuiſſe teſtatur quæ reſervaverit tomo inſcriptionum, ſatis ut ait ponderoſo, quem ibidem in lucem editurum ſe recipit vir præſtantiſſimus. Epitome operis Urſati exſtat in calce Marmorum Oxonienſium, quæ cum commentariis Jo. Seldeni & Humphridi Prideaux lucem adſpexere Oxonii 1676. fol. Uſus eſt Urſatus ineditis laboribus Comitis Jacobi Zabarellæ Octaviique Ferrarii & Joh. Rhodii notis Julii Cæſaris & Auguſti. Nuper etiam de ſiglis veterum ſingularem librum edidit Joannes Nicolai, antiquitatum in Academia Tubingenſi Profeſſor Lugd. Bat. 1703. 4. Sed omnium ut ſpero diligentiam in hoc genere vincet *Chriſtopborus Wolterec K* Gluckſtadienſis, qui Urſati opus in alterum tantum auxit, & Græcas quoque ſiglas (longe quam dedit Jo. Valens ad calcem numiſmatum Græcorum locupletiores) ſimul eſt exhibiturus.

12. Denique ſequitur *Bedæ Venerabilis Presbyteri brevis tractatus de computo ſive loquela per geſtum digitorum*, qui in noviſſima operum Bedæ editione Colonienſi Anno 1688. legitur T. 1. p. 127 cum Gloſſis Brideferti Rameſienſis, ſed admodum jejunis, Scholiisque Jo. Noviomagi. Libellum hunc, quem Elias Vinetus etiam doctis notis illuſtravit Pariſ. 1565. 8. & Grævius una cum iisdem inſeruit tomo undecimo theſauri Antiqu. Rom. p. 1699. in non paucis ab uſu veterum recedere obſervat Barthius lib. 2. cap. 12. Adverſar. Confer Rabani Abbatis Fuldenſis librum de computo, quem edidit Steph. Baluzius T. 1. Miſcellaneorum p. 10. ſeq. & Nic. Smyrnæi numerorum notationem per geſtum digitorum, quam Græce & Latine cum Beda de indigitatione Pariſiis 1614. 8. vulgavit Frid. Morellus, poſt Morellum Petrus Poſſinus Rom. 1673. fol. ad calcem catenæ Patrum Græcorum in Marcum & Spicilegii ſui Evangelici. Idem Poſſinus notas neſcio cujus addidit & figuras σχημάτων χειρολογικῶν in æs incidi curavit p. 449. ſeqq. Ex Græco illo libro Nic. Smyrnæi Bedam videri tranſtuliſſe quæ de hoc argumento ſcripſit, notatum Salmaſio eſt in Epiſtolis p. 101. Bedæ liber cum Nicolao collatus & notis illuſtratus fuit in Bibl. Caroli de Montchal, teſte Labbeo p. 198. Bibl. novæ MSS. * Libellum *Bedæ* de loquela per geſtum digitorum, ſive de indigitatione, & manuali loquela è Bibliotheca Reginoburgenſi Divi Hæmerani cum figuris digitorum ligno expreſſis edidit Jo. Aventinus, Ratiſbonæ 1532. & libris VII. Annalium Bojorum ejuſdem Aventini Lipſiæ 1710. fol recuſorum ſubjunxit Nic. Hieronymus Gundlingius

lingius V. C. Ex eodem libro tabella in æs inciſa A. 1544. Pariſ. figuras digitorum expreſſas vulgavit Jo. Bogardus. Librum ejus argumenti Græce ſcriptum a Nic. Smyrnæo Artabaſda, mathematico, ἔκφρασιν τοῦ δακτυλικοῦ μέτρου, recudi curavi cum Poſſini ſpicilegio Evangelico & Alex. Mori Notis ad Novum fœdus atque Ramireſii Pentecontarcho, Hamb. 1712. 8. Ante Poſſinum, qui ex Codice D. Caroli de Montchal, Archiepiſcopi Toloſani primus exiſtimavit hunc ſe in lucem proferre, ad calcem Catenæ Patrum Græcorum in Marcum, Rom 1673. fol. eundem libellum addito Beda vulgaverat Græce ac Latine Federicus Morellus Pariſ. 1614. 8.

Plura de hoc more per digitos ſive δακτύλων κάμψεις ut Alciphron Epiſtola 26. loquitur computandi vide ap. Eraſmum in Scholiis ad Hieron. 1. in Jovinian. Pierium libro 28. Hieroglyph. Wovverium cap. 7. Polymathiæ, Antonium Nebriſſenſem c. 16. quinquagenæ, (qui huc etiam trahit Prov. III, 16.) Franciſci Sanctii paradoxa p. 75. ſeqq. Gyraldum Dialogiſmo 2. Colvium ad Apuleji apologiam, Gruterum lib. 1. c. 8. ſuſpicion. Grangæum alioſque ad Sat. 10. Juvenalis, Pareum elect. Plautin. pag. 89. ſeqq. Lemonium notis ad varia ſacra p. 805. ſeqq. & Petrum Bungum Bergomatem in Myſteriis numerorum p. 473. ſeq. Meminit & Xiphilinus in M. Antonio p. 266. & Suidas in Ἀρβαζάκιος. Dio Chryſoſtomus IV. de regno p. 74. ἐπὶ κινῶν τοὺς δακτύλους, ἤτοι τὴν αὑτοῦ λογιζόμενος οὐσίαν, ὅταν ἄλλου τινός. De loquela per digitos vide Iſidorum Hiſp. lib. 1. Orig. c. 25. & Dan. Guil. Molleri diſſertationes tres de manuloquio, pediloquo & oculiloquio Altdorf. 1702. * Vide præterea Quintilianum Clariſſimi Burmanni pag. III, 1024. Marcianum Capellam lib. 7. pag. 236. Hugonem Mernardum ad Sacramentarium S. Gregorii M. p. 51. & Barthium pag. 177. ad Claudianum & 1116. Cauſſinum de eloquentia IX. 8. Harduinum ad Plinii XXXIV. 7. Scipionem Gentilem ad Apuleji apologiam p. 429. ſeq. G. G. Leibnitium in collectaneis etymologicis II. pag. 384. ſeq. ubi de ſignis quibus uſi pro loquela Ciſtercienſes in Abbatia Loccumenſi: Jo. Bonifacium in arte loquendi per ſigna, *l'arti de' cenni*, Vicentiæ 1616.

13. In calce hujus collectionis Godofredinæ poſt indices comparet etiam *Liber Gloſſarum* ex variis Gloſſariis, quæ ſub *Iſidori Hiſp.* nomine circumferuntur. Editus fuerat cum aliorum gloſſariis Græco Latinis & Latino Græcis a Bonaventura Vulcanio Lugd. Bat. 1600. fol. Exſtat & ad calcem operum Iſidori. Multas harum Gloſſarum emendant & illuſtrant Cerda cap. 141.

adver-

adverſar. ſacr. Turnebus & Barthius in Adverſar. Reineſius in Var. Lect. Meurſius in exercitatt. Criticis, Gebhardus in crepundiis, Matthias Martinius in Lexico, in Etymologico Voſſius, Cangius in gloſſario, & alii paſſim. Noviſſime gloſſarium Iſidori a Jo. Georgio Grævio emendatum, ejuſque notis, & Clariſſ. Almelooveenii collectaneis illuſtratum lucem adſpexit ad calcem Lexici præclari Etymologici, quod jam ſemel iterumque in lucem prodierat auctore Matthia Martinio G. Jo. Voſſii præceptore Trajecti ad Rhen. 1697. fol. cujus editionis exemplaria quædam præferunt in titulo Amſt. 1701. fol. addita Jo. Clerici Etymologica diſſertatione.

Excerpta Pithœana ex veteribus Gloſſis.

Excerpta differentiarum a Jacobo Bongarſio legato Regio communicata, incipiunt: *de proprietate ſermonum vel rerum.*

Præter has Gloſſas, in quibus collectio Gothofredi deſinit, exſtant latino Græca & Græco latina gloſſaria antiqua vulgata ab Henrico Stephano primum Pariſ. 1573. fol. ex MS. Bibl. Monaſterii S. Germani, poſt Stephanum atque Vulcanium a Carolo Labbeo ibid. 1679. fol. In his plurima recondita utriuſque linguæ vocabula & ſepultæ oblivione ſignificationes exponuntur. Unde paſſim ad illa doctiſſimos quoſque tanquam ad oraculum recurrere & in iis evolvendis illuſtrandiſque operam ſuam collocare videas. Cangius prolegomenis ad gloſſarium mediæ latinitatis putat eorum frequentem uſum olim fuiſſe in Gallia ætate utriuſque Hincmari Remenſis Archi-Epiſcopi, & Epiſcopi Laudunenſis. Prætereo Cambronenſe gloſſarium Cerdæ laudatum, & Onomaſticon Petri Danielis, e quo excerpta apud Turnebum XXVIII. 5. ſeq. Adverſar. Gloſſaria item quorum editionem ad Iſidorum pollicitus eſt doctiſſimus Grævius, aliaſque gloſſas veteres varias MSS. ad quas hinc inde provocant in ſcriptis ſuis Scaliger, Salmaſius & alii eruditi. Ut enim omittam quod de collectoribus non conſtat; non unius auctoritatis ſunt & pretii, infinitæque varietatis. Pleræque ordine litterarum Alphabetico digeſtæ ſunt, aliæ etiam per capita & materias more Nonii Marcelli, & nomenclatorum, quale eſt quod laudat Bochartus I. Hierozoici p. 803. * Gloſſarium MS. quod fuit apud Guil. Folnerium laudat Merula ad Ennium p. 165. 192. De gloſſariis quibuſdam & lexicis apponere hoc loco juvat obſervationes quaſdam D. Jo. Diecmanni ex ſpecimine ejus notarum (*a*) ad gloſſarium Latino Theotiſcum Rabani Mauri, cujus apographum ex Codice Vindobonenſi ſervo MS.

(*a*) Pag. 3. ſeq. prodierunt Brem. 1721. 4.

Catholicon. Eſt ingens lexicon Latinæ linguæ, a *Johanne de Balbis*, Nobili Genuenſi, (unde etiam *Januenſis*, vel *de Janua*, id eſt, Genua, ex iſtorum temporum more, de quo Barth. *ad Guil. Brit.* pag 248. cognominatur) & Ord. Dominicani Monacho, ſæculo XIII. congeſtum, adeoque, quia expreſſum auctoris nomen habet, male a B. Placcio *Theatr. Anonym.* p. 352. ex non recte intellectis Cælii verbis, inter anonyma ſcripta relatum: quod dudum tamen ab aliis quoque factum eſſe, ex Rainoldi *Prælect. de libr. apocryph. I.* 399. apparet. Exhibet hunc auctorem nobis Ambroſius de Altamura *Biblioth. Dominican.* pag. 55. 56. imperite ab illo Johannem de Genua pag. 152. *b.* 501. *a.* diſtinguens. Imperitius Bibliotheca Simlero-Friſiana unum in quatuor, Johannem nempe *Baldum* (ſcribere *Balbum* debuit) pag. 404. *a.* Gennenſem pag. 443. *a.* de Janua, & Januenſem pag. 460. *b.* diſſecuit. Auctorem *Catholici*, & Johannem de Janua, ut diverſos ſcriptores, Borrichius etiam *Append. de Lexic. Lat. & Græc.* pag. 41. 42. commemorat. Jocularem errorem Galli, cui Joannes *de Janua* Gallice Jean *de la Porte* dictus eſt, Menagiana III. 62. referunt, quem a Caſeneuvio *Orig. Ling. Gall.* pag. 88. *b.* 97. *a.* commiſſum video, qui eum alioquin recte de Janua, vel Januenſem, vocare ſolet. De opere ipſo v. Dufreſne *Præfat. Gloſſ. Lat.* pag. 38. 39. & Bayle *Diction. Hiſt. & Crit. I.* 457. Varias ejus editiones (a) Bibliotheca Aproſiana pag. 612. 613. & Janus Gregor. Betulius (Jo. Georg. Burchardus) *Epiſt. ad amic.* pag 74. recenſent; a quibus mea abit, nullum vel anni, vel loci, vel typographi nomen oſtendens, eaque de ratione inter primas referenda, nec alia ab illa, de qua Biblioth. Sarraziana I. 184. *Summa quæ vocatur* Catholicon, *edita a Johanne de Janua, ſine loco & tempore editionis, attamen circa* 1482. *charta magna. Rariſſima.* Eandem quoque a Cl. Bunnemanno *de Biblioth. Mindenſi Lit. D.* 31. indicari puto. Primam omnium a Fauſto ejuſque genero Schoiffero, licet non nominatis, impreſſam eſſe, Naudæus, in libro, *Jugement de tout ce qui a eſtè imprimè contre le Cardinal Mazarim* pag. 175. refert. Trithemius etiam apud Tenzel. *Dial. menſtr.* 1692. pag. 688. librum primum, quem Guttenberger & Fauſt excuderunt, *Catholicon* fuiſſe ſcribit. Primam *Catholici* editionem, quæ annum notatum habet, eſſe Moguntinam, A. 1460. ex Chevillierio, Ephemerides Pariſienſes (Journal des Scavans 1695. pag. 225.) obſervant. De libri hujus raritate Daumius *Epiſt. ad Reineſ.* pag. 254. conqueſtus eſt. *Catholicontis* a recto *Catholicon* Lati-

no-Bar-

(a) Mihi ad manus eſt editio Lugd. 1506. fol.

no-Barbaros declinaſſe Voſſ. L. 7. *de vit. ſerm.* pag. 369 *b.* notat.

Gloſſarium duplex Latino. Francicum, Carolo M. inſcriptum, a Boxhornio in *Hiſt. univerſali* pag. 452. ſeq. primum ex MS. editum.

Gloſſæ MSS. Florentinæ. Voſſius 2. *de vit. ſerm.* 7. pag. 96. ad eas provocans, vocat *vetus Gloſſarium Latino-Theotiſcum, quod in Biblioth. eſt Ducis Florentini.*

Gloſſarium, vel liber Gloſſarum, ex variis Gloſſariis, quæ ſub *Iſidori* nomine circumferuntur, collectus, & a Dion. Gothofredo calci *Auctorum Latinæ linguæ, in unum redactorum corpus*, annexus. *Il y a baucoup de ratiſſerie*, ajunt Scaligerana II. 126. Adde Barth. VII. *Adv.* 13. XVI. XIX. 22. XXVI. 15. LV. 9. Anton. *Bibl. vet. Hiſ. I.* 272. *b.* Dufr. *Præf. Gl. Lat. pag.* 33. Præclare de illis undecunque emendandis Cerda *Adverſ. ſacr. C.* 141. pag. 317.-339. meruit. Sed ejus induſtriam in emaculando & exquiſitis notis inſtruendo hoc Gloſſario, Jo. Georg. Grævius nimium quantum ſuperavit, a qua illius egregia opera inſigne ornamentum 1709. editioni Ultrajectinæ *Lexici Philologici* Martinii acceſſit. Plane aliæ, & auctore, quem præferunt, digniores, ſunt Iſidori Gloſſæ MSS. quibus ex Biblioт. Petri ac Franciſci Pithœorum acceptis Savaro uſus eſt, & inde non pauca in ſuas ad Sidonium Apollinarem notas tranſtulit.

Gloſſæ *Keronis*, a Goldaſto *Rerum Alamann. Tom. II. part. I.* emiſſæ. Pro illarum vero auctore CL. Eccardus eum in literis privatis, ad B. Stadenium noſtrum 1712. 26. Januar. ſcriptis, & mox eodem anno *in Neuen Bucher-Saal* excuſis, tum Not. *ad hymnum magnum Theotiſc.* p. 13. tum vero maxime *ad Catech. Theot.* p. 51. 52. Notkerum Balbulum, aliis Latinis & Theotiſcis ſcriptis clarum, habet, & ex *NotKero*, ablata prima ſyllaba, *Kero* factum ſentit. Sed cum mihi quidem nondum ulla neceſſitas appareat, quæ alium a Kerone hujus Gloſſarii auctorem quæri vult, & Keronis nomen non tantum inter nomina propria fuiſſe, ex Goldaſto *Rer. Alam. II.* 98 conſtet, ſed ab eodem quoque Keronis Augienſis Synonyma I. 138. alibique, laudentur, illud heic quoque tam diu ſervandum cenſeo, donec has Gloſſas Keronis, a Notkero diverſi, eſſe non poſſe clariſſimis argumentis edoceamur. Nam ut maxime in ejus ad tempora Pipini, Caroli M. Parentis, relati ætate Goldaſtum erraſſe largiar, hic tamen lapſus Keroni fraudi eſſe non debet, ut ea propter ipſum Keronis hiſce Gloſſis præſcriptum nomen in ſuſpicionem νοθείας veniat.

Excerpta Pythœana ex veteribus Gloſſis vocantur a Dion. Gothofredo, qui illa Gloſſis Iſidori, de quibus ſupra, ſubjecit: cujus

etiam modum, nomen Pythœi per *y* ſcribendi, retinui, adoptatum toties a Lipſio in *Epiſt.* & Barthio, paſſim *ad Statium*, immo quoque Gallis ipſis, ut Salmaſio *de modo uſur pag.* 878. 880. Heraldo *ad Arnob.* pag. 283. Bauldri *ad Lactant. de mort. perſec. p.* 164. *b.* receptum. Rubenius etiam 2. *Elector.* 26. pag. 74. *Gloſſulas Pythœanas* appellat. Ceterum auctorem ipſum ſe *Pithœum* ſcribere non ignoro, & alias ita quoque ſcribo. *Hactenus B. Diecmannus*. Nactus & ipſe ſum ex Gudiana auctione glosſarium vetus minime contemnendum in membrana ſcriptum ante annos quingentos, & in fine mutilum.

Neſtor Novarienſis cujus lexicon habeo excuſum Argentinæ 1507. fol. citat Ugutionem, Gaſparinum, Mamotrectum, Tortellium, Britonem & Catholicon quod omnium Ugutionis errorum ſilvam haurire ſcribit in voce *auctor*.

Mammotrectus (a) liber expoſitorius vocum difficiliorum in Bibliis Latinis, anthiphonis & hymnis, Legendis Sanctorum & homiliis, quem ſervo editum in folio ſine anni & loci nota. Finitus liber ab auctore A. C. 1466. Excuſus etiam Venetiis 1476. fol. per Franciſcum de Hailbrun & Nicolaum de Francfordia ſocios. Etiam Argentinæ 1489. fol. In MSto Gothanæ Bibl. hos verſus folio ultimo legi teſtatur Rev. D. Erneſtus Salomo Cyprianus in Catalogo Codicum illius Bibl. manu exaratorum pag. 8.

O vos qui noſtis, quid perferat ille laboris
Qui ſe ſcribendos caſtigat tempore crebo,
Aſſiduis precibus memores ſitis, precor ejus
Qui promptus librum conſcripſit & edidit illum.
Et tu, Nate DEI, miſerere, flagito, mei,
Nam tua pro gloria feci hæc omnia.

Celeberrimi Cangii gloſſarium mediæ & infimæ Latinitatis, editum primum Pariſ. 1688. & deinde bis Francofurti recuſum, hoc ipſo tempore A. 1722. longe auctius Pariſiis ſub prælis ſudat.

Petri Heliæ de verbis raris κατὰ στοιχεῖον Lexicon Metricum MS. in membrana exſtat Erfurti in Biblioth. Collegii Amploniani. Teſtis eſt Reineſius pag. 682. Epiſt. ad Hofmannum. Seculi undecimi Grammaticus dicitur eidem Reineſio notis ad Petronium pag. 297. edit. P. Burmanni. Frequenter laudatur à Vincentio Bellovacenſi.

Voces

(a) *Præf. quia morem gerit talis decurſus, pædagogi, qui greſſus dirigit parvulorum Mammotrectus poterit appellari.* Quaſi μαμμόθρεπτος, confer Miſcellanea Lipſienſia Tom. VII. p. 64. ſeq.

Voces latino barbaras explicant recentiores ſcriptores Pithœi, Vignonius, Urſtiſius, Freherus, Goldaſtus, Colvenerius, Watſius, Frid. Lindenbrogius in variis ſcriptis, Guil. Somnerus (*a*), Chifletius in gloſſario Salico, Jo. Seldenus, Abr. Whelochus, Jo. Lydius in gloſſario ad Nic. de Clemangis, Gerh. Jo. Voſſius in libris de vitiis Sermonis, quorum quinque poſteriores in noviſſ. edit. nuper acceſſerunt. Henr. Speelmannus & Cangius ſive Carolus Fraxinetus in Gloſſariis, qualia etiam moliti fuerant Jo. Meurſius & Guil. Noomſius Arlanderveniæ Dominus. Paralipomena ad Cangii ſive Du Freſnii gloſſarium Latinum ſubjiciuntur ejus gloſſario mediæ Græcitatis. Etiam nonnullos Cangii lapſus emendat Hadr. Valeſius in Valeſianis.

C A P U T VII.

DE GRAMMATICIS à PUTSCHIO editis.

GRAMMATICI VETERES Hanov. 1605. 4. collecti & emendati vulgatique à Doctiſſimo juvene *Elia Putſchio* Antvverpienſi, qui notas additurus paulo poſt A. 1606. cum vix viginti quinque annos natus eſſet, Stadæ in flore ætatis obiit. Operis editioni præfuit Gothofr. Jungermannus, inſcriptumque eſt Joſepho Scaligero qui humanitatis & benevolentiæ pleniſſima (*b*) Epiſtola Putſchio gratias egit, cujus autographum & Putſchii Grammaticos manu ipſius hinc inde emendatos habeo ex munere Nobiliſſimi D. Rutgeri Rulandi. * Caſpar Barthius in litteris ad Daumium: *De Putſchii Grammaticis faveo tibi utenti. Sed niſi & illas editiones habueris quas maxima licentia correxit Putſchius, ad ſcripturarum veterum excerpta, non poteris confidere unius paginæ lectioni: & id potiſſimum in Priſciano, cujus Græca ut & Latinorum auctorum exempla, uſu reperi, eſſe inconſtantiſſimæ fidei. Magnum decus & commodum amiſerunt litteræ in Notis* (*c*) *illius bene docti Juvenis, quas ſi ſcripſiſſet & expoliviſſet, infinitæ bonæ res lucem haberent. Expertus ſum in Chariſio, magni pretii ſcriptore, quid deſit mihi, cum recurrere ad nullum omnino ſubſidium datur.* Veteres Grammatici latini duodecim à *Jo.*

(a) Somneri gloſſarium contractum exhibet Matthias *Zimmermannus* p. 640. ſeq. Analect.

(b) Inter editas Scaligeri Epiſtolas eſt 404.

(c) Notas illas à Jungermanno poſt Putſchii obitum in nova Grammaticorum editione vulgatas fuiſſe, traditur in Diario Lipſienſi cui titulus Never Bucher Baal parte XXXII. pag. 558. Sed nec notæ illæ nec nova Grammaticorum editio lucem viderunt.

Theodoro Bellovaco Pariſ. junctim editi ex officina Aſcenſiana A. 1516. fol. (1) Diomedis libri III. (2) Q Rhemnii Palæmonis ars ſecunda. (3) Aſperi Junioris Grammatici ars. (4) Ælii Donati editio prior & poſterior, item de Barbariſmo, vitiis & tropis. (5) Servius Honoratus in ſecundam edit. (6) In eandem Sergius Grammaticus. (7) Phocas de nomine & verbo, item de aſpiratione. (8) Caper de orthographia & latinitate. (9) Agrætius de orthographia & proprietate. (10) Probi Grammatici Inſtitutiones artium, ad Cæleſtinum. Ejuſdem Catholica. (11) Cornelius Fronto de vocum differentiis. (12) Grammaticus alter de punctis & accentibus. Porro in Putſchii collectione hæc ſcripta continentur, quorum aliqua Putſchius ipſe fatetur vix digna fuiſſe editione:

1. *Flavii Soſipatri Chariſii Inſtitutionum Grammaticarum* ad filium, *libri V.* Ex codice Jani Douſæ aucti, ſuppleti & emendati p. 1.-270. Deſunt tamen adhuc libri primi capita tria primora. Hos libros primus repererat Janus Parrhaſius editos Neapoli 1532. & per Georg. Fabricium Baſil. 1551. 8. ap. Froben. quæ editio exſtat in Bibl. Leidenſis Academiæ paſſim notata manu Joſephi Scaligeri. Lovanii quoque in Bibl. Societatis Jeſu occurrit Chariſius cum MSS. collatus à Levino Torrentio. De diverſo Chariſii exemplari quod Curius Romæ legiſſe ſe teſtatus eſt, vide Geſnerum Bibl. Idem narrat Mediolanenſes depravatis codicibus deceptos inter veteres quoſdam Grammaticos, quos de Parrhaſii ſententia ediderunt, attribuiſſe neſcio cui *Donatiano*. Fragmentum Soſipatri olim cum aliis opuſculis Lipſiæ à Georgio Fabricio editum Vulcanius quoque ſubjecit gloſſariis ſive theſauro utriuſque linguæ, Lugd. Bat. 1677. fol. Meminit Soſipater inter alios plus vice ſimplici *Cominiani*, & plurima ex eo refert, cujus copiam à Goldaſto ſibi promiſit & inter Grammaticos edere voluit Putſchius, ut didici ex hujus Epiſtola ad Andream Schottum. Sed recte hac de re addubitare ſe, nec prius id credere quam vidiſſet vel Putſchio redditum reſciviſſet, ſcripſerat Scaliger in Epiſtolis ad eundem Putſchium ineditis. * De Fl. Soſipatro Chariſio ita Georgius Fabricius in præf. ad editionem Frobenianam 1551. 8. *Flavium Soſipatrem Chariſium natione fuiſſe Campanum, religione Chriſtianum, profeſſione grammaticum, & Urbis magiſtrum, ex ipſius libris colligimus. Imitatum eſſe in ſcribendo cum* Plinium Secundum, *qui noviſſimis annis ſub Nerone libros de re grammatica copioſos edidit: tum præter cæteros* Julium Modeſtum *&* Comminianum, *ipſe ſatis indicat, & docent nomenclaturæ autorum, quorum non modo exemplis & autoritate, ſed etiam teſtimoniis ac fide,*

ſide , ſua de arte præcepta confirmaverit atque comprobarit . In multis ſane locis eadem & apud Chariſium & apud Diomedem *leguntur , neque ſolum ſimilitudine exemplorum conveniunt , ut in tractatione figurarum maxime: verum etiam in pluribus aliis de tota arte præceptionibus ſimilia tradiderunt . Etſi autem tempus ætatis , quo Chariſius floruerit , nondum potuerit ſatis cognoſci , conjectura tamen hæc mea eſt , ipſum eſſe Diomede priorem & antiquiorem , propterea quod Chariſius Diomedis nullo in loco meminerit : ex quo ſi tam multa pæne de verbo tranſcripſiſſet , non tacuiſſet illius nomen per tot libros , præſertim cum is candor in Chariſio appareat , ut ne finitionem quidem , aut interpretationem voculæ ſumpſerit de alio , quam non ad ſuum autorem ingenue atque aperte retulerit: quod equidem in Diomede obſervare non potuimus , qui ex eodem Comminiano, quem noſter adducit , videtur non pauca tranſtuliſſe , Comminiani æque atque Chariſii mentione penitus omiſſa. Quamobrem ut Macrobium furtorum Gellianorum certis clariſque indiciis eſſe convictum ſcimus: ita Diomedem ſuſpicione culpæ liberare non poſſumus , accuſare tamen non audemus , quod fortaſſe alii facient , qui plus auctoritatis & virium ad victoriam fuerint conſequuti . Teſtimoniis Chariſii ex veteribus nituntur Priſcianus & Ruffinus (niſi fallit titulus libelli , qui de comicis metris ſcriptus circumfertur) ex recentioribus ante editionem , uſi ejuſdem doctrina & præceptis ſunt , ambitioſe propemodum , Janus Parrhaſius , & Pierius Valerianus , literati & diligentes viri. Nemo certe ex vetuſtis eſt , Priſciano Cæſarienſi excepto , qui de arte ſcripſit , & ad noſtram ætatem pervenit , grammaticus , qui plures & antiquiores adducat ipſo Chariſio auctores , idque illi facile factu extitit , in urbe Roma , in qua nobiles bibliothecæ doctis omnibus patebant , & furore Gothico nondum erant laceratæ & everſæ , quales fuerunt in Palatino , Auguſti: in Capitolino , Majorum appellata ; in Viminali Ulpia ; ad Vallem Quirinalis , Trajana ; nam Octaviam incendium urbis conſumpſerat , altero poſt Veſuvii in Campania conflagrationem anno. Atqui progreſſu temporum & Barbaris omnia vaſtantibus , hoc quoque Chariſii opus (ut alia multa) perierat , quod patrum memoria à Jano Parrhaſio inventum , & iniquitate fortunæ ac hominum invidia penè rurſus oppreſſum , in lucem edidit* (a) *ante ſextum & decimum annum* Joannes Pierius Cyminius

 Coſen-

(a) Neapoli 1532. fol. apud Joannem Sulsbachium , ex Codice Neapolitano , quem Hieron. Seripandus , ejus urbis Patricius aſſervavit. Deſunt libri primi capita tria primora , *de Grammatica , de voce & de litteris.*; libri vero quinti omnia præter *de idiomatibus* unicum. Fortaſſe illa fuerunt in Codice Chariſii Romano , quem Curius Lancilotus Ferrarienſis cum *Pomponio Fortunato* evolviſſe ſe teſtatus eſt. Certe ex teſtimoniis quæ ex Chariſio Curius profert ultra triginta , ne unum quidem

Coſentinus de ſtudioſis eo nomine non male meritus; qui cumulare potuiſſet illud beneficium, ſi in edendo majorem adhibuiſſet curam & diligentiam, neque maluiſſet manuſcripti codicis vitia etiam atque errata imitari. Liber autem, quia Longobardicis characteribus exaratus fuit, ut qui eum inſpexere teſtantur, à non exercitato librario difficilius legi potuit, unde ſimilitudine notarum deceptus, plurima menda invexit; quæ non pauca nos deprehendimus & ſuſtulimus. Debemus tamen Pierii ſtudio ac benevolentiæ, ejuſque erga rempublicam literariam amorem, & virtutem civis conſervati merito prædicamus. In eundem Chariſium Joh. Lucretius Oeſiander:

Καὶ σὺ μάλ' ἐξέφυγες τὸν λήθης χάλκεον ἀδὸν
 Σωσίπατρ' ἠελίῳ εἰς φάος ἐρχόμενος.
Θαρσήσας πρόμολ' ἐν πάντων ἐπεὶ ἔξοχος ἐσσὶ
 Γραμματικῶν, μέγα θαῦμ' ἐσσομένοισι λιπών.

2. *Diomedis* (a) *de oratione, partibus orationis & vario Rhetorum genere libri III.* ad Athanaſium, emendati ex MSS. Fuldano & Claudii Puteani pag. 270. — 529. Prodierunt hi libri Venetiis 1522. fol. inter alios Grammaticos, & ſeorſim Coloniæ 1518. hinc à Jo. Cæſario emendati *ut nulla porro*, ſi inſcriptioni credimus, *labes inſideat*, ibid. 1536. 8. & Lipſ. 1541. 8. * *Diomedem* non Chariſio tantum, ſed etiam Priſciano eſſe juniorem traditur à Clariſſ. Viro Benjamino Hederichio in notitia auctorum pag. 846. ſed à Priſciano Diomedes plus ſimplici vice allegatur. Prodiit Diomedes cum Phoca, Capro, Agrætio, Donato, Servioque Venetiis 1491. fol. & (quam editionem Bibl. Leidenſi legavit eruditiſſ. Perizonius,) 1495. fol. & 1511 fol. ex recenſione Johannis Rivii, quæ editio cum MS. collata exſtat in eadem Bibl. Leidenſi; & Pariſ. 1507. 4. Mediolan. 1513. (1515.) fol. ex Jani Parrhaſii cura: Et cum præfatione Hermanni Buſchii Col. 1523. 4. qui pauca quædam emendavit: Plura Joannes Cæſarius Colon. 1536. 8. & Lipſ. 1541. 8. cum Donati de octo orationis partibus & barbariſmo: Plura etiam Putſchius, Fuldani & Puteani Codicum collatione uſus. Ab eo tempore multa quoque Diomedis è MSS. Codicibus caſtigavit Caſpar Sciop-

dem in editis ex Neapolitano Codice legi Georgius Fabricius obſervavit, atque inde ſuſpicatus fuit alium quendam fuiſſe Curio lectum Grammaticum, cui falſo fuerit adſcriptum Chariſii nomen, perinde ut depravatis Codicibus decepti quod Chariſii eſt., *Donatiano* attribuerunt Mediolanenſes, qui veteres quoſdam Grammaticos ex Jani Parrhaſii ſententia ediderunt, Diomedem puta, Phocam, Priſcianum, Aſperum, Donatum & Probum 1515. fol.

(a) Alius ut videtur Diomedes Scholaſticus cujus commentaria inedita Græce ſcripta in Dionyſium Thracem exſtant in variis Bibliothecis, Angliæ, Galliæ, Italiæ. Occurrunt etiam in Codice Holſteiniano Bibliothecæ hujus urbis Hamburgenſis Joanneæ.

Digitized by Google

Scioppius in ſuſpectis lectionibus. Dedicavit Diomedes opus ſuum de partibus orationis, de oratione ejuſque ſtructura & de genere metrorum, trino digeſtum libello, neſcio cui *Athanaſio*, cujus excellentem facundiam prædicat. E Grammaticis citat Varronem ac Probum.

3. *Priſciani Cæſarienſis* (quem Caſſiodorus ſua ætate in nova Roma ſive CPoli Grammaticam docuiſſe narrat lib. de orthographia) *Commentariorum Grammaticorum* libri XVIII. ad Julianum (*a*) non Apoſtatam ut putavit Auguſtinus Dathus, ſed COS. & Patricium, illum forte qui Novellas in Epitomen contractas latinitate donavit uti Goltzio viſum, etſi hoc negat cum Cujacio, Antonio Auguſtino & Alciato Jac. Gothofredus. Ceterum multa Putſchius in Priſciano emendavit, in primis Græca pleraque ex Scaligeri codice reſtituit in libris 17. & 18. qui ſunt περὶ συντάξεως, adhibitis etiam Gruteri, Bongarſii, Hœſchelii (*b*) & Ritterſhuſii MSS. Lacunas quaſdam relictas ex Pauli Petavii Senatoris codice promiſit emendaturum ſe in notis, at illæ ut dixi præmaturo ejus fato interceptæ ſunt. p. 529. --- 1215. Ejuſdem *partitiones verſuum XII. principalium ſive* primi cujuſque in ſingulis libris *Æneidos* p. 1215. ---- 1286. hæ in editionibus vulgo in 12. libellos diſtingvuntur. *Liber de accentibus* p. 1286. --- 1299. *De Declinatione nominum* p. 1299. --- 1319. *De verſibus* comicis p. 1319. --- 1330. in hoc ex MSS. Scaligeri & Bongarſii non pauca emendata. Opus inchoatum magis quam pro dignitate rei juſtis numeris abſolutum, judice Chr. Vvaſio in Senario ſive erudito libro de licentia poetarum p. 4. Oxon. 1687. 4. *De præexercitamentis Rhetoricæ* ex Hermogene p. 1330. --- 1343. ex edit. Franciſci Pithœi inter antiquos Rhetores. *De figuris & nomi-*

(a) Priſcianum ſub Juliano fuiſſe perperam ſcribit Salmaſius ὁ μέγας in proleg. ad Solinum. Porro Julianus ille ab aliis haud recte Julius appellatur, cui Priſcianus libros 16. de Partibus Orationis & libros 2. de conſtructione dicaverat. Alius Theodorus Priſcianus, de quo infra in Medicis. Alius quoque Priſcianus, cujus mentio occurrit apud Symmachum X. 36. Epiſt.

(b) Hoeſchelius in litteris Id. Novemb. 1604. ſcriptis Putſchio offert MS. Codicem Auguſtanum ſummæ *Magiſtri Petri Eliæ* in Priſcianum, ſi forte excerpta ex illo edere operæ pretium ſit. Ejuſdem mentio in litteris ad Jungermannum poſt Epiſtolas Hottomanni à Clariſſ. Meelio editas p. 455. liber membranaceus calamo exaratus in Bibl. Auguſtana. Etiam inter Codices MSS. Bibl. Joanneæ hujus Urbis Hamburgenſis in fol. num. XCVIII. Codex vetuſtus extat membranaceus libros XIV. Priſciani complexus. *Priſciani Ars Grammatica Viro eloquentiſſimi Grammatici Cæſareenſis ſcripſi ego Theodorus Dionyſii V. D. Memorialis ſacri Scrinii Epiſtolarum & adjutor V. M. Quæſtoris in urbe Roma CPolitana, die Cal. Octobris, indictione quinta Olibrio Viro Clariſſimo COS.*

Me legat, antiquas qui vult proferre loquelas,
Qui me non ſequitur, vult ſine lege loqui.

Initio libri XIV. Theodorus iſte Priſcianum doctorem ſuum vocat;

nominibus numerorum & de numis ac ponderibus ad Symmachum liber ex edit. Eliæ Vineti (*a*), quæ cum Hotomanno de re nummaria Romanorum prodierat Pariſ. A. 1585. 8. p. 1343. --- 1366. recuſus iterum T. XI theſauri antiquitatum Romanarum Grævianı. * *Priſcianus* Cæſarienſis, Grammaticus, Chriſtianis recte accenſetur à Jo. Glandorpio in Onomaſtico Romano pag. 725. ubi etiam de aliis Priſcianis, ut Priſciano reo affectatæ tyrannidis ſub Antonino Pio, de quo Capitolinus: Priſciano cui reſcribitur ab Antonino Heliogabalo lib. V. Codicis Juſtinianei tit. 53. de in litem jurando lege 3. Priſciano ad quem Libanii Epiſtolæ: Priſciano Philoſopho tempore Symmachi Oratoris, cui Senatus Rom. ſalarium conſtituit: Meminit Symmachus lib. 1. Epiſt. 79. His addi poſſunt Priſcianus Lydus de quo dixi in Bibl. Græca lib. 3. c. 9. §. 15. Priſcianus Epiſcopus S. Damaſo Epiſtola tertia memoratus, & Priſcianus Sebaſtenſis in Palæſtina Epiſcopus qui interfuit Concilio CPol. A. C. 381. Theoctiſti præceptoris ſui his verbis meminit. Priſcianus Grammaticus lib. 6. pag. 701. *quod à Probo prætermiſſum; doctiſſime præceptor noſter attendit* Theoctiſtus, *omnis eloquentiæ decus, cui quicquid in me ſit doctrinæ, poſt DEUM imputo*. Et lib. 18. pag. 1134. *teſte ſapientiſſimo Domino & Doctore noſtro* Theoctiſto, *quod in inſtitutione artis Grammaticæ docet*. Paulus Vvarnefridus lib. 1. de geſtis Longobardorum cap. 25. ſub Imp. Juſtiniano, poſt laudatum Caſſiodorum & Dionyſium Exiguum: *Tunc quoque apud Conſtantinopolim Priſcianus Cæſarienſis Grammmaticæ artis, ut ita dixerim, profunda rimatus eſt*. Eadem legas in libro XVIII. Hiſtoriæ ejuſdem Pauli ad Eutropium additæ. Citatur etiam Priſcianus Grammaticus ab Agobardo adverſus Fredegiſum, Tom. 14. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 272. F. Excerptio *Rhabani Mauri* de arte Grammatica Priſciani exſtat Tomo primo ejus operum) Colon. 1627. fol.) p. 28. --- 50. ad Lucilium quem puerorum dulciſſimum appellat pag. 39. & 46. Priſciani compendium atque diligentem expoſitionem adornavit *Petrus Helias*, (*b*) quem ſequi ſe profitetur Vincentius Bellovacenſis libro ſecundo ſpeculi doctrinalis. Hujus ut puto Heliæ expoſitionem continent quod vidi apud nobiliſſ. Scheelium volumen ſine auctoris nomine ſcholiorum in Priſcianum. Incipit: *Priſcianus habet materiam voces non quaſcunque ſed latinas* &c. Eſt Codex ſpiſſus in membrana, 4. Heliæ Com-

(a) Vinetus omnibus Priſciani ſcriptis emaculandis operam ſuam addixerat. Vide Grævii theſaurum Antiqu. Rom. XI. P. 1677.

(b) De hoc ſæculi undecimi Grammatico jam dixi ſupra.

Digitized by Google

Compendium metricum ex Priſciano majore(a) MS. in variis Bibliothecis. Incipit: *Sicut ab eſſe rei ſoliti rem promere dicunt Philoſophi*. Vide Polycarpi Leyſeri hiſtoriam poetarum & poematum medii ævi p. 2067. ſeq. De *Theodoro* Dionyſii Memoriali, qui Priſciani Doctoris ſui Grammaticam manu ſua ſcripſit CPoli A. 527. & 536. unde plures deinde Priſciani Codices MSS. derivati ſunt, videndus Reineſius ad Inſcriptiones veteres p. 413. *Johannis de Garlandia* (medio Seculo XI.) liber de Orthographia ex Priſciano, verſibus hexametris leoninis MStus in Bibl. Guelpherbytana, cujus initium affert laudatus Leyſerus pag. 340. Codicem MS. Priſciani Bibl. Academiæ Leidenſis antiquiſſimum Longobardicis exaratum litteris laudat Jacobus Gronovius apud Grævium in notis ad Svetonii Claudium pag. 810. Longe plures hujus ſcriptoris Codices MSti in una illa Bibliotheca, ſed & in aliis, & privatis quoque, ut hoc ipſo anno 1722. menſe Februario Hagæ Comitis in auctione muſei Lipſiani venum expoſiti MSti Priſciani membranacei tres. Inſignis Codex MS. Priſciani ſeculo XII. exaratus in Bibliotheca Cremiſanenſi Ord. Benedictin. in Auſtria. Sed habent hoc fere omnes, ut Græcas voces & loca Græca ſcriptorum omittant, de quo queritur etiam Putſchius, Joſephi Scaligeri, Gruteri & Bongarſii Codicibus uſus. Non parvum volumen implent Priſciani Grammatica præcepta, *quoniam*, inquit, *in tanta operis materia impoſſibile eſt aliquid perfectum breviter exponi. Spatii quoque veniam peto, quamvis ad* Herodiani *ſcriptorum pelagus, & ad ejus patris* Apollonii *ſpacioſa volumina, meorum compendioſa ſunt exiſtimanda ſcripta librorum*. Tamen Ludovico Vive, apud Geſnerum, judice, *loquaciſſimus auctor, nimis multa præcepta accumulat*. Romanum fuiſſe nativitate, & Cæſarienſem dici, quod in Cæſarea Palæſtinæ litteras didicerit, credat qui volet Baptiſtæ Guarino: ſaltim lepidum eſt quod ex eodem additur Priſciani nomen *à verbo præſcio* impoſitum, *quod fuit eruditus ſeptem artibus liberalibus*. Tamen in perantiquis Codicibus non *Priſciani*, ſed *Præſciani* nomen Hadrianus

(a) *Priſcianus major* eſt Priſcianus de partibus Orationis, ſive libri XVI. priores. *Priſcianus minor*, idem de Syntaxi, ſeu libri duo poſtremi, ut annotavit *Joachimus Fellerus* in Catalogo MSS. Bibl. Paulinæ Lipſienſis pag. 290. ubi Heliæ compendium commemorat, quemadmodum & pag. 392. Alio ſenſu Priſcianum majorem & minorem diſtinguit Cæſar Egaſſius Bulæus tom. I. hiſt. univerſitatis Pariſ. p. 516. & Adr. Bailletus in judiciis eruditorum Gallice editis Tom. 3. pag. 43. *les ouvrages de Priſcien etoient d' un grand uſage dans l' univerſité de Paris juſqu' au treizieme ſiecle, & on y voyoit ſa petite Grammaire ou ſes rudimens, qu' on appelle* l' alphabet *dans les baſſes claſſes; & ſa grande, qu' on appelloit* le Grand Priſcien *dans les hautes.*

nus Valeſius (*a*) reperit. Claruiſſe Athenis, Volaterranus narrat libro XVIII Anthropologiæ, ſed neſcio quem ille ait habere ſe auctorem, qui ſcribat *Priſcianum ab initio Chriſtianum, deinde fidei deſertorem fuiſſe*. Priſciani Grammaticæ editiones, ſed minus emendatæ & integræ exſtant permultæ, prima A. 1470. fol. ſine loci nota, quam nitidam & venuſtam laudat Michal. Maittaire pag. 70. Annalium typographicorum, quemadmodum & pag. 100. alteram itidem ſine loci notatione, A. 1472. fol. Has ſecuta Veneta Johannis de Colonia & Joannis Manthen de Gherreten 1476. fol. quam Mallinkroto pridem inſpectam pro prima venditat Bailletus Tom. 3. pag. 41. Exſtat & Veneta altera ejuſdem anni impenſis Marci de Comitibus, ſociique ejus Girardi Alexandrini: tertiaque A. 1481. fol & quarta A. 1485. 4. (quæ ſervatur in Bibliotheca Academiæ Leidenſis) nec non quinta 1488. fol. cum commentariis *Joannis de Aingue*, & ſexta cum iiſdem commentariis & in librum de accentibus, notis *Dan. Cajetani* 1496. fol. Has ſecutæ Lipſienſes ſine commentariis per Wolfgangum Molitorem 1496. 4 & minore forma: Pariſina apud Aſcenſium 1515. fol. Veneta ſeptima apud Aldum 1527. 8. Colonienſis, cum Rufino de metris, apud Eucharium Cervicornum, Coloniæ 1528. fol. & Florentina 1554. 4. quæ editio ab If. Caſaubono cum MS. collata exſtat in Bibl. Academiæ Lugd. Batav. Et Baſileenſis A. 1568. 8. His omnibus licet longe præſtet editio Putſchiana, præcipue ob Græca reſtituta, lacunas expletas & emendata loca innumera: tamen paſſim operæ pretium faciet qui vetuſtiores editiones conferre non negliget. Laudantur a Priſciano Cæſar doctiſſimus artis Grammaticæ, Cenſorinus doctiſſimus artis Grammaticæ, Servius in commento quod ſcripſit in Donatum &c. Liber de accentibus Pariſ. 1526. 8. apud Rob. Stephanum. Priſciani Epitome, *Georgio Trapezuntio* auctore MS. in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi n. 1972. teſte Labbeo: neſcio an diverſa ab epitome Priſciani quæ prodiit Venet. 1522. vel a compendio de octo partibus orationis, edito Auguſtæ Vindel. 1537. 8. *Caroli Stephani* Latinæ linguæ cum Græca collatio ex Priſciano prodiit Pariſ. 1554. 8. Liber Priſciani *de naturalibus quæſtionibus* ad Coſroem Perſarum Regem, (*b*) citatur a Vincentio Bellovacenſi XXI. 50 ſpeculi Hiſtorialis, & noſtro tribuitur etiam a Volaterrano & aliis. Puto autem verſam eſſe ex Græco alterius Priſciani Lydi, qui Agathiæ laudatus de rebus Phyſicis, Coſrois

(*a*) Vide Valeſiana pa. 192.

(*b*) Simlerus in Bibl. narrat Coſroi Regi Perſarum inſcriptum librum Priſciani de naturalibus quæſtionibus extitiſſe ap. Matthæum Dreſſerum.

Coſrois temporibus ſcripſit. Liber *de præexercitamentis Rhetoricæ ex Hermogene* præter editionem Franciſci Pithœi in Rhetoribus antiquis, quam Putſchius ſecutus eſt prodiit Venetiis A. 1523 & Pariſiis apud Colineum 1526. nec non Argentorati 1526. 8. Prima editio Eliç Vineti qua librum Priſciani *de figuris & nominibus numerorum & de nummis ac ponderibus* recenſuit, emiſſa eſt Pariſiis 1565. 8. Rationes numeralium notarum quas reddit Priſcianus, confutavit Benedictus Jovius, & lib. X. parergon juris cap. 25. Andreas Alciatus. Priſcianum de laude Anaſtaſii Imp. Neapoli in Bibl. Auguſtinianorum offendiſſe ſe refert Mabillonius T. 1. Muſei Italici p. 111. Priſciani Epitome per Gotzbertum & Trapezuntium compoſita memoratur a Labbeo Bibl. nov. MSS. pag. 45. De Metaphraſi periegeſeos Dionyſianæ, quam ad Priſcianum alii, alii ad Rhemnium Palæmonem referunt, dixi ſupra in Rufo Feſto Avieno. Auctorem *periegeſeos* ſive metaphraſeos Dionyſianæ neſcio quem *Priſcianum Favonium* facit Caſpar Barthius ad Claudianum p. 87. & 128. Præter feſtivam Nic. Friſchlini Comœdiam quæ Priſcianus vapulans inſcribitur, atque inter ejus ſcripta poetica ſæpius prodiit, exſtat & alterius neſcio cujus ſcriptoris Priſcianus verberans & vapulans, carmine expreſſus Lond. 1632. 4.

4. *Q. Rhemnii Fannii Palæmonis Vicentini ars Grammatica* pag. 1366.—1386. * *Palæmonis* artem Grammaticam Priſciano laudatam primus e ſitu protulit Jovianus Pontanus, ut ipſe teſtatur his verſibus, quibus Palæmonem loquentem inducit:

Grammaticæ partes, caſus & nomina monſtrat
Ars mea, quoque modo dictio tota fluat,
Quidve ſequens, poſſis verborum noſcere formas,
Aut quonam fuerint verba premenda jugo.
Cætera ſunt parvo carptim memorata libello,
Plenius ante artes quæ docuere meæ.
At me confectum carie, turpique ſenecta,
Rodebat murum dente timenda cohors.
Senſiſſetque iterum crudelia fata Palæmon,
Juviſſet pietas ni Joviane tua.
Cujus nunc meritis optata perfruor aura,
Antoni doctos juſſus adire lares.

Baſileæ apud Adamum Petri lucem vidit A. 1527. 8. volumen Grammaticorum Latinorum veterum, in quo exſtant 1) *Rhemnius Palæmon* de ſumma Grammatices, 2) *Q. Terentius Scaurus* de orthographia. 3) *Ælius Donatus* de barbariſmo, pedibus, tonis. 4) *Servius Honoratus* in Ælium Donatum & de ſyllabarum quantitate. 5) *Marius Victorinus* de enunciatione litera-

terarum, orthographia & metris Comicis. 6) *Q. Papyrii* (a) *Prætextati* breve fragmentum de Orthographia. 7) *Cornelius Fronto* de differentiis verborum. *Palæmonis*, qui Grammaticam Romæ olim imperitantibus Tiberio Claudioque docuit, ſed arrogantis & infamis omnibus vitiis meminit Svetonius lib. de Grammaticis illuſtribus c. 23. Meminere & Plinius & Quintilianus & Hieronymus in Chronico.

5. *M. Valerii Probi Grammaticarum Inſtitutionum libri II.* p. 1386.---1494. * *M. Valerii Probi*, Berytii, quem Neronis tempore eruditiſſimum Grammaticorum Romæ claruiſſe idem Hieronymus teſtatur, laudatque non uno loco Gellius & Svetonius c. ult. de Grammaticis, nimis pauca & exigua de quibuſdam minutis quæſtiunculis edidiſſe & non mediocrem ſilvam obſervationum ſermonis antiqui reliquiſſe teſtatus: Hujus inquam Probi *inſtituta artium ad Cæleſtinum*, ſive Grammaticarum Inſtitutionum libros duos cum aliis quibuſdam vulgaverat Janus Parrhaſius Vicentiæ 1509. fol. & Badius Aſcenſius Pariſ. 1516. fol. ſed in hac editione Putſchius multa reſtituit ex MS. Jacob. Bongarſii. Liber ſecundus ibi & in ſummis paginis Putſchianæ editionis inſcribitur *Catholica*, ſive de Catholicis nominum & verborum rationibus. Sic Herodianum Grammaticum Græcum in primo Catholicorum laudat Priſcianus lib. 6. pag. 723. Cæleſtinum alloquitur auctor in verſibus operi præmiſſis, quos in Putſchii editione non reperio:

Accipe noſtra tuis audacibus edita juſſis

Cæleſtine potens. ---- ---- ----

Ejuſdem de notis Romanorum interpretandis libellus p. 1494.---1549. *Notæ juris a Magnone collectæ ad Carolum M. Imp.* p. 1542.---1579. *Petri Diaconi de notis litterarum more Romano, liber ad Conradum I. Imp.* p. 1579.---1639. *Notarum Veterum explicatio ex Papiæ Gloſſario* pag. 1639.---1666. *Notarum juridicarum explanatio ex veteribus membranis* p. 1666.---1683. *Notæ numerorum & ponderum ex antiquo codice* pag. 1683. De Probo & reliquis notarum ſcriptoribus plura dixi paulo ante ad auctores latinæ linguæ collectos a Dionyſio Gothofredo. *Papias* Lexicon Catholicum ſeu Vocabuliſtam ſive ut a Thoma Bradwardino appellatur, *elementarium* ſcripſit circa A. C. 1063. editum eſt Venetiis Anno 1496. fol. & inter multa vulgaria & inepta paſſim lectorem præclara quædam docet quæ alibi fruſtra quæruntur.

Novam

(a) *Si divinare licet*, inquit Adamus Petri in præfatione, *cum exiſtimaverim Papyrium, qui a Priſciano toties* Papiriani *nomine citatur de re Grammatica: cujus exemplar ex uſque Haſſia jam exſpectamus, donaturi aliquando publice.*

Novam ejus editionem molitus Joannes Lydius, ut è Jo. Iſaaci Pontani litteris ad Steph Stephanium refert Tho. Crenius parte XI. animadverſ. De hoc Papia (*a*) ejuſque interpolatore Neſtore Novarienſi & aliis gloſſarum auctoribus ſemipriſcis, Vverdeni gemma gemmarum, Vincentio Bellovacenſi lib. 1. ſpeculi doctrinalis c. 49. Britone, Joanne (*b*) de Janua, Simone Januenſi, Ugutione ſive Hugvitione Piſano &c. Vide Cangium in Prolegomenis ad Gloſſarium mediæ Latinitatis. Ab eodem petes notitiam ceterorum ſcriptorum Latinorum mediæ ætatis, quos in hac Bibliotheca prudentes omiſimus, & quorum ille luculentum indicem immortali operi ſuo præfixit. Joannis Reuchlini breviloquum præ ceteris Lexicographis laudat Chriſtianus Daumius cap. 22. libri eruditi de cauſis amiſſarum radicum, & à nullo eruditorum laudatum miratur. Habeo vocabularium breviloquum editum Argentinæ A. 1488. minore folio, ſed Reuchlini nomen nuſquam comparet. Exſtat etiam ejuſdem breviloqui editio Baſileenſis, cujus in præf. mentio. * *Papias* elementarii ſive lexici ſcriptor pro ætate ſua minime ineruditus, à Trithemio c. 413. de ſcriptoribus Eccleſiaſticis refertur ad A. C. 1100. Sed ipſe auctor in voce *ætas*, ubi compendium breve Chronologicum ab Adamo ad ſuam uſque ætatem exhibet, docet ſe ſcripſiſſe ſub Henrico, qui poſt Conradum fuit ab A. 1040. ad 1057. idque probe notavit Albericus in Chronico MS. apud Cangium procem. in gloſſar. latin. §. 44. *Elementarium* vocat idem Albericus, itemque Thomas Bradvvardinus & Papias ipſe in præf. *Jam vero de hujus artis nomine non prætermittendum videtur: quod quidem etſi olim, quia ad verbi & ſimpliciter unius alicujus dictionis retinebat interpretationem*, gloſſarium *vocaretur: jam vero definitionibus & ſecundum regulas notationibus, ſententiis quoque multis ad id genus ſuperadditis, altius atque aptius ELEMENTARIUM, doctrinæ erudimentum nominari poterit. Nec enim parva ſimilitudo erit, cum ſicut illius, ſic iſtius infinita fuerit progreſſio.* Ex Papia non diffitetur in vocabularium ſuum plura tranſtuliſſe *Vincentius Bellovacenſis* libro 1. ſpeculi doctrinalis cap. ult. qui & alibi Papiam allegat, ſicut & *Neſtor* Novarienſis paſſim in ſuo dictiona-

(a) Papias abbreviatus a Martino de Arenis A. 1307. in Codice Puteano quem memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 45. Papias recte citatur teſtis a Fureterio in lexico voce *Abadir*, etſi auctor Tomi 16. Bibl. Univerſal. p. 29. eum reprehendens ait ſe neſcire quis qualiſve ille ſit: *je ne ſay qui eſt ce Papias que l'en cite icy en matiere de mythologie.*

(b) Hic Jo. Balbus de Janua ſeu Januenſis (Genuenſis) cum Jacobo de Voragine Januenſi ſive Genuenſi Archiepiſcopo neutiquam confundendus, Catholicon ſuum abſolvit A. C. 1286. editum Venet. 1487. Vide Bælii dictionarium Hiſtorico Criticum in *Balbus*.

ctionario, nec non Ugutio Piſanus, Epiſcopus Ferrarienſis, qui circa A. 1192 ſcripſit, Joannes de Janua auctor Catholici: & *Breviloqui* auctor, qui in voce *abolere* mediam in nomine Papiæ producit.

Delet & abſtergit, intendit, negligit, aufert,
Hæc abolere notat, Papias *ſit tibi teſtis*.

Producit etiam auctor verſuum, quos Codici Papiæ Aquicinctinenſi adſcriptos reperit Mabillonius.

Inſtar apis mella collecta labore decenni
Cunctis Papias iſta legenda dedit.

Ad manus mihi eſt editio rariſſima Papiæ & prima Mediolanenſis (*a*) A. 1476. fol. (licet parum emendata) per Dominicum de Veſpolate cum præmiſſo Bonini Mombritii carmine, in quo media in Papias rectius corripitur.

Qualia quæ Papiæ licet alta volumina cernis
Confer opus, pretio dignius eſſe putes.

Compoſuit illud in uſum filiorum ſuorum, quos Epiſtola præmiſſa ita alloquitur: *Filii utique cariſſimi, debui ſi potuiſſem: potui, ſi meæ voluntati CHriſtus ſuæ gratiæ pondus adhibuiſſet; earundem quas novi literarum diſciplinas in præſentia vos edocuiſſe. At quia aut noſtri cauſa peccati, aut melius providentis Divinæ diſpoſitionis gratia ad præſens ſumus remoti, ne videamini filii: ſi non viva voce, ut debui, ſaltem ejuſdem ſignificatione, aut potui, interim quædam diſciplinæ elementa ad veſtra erudimenta invenire diſpoſui. Nec vobis ſolum filiis, ſed* &c. *Neſtor Dionyſius* Novarienſis, Ordinis Minorum, cujus jam ſupra p. 674. feci mentionem vixit (*b*) circa A. 1400. illiuſque dictionarium Ludovico Sforciæ dicatum prodiit A. 1488. recuſum deinde Pariſ. 1496. nec non Argentorati 1502. & quam editionem ego poſſideo, 1507. fol. apud Johannem Pruſſ, ex *Joannis Tacuini* recenſione. *Mammotrepti* (*c*) prima editio Moguntina 1470. à Cangio præf. ad gloſſarium Latin. §. 50. laudatur, nec non Metenſis A. 1509 & Veneta A. 1596. Mihi ad manus eſt excuſa Metis 1511. 4. Exſtat & Veneta A. 1479. 4. apud Nicolaum Jenſon. Auctor hujus libri *Marcheſinus* è Regio Lepidi, Ordinis Minor. qui eum abſolvit A. 1466. *Joannis Maji* Parthenopæi liber de priſcorum proprietate verborum prodiit Neapoli 1475. fol. & Tarviſii 1477. fol.

7. *Pho-*

(a) Hanc ſecutæ ſunt Venetæ 1485. fol. per Andream de Bonetis, nec non 1498. & 1496.

(b) Giornale de letterati d' Italia Tom. 10. pag. 250.

(c) Vide ſupra & quæ de Catholico Joannis Januenſis & de aliis gloſſariis ac lexicis dixi. Illud Catholicon prodiit etiam Norimbergæ A. 1483. & mihi eſt editio Lugdunenſis aucta à magiſtro Petro Ægidio 1506. fol.

7. *Phocæ Grammatici ars* de nomine & verbo ex Puteani MS. emendata p. 1683.---1687. Ejuſdem *de aſpiratione*, quod primus cum Probi Grammaticis inſtitutionibus vulgavit Parrhaſius, p. 1687.---1726. Phocas cum Donato & Aſpro juniore per Jo. Cæſarium emendatus prodierat Lipſiæ 1527. 8. * Tres artis Grammaticæ auctores vetuſti, *Aſper* (*a*) junior, *Ælius Donatus* & *Phocas* per Joannem Cæſarium tertio recogniti & ſcholiis illuſtrati prodierunt Friburgi Briſgoiæ 1533. 8. Phocæ quem Romæ poſt Priſcianum ajunt docuiſſe, dodecaſtichon quod arti præmittitur, habes etiam in veteribus Epigrammatibus Petri Pithœi lib. 4. p. 125. In iiſdem lib. 2. p. 58. & 60. & 45. ſeq. quemadmodum etiam in Catalectis Virgilii Poetæ habentur fragmenta ex Vita Poetæ, ſcripta verſibus à Phoca: Prodierat ejus Grammatica etiam cum Diomede aliiſque Venet. 1491. 1511. 1522. fol. & Mediolan. 1513. (1515.) fol.

Aſpri Junioris Grammatici ars pag. 1726. --- 1735.

7. *Ælii Donati* (b) *ars ſive editio prima* p. 1735. ---- 1843. *de litteris, ſyllabiſque pedibus & tonis, editio ſecunda* pag. 1743. ---- 1767. *de octo partibus orationis*. Leguntur & in Bedæ operibus, ſtatim in limine tomi primi incunabula Grammaticæ artis Donati, ſive de partibus Orationis liber 1. per quæſtiones & reſponſiones, & liber 2. p. 14. ſeq. qui eſt hic ipſe à Putſchio vulgatus. *De barbariſmo* (c), *Solœciſmo*, *Schematibus & Tropis* p. 1767. ---- 1779. Hæc Donati etiam à Cæſario emendata lucem adſpexerunt una cum Diomede Colon. 1536. 8. Libellum de octo partibus emendavit & illuſtravit Henr. Glareanus: Putſchius vero omnia ex edit. Baſileenſi 1527. & Bongarſii libris emendata exhibuit. Exſtant præterea Scholia Donati in Virgilii Æneidem & Terentium cum utriuſque Poetæ vita, de quibus diximus ſuo loco. Etiam ad Donatum referri videas argumenta in libros Metamorphoſeon Ovidianarum. Fuit Donatus ut eſt notiſſi-

(a) Aſper Grammaticus antiquior memoratur apud S. Auguſtinum c. 17. de utilitate credendi & à Chariſio ac Priſciano laudatur. Etiam Velius Longus apud Scholiaſtem Statii Velius Aſper Longus.

(b) Donatum paſſim ſequitur Iſidorus Hiſp. lib. 1. Originum. Ejus ſchemata Grammatica id. lib. 2. c. 21.

(c) *Flodogarium* in Donati Barbariſmos, & *Pompeium* in Donatum quo uſus eſt Carrio è Bibl. Colonienſi, Putſchius libenter Grammaticis ſuis adjunxiſſet, ſi MStos horum ſcriptorum Codices nanciſci potuiſſet. *Smaragdi* Abbatis de Etymologia Verbi & in Donatum aliaque ad Grammaticam ſpectantia memorat Labbeus Bibl. nov. MSS p. 44. Donatus de octo partibus & barbariſmo ex Jo. Cæſarii emendatione prodiit Colon. 1536. & Lipſ. 1542. 8. ad calcem Diomedis Grammatici. Donatus de barbariſmo, pedibus, tonis. Baſil. 1527. 8. cum Victorino de metris &c. Ælii Donati methodus Uratislav. 1539. 8. Francof. 1519. 8. Magdeb. 1585. 8.

tiſſimum orator & Grammaticus inſignis Romanus, præceptor B. Hieronymi, qui eum laudat tum alibi, tum in cap. 1. Eccleſiaſtici, ubi hoc ejus dictum affert: *Pereant, qui ante nos noſtra dixerunt*. Quod hodie incaſſum quæres in ejus ad Terentium commentariis. Sed non hoc ſolo argumento conſtat illa non minus truncata quam interpolata ad nos perveniſſe. * *Donati* vitam nactus ex ſchedis Petri Danielis, qui eam ex veteri Codice Regis Galliæ deſcripſerat, licet otioſi abortum ingenii & nulla fide dignum, inſulſumque ac ridiculum, quia brevis eſt, hoc loco adſcribam.

Incipit Vita Donati Grammatici.

FLaccus Rebius Minutio Rutilio ſalutem.

Rogatus à conſodalibus vitam Donati Grammatici breviter commentavi, eſſet ne cuiquam incognita nobiſcum degentium, tibique obtuli legendam. Ita enim ſe habet ejus vita & converſatio, ut ſubjecta docet narratio. Donatus natione Romanus, Grammaticæ profeſſionis induſtria claruit, σύγχρονος *ut fertur Rhetoris Victorini. Hic perpauculo conductus peculio cujuſdam viduæ capellas paucinumero paſcendas excepit, Septa ſibi ab urbe miliario ſecundo vindicans. Huic operæ pretium infatigatum promulgare labor eſt. Hic dum in alendis capellis moraretur, æſtu, calente tempore, laborabat intolerabili, utpote capillorum ab aure uſque ad aurem defenſione privatus. Et quia remotior erat à Tiberi, ſitim ſibi ingruentem lacunis è cloaca fluentibus capellarum quoque temperabat urina. Hiemis autem tempore, ſolo canente pruina, carice * compacto ſolabatur tugurio. Frequentius autem humi accubitabat ſub divo, permodico obſonatus edulio, quæ nimirum frugalitas non innata ſed egeſtate concreverat. Quia vero effoetis viſceribus pæne cutis deſuper lapſæ rigebat, frigoris ut vitaret enormitatem, partim teterrima, partim rufa inducebatur pellicia. Oculum autem & juramentum Martis ademit, quod perſolvit ut peculatus aboleret infamiam, quadam namque die Æolicum ingreſſos conſiſtorium digna ſibi nacta capillatione cum magno pudore delituit, quem ita quidam græco lepore inſultans ſuapte aggreſſus eſt - - - quod dicitur Latine,* cede loco ruſtice modicarum opilio ovium. *Qui maturato rediens, diſcendæ pueritiæ ſtudens Aedili innotuit Ciceroni, à quo toga donatus eſt, quod erat ſignum libertatis. Eadem igitur tempeſtate Aemilius Senator hominem exivit, cujus in locum pileatus meruit ſurrogari, & à Cicerone ordinatim ſextum in Senatu ſubiit locum. Igitur quia habitum corporis ejus breviter perſtrinximus, libet per ſingula cum pæne membra deſignare. Erat quippe ſtatura puſillus, capite rotundó in modum veſicæ porci, capillis admodum raſis & ſcabioſis atque*

me-

Digitized by Google

melancholico humore madentibus. Facie adeo ruſtica, uno oculo luſcus, altero lippus, collo gracili & groſſo, brachiis brevibus & contractis, genibus latis, tibiis oppido curtis & groſſis, pedibus latis, & ſpiſſis, & quid morandum, omnia habitudine ſervo conſimulis. Hic calaumaco caput fovens, ſuper quavis ratione conſultus breviter omnia & furibunde explicabat, ita ut nec quidem à diſcipulis interrogari audiret. Quocirca dum ſæpe furore perſtreperet, quippe cui à naſo obſcœnitas defluebat aſſidua, Senatu pulſus, cujusdam macellarii famulitio ſuſceptus eſt. Plura pudet referre. Obiit XIV. Kal. Januarii & projectum eſt cadaver ejus in foſſam quo peregrini aggregabantur.

Explicit Vita Domini Donati Grammatici.

Donatum excuſum Moguntiæ A. 1450. & antea etiam Harlemi, ſed tabulis ligneis inciſis, teſtatur Mariangelus Accurſius apud Angelum Rocham in commentario de Bibliotheca Vaticana edito Romæ 1591. 4. pag. 411. *In tot ſcriptorum controverſia apponere libet quod manu Mariangeli Accurſii exaratum in prima Donati Grammatici pagina inveni. Aldus enim junior, vir quidem eruditus & in antiquorum monumentis indagandis accuratiſſimus, oſtendit mihi librum Donati ex membranis confectum & impreſſum, in cujus priori pagina hæc ſcripta leguntur:* Joannes Fauſt, civis Moguntitinus, maternus avus Johannis Schœffer excogitavit artem typis æreis, quos deinde plumbeos invenit, multaque ad artem poliendam addidit ejus filius Petrus Schœffer. *Impreſſus eſt autem hic Donatus & Confeſſionalia primum omnium anno* 1450. *Admonitus certe fuit ex Donato Hollandiæ prius impreſſo in tabula inciſa.* Floruit Ælius Donatus (a) Romæ circa A. 350. de quo Godfridus Viterbienſis parte decima ſexta Panthei,

Nunc quoque Grammaticæ ſummus Donatus in arte
Hieronymo (b) cum diſcipulo docet edere partes.

Donati ars parva Græce verſa à Maximo Planude exſtat MStæ in Bibl. Bodlejana Cod. 71. Barocciano. Libellum Donati de barbariſmo cum Priſciano de accentibus habeo ex editione pervetuſta ſine anni & loci notatione in 4. Donati editio prior & poſterior cum aliis Grammaticis edita etiam Venet. 1511. & 1522. fol. & Pariſ. 1516. fol. Et ſeparatim cum commentario Servii & Sergii Pariſ. 1543. 8. De Hermanni Buſchii commentario in artem Donati de octo partibus, edito 1511. 4. vide Jac. Burckardum in Buſchii vita pag. 218. Eadem ars Cracoviæ 1559. 8. excuſa cum

Gg 2 Polo-

(a) Diverſus ab hoc & junior Tiberius Claudius Donatus, itidem Grammaticus ſcriptor vitæ Virgilii, de quo Volum. 1.
(b) Ita legendum, non *Hieronymus*.

Digitized by Google

Polonica & Germanica interpretatione, & ſine illis, Camerini 1601. 8. Liber de barbariſmo, ſolœciſmo, ſchematibus & tropis, pedibus & tomis emendatior ab Adamo Petri editus Baſil. 1527. 8. & à Jo. Cæſario recenſitus cum Diomede Colon. 1536. & Lipſ. 1542. 8.

8. *Servii Marii Honorati in ſecundam Donati editionem* interpretatio pag. 1779. ---- 1799. Cum Donati opuſculis ediderat Rob. Stephanus, Pariſ. 1543. 8. *De ratione ultimarum ſyllabarum liber ad Aquilinum* pag. 1797. --- 1815. emendatus ex MSS. Bongarſii. Servii, MS. caput de accentibus allegatur in Chr. Vvaſii ſenario p. 62. *Ars de pedibus verſuum ſive centum metris* pag. 1815.---1826. emendatus ex iisdem MSS. Hoc centimetrum Albino (*a*) ab auctore inſcriptum Aldus Venetiis edidit cum Horatio: Subjicitur etiam operi verſificatorio Jo. Deſpauterii & Jac. Henrichmanni Grammaticis inſtitutionibus Lipſiæ 1510. 4 excuſis. Servium de pedibus verſuum & ſyllabarum quantitate recenſuit Joachimus Camerarius & cum Eutychio Grammatico, Marioque Victorino edidit Tubing. 1537. 4. De Commentariis Servii in Virgilium dixi ſupra ubi de illo Principe Poetarum mihi ſermo fuit. * *Servii* de ratione ultimarum ſyllabarum liber ad Aquilinum, in aliis Codicibus ad Baſilium neſcio quem inſcribitur.

9. *Sergii* Grammatici *in primam Donati editionem* commentarium p. 1826.----1838. Ejuſdem *in ſecundam editionem commentarium* pag. 1838.----1856. Plerique hunc Marium Sergium eundem eſſe putant cum Servio, de quo jam dixi. Ceterum hæc in Donatum commentaria cum aliis quibuſdam antiquis Grammaticis impreſſa fuerant Baſileæ A. 1527. 8. & Pariſ. ap. Rob. Stephanum.

10. *Ars Celdonii* ſive *Celdonii Romani* Senatoris CPolitani Grammatici ex MSS. Franciſci Pithœi in lucem edita p. 1856.--- 1939. Hujus Celidonii nomen Colomeſius p. 295. ad Gyraldum latere putat ſub nomine *Sidonii Grammatici*, cujus fragmentum de vocibus animantum in aliquot gloſſis MSS. Boxhornii legebatur ipſo teſte ad Plautum p. 565. edit 1645.

11. *Maxi-*

(a) Hic videtur eſſe filius Cæcinnæ Decii Albini quem in Saturnalibus ſuis loquentem Macrobius inducit una cum Servio. Confer Seldenum lib. 1. de Synedriis c. 10. & Jo. Andream Boſium de Pontificatu maximo Imperatorum Rom. p. 35. ſeq. Epiſtolam Servii ad Albinum Centimetro præmiſſam à MS. Vaticano vulgavit Philippus Labbeus T. 1. Bibl. nov. MSS. p. 668. *Clariſſimo Albino Servius Grammaticus Tibi hunc libellum, prætextatorum decus Albine. Nam licet Patris Avique quibus maximam reverentiam litteræ debent quotidie urgearis exemplo, ibique pubeſcas quo calle ad Muſarum ſacra venitur, non tamen cœlo ſuo tantum Numina perfruuntur. Sæpe humiles locos ac vilia pauperum tecta ſubierunt. Quare laboris mei velim faveas voto, indulgeas audaciæ. Quod ſi ſecus ceſſerit, in cupiditatem devotionis interpretabor eventum nocendi. Vale.*

11. *Maximi Victorini de re Grammatica* ſive *de Orthographia* liber p. 1939.----1955. Ejuſdem *de carmine Heroico* p. 1955.--- 1963. *De ratione metrorum commentarius* p. 1963.---- 1975. Prodierat una cum aliis Baſil. 1527. 8.

12. *D. Aurelii Auguſtini* Hipponenſis Epiſcopi *de re Grammatica liber* pag. 1975.----2018. In editionibus incipit his verbis: *Omnia nomina tredecim*. Quod convenit cum principio libri de Grammatica, quod Auguſtinus ipſe confirmat l. 1. c. 6. Retractationum. At Benedictini in noviſſ. Auguſtini edit. T. 1. teſtantur verba illa libro de Grammatica qui hodie fertur recens præfixa eſſe, neque in MSS. *(a)* reperiri: Pluribus iidem argumentis confirmant, eum non eſſe Auguſtini, adeoque in Appendicem tanquam ſpurium retulerunt.

13. *Ars P. Conſentii V.C. de duabus orationis partibus nomine & verbo* p. 2018.-----2075. ex MS. Bongarſii, plus dimidia parte auctior, quam olim edita fuerat a Jo. Sichardo Baſil. 1528. 4. A. Franciſco Robortello etiam vulgatum, in Epiſtolis MSS. ad Putſchium tradit Andreas Schottus. Hunc Conſentium viri docti appellant Grammaticum CPolitanum. Fuit & Conſentius ad quem exſtant Sidonii Apollinaris Epiſtolæ. * *P. Conſentii* artem habeo editam a Jo. Sichardo Baſileæ 1528. 4. in volumine quod inſcribitur *Diſciplinarum liberalium orbis*, & præter hunc Conſentium continet Caſſiodorum de Rhetorica, Dialectica, Arithmetica, Geometria, Muſica & Aſtronomia: cum Apuleji (non integro) libello de ſyllogiſmo Categorico ex Bibl. Hersfeldenſi, & Cenſorino de die Natali. Conſentium in hoc Codice manu ſua ex MSto Bongarſii emendavit pluribus locis, & ſupplevit Putſchius, ſicut deinde emendatum ſuppletumque exhibuit in ſua editione, titulum tamen in illa non appoſuit qui in MSto hic eſt: *Incipit ars Conſentii Viri Clariſſ. Quinti Conſularis quinque Civitatum, de duabus partibus Orationis nomine & verbo*.

14. *Flacci Alcuini ſive Albini* Caroli M. Imp. Magiſtri *Grammatica* p. 2075.----2143. Præter hanc Grammaticam & dialogum de Rhetorica ex libro Alcuini de ſeptem artibus nihil fere exſtat. Inſerta poſtea eſt reliquorum Alcuini operum collectioni ab Andrea Quercetano Pariſ. 1617. fol.

15. *Eutychis Grammatici diſcipuli Priſciani de diſcernendis conjugatio-*

(a) Tillemontius in vita Auguſtini Gallice edita ſive T. 13. memor. Eccleſiaſt. obſervat. Benedictinos alibi negare ſe ullos hujus libri MStos Codices uſquam vidiſſe. Grammaticum tamen hunc librum Auguſtino ipſe quoque abjudicat cum propter alias rationes, tum quod per dialogos ſcriptus non eſt quod de ſuis affirmat Auguſtinus.

gationibus libri II. ex MS. Wowverii aucti & emendati p. 2143.—2191. prius legebantur ex edit. Joachimi Camerarii Tubingæ 1537. Ex hujus Eutychis de aſpiratione quædam leguntur apud Caſſiodorum cap. IX. de Orthographia.

16. *Cornelius Fronto* de differentiis vocabulorum p. 2191.—2203. Ediderant jam ante G. Fabricius, Lucas Loſſius &c. * *Cornelium Frontonem* de differentiis vocabulorum ediderunt cum aliis Grammaticis Veneti 1511. & 1522 fol. Jo. Theodorus Bellovacus Pariſ. 1516. fol. & Adamus Petri Baſileæ 1527. 8. Inde uberiorem hujus argumenti collectionem dedit poſt Lucam Loſſium, Francof. 1566. 8. Georgius Fabricius Lipſiæ 1569. 8. quæ inſcribitur: Grammaticorum veterum libelli de proprietate & differentiis ſermonis Latini, *Cornelii Frontonis*, (a) *Nonii Marcelli*, *Agrætii*, *Aelii Donati*, *Aruntii Celſi*, *Fl. Soſipatri Chariſii*, *Q. Aſconii Pædiani*, *Marii Servii Honorati*, *Sex. Pompeji Feſti*, *M. Terentii Varronis*, *Q. Terentii Scauri*, *Agelli Vocum aliquot apud Terentium explicatio è veteribus membranis*. Hæc collectio deinde Jacobo Fabricio Georgii filio curante iterum prælis exiit Lipſiæ 1610. 8. Subjuncta etiam eadem eſt Iſidori Hiſp. Originibus a Bonav. Vulcanio, & auctoribus Latinæ Linguæ a Dionyſio Gothofredo, ut notavi ſupra pag. 437. De ejuſdem *Iſidori* tribus differentiarum libris, & quod primus ex *Agrætio* magnam partem ſit expreſſus, dixi ſupra p. 441. & de recentibus differentiarum ſcriptoribus Popma & Achrelio p. 442. Iſidori illud ſcriptum ex Codice Petri Danielis minus emendate editum a Margarino de la Bigne inter opera Iſidori Pariſ. 1580. Vide Barthium lib. 32. Adverſar. c. 6. & lib. 39. cap. 14. deinde meliorem ἰδίως Madriti A. 1599. curarunt Petrus Pantinus

(a) De Cornelio Frontone Oratore, M. Antonini & Veri magiſtro, cujus ſermonibus puriſſimis bonarumque doctrinarum plenis frui ſolitum ſe memorat Gellius XIX. 8. Vide ſis Auſonium pag. 714. Gatakerum ad Marcum Antoninum lib. 1. c. 11. & quæ viri docti ad Capitolinum c. 2. M. Antonini, ac Minucium Felicem c. 9. & 31. nec non Triſtanus T. 1. Hiſtoriæ Imperatorum ex numis illuſtratæ, pag. 622. ſeq. & Sirmondus ad Sidonii lib. 1. Epiſt. 1. ubi mentio Frontonianorum, qui hunc nempe Frontonem dicendo æmulabantur. Præter hunc τὰ πρῶτα τῶν τότε Ῥωμαίων ἐν ταῖς δίκαις φερόμενον alii fuere Frontones, ut Fronto Catius de quo Plinius lib. 6. Epiſt. 13. Papyrius Fronto J.Ctus, ſub Hadriano Imp. & Fronto Emeſenus Orator ſub Severo Athenis de quo Suidas: Marcus Fronto conſularis (tertium conſul ſub Trajano) apud Gellium II. 26. ne dicam de T. Aufidio Frontone, Q. Pachumejo Frontone & M. Aufidio Frontone quorum itidem in faſtis Conſulum Romanorum mentio: aut de Julio Frontone apud Tacitum, Martialem & Juvenalem, vel de Frontone arthritico apud Artemidor. IV. 24. de Frontonibus bene multis quorum antiquæ inſcriptiones meminere, aut de Frontone Phaſelidis Epiſcopo qui interfuit A. C. 451. Concilio Chalcedonenſi: aut denique de Frontone quem à S. Petro Apoſtolo baptizatum ad Petrogoricam civitatem & ordinatum Epiſcopum fabulantur, de quo vide Vincentium Barralim de Lirinenſibus ſanctis p. 130. ſeq.

tinus & Rolandus Vicelius, de qua Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. Hiſpanæ veteris pag. 253. Inde emendatius etiam legitur in operibus Iſidori Hiſp. recuſis Pariſ. 1602. & Coloniæ 1617. fol. ex recenſione Jacobi du Breul.

17. Incerti *de differentiis vocum*, editus ex MS. Bongarſii p. 2203.---2214. Hæc utraque opuſcula inter auctores latinæ linguæ edidit etiam Dionyſius Gothofredus Genev. 1602. 1622. 4. & cum Iſidori originum libris Bonaventura Vulcanius Baſil. 1577. fol.

18. *Velius Longius* (a) *de Orthographia* p. 2214.---2239. a Scholiaſte Statii ad lib. 2. Achilleidis v. 41. Velius Aſper Longus appellatur. Prodierat Romæ primum 1587. 8. deinde cum Fulvii Urſini notis ad Servium, Caſſiodoro de Orthographia & aliis quibuſdam ex officina Sanct. Andreana A. 1589. 8. In caſtigationibus ſive notis ad Longum quas Commelinus ſubjecit, profitetur ſe adjutum a Franciſco Junio. * *Velius Longus* Romæ primum editus a Fulvio Urſino 1587 8. ſed longe prius tritus viris doctis, ut teſtatur Jo. Baptiſta Pius annotationum poſteriorum (b) capite 4. ubi *Verrium Longum* appellat. *In lucem*, inquit, *è pulvereo latibulo extractus pridem a viro literatiſſimo Georgio Merula, qui Mediolani docuit. Copia Verrii bujus Merulæ contigit ex libraria Bobienſi*, (c) *characteribus Longobardis ferme exoleſcentibus in ſcripturam Romanam reformatis. Ad me venit id opuſculum munere Alexandri Gabuardi Parmenſis, auditoris mei, cum publice Mantuæ docerem, juvenis antiquitatis ſtudioſiſſimi.* Ante Hadriani imperium floruiſſe hunc Velium Longum notavit Noriſius in Orthographia pag. 135. edit. Witeberg. Citatur a Chariſio, Caſſiodoro &c.

19. *Flavii Capri* Grammatici vetuſtiſſimi de *Orthographia libellus*, ex MSS. Bongarſii reſtitutus p. 2239.---2246. Ejuſd. *de verbis dubiis* primum editus ex MS. Bongarſii p. 2247---2250. Hunc Caprum Agroetius multis litterarum operibus celebratum & in commentando Cicerone præcipuum vocat. Meminit & Hieronymus 2. in Rufin. *quia in Capri commentariis bujuſcemodi figuram reperit*. Capri Orthographiam memorat Lupus Ferrarienſis Epiſtola 20. * Fl. *Caprum* Grammaticum laudat etiam Chariſius: Ejus libros enucleati ſermonis & dubii generis Servius in X. Æneid. Pauca illa quæ hujus Capri reſtant ediderant Veneti 1491. 1511. 1522. fol. & Pariſienſes 1516. fol. cum aliis quibuſdam Grammaticis.

(a) Ex hoc pleraque repetit Iſidorus lib. 1. cap. 26. Originum.
(b) Tomo 1. Lampadis artium Gruterianæ pag. 396.
(c) Vide infra, p. 475.

Digitized by Google

20. *Terentii Scaurii* (a) *de Ortographia* ad Theſeum, ex libro Bongarſii, notis Ranconeti & Petri Scriverii reſtitutus p. 2250.---- 2266. * Q. *Terentium Scaurum* de orthographia Adamus Petri Baſil. 1527. 8. vulgavit ex MS. Codice Lauriſſano, quem communicavit cum eo Johannes Sichardus. Scaurus iſte Hadriani Imp. tempore clarus Grammaticus Gellio & Auſonio laudatus.

21. *Agroetius de Orthographia, proprietate & differentia Sermonis* ad Eucherium Epiſcopum, veluti ſupplementum libri Capri ejuſdem argumenti, recenſitus ex MS. Bongarſii p. 2266. 2275. Prodierant cum iiſdem originum Iſidori libris ex editione Vulcanii.

22. *Magni Aurelii Caſſiodori Senatoris* de *Orthograpaia liber* p. 2275 ---- 2322. cum Velio Longo aliiſque lucem adſpexit in officina Sanct.-Andreana A. 1589. 8. in qua editione Commelini etiam caſtigationes ſive notæ breves adjectæ ſunt. Edidit & Lud. Carrio apud Plantin. Hunc vero librum ex variis Grammaticis collegit & Anno ætatis 93. edidit Caſſiodorus. Nomina veterum Grammaticorum ſunt: Annæus Cornutus, Velius Longus, Curtius Valerianus, Papyrianus ſive Papyrius Prætextatus, Adamantius Martyrius, Eutyches, Cæſellius Orthographus, Lucius Cælius Vindex, Priſcianus. Laudat etiam Terentium Varronem, Donatum & Phocam. *Ejuſd. de arte Grammatica, ad Donati mentem, fragmentum* p. 2322.----2327. Ex libro de ſeptem diſciplinis, vulgatum quondam ſeorſim a Jo. Sichardo cum Conſentio Baſil. 1528. 4. ut editiones inter reliqua Caſſiodori opera omittam. * *Caſſiodori* librum de Orthographia primus Plantinianis typis A. 1579. 8. in lucem dedit Ludovicus Carrio cum epitome Orthographiæ Aldi Manutii.

23. *Beda* Sacerdos *de Orthographia* ex MS. Bongarſii primum editus p. 2327.----2350. diverſus a libello ejuſdem argumenti, qui Bedæ vulgo adſcriptus inter ejus opera ſæpius prodiit, & infra a Putſchio exhibetur. Ejuſdem *de metrica ratione liber unus* p 2350.----2383. qui ſimiliter inter ejus opera non ſemel lucem adſpexit.

24. *Terentiani Mauri* (b) *de litteris, ſyllabis, pedibus & metris carmen* ad Baſſinum filium & generum Novatemum (vide v. 278.) omni elegantiarum genere conditum & amabili quadam ingenii amœnitate temperatum, vario poematis genere p. 2383.---- 2450.

Incer-

(a) Scaurum una cum Harmonio, Clarano, Aſpro & Varrone laudat Auſonius Epiſt. 18. Clarani, mentio etiam apud Senecam Epiſt. 67. & Martialem X. 21. una cum Modeſto.

(b) Carthaginienſem eſſe negat T. Faber ad Longin. Maurum Patria ſe ipſe fuiſſe docet p. 87. edit. Briſſæi:

Maurus item quantos potui cognoſcere Grajos?

Incertum utrum hic ſit Poſthumius Terentianus, cui Longinus dicavit librum ſuum aureolum de ſublimi dictione, vel quem Syenes (*a*) in Aegypto præfectum celebrat Martialis lib. 1. Epigr. 87. Etſi utrumque videtur Voſſio lib. de Poetis Latinis. Equidem ſi Septimius Poeta, cujus plus ſimplici vice Terentianus meminit, idem ſit cum Septimio Severo, ad quem exſtat carmen Lyricum in quarto Sylvarum Statii (ita perſuaſum Gyraldo dial. X. de poetis) Martialis ætati propiorem oportet eſſe Terentianum: non diu enim poſt hunc Septimium ſcripſiſſe ſe duobus locis ſignificat.

Dulcia Septimius qui ſcripſit opuſcula nuper.

Atque iterum:

Nemo tamen culpet, ſi ſumo exempla novella,
Nam melius noſtri ſervarunt metra minores,
Septimius docuit quo ruris opuſcula libro &c.

Cæterum Carmen illud Terentiani ſæpius prodiit tum ſeorſim tum in corpore Poetarum. Exſtat etiam cum Scholiis Nicolai Briſſæi, Jacobi Petrevini &c. Prima Terentiani editio cum Auſonio lucem adſpexit Mediolani A. 1497. fol. Emendavit poſt Georgium Merulam, Janum Parrhaſium & Nic. Briſſæum, Jacobus Micyllus Francof. 1584. 8. * *Terentiani* Mauri meminit S. Auguſtinus VI. 2. de Civitate DEI: *Iſte igitur vir tam inſignis excellentiſque peritiæ; & quod de illo etiam Terentianus elegantiſſimo verſiculo breviter ait, Vir doctiſſimus uſquequaque Varro.* Idem libro de utilitate credendi cap. 17. *Nulla imbutus poetica diſciplina, Terentianum Maurum ſine magiſtro attingere non auderes. Aſper, Cornutus, Donatus & alii innumerabiles requiruntur, ut quilibet Poeta poſſit intelligi.* Mentio etiam apud Ennodium lib. VIII. Epiſtola 29. & apud Victorinum libro tertio de metris, qui Terentiani veſtigiis libenter inſiſtit, pag. 2578. pro *Anniano* legendum *Terentianus*, ex quo etiam Septimii Sereni illud affert:

Quando flagella ligas, ita liga,
Vitis & ulmus uti ſimul eant.

Apud Terentianum eſt, *quando flagella jugas, ita juga*, quod præplacet. Citatur etiam Terentianus Maurus de literis a Rabano Mauro de arte Grammatica Tom. 1. pag. 39. Primus ejus librum in Bobienſi monaſterio A. 1494. reperit (*b*) Georgius Merula, editque Mediolani 1497. fol. per Uldericum Schinzenzeler: Hieronymo Commelino autem debetur editio Heidelbergenſis 1584. 8. ex officina

(a) Sane in fronte editionis Pariſienſis ap. Simonem Coſineum A. 1531. 4. cum notis Nic. Briſſæi Montivillarii dicitur *Terentianus Maurus Niliaca Syenes præfectus.*
(b) Giornale de' letterati d' Italia T. 17. p. 304. Infra p. 475.

officina Sanctandreana, quam Putſchius eſt ſecutus, junctos habens cum brevibus Commelini notis, *Marii Victorini* quatuor libros de quibus dixi ſupra & Servii de pedibus verſuum, accentibus & quantitate Syllabarum libros duos.

25. *Ars Grammatica Marii Victorini de Orthographia & ratione metrorum* p. 2450.—2623. cum Eutyche Grammatico prodierat (*a*) Tubing. 1537. 4. ex edit. Jach. Camerarii & Baſil. 1527. 8. cum aliis Grammaticis. Edidit & cum Mauro Commelinus; ejus editionem Putſchius ſecutus fuit.

26. *Marii Plotii* (Sacerdotis ut vocatur in MS. Iſaaci Voſſii) *ad Maximum* Simplicium Cl. V. *de metris liber* ex MS. Andreæ Schotti & Jo. Vvovverii primum editus p. 2623.—2663. Habuit & MS. Hadrianus Junius, ut refert ipſe notis ad emblemata ſua, eumque editurum promiſit in literis ad Georgium Fabricium inter Junii epiſt. p. 457. Marii Plotii editionem curare voluit etiam Joſephus Scaliger.

Ars Cæſii Baſſi de metris p. 2663.—2671.

27. *Atilii Fortunatiani* (b) *ars & de metris Horatianis*, p. 2661.—2706. Fragmentum hujus Fortunatiani de metro Sotadeo occurrit in Grammaticis inſtitutionibus Aldi Manutii.

28. *Commentarium Rufini* V. D. Grammatici Antiochenſis *in metra Terentiana* ex MS. Scaligeri reſtitutum p. 2706.—2715. Sæpenumero prodiit cum Priſciani operibus. Ejuſdem alia quædam leguntur inter Rhetores antiquos Franciſci Pithœi. Crediderim etiam ejus Rufini eſſe fabulam Paſiphaes metris omnis generis Horatianis elaboratam, & à Cruquio primum editam.

29. *Cenſorino adſcriptum fragmentum de metris* p. 2715.—2727. Lud. Carrio primus à Cenſorini libro de die Natali ſeparatim edidit Pariſ. 1583. ut ſupra lib. 3. dixi. Cenſorinum inter Grammaticos laudat Caſſiodorus.

30. *Ambroſii Macrobii Theodoſii de differentiis & ſocietatibus Græci latinique verbi libellus* p. 2727.—2775. tantum excerpta quædam ſunt ex Macrobii opere à Joanne quodam, forte *Erigena* ſive ut rectius dici notat ad Jamblichum Galeus, *Herulo* ſive *Heruligena Scoto*, ita enim ſuſpicabatur P. Pithœus & poſt Pithœum Voſſius in Ariſtarcho. Vide, ſi placet, quæ ſupra lib. 3. in Macrobio.

31. *Libel-*

(a) *Maximum Victorinum* Grammaticum a Mario Victorino Rhetore diverſum edidit Joachimus Camerarius cum *Eutyche* & Servii opuſculis, Tubing. 1537. 4. recuſum 1584. 8.

(b) Gyraldo dialogo 2. de Poetis dicitur *Donatianus*: Apud Voſſium vero de Poetis Græcis p. 65. male editum eſt, *Atilius Fortunatianus de arte Medica*, pro *Metrica*. Etiam Mallii Theodori librum MS. de metris memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 64.

31. *Libellus Bedæ vulgo inſcriptus de Orthographia* p. 2775.---2803. aliquoties editus inter Bedæ Venerabilis opera T. 1. p. 53. ſeq. Denique ſuccedunt *Indices* auctorum à Grammaticis in teſtimonium citatorum, vocum Græcarum, rerumque & verborum. * Grammatici veteres Venetiis ſine anno editionis apud Nic. Jenſonum vulgati memorantur in Bibl. Hohendorfiana pag. 229. Raph. Volaterranus ſub finem libri quarti Commentariorum Urbanorum teſtatur Grammaticos quoſdam veteres cum aliis ſcriptoribus eximiis Latinis A. 1494. repertos in Bobienſi monaſterio, in quibus ſunt quidam in hunc uſque diem adhuc inediti. Verba ejus hæc ſunt: *Bobium ad Apennini Juga ſitum, ubi nobile cœnobium à Theodolinda regina Longobardorum exſtructum. Hic anno MCCCCLXXXXIIII. hujuſcemodi libri reperti ſunt.* Rutilius *Naumatianus* (a) *Heroicum* Sulpitii (b) *carmen LXX. Epigrammata*. Terentianus Maurus *de litteris & ſyllabis, & metris omnis generis*. Cæſius Baſſus: Velius Longus *de Orthographia*: Adamantius Martyrius *de B littera & muta V vocali*. Probi *Catholica*. Cornelii Frontonis *elegantiæ Latinæ*. Sergius *Grammaticus de littera*. *Liber perſimilis Julio Polluci de vocabulis rerum, ſed hoc amplius Latina Græcis vocabulis reſpondent* Caſuus Sacerdos *de octo partibus Orationis*. *Paraphraſis ſuper ſex Virgilii libris*. *Trium eclogarum Virgilii enarrationes*. Dracontii *varium opus*. Prudentii *hymni*. *Computus (ſic eſt inſcriptus) Græcorum & Latinorum*. *Alter liber, computus digitorum inſcribitur*. Agenius Ubrecus (c) *de controverſiis agrorum*. Higinus *de limitibus agrorum & metatione caſtrorum*. Baldus *de nominibus menſurarum*. Vitruvius *de hexagonis, heptagonis & id genus*. Frontinus *de qualitate agrorum*. *Cæſarum leges agrariæ & Coloniarum jura: quorum bona pars his annis proximis à meo municipe Thoma Phædro, bonarum artium profeſſore eſt advecta in Urbem*. Hæc Volaterranus.

P. NIGIDII FIGULI Romanorum poſt Varronem doctiſſimi, qui Aſtrologiæ etiam peritus, Auguſto ea die qua natus eſt, prædixit Imperium, fragmenta collegit & variis ſuis lectionibus inſeruit Janus Rutgerſius lib. III. c. 16. In his eſt libellus de tonitruum per ſingulos menſes atque dies ſignificatione, quem è latino pridem Græce vertit Jo. Laurentius Lydus Philadelphienſis: Lydi verſionem è Codice Palatino deſcriptam Rutgerſio ut ederet conceſſit Jo. Meurſius, quem vide notis ad Leonis Tactica p. 447. De Nigidio conſulendus etiam Paulus Manutius ad lib. IV. Epiſt. 13. Ciceronis ad familiar. & quæ ſupra lib. 3. dixi in Firmico & lib. 3. Bibl. Græcæ cap. 20. p. 513. Unde Figuli

(a) Numantianus. (b) Sulpiciæ. (c) Aggenus Urbicus.

guli nomen tulerit Nigidius, docet Auguſtinus V. 3. de Civitate DEI.

Laurentius Antiquus Leontinus, cujus libri III. Inſtitutionum Grammaticarum prodiere Patavii A. 1601. 8. recens ſcriptor eſt, etſi nomen ejus Joſepho Queſnello errandi anſam dedit, ut antiquis illum Grammaticis accenſeret in Catalogo Bibl. Thuaneæ.

SCRIPTORUM ET Librorum Nomina quæ ab his Auctoribus referuntur.

Ex editione Putſchiana,

ACILIUS Glabrio pag. 2680. 19.

Lucius Accius 47, 33, 61, 9. 70. 32, 75, 14, 830, 44, 486, 41. 752, 33, 793, 40, 1319, 12. 2255. 10, 2459, 26, 2522, 14, 2707. 23, 2220, 28, Annalib. 710, 7. 718, 36. primo, 554, 5, Alceſtide 867, 44, 893, 19. Andromeda 882, 5, 2738, 10. Argonautis 1325, 24. Atreo 698. 2. 873, 7. Bacchis 182, 23, 1896. 9. Clytemneſtra, 863, 27. Deiphobo 861, 3, 904, 12. Didaſcalicorum 114. 31. primo 709, 30. nono 195, 24, 603, 38. Eriphyla 699, 45. Epinauſimache 101, 17, 695. 38. Hecuba 716, 7. Jone 677. 46, 685, 3, 2187, 4. Medea 761, 25. Neoptolemo 960. 47, Perſidis 1325, 33. Phœniſſis 1325, 38. Prometheo 685, 34. Sotadicorum 1, 890, 3, 5. Troadibus 685, 48. Telepho 887, 39, 1325, 45.

Ælius Stilo 64, 28, 104, 33.

Aemilius Macer 49, 9, 55, 26. 78, 182, 42, 108, 11, 366, 33. Annal. XVI. 895, 18. Ornithogonias ſecundo 371, 26. Theriacon quinto 61. 46.

Aemilius Porcina, uti lex Aemilii abrogetur 863, 43.

Æſchines 1171. 6. 1175. 33, 1212. 40. ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος 1175. 42, 1199, 4, 1203, 25. ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ 1101, 3.

Aeſchylus 562, 16, 2521, 15, 2580. 18. ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις 2328, 17.

Aſer pro Taurinis. 118, 24.

L. Afranius 118, 22, 488, 4, 1713, 34, 2524, 22, 2708, 20. Aequalibus 214, 24. Brunduſinis 80, 17, 879, 35. Cinerario 214, 3. 804, 23. Compitalibus 659. 18. Conſobrinis 183, 6, 184, 10, 189, 31. Deditione 81, 36. Emancipato 177, 37, 180, 12, 183, 8, 185, 26, 41, 190, 9, 12, 191, 21, 192, 38, 193, 9, 23, 194, 11, 195, 6, 196, 5, 214, 11, 37, 41, 703, 42. Fratribus 838, 10. Homine 694, 24, 890, 33 Incendio 697, 15, Materteris 180, 34. Pantaleo 95, 42, 96, 4. Parella 607, 39. Pompa 77, 32. Prodito 618, 13. Repudiato 186. 46, 187, 40, 191, 1, 195, 19, 22. Sororibus 180, 19. Suſpecta 694. 26, 717,

26. 717, 11. Talione 113. 20, 659, 8. Temerario 84, 19. Vopiſco 89, 37, 177, 31, 182, 15, 184, 30, 186, 42, 190, 5, 191, 19, 193, 10, 194, 14, 197, 1, 198, 1.
Agellius 773, 14. noctium Atticarum ſexto 713, 6. nono 705. 45.
Albinus rerum Romanarum primo 741, 6. de metris *quem puto eundem cum Alcuino* 1959. 23.
Alcæus 731, 81, 2610, 14.
Alcæus ἐνδυμίωνι 1173, 4.
Alcmæon 1328, 24, 30.
Alcman 546, 22, 547, 1, 2522, 29.
Alexis ἐλπὶς ἁρπαγῆ 1182, 25.
Alpheus Avitus libris excellentium 2437, 44. ſecundo 823, 43, 947, 14, 1136, 10.
Alpheus Philologus 792, 30.
Anacreon 731, 3, 1328, 10, 2446, 12, 2567, 27.
Andocydes ἐν τῷ περὶ μυστηρίων 1182, 37.
Ambroſius 2345, 36, 2777, 16, 2787, 39.
Annæus Florus ad Divum Hadrianum 38, 35, 99, 11, 113, 11.
Annianus 2578, 25.
Antimachus 1. Thebaidos 723. 4.
Antiphon ὀλιγαρχικῷ 1203, 19. πολιτικῷ 1187, 27.
Antoninus Grammaticus 2197, 47.
Antonius Major 468, 491.
Apollonides 1345, 48.
Antonius Rufus 2237, 29.
Apollonius Grammaticus 533, 15, 574, 42, 581, 14, 675, 31, 833, 38, 909, 38, 934, 31, 941, 10, 969, 7, 973, 39, 1035, 10, 32, 1095, 38, 1110, 38, 1113, 46, 1114, 19, 32, 1243, 24, 1257, 9. tertio περὶ συντάξεως 1134, 18.
Apollonius Rhodius Argonauticon tertio 731, 5.
Appius Cœcus 792, 42.
Apulejus Platonicus 220, 21. De Deo Socratis 885, 95. Epitoma 708, 18. Hermagoræ primo 615, 46, 634, 32, 724, 34, 898, 6. Phædone 887, 25, 892, 38. Proverbiorum lib. ſecundo 114. 22.
Arator 2351, 44, 2355, 10, 2366, 39.
Arati φαινόμενα 480, 26.
Archilochus 480, 34, 482, 26, 502, 47, 1329, 21, 2422, 39, 2437, 21, 2438, 4, 2525, 21, 2551, 34, 2555, 22, 2562, 43, 2565, 23, 2566, 5, 2572, 28, 2585, 18, 44, 2588, 33, 2680, 7.
Arctinius 473, 29.
Ariſtarchus Grammaticus 93, 15, 1106, 47, 1065, 10.
Ariſton 2449, 36, 2451, 11.
Ariſtomenes βοηθοῖς 1202, 28.
Ariſtophanes comicus 472. 20, 486, 16, 1104, 15, 1174, 1, 1190, 14, 1198, 17, 2433, 18, 2521, 12, 2545, 8, 2580, 18, 2707, 48 Babyloniis 1181, 6. Βατράχοις 1171. 29, 1183, 3, Βοηθοῖς 1104, 49, 1194, 27. Γῆρα 1191, 45, εἰρήνῃ 1206, 36, ἐκκλησιαζούσαις 1196, 8. Γεωργοῖς 1212, 35. ἱππεῦσι 1187, 34, 1198, 37, 1205, 14. Φοινίσσ 1174, 8, 1178, 4.
Ariſtophanes Grammaticus 93. 10
Ariſtoteles 713, 74, 2323, 35, 2449, 40, 2561, 24.

Ariſto-

Ariſtoxenus 2485. 25.
Aruntius Celſus 307. 4 ubi tamen Claudius legitur 607. 41. 644. 36. 630. 3, 688. 4. 708. 30. 774. 32 780. 12. 962. 20. 2061. 25. Ad Plautum 190. 31. Ad Terentium 185. 28. 189. 19. 190. 16. 197. 15. 35.
Aſellio Sempronius hiſtoriarum tertio 668. 11. decimo quarto 195. 31. rerum Romanarum quadrageſimo 176. 2.
Aſinius Pollo 46. 10. 64. 29. 77. 40. 119. 35. 792. 37. 793. 38. ad Cæſarem 108. 31. Contra maldiiſta Antonii 61. 4. De Provinciæ heredibus 59. 28. In Valerium 75. 34.
Aſmonius 1321. 36. in arte Grammatica ad Conſtantinum Imperatorem 390. 23.
Aſper grammaticus 113. 5. 879. 26. 902. 47. 1254. 15. 2265. 34. Ad Salluſtium 177. 23 187 6. 191. 25. 192. 42. 45. Commentario in Terentium 2705. 38.
Aſtyages 546, 6.
Atta Togatarum ſcriptor Ædilitia fabula 487, 39. Socru, 764, 33. Tyrone proficiſcente 828, 13.
Attejus Philologus 102. 16. πινάκων tertio 105. 33.
Atticidas Hymenæo 673, 15.
Attilius. 215. 4.
P. Aufidius 793. 3.
Aufuſius 792, 32.
Auguſtus 187, 21, 2456, 42, ad Antonium 103. 40. in teſtamento 80 33, ad Virgilium 901. 11.
Aurelius Auguſtinus 2343. 44. 48, 2788. 1. 2789. 12. 30.
Aurelius Opilius 64, 18. 791. 47.
Aurelius Cæſar ad Frontonem ſecundo 198. 4.
Bacchylides 1328, 45.
Baſſius ad Neronem 2707. 2.
Baſſus II. Lyricorum 897. 5.
Bibaculus 102. 11. 482. 31.
M. Brutus 195. 28. de officiis 83. 26, 679. 22. ad Cæſarem 105. 11. Epiſtolis 383, 6, 863. 46. laudatione Appii Claudii 364. 32, de patientia 378. 33.
Cæcilius Statius 80. 21. 98. 10. 104. 39. 181. 1. 215. 4 336, 10. 378. 45, 379, 3, 380, 47, 488. 5. 678, 47, 2292, 34, 2574. 34. 2707. 25. Cratino 726. 31. Epiclero 699. 23. 772. 13. 889. 22, Epiſatomo 760. 28. Epiſtola 695. 37. Herpazomene 117, 16, Hymnide 185. 39. 378, 38. in Hypobolimæo 107. 2. 679. 43. Quinto 717. 23, 740, 27, 827, 35. Umbris 697. 13. 888. 22.
L. Cælius 40. 12. 101. 52. 112. 2. 165. 28. 792. 34. 793. 27. 2243. 22. hiſtoriarum primo 182. 36. 183. 1. 193. 38. 607. 47, 801, 31, 886. 16. 960. 11. 24. quinto 960. 13.
M. Cælius de veſtitu & vehiculis 960. 5.
Q. Cæpio in Marcum Æmilium Scaurum de lege Varia 174. 30. 177, 2. 198. 38.
C. Jul. Cæſar 95. 27. 98. 14. 112. 2, 195, 18, 366. 1. 545. 28. 48. 2284. 17. de analogia 69. 42. 114. 13. 707. 18. 36. 708. 16. ſecundo 86. 9. 104. 43. 109. 43. 114. 6. 117. 34. Anticatone priore

priore 694. 18. 717. 25. 740. 25. 960. 14. Auguralibus 719. 26 belli Gallici quinto 770. 26. apud milites de commodis eorum 395. 10. ad Piſonem 60. 46. Epiſtolarum ad Ciceronem 101. 14.

Cæſar Germanicus Arato 769. 42. 1358. 15.

Luc. Cæſar 791. 30.

Cæſar Vopiſcus Strabo 2456. 22. contra Sulpitium 659. 5. 713. 31.

Cæſius Baſſus 513. 13. de metris 1957. 42. 2435. 40.

Cajus 375. 33. primo Inſtitutorum 726 22.

Callimachus 482. 3. 542. 11. 544. 46, 2676, 32, 2680, 5, in Aetiis 551, 8. αἰτίων tertio 572, 39.

Callinous Epheſius 2555. 22.

Licinius Calvus 61, 26. 466. 8. 2456. 38. ad amicos 59. 13. ad C. Cæſarem 2456. 39. Carminibus 78, 17, 120, 13. Epithalamio 658, 42. in decimo 1394, 48. 1405, 4, in Vatinianum 198. 36. ad uxorem 372. 16.

Canutius 792, 4.

Flavius Caper 94, 5, 118, 15. 19. 179, 12. 599, 6, 606, 23, 607. 8. 629, 29. 633, 31. 659. 23. 673. 7. 9. 681. 44, 686. 7, 17, 713. 25, 716, 9, 752, 25, 796, 16. 772, 11, 797, 41, 47, 830. 38. 873. 1, 879, 34. 885, 37. 886. 13, 888, 27, 844. 47, 899, 22. 902, 8, 922, 25, 989, 30, 992. 9, 2707, 30, de Latinitate 175, 41, 186, 6, ad Aſellionem 176, 24, ad Moſtellarium Plauti 176, 1.

L. Caſſius Hemina 767, 14. ſecundo annalium 868, 25. tertio 903, 21, 943, 31: quarto 733, 44. quinto 1254, 23. ſecundo hiſtoriarum 379, 10.

Actius Caſſius Severus 368, 42. 791, 26. ad Mecænatem 80, 32. 759, 40. epiſtola de Dolabella 99, 7. ad Tiberium ſecundo 370, 35, 872, 17.

M. Porcius Cato cenſorius 75, 51, 79, 2, 99, 21, 178, 5, 181, 30. 184, 46, 193, 13, 195, 4, 34, 196. 13, 213, 36, 289, 14, 47, 468, 39, 600, 43, 623, 9, 713, 14, 719. 44, 960, 46, 1855, 36, 2459, 46. epiſtola ad filium 718, 37, 761. 34. de oratore ad filium 358. 30. de agna paſcenda 599, 3. 711, 44, 989, 30. De ambitu 668, 31, 693, 46. Contra C. Piſonem 901. 7. Ad Magnum 362. 35. Ad populum de triumpho 600. 45. De habitu 70. 10. De ſacrificio commiſſo 696. 25. Adverſus Tiberium Sempronium Longum 724. 48. Contra Q. Thermum 603. 34. 789. 33. 909. 9. In M. Cœcilium 644. 37. De conſulatu ſuo 179. 37. 193. 32. 195. 43. 196. 21. 43. 46. 197. 18. 21. 198. 17. Dierum dictarum de conſulatu ſuo 181. 44. 47. 184, 14. 22. 185. 45. 186. 37. 187. 9. 190. 27. 41. 191. 12. 193. 42. 194. 11. 204. 10. De Macedonia liberanda 601. 12. De moribus Claudii Neronis 694. 39. De Ptolemæo minore 601. 12. De re militari 760. 27. De mulcta

contra L. Furium 186. 32. 189. 15, 192, 25. De veſtitu & vehiculis 694, 10. 717, 28. De L. Veturio 684, 4. 789. 35. 886. 15 In Legis Meviæ ſuaſione 943, 33. Ne quis iterum conſul fiat 601 2. Pro L. Antonio 868. 20, Pro L. Cæſare 892. 42. Pro Luſitanis Hiſpanis 98. 29. Ut baſilica ædificetur 828. 12. Ut plura æra equeſtria fiant 97. 16. 750, 29. Ut præda in publicum dividatur 785. 16. Originibus 69. 37. 78, 21, 106, 16. 733, 30. Originum primo 55, 16. 629. 33, 668, 6. 694, 27. 696. 32 716, 12, 717, 13. 762. 12. Secundo 64, 12, 70, 46, 181. 43, 647, 18. 959, 16, 717. 16, 871, 6. 903, 18. 1254, 21. Tertio 56, 5. Quarto 710, 10. 797, 10. Quinto, 864, 25. 886, 45. Oratione qua ſuaſit in ſenatu 762, 19. Hiſtoriarum ſecundo 191. 46.

Cato Nepos de actionibus ad populum ne lex ſua abrogetur 602, 32.

Catullus Veronenſis 108. 34. 223. 41. 335. 6. 482. 30. 546. 33. 673. 10. 741. 24. 2440. 24. 2444. 28. 2447. 34. 2596, 9. 2598. 38. 2599. 13. 2676. 24. Hendecaſyllabis 75. 36.

Cenſorinus 544. 20. 38. 2321. 31. De accentibus 977. 44. 993. 34. 45. 994. 22,

Chariſius 698. 45. 708. 15. 870. 15. 879. 25. 880. 42. 881. 39. 885. 7. 861. 23. 889. 38. 894. 30. 900. 42. 902. 24. 48. 906. 16. 962. 20. 1254. 16. 2706. 40.

M. Tullius Cicero, 20. 21. 23. 18. 53. 4. 54. 6. 59. 25. 74. 39. 84. 44. 103. 40. 107. 43. 111. 22. 114. 41. 187. 1. 189. 10. 34. 109. 11. 191. 3. 193. 7. 12. 21. 48. 194. 30 32. 195. 11. 13. 201. 4. 9. 20. 29. 34. 202. 4. 24. 48. 203. 4. 23. 207. 33. 251. 5. 294. 8. 304. 35. 305. 7. 318. 47. 363. 13. 364. 44. 373. 11. 383. 41. 386. 27. 33. 32. 387. 6. 14. 31. 38. 388. 10. 389. 9. 394. 10. 25. 397. 6. 407. 8. 414. 24. 31. 439. 28. 441. 22. 443. 2. 460. 21. 461. 17. 41. 462. 22. 464. 12. 466. 26. 468. 5. 578. 20. 620. 8. 623. 9. 743. 8. 774. 30. 793. 6. 869. 1, 1178. 43. 1264. 3. 1462. 5 17. 1473. 2. 1474. 42. 1475. 48. 1483. 40. 1697. 26. 1706. 41. 1718. 13. 1846. 39. 1850. 29. 1904. 8. 1922. 11. 1933. 46. 1934. 11. 2006. 43. 2007. 48. 2008. 6. 44. 2022. 15. 2029. 36. 2040. 45. 2057. 24. 2059. 29. 21. 23. 28. 2124. 26. 2219. 32. 2237. 10. 2248. 22. 2268, 3. 33. 2270. 17. 21. 2265. 25. 30. 2286. 13. 2266. 30. 2267. 35. 43. 2271. 48. 2272. 45. 2274. 24. 2722. 75. 4. 2397. 40. 2451. 14. 2464. 25. 2561. 28. 2707. 34. 2730, 5. 2788. 47. Academicarum tertio 373. 21. Ad Atticum, 119. 31. 179. 34. 405. 39. ſexto 193. 19. ſepti-

ſeptimo 173. 26. Primo epiſto-
larum ad Calvum 873. 4. ad
filium 372. 14. primo 838. 18.
896. 42. Ad Nepotem 792. 21.
Ad Hoſtilium 52. 44. 85. 23.
Ad Marcellum 84. 23. Ad Pan-
ſan primo 1010. 28. Ad Q. Fra-
trem 176. 35. ſecundo 377. 31.
in Antonium libro ſecundo
793. 34. Arato 685. 27. 39. 689.
9. 706. 33. 728. 36. 769. 40.
882. 10. 980. 16. 1001. 32. pro-
gnoſticis 677. 39. 882. 16. 1034.
40. 1170. 31. de lege agraria
119. 33. Pro Cœlio 872. 33.
1123. 28. 1340. 17. 1904. 37.
2269. 37. Pro Cæcinna 769. 28.
Cæſarianis 1471. 36. In Cati-
linam Invectivis, 318. 3. 466.
38. 467. 9. 982. 6. 1003. 38.
1340. 13. Prima 790. 45. 809.
27. 823. 4. 992. 33. 1018. 25.
1023. 3. 10. 1060. 44. 1076. 20.
1163. 37. 1171. 8. 1172. 27.
1174. 21. 1186. 31. 1194. 10.
1207. 17. 1210. 32. Secunda 948.
22. 1115. 6. 1018. 26. 1136. 20.
1146. 36. 45. 1164. 26. 1168. 4.
1175. 30. 1176. 20. 1181. 25. 1184.
15. 1185. 22. 1191. 38. 1193.
18. Tertia 881. 22. 1139. 17.
1004. 16. Quarta 707. 45. 940.
6. 1020. 3. 1023. 47. 1028. 33.
1036. 32. Pro Cluentio 467.
7. 612. 10. 617. 38. 683. 20.
725. 5. 743. 5. 768. 9. 789. 24.
797. 37. 892. 22. 893. 44. 1123.
13. 2780. 47. Pro Cornelio
733. 2. 40. 830. 19. 899. 24.
primo 777. 10. 830. 25. 896. 48.
908. 29. ſecundo 904. 41.
1123. 14. Pro Dejotaro 588.
25. 604. 38. 1103. 8. 1104. 15.
1189. 10. 1197. 7. 1209. 44. De
domo ſua 997. 21. Pro Funda-
nio 690. 39. 761. 3. Pro Gallio
114. 26. Pro Ligario 467. 15.
468. 19. 772. 27. 797. 22. 1006.
28. 1031. 29. 36. 1179. 15. 1209.
19. Pro Marcello 605. 26. 667.
21. 693. 38. 714. 15. 1135. 36.
1209. 35. in Concione Metelli
871. 3. contra Metellum 886.
30. Pro Milone 571. 9. 390.
38. 397. 7. 466. 46. 467. 16.
724. 11. 823. 27. 1172. 45. 1211.
28. Pro Muræna 62. 23. 690. 38.
743. 3. 763. 20. 765. 24. 792. 17.
809. 19. 873. 36. 947. 32. 1012.
47. 1168. 37. 1177. 33. Phi-
lippicis 185. 40. 1876. 31. con-
tra Antonium 463. 34. 1205.
33. Philippica ſecunda 604.
19. 798. 42. 873. 37. 1208. 26.
quinta 1165. 42. ſexta 766.
20. decima tertia 1010. 24. In Pi-
ſonem 104. 44. 120. 8. 405. 37.
464. 16. 614. 28. 863. 5. 1160.
15. Pro Plancio 614. 15. 761.
6. 764. 5. 766. 17. 897. 15. de Cn.
Pompei imperio 872. 30. Pro
Quinto 276. 3. 7. Pro Sext.
Roſcio 90. 24. 182. 47. 184. 39.
189. 19. 235. 13. 384. 46. 791.
45. 902. 4. 927. 24. 959. 28.
1011. 45. 1013. 14. 1014. 23.
1209. 6. 2172. 21 Pro Scauro
198. 28. 689. 43. pro Seſtio
913. 29. 766. 19. 771. 20. 2763.
Pro M. Tullio 369. 39 678.
36.

36, 2738, 18. Pro Vareno 617. 9, 743, 4, 768, 6, 950, 20. In Verrinis 463, 37, 680, 10, 774, 18, 897, 46, 1095, 24, 1146, 16, 1149, 46, 1173, 41, 1195, 35, 1203, 41, 1808, 22, 2016. 36, 2703, 16. In Verrem divinatione ſecunda 116, 5, 371, 22. 902, 33. Actione prima 62, 45, 1201, 45, 1203, 23, 1210. 11, 1212, 11. actione ſecunda 194, 3, 231, 28, 692, 20, 869, 43, 883, 45, 853, 43, de prætura urbana 1101, 46. 1551. & ſequentibus. Actione tertia ſive de prætura Siciliensſi 742, 25, 1010, 22, 1147, 4, 10, 1883, 24, 1189, 38, 2174, 16. Quarta 38, 32, 77, 39, 679, 19, 706, 25, 742, 33, 48, 766, 11, 791, 33, 823, 29, 871, 11, 873, 5, 1111, 42, 2176, 28. Frumentaria Verrinarum 679. 26, 690, 34, 742, 38, 44, 763, 4, 764, 17, 765, 33, 777, 13, 901, 37, 1200, 2, 1908. Quinta Verrinarum 1917, 17. Sexta ſive de ſignis 612, 4, 618, 15, 650, 26, 687, 40, 763, 2, 769, 24, 774, 20, 876, 16. 40. 1009, 23, 1210, 13. Septima ſive de ſuppliciis 690, 30, 36, 766, 1, 772, 44, 896, 31, 1158, 13, 1195, 29, 1864, 13. Octava 1202, 2. De auguriis 98, 24, 112, 30. Cauſſarum XIII. 365, 45. De divinatione libro ſecundo 105, 12. De finibus bonorum & malorum 119. 26. De gloria 378, 40. ſecundo 61, 41, 108, 8. Hortenſio 708. 11, 883, 16. De Jure civili 111, 47. Ad Herennium 678, 39. ſecundo 606, 45, 894, tertio 606, 19, 611, 36, 614, 6. 6, 743, 7. quarto 606, 14, 774. 23, 876, 18, 21. Lælio ſeu de amicitia 89, 30, 184, 31, 209, 17. De natura Deorum 612, 30. ſecundo 210, 32, 827, 22, 848, 37. tertio 93, 30, 294, 10, 712, 32, 737, 46. Œconomico 82, 39, 793, 13. De Officiis primo 371, 24. De Oratore 61, 12, 105, 9, 114, 27, 179, 10, 623, 13, 824, 28, 829, 30, 949, 48, 2224, 3, 2537, 7. primo 613, 32, 904, 38. ſecundo 103, 26, 707, 47, 48, 876, 12. tertio 371. 21. De optimo genere oratorum 179, 1, 7. Paradoxis Stoicorum 378, 23. *Protagora* 667, 48, 693, 43, 706, 36, 803, 20. de Republica 330, 35, 801, 28, 362, 6, 371, 19. tertio 710, 11, quarto 1014, 3, 1220, 12. quinto 112, 39 ſexto 607, 37, 693, 12, 1010, 26. Rhetoricorum I. 872, 31, 908, 31. ſecundo 860, 37. De ſenectute 178, 43, 46, 184, 48, 186, 23, 26, 191, 30, 35, 192, 4, 196, 2, 26, 198, 18, 704, 4, 886, 43. Timæo 1220, 48. Topicis 782, 11. Tuſculanarum 55, 10. primo 185, 9, 705, 39. ſecundo 99, 31, 178, 23, 180, 10, 182, 19, 183, 15, 185, 6, 189, 4, 190, 40, 191, 42, 192, 34, 195, 35, 196, 35, 198, 10, 21, 24, 861, 29, 997, 10, 904, 43. tertio 612, 23. quarto 796, 27, 1327, 7. Quinto 618, 10, 784, 31. De virtutibus 186, 29. φαινομένοις 480, 26.

Helvius

Helvius Cinna 61, 27. propemptico Pollionis 99, 24. Smyrna 77,3,118,30,718,40.

Cintius 107, 44.

Cinus 2031, 9.

Q. Claudius 869, 31. annalium ſecundo 797, 35 octavo 767. 16. decimoquarto 379, 4. Hiſtoriarum quarto 697, 40. octavo 378, 36.

Ti. Claudius 22 35, 14

Comminianus Grammaticus 120. 18,153,43,159,21,160,5, 38,198, 43,212,39,237,4,238,39.

Cornelius Severus 61,7,44,66,21. 77,41,83,32,372,4, 373,44. de ſtatu ſuo tertio 910. 5.

Cornificius Gallus 1898, 25. primo de cœnis Deorum 711, 31.

L. Annæus Cornutus 181, 2. Ad Italicum de Virgilio libro decimo 100, 37. Commentario in Æneida Maronis 102, 25.

C. Cotta pro Cn. Veterio libro primo, 194, 16.

L. Craſſus Legis Serviliæ ſuaſione 824, 45.

Cratinus 886,17,1214,10,1521, 15, 2523, 47, 2532, 42, 2580, 19, 2707,48 θράτταις 1163,12, 1214, 24. ὀδυσσεῦσιν 1214,24. πλούτοις 1169. 13. πυτίνῃ 1181, 31.

Criſpus terio 176, 26.

Curtio pater 793, 19.

Demoſthenes 289, 48, 465, 15, 1089, 28, 1177,16, 1190,20. πρὸς Ἀρτάβαζον 1197, 22. κατ' Αἰσχίνου 1107, 17, 1175, 25, 47, 1175, 6, 1182, 8, 1185, 17, 1196, 44, 1199, 30, 1202, 21, 1207, 28. In Androtionem 1172, 31. περὶ τῶν ἀτελειῶν 1169, 41. πρὸς Εὐβουλίδην 1199. 43. πρὸς περικλέα 1089, 48. πρὸς καλλικλέα, περὶ χωρίου βλάβης 1090. 2. ὑπὲρ κτησιφῶντος 1102, 7, 1167. 11, 1169, 16, 19, 1172, 21, 1175, 19, 1176, 34, 1197, 15, 1201, 22, 1205, 11, 1208, 38, 1210, 45, 1212. 22. ἐν τῇ παραγραφῇ τῇ πρὸς πανταίνετον 1205. 22. κατὰ μειδίου 1187, 3. ὀλυνθιακῶν γ. 1190, 10. περὶ τῆς παραπρεσβείας, 1142, 19, 1204, 27. πρὸς Σπουδίαν, ὑπὲρ προικός 1180, 29 περὶ στεφάνου 1100, 42, 1213, 26. κατὰ τιμοκράτους 1204, 7, 1211, 24. ἐν τῇ περὶ τῆς ἑαυτοῦ καθόδου ἐπιστολῇ 1175. Philippicis 1174, 41, 1197, 24, 1211, 37, 1212, 24. Philippica prima 1100. 40. 1195, 5. ſecunda 1183, 18. tertia 1167, 6, 1174, 29, 1185, 40, 1210, 43. quarta 1197, 20, 1209. 9, 1211, 8. ſexta 1190, 30.

Didymus Grammat. 545, 46, 838, 32, 1347, 35, 1350, 41. de latinitate 910, 34. de Salluſtio 882, 7. ἐν τῷ περὶ τῆς παρὰ Ῥωμαίοις ἀναλογίας 1350, 43.

Dinarchus ἐν τῷ κατὰ πολυεύκτου 1173, 25.

Diogenes Cynicus 280, 3.

Diomedes Grammatic. 861. 23. 870, 12, 897, 27, 889, 38, 902, 24, 2706, 27.

Domitianus in ſenatu pro ſe 693, 9.

Donatus 539, 32, 713, 25, 951. 18, 998, 25, 1024, 48, 1157, 16, 1168, 3, 1225, 15, 1245, 27, 1255, 17, 1272, 43, 1293, 21, 2088, 13, 21, 2109, 17, 2140, 42, 2211, 27, 2292, 31, 2321, 31, 2323, 8, 2350, 33,

2364, 10. 2373, 21, 2554, 7,40. in arte prima 1354, 10. in ſecunda arte 977, 36, 990, 2, 1169. 4.
Dionyſius 1257, 10, 1267, 38.
Diphilus 2523, 43, 2551, 25, 2707, 45.
Dracon 2743, 37.
Empedocles 480, 25.
Ennius 55, 23, 64, 7, 70, 21, 75, 47, 81, 37, 99, 32, 103, 30, 144, 15, 120, 13, 181, 5, 336, 1, 378, 30, 380, 48, 381, 5, 395, 17, 442, 14, 449, 22, 483, 37, 607, 10, 658, 40, 683, 27, 708, 11, 792. 28, 802, 19, 829, 7, 842, 37, 861, 31, 905, 33, 1031, 36, 1103. 35, 1319, 12, 1963, 20, 2318. 17. Andromeda 733, 33. Annalium 7, 41, 760, 33, 762, 23, 868, 13, 891, 25. Primo libro 177, 13, 1401, 15. Secundo 708, 13, 882, 25. Quarto 113, 43, 708, 13, 659, 20. Quinto 829, 42. Sexto 691, 48. Septimo 105, 31, 679, 17, 870. 29. Octavo 378, 4, 685, 15, 866, 38. Nono 870, 31, 906. 19. Decimo 370, 11, 378, 18. 566, 7, 906, 19. undecimo 863, 24, 817, 35. duodecimo 696, 5, 863, 26. decimoquarto 880, 23, 891, 21. decimoquinto 708, 8, 712, 37. decimoſexto 378, 16, 713, 10, 891, 24. decimo ſeptimo 103. 3, 724, 3, 725, 30. Epicharmo 764, 30. Luſtris 40, 3. Medea 751, 32, 1325, 13. Menalippa 890, 38. Nemea 659, 11. Phœnice 178, 12. Præceptis 900. 34. Protreptico 40, 3. Telamone 378, 5.
Corn. Epicadius de cognominibus 85, 24. libro de metris 1957, 39.
Epicharmus 486, 28.
Evanthius in commentario Terentii 2705, 27.
Eupolis comicus 986, 17, 1329, 7, 2523, 46, 2707, 48. Αἴξιν 1193, 33. βδάπταις 1328, 12. δήμοις 1175, 45. προσπαλτίοις 1189. 20.
Euripides 486, 1, 1104, 20, 1105, 36, 1168, 29, 1177, 4, 1327, 8, 2494, 24, 2498, 2522, 22, 2567. 47, 2680, 5. Alcmæone 1182. 20. Bacchis 1070, 39. Hecuba 1070, 38. ἰσοπλύτῳ στεφανηφόρῳ 1168, 42. Oreſte 2577, 1. Phœniſſis 542, 6, 572, 33.
Euphorion 482, 3.
Eutropius grammaticus 540, 30.
Fabianus de animalibus 81, 32. 115, 6. cauſſarum tertio 372. 5. cauſſarum naturalium ſecundo 1119, 26. tertio 82, 14, 119, 26.
Fabius Maximus 791, 36.
C. Fannius 791, 35. Primo Annalium 960, 17. Octavo 99, 19. Contra C. Gracchum 116, 3.
Feneſtella 793, 42. Epitomarum ſecundo 361, 32.
Feſtus Pompejus 196, 2.
Formianus 86, 42.
Fortunatus 2353, 34, 2367, 29, 2372, 3, 15, 2373, 36, 32, 7436.
Fronto 2031, 16. ad M. Antoninum 101, 44, 177, 24. ſecundo 197, 31, 184, 35. quinto 198.

198, 6. pro Ptolomæenſibus 112, 43.
Fundanius 86, 42.
Gallus 443, 22, 482, 2.
Gannius primo 700, 37. ſecundo 700, 38. tertio 700, 39.
Cn. Gellius hiſtoricus 40, 14, 50. 33, 55, 6. ſecundo 39, 36, 50, 28. tertio 39, 42. quinto 39. 43. trigeſimo 750, 2. trigeſimo tertio 40, 30, 112, 16. nonageſimo ſeptimo 49, 1.
Gloſſæ Antiquitatum 204, 17, 216, 8.
Gnipho ad Virgilii Georgica 184, 3.
Gratus artigraphus 2295, 8.
C. Gracchus 79, 30, 371, 22, 793. 29. In L. Metellum 291, 25. Pro ſe 888, 43. Thyeſte 719. 2. apud cenſores 61, 9, 83, 27. adverſus Furium 392, 23. contra Æmilium Tuberonem 601. 4. Rogatione Marii Cenſorini 186, 32. uti lex Papiria accipiatur 177, 26, 181, 27. 197, 30, 214, 6.
Gregorius Papa 2781, 7, 2783, 41, 2784, 4, 46, 2789, 23.
Grillius ad Virgilium de accentibus 560, 26.
D. Hadrianus ſermonum primo 187, 14, 14. orationum duodecimo 196, 4.
Helenius Acro 101, 20. commentario in Terentii Adelphos 95, 37, 101, 20, 105, 3, 173, 38. 188, 4, 9, 192, 21, 194, 34, 204, 5.
Heliodorus metricus 1327, 22, 16, 38, 1328, 10, 38, 48
Hephæſtion, 1327, 23, 26, 38, 8.
Hermes 213, 12.
Herodianus Grammaticus 533, 14, 581, 15, 675, 31, 682, 29, 705, 16, 1257, 10, 1267, 38. De orthographia 567, 3. primo Catholicorum 723, 7. περὶ μουσικῆς 1350, 36.
Herodotus 1174, 3, 13, 1178, 4, 1187, 9, 1198, 28, 1202, 30, 1211, 39. primo hiſtoriarum 1169. 40, 1179, 43, 1189, 14, 1204, 10, 1211, 35, 1347, 28. tertio 1206. 5. octavo 1204, 33.
Heſiodus 990, 8, 1163, 30, 1329. 20. γυναικῶν καταλόγῳ 480, 23.
Hipponax 482, 29, 731, 4, 1328, 47, 2436, 8, 2526, 4, 2575, 13, 39. in 1327, 30, 35.
Hieronymus 2374, 28.
Homerus 275, 24, 324, 15, 23, 38. 443, 27, 480, 13, 494, 20, 27, 498, 23, 562, 9, 758, 38, 966, 7, 12, 41, 969, 19, 982, 45, 983, 1, 1045, 37, 1070, 36, 1085, 7, 1097, 7, 35, 1099, 31. 115, 11, 1102, 11, 24, 1103, 40, 1116, 13, 1121, 40, 1140, 32, 1143, 13, 1157, 2, 1169, 27, 2170, 38, 46, 1171, 45, 1175, 13, 1177. 3, 1178, 28, 1179, 34, 1182, 44, 1183, 33, 1200, 9, 1205. 17. 1333, 12, 2217, 42, 2234. 44, 2382, 9, 2397, 38, 2419. 20, 25, 2478, 26, 2493, 48, 2494, 14, 2500, 6, 32, 2511. 34, 2512, 2, 2518, 36, 2554, 25, 2627, 28, 2675, 46, 2609. 37, 2729, 39. In Hymno Dianæ 2512, 9. In Bœotia 1320. 28. Iliados α 1167, 34, 1190. 28, β. 1116, 21. γ. 1104, 23, ι. 1176, 4. ξ. 1192, 20. π. 1100. 34. κ. 969.

.969. 26. φ. 1320. 30. υ. 1167. 21. in Margite 2524. 35. 2572. 24. Odyſſ. 1320. 31. α. 1167. 32. γ. 969. 24. λ. 1101. 5. μ. 1950. 28.

Q. Hortenſius 792, 1. Pro C. Rabirio 100. 14.

Hoſtilius primo Annalium 719. 30.

Julius Hyginus de agricultura ſecundo 115 7. Cinnæ Propemptico 108. 45. 109. 5.

Hyperides Deliaco 1193. 26. κατὰ Δημοσθένους 1189. 7. ἐν τῷ κατὰ Πασικλέους 1176. 15. τῷ περὶ τοῦ ταρίχους 1105, 3.

Horatius 46. 12. 49. 45. 52. 13. 63. 7. 75. 9. 77. 32. 78. 11. 81. 4. 85. 13. 131. 46. 202. 39. 242. 47. 315. 4. 317. 46. 377. 3. 8. 34. 381. 34. 288. 27. 394. 43. 440. 40. 445. 35. 480. 482. 9. 301. 48. 489. 36. 487. 6. 488. 18. 499. 3. 7. 506. 301. 509. 16. 510. 3. aliquoties in hac columna 511. 7. 11. 32. 515. 3. 701. 20. 735. 8. 875. 38. 885. 24. 922. 21. 1098. 1. 1191. 43. 1205. 7. 1215. 27. 1216. 5. 1329. 21. 1419. 21.

Horatius 1419. 36. 1446. 8. 1453. 11. 1462. 20. 1468. 36. 1473. 16. 1694. 18. 1842. 33. 1843. 22. 27. 1895. 47. 1898. 4. 6. 2000. 8. 2123. 42. 2030. 9. 2242. 30. 2274. 36. 2345. 20. 2430. 8. 2433. 40. 2437. 27. 48. 2446. 46. 2448. 6. 39. 2494. 1. 18. 2527. 40. 2533. 18. 2537. 48. 2563. 36. 2564. 34. 2565. 4. 41. 2567. 26. 45. 2585. 48. 2586, 13, 2594. 20. 2597. 43. 2598. 2. 2604. 19. 2608. 4. 2634. 47. 2635. 4. 6. 2641. 17. 2642. 6. 2675. 6. 24. 2692. 46. Carminum libro primo 684. 9. 689. 22. 723. 17. 729. 48. 739. 18. 765. 46. 993. 15. 800. 13. 827. 19. 1012. 24. 1123. 7. 1127. 12. 1131. 5. 1145. 15 1146. 42. 1148. 8. 1158. 22. 42. 1175. 4. 1415. 29. 2169. 30. 2170. 20. 2182. 39. Secundo 689. 12. 718. 27. 752. 4. 794. 3. 1012. 25. 1131. 28. 1157. 25. 1158. 46. 2186. 18. Tertio 690. 42. 713. 1. 748. 38. 890. 46. 891. 11. 1101. 41. 1102. 5. 1177. 1. 2185. 41. Quarto 647. 39. 752. 7. 787. 31. 879. 21. 891. 10. 1037. 28. 1180. 20. 1328. 6. 2183. 25. Epodon 546. 22. 568. 45. 707. 43. 740. 38. 752. 8. 773. 36. 863. 14. 1052. 16. 1105. 27. 1182. 12. 2160. 4. 2167. 35. 2185. 29. 2549. 13. Sermonum 2186. 27. Primo 572. 47. 628. 8. 648. 44. 652. 29. 703. 26. 738. 43. 865. 46. 866. 25. 876. 4. 885. 27. 889. 28. 930. 10. 1018. 5. 1021. 31. 1034. 26. 1024. 11. 1118. 26. 2145. 24. 2151. 7. 2168. 36. 2172. 34. 2182. 5. 2182. 38 2186. 20. 2187. 36. Secundo 642. 6. 683. 47. 686. 12. 691. 5. 716. 42. 729. 16. 730. 31. 731. 13. 759. 29. 763. 36. 763. 46. 767. 35. 769. 32. 772. 4. 870. 17. 885. 32. 893. 5. 1021. 12. 1011. 21. 1019. 7. 1023. 6. 1037. 25. 1055. 10. 1058. 19. 1059. 5. 1124. 13. 1182. 3. Epiſtolarum 182. 3. 183. 10. Primo 622. 14. 654. 33. 732. 18. 713.

18. 713. 28. 720. 47. 741. 13. 748.33. 766.37.775. 13.776.5. 777.9 861. 26. 872. 11. 1005. 44. 1116. 33. 1132. 33. 1161. 22.2177. 25.2178. 17. Secundo 642. 18. 649. 36. 689. 26. 691.24.705.37.852.6.880.34. 920. 47. 2183.28. In arte poet. 718. 13. 1149. 30. 1161. 18. 1391. 34. 1415. 14.

Ibycus græcus auctor 307. 34. 310. 16.

Iſæus 1193. 40. πρὸς Εὐκλείδην 1089. 46.

Iſocrates Αἰγινητικῷ, 1104. 33. 1171. 3. 1189. 20. Ἀρχιδάμῳ, 1174. 45. 1207. 9. Areopagitico, 1181. 23. περὶ εἰρήνης 1168. 10. 1178. 15. 1184. 11. 1206. 11. 1209. 25. ἑλένης ἐγκωμίῳ, 1213. 28. πρὸς Νικοκλέα 1104. 47. πανηγυρικῷ 1104. 42. 1174. 39. 1186. 7. 1191. 36. παραινέσεσι 1167. 2. 1174. 24. 1202. 36. Philip. 1205. 36. πλαταϊκῷ 1196. 15. 1209.

Juba 1322. 17. octavo 1322. 21.

Juvenalis 612. 38. 613. 43. 632. 45. 682. 38. 707. 6. 732. 4. 742. 46. 1205. 2. 1 62. 5. 1695. 6. 1706. 38. 1706. 42. 1803. 39. 1903. 22. 1976. 22. 26. 2274. 33. Primo Satyrar. 611. 20. 617. 18. 22. 649. 19. 655. 32. 684. 19. 689. 17. 712. 42. 731. 34. 744. 15. 802. 25. 824. 1. 870. 14. 875. 31. [illegible]7. 9. 945. 43. 976. 44. 990. 24. 1011. 18. 1130. 7. 1138. 30. 1150. 29. 1190. 4. 7. 1184. 44. 1193. 15. 1231. 10. 2178. 5. 2180. 33. 2186. 24. ſecundo Sat. 614. 12. 616. 10. 643. 31. 654. 5. 655. 15. 697. 47. 712. 44. 645. 5. 767. 31. 809. 2. 826. 21. 86 . 31. 869. 10. 870. 4. 874. 12. 918. 42. 921. 6. 926. 21. 1036. 37. 1064. 44. 1125. 35. 1159. 30. 1164. 22. 42. 1192. 12. 1206. 10. Tertio, 610. 9. 614. 2. 721. 28. 763. 18. 766. 48. 795. 26. 804. 10. 810. 21. 817. 19. 828 23. 898. 39. 1002. 29. 1009. 42. 1077. 17. 1127. 14. 1191. 25. 1206. 24. 1207. 22. 1208. 2. Quarto 600. 47. 657. 20. 689. 7. 21. 703. 15. 721. 21. 729. 34. 735. 42. 748. 8. 749. 13. 757. 24. 758. 5. 764. 46. 766. 10. 788. 36. 794. 8. 17. 802. 45. 804. 18. 869. 4. 893. 3. 908. 12. 929. 36. 1015. 6. 1070. 43. 1203. 48. Quinto 650. 33. 552. 27. 704. 34. 732. 10. 737. 13. 740. 45. 761. 14. 762. 41. 764. 37. 765. 5. 766. 28. 708. 42. 771. 43. 801. 12. 830. 18. 870. 16. 961. 38. 1211. 17. 2174. 22. Satyra ſexta 748. 8.

Juventius 196. 24.

Laberius 61. 29. 64. 3. 187. 16. 369. 33. 679. 46. 712. 11. 792. 48. 793. 44. Aquis Caldis 58. 16. Ariete 78. 9. Augure 129. Creunſi 84. 21. Piſcatore 75. 39. Tauro 336. 12. Thuſca 181. 34.

Labienus 59. 27.

Lactantius de metris 1957. 24.

Q. Lælius de vitiis virtutibuſque (*a*) poematorum 114. 30.

Levius tertio Erotopegnion. 869. 36. quarto, 922. 5. ſexto 903. 10.

(a) Chariſius docet Varronem, Ciceronem alioſque dixiſſe *poematorum*, pro *poematum*.

10, 1183, 22. Laodamia 877. 18. Polymetris 712, 14. Proteſilao 869, 33.

Titus Livius 41, 20, 59, 31, 74, 42, 152, 36, 178, 1, 242, 35, 372, 28, 444, 32, 685, 13, 762, 9, 1170, 20, 1208, 18, 1349, 23, 2267, 2, 2456, 29, 2512, 29, 2789, 1. ab urbe condita primo 371, 7, 713, 15. ſecundo 881. 34, 1011, 26. tertio 826, 12. quarto 645, 40 quinto 877. 12, ſexto 647, 3. octavo 1007, 47, 1008, 5, 1012, 4. nono 1008. 4. decimo 872, 41. decimoquarto 1009, 36. decimo ſeptimo 992, 35. decimo octavo 865, 10. vigeſimo 901, 7. vigeſimo primo 861, 27. vigeſimo ſecundo 881, 34, 901, 5. vigeſimo tertio 682, 25, 881, 35. vigeſimo quinto 709, 25, 881, 35. vigeſimo quinto 709, 25, 886, 34. vigeſimo ſexto 684. 29. vigeſimo ſeptimo 726, 10. trigeſimo primo 1552, 45. trigeſimo tertio 794, 33, 862, 40. trigeſimoquarto 1348, 40, 1349. 8, 18. trigeſimoquinto 1353, 11. trigeſimo ſeptimo 1803, 11. trigeſimo nono 738, 5 quadrageſimo 737, 48. quadrageſimo primo 633, 43, 1005, 36, 1097, 30. centeſimo ſeptimo 1198, 12. centeſimo duodecimo 686. 41. centeſimo decimotertio 643, 45.

Livius Andronicus 377, 27, 486, 27, 486, 27, 904, 11, 2512, 4, 22. Adone 719, 1. Jone 725, 28. Odyſſea 366, 39, 379, 18, 606, 27. 629, 7, 697, 5, 20, 684, 25, 739, 9, 760, 35, 741, 22, 817, 32, 861, 2, 868, 23. ſecundo 782, 3 Sereno 793, 10.

Lucanus 101, 39, 701, 7, 729, 28, 1251, 2, 1263, 46, 1280, 40, 1353, 35, 1356, 2, 1388, 14, 1392, 29, 1393, 7, 1394, 42, 12, 1395, 38, 1397, 32, 1417, 42, 1420, 35, 38, 1436, 1, 22, 1437, 14, 1446, 9, 1449, 24, 1456, 48, 1462, 47, 1466, 1, 1467, 5, 1468, 16, 1471, 40, 1709, 3, 17, 1720, 22, 1901, 7, 1903, 6, 1908, 19, 2018, 255, 2021, 47, 2026, 31, 2038, 24, 2176, 30, 2240, 31, 2368, 7. Primo 716, 2, 732, 8, 745, 3, 757, 21, 27, 760, 26, 767, 41, 776, 46, 798, 33, 837, 41, 862, 45, 892, 32, 910, 16, 1015, 5, 1020, 17, 1028, 32, 1055, 35, 1072, 44, 1091, 37, 1100, 13, 1104, 20, 1140, 15, 1150, 7, 1158, 12, 1165, 10, 1167, 9, 1175, 12, 1180, 27, 1198, 7, 1210, 21, 1234, 42. Secundo 680, 39, 707, 18, 721, 27, 724, 23, 741, 32, 766, 29, 780, 16, 798, 45, 863, 31, 865, 8, 887, 11, 892, 36, 983, 20, 1004, 4, 1014, 2, 1116, 17, 1124, 30, 1168, 34, 1177, 23, 2170, 19. tertio 588, 20, 681, 4, 751, 39, 757, 23, 758, 3, 760, 4, 21, 830, 29, 863, 4, 890, 25, 983, 22, 90, 10, 906, 6, 1000, 71. 1002. 24, 2024, 45, 1030, 18, 1, 89, 17, 1715, 10. quarto 611, 18, 673, 36, 691, 44, 698, 20, 734, 30, 766, 37, 772, 1, 796, 26, 800, 16, 880, 22, 822, 43, 896, 2, 34, 997, 26, 1174, 26, 1180, 24, 1196. 35, 43, 1197, 8, 1354, 8. quinto 588, 46, 623, 24, 689,

698. 17. 749. 15. 765. 2. 767. 48. 796. 25. 798. 36. 800. 17. 30. 832. 28. 863. 39. 864. 15. 889. 27. 894. 26. 908. 18. 920. 34. 916. 14. 991. 35. 997. 26. 1002. 27. 1010. 15. 1091. 36. 1162. 17. 1165. 9. 1166. 46. 1167. 29. 1168. 28. 1177. 14. 1192. 19. 1411. 11. 1422. 26. ſexto 588. 47. 625. 46. 645. 44. 651. 19. 689. 6. 693. 39. 736. 48. 744. 33. 757. 1. 763. 50. 766. 35. 799. 16. 866. 31. 867. 41. 893. 2. 896. 35. 1192. 30. 2164. 23. ſeptimo 625. 47. 685. 25. 759. 14. 768. 4. 800. 34. 804. 6. 865. 14. 1028. 45. 1104. 22. 1193. 39. 1200. 1. 1204. 30. 2171. 3. 2182. 17. octavo 591. 24. 707 15. 757. 26. 768. 28. 772. 28. 869. 45. 899. 40. 908. 46. 977. 8. 1171. 11. 1175. 22. 1177. 28. 1693. 15. 2183. 34. nono 656. 2. 6. 690. 3. 692. 42. 762. 28. 763. 15. 799. 21. 838. 3. 878. 3. 896. 38. 1031. 31. 1122. 30. 1123. 17. 1125. 38. 1163. 5. 1702. 37. 2185. 23. decimo 564. 25. 626. 2. 654. 3. 711. 10. 723. 24. 761. 20. 768. 40. 838. 20. 863. 37. 1125. 37. 1711. 1178. 17.

Lucilius 40. 13. 54. 28. 55. 3. 60. 5. 63. 43. 65. 25. 71. 10. 74. 46. 76. 2. 84. 45. 86. 33. 101. 5. 103. 31. 189. 11. 190. 39. 193. 35. 366. 41. 372. 38 381. 30. 424. 36. 447. 26. 482. 30. 48. 659. 2. 688. 48. 708 31. 713. 27. 762. 29. 791. 25. 43. 866. 20. 927. 21. 1010. 37. 1896. 11. 2220. 37. 2224. 18. 2225. 7. 37. 2227. 22. 2242. 27. 2255. 28. 2373. 39. 2472. 11. 2778. 29.

Lucilius Satyrarum libro primo 75. 46. 96. 3. 100. 41. 118. 14. 176. 4. 483. 25. Secundo 62. 24. 72. 14. 879. 34. Tertio 55. 8. 19. 20. 182. 34. 197. 46. 684. 4. 880. 29 888. 21. Quarto 60. 10. 81. 21. 213. 46. 697. 81. 870. 34. 893. 37. Quinto 74. 1. 77. 46. 861. 19 881. 16. 903. 6. Sexto 618. 32. 681. 37. Septimo 864. 29. Octavo 618. 41. 800. 26. 909. 24. Nono 77. 6. 884. 5. 2214. 5. 2255. 16. undecimo 697. 12. duodecimo 361. 30. 687. 46. 801. 30. decimoquarto 60. 39. 485. 14 902. 10. decimoquinto 75. 17. 81. 32. decimoſexto 55. 41. 601. 16 decimo nono 74. 9. 907. 14. vigeſimo 870. 33. vigeſimo tertio 884. 2. vigeſimoquinto 99. 6. vigeſimonono 75. 27. trigeſimo 683. 35. 872. 12. quadrageſimo tertio 72. 19.

Lucius 2283. 16.

Lucius Tarrhæus 1345. 48.

Lucretius 43. 30. 46. 8. 70. 13. 183. 20. 187. 44. 368. 36. 480. 6. 26. 722. 18. 726. 9. 733. 5. 750. 43. 768. 44. 838. 25. 865. 9. 879. 14. 886. 17. 896. 39. 907. 2. 1429. 21. 1438. 6. 1448. 28. 1450. 24. 1469. 35. 1842. 36. 1843. 35. 1898. 20. 1951. 40. 1963. 15. 1968. 2. 2026. 30. 2259. 43. 2323. 38. 2375. 43. 2382. 1. 279. 43. primo 728. 34. 838. 16. 947. 10. 1258. 21. 1438. 25. ſecundo 27.

27. 48. 97. 16. 334. 10. 632. 23. 707. 26. 802. 27. tertio 185. 14. 554. 12. 863. 28. 2629, 45. quarto 898. 12. ſexto 647. 17. 685. 45. 838. 7. 1394. 29. 1185. 37.
Lycurgus ἐν τῷ περὶ ἱερειας 1198. 48.
Lyſias περὶ Αυκραίδρυ, 1172. 41. 1189. 42. κατ' Αυτρατῦ ενδείξεως 1195. 18. ὑπὲρ τοῦ Διογένους 1193. 45. πρὸς Κλεόστρατον 1195. 46. κατὰ Μικίνυ 1176. 9.
Macer Grammaticus 545. 20.
Magnes Comicus 486. 9.
Mallius Theodorus 2379. 6.
Cn. Manlius Iliade 760. 32.
Marcellinus rerum geſtarum XIV. 870. 45.
Marcus 79. 26.
Marſus 304. 36. 656. 47. Fabellarum nono 55. 12.
Martialis 75. 3. 103. 15. 686. 10. 711. 40. 713. 36. 718. 4. 1463. 11. 1468. 21. 2482. 31. epigrammatum tertio 890. 13.
Cn. Mattius 722. 12.
Cn. Mattius Iliados decimoquarto 93. 27. vigeſimo 336. 8. Mimiambis 2437. 8.
Mecænas 366. 40. 513. 58. dialogo ſecundo 119. 28. decimo 61. 1. Octavia 903. 1.
Meliſſus 78. 8. 2779. 35. 42.
C. Memmius 793. 31. 2224. 19.
Memnonius 2299. 25.
Menander 486, 21, 720, 24, 1190. 9, 2479. 45, 2494, 27, 2551: 25, 2707, 44. In comœdiis 2500, 36, Dardanio 702, 23. ἐπικλήρῳ 1198, 33. ἐπιτρέπουσιν 1168, 44, Γλυκέρα 1192, 23. κυβερνήταις 1183, 35, Myſogyno 1192, 26, 1193, 30. 1213. 23.
M. Meſſalla 119. 36, de Antonii ſtatuis, 80, 46, contra Antonii literas 103, 39.
Metellus Numidicus in oratione qua apud populum C. Manlio tribuno plebi reſpondit 792, 17.
Julius Modeſtus 56, 12, 58, 10. 78. 3, 80, 13, 100, 17, 183, 27. 36. 42.
Mullus comicus 486, 9.
Mummius 910, 3. Atellana 118. 20.
Nævius 370, 48, 512, 17. 875. 28, 906, 24, 910, 2, 1319, 12. 2439, 19, 2456, 29, 2587, 6 2708. 20, 2524, 22, 2680, 28, Carmine belli punici 647, 30, 707. 29, 770, 23, Primo 679, 12, 689. 4. 696. 3, 699, 34, 762, 24, Secundo 697, 21, 704, 11. Tertio 801, 42, Acontizomeno 179, 28, 185, 38, 188, 31, Agitatoria 177, 44, 186, 14, 188. 22, 195, 39, 204, 7, 213, 19, 23. Apella 681, 36, 40, Carbonaria 893, 31, Colace 874, 3. Cypriæ Iliados lib. primo 118. 17. Corollaria 177. 1. 178, 26, 33. 184, 12, 186, 20, 192. 7. 213. 25. 214. 15. 19, 395, 22, Dementibus 335, 46, Figulo 186. 21, Glaucoma 894, 44. Iliados ſecundo 881, 19, Lycurgo 695, 25, Projecto 395, 13. 55. Proteſilaodamia 703, 44. Tabellaria 376, 21, Tarentilla 101, 48, 117, 1, 178. 20. 186, 18, 189, 37, 46, 192, 28. 193, 5, 195, 44. 198, 8, 204, 8. 213, 32, Teſticularia 890. 36. Virgine prægnante 879, 30.
C. Nepos de viris illuſtribus 2, unde-

undecimo 195, 27, decimoquinto 114. 4, decimoſexto 113, 42. exemplorum ſecundo 119.11.
Nigidius 793, 24, 37, 2466, 15.
Nigidius Figulus in commentariis ſuis 2456, 35.
Ninnius Craſſus XXIII. Iliados 866, 4.
Niſus Grāmaticus (cujus meminit Arnobius) 16, 4, 881. 37. 2235. 29. 35. 2236. 19. 2237. 20. 39. 2287. 45.
Nonius Marcellus de doctorum indagine 560, 16, 719, 19, de mutatis conjugationibus 879. 78.
Novius 1010, 37, Eculeo 681. 42. Lignaria 657.
Numa Saliari carmine 2261, 45.
Odyſſea Vetus 64, 24.
Oppius de vita Caſſii 119, 43, de vita prioris Africani 119. 4.
P. Ovidius Naſo 49, 15, 55, 35. 61, 43, 70, 5, 80, 8, 109, 42. 304, 31, 377, 37, 646. 30. 684. 6, 698, 11, 1272, 44, 1475, 31. 2777, 40, 2791, 48, Metamorphoſeon primo 583, 6. 584, 16, 22, 652, 43, 910. 15. 929. 34, 2160, 8, 2180, 28. Secundo 650. 3. 685. 43. 749. 8. 2181, 38, Tertio 691, 23. 713. 19. 780, 48, Quarto 690. 7. 709, 7, 720, 19, 862, 33, 865. 30, 873, 30, 904, 4, 1896. 39, 2185, 32, Quinto 685, 45. 710, 3, 768. 1, Sexto 691, 35. 696, 45, 721, 43, 731, 33. 763. 47, 781, 2, 865, 28, 868. 30. 883, 38, Septimo 713, 20. 865, 31, Octavo 631, 41. 647. 7, 771, 22, 777, 36, Nono 1894, 22, Decimo 544, 4. 772, 35, Undecimo 713, 21, 703. 47, 862, 20, 906, 10. 2170, 25. Duodecimo 2170 28. Decimotertio 723, 14, 730, 35, 733, 38. Decimoquarto 582, 40, 711. 42, 726, 7, 723, 21, 750, 45. Decimoquinto 582, 46, Artis amatoriæ lib. primo 2174. 18, Secundo 2174, 20, Faſtorum 899, 34, 1221, 25, Secundo 650, 22, 749, 21, 758, 33. 765, 21, Tertio 779, 43. 864, 5, Quarto 606, 48, 681, 22. 801, 9, 908, 5, Quinto 759, 17. 2181. 28. Epigrammat. 645. 38, Heroidibus 908, 9, In Ibin 2176, 37. 2185, 30.
Pacuvius 47, 51, 50, 26, 63, 29. 70, 48, 85, 11, 109, 2, 483, 3. 487, 45, 685, 5, 860, 36, 887. 16. 1319, 13, 2522, 30, Antiopa 78, 29, 336. 3, Armorum judicio 178, 46, Chryſe 710. 6. Hermiona 395, 16, 27, Medo 79, 27, 108, 3, 378, 11, 600. 46. 960, Niptris 713. 11. Paulo 677, 37, Peribœa, 887. 41. Teucro 634, 32, 668, 9.
Palæmon Grammaticus 199, 19. 200. 22, 205, 30, 207, 1. 212. 47. 409, 17. 560. 25, 2321. 29.
Panſa 2066, 14.
Papirianus 881, 37. De Orthographia 554, 23, 556, 33. 948. 34.
Paulinus 2355, 21, 2370, 33, 2371. 16, 2372, 1, 2372, 5, 13, 1926. 37, 2374, 14. 17 libro ſexto beati Felicis 2377, 8.
Paulus 193, 41, 214, 26.
Perſius 53, 19, 75, 47. 370, 6. 381, 9, 482, 48, 103. 23. 613. 43, 682, 32, 689, 18, 701, 28. 759, 31, 764, 22. 769, 34, 800. 32. 828.

828.18. 22. 39. 842. 35. 866. 12. 872. 43. 875. 34. 876. 25. 903. 25. 939. 48. 990. 33. 1007. 19. 1009. 11. 1020. 21. 1084. 23. 1113. 24. 1116. 29. 1118. 8. 1130. 25. 1173. 22. 1197. 6. 1210. 18. 1220. 20. 1350. 15. 1355. 40. 1457. 23. 1483. 3. 1484. 25. 1487. 40. 2173. 2. 2180. 46. 2182. 20. 2184. 41. 2225. 26. 2303. 18. Satyra prim. 66. 37.

Petronius Arbiter 517. 12. 791. 41. 927. 23. 1843. 30. 2446. 24. 2586. 28. 2438. 39.

Pherecrates ἐν πετάλοις 1191, 5. γέρουσι 1190. 45.

Philemon comicus 486, 21. 2523. 43. 2707. 45.

Phrynichus 1179. 1. 2542. 7. γράσῳ 1201. 11.

M. Attius Plautus 60. 36. 64. 10. 69. 40. 79. 42 1. 80. 30. 178. 4. 180. 48. 214. 44. 361. 30. 365. 2. 40. 436. 20. 514. 29. 692. 7. 774. 25. 1103. 4. 1319. 11. 1438. 17. 1445. 42. 1446. 26. 1449. 39. 1454 19 1455. 45. 1457. 20. 1462. 12. 1486. 39. 1718. 33. 1828. 39. 1853. 41. 1905. 3. 1916. 40. 1931. 27, 1984. 48. 2524. 21. 2574. 34. 2786 33. 2706. 33. 2707. 38. 2708. 28. Amphitruone 38. 37. 117. 19. 178. 37. 180. 45. 182. 43. 190. 37. 196. 10. 15. 216. 7. 657. 34. 679. 36. 711. 34. 751. 43. 921. 48. 924. 40. 1323. 14. Aſinaria 571. 11. 608. 40. 922. 3. Aulularia 40. 41. 170. 39. 461. 46. 611. 26. 649. 2. 685. 8. 712. 18. Bacchidibus 99. 41. 113. 36. 176. 12. 31. 178. 29. 180. 5. 43. 81. 7. 11. 13. 182. 13. 183. 24. 184. 7. 185. 2. 186. 14. 187. 10. 32. 37. 188. 13. 189. 34. 190. 35. 195. 2. 44. 196. 19. 197. 26. 28. 36. 204. 8. 213. 42. 607. 13. 716. 14. 818. 32. 922. 14. Cœco aut prædonibus 179. 42. 182. 7. 187. 34. 189. 8. 13. 43. 194. 40, 48. Captivis 111. 36. 131. 1. 177. 47. 223. 5. 557. 12. 606. 24. 611. 40. 659. 4. 683. 36. 712. 16. 27. 1012. 35. 1013. 40. Carbonaria 890. 17. Caſina 590. 33. 610. 35. 614. 17. 695. 40. 743. 36. 751. 22. 758. 16. 783. 35. 789. 44. 1915. 28. Caſtulo 683. 10. Ciſtellaria 45. 13. 111. 9. 581. 40. 611. 16. 612. 15. 613. 27. 616. 5 617. 44. 724. 40. 752. 29. 794. 26. 898. 31. Commorientibus 725. 22. Cornicularia 378. 41. Curculione 44. 5. 61. 15. 170. 42. 183. 41. 213. 27, 613. 36. 617. 40. 714. 48. 738. 38. 961. 35. Epidico 600. 16. 616. 48. 617. 35. 709. 5. Feneratrice, 395. 25. Frivolaria 174. 2. 177. 6. 673. 10. 719. 43. Lenonibus geminis 697. 17. Lipargo 893. 36. Medico 872. 36. Menæchmis 86. 44. 118. 10. 180. 40. 312, 42. 594. 1, 646. 8. 688. 37. 702. 6. 714. 14. 743. 37. 869. 13. 1047. 28. 2066. 32. Mercatore 665. 24. 716. 32. 738. 36. 1008. 12. Milite glorioſo 610. 27. 645. 18. 679. 47. 1323. 5. 1948. 20. Moſtellaria 170. 40. 175. 48. 378. 13. 608. 32. 618. 11. 637. 29. 682. 8. 838. 866.

866. 42. 1008. 20. Perſa 55. 11. 185. 4. 189. 36. 191. 27. 608. 36. 679. 41. 692. 35. Pœnulo 99. 5. 197. 44. 46. 114. 13. 198. 19. 612. 13. 637. 43. 683. 6. 720. 32. 950. 25. 1045. 25. Pſeudolo 57. 26. 117. 5. 213. 31. 330. 30. 375. 24. 377. 16. 58. 48. 682. 21. 713. 25. 794. 13. 861. 36. 882. 31. 38. 1869. Rudente 24. 18. 96. 29. 98. 22. 113. 38. 128. 35. 191. 28. 193. 14. 198. 33. 376. 23. 612. 28. 613 46. 633. 46. 646. 9. 699. 15. 719. 35. 725. 23. 757. 44. 759. 10. 18. 879. 37. 794. 32. 1013. 31. Sticho 40. 44. 100. 1. 188. 25. 190. 28. 30. 730. 34. 762. 32. 874. 1. 901. 12. 943. 35. Trinummo 294. 15. 598. 22. 743. 34. Truculento 113. 14. 334. 14. 609. 25. 673. 29. 682. 10. 694. 35. 710. 44. 717. 18. 719. 33. 1322. 39. 1323. 38. 1326. 39. 1468. 15. Vidularia 625. 15. 647. 13. 655. 44. 602. 22. 694. 2. 699. 13. 738. 10 749. 41. 898. 4. 959. 39. 960. 30.

Pindarus 705. 5. 1327. 38. 44. 1328. 34. 2582. 9.

Piſo Frugi II. Annalium 887. 2. Hiſtoriar. I. 877. 23.

Plato 1168. 14. 1169. 31. 1182. 16. 1186. 11. 1201. 29. 2607. 41. Alcibiade 1194. 19. priore 1156. 8. 15. per totum 1157. 5. ſecundo 1148. 27. Charmide, 1193. 10. 1194. 31. ἐπιταφίῳ 1199. 39. 1201. 13. 1206. 28. 1208. 25. εὐθυδήμῳ 1191. 42. 1195. 3. Gorgia 1156. 58. 1249. 43. πρωτέρῳ ἱππαρχικῷ 1196. 1. ἱππίᾳ 1196. 3. ἴωνι 1205. 46. κρίτωνι. 1192. 40. 1204. 43. 1307. 2. 1209. 21. περὶ λόγιος 1185. 14. Legum decimo 1172. 34. duodecimo 1176. 27. 1183. 11. decimonono 1172. 42. Lyſide 1202. 15. Μένωνι 1184. 47. 1191. 36. Phædro 1182. 18. 1214. 1. πολιτικῷ 1198. 19. πολιτειῶν 1176. 26. πολιτείας α. 1178. 16. 1201. 7. 1203. 39. 1. 1178. 39. 1188. 39. 1200. 14. Protagora 1168. 32. 1177. 20. 1212. 29. Συμποσίῳ, 1100. 46. 1208. 22. Σωκράτους ἀπολογία 1208. 4. Timeo 1089. 42. 1194. 40. περὶ ψυχῆς 1200. 20. 1211. 15.

Plinius ſecundus 555. 40. 455. 15. 556. 32. 797. 41. 888. 28. 949. 43. de dubio ſermone 45. 6. 59. 17. 34. 65. 25. 68. 1. 81. 39. 95. 11. 15. 26. 101. 11. 102. 18. 21. 115. 15. 116. 2. 23. 117. 34. 41. 42. 119. 16. 29. 120. 2. 168. 13. 200. 13. 16. 365. 10. 373. 29. 410. 28. 44. Tertio 700. 45. Quarto 706. 45. Quinto 60. 15. lib. ſexto 41. 20. 88. 44. 94. 26. 37. 42. 96. 13. 19. 35. 41. 97. 1. 8. 32. 98. 5. 10. 14. 19. 27. 41. 99. 1. 100. 7. 17. 28. 47. 103. 28. 38. 42. 104. 1. 6. 11. 24. 29. 39. 105. 33. 106. 4. 107. 23. 108. 13. 18. 30. 34. 36. 109. 16. 29. 110. 5. 19. 31. 39. 111. 3. 15. 18. 21. 45. 48. 112. 1. 19. 25. 30. 36. 42. 113. 46. 114. 18. 208. 46. Sexto 706. 47. Septimo 706. 47. Undecimo 707. 1. Duodecimo 707. 1. Decimoquinto 707. 2.

Tri-

Trigeſimo ſeptimo 707. 2. Primo artium 698. 7. primo artis grammaticæ. Naturalium hiſtoriarum 706. 43. ſexto 608. 3.
Pollio 888. 27.
Q. Pompejus 793. 16.
Pomponius Secundus 111. 14. 192. 11. 370. 13. 615. 14. 902. 37. 1896. 3. 2430. 49. 2426. 45. 2563. 48. 2578. 2. ad Thraſeam 100. 47. 368. 41. 901. 32. Auctorato 37. 27. 39. 642. 4. 1010. 30. Cœnato 7. 20. Capella 59. 32. Epigrammate 602. 15. Lare familiari 686. 26. Lenone 60. 41. Macchis geminis procerib. 187. 48. Maccho milite 99. 34. 101. 21.
Flavius Pomponianus 118. 27.
Phocas 889. 39. 2321. 29.
Porcius Licinius 103. 37.
Porphyrio 196. 2.
Porphyrius in volumine ad Conſtantinum Auguſtum 2380. 20.
Priſcianus Grammaticus 593. 34 2088. 15. 2106. 22. 2111. 21. 2154. 31. 2321. 18. 2347. 4. 2350. 7.
C. Valerius Probus Grammaticus 94. 6. 178. 36. 189. 24. 333. 17. 361. 13. 37. 556. 33. 618. 42. 654. 2. 659. 23. 686. 37. 700. 5. 701. 12. 703. 4. 28. 704. 7. 707. 38. 708. 15. 711. 36. 712. 46. 738. 46. 751. 8. 42. 797. 41. 838. 46. 861. 23. 870. 12. 873. 1. 35. 879. 25. 881. 37. 888. 27. 898. 19. 902. 6. 37. 902. 29. 904. 37. 1861. 18. 1906. 37. 2051. 30. 45. 2321. 29. De Catholicis nominum 689. 35. De dubio perfecto 906. 23. inſtitutis artium 727. 17. 20.
Proſper 2356. 8. 2362. 43. 2366. 26. 2368. 1. 40. 2370. 4. 38. 2371. 13. 2372. 11. 20.
Prudentius in Pſychomachia 2372. 40. 2378. 21.
Publius Mutomutone 900. 46.
Quintilianus 438 9. 450. 36. primo inſtitutionum oratoriarum 547. 37.
G. Quintius 488. 5. ſecundo, 960. 14.
C. Julius Romanus Grammat. 36. 6. 45. 4. 39. 2. 170 48. 703. 26. 204. 20. 206. 43. 48. 210. 46. 213. 3. de analogia primo 88. 42. 93. 19. ſeptimo 41. 9. de adverbio 39. 38. 212. 35.
P. Rutilius Rufus de vita ſua 96. 31. 371. 12. 372. 23. Primo lib. 176. 18. Secundo 100. 31. Tertio 105. 16. Quarto 119, 38, 112. 46. Pro L. Carucio ad populum 372. 24.
Sacer Grammaticus in orationem Ciceronis pro Rab. 188. 45.
Sacerdos 2323. 6.
Sacra anagmenorum 216, 10.
Salluſtius 10. 17. 23. 14. 4024. 46. 13. 44. 31. 58. 22. 48. 67. 17. 75. 13. 76. 1045. 82. 14. 106. 26. 115. 4. 122. 35. 133. 45. 152. 36. 176. 45. 179. 32. 192. 15. 191. 32. 294. 10. 323. 3. 332. 7. 361. 25. 372. 41. 397. 45. 407. 17. 430. 5. 439. 5. 440. 33. 442. 2. 10. 446. 2. 987. 45. 1013. 611. 79. 17. 1334. 22. 1440. 25. 31. 1446. 9. 1550. 39. 1456. 9. 1457. 20. 1462. 1125. 1463. 18. 1465. 19. 29. 16. 46. 47. 1467. 8. 1472. 46. 1473. 13. 1473. 17. 1476. 31.

31. 1718. 13. 1797. 47. 1841. 45. 1876. 30. 1898. 13. 1916. 21. 26. 1929. 31. 11. 1931. 34. 1933. 35. 47. 1935. 38. 1775. 17. 2011. 6. 2170. 16. 2272. 17. 2762. 4. 2765. 15. Catilinario vel Catilina 112. 46. 189. 1. 36. 26. 377. 33. 679. 24. 812. 9. 744. 20. 753. 42. 772. 26. 775. 24. 905. 14. 992. 29. 996. 27. 997. 5. 1008. 1. 1009. 38. 1020. 23. 1031. 4. 1032. 35. 1033. 16. 1076. 38. 1009. 32. 1101. 34. 1123. 29. 1130. 15. 1138. 5. 1163. 2. 38. 1169. 48. 1170. 27. 1170. 27. 1170. 1171. 22. 1173. 6. 1178. 41. 1180. 2. 60. 1186. 32. 1187. 18. 1190. 36. 1196. 45. 1197. 38. 47. 1203. 3. 1205. 4. 1207. 31. 1210. 24. 47. 1200. 15. 1283. 45. 1354. 3. 2179. 16. 2270. 30. Jugurthino 394. 11. 464. 20. 484. 27. 605. 45. 608. 1. 610. 6. 644. 2. 798. 1. 804. 17. 897. 15. 899. 14. 977. 6. 994. 8. 17. 1008. 3. 41. 1012. 18. 1126. 31. 33. 1169. 22. 1173. 1175 2. 1182. 44. 1185. 37. 1186. 46. 1188. 22. 1193. 22. 1202. 10. 1205. 26. 1208. 30. 1214. 17. 1422. 18. 1430. 1462. 7 230. Hiſtoriis 993. 384. 1. 1008. 8. Hiſtoriarum lib. primo 52. 10. 66. 26. 97. 7. 175. 32. 184. 27. 192. 42. 46. 211. 8. 224. 19. 370. 43. 704. 27. 780. 44. 781. 26. 797. 27. 830. 35. 887. 44. 890. 37. 898. 18. 901. 48. 902. 37. 903. 5. 905. 16. 986. 26. 1006. 28. 1012. 19. 1014. 21. 1015. 37. 1101. 36. 2184. 44. ſecundo 185. 35. 187. 5. 191. 24. 198. 3. 362. 33. 641. 29. 648. 2. 650. 34. 680. 32. 45. 698. 37. 704. 15. 705. 41. 715. 46. 792. 12. 882. 36. 887. 15. 902. 3. 15. 1445. 33. tertio 699. 37. 700. 8. 707. 28. 827. 11. 871. 1. 872. 25. 889. 21. 909. 20. 2184. 15. 2186. 34. quarto 83. 5. 95. 33. 177. 16. 372. 7. 699. 10. 705. 43. 830. 13. 863. 8. 869. 28. 887. 47. 902. 16. 998. 46. 1473. 46. quinto, 710. 20. 1130. 4 11.

Martius Salutaris, Grammat. ad Virgilium 181. 18. 203. 46.

Santra 112. 41. 2256. 21.

Sappho 555. 16. 723. 32. 1328. 20. 1397 42. 2431. 26. 2440. 11, 2494. 17. 2576. 33. 2610. 13.

M. Æmilius Scaurus contra Brutum, 103. 44. 398. 25. de vita ſua tertio 371. 13. 373. 19. 381. contra Q. Cæpionem actione ſecunda, 120. 6. libro tertio 119. 38. de pecuniis repetundis 187. 41.

Terentius Scaurus Grammat. 187. 17. 275. 20. 36 305. 48. 415. 8. 439. 46. 444. 25. 450. 321. 910. 18. in arte grammatica, 107. 46. 110. 11. commentariis in artem poeticam Horatii lib. decimo 182. 4. 188. 7.

Sedulius 2353. 41. 2366. 21. 39 2374. 35 2375. 2. 2367. 17. 2379. 34.

Seneca 759 45. 2430. 46. 2442. 41. decimo epiſtolarum ad Novatum 1349. 45. In Hecuba 2393. 11. 1420. 8. De officiis 262. 36. Dialogo de ſuperſtitione 375. 22.

Septi-

Septimius 2441, 75.

Serenus 511,26,513,6,516,27,36, 42,47,2427,26.

Sergius 2353,6.

Servilius 118, 27.

Servius 612, 34, 703, 35, 713, 5, 900,40. In Commento in Donatum 540, 26. Virgilii 698, 9. Æneidos 889, 46. libri tertii 711, 12.

Solinus 1171, 12. collectaneis vel polyhiſtore. 550, 28, 905, 18. memorabilibus 594,41,646,13, 698,14,719,37,1183,6.

Simonides 1328, 23, 38, 2214, 35, 2468, 37, 2518, 7, 2582, 9. in Epartemiſio naumachia 1328, 26.

Siſenna 83, 9, 96, 22, 1793, 10. quarto 179,40. duodecimo hiſtoriarum 715,40. Mileſiarum decimotertio 175,1,177,41,48, 176, 10, 180, 21, 185, 15, 186, 12, 187, 7, 197, 41. ad Plauti Amphitruonem 178, 86, 182, 44, 196, 11, 16.

Sophocles 1099,38,1328,20,2494. 24. Αἴαντι 739, 15, 1180, 42. Λακαίναις 1177, 39. Œdipode ἐπὶ κολωνῷ 1182, 22. Tyranno 1182. 24. ἐν φιλοκτήτῃ, τῷ Τρωΐα 1169. 11.

Statius 731, 20, 1916, 29, 2546, 10. primo 651, 22, 737, 43. ſecundo 563, 36. tertio 802, 32. quarto 563, 34, 588, 9, 867, 43, 893, 17. quinto 690, 9. octavo 599, 41, 893, 8. nono 893, 8, 906, 9. undecimo 983, 34, 1032, 47. duodecimo 1189, 5. decimoquarto 588, 3. Sylvarum primo 961, 40. quarto 588, 17, 677, 14, 681, 13, 727, 27, 749, 23, 765, 4, 865, 6, 878, 3, 2183, 42, 2184, 30. quinto 653, 22, 681, 15, 739, 10, 767, 44, 889, 37, 896, 15. ſexto 587, 3, 719, 10, 762, 48, 766, 46. ſeptimo 702, 45, 717, 45, 730, 14, 926, 19, 2181, 25. octavo 663, 41, 738, 44, 947, 4, 1183. 28, 2164, 3, 6, 2180, 17. nono 890, 27. decimo 564, 12. undecimo 599, 7, 763, 23, 890. 29. duodecimo 758, 37, 763, 24, 880, 16. in Thebaide 584. 44. Thebaidos libro primo 743, 25, 763, 21, 934, 10, 1009, 45, 2171, 25, 2184, 26. ſecundo 588, 13, 651, 48, 689, 31, 738, 8, 770, 13, 893, 33. 1009, 47, 1145, 10, 1171, 32, 1185, 42, 1191, 24, 2185, 18. tertio 643, 16, 684, 18, 770. 15, 908, 21, 1467, 30, 2180, 15. Achilleidos primo 690, 31, 723, 36, 756, 27, 763, 32, 764, 39, 838, 6. 863, 20, 2176. 34. ſecundo 2185, 28.

Statilius Maximus 181, 30, 187. 2, 189, 34, 190, 11, 191, 3, 193, 8, 12, 193, 21, 194, 30, 32, 195, 11, 14, 34, 196, 14. de ſingularibus apud Ciceronem 175, 12, 193, 48. ad Catonem 192, 2, 213, 37. ad Salluſtii hiſtorias 176, 45.

Staverius de proportione 793, 8.

Steſichorus 512, 23.

Svecius in Mido 80, 15.

Svetonius Tranquillus 175, 20, 180, 28, 362, 1, 489, 21. de inſtitutione officiorum 697,4. de rebus variis 210,48. quarto Prętorum

torum 794. 22. 1164. 32. octa-
vo Prætorum 793. 46.
Sulla XXI. rerum ſuarum 864. 34.
Suſarion Comicus 466. 6,
Terentianus 694. 48, 741. 26:
961. 44: 1321. 13. 30. 34. de li-
teris 961. 44.
P. Terentius 10. 18. 40. 33. 55. 43.
58. 21. 60. 36. 61. 37. 75. 26.
79. 41. 84. 12. 85. 43. 86. 19.
98. 9. 111. 11. 118. 9. 179. 15.
185. 23. 46. 202. 12. 215. 31. 291. 31.
262. 46. 294. 14. 300. 24. 304. 37.
305. 8. 330. 28. 334. 7. 337. 22.
358. 2. 364. 47. 366. 9. 369. 14.
374. 31. 375. 4. 48. 383. 44. 48.
387. 44. 441. 21. 442. 22. 488.
5. 514. 23. 618. 20. 651. 1. 690.
25. 801. 35. 842. 21. 879. 32.
980. 7. 1023. 38. 1089. 40. 2123.
14. 1179. 16. 1200. 22. 1244. 33.
1319. 10. 24. 1326. 18. 1382. 14.
1397. 34. 1448. 5. 1451. 45. 1456.
1. 1457. 18. 1458. 22. 1461.
26. 1465. 23. 1468. 6. 1469. 26.
1470. 30. 1476. 29. 1477. 13.
1480. 25. 1481. 9. 1483. 29.
1718. 23. 1851. 32. 1890. 1. 1893.
19. 1895. 22. 1907. 14. 1907.
28. 1908. 41. 1901. 40. 1913. 45.
1914. 31. 1915. 19. 1916. 21. 23.
44. 1921. 41. 1924. 14. 15.
1925. 24. 38. 1926. 40. 1977. 11.
1995. 30. 35. 2008. 7. 2011. 33.
2057. 26. 1059. 6. 10. 2068. 47.
2090. 14. 2118. 22. 2124. 27.
38. 2140. 13. 2142 33. 35. 2268. 37.
2236. 17. 2269. 41. 2270. 19. 2272.
27. 2342. 40. 2345. 34. 2705. 35.
2706. 31. 2707. 26. 2707. 32. 38.
2709. 4. Andria 965. 5. 175.
39. 546. 47. 603. 23. 647. 14. 651.
81. 683. 40. 694. 33. 705. 1. 712.
48. 729. 26. 32. 730. 39. 766. 2.
775. 25. 783. 12. 795. 28. 796. 36.
797. 30. 824. 36. 841. 28. 843. 10.
880. 6. 939. 14. 940. 34. 948.
16. 32. 958. 48. 957. 47. 967.
14. 47. 968. 2. 976. 47. 979.
39. 982. 42. 987. 14. 997. 17.
998. 18. 1004. 6. 1006. 33. 39.
1009. 33. 1010. 8. 21. 1011. 29.
34. 36. 1017. 35. 1020. 7. 1020.
43. 1021. 30. 1030. 23. 1031.
33. 1032. 10. 1033. 37. 1037. 7.
1044. 35. 1051. 48. 1052. 25.
1059. 33. 1060. 33. 40. 1075. 10.
15. 1076. 20. 1087. 23. 1090.
47. 1091. 1. 1095. 22. 1104.
37. 1101. 15. 43. 1102. 25. 43.
1013. 7. 1114. 42. 1121. 35. 1126.
35. 1132. 11. 1139. 18. 1147. 15.
1150. 27. 1151. 19. 1162. 43. 1165.
19. 1167. 46. 1171. 7. 14. 1179.
3. 1182. 6. 1184. 41. 1186. 24.
1190. 26. 1192. 10. 1193. 3.
1194. 15. 29. 43. 1195. 6. 1198.
30. 1199. 2. 36. 1201. 30. 1202.
25. 34. 1204. 12. 1205. 30. 1208.
24. 1209. 5. 1211. 2. 1244. 34.
1323. 42. 1318. 45. 1326. 26.
1953. 35. 2169. 34. 2176. 26. 2185.
25. Adelphis 24. 17. 44. 29.
95. 33. 101. 19. 105. 1. 115. 16.
28. 128. 34. 178. 8. 188. 3. 191.
8. 193. 36. 204. 3. 214. 47. 371.
17. 557. 30. 568. 16. 576. 21. 587.
2. 651. 26. 712. 2. 729. 29. 829. 32.
838. 14. 866. 15. 2. 866. 40. 879.
39. 886. 41. 889. 2. 947. 30. 950.

39. 954. 6. 962. 12. 965 40. 967.13.15. 987. 25. 1003. 37. 1013. 39. 1020. 5. 1020. 25. 1060. 8. 1064. 30. 1033. 40. 1044. 36. 1094. 16. 1099 46. 1123. 40. 1129. 32. 1130. 27. 1133.42.48.1138.31.1141.47. 1158. 16. 1159. 33. 1160. 42. 1168.6.1169.35.1170.29.1172. 26. 1174. 20. 1175. 28. 1176. 28. 1178. 13. 39. 1180. 33. 1182.27.30.1186. 9.1187. 30. 38. 1190. 6. 11. 20. 1193. 20. 35. 1199. 35. 1203. 28. 1207. 47. 1208. 20. 1212. 45. 1214. 31. 1263. 1. 1324. 5. 1413. 43. 217.6.2180.38.2270.34. Eunucho 89.1.115.11.176.39.180.36. 181. 20. 184. 42. 185. 13.188. 8.192. 19.194. 7.16. 19. 604. 46. 609. 46. 644. 1. 654. 30. 678. 42. 719. 5. 729. 33. 744. 21.757.41.766.22.790.43.798. 15.801.46.802.32.40. 824.34. 826.9.851.18.864.4.870. 19. 880.26.920.41.935.32.939.14. 948.26.954.5.24.959.26.960. 27.41.962.13.983. 18.992.6. 997. 9. 999. 3. 1009. 32. 1010. 1. 1012. 26. 1015.4.26.1017.3. 41. 1020. 34. 1024. 24. 1028. 35. 1029 39. 1037.9.46.1040. 38. 1041. 7. 1059. 39. 1068. 40. 1091.3. 1095.21. 1099.41. 1100. 18. 1102. 18. 45. 1104. 39. 1105. 38. 1125. 34. 1130. 2. 28. 1132. 26. 1141. 11. 1145. 40. 1163. 36. 1169. 3.37.1176. 11. 1178. 35. 1185. 31. 1187. 39. 1188. 34. 1189. 27. 1191.

1. 1192. 12. 36. 1194. 13. 22. 1195. 2. 9. 43. 1196. 5. 1199. 47. 1200. 30. 1203. 26. 30. 1204. 14. 1209.41.1214.5.1275. 2. 1324. 13. 2172. 3.2707.11. Phormione 56. 18. 100. 16. 178. 31. 180. 9. 185. 28. 188. 38. 189. 18. 190. 14 34. 197. 15. 38. 568. 44. 598.33. 601.32. 603. 37. 611. 47. 614. 13. 647. 10. 672. 32. 712. 7. 760. 37. 763.38.769.23.777.7.793.21. 795.2.797.24 798.25.864.10. 871. 10.876.26.877. 21. 880. 4.889. 3. 903.15.927. 18.934. 6. 940. 35.1003. 34.1004.7. 39. 1006. 36. 1009. 34. 1014. 20. 1026. 28. 35. 1027. 37. 1030. 28. 1037. 6. 1058. 21. 1059. 35. 1060. 36. 1088. 11. 1103.1. 22. 1137. 40. 1147. 12. 37. 1151. 16. 1162.46.1167. 27. 1168. 48. 1172. 44. 1182. 26. 49. 1190. 23. 1192. 27. 1194. 47. 1201. 21. 1202. 31. 1203. 45. 1213. 2. 1251. 45. 1281. 23 1283. 98. 1324. 36. 1349. 35. 354. 38. 2 72. 23. 2 82. 7.2 84. 18.2 85.15.22 3.38 Heautontimorumeno 678. 40.706.23. 766. 4.772.42.776. 9.778.3. 802.3.12.39.44.824.33.946.35. 959.25.996.32.10 7.37. 88.11. 1201.25. 324.2 .1953.33. 2 72. 41. Hecyra 98. 34. 203.29. 611. 46. 706. 34.712.4.730. 43. 825. 2. 869. 38. 886. 10. 893.6.899.36.901.9.908.10. 1181.5. 75. 46. 1324. 29.1484. 33.1948.19.1951.37. 2763.10.

Theo-

Theocritus 484,28,496,24,2430. 37,2509,33,2563,13.
Theoctiſtus 701,14, 1134, 29.
Theognis 480. 21.
Theophraſtus 484, 32, 2607, 10, 2608, 44.
Theopompus 731. 9. Philippicon nono 1198, 46.
Thucydides 706, 3,1070,41,1099. 36, 1170, 25, 1172, 18, 1181, 35. 1195, 40, 1202, 23, 1203, 36, 1203, 47. primo 1100, 44, 1178, 6, 1181, 45, 1174, 9, 23, 1186, 37, 1200, 19, 1208, 33. ſecundo 1100, 36, 1210, 26. quarto 1192, 6, 1198, 36. octavo 1180. 32, 1192, 31.
Tibullus 66, 42, 70, 4, 105, 41, 117, 46, 982, 1.
Tiro in pandecte 186, 4.
Titianus de agricultura 365, 41.
Titinnius 40, 30, 112, 8, 215, 3, 683, 38. Barbaro 694, 22, 717, 9. Barathro 181, 36, 183, 38, 185. 36, 212, 14. Cœco 194, 19. Ferentinati 686, 23. Gemina 898. 30. Hortenſio 115. 17. Juriſperita 177, 7. Prælia 99, 22. Proelia 1010, 32. Pſaltria 629, 42, 762, 31. Quinto 789, 22, 801, 6. Setina 98, 21, 183, 34, 46, 189, 28, 190, 33, 192, 16. Tibicina 189, 42.
Trabea 215, 4.
Trajanus primo Dacicorum 682. 27.
Trogus Pompejus de animalibus 79, 4. quarto 706, 34. libro nono 110, 45. vigeſimo ſecundo 645, 22.
Trypho Grammaticus 909, 37, 937, 3, 1110, 27.
Tubero 181, 32.
Turpilius 1319, 13, 2574, 34. Demetrio 397, 10. Epiclero 1326. 6. Lindia 1326, 2, 1327, 1. Paraterusa 866, 6.
Valerius Phormione 679, 39. 712, 13.
Valerius Antias 649, 22. ſecundo 186, 8. quarto 767, 12. vigeſimo ſecundo 186, 10 ſeptuageſimo quarto 872, 21.
Valerius Maximus ſecundo memorabilium 677. 25.
Valgius Grammaticus 79, 3, 116, 23. de rebus per epiſtolam queſitis 84, 25, 109, 44. Epigrammate 84, 3. de Tralatione 382, 8.
Marcus Terentius Varro 24. 15. 40. 29. 45. 43. 20. 23. 56. 20. 59. 25. 47. 60. 18. 62. 26. 64. 27. 74. 48. 76. 36. 80. 21. 81. 44. 85. 44. 86. 42. 94. 36. 98. 28. 103. 25. 104. 13. 106. 7. 107. 43. 112. 9. 114. 21. 117. 22. 215. 8. 277. 15. 278. 35. 377. 39. 382. 9. 421. 33. 423. 27. 434. 15. 484. 39. 487. 1. 512. 45. 514. 19. 26. 33. 40. 517. 4. 544. 20. 545. 46. 791. 28. 792. 2. 40. 46. 793. 43. 817. 13. 879. 27. 1476. 7. 43. 1725. 14. 1897. 17. 1904. 48. 1905. 41. 2033. 23. 2040. 45. 2230. 17. 2233. 19. 2236. 14. 2243. 22. 2248. 20. 2255. 39. 22. 6. 11. 2261. 17. 2262. 19. 2282. 32. 2284. 17. 43. 2285. 39. 2286. 31. 2290. 45. 1356. 43. 2446. 27. 2447. 17. de actionibus ſcenicis 61. 10 74. 39. tertio 119. 47. 681. 43.

Admirandis 55, 34, 64, 13. 69. 37. 106, 15, 2791, 47. Agemoro 50, 19, Apud Junium Phylargirium *age modo* vocatur hæc Satyra, uti & apud Soſipatrum hoc loco 94. 15. & alibi Archemoro, quæ puto corrupta eſſe 97. 5, Andabata 684, 32, 898, 10. Annalium tertio 81, 17, Antiquitatum humanarum duodecimo 759. 7, De bibliothecis 67, 23. 106, 23, ſecundo 119, 34, in Catamito 2169, 1, Chorographia 609, 20, Ad Ciceronem 377. 28, tertio 375, 20, quinto 372, 1, octavo 81, 7, decimo tertio 81, 38, vigeſimo quarto 908, 29, Cynorhetore 364. 33. Cynico 789, 20, Ephemeride 711, 19, Epiſtolicarum quæſtionum 395, 21, primo 111. 35, tertio 81, 1, quarto 84. 30. ſexto 97, 3, 371, 15, ſeptimo 55, 46, octavo 84, 5, De forma Philoſophiæ 79, 44, Fundanio 759, 7, De grammatica 2286, 4, De gente populi Roman. lib. primo 100, 33. 104. 41. tertio 111, 1, Hebdomadon nono 119, 45, De lingua Latina 80, 35, 602. 16. 759. 41, libro quarto 1350. 2, Ad Ciceronem 56, 9, undecimo 61, 5, 114, 24, 115, 15, decimo tertio 112, 35, vigeſimo ſecundo 115, 13, Ad Marcellum 2706, 34, 41, lib. ſeptimo 2707, 27, Laterenſi 365. 9. 887. 34, Magno talento 868, 14. Menſuralibus 118, 25, Ad Neronem 105, 14, Nepote 44, 7. in lib. numerorum 2008 47. de Numiſmatis 684. 42. Plautorino 81. 17. Plautinarum quæſtionum lib. ſecundo 483. de poematis 58. 34. 76. 37. 113. 10. ſecundo 822. 22. 101. 5. Poetico libro 395. 19. 860. 39. Prætoriana 372. 15. Pſeudonea 595. 19. Rerum humanarum 79. 3. primo 891. 36. decimo octavo 59. 21. Ruſticarum 49. 16. 898. 43. primo 105. 38, 108. 42. 115. 5. 372 30. 654. 12. 892. 40. ſecundo 60. 45. 657. 45. tertio 100. 35. 108. 40. 115. 5. 654. 10. De rebus urbanis tertio 108. 27. Rhetoric. tertio 872. 16. Satyra 971. 5. ἄλλος οὗτος ἡρακλῆς 697. 23. De vita populi Romani lib. 1. 714. 42.

P. Terentius Varro Atacinus 45, 9. 70, 7, 111. 6. 759. 8. 2777, 39, belli Sequanici libro ſecundo 877. 26.

Velius Longus 73, 18, 187. 45. 2292, 18. ad ſecundum Æneidos 153. 17.

Vellejus Celer 910. 19.

M. Vellejus Paterculus libro primo 706. 41.

Verrius Flaccus 43. 39. 65. 22. 69. 43. 75. 15. 16. 29. 78. 11. 79. 4. 38. 82. 25. 84. 39. 95. 39. 101. 11. 114. 7. 196. 2. 361. 44. 372. 48, 686, 18. 791. 38. 792. 35. 2215. 37. 2216, 44, 2778. 35. 2779, 35, 42.

Victor Grammat. 545, 29.

Victorinus 237, 1, 2707. 39. 2708. 23.

Cæſellius Vindex Grammaticus 695.

695. 34. libro primo 93. 28. lib. B. literæ 213. 30. libro L. teræ 276. 32. Stromateo 685. 11. 696. 12.
Viſellius 793. 38.
Ulpianus ad Sabinum 883. 17. liber undecimo ad edictum 607, 24.
Umbrius Primus 171, 22. 173. 4.
Xenophon 1191. 14. Ageſilao 1173, 47, 1212. 48. ἀναβάσεως tertio 1201, 32. ἀπομνημονευμάτων α. 1089, 23, 1102, 13. 1142, 22, 1166. 42. 1175. 15. 19, β. 1198. 10. δ. 1191, 10. Ἑλληνικῶν δ. 1173, 34. Hierone 1178, 46. Οἰκονομικῷ 1174, 11. 1178, 7. παιδείας ζ. 1190, 7. 1204. 46. δ. 1209. 16. 1211. 5. ε. 1183. 34.

CAPUT VIII.

DE ANTIQUIS RHETORIBUS Franciſci Pithœi.

ANTIQUI RHETORES è Bibliotheca Franciſci Pithœi (a) Pariſ. 1599. 4. junctim editi hi ſunt:

1. *Ex P. Rutilii Lupi* (b) de figuris ſententiarum libris II. excerpta p. 1. — 12. * Alius a Rhetore & antiquior P. Rutilius Lupus, quem perſtrinxit Lucilius. Vide Douſam ad Lucilii fragmenta pag. 110. 136. Baſileæ apud Frobenium 1521. 4. Beato Rhenano

(a) Veterum editionum lectiones ſæpe mutavit Pithœus, & aliquando in pejus. Ut adeo editio iſta ſic abſque notis & mutationum rationibus edita pro manca habeatur a Barthio p. 2576. Adverſar. In præfatione quidem hæc legas: *Oſcitantes typographorum opera ſomtiſſimos & emendatiſſimos Pithœi cura auctores mendis non paucis inquinaverunt. Imo Pithœana quoque autographa inter illos depoſita malum ſtrangulata ſunt, ut inde multa tibi toto hoc opere diſperſa flagitia exhiberi minimo potuerint*. Idem notat p. 159. ad Claudianum.

(b) E Jac. Thomaſii programmatis p. 276. patet illum virum doctiſſimum non indiligentem operam impendiſſe emaculando & illuſtrando huic Rhetori, edito primum (ut reſcire potui) Venet. 1519. 8. Quintilianus IX. 2. ait Lupum quatuor Gorgiæ libros (non veteris Leontini illius, ſed alius ſui temporis) in unum contraxiſſe. Non igitur ab ipſo Lupo diſtributio in duos libros eſt, quod Voſſio etiam animadverſum p. 94. de Rhetorices natura & lib. V. inſtit. Or. p. 289. Ad illud Gorgiæ opus Græcum, ubi pluribus uniuscujuſque ratio reddatur, lectorem remittit Lupus p. 10. edit. Pithœi, quod tanto magis noto, quia Barthius indicem ſcriptorum a Lupo laudatorum texens lib. 55. Adverſar. c. 1. Gorgiam omiſit. Callinicus Sophiſta ſcripſerat ad Lupum (alium a noſtro) περὶ κακοζηλίας ῥητορικῆς teſte Svida. Plures Rutilii Lupi nomine olim celebres referuntur a Glandorpio p. 754. Onomaſt. Vide & Jac. Thomaſii diſſ. de nominibus & inſignibus Lupinis, Lipſ. 1667. Quintilius Rufus recuſus etiam Lugd. 1536. 8.

nano curante lucem vidit volumen hoc titulo : *Veterum aliquot de arte Rhetorica traditiones*, cum Jo. Frobenii præfatione. In illo volumine continentur : 1) *Rutilius Lupus*. 2) *Romanus Aquila*. 3) *Julius Rufinianus*. 4) *Sulpicius Victor*, 5.) Auctor incertus de Rhetorica, Incipit, *omnes res juxta Rhetoricæ indagationem*. 6) Aurelii *Auguſtini* de pedibus & metris libellus. 7) *Emporii* Rhetoris de ethopœia & loco communi : & de demonſtrativa ac deliberativa ſpecie, liber. Et poſt Latinos hoſce, 8) Aphthonii Græci Rhetoris præexercitamenta, Joanne Maria Catanæo interprete.

2. *Aquilæ Romani de figuris ſententiarum & elocutionis ex Alexandro* (a) *Numenio liber* p. 13.-23.

3. *Julii Rufiniani de eodem argumento quæ Aquila prætermiſit* p. 24.---- 38. Hi tres ſcriptores cum aliis quibuſdam Rhetoribus antiquis latinis editi ſunt è codice Spirenſi a B. Rhenano Baſileæ Anno 1521. 4. ap. Froben. Hinc Venet. 1523. (b) fol. & 1533. 8. apud Aldum cum Rhetoricis Trapezuntii & Fortunatiano de quo mox dicam : & Pariſ. 1528. 4. ap. Rob. Stephanum, cum Sulpicio Victore, incerto de Rhetorica, Emporio & Aphthonio, atque Argentorat. 1539. 8. Parallelismum figurarum e Lupo, Aquila, Rufiniano & Quintiliano in duplici tabella exhibet Franciſcus Robortellus lib. de artificio dicendi, Bonon. 1567. 4.

4. *Chrii vel Curii Fortunatiani* (c) *Conſulti artis Rhetoricæ ſcholicæ libri III. per quæſtiones & reſponſiones* 38.---78. Hos libros poſt Baſileenſem ac Venetam editionem recenſuit P. Nannius Lovan. 1550. 8. cujus hæc ſunt verba in præf. *Cum nuper anxie diſquirerem quemnam potiſſimum ex Rhetoricis domi meis privatim prælegerem, & Quintiliani prolixitatem horrerem, nec liber ad Herennium ſatis habere compendii videretur : incidi tandem in ſcholia*

(a) De hoc Alexandro, cujus liber de figuris Græce exſtat, quemadmodum & de aliis Rhetoribus Græcis dixi libro IV. Bibl. Græcæ.

(b) Venetiis 1523. fol. *Julius Rufinianus* excuſus cum *Aquila*, *Lupo*, *Priſciani* exercitamentis ex Hermogene, *Chirius Fortunatus*, Græcorumque Ariſtotelis & Aphthonii, nec non receptis ſcriptoris Georgii Trapezuntii Rhetorica.

(c) *Portunianum* male vocat Jo. Sarisberienſis VIII. 6. ſeq. Policratici atque inde Durantius Caſellius in Variis lect. *Conſultus Chirius* Rhetor dicitur Scaligero V. de emendat. temporum p. 483. Intercidiſſe putabat Jac. Durantius Caſellius II. 6. Variar. reprehenſus a clariſſ. Crenio XIV. animadverſ. p. 81. ubi e Jani Parrhaſii Epiſt. 57. profert verba quibus teſtatur in antiquo Codice pro *Chirio Fortunatiano* legi *Chria Fortunatiani*. Et ex perſonati Oporini Grubinii Amphotidibus Scioppianis Pariſ. 1611. 8. editis p. 141. *Dolet Scioppio quod non eadem felicitate in Chirio Fortunatiano ex ungulis Giſanianis re glutinando & publicæ utilitati redonando uſus fuerit : nam eum ſcriptorem nunquam editum, a Theodoro Zuvingero Giphanius obligata editionis fide acceperat*. Parum quidem latinus ſcriptor, ſed nequaquam ineptus pro tempore quo vixit, dicitur hic Fortunatianus a Jo. Clerico V. C. parte I. Artis Criticæ p. 440.

ſcholia Fortunatiani, in quibus ille ſumma cum luce nec minori brevitate omnia technica tum Latinorum tum Græcorum rhetorum in unum contulit, & quæ ex Hermogene, Dionyſio Halicarnaſſeo, Demetrio Phalereo vix transferri poſſe videbantur, claris & vividis vocabulis latine expreſſit, adeo ut qui ſe eorum virorum interpretem velint, neceſſario hunc legendum habeant, in qua parte ſibi nec Trapezuntius nec Theodorus Gaza defuerunt, qui utinam plura ab eodem auctore mutuare potuiſſent, profecto res ſuas & diſtinctiores & clariores effeciſſent Cæterum dum huic caſtigando operam impendo, (maculoſus enim & mutilus in lucem exierat) opportune in mentem venit ſimilia & ejuſdem generis apud B. Auguſtinum reperiri. Hic dum utriuſque rhetoricam confero, video illis plerumque & verbis & ſententiis convenire. Procedo ad Dialecticam utriuſque, nihil omnino varietatis deprehendo. Miror quid acciderit, ut quæ vel Fortunatiani ad Auguſtinum: vel quæ Auguſtini ad Fortunatianum tranſierint, niſi fortaſſe alter alterius Præceptor fuerit, & Magiſtri traditiones ut fieri ſolet ſuis libris impreſſerit. Utut eſt, id liquido affirmare licet, id opus aut vere eſſe Auguſtini, aut dignum Auguſtino. In hoc erudito opere Fortunatianum, qui Maximi etiam & Balbini & Pupieni vitas ſcripſit teſte Capitolino, Hermagoreorum doctrinam plane expreſſiſſe notat Voſſius p. 18. de Hiſt. Latinis. Vide & Franciſci Hottomanni JCtum ſive de optima ratione juris interpretandi, quo libro excerpta è Fortunatiano exhibet inter alia, eaque valde commendat JCtis. * In Epigrammatibus Vett. Pithœi lib. IV. pag. 124. hæc leguntur in *Curii* ſive *Chirii Fortunatiani* Rhetoricam:

Quiſquis Rhetorico feſtinat tramite doctus
Ad leges & jura trahi, bene perlegat artis
Hoc opus, & notum faciet per compita callem.

Giſanius in Juſtiniano, ubi recenſet ſcriptores aliquot, qui Juſtiniani ævo claruere, addit, *& Fortunatianus, cujus poemata habeo manuſcripta*. Neſcio, inquit Barthius litteris ad Daumium, *ſit ne ille Chirius Conſultus Fortunatianus, cujus habemus Dialecticam abſque anno impreſſionis, charactere veteri exſcriptam* in 4. Exſtat etiam hic libellus inter Opera Auguſtini Tom. 1. pag. 261. & utique eſt Auguſtini, ſed e Fortunatiano qui Juſtiniani ætatem longe anteceſſit, excerptus. Prodiit Fortunatiani Rhetorica etiam Argentinæ 1568. 8. cum præf. Valentini Erythræi. Caſaubonus ad Capitolini Maximum & Balbinum pag. 138. *Legi nuper ap. Virum doctum, editam olim in Italia hujus Fortunatiani hiſtoriam fuiſſe. Tamen Tranſalpinorum neminem eſſe puto, qui unquam viderit*. Onufrius Panvinius in Commentario ad faſtos Ro-

ſtos Romanos pag. 265. *Chyrius Fortunatianus V. C. Afer cujus Hieronymus* (a) *& ab eo Sophronius meminere, rationem inveniendi indictiones annuas conſcribens, nullam earum originis mentionem facit*. Scriptum illud vidiſſe ſe negant Petavius XI. 41. doctrinæ temporum, & Tillemontius Tom. 4. Hiſtoriæ Imperatorum pag. 230.

5. *Marii Victorini* Rhetoris urbis Romæ *expoſitio in I. & II. Rhetoricon Ciceronis* pag. 79.----239. Hæc ſæpe edita fuit cum ſeorſim, tum libris Ciceronis Rhetoricis adjecta in fol. De hoc Victorino Afro vide Launojum p. 51. ſeqq. diſſertationis de Victorinis. Utrum Hieronymi præceptor fuerit dubitat Huetius p. 234 de claris interpretibus. Alia ejus Scripta recenſet Clariſſ. Caveus in ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Quatuordecim genera definitionum ex hujus Victorini libro ſingulari ut ſuſpicor de definitionibus abbreviata refert Iſidorus Hiſp. lib. 2. Orig. cap. 29. Idem cap. 25. ait Porphyrii Iſagogen a Victorino Oratore in latinum translatum fuiſſe & cap. 28. laudat librum Victorini de ſyllogismis hypotheticis. * *Victorinus* in Rhetorica Ciceronis editus etiam Pariſ. an. 1599. apud Ambroſium Droartum. Illius operis meminit Caſſiodorus in Rhetorica & Gerbertus ſive Sylveſter ſecundus Epiſtola 130. Emendationes in Victorinum *Marini Becichemi* Scodrenſis occurrunt in ejus Centuria prima Epiſtolicarum quęſtionum pag. LXXX. ſeq. cap. pag. 17.----29. Venet. 1506. fol. Librum Victorini de ſyllogiſmis hypotheticis memorat idem Caſſiodorus lib. de Dialectica. Vide & quæ ſupra in Cicerone dicta ſunt & in Boethio.

6. *Sulpicii Victoris* ad M. Silonem generum *inſtitutiones oratoriæ* è Zenonis Rhetoris præceptis maxime collectæ, ut ipſe initio libri teſtatur, & Zenonem iterum citat p. 247. 262. Has a Nic. Fabro Pithœus accepit, recognitas cura Æmari Ranconeti p. 240.----275. Prodierunt una cum aliis Rhetoribus antiquis latinis e MS. Spirenſi cura B. Rhenani Baſil. 1512. 4. apud Frobenium & Pariſ. 1528. 4. ubi etiam *auctor incertus de Rhetorica* ſive *de locis Rhetoricis*, qui in Pithœanæ collectionis titulo laudatur, nec deſideratur in libro ipſo, ſed alio quam titulus indicat loco exhibetur, ſtatim nempe poſt Sulpicium Victorem p. 275.--278.

7. *Emporii Rhetoris de Ethopœia ac loco communi liber* p. 278.---283. Poſt Caſſiodorum vixiſſe colligit Voſſius quem vide lib. de Rhetoricæ natura p. 95. Ejuſdem *præcepta demonſtrativæ materiæ & de*

riæ & de

(a) Hieronymo de Scriptoribus Eccl. c. 97. ſermo eſt de Fortunatiano Afro, Aquilejenſi Epiſcopo, ejuſque commentarios in Evangelia commemorat brevi & uſtico ſcriptos ſermone.

riæ & de ſpecie deliberativa p. 283.----289. Hic quoque in jam laudatis occurrit collectionibus.

8. *Aurelii Auguſtini* præcepta Rhetorices pag. 290.---302. Hæc Auguſtini eſſe haud videntur, uti recte obſervant Benedictini in nova ſua Auguſtini editione, unde illa in appendicem Tomi 1. inter ſpuria rejecerunt. Confer ſupra num. 4. * De preceptis Rhetorices *S. Auguſtino* præter rem tributis, quemadmodum & de cæteris Rhetoribus Latinis antiquis conſulere operæ pretium eſt clariſſimum Gibertum in tomo ſecundo judiciorum Gallice editorum, *jugemens des Savans ſur les Auteurs qui ont traitè de la Rhetorique, avec un precis de la doctrine de ces auteurs*. Paris 1716. 12.

9. *Julii Severiani Syntomata ſive præcepta artis Rhetoricæ* ſummatim de multis collecta, ad Deſiderium p. 302.---312. Hæc ex recenſione Lucæ Fruterii cum ejuſdem Fruterii reliquiis vulgata a Jano Douſa Antvverpiæ 1584. 8. apud Plantin. Quod vero titulus præ ſe fert, tunc primum in lucem emiſſa eſſe, error eſt, cum multis ante annis Secundus Curio adjecerit Partitionibus oratoriis Ciceronianis. Nec paucis locis emendatior eſt editio Oporiniana, ut notavit Voſſius de Rhetorices natura p. 95. Severianum ad codices MSS. collatum cum ejus libello de locis dialecticis edere voluit Labbeus. Vide nov. Bibl. MSS. p. 45. **Severianum* (non *Julium Servianum* ut è Plinii VIII. Epiſt. 6. & X. 2. conjiciebat vir doctus) auctorem eſſe præceptorum artis Rhetoricæ, conſtat ex inſcriptione codicum, quam confirmat Sidonius Apollinaris lib. 9. Ep. 11. & 15.

Nec iſta ſola ſunt perita pectora

Severianus iſta Rhetor altius. &c. adde carmine 15. Editionem Fruterianam habeo collatam cum meliore non paucis locis Francofurtenſi A. 1567. ex officina Petri Fabricii. Severiani editionem moliti etiam ſunt Jo. Wovverius & Dionyſius Lambinus.

10. *Rufini (a) verſus de compoſitione & metris Oratorum, & de eodem argumento variorum auctorum loca ab eodem collecta* p. 312.---321. Apud Latinos ait p. 318. de numeris Oratoriis ſcripſiſſe Ciceronem, Victorinum, Euſebium, Terentianum, Varronem, Probum, Chariſium, Diomedem, Quintilianum, Donatum, Victorem, Servium. Apud Græcos Thraſymachum, Naucratem, Gorgiam, Ephorum, Iſocratem, Theodectem, Ariſtotelem, Theodorum Byzantinum, Theophraſtum, Hieronymum.

11. *Priſcia-*

(a) Rufini intellige Grammatici Antiocheni, cujus commentarium in metra Terentiana paulo ante inter Grammaticos a Putſchio collectos memoravi.

11. *Priſciani Grammatici* Cæſarienſis de præexercitamentis Rhetoricæ ex Hermogene liber p. 322.---- 341. ſæpe editus cum reliquis Priſciani ſcriptis & ab Elia Putſchio adjectis Grammaticis antiquis. * *Priſciani* præexercitamenta ex Hermogene exſtant etiam cum Alardi Amſtelodami notis in tomo poſteriore operum Rudolphi Agricolæ, Colon. 1539. 4. pag. 77. Jam etiam ſupra notavi edita eſſe cum Julio Rufiniano & aliis Rhetoribus Venet. 1523. fol.

12. *Rhetoricæ compendium ex Magno* (*a*) *Aurelio Caſſiodoro* p. 332.---- 342. petitum ex ejus libro de ſeptem diſciplinis, qui inter Caſſiodori opera ſæpius prodiit, noviſſime Rotomagi 1679. fol. ſtudio Jo. Gareti monachi Benedictini.

13. *Bedæ* Presbyteri de Schematibus & tropis Sacræ Scripturæ liber p. 342.---- 355. editus eſt non ſemel, cum inter opera Bedæ noviſſime Colon. 1688. T. 1. p. 42. ſeq. tum ſeorſim Venet. 1522. Baſil. 1536. 8. &c.

14. *Iſidori Hiſpalenſis* de arte Rhetorica liber reliquo opere ſelectus p. 356.---- 358. depromptus ex libro ſecundo operis de Originibus quod rogante Braulione Epiſcopo Cæſar-Auguſtano Iſidorus ſcripſit & imperfectum reliquit. Braulio deinde complevit & in libros digeſſit.

15. *Alcuini* ſive *Albini* de arte Rhetorica dialogus cum rege Carolo p. 369---- 382. Ex Alcuni libro de ſeptem artibus, ſed qui non integer ad nos pervenit, uti ad Eliæ Putſchii Grammaticos obſervavimus. Dialogus iſte de Rhetorica ſeorſim prodiit Duaci 1564. 4. ex recognitione Matthæi Galeni & A. 1529. 8. Hagenoæ per Menradum Moltherum. Pariſiis quoque inter alia Alcuini opera 1617. fol. * *Alcuini* dialogum de Rhetorica primus in lucem protulit Matthæus Galenus, Zelandus, de quo Miræus de Scriptoribus Seculi XVI. p. 192. editionis a me curatæ. Prodiit etiam cum Grammatica Alcuini & Dialectica Ingolſtad. 1604. 4. & inter Opera ejuſdem ab Anderea du Cheſne junctim edita Pariſ. 1617. fol.

Mirum eſt in Franciſci Pithœi collectione Rhetorum Latinorum prætermiſſum eſſe perinde ut in omnibus *Aurel. Cornelii Celſi* editionibus, vetuſtiſſimi illius & Quintiliano ac Curio Fortunatiano laudati ſcriptoris compendium Rhetorices, quod jam A. 1569. ediderat *Sextus Popma*. Illud diu fruſtra quæſitum, tandem Pariſiis nuper ad me miſit vir inſignis virtute & doctrina *Georgius Wallinus* Svecus, Reverendiſſimi Norlandiæ antiſtis Filius cogno-

(a) Perperam *Marcum* appellant doctiſſimus Caveus in Hiſtor. literaria & plerique alii.

cognominis, à quo Eccleſiæ reique litterariæ pulchra ac præclara licebit exſpectare. Hoc igitur Celſi ſcriptum raro obvium ac breve, integrum ad calce hujus voluminis ſubjicere volui, notis quidem Popmæ, quoniam in illis nihil eximium reperi omiſſis.

Caſp. Barthii Index Autorum qui in Rhetoribus Latinis laudantur.
ad paginas edit. Franciſci Pithœi.

ÆSchines Socraticus 169.
Æſopiæ fabulæ 322. 325.
Alexander Numenius 24.
Apollodorus 292. adde dialog. de cauſis corruptæ eloquent. p. 437.
Apoſtolus 343. 345.
Actus Apoſtolorum 344.
Archilochus 322.
Ariſtoteles 2,6,19,86,99,100,101. 103,109,146,156,160,169,173,174. 189,230, 313, 315, 316,318,320, 321, 337.
Atratinus 72.
Auguſtinus 381.
Cælius 27.
Cæſar 25.
Calvus 22, 310.
Cato 25.27.28.70.237.249.
M. Cato 23. 25. 26. 27 28,70,237. 249,285. de re Floriana 61.
Celſus (*a*) 69.
Chariſius 3. 8. 11. Fl. Soſipater Chariſius 318.
Charmidas 75.
Chriſtianorum opinio 161.
Cicero 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 46. 51. 59. 61. 62. 63. 64. 70. 71. 72. 75. 79. 80. 85. 89. 93. 95. 96. 98. 99. 100. 101. 105. 106. 111. 112. 114. 116. 121. 124. 125. 132. 134. 135. 136. 146. 148. 149. 153. 154. 157. 158. 160. 161. 164. 169. 175. 179. 185. 188. 189. 229. 235. 242. 246. 249. 269. 283. 290. 301. 302. bis 303. 304. 305. bis 306. 307. 308. 310. 311. 312. 316. 318. 319. 321. 329. 333. 338. 341. 378. tertio Rhetoricarum artium 19 in libro de Rep. 80. 319. ad Herennium in arte 315. 321. de Catilina interficiendo 155. contra Hermagoram 161.
Clearchus 1.
Cleochares 3.
Cornificius (ad Herenn.) 29.
Cornutus 36.
Daphnidius 5.
Demetrius Phalereus 1. 11.
Demoſthenes 1. 3. 5. 6 7. 8. 9. 10. 11. 14. 15. 16. 19. 2. 290. 302. 315.
Demochares 1. 6.
Democrates S. Auguſtini præceptor 299.
Democritus 318.
Dinarchus 4. 11.
Diomedes 318. libro ſecundo artis ſuæ 315.
Donatus 318.

Ennius

(a) Hujus Celſi, Curio Fortunatiano laudati, compendium Rhetorices infra exhibeo.

Ennius 26. 345.
Ephorus 315. 316. 321.
Euſebius 318.
Ezechiel 343. 346.
Fannius 316.
Fortunatianus 340. 341.
Georgias Leontinus 10. 18. 100. 190. 318. 319.
C. Gracchus 301.
B. Gregorius 354.
Hegeſias 3. 4, 7, 10.
Hermagoras 39. 45. 51. 55. 101. 102. 103. 108. 109. 111. 114. 119, 174, 185, 290, 291. 292. 293. 294.
Hermes triſmeg. 151,
Hermogenes 322.
Heſiodus 322. 324.
Hieronymus Græcus Rhetor 318.
Hieronymus Stridonenſis 345.
Homerus 279. 324.
Horatius 32.
Hyperides 2. 6. 7. 8. 9 10. 11.
Incerti 2. 4, 7. 8. 10. 11. 70. 323.
Iſidorus 11.
Iſocrates 18. 189. 241. 314, 316. 317. 318.
Licinius Calvus 22.
Lucilius 25, 28, 29, 37, 71.
Lucretius 102. 150.
Lycon 9.
Lycurgus 1. 2, 4, 5, 10, 12.
Lycurgus legiſlator Lacedæm. 93.
Lyſias 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 302.
Marcomannus 51, 99. 229. ejus commentarios ſequi ſe profitetur Sulpicius Victor. 264.
Myron 6, 7.
Naucrates 318.
Oratores 345.
Perſium innui notat Barthius p. 34. 35.
Philoſophus 47.
Plato 2, 80. 86. 143. 291. 318.
Plautus 27.
Poetæ incerti 34. 324, 345. Chriſtian. 351.
Pompejus Meſſalinus 319.
Probus 318.
Proculejanum dictum 2.
Pſalmi 343. 344. 345. 346.
Pythias Rhetor 3, 4.
Quintilianus 315. 318. 333.
Saliare carmen 71.
Salluſtius 24. 34. 37. 82. 85. 130. 142. 320. 325.
Saturnus 86. puto legendum *Socrates*.
Servius 318.
Simonides 74, 75.
Socrates 86, 173. 324.
Solon 93.
Soſicrates 3. 10.
Stratocles 3. 12.
Terentianus 318. 319.
Terentius 20. 27, 32, 127. 130. 135, 179, 180. 191, 341, 348, 379.
Theodectes 316, 318, 321.
Theodorus Rhetor. 53. 293. 294. 295. Byzantius 318.
Theophraſtus 2. 173. 314. 316. 317 318, 321.
Theopompus 314.
Thraſymachus 318, 319.
Timarchus 12.
Varro 95, 318.
Victor. 318.
Victorinus 114. 318. 339. 341.
Virgilius 14. 24, 25, 26, 27, 28. 29. 30, 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 84. 90.

84,90.125.129,142.144.145.151.
152.156.167.168.170.179.232.
265.279.280.324.325.330.342.
343.344.346: 347.348.351.
Xenocrates 189.
Zeno 240.

Index in Svetonii Libros de Grammaticis & Rhetoribus, vitaſque aliquot Poetarum Latinorum.

L. Ælius Lanuvinus, eques Rom. gener Q. Ælii auxit ab omni parte Grammaticam. Gr. c. 2. Præconinus dictus, quod pater ejus præconium ferebat: & Stilo, quod orationes nobiliſſimo cuique ſcribebat Gr. 3. Socer Servii Claudii, qui librum ejus nondum editum fraude intercepit. id.
Afranius citatur *in Terentii vita*.
Claudius Agaternus, Medicus Lacedæmonius *in vita Perſii*.
C. Albutius Silus, infra, Silus.
Pompilius Andronicus. Vide Pompilius.
Antiſophiſtis acerbior Orbilius Gr. 9.
M. Antonius Rh. 1.
Scribonius Aphrodiſius, Orbilii ſervus atque diſcipulus Gr. 19.
L. Apulejus Gr. 3.
Archelaus Gr. 2. infra in Lucilio.
Ariſtarchus ὀβελίζων. Gr. 14.
Ariſtarchi æqualis Crates Mallotes Gr. 2.
Petronius Ariſtocrates Magnes. *vita Perſii*.
Arria Thraſæ uxor, cognata Perſii poetæ. id.
Aſinius Pollio in libro quo Salluſtii ſcripta reprehendit Gr. 10.
Aſinium hiſtoriam componere aggreſſum præceptis dicendi inſtruxit Attejus Philologus ſuadens ut noto civilique & proprio ſermone uteretur. id.
Aſinii Galli epigramma. Gr. 22.
Attacinus Rh. 22.
Capito Attejus JCtus citatur. Gr. 10. 22.
Attejus Philologus citatur Gr. 7. de eo Gr. 10. libertinus, Athenis natus, inter Grammaticos Rhetor, inter Rhetores Grammaticus. Gniphonis auditor docuit Appium & Pulchrum Claudios fratres. Philologus ab ſemet nominatus id. ſcripſit Epiſtolas ad Lucium Herman. id. Commentarii ejus pauciſſimi exſtant. id. licet hylen omnis generis octingentos libros teſtatur ſe coegiſſe id. de ejus breviario rerum Rom. infra in Salluſtius.
Auguſtus Imp. Rh. 1. & *vita Horatii* ubi plura.
Aurelius Oppilius vide Oppilius.
Cæſius Baſſus Perſii amicus. *vita Perſii*. ei edendum librum ſuum Perſius commiſit. id.
Furius Bibaculus Gr. 4. ejus verſus Gr. 9. 11.

M. Bru-

M. Brutus legum ac libertatis auctor & vindex Ch. 6.
Q. Cæcilius Epirota Attici libertus Gr. 16. primus Latine ex tempore diſputavit Gr. 16.
Cæcilius Terentium admiratus *in Terentii vita*.
M. Cælius oratione quem pro ſe de vi habuit. Rh. 2.
Cæſar & primo imperii anno, publice quoque bis antea declamavit. Rh. 1. verſus in Terentium. *Terentii vita*.
Calpurnius Sura Perſii amicus *vita Perſii*.
C. Canutius Rh. 4. infra, Iſaurici.
Oppius Cares. vide Oppius.
Catonis verborum fur Salluſtius, infra Lenæus.
Valerius Cato Gr. 2. infra in Lucilio: literator, poeta ſimul & Grammaticus notiſſimus. Gr. 4. de eo Gr. 11. libellus *indignatio*. id. præter Grammaticos libellos ſcripſit poemata ex quibus probantur Lydia & Diana. id.
Chryſippi libri circa ſeptingenti *vita Perſii*.
Ciceronis Philippicæ Rh. 5. verſus ex Limone *vita Terentii*. Epiſtola ad Marcum Titianum Rh. 2. ad Dolabellam. Gr. 14. ad Atticum Gr. 14. & 16.
Cicero ad præturam uſque Græce declamavit, Latine ſenior quoque Rh. 1. & 2.
Servius Claudius, eques Romanus auxit ab omni parte Grammaticam. Gr. 2. librum ſoceri (L. Ælii) nondum editum fraude intercepit. Gr. 3.
Sextus Clodius e Sicilia, Latinæ Græcæque eloquentiæ profeſſor. Rh. 5. docuit M. Antonium triumvirum. id.
Q. Conſentius citatur *in Terentii vita*.
Controverſiæ collectæ editæque Rh. 1. Græcis συντάξεις, vel fictæ vel exitiales. id.
Cornelius Epicadius Gr. 12.
Cornelius Gallus. G. 16.
Cornelium Alexandrum Grammaticum Græcum imitatus Hyginus. Gr. 20. propter antiquitatis notitiam Polyhiſtor dictus & Hiſtoria. id.
Cornelius Nepos citatur Rh. 3. & *in Terentii vita* bis: ejus libellus quo diſtinguit literatum ab erudito. Gr. 4.
Annæus Cornutus tragicus ſectæ Stoicæ, qui libros Philoſophiæ reliquit: Ab eo introductus in Philoſophia A. Perſius. *Perſii vita*.
Lucius Cotta, infra in Ennius.
Lucius Craſſitius Paſides, (deinde Panſa) Tarentinus Gr. 18. mimographos adjuvit id. Commentario Smyrnæ edito inclaruit. id.
Crates Mallotes Ariſtarchi æqualis, primus Grammatices ſtudium in Urbem Romam intulit. Gr. 2. plurimas Legationes ſuæ ab Attalo Rege tempore ἀκροάσεις fecit, aſſidueque diſſeruit. id infra in Zenodoto.

Cajus

Cajus Curio Cæſaris cauſam defendens. Rh. 1.

Curtius Nicia Cn. Pompeji & Ciceronis familiaris. Gr. 14. ejus de Lucilio libros ſatyræ comprobat. id.

P. Lutatius Daphnis, infra, Lutatius.

Declamationes plerique Oratorum ediderunt. Rh. 1.

Dionyſius Scytobrachion. Gr. 7.

Domitii Ænobarbi & L. Licinii Craſſi cenſorum edictum contra Rhetores. Rh. 1.

Domitius Marſus citatur. Gr. 9. & 16.

Ennium Poetam & Livium tragicum utraque lingua domi foriſque docuiſſe adnotum eſt: nihil amplius quam Græce interpretabantur, ac ſi quid Latine ipſi compoſuiſſent prælegebant. Gr. 1. annales ejus in libros diviſit Q. Vargontejus quos certis diebus in magna frequentia pronunciabat. Gr. 2.

Quod nonnulli tradunt duos libros *de litteris ſyllabiſque*, item *de metris* ab eodem Ennio editos, jure arguit Lucius Cotta poſterioris Ennii eſſe, cujus *de augurandi diſciplina* volumina feruntur. id.

Cornelius Epicadius. Gr. 12. vide Cornelius.

Epidius M. Antonium & Auguſtum docuit. Rh. 4.

Eratoſthenes primus Philologi cognomen ſibi vindicavit. Gr. 10.

Feneſtella citatur *in vita Terentii* bis.

Verrius Flaccus, infra Verrius.

Furius Bibaculus. Vide Bibaculus.

M. Antonius Gnipho Gr. 7. memoriæ ſingularis, Græce Latineque doctus, nec unquam de mercedibus pactus, eoque plura ex liberalitate diſcentium conſecutus. id. Docuit Julium Cæſarem & M. Ciceronem, etiam prætura fungentem. id. & Attejum Philologum Gr. 10. Declamavit non niſi nundinis. Scripſit multa, licet Attejus Philologus ſolos ejus putat libros duos de Latino ſermone, cætera diſcipulorum. Gr. 7.

Veteres Grammatici & Rhetoricam docebant, ac multorum de utraque arte commentarii feruntur. Gr. 4. Grammaticorum problemata, periphraſes, elocutiones, ethologiæ. id. Quidam Grammatici ſtatim è ludo tranſiere in forum, inter præſtantiſſimos recepti patronos. id.

Laberius Hiera Gr. 13. infra, Laberius.

Hiſtoriam primus libertinorum ſcribere orſus Octacilius, non niſi ab honeſtiſſimo quoque ſcribi ſolitam. Rh. 3.

Horatius citatur Gr. 9. ſcriptum quæſtorium impetravit, id eſt munus ſcribæ. *vita Horatii*. Seculare carmen ſcribendum ei injuxit Auguſtus. id. Ele.

id. Elegos & epiſtolam proſa oratione quaſi commendantis ſe Mæcenati, ſuppoſita putat Svetonius. ibid.
C. Julius Hyginus de quo Gr. 20. Palatinæ præfectus Bibl. imitator Cornelii Alexandri Polyhiſtoris. id.
Siſcennius Jacchus. vide Siſcennius.
Ifaurici ſectam in rep. adminiſtranda ſequitur C. Canutius Rh. 4.
Junius Juvenalius ad mediam fere ætatem declamavit. *Vita Juvenal*. Satyra in Paridem pantomimum poetamque Claudii Neronis. id. Ea quoque quæ prius fecerat inferciit novis ſcriptis. id.
Q. Fabius Labeo, conſularis & Poeta qui Terentium in Comœdiis ſcribendis juviſſe dicitur. *in vita Terentii*.
Laberius Hiera Gr. 13. præceptor Bruti & Caſſii. id.
Lælius Gr. 2. infra in Lucilio. Vide & L. Ælius.
C. Octavius Lampadio Nævii Punicum bellum diviſit in ſeptem libros Gr. 2.
Pompejus Lenæus Gr. 2. infra in Lucilio. Pompeji Magni libertus. Gr. 15. acerbiſſima ſatyra laceravit Salluſtium, vita ſcriptiſque monſtroſum, priſcorum Catoniſque verborum ineruditiſſimum furem, quod Pompejum oris improbi, animo inverecundo ſcripſiſſet. id.
Lenæus Meliſſus Gr. 3.
Licinio comico (non ſolum Nævio, Plauto & Cæcilio) Terentium Volcatius poſtponit. *vita Terentii*.
C. Licinio conſulari hiſtorico familiariſſimus Hyginus. Gr. 20.
Livius (Tragicus) ſupra in Ennio.
Lælius, Archelaus, Vectius, Q. Philocomus Lucilii ſatyras familiaris ſui pronunciarunt in magna frequentia, quas legiſſe ſe apud Archelaum Pompejus Lenæus apud Philocomum Valerius Cato prædicant. Gr. 2. lecto Lucilii decimo libro Perſius vehementer ſatyras componere ſtuduit. *vita Perſii*.
Lucani famoſum carmen in Neronem & alios. Codicilli ad patrem de corrigendis quibuſdam verſibus ſuis. Poemata ejus prælegi memini &c. *vita Lucani*. Auditor Cornuti Philoſophi, cum Perſio. *vita Perſii*.
Q. Lutatius Daphinis, Πανὸς ἄγημα. Gr. 3.
Mæcenatis in Horatium. *vita Horatii*.
Petronius Ariſtocrates Magnes. *vita Perſii*.
M. Pomponius Marcellus ſermonis latini exactor moleſtiſſimus Gr. 22.
Lenæus Meliſſus Gr. 3.
Cajus Meliſſus, Spoleti natus, Mæcenati pro Grammatico muneri datus Gr 21. curam ordinandarum Bibliothecarum in

rum in Octaviæ porticu ſuſcepit. id. ſexageſimum annum agens *libellos ineptiarum ſive jocorum* amplius 150. componere inſtituit. id. Fecit & novum genus *togatarum* inſcripſitque *trabeatas*. id.

Memmii codicilli ad Pompeji uxorem. Gr. 14.

Q. Memmius in Oratione pro ſe, citatur *in Terentii vita*.

Meſſala Corvinus in quadam Epiſtola. Gr. 3.

Julius Modeſtus, Hygini libertus Gr. 20.

Nævius, ſupra in Lampadione.

Neronis Imp. hemiſtichion: *ſub terris tonuiſſe putes*, in vita Lucani.

In Neronem Perſii verſus. *vita Perſii*.

Sævius Nicanor, Marci libertus. Gr. 5. ejus commentarii & ſatyra. id.

Curtius Nicia, ſupra, Nicia.

L. Octacilius Pilitus. Rh. 3. Pompejum magnum docuit, patris ejus res geſtas nec minus ipſius compluribus libris expoſuit. id.

C. Octavius Lampadio Gr. 2. ſupra, Lampadio.

Octavius Teucer, in Gallia Grammaticus. Gr. 3.

Aurelius Oppilius. Gr. 6. Epicurei cujuſdam libertus Philoſophiam primo, deinde Rhetorica, noviſſime Grammaticam docuit. id ejus variæ eruditionis volumina, ex quibus novem unius corporis, Muſæ. id. in paraſtichide libelli qui inſcribitur pinax, ſcripſit nomen ſuum Oppilius. id.

Oppius Cares in Gallia Grammaticus Gr. 3.

Orbilius citatur Gr. 4. & 8. Orbilius Pupillus Beneventanus de quo Gr. 9. Librum cui titulus Perialogus (Turneb. XIII. 11. adverſar. περὶ ἀλόγυ. Jo. Auratus malit παιδαγωγὸς) edidit continentem querelas de injuriis quas Profeſſores ab ambitione Parentum acciperent. id. Horatio *plagoſus*. id. Furio Bibaculo *literarum oblivio*. id.

Filius Orbilius & ipſe Grammaticus Profeſſor Gr. 9.

Ovidio poetæ familiariſſimus Hyginus Gr. 20.

Remmius Palæmon Vicentinus Gr. 23. capiebat homines cum memoria rerum, tum facilitate ſermonis. Nec non etiam poemata faciebat ex tempore. Scripſit & variis nec vulgaribus metris: ibid. ubi plura de ejus arrogantia aliiſque vitiis. Eum audivit A. Perſius. *Perſii vita*.

A. Perſius Flaccus cujus ſcripta miratur Lucanus. *vita Perſii*. ſcripſerat & Prætextam & ὁδοιπορικῶν librum & verſus in Arriam. id.

Petronius Ariſtocrates Magnes. *vita Perſii*.

Q. Philocomus. Gr. 2. ſupra in Lucilio.

L. Octacilius Pilitus vide Octavius.

Plancus Orator. Rh 6.

Plinius Secundus Novocomenſis: non temere quis plura in otio ſcripſit: bella omnia cum Germanis, voluminibus viginti: naturalis hiſtoriæ libros XXXVII. *vita Plinii*.

L. Plotius Gallus Rh. 2. hordearius rhetor a M. Cælio appellatus. id.

Pompejus Lenæus. Gr. 2. ſupra in Lucilio.

Cn. Pompejus declamandi conſuetudinem repetens. Rh. 1.

Pompilius Andronicus, Syrus, Epicureus, Cumis multa docuit, præcipum opuſculum annalium elenchorum, ſedecim millibus numum vendidit ex inopia, quos Orbilius reſtitutos auctori vulgavit. Gr. 8.

M. Pomponius Marcellus, vide Marcellus.

M. Popilius conſularis & poeta qui Terentium in Comœdiis ſcribendis adjuviſſe dicitur *in Terentii vita*.

Porcii verſus citatur *in Terentii vita* bis.

Sævius Poſtumius. Gr. 5.

L. Ælius Præconius. Gr. 3.

Princeps nomine, alternis diſputare, alternis declamare ſolitus, Svetonio adoleſcentulo Gr. 4.

Sævius Nicanor. vide Nicanor. *al. Suevius*.

Sævius Poſtumius. Gr. 5.

M. Valerius Probus, Berytius de eo Gr. 24. multa exemplaria contracta emendare, ac, diſtinguere & adnotare curavit, ſoli huic nec ulli præterea Grammatices parti deditus. id. Nimis pauca & exigua de quibuſdam minutis quæſtiunculis edidit: Reliquit autem non mediocrem ſilvam obſervationum ſermonis antiqui. id.

Salluſtii ſcripta reprehendit Aſinius Pollio ſingulari libro. Gr. 10. Salluſtium familiariter coluit Attejus Philologus & breviario rerum Romanarum inſtruxit. id. obſcuritatem Salluſtii & audaciam in translationibus maxime vitat. id. Vide & ſupra, Lenæus.

Santra citatur *in vita Terentii*.

Scholæ viginti celebres in urbe. Gr. 3.

Scholaſticus, pro declamatore. Rh. 6.

Scribonius Aphrodiſius, ſupra, Aphrodiſius.

Senatus conſultum (A. U. C. 592.) ne Philoſophi & Rhetores Romæ eſſent. Rh. 1.

Senecæ ingenio non capiebatur Perſius. *vita Perſii*.

Q. Septimii Philoſophi ſectam amplexus L. Craſſitius. Gr. 18.

Servilium Numanum ut patrem Perſius coluit, *vita Perſii*.

Caſſius Severus. Gr. 22.

Sicca memoratur in Ciceronis verbis Gr. 14.

Sigida. Gr. 4.

C. Albutius Silus, Nuarienſis: Rh. 6.

Siſcen-

Siſcennius Jacchus in Gallia Grammaticus. Gr. 3.

L. Ælius Stilo. Gr 3.

C. Sulpicius Gallus, homo doctus, qui conſularibus ludis initium fecit fabularum dandarum: a Santra dicitur Terentium adjuviſſe in ſcribendis Comœdiis. *in vita Terentii*.

Syllæ dictatoris librum, quem noviſſimum de rebus ſuis imperfectum reliquerat, Cornelius Epicadius ſupplevit. Gr. 12.

Terentius a C. Lælio & Scipione adjutus *in vita Terentii*. vel potius a C. Sulpicio Gallo, vel Q. Fabio Labeone & M. Popilio. id. cum CVIII. fabulis converſis è Menandro dicitur in mari periiſſe. id.

Octavius Teucer, vide Octavius.

Apud Thraſeam dilectus Perſius. *vita Perſii*.

Tiberius Imp. a Grammatico reprehenſus. Gr. 22.

Ticida poeta citatur. Gr. 11.

Q. Vargontejus Gr. 2. ſupra in Ennio.

M. Varro porcus dictus a Remmio Palæmone. Gr. 23. Adelphorum Terentii initium præfert principio Menandri. *in Terentii vita*.

Varro Murænæ advocatus. Gr. 9.

Vectius Gr. 2. ſupra in Lucilio.

Verginii Flacci Rhetoris diſcipulus Aulus Perſius. *Perſii vita*.

Verrius Flaccus libertinus, Augusti nepotum præceptor. Gr. 17. faſtos a ſe ordinatos & marmoreo parieti inciſos publicavit. id. Verrio comparatus L. Craſſitius. Gr. 18. libro ejus de orthographia reſcripſit Scribonius Aphrodiſius non ſine inſectatione ſtudiorum morumque ejus. Gr. 19.

Viddius. Gr. 14.

Virgilium & Poetas novos primus prælegit Q. Cæcilius Epirota Gr. 16. de ſe Virgilium prædixiſſe ajebat Remmius Palæmon. Gr. 23. Lucani dictum, & quantum mihi reſtat ad culicem? *Lucani vita*.

Volcatii verſus citantur *in Terentii vita*, bis & tertio citatur Volcatius. ibid.

En cor Zenodoti, en jecur Cratetis. Gr. 11.

CAPUT IX.

DE LEGIBUS ET JURISCONSULTIS ANTIQUIS.

JURISCONSULTI VETERES quoque non prætereundi, quorum ſcriptis innumeris deperditis, vix exigua quædam frag-

menta ſervata ſunt. Illorum notitiam hoc loco ſubjiciemus, cum de legum Veterum Romanarum reliquiis pauca quædam præmiſerimus.

1. *Leges Regias* (*a*) a Romulo aliiſque Regibus Romanis latas & *Decemvirales* ſive *leges XII. Tabularum* quæ T. Livii (*b*) etiamnum ætate in immenſo aliorum ſuper alias acervatorum legum cumulo fons omnis publici privatique erant juris, Juſtus Lipſius ſtudioſe collegit Antvverp. 1601. 4. & alibi. Eaſdem a Lipſio, Antonio Auguſtino, & Fulvio Urſino collectas una cum aliis quibuſdam legibus, SCtis, plebiſcitis & ſanctionibus Fridericus Sylburgius ſubjecit Antiquitatibus Romanis Dionyſii Halicarnaſſei, ad quarum calcem in editione Vvecheliana, Lipſienſi & Oxonienſi etiam clariſſimi Hudſoni leguntur. Urſini collectionem Romæ Anno 1583. 4. editam ceteris præfert Jo. Seldenus diſſ. ad Fletam ſive jus Anglicum, & Ericus Mauritius diſſ. de libris juris communis horumque uſu. Confer Franciſci Balduini libros (*c*) duos in leges Romuli ac leges XII. Tabularum, Stephanum Pighium Annal. Roman. Tomo I. Jo. Roſinum & Thomam Dempſterum libro antiquitatum Romanarum octavo, ubi Lud. Charondæ, Theodori Marcilii aliorumque collectiones recenſentur & leges ipſæ exhibentur additis non pœnitendis obſervationibus. Neque omittenda quæ Bartholomæus Marlianus, Pardulphus Pratejus (*d*), Antonius Contius, Jac. Cujacius, Jacobus Rævardus, Julius Pacius, Jo. Criſpinus, Jo. Oldendorpius, Adr. Turnebus, Carolus Sigonius libro 2. de judiciis, Paulus Merula libro poſthumo de legibus Romanor. inter alia ejus ſcripta ad Antiquitates Rom. ſpectantia editus Lugd. Bat. 1686. 4. Gothofredus (*e*) uterque & alii viri docti

in hoc

(a) Has leges olim (atque interregum quoque ut eſt veriſimile, quales memorantur Ciceroni 1. de legibus) in unum corpus collegerat Sextus Papyrius, unde dictum *jus Civile Papyrianum*, quod laudat Macrobius lib. 3. c. 11. Saturnal. Ita actiones ex legibus XII. Tabularum natæ & ab Appio Claudio diſpoſitæ, a Cneo Flavio autem liberto ejus una cum faſtis vulgatæ, *jus Civile Flavianum* vocabantur. Vide noſtas ad orat. Cic. pro Muræna c. XI. tom. 2. par. 1. edit. Grævianæ p. 37. Aliæ actiones compoſitæ a Sexto Ælio, unde *jus civile Ælianum*. Autor Pomponius in Enchiridio.

(b) T. Livius III. 34. Hiſt.

(c) De his doctiſſimi ICTi libris ac diverſis eorum editionibus videnda Chriſtiani Thomaſii Epiſtola qua novam ſe Balduinianorum operum editionem moliri ſignificavit Lipſiæ 1689. 8. Ericus vero Mauritius p. 92. diſſ. Balduinum non veretur temeritatis arguere, quod affirmet ſe duodeviginti Romuli leges è columna Romana deſcripſiſſe, *quod ab omni veriſimilitudine alienum eſſe non dubitant viri docti*.

(d) Pardulphi Prateji juriſprudentia Vetus Draconis & Solonis cum Romano jure legum Regiarum ac decemviralium diligenter collata prodiit Lugd. 1559. 8.

(e) Imprimis celebranda erudita induſtria Jacobi Gothofredi cui debemus libellum

utiliſſi-

in hoc genere elaborarunt. Exſtat & Antonii Clari Sylvii liber ſingularis ad leges Regias & duodecim Tabularum Pariſ. 1603. 4. quas priuſquam omittam obſervandum duxi legem Regiam præterea dici rogationem, pſephiſma vel decretum, tabulas, inſtrumentum, formulam, ſcriptumve publicum continens capita pactorum & conditionum, ſub quibus auctoritate Senatus & juſſu populi regnum alicui defertur, quo ſenſu de lege Regia exſtat pulchra viri eruditiſſimi Joann. Frid. Gronovi Oratio. * Jus Faunorum atque Aboriginum memorat Gellius XVI. 10. De Legibus duodecim *Romuli* Regis, videndus Andreas Cirinus c. 58. ſive ultimo libri de urbe Roma Tom. 2. theſauri novi Antiquitatum Rom Sallengriani pag. 643. ſeq. De jure Civili *Papyriano* ex legibus Regiis compoſito vide ſis Jac. Rævardum lib. 1. de auctoritate Prudentum cap. 1. *Leges duodecim tabularum*, omnium Philoſophorum Bibliothecas auctoritatis pondere & utilitatis ubertate ſuperabant, Cicerone judice quem videſis lib. 2. de legibus cap. 4. & 23. & lib. 1. de Oratore. Fragmenta illarum ex Jo. Oldendorpii collectione Jac. Spigelius Lexico ſuo adjunxit Baſil. 1549. 1577. fol. Franciſci Balduini ad Leges XII. tabularum Pariſ. 1554. fol. 1557. 8. atque cum Aymaro Rivallio, Charonda & Rævardo exſtant in tomo primo Oceani juris, ſive tractatus tractatuum Venet. 1584. fol. Rivalii Allobrogis Hiſtoria juris Civilis cui commentarios in leges XII. Tabularum inſeruit, prodierat Pariſ. & Mogunt. 1527. 1539. 8. Lud. Charondæ collectio Pariſ. 1555. 8. Jac. Rævardi commentarius, Brugis 1563. & deinde recuſus inter ejus opera Francof. 1623. primo ſtatim loco. Franciſci Pithœi collectio Pariſ. 1586. Theodori Marcilii collecta & interpretamentum Pariſ. 1600. 8. & 1603. 12. Antonii Contii, cum ſubceſivis ejus Lectionibus, Francof. 1607. 8. Conradi Rittershuſii Dodecadeltos ſive Comentarius in Leges XII. Tabularum a filiis editus Argentorat. 1616. 1659. 4. Antonii Cabreros de Avendano interpretatio ad JCtum Cajum ad leges XII. Tabularum, Madrit. 1638. 4. Jo. Frid. Gronovii Orationem de *Lege Regia* A. 1671. habitam Gallice vertit

utiliſſimum cui titulus *quatuor fontes juris civilis*, ſive leges duodecim tabularum cum earumdem hiſtoria, probationibus, notis & gloſſario: Legis Juliæ & Papiæ fragmenta ordini ſuo reddita cum notis, Edictum perpetuum, librorumque Sabinianorum ordinem ſeriemque. Genev. 1653. 4. Eidem viro doctiſſimo Studioſi præter alia præclara debent Juris Civilis Romani ſuccinctam Hiſtoriam & Bibliothecam, in manuali juris quod jam decies amplius prælа exercuit, comprehenſum. Nona editio lucem vidit Genev. 1676. 12. Ut vero ad leges XII. Tabularum revertar, pro illarum ſeveritate elegans eſt Apologia Sexti Cœlii apud Gellium XX. 1. Cicero 2. de legg. *Diſcebamus enim pueri leges duodecim tabularum, ut carmen neceſſarium, quas jam nemo diſcit.*

vir præclarus Jo. Barbeyracus, addiditque notas Amſt. 1714. 12. Acta Erud. 1714. pag. 471. & Memoires de Trevoux 1716. pag. 1537. Conferre etiam juvabit Juſti Eccardi Asfeldii Exercitationem de Lege Regia ab Auguſto Imp. primum in uſum verſa atque in Veſpaſiano renovata, Marpurg. 1599. 4. & Erici Mauritii diſſertationes junctim excuſas pag. 635. ſeq. Habes Legem ejusmodi regiam, qua Veſpaſiano Imp. poteſtas, nomine S. P. Q. R. defertur, etiam apud Gruterum pag. CCXLII. theſauri Inſcript. Senatus conſultorum fragmenta vide in ejuſdem inſcriptionibus f. CCCCXCIX. ſeq.

II. *Legum Tribunitiarum aliarumque & Senatus Conſultorum fragmenta* collecta habemus ab Antonio Auguſtino cujus liber de Legibus & alter de SCtis Romanorum cum fragmentis ipſis & notis Fulvii Urſini lucem adſpexit Rom. 1583. 4. Pariſ. 1584. fol. & Lugd. 1592. 4. Vide & Manutii librum de legibus Romanis qui ſeparatim plus ſimplici vice excuſus occurrit etiam in calce noviſſimæ editionis Roſini in Belgio vulgatæ, & cum Antonio Auguſtino nuper inſertus eſt Volumini ſecundo theſauri Antiquitatum Romanarum, quem in duodecim Tomos diſtinctum ſtudioſis nuper in eodem Belgio promiſit vir ſupra laudes & juvandis ornandiſque bonis litteris natus Jo. Georgius Grævius. Conſulendæ etiam Caroli Sigonii Antiquitates Romanæ, de antiquo jure civium Romanarum Italiæ Provinciarum ac Romanæ juriſprudentiæ judiciis, Barnabas Briſſonius libro ſecundo de formulis, & Georgii Schubarti de fatis Juriſprudentiæ Romanæ exercitationes, qui inter alia de legibus Imperatorum Ethnicorum à Cæſare uſque ad Hadrianum erudite diſſerit pag. 578. --- 627. In Pomponii Læti Franciſcique Hottomanni libellis de Romanis legibus vix quædam illarum nomina obiter indicantur. Diligentius in hoc genere ſcribendi verſatus eſt Paulus Merula libro ſupra laudato in legibus Rom. Jo. Ulricus Zaſius in Catalogo legum Romanarum illuſtrato à Lud. Charonda, qui ſeorſim in 8. prodiit, & Tomo primo Oceani juris eſt inſertus & cum jam memoratis ſcriptis occurrit in luculento illo theſauro Græviano quem modo laudavimus. Cicero in libris de legibus, Platonis exemplo legislatorem inſtruere, non Romanas leges recenſere voluit, etſi harum quoque nonnullas paſſim memorat. * Franciſci Philelphi libellus de *legibus* Romanorum ſcriptus Bononiæ A. 1439. & dicatus Friderico Cornaro, nobili Veneto, exſtat typis exſcriptus una cum ejusdem Philelphi Orationibus.

III. De *Edictis, reſcriptis Principum*, quorum novis ſecuribus ſqualentem ſylvam veterum legum truncatam eſſe ait Tertullianus

c. 4.

c. 4. Apologetici, & de *Prudentum reſponſis* vide Briſſonium operis præſtantiſſimi de formulis libro III.* Antonii Schultingii JCti celeberrimi diſſ. *de reſcriptis Imperatorum Rom.* lucem vidit Ultrajecti 1714. 4. De legibus Imperatorum à Cæſare ad Hadrianum uſque, erudite etiam diſſerit Georgius Schubartus V. C. in exercitationibus de fatis Juriſprudentiæ Romanæ Jen. 1696. 8. pag. 578. --- --- 629. *Hermogenes* & *Gregorius* JCti qui conſtitutiones Imperatorum collegerunt, vixere ſub Diocletiano, Conſtantino ejuſque liberis. Salvius Julianus JCtus in unum corpus collegit *Jus prætorium* ſive *edicta prætorum*, quæ, quoniam cum magiſtratu cujuſque prætoris illorum auctoritas ſolebat exſpirare, à legibus diſtinguit Cicero 1 Offic. Sed Imp. Hadrianus A. C. 131. illud legis inſtar eſſe voluit & à Juliano digeri præcepit. Inde *Edicti perpetui* (a) nomen ut ab edictis temporariis diſtingueretur. Confer Euſebii Chron. & Eutropium VIII. 9. nec non Oeconomiam Edicti perpetui à Florent. Petro Pittenio concinnatam; & ex libris eorum qui ad edictum commentati ſunt, editam à Jac. Gothofredo. Fragmenta publicata à Guil. Ranchino ad calcem III. librorum Variarum Lect. Pariſ. 1597. 8. & in ſyntagmate Critico V. C. Jo. Hermanni Schmincki, Marpurg. 1717. 4. D. Laurentii Andreæ Hambergeri diſſ. de edicto perpetuo Jen. 1714. 4. Edicta Præſidum in Provinciis, quemadmodum prætorum etiam ante Hadrianum, *edicta perpetua* interdum vocata ſunt, quod nimirum per totum illum annum ſuum obſervare illa & perpetuo ſecundum ea jus dicere ſolebant, quæ ſub initium anni ſive præturæ ſuæ propoſuiſſent. Vide Pighii Annales cap. 8. pag. 267. ſeq. U. C. A. 387. & Ezech. Spanhemium in Orbe Rom.

IV. *Moſaicarum & Romanarum legum collatio* in titulos ſedecim tributa, qua leges Romanæ ex integris *Papiani* ſive *Papiniani*, *Pauli*, *Domitii*, *Ulpiani*, *Gaji*, *Modeſtini*, *Gregorii* (b),

 Hermo-

(a) De edicto perpetuo conſules ſi lubet Bertrandum & Guil. Grotium in vitis JCtorum ubi de Salvio Juliano. Cornelium van Bynkershoek in varii argumenti opuſculis. Opuſc. 1. §. 47. Chriſtfridum Wæchterum in Actis Erud. 1720. p. 121. ſeq. & Jo. Hermannum Schmincke præf. ad Syntagma Criticum. Sed accuratam edicti perpetui hiſtoriam vitasque Salvii Juliani exſpectamus ab eruditiſſ. viro Everhardo Ottone.

(b) Hi duo Juriſperiti Gregorius & Hermogenes ſub Imp. Diocletiano privato auſu collegere conſtitutiones Imperatorum qui illa tempora anteceſſerunt. His collectionibus datum nomen *codicis Gregoriani & Hermogeniani*, quorum titulos ſuperſtites collegit Petrus Gregorius Tholoſanus Lugd. 1566. Varios Hermogenes cum commemoraſſet Reineſius Epiſtola 69. ad Rupertum p. 640. hæc de noſtro ſive Hermogene ſive Hermogeniano ſubjungit: *Qui meminerit ejus Hermogeniani, antiquiorem non novi Celio Sedulio ſcriptore Eccleſiaſtico, qui circa A. C. 430. vixiſſe probatur. Is in præfat. operis Paſchalis ad Macedonium presbyterum excuſaturus quod poſt editos quinque libros carminis Paſchalis, eorum textum metricum in proſam transferat:* Cognoſcant, *inquit*,

Hermo-

Hermogenis & aliorum veterum juris auctorum libris ante tempora Juſtiniani Imp paulo poſt editum codicem Theodoſianum deſumtæ cum legibus (*a*) Moſaicis conferuntur. Primus edidit & ad hæc veterum JCtorum fragmenta notas addidit Petrus Pithœus Pariſ. 1572. inter cujus opera iterum vulgata eſt hæc collatio à Joſia Mercero ibid. 1609. 4. Prodiit etiam volumine octavo Criticorum ſacrorum à Jo. Pearſonio & aliis eruditis Anglis collectorum recuſorumque in Belgio ac Germania p. 150.---212. edit. Lond. ut Jac. Cujacii, Dionyſii Gothofredi, Theodori Bezæ & aliorum editiones jam prætermittam. Auctor hujus collationis à quibusdam creditus eſt *Licinius Rufinus* (b), ſed id minus veriſimile viſum Petro Pithœo. Marquardus autem Freherus lib. 1. παρέργων juris c. 9. ſuſpicatur auctorem fuiſſe Judæum, qui cum videret laborare ſectam ſuam invidia, quod diſciplina jureque à Romanis diverſo uti noſceretur, amoliri eam ſtudens demonſtraverit, non uſque adeo multum legibus Judaicis & Romanis diſconvenire, atque adeo ex patriis ſuis legibus fluiſſe Romanas. Vehementer porro fallitur Jac. Joſephus Imbonatus, qui in Bibliotheca Hebræo-latina pag. 200. à Pithœo hoc ſcriptum elucubratum eſſe affirmat, licet eandem legum collationem pag. 151. memoraverat ſub nomine Licinii Rufini, & pag. 138. ſub nomine Juliani Anteceſſoris.

V. *Vete-*

Hermogenianum doctiſſimum Juriſlatorem tres editiones ſui operis confeciſſe: *quanquam de Hermogeniano epitomarum juris & librorum de fidei commiſſis auctore intelligi quoque poſſe non diffitear*. Ante hos Salvius Julianus juſſu Imp. Hadriani *edicta pratorum* ſive jus prætorium quod à legibus diſtinguit Cicero 1. de Offic. in unum Volumen congeſſerat, quod ſyntagma *Edicti perpetui* nomine venit. Vide H. Dodvvelli prælect. Cambden. VIII. p. 333. ſeq. & Ægid Menagii amœnitates juris Civilis c. 24. quo in loco inter alia notat hallucinationem viri ſummi Hug. Grotii qui in florum ſparſione ad l. 2. de Orig. jur. Didium Julianum Imperatorem (Salvii pronepotem) edicti perpetui auctorem facit è loco quodam Aurelii Victoris. Quod ejus ſupereſt, vulgarunt caſtigaruntque Guil. Ranchinus, Pariſ. 1597. 8. Jac. Gothofredus, Simon van Leeuvven, Lugd. Bat. 1671. 8. &c. Eodem tempore conditi Pandectæ juris Civilis à Larenſi, quorum meminit Athenæus in limine libri 1.

(a) Idem argumentum e recentioribus proſecuti ſunt *Joannes Cahl* ſive *Calvinus* in themide Hebræo Romana, *Philippus Zepperus* in collatione legum Moſaicarum forenſium & Romanarum, Canoni item & juris Saxonici, inſertis conſtitutionibus Anhaltinis; *Franciſcus Raguellus* in legibus Politicis è juris prudentiæ ſacræ fontibus hauſtis: *Guil. Vvelvvood* in Collatione juris divini Judæorum cum jure civili Romano: *Henricus Gieſelbertus* in Deuteronomio Harmonico: *Joſua* denique *Arndius* in manuali legum Moſaicarum, ut omittam *Nic. Mongeorgii* Codicem de Moſaico & veteri jure enucleando, & Lælii Mancini de triplicis juris collatione ac conſenſu, *Joachimi Stephani* de jurisdictione Judæorum, Græcorum, Romanorum Francof. 1661. 8. &c. His addendus denique *Paganini Gaudentii* liber de differentia legum Moſaicarum & Romanarum.

(b) Certe juniorem oportet eſſe hunc auctorem Licinio Rufino JCto quem Alexandri Severi temporibus claruiſſe conſtat. Vide Menagii amœnitates cap. VIII.

V. *Veterum JCtorum* (a) *Ordine Chronologico recenſitorum ſcripta*

(a) Nihil fere certius eſt quam leges priſcas & JCtorum loca ſæpe non optima fide adducta, in alienum ſenſum detorta, & truncata eſſe à *Triboniano*, & aliis ſedecim collectoribus, ut vel ex Theodoſiani Codicis cum Juſtinianeo collatione apparet. Hinc mutilas & ineptas legum allegationes Antonius Faber appellare non dubitavit Tribonianiſmos ut notat Reineſius p. 411. epiſt. ad Rupertum. Eodem ſpectat *Pardulphus Pratejus* in libris IV. juriſprudentiæ mediæ Lugd. 1561. 8. qui reprehendit 160. geminationes, omiſſiones plurimas rerum neceſſariarum, methodum nullam obſervatam, inverſiones ac truncationes, falsoſque ſenſus affictos verbis veterum JCtorum: * De repetitis inutiliter non uno loco legibus præter Pratejum & Hottomannum confer Panciroli lib. 1. Var. lect. c. 78. *Franciſcus* item *Hottomannus* ſcripto An. 1567. & Mich. Hoſpitalio non parum probato Anti Triboniano qui poſt obitum ejus (obiit Baſileæ A. 1590.) editus Gallice A. 1603. & ex Gallico latine Hamb. 1647. 8. ac denique D. Georgio Beyero curante Lipſiæ 1704. 8. cujus etiam ſunt quæ de hoc Hottomanni libro Tom. 1. Obſ. ſelect. Hallenſ. p. 95. ſeq. traduntur. In hoc libello præter varios à Triboniano admiſſos nævos Hottomannus oſtendit ne viceſimam partem juris veteris Romani in corpore Juſtinianeo nobis remanſiſſe, nec decimam ejus quod reſtat, uſu receptam in Gallia. Cum vero Juſtinianus edixiſſet nullius legis autoritatem eſſe debere neque quicquam in foro ex ICtorum Sententiis afferendum niſi quod Tribonianus in libros illos retuliſſet, Veterum ICtorum ſcripta una cum legibus pleriſque antiquis perierunt, ex qua jactura factum eſt, ut jam in Juſtinianea collectione multa non intelligantur, quæ perſpicua forent vetuſtis illis monumentis ſuperſtitibus. Viciſſim nequicquam obſtante Juſtiniani & hoc iterum iterumque repetito edicto, ut nemo auderet juri Imperatoriis auſpiciis enucleato quicquam præter verſionem vel paratitla adjungere, & qui aliter faceret falſarius haberetur, (adde Paganinum Gaudentium parte 2. c. 29. de ſæculi Juſtinianei moribus) multitudo inſulſorum Commentariorum Juriſprudentiam veluti diluvium quoddam inundavit & obſcuritatem librorum juris non mediocriter auxit, qua de re graviter queruntur Ludovicus Vives de cauſis corruptarum artium libro VII. Lipſius Epiſt. 78. Miſcell. & in Juſtiniano ſuo Franciſcus Balduinus. Vehementiſſime omnium Laur. Valla paulo commotior in Epiſtola ad Candidum Decembrium qua Bartoli libellum de inſigniis & armis perſtringit: *Dii itaque tibi*, inquit, *malefaciant Juſtiniane injuſtiſſime, qui potentia Romani imperii in Romanorum perniciem bonorumque & clarorum civium abuſus es. Nam quid te vel injuſtius, ſi per invidiam ornatiſſimos illos JCtos abolendos curaſti --- vel imprudentius, ſi poſteriora ſecula à commentariis temperatura ſperaviſti. Itaque vide quid feceris, & ubicunque es fateare te male inconſiderateque feciſſe, niſi forte gaudes noſtro malo in locum Sulpicii, Scævolæ, Pauli, Ulpiani, aliorumque ut leviter loquar cygnorum quos tua aquila ſæpiſſime interemit, ſucceſſerunt anſeres Bartolus, Baldus, Accurſius, cæterique id genus hominum --- quorum volumina non à viris, ita enim grandia ſunt & vaſta, ſed ab aſinis portanda*. Neque tamen negari poteſt ante Juſtinianam Juriſprudentiam emendatione valde indiguiſſe, propter varietatem pugnamque auctorum laborantium ignoratione docendi (ut jam olim conqueſtus Cicero eſt lib. 2. de leg. cujus etiam ſingularis olim liber exſtitit de jure civili in artem redigendo, laudatus Gellio lib. 1. cap. 22.) tum propter quorundam iniquitatem, & propter immenſum aliarum ſuper alias acervatarum legum cumulum, de quo poſt Livium queritur Tacitus III. 25. 27. Annal. unde Jul. Cæſar quoque teſte Svetonio c. 44. *Statuerat jus civile ad certum modum redigere atque ex immenſa diffuſaque legum copia, optima quaque & neceſſaria in pauciſſimos conferre libros*. Hoc igitur laudabili inſtituto cum aggreſſus poſtea eſſet Juſtinianus, ſaltem optandum fuerat plus temporis ſtudiique impenſum tollendis juris ſuperioris nævis, de quibus duos integros libros nuper edidit JCtus Hallenſis D. Chriſtianus Tomaſius. Nec minus vero hodie optandum videtur prudentibus viris, ut novus quidam ſurgat Juſtinianus, qui juris prudentiam quæ adhuc

Digitized by Google

pta quæ in Pandectis aliiſque Antiquis juris Civilis libris memorantur, ex quibus Tribonianus, Thaleleus, Theophilus, Dorotheus & alii juſſu Imp. Juſtiniani jus Civile concinnarunt.

1. *Q. Mutii Scævolæ* Juriſperitorum judice M. Tullio eloquentiſſimi liber ὅρων ſive definitionum & libri XVIII. juris civilis quibus illud primus in artem redegerat. Ad hos libros notas ſcripſerat Pomponius. Adde Franciſci Balduini Commentarium de prudentia Muciana Baſil. 1558. 8.

2. *Q. Cornelii Maximi* cujus idem Cicero lib. VII. Epiſt. 8. ad familiares meminit, liber (a) ad legem Falcidiam latam Auguſto adhuc Triumviro, illuſtratamque à Maximo paulo poſtquam promulgata eſſet. * Ad alium à JCto *Maximum*, amicum ſuum ſcribens Ovidius 2. ex Ponto Epiſtola 3.

Me tuus ille pater Latiæ facundia linguæ
Quæ non inferior nobilitate fuit;
Primus ut auderem committere carmina famæ
Impulit, ingenii dux fuit ille mei.

3. *P. Alfeni Vari* Cremonenſis libri XL. digeſtorum quos Paulus deinde in Epitomen redegit. Collectaneorum libri quatuor laudati Aulo Gellio. Mentio hujus Alfeni apud Horatium. De aliis Alfenis videndus Jacobus Sponius p. 112. ſeq. Miſcellan. * Fragmenta *P. Alfeni Vari*, veluti ſpecimen majoris egregii operis, aliorum etiam JCtorum veterum λείψανα complexurum edidit Vir Nobiliſſ. *Henricus BrencKmam* JCtus Amſt. 1709. 8.

huc ex veteri Amelii dicto apud Eunapium in Ædeſio p. 61. *multorum camelorum onus* eſt, reſtituat intra juſtos limites, totque ſuperflua reſcindat ac reſecet. Apud Didacum quidem Saavedram in ſomnio ingenioſo quod Reſpublica litteraria inſcribitur p. 31. cenſor librorum inducitur innumeris JCtorum tractatibus, deciſionibus, conſiliis aliiſque hujus generis voluminibus ſibi objectis novum ſingulis ſæculis Juſtinianum expoſcere atque exclamare: *O Jupiter, ſi cuidas de las coſas inferiores, porque no das al mundo de cien en cien annos un Emperador Juſtiniano, u' derramas exercites de Godos, que remedien eſta univerſalinundacion de libros?* * Lege 2. Cod. de veteri jure enucleando ab Imperatore præter Tribonianum qui in jure civili reſtaurando elaborarunt, laudantur hi ſedecim: *Conſtantinus, Theophilus, Dorotheus, Anatolius, Stephanus, Mennas, Poſdocius, Eutelmius, Timotheus, Leonides, Leontius, Plato, Jacobus, Conſtantius & Johannes*. Leges per ſiglas ſcribere licet Juſtinianus interdixit, tamen ſiglas in Pandectis Florentinis exſtare teſtantur viri docti. Legum interpretes reprehendens Cicero Orat. pro Muræna c. 12. *cum permulta*, inquit, *præclare legibus eſſent conſtituta, ea Juris conſultorum ingeniis pleraque corrupta ac depravata ſunt.* Negotium juris inſtaurandi Juſtinianus Imperator Triboniano dedit 18. Kal. Jan. A. C. 530. & decennii tempus illis ſociiſque JCtis ſupra a me jam nominatis ad hoc aſſignavit, neque tamen illi majus quam triennii ſpatium in hoc impenderunt. Primus juris ſcientiam apud Romannos profeſſus eſt. Tiberius Coruncarrius, qui Conſul fuit Anno U. C. 473. (ante CHriſtum natum 280.) ſed nullum ejus ſcriptum fuiſſe Pomponius teſtatur. De illo plura Guido Pancirollus lib. 1. operis de claris legum interpretibus cap. 7.

(a) Cujacius hunc librum tribuit Rutilio Maximo JCto longe juniori.

1709. 8. De Alfeno vide etiam Servium ad Eclog IX. Epitome Digeſtorum Alfeni compoſita olim à Paulo JCto, conſtitit libris VIII. Antonius Schultingius Orat. de utilitate ex Juris prudentia in artes & ſcientias redundante, Lugd. Bat. 1718. 4. pag 11. *In Pandectis licet non ubivis exacta Latini ſermonis conſpiciatur puritas, niſi in antiquis legibus, edictis, aliiſque juribus, ac ſpeciatim in fragmentis Alpheni Vari, quibus nihil eſt terſius, comtius, elegantius* &c.

4. *Antiſtii Labeonis* JCtorum ſub Auguſto Imp. principis, Pithanon ſive probabilium libri VIII. quos in Epitomen contraxerat idem Paulus. Libri Poſteriorum ſive poſt ejus mortem editorum, quorum duoquadrageſimus in Pandectis allegatur. Horum Epitome confecta fuit à Javoleno. Ejuſdem Labeonis memorari videas Libros Epiſtolarum & ad Edictum: libros Prętoris Urbani & Prætoris peregrini, quorum trigeſimus in Digeſtis adducitur. * *Antiſtii Labeonis* libri ad duodecim tabulas, libri ad edictum Prætoris & ad edictum Ædilium Curulium à Gellio laudantur. Vide ſupra hoc Volumine p. 8.

5. *Ælii Galli* ſub eodem Auguſto tertii Ægypto præfecti volumina de ſignificatione verborum quæ ad jus civile pertinent. * *Ælium Gallum* de ſignificatione verborum quæ ad Jus Civile pertinent, laudat idem Servius in I. Georgic. p. 86.

6. *Maſurii* (a) *Sabini* libri tres juris Civilis, libri ad edictum prætoris Urbani, quorum quintus à Paulo citatur in teſtimonium. Libri memorialium, commentarii de indigenis, libri ad Vitellium, libri faſtorum, de triumphis Romanorum liber, liber adſeſſoriorum & alius de furtis. Claruit Maſurius Imperante Tiberio & diverſus eſt à Cœlio Sabino, Vitellio Sabino, Juventio Sabino, Sabino viro Conſulari, ad quem Ulpianus ſcripſit, etſi ſingulis hiſce quatuor juris ſcientia inſignibus * De *Maſurio Sabino* diſſertatio Dan. Guil. Molleri prodiit Altorf. 1693. in qua p. 20. ſeq. etiam fragmenta ejus poſt Riccoboni induſtriam (lib. de Hiſtoria) exhibet. Adde Jac. Gothofredi tabulam

(a) Ab hoc Sabino nomen accepit ſecta *Sabinianorum* quæ C. Attejum Capitonem ſecuta antiquorum JCtorum placitis conſtanter inſiſtebat. Iidem à C. Caſſio Longino Sabini hyperaſpiſte dicti *Caſſiani*, à quorum ſententia in pleriſque juris capitibus diſcedebant *Proculiani* dicti à Licinio Proculo, qui veſtigia Antiſtii Labeonis & Nervarum premens non pauca in juris diſciplina innovavit. Succeſſionis harum ſectarum typum qualemcunque exhibet Lambecius in prodromo Hiſt. literar. p. 232. De Caſſio iſto ejuſque ſcriptis multa Menagius in amœnitatibus juris pag. 448. ſeq Quemadmodum de Maſurio Pontanus ad Macrobii III. 6. & viri docti ad Perſium Sat. V. verſ. 90. * Plenius de *Sectis* JCtorum diſſerit Chriſt. Otto à Boeckelen in diſſ. ſub Frid. Deckeri præſidio habita de ſectis & familiis JCtorum Argentorat. 1666. 4. Vide & Jo. Conradum Ditericum in vita Auguſti Imp. p. 170. ſeq.

tabulam de librorum Sabinianorum ſerie & continentia.

7. *Licinii Proculi* prætorio ſub Ottone Imp. præfecti Notarum libri ad Labeonem, & ex poſthumis Labeonis. Libri Epiſtolarum quorum undecimus plus ſimplici vice adducitur in pandectis.

8. De *Pegaſo* JCto à quo jus Pegaſianum, & SCtum Pegaſianum dicitur, quique Veſpaſiano Imperante præfectus Urbi fuit & juris ſtudio meruit ut *liber* vulgo, non homo diceretur, vide Scholia ad Juvenalem IV. 77. & Menagii amœnitates Juris c. 17.

9. *Neratii Priſci* qui Trajano Imp. chariſſimus fuit, quindecim libri regularum, Membranarum libri VII. reſponſorum libri III. libri ex Plautio, Epiſtolarum libri, quorum quartus allegatur, & liber de nuptiis.

10. *Jaboleni* ſive *Javoleni Priſci* ſub eod. Trajano & Hadriano celebris libri XV. ex Caſſio XIV. libri Epiſtolarum, libri V. ex Plautio ſive ad Plautium & ex poſthumis Labeonis Epitome ſive potius ad illos notarum libri, quorum decimus in digeſtis adducitur.

11. *P. Juventii Celſi* (a) qui eodem tempore floruit, digeſtorum libri XXXIX. inſtitutionum libri XX. Epiſtolarum libri XI. quæſtionum libri XIX. Libri VII. Commentariorum.

12. *Salvii Juliani* libri XCIV. digeſtorum, ad Minicium ſive Minucium Natalem libri VI. Ad Urſejum Ferocem libri IV. Liber de ambiguitatibus & alius de dotali prædio. Idem eſt quem juſſu Hadriani Edictum perpetuum collegiſſe ſupra dixi. * Interdum Salvianum Giphanius & Reineſius non *Salvio Juliano* JCto, ſed alii Salvio Prætori tribuunt.

13. *Aburnii Valentis* qui Javoleno ſucceſſit Trajanique & Hadriani temporibus claruit, Fidei commiſſorum libri VII. & forte actionum libri quos tamen codices quidam tribuunt Javoleno.

14. *L. Voluſii Meciani* fidei commiſſorum libri XVI. Libri XIV. publicorum. Ad legem Rhodiam liber. Liber quæſtionum, & *de aſſe ac partibus ejus libellus* ſive *diſtributio aſſis, & vocabula ac notæ partium in rebus pecuniariis pondere, numero, menſura*, ad Cenſorem. Hic libellus hodieque exſtat cum codice Theodoſiano, & illuſtratus eſt ab Elia Vineto ad calcem libri Hottomanni de re numaria, Pariſ. 1565. 8. una cum Rhemnii Palæmonis, Priſciani, Bedæ &c. libellis ſimilis argumenti: ut ſcriptores plures recentiores qui de vocabulis ac notis partium in re pecuniaria, ponderibus ac menſuris egerunt omittam, ex quibus non tacendus Io. Fredericus Gronovius, qui operi ſuo de ſe-

(a) Vide Menagii amœnitates Juris c. 27.

de ſeſtertiis hunc Mæciani libellum ſubjecit cum ſcripto Balbi menſoris ad Celſum de aſſe minutiſque ejus portiunculis. Amſtelod. 1656. 8. & Lugd. Bat. 1691. 4. Eundem una cum Vineti & Gronovii notis recudi curavit Grævius tomo undecimo theſauri Antiquitatum Romanarum. Fuit Mæcianus iſte a Conſiliis Antonii Pii Imp. & M. Antonini Philoſophi in juris civilis ſcientia præceptor, de quo non protrita quædam Ægidius Menagius capite quinto amœnitatum Juris. Ceterum ſubdubitare de auctore libri de aſſe videtur Alciatus libro primo parergon capite 17. * De *L. Voluſio Mæciano*, qui imperantibus Hadriano & Antonio Pio floruit, vide Jac. Gothofredi diſſ ad legem ἀξίωσις de Imperio Maris cap. 2. Is Mæcianum negat ſingularem librum ad legem Rhodiam ſcripſiſſe, ſed tantum ἀξίωσιν ſive libellum ſupplicem Eudæmonis cum Antonini reſcripto ex corpore legis Rhodiæ nauticæ, quale tunc exſtabat, excerpſiſſe in uno ex XIV. libris publicorum, (intellige judiciorum.) Scripſit & XVI. libros commiſſorum ſive criminum.

15. *Ulpii Marcelli* (*a*) qui eidem Antoninio Pio familiaris fuit, digeſtorum libri XXXV. Ad leges libri VI. Reſponſorum liber, libri de officio COS. de præſidis officio, libri Publicorum, Notæ ad libros digeſtorum Juliani.

16. *T. Cajum* Servio Grammatico familiarem fuiſſe, Chronologia inconſulta aſſerit Jo. Bertrandus in vitis JCtorum pag. 208. deceptus perperam intellectis verbis Jac. Cujacii, lib. XI. cap. 38. Obſervatt. Servium ſane Cajus ætate longe anteceſſit, qui Hadriani temporibus cœpit inclareſcere, cum Servius, ut eſt notiſſimum, floruerit imperante Theodoſio. Ex Caji ſcriptis celebrantur libri XXXII. ad edictum provinciale, ad leges libri XV. Ad edictum Urbicum, ſive prætoris Urbani libri quorum XII. duntaxat Juſtiniani ætate exſtabant. Aureorum ſive rerum quotidianarum libri VII. Ad Dodecadelton ſive leges 12. Tabularum libri VI. Inſtitionum (*b*) libri IV. quorum Epitomen habemus

(a) Video huic Marcello etiam tribui a Bertrando, Labitto, aliiſque notas ad librum ſingularem regularum Pomponii. Sed cum Pomponius multis annis Marcello junior fuerit, verba legis *furioſus* 63 D. de acquirenda hereditate. *In libro ſingulari regularum Pomponii Marcellus notat*, ita intelligo, ut Marcelli obſervatio a Pomponio adducta laudetur.

(b) Fragmenta e Caji inſtitutionibus ſtudioſe collegit notiſque illuſtravit Jacobus Oiſelius V. C. addita inſuper Aniani Epitome. Lugd. Bat. 1658. 8. De Cajo ejuſque ſcriptis videndus Menagius p. 464. ſeq. Amœnitatum Juris. Quare a Juſtiniano dicatur *noſter*, diſquirentem vide Chriſtophorum Colerum c. 12. Parergon juris. * Falli eos, qui *Cajum* aliquem JCtum, Juſtiniani æqualem comminiſcuntur, pulchre notavit Joannes van de Vvater præf. ad luculentam ſuam Inſtitutionum Juſtinian. editionem.

bemus duobus libris, ſæpiſſime editam ſub nomine Caji, etſi *Anianus* Alarici (*a*) Gothorum Regis Conſiliarius eam confeciſſe credatur a viris doctis. De verborum obligationibus libri III. De manumiſſionibus libri totidem, fidei commiſſorum libri II De caſibus, Regularum, Dotalitiorum, de tacitis fidei commiſſis, ad SCtum Tertullianum & Orſitianum, ad legem Glitiam & ad formulam Hypothecariam libri ſingulares. Ad edictum Ædilium Currulium duo libri, Regularum libri III.

17. *Cervidii Scævolæ*, qui M. Antonini Philoſophi a conſiliis fuit, Digeſtorum libri XL. quæſtionum libri XX. Reſponſorum libri VI. Regularum libri IV. Liber de quæſtione familiæ, quęſtionum publice tractatarum liber, Notæ ad libros digeſtorum Juliani, notæ ad Marcellum. * *Q. Cervidius Scævola*, præceptor Papiniani, Julii Pauli, Tryphonini. Vide Everhardi Ottonis Papianum cap XI. pag. 209.

18. *Papyrii Juſti* Codex Papyrianus ſive Commentariorum libri XX. quibus conſtitutiones Antonini & Veri fratrum ab eo collectas conjicit Bertrandus.

19. *Tarruteni Paterni* qui ſub Commodo præfectus prætorio fuit, Militarium ſive de re militari libri IV.

20. *Terentii Clementis* Libri XX. ad leges. Claruit hic Juris Conſultus Imperante Septimio Severo.

21. *Calliſtrati* libri VI. Cognitionum, Edicti monitorii libri totidem, de jure fiſci libri IV. Inſtitutionum libri III. Libri duo quæſtionum. Sub eodem Severo & proximis Impp. uſque ad Alex. Severi tempora ſingulari juris intelligentia nobilis fuit.

22. *Julii Galli Aquilæ*, Calliſtrati æqualis, reſponſorum liber unus.

23. *Æmilii Papiniani* (*b*) qui ſub Septimio Severo clarus, ſub Baſſiano Caracalla præfectus prætorio fuit, & ab eo ut qui Getæ faveret interfectus (*c*) eſt, Quæſtionum libri XXXVI. Reſponſorum libri XIX. Libri II. definitionum, de adulteriis totidem. Monobiblos aſtynomicos ſive de jure Ædilitio liber. Fragmenta hujus JCti illuſtravit Jac. Cujacius, cujus

(a) Theodorici juſſu doctum aliquem Caji & Pauli libros in breviarium redegiſſe ſcribit Alciatus lib. 2. c. 26. Parergon juris. Illam Aniani Epitomen eruditis notis illuſtravit Hieron. Alexander, Hieronymi F.

(b) *Pulcherrimum* vocat Spartianus in Severo, h. e. ut Græci dicunt Χαρίεντα, hominem amœniſſimi ingenii & doctrinæ elegantiſſimæ. Niſi malis illud cum Tiraquello p. 37. ad leg. Connubial. aliiſque accipere de pulchritudine ac forma corporis Papiniani.

(c) Vide Spartian. in Caracalla p. 243. & 247. ſeq. & in Severo p. 224. ubi Papinianum *juris aſylum & doctrinæ legalis theſaurum* appellat. Xiphilinum p. 323. 326. E recentioribus Tillemontium T. 3. Hiſt. Imperator. p. 70. edit. Pariſ. & 119.

cujus animadverſiones poſthumæ prodiere Francof. 1603. 4. * *Æmilius Papinianus* a Baſſiano Caracalla juſſus Getæ necem defendere, reſpondit non tam facile parricidium excuſari quam committi, & novum eſſe parricidium, accuſare innocenter occiſum: itaque interfectus a Tyranno & ipſe eſt Anno U. C. 964. (CHriſti 212.) De hoc Papiniano poſt orationem Matthæi Weſenbecii, editam Witeberg. 1570. 8. Petrique Heigii & Joh. Chriſtoph. Beſoldi Orationes, quas omnes negat ſe vidiſſe (ſicut nec Jo. Philippum Slevogtum videtur oculis uſurpaſſe de Philoſophia Papiniani, editum Jen. 1681.) & poſt Jacobi Lecti Orationem de vita Papiniani & ſcriptis, & Joſephum Ruſticum, Patricium Aquilanum in Papiniani vita, quos laudat p. 379. 395. diligenter & accurate commentatus eſt Everardus Otto, Anteceſſor tunc Duisburgenſis, hodie Ultrajectinæ Academiæ in diatriba de vita, ſtudiis, ſcriptis, moribus & morte Papiniani Lugd. Bat. 1718. 8. Idem Stoicum obſervat fuiſſe, & qui Sabini potius quam Proculi ſectam probaret, diſcipulum Q. Cervidii Scævolæ. Inter ſcripta ejus refert *de adulteriis monobiblon*, & alium *aſtynomicon* ſive de jure Ædilitio, Græce ſcriptum: & librum *de ædilibus Coloniarum & Municipiorum*, quo de argumento etiam eruditum librum a laudato Ottone habemus editum Francof. 1713. 8. quo pleniorem quoque Ædilium qua Plebejorum qua Curulium hiſtoriam daturum ſe, & titulum Digeſtorum de Ædilitio edicto nova luce perfuſurum eſt pollicitus. Fragmenta Papiniani (a) ſignavit capite ultimo pag. 403.---439. Idem pag. 267. obſervat *Papinianiſtas* dictos tertii anni auditores, qui octo libros ex reſponſis docebantur. A diſcipulis dies feſtus peractus in Papiniani memoriam, ut Mucia feſta per Aſiam, Marcellea per Siciliam & Juſtinianea &c. Ubique fere contrarius Ulpiano eſt licet ejus æqualis *Julius Paulus*. Hujus icon & monumentum (ſed recens ſuppoſitum ut videtur) in Sertorii Urſati monumentis Patavinis pag. 340. adde pag. 346. ſeq.

24. *Domitii Ulpiani* (b) qui præfectus prætorio fuit ſub Alex. Mammææ interfectus circa A. C. 228. ad edictum libri LXXXIII. ad Sabinum (c) libri LI. Libri XX. ad leges, Diſputationum libri X. Protribunalium, ſive ut quidam, omnium tribunalium libri X.

(a) Confer Jac. Cujacii quæſtiones Papinianeas, Antonii Fabri juris prudentiam Papinianeam, & Barthol. Socini JCti Senenſis Commentarium ad Papiniani reſponſum l. 102. D. de conditionibus & demonſtrationibus.

(b) Idem Tillemont. p. 210. ſeq. Jac. Lectius in Oratione de vita & ſcriptis Ulpiani A. 1603. 8.

(c) De hoc Sabino Conſulari Viro Lampridius in Helegabalo c. 16.

Digitized by Google

libri X. totidem libri Pandectarum & de officio Pro Coſ. Regularum libri VII. Fidei commiſſorum Libri VI totidem libri Opinionum, Libri V. de adulteriis, de appellationibus libri IV. de officio Conſulis libri III. Libri II. Inſtitutionum, Reſponſorum totidem, ad edictum ædilium Curulium liber, Regularum liber ſingularis, de cenſibus libri VI. de Sponſalibus, de officio præfecti urbi, de officio præfecti vigilum, de officio curatoris Reip. de officio Conſularium, de officio Prætoris tutelaris, de officio quæſtoris libri, liber pandectarum, Excuſationum liber, libri plures Digeſtorum, Notæ ad Ariſtonem, ad Marcellum, ad Minitii libros, in corpus juris Papiniani, ad edictum Ædilium Curulium libri II. ad legem Æliam Sentiam libri IV. Hic Ulpianus patria Tyrius ex Phœnice Tyriorum colonia ſub Baſſiano & proximis Impp. JCtorum clariſſimus fuit, Alexandro imprimis Severo chariſſimus. Ejus hodieque exſtant fragmenta diſtincta in titulos XXIX.

25. *Julius Paulus* (a) Ulpiano ubique fere contrarius, licet ejus æqualis, atque ſub eodem Alex. Severo præfectus prætorio, patria autem, non, ut ille, Tyrius, ſed Romanus fuit, quemadmodum adverſus doctiſſimi Bertrandi ſententiam oſtenſum eſt à Laurent. Pignorio Epiſt. 41. Ejus plura ſcripta celebrantur, hæc nempe: Receptarum ſententiarum ad filios libri V. quorum Epitome exſtat una cum Codice Theodoſiano. Libri LXXX. ad edictum. Quæſtionum & reſponſorum libri XXXIII. Fidei commiſſorum libri III. Brevis edicti libri XXIII. Ad Plautium libri XVIII. Libri XVI. ad Sabinum. Ad leges libri X. Regularum libri VII. Sententiarum ſive factorum libri IV. Ad Vitellium Sabinum libri IV. Ad Neratium totidem. Fidei commiſſorum libri III. & totidem decretorum, Liber ſingularis de cognitionibus, adulteriis libri III. totidem Inſtitutionum libri, de officio Pro Coſ. libri II. Libri II. ad legem Juliam. Ad legem Æliam Sentiam libri III. de jure fiſci libri II. ad edictum Ædilium Curulium libri II. Regularum libri VII. Liber regularum ſingularis. De uſuris, de omnium legum Pœnis. De Pœnis (b) militum: De gradibus & adfinibus. De jure codicillorum. De excuſationibus tutelarum. Ad Senatus conſultum. Tertullianum. Ad Orphitianum Senatus Conſultum. Ad regulam Catonianam. Ad SCtum Syllanianum & Claudianum. Ad SCtum Vellejanum de interceſſionibus fœminarum. Ad Libonia-

(a) Vide Tillemont. libro laudato p. 213. Fuit & alius Julius Paulus, Poeta, æqualis Gellii, qui eum laudat libro quinto capite quarto.
(b) Confer Stevvech. ad Vegetii libr. 3. cap. 4.

Digitized by Google

bonianum SCtum. De officio præfecti urbi. De officio prætoris tutelaris. De officio aſſeſſorum. De extraordinariis criminibus. Ad hypothecariam formulam. Ad formulam municipalem. De inofficioſo teſtamento. De publicis judiciis. De judiciis (a) Centumviralibus. De jure ſingulari. De ſecundis tabulis. Ad Orationem D. Severi. Ad Orationem D. Marci & Commodi. Ad legem Vellejam. Ad legem Cinciam. Ad legem Falcidiam. De tacito fidei commiſſo. De portionibus quæ liberis damnatorum conceduntur. De juris & facti ignorantia. De adulteriis. De inſtructo & inſtrumento ſive de inſtructi & inſtrumenti ſignificatione Monobiblos. De appellationibus. De jure libellorum. De teſtamentis. De jure patronatus quod ex lege Julia & Papia venit. De Actionibus. De donationibus inter virum & uxorem. De legibus. De legitimis hereditatibus. De libertatibus dandis. De SCtis. De aſſignatione libertorum. De variis lectionibus. Epitome Alpheni Digeſtorum. Notæ ad Julianum. Notæ in libros quæſtionum Papiniani, & in ejuſd. libros reſponſorum. Ad Legem Fuſiam Caniniam & ad SCtum Turpilianum libri ſingulares. Epitome Pithanon Labeonis. Libri ſingulares de conceptione formularum, de dotis repetitione, de cognitionibus, de articulis liberalis cauſæ.

26. *Pub. Furii Anthi* ſive *Antiani*, Pauli æqualis, libri quinque ad edictum.

27. *Sexti Pomponii* Romani qui Papiani diſcipulus & Alex. Severi (b) à conſiliis fuit, Lectionum ad Q. Mucium Scævolam libri XXXIX. Ad Sabinum ſive ex Sabino libri XXXV. Libri XX. Epiſtolarum. Variarum Lectionum libri XV. Libri VII. ad Plautium vel ex Platio. Quinque libri SCtorum. Fidei commiſſorum libri totidem. De tacitis fidei commiſſis liber ſingularis. Liber regularum. Enchiridion juris libris II. & aliud libro ſingulari, cujus pars eximia ſupereſt in digeſtis tit. de juris origine. Libri plures ad edictum, quorum undoctogeſimus allegatur. Libri digeſtorum & libri de ſtipulationibus. * De *Sexto Pomponio* JCto erudita Oratio Bernardi Heinrici Reinoldi

(a) In pandectis Florentinis *de judiciis ſeptemviralibus* inſcribitur, ſed vide Bertrandum p. 152. ſq.

(b) Lampridius in Alex. Severo p. 1044. *Ut ſcias qui viri in ejus concilio fuerint, Fabius Sabinus Sabini inſignis viri filius, Cato temporis ſui Domitius Ulpianus juris peritiſſimus. Ælius Gordianus Giordani Imp. Pater, & ipſe revera vir inſignis, Julius Paulus juris peritiſſimus, Claudius Venacus* (Benacus) *orator ampliſſimus Pomponius legum peritiſſimus. Alphenus, Africanus, Florentinus, Martianus, Calliſtratus, Hermogenes, Venulejus, Triphonius, Mæcius, Celſus, Proculus, Modeſtinus. Hi omnes juris profeſſores diſcipuli fuere ſplendidiſſimi Papiniani, & Alexandri Imper. familiares & ſocii, ut ſcribit Acholius & Marius Maximus.*

JCti Herbonenſis prodiit A. 1710. 4. Inter alia recte caſtigat, tum in hac Orat. tum in notis ad Conciliatorem Joannis Merceri pag. 131. quæ de ætate ejus olim ſcripſeram, in emendato Lampridii Codice deceptus, & ſine examine ſecutus Berthrandum, Val. Forſterum, G. van der Muelen alioſque. Sane ut Georgio etiam Eberlino, in doctiſſima explicatione tituli D. de Origine juris pag. 410. probe obſervatum, Hadriano imperante ſcripſit, gentilis T. Pomponii Attici, ad quem Cicero,& T. Pomponii Baſſi ad quem Plinii IV. Epiſt. 23. familiaris Ariſtoni & Octaveno JCtis,& videtur ad Antonini Pii tempora perveniſſe. Meminit Salvii Juliani, à quo viciſſim annis ut videtur juniore laudatur. Ipſe in Epiſtolis teſtatus eſt ad annum ætat. 78. ſe perveniſſe. *Ego diſcendi*, inquit, *cupiditate quam ſolam vivendi rationem optimam in octavum ſeptuageſimum annum duxi*. In Lampridii Severo verba: *Pomponius legum peritiſſimus*, *Alphenus Africanus*, deſunt in MS. Palatino & in Codicibus quos evolvit Caſaubonus, & omnino adeſſe debent, quemadmodum & Celſi ac Proculi nomina: cæteris locum reliquendum monet Everhardus Otto in Papiniano cap. XI. pag. 225 ubi non aſſentitur Salmaſio & Menagio Florentinum etiam & Martianum, Calliſtratum, Hermogenem, Venulejum, Tryphonium, Moccium & Modeſtinum expungentibus. Ex Catalogo ſcriptorum hujus Pomponii expungendi liber de tacitis fidei commiſſis, & Digeſtorum libri. Cæterum libros ad edictum tres ſupra octoginta ſcripſit, & de ſtipulationibus libros octo.

28. *Junii* ſive *Julii Mauriciani* eodem Alexandro imperante clari libri ſex ad leges, & notæ in Julianum, ſive Juliani digeſtorum libros, ut ſuſpicatur Bertrandus. Libri de pœnis, quos ad hunc Mauricianum refert Labittus, Modeſtino ab aliis tribuuntur.

29. *Florentini*, qui iiſdem temporibus floruit, Inſtitutionum lib. XII.

30. *Claudii Venuleji Saturnini* Stipulationum libri XIX. Actionum libri X. De officio ProCos. Libri IV. De pœnis paganorum (*a*) liber ſingularis. Publicorum libri VII. Hic Saturninus ſub eodem Alexandro Severo juris ſcientia celebris fuit. * De *Claudio Saturnino* qui librum de pœnis paganorum, & librum Tertulliano lectum de coronis compoſuit, Pancirollus lib. 2. theſauri Variar. Lect. cap. 139.

31. *Ter-*

(a) Liber iſte a Labitto & aliis Q. Saturnino adſcribitur, Paganos vero conſtat militibus opponi, uti apud Vegetium lib. 2. c. 23. *Nam ſi doctrina ceſſet armorum, nihil paganus diſtat a milite.*

31. *Tertulliani*, qui circa hæc tempora claruiſſe videtur (ſiquidem diverſus eſt à Q. Septimio Florente Tertulliano (*a*) Eccleſiæ doctore Afro, & à Tertullo quo referente SCtum Tertullianum ſub Imperio Antonini Pii factum eſt) quæſtionum libri VIII. & de caſtrenſi peculio liber unus. * De *Tertulliano* Eccleſiæ Doctore, diverſo utique à *Tertulliano* JCto, licet & ipſe juris neutiquam fuerit imperitus, confer Jo. Mich. Heineccii diſſ. hiſtoricam de JCtis Chriſtianis primorum ſæculorum, Halæ Sax. 1713. 4. p. 18.

32. *Æmilii Macri* militarium libri II. publicorum libri totidem. Totidem de officio præſidis. Totidem ad legem de viceſima hereditatum & de appellationibus. Diverſus hic eſt ab Hiſtorico Poetisque hujus nominis, qui illum ejusdem Alexandri temporibus florentem ætate anteceſſerunt.

33. *Herenni Modeſtini* reſponſorum libri XIX. Pandectarum libri XII. Regularum libri X. Libri IX. differentiarum. Excuſationum (*b*) libri VI. De pœnis libri IV. Liber ſingularis de præſcriptionibus. De inofficioſo teſtamento. De manumiſſionibus. De legatis & fidei commiſſis. De teſtamentis. περὶ (*c*) εὑρηματικῶν, de enucleatis caſibus, de differentia dotis, de ritu nuptiarum. Ad Q. Mucium Scævolam libri plures, & libri de præſcriptionibus. Modeſtinus iſte à Lampridio annumeratur iis quorum conſilio uſus eſt idem Alexander Severus. * Jo. Shilteri *Modeſtinus* typis exſcriptus eſt Argentorati 1687. 8. Antonii Auguſtini ad Modeſtinum ſive de excuſationibus liber, ejusdem emendationum & opinionum libris quatuor ſubjiciturLugd.1547.8.

34. *Hermogenis* (*d*) (ſive, ut in pandectis dicitur, *Hermogeniani*) Modeſtini æqualis, Epitomarum juris libri VI. libri fidei commiſſorum. Hic ex Jo. Bertrandi ſententia pag. 185. ſeq. de viris JCtorum, non Ethnicus fuit ſed Chriſtianus.

35. *Licinii Rufini* non ignobilis eadem ætate Juriſconſulti Regularum libri plures, quorum duodecim dumtaxat in Indice Florentino memorantur.

36. *Aelii Martiani* qui ſub eodem Alexandro fuit, XVI. libri

 inſtitu-

(a) Conſtat tamen hunc quoque Tertullianum juris ſcientia claruiſſe,

(b) Fragmenta quæ ex his libris Græce ſcriptis in Digeſtorum opere referuntur emendat & explicat Antoninus Auguſtinus libro ſingulari qui cum ejus emendationum & opinionum libris quatuor prodiit tum alibi tum Heidelbergæ 1594. 8.

(c) Confer. Jo. Schilteri Modeſtinum & Henrici Brenckmanni Commentarium in Modeſtini librum ſingularem περὶ εὑρηματικῶν. Lugd. Bat. 1706. 8.

(d) Hermogenes iſte ſi idem eſt cujus Lampridius in Alex. Severo meminit, antiquior erat atque adeo diverſus ab illo à quo codicem Hermogenianum collectum ſupra dixi, is enim Diocletiano imperante floruit.

inſtitutionum, Regularum V. libri. De appellationibus libri duo. De publicis judiciis libri totidem: De delatoribus. Ad SCtum Turpilianum. Ad Hypothecariam formulam. Notæ ad Papinianum. De adulteriis. Libri digeſtorum.

37. *Claudii Tryphonini* ſive *Tryphonii*, diſcipuli Papiniani, diſputationum libri XXI. Notæ ad libros digeſtorum Scævolæ.

38. *Arii Menandri* de re militari libri quatuor. Hic quoque Alex. Severi Imp. à Conſiliis fuit: igitur longe diverſus à Cn. Publicio Menandro, cujus mentio ap. Ciceronem Orat. pro Cornelio Balbo.

39. *Africani* (a) ſcriptoris ſubtilis & difficilis, qui iisdem temporibus clarus & Papiniani diſcipulus fuit, quæſtionum libri IX. Libri Epiſtolarum.

40. *Aurelii Arcadii Chariſii* libri ſingulares de teſtibus, de officio præfecti prætorio, de muneribus civilibus. Hic Chariſius præſes Syriæ fuit Imperante Diocletiano. Loca porro ubi ſingula hæc JCtorum veterum ſcripta in libris juris civilis allegantur, non mediocri induſtria indicavit, atque adeo fragmentorum locupletem indicem confecit Jacobus Labittus qui poſt Lipſienſem Anni 1616. 8. aliasque editiones eleganter recuſus eſt Lugd. Bat. 1647. 8. Idem cum Jo. Baptiſtæ Zileti indice librorum juris prodierat Venet. 1566. Etiam cum Antonii Auguſtini & Jo. Wolffgangi Freymonii indicibus juris, Lugduni 1585. 8.

VI. De his vero aliiſque veteribus JCtis & eorum ſcriptis copioſius egerunt à quibus vitas eorum conſignatas habemus Joannes Bertrandus & Guilelmus Grotius: quibus addere licet Guidonem Pancirollum, Nicolaum Henelium, Aymanum Rivallium, Bernardinum Rutilium, Catellianum Cottam, Valentinum Forſterum & interpretes tituli de origine juris Franciſcum Hottomannum, Antonium Garronem, Georgium Eberlinum, Chriſtoph. Adamum Rupertum & Gerhardum van der Muelen. Antonium Auguſtinum libro de nominibus propriis Pandectarum, Jo. Sithmannum in ſpeculo Imperii Romani, Albericum Gentilem libro tertio lectionum quæ ad jus civile ſpectant capite 4. Cornelium van Eck in principiis Juris Civilis & Vincentium Gravinam in libro pereleganti de ortu & progreſſu juris Civilis, Neapol. 1701. 12. & Lipſiæ 1703. 8. De nonnullis vide etiam quæ docte obſervata ſunt elegantiſſimo Aegidio Menagio in Amœnitatibus ju-

(a) Sex Cæcilium Africanum antiquiorem, cujus apud Gellium mentio: Potius intelligendum eſſe docet Cujacius cujus prodiere tractatus ſive Exercitationes novem quibus Africani fragmenta illuſtrantur. Confer ejuſdem obſervationes libro & capite ſeptimo.

bus juris. * *Antonii Auguſtini* liber raro obvius de nominibus propriis Pandectarum prodiit Barcinone 1592. fol. quem recudi eſſet operæ pretium, ſicut laude digniſſimum eſt ſtudium virorum Clariſſ. Jo. Chriſtoph. Franchii & Chriſtiani Godfridi Hofmanni, quorum ille Halæ 1718. 4. prælis iterum ſubjici curavit vitas JCtorum veterum ſcriptas à Bernhardino Rutilio, Joanne Bertrando & Guil. Grotio. *Rutilii* prodierant Argentorat. 1538. 8. Baſil. 1539. 4. *Bertrandi*, præſidis Toloſani *βίοι νομικῶν* poſt editionem Toloſanam 1617. 4 Lugd. Bat. 1675. 8. *Grotii* denique vitæ JCtorum quorum in Pandectis exſtant nomina Lug. Bat. 1690. 4. Hofmannus recentavit editionem pulcherrimi operis, poſtumi licet, librorum quatuor de claris legum interpretibus auctore *Guidone Pancirollo* (*a*) JCto Patavino, quod de ſequioris maxime ætatis JCtis multa docens alibi vix obvia, bis Venetiis A. 1637. & 1655. prælis exierat, ſed in tabernis librariis jam pridem deſiderabatur. Huic ſubjunxit 1) *Joannis Fichardi* Franckofurtenſis vitas recentiorum JCtorum editas Patavii 1565. 2) *Marci Mantuæ* Benavidii Epitomen alphabeticam virorum illuſtrium, excuſam Patavii 1555. 8. 3) *Joannis Baptiſtæ de Gazalupis* ſive *Caccialupi* hiſtoriam interpretum & gloſſatorum juris, quam cum Sebaſtiani Brantii expoſitionibus titulorum omnium Juris tam Civilis quam Canonici ediderat Gryphius Lugd. 1543. 4. 4) *Caſtelliani Cottæ* JCti Mediolanenſis recenſionem brevem inſignium Juris interpretum & Doctorum, ex ejus Memoralibus Lugd. 1556. 1573. 8. pag. 466. --495. excerptam. 5) *Matthæi Gribaldi Mophæ* JCti Ticinenſis elogia aliquot interpretum Juris Civilis, diſtichis comprehenſa ex ejus libris tribus de methodo ac ratione ſtudendi in jure, qui lucem viderant Lugduni 1544. (*b*) & 6) *Alberici Gentilis* de juris interpretibus dialogi ex edit. Lond. 1582.

Multorum JCtotum non contemnenda notitia traditur in B. D. *Samuelis Reyheri* JCti Kilonienſis hiſtoria jurium univerſali, Kilon 1711. 4. Plena quoque bonæ frugis & lectu digna *D. Georgii Beyeri* notitia centum auctorum Juridicorum veterum ac recentium, Lipſ. 1701. 8. D. *Burchardi Gothelf Struvii* Bibliotheca ſelecta & ſelectiſſima juris poſt primam editionem Jenenſem

Tom. II. Ll 3 1701. 8.

(a) Liceb.t conferre, quæ, pauca tamen illa, de nonnullis JCtis, quorum in Pandectis mentio, notavit idem Pancirollus in theſauro Variarum Lectionum Lib. 1. c. 79. & lib. 2. c. 131. &c. Lugd. 1621. 4.

(b) Poterant his jungi *Jo. Lorichii Hadamarii* elogia Veterum JCtorum plus quam ſexaginta, verſibus comprehenſa elegiacis & excuſa Tom. 3. delic. Poetarum Germanorum pag. 1262. - 1284. & ad calcem *Nicolai Henelii* commentarii de veteribus 38. JCtis quorum fragmenta in Pandectis ſuperſunt, Lipſ. 1641. & 1654. 8. cum ejuſdem Henelii notis & in eoſdem 38. JCtos epigrammatibus Henelii & *Caſparis Cunradi*.

1701. 8. ſæpius recuſa caſtigatior pleniorque. *Dionyſii Simonis* Bibliotheca Juris Hiſtorico Chronologica, Gallice vidit lucem hoc titulo; Nouvelle Bibliotheque hiſtorique & Chronologique des principaux Auteurs & Interpretes du Droit Civil, Canonique & particulier des pluſieurs Etats & provinces, depuis Irnerius, avec des caracteres de leurs eſprits, & des jugemens ſur leurs ouvrages, Paris 1693. 12. duobus Volum de quo opere Acta Erud. Tom. V. ſupplementi pag. 369. *Jacobi Labitti* index legum & actorum qui in Pandectis citantur, poſt edit. Pariſ. 1556. 4. & Lipſ. (1616. 8. cum notis Wilh. Schmuckii,) recuſus Lugduni Bat. 1674. 8. apud Joannem a Gelder, non 1647. ut excuſum ſupra dixi Indicem ſcriptorum de utroque jure colligere orſus *Joannes Nevizanus* Aſtenſis, cujus lucubrationem auxere *Lud. Gomeſſius* & *Jo. Fichardus* Baſil. 1539. 4. Hinc. *Jo. Baptiſta Ziletus* Venet. 1566. Franconſ. 1567. 4. & majore ſtudio *Jo. Wolfgang Freymonius* in elencho ſcriptorum juris Civilis & Canonici Francof. 1579. 4. & 1585. 4. 1597. 4. Idem Freymonius Symphoniæ juris utriuſque Chronologicæ, leges ſerie temporum Conſulumque exhibenti ſubjecit temporis ordine recenſionem JCtorum ab A. 1150. ad medium ſæculum ſextum decimum. Francof. 1584. fol.

Longe in recenſendis JCtorum ſcriptis horum induſtriam poſt ſe reliquit, accommodatiſſimaque ad ſtudentium uſus methodo ſub titulis alphabetico ordine digeſta eſt *Martini Lipenii* Bibliotheca realis juridica Francof. 1679. fol. & cum longe plurimis acceſſionibus cura *D. Frid. Gottlieb Struvii*, ibid. 1720. fol. utinam emendatius, accuratiuſque. In memoriis Trevoltinis A. 1705. pag. 1818. *Mr. Daubaſſon, Doyen de chapitre de St. Amable de Riom a fait inprimer à Clermont une table Chronologique pour le Droit. On y voit d'un coup d'oeil en quel tems les diverſes loix & les diverſes Codes ont etè faits, & juſqu'a quel tems ces loix & ces Codes ont etè en viguer.* Diſtinctius vero & accuratius veterum ſingulorum JCtorum Hiſtoriam, ſcripta, ſcriptorumque fragmenta digeſta & illuſtrata exhibebit jam paulo ante mihi laudatus *Henricus BrencKmann* JCtus in opere cui titulum fecit: *Pandectæ Juris Civilis; Auctoribus ſuis & libris reſtituti*. *Vincentii Gravinæ* præclarum opus de Origine Romani juris, libris tribus diſtinctum in lucem exiit Lipſ. 1707. 4. ſed emendatius Neapoli 1714. atque iterum Lipſiæ cum aliis eruditiſſimi Viri ſcriptis, 1717. 4. Cæteri ſcriptores ad hiſtoriam Juris Romani facientes ſunt eo ordine quo ſunt editi. *Aymari Rivallii* Allobrogis, Civilis Hiſtoriæ juris libri quinque & Hiſtoriæ juris Pontificii

tificii

tificii liber ſingularis Mogunt. 1527. 1539. 8. Lugd. 1551. 8 & in Oceano juris ſive tractatu tractatuum Tomo I. Venet. 1584. fol. *Laurentii Breiden* Oratio de origine Juriſprudentiæ Romanæ & ſtudio Juris recte inchoando, cum *Franciſci Duareni* Epiſtola de ratione docendi diſcendique Juris, & Chronologia Juriſprudentiæ Romanæ ab initio Urbis uſque ad Juſtinianum Imp. Roſtochii 1564. 4. *Valentini Forſteri* de Hiſtoria Juris Civilis Romani legibuſque, annorum ſerie digeſtis, & vitis JCtorum libri III. Baſil. 1565. fol. & deinde Coloniæ cum tractatu de ſucceſſionibus 1594. fol. & cum libris novem de hereditatibus ab inteſtato Mogunt. 1607. 1615. 4. & in tomo primo Oceani Juris ſive tractatus tractatuum Venet. 1584. fol. & ſeparatim Aurelianæ Allobrog. ſive Genev. 1609. 8. & correctius ex auctoris autographo a filiis Val. Guilelmo & Carolo Forſteris, Helmſt. 1609. 8. Witeb. 1623. 8. *Alberici Gentilis* de libris Juris Canonici, de libris Juris Civilis & de Latinitate veteris Bibliorum verſionis male accuſata diſſertationes tres ad Robertum filium Hanov. 1605. 8. *Thomæ Lindemanni* Hiſtoria Juris Romani Roſtoch. 1627. 4. in Enchiridion Pomponii de Origine Juris, quod etiam illuſtrarunt *Georgius Eberlinus* Bresnicenſis cujus eruditus commentarius prodiit Henricopoli 1595. 4. *Chriſtoph. Adamus Rupertus* Jenæ 1661. 12. *G. van der Muelen*, Trajecti ad Rhen. 1691. 8. *Hermanus ByneKershoeK* JCtus & Senator in prætermiſſis ad lib. 2. D. de Orig. juris, in Opuſculis Lugd. 1719. 4. *Jo. Seldeni* diſſ. ad Eletam (*a*) in qua etiam Juris Romani Juſtinianei hiſtoria breviter & docte attingitur Lond. 1647. 4. *Ægidius Menagius* in amœnitatibus Juris Civilis Pariſ. 1664. 8. & deinde poſt alteram editionem Pariſienſem auctior atque emendatior hic liber, in quo plura de antiquis JCtis erudite notata leguntur, lucem vidit curante nobiliſſimo Frid. Benedicto Carpzovio, Lipſ. 1680. 8. *Philippi Lud. HanneKenii* Janus Juris, Gieſſæ 1668. 4. *Adamus Ruccius* in tractatu rhapſodico de librorum Juris quantitate & qualitate, Regimont. 1658. 8. *Melch. Voetii* hiſt. Juris Civilis &c. *Arturi DucK* de uſu & auctoritate Juris Civilis Romani in ditionibus Principum Chriſtianorum. Lipſ. 1676. 8. Giornale de letterati di Roma 1677. pag. 202. *Joach. Hagemeieri* de auctoritate Juris Civilis & Canonici Francof. 1663. 4. *Petri Taiſand* Hiſtoire du Droit Romain, Paris 1678. 12. Journal des Savans 1678. p. 234. *Joh. Doujatius* in

(a) Sic Juris veteris Anglici ſcriptor appellatur a carcere in quo illud ſub Eduardo I. vel II. compoſuit. Vide Seldenum, & Tho. Fulleri librum editum Lond. 1662. fol. cui titulus, the hiſtory of the vvorthies of England. II. p. 210.

Hiſtoria Juris civilis Romanorum, qua ejus tam origo quam progreſſus, autoritas & utilitas, tum Juſtinianei partes atque ordo partium demonſtratur, ubi & Gallici juris origo perſtringitur. Pariſ. 1678. 4. Journal des Sav. p. 293. Giornale de' letterati di Roma A. 1679. *Cornelii van EcK* in principiis Juris Civilis Franek. 1689. 8. Bibl univerſell. Tom. 14. pag. 46. Hiſt. des ouvrag. des Sav. 1689. Jun. p. 308. *Erici Mauritii* de libris juris communis, horumque uſu, inter ejus diſſertationes & opuſcula junctim edita Francof. 1692. 4. *Georgii Schubarti* de fatis juriſprudentiæ Romanæ, Jen. 1696. 8. Acta Erud. 1696. pag. 427. Journal de Berlin A. 1697. pag. 21. & 118. *Petri Relandi*, JCti & Judicis, faſti Conſulares ab A. C. 146. ad 559. ad illuſtrationem Codicis Juſtinianei ac Theoſidoani ſecundum rationes temporum digeſti & auctoritate veterum ſcriptorum atque lapidum antiquorum confirmati cum appendice *Hadriani Relandi* fratris, qua faſti ex Codd. MSS. depromti & Conſules in Pandectis memorati continentur. De Faſtorum Florentinorum minorum perturbatione vide pag. 174. ſeq. qui integri exhibentur p. 758. *D. Burchardi Gothelf Struvii* Hiſtoria Juris Romani, Juſtinianei, Græci, Germanici, Canonici, Feudalis, Criminalis & Publici, e genuinis monumentis illuſtrata Jen. 1718. 4. Acta Erud. 1719. p. 377. Hiſtoire du Droit Romain par *Claude Joſeph de Ferriere*, Paris 1718. 12. Journal des Sav. 1718. Decembr. p. 657. Acta Erud. 1721. p. 15. *D. Chriſt. Godofredi Hofmanni* Hiſtoria Iuris Romano Iuſtinianei, cum *D. Chriſtiani Thomaſii* delineatione Hiſtoriæ Iuris Civilis: & Franciſci Hottomanni anti-Triboniano. Lipſ. 1718. 4. Acta Erud. 1719. p. 381. De *Jacobi Godofredi* hiſtoria Iuris Civilis Romani, toties recuſa & de ejuſdem quatuor fontibus Iuris Civilis dixi ſupra pag. 516. Ei notitiam Baſilicorum a Ioſepho Maria Suareſio concinnatam adjunxere Amſtelodamenſes 1663. 12. Scripta in *Simonis von Leevven* Volumine de origine & progreſſu Juris Civilis Romani comprehenſa recenſui ſupra. Hoc poſt editionem Lugd. Bat. 1672. 8. recuſum eſt Ienæ 1697. 8. De eodem D. Georgius Beyerus in notitia auctorum Iuridicorum pag. 65. ſeq.

Leevviano Volumini juvat ſubjungere alterum Iuriſconſultiſſimi Viri, *Antonii Schultingii*, Anteceſſoris Lugdunenſis Batav. quod inſcribitur: *Juriſprudentia antejuſtinianea*, Lugd. Bat. 1717. 4. In eo continentur. 1) *Caji* inſtitutionum epitome ab *Aniano* Conſiliario Alarici Regis Wiſigothorum ſub ſexti ſæculi initium compoſita libris duobus, cum commentario *Hieron. Aleandri* junioris, edito Venet. 1600. 4. & *Jac. Oiſelii* notis Lugd-Bat. 1658.

Bat. 1658. 8. noviſque editoris *Anton. Schultingii* animadverſionibus pag. 1. --- 186. Adde varias lectiones pag. 931. ſeq. ex editionibus Baſileenſi Io. Sichardi 1538. Lugdunenſi 1566. Pariſienſi 1586. & Genevenſi eiuſdem anni ad calcem Codicis Theodoſ. (2) *Julii Pauli* ſententiarum receptarum ad filium, libri quinque, cum interpretationibus *Aniani* viri ſpectabilis, nec non *Jac. Cujacii* interpretationibus A. 1557. primum editis & ex poſtrema recognitione Colon. 1589. 8. notiſque & emendationibus *Conr. Rittershuſii* (Norimb. 1594. 8.) & *Huberti Giphanii* atque *Editoris* pag. 187. --- 536. Adde Varias lectiones editionum pag. 932. ſeq. (3) Tituli XXIX. ex corpore regularum *Ulpianeo* (editi primum à Johanne Tilio A. 1549.) cum *Jac. Cujacii* notis (à Joanne Amarittono in lucem emiſſis Toloſæ 1554.) *Lud. Charondæ* Pariſ. 1555. & 1578. atque *Ant. Schultingii* pag. 537. --- 680. Adde varias lectiones editionis Lovan. 1550. aliarumque pag. 938. ſeq. (4) Librorum 1. XIX. Codicibus *Gregoriani* pag. 681. --- 708. & Codicis *Hermogeniani* pag. 709. --- 718. fragmenta quæ inventa hactenus fuere omnia, cum notis ejuſdem *Schultingii*. Adde Varias editionum lectiones p. 939 ſeq. (5) *Moſaicarum & Romanarum Legum collatio* (a) ex integris Papiniani, Pauli, Ulpiani, Caji, Modeſtini aliorumque veterum Juris Auctorum libris ante tempora Juſtiniani deſumta, cum notis *Petri Pithoei* & *Editoris* pag. 719. --- 800. adde varias lectiones pag. 940. ſeq. ex Codice MS. Ioſephi Scaligeri. De hoc ſcripto plura dicere me memini ſupra pag. 519. ſeq. (6) Fragmentum ex *Modeſtini* regularum libro III. de bonis libertorum & de teſtamentis pag. 801. & fragmentum regularum ex veteri JCto (Ulpiano an Cajo) pluribus ſententiis conſtans pag. --- 809. nec non fragmentum ex lib. 1. reſponſorum *Papiniani* ſub titulo de pactis inter virum & uxorem p. 810. (7) Conſultatio veteris JCti mediæ ætatis de pactis, (b) plura veterum JCtorum fragmenta allegans: pag. 813. --- 816. nec non *Papiani* quem Pithœus Gotho Romanum ſub Theodorico, Jac. Godofredus Burgundionem putat fuiſſe, reſponſorum liber titulus XLVI. in quo & ipſo plura veterum ICtorum & conſtitutionum

(a) Idem ſcriptum Pariſ. 1572., primum editum etiam ibid. 1573. 8. prodiit ſub titulo: Fragmenta Pauli, Ulpiani, Caji, Modeſtini aliorumque cum Moyſis legibus collata ex Bibl. P. Pithœi, cum ejus notis. Deinde A 1588. 8. ab Henr. Stephano editum eſt in libro quem inſcripſit: Juris civilis fontes & rivi, collatio legum Moſaicarum & Romanarum ex Papiniani, Pauli, Ulpiani, Caii & Modeſtini integris libris. Etiam à Conrado Rittershuſio in Enchiridio juris quadripartito, quod ipſe memorat præfat. in Julii Pauli ſententias.

(b) Confer Jac. Cujacii Obſervationes lib. 7. c. 26.

tutionum Imperatoriarum fragmenta p. 827. --- 854. (8) *Doſithei* Magiſtri (a) liber tertius continens Imp. Adriani ſententias & Epiſtolas Græce & Latine cum Goldaſti notis (qui ediderat Genev. 1601. 8.) p. 855. --- 879. (9) *Antonii Schultingii* Orationes duæ (1) qua diſquiritur culpanduſne ſit Tribonianus quod ICtorum qui ſtante Rep. Romana claruere, ſcripta ſuppreſſerit, ac poſteriorum qui ſub Imperatoribus floruere, reſponſa retulerit p. 883. --- 907. (2) De Juriſprudentia hiſtorica, quod magna juriſprudentiæ pars non tam in Philoſophica ratiocinatione quam in hiſtorica eorum quæ publice ſancita vel etiam interpretando inducta ſunt cognitione conſiſtat. pag. 908. --- 930. Hactenus *Juriſprudentia ante Juſtinianea* Ampliſſimi Schultingii.

VII. Cæterum quos hactenus memoravimus JCtos veteres, eorum nomina (Pegaſio excepto) occurrunt in indice Græco Iuſtinianeo Pandectis Florentinis præfixo, præter quos longe plures in libris ipſis juris Civilis & apud alios veteres memorantur, de quibus Bertrandus libro ſecundo ſingillatim ſibi agendum putavit, nobis autem hoc loco ſufficiet ſola nomina ſcripta cum notatione temporis hic breviter appoſuiſſe.

1. *Ante Auguſti Imperium* juris ſcientia floruere *Sextus Aelius* Ennio laudatus autor juris Æliani cuius ſupra mentionem fecimus, & Tripartitæ, quo in opere legibus 12. Tabularum præter interpretationem legis actionem ſubiecerat. *Junius Gracchanus* à Caii Gracchi amicitia ita dictum teſte Plinio, auctor librorum VII. de poteſtatibus. *Cato* M. Catonis Porcii filius cuius libri XV. de iuris diſciplina ſive commentariorum iuris civilis olim ferebantur. *P. Mucius Scævola* (b) Q. Mucii pater, & Conſul eo anno quo Tiberii Gracchi ſeditio orta eſt, auctor librorum XIV. commentariorum iuris in quos notas compoſuit Servius Sulpicius. *Brutus* pater eius qui parricidio Cæſaris interfuit, auctor librorum III. de iure civili. *Q. Aelius Tubero* æqualis Luculli, Panætii auditor, de iure venditionis ac forte alia quædam ſcripſit; diverſus autem eſt à *Q. Tuberone*, quem iuris publici & privati complures libros compoſuiſſe teſtatur Pomponius. *C. Aquilius Gallus*, *Cajus Iuventius & Aulus Caſcellius* auditores Mucii Scævolæ, ex quibus Caſcellius auctor tum

(a) De hoc dixi Bibl. Græcæ volumine VII. p. 59. Incertum an is Doſitheus ad quem Libanii Epiſtolæ. Gloſſas Doſithei Græcolatinas MSS. ſervat Bibliotheca publica Leidenſis inter Codices If. Voſſii.

(b) Confer Franciſci Balduini commentarium de juriſprudentia Muciana Baſil. 1558. 8. Ab hoc Mucio Scævola juriſprudentiam hauſit Cicero. Vide Plutarchum in Cicerone p. 861. ſeq.

tum aliorum plurium, tum libri benedictorum, (*a*) qui Pomponii ætate adhuc exſtabat. Aquilius vero *Servii Sulpicii Rufi* (*b*) præceptor, quem Servium 180 fere libros reliquiſſe idem Pomponius teſtatur, ex quibus memorantur libri II. ad edictum Bruto inſcripti, notæ ad P. Mucium Scævolam, ad leges 12. Tabb. liber ſingularis de dotibus, de teſtamentis libri II. Hunc Servium audiverunt *Publicius Gellius*, *Labeo*, (*c*) *Antiſtius* Labeonis Antiſtii pater, *Cinna*, *C. Atejus Pacuvius*, *Flavius Priſcus*, *Aufidius Namuſa*, *Aufidius* (*d*) *Tucca*, *Titus Caſius*, *Alfenus Varus* de quo dixi ſupra, & *C. Aulus Ofilius* (*e*) quinque librorum iuris partiti auctor. Apud Ciceronem memorantur etiam iuris conſulti inſignes *L. Valerius*, *Sextus Pompejus*, *M. Manilius* qui leges venalium vendendorum compoſuit & libros VII. ſcripſit de jure civili. *P. Rutilius Rufus* avunculus Cottæ cuius laudantur libri de vita ſua, hiſtoria rerum Romanarum & oratio de modo ædificiorum de qua vide Sveton. in Auguſto cap. 89. *Cœlius Antipater* Magiſter L. Craſſi, *Fuſidius*, *M. Cælius Rufus*, qui ædilitium edictum interpretatus fuerat, & *C. Trebatius Teſta*, (*f*) de quo videas licet Menagium capite Amœnitatum iuris quarto decimo.

2. *Sub Auguſto* claruit *Vitellius* Auguſti procurator; ad cujus libros ſcripſit Sabinus. *Varius Lucullus* non multo junior Labeone. *Atejus Capito* qui ſub Tiberio ſenex obiit, auctor commentariorum ad leges 12. Tabularum, Conjectaneorum lib. CXX. De pontificio jure librorum decem. Totidem de jure ſacrificiorum. Libri ſingularis de officio ſenatorio & collectaneorum. *Druſus* denique Celſo JCto memoratus.

3. *Tiberii Imp.* familiaris & ſub ejus imperio juriſconſultiſſimus fuit *Coccejus Nerva* Sectator Labeonis, relicto *filio* ſibi cognomina, cuius de uſufructu & uſucapionibus commentario celebran-

(a) Menag. c. 8. amœnitatum juris.

(b) De Servio Sulpicio JCto adi præter alios Laur. Begerum T. 2. theſauri Brandenburg. p. 587. & p. 590. * Vide etiam Pontacum ad Cron. Euſebii pag. 503.

(c) De vita, moribus & ſtudiis *M. Antiſtii Labeonis* & *C. Ateii Capitonis*, oratio JCti celebris Cornelii von Eck lucem vidit Ultrajecti 1693. 4.

(d) Ab *Aufidio Tucca* JCto diverſus Tucca Poeta, quem æmulum moleſtum omnium ſtudiorum ſuorum perſtringit Martialis XII. 96. Alius Plotius Virgilii Poetæ amicus, quem apud Gallos Ciſalpinos Tuccam dictum ſcribit Scholiaſtes Perſii II. 42.

(e) Alia Ofilii ſcripra refert idem Menagius p. 447. amœnitatum, quem vide etiam ſis p. 98. ſeq. capite 19.

(f) De *Trebatio Teſta*, cui Topica ſua Cicero inſcripſit, conſulendum Nic. Hieron. Gundlingii Schediaſma Critico Juridicum, quo C. Trebatius Teſta JCtus ab injuriis tam veterum quam recentiorum auctorum (ut Dan. Heinſii de Sat. Horatiana) liberatur. Halæ Saxon. 1710. 4.

celebrantur. Iisdem temporibus clari fuere *Paconius Blæſus* & *L. Caſſius Longinus*, qui ſcripſit iuris Civilis libros X. Quod vero præſtantiſſimus Bertrandus p. 276. & 289. inter huius Caſſii ſcripta refert libros apud Urſeium Ferocem, Chronologiæ repugnat, quia Urſeius Caſſio longe fuit iunior. Sed cum Caſſii ſcripta Ulpiano ad manus non eſſent, & ex illis Urſeius aliquid in ſuos transtuliſſet commentarios, Caſſius apud Urſeium ab Ulpiano allegatus, accipiendus eſt de verbis Caſſii apud Urſeium occurrentibus.

4. *Sub Nerone* Imp. obiit *Servilius*,

5. *Sub Ottone* clarniſſe feruntur *Atilicinius & Vivianus*.

6. *Sub Trajano & Hadriano* floruerunt *Minitius Natalis*, *Cartilius* ſive *Catilius Severus*, *Ariſto* qui de furtis, librum reſponſorum, commentarioſque ad Caſſium & Sabinum ſcripſit. *Papyrius Fronto* cuius liber decretorum & reſponſorum lib. III. memorantur. *Urſejus Ferox* in cuius commentariis quædam notavit Iulianus. Videtur etiam his temporibus celebris fuiſſe *Sextus Pedius* qui ad edictum ſcripſit, diverſus utique à Pedio de quo Perſius Sat. 1. v. 18. & à Pedio Blæſo ap. Tacitum 14. Annal. *Cœlius* quoque *Sabinus*, & *Puteolanus*, qui libros adſeſſorum ſcripſit.

7. *Sub Hadriano & Antonino Pio* fuere *Tuſcianus* (a) ſive *Tuſcius Fuſcianus*, *Sextus Cœcilius*, *Q. Saturninus*, *Lælius* quidam & *Valerius Severus*, *Octavenus* quoque & *Plautius Sylvanus*, & *Vindius* qui de prætoris edicto ac detractione Falcidiæ ſcripſit, diverſuſque eſt ab alio huius nominis ICto, qui clarus fuit temporibus Alexand. Severi.

8. *Septimii Severi* temporibus claruit *Coccejus Campanus*.

9. *Sub Alex. Severo* iuris ſcientia conſpicui fuerunt *Arianus* (diverſus ab Arriano Nicomedienſi, qui clarus fuit temporibus Hadriani, & ab *Ariano Severo* autore librorum de interdictis) *Favius Mela* qui ſcripſit libros ad edictum, *Macius* denique quem cum Mæciano quidam perperam confuderunt.

10. *C. Flaccus & Fulcinius* ICti Iulio Paulo laudati, ad quæ tempora referendi ſint accurate non conſtat.

CAPUT

(a) Niſi legendum Mæcianus apud Pomponium l. 2. de Orig. juris. Vide Menagii amœnitates c. 3. De Sexto Cæcilio idem c. 23.

CAPUT X.

DE CODICIBUS THEODOSIANO & Juſtinianoo, Codice Legum Antiquarum Lindenbrogeniano, & Corpore Juris Canonici.

I. CODEX THEODOSIANUS, (*a*) auſpiciis Theodoſii junioris, è conſtitutionibus Conſtantini M. & ſequentium Imperatorum collectus, libris XVI. diſtinctus & anno XVI. ejus imperii A. C. 438. abſolutus, poſt (*b*) Sichardi, qui primus edidit Baſil. 1528. fol. Tilii, Cujacii, Puteani, Pithœi & Sirmondi editiones qui vel integrum vel partes aut appendices ediderant, luculenter vulgatus eſt ab Antonio Manillio cum commentariis poſthumis eruditiſſimis & copioſis *Jacobi Gothofredi*, Lugduni 1665. fol. ſex tomis, qui tamen in tria vel etiam duo ſed paulo craſſiora volumina compingi poſſunt. Idem Gothofredus præter prolegomena, quibus hiſtoriam hujus codicis perſequitur, addidit Chronologiam, Notitiam dignitatum, Proſographiam, Topographiam & gloſſarium Nomicum. * Codex Theodoſianus ab Antiocho, Maximino & Martyrio viris illuſtribus & à quinque ſpectabilibus Viris ac Comitibus Sperantio, Apollodoro, Theodoro, Epigenio & Procopio abſolutus A. C. 438. Vide Jac. Gothofredi prolegomena pag. CLXXXV. ſeq. & Struvii Hiſtoriam juris pag. 254. Tiro Proſper in Chronico Pithœano apud Labbeum Tom. 1. Bibl. novæ MSS. pag. 59. ad illum annum: *Theodoſianus liber omnium legum legitimorum* (hoc eſt Chriſtianorum) *Principum in unum collatarum hoc primum anno editus*. Falluntur qui ad A. 435. referunt, ut Petrus Allixius de triſagii origine pag. 33. qui addit variarum conſtitutionum ſupplemento auctum A. 447.

Prima editio *Jo Sichardi*, tribus Codicibus MSS. ſuo, Moguntino & Morpacenſi adhibitis Baſil 1528. fol. de qua editione jam ſupra dixi. Vide etiam ſis Georgii Beyeri notitiam auctorum Juridicor. ſpecimine ſecundo pag. 28. ſeq. Sichardum

ſecutus

(a) Seldenus in notis ad Marmora Oxonienſia p. 40. b. locum quendam emendat è MS. codice Theodoſiano, *quem*, inquit, *breviario ſuo ante quingentos annos de Romanis Imperatoribus ex Haymone Floriacenſi confecto intexuit Guilelmus Monachus Malmesburienſis*.

(b) Sichardus Codici Theodoſiano adjunxit novellas conſtitutiones Theodoſii, Valentiniani, Martiani, Majorani & Severi: tum libros duos inſtitutionum Caji, Julii Pauli receptarum ſententiarum libros V. Fragmenta Codicis Gregoriani & Hermogeniani, Voluſium item Mæcianum de Aſſe & Frontinum de limitibus cum commentariis Aggeni Urbici.

ſecutus *Jo. Tilius*, Engoliſmenſis, qui integriore poſteriorum octo librorum uſus Codice meliorem editionem adornavit Pariſ. 1550. 8. *Jacobi Cujacii* editio Lugd. 1566. fol. profitetur integros primum exhibere librum VI. VII. VIII. & XVI. Ceteri, inquit aucti ſunt innumeris Conſtitutionibus. Adjectæ etiam ſuis locis Aniani interpretationes. Præterea accedunt (1) Novellarum Theodoſii, Valentiniani, Martiani, Majoriani & Severi, cum *Aniani* interpretationibus, libri quinque, non integri illi quidem, ſed multis Imperatorum illorum, Anthemii etiam amiſſis. (3) Caji inſtitutionum liber. (4) Julii Pauli ſententiarum receptarum libri V. (5) Tituli ex corpore Ulpiani. (6) Voluſii Mæciani diſtributio, item vocabula ac notæ partium in rebus pecuniariis, pondere, numero, menſura. (7) Papiani liber reſponſorum. (8) Tituli ex Corpore Codicis Gregoriani & Hermogeniani. (9) Notæ Juris à Magnone collectæ. (10) Notæ juris antiqui ex Valerio Probo. Repetita Cujacii editio Pariſ. 1586. fol. apud Nivellium, & Aurelianæ Allobrogum ſive Genevæ eodem anno 4. in qua editione acceſſit ex *P. Pithœi* Bibl. Collatio Legum Moſaicarum & Romanarum, Conſultatio veteris JCti (de qua ſupra p. 537.) & fragmentum regularum Ulpiani. Exſtat & editio Genev. 1593. 4. ad Sichardi Tiliique recenſionem. Et melior Puteanis curantibus Pariſ. 1607. fol. apud viduam Seb. Nivellii In editione Lugdunenſi 1593. 4. acceſſit Magiſtratuum & dignitatum in Codice Gregoriano, Hermogeniano & Theodoſiano memoratarum index & conſtitutionum omnium Chronologia. Theodoſii, Valentiniani Majorani & Anthemii novellæ conſtitutiones XLII. ex editione *Petri Pithœi* primum prodierant Pariſ. 1571. quæ recuſæ in ejus Operibus Pariſ. 1609. 4. De locupletiſſima Codicis Theodoſiani editione uberrimis *Iacobi Gothofredi* commentariis poſtumis, & indicibus utiliſſimis inſtructa confer etiam D. Georgii Beyeri ſpecimen ſecundum notitiæ auctorum Juridicorum pag. 33. &c. Libri X. tit. 10. de paganis & ſacrificiis & templis ſeparatim recenſitum à ſe atque illuſtratum ediderat laudatus Gothofredus Genev. 1616. 4. Sed & *Carolus Hannibal Fabrottus* Pariſ. 1618. 4. qui & ipſe Codicem Theodoſianum integrum ſimiliter illuſtrare ſe conſtituiſſe innuit. *Iac. Sirmondi* Codicis Theodoſiani appendix Pariſ. 1631. 8 & in Tomo primo operum junctim quinque voluminibus editorum Pariſ. 1631. 8. & in Tomo primo operum junctim quinque voluminibus editorum Pariſ. 1696. fol. *Bernhardi Henrici Reinoldi* diſſ. de neceſſitate adeundi ad fontes (hoc eſt fragmenta Veterum JCtorum de quibus ſuperiore capi-

capite, & Codicem Theodoſianum, Græcaſque conſtitutiones) ſi quis in Codice Juſtianeo feliciter velit verſari, prodiit iterum in ejus exercitationibus ſubceſivis junctim editis Francofurti ad Viadrum 1717. 8. Tom. 1. exerc. 6. Theodoſius & Valentinianus *l unica de reſponſis Prudentum* (lib. 1. Cod. Theodoſ. tit. 4.) confirmant ſcripta Papiniani, Pauli, Caji, Ulpiani atque Modeſtini, ſententiaſque allegatorum ab illis Scævolæ, Sabini, Juliani, Marcelli, aliorumque: *ſi tamen eorum libri, propter antiquitatis incertum, Codicum collatione firmentur.*

Alarici Regis Codex ſive *Codicis Theodoſiani breviarium*, non compoſitum eſt ab *Aniano*, nec explanatum interpretationibus, ſed editum dumtaxat, ut ex Alarici commonitorio oſtendit Jacobus Sirmondus in quæſtione triplici, ad calcem tomi 3. Varior. Opuſc. recuſi tomo primo Operum Sirmoudi Pariſ. 1696. fol. & Jacobus Gothofredus in prolegom. c. 5. Obſervandum præterea in Codice Juſtinianeo reperiri 320. circiter conſtitutiones è Codice Theodoſiano petitas, quæ in illo hodie non reperiuntur. Eorum indicem editioni Marvillii ſubjectum videre licet ſub titulo *ſupplementi codicis Theodoſiani*. Adjiciuntur etiam leges novellæ *Theodoſii*, *Valentiniani*, *Marciani*, *Majoriani*, *Severi & Anthemii* libris VI. quarum pleraſque primus vulgaverat Petrus Pithœus Pariſ. 1571. recuſas inter ejus opera ibid. 1609. 4. noviſſime cum Pithœorum fratrum notis ad Novellas Juſtiniani per Julianum Anteceſſorem CPolitanum latine translatas. 1689. fol. Franciſcus Balduinus qui de Conſtantini M. legibus Eccleſiaſticis atque civilibus libros duos edidit, Theodoſianas quoque leges colligere & illuſtrare conſtituerat, ſed hoc conſilii poſtea prætermiſit. * Leges *Theodoricanas* ſ. Gothicas in Codicem ſ. corpus collegit olim *Euricus* teſte Iſidoro in Chronic. Vide Sirmondum ad Sidonii lib. 2. Epiſt. 1.

De jure Græco Romano, *libris Baſilicon* eorumque epitome, *Harmenopoli* promptuario &c. dicam rectius in Bibliothecæ Græcæ libro ſexto. * Σῶμα τῦ Μωσέως ita pro corpore Legum Moſaicarum accipiunt nonnulli apud Judam Apoſtolum in Epiſtola Catholica verſ. IX. Vide Hermanni Witſii meletemata Leidenſia pag. 483.

II. CORPUS(*a*) JURIS CIVILIS JUSTINIANEI, auſpiciis Juſti-

(a) Corpus, *σῶμα*, *σωμάτιον* pro opere ſive Volumine quod ex pluribus coaluit partibus, paſſim apud veteres occurrit. Sic *σῶμα* Orationum memorat Cicero lib. 2. Epiſt. 1. ad Attic. Leges 12. tabularum Livius vocat *Corpus omnis Romani juris* lib. 3. c. 34. Sic Vitruvius dixit *corpus Architecturæ*, Ovidius *corpus Æneidos* *Σωμάτιον Ἰλιάδος* apud Longin. quod *corpus Homeri* apud Ulpian. & Auſon. Sic corpus

Juſtiniani (*a*) Imp. concinnatum à Triboniano & aliis quo continentur:

1. *Inſtitutionum libri IV*. in quibus titulos habes XCIX. Has poſt Juſtiniani tempora græca paraphaſi interpretatus eſt Theophilus. * *Joannis Chifletii* diſſ. Apologetica pro *Juſtiniani* Imp. & Juris utriuſque architectis prodiit Antverpiæ 1651. 4. cui jungendus *Hub. Gipbanii* (qui Procopii Anecdota non viderat) Juſtinianus Ingolſtad. 1591. & Noriberg. 1660. 12. cum Chriſtoph. Arnoldi præfatione: *Franciſci Guineti* Juſtinianus Magnus Pariſ. 1628. 8. *Chriſtoph. Adam Rupertus* ad Synopſin hiſtoricam Chriſtoph. Beſoldi cap. XV. *Tho. Rivius* in defenſione Juſtiniani Francof. 1628. 8. & cum *Jo. Eichelio* ad Procopii (*b*) anecdota Helmſt. 1654. 4. qui ambo Rivius & Eichelius contra Procopium ejuſque editorem Nic Alemannum, famam Juſtiniani defenderunt, quod præter *Gabrielem Trivorium* in obſervationibus Apologeticis Pariſ. 1631. 4. noviſſime etiam fecit *Jo. Henricus Bergerus* JCtus Witebergenſis in Juſtiniano vindicato & enucleato &c. uti Orthodoxum & ab Aphthartodocetarum errore alienum fuiſſe diſputant adverſus Evagrium, Baronium alioſque Rich. Cracanthorpius, & Kliebnutzius, Arnoldus Corvinus a Belderen, ac noviſſime in Juſtiniano Orthodoxo Conradus Sam. Schurtzfleiſchius. *Theophilum*, ſive ut appellat Cujacius *Theophilitzem*, Græcum Inſtitutionum Juris interpretem juniorem longe eſſe Theophilo Juſtiniani æquali, quo Imperator in Inſtitutionibus & Pandectis componendis uſus fuit, & circa Conſtantini Porphyrogeniti demum tempora vixiſſe diſputat Fabrottus Præf. ad ſuam edit. Græcolat. Pariſ. 1638. 4. Non tamen fecit cum iis qui volunt juniorem eſſe Accurſio, ejuſque inſiſtere veſtigiis, ut Alciatus pridem lib. V. parergorum juris cap. 23. & poſt eum Cujacius aliique annotarunt. Theophili verſio ſive paraphraſis (*c*) Græca inſtitutionum, Politiano cap. 84. Miſc. pridem laudata, prodiit primum Pariſiis A. 1534. 8. apud Chriſtianum Wechelum ſub ſcuto Baſileenſi, cum præfatione *Vigilii Zvvichemii* ab Ayta, Phryſii ad Carolum Quintum Imp. qui Zvvichemius ex

corpus Canonum, corpus Theodoſianum, & quod Plinius lib. 2. Epiſt. 10. dixit in corpus contrahere. Adde Salmaſ. ad Solin. & Hiſt. Auguſtam.

(a) Vide Pauli Diaconi Hiſt. Miſcellam, ſub init. libri XVIII.

(b) De his Volum. VI. Bibl. Græcæ pag. 256.

(a) Petrus Daniel Huetius lib. 2. de claris interpretibus pag. 133. *Juſtiniani Inſtitutiones Græce retulit Theophilus Anteceſſor, eleganti quidem & erudita ſed prolixiſſima paraphraſi, in quo ſapientiſſimi Imperatoris ſapientiſſime ſanctioni minime paruit, quæ legum vetitis interpretationibus reliquis & interdictis ſolam eam quæ eſſet κατὰ πόδα probavit* Præf. 2. & 3. in Pandectas.

mius ex Bibl. Veneta S Marci exemplar ſibi a Petro Bembo communicatum teſtatur: deinde recuſa eſt Græce Lovanii 1536. 4. ex Rutgeri Reſcii officina, adjunctis aliquot *Petri Nannii* annotatiunculis: Latina autem verſio *Franciſci Craneveldii*, quam laudat Petrus Nannius in apologia adverſus Jacobum Curtium Tom. 1. lampadis Artium Gruterianæ pag. 1378. non vidit lucem. Sed exſtat latina interpretatio *Jacobi Curtii* Brugenſis JCti ſeparatim edita Pictavii 1539. ac deinde Coloniæ, & Lovanii, noviſſime etiam Pariſiis 1681. 12. cum Jo. Doujatii notis impreſſa: verum una cum Græcis, ſine editoris nomine (quem *Dionyſium Gothofredum* eſſe non dubito) Genev. apud Jacobum Stoer 1610. 12. additis notis brevibus: & in calce voluminis ſubjuncto utroque titulo de verborum ſignificatione & regulis Juris, cum fragmentis ad eos ex Græcis auctoribus hinc inde collectis. Et notæ illæ & fragmenta hæc auctiora etiam exſtant in editione Græcolatina altera optima, in qua Græca paraphraſis media poſita eſt inter textum Latinum Inſtitutionum & Curtii verſionem Hæc Dionyſii Gothofredi nomen præfixum habens, excuſa Genevæ 1587. 4. apud Euſtathium Vignon. Denique *Carolus Annibal Fabrottus* in duplici ſua editione Pariſ. 1638. & 1657. 4. quam Petro Segvierio Franciæ Cancellario inſcripſit, Græca emendavit ad tres Codices Bibl. Regiæ, & Petri Nancelii & Iacobi Mentelii caſtigationes: latinam Curtii verſionem recognovit ac concinnavit ut Græcis preſſius reſponderet, Græca denique ex MSS. ſcholia & ſuas notas addidit, in quibus & hallucinationes quaſdam Theophili notat, ut fecerat etiam Antonius Auguſtinus lib. 3. emendationum capite 8. nullum tamen librum alium exſtare profeſſus, ad Inſtitutionum libros intelligendos aptiorem.

Antiquiſſima *Inſtitutionum* editio latina An. 1468. excuſa in membrana: *Præſens inſtitutionum præclarum opus alma in urbe Mcguntina inclytæ nationis Germanicæ &c.* per Petrum Schoyffer de Gernsheym. Confer Dialogos menſtruos W. E. Tentzelii A. 1698. p. 505. ſeq. & Michaelis Maittaire Annales typograph. pag. 64. Hanc inſecutæ Lovan. 1473. Rom. 1475 cum gloſſa, & Mogunt. 1476. fol. Baſil. 1486. & aliæ infinitæ ſimiliter gloſſis & commentariis illuſtratæ ut Lugd. 1557. 8. Venet. 1568. &c. Infinitas etiam editiones cum recentiorum ICtorum notis prudens prætereo, nec memorabo in præſenti niſi unicam ſed luculentam illam quam cum integris *Theodori Marcilii* & *M. Antonii Mureti* notis atque *Jani a Coſta* commentario adornavit Ioannes van de Water, Trajecti ad Rhen. 1714. 4. Inter Commentatores

uſibus ſtudioſorum aptiſſimi Arnoldus Vinnius, Ioach. Hoppius, & Iuſtus Henningus Bœhmerus. Valde etiam propter perſpicuitatem mihi placuerunt Conradi Wolfii erotemata in Inſtitutiones, jam quartum edita Colon. 1598. 12. & Latino Germanica D. Henrici Conſtantini 1568. 1594. 12. &c. Sed exſtant & alia aliorum his non inferiora. *Germanice* redditæ Inſtitutiones prodiere Cothenis 1632. 8. Sed videtur præſtare quam latinis è regione poſitam Dillenburgi jam A. 1551. 8. vulgaverat & Wilhelmo Naſſavio Principi inſcripſerat etiam ex ſecunda recognitione 1565. 8. D. *Juſtinus Goblerus*. Exſtat & vetuſtior *Ortholphi Fuchſpergeri a Ditmoning* Judicis & Secretarii Mænſenſis quam habeo excuſam (*a*) Francof. 1535. fol. Nec non Andreæ Pernederi Inſtitutiones ſive illarum epitome potius, Ingolſtad. 1549. 1592. f. Sed longe nitidior nuper accuratiorque cum perſpicuis commentariis, neſcio quo auctore emiſſa in lucem, Auguſtæ Vindelic. 1716. 4. ſeq. ut *Belgica* verſio C. Ortvvini, Lugd. Bat. 1715. 4. & Gallica M. Claudii Joſephi de Ferriere (*b*) Pariſ. 1719. 12. cum notis, & Juris Gallici collatione, ſex. Volum. Inſtitutiones cum legibus Venetis confert paraphraſis poſtuma *Italica* compoſita a Julio Marchione de Pozzo (*c*) Venet. 1697. 4. His duos adhuc libros addam quos ſtudioſis juris & humanitatis commendem, unum Jo. Gottlieb Heineccii, Antiquitatum Romanarum ſyntagma ſecundum ordinem Inſtitutionum, Halæ Sax. 1719. 8. & alterum D. Joannis Schilteri, JCti Argentoratenſi sInſtitutiones Juris ex principiis Juris Naturæ, Gentium & Civilis, tum Romani tum Germanici, ad uſum fori hodierni accommodatas. Lipſ. 1685. 8.

2. *Pandectarum ſive Digeſtorum libri L.* in quibus tituli CCCC. XXII. leges 9123. Horum librorum Codex MStus Florentinus (*d*) ſive Piſanus toto orbe celeberrimus eſt, ex quo Franciſcus Taurellius luculentam illorum editionem concinnavit Florentiæ 1553. fol 2. voluminibus, typis Laurentii Torrentini. Confer de illo codice præter Taurelli præfationem Politiani Epiſtolam 4. libri 10. & cap 41 Miſcell Cujacium lib. 2. Obſervat. c. 1. Mabillonium, Muſei Italici T. 1. pag. 184 ſeq. Lambecium T. 1. de Bibl. Vindobonenſi p. 17. ſeq. Allatium ad Antiquitates Hetruſcas pag. 54. ſeq.

(*a*) Editionem Ingolſtadienſem memorari video in Bibl. Thomaſiana edita Germanice Tom. 2. pag. 534.
(*b*) Journal des Sav. 1721. Sept. p. 314.
(*c*) Galleria di Minerva Tom. 1. p. 317.
(*d*) Græcos ſex verſus Pandectis in illo Codice præfixos illuſtrat Scipio Gentilis lib. 2. parergon Juris c. 2.

Digitized by Google

54. ſeq. Bartholinum p. 70. ſeq. de legendis libris, Claudium Dauſquium in Orthographia T. 1. p. 12. qui cum Cujacio & Briſſonio negat ſemper & uſquequaque à veteris illius at privati codicis ſcriptione ſtandum eſſe: Albericum Gentilem diſſ. de libris juris cap. 3. Laur. Theodori Gronovii ſpecimen emendationum Pandectarum juxta exemplar Florentinum, Lugd. Bat. 1685. 8. &c. Notum porro eſt libros digeſtorum in antiquis editionibus, gloſſatis & aliis diſtingui in *jus novum*, *vetus & infortiatum*. Alia Græcorum diviſio eſt de qua conſule Cujacium VII. 32 obſervationum, & Cangii gloſſarium Græcum in πλάτος & πρῶτα. Vetus complectitur libros priores XXIV. Infortiatum (*a*) à titulo 3. ejusdem libri XXV. ad duodequadrageſimum. Novum denique à XXXIX. ad L. Vulgaris ſigla qua libri digeſtorum quando allegantur denotari ſolent, eſt littera f geminata, ſive id vitio atque ignoratione ſcriptorum acciderit, illa utentium loco litteræ Π (*b*) quæ pandectas, vel D quæ digeſta innuebat, ſive id tribuatur memoriæ duorum Fridericorum Imperatorum, qui auctoritatem ſuam & curam Pandectis addidiſſe dicuntur. *Græce* illos libros tranſtulerat Thaleleus & Dorotheus. Eosdem Græco idiomate fuſius expoſuerat Stephanus JCtus, magis vero adſtricte, in *Epitomes* morem Cyrillus. Sed horum omnium labores pridem interciderunt. Leges XIV. quæ in Pandectis deſiderabantur, è Baſilicorum libris reſtitutas Græce & latine ad calcem exercitationum ſuarum edidit Fabrottus Pariſ. 1639. 4. Illius vero qui latine vertit ea quæ in Pandectis Græce leguntur, ſive *Burgundio* is fuerit, JCtus Piſanus circa A. C. 1160. de quo Laur. Pignorius Epiſt. 39. ſive *Bulgarus* Irnerii diſcipulus, varias hallucinationes notat Menagius amœnitat. juris p. 208. ſeq. De latinitate Pandectarum exſtat G. Caſparis Kirchmaieri diſſ. Witebergæ edita, probans illud Frid. Taubmanni lib. 2. Epigramm. pag. 424.

Credo ego ſi linguæ Ciceronis imago periſſet,
E juris poſſet Corpore reſtitui.

Confer de eodem argumento dialogos vernaculos Tenzelianos A. 1696 p. 173. ſeq. * *Pandectæ* Juris ſive *Digeſtorum* libri quinquaginta una cum Inſtitutionum libris ex auctoritate Juſtiniani Imp. promulgati A. C 533. 3. Cal. Jan. Codicem illum duplicem ſive duo Volumina Pandectarum venerandæ antiquitatis litteris

 qua-

(a) Videtur hoc vocabulum barbare efformatum Azonis tempore ab *infarcio*. Nihil enim cum hoc commune habet *conſortiare* συνεχυρῶσαι quod è veteribus gloſſis affert Scipio Gentilis lib. 1. parergon c. 36. Ita infortiatum idem ſit quod medium inter vetus ſive primos & novum ſeu ultimos libros. Alias etymologias, ut quam e Chaldaico Doujatius repetit, libenter prætereo.

(b) Ita Barthius lib. 2 cap. 17. Adverſar.

quadratis ſæculo VII. ut videtur manu ſcripa, captis A. 1406. Piſis Florentiam ſecum abſtulit Ginus Caponius exercitus Florentini Dux, inde in Gaza magni Ducis Hetruriæ diligentiori etiamnum cuſtodia aſſervatur. Specimen formæ literarum illius Codicis exhibet Mabillonius Tom. 1. muſei Ital. pag. 184. quemadmodum & Opere de re diplomatica pag. 357. & Burchard Gotthelf Struve in Hiſtoria Juris cap. V. § 8.9. p. 373. De illo videndus etiam Antonius Auguſtinus emendationum libro & capite primo: Noris in cenotaphiis Piſanis pag. 462. ſeq. Jac. Frider. Ludovici in Hiſtoria Pandectarum pag. 36. ſeq. Chriſtiani Ulrici Grupenii de virgine Florentina ſive Pandectis Florentinis corollarium ſubjectum ejus diſſertationi de virgine præ vidua ducenda Lemgov. 1716. 4. & Bernhardus Henricus Reinoldus ad Jo. Merceri Conciliatorem Juris pag. 38. ſeq. qui pag. 94. contra laudatum Ludovicum obſervat inſcriptiones legum auctorumque in Pandectis illis Florentinis minime deeſſe. Ab illius vetuſti ſane ſed privati tamen Codicis auctoritate non ſemper ſtandum eſſe, contendit quoque Antonius Auguſtinus in laudatis emendationum libris: cui ſuffragantur Cujacius, Briſſonius, aliique. Non raro tamen Criticos ſine cauſa ab ejus lectione recedere probant celeber. Pagenſtecherus in diſſ. de jure Virginum, Brem. 1709. 12. & Guilelmus Beſt V. C. in ratione emendandi leges ſ. libello erudito quo ſecundum Regulas certas plurimæ emendantur leges, nonnullæ explicantur, ſtabilita pleriſque in locis Pandectarum Florentinorum auctoritate (*a*) Ultraj 1707. 8. Non paucis quoque locis novam & præclaram lucem affundit Nobiliſſimus Vir Cornelius van BynkershœcK (*b*) libris IV. Obſ. Juris Romani Lugd. Bat. 1710. 4. De titulo *Digeſtorum* & *Pandectarum* vide Joſephum Nerium lib. 1. Analectorum cap. 28. Tom. 4. Miſcellaneor. Gaudenti Roberti pag. 663. ſeq. Pandectæ (*c*) è Bulgari JCti ejuſque æqualium diviſione jam à ſæculo decimo tertio diſtingui ſolent in jus *Vetus* quod à lib. 1. pertingit uſque ad titulum 2. libri XXIV. *Infortiatum* à titulo tertio libri XXIV. ad librum XXXVIII. *Novum* denique à libro XXXIX. ad quinquageſiſimum. Imperator ipſe Græcorum diſtinctioni ſuffragatur lege 2 Cod. de Vet. jure enucl. Illi pandectas in ſeptem partes diviſerunt, quas in edit. Dionyſii Gothofredi notatas licet videre, ita ut

(a) Acta Erud. 1708. p. 303. & 512.
(b) Id. A. 1710. pag. 2.
(c) Maſculino genere an fœminino uſurpandum ſit vocabulum hoc Pandectarum, diverſa eſt virorum doctorum ſententia, ut videre licet apud Voſſium I. de Analogia & de Vitiis ſermonis pag. 419. & apud Chriſtianum Becmannum ſchediaſm. Philolog. p. 36. ſeq.

Digitized by Google

ita ut prima ſit à lib I. ad IV. ſecunda à V. ad XIX. tertia a XX. ad μέσον τῦ παντὸς ſ. umbilicum Pandectarum, hoc eſt ad librum XXXVII. quarta ab XXVIII. ad XXXVI. ſexta à XXXVII. ad XLIV. ſeptima à XLV. ad L. Confer. Jac. Frid. Ludovici Hiſtoriam Pandectarum, Doctrinæ Pandectarum præmiſſam Halæ Saxonum 1709. 8.

Inter Commentatores Pandectarum celebratiſſimi Brunemannus, Lauterbachius, Struvius Pater, Ulricus Huberus, Samuel StrycKius, &c. Verum hoc rectius ex Struvii filii Bibliotheca juris ſelecta diſces quam ex me, qui amo, hoc ſtudium quidem, ſed aliis me jamdudum conſecravi. Salmaſius pag. 422. ad Jus Atticum affirmat multis exemplis poſſe probari, quod Tribonianus in conſarcinandis Pandectis voces antiquiores & latiniores & jam exoletas, ſuo tempore uſitatis mutaverit, quamvis minus latinis. Idem pag. 174. *Scripta ſunt*, inquit, *eo tempore Pandectæ, quo lingua latina jam in Italicam, quæ nunc in uſu eſt, deſciverat*. *G. Caſp. Kirchmaieri* elogia & elegantiæ Latinitatis JCtorum veterum ad Digeſta prodiere Vviteb. 1682. Ejusdem amœnitates atque veneres Latinitatis in dictionibus atque formulis ex Pandectis Juris rapræſentatæ, 1687. Latinitas legalis vel præter meritum vel merito ſuſpecta, ex Pandectis Juris eruta 1687. vindicata & recognita 1690. Faciunt huc inprimis junctim edita opuſcula 1) *Laur. Vallæ* ex VI. 29. elegantiar. 2) *Andreæ Alciati* in commentario ad tit. de verborum ſignificatione. 3) *Franciſci Floridi Sabini* pro Valla contra Alciatum & 4) *Jacobi Capelli* Pariſienſis JCti edita pridem A. 1583. veterum JCtorum adverſus Vallæ reprehenſiones defenſio, & de verbis non ſatis probatæ latinitatis, aut non ex recepta ſignificatione, vel contra Grammaticorum regulas à ICtis uſurpatis, de repetitis iisdem verbis in Digeſtis & de Etymologiis juris Civilis, cum eruditis animadverſionibus V. C. *Caroli Andreæ DucKeri*, Rectoris Gymnaſii Hagenſis Lugd. Bat. 1711. 8.

3. *Codices Juſtinianei* conditi A. C. 534. *libri XII.* in quibus tituli 764. leges 4648. Hi meris Imperatoriis conſtitutionibus abſolvuntur, à Iuſtiniano vel probatis vel additis. *Græca* interpretatio Thalelæi qui κωδικεύτης (a) nomine videtur innui in Baſilicis, non minus quam Digeſtorum, ſive periit ſive non vidit lucem, quod de Iſidori, Theodori Hermopolitæ & Anatolii Epitomis Codicis Græce ſcriptis etiam intelligi velim. Codicem Iuſtinianeum in linguam Turcicam translatum, & Turcos pleraque è legibus Romanis in ſuas tranſtuliſſe, præcipue quæ ad

(a) Vide & Cangii gloſſar. in κῶδιξ.

materiam ſervitutum ſpectant, ex Leunclavii & Bullialdi fide refert Menagius p.158. amœnitatum juris. In Codice & Pandectis nullæ occurrunt leges Imperatorum Hadriano antiquiorum, quoniam Hadrianus pleraque in legibus Romanis innovavit. Vide H. Dodvvelli prælect. VIII. Cambdenianam. Codex iſte Ravennæ primum MS. repertus eſt, & *repetitæ prælectionis* vocatur, quia priori editione auctior & emendatior publica auctoritate poſt abrogatam priorem confirmatus fuit. * Baſilii Macedonis πρόχειρον τῶν νόμων, Epitome eſt Codicis Ordine alphabetico digeſta legibus multis omiſſis. Baſilica vero de quibus uberius in Volumine XII. Bibliothecæ Græcæ, præter alia comprehendunt ſub eundem titulum relatas ejusdem argumenti leges è Digeſtis primum, deinde è Codice, Novellis & Inſtitutionibus. De Græca Codicis verſione adeundus Freherus præf. ad Ius Græco Rom. Leges Codicis, Digeſtorum legibus non contradicere, exceptis perpaucis conſtitutionibus in Conſulatu Paulani additis, notat Alciatus VI. 14. parergon Iuris. Haud ſinceras eſſe plurimas in Codice Iuſtinianeo Legum inſcriptiones, monent Antonius Pagi in Critica Baroniana Tom. 1. p. 308. & Ezech. Spanhemius in Orbe Romano pag. 176. ſeq. & Tom. 2. numiſm. pag. 377. Fratrum Pithœorum obſervationes ad Codicem & Novellas prodierunt Pariſ. 1689. fol. *Germanice* Codicem vertit ediditque Martinus Pegius Ingolſtad. 1566. fol.

4. *Novellarum Juſtiniani collationes IX.* Conſtitutiones CLXVIII: quarum CXLV. grçce primum cum verſione ſua edidit Gregorius Haloander Norimb. 1531. fol. Reliquas XXIII. poſtea ex Bibl. Huldrici Fuggeri in ſua editione ſupplevit Henricus Scringerus Scotus A. 1558. ap. Henr. Stephanum fol. Antea ſola circumferebatur latina Anonymi interpretatio, quæ *authentica* (a) vulgo dici ſolet, quoniam in foro recepta eſt & Græca preſſius ſequitur quam *Epitome* (b) ejuſdem operis facta non longe à temporibus Juſtiniani latino ſermone à *Juliano* Patricio & Exconſule (c), libris duobus. Ejus porro authenticæ auctorem neque Bulgarum Piſanum ICtum & Poetam Græce doctum, neque ſequioris ævi Monachum, ſed ſcriptorem Juſtiniani ætati ſupparem eſſe contendebat Antonius Contius, etſi aliud viſum Andreæ

(a) Alciat. lib. 2. cap. 46. parergon Juris.
(b) Hæc Epitome una cum aliis juris Civilis Voluminibus ſæpiſſime edita incipit: *Primum quidem in Digeſtis & conſtitutionibus &c.* Luculenter illuſtrata eſt à Clariſſimis fratribus Pithœis, quorum notæ poſtumæ à Claudio Pelleterio vulgatæ ſunt Pariſ. 1689. fol, una cum eorundem animadverſionibus ad librum primum Codicis.
(c) Vide Menagii amœnitates juris p. 144.

dreæ Alciato lib. 2. cap. 46. Parergon. * *Novellarum* inter editiones memoranda Pariſienſis ex officina Carolæ Guillard A. 1542. & Fabrotti, qui cum Baſilicorum opere Novellas Græce & latine edidit. *Cornelii van BynKerſhoecK* JCti contentio litteraria cum Alexandro Pagenſtecher Anteceſſore Juris Groningano de auctore auctoribuſque *authenticarum* publicata Hagæ 1701. Irnerio (*a*) antiquiorem eſſe diſputat Jo. Strauchius in diſſ. quæ inſcribitur *Irnerius non errans* c. 2. Brunsvv. 1662. 4. Novam verſionem Novellarum cum Notis Criticis edidit Marpurgi 1717. 4. eruditiſſimus JCtus *Io. Frid. Homberg* zu Vach, à quo obſervationes uberiores cum reliquiis commentarii *Regneri Sixtini*, Anteceſſoris pridem Marpurgenſis adhuc exſpectamus: vide Acta Eruditor. A. 1705. pag. 501. ſeq. A. 1710. pag. 501. & A. 1718. p. 503. Sed & Chriſtfridi Vvæchtleri obſervata ibid. A. 1710. p. 505. & A. 1711. pag. 264. ſeq. Acta Eruditorum vulgata Germanice Tom. 5. pag. 153. Leges Codicis derogant legibus Pandectarum & Inſtitutionum: Leges Novellarum derogant legibus Codicis, Novellæ recentiores prioribus omnibus. Confer D. Ed. Speckhanium de difficultate juris Romani, Helmſt. 1600. 8, pag. 40. *Antinomiis* conciliandis multi dederunt operam, qui apud Lipenium poſſunt videri, in cujus Bibl. Iuridicæ nova etiam editione à Frid. Gottlieb Struvio plurimum locupletata duæ tantum centuriæ ἐναντιοφανῶν Everhardi Bronchorſtii memorantur, cum exſtent præter eas aliæ centuriæ quatuor, vulgatæ Hardervici 1652. 8. Lectu etiam dignus Ioannis Mercerii Conciliator ſive ars conciliandorum eorum quæ in Iure contraria videntur, utendique iis quæ vere contraria ſunt, quem libellum cum eruditis notis recudi fecit Bernhardus Henricus Reinoldus, Duisburgi ad Rhen. 1712. 8.

5. *Decimam collationem Novellarum extravagantium* ex Haloandro, Scrimgero & codicibus MSS. collegit Antonius Contius. Porro obſervandum eſt, cum leges adverſa fronte concurrunt, Digeſtis Inſtitutiones, utriſque codicem, codici Novellas derogare.

(a) De Irnerio, qui poſt Peponem jus Romanum docuit, atque inter primos gloſſis A. 1102. illuſtravit, vide Frici Mauritii diſſertationes pag. 111. & 116. Promulſis errorum Irnerianorum exhibita à Georgio Rittershuſio filio in altera editione commentarii patris Conradi Rittershuſii ad Novellas Argentor. 1669. 4. Aliam Syllogen errorum Irnerianorum dedit Jo. Jacobus Vviſſenbachius ad calcem diatribæ qua mutuum probat eſſe alienationem, Franeck 1660. 8. De utroque opuſculo D. Georg. Beerus ſpecimine ſecundo auctorum Juridicorum pag. 58. & 60. Præter Jo. Strauchium Irnerii defenſorem ſe etiam profeſſus eſt Alex. Arnoldus Pagenſtecherus in urnerio injuria vapulante, Groning. 1702. 4. & noviſſime Guilelmus de Hertog in 1 diſſ. de privilegio præſcriptionis centum annorum Eccleſiæ Rom. non competente. Jen. 1720.

rogare. Vide & Albericum Gentilem in diſſ. de libris juris Civilis, Iac. Gothofredum & Doujatium in juris Hiſtoria, Vincentium Gravinam libro de ortu & progreſſu juris Civilis, Io. Seldenum diſſ. ad Fletam, Ad. Riccium in tractatu Rhapſodico de librorum juris Romani quantitate & qualitate, Ioachimum Hagemeierum de auctoritate juris Civilis, Ericum Mauritium de libris juris communis horumque uſu, Io. Chriſtophorum Wagenſeilium loculamento quinto peræ librorum juvenilium, & Arthurum Duck de auctoritate juris Civilis Romanorum.

6. *Feudorum libri II.* ſub. Friderico Barbaroſſa circa A. C. 1152. privato auſu collecti ſunt ab *Oberto de Orto* ſive *Ortenſio & Gerardo Nigro Capegiſto*. Poſtea auctoritate Friderici II.& III. confirmati & publicam nacti auctoritatem. Præterea Iacobus Cujacius ex Adrizone & Alvaroto plura de feudis capitula in titulos 37. digeſta reſtituit & feudales conſtitutiones Lotharii I. II. à ſe congeſtas adjecit. * De etymo vocabuli *Feudum* vide præter alios Barthium p. 122. ad Guilelmum Britonem.

7. Solent etiam ſubjungi *Conſtitutiones Friderici II. Imp.* à Papa Honorio confirmatæ, & *duæ extravagantes Henrici VII. Imp.* & tractatus *de pace Conſtantiæ* compoſita inter Fridericum I. Barbaroſſam filiumque ejus Henricum VI. & civitates Lombardiæ & Marchiæ & Romandiolæ.

Exſtat præterea liber de feudis ſingularis, ſive ut in MSS. inſcribitur *libellus feudorum reformatus* ante medium ſæculi decimi ſexti à *Barthol. Baraterio de Placentia*, Mediolani & Ferrariæ Ducum Conſiliario, auſpiciis Philippi Mariæ Mediolanenſium Ducis, ex omni vetere Feudorum jure digeſtus & primum editus à *Nic. Rigaltio* Pariſ. 1612. è Bibl. Regia: deinde auctus & emendatus cura Io. Philippi Smidii Argentoratenſis, cum *Antonii Minutii de Prato Veteri* libris ſex de feudis ad Sigiſmundum Imp. quos ex eadem Regia Bibl eruit D. *Ioannes Schilter*, Anteceſſor nuper Argentoratenſis, qui & Codicem Juris Alemannici Feudalis Comitiis Noricis A. 1204. auctoritate Imp. Ottonis V. publicatum poſt primam Argentoratenſem Anno 1505. & alteram Sebaſt. Michſneri editionem A. 1590. tertio emendatiorem & auctiorem è MSS. recenſuit, latina verſione & commentariis illuſtravit, & jus feudale Saxonicum ab Epkovve de Repkavv Equite Saxonico ſub Impp. Saxonicis lingua Alemannica compoſitum addidit è MS. Bibl. Paulinæ Lipſienſis Argentorat. 1695. 4. cui volumini accedit etiam Antonii Dadini Alteſerræ liber de origine & ſtatu feudorum pro moribus Galliæ, & ejuſdem Schilteri commentatio ad libri ſecundi conſuetudinum

num feudorum titulum 50. de natura ſucceſſionis feudalis.

8. Editio præſtantiſſima Corporis juris civilis eſt, quæ cum *Dionyſii Gothofredi* notis, & additis Græcis paſſim conſtitutionibus prodiit Amſtelod. 1663. fol. In editione Lugdunenſi quæ *gloſſata* vulgo audit & quinque amplis in folio majore voluminibus plus ſimplici vice lucem adſpexit, exſtat etiam neſcio cujus antiqui Auctoris *corpus legum in compendium per modum inſtitutionum redactum libris IV.* * *Editiones Corporis Iuris* recenſere geſtienti commode accidit ut Ampliſſimi & Juriſconſultiſſimi Domini D. Martini Lucæ Schele beneficio in manus meas pervenerit commentatio, quam de hoc argumento adornavit vir egregius & meus cum viveret amicus *Michael Schumannus*, Islebienſis, A. 1710. 28. Novemb. ætat. 48. Hamburgi non ſine jactura elegantiorum literarum, quas cum Juris ſtudio aſſidue colebat, defunctus. Eam hoc loco ſubjicere, eique annotata mea ſubjicere non alienum ab inſtituto meo exiſtimavi. *Illo tempore, quo collecta & ſcripta eſt* Valentini Forſteri *Hiſtoria*, (a) *anno circiter* 1560. (*An. quippe* 1565. *edita primum Baſileæ in fol.) inclaruerat jam alind novum ICtorum genus, qui nimirum in textibus juris emendandis & reſtituendis, ſupplendis item, ubi opus videbatur, toti erant, ad exemplum forte* Gregorii Haloandri, (b) *qui ab anno* 1520. *uſque* 1530. *idem temaverat, & textum Iuris Romani ſolum, & abſque gloſſis omnibus, primus publicaverat. Ante Holoandri tempora enim non niſi* gloſſato Corpore Juris (c) *utebantur tum in foro, tum in ſcholis, cujus editiones*

ſub no-

(a) De Valentini Forſteri Hiſtoria Juris, variiſque ejus editionibus dictum ſupra p. 519

(b) Poſt nitidam Pandectarum editionem, quam A. 1528 8. Pariſiis dedit Rob. Stephanus, quinque Voluminibus: anno poſt lucem viderunt Greg. Haloandri Pandectæ Noricæ, Norimb. 1529 4. tribus Volum. è Codice quem ad MS. Piſanum ſive Florentinum correxerat (non ubique tamen illud ſecuti) Politianus & Bologninus. Confer Antonii Auguſtini emendationum lib. III. cap. 3. & 6. ſeq. & D. Georgii Beyeri ſpecimen primum notitiæ auctorum Juridicor. pag. 71. ſeq. Ex ejuſdem Haloandri recenſione Codex Juſtinianeus prodiit Noriberg. 1530. fol. & inſecutæ Novellæ Græce cum Haloandri verſione 1531. fol. Inſtitutiones à Greg. Haloandro caſtigatæ Norimb. 1529. 8. & Moguntiæ in ædibus Joannis Schæffer. 1542. 8. Hinc Corpus juris editum Pariſ. 1535. 4. tribus Volum. & 1548. nec non Lugd. apud Sennetonios 1549. atque iterum Lugduni 1551. 12. decem Volum.

(c) Primus *Franciſcus Accurſius* circa A. 1220. in univerſum Corpus gloſſam edidit, ſecutus Peponem, Irnerium. Aldericum, Barnerium, Kilianum, Columbum, Faſolum, Hugolinum, Bulgarum. Martinum, Placentium, Jonnem Boſianum, Azonem & Roffredum. Huic gloſſæ *tanquam Carocio* hoc eſt vexillo *veritatis* quantum tributum fuerit ante elegantiorem lucem literarum ab eruditis viris inſtauratam, vide in B. D. Georgii Beyeri notitiæ auctorum Juridicorum ſpecimine ſecundo pag. 8. ſeq. & conſultiſſimi Struvii hiſtoria Juris p. 392. ſeq. Editiones Corporis Juris gloſſati exſtant quam plurimæ, ſingulæ quinque vel ſex prægrandibus voluminibus in folio, ut

Noriberg.

ſub nomine anteriorum inconditarum explodit Iac Gothofredus in Bibliotheca Iuris Civilis Romani, quæ eſt pars 2. Manualis Iuris cap. 4. pag. 66. *Cum Haloandro vixit* Andreas Alciatus, *(a) Italus ICtus, & ad tempus ab An. ſc.* 1529. *uſque ad annum* 1535. *(vid. ejus vitam ante Emblematum opus, per Claudium Minoem ICtum Gallum) Biturigibus Gallorum Iuris Profeſſor, qui variis editis ſcriptis multa aliter docuit, quam vulgo tum factum erat; hunc ſequuti ſunt dicta in Academia Bituricenſi* Franciſcus Duarenus *(b) Guilielmi Budæi in juventute domeſticus, & æmulus non infelix (quid enim* Budæus *ipſe in Iuris diſciplina emendanda præſtiterit, neminem fugit) &* Eguinarius Baro *(c) nec non* Ludovicus Ruſſardus, *(d) qui omnes, tum ad juris librorum, tum diſciplinæ juris emendationem multum operæ contulerunt. Horum enim temporibus in uſu erat Corpus* Iuris *Vulgatum, &* Haloandrinum, *item* Hervvagianum, *(e) & illud denique quod* Hugo a Porta *circa annum* 1552. *(f) Lugduni ediderat,* Pandectis *ad archetypum Florentinum collatis, prout ſcilicet Porta id profitebatur; quomodo enim fraus hic facta ſit,* Franciſcus Taurellius *in fine præfationis ad Pandectas Florentinas detegit. Mox anno* 1553. *(g) edidit dictus*

Noriberg. 1482. Lugd. 1530. 1542. 1550. 1589. 1627. Pariſ. 1559. 1566. 1576. Antvverp. 1576. optimaque omnium Genev. 1612. & 1625. Poſterioribus editionibus pluræ etiam ex Haloandri. Alciati, Budæi, Contii, Cujacii, quin & Dionyſii Gothofredi notatis acceſſere, Non omitti etiam debent editiones in quarto ſingulæ & ipſæ quinque vel quatuor Voluminibus Venet. 1574. una cum ſcholiis Antonii Perſii & 1606. Jo. Anelli de Bottis & Aug. Caravitæ. Præterea Petri ab Aria Bandoza Lugd. 1593. & Genevenſis 1614. De Accurſio & aliis gloſſatoribus vide ſis Joſephum Nerium lib. 2. Analectorum cap. 29. in tomo quarto Miſcellaneorum Gaudentii Roberti p. 663. ſeq.

(a) Alciati ſtudium memoratur in titulo editionis Hervagianæ Corporis Juris, de qua infra.

(b) Duareni velut [illegible] mentio in titulo editionum Ruſſardi.

(c) De hoc Eguinario Barone A. 1550. defuncto, cujus commentarii in Inſtitutiones & Digeſta extant, aliæque lucubrationes junctim An. 1562. editæ, videndus Sammarthanus in elogiis eruditorum Gallorum.

(d) De hoc infra ad A. 1561.

(e) Corpus Juris Haloandrinum Alciati judicio recognitum prodiit ex Johannis Hervagii officina Baſil. 1541. fol. 2. Volum. additis Variis Lect. & Modeſtini legibus Græcis in tit. D. de excuſ. tut. Video etiam Corpus Juris Civilis cum Antonii Auguſtini & aliorum emendationibus & notis 1548. 4. decem Volum. memorari in Bibl. MarcKiana p. 38.

(f) Editionem Hugonis a Porta Lugdunenſem Anni 1552. fol. alia etiam anteceſſit ab eodem curata, nimirum gloſſata quæ lucem vidit Lugd. 1542. ſeq. quinque Volum. fol. opera Hugonis & hæredum à Porta. Sed eodem Anno 1552. Pariſ. in octavo, undecim Voluminibus extat etiam Corpus Juris editum ex recenſione *Ludovici Mirai* ex officina viduæ Claudii Chevallonii & Guilelmi Desboys, quod fuit in Bibl. D. Adami Chriſtophori Jacobi pag. 303.

(g) Florentiæ fol. de qua editione, quemadmodum & de Codice Piſano dixi Supra

dictus Taurellius Florentiæ Pandectas ex manuſcripto, Piſano vulgo dicto, ſed tunc & nunc inter cimelia Magni Ducis Hetruriæ aſſervato, quo facto & vulgatum Corpus Iuris, & Halondrinum magnam ſuæ auctoritatis fecerunt jacturam, amplectentibus certatim ICtis, præcipue Gallis (a) *lectionem Florentinam quantum ad Pandectas. Inde igitur ſequutæ ſunt plures aliæ Corporis Juris editiones, & prima quidem Ludovici Ruſſardi, qui Duareni collegæ ſui ſuaſu ad eam ſe accinxiſſe dicit, Lugd.* 1561. *fol. Hæc editio repetita eſt Antvverpiæ apud Chriſtoph. Plantinum in* 8. 1567. *pluribus* (b) *voluminibus, addito ad Novellas textu Græco. Altera Pariſina* (c) *in* 8. *quæ vulgo Franciſci Hotomanni eſſe creditur: alii hanc editionem Contio* (d) *tribuunt, ob Codicem ab eo emendatum, quem exhibet hæc editio, ficut & Inſtitutiones: quantum vero ad Digeſta, facile crediderim Contium typographis Pariſinis fuiſſe autorem, ut eas juxta Florentinum exemplum excuderent, additis Hotomanni ſummariis: ex æmulatione videlicet cum Ruſſardo qui Duareni ſummaria venditaverat in ſua editione, eam ſcilicet ob cauſam, quod in Pandectis ad Florentinum exemplar, quoad ejus fieri potuit ibi repræſentatis* (*ut loquitur operis inſcriptio*) *ſummaria Hotomanni adjecta ſunt* 1562. 8. *apud Guilielmum Merlinum hujuſque ſocios Guilielmum Desboys ac Sebaſt. Nivellium. Eſt hæc editio in ſeptem volumina diſtributa, quorum quatuor priora volumina partes Pandectarum & indicem rerum & verborum quæ in Pandectis tractantur & occurrunt, Renato Auberto, in Curia Pariſienſi ſuprema Advocat., collectore, comprehendunt: Quem indicem poſtea Jul. Pacius ſuppreſſo auctoris nomine ſuæ editioni* (e) *Corporis Juris adaptavit. Tria poſteriora dicti Corporis Volumina conſtituit Codex, Novellæ & Inſtitutiones Juſtiniani: ille ex emendatione & cum præfatione, ac annotationibus Antonii Contii, iſtæ ex verſione Gregorii Haloandri ad Scrimgerianam editionem collata,* (f) *hæ itidem ex emendatione Contii, prout is eaſdem A.* 1559. *vel* 1560.

Supra pag. 546. ſeq. Illum Codicem venerandæ antiquitatis de quo etiam ſupra dixi, novo ſtudio contulit nuper ICtus eruditiſſimus Henr. Brenkmannus. Vide Acta Erud. A. 1710. pag. 468. & 531. & de ſignis quibus Taurellus in ſua editione ad lectiones deſignandas uſus eſt, conſules eadem Acta A. 1720. pag. 108. ſeq.

(a) Belgis quoque & Italis.

(b) Pandectæ ad Taurelli expreſſæ editiones voluminibus ſeptem continentur, octavum implet index in Pandectas: alia duo Codex Juſtinianeus, aliud inſtitutiones, duodecimum denique abſolvunt Novellæ ex Haloandri verſione ſed ad Scrimgerianam editionem collata ſuppletaque & a Franciſco Duareno emendata.

(c) In Plantiniana hac editione textus Græcus Novellis neutiquam adjectus legitur.

(d) Antonio Contio, de quo infra.

(e) A. 1580. de qua infra.

(f) Suppletaque. Nam Novellæ CXLV. prodierant Græce cum Haloandri verſione No-

ne No-

vel 1560. *primum ediderat & Job. Morvillerio Epiſcopo Aurelianenſi & Conſiliario Regio dedicaverat. Tertia Corporis Juris emendatior editio eſt Antonii Contii in* 16. *facta primum Lugduni apud Guil. Rovillium* 1571. (*a*) *tredecim voluminibus, ubi Pandectæ itidem ad iſotypum Florentinum fideliſſime expreſſę, & alia præſtita, quæ Jac. Gotbofredus in Manuali pag.* 67. *&* 68. *enumerat. Secundum boc Contii Corpus eadem forma & babitu neque ulla litera mutata aut addita eſt excuſum per eundem Rovillium Lugd.* 1581. *Et quæ Pbilibertus Bugnonius in editionem Ruſſardinam decem annos ante admirabundus quaſi ſcripſerat, melius profecto in banc minorem, & per partes multo portatiliorem, conveniunt. Ita autem ille:*

Jura per immenſos civilia diſſita libros
In breve contraxit ſic Rovilæus opus;
Ut poſſint una ferri nunc omnia dextra
Quæ ſpatioſa domus vix prius una tulit.

Poſtea An. 1575. *Antvverpiæ apud Chriſtopborum Plantinum in fol: prodiit Corpus Iuris cura Ludovici Charondæ Advocati in ſupremo Francorum Senatu, cum Græco in Novellis barumque vulgata translatione: ſicut & (teſtante boc operis titulo) Digeſta ipſa ex vulgata lectione ibi ſunt. Quanquam banc editionem mire evebat* (*b*) *Simon von Leeuvven in Hiſtoria Iuris Civilis Romani pag.* 742. *vix tamen tantas laudes illa mereri videtur, præcipue, ſi, ut dictum, ex vulgata lectione ibi omnia deſcripta ſunt: quod ſane ocularem inſpectionem, ſi quando licuerit, merebitur: Interim & idem Charondas ad claſſem Criticorum ICorum pertinet omnino, ſive male adbibuerit ſuam criticem ſive bene; ſane enim in libris Veroſimilium, ſ.* πιθανῶν, *quorum ſeptem quidem erant ab ipſo ſcripti, tres autem tantum (minimum in Germania, Witterbergæ* 1601. 8.) *editi, multa babentur, quæ virum illum eruditum, cordatum & judicio valentem fuiſſe demonſtrant. Mox* 1576. *Pariſiis editum eſt quinque Tomis in fol. Corpus Iuris gloſſatum cura Antonii Contii, quo primum textui Florentino in Pandectis Gloſſæ aptatæ; Codex ex tertium repetita prælectione Contii mutatis, additis, demtis item nonnullis expreſſus eſt ſicut & Inſtitutiones; Gloſſæ collatæ & emendatæ; additiones Contii multis locis adjectæ &c. ita ut bæc editio tum an-*

ne Norimb. 1531. fol. Henricus Scrimgerus Scotus reliquas XXIII. addidit ex Codice Fuggeriano, Pariſ. 1558. fol. apud Henr. Stephanum.

(a) Repetita hæc editio ibid. 1581. itidem minori forma voluminibus quindecim. Vide Bibl. Oiſelianam pag. 215. nec non Venetiis 1591. 4. tribus Volum. Vide Bibliothecam D. Adami Chriſtophori Jacobi pag. 228.

(b) Ut nitidiſſimam & Haloandrina multis modis meliorem commendat etiam D. Georg. Beyerus notitia auctorum Juridicor. ſpecim. 1. p. 78.

tum anteriores omnes Gloſſatas, tum poſteriores (ſi ſolas Dionyſii Gotbofredi notas, quæ 1588. *primum acceſſerunt, & poſtea tertium repetitæ ſunt, exceperis) facile & extra omne dubium vincat. Hactenus allatorum omnium opera, & ſtudio mire adjutus eſt in concinnanda nova librorum Iuris editione Iulius Pacius (natione Italus, domicilio vero Gallus præcipue, licet & in Germania Heidelbergæ aliquamdiu moratus ſit) dicata Iac. Cujacio Kalendis Martii* 1580 *(a) fol.* 2. *Volum. apud Euſtatbium Vignon, Genevenſem typograpbum: qui ſi ab editore Pacio adduci potuiſſet ut Græcum textum Novellarum verſioni vulgatæ abs ſe expreſſæ adderet, pleniſſima utique, & præter omnes anteriores elaborata futura fuiſſet Paçiana bæc editio. Nibilominus certum eſt, & editiones varias conferenti ad oculum demonſtrari poteſt, fundum eam eſſe unicum omnis poſt non multo, ſcilicet A.* 1583. *primum inſequutæ operæ Dionyſii Gotbofredi, (b) qui circa textum nibil fere novi præſtitit, ſed notis tantum varii generis & uſus diverſi eundem inſtruxit, eaſdemque ſubinde polivit, locupletavit, perque totam fere vitam in iis ita occupatus fuit, ut cum anno* 1622. *die* 7. *Septembris Argentorati è vivis excederet, quintum repetitæ prælectionis eas poſt ſe relinqueret. Ex illo tempore tum in Gallia, tum in Germania, denique* 1663. *in Batavis editum eſt Corpus Iuris Gotbofredianum, quod adeo tum in foro, tum in ſcbolis bodie regnat unum.* Hactenus Schumannus.

In Hiſpania adeo non receptum eſt Jus Civile Rom. ut ſub capitis poena fuiſſe interdictum ſint qui tradant, leges Juſtinianeas in foro allegare. In Anglia & Belgio non omnino nulla ratio illius etiamnum habetur, ſimiliter in Gallia, quæ tot ſummos juris Romani Interpretes dedit. Idem de Germania dixeris, quæ ante Maximilianum jam à pluribus retro ſeculis ad leges

(a) Eodem anno 1580. apud eundem Vignonium in 8. novem Voluminibus.

(b) Ex editionibus Corporis Juris a Dionyſio Gothofredo illuſtratis præferendæ omnibus ſunt Pariſienſis ex typographia Antonii Vitray in Collegio Longobardorum 1628. fol. 2. Volum. & Amſtelodamenſis nitidiſſima *Simon van Leven* curante 1663. fol. unico Volumine: in utraque enim harum Græcæ etiam leges & novellæ adjectæ, aliaque: quæ in aliis omnibus deſiderantur. Innotuerunt mihi præterea editones cum Dionyſ. Gothofredi notis, in quarto quidem Lugd. 1583. 1652. 1662. Genev. 1598. 1604. 1614. 1620. 1626. 1655. Venet. 1598.

In folio Lugd. 1602. 1612. 1650. Genev. 1590. 1602. 1614. 1624. Francof. 1587. 1663. in quibus Francofurtenſibus editionibus acceſſerunt notæ Franciſci Modii, & nonnulla a Theodoro Streitmanno aliiſque. Recuſum ad editionem Amſtelodamenſem Simonis von Leuven (ſed Græcis omiſſis) Francof. & Lipſiæ 1688. & 1705. & noviſſime 719. forma majore quarta, quæ nitida & emendata ac prioribus melior eſt editio.

Sine notis, ex ejuſdem Gothofredi recenſione Genevæ 1598. 1606. 1614. S. 1620. 4. Amſt. 1664. 8. 1687. 1700.

leges Romanas provocavit, niſi ubi leges propriæ & ſtatuta aut conſuetudines aliud ſuaderent. Confer Jo Schilteri commentar. ad Pandectas in Praxi juris Romani in foro Germanico: ſed & D. Chriſtianum Thomaſium de exiguo uſu Juris Juſtinianei in foris Germaniæ. De Germanicarum legum Veterum ac Romani Juris in Rep. Germanica origine autoritateque præſenti vid. Joh. Georgius Kulpiſius pag. 352. ſeq. exercitationum Academicar. & viri docti diſſertatio inſerta Actis Erudit. A. 1682. pag 776. Omne punctum tulit *Joannis Daumat* opus quod inſcribitur: *les loix Civiles dans leurs ordre naturel*. Sæpius deinde recuſum non modo Gallice, poſt primam editionem Pariſienſem 1694. ſed Latine quoque ſub titulo: *Legum delectus* Amſt. Denique Belgice Abrahamo de Rochefort interprete Roterdam. 1704. 4. *de civile vvetten in haar naturlyKe ſchiKKing*, *Concordantiæ* Juris Civilis A. 1713. promiſſæ nec dum viderunt lucem, quemadmodum nec editio (*a*) Corporis Juris quam expectare juſſi ſumus caſtigatam & illuſtratam à celeberrimo *Cunnigamo*.

III. CODICEM LEGUM ANTIQUARUM pleniorem emendatioremque dedit poſt Heroldi, Sichardi, Boerii, Tiliique editiones Fridericus Lindenbrogius, Francof. 1613. fol. uſus inſigni Codice membraceo qui ex ejus donatione etiamnum exſtat in Bibliotheca Joannea hujus civitatis Hamburgenſis. Complectitur autem Lindenbrogianum Volumen primo loco Codicem legis Wiſigothorum libris XII. Hinc ſequuntur, Edictum Theodorici Regis capitibus 154. pag. 239. Lex Burgundionum capitibus 89. præter additamenta p. 261. Codex legis Salicæ (A. 798.) capitibus 71. p. 309 Lex Alemannorum (tempore Clotarhii Regis) capitibus 99. p. 357. Lex Bajovariorum, titulis 21. p. 391. Decretum Taſſilonis Ducis Bajovariorum pag. 439 Additamenta à Carolo R. ad leges Bajovariorum addi juſſa p. 443. Lex Ripuariorum, capitibus 89. p. 445. Lex Saxonum, capitibus 18. p. 471. Lex Angliorum, & Werinorum, capitibus 17. p 478. Lex Friſiorum capitibus 22. cum additionibus Sapientum., p. 487. Leges Lombardorum, libris III. p. 509. Conſtitutiones Siculæ ſive Neapolitanæ libris III. p. 691. Capitula Caroli & Hludovici Impp. (*b*) collecta ab Anſegiſo Abbate & Benedicto Levita, libris VII. adjectis aliis eorundem Regum & Caroli Calvi capitulis, p. 828. Marculfi (*c*) formulæ ſolennes priſcæ publicorum privatorumque

(a) Journal literaire Tom. 1. pag. 263.

(b) Hæc Capitula Regum Francorum cum magno auctario & eruditis notis vulgavit Steph. Baluzius Pariſ. 1677. fol.

(c) Has formulas è Bibl. Regia eodem quo Lindenbrogius tempore cum præclaris

que negotiorum nunc primum editæ, p. 1205. Denique ſequuntur Frid. Lindenbrogii caſtigationes Variæque lectiones p. 1313. & gloſſarium p. 1345. --- 1499. * Frid. Lindenbrogius qui Codicem Legum antiquarum ex MS. Corbejenſi (*a*) edidit, reprehenditur quod vocabula antiqua Germanica quæ ſunt in editione Heroldi, prætermiſit. *Vir maximus, ſed linguarum Veterum ſeptentrionalium ſcientia ad id operis haud ſatis inſtructus* judice Georgio Hickeſio p. 96. diſſ. Epiſtolar. & 153. Multis ſe partibus hunc Lindenbrogii Codicem meliorem dare poſſe, cum in hac urbe verſaretur, affirmavit mihi V. C. Jo. Georgius Eccardus, Profeſſor tunc Helmſtadienſis & linguæ veteris atque antiquitatum Teutonicarum indagator ſollertiſſimus. Hujus rei felix auſpicium dedit vulgato A. 1720. (*b*) volumine cui titulus: Leges Francorum *Salicæ* & *Ripuariorum*, cum additionibus Regum & Imperatorum variis, ex MSS. Codicibus emendatæ, auctæ & notis perpetuis illuſtratæ. Accedunt præterea *Formulæ* veteres *Alſaticæ*, & celeberrimi Viri *G. G. Leibnitii* de origine Francorum liber auctior, una cum reſponſione ad virorum doctorum objectiones: Annales Francici ab A. 253. ad 768. quos *Theodoricus Ruinartus* Gregorio Turonenſi ſuo A. 1699. ſubjunxerat, & illuſtriſſ. *Frid. Roſtgaardi* emendationes Otfridianæ. Idem laudatus Eccardus deinde edidit Conſpectum Codicis Legum veterum quem hoc loco integrum inſerendum putavi.

CONSPECTUS
CODICIS LEGUM VETERUM, PROXIME CUM NOTIS PERPETUIS EDENDI.

I. Leges Hiſpaniæ Veteres.

Leges Wiſegothorum. Lex Muzarabum. Leges Aulicæ Regni Majoricani.

II. Leges Romanis à Germanis latæ.

Edictum Theodorici Regis. Oſtrogothorum. Caroli M. Capitulare de honoranda ſede Apoſtolica. Lotharii Imp. Lex Romana. Caroli Craſſi Edictum. Carolo Craſſo attributa Conſtitutio de expeditione Romana, cum Notis Freheri. Edictum Romanum Ottonis III. Imp.

III.

ris notis edidit Hieron. Bignonius Pariſ. 1613. 8. Subjecit etiam eaſdem cum Bignonii & ſuis notis Baluzius capitularibus Regum Francorum.

(a) Præter dictum Codicem conferendus Codex alter præclarus in Bibl Gothana, de quo operæ pretium eſt videre Rev. D. Salomonis Erneſti Cypriani Catalogum MStorum Codicum illius Bibl. p. 13. ſeq.

(b) Hanoveræ in fol. Acta Erud. 1720. pag. 208. Journal des Savans 1728. Sept. p. 305.

III. Leges Langobardorum in Italia regnantium.

Ediſta Regum Langobardorum ſecundum Heroldi editionem. Ediſtum Deſiderii Regis. Caroli M. Capitula ad Legem Langobardorum. Item alia Capitula. Ejuſdem Excerpta ex Lege Langobardorum. Capitulare Caroli M. Nabillonianum. Caroli M. Capitula Placiti Mantuani. Pipini Regis Capitula de Cauſis Regni Italiæ. Ejuſdem Capitula excerpta ex Lege Langob. Ludovici Pii Capitula Legi Langobard. addita. Capitularia Lotharii Imp. Capitularia Ludovici II. Imp. * Guidonis Regis additamenta ad Leg. Langob. Lamberti Regis Capitula. * Ottonum, Henrici II. Conradi II. Caroli IV. additiones ad Leges Langob. Leges Langobardorum ex editione Lindenbrogii. Placitum Luponis Ducis Spoletini. Placitum Adalhardi Miſſi Dominici Spoletinum. Capitulare Sicardi Principis Beneventani. Capitulare Radelchiſi Principis Benevent. Leges Siculæ.

IV. Leges Burgundionum veteres.

Lex Burgundionum. Capitula XX. de juſtitiis faciendis ex Lege Salica, Romana & Gundobada.

V. Leges Franciæ & Germaniæ vetteres.

Leges Francorum Salicas & Ripuarias ſeparatim edidimus. Lex Alemannorum. Capitula XLIV. ad Legem Alemannorum. Item alia Capitula. Lex Bajoariorum. Decretum Synodi Dingolfingenſis & Capitulare Nivvichingenſe. Capitulare Bajoriorum anni 788. Leges Portoriæ in Bajoaria tempore Ludovici IV. Regis Germ. latæ. Lex Anglorum, Werinorum & Thuringorum. Lex Saxonum. Abrenuntiatio Diaboli & Confeſſio Fidei. Indiculus Superſtitionum & Paganiarum. Capitulare Saxonum Aquiſgranenſe. Capitulare de Partibus Saxoniæ. Leges Wisbyenſibus a Principibus Saxonicis latæ. Lex Friſionum. Leges Obſtalbomicæ. Leges Caſtellaniæ Brugenſis veteres.

VI. Capitularia Regum Francorum ad nullam ſpeciatim Gentem pertinentia, ut ſeparatim edita ſunt.

VII. Capitularia Caroli Calvi, Ludovici Balbi, Carolomanni, Odonis, & Caroli Simplicis.

VIII. Capitularium libri VII. ab Anſegiſo Abbate & Benediſto Levita colleſti.

XI. Appendix Monumentorum veterum & haſtenus ineditorum.

Sequentur bono cum Deo Leges Anglo-Saxonicæ, item Juthiæ, Daniæ, Sueciæ, Poloniæ & Hungariæ veteres, ubi videbimus, hanc, quam nunc edimus, colleſtionem viris eruditis non diſplicuiſſe. Omnia, quæ nunc proferimus cum vetuſtis Codicibus diligenter contulimus, emendavimus, notiſque criticis ac hiſtoricis illuſtravimus. Rogamus autem omnes & ſingulos,

los, ut, ſi Codices Legum antiquos, aut inedita quædam huc pertinentia poſſideant, nobis hoc indicare, & quod uſui eſſe poſſit, benevole communicare velint. Singulis pro beneficio præſtito gratias debitas publice agemus, & ubicunque occaſio fuerit, officia noſtra vice verſa deferemus. *Hactenus conſpectus Codicis Legum veterum Clariſſ. Eccardi.*

Conferendus etiam præter laudatum Eccardum cap. V. Hiſtor. ſtudii Etymolog Conringius de Origine juris Germanici, Baluzius præf. ad Capitularia Regum Francorum, & Burch. Gothelf Struvius in Bibliotheca juris ſelecta cap. 2. & in Hiſtoria Juris Germanici. Neque omittendi qui ante vel præter Lindebrogium Eccardumque leges veteres collegerunt aut illuſtrarunt, ut Guil. Lambardus in Archæonomia ſive verſione *Legum Anglo Saxon.* cum notis, Lond. 1668. 4. ſed harum accuratam & locupletiorem longe editionem exſpectamus à C. V. (*a*) Davide Wilkinſio; Codex Legis *Salicæ* (*b*) à Franciſco Pithœo editus cum notis & gloſſario Pariſ. 1602. 8. & cum commentario & gloſſario Godfr. Wendelini Antvv. 1649. fol. Confer D. Georg. Beierum de ſcriptis Juridicis pag. 119. Lex *Saxonum* in illuſtris Leibnitii ſcriptoribus Brunſvicenſ. Tom. 1. p. 77. *Angliorum* & *Werinorum* pag. 81. Leges *Riboariorum* & *Bajoariorum* à Theodorico Francorum Rege & *Lex Alemannorum* à Rege Lothario lata, prodiere primum edente Joh. Sichardo Baſil. 1530. 8. *Longobardum* leges cum gloſſis Caroli de Tocco & Commentar. & adnott. Andr. de Baruto & Nic. Boerii una cum Capitulari Caroli Magni Venet. 1537. 8. Jo. Heroldi Germanicarum Antiquitatum origines & leges, Salica Alemannorum, & Saxonum Baſil. 1557. fol. Leges *Æthelberti* Anglo-ſax. MSS. memorat Hickeſius diſſ. Epiſtolar. f. 89. ſeq. Plura dabit Joannis Seldeni (*c*) Janus Angliæ & Epinomis in quo libro diſſerit de antiquis Angliæ legibus. *Adolphi* Rom. Regis Conſtitutio Norimb. 1293 promulgata de inſulis Rheni & diverſis aliis capitulis edita à Frehero Heidelberg. 1611. 4. Rogerii & Guil. & Friderici II. Conſtitutiones *Siculæ* ſive *Neapolitanæ* libris illis tribus à Lindenbrogio editis continentur. Ex his *Friderici II.* Conſtitutiones in Bibl. Regis Galliæ occurrunt MSS. græce è latinis verſæ vide Montfauconum pag. 389. Palæogra-

(a) Bibl. ancienne & moderne de Mr. le Clerc Tom. 15. pag. 338.

(b) Quatuor hactenus legis Salicæ editiones exſtant, una Heroldi A. 1557. quam ſecutus Vvendelinus. Altera à Tilio primum edita, deinde curantibus Franciſco Pithœo, Lindenbrogio, Bignonio recuſa. Tertia, Baluzii, undecim Codd. MSS. uſi in Capitularibus Regum Francorum. Vide ejus notas T. 2. P. 1047. Quarta denique Eccardi.

(c) Acta Erud. 1684. p. 304.

læographiæ græcæ & 417. ſeq. ubi indicem græcum Conſtitutionum illarum exhibet. Ragualdi Ingemundi circa A. C. 1470. clari, Archidiaconi Upſalienſis Codex Legum *Gothicarum* quem edidit Jo. Meſſenius, Stockholm 1614. 4. Confer Jo. Olai Stiernhock de jure Sveonum ac Gothorum vetuſto ib. 1682. 4. Liber Judicis ſive legum *Wiſigothorum* Codex ab Eurico (*a*) cœptus, à Leuvigildo dein, poſt à Chindaſvindo & Receſvindo filio recognitus, demum ab Ervigio Spaniarum Rege perfectus libris XII. ex Bibl. Petri Pithœi, Pariſ. 1579. fol. & cum Caſſiodoro Guil. Fornerii Pariſ. 1588. fol. & T. 3. Hiſpaniæ illuſtratæ, atque Hiſpanice cum commentariis Alphonſi de Villadiego Madrit. 1600. fol. Vide D. Gerh. Erneſti de Frankenau arcana Themidis Hiſpanæ cap. 1. & Petri Pithœi Opera pag. 710. Lex *Friſionum* antiqua à Sibrando Siccama notis illuſtrata Franeq. 1617. 4.

Collectio Conſtitutionum *Caroli M.* cum notis Viti Amerbachii Ingolſtad. 1545. 8. Mogunt. 1602. 4. &c. *Capitularia* Francorum Regum ſive Leges Eccleſiaſticæ & civiles ab *Anſegiſo* Abbate A. C. 827. & *Benedicto* Levita Moguntinenſi A. C. 841. collectæ, editæque à Jo. Tilio Pariſ. 1548. 8. & ex Franc. Pithœi recognitione Pariſ. 1603. 8. Vide ſi placet quæ de his & de Baluzii editione Pariſ. 1677. fol. notavi in Tomo XI. Bibl. Græcæ pag. 85. & 493. ſeq. Fragmenta quædam Caroli M. & aliorum de veteris Eccleſiæ ritibus per Wolfg. Lazium edita, Antvv. 1560. 8. Lex *Alemannorum* lata temporibus Lotharii Regis exſtat in Goldaſti ſcriptoribus rerum Germanicarum Tomo 2. ſub init. Francof. 1606. fol. Conf. etiam Legem Alemannorum quam è MS. emendatiorem reddidit, ediditque lat. & germanice Joh. Schilterus Obſerv. 12. ad Chronicon Kœnigshovenii Argentoratenſe. *Speculum Saxonicum* Auguſtæ Vindel. 1516. fol. Dreſd. 1553. fol. & à Chriſtoph. Zobelio illuſtratum Lipſ. 1582. 1614. fol. Sed melior editio Jac. Friderici Ludovici Hall. 1720. 4. *Weichbilda* (*b*) Saxonica Magdeburg. & jus Feudale Saxonicum ab eodem Zobelio, Lipſ. 1589. fol. & in Melch. Goldaſti collectione conſuetudinum & legum Imperialium, Francof. 1613. fol. in qua etiam habes leges Longobardorum, Lotharii Capitulare, Speculum Saxonicum & jus noviſſimum Camerale. Idem Goldaſtus Tom I. Conſtitutt. Imperialium *ſpeculum Suevicum*, Bartholdi

(a) Vide quæ ad p. 560.

(b) De Vveichbildæ vocabulo vide Jo. Diecmanni notas ad Rabani Mauri gloſſarium p. 43. ſeq. Hujus etiam Vveichbildæ Saxonicæ meliorem editionem Latino Germanicam Conſultiſſ. Viro Johanni Friderico Ludovico debemus. Hall. 1721. 4.

tholdi Baronis de Grimmenſtein an alterius inſeruit Francof. 1613. fol. Omitto *ſpeculum Laicorum*, aliaque recentiora Themidis Germanicæ monumenta. Licet utiliſſimum eſt haud dubie Germanicarum legum Germanis ſtudium, non tamen uſque adeo efferendas præ Romanis eſſe veteres Germanorum leges docet D. Chriſtianus Godfridus Hofmannus in ſpecimine conjecturarum politicarum de origine & natura Legum Germanicarum Lipſ. 1715. 4.

IV. CORPUS JURIS CANONICI complectitur 1. *Decretum*, ſive Concordantiam Diſcordantium Canonum à *Gratiano* (*a*) de Cluſio, Tuſciæ civitate, Monacho S. Felicis Bononienſis Ord. S. Benedicti A. 1151. in illo monaſterio abſolutam, jam ab an. 1157. cœptam, collectam ex Canonibus Apoſtolorum & Conciliorum dictis Patrum & Pontificum Epiſtolis ſpuriis decretalibus, legibus etiam civilibus Imperatorum, diſtinctamque in partes III. quarum prima diſtinctiones 101. ſecunda cauſas 36. variis quæſtionibus dijudicatas continent, tertia agit de conſecratione diſtinctionibus quinque. Poſt cauſæ 33. quæſtionem ſecundam inſertus eſt de pœnitentia tractatus, ſeptem diſtinctionibus. Ante Gratianum *Dionyſius Exiguus*, *Iſidorus* (b) *Mercator*, *Iſidorus Hiſpalenſis*, *Burchardus* ſive *Brocardus*, (unde Brocardica) *Wormatienſis*, *Ivo Carnotenſis* (c) aliique plurimi collectiones ejuſmodi confecerant, de quibus vide Jo. Doujacium libro III. prænotionum Canonicarum, Natalem Alexandrum Sec. 1. p. 2. pag. 242. ſeq. Gerh. Theodorum Meyerum in relatione

(a) Gratianus excitatus fuit exemplo *Vverneri*, ſive ut Accurſio aliisque dicitur *Irnerii*, qui rogatu Mathildæ Comitis adeoque antequam Lotharius imperare cœpit (vide G. Calixti part. 1. Theol. Moral. p. 114. ſeq.) Jurisprudentiæ Romanæ civilis uſum pro civili reſtituerat una cum diſcipulis ſuis *Joanne Bulgaro*, *Azone*, *Joanne Placentino* aliiſque. De *Irnerio* qui *lucerna juris* dicebatur teſte Trithemio, vide Philippi Melanchthonis Orationes T. 2. pag. 420. ſeq. Dionyſium Simonium in nova Bibliotheca Hiſtorico Chronologica præcipuorum actorum & interpretum Juris, edita Gallice 2. Vol. 1692. 1695. 12.

(b) De hujus Iſidori impoſturis & fraudibus vide Dav. Blondelli Pſeudo Iſidorum, Genev. 1628. 4.

(c) Exſtant etiam Fulgentii Ferrandi breviatio Canonum, & collectio Martini Braccarenſis, cujus frequens in Hiſpania uſus fuit, Creſconii item Afri collectio & Concordia, quæ ſingulæ editæ ſunt in Bibliotheca Canonica Henr. Juſtelli & Gvil. Voelli. His adde codicem Canonum veterem Eccleſiæ Romanæ à Franciſco Pithœo illuſtratum Pariſ. 1687. fol. & alium codicem Canonum Eccleſiæ Romanæ quem cum Leone Magno vulgavit Paſchaſius Queſnellus. Indicem Canonum & Conciliorum in Hiſpania olim receptum & cum Ferrandi breviatione in plerisque convenientem, tomo tertio Conciliorum Hiſpaniæ præfixit Joſephus Saenz Agvirre F. R. Cardinalis. De Collectionibus Cannonum vide etiam Giſb. Voetium Politic. Eccleſ. par. 1. lib. 1. Tract. 2. p. 844. cap. 12. ſeq. & quę dixi vol. XI. Bibl. Græcæ, ubi etiam de Conciliis generalibus & particularibus.

Digitized by Google

tione Hiſtorica de collectione canonum, & Gerhardum van Maſtricht in hiſtoria juris Eccleſiaſtici, curante Chriſtiano Thomaſio ante paucos annos recuſa: Franciſcum Florentem virum doctiſſ. in diſſertatione de origine, arte & auctoritate juris Canonici: Caſparem Zieglerum in diſſ. de juris Canonici origine & incremento, præmiſſa Lancelloti inſtitutionibus. Gratiani vero ſyllogen Eugenium III. Papam confirmaſſe & in Academiis prælegi juſſiſſe ferunt, etſi valde oſcitanter & ſepe truncatas & interpolatas falſiſque paſſim nominibus inſcriptas veterum ſententias & canones ex aliorum collectionibus in ſuam collectionem conſtipaſſe Monachus ille deprehenditur. Confer Antonium Auguſtinum de emendatione Gratiani cum notis Virorum clariſſimorum Stephani Baluzii & Gerh. van Maſtricht. Albericum Gentilem diſſ. de libris juris Canonici cap. 2. qui de *Paleis* in decreto occurrentibus agit p. 24. ſqq. quæ ita inſcribi videntur à *Cotta Palea* Gratiani diſcipulo, qui Gratiani decreto quædam adjunxit. Primus decreti gloſſator *Joannes Semeca* Teutonicus Præſul Halberſtadienſis cujus Epitaphium vidi in templo cathedrali ejus urbis, quod teſtatur eum obiiſſe A. C. 1243. * Gratiani opus Innocentius III. *corpus Decretorum* vocat, Auctor ipſe *Concordantiam diſcordantium Canonum* inſcripſit. Privatis auſpiciis hoc opus eſt compoſitum à Gratiano, Burchardi, Anſelmi atque Ivonis collectionibus ſtrenue uſo, quorum omnium luminibus obſtruxit, atque ut notat Pancirollus, *tantæ poſtea auctoritatis fuit, ut vulgo* Magiſter *vocatus, maximum in decidendis cauſis pondus habuerit, etſi velut privati hominis ejus dicta vim legis non obtinent*. Quam ſæpius erraſſe Gratianum multi jam notarunt, vel dum Burchardi & aliorum errores ſequitur, vel dum ipſe non accurate lecta excerpit, vel dum interpretibus errantibus præbet aurem, ipſe ne ſummos quidem Græcæ linguæ apices callens, ut monuit Baluzius ad Anton. Auguſtinum de emendatione Gratiani pag. 536. Huic Gratiani collectioni *Cotta Palea* diſcipulus dicitur aliquot addidiſſe capita, quæ in antiquioribus MSS. non leguntur. His *Paleæ* nomen eſt adſcriptum, quod alii putant eſſe παλαιὸν, pro veteri interprete, alii paleam, velut levioris rem momenti, minus bene utrumque. Prima Gratiani editio Argentinenſis, charta maxima A. 1471. fol. per Henricum Eggeſtein, memoratur Joanni Caillio in hiſtoria typographiæ, Gallice edita Pariſ. 1689. 4. pag. 19. atque inde Michaeli Maittaire in Annalibus typograph. pag. 92. qui p. 94. etiam affert Auctoritates Decretorum per Joannem Caldrini, ex editione Colonienſi A. 1471. fol.

apud

apud Petrum de Olpe. Baluzius pro prima habuit Moguntinam, in cujus calce leguntur hæc verba: *Anno incarnationis Dominicæ MCCCCLXXII. Idibus Auguſtis Sanctiſſimo in Chriſto Patre ac Domino* Sixto *Papa* quarto *Pontifice Maximo Illluſtriſſimo, Nobiliſſimo domus Auſtriæ* Friderico *Romanorum Rege glorioſiſſimo rerum Dominis*: *Nobili nec non generoſo* Adolpho de Naſſau *archiepiſcopatum gerente Moguntinenſem, in nobili urbe* Moguncia, *quæ noſtros apud majores aurea dicta, quam divina etiam clementia dono gratuito præ cæteris terrarum nationibus arte impreſſoria dignata eſt illuſtrare, hoc præſens* Gratiani Decretum *ſuis cum rubricis, non atramentali penna cannave, ſed arte quadam ingenioſa imprimendi, cunctipotente adſpiranti Deo*, Petrus Schoiffer de Gernſerheym *ſuis conſignando ſcutis feliciter conſummavit*. Scutum ſive inſigne ſequitur duplex, in quorum altero crux S. Andreæ cum quatuor faſtigiis anſatis cuſpidatiſque, in altero figura Græcum lamba majuſculum referens inter tres ſtellas. Hanc inſecutæ ſunt Venetæ 1474. & 1479 fol. cum præfatione Petri Albiguani Trecii & 1480. 4. per. Adamum de Rotvvil. & cum gloſſa Venet. 1477. & 1486. fol. & 1493. fol. Baſil. 1476. fol. cum gloſſis. Pariſ. 1500. 4. 1508. 1517. 8. 1522. 1528 4.

2. *Decretalium Epiſtolarum libros V.* auſpicii (*a*) Gregorii IX. poſt A. C. 1230. digeſtos a *Raymundo de Pennaforti* (*b*) Hiſpano Ord. Prædicatorum ex Conſtitutionibus & Conciliis ab Alexandro III. uſque ad hunc ipſum Gregorium IX. Hi libri vulgo *extra* appellari ſolent, quia nempe ſunt extra decretum Gratiani. Omnibus fere decretalibus fulmen anathematis apponi ægre fert Petrus Damiani lib. 1. Epiſt. 12. ad Alexandrum II.

3. *Sextum Decretalium* (*c*) ſive lib. V. alios conſtitionum Gregorii

(a) Ante Gregorium quinque collectiones decretalium factæ circumferuntur. Prima *Bernardi Papienſis* ſub Alexandro III. altera *Joannis Gallenſis* ſub Alexandro IV. compoſita de duabus compilationibus Gilberti & Alani. Tertia *Petri Beneventani* ex regiſtro Innocentii III. *Quarta* ejusdem Innocentii III. decretalium de concilio Lateranenſi. *Quinta* denique conſtitutionum Honorii III. Papæ. Priores collectiones quatuor edidit cum notis Antonius Auguſtinus, & poſt eum Jacobus Cujacius. Ilerdæ 1576. Pariſ. 1621. fol. Quintam debemus Innocentio Cironio. Toloſ. 1645. Omitto varias Pontificum Epiſtolas in tomis Conciliorum & in Annalibus Minorum Lucæ Vvaddingi editas, Innocentii III. imprimis. Epiſtolarum libros XI. vulgatos à Steph. Baluzio Pariſ. 1682. fol.

(b) Vide Spondanum ad A. C. 1233.

(c) Ab Eccleſia Gallicana & in Regno Galliæ non receptum notat Natalis Alex. T. 7. Hiſt. Eccleſ. edit. in fol. p. 37. In hoc libro ſexto decretalium recenſendo elaboravit Ægidius Perrinus.

Digitized by Google

gorii IX. & X. Innocentii IV. Clementis IV. &c. Conciſiorumque inprimis duorum Lugdunenſium An. 1245. & 1273. celebratorum collectos juſſu Bonifacii octavi a Guilelmo Archi-Epiſcopo Ebredunenſi, Berengario Epiſcopo Biterenſi, & Richardo de Senis Viceecancellario Eccleſiæ Romanæ (*a*) promulgatoſque A. C. 1297. 5. Nonar. Martii:

4. *Clementinas* ſive alios libros V. conſtitutionum Clementis V. qui Bonifacio ſucceſſit, & Concilii Viennenſis quod ipſo moderante celebratum fuit A. C. 1310.

5. *Extravagantes* conſtitutiones viginti *Joannis XXII.* (*b*) qui poſt Clementem Pontificis dignitate uſus eſt, & Clementinas An. 1320. Clemente illo defuncto promulgavit.

6. *Extravagantes communes*, ſive variorum Pontificum, Joannis XXII. & qui ei per ſesquiſeculum ſucceſſere, conſtitutiones, quæ ſecundum ordinem quinque librorum Gregorianorum decretalium digeſtæ ſunt, ſed ita ut quarto libro hinc nullus reſpondeat. * Decretales prodiere per Petrum Schoiffer, Mogunt. 1479. fol. Decretales, nec non Sextus Decretalium cum Clementinis & Extravagantibus Venetiis per Nic. Jenſon. 1479. fol. Sextus Decretalium per Leonardum Pflugl & Georgium Laver, Rom. 1472. fol. Sextus Decretalium, Clementinæ & Extravagantes ex Franciſci Monelienſis recognitione, additis gloſſis, Venet. 1483. fol. per Bartholomæum de Alexandria & Andream de Aſula. Nova compilatio Decretalium Gregorii IX. cum gloſſa ordinaria Bernardi Brixiani A. 1473. fol. Mogunt. apud Petrum Schœffer de Gernsheim, Papa Sixto IV. & Friderico Rege Rom. & Archiepiſcopo Moguntino Adolpho. Vide Catalogum Bibl. Hohendorfianæ pag. 16. Juris Canonici Compendium, Argentorat. 1499. fol. in Biblioth. Barberina.

Prima editio Corporis Canonici eſt Moguntina Anni 1472. fol. quam inſecutæ ſunt Venetæ A. 1474. 1479. 1493. ac Pariſienſes 1508. & 1522. & ex Antoniorum Democharii & Contii recenſione 1550. 1552. tum Antuerpienſis 1570. 8. apud Plantin. & Pariſ. 1587. fol. * *Corpus Juris Canonici gloſſatum* ad manus mihi eſt ex editione Baſileenſi 1512. fol. in cujus tomo *primo* occurrit decretum Gratiani cum Beati Rhenani præfatione, in qua teſtatur ad antiqua exemplaria & Moguntinenſem editionem illud eſſe emendatum a Joanne Amerbachio. Excuderunt Johannes Peter & Johannes Frobenius Hammelburgenſis, cives Baſileenſes. Additæ gloſſæ

(a) Spondan. ad A. C. 1298.
(b) *Johanninas* appellat Cujacius.

gloſſę *Joannis* (Semecæ) *Theutonici*, (*a*) prępoſiti Halberſtadienſis A. C. 1243. defuncti, & notæ *Bartholomæi Brixienſis*, qui A. 1240. claruit, cum diviſionibus Archidiaconi & caſibus Benedicti: nec non medullis & margarita decreti ſive indicibus locupletiſſimis. *Tomo ſecundo* exſtant, Concordantiis & annotationibus illuſtrati, quinque libri *Decretalium* (*b*) *Gregorii IX.* auſpiciis a *Raymundo de Pennaforti*, Hiſpano Ord. Prædicator poſt A. C. 1230. collecti ex conſtitutionibus & Conciliis ab Alexandro III. qui Papa fuit ab A. C. 1159. ad Gregorium IX. quem conſtat Pontificatum geſſiſſe ab A. 1227. ad 1241. De hoc Raymundo, qui A. C. 1275. ætat. 99. obiit, adi ſis Acta Sanctorum ad 7. Januar. tom. 1. pag. 404. & Natalem Alex. tom. 7. Hiſt. Eccleſ. pag. 144. Ejus ſummam de caſibus pœnitentialibus, cum gloſſis Joannis de Friburgo nuper recuderunt Avenione 1715. 4. Tomo *tertio* denique ſive ultimo Corporis Canonici gloſſati exſtat 1) *liber ſextus decretalium* à Bonifacio VIII. in Concilio Lugdunenſi editus, cum gloſſematis & interpretamentis Johannis Andreæ, Heliæ & Dominici de ſancto Geminiano, caſibus litteralibus, ſummulis, &c. Liber ſextus decretalium vocatur, qui in libros quinque diviſus complectitur conſtitutiones Gregorii IX. & X. nec non Innocenti IV. Alexandri, Urbani, Clementis IV. Nicolai III. & Bonifacii VIII. Conciliorumque inprimis duorum Lugdunenſium A. C. 1245. & 1274. collectas juſſu Bonifacii VIII. a Guilelmo Archiepiſcopo Ebredunenſi, Berengario Epiſcopo Biterenſi & Richardo de Senis Vice-Cancellario Eccleſiæ Romanæ, promulgataſque A. C. 1297. 2) *Clementinæ* (ſive quinque libri Conſtitutionum Clementis V. in Concilio Viennenſi A. C. 1310.) cum enarrationibus, gloſſis, caſibus & additionibus Joannis de Imola & Franciſci Zabarellæ. 3) *Extravagantes* ſive XX. conſtitutiones Johannis XXII. A. C. 1320. cum interpretamentis Domini Zenzelini & Johannis Franciſci de Pavinis. 4) *Extravagantes communes* liber I. II. III. V. cum gloſſis Joannis monachi Picardi Cardinalis, Guilelmi de monte Lauduno & Jo. Franciſci de Pavinis.

Nn 4 Aliæ

(a) De hoc conſules D. Jo. Andream Schmidium in diatriba de triumviris Halberſtadienſibus, Clemente II. Semeca & Conrado Halberſtadienſi. Helmſt. 1715. 4. De Decretalibus à Luthero publice exuſtis Vvitebergæ 1520. 10. Decemb. Burch. Gotthelff Struvii Bibliothecam librorum variorum tom. I. p. 135. ſeq.

(b) De quinque collectionibus Decretalium, quæ Gratiano poſteriores illam Gregorii IX. antecelſerunt, & quatuor ab Antonio Auguſtino A. 1576 & à Carolo Labbeo A. 1610. quinta ab Innocentio Cirone A. 1545. editæ & illuſtratæ ſunt, dixi Volum. XI. Bibl. Græc. p. 20. ſeq.

Digitized by Google

Aliæ editiones Corporis Juris Canonici gloſſati, tribus in fol. voluminibus editi, hæ mihi innotuere: Lugd. 1508. 1549. 1554. 1572. 1584. 1618. 1624. Pariſ. 1561, 1585, 1612. Antvverp. 1573. Præterea exſtat Decretum Gratiani Pariſ. 1552. 8. duobus volum. poſt Decretales Pariſ. 1550. 8. duobus volum. Sextus Decretalium liber Pariſ. 1537. 8. Corpus Juris Canonici cum paratitlis *Antonii Democaris* Lugd. 1555. forma minore, ſex volum. Cum gloſſis & notis *Caroli Molinæi* Lugd. 1559. 4. Quæ a Clemente VIII. in hac editione damnata ſunt, exhibet Poſſevinus tom. 1. apparatus ſacri p. 302.—327. Cum paratitlis *Anton. Demochari*, *Anton. Contii* (qui ſolet diſtinguere verba Gratiani a verbis Canonum & aliorum) & annotatt. marginalibus, Antvverp. 1570. 8. tribus volum. Venet. 1572. 4. Ex recenſione *Franciſci Modii* Francof. 1586. 8. Ex *Petri Matthæi* editione Francof. 1590. 8. quatuor Volum. Hic *ſeptimum decretalium librum* addidit, qualem Sixti V. auſpiciis juſſi fuere colligere Dominicus Cardinalis Pinellus, Hippolytus Cardinalis Aldobrandinus, Hieron. Cardinalis Pinellus, Lucius Sanus Epiſcopus Rupanus, Seraphinus Olivarius Rotæ Auditor, Laurentius Blancherus Rotæ Auditor, & ejus in Galliam profecti loco, Hieronymus Pamphilius Auditor & ipſe, Franciſcus Pegna Rotæ Auditor, Pompejus Arreſtinus Advocatus Conſiſtorialis, Julius Cæſar Ottinellus Secretarius Congregationis Ex *Romana Correctione* ad exemplaria undecim MSS. auſpiciis Gregorii XIII. 1582. fol. & 1584. 4. Correctioni illi affuere (*a*) præter Cardinalem *Caraffam*, *Franciſcus Turrianus*, poſtea Jeſuita: *Petrus Diaconus*, Presbyter Hiſpanus: *Flaminius Nobilius*, Theologiæ Doctor, cui Annotationum cura mandata eſt: *Hieronymus Pariſetus*, Juris Canonici Doctor in Studio Rom. *Lalemus Salemius* Viterbienſis, annos natus LXXV. & *Petrus Morinus* Gallus. Correctores Romanos Demochare & Contio audaciores fuiſſe paſſim queritur Baluzius in notis ad Gratianum, adeo ut pag. 516. ſcribat. *Gratiani collectionem hodie non habemus, ſed collectionem correctorum Romanorum, inhærentem ordini qui ſervatus a Gratiano eſt*. Et pag. 522. *Debebant Gratianum emendare ad vetera exemplaria, emendationes vero ex originalibus, ut vocant, adnotare in margine aut in notis, ut factum a Demochare & Contio*. Adde pag. 492. 494. 499. 517. 531. &c. Recuſum ex Romana editione Corpus juris Canonici, Pariſ. 1587. fol. cum notis *Job. Pauli Lancellotti*, ejuſque libris

(a) Indicem ſelectorum virorum ſub Pio IV. & Pio V. emendationi Gratiani præfectorum habes apud Antonium Auguſtinum in fine libri 1. dialog. 20. de emendatione Gratiani, & Gerh. von Maſtricht in hiſtoria juris Eccleſ. § 393.

libris IV. Inſtitutionum juris Canonici. Lugd. 1591. 4. 1605. 4, Paris 1618. fol. Genev. 1631. 4. Lugd. 1661. 4. Antvverp. 1648. fol. Colon. 1670. 4. Cum gloſſis & additionibus *Aug. Caravitæ*, P. *Andreæ Alciati*, *Proſperi Caravitæ*, & P. *Marcelli Francolini*, Venet. apud Juntas, 1615. 4 quatuor volum. A *Petro* & *Franciſco Pithœis* fratribus ad MSS. Codices ſingulari induſtria reſtitutum & notis illuſtratum Pariſ. 1685. 1687. fol. 2. voluminibus, & Lipſiæ 1695. 1705. fol. quæ optimæ omnium editiones ſunt. Specimen novæ editionis quam cum notis Practicis, Criticis, Hiſtoricis, Chronologicis & Geographicis molitus eſt *Jo. Petrus Gibertus*, Doctor Theologus Aquenſis, habetur in ejus diſquiſitione hiſtorica de doctrina Canonum corpore juris incluſorum circa requiſitum, ad filiorum matrimonium, parentum conſenſum; Pariſ. 1709. 12. Vide Novellas Reip. litterariæ illius anni, menſe Auguſto pag. 166. ſeq.

Inſtitutionum juris Canonici libros IV. juſſu Pauli IV. (*a*) An. 1563. in lucem emiſit *Jo. Paulus Lancelotus* JCtus Peruſinus, illuſtratos cum ab aliis, tum præcipue a Clariſſimis Viris Caſp. Zieglero & Jo. Doujatio.

* Præter Epiſtolas Pontificum a *Jacobo Moerlino*, *Petro Crabbe*, *Laurentio Surio*, *Dominico Nicolino* & *Severino Binio* in Conciliorum tomis atque inde ab aliis ſæpius vulgatas, & in tertia Claſſe ſanctionum Eccleſiaſticarum *Franciſci Ioverii*, Valentini Pariſ. 1555. fol. exhibitas, & quæ ex illis excerpſerunt decretalium collectores & præter quinque illas celebres, Yvo, Burchardus, Cardinalis Deusdedit alique & Gratianus: memorandæ etiam Epiſtolæ Pontificum quas in Annalibus ſuis paſſim referunt *Baronius*, *Bzovius*, *Raynaldus*: ſingulorum etiam nonnullæ, quæ ſeparatis voluminibus prodiere, ut *Leonis Magni* Epiſtolæ, qui Epiſcopus Rom. fuit ab A. C. 440. ad 461. ſæpius editæ inter ejus opera, atque noviſſime eruditis Paſchaſii Queſnelli obſervationibus illuſtratæ Pariſ. 1675. 4. Lugd. 1700. fol. Vide ſupra p. 360. ſeq. Epiſtola dogmatica ad Flavianum (*b*) CPol. Epiſcopum, & altera (*c*) ad Leonem Imp. Græce & Latine vulgatæ a Gerh. Voſſio ad calcem Gregorii Thaumaturgi, Mogunt. 1604. 4. *Gregorii I.* (Papæ ab A. 590. ad 604.) Epiſtolarum libri XII. ſæpius inter ejus opera editi

(a) Privato auſu Inſtitutiones illas ſcriptas à Lancelloto, affirmat Cl. Vvagenſeilius in Synopſi juris Canonici pag. 714. Sed contrarium ipſe videtur innuere Lancellotus. Certe ſub Gregorio XIII. Inſtitutiones illas Corporis juris Canonici Romæ A. 1582. typis ſubjectas eſſe conſtat.

(b) Græca verſio incipit: ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης τῆς σῆς.

(c) Græca verſio incipit; ὑποσχόμενον ἐμαυτὸν διαμέμνημαι,

ra editi, & noviſſime Pariſ. 1705. fol. *Pauli I.* (Papæ ab A. 757. ad 767.) Epiſtolæ XXXI. in Franciſci du Cheſne Tom. 3. ſcriptor. Francicor. pag. 725.---760 Epiſtolæ ſedecim *Nicolai I.* qui ab A. C. 858. ad 867. Pontificatum geſſit, editæ Romæ A. 1542. fol. Longe plures deinde evolvit Baronius, ac Binius in Conciliorum tomis & poſt eum alii dederunt. *Alexandri III.* Epiſtolæ a Sirmondo editæ & in tomo tertio hujus operum obviæ. *Sylveſtri II.* (Papæ ab A. 999. ad 1003.) Epiſtolæ CLIX. cum decreto electionis editæ è Bibl. Papyrii Maſſoni JCti, Pariſ. 1611. 4. *Innocentii III.* (Papæ ab A. C. 1198. ad 1216.) Epiſtolas libri XVI. digeſtas, inſignem rerum Eccleſiaſticarum & Civilium illa ætate cognoſcendarum theſaurum vulgavit Steph. Baluzius Pariſ. 1682. fol. duobus voluminibus, poſt longe imperfectiores collectiones Guil. Sirleti Rom. 1543. Colonienſem 1576. fol. vel Pauli du May (*a*) Pariſ. 1625. 8. & Franciſci Boſqueti Toloſ. 1635. fol. Antonii Dandini Alteſerræ commentarium in Innocentii III. Decretales Pariſ. 1666. fol. Prima collectio Decretalium ex tribus primis regeſtorum ejus libris à *Raincrio* Diacono & Monacho Pompoſiano Tom. 1. Baluz. p. 543. *Gregorii IX.* (Papæ ab A. 1227. ad 1241.) Decretales Epiſtolæ ſæpius editæ ſeparatim atque inter opera à Jac. Pamelio illuſtrata Antvverp. 1572. *Pii II.* (ante Æneæ Sylvii) qui Papa fuit ab A. 1458. ad 1464. Epiſtolæ CCCCXXXI. ante Pontificatum & in Pontificatu ſcriptæ, Norimb. 1481. & Lugd. 1497. fol. & inter Opera Baſileæ excuſa. *Hadriani VI.* (Papæ ab A. 1522. ad 1523.) Epiſtolæ editæ Colon. 1535. Vide Ludov. de S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 107. *Pii V.* (Pontificis Max. ab A. 1566. ad 1572.) Epiſtolarum libros quinque Latine edidit Franciſcus Goubeau Antverp. 1640. 4 poſt editionem Italicam Mantuanam (*b*) 1587. 4. & Latinas Colonienſem atque Romanam 1629. Conſtitutiones Eccleſiaſticæ & literæ Apoſtolicæ, Lugd. 1582. Florent. 1583. Rom. 1579. Ab *Antonio Caraffa* Cardinali & *Antonio de Aquino* publicatæ Epiſtolæ Pontificum à S. Clemente ad Gregorium VII. juſſu Gregorii XIV. Rom. 1591. fol. Novam locupletiorem accuratioremque Epiſtolarum Pontificum editionem à Clemente ad Innocentium III. exſpectare jubemur à *Petro Conſtant*, Monacho erudito Benedictino, qui & dignas fide ſejunget à commentitiis, & emendatas diligenter ad Codices MSS. & ordine digeſtas Chronologico illuſtrabit notis. Vide Ephemerides literarias Pariſienſes menſe Octobri A. 1719. p. 476. ſeq.

(a) Vide Menagiana Tom. 3. p. 326. ſeq.

(b) Lud. de S. Carolo Bibl. Pontificia pag. 164. in qua paſſim de ſingulorum Epiſtolis Pontificum, ubi exſtent, annotat, plures earum collectiones MStas in Bibl. Vaticana adhuc deliteſcere teſtatus.

476. ſeq. *Leonis III.* (qui Papa fuit ab A. 795. ad 816) Epiſtolas decem ad Carolum M. primus ex MSS. Academiæ Juliæ edidit notiſque illuſtravit Hermannus Gonringius, Helmſt. 1647. 4. Epiſtolarum volumen, quas Romani quidam Pontifices miſerunt ad Francorum Reges, Carolum Martellum, Pipinum & Carolum M. editore *Jac. Gretſero* S. J. Ingolſtad. 1613. 4. Eidem debemus Epiſtolas variorum Pontificum ad Petrum Cnapheum, Eutychianum Græce & Latine vulgatas, Ingolſtad. 1616. 4. *Leonis IX.* (Papæ ab A. 1049. ad 1054.) Epiſtolæ decretales ad calcem operum Leonis Magni excuſæ Colon. 1561. fol. apud Joannem Birckmannum juniorem, editore Laurentio Surio. Epiſtolæ decretales Pontificum Romanorum, tribus Voluminibus in fol. editæ Romæ 1591. *Gregorii XIII.* Conſtitutiones Eccleſiaſticæ, Lugd. 1582. 8. *Pii IV.* & *V.* & *Gregorii XIII.* Florentiæ 1583. 1586. 4.

Collectio Bullarum & Conſtitutionum Clementis VIII. ſeparatim editarum ab A. 1592. ad 1603. fol. fuit in Bibl. Telleriana. *Gregorii XV.* (ab A. 1621. Papæ ad A. 1623.) Conſtitutiones & Decreta, Romæ 1623. fol. Bullæ Pontificum à Bonifacio VIII. (A. 1294 1303.) ad Paulum IV. (A. 1555. --- 1559) Romæ apud apud Antonium Bladium 1559. fol. Collectio Bullarum à Gregorio VII. (A. 1073. 1085.) ad Gregorium XIII. (A. 1572. --- 1582.) Rom. 1589. fol. Bullarium ſive Collectio Conſtitutionum Romanorum Pontificum, juſſu Sixti V. congeſta à Gregorio VII. uſque ad Sixtum V. (qui Pontificatum geſſit ab A. 1585 ad 1590.) cum rubricis *Laertii Cherubini*, Rom. 1586. fol. *Sixti V.* Conſtitutiones à Laertio Cherubino editæ Rom 1588. fol. Summa Conſtitutionum Pontificalium & rerum in Eccleſia Romana geſtarum à Gregorio IX. (A. 1227. --- 1241.) ad Sixtum V. curante *Petro Matthæo* JCto, Lugd. 1589. 4. Bullarum, Brevium & Conſtitutionum Apoſtolicarum, quæ in Archivo impreſſoris Cameralis exiſtunt, index Rom. 1627. 12. in Biblioth. Barberina. Summa Bullarii per *Stephanum de Quaranta* Venet. 1607. 4. Lugdun. 1622. 4: uſque ad Paulum V. *Jac. Caſtellani* Compendium Conſtitutionum ſummorum Pontificum à Gregorio VII. ad Clementem VIII. (Papam ab A. 1592. ad A. 1605.) Venet. 1603. 4 Bullarium magnum *Laertii Cherubini* JCti Romani (a) à S. Leone Magno (Papa ab A. 440. ad 461.) ad Paulum V. (ab A. 1555. ad 1559.) Rom. 1617. fol. tribus voluminibus. Et à D. *Angelo Cherubino*, Monacho Caſſinenſi continuatum uſque ad Urbanum VIII. (Papam ab A. 1623 ad 1644.) Rom. 1638. fol. quatuor Voluminibus, & Lugd. 1655. fol. additis Innocentii X. Conſtitutionibus.

Bulla-

(a) Proſper Mandoſius Bibl. Roman. p. 192.

Bullarii Collectanea per *Auguſtinum Barboſam*. Lugd. 1634. 4. *Flavii Cherubini* Compendium Bullarii à Laertio Cherubino edi ti, Lugd. 1624. Rom. 1638. fol. Bullarii magni Cherubiniani continuatio ad Clementem X. (Papam ab A. 1670. ad 1676.) per *Angelum à Lantuſca* & *Jo. Paulum* à Roma, (*a*) Ord. minor. Tomus V. & VI. Rom. 1672. fol. *Vincentii Petræ* JCti, Commentarius in Bullarium edi cœpit Rom. 1705. fol. Tomus quartus jam lucem vidit A. 1714. Journal des Savans 1714. Aouſt. p. 225. Conſtitutiones Pontificiæ & Romanorum Congregationum Deciſiones ad Vicarios utriuſque Cleri ſpectantes *Jo. Baptiſta Pittono*, (*b*) Sacerdote Veneto collectore. Venet. apud Leonardum Pittonum collectoris patrem 1714. 8. *Jo. Baptiſta Confectius* ſive *Confettius* in Collectione Privilegiorum ſacrorum Ordinum Fratrum mendicantium & non mendicantium, Venet. 1607. 4. *Emanuel Rodericus* in nova collectione & compilatione privilegiorum Regularium mendicantium, Turnoni 1609. fol. Bullarium Caſinenſe ſeu Conſtitutiones Pontificum, Imperatorum, Regum, &c. & decreta ſacræ Congregationis pro Congregatione Caſinenſi, per *Cornelium Margarinum*. Venet. 1650. fol. 1670. fol. 2. Volum. Bullarium Ordinis eremitarum S. Auguſtini à *Laurentio Empolo* collectum, Rom. 1628. fol. Bullarium Ordinis Cluniacenſis Lugd. 1680. fol. Bullarii Seraphici Indiculus per *Petrum de Alva*. Rom. 1655. 4. Archivium bullarum, decretorum, &c. fratrum & ſororum tertii Ordinis S. Franciſci per *Franciſcum Bordonum*, Parmæ 1658. 4. Jo. Baptiſtæ Pittoni collectio Conſtitutionum Pontificiarum & Romanarum congregatt. deciſionum ad Regulares cujuſcunque Ordinis Venet. 8. tribus Volum.

Guil. Poſtelli querela de corruptione Juris Canici extſtat p. 263. libri de Orbis terræ concordia. De Juris Canonici auctoritate in Eccleſiis Proteſtantium vide D. Sam. StryKium de diſſenſu ſponſalitio p. 241. & Huldricum Eybenium atque Chriſtophorum Woldenbergium de origine, progreſſu, uſu & auctoritate Juris Canonici. *Illud potius in nonnullis quam Jus Civile ſequimur, quia favorabilius Eccleſiæ eſſe ſolet*, inquit Brunemannus lib. I. Juris Eccleſiaſt. c. 3. §. 4. In pleriſque tamen eo ne utimur quidem, vide StryKii addit. ad Brunemannum pag. 39. Etiam conſuetudo contra Jus Canonicum inducta valet id. pag. 40. Pontifices è jure Civili multa repetiſſe, Cujacius, Contius & alii obſervant, quorum teſtimonia producit Jo. Vincentius Gravina Oratione I. pag. 53. ſeq. Claudam hocce caput brevi de *media Juriſprudentia*

& *jure*

(a) Id. p. 199.
(b) Giornale de' letterati d'Italia Tom. 29. p. 441.

& *jure commentitio* obſervatione. Illius mentio §. 3. Inſtitut. de legitima agnator. ſucceſſ. diciturque lege XII. Tabularum junior, Imperiali autem diſpoſitione anterior. Commentitii juris meminit Paulus leg. 20. D. de poenis. Eſt autem minime diverſum a media illa Jurisprudentia, atque nihil aliud per illud intelligitur quam jus libera Rep. Romana introductum ex Jurisprudentum interpretatione ac reſponſis. Vide Frid. Gottlieb Struvii diſſ. præliminarem præmiſſam Ehrenfridi Geieri ſupplemento ad Beſoldum ac Speidelium. Jen. 1710. 4.

CAPUT XI.

DE SCRIPTORIBUS Legibuſque Rei Agrimenſoriæ.

AUCTORES (*a*) Legesque REI AGRARIÆ ſive FINIUM REGUNDORUM, Jo. Tilii Meldenſium Epiſcopi hortatu primum editi & ad Palatinum codicem caſtigati mutua opera Petri Gallandii, Petri Caſtellani, Æmari Ranconeti, & *Adriani Turnebi* Pariſ. 1554. 4. Paſſim deinde auctiores emendatioreſque cum obſervationibus & gloſſis agrimenſoriis *Nicolai Rigaltii* (ibid. 1613. 4.) qui Turnebianam editionem in pleriſque eſt ſecutus, niſi quod titulum finium Regundorum libro decimo Pandectarum obvium prætermiſit. Idem ait in aliud ſe tempus diſtuliſſe fragmenta quædam M. Junii Nipſi, Aproſiditi ſive Epaphroditi & Vetrubi Rufi (*b*), quod magis facerent ad quæſtiones Geometricas, quam ad conditiones agrorum limitumque conſtitutiones. Denique *Guilelmus Goeſius* novam legum ac Scriptorum rei agrariæ editionem in lucem emiſit Amſtelod. 1674. 4: cui præter obſervationes & gloſſas Rigaltii, ſuas ipſius notas, & indices duos à ſe concinnatos Philologicum alterum, alterum Geographicum, & antiquitatum agrariarum librum ſubjecit, quo præter alia fuſius agit de Coloniis, de quibus videndi Onuphrius, Sigonius & libro ſecundo antiquitatum Auguſtanarum Marcus Velſerus. Julium Cæſarem Bulengerum in libro de Vectigalibus populi Romani nihil harum rerum intellexiſſe affirmat Goeſius pag. 165 Idem paſſim iniquior eſt famæ Barthii & Salmaſii. Quoniam vero optima & locupletiſſima Agrimenſoriorum

(a) Hi primum cum aliis eximiis ſcriptoribus MSti reperti ſunt. A. 1493. à Thoma Phædro in monaſterio Bobienſi, ut ſupra p. 379. ex Volaterrano annotare me memini.

(b) Vide infra, hoc capite, num. 23.

riorum ſcriptorum editio eſt Goeſiana, juvat eam hoc loco paucis recenſere.

1. *Siculi* (a) *Flacci de Conditionibus agrorum* p. 1. Ejusdem *nomina agrorum & limitum*, p. 20. * *Siculum Flaccum* de conditionibus agrorum cum emendationibus & notis ſuis eruditis, in quibus ſæpiſſime à Goeſio recedit, ſeparatim Coburg. 1711. 4. edidit V. C. Jo. Conrad. Schvvartzius.

2. *Sex. Julii* (b) *Frontini de agrorum qualitate* ſive *Expoſitio formarum* ad Celſum Peneſtum, ut in edit. Baſil. 1528. legitur. Falli itaque videntur qui per Celſum intelligunt Cæſarem & pag. 29. pro *ſtatim Celſi Cæſaris* legendum eſt *ſtatim cæleſtia Cæſaris* Goeſio hic libellus non videtur eſſe Frontini, ſed partim *M. Junii Nipſi*, partim *Gerberti* Philoſophi, qui tandem Papa evaſit. Vide ejus notas pag. 142. Rigaltius qui parte illa qua de menſuris p. 29. ſeq. agit, auctiorem edidit, ex codice Memmiano p. 232. *Balbo* tribui teſtatur in duobus MStis. Idem tamen nonnulla Frontini nomine laudari obſervat à Boethio. Caſp. Bacheti notæ in hoc opuſculum Rigaltianis obſervationibus ſubjiciuntur pag. 287. 288. *Julii Frontini de limitibus agrorum* p. 39. Confer Boethium libro 2. Geometr. p. 1540. ſeq. qui eodem loco etiam menſoris *Longini* meminit.

3. *Aggeni* (c) *Urbici in Julium Frontinum commentarium* p. 44. Ejusdem

(a) Barthius lib. XIX. cap. 5. Adverſar. *Siculum Flaccum* appellat *Saculum*, quomodo & in vetuſtiſſimo ſuo MS. vocari teſtatur Guidus ad Phædrum p. 242.) & cujus epitomen tantum habere nos putans clariſſime clarum eſſe ait, quod Epitomator fuerit Chriſtianus. Nihil horum arridet Goeſio, etſi nec ille habet, quo Ethnicum probare poſſit. Non ante Domitianum vixit Siculus iſte, cujus edicti meminit, neque ante Nervam floruiſſe Rigaltio videtur. Nomen ejus comparet in catalogo agrimenſorio Boethii. Libri vero ipſius inſcriptio, ſi Goeſium ſequimur, fuit de conditionibus agrorum Italiæ, neque ex eo aliud quicquam hodie ſupereſt præter initium operis idque lacerum. Rigaltius teſtatur ſe bonam centonis illius partem in complures diviſam lacinias reperiſſe inter alia fragmenta Hygino adſcripta, quæ Joſ. Scaliger ex perveuſto Jo. Arcerii codice deſcribi ſibi curaverat, atque illic quoque diſerte legi Siculi Flacci nomen.

(b) Videtur Rigaltio Frontinus duos libros de re agraria ediſſe, quorum altero menſorem inſtituit, altero diſputaverat de arte menſoria. Deinde artis ipſius tripertionem explicaſſe ſex libris, aſſignationes ſcilicet & partitiones agrorum ac finitiones terminorum, poſteaque controverſias. Denique ſcripſiſſe libros de regionibus deque conditionibus agrorum Italiæ, ex quibus ad nos pervenerunt fragmenta quæ de Coloniis inſcribuntur pag. 102. ſeq. quæ edita primum ab Obſopoeo ex Bibl. Puteani, deinde auctiora à P. Scriverio & Rob. Keuchenio, denique à Rigaltio & Goeſio cum non contemnenda ex Bibl. Palatina acceſſione. Pluſcula Frontini fragmenta in Arcerii Nanſiique codicibus ſuperfuiſſe viri docti teſtantur, quorum editionem promiſit idem Vir. Cl. Petrus Scriverius. De aliis Frontini ſcriptis dixi ſupra ſuo loco. Laudatur à Boethio lib. 2. Geometr. & Vegetio lib. 2. cap. 3. Inſt. rei militaris.

(c) Hic Aggenus ante Theodoſii M. vel etiam Antonini Pii tempora vixiſſe videtur.

Ejuſdem *de controverſiis agrorum pars prior*, p. 50. *pars altera* p. 65.

4. Liber ejuſdem argumenti, auctore *Simplicio*, p. 76. Rigaltius hunc refert ad auctorem Frontinum, & pag. 222. non citra rationem ſuſpicatur Simplicii nomen confictum eſſe ex his verbis Aggeni pag. 62. *Nam & Simplicius enarrare conditiones earum exiſtimavi*. Adde p. 245.

5. *Aggeni Urbici in Julium Frontinum Commentariorum liber ſecundus*, qui Diazographus inſcribitur, conſtans variis figuris in æs inciſis, pag. 90. * Urbici etiam Grammatici mentio apud Auſonium Ep. 22.

6. *Julii Frontini de Coloniis* libellus, ex commentario *Claudii Cæſaris* p. 102. Etiam *Severi* ſive *Veri* potius *Lex agrorum* ex ejusdem *Claudii* commentar. p. 111. *Antonini & Commodi* mentio p. 106. qui Frontino fuerunt poſteriores. Unde Goeſius libellum hunc habet pro farragine ex Frontino & aliis ab indocto quodam homine conſarcinata. * Andreæ Schotti notas ante ineditas in *Sex. Julii Frontini* de Coloniis libellum vulgavit nuper celeberrimus Burmannus ad calcem Velleji p. 632.--- 640. Lugd. Bat. 1719. 8. Habeo etiam ſeparatis foliis ſine loci & temporis notatione

detur Goeſio, quia meminit curæ circa loca ſacra & litium de æde Minervæ motarum, ſed & controverſiæ inter JCtos, & agrimenſores, quam controverſiam deciſam eſſe conſtet ab Antonino Pio, quemadmodum templa idolorum diruit Theodoſius. Vide Goeſii notas p. 147. 197. Sunt alii qui Aggenum referunt ad Tiberii Imp. ætatem. Mentio videtur illius fieri in hac veteri inſcriptione Lugdunenſi:

JOVI O. M.
Q. ADGINNIUS URBICI
FIL. MARTINUS SEQ.
SACERDOS ROMÆ ET AUG.
AD ARAM AD CONFLUENTES
ARARIS ET RHODANI
FLAMEN
IIVIR IN CIVITATE
SEQUANORUM.

Vide Genebrierii diſſertationem Gallice editam, qua Magniam Urbicam Cari Cæſaris uxorem fuiſſe non abſurde contendit Pariſ. 1704. 12. p. 69. 70. 72. Quod vero Goeſius addit Aggenum videri Chriſtianum, minus exploratum eſſe videtur. Nam etſi auſpicaturus ille commentarium in Frontinum de controverſiis, ait divino præſidio ſe ſuam ſuſcipere ſcriptionem, nihil tamen dicit quod non dicere poſſit ſæpeque dixerit homo etiam Ethnicus. Aggenum de controverſiis primus Rigaltius vulgavit ex codice Arceriano Memmianæ Bibliothecæ. Deſunt tamen controverſiæ de poſitione terminorum, de vigore, de fine & de loco, quas haud levi deſiderio requirendas eſſe ait idem Rigaltius. De Controverſiis agrorum vide etiam Cujacium libri X. Obſervationum capite 2. Ejuſdem Aggeni ad Frontinum de agrorum qualitate, multis modis inquinata eſſe rebus abſurdis & ineptis obſervat Goeſius, ita ut plurimum differant a reliquis quæ de controverſiis Aggenus ſcripſit. Ediderat illos Aggeni ad Frontinum commentarios primus Jo. Sichardus ad calcem Codicis Theodoſiani Baſil. 1528. fol. apud H. Petri.

tatione ab eodem Schotto edita in 8. Geometrica & Gromatica (*a*) vetuſti ſcriptoris cum excerptis ex *Epaphrodito* & *Vitruvio Rufo*, ex MS. Codice Dunenſis Abbatiæ Ciſtercienſis, in quo Boethius etiam de Muſica & Geometria continebatur.

7. *Menſuræ limitum & terminorum* ex libris *Auguſti* & *Neronis* Cæſarum (vide p. 109.) Sed & *Balbi menſoris*, qui temporibus Auguſti omnium provinciarum & civitatum formas ac menſuras compertas in commentarios contulit, legemque agrariam per univerſitatem provinciarum diſtinxit & declaravit, p. 118. 142.

8. *Julii Frontini Siculi* præfatio, p. 128. In codice Franciſci Nanſii Frontinus ſemel Siculus appellatur, ſed Goeſius putat legendum *Frontini* & *Siculi* (Flacci ſcilicet,) & ex utroque eſſe excerpta.

9. *Fragmenta terminalia* p. 147.

10. *Hygini agrimenſoris publici Gromaticus* ſive de caſtris metandis liber figuris in æs inciſis illuſtratus pag. 150. Perperam hic Hyginus in Inſcriptione vocatur libertus (*b*) Auguſti Imp. cum longe junior fuerit, mentionem faciens Trajani pag. 209. & pag. 174. laudans Lucanum. Eundem Hygini Gromaticum, uti Frontini quoque Commentaria, & Aggeni Urbici, una cum Vegetio ſuo, ſed admodum corruptum & minus emendatum edidit *Petrus Scriverius*, ut dixi ſupra lib. 3. in Vegetio. Commentarius laudatiſſimus illuſtris Viri (*c*) *Hermanni Rdabodi Schelii* in hunc Hygini librum è veteribus libris emendatum & Polybii locum de caſtris Romanis e Libro VI. Hiſtor. ſeorſim prodiit Amſtelod 1660. 4. & inſertus inde tomo decimo theſauri Antiquitatum Romanarum Græviani. Etiam Salmaſius in Gromaticum Hyginianum notas paravit, ut refert ipſe p. 295. ad Solin. *Ejuſdem Hygini liber de limitibus* p. 203. quem Hygino indignum eſſe contendit Goeſius in notis pag. 166. Ejuſdem *de conditionibus agrorum*, p. 205.

11. *Frag-*

(a) Gloſſar. Caroli Labbei : *grumma βασιλικὴ γνώμη, γνώμων διόπτρα τῶν γεωμέτρων*. Svid. γρῶμα Salmaſ. p. 472. ad Solin. γρῶμα. De Hygini Gromatici ætate ad Trajani tempora referenda, Schelio adſentitur Raph. Fabrettus pag. 355. ad Inſcriptiones veteres.

(b) Per Auguſtum Rigaltius Trajanum jubet intelligere, cui ut Imperatoribus reliquis univerſis tributum nomen Auguſti. Idem p. 272. notat apud Caſſiodorum lib. 3. Variar. Epiſt. 52. ſub *Hyrummetrici* nomine latere nomen *Hygini Gromatici*. Quemadmodum ibidem pro *Grammaticam diſciplinam* legendum eſſe *Gromaticam* obſervavit Voſſius libro 1. de arte Grammatica. Confer Jo. Laurembergii Gromatica, quibus jus terminale & finium regundorum leges explicantur. Hafniæ 1640. 4.

(c) De hujus Schelii commentariis, qui longe plura de re veterum Romanorum militari in affectis habuit, vide quæ notat Jo. Georgius Grævius præf. ad Tomum X. theſauri Antiqu. Rom. & Th. Crenius in notis ad Gabr. Naudæi Bibliographiam militarem T. 2. Methodor. p. 518. * In Schelii laudem plura elegantiſſimus Grævius Orat. 2. ad 1662. dicta in ejus funere.

11. *Fragmentum agrarium de limitibus*, p. 215. In limine ſtatim Varro allegatur. Ceterum totum fere ex *Hygino* tribuitur in codice quodam antiquo manu exarato, etſi P. Scriverius fide alterius codicis ediderit ſub nomine *Frontini*. *Ex libro XII. Innocentii* (*a*) Urbi Præfecti, *de litteris quibus ſignatæ caſæ*, ex notis juris exponendis pag. 220.

13. *Liber Marci Baronis* (Varronis) *ad Rufum Silvium de Geometria* pag. 235. Hunc ex MS. Arceriano edidit Rigaltius. Varronis autem eſſe nequit, quia p.243. allegat Hyginum, ut dictionem Varrone indignam aliaque argumenta omittam. Longe alius erat Varronis liber de Geometria, cujus meminit Caſſiodorus & ex quo Frontinus Boethiuſque (*b*) profeciſſe ſe fatentur. Sed hic ut alia doctiſſimi illius viri ſcripta temporum injuria intercidit.

14. *Ordines finitionum* ex diverſis auctoribus, una cum figuris in æs inciſis p. 247.

15. *Cajus* & *Theodoſius* auctores, pag 252. *Latinus* & *Myſrontius* togati Auguſtorum, auctores *de locis ſuburbanis vel diverſis itineribus pergentium in ſuas regiones*, p. 254.

16. Ex libris *Magonis & Vegojæ* (male *Vegetii* legit Barth. XXIX. 1. Adverſar.) auctorum p. 255.

17. *Idem Vegojæ Arrunti Veltymno* pag. 258. quæ nomina qualia ſint, non meum eſt dicere, ſed haruſpicis Salmaſii, qui pag. 78. ad Solin. legit *: item Vegoia* Βυγόια nympha, quæ artem fulguritam ſcripſerat apud Tuſcos teſte Servio in VI. Æneid. v. 72.) *Arrunti Vertumno*, ſive fragmentum libri ad Arruntem Vertumnum, quæ nomina Hetruſca ſunt.

18. *Arcadius Auguſtus* auctor *de terminis & de lineis partium Orientalium*, p. 259.

19. *Vitalis auctor* p. 260.

20. *Fauſtus & Valerius* p. 261.

21. *Ratio limitum regundorum*. Auctores *Theodoſius & Neuterius* expoſuerunt, pag. 263.

22. *Expoſitio terminorum* ſive lapidum finalium *per diverſas provincias poſitorum* p. 276. cum figuris ære impreſſis.

23. *Varatio fluminis ex M. Iunio Nypſo*. Quod fragmentum longe locupletius vulgavit Goeſius p. 285. M. Junii Nypſii inter Agrimenſores meminit Boethius lib. 2. Geometriæ, p. 1540. Vitruvii Rufi ex Epaphrodito Architectonica & M. Junii Nypſi

(a) Innocentium ſub Conſtantio agrimenſorem fuiſſe auctor Ammianus Marcellinus lib. 19. At excerpta hæc ex ejus libro 12. ab imperito quodam conſarcinata (vide Goeſii notas p. 167.) ex Bibliotheca Palatina dedit Rigaltius. Vide Valeſium ad Ammian. lib. 19. c. 11. & Menagii Origines Gallicas in *deſſous*,

(b) Boethius lib. 2. Geometriæ p. 1537. & 1542.

(male legitur Hypſi) de menſuris agrorum liber refertur in catalogo MStorum Scipionis Tertii. Vide Labbei Bib. nov. MSS. p. 384. * *M. Iunius Nypſus* integrior fuit Neapoli in Bibl. nobiliſſimi Joſephi Vallettæ.

24. *Ex Iſidori Hiſp. libro XV. cap.* 14. *Originum*. p. 290. Ex libris *Dolabellæ* pag. 293. cum figuris in æs inciſis. Ex libris *Latini de terminibus* p. 302. *Cajus* auctor V. P. pag. 304. Auctor *Vitalis*, p. 305. *Fauſtus & Valerius VV. PP.* auctores, ibidem. Ex libro *Frontini* ſecundo p. 308. *Latinus V. P.* togatus p. 310. *De jugeribus metundis*, p. 311. Ex *Euclidis* lib. 1. prolegomena, p. 316. *De menſuris ſecundum Geometricæ diſciplinæ rationem* ex voluminibus Virorum eruditorum *excerpta*, p. 330. Fragmentum *Legis Thuriæ* cum ſupplementis Sigonii, p. 329. Aliud fragmentum p. 335. *Legis Mamiliæ* capita tria p. 339. Lex Roſcia, Peducia, Alliena, Fabia interciderunt. Ceterum tria illa capita è veteri Codice primus cum notis ſuis & caſtigationibus ediderat Lipſius lib. 1. elect. cap. 15. *Imp. Conſtantini Aug.* reſcripta tria pag. 340. adde Cujacii Obſervatt. lib. XIX. cap. 16. *Impp. Valentiniani, Theodoſii & Arcadii* reſcriptum p. 342. Reſcriptum *Impp. Theodoſii, Arcadii & Honorii*, ibid. *Impp. Theodoſii & Valentiniani* reſcripta tria pag. 343. Vide Codic. Theodoſian. T. 1. p. 200. ſeq. edit. Jacobi Gothofredi. Ex *Modeſtini libro X. Pandectarum*, *Ulpiani libro VI Opinionum*, *Florentini ſexto Inſtitutionum*, *Calliſtrati tertio de cognitionibus*, p. 345. *Ex Pauli libro quinto ſententiar. & lib* 23. *ad edictum* pag. 346. *Imp. Tiberii Cæſaris* de ſepulcris, ibid. *Legis Liciniæ* capita IX. p. 348. *Legis Semproniæ* capita XIII. p. 349. *Legis Iuliæ* de agrorum diviſione capita XVIII. pag. 350. Agrariarum *Cæſaris Augusti* capita XI. *Agrariarum*, quarum nomen ignoratur, capita VI. p. 353. *Legis Agrariæ* quam P. *Servilius Rullus* Tr. pleb. propoſuit M. Tullio Cicerone & C. Antonio COSS. capita XXI. collectore Goeſio, pag. 354. Ejuſdem legis capita, qualia a Rigaltio edita fuerant p. 358.---360. * *Hoctavimus Muſca* nomen corruptum limitatoris ab Auguſto dati Virgilio, in Codd. Servii ad Eclog. IX. Legum agrariarum fragmenta apud Gruterum in theſauro Inſcriptionum veterum pag. CCII. ſeq.

CA-

Digitized by Google

CAPUT XII.

DE MEDICIS ANTIQUIS.

Medici ab Aldo & H. Stephano junctim editi 1. *Alii ab H. Stephano omiſſi*. 2.

I. MEDICÆ ARTIS PRINCIPES ab Henrico Stephano junctim vulgati duobus Voluminibus Pariſ. 1567. fol. præter Græcos Paulum Æginetam, Aetium, Actuarium, Oribaſium, Aretæum, Rufum Epheſium, Alexandrum Trallianum, Theophilum, & Nicolaum Myrepſum, de quibus alibi dicam, ſunt hi latini, qui ab Aldo (*a*) quoque inter Medicos antiquos vulgati ſunt Venetiis 1547. fol.

1. *Cornelius Celſus* de quo copioſius egi ſupra ſuo loco.

2. *Scribonius* (b) *Largus Deſignatianus*, cujus *liber de compoſitione Medicamentorum* ad Cajum Julium Calliſtum, Jo. Ruellii opera, quem ſat audacem Scribonii reſtitutorem vocat Barthius 48. 49. Adverſar. primum è tenebris erutus prodiit Baſil. 1529. 8. cum Antonii Benivenii recentioris Medici libro de abditis nonnullis ac mirandis morborum cauſis, & Polybi Medici vetuſtiſſimi Græci libello de victu ſalubri deſtitutis, latine per Guintherium Andernacum reddito. Floruit Scribonius ſub Tiberio, (*c*) Claudioque Impp. & Galeno pluribus locis allegatur, unde Janus Cornarius (*d*) præfat. ad Marcellum Empiricum, in cujus librum integræ fere Scribonii compoſitiones ſunt inſertæ, ſuſpicatur Scribonium non latine ſed Græce ſcripſiſſe,

Oo 2 poſtea-

(a Scriptores ab Aldo junctim editi hi ſunt: Celſus, Serenus Sammonicus, Trotula, Epiſtola Vindiciani, Marcellus Empiricus, Scribonius Largus, Sorani Iſagoge, Plinii de re Medica libri V. Apulejus de herbis, Antonius Muſa de Betonica. Æmilius Macer de herbis cum commentariis Jo. Atrotiani. Strabi Galli hortulus. Cœlii Aureliani de morbis Chronicis libri V. & Theodori Priſciani libri quatuor. Hanc collectionem cum MSS. Codd. collatam à Nicolao Nancelio evolvi in Bibl. Gudiana. Exſtat hodie in Bibl. Sereniſſimi Ducis Vinarienſis.

(b) Alius Scribonius Aphrodiſius Orbilii ſervus atque diſcipulus, cujus meminit Svetonius de illuſtr. Grammaticis.

(c) Cap. 120. ait Scribonius ſe à Caſſii Medici ſervo Aitmento Tiberii Imp. legato medicamentum quoddam accepiſſe. Adde cap. 97. Non eſt itaque Siburius neſcio quis vel Deſignatianus qui paulo ante Marcellum demum vixerit, ut viro cuidam docto in mentem veniſſe video. Præceptores laudat Chirurgum Tryphonem, Apulejum Celſum, Valentem &c.

(d) Cum Cornario facit Barthius p. 2357. Adverſar. Caſp. Hoffmannus ut ex G. Richteri Epiſtolis p. 571. conſtat, & Hermannus Conringius introductione in Medicinam p. 55.

Digitized by Google

poſteaque Græco-latine redditum eſſe circa ætatem Valentiniani Imp Sed Cornarium, etſi præterito ejus nomine, refellit Marſilius Cagnatus lib. 3 Var. Obſervat. cap. 14. Præſtantiſſimam denique Scribonii editionem cum notis uberrimis eruditiſſimiſque & Lexico, induſtriæ *Joannis Rhodii* debemus, qui Octavii Ferrarii .conſilio emendatum à ſe illuſtratumque in lucem emiſit Patavii 1655. 4. * *Scribonius Largus* Empiricus, Dogmaticis tamen (ſingillatim Aſclepiadi) non adeo infenſus. Alius ut videtur, Mathematicus Scribonius, de quo Sveton. Tiberio cap. 14. Petrum Scriverium Baudius pag. 126. poematum *Scribonianum* vocat. In præfat. libri ſui peregre ſcripti ad Calliſtum Imp. Claudii libertum Scribonius memorat alia *ſcripta ſua latina*, (quaſi & Græca ſcripſiſſet) *medicinalia*, quæ Calliſtus ille Cæſari (Claudio) dederat. Eundem Calliſtum iterum alloquitur compoſitione 151. & in peroratione operis. Poſt caput 166. compoſitiones quædam deſiderantur. Aſclepiadem ſuum vocat c. 75. laudat etiam iterum cap. 84. Index compoſitionum, incertum an à Scribonio ipſo vel antiquo Grammatico præfixus ſit. Vide Rhodium pag. 91. Prima Scribonii editio Pariſienſis 1629. 8. hinc mox recuſa eodem anno Baſil. 8. apud Andream Cratandrum. Pariſienſem illam paſſim Rhodius laudat, ut pag. 31. 174. etiam Plantinianam ut pag. 28. 29. &c. Pars Scribonii quæ tractat de ſimplicibus, excuſa etiam Argentorati 1532. fol. cum aliis aliorum. Illam vellicat Cardanus libro de medicinarum ſimplicium noxa. Claudii quidem Imp. interioris admiſſionis Medicus videtur fuiſſe, cum in Britanniam eum ſequeretur. Rhod. p. 189. Andreas Borrichius pag. 191. appendic. ad curas Poſteriores Chriſtophori Cellarii. *Adverterit facillime qui diligentius legerit Scribonium, familiarium vulgariumque verborum quam elegantiæ ſtudioſiorem fuiſſe, dum ita ſcribere laboraverit, ut ab omnibus, cognitiſſimis verbis intelligeretur.*

Ex JO. RHODII Indice in SCRIBONIUM LARGUM excerpta.

Numeri, ſectiones editionis Rhodianæ denotant.

AMbroſius medicus Puteolanus 152.
Andronis medicamentum 63. Celſ. lib. 6. cap. 18.
Anthero Tiberii libertus 162.
Antipater 167.
Antonia 271. Marcell. cap. 35.
Apulejus Celſus preceptor Centuripis ortus 171. Valentis & noſter præceptor. 94.
Ariſtus chirurgus 209.
Aſclepiades 84. noſter 75. maximus.

ximus autor medicinæ. Epiſt. pag. 3.
Atimetus 120.
Auguſtus 31.
Auguſtus Cæſar. 177. ὁ Σεβαςὸς Καῖσαρ Straboni Geograph. lib. 17. Gulielmo Xylandro interprete: Item lib. 5. ὁ Θεὸς Καῖσαρ, καὶ ὁ Σεβαςὸς. *Divus Cæſar*, *Auguſtus*, Rectius, *& Auguſtus*. Tacitus enim Hiſtor. lib. 2. Cæſarem & Auguſtum principatus vocabula refert.
Auguſta 60. 70. 175. 268. 271. Αὐγέση Græcis ævi ſequioris: cujuſmodi Achmetis Arabis medici interpres antiqvus Oneirocrit. cap. 260.
Autores antiqui. Epiſt. pag. 4.
Julius Baſſus 121. Cæl. Aurel. Tull. Baſſ.
Bibliothecis publicis poſita 97. de Compoſitione.
Cæſar Deus noſter. Epiſtolar. p. 5. Comp. 60. 163.
Cajus Julius 151. & calce libri.
Calliſtus. Epiſt. & Perorat.
* Sabinus Calvus 23.
Caſſius medicus 120. 176.
Apulejus Celſus 94.
Celſi Antidotus 171.
* Glicon Chirurgus 206.
Gracchus 146. M.
Græci dicunt. Ep. p. 5. Comp. 38. 40. 63. 99. 101. 202. 206. bis 215. 217. 237. 242. 247. 254. vocant. 50. 94. 99. 133. 181. 184. 255. 264. appellant. 99. 121. 187.
à Græcis appellatur 61. dicitur 201. 206.
Græce dicitur 177. 206. vocant. 252.
Hippocrates conditor noſtræ profeſſionis. Epiſt. pag. 3. *Scientiæ conditor* Seneca Epiſt. 95. Ita Columell. lib. 9. c. 3. *Peripateticæ ſectæ Conditor Ariſtoteles*.
Hoſpes meus 172.
Λυσιμάχιον 46. Λυσιμάχειον Dioſc. lib. 4. cap. 3. Ægin. lib. 7. cap. 3. Lyſimachia Plin. lib. 25. cap. 7. Phavorino Λυσιμάχειος, ab inventore Lyſimacho ut Plinius refert; pariterque Lyſimachios apud Marcellum cap. 10. etiam in MS. Voſſii.
Marcianus medicus 177.
Medicinalia ſcripta. Ep. pag. 5.
Meges 239. Chirurgus 202.
* Meſſalina Dei noſtri Cęſaris 60.
. Valeria Meſſalina Dionilib. 60.
Milo Gracchus 146.
Mithridatis antidotos 170. Plin. Valer. lib. 3. cap. 53. *Antidotum Mithridaticum*.
Antidotum Mithridatium 194. A.
Muſa Antonius 110.
Octavia Auguſti ſoror. 60. Sic Plin. lib. 19. c. 1. Marcell cap 13.
Ocularii 37. Medici ab oculis. Prudentes 38. *Ocularius* ὀφθαλμικὸς in Excerptis ex Gręco-Lat. vet. apud Gloſſar. Philoxeni B. Vulcan. *Ophtalmicus* Martial. lib. 8. Epigr. 74.
* Pacchius Antiochus 156. 220.
* Philenidis Catinenſis auditor 97. Pacchius Antiochus.
Pigmentarii inſtitores 22. Pigmentarius. P. Veget. lib. 3. cap.

cap. 26 (29.) Plin. Val. lib. 2. c 28. Barnabas Briſſonius parum uſitatis accenſet.

* Sabinus Calvus 231.

Sacramento medicinæ obligatus. Ep. pag. 2. reſpicit jus jurandum Hippocratis.

Scripta Latina. Ep. pag. 5.

Sequitur nos non niſi neceſſarius libellorum numerus Ep. p. 6.

Tiberius Cæſar. 97. 120.

Thraſea Chirurgus 204. 208.

* Triphon. 201. 203. 205. 210. 231. 241. Lemmate.

Præceptor noſter 175. Chirurgus 201. 240. Celſ. lib. 7. Prooemio: *Tryphon pater*.

Valentis præceptor Apulejus Ceſus 94.

Unguentarius 118. Plin. natur. hiſtor. lib. 14. cap 20. Plin. Junior lib. 2. Epiſt. 11.

Unguentarii 66. 129. 206. 269. Cato de re ruſt. cap. 113.

Zopyrus Gordienſis medicus 172.

Zopyri Antidotos 169. Celſus lib. 5. cap. 23. Ægin. lib. 7. cap. 11. ἡ Ζώπυρος, Zopyrus Antidotus interpreti Albano Torino, quemadmodum Galeno de Antidot. lib. 2. cap. 1. Ἀντίδοτος Ζωπύριος, Julio Martiano Rotę *Antidotus Zopyria*: quæ cap. 17. locupletior eſt. In hac Joannis Guintherii Andernaci verſione apud Hieronymum Scotum edita Venetiis A. 1567. legitur *Medicamentum Zopyrios*; quamvis & in altera 1542. vulgata *Medicamentum Zopyros*, ut in Pariſiana 1532. Nam in Aldina quoque anni 1528. eſt ἡ Ζώπυρος, & Baſilienſi 1538. ἡ Ζωπύριος ſimpliciter: ut Janus Cornarius H. Stephani typis recte Latina conſuetudine *Zopyrius*. Nec ſua utrique deeſt ratio. Zopyrus enim venuſta ſatis metonymia, ſive tacita malis cum Grammaticis appoſitione, antidotum à Zopyro confectam indicat. Zopyrius etiam ellipſi idipſum notat, quod Galenus aperte protulit. Qua noſtri quoque temporis medici efferunt Mithridatium, ſicubi antidotum poſtulant. Sed nolo plura. Etiam Fabii ſententia *inter virtutes Grammatici habebitur, aliqua neſcire*.

Ex Scribonio multa ad verbum *Marcellus Empiricus* ſcriptor ætate junior & Chriſtianus, qui cap. 23. pag. 347 contra lienis dolores commendat *herbam ſalutarem id eſt ſpinam albam qua CHRISTUS coronatus eſt*. Et cap. 25. p. 352. iſchiadicis ſuadet herbam britannicam legere præcantatis his verbis: *terram teneo, herbam lego, in nomine CHRISTI proſit ad quod te colligo*.

3. *Mar-*

3. *Marcellus* Burdegalenſis, Medicus ut vulgo audit (*a*) *Empiricus*, Theodoſii Magni Archiater, cujus *librum Medicamentorum* ad filios ſuos ſcriptum primus in lucem protraxit Janus Cornarius una cum Ætio latine a ſe translato Baſil. 1536. fol. Inter (*b*) Epiſtolas Marcelli libro præmiſſas illa quæ Hippocratis ad Mæcenatem abſurde inſcribitur, rectius edita eſt Norib. 1587. ſub nomine *Antonii Muſæ*. Quæ Celſi nomine ibidem occurrit ad Cajum Julium Calliſtum, non Celſi eſt, ſed Scribonii Largi. Carmen quod ad calcem libri extat, dixi ſupra videri clauſulam poematis *Sereni Sammonici* de Medicina, quod jam porro in Stephani collectione cum *Rhemnii Fannii Palæmonis* carmine de ponderibus ac menſuris ſequitur, & de quorum utroque jam ſupra a me dictum fuit. * Qui MStas apud If. Voſſium *Marcelli* membranas literis ſcriptas quadratis & 800. annorum ætatem excedentes conſuluerunt, varie illum ſcriptorem à Cornario interpolatum queruntur, ut Joh. Rhodius ad Scribonium pag. 158. qui Marcelli etiam novam editionem molitus fuit. Marcellus in titulo Epiſtolæ ad filios vocatur *vir inluſter ex magno officio Theodoſii ſenioris*, ipſe vero narrat ſe diligenti lectione ſcrutatum veteres medicinæ artis auctores latino ſermone perſcriptos, utrumque *Plinium* & *Apulejum* & *Celſum* & *Apollinarem* & *Deſignatianum* alioſque nonnullos etiam proximo tempore inluſtres honoribus viros cives ac majores ſuos, *Siburium*, *Eutropium*, atque *Auſonium*. Addit vero etiam ab agreſtibus & plebejis remedia fortuita atque ſimplicia ſe didiciſſe, unde non mirum in Marcelli libro occurrere etiam ſuperſtitioſa nonnulla: ut quod ſuadentur verſus græci contra faucium dolores ſuſpendendi collo cap. 15. p. 307. 309. cap. 29. p. 378. & aliud carmen c. 21. pag. 339. ſeq. & cap. 28. p. 373. H. 379. B. 380. E. & cap. ult. ſive 36. p. 411. &c. Præmittitur inde notatio de menſuris & ponderibus medicinalibus ex Græco translatis juxta *Hippocratem*. Deinde Epiſtolæ variæ, 1) *Largii Deſignatiani* ad filios, 2 & 3) ſub falſo *Hippocratis* Coi nomine ad Antiochum Regem & ad Mæcenatem. 4) *Plinii Secundi* ad amicos de medicina. 5) *Scribonii Largi* ad Julium Calliſtum ſub falſo *Celſi* nomine. 6) *Cornelii Celſi* ad Publium Natalem. 7) *Vindiciani* Comitis Archiatrorum ad Valentinianum Imp. In opere ipſo pauci laudantur ſcriptores ut *Democritus* c. 8. pag. 269. *Antigoni* medici collyrium commendatur c.

(*a*) Ipſe Marcellus in præfatione ait ſe remedia collegiſſe etiam per ruſticos ac plebejos homines experimentis comprobata. Porro de triplici genere Medicorum apud veteres, Dogmaticis ſive Rationalibus, Empiricis & Methodicis, vide Celſum in præfat.

(*b*) Confer Labbei Bibl. nov. MSS. p. 215.

8. pag. 267. 274. edit. H. Stephani, & collyrium *Antonii Muſæ* p. 281. aliud medicamentum cap. 20. p. 327. Dentifricium Octaviæ Auguſti ſororis memorat cap. 13. pag. 297. & Auguſtæ Meſſalinæ, itemque pag. 298. aliud quod *Artemius* (cap. 36. pag. 410. rectius *Artemiſius*) Dianio oſtendit. Arteriacem *Aſclepiadis* Medici cap. 14. pag. 299. Remedium *Coſmi* Medici ad anginam pag. 301. Purgatio cap. 30. pag. 383. potio Coſmiana & antidotus cap. 20. p. 327. cap. 29. pag. 377. Compoſitio excerpta ex libris *Ptolemæi Evergetæ* Regis cap. 14 pag. 302. Confectio emplaſtri contra podagram quod rex Ptolemæus inveniſſe dicitur cap. 36. pag. 411. Liviæ Auguſtæ compoſitum adverſus anginam cap. 15. p. 304. Acopum quo Livia Auguſta & Antonia uſæ ſunt cap. 35. pag. 402. Medicamentum *Apuleji Celſi* præceptoris noſtri Valentis cap. 16. p. 310. *Vindiciani* ad tuſſim pag. 316. Remedium ad ſtomachi & lateris dolorem quod reperit *Paccius* Antiochus auditor *Philonidis* Catinienſis & poſt Paccii mortem demum vulgatum Tiberius Imp. in Bibliothecis publicis poſuit, laudatur cap. 20. pag. 324. (ex Scribonii ſect. 97.) atque aliud contra lumborum dolores cap. 25. p. 351: & compoſitio ex libro *Philonidis* quæ Tiberio Cæſari etiam componebatur cap. 29. pag 380. *Philonianum* antidotum pag. 329. cap. 22. pag. 341. *Dionyſianum* oxyporium p. 333. *Attali* Regis medicamentum cap 22. pag. 342. Potio à *Procliano* Medico oſtenſa, & aliud ejus medicamentum pag. 344. aliudque *Junii Criſpi* cap. 23. pag. 345. *Januarii* medici cataplaſma ad ſplenem. pag. 347. Gamelielis patriarchæ remedium ad ſplenem. pag. 350. Aliud contra arthritidem quo *Auſonius* Medicus ſanatus eſt cap. 25. pag. 353. Milonis Brochi prætoris hominis optimi, & *Ambroſii* Medici Puteolani mentio cap. 26. pag. 355. *Julii Baſſi* colice cap. 29. pag. 376. *Proſdochi* Medici remedia electa pag. 381. Anteros Cæſaris libertus remediatus ſive liberatus à podagra cap 36. pag. 408. Gallica interdum laudat Marcellus herbarum & animalium vocabula ut cap. 25. pag. 354. cap. 26. pag. 358. cap. 29. p. 375. 379. cap. 34. p. 396. &c.

4. *De Sexto Placito*, quem Lipſiæ quoque Anno 1654. 8. cum aliis quibuſdam Medicis ſcriptis edidit Andreas Rivinus, ſupra in Apulejo mentionem fecimus.

II. MEDICI VETERES LATINI ab Henrico Stephano præteriti hi porro ſunt.

1. *Plinius Valerianus*, de quo, uti de Hiſtoriæ Naturalis quoque Auctore ejusdem nominis dixi ſupra ſuo loco. Exſtat & in Aldina collectione Venet. 1547. fol.

2. *Soranus*, ſub cujus nomine *Iſagoge in artem medendi* ad Mecæna-

Digitized by Google

Mecænatem (quem capite V. alloquitur) cum Plinio Valeriano aliiſque vulgata eſt ab Albano Torino, Baſileæ 1528. fol. & inter alios Medicos veteres ab Aldo, Venetiis. Quamvis vero Torinus non dubitat de Græco converſam eſſe, & quamvis in Bibliotheca Lindenii Medica, clariſſimique MerKlini Lindenio renovato ad Soranum Epheſium (*a*) Græcum Medicum audacter & ſine tergiverſatione refertur, latini tamen ſcriptoris eſſe, pluribus oſtendit Marſilius Cagnatus lib. 4. cap. 2. Variarum Obſervationum, cui Voſſius libro de Philoſophia pag. 98. & in latinæ linguæ originibus pag. 209. 233. ſuffragatur. Idem lib. 3. de Hiſtoricis Græcis p. 415. obſervat falli Lonæum Boſcium qui Soranus Cilici tribuere illam Iſagogen non dubitavit. Fortaſſe Cœlii Aureliani eſt, à cujus dictione non valde abhorret, & qui in aliis quoque ſcriptis expreſſit majorem Epheſium Soranum. Confer de hac Iſagoge Dan Clericum V. C. parte 2. Hiſt. Medicæ capite 4. & quæ de illa dixi in Centuria plagiariorum num. LV.

3. *Cœlius Aurelianus* Siccenſis, cujus *celerum ſive acutarum paſſionum libri tres* à Jo. Guinterio Andernaco emendati, atque primum editi Pariſ. ſunt ap. Simonem Colinæum 1533. 8. (*b*) Quinto anno antè Joannes Sichardus ejusdem Cœlii *libros quinque tardarum ſive Chronicarum paſſionum* ſeu morborum, à Theobaldo Fettichio Wormatienſi, Ludovici principis Palatini Medico acceptos, vulgavit Baſileæ 1529. fol. In Græcis conſtituendis & exponendis, quæ in hoc ſcriptore plurima occurrunt, Sichardus adjutum ſe eſſe teſtatur à Jano Cornario cui plurimum ſane hæ literæ debent. Utrumque Cœlii opus ad fidem MSti emendatum & notis illuſtratum nomine ſuppreſſo, Lugduni (non Londini ut legitur apud MerKlinum p. 135. & in pandectis Brandenburgicis) edidit Jacobus Dalechampius A. 1579. 8. Novam editionem ante plures annos promiſit Nic. Blancardus in præfat. ad Arria-

(a) Fallitur ibidem Lindenius, quod Soranum Epheſium qui ſub Trajano vixit, confundit cum juniore Sorano Epheſio, cujus exſtat de natura muliebri fragmentum cum Rufo Epheſio editum, & Vita Hippocratis, quæ Coi illius ſenis operibus præmitti ſolet. Senioris Sorani libri IV. quibus corporalem & mortalem ſubſtantiam animæ humanæ tribuerat, memorantur Tertulliano libro de anima, ubi Soranum illum Methodicæ Medicinæ inſtructiſſimum vocat. Soranum inter interpretes aphoriſmorum Hippocratis laudat auctor commentarii in eosdem aphoriſmos, qui latine ab Andernaco editus ambulat ſub nomine Oribaſii Medici Græci, & in limine quædam habet, iisdem verbis obvia in pſeudo Sorani Iſagoge. Fuit & alius Q. Valerius Soranus, cujus Cicero in Bruto aliique meminerunt. Soranus augur ap. Ciceron. 1. de divinat.

(b) Apud Lindenium male legas, A. 1529. fol. ut notatum doctiſſimo Almeloveenio. Idem mendum & alia inſuper reperies in pandectis Brandenburgicis Hendreichii T. 1. p. 356.

Digitized by Google

Arrianum de Expedit. Alexandri. Pridem etiam eſt quod Virum Excellentiſſ. Georgium Francum de FranKenau Potentiſſimi Regis Daniæ Archiatrum in Cœlio illuſtrando, luculentiſſimaque ejus ſcriptoris editione concinnanda occupari accepimus. Thomas vero Bartholinus inter deperdita ſua memorat notas & emendationes in Cœlium Aurelianum p. 88. de Bibliothecæ ſuæ incendio. In libris Chronicarum paſſionum plurâ emendat illuſtratque Thomas Reineſius lib. III. Var. Lect. cap. 17. & 18. *L. Cœlius Arrianus* dicitur Adriano Junio Tom. 4. Lamp. Gruteri p. 457. & Valerio Chimentello p. 130. de honore biſellii. At Cœlium Aurelianum vocandum eſſe non dubitant plerique alii viri *doctiſſimi* Reineſio pag. 656. ſeq. laudati. Quia Galeni nuſquam meminit, illo ſuperiorem fuiſſe ætate putabat Voſſius p. 98. libri de Philoſophia. Sed aliud videtur eidem Reineſio, qui ſæculo quinto vixiſſe arbitratur, cum linguæ latinæ puritas Europæarum gentium idiotiſmis & Hunnorum Gothorumque barbarie plane decoxiſſet. *Stilo* itaque, ut ſeculum ferebat, & genius patriæ, quæ Sicca Veneria Numidiæ in Africa non ignobile oppidum fuit, uſus eſt grandi, implexo, difficili, ad tautologias uſque luxuriante, irregulari, ſemiſoloeco nonnunquam, modo *archaiſmis* modo peregrinis & novis à vulgo acceptis, Græcorum ubique affectator & interpres interdum infelicitate etiam ſua feſtivus. *Scriptor* alioqui non ineruditus, qui Græcorum vetuſtiſſimorum ut in ſectas abierant, doctrinas diligentiſſime conquiſivit, digeſſit, recenſuit & libere excuſſit. Etſi enim Methodicorum ſectæ fuerit addictus, quod inde conjicitur, quia Themiſonis, Theſſali & Sorani (*a*), quem principem identidem appellat & ſemper ſequitur, dogmata frequenter repetit & illuſtrat, laudatis eorum à nemine præterea memoratis libris, ſubinde tamen quod majores ſui peccanter definiverant non erubuit vellicare. In Græcorum litteris non nimis profunde doctus. Celſi Pliniique non meminit utpote latinorum, neque Galeni infenſi Methodicorum hoſtis, quos Cœlius imprimis admirabatur. Scripſit præterea Græcarum Epiſtolarum librum ad Prætextatum, Adjutoriorum, Medicaminum, Muliebrium Paſſionum libros, Reſponſionum de Chirurgia, aliaque quæ temporum injuria amiſimus. *Cælius Aurelianus* è Sicca (*b*) Veneria Numidiæ opido Afer, libros

(a) Hinc G. Jo. Voſſius IV. 86. de Idololatria ait Cœlii libros rectius dici Soranum à Cœlio latinitate donatum. Adde Mercurialem lib. 2. c. 12. Var. Lect. Quod vero idem Voſſius putat Cœlium noſtrum laudari à Caſſiodoro cap. 31. divin. lect. in eo fallitur. Nam pro *Cœlii Aurelii* apud Caſſiodorum legendum *Celſi Aurelii*, ut notavi ſupra è Reineſii pag. 656. Var. lection.

(b) Proſper Alpinus in præfat. ad libros XIII. de Medicina Methodica, Patav. 1611.

bros acutarum paſſionum ſcripſit ad *Bellinum* diſcipulum. Libros Chronicarum paſſionum poſt libros de acutis morbis ſe compoſuiſſe teſtatur. Hos poſtremos libros à Theobaldo Fettichio accepiſſe ſe narrat Joh. Sichardus in præfat. ad recognitiones editas ſub falſo nomine Clementis Romani. Sed in præfat. ad libros ipſos Cœlii Aureliani ait illos aſſertos in lucem à Philippo Furſtenbergio Conſule Francofordano. Poſt Sichardi editionem viderunt lucem in Medicis antiquis Aldi, Venet. 1547. fol. qui cum Nancelii caſtigationibus MSS. exſtant Gothæ in Bibl. Sereniſſimi Ducis. Notas editioni Cœlii Aureliani Lugdunenſi additas, Jacobi Dalechampii eſſe volunt plerique: ſed Jo. Conrado Ammanno videntur plurium eſſe & diſſimilium auctorum. Jactat etiam titulus ad MSti Codicis fidem illam eſſe emendatam, quod tamen eidem Ammanno vix videtur veriſimile, quia eadem in hac edit. ſphalmata, eædem lacunæ in libris præcipue tardarum paſſionum occurrunt. Noviſſime luculentam hujus ſcriptoris editionem dedit Henricus Wetſtenius Amſt. 1709. 4. cum notulis è Lugdunenſi editione repetitis, noviſque præſtantiſſimi quem modo laudavi Viri nec diu poſt eheu extincti *Ammanni*, & ſeparatim adjectis ad calcem voluminis animadverſionibus quas partim ex ſua penu deprompſit, partim ex Virorum doctorum ſcriptis collegit Clariſſimus & multis aliis nominibus egregie de litteris promeritus *Theodorus Janſonius ab Almelooveen*, qui & Lexicon Cœlianum atque indices locupletiſſimos ſubjecit auctorum allegatorum rerumque. Ex Codice Barthii & Daumii manu paſſim notato loca quædam editionis hujus Amſtel. corrigunt auctores Ephemeridum literariarum germ. editarum Lipſ. 1710. pag. 369. ſeq. Vide ſis etiam Michaelem de la Roche in Diario Londinenſi *memoirs of litterature* Tom. 1. pag. 38. & Diarium Londinenſe alterum, Hiſtory of the vvorks of the learned A 1710. pag. 342. Scriptis Cœlii deperditis a me memoratis adde problemata, & de febribus ac ſalutarium præceptorum librum. Libros qui exſtant & in quibus non contemnendæ de ſignis præcipue morborum obſervationes occurrunt, rectius dici *Soranum à Coelio latinitate donatum*, ſcripſit Voſſius pater lib. IV. 86. de idololatria, & Gerhardus Voſſius filius ad Vellejum II. 120. ſecuti ambo Mercurialem lib. I. cap. 10. Variar. lect. Sed licet Sorani multa Cęlius probet, laudetque, & liben-

ter

1161. fol. & Lugd. Bat. 1619. 4. *Quid de Cœlio Aureliano? nonne ex iis literarum monumentis quæ de morbis acutis atque chronicis ab ipſo traditis, nobis ſuperfuerunt, liquido conſtat ipſum fuiſſe Medicum graviſſimum, magniſque profecto laudibus concelebrandum*. De hac vide Harduin. ad Plinium lib. V. cap. 3. Tom. 1, pag. 532.

ter eum ſequatur, tamen non dubito hoc ſcriptum ab Merculiale Voſſiiſque valde ὑπερβολικῶς;

Index Scriptorum a Cælio Aureliano laudatorum.

Ex editione Almeloveeniana.

AGathinus pag. 96. *Lib. de Helleboro* 233.
Alexander Leodicenſis 74.
Andreas 218. 222.
Andron 186.
Antigenes Cleophantinus *Lib. de Febribus & tumoribus* 96.
Antipater 416. *Lib. III. Epiſtolar. ad Gallum* 404.
Antiphanes. *Lib. quem Panopten appellavit* 537.
Apollonius 328. Citienſis 451. *Lib. II. de Epilepticis* pag. 323.
Apollonius Glaucus. *Lib. de Interioribus* 536.
Apollonius Herophilius 28. 139.
Apollonius Memphites 469. 537.
Apollonius Mys. *Lib. XXIII. de ſecta Herophili* 110.
Apollophanes Eraſiſtrati ſectator 150. 151. *Malagma ſeu Cerotarium* 134. 142.
Archigenes 96. 98.
Ariſtoteles 336. *Lib. de Adjutoriis* 110.
Ariſtoxenus 233.
Artemidorus Sidenſis Eraſiſtrati ſectator 146. 224. 227.
Artorius Aſclepiadis ſectator. 221, 224, 232, 233.
Aſclepiades 3, 6, 7, 8, 10, 52, 53, 338, 364, 391, 416. 418. *paſſim* 566. *Lib. de Celeribus paſſionibus* 2. 22. 74. 143. *Lib. I. de Acutis paſſionibus* 45. 87. 321. *Lib. II. de Acutis ſeu celeribus paſſionibus* 45. 235. 245. 263. 385. *Lib. III. de Acut. paſſion.* 45. 235. 245. 263. 385. *Lib. VI. de paſſionibus* 2. *Lib. de Vini datione* 144. *Lib. de Clyſteribus* 415. *Lib. de Hydrope* 478. 489. *Lib. Definitionum* 6. 111. *Lib. II. Explanatorum Aphoriſmorum Hippocratis* 181. *Lib. de Periodicis febribus* 96. *Lib. de Finibus* pag. 253 *Lib. de Lue* 176. *Lib. Paraſcevaſticos* 416. *Lib. Salutarium ad Geminium* 386. *de communibus Adjutoriis* 58. 417.
Aſclepiades Titienſis 201.
Aſclepius 268.
Athenæus Tarſenſis 74.
Bacchius 390.
Cælius Aurelianus. *Lib. de ſpecialibus Adjutoriis* 28. 184. 303. 315. 324. *Epiſtolar. Græcar. ad Prætextatum* 366. *Lib. I. de Febribus* 165, 170, 448. *Lib. Medicaminum* 373. 408. 440. *de Mulieribus* 252. 298. *Muliebrium Paſſionum* 353. 582. *de Paſſionum cauſis* 22. *Lib. III. Reſponſionum Medicinalium* 284. 376 495. *Salutarium Præceptorum* 107. 466. *Lib. Interrogationum & Reſponſionum* 1. 285. *Problemata* 447. *de Chirurgia* 352. 493.

Cari-

Caridemus, Eraſiſtrati ſectator 227.
Caſſius 530.
Chryſippus Aſclepiadis ſectator 55. 107. 323. 376. 537. *Lib. III. de Lumbricis* 537.
Cleophantus 176.
Clodius 545.
Clodius Aſclepiadis ſectator 217.
Cteſiphon.
Demarchus 323.
Demetrius, Herophili ſectator 2, 73, 208, 228. 328. 390. 468. *Lib. VI de Paſſionibus* 2. *Lib. XI. de Paſſionibus* 468. *Lib. XII. de Paſſionibus* 136.
Demetrius Apameus 469. 581. *fortaſſe idem qui* Aponieus 151. & Attaleus 367. *Lib. Signorum* 249.
Democritus 224. 227. 232. *Lib. de Elephantiacis* 493.
Diocles 97. 115, 129. 142. 417. 468. 471. *Lib. Curationum* 320. *Lib. II. Curat.* 556. *Lib. III. Curationum* 214. *Lib. IV. Curation.* 242. *Lib. de Egeſtionibus* 536. *Lib. de Febribus* 39. *de Paſſionibus & earum cauſis, & curationibus* 40, 85. 143, 191, 213, 237, 242, 260. 319. 362, 415, 426, 454, 485, 521, 526, 556, 566.
Dionyſius 416.
Empedocles 325.
Eraſiſtratus 84, 115, 123, 212, 348, 363, 386, 415, 416, 417. 418. *Lib. II. Anatomicorum* 192. *Lib. III. de Febribus* 41. *Lib. de Hydrope* 478, 487. *Lib. II. Salutarium Praecептor.* 385. *Lib. de Ventre* 146. *Lib. II. de Ventre* 242, 527. *Lib. III. de Ventre* 522. *Lib. de Podagra* 566.
Eudemus, Themiſonis ſectator 171, 221, 222, 229, 233.
Eunor 115. *Lib. V. Curation.* 478.
Euriphon Gnidius 115, 237, 390. 485.
Gajus, Herophili ſectator 225.
Heraclides Tarentinus 174. 145. 566. *Lib. I. Curation. de intern. paſſion.* 64. 94. *Lib. II. Interiorum* 323. *Lib. III. Curationum* 195 *Lib. II. Interiorum paſſionum* 214, 468. *Lib. IV. Interiorum paſſionum* 236, 246, 263. *Lib. I. Regulari ſeu diaetetico* 264. *Lib. Nicolaus dictus* 65.
Heraclitus.
Herodicus 485.
Herophilus 39, 84, 115, 123, 142, 193, 212, 245, 263, 348, 362, 375, 416, 566. *lib. I. Curation.* 416. *ad Hippocratis Prognoſticon* 536.
Hippocrates 84, 95, 97, 390, 415, 468, 549, *Lib. I. Epidem.* 145. *lib. II Epidem.* 145, 240. *lib. V. Epidem.* 259. *lib. II. de Morbis* 191, 240. *lib. Praedictiuus, quem* προῤῥητικὸν appellavit 39, 227, 536. *lib. de Ptiſana* 39, 123. *lib. Regulari ſeu diaetetico* 142. *lib. Conſcript. ad ſententias Cnidas* 189, 212, 485, 521. *lib. de Locis* 556.
Homerus 227, 228.
Iſyperius 198.
Leonides 75.
Luſius ſeu Liſius ſive Lucius. *Lib. I.*

Lib. I. Tardarum paſſionum 365. *Lib. II. Tardar. paſſionum* 386. *Lib. IV. Tardar. paſſionum.* 522.
Magnus 96.
Magnus Epheſius. *Lib. II. Epiſtol.* 225.
Menander Comicus 228.
Menecrates Zeophletepſis 323.
Menemachus 75.
Mileſius 578. 580.
Mneſea 81. 142. 329. 348. 380.
Nicander. *Lib. III.* 323.
Niceratus 376.
Niger 233.
Nileus 142.
Parmenides *de Natura* 545.
Philippus. *Lib. de Catalepſi* 96.
Philiſtion 488. 555.
Philotimus 115. 323.
Plato 325.
Polybus 218.
Polyidas 186. 198.
Polypus (*forſan* Polybus) 227.
Praxagoras 97. 115. 130. 143. 237. 417. *Lib. I. de Curationibus* 261. 454. 526. *Lib. II. de Curationibus* 85. 320. 362. 427. *lib. III. de Curationibus* 214. 243. 415. *lib. IV. de Curationibus* 192. *lib. II. Peregrinar. Paſſionum* 96. *lib. III. de Morbis* 566.
Proculus, Themiſonis ſectator 469.
Ptolemæus, Eraſiſtrati ſectator 469.
Ptolemæus, Eraſiſtrati ſectator 479.
Salimachus 235. *fortaſſe idem qui* Silimachus, *Hippocratis ſectator* 290.
Serapion Empiricus. *lib. I. ad Sectas* 84. *lib. I. Curationum* 195. 212. 263. 322. *lib. III. Curationum* 246.
Socrates Chirurgus 489.
Soranus 75. 91. 127. 132. 137. 139. 142. 146. 254. 380. 404. *lib. de Adjutoriis* 143. *lib. Cauſarum, quos* αἰτιολογουμένους *appellavit* 289. *lib. II. de Cœnotetis* 494. *de febribus* 153.
Themiſon 133. 232. 252. 339. 366. 404. 409. 416. 417. 460. 498. *lib. Periodic.* 108. *lib. I. Epiſtolarum* 461. *lib. II. Epiſtolarum ad Aſilium Dimantem* 252. 288. 387. 461. 493. *lib. IV. Epiſtolarum* 461. *lib. IX. Epiſtolarum* 534. *lib. Celerum Paſſionum* 59. 90. *lib. I. Tardarum Paſſionum* 285. 323. 365. 386. 434. 527. *lib. II. Tardar. Paſſionum* 415. 427. 433. 455. 461. 466. 478. 498. 556. 566. *lib. Salutar.* 386.
Theſſalus 9. 380. 404. 410. 417. *lib. I. de regulis ſeu diætetico* II. 247. *lib. II. de Regulis* 268. 366. 387. 415. 434. 456. 461. 478. 491. 567. *libri II. quem Comparationem appellavit* 247.
Titus, Aſclepiadis diſcipulus 144. *lib. II. de Anima* 339 *lib. I. Tardar. Paſſionum* 339.
Tryphon 323.
Tullius Baſſus 233.
Tullius Baſſus 233.
Tullius (Cicero) 233. 339.
Valens Phyſicus. *lib. III. Curationum* 180.
Virgilius 339.
Xenophon 416.
Zenon 530.

Theo-

4. *Theodorus Priſcianus* Archiater, ſecta itidem Methodicus, qui libro de Phyſica ſcientia, præceptorem laudat (*a*) Vindicianum, unde ſub Gratiano & Valentiniano II. floruiſſe colligitur. Ad hunc forte Theodorum eſt Epiſtola Syneſii 115. Certe ab Alex. Tralliano Græco Medico allegatur lib. 1. cap. 21. etſi ibi male legitur *Theodorus Moſchion* (*b*) vel *Muſcienus*. Exſtant ejus *Euporiſton* ſive medicinæ præſentaneæ facileque parabilis liber ad Timotheum fratrem. *Liber ſecundus Logicus* ad eundem Timotheum. *Liber tertius Ginæcion* (*c*) de morbis mulierum & eorum curatione ad Sabinam. *Liber quartus experimentorum de Phyſica ſcientia* ad Euſebium filium. Hos quatuor libros ſub falſo & per errorem nato nomine *Q. Octavii Horatiani* (*d*) vulgavit Hermanus Comes de Nevenare Argentorat. 1532. Cujus editionem præterea audaciſſimis depravationibus ſcatere notat Reineſius p. 643. Var. Lect. Emendatius deinde & ſub vero Theodori Priſciani nomine Baſileæ 1523. 4. edidit Sigiſmundus Gelenius, * opus antea ineditum proferre ſe teſtatus ex quatuor exemplaribus MSS. jam hic jam illic mutilis. Attamen is libri 1. capita 24. 25. 26. & libri II. capita 13.---18. & initium capitis 19. & librum quartum integrum non habuit, quæ omnia in editione Argentoratenſi leguntur. In Medicis antiquis ab Aldo A. 1547. fol. excuſis non minus quatuor Theodori libri, quam Cœlii Aureliani de Chronicis paſſionibus occurrunt. Dictio paulo horridior eſt, modo archaiſmis, modo novæ uſurpatis contra latine ſcribentium uſum, & non nihil fæcum atque Barbariei trahit vitio ſuæ ætatis, ut eidem Reineſio obſervatum eſt, qui

(a) Vindicianus ProCOS. Africæ & ſub Valentiniano ſeniore comes Archiatrorum, quem magnum ſuorum temporum Medicum vocat Auguſtinus Epiſt. 5. Vid. & libri 4. c. 3. lib. 7. cap. 6. Confeſſ. Cod. Theodoſ. lib. X. tit. 19. l. 9. de metall. & lib. XIII. tit. 3. l. 12. de Medicis & Prof. Lincolnienſem de ceſſatione legalium p. 143. Nic. Myrepſum c. 711. Barthium lib. 50. c. 6. Adverſar. Tillemontium in Vita Auguſtini &c. Ejus Epiſtola ad Valentinianum præfigitur Marcelli libro de Medicamentis. Hujus ſunt etiam qui eſſe putant carmen quod in calce libri ejusd. Marcelli legitur, quod rectius à Rob. Conſtantino habetur pro peroratione poematis Sereni Sammonici ut ſemel iterumque dixi. Vindiciani excerpta ex Apicio laudat Voſſius p. 16. de vitiis ſermonis. Alia Vindiciani Epiſtola ad Pentadium de quatuor humoribus corporisque partibus memorarur apud Labbeum Bibl. nov. MSS. p. 215. è catalogo Bibl. Renati Moreau.

(b) De Moſchione Medico & Priſciano Lydo dixi in Bibl. Græca. De illo quidem libro ſexto, & de Priſciano libro 3. cap. 9. §. 15.

(c) Hunc librum aliorum ſcriptis ejusdem argumenti à ſe collectis inſeruit Iſrael Spachius, Argentor. 1597. fol. Baſil. 1586. 4. De Sabina illa (pro qua editio Gelenii Salvinam, Baſileenſis Salvianam, Nevenarii & Aldina Victoriam exhibet) vide Reineſium p. 509. ſeq. Var. Lect.

(d) Loca quędam illuſtrat etiam Reineſius epiſt. ad Daumium p. 345.

eſt, qui plura hujus Priſciani illuſtrat lib. III. cap. XI Var. Lect. Nuſquam meminit Galeni quamvis eo longe junior, Hippocratem vero plus vice ſimplici laudavit. * *Theodorus Priſcianus* Methodicos laudat lib. 2. cap. 26. Præceptoris ſui meminit lib. 4. p.51. *Nam ſi Magiſter meus quo me uſum eſſe preceptore præmiſeram, dum viveret bellus* (lege *nullus*) *habetur, qui nunc orbe toto Vindicianus celebratur*. lib. 3. cap 5. *duo genera peſſariorum, quibus Magiſter meus & purgationem inoffenſe procurare ſe inoffenſius teſtaretur*. *Libri primi* integer titulus eſt *Phænomenon Euporiſtos*, quo remedia præſentanea & facile parabilia tradit in paſſionibus quæ oculis comprehendi poſſunt. Lib. 2. cap. 20. *quæ in primo phænomenon ordinata tranſegimus* & cap. 22. *Phænomenon liber ſuperior omnem earum curam docebit & inſtructionem*. *Liber ſecundus* inſcribitur *Logicus* de prodenda diſcutiendaque ratione in paſſionibus quæ oculis comprehendi non poſſunt, acutis primum, tum chronicis. Hos libros ſenex jam in fratris *Timothei* gratiam ex Græco quod prius ediderat opere in latinum compendium miſit, Græcique meminit non uno loco ut lib. 2. cap. 9. *addes etiam adjutoria de Græco Euporiſto*; & cap. 31. *ejus remedium in Euporiſto noſtro invenies*. In editione Argentoratenſi lepide Euporiſtus ingeritur pro viri nomine, cui auctor opus ſuum inſcripſit: *Octavius Horatianus Medicus Euporiſto*. *Nuperrime collegæ Olympii exhortatione provocatus confeci nonnullos præſentaneæ* (Medicinæ) *libellos, quos vel mediocris fama retinet, ſed Græco ſtylo* &c. *Liber tertius* ſolitaneus *Gynæcion* ad *Sabinum* ſive *Salvinam*, obſtetricem fortaſſe, quia eam vocat *artis ſuæ dulce miniſterium*. Argentoratenſis editio *Victoriam* appellat, ut forſan Victoria Sabina dicta fuerit. Eam cap. 5. ita alloquitur: *Noſtra itaque Sabina profeſſionis communis* (fortaſſe *noſtræ cum ſis*,) *hoc magis eſt tibi neceſſarium miniſterium, quæ ex tuis officiis ſedulis in his majus experimentum habes*. Mentio hujus libri lib. 2. c. 22. *Cum de partibus muliebribus ſanguis eruperit, his in gynæcion libello quid expediat ſequenti lectione diſpoſui*. *Quartus liber* eſt *Phyſicorum* ſ. experimentorum de Phyſica ſcientia, ad *Euſebium* quem *dulciſſimum filiorum ſuorum* appellat. Meminit lib. 2. c. 11. *Etiam cæteris adjutoriis per beneficium miniſtrantibus, quæ quam maxime in libro Phyſicorum commodius diſponimus*. Allegatur etiam lib. 1. cap 25. (23. edit. Argentorat.) & lib. 2. cap. 14. (pag. 97. edit. Arg.) Laudat Theod. Priſcianus, cujus ſtylus paſſim Græcis dictionibus fœcundus eſt, *Apollonium Medicum* bis lib. 1. cap. 6. *Athenæi* Medici trochiſcum refert lib. 2. cap. 31. & lib. 3. cap. 8. *Democritum* lib 4. pag. 81. *Pythago-*

Pythagoram Ægyptiæ ſcientiæ gravem auctorem, ibid chalaſticum *Titiani* Viri clariſſ. 85. antidotum *Terentii Eutychiani*. ibid. diamoron Sebaſti pag. 86. hoc eſt quo uſus Imperator ὁ σεβαςός; medicamentum *Philoſophiani*, pag. 87. medicamentum quod monſtravit *Leoparda*, pag. 88. quod monſtravit uxor Nomenclatoris, ibid. potionem experimentatam *Cornelio*, ibid. & pag. 89. confectionem quam frequenter experimentavit *Eugamius* pag. 89. Medicamentum *Euſebii* pag. 90. *Porphyrii* ibid. Theodorum Priſcianum laudant Simon Januenſis & Matthæus Silvaticus, & qui pleraque ex Theodoro in paſſionarium ſuum tranſtulit Gariopontus. Theodori librum ſecundum allegat Alex. Trallianus lib. 1. c. 15. pag. 79. Sed alius eſt eidem pag. 81. laudatus Theodorus Moſchion ſive Muſcienus. Confer Reineſii Epiſt. 51. ad Daumium pag. 137.

5 Editus etiam eſt *Theodori* antiqui Medici *Diæta* ſive *de rebus ſalubribus liber*, Argent. 1544. fol. cum Trotula, Phyſica (*a*) Hildegardis, aliiſque ſcriptis ejus argumenti. Seorſim quoque cum notis Georgii Eberhardi Schreineri, Halis Sax. 1638. 8. & ab Andrea Rivino cum aliis brevibus de re Medica ſcriptis, *Sereni Sammonici* de morborum curatione, *Marcelli Empirici* ſive *Vindiciani* de Medicina & Epiſtola ad Valentinianum Imp. *Priſciani* ſive *Rhemni Fannii* de ponderibus & menſuris, *Sexti Placiti* Philoſophi Platonici de Medicina ex animalibus, & *Conſtantini Africani* Medici & Monachi Caſſinenſis de animalium virtutibus naturalibus, Lipſ. 1654. 8. Et hanc quoque diætam cum Reineſio p. 510. Var. Lect. non dubitamus ad eundem Theodorum Priſcianum referre, quia mirifica eſt cum reliquis ejus monumentis affinitas verborum, locutionum & doctrinarum. Alius antiquior Medicus ſed Græcus Theodori nomine Laertio memoratur, idem forte, cujus meminit Aetius libri 13. capite 46. De Oribaſio hic non eſt dicendi locus, quia Græce ſcripſit, etſi latinis ſcriptoribus perperam annumeratur a Symphoriano Campegio.

6. Sub *Trotulæ* nomine alii fœminam eruditam, alii complures Erotem (*b*) *Juliæ* libertum & Medicum latere putant, uti

(a) * Libros IV. Phyſicorum ſive de rerum natura Argentor. 1533. editos non *Hildegardi* Abbatiſſæ, divinis ut præ ſe ferebat revelationibus celebri quæ A. C. 1180. diem obiit, ſed Hildegardi de Pinguia tribuendos eſſe, ex Simlero annotat doctiſſimus Caveus. At enim quam Hildegardim de Pinguia Simlerus vocat, hæc ab altera illa neutiquam eſt diverſa. Fuit enim hæc ipſa Abbatiſſa in Cœnobio S. Roberti in Pinguiis, ſive ad Bingiam prope Rhenum fluvium.

(b) *Protem* perperam excuſum eſt in Merklini Lindenio renovato p. 716. Erotis

Medici

Adrianus Junius lib. VI. Animadverſ. cap. 1. Sed Doctorem Salernitanum fuiſſe notat Tho. Bartholinus diſſ. VI. de legendis libris p. 167. Exſtat ſub illo nomine *liber de remediis muliebribus*, Argent. 1544. fol. & inter Medicos antiquos ab Aldo editos, & inter Gynæciorum ſcriptores collectos ab Iſraele Spachio.

7. *Poema Hexametrum de virtutibus herbarum* quod ſub *Æmilii Macri* nomine ambulat, prodiitque Venet. 1506. & Baſil. 1530. per Jo. Atrocianum, tum 1540. ex Jo. Cornarii recenſione, & 1559. per G. Pictorjum Villinganum 8. non eſt antiqui illius Ovidio (*a*) & Iſidoro laudati, ſed longe junioris, cum non Plinii modo Valeriani, ſed Galeni, & Oribaſii, & II. 16. (c. 44.) Strabi Galli, qui poſt Caroli M. tempora vixit, faciat mentionem. Si Gaudentio Merulæ credimus lib. 1. c. ult. antiquitatum Galliæ ciſalpinæ, lib. IV. memorabil. cap. 27. verum auctoris nomen eſt *Odobonus* ſive *Ode* quidam (*b*) Medicus. Quæ præter illud carmen illuſtris Henricus Ranzovius, Hamburgi 1596. 8. ſub Macri nomine edidit hoc titulo: *H. Ranzovii editio librorum Macri de virtutibus herbarum, de quibuſdam animalium partibus ac terræ ſpeciebus itemque medicamentis totius corporis humani ex Bibliotheca ſua Bredenſi* (Bredenburg) *depromtorum*; partim *Sereni Sammonici* carmen *de medicamentis totius corporis humani*, (confer Scheinerum ad Theodori diætam pag. 74.) partim *Strabi Galli Hortulum* referunt. Videnda de hoc Pſeudo-Macro Thomæ Bartholini diſſertatio de Medicis Poetis. * De *Æmilio Macro* (*c*) confer Broeckuſium ad Tibull. pag. 275.

Medici mentio in veteri inſcriptione apud Gruterum p. ccc. 7. Illud nomen ſervile apud Romanos, ut docet Menagius in amœnitatibus juris pag. 193. ſeq. * Jo. Rhodius ad Scribonium pag. 11. *Trotula titulo quæ Medicorum manibus teritur, eadem credulitate cap. LXIII. Aldina opera Magiſtri Geraldi pulverem adjecere, quem ſtydus, Julia ætate multo poſteriorem demonſtrat.* Inter Gynæciorum ſcriptores prodiit Baſil. 1586. 4. MS. exſtat Norimbergæ apud Nobiliſſ. Virum Godfridum Thomaſium. In ſcriptio vetus: P. DECIMUS P. L. EROS MERULA MEDICUS CLINICUS CHIRURGUS &c. vide Gvil. Beveregii Arithmeticam pag. 208. & Joh. Caſp. Eiſenſchmidium de ponderibus & menſuris pag. 131.

(a) Vide Tiraquellum de nobilitate p. 293. Cornarium præf. ad Pſeudo Macrum, Colomeſ. c. 6. κειμηλίων litterariorum: Jac. Thomaſium ad Plinii Epiſt. III: 5. Tho. Crenium VII. animadverſ. p. 112.

(b) Alius eſt Odo ſive Otho Cremonenſis, qui verſus centum quindecim de electione meliorum ſimplicium ac ſpecierum medicinalium ſcripſit rhythmo leonino. Liber Francofurti excuſus eſt A. 1533. Colomeſ. notis ad Gyraldum de poetis p. 218.

(c) Ovidius IV. Triſtium 10.

Sæpe ſuas volucres legit mihi grandior ævo.
Quæque nocet ſerpens, quæ juvat herba, Macer.

Ad eundem II. 10. è Ponto:

Tu canis æterno quicquid reſtabat Homero
Ne careant ſumma Troica bella manu.

Digitized by Google

275. & Reineſii ad Daumium Epiſtolas pag. 21. 22. 25. MS. habuit idem Reineſius, ſervatque alium Codicem Norimbergæ, laudatus Thomaſius. Libellum qui ſub Macri ambulat nomine habeo cum commentariis *Guilelmi Gueroaldi* & rudibus herbarum iconibus excuſum ſub ſæculi decimi ſexti ut videtur initia in 8. Volumen clauditur his verbis: ***Habetis juvenes ſtudioſiſſimi, Macri floridi de viribus herbarum opuſculum ab omni mendo caſtigatiſſimum una cum interpretatiunculis luce meridiana longe clariſſimis.*** Prodiit etiam Francof. 1540. 8. ſub titulo *Macer de re Medica* &c. Minime vero omittendum quod Hortulus *Strabi Galli* ante aliquot ſecula ſcriptus cum ſcholiis latinis & Germanicis exſtat in Bibliotheca Ampliſſimi Senatus Lipſienſis, addita nonnulla habens de ſpeciebus reſinæ, de ventis, ordine ventorum, tonitribus & fulminibus. Licet vero auctores ephemeridum literariarum Germanice editarum Lipſiæ A. 1710. p. 1017. affirmant Codicem illum Caroli M. temporibus ſcriptum eſſe, tamen haud dubie junior eſt, cum Walafridus Strabus Cœnobii S. Galli Decanus Hortulum ſuum ab Abbatem Grimaldum diu poſt Carolum Magnum ſub Carolo Calvo ſcripſerit.

8. *Ejuſdem farinæ* eſt quod ſub *Evacis* Arabum Regis nomine fertur *carmen de gemmis*, Lubecæ 1575. 8. edente Henrico Ranzovio cum præf. Henrici Molleri Hamburgenſis & Lipſ. 1585. 4. cum Epigrammatibus ejusdem Ranzovii aliorumque de aula. Neque enim illud auctorem habet *Evacem*, quem Græce ad Neronem de effectibus ſimplicium ſcripſiſſe refert Plinius lib. 25. cap. 2. Sed *Marbodeum* (*a*) quendam, qui forte aliquid ejus argumenti ab Evace (*b*) græce ſcriptum habuit & latinis verſibus expreſſit. Sane Pictorius Villingenſis, à quo uti ab Alardo Amſtelodamo quoque notis illuſtrati ſunt, non dubitavit eos ſub *Marbodei Galli Cenomanenſis* nomine edere, Friburgi 1531. Colon. 1539. 8. In aliis codicibus *Marbodeus* quidem ſed *Cambro Britannus* dicitur teſte Reineſio p. 76. defenſionis Variarum lectionum. Idem ait ejus cognomen fuiſſe *Evanx*, unde factum, ut Evacis ſe finxerit interpretem. Janus Cornarius auctor eſt, in quibuſdam exemplaribus dici *Merboldum Epiſcopum*. Si idem itaque eſt cum Marbodeo Gallo præſule Rhedonenſi,

(a) In Iſidori gloſſis vocabulo *vaſcillum*, pro *Macrobii* nomine reponendum *Marbodei*.

(b) Sic enim liber incipit:

Evax Rex Arabum legitur ſcripſiſſe Neroni
Qui poſt Auguſtum regnavit in urbe ſecundus,
Quot ſpecies lapidum, quæ nomina, quive colores,
Quæ ſit iis regio, vel quanta potentia cuique,
Hoc opus excipiens dignum componere duxi.

nenſi, de quo Voſſius pag. 72. de Poetis latinis, vixit temporibus Henrici III. Imp. medio ſæculo poſt Chriſtum natum undecimo. Vide etiam Iſ. Pontani notas ad Macrobium, editionis ſecundæ, & Barthium ad Claudianum p 704. 1035. *Libello quem ſub *Evacis* nomine ferunt, præmittitur Epiſtola duplex ad Tiberium Neronem. Prior incipit: *Salutem dicit Tiberio Evax. Deſideranti tibi ſcribi à me myſteria omnium lapidum* &c. altera in hanc ſententiam: *Evax Tiberio Imp. S. Magnifica tua dona accepi per centurionem Lucinium Frontonem nomine* &c. Librum ſive Carmen ipſum de gemmis ſub *Marbodei* nomine, præmiſſa illa duplici Epiſtola, adjunctaque appendice verſuum de gemnis quibusdam eo uſque ineditorum, & variis lect. in ora libri notatis edidit V. C. Jac. Gronovius ad calcem Dactyliothecæ Abrahami Gorlæi, Lugd. Bat. 1695 4. Noviſſime Antonius Beaugendre Monachus Benedictinus jam octogenarius inter Hildeberti Cenomanenſis & Marbodi Redonenſis Epiſcopi Opera Pariſ. 1708. f. carmen illud de gemmis vulgavit cum veteri Gallica Metaphraſi ætatis non multo quam qua fuit Marbodeus junioris, cujus hoc eſt initium:

Evax fut un multe riches Reis
Lu regne tint des Arabais &c.

Obiit Marbodeus A. C. 1123. ætatis 88. Confer Voſſium de Hiſt. lat. pag. 373. & Ephemerides Pariſ. A. 1708. menſe Junio pag. 551. Perperam tamen in his, licet ex Bellogendrei ſententia traditur Marbodeum carminibus ſuis rhythmi cauſa voces interdum nihil plane ſignificantes inſeruiſſe. Nam in exemplo quod affertur pag. 553.

Nox abit, atque diu jam lux orientis iliu
Sparſerat auroram ---- ----

Patet *iliu* poſitam eſſe pro ἡλίῳ, perinde ut Hartungus in verſione Apollonii Rhodii plus ſimplici vice *Eelium* poſuit pro ſole, quod in græco legerat ἥλιος, & apud Honorium lib. 1. de imagine Mundi cap. 84. cœlum dicitur *caſa iliu*, domus ſolis. Et *Elenos* pro ἕλληνας poſitum notat Goldaſtus pag. 173. ad Eginhartum de vita Caroli Magni. Sic interpres latinus Opuſculorum à Sirmondo editorum pag. 201. *cum ſuum ſcilicet Oranus* (οὐρανὸς) *fuderit ſolem*. Plura ejuſmodi Stephanus Stephanius notis ad Saxonem Grammaticum p. 38.

9. De Apulejo, & Antonio Muſa ſupra dixi lib. 2.

10. *Gariopontus* ſcriptor Chriſtianus ſæculo XII. poſt natum Chriſtum, ex Galeno, Theodoro Priſciano aliiſque utcunque conſtipavit *paſſionarium* ſive remediorum ad totius corporis morbos

bos *libros V libros II. de febribus, & de earum ſymptomatis unum*, Baſil. 1531. 4. Vide Reineſium lib. 3. cap. 12. Var. lect. ubi etiam *duos libros Dynamidiarum* ſive experimentorum ſub Galeni nomine vulgatos Garioponti eſſe oſtendit. * *Gariopontus* Petro Damiano lib. V. Epiſt pag. 439. *Guarimpotus*. Ejus editiones tres Lugd 1526. 4. & Baſil. 1531. 4. 1536 8. mire inter ſe diſcordare notat Clariſſ. Daumius.

11. *Matthæus Sylvaticus* Mantuanus, ſæculo poſt Chriſtum natum XIV. ingens opus *pandectarum Medicinæ* lexici inſtar latinis, Græcis, Arabicis verbis explanandis ex variis auctoribus alphabetica ſerie digeſſit. Excuſum Venetiis 1498. fol. & deinde ſæpius, ſed verba, Arabica præſertim, ita depravata exhibens, ut vel peritiſſimis ejus linguæ raro liceat, qui res ſit hariolari. Confer de hoc opere Cangium in Prolegomenis ad gloſſarium mediæ latinitatis. * *Matth. Sylvatici* ætatem (*a*) cognoſces ex eo quod in *bruchus* teſtatur ſe locuſtarum vim vidiſſe Salerni anno Dominicæ incarnationis 1297. Prodiere primum ejus pandectæ Bonon. 1474. fol. quæ editio mihi ad manus eſt hæc ſcribenti. Michael vero Maittaire pag. 106. Annalium typographiæ memorat editionem Neapolitanam A. 1474. Prodiit etiam Venet. 1478. fol. per Martinum Saracenum, & eodem anno Lugduni per Martinum Huss & Johannem Fiber, & Venet. 1480 fol. emendante Matthæo Moreto Brigiano. Non contemnendum uſum præbere interdum docet Clariſſ. Almeloveenius pag. 654. ad Cœlium Aurelianum.

12. Simile opus ante Sylvaticum compoſuerat *Simon Januenſis*, quod inſcribitur *Clavis ſanitatis*, Venet. 1510. fol auctor vixit Romæ in Nicolai IV. Pontificis aula circa A. 1273.

13. *Schola Salernitana*, ſive verſus leonini de conſervanda valetudine, circa annum Chriſti 1099. (*b*) auctore *Joanne de Mediolano* ſcripti & illius Scholæ nomine miſſi ad Robertum Guilelmi Noti Normanniæ ducis filium, Regni Angliæ hæredem, jam reducem è bello ſacro, cum is Salernitanam Academiam illo tempore celebratiſſimam, (Vide Coringium de Antiquitatt. Academicis diſſ. 3. & Renati Morelli prolegomena ad hoc carmen c. 2.) de vulnere quod inter obſidionem Hieroſolymitanam in brachio dextro acceptum in fiſtulam degneraverat, conſuluiſſet. Jo. Georgius Shenkius in Bibliotheca Medica ait olim

(a) In Catalogo Bibliothecæ D. Schraderi Superintendentis Dresdenſis parte 2. n. 603. notatur Sylvaticus claruiſſe tempore Roberti Siciliæ Regis cui pandectas ſuos inſcripſerit A. 1636. Lege 1336.

(b) A. Pagi in Critica Baroniana ad A. C. 1807. 12. 13. notat ſcriptum eſſe hoc carmen A. C. 1066. ad Eduardum Angliæ Regem.

Digitized by Google

auctius hoc carmen extitiſſe verſuum nempe 1259. cum nunc tantum in editis plerumque ſint verſus 373. etſi in quibuſdam Codicibus 664. in aliis 1096. reperiuntur. In Clariſſimi Wagenſeilii Exercitationibus Varii argumenti pag. 77. mentio occurrit libri *Hebraici* ejuſdem argumenti, & cujus auctor plurima præcepta ex Schola Salernitana eſt mutuatus. Scholam Medicinalem *Perſicam* Salernitanæ conformem penes ſe extare MStam teſtatus eſt vir Orientalium literarum dum viveret callentiſſimus Andreas Acoluthus Theologus Uratislavienſis in ſpecimine Alcorani quadrilinguis pag. 14. Etiam libri quinque carmine latino Hexametro de univerſa Medicina compoſiti ante annos 300. vel 400. neſcio quo auctore MSS. memorantur à Labbeo p. 66. Bibl. nov. MSS. Incipit opus:

Principio rerum cum conditor Orbis adiret
Humani generis primos plaſmare parentes.

Deſinit in hunc verſum:

Omnibus ergo vale dicens in pace recede.

Editionem præſtantiſſimam Scholæ Salernitanæ debemus Renato Morello, qui cum Arnaldi Villanovani, Jacobi Crellii, Jo. Curionis, Coſtanſonii & ſui ipſius inſignibus commentariis edidit Pariſiis 1625. 8. Hic p. 379. obſervat nonnullos verſus è Macro deſumſiſſe Salernitanos, cujus exemplum & ſcribendi characterem imitatos fuiſſe in hoc opere elaborando ſuſpicatur. Nomine tenus in verſibus illis allegari videas Aſclepium, Hippocratem, Plinium & Galenum. * De *Schola Salernitana* videnda etiam Zach. Sylvii præfatio cap. 3. qui cum Villanovani exegeſi edidit Roterd. 1649. 12. recuſam Hagæ Comitis 1683. 12. & Ratisbonæ 1711. 12. Salernum ſcholam Medicorum Edomæorum memorat Benjamin Tudelenſis in itinerario p. 26. Gaufredus in poetria nova, verſ. 1009.

In morbis ſanat Medici virtute Salernum
Ægros, in cauſis Bononia legibus armat
Nudos: Pariſius diſpenſat in artibus illos
Panes unde cibat robuſtos: Aurelianis
Educat in cunis auctorum lacte tenellos.

Prodiit etiam Schola Salernitana cum exegeſi Arnoldi Villanovani Lugd. 1577. 12. & per Joannem Curionem Berckenſem Francof. 1605. 12. addita latine Dioclis Epiſtola ad Antigonum & libro de ſalubri diæta quem Hippocrati tribuunt, aliiſque Fernelii, Camerarii & aliorum recentium ſcriptis, & Anaſtaſii Epigrammate ad Amatum de victu poſt inciſam venam. Vincentii Petronii literarium duellum inter Salernitanos & Neapolitanos

litanos Medicos lucem vidit Venetiis 1647. 4. De libello Hebraico quem memorat Wagenſeilius ejuſdem cum ſchola Salernitana argumenti. Confer Rev. Wolfii noſtri Bibliothecam Hebraicam Tom. 1. pag. 456. Jo. Jacobi Scharandæi, Solodorenſis Philoſophi & Medici librum de ratione conſervandæ ſanitatis ex editione Amſt. 1649. recuſum Helmſt. 1706. 8. cum V.C. Hermanni ab Hardt officiis Judæorum antelucanis. Exſtat etiam *Regimen Sanitatis* Anglorum Regi ex *Pariſienſi* Gymnaſio miſſum, & cum præceptis Scholæ Salernitanæ in pleriſque congruens. Prodiit addita Germanica Metaphraſi Brunſvic. 1509. Incipit;

Anglorum Regi conſcripſit Schola ſolemnis,
Ad regimen vitæ præſens hoc Medicinale:

De auctore conſules theatrum Anonymorum Vincentii Placcii num. 1015 Cum alia Germanica Metaphraſi Lipſiæ 1552. 8.

12. *Joannes Ægidius* Athenienſis ex Medico Monachus Corbejenſis vel Corbolienſis Ord. S. Benedicti, ſæculo, poſt natum Chriſtum duodecimo (*a*). Vide Barthium ad Britonem p 755. Reineſium Var. Lect. p. 688. Daumium Epiſt ad Reineſ. p. 276. Gyraldum dialogo V. de Poetis &c. Exſtant ejus opuſcula duo metrica verſu hexametro, unum *de* (*b*) *urinis*, alterum *de pulſibus*, cum commentariis Gentilis de Fulgineo, Venet. 1494. Lugd. 1505. Baſil. 1529. 8. In antiquis membranis variæ aliorum gloſſæ in hos libellos reperiuntur, quorum magna fuit ſuperioribus ſæculis auctoritas. Vide B. Joachimi Felleri Catalogum MStorum Bibl. Paulinæ Lipſienſis pag. 255. 256. 261. 262. 263. 264. 270. 278. 280. 281. Scripſit etiam hic Ægidius *de Antidotis*, quod in quibuſdam Bibliothecis MStum occurrit, aliaque plura, quæ perierunt. E prologo *poematis* ejus *de compoſitione Medicamentorum* quatuor hexametros affert Gabriel Naudæus Quæſtione Jatrophiloſophica 3. p. 94. * *Johannem Ægidium* Jo. Lelandus pag. 251. de ſcriptoribus Britannicis refert ex Anglia patria contuliſſe ſe Lutetiam Pariſiorum, & regnante Henrico III. Anglorum Rege ſcripſiſſe *de Re Medica*, & *de prognoſticis*, tum *Homilias*, & *morales Theologiæ interpretationes* aliaque. Idem Ægidius fortaſſe dictus fuit Athenienſis, quod Athenis per aliquod tempus verſatus eſſet ſtudiorum cauſſa, perinde ut alii quidam Angli illa ætate, de quibus Lelandus pag. 266.

13. *Valeſci de Taranta* Monſpelienſis, qui Sæculo XIV. exe-

(a) In pandectis Brandenburg. male traditur vixiſſe circa A. C. 700.
(b) In Hofmanni Lexico Univerſali T. 1. p. 41. perperam excuſum eſt *de veneris*.

unte & ſub initium proximi floruit (Archiater, ut ferunt, Regis Gallorum Caroli VI.) *Philonium Pharmaceuticum & Chirurgicum* de medendis omnibus internis & externis humani corporis affectibus, prodiit primum Venetiis Anno 1521. noviſſime recenſente præſtantiſſimo Jenenſium Æſculapio Georgio Wolffgangio Wedelio Francof. 1680. 4. * *Valeſcum de Taranta* diligenti ſtudio recenſuit Joannes Hartmannus Beyerus in præfat. editionis ſuæ Francof. 1599. 4. cujus hæc ſunt verba: *Guido Deſiderius annis abhinc fere quinquaginta labore utili, magis latine loquentem Valeſcum emiſit. Quoniam vero multis locis auctoris mentem aſſecutus non eſt, plurima etiam neceſſaria prætermiſit, ne dé ponderum graviſſimis erroribus dicam, equidem ab amicis rogatus editionem Deſiderii cum germanis Valeſci exemplis diligenter contuli, nævos ſuſtuli, notaſque ſignis incluſas obiter adſperſi.* En titulum editionis minus integræ Deſiderianæ: *Epitome operis perquam utilis morbis curandis Valeſci de Taranta, in ſeptem congeſta libros, adjecta Epitome Chirurgiæ ejuſdem Valeſci, ſtudio Guidonis Deſiderii, Delphinatis.* Lugd. 1560. 8.

CAPUT XIII.

De Scriptis quibusdam ſuppoſitis à Curtio Inghiramo, Alfonſo Cicarello, Hieron. Romano de la Higuera, Antonio Lupiano de Zapata, Chriſtophoro Buckenio &c.

I. QUemadmodum inter numos, ſic inter ſcripta quoque, ſacra, profana, antiqua & recentia occurrunt ſubinde adulterina quædam & commatis ſubdititii, quæ à veris ac genuinis diſcerni operæ pretium eſt. Cum vero numos falſos procudere ſola fere doceat avaritia, è contrario ut libri pſeudepigraphi magnis & Venerandæ Antiquitatis nominibus ſupponantur, alios eadem (*a*) habendi libido, alios ambitio, alios denique præpoſterum quoddam genus voluptatis aut malitiæ ducit & ſollicitat. Nihil facilius fuerit quam ſingula hæc non illuſtribus duntaxat ſed plurimis quoque omnis generis comprobare exemplis: At ſufficiet nobis hoc loco paucorum quorundam latinorum monumentorum mentionem facere, quæ ex falſariis nuperorum ſcriptorum manibus in lucem emiſſa vel ab iis jacta-

ta,

(a) Vide Rech. Bentlei IV. C. diſſ. de Epiſtolis Phalaridis pag. 8.

ta, ſummam antiquitatem & antiquiſſimorum auctorum nomina præ ſe auctoritatemque ferunt.

II. Varias ejusmodi impoſturas paſſim ſupra loco ſuo obiter perſtrinximus, ſed ſingillatim jam commemorandi quinque vel ſex inſignes præ cæteris fraudum architecti, Curthius Inghiramus, Alfonſus Cicarellus, Joannes Annius Viterbienſis, Romanus de la Higuera, Antonius Lupianus de Zapata Catalaunus & Chriſtophorus ButKenius.

III. *CURTIUS INGHIRAMUS* editor & fortaſſe Auctor *Antiquitatum Hetruſcarum* ſive fragmentorum, quæ Scornelli prope Vulterram ſive Volaterram reperiſſe ſe affirmavit & luculentiſſimo habitu vulgavit Florentiæ 1636. fol. recuſa Francof. 1637 fol. In his vetuſti Hiſtorici laudantur Lidous Felſinius, Lampridius Senenſis, Antius Gredonius, Ennius Dandolius, Elbius Vulterranus, Mutius Moriconius, Lucius Volumnius, Amuccius Voluſius, Alcus Filaccus, Policrates, Licinius Arretinus, Aulus Quintilius, Mecenas Cæcina, Elbius Maccius, Aruntius Petronius, Cranius Maſſus, Titus Aulicus; Allus Moriconius, Aulus Flaccus, Lucius Arcianius, Lucius Velius, Ancus Cæcina, Alcus Dorius, Inus Pavius, Herculanus Maurus, Proſper Archius & qui auctor hujus operis & Syllanis ac Ciceronis temporibus (*a*) floruiſſe fingitur *Proſper Feſulanus* Augur. Sed mera hæc nominum figmenta vel portenta ſunt, nugæque canoræ inſervituræ ad majorem antiquitatem auctoritatemque Volaterranæ genti apud credulum vulgus comparandam; neque tamen ad occultandam fraudem ſuam ſatis ingenioſus fuit Inghiramus, cum ad illam deprehendendam nulla non pagina libri, ne dicam verſus ſufficiat, ut ex vero ſcripſit Mericus Caſaubonus libro de uſu ac conſuetudine, & præfat. ad Græco latinam ſuam Marci Antonini editionem. Vide etiam Joannis Ovveni Theologumena p. 157. Facile profecto fuit viris doctiſſimis Leoni Allatio & Henrico Ernſtio impoſturam hanc manifeſtam facere. Et Allatius quidem, cujus animadverſiones eruditæ ad Antiquitatum Hetruſcarum fragmenta prodiere Pariſiis 1640. 4. & Romæ 1648. 4. copioſe inſuper oſtendit falli eos, qui Guilelmum Poſtellum vel Thomam Phædrum (*b*) pro auctore habuerunt, cum ſit ipſe qui illa edidit & pro tam antiquis venditavit Inghiramus. Vide p. 168. ſeqq. Henrici Ernſtii obſervationes ad eadem fragmenta nomine ejus ſuppreſſo prodierunt Amſtelodami 1639. 12. Sane Ern-

(a) Scripſiſſe pleraque fingitur Proſper iſte annopoſt Catilinam extinctum U.C. 692;
(b) De ho Phædro conſule Lexicon Hiſtorico Crit. clariſſimi Bælii, edit. 2.

Digitized by Google

Ernſtius (*d*) illas poſtea inter ſcripta ſua recenſere non dubitavit, & in libello ipſo auctor plus ſimplici vice innuit ſe Danum, Ernſtio etiam tribuit Labbeus in antiquariæ ſupellectilis mantiſſa, ut falli videatur Joannes Rhodius, qui in catalogo auctorum ſuppoſitorum p. 29. eundem tribuit Paganino Gaudentio. Rhodium tamen ſequntur viri clariſſimi Morhofius, p. 79. Polyhiſtoris, & Jo. Mollerus in Hypomnematis ad Albertum Bartholinum de Danorum ſcriptis pag. 240. * De commentitiis illis *Antiquitatibus Hetruſcis* confer etiam Rich. Simonis Bibliothecam Criticam Tom. 2. cap. 5. pag. 100. ſeq. Burch. Gothelf Struvii diſſ. de doctis impoſtoribus §. 43. & Dan. Papebrochium Tom. 7. Act. Sanctor. Maji pag. 285. qui ſimilis farinæ commentis ſcatere notat *Hiſtoriam Svevorum* cum vita neſcio cujus *Johannis Cala*, ut Beati editam Neapoli A. 1660. ideoque ſeveriſſimo judicio reprobatam. Thomas Phædrus ſive Thomas Fedra Inghiramus Bibliothecæ Vaticanæ cuſtos, Annii Viterbienſis æqualis a quibuſdam pro auctore Antiquitatum Hetruſcarum habitus eſt, ab aliis Curtius Inghiramus, qui certe illarum a ſe editarum defenſionem alacriter ſuſcepit in libro paginarum 1080. qui inſcribitur: *Diſcorſo di Curzio Inghirami ſupra le oppoſizioni fatte a l' Antichità Toſcana*, a Firenze 1645. 4. In hoc volumine poſt duodecim diſſertationes Inghirami ſequitur Epiſtola jam ante A. 1641. ſeparatim Florentiæ edita contra Allatii animadverſiones, in qua legas Curtium Inghiramum cum fragmenta illa deſoſſa reperiret, admodum juvenem fuiſſe, ut illa vix ac ne vix quidem legere atque intelligere, nedum ſupponere potuiſſet. Allatius ad illam Epiſtolam ſub titulo *ſpenti Academici ſepolti* reſpondit adſcito nomine *Bennonis DurKunddurKi Slavi*.

IV. *ALFOSUS CICARELLUS* celebris Sæculo XVI. falſarius, totus quaſi ex fraude & mendacio factus, qui per plures annos variis ementitis MStis, Antiquitatibus, Actis, libris, iiſque ad omne argumentum confictis univerſæ propemodum Italiæ impoſuit, donec juſſu Gregorii XIII. deprehenſus, in carcerem conjectus, ſupplicioque graviſſimo affectus pœnas fallacioſarum præſtigiarum dedit uberrimas & ſeveriſſimas. Prolixe de hoc Cicarello idem Allatius libro laudato p. 74. ſeq. cujus verba repetit B. Spizelius in infelice literato p. 426. ſeqq. ut Guilelmum Saldenum de libris pag. 150. 169. ſeq. alioſque omittam. De

(d) Ridet etiam idem Ernſtius Bernardini Baldi divinationem in tabulam æneam quæ Eugubii in Umbria reperta ferebatur lingua veteri Hetruſca. Auguſtæ Vindel. 1613. 4.

tam. De ſimili impoſtore *Raguenello* vide ſi placet Lud. Morerii Lexicon in *Rag*u*eneau*.

V. *JOHANNES ANNIUS* Viterbienſis medio Sæculo XV. clarus, Monachus Ordinis S. Dominici, plurimos fefellit fucatis quæ edidit ſcriptis & monumentis ſub nominibus auctorum ſummæ antiquitatis, qualia ſunt ut Græcos jam mittam Beroſum, Manethonem, Xenophontem, Myrſilum Lesbium, Archilochum, Metaſthenem (*a*) & Philonem, *M. Catonis duodeviginti fragmenta ex libris Originum. C. Sempronius de diviſione & Chrorographia Italiæ. Grimoaldi Volturnæ ſive Hetruriæ præfecti, excerpta decreti Rege Deſiderio ad eum ſcripti. Q. Fabius Pictor de aureo ſæculo, de origine urbis Romæ, ejuſque deſcriptione. Marci Aretii* Viri Patricii Syracuſani de ſitu Siciliæ, & Dialogus in quo Hiſpania deſcribitur. Utor editione Lugdunenſi Anno 1555. 12. cum Annii commentariis, ſive libris XVII. Antiquitatum, præter quam plures extant. Prima eſt Romana Anno 1498. fol. (*b*) apud Eucharium Silber, repetita eod. anno Venetiis apud Bernardinum Venetum fol. hinc Pariſ. 1512. 1515. fol. Antvverpiæ 1545. 1552. 8. Witebergæ 1612. 8. Sed in editione Veneta, Baſileenſi, Commeliniana, Onufriana & Dionyſii Godofredi, Anniani commentarii deſiderantur. *Italice quoque ſcriptores illi commentitii Anniani vulgati ſunt a *Franciſco Sanſovino*, in gratiam Nobilium Florentinorum: *l' Antichità di Beroſo Chaldeo e d' altri ſcrittori tradotte dichiarate e illuſtrate da Franciſco Sanſovino*, Venet. 1583. 4. Confer Rich. Simonis Bibliothecam Criticam Tom. 2. cap. 4. & de aliis editionibus Bibl. hiſtoricam clariſſ. Joannis Hubneri noſtri Centur. I. p. 231. ſeq. Pro genuinis habuere præter eos, quorum Voſſius pag. 609. de hiſtoricis latinis meminit, Bernardinus Baldus in divinatione ad tabulam Eugubinam, (*c*) Guilelmus Poſtellus libro de Hetruriæ Origine, qui ex Armenia allata & a Georgio

(a) Metaſthenem vocat Annius, cujus verum nomen Megaſthenes. De Annio ipſo qui Χρονολογολέγων Apollo dicitur Scaligero libro VI. de emendat. temporum adi eundem Bælium in Lexico, ſub nomine *Nannii*.

(b) Fallitur Clariſſ. Nourrius quando in Apparatu ad Bibl. Patrum pag. 256. edit. in fol. ſcribit Hiſtoriam Beroſi prodiiſſe in vulgus A. 1543. Dehinc *Johannem Annium* A. 1612. Pariſiis novam adornaſſe illius editionem. Similiter notandum eſt, quod ego perperam olim negavi, editioni Romanæ A. 1498. fol. jam additos eſſe Jo. Annii commentarios.

(c) *Tabula* ſubdititia *Eugubina* occurrit in theſauro Inſcriptionum Gruteri pag. CXLIII. ubi annotatum eſt Bernardini Baldi divinationem, qua illi lumen affundere eamque interpretari voluit, à viris doctis haberi pro *vanis* ariolationibus. Ita enim legendum, non ut in Amſtelod. Gruteri editione excuſum, *variis*. Vide etiam de illa tabula, Epiſtolas Reineſii ad Rupertum pag. 438. 458.

Georgio quodam vice muneris Annio oblata narrat, Albertus Cranzius, Carolus Sigonius, Didymus Rapaligerus, Livianus in libro qui inſcribitur: Gothi illuſtrati, o vero iſtoria dei Gothi antichi. Veronæ 1678. fol. & multi alii in his Dionyſius Godofredus, quem eo nomine ἀκρίτας poſtulat Chriſtoph. Adam. Rupertus in Epiſtolis G. Richteri p. 795. ſeq. Genuina quædam antiquorum auctorum fragmenta habuiſſe Annium, ſed iis varia addita eſſe vel ab Annio ipſo vel ab alio ante eum, Reineſii opinio eſt Epiſtola ad Clauſerum præmiſſa iis quas ad Joh. Vorſtium ſcripſit. Quæ vero a viro illo doctiſſimo afferuntur, nihil impediunt quo minus ex iiſdem auctoribus ex quibus antiqua illa fragmenta eſſe Reineſius oſtendere conatur, eadem Annius ingenioſe confinxerit, & quo minus fraus pateſceret, nomina pauliſper detorſerit. Ante Reineſium idem propemodum de Annianis mercibus viſum fuit Davidi Chytræo & aliis quorum meminit B. Morhoſius p. 50. lib. 1. Polyhiſt. Adde Barthium ad Gallum Confeſſorem p. 62. ſeq. & Andream Borrichium in appendice ad Chriſtoph. Cellarii curas poſteriores p. 106. Alii Annium ſaltem a fraude immunem fuiſſe contendunt, etſi de monumentis ipſis quæ publicavit an genuina ſint valde dubitent, ut Tho. Mazzá in Apologia (*a*) pro Annio Italice edita Veronæ 1673. 4. & Franciſcus Macedo aliique de quibus Bælii Lexicon in *Nannius*, nota c. *Doli expertem malo exiſtimare, cum religioſum inſtitutum prædicatorum ſit profeſſus*, inquit Th. Raynaudus de bonis & malis libris p. 164. At idem deinde Dominicanis infeſtior & ſub nomine Petri a Valle clauſa latens in libro de immunitate Cyriacorum a cenſuris, non dubitat Annium impoſturæ manifeſtariæ arguere.

Receptior certe inter eruditos ſententia eſt, univerſa illa merum eſſe Annii ſive alterius ingenii commentum, de qua re viri clariſſimi Voſſius in Hiſtoricis, Martinus Hankius de Romanar. rerum ſcriptoribus, Conradus Sam. Schurtzfleiſchius Epiſtola DLXXVI. & Vincentius Placcius ad Joh. Rhodii catalogum videri poſſunt. Inprimis celebrata eſt Caſparis Varrerii de Beroſo Anniano cenſura, (*b*) latine auctior edita Romæ, cum

(a) Ad illam Mazzæ Apologiam exſtant caſtigationes *Franciſci Sparaverii* JCti Romani, Caſtigationes adverſus Franciſci à S. Auguſtino Macedo vindicatæ & aſſertæ, tum in Mazzam invectiva Veronæ 1676. 4. Contra has enim caſtigationes etiamtum ineditas calamum ſtrinxerat *Franciſcus à S. Auguſtino Macedo* Ordinis Minorum Luſitanus, ſcripſeratque reſponſionem ad notas nobilis Critici &c.

(b) Caſparis Varrerii cenſura librorum Annianorum primum Luſitanice vidit lucem 1557. hoc titulo: *Cenſuras ſobre quarto libros intitulados em Marco Portio Caton de*

cum prius Luſitanice ab auctore ſcripta eſſet. Deinde e Luſitanico latine etiam vertit Andreas Schottus, qua accurate oſtenſum eſt ea quæ pro Beroſianis ab Annio venditata ſunt neque Græce primitus ſed latine ſcripta eſſe, neque ob nexum quæ ſingula inter ſe habent, pro fragmentis haberi poſſe. Idem Varrerius ſimilem cenſuram in Catonis fragmenta pollicitus eſt, Viroſque doctiſſimos ſecum facientes laudat M. Antonium Sabellicum, Raphaelem Volaterranum, Jacobum Fabrum Stapulenſem & Beatum Rhenanum, qui de reliquis a Monacho illo Viterbienſi ſub antiquiſſimorum auctorum nomine editis idem judicium tulerunt. Eorum numero facillimum eſſet Bilibaldum Pirkaimerum (*a*) Epiſtola ad Electorem Saxoniæ Fridericum Sapientem data Anno 1514. Melchiorem Canum lib. XI. locor. Theolog. cap. 6. Iſ. Caſaubonum ad proœmium Laertii (*b*) alioſque infinitos adjicere niſi in hoc pœne conſentire viderentur omnes. Quod vero Annius potius ipſe quam alius ante eum fraudis tantæ architectus a pleriſque habeatur, mirum non eſt, cum aliunde etiam conſtet de ingenio ejus compoſito ad literarias ejuſmodi impoſturas excogitandas creduliſque obtrudendas. Decantatiſſimum ſane eſt quod ex Latini Latinii fide de Annio retulit Vir doctiſſ. Antonius Auguſtinus dialogo X. de numiſmatis, quo plures ejusmodi fraudes in numis & inſcriptionibus antiquis per varios commiſſas detegit: *Mihi Latinus Latinius Viterbienſis vir doctus bonæque ſidei de Johanne Annio Viterbienſe Monacho narrare jucunde ſolebat, lapidi inſculpendas* (c) *curaſſe litteras,*

con de originibus, em Beroſo Chaldeo, em Manethon Egyptio, & em Q. Fabio Pictor Romano. Deinde auctior latine prodiit Romæ A. 1565. 4. atque inde recuſa Commelinianis typis in 8. variisque locis alibi, etiam in Bibliotheca Hiſpanica Andreæ Schotti, & Tom. 2. Bibl. magnæ Patrum edit. Lugd. 1677. pag. 529. & edit. Colonienſ. 1622. Tomo 15. ubi etiam libelli ipſi ab Annio ſuppoſiti, quos Lugdunenſes omiſere. Eadem Anniana commenta adſpernari ſe teſtatus fuit Varrerius in libro Conimbricæ A. 1561. 4. vulgato, cui titulus: *Chorographia de alguns lugares que ſtam em hum camino que fez Gaſpar Barreiros ò anno de MDXXXVI. comenzado, na cidade de Badajoz em Caſtell atè de Milam em Italia.*

(a) Vide Tentzelii Biblioth. Curioſ. T. 1. p. 499.

(b) Viris eruditis qui ſcriptores illos omnino tanquam Anniani ingenii commenta explodunt adde Jo. Ludovicum Vivem libro V. de tradendis diſciplinis, Onufrium Panvinium in antiquitatibus Veronenſibus, Jo. Vergaram Canonicum Toletanum doctiſſimum, cui ſuffragari ſe ait Melchior Canus lib. XI. loc. Theol. cap. 6. Jo. Marianam lib. 1. Annal. Hiſpan. c. 7. Goropium Becanum in Originibus pag. 352. ſeq. Octavium Ferrarium libro de Origine Romanorum, recuſa Tom. 1. theſauri Græviani: Joannem Baptiſtam Agucehi in Epiſtola excuſa Bononiæ A. 1633. Rich. Simonem Tomo 2. Bibl. Criticæ cap. 4. Guil. Dan. Mollerum diſſ. de Jo. Annio, Altdorf. 1692. de Q. Fabio Pictore 1686. & Nic. Antonium in Bibl. Hiſpana, Bælii Lexicon in *Nannius*, &c.

(c) Jac. Sponius lib. 1. Itinerarii p. 13. edit. Germanicæ. Alii tamen univerſum hoc confictum eſſe arbitrantur, ut Bælio annotatum.

litteras, quem vineæ infodi juſſerat non procul a Viterbio. Cumque fodienda eſſet vinea, ad lapidem uſque ut fodiendo pervenirent juſſit, narrans in libris ſe reperiſſe, templum ibi orbis terrarum antiquiſſimum latere. Terra jam effoſſa, primus qui lapidem invenit vinitor accurrit, paulatim detegi ſarcophagum imperat. Hic ſtupens lapidis antiquitatem & literas a ſe confictas admiratus, ad Urbis ſenatores lætus confugit, & civitatis bonori fore perſuadet, in ampliſſimo publice ſpectari loco. Viterbii enim urbis originem contineri, quæ bis mille annis Romana eſſet urbe a Romulo condita longo antiquior, utpote ab Iſide & Oſiride conditæ. Fabulas hic ſuas, quibus abundabat, venditavit, factumque ut ille juſſerat. Geminus fucus *Pariſii de Graſſis*, Epitaphium mulæ comminiſcentis, de quo meminit Jo. Mabillonius T. 1. Itineris Italici pag. 176. Addam hæc præclari viri Jacobi Sponii ex ejus itinere in Italiam & Orientem, quod Gallice Amſt. 1679. 12. prodiit, Tom. 1. pag. 45. ubi poſtquam effigiem Annii in curia Viterbenſi a ſe ſpectatam narraſſet, ſubjungit: *Les Scavans ne doutent pas qu' il ne ſoit l' Autheur des Livres mis au jour ſous les noms ſupoſez d' Antiquitez Babyloniques de Beroſe & de Chroniques de Manethon. Il faiſoit de plus graver des Inſcriptions ſur des marbres en Grec & en Latin avec des caracteres tresdifficiles, & les faiſoit enterrer. Et comme elles venoient a ètre dècouvertes quelques annèes aprés, & les Scavans ſe tourmentant l' eſprit pour les expliquer, il l' emportoit ſur eux, & ſe faiſoit eſtimer par cette addreſſe plus que tous les autres. J' en vids de cette eſpece qu' on a enchaſſes dans le mur de la Maiſon de Ville à l'entrèe d' une des chambres. L' une eſt une revocation de Didier Roy de Lombardie, des Decrets d' Aſtolphe, que Gruterus a priſe pour antique. L' autre eſt Greque, & parle d' un certain Temple de Cybele auprès de Viterbe. La Ville n' a pas manquè pour l' bonneur du pays d' y mettre un Eloge & une explication, avec le titre de pierre tres-antique; cependant a mon avis, l' une & l' autre ſont des productions de l' eſprit de ce bon Religieux. Ce qui rend meme la fourbe trop groſſiere, c' eſt que les deux pierres qui devroient etre de deux ſiecles bien eloignès l' un de l' autre, ſont d' une meme ſorte, d' une meme conſervation, & d' un caractere ſemblable, fort menu & d' une maniere qui ne ſe trouve pas ailleurs.* Huic judicio malim ſubſcribere quam Annii noviſſimo hyperaſpiſtæ, cujus operis Italice editi titulum integrum adponam. *I Goti illuſtrati, o vero iſtoria de de Goti antichi, con varie digreſſioni in materie parimente antiche e ſingolari*, di Didimo Ropagliero Liviano, *inſertovi l' apologia per Frate* Giovanni Annio Viterbeſe, *nella quale ſi libera dalle impoſture*

impoſture di molti, d' bavere ſuppoſti gli autori da lui publicati, & d' bavere à gloria maggiore della ſua Patria diſotterrate ſinte lapide con falſe inſcrizzioni. In Verona 1687. *fol.* Nec diſſimile eſt quod de *Henrico* (a) *Cajado* narrat Varrerius atque ex ejus cenſura de Beroſo hoc loco non gravabor ſubjicere: *Florebat Ulyſſipone, illa tempeſtate, qua inclytus Portugalliæ Rex Emanuel Indiam ſubegit, in poetica laude Henricus Cajadus, bomo Luſitanus Angeli Politiani quondam auditor & diſcipulus, cujus eſt Epigrammatum libellus. Is latinis carminibus commentus fuerat Sybillinam vaticinationem in columnis marmoreis inciſam, quæ per ambages ſignificabat, Indos ſub imperium & ditionem Luſitanorum eſſe venturos, eoque lapides data opera detruncatos, ut aliqua ineſſent antiquitatis veſtigia, obrui præcepit in extremitate promontorii Artabri prope Syntram opidum. Ubi vere defoſſa marmora aliquod vitium feciſſe ex bumore terreno judicavit, ad certam diem ſimulata delectationis cauſa, invitat amicos in villam ſuam, quæ proxima erat loco ubi obrutum latebat vaticinium. Cum igitur accubuiſſent omnes, ecce villicus nunciat Hermico mercenarias ejus operas dum in fundo foſſionibus incumberent, incidiſſe in lapides, in quibus inſcripta eſſent litteræ indices magni cujuſdam theſauri eodem loco defoſſi, ſic enim ruſtici opinabantur. Nec mora, omnes ſimul, alacritate ingenti, relictis epulis accurrunt, defoſſas intuentur columnas, confeſtimque extrahi jubent. In quibus inciſa hujuſmodi erant carmina* (b) *Sibyllina;*

Sibyllæ Vaticinium, occidiis decretum.
Volventur ſaxa literis & ordine rectis.
Cum videas Occidens Orientis opes.
Ganges Indns Tagus erit mirabile viſu,
Merces commutabit ſuas uterque ſibi.

SOLI ÆTERNO AC LUNÆ Decretum.

Tum vero omnes pro ſe quiſque legere, admirari, verſus illos fatidicos venerari, manu tangere, exoſculari. Quid multa? continuo Ulyſſiponem ad Regem jam antea Sibyllini commenti conſcium perferuntur, qui mirabundo ſimilis optimatibus oſtendere, illi deſcribendum curare, in ſcriniiſque veluti ſacrum quoddam reponere. Cum vero res percrebuiſſet, atque in ore & ſermone omnium eſſet, ad pe-

(a) Pro *Henrico Cajad*, apud Jo. Euſebium Nierembergium libro III. capite 3. de origine S. Scripturæ dicitur *Hermus Charadus* Luſitanus.

(b) Ejuſdem fidei videtur Sibyllæ Tiburtinæ teſtimonium quod in Helvetia in Tauri montis viſceribus aquarum & nivium rapida vi detectis A. 1520. repertum eſſe dicitur, & profertur a Tychone Brahæo in judicio Aſtrologico de ſtella nona A. 1572. viſa, atque inde à D. Jo. Vvilhelmo Peterſenio in nube teſtium de regno Chriſti lib. 3. p. 50.

ad peregrinos mercatores qui Ulyſſpone negotiabantur delata eſt. Ii continuo Vaticinium in Galliam & Germaniam ad viros principes mittunt. Illi vero ſtatim ac diligenter cum hac præfatione quadam cujuſdam Valentini Moravi typis excudendum tradunt : Valentinus Moravus D. Hieronymo Monetario Nuribergenſi. Anno „ à nativitate Domini M. D. V. nona vero die Auguſti, re„gnante Emanuele Rege excellentiſſimo Portugalliæ, regni „ autem ejus ſui anno XIII. in ultimis ſuæ ulterioris Hiſpaniæ „ finibus, verſus ſolis occaſum, in calce Lunæ promontorii, „ quod Rocham de Syntra vulgus appellat, ſecus maris Ocea„ni littus tres ſub terra ex inſperato compertæ fuerunt ex ſa„xo columnæ quadrata forma, priſcis temporibus, characteri„bus Romanis una tantum quadra inciſis, quarum baſis re„cta, ordine immutato, paululum in caput erigebatur. Caput „ vero proprium ex induſtria (ut apparebat) defixum ſuſpexi„mus, evulſiſque ferro & arte defoſſis lapidibus, quibus præ„fatæ mirandæ columnæ ſubtus alligabantur, tandem in ea„rum una jam directe converſa, has figuras liquido annotavi„mus. Nam aliarum literas in lucidum explicare, non ſatis „ nobis fuit integrum, quia temporum vetuſtate ac maris im„bribus & afflatu erant pœne conſumtæ. *Hæc ille. Ita Sibyllina fabula vires acquirit eundo, ac tandem per totum terrarum orbem divulgata fides ei ubique & auctoritas adiungitur, hodieque typis excuſa circumfertur in fronte Codicis, cui titulus eſt: Inſcriptiones Antiquæ.*

VI. De *Hieronymo Romano de la Higuera*, qui ad Hiſpanorum ſuorum antiquitatem efferendam Chronica ſub Dextri, Maximi, Luitprandi, Helecæ & Juliani Toletani nominibus confixit, videndus Joſephus Saenz de Aguirre Tom. 2. Concil. Hiſpan. p. 54. ſeq. & Nic. Antonius Biblioth. veteri Hiſpana & Bollandus præfat. ad tom. 1. Act. SS. Febr. p. 17. ſeq. Iidem conſulendi de ſimilis architecto fraudis *Antonio Lupiano de Zapata*, qui Chronicon ſub nomine Hauberti Hiſpalenſis commentatus eſt, perinde ut eodem Nic. Antonio notante *Jo. Tamajus* carmen de adventu Jacobi Apoſtoli in Hiſpaniam ſub Auli Itali nomine, ſæculo duodecimo clari, effinxit. *Chriſtophorum* quoque *ButKenium* inſignem impoſtorem diplomata comminiſcentem notat Petrus Scriverius in Epiſtolis ab Antonio Matthæo T. 1. Analect. editis. Omitto alios de quibus Clariſſ. Bruchard Gothelf Struvius in diſſ. de doctis impoſtoribus.

C A-

CAPUT XIV.

Notitia celebrium ante noſtram ætatem typographorum, ex Cl. Almelooveenio de Stephanorum vitis, & Bailleti libro qui inſcribitur: *Jugemens des principaux Imprimeurs*, A. Chevillierii libro de origine typographiæ Pariſienſis, & Burchardi Gothelf Struvii introdu-ctione ad Hiſt. litterar. capite XI. collecta, Alphabeticoque ordine digeſta.

Jo. Amerbachius, Baſileæ circa A. 1500.
Thomas Anſelmus Badenſis. Hagenoæ.
Arnoldus Pannarz Germanus, qui cum Conrado Svveinsheim & Ulrico Han primus typographiam in urbem Romam attulit.
Jodocus Badius Aſcenſius, Pariſiis, (obiit 1535.) Tres Badi filiæ nupſerunt tribus typographis celebribus, Mich. Vaſcoſano, Rob. Stephano & Joanni de Roigny.
Andreas Aſulanus Aldi ſocer, Venetiis.
Conradus Badius, Genevæ.
* Libri impreſſi *Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinus.*
Dominicus Baſanus Venetus, Romæ ſub Sixto V.
Joannes Bebelius, Baſileæ.
Balthaſar Bellerus, Duaci.
Jo. Bellerus, Antvverpiæ, (obiit 1595.)
Jo. Bemler Auguſtæ Vindel. circa A. 1466.
Ioannes Benenatus, Pariſiis viduam à Guil. Morello A. 1564. relictam duxit, & A. 1588. obiit.
Lud. Billænius, Pariſiis, (obiit 1681.)
* *Guilelmus Blaevv*, Amſtelodami, (obiit 1628.)
* *Daniel Bombergius* Antvverpienſis, Venetiis ab A. 1511. in excudendis libris Hebraicis ſingularem operam præſtitit. De typographiis Judæorum conſules Bartoloccium T. I. Bibl. Hebraicæ p. 432. ſeq. & A. Chevillierum de origine typographiæ Pariſ. p. 264. ſeq. & Wolfium longe diligentiorem tom. 2. Bibl. Hebr. p. 941. ſeq. 956.
Nicolaus Brylingius, Baſileæ.
Garvvinus Calenus, Coloniæ.
Io. Camuſatus, Pariſ. typographus Academiæ Gall.
Wolphius Cephaleus. Argentorati.

Maternus Cholinus, Coloniæ.
Iac. Chouet, Genevæ.
* *Simon Colineus*, Rob. Stephani ſenioris Vitricus. Pariſiis ab an. 1520. ad 1546.
* *Hieronymus Commelinus* Gallus, Heidelbergæ, (obiit 1597.) Ejusdem ſunt libri editi ex officina *Sanct-Andreana*.
Chriſtoph. Corvinus, Herbornæ.
Laurentius Ioannes Coſterus inter primos typographos, Harlemi. Vide de eo Bullartii Academiam ſcientiar. T. 2. p. 252. ſeq.
* *Sebaſtian. Cramoiſy*, Pariſiis, typographus Regius.
Gabriel Cramoiſy Sebaſt. Mabre Cramoiſy &c. ibid.
Andreas Cratander, *Baſileæ*.
Jo. Criſpinus, Genevæ.
Conradus DencKmuth, Ulmæ circa A. 1475.
Ludovicus Ditius Spirenſis primus Roſtochii typographiam exercuit; poſt eum in Nic. Mareſchalci Thurii ædibus *Guntherus Winter*.
Stephanus Doletus, Lugduni, (combuſtus Pariſ. 1545.)
Bonaventura Elzevirius.)
Abraham Elzevirius,) Amſtelodami & Lugd. Bat.
Lud. Elzevirius:)
* *Daniel Elzevirius*, obiit A. 1680.
Endteri, Noribergæ.
Nicolaus Epiſcopius, Jo. Frobenii gener, Baſileæ, (obiit 1564. filium cognominem morte in flore ætatis occupante.)
Conradus Finer, Eslingæ circa A. 1475.
Frelonius, Lugduni.
Andreas Friſius, Amſtelodami, (obiit 1681.)
* *Io. Frobenius*, Baſileæ, (obiit 1527.)
Hieron. Frobenius, Joannis F. ibidem, (obiit Anno 1563.)
Ambroſius & *Aurelius Frobenius*, Joannis filii.
Chriſtophorus Froſchoverus, Tiguri.
Io. Fauſt civis Moguntinus inter primos artis typographiæ inventores cum genero *Petro Scheffero* de Gerensheim & *Io Guttenbergero* Argentinenſi, miniſtro ſuo, de quibus Melchior Adamus in Fauſti vita.
Hubertus Golzius, Brugis. (obiit 1583.)
Sebaſtianus Gryphius Germanus, Lugduni, (obiit 1556.) Catalogos librorum a Seb. Gryphio, Aldo Manutio, Chrſtiano Wechelo, Joanne Hervagio & Joanne Gymnico excuſorum Geſnerus Pandectis ſuis inſeruit p. 107. b. 117. 165. 181. & 237. In ejus laudem hoc Jani Vulteji (*a*) Epigrama.

Inter

(a) Menag. anti Baillet Tom. 1, p. 57.

Inter tot, norunt libros qui cudere, tres ſunt
Inſignes: languent cætera turba fame.
Caſtigat Stephanus, ſculpit Colineus: utrumque
Gryphius edocta mente manuque facit.

Antonius Gryphius, ibid.
Joannes Gryphius, Venetiis circa A. 1557.
Bernhardus Gualterus, Coloniæ.
Io. Guttenberg primus vel inter primos typographiæ auctores Moguntiæ, de eo vide Iſ. Bullartii Academiam ſcientiar. T. 2. pag. 242. ſeq.
Io Gymnicus, Coloniæ.
Daniel HacKius, Lugd. Bat.
Franciſcus HacKius, Lugd. Bat.
Hamſo Hamman cognomento *Herzog*, qui cum *Octaviano Scoto* typographiam primus ad Venetos attulit.
Petrus Henningus, Coloniæ.
Io. Hervagius, Baſileæ.
Antonius Hierat. Coloniæ.
Gotfridus Hittorpius, Coloniæ.
*Ab *Iacobo Huguetano* qui vitas Patrum excudit A. 1515. floruere Huguetani apud Lugdunenſes, & ſub ſæculi ſuperioris decimi ſeptimi exitum Amſtelodami.
Nic. Ienſon ſive *Ianſonius* Gallus, Venetiis circa An. 1477.
Jo. Janſonius, Amſtelodami.
Iodocus Ianſonius, ibid.
Mich. Iſingrinius, Baſileæ obiit 1557.
* *Philippus Iunta*. Florentiæ.
* *Bernhardus Iunta*, Venetiis.
Martinus Iuvenis, Pariſiis.
Nicolaus Kesler Baſil. circa A. 1490.
Ioh. Kinchius. Coloniæ.
Antonius Koburger, Norimbergæ circa A. 1490.
* *Laſcarim* typographum Florentiæ, laudat Codrus Urcerus cum *Aldo* qui ab A. 1494. Venetiis, & *Io. Antonio Platonide* qui Bononiæ circa idem tempus hanc artem exercuit.
Io. Maire. Lugduni Bat.
* *Aldus Pius Manutius* Romanus. Venetiis. (obiit A. 1516.) Ejus Symbolum Delphinus anchoram amplectens explicatur ab Eraſmo in adagio *feſtina lente*.
Paulus Manutius Aldi F. Venetiis (obiit 1574.) Romam vocatus à Pio IV. De hoc Paulo confer Bullartii Academiam ſcientiar. T. 2. p. 260. ſeq. & de Aldo Chevillierium

p. 243. ſeq. de origine typographiæ Pariſ.
Aldus Manutius Pauli F. Venetiis & denique Romæ. (obiit 1597.) Sub Sixto IV. Romam ſe contulit, typographiæ Vaticanæ ſub Clemente VIII. Rector.
Theodoricus Martini Aloſti in Flandria ab An. 1474. & Antvverpiæ ab A. 1509. & Lovanii ab A. 1516.
Henricus Memius, Pariſiis.
Simon de Milanges. Burdegalæ.
Guil. Morellus. Pariſiis. (obiit 1564.) typographus Regius & Gr. L. Profeſſor.
Iob. & Claudius Morellus. Guilelmi fratres, ibidem.
* *Federicus Morellus* Vaſcoſani gener, pater Friderici Profeſſoris Regii. ibidem Typographus Regius. * *Federicus Morellus* avus natus A. 1523. Vaſcoſani gener A. 1548. & typographus Regius ab A. 1571. ad 1581. defunctus A. 1583. At *Federicus Morellus* filius Profeſſor & typographus Regius ab A. 1581. ad 1630. Hujus frater Claudius A. 1620 defunctus tres filios habuit, *Fredericum*, *Carolum*, *Ægidium*.
Ægidius Morellus ibid.
* *Iob. Moretus*, Plantini gener. Antvverpiæ & Lugd. Bat. (obiit 1610.)
Baltaſar Moretus Ioannis F. ibidem. (obiit 1641.) De eo Bullartius T. 2. Academiæ ſcientiar. p. 263.
Arnoldus Mylius Luxenburgenſis, Antvverpiæ primum, poſt Coloniæ verſatus, obiit A. 1600. Vide Val. Andreæ Bibl. Belgicam p. 163.
Hermanus Mylius, Coloniæ.
Sebaſtianus Nivellus. Pariſiis.
Nutius. Antvverpiæ.
* *Joanes Oporinus*. Baſileæ. (obiit 1568.) Profeſſor Gr. L. De ejus vita extat oratio Jo. Henrici Heinzelii Auguſtani, ſive potius Andreæ Jociſci, Sileſii, una cum Catalogo librorum ab Oporino excuſorum. Argentorat. ap. Theodoſium Rihelium 1569. 8. Recuſa eſt in vitis ſelectis è Bibliotheca V. C. Chriſtiani Gryphii editis Uratislaviæ 1711. 8. p. 601. ſeq. * De *Joanne Oporino* adeunda etiam Martini Cruſii Germano Græcia pag. 114. Oratio Jo. Henrici Heinzelii de ejus vita nuper recuſa eſt in vitis ſelectis ex Chriſtiani Gryphii Bibliotheca editis Uratislav. 1711. 8. In illa quędam vix alibi ob via leguntur de celebri Theophraſto Paracelſo, cui per aliquod tempus Oporinus miniſtravit.
Zcah. Pafræd ſive Pafrœd, Colonienſis, Daventriæ circa A.C. 1477.
Richarias Paltheníus, Francofurti.

* *Mamer-*

* *Mamertus Patiſſonius*, Rob. Stephani filii ſocius, cujus poſtea typographiam accepit. Pariſiis obiit 1601.

Philippus Patiſſonius, Mamerti filius.

Petrus Perna, Baſileæ.

Henricus Petri, Joannis A. 1511. denati filius, Baſileæ, obiit 1579. relicto filio Sebaſtiano.

Adamus Petri, ibid.

* *Chriſtophorus Plantinus*, Turonenſis. Antverpiæ & Lugduni Batavorum. (obiit 1589.) De eo Bullartus T. 2. Academiæ ſcientiar. pag. 257. ſeq. * In *Chriſtophori Plantini* typographia Thuanus in vita ſua teſtatur vidiſſe ſe non obſtantibus belli tumultibus aſſidue fatigari prela ſeptemdecim. Ei A. 1588 defuncto hoc poſitum eſt a Jano Douſa filio Epitaphium.

Doctorum ſi jacturam, Plantine, virorum
Reſpicimus, fateor, vixeris ipſe parum.
Si meritum, ſtudiumve, exantlatoſque labores
Pro Muſis toties, vixeris ipſe ſatis.
Sive tot ærumnæ, aut cæcæ ludibria Divæ
Occurrunt, nimium vixeris ipſe dies.
At ſi ſpectamus famæ monumenta perennis,
Hæc vitam ſpondent jam tibi perpetuam.

Ornatiſſimum typographorum appellat Abraham Ortelius qui ipſi & Arnoldo Mylio Synonyma ſua Geographica A. 1578. 4. & A. 1587. foli theſaurum Geographicum (licet poſt Plantini fata demum a genero Joanne Moreto A. 1596. fol. editum) dedicavit. Theſauro in laudem Plantini hoc tetraſtichon præmittitur.

Qui Plantine bonas hoc tempore juſſerat artes
Creſcere, te juſſit præla parare Deus.
Omnia χρηστὰ, inquit, doctorum ſcripta manebunt,
Hæc pius excudat dummodo Chriſtophorus.

Tho. Platterus, Baſileæ.

Petrus Quentel. Coloniæ circa A. 1490.

* *Franciſcus Raphelengius*, Plantini gener, Lugduni Bat. (obiit 1597.)

Lud. Regius, Baſileæ.

Rutgerus Reſcius. Lovanii. (obiit 1545.)

Alexis RodeKius. Cracoviæ & Racoviæ.

Guil. Rovillius. Lugduni.

Sixtus Ruſiger Argentoratenſis, qui primus libros impreſſit Neapoli.

* Libri impreſſis in *Theatro Sheldoniano* Oxonii.

Jacobus Sanlucius, Pariſiis. Vide Vignolii Marvillii miſcell. Hiſtorico litterar. parte 1. p. 81. ſeq.

Clemens Schleichius floruit Francofurti. *Richelius* & *Matthæus Schurerius* Argentorati. *Joh. Secerius*, Hagenoæ.

Lazarus de Soardis, Venetiis circa A. 1500.

Henricus Stephanus. Pariſiis. (obiit 1519.)

* *Robertus Stephanus* Henrici F. Badii Aſcenſii gener. ibid. typographus Regius, correctore ſpeciminum typographicorum uſus Ranconneto viro doctiſſimo, ὁ Στέφανος πάντων χαλκογράφων στέφανος. Beza in Epitaph. * Obiit A. C. 1556. ætatis 56. In eum filiumque *Henricum* ita Paulus Meliſſus.

Suaſerat Herculeos Stephanum penſare labores
Phœbus, Apollineo non renuente choro.
Lis oritur Grajas inter, Muſasque Latinas,
Natus utrum palma dignior, anne parens.
His Pallas: tantum debetis utrique Camœnæ,
Quam multum nato Græcia, Roma patri.

Carolus & Franciſcus Stephani, Roberti fratres, ex quibus Carolus typographus Regius ibidem.

* *Henricus Stephanus* Roberti F. Pariſiis & Genevæ. (obiit 1590) Hic typographorum doctiſſimus, non æque feliciſſimus, Wecheliis Francofurtum vendidit partem ſuorum characterum.

Robertus Stephanus Henrici frater a patre Roberto hereditate excluſus quod Pontificiæ religioni nuncium mittere nollet Pariſiis. (obiit 1588.) typographus Regius.

Paulus Stephanus Henrici F. Genevæ.

Franciſcus Stephanus Roberti F. Pariſiis. (ab A. 1589. ad 1628.)

Antonius Stephanus Pauli F. ibidem typographus Regius. De hiſce Stephanis poſt Clariſſ. Almeloveenii librum Amſt. 1683. 8. editum diligentiſſime egit Michael Maittaire in Stephanorum Hiſtoria, vitas ipſorum libroſque ab illis editos & excuſos complectente. Lond. 1709. 4.

Sternii, Luneburgii,

Jacobus Stoer. Genevæ.

Gothofredus Thory. Pariſiis ſub Ludovico XII.

Jo. Ludovicus Tiletanus, ibidem.

Laur. Torrentinus, Florentiæ circa A. 1548.

Joh. Torneſius. Lugduni.

Antonius & Samuel Tornæſii. ibid. & Genevæ.

* *Adrianus Turnebus*. Pariſiis. (obiit 1565.) Typographus Regius & Græcę L. Profeſſor. * *Adrianus Turnebus* (Tournebeuf) typographus Regius ab A. 1552. ad 1555.

* *Michael*

* *Michael Vaſcoſanus* Jodoci Badii gener, Rob. Stephani & Jo. Roignii affinis floruit Pariſiis ab A. 1532. ad 1576.

Euſtachius Vignon. Genevæ.

Vindelinus ante Aldum Venetiis circa A. 1471. ac deinceps.

Antonius Vitreus Pariſiis. typographus Regius.

Adrian Vlacq. Hagæ Comitis.

* *Erneſtus Vægelinus*. Lipſiæ. * De *Erneſto Vœgelino*, qui Lipſiæ in patria libros & emendate & eleganter excudit, vide Joachimi Camerarii Epiſtolas libro ſecundo Epiſt. 6 pag. 116. ſeq.

Chriſtianus Wechelius, Gallus. Pariſiis adhuc A. 1548.

* *Andreas Wechelius*. Chriſtiani filius Pariſiis, & denique poſt A. 1573 Francofurti, quo conceſſerat propter nuptias Pariſinas.

Wecheliani hæredes, *Jo. Wechelus* Andreæ filius, generique *Claudius Marnius* & *Jo. Aubrius*. Francofurti & Hanoviæ.

Jo. de Weſtphalia Aloſti in Flandria A. 1474.

Wiederbold. Genevæ.

Antonius Winter, Baſileæ.

Jo. Zainer, Ulmæ circa A. 1475.

* *Symbola iconica* Typographorum præter Bailetum Tom. 2. judiciorum Gallicæ editorum, nuper nonnulla notavit M. Georgius Andreas Vinholdus. Vide librum editum Germanice qui inſcribitur *Neus eroffnetes* Muſeum pag. 525. ſeq. A clariſſimo viro *Michaele Maittaire* tria jam habemus ſcripta pulcherrima, & plura ab eo etiam exſpectamus, quibus notitia non modo typographorum, ſed etiam litteraria hiſtoria temporum a renata typographia uſque inſigniter illuſtratur. Tria illa ſcripta edita ſunt: 1) *Stephanorum* hiſtoria, vitas ipſorum ac libros poſt Clariſſimi Almeloveenii (*a*) induſtriam longe plenius complectens Lond. 1709. 4. quo in libro etiam de *Mamerto Patiſſonio* pag. 520. ſeq. de Stephanis autem undecim traditur, Henricis tribus, Robertis totidem, Franciſcis duobus, tum Carolo, Paulo & Antonio, Paulique ſororibus Florentia & Dionyſia pag. 538. 2) Hiſtoria typographorum aliquot Pariſienſium, vitas eorum & libros ſimiliter perſequens Lond. 1718. 8. *Simonis* puta *Colinæi*, *Michaelis Vaſcoſani*, *Guilelmi Morelli*, *Adriani Turnebi*, *Federici Morelli*, *Ioannis Benenati*, *Federici* ſecundi, *Claudii* utriuſque & *Ægidii Morellorum*. 3) Annales typographici ab artis inventæ origine ad annum uſque 1500. Hagæ Com. 1719. 4. quo in libro multis modis vincit induſtriam eorum qui in annotandis antiquioribus illis librorum editionibus ſtudium & operam ante eum poſuerunt, ut D. Jo. Saubertus,

(a) Almeloveenii liber de Stephanorum vitis prodierat Amſt. 1683. 8.

(*a*) B. Antonius Reiſerus noſter (*b*), Philippus Labbeus (*c*), Suffridus ab Ooſtervvyck (*d*), Jo. de la Caille (*e*), Andreas Chevillierus (*f*) & præcipue Cornelius à Beughem (*g*). Libenter intellexi etiam clariſſimum Virum *Io Gottlieb Krauſe* aliquot jam annos in annalibus typographicis colligendis concinnandiſque verſatum, ut ipſe teſtatur in Novis literariis Lipſienſibus A. 1719. pag. 128. ita enim comparatum eſt hoc ſtudium, ut ad ejus perfectionem, plurium opera & induſtria requiratur. Huic operi nuper præluſit apparatu ad vitam *Pauli Manutii*, cujus partem priorem in lucem dedit Lipſiæ 1719. 4.

Non prætereundum quod in pandectis meritiſſimi de re litteraria Viri *Conradi Geſneri* vulgatis Tiguri A. 1548 fol. obvii ſunt Catalogi (utinam pleniores) librorum impreſſorum à celebribus quibuſdam typographis, ut *Bombergio* pag. 41. b. ab *Aldo Manutio* pag. 107. b. à *Seb. Gryphio* pag. 117. à *Chriſtiano Wechelo* pag. 165. à *Io. Hervagio* pag. 181. *à Ioanne Gymnico* p. 237. & *à Ioanne Frobenio* pag. 375. Similem catalogum librorum ab *Ioanne Oporino* excuſorum, qui exſtat ad calcem Orationis de ejus vita, ſcriptæ à Jo. Henrico Heinzelio & Argentorat. 1566. 8. editæ, nuper recuderunt ad calcem illius Orationis, inſertæ Vitis ſelectis illuſtrium virorum ex Bibliotheca Gryphiana junctim editis Uratislaviæ 1711. 8. pag. 637. ſeq. Similes Catalogi ſeparatim vulgati ad manus mihi ſunt librorum excuſorum à *Io. Commelino* (vulgatus A. 1599.) à *Sebaſtiano Cramoiſy* &c. Catalogus librorum impreſſorum in officina *Congregationis de propaganda Fide* Romæ A. 1667. editus, exſtat in D. Matthiæ Zimmermani Montibus pietatis pag. 527. ſeq.

Adſcribam Catalogum antiquiſſimum ejuſmodi qui exſtat librorum excuſorum à duobus Germanis, qui Romæ primi typographicam artem cum laude exercuere, *Conrado Svveinheim* & *Arnoldo Pannartz*, ex quo & numerum exemplarium, conſuetorum primis illis temporibus tunc excudi, & querelam indi-

(a) In hiſtoria Bibliothecæ Norimbergenſis, edita An. 1643. 12.

[b] In Catalogo MSS. Bibl. Auguſtanæ A. 1675. 4.

(c) In Bibliotheca nova MStorum Pariſ. 1653. 4.

(d) De hoc vide Gisb. Voetium Tom. 2. politic. Eccleſiaſt. pag. 1130.

(e). Jean de la Caille, libraire, *Hiſtoire de l' imprimerie & de la librairie*. Paris 1689. 4.

(f) Andre Chevillier, Docteur & Bibliothequaire de la Maiſon & Societè de Sorbonne, *Origine de l' imprimerie de Paris*. Pariſ. 1694. 4.

(g) In incunabulis typographiæ ſive catalogo alphabetico librorum ante A 1500. excuſorum. Amſt. 1688. 12.

indignam de egeſtate cum qua primis illis utiliſſimæ artis cultoribus in urbe nobiliſſima confligandum fuit, & editiones antiquiſſimas præſtantiſſimorum ſcriptorum intelligere poteris. En igitur catalogum illum petitum ex Epiſtola, quam Joannes Andreas, Alerienſis Epiſcopus præmiſit quinto tomo Bibliorum cum gloſſis Nicolai de Lyra, in editione Romana 1472. fol. & à Clariſſ. Maittairio excerptum pag. 48. Annalium typographicorum.

JO. ANDREAS Ad XYSTUM IV.

.... Ut digneris miſericorditer occurrere, ſervuli tuæ Sanctitatis *Conradus Svveinchei*m & *Arnoldus Pannartz*, Impreſſores noſtri ac utiliſſimæ hujus fictoriæ Artis primi in *Italia* opifices implorant. .... Vox impreſſorum ſub tanto chartarum faſce laborantium &, niſi tua liberalitas opituletur, deficientium iſta eſt. .... Nos de *Germanis* primi tanti commodi Artem in *Romanam* Curiam tuam multo ſudore & impenſa, deceſſoris tui tempeſtate deveximus. Nos Opifices Librarios cæteros, ut idem auderent, noſtro exemplo incitavimus. .... Indicem ſi perlegeris impreſſorum à nobis Operum, miraberis .... vel chartas huic Librorum copiæ potuiſſe vel linamenta ſufficere .... Impreſſi ſunt noſtro ſtudio Libri, qui in ſubjectis ſuo ordine tibi recenſebuntur.

(*a*) Donati pro puerulis, ut inde principium dicendi ſumamus, unde imprimendi initium ſumpſimus, numero trecenti.	CCC.
(*b*) Lactantii Inſtitutionum volumina Octingenta viginti quinque.	DCCC. XXV.
(*c*) Epiſtolarum familiarium Ciceronis volumina quingenta quinquaginta.	D. L.
(*d*) Epiſtolarum ad Atticum volumina ducenta Septuaginta quinque.	CC. LXXV.
(*e*) Speculi humanæ vitæ volumina trecenta.	CCC.

Divi Augu-

(a) De DONATI anno nil certi habeo; ſed ex ipſius Epiſtolæ verbis videtur ejus editio reliquis omnibus præiviſſe. Artis ſcilicet ſuæ ſpecimen & rudimentum voluerunt eſſe Grammaticam: cujus *fundamenta*, teſte QVINTILIANO (*Inſtitut.* Lib. 1. cap. 5.) rerum illarum judice experientiſſimo ideoque optimo, *niſi fideliter jeceris, quicquid ſuperſtruxeris, corruet*. Satis perſpicuum eſt hic deſignari DONATI Grammaticam, quoniam DONATOS illos *pro puerulis* impreſſos affirmant. Vix equidem puto hic intelligi DONATI Commentarios in TERENTIUM, qui anno 1472. prodierunt. Ne id ſentiam, obſtant verba hæc, *unde imprimendi initium ſumpſimus*.

(b) An. 1468. (c) 1467. (d) 1470. (e) 1468.

(*a*) Divi Auguſtini de civitate Dei volumina Octingenta viginti quinque.	DCCC. XXV.
(*b*) Divi Hieronymi Epiſtolarum & Libellorum volumina mille & centum.	M. C.
(*c*) M. Tull. Ciceronis de Oratore cum cæteris, volumina quingenta quinquaginta.	D. L.
(*d*) M. Tull. Ciceronis operum omnium in philoſophia, volumina quingenta quinquaginta.	D. L.
(*e*) L. Apuleji Platonici cum Alcinoo, volumina ducenta ſeptuaginta quinque.	CC. LXXV.
(*f*) A. Gelii noctium Atticarum, volumina ducenta ſeptuaginta quinque.	CC. LXXV.
(*g*) C. Cæſaris Commentariorum Gallici & civilium bellorum, volumina ducenta ſeptuaginta quinque.	CC. LXXV.
(*h*) Defenſionis Divi Platonis, volumina trecenta.	CCC.
(*i*) P. Virgil. Maronis operum omnium, volumina quingenta quinquaginta.	D. L.
(k) T. Livii Patavini cum epitomate omnium decadum, volumina ducenta ſeptuaginta quinque.	CC. LXXV.
(*l*) Strabonis Geographici, volumina ducenta ſeptuaginta quinque.	CC. LXXV.
(*m*) M. Ann. Lucani, volumina ducenta ſeptuaginta quinque.	CC. LXXV.
(*n*) C. Plynii Veronenſis de naturali hiſtoria, volumina trecenta.	CCC.
(*o*) C. Svetonii Tranquilli de duodecim Cæſaribus, volumina ducenta ſeptuaginta quinque.	CC. LXXV.
(*p*) Div. Leonis Papæ Sermonum, volumina ducenta ſeptuaginta quinque.	CC. LXXV.

M. Fabii

(a) 1468. Hunc annum non dubito vidiſſe ſuo in exemplo Clariſſ. Maittairium. Ego autem his oculi vidi exemplum ejuſdem editionis quod præferebat Annum 1470. & in auctione B. Conſulis noſtri D. Bernhardi Matfeldi hoc A. 1722. vænibat marcis centum Lubecenſibus: Nimirum ut hodie etiam ſolet fieri, ejuſdem editionis exemplis typographi aliis annum quo abſolvitur editio, aliis ſequentem proximum vel tertium etiam inſcribunt, ut ſemper recentiſſimus liber emtoribus appareat.

(b) 1468. (c) abſque anni nota. (d) 1471.
(e) 1469. (f) 1469. (g) 1469. (h) abſque anni nota.
(i) nondum vidi. (k) abſque anni nota.
(l) nondum vidi. (m) 1469.
(n) 1470. (o) 1470. (p) 1470.

(*a*) M. Fabii Quintiliani Inſtitutionum Oratoriarum, volumina ducenta ſeptuaginta quinq;. CC. LXXV.

(*b*) Continui ſive Catenæ aureæ D. Thomæ Aquinatis, volumina quingenta quinquaginta. D. L.

(*c*) Div. Cypriani Epiſtolarum volumina ducenta ſeptuaginta quinque. CC. LXXV.

(*d*) Bibliæ cum opuſculo Ariſteæ, volumina quingenta quinquaginta. D. L.

(*e*) Silii Italici cum C. Calphurnio & Heſiodo, volumina ducenta ſeptuaginta quinque. CC. LXXV.

(*f*) Orationum M. Tullii Ciceronis cum inveꝏtivis in Antonium, Verrem, Catilinam & cęteros, volumina ducenta ſeptuaginta quinque. CC. LXXV.

(*g*) P. Ovidii Naſonis Metamorphoſeos & Elegiarum omnium, volumina quingenta quinquaginta. D. L.

(*h*) Nicolai de Lyra, volumina mille & centum. M. C.

Horum omnium voluminum ſumma --- efficit codices duodecies mille quadringentos ſeptuaginta quinque; acervum quidem ingentem, & nobis Impreſſoribus tuis, qua parte reſtat, intolerabilem --- ingens ſumptus ad victum neceſſarius ceſſantibus emptoribus ferri amplius à nobis nequit, & ementes non eſſe nullum eſt gravius teſtimonium, quam quod domus noſtra ſatis magna plena eſt quinternionum, inanis rerum neceſſariarum --- parati ſumus pro Clementiæ tuæ arbitrio de noſtra merce i. e. de impreſſis quinternionibus noſtris tibi tot tradere, quot volueris, & quibus volueris. --- Tua incredibilis manſuetudo ſubveniat nobis de aliquo officio, unde poſſimus nos & noſtros alere. Impenſa eſt facta in ſolius *Nicolai de Lyra* à nobis voluminibus tanta, ut amplius nihil nobis ſuperſit ad vivendum. Si venderemus opera noſtra, non ſolum à pietate tua nihil peteremus, ſed ultro in præſentium temporum articulo, in quo te plurimum egere non neſcimus, ipſi noſtra offerremus; faciemuſque, quotiens tuo adjumento fortuna nobiſcum uſa eſſe videbitur fronte ſereniore. Interea, Pater Sancte, adjuvent nos miſerationes tuæ, quia pauperes facti ſumus nimis. --- XX. Marcii. M. CCCC. LXXII. Pontificatus tui Clementiſſimi anno primo.

Suppl.

(a) 1470. (b) nondum vidi. (c) 1471. (d) 1471.
(e) 1471. (f) 1471.
(g) 1471. (h) 1471. 1472.

Digitized by Google

Supplementum Lacunæ Scholiorum Euſtathii ad verſum Dionyſii Periegeſeos 889. & ſequentes.

QUoniam Periegeſeos Dionyſii Afri mentio ſupra pag. 95. facta eſt, neſcio an jucunde laturi ſint harum litterarum Studioſi, ſi hoc etſi forte parum convenicnte loco, ne inter ſchedas meas pereat, inſerem ſupplementum ingentis lacunæ, quæ in univerſis Scholiorum Euſtathii editionibus occurrit ad verſum (a) Dionyſii 889. & proximos 26. Depromtum autem eſt ex codice Bibl. Claromontanæ MS., cujus ἀπόγραφον benevole mecum communicavit amicus doctiſſimus & humaniſſimus Sebaſtianus Gotfridus (b) Starkius, Orientalium hodie linguarum in Regia Academia GryphisWaldenſi Profeſſor, cui præter alia debemus Græco-Latinam editionem libri fabularis in Oriente decantatiſſimi, qui inſcribitur *Kelila Vva Dimne* ſive *Stephanites & Ichnelates*. Illud porrò ſupplementum (c) non paucis locis à me emendatum præmiſſis Poetæ, cujus verba illuſtrat, verſibus, hujuſmodi eſt.

889. Οἶσθα γὰρ ἐν πρώτοισιν ἐμεῦ εἰπόντος ἀκούσας
890. Πᾶσαν ἕως Ἰνδῶν Ἀσίην ὄρος ἄνδιχα τέμνειν.
891. Κεῖνο τοι ἐνπλευρῇσι βορειότερον τελέοιτο,
892. Νεῖλος δ' ἑσπέριον πλευρὸν πέλοι, αὐτὰρ ἑῷον
893. Ἰνδικὸς ὠκεανός, νότιον δ' ἁλὸς οἴδματ' ἐρυθρῆς
894. Φράζεο δ' ὡς ἀπὸ πέζαν ἐπ' αὐγὰς ἵξομαι ἤδη

Scis etenim memoraſſe tibi, quod collibus altis
Per totam mediis mons ingens tenditur actu
Quod fines Aſiæ nigros producit ad Indos.
Hoc eſto laterum Boreum tibi, Nilus ad oras
Heſperies finit, ſed Tethys ſolis ab ortu
Indica concludit, rubrum mare terminat auſtrum;
Aſpice nunc igitur dum finem verſibus ortus.

895.

889. (1) Ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ λόγου, καὶ πρὸ ὀλίγου δὲ ἐν πρώτοις λέγει. Φησὶ γοῦν. οἶσθα ἐμεῦ ἐν πρώτοις ἀκούσας. 892. Ὅτι πλευρὰν εἶπον θηλυκῶς, καὶ πλευρὸν οὐδετέρως, λέγει καὶ (v. 535.) πέζαν τὴν αὐτὴν πλευράν, ἀπορῶν ἑτέρου κυρίου ὀνόματος. Τὴν δ' αὐτὴν καὶ κρηπῖδα ἔφη ἐν τοῖς πρὸ τούτων. (v. 332.) Ἐστὶ δὲ πλευρὰ γραμμὴ ἐν σχήματι ἀγώνιος.

(a) Pag. 168. edit. Guil. Hilli Lond. 1688. 8.

(b) Seb. Gottfridus Starkius obiit A. 1711. Vide Rev. Dan. Erneſti Jablonskii præfat. ab Biblia Hebræa, Starkio curante minima forma & charactere minimo ſine punctis excuſa illo anno Berolini.

(c) Hoc ſupplementum ex prima editione hujus meæ Bibliothecæ depromſit, locaque & ipſe nonnulla caſtigavit in egregia ſua Dionyſii editione V. C. Eduardus Thvvaites Oxon. 1697. 8. nec non Jo. Hudſonus in tom. 4. Geograph. Min. Oxon. 1712. 8.

(1) Ante locum Euſtathii hæc quoque inſerenda reperiiſſe ſe ajunt auctores Ephe-

895. Ἀρξάμενος Συρίηθεν, ὅθεν λίπον. οὐδ' ἂν ἔμοιγε
896. Μύθου ἅτε ψευσθέντος ἀνὴρ ἐπιμωμήσαιτο.
897. Ἀλλ' ἤτοι Συρίη μὲν ὑπεὶρ ἁλὸς ἐγγύθεν ἕρπει
898. Ἐς νότον, ἀντολίηντε, πολύπτολιν αἶαν ἔχουσα,
899. Ἣν κοίλην ἐνέπουσιν ἐπώνυμον, οὕνεκ' ἄρ' αὐτὴν
900. Μέσσην καὶ χθαμαλὴν ὀρέων δύο πρῶνες ἔχουσιν,
901. Ἑσπερίου κασίοιο καὶ ἠώου λιβάνοιο.
902. Καὶ τὴν μὲν πολλοίτε καὶ ὄλβιοι ἄνδρες ἔχουσιν
903. οὐχ ἅμα ναιετάοντες ὁμώνυμοι, ἀλλὰ διαμφίς
904. Οἱ μὲν ἐπ' ἠπείρῳ, τοίπερ Σύριοι καλέονται,

Pervenio, retegens tibi veris omnia rebus
Incipiens Syriæ terris qua parte reliqui
Quæ pelagus ſupra ſub ſolem vergit ad auſtros
Urbibus & multis habitatur nomine priſco,
Quæ cava vulgatur, quam Cœlen nomine Græco
Dixerunt veteres, media eſt quæ collibus altis
Aſt humilem Libanus claudit protentus in ortum
Occaſumque petens Caſius, multiſque virorum
Incolitur populis locupletibus alma diremptis.
Namque alii mediis habitant telluris in arvis:

905.

phemeridum literariarum, quæ Lipſiæ ſunt editæ Germanice A. 1710.

Καὶ προκατιὼν φησὶ γαῖαν ἑκάστην, ἤτοι χώραν. οὕτω δὲ ποιεῖ καὶ ὅμηρος ἐν τῷ· οὐδέ τις ἐφαίνετο γαῖα. αὐτὴ μέντοι ἡ γῆ τὸ στοιχεῖον οὐ πληθύνεται διὰ τὸ μοναδικόν. Ὅτι ἐπιστρέφων τὸν ἀκροατὴν εἰς προσοχὴν λέγει, ὁ δὲ λόγος ἔσω σοι ἐν φρεσὶν, μηδ' ἀνέμοις φέροιτο καὶ οἷον ἀνεμώλιος εἴη, καὶ ὑπὸ ἀρτύσεως γένοιτο ἡ τῶν ποιηθέντων ἔργων χάρις. Εἶτα ἐπάγει καὶ ὧδε τὸ χρήσιμον τοῦ προσέχειν τῇ περιηγήσει, τοῦ ἔχειν δηλαδὴ τὸν ἀκροατὴν ἐπισημόνως καὶ ἄλλοις ἀγορεύειν ποταμοὺς πολέων τε θέσιν καὶ γαῖαν ἑκάστην. Ἐφ' οἷς ἑαυτὸν συνιστῶν κατὰ ἰδέαν λαμπρότητος ὡς εὖ περιηγούμενον φησὶν, ὅτι οὐκ ἄν τις ἔμοιγε ὡς ψευδομένῳ ἐπιμωμήσεται.

899. Ὅτι τὴν κοίλην Συρίαν ἐπώνυμον οὕτω καλεῖσθαι φησὶ, τουτέστι κοίλην φερωνύμως λέγεσθαι, διότι αὐτὴν μέσην καὶ χθαμαλὴν κειμένην ἔχουσιν ὄρη δύο, τὸ, τε ἑσπέριον Κάσιον πρὸς τῇ θαλάσσῃ κείμενον, καὶ ὁ Ἠῷος Λίβανος, ὑφ' ὧν περιέχεται. οὕτω καὶ Ὅμηρος (Iliad. β 581.) τὴν Λακεδαίμονα κοίλην λέγει, διὰ τὸ περικλεῖσθαι κυκλόθεν ὄρεσιν. Ὁ μέντοι Γεωγράφος (Strabo lib. 16.) οὕτω φησί. Λίβανος καὶ ἀντιλίβανος ὄρη δύο ὡς ἂν παράλληλα ποιοῦντα τὴν κοίλην καλουμένην Συρίαν τελευτῶντα ἐγγὺς τῶν Ἀραβικῶν ὀρῶν τῶν ὑπὲρ τῆς Δαμασκηνῆς χώρας εἰς ἄλλα ὄρη γεώλοφα καὶ καλλίκαρπα, μικρὸν ὕπερθεν τῆς θαλάσσης ἀρχόμενα Λίβανος μὲν τῆς κατὰ Τρίπολιν, ἀντιλίβανος δὲ τῆς κατὰ Σιδῶνα. Καὶ ὁ μὲν Γεωγράφος ταῦτα. Ὁ δὲ Διονύσιος τὴν κοίλην Συρίαν καὶ πολύπολιν λέγει, καὶ πολλοὺς καὶ ὀλβίους ἄνδρας ἔχουσαν. Καὶ χρῆται ἐπαναλήψει, ἐπ' αὐτῆς εἰπών. ἐς νότον ἕρπει, ἐς νότον ἀντολίην τε -- Ὁ δὲ Γεωγράφος (Strabo ibid.) λέγει καὶ ὅτι πᾶσα ἡ ὑπὲρ Σελευκίδα καὶ Αἴγυπτον καὶ Ἀραβίαν ἀνίσχουσα χώρα κοίλη Συρία λέγεται, ἰδίως δὲ ἡ τῷ Λιβάνῳ καὶ ἀντιλιβάνῳ ἀφωρισμένη. Συρία δὲ ἀπὸ Σύρου κέκληται. φασὶ γὰρ ὅτι Λιβύης υἱὸς Ἀγήνωρ, οὗ καὶ Τυροῦ φοῖνιξ καὶ Σύρος καὶ Κίλιξ, ἀφ' ὧν καὶ αἱ χῶραι, καὶ Κάδμος ὥσπερ ἡ Καδμεία ἐπώνυμος.

904. Ὅτι τῆς κοίλης Συρίας οἱ μὲν ἐπ' Ἠπείρῳ ἤγουν οἱ Ἠπειρωτικοὶ τούτου Σύριοι, τουτέστι Σύροι καλοῦνται, οἱ δὲ περὶ θάλασσαν Σύροι ὄντες καὶ αὐτοὶ, ὅμως καὶ Φοινικόεισι.

905. Οἱ δ' ἀλὸς ἐγγὺς ἐόντες ἐπωνυμίην φοίνικες,
906. Τῶν δ' ἀνδρῶν γενεῆς οἱ ἐρυθραίοι γεγάασιν
907. Οἱ πρῶτοι (a) νήεσσιν ἐπειρήσαντο θαλάσσης,
908. Πρῶτοι δ' ἐμπορίης ἁλιδινέος ἐμνήσαντο,
909. Καὶ βαθὺν οὐρανίων ἄστρων πόρον ἐφράσσαντο.
910. Οἵ τ' Ἰόπην καὶ Γάζαν, Ἐλαΐδα τ' ἐνναίουσι
911. Καὶ Τύρον Ὠγυγίην Βηρυτοῦ τ' αἶαν ἐραννὴν
912. Βύβλον τ' ἀγχίαλον, καὶ Σιδόνα ἀνθεμόεσσαν,

913.

(a) Tibull. *Prima ratem ventis credere docta Tyrus.*

εἶσι τὴν ἐπωνυμίαν, γένος ἐρυθραῖον. Λέγει δὲ καὶ Ἡρόδοτος (Polymnia c. 89.) τούτους ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς καλουμένης θαλάσσης ὑπερβάντας οἰκεῖν τῆς Συρίας τὰ περὶ θαλάσσης καὶ τοῦτο τὸ χωρίον μέχρις Αἰγύπτου Παλαιστίνην καλεῖσθαι. Ὅθεν καὶ δοκοῦσιν, ὡς ὁ Διονύσιος παραδηλοῖ, ἐπωνύμως ἤτοι φερωνύμως οὕτω λέγεσθαι, ὡς ταυτὸν ὂν φοίνικάς τε καὶ ἐρυθραίους εἰπεῖν, ὥσπερ καὶ φοινικοῦν χρῶμα καὶ ἐρυθρόν. Καὶ μὴν ἄλλοι φοίνικας αὐτοὺς καλεῖσθαι φασὶν ἀπὸ φοίνικος τοῦ Ἀγήνορος, ὡς εἴρηται ἤδη. Λέγεται δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς φοινίκη πᾶσα ἡ ἀπ' Ὀρθωσίας μέχρι Πηλουσίου παράλιος στενὴ καὶ ἀλιτενής. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ κοίλη Συρία πρὸς διαστολὴν ἑτέρας λέγεται, διότι καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς (v. 971.) ὁ Διονύσιος ἐρεῖ ὅτι κοίλην Συρίαν διαδέχεται ἡ ἑτέρα Συρία ἑλκομένη μέχρι Σινώπης, ἔτι ὡς προγέγραπται τοὺς Ἀσσυρίους εἶναί φησι. Ὅρα δὲ, ὅτι ὥσπερ τοὺς τῆς Φρυγίας κατοίκους οὐ μόνον φρύγας ἀλλὰ καὶ φρυγίους ἄνδρας φαμὲν, ὅθεν καὶ ἄστυ φρύγιον, καὶ τοὺς ἐν Λυδίᾳ Λυδοὺς καὶ Λυδίους, καὶ τοὺς ἐν Ἀραβίᾳ Ἄραβάς τε καὶ Ἀραβίους, οὕτω καὶ τοὺς τῆς Συρίας Σύρους τε καὶ Συρίους λέγομεν. Τὸ δὲ Σύρος ἔστι καὶ θηλυκὸν εἰς ρα. Λέγεται γὰρ ἡ Σύρα γλῶσσα.

907. Ὅτι φοίνικες πρῶτοι νηυσὶν ἐπειράσαντο θαλάσσης καθά φησι καὶ Ὅμηρος (Odyss. ό. 414.) ναυσικλυτοὺς αὐτοὺς ἱστορῶν. Πρῶτοι δὲ τῆς κατὰ θάλασσαν ἐμπορίας ἐμνήσαντο, καὶ βαθὺν οὐρανίων ἀστέρων πόρον ἐφράσαντο, οὐχ ὅτι αὐτοὶ τὸν οὐρανὸν πόλοις, ὅ ἐστι κύκλοις ἔτεμον, τοῦτο γὰρ Αἰγυπτίων εὕρημα, ὡς προείρηται, (ad v. 232.) δι' ἀστρονομίας, ἀλλ' ὅτι τοῖς προτεθεμένοις ἤδη καὶ παρὰ Αἰγυπτίων ἀστρολογουμένοις προσέχον δι' ἐμπορίαν οἱ φοίνικες. Ναυτικώτατοι δὲ φοινίκων Σιδώνιοι. Ὁ δὲ Γεωγράφος (Strabo lib. 17.) οὕτω καὶ περὶ τούτων φησίν. ὥσπερ Αἰγυπτίων εὕρημα ἡ Γεωμετρία ἐκ τῆς χωρογραφίας ἣν ὁ Νεῖλος ἐργάζεται συγχέων τοὺς τῆς γῆς ὅρους ἐν ταῖς ἀναβάσεσιν, οὕτως ἐκ φοινίκων εἰς ἕλληνας ἡ Ἀστρονομία ἥκειν πεπίστευται καὶ ἡ Ἀριθμητική. φιλόσοφοι γὰρ περὶ Ἀστρολογίαν καὶ Ἀριθμητικὴν οἱ Σιδώνιοι ὡς ἐμπορικοὶ καὶ ναύκληροι ἀπὸ λογιστικῆς καὶ νυκτιπλοΐας ἀρξάμενοι, τουτέστι λογαριάζοντες μὲν τοὺς φόρτους, ἄστροις δὲ σημαινόμενοι τὸν ἐν νυκτὶ πλοῦν, ἀρχὴν ἐντεῦθεν ἔχον, εἰς Ἀριθμητικὴν καὶ Ἀστρονομίαν. Ἀρριανὸς δὲ ἐν τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον (lib. IV.) φησὶν ὅτι φοίνικες μὲν πρὸς τὴν ὀλίγην ἄρκτον μελετῶσι τὰς πορείας, οἱ δὲ ἄλλοι ἄνθρωποι πρὸς τὴν μείζω. Λέγει δὲ ἐκεῖνος ὀλίγην μὲν τὴν Κυνόσουραν, μεγάλην δὲ τὴν ἑλίκην, ἀφ' ἧς καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἑλίκωπες, ὡς οἴονταί τινες. Ἡρόδοτος δὲ στοχάζεται καὶ τὰ γράμματα μὴ ὄντα πρὸς τοῖς ἕλλησιν, ἐκεῖθεν παραδοθῆναι ὑπὸ τῶν μετὰ Κάδμου εἰς τὴν ἑλλάδα ἐλθόντων φοινίκων, καὶ φοινίκια καλεῖσθαι.

910. Ὅτι πόλις φοινίκης Ἰόπη, κληθεῖσα οὕτω ἢ ἀπὸ τῆς Ἰοῦς, ἢ ἀπὸ τῆς Ἰόπης θυγατρὸς μὲν Αἰόλου, γυναικὸς δὲ Κηφέως, ἀφ' οὗ καὶ Κηφῆνες οἱ Αἰγύπτιοι. Ὅτι Γάζα μὲν φοινίκης, νῦν δὲ Παλαιστίνης, ἐκλήθη δὲ ποτε καὶ Ἄζα, ἢ ἀπὸ Ἄζωνος υἱοῦ Ἡρακλέους, ἢ ὅτι Ζεὺς κτίσας αὐτὴν κατέλιπεν αὐτόθι τὴν ἑαυτοῦ ἄζαν, καλοῦσι δὲ οὕτως οἱ Πέρσαι τὰ χρήματα. Ὅτι ἐλαῒς πόλις φοινίκης οὕτω λέγεται διὰ τὸ ἐλαιοφόρον εἶναι.

911. Ὅτι νῆσος ποτὲ μὲν ἡ Τύρος, ἢ ποτὲ ἐστὶ χερσόνησος. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ Τύρου τοῦ φοίνικος ἢ ἀπὸ γυναικὸς Τυροῦς, ἧς καὶ Ἀγήνορος ἡ Εὐρώπη, ἧς ἡ χώρα ἐπώνυμος. Σώζεται δὲ ἡ τύρος χώματι πρὸς τὴν Ἤπειρον, ὃ κατεσκεύασε πολιορκῶν Ἀλέξανδρος, ὅτε καὶ ἐνύπνιον Σάτυρος ὁραθεὶς ἐχρησίμευσεν τῷ βασιλεῖ κατ' ἐνοίαν λοξότητα ὅτε σὰ τύρος.

Hos Syrios proprie perhibent ; ſed littora juxta
Phœnices vivunt veteri cognomine dicti,
Quos miſit quondam mare rubrum laudibus auctos
*Chaldeo * nimium decoratam ſanguine gentem*
Arcanaſque Dei celebratam legibus unam.
Quod pelagus primi tentantes navibus altis
Disjunctas gentes docuerunt jungere mercem,
Et primi ſtellis numeros nomenque dedere,
Atque oculis mirum voces ſentire figuris.
Hi muros Jopes Gazamque & Elaida complent,
Antiquamque Tyrum Beruti & mœnia gratæ,
Vicinamque mari Byblin, Sidonaque pulchram,

Quam

(*) Hos duos verſus Metaphraſtes Chriſtianus addidit

Τύρος, τετίσι ἐν Δωρικῶς, καὶ ὑπὲρ τὴν σὴν ἐξουσίαν ἔσαι ἡ Τύρος. Τιμῶσι δὲ τὸν Ἡρακλέα ὑπερβαλλόντως οἱ τύριοι καὶ εἰσὶ πολύτεχνοι. Ἔςι δέ, φασι, καὶ πορφύρα καλλίςη ἡ τυρία. Ὁ δὲ Γεωγράφος (Strabo lib. 16.) φησὶ καὶ ὅτι μεγίςη ἐςὶ μετὰ Σιδῶνα ἡ τύρος, καὶ ὅτι ἀρχαιοτάτη, καὶ δύο λιμένας ἔχει, καὶ ὅτι σεισμοί ποτε γενόμενοι μικρὸν ἀπέλιπον τοῦ ἄρδην αὐτὴν ἀφανίσαι. Καὶ ὅτι ἀτυχήσασα ὑπὸ τῇ τοῦ Ἀλεξάνδρου πολιορκίᾳ, ὅμως ὕςερον καὶ αὐτὴν ἀνέλαβε διὰ τῆς ναυτιλίας καθ' ἣν ὑπερτεροῦσι πάντων οἱ φοίνικες. Ἔςι δὲ καὶ περὶ τὸν περσικὸν (κόλπον) νῆσος Τύρος ὥσπερ καὶ Ἄραδος. Λέγεται δὲ ὅτι ἱερὸν Ἡρακλέους ἐν Τύρῳ ἦν πλουσίως κατεσκευασμένον, καὶ ςῆλαι δύο κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, (Euterpe cap. 184.) ἡ μὲν χρυσοῦ ἀπέφθου, ἡ δὲ σμαράγδου λίθου λάμποντος τὰς νύκτας.

912. Ὅτι περὶ φοινίκων πόλεις μετ' ἐπιθέτων ἐκφράζεσθαι ἴσον εὐκαίρως ἔχων τοῦ ὀνομάζειν. λέγει γὰρ Τύρον Ὠγυγίην, Βηρυτὸν ἐρατεινήν, Βύβλον ἀγχίαλον, Σιδόνα ἀνθεμόεσσαν, Τρίπολιν λιπαρήν. Περὶ μὲν οὖν τῆς Τύρου εἴρηται τὰ ἀρκοῦν. Ἡ δὲ Σιδὼν περὶ ἣν χαρίεντα λέγει ποταμὸν ῥέειν τὸν Βοςρηνόν, πολυτέχνους ἔχει πολίτας καὶ καλλοτέχνους. Ὅτι δὲ τοιοῦτοί εἰσιν οἱ Σιδόνιοι, δηλοῦσι καὶ οἱ παρὰ τῷ ποιητῇ (Iliad. ζ. v. 289.) παμποίκιλοι πέπλοι Σιδονίων ἔργα γυναικῶν, καὶ ὁ τοῦ Εὐνέω γοῦν κρατήρ, ὃς κάλλει ἐνίκα πᾶσαν ἐπ' αἶαν. (Iliad. ψ. 742.) τούτους δὲ Σιδονίους ἀποίκους εἶναι τινές φασι Σιδονίων τῶν ἐν περσικῷ κόλπῳ. Οἱ δὲ παλαιοὶ ἐναντιολογίας ἱςοριῶν αἰτιῶνται ἐνταῦθα. Οἱ μὲν γὰρ τοὺς καθ' ἡμᾶς φοινικάς τε καὶ Σιδονίους ἀποίκους φασὶ τῶν πρὸς τῷ Ὠκεανῷ Σιδονίων τε καὶ φοινίκων, προςεθέντες καὶ διὰ τί φοίνικες λέγονται. Διότι, φασί, καὶ ἡ θάλασσα ἐρυθρά, ὡς ταυτὸ ὂν φοινικᾶ τε εἰπεῖν καὶ ἐρυθραῖον. Οἱ δὲ ἀνάπαλιν ἀποίκους ἐκείνους τούτων τῶν καθ' ἡμᾶς ἱςόρησαν. Περὶ δὲ τῆς Σιδῶνος ταύτης τῆς περὶ τὴν Συριακὴν Φοινίκην φέρεται ἱςορία. Ὅτι θυγάτηρ Γῆς ἡ Λιβύη, ταύτης δὲ καὶ Ποσειδῶνος Ἀγήνωρ, Βῆλος καὶ Ἐνυάλιος. Βήλου δὲ Σίδη καὶ Αἴγυπτος καὶ Δαναός. Ὧν τῆς Σίδης μὲν παρώνυμος ἡ Σιδών, τοῦ Αἰγύπτου δὲ ἡ χώρα ὁμώνυμος. ἐκ Δαναοῦ δὲ οἱ Ἕλληνες Δαναοί. Προείρηται δέ που καὶ ὅτι ὁ Διονύσιος Ὁμήρῳ ἀκολουθῶν τῆς Σιδῶνος τὴν μὲν ἄρχουσαν ἐκτείνει, τὸ δὲ Ο τῶν πλαγίων συςέλλει, κἂν οἱ ὕςερον αὐτὸ διαφοροῦντες ἐκτείνουσι. Ὅτι δὲ καὶ σοφοὶ τὰ εἰς ἀςρονομίαν καὶ ἀριθμητικήν εἰσιν οἱ Σιδώνιοι, ὡς ἐμπορικοὶ καὶ ναυκληρικοί, ἀνωτέρω (ad v. 907.) εἴρηται. Λέγεται δὲ ψάμμος ὑαλίτις εἶναι τοῖς Σιδωνίοις ἐπιτήδεια εἰς χῦσιν. Ἡ δὲ Βηρυτὸς κτίσμα ἐςὶ Κρόνου ἐκ μικρᾶς μεγάλη γενομένη καὶ ἰσχυρά, διὸ καὶ οὕτως ἐκλήθη. Βηρὼτ γὰρ τὴν ἰσχὺν οἱ φοίνικες λέγουσιν. Οἱ δέ φασι διὰ τὸ εὔυδρον οὕτω κληθῆναι αὐτήν. Βὴρ γὰρ παρὰ τοῖς ἐκεῖ καλεῖται τὸ φρέαρ. Φασὶ δὲ αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Τυράννου Τρύφωνος κατασκαφθεῖσαν ἀναληφθῆναι ὑπὸ Ῥωμαίων, ἤτοι ἀναςῆναι καὶ καινισθῆναι. Ὀξύνεται δὲ Βηρυτὸς ὡς τρισύλλαβον, κατὰ καὶ τὸ Κωκυτὸς καὶ Τωρυτός. Μακρὸν ἔχει τὸ υ παρὰ Διονυσίῳ. Ἡ δὲ Βύβλος κτίσμα καὶ αὐτὴ Κρόνου, Ἀδώνιδος ἱερά, Κινύρου βασί-

λειον

Digitized by Google

913. Ναιομένην χαρίεντα ἐφ' ὕδασι Βοσρηνοῖο
914. Καὶ Τρίπολιν λιπαρὴν Ὀρθωσίδα τε, Μάραθόντε,
915. Λαοδίκην θ' ἣ κεῖται ἐπ' ἠϊόνεσσι θαλάσσης
916. Καὶ Ποσιδήϊα ἔργα, καὶ ἱερὰ τέμπεα Δάφνης
917. Ἠχίπερ Ἀντιόχειο ἐπώνυμος Ἀντιόχεια.

λεως ἀρχαιότατον, ἀπὸ Βύβλου τινὸς στρατηγοῦ, ἢ ἀπὸ Βύβλου γυναικὸς οὕτω κληθεῖσα, ἢ διὰ τὸ πάσης ἀρχαίας βύβλου κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὴν κεφαλὴν * ἀσιδέα ἐν αὐτῇ γίνεσθαι, ἢ καὶ διότι Ἶσις τὸν Ὄσιριν κλαίουσα ἐκεῖ, τὸ τῆς κεφαλῆς ἀπέθετο διάδημα ἐκ βύβλου ὂν Αἰγυπτίας, φυτὸν δὲ ἡ βύβλος, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, φυόμενον ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς ἕλεσι, ῥάβδον ψιλὴ, ὡς φασὶν ἐκεῖνοι, ἐπ' ἄκρῳ χαίτην ἔχουσα, φυομένη πολλὴ καὶ ἐν τοῖς κάτω μέρεσι τοῦ Δέλτα, ἧς κρείττων, φασὶν, ἡ λεγομένη ἱερατική. Τῆς δὲ βύβλου τὸ κάτω ὅσον ἐπὶ πῆχυν τρώγεται, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, (Euterpe c. 92.) πνιγὲν μάλιστα ἐν κλιβάνῳ διαφανεῖ. Ζητητέον δὲ μήποτε ἀπὸ τῆς τοιαύτης βύβλου ὡς πεφυκυίας ὑφαίνεσθαι, ἢ πλέκεσθαι, ἢ ἄλλως πως συντίθεσθαι, καὶ οἱ τῶν γραμμάτων φύλακες τοιαῦτα ποτὲ κατασκευάζεσθαι, καὶ ἡ κλῆσις παρέμεινε καὶ εἰς ἡμᾶς, ἐναγκαλέντος τοῦ υ εἰς τὸ συγγενὲς διχρονον. Ἐγίνετο δὲ καὶ πέδιλα ἐκ τοῦ φυτοῦ τῆς βύβλου. Οἱ γοῦν Αἰγύπτιοι ἱερεῖς βύβλινα λέγονταί ποτε φορεῖν ὑποδήματα. Καὶ πλοίων δὲ ἐκυτιγαμένων αἱ Ἁρμονίαι βύβλῳ περιελύοντο, καὶ ἱστία δὲ πλοίοις ἐγίνοντο βύβλινα, καὶ τὴν ἐν Ἀβύδῳ δὲ τοῦ Ξέρξου γέφυραν, ὡς Ἡρόδοτος (Polymnia cap. 34.) φησι, Φοίνικες μὲν λευκολίνῳ ἐγεφύρουν, Αἰγύπτιοι δὲ βύβλῳ. Αἴλιος δὲ Διονύσιος ἐν ταῖς περὶ Ἀττικῶν λέξεων ὑπογραφεῖ σαφέστερον τὴν τοῦ φυτοῦ φύσιν τῆς βύβλου, ἔσθ' ὅτε περὶ φιλύρας φησὶν ἐπίφυτον ἡ φιλύρα φλοιὸν ἔχον βύβλου παπύρῳ ὅμοιον, ἐξ οὗ καὶ τοὺς στεφάνους πλέκουσι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ βύβλου.

(a) Steph. in Βύβλος, φυλακήν.

914. Ἡ δὲ Τρίπολις, ἥτινι συνεχὲς κεῖσθαι ἱστόρηται τὸ Θεοῦ λεγόμενον πρόσωπον, οὕτω καλεῖσθαι διὰ τὸ ἔχειν ἀποικίαν ἐκ τῶν πόλεων Τύρου καὶ Σιδῶνος καὶ Ἀράδου, περὶ ὧν προείρηται. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι Τριπόλεις διάφοροι. Ὅτι πόλις φοινίκων καὶ ἡ Ὀρθωσὶς καὶ ἡ Μάραθος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν Ὀρθωσίδα Ὀρθωσίαν οὕτως ἄλλοι φασὶν, καὶ ἴσως τῷ τοιούτῳ τύπῳ ὁ Διονύσιος. ὥσπερ (v. 344.) τὸν πορθμὸν εἶπε πορθμίδα καὶ τὰς Ἀμαζόνας Ἀμαζονίδας (v. 655.) καὶ τὴν Ἀσίαν Ἀσίδα (v. 231.) καὶ τοὺς τῶν ὀρῶν κνημοὺς κνημίδας (v. 714.) καὶ τὴν Κασπίαν Κασπίδα (v. 748.) οὕτως καὶ τὴν Ὀρθωσίαν Ὀρθωσίδα φησί. Μάραθος δὲ οὐ μόνον ἡ περὶ φοινίκην αὕτη πόλις περὶ ἣν καὶ ποταμὸς ῥέει Μαραθίας λεγόμενος, ἀλλὰ καὶ Εὐρωπαία ἑτέρα ἐν τῇ τῶν Ἀκαρνάνων γῇ, ἐξ ἧς ὁ Μυστικὸς Διόδωρος.

915. Ὅτι ἡ Λαοδίκεια ἡ τῆς φοινίκης ἀπὸ Λαοδίκης ὠνόμασται ἀδελφῆς Ἀντιόχου, ὡς μικρὸν κατωτέρω (ad v. 918.) ῥηθήσεται. Ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα Λαοδίκεια Λυδίας, ἣν Ἀντίοχος ἔκτισε παῖς Ἀντιόχου τῆς Στρατονίκης, χρησμοῦ δοθέντος ἐν ὀνείρεσι τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ποιῆσαι τοῦτο. Τὴν δὲ ἐν φοινίκῃ Λαοδίκειαν λευκὴν αὐτήν φασι προσκληθῆναι καὶ Βαμαθὰν, διότι ποιμήν τις βληθεὶς κεραυνῷ ἀνεβόα Ῥαμαθὰς, ἀφ' ὕψους ὁ Θεός, Ῥάμαν γὰρ ὀγχώζειν τὸ ὕψος, ἀθὰν δὲ ὁ Θεός. Διάφοροι Λαοδίκειαι, ὧν ἐνδοξοτάτη, αὕτη ἡ Συριακή. Διαφορεῖται δὲ ἡ πόλις αὕτη, καὶ γὰρ πεντασύλλαβον Λαοδίκεια λέγεται, καὶ κατὰ ταραγωγὴν Λαοδίκεια, ὡς Ἀπάμη, Ἀπάμεια, Εὐρώπη Εὐρώπεια, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

916. Ὅτι ὥσπερ παρὰ τῷ Ὁμήρῳ ἐν Ὀδυσσείᾳ (ζ. v. 266.) τὸ ἐν Φαίαξι ποσιδήϊον διὰ τοῦ Ι ἔχει τὴν τετάρτην ἀπὸ τοῦ τέλους, ἤγουν τὴν σι συλλαβὴν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα παρὰ τῷ Διονυσίῳ λέγοντι περιφραστικῶς ὅτι Ποσιδήϊα ἔργα ἤγουν Ποσιδήϊόν ἐστι περὶ τὰ ἐν Ἀντιοχείᾳ ἱερὰ τέμπεα, ὅ ἐστι περὶ τὰ τῆς Δάφνης ἀλσώδη δάση καὶ κοιλώματα, περὶ ἧς μετ' ὀλίγον ῥηθήσεται. Ποσειδῖον λέγεται πεντασύλλαβον κατὰ τὸ ἐντελὲς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος τέμενος, τὴν μὲν ἀρχαίαν ἔχον διὰ διφθόγγου τῷ λόγῳ τῆς παραλοχῆς, τὴν δὲ παραλήγουσαν διὰ τοῦ ἰ, τῇ ἀπελεύσει τοῦ τῆς διφθόγγου ἑνὸς στοιχείου, ᾧ λόγῳ καὶ Ὀππιανὸς (Halieut. IV. v. 73.) τὸ ἀλγεινόεις ἀποχρώμενος τὴν δίφθογγον εἰς μονόφθογγον, διὰ τοῦ ἰ γράφει ὡς προερρέθη (ad v. 803.) τὴν παραλήγουσαν. Διαλυθὲν δὲ ἐκ τετρασυλλάβου τὸ τοιοῦτο ἐντελὲς Ποσιδεῖον

εἰς

Digitized by Google

Quam juxta liquido Boſtrenus gurgite currit.
Et pinguem Tripolin, nec non Orthoſida, ſacram
Laodicem pariter, poſitam prope littus amœnum,
Et Poſidi turres, & Daphnes optima tempe;
Hic etiam Antiochus nomen dedit Antiocheæ.

Latini verſus quos è regione poſuimus, non ex Avieni, ſed ex alia veteri ejuſdem periegeſeos Metaphraſi petiti ſunt, quæ *Rhemnio Fannio* à quibuſdam tributa, rectius in pleriſque editionibus præfert nomen *Priſciani* ſub Zenonis & Anaſtaſii Imperio clari, cujus etiam verſus duodecim hexametros de ſideribus ſive Epitomen Phænomenon edidit P. Pithœus inter poemata vetera p. 487. ſervatos in Bedæ operibus T. 1. p. 434. Ut vero Avieni etiam interpretationem poſſis cum altera illa & Græcis Periegetæ contendere, ecce tibi verſus, quibus eadem Dionyſii exprimere voluit Avienus:

Tuque tene primo quod carmine Muſa locuta
Totam Aſiam celſi præcingi vertice Tauri
Extima in Indorum. Montis tamen accipe molem
Per latus id duci, quo dat Cynoſura pruinas
Solis ab occaſu vaſtum decurrere Nilum,
Indicum ab Eois mare fervere, rurſus ab auſtro
Fluctibus immodicis rubri ſalis æquora volvi. (a)
Ora Syrum curvi procumbens litoris acta
In notum & Eoi confinia tenditur Euri.
Hac Cœle eſt Grajo ſub nomine, namque duobus
Ut concluſa jugis vallis vice multa cavatur.
Ab Zephyro Caſius mons imminet, axe diei

εἰς πενταστυλλαβίαν γέγονεν. Ἐν οἷς ϗ ὁ λιμὸς ἐκ τοῦ λίλειμμαι, ϗ ἡ ἰδέα ἐκ τοῦ εἶδος, ϗ αἱ χιράδες ἐκ τῶν χειρῶν ῥαγάδες, ϗ τὰ χίμετλα τὰ ἐν τῷ χειμῶνι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γινόμενα ἀπὸ κάυματος. Ὅτι κατὰ τὴν ἱστορίαν ὑπέρκειται τῆς Ἀντιόχου Μ στάδια ἡ Δάφνη, κατοικία μὲν μετρία, ἄλσος δὲ μέγα ἔχουσα συνηρεφὲς, οὗ κύκλος ὀγδοήκοντα σταδίων διαῤῥεόμενον πηγαίοις ὕδασι. Ἔνθα ἐπανηγύριζον οἱ ἐγχώριοι, ὅτε ϗ τέμενον ἄσυλον. Ἀῤῥιανὸς δὲ περὶ τούτων οὕτω γράφει. Ἐν Δάφνῃ τῇ πρὸς Ἀντιοχείᾳ ἄλσει τι ἱερὸν Ἀπόλλωνος, ϗ αὐτὴ ἐκείνη ἡ Δάφνη Λάδωνος, ἡ φεύγουσα τὸν ἐραστὴν Ἀπόλλωνα, ηὔξατο τὸν ὑπὸ γῆν ἀφανισμὸν, ϗ ἔτυχε τῶν εὐχῶν. Ἄλλοι δὲ περὶ αὐτῆς οὕτω φασί. Δάφνη ἐπ' Ἀντιοχείᾳ. Ἡ ποτὲ πόλις Ἡρακλείας, εἰς ἣν πολλοὺς κυπαρίττους ἐφύτευσε Σέλευκος ὁ Νικάνωρ, ἧς ἐγγὺς τὸ τοῦ Ἐπιφανοῦς Ἀντιόχου βουλευτήριον. Ταύτην σεισμὸς ἐκάκωσεν ἐπὶ Τραιανοῦ, ὥστε τοὺς Ἀντιοχεῖς ἐγγράψαι, ὡς ΖΗΣΑΝΤΕΣ ΑΝΕΣΤΗΣΑΜΕΝ ΘΕΩ ΣΩΤΗΡΙ. Σημείωσαι δὲ ὅτι αὕτη μὲν ἡ Δάφνη ἑνικῶς λέγεται πρὸς τῷ Πηλουσιακῷ ϗ τοῦ Νείλου στόματι χωρίοντι & reliqua, quæ deinceps in editis ſequuntur. * De Byblinis calceis ſacerdotum Ægyptiorum quorum meminit Euſtathius conferre licebit Philoſtratum VI. 6. de vita Apollonii. De terræ motu Antiocheno ſub Trajano, cujus in verbis Euſtathii mentio vide Jo. Malalæ Chron. p. 359.

(a) In hac Metaphraſi præteriti verſus 894. 895. 896.

Conſurgentis item Libanus premit arduus arva. (a)
Pars procul à pelago terras colit, inque receſſu
Gens agitat: falſo quicquid pulſatur ab æſtu
Phœnicum regio eſt; hi rubro à gurgite quondam
Mutavere domos, primique per æquora vecti
Luſtravere ſalum, primi docuere carinis
Ferre cavis orbis commercia, ſidera primi
Servavere poli. Populis Phœnicibus ergo
Urbs Jope, ſterilisque dehinc habitatur Elais,
Gazaque proceris adſurgens undique muris.
Hic Tyrus eſt opulens, Berytos & optima, Byblos,
Sidoniique lares, ubi labens agmine amœno
Ceſpitis irrigui Boſtrenus jugera fundit.
Nec minus his Tripolis pingui ſola porrigit agro
Orthoſisque dehinc attollitur, hic Marathus ſtat,
Littoris extremo caput altis turribus effert
Laodice, & glauci prælambitur æquoris unda.
Hic nemoroſa virent Daphnæ loca (b), *celſa Cupreſſus*
Erigitur, ramis innectit laurus odora,
Crine Dionæo myrtus diffunditur, alta
Conſurgunt pinus, & cœlum ſibila pulſant
Robora, mollicomis tellus inſternitur herbis.

Apparet Avienum altius ſurgere Priſciano, & minus in hoc quam in illo genii eſſe Poetici. Priſcianus vero non tantum ſibi indulgere auſus ſimplici Metaphraſi adſtrictius inhæret Dionyſii verbis, etſi ipſe quoque interdum quædam interpolat, cujus rei ad v: 906. illuſtre exemplum licuit obſervare. Sic non ſemel è Solino quædam inſeruiſſe Priſcianum notavit Andreas Papius, cui caſtigatiſſimam illius Metaphraſeos editionem debemus, repetitam ad calcem Dionyſii periegeſeos editæ Oxonii (c) A. 1697. 8. Avienus vero ſeipſum ſæpius quam auctorem ſuum ſecutus eſt ut ait Barthius XLVI. 16. Adverſ. Interdum quoque magis integro quam nos Dionyſii codice uſus videtur, cujus rei exemplum lectori dabit Holſtenius ad Stephanum Byz. in Ἔμισα. * Ad locum Avieni de templo Helogabali Emeſeno conferendus Salmaſius ad Vopiſcum Tom. 2. pag. 478. Nec alienum eſt à verſimilitudine quod Avienus illa de ſuo addidit, neutiquam ex integriore Dionyſii Codice accepit.

AU-

(a) Hic iterum videtur deſiderari verſus 902. & proximi duo vix obiter expreſſi ſunt.

(b) In verſibus qui porro ſequuntur ingenio indulget Avienus plurima addens quæ in Græco non habentur, & viciſſim omittens verſum p. 917.

(c) Confer, ſi placet, quæ de hac & aliis Dionyſii editionibus dixi libro IV. Bibliothecæ Græcæ c. 2. De Arato autem, quem & ipſum Metaphraſi latina Avienus donavit, dictum à me eſt libro III. ejuſdem operis c. 18.

AVRELII CORNELII CELSI Rehetoris vetuſtiſſimi & clariſſimi , de arte dicendi Libellus , primum in lucem editus, curante Sixto a POPMA Phryſio.

Coloniæ excudebat Joannes Rotæus A. 1569. 8.

TITI a POPMA , Phryſii , in commendationem Compendii Rhetorici

CORNELII CELSI, ad Lectorem hexaſticon:

Rhetoris , o Lector, Celſi præcepta diſerti
Accipe, quæ nimium delituere diu.
Quæ fuerant multis ſparſim diffuſa libellis ,
Arctat hic , & clara cum brevitate docet
Omnia ſunt Sixti fratris patefacta labore:
Cui grates gratos ſolvere jure decet.

Illuſtriſſimo Principi CAROLO , Duci Juliacenſi , Clivenſi , Montenſi, Comiti Marchiæ & in Ravenspurgo , &c.

SIXTUS a POPMA , Phryſius S. D.

Bene mereri de literis eos ſemper exiſtimavi ; Princeps Illuſtriſſime , qui diligenti multaque cura in hoc incumbunt , ut veterum excellentiſſimorumque hominum ſcripta e tenebris ac ſqualore in lucem atque apertum proferantur . Nam horum induſtria efficitur , ut neque inſignes illi atque immortalitate digniſſimi ſcriptores omni honore laudeque fraudentur : Neque pulcerrimarum artium ſcientia , quarum adjumento ad vitam recte beateque inſtituendam indigemus , deſideretur . Quod cum mecum accuratius expenderem , majori diligentia in hoc ſtudium incubui , impellente etiam ad id antiquitatis deſiderio , quo factum , ut , cum avide id genus ſcriptorum exquirerem , forte in Cornelii Celſi *de arte dicendi libellum inciderim , longe omnium , meo judicio , præſtantiſſimum , utpote qui prolixos veterum & alios , quos ipſe de ratione dicendi conſcripſit libros , mira brevitate præverteus , eleganti compendio perſtrinxit . Quam ob rem conſideranti mihi , cui potiſſimum hanc exiguam operam , & has qualescunque ſtudiorum noſtrorum primitias conſecrarem , non potui committere , Princeps Illuſtriſſime , quin T. C. nuncuparem ; partim quod & dignitatem opuſculo , & legendi aviditatem Lectoribus adjiciet , & formidinem detractoribus , ſi qui forte erunt , incutiet : partim quod eloquentia Principi viro ad publicarum rerum adminiſtrationem neceſ-*

Digitized by Google

ſaria ſit. Nam hæc eſt illa præclara virtus, cujus beneficio conſiliis Reſpublicæ reguntur, legibus emendantur, mores hominum atque animi quaſi in poteſtate capti tenentur. Hujus ope de controverſis diſceptamus, de ignoratis inquirimus, ſontes damnamus, bonos ornamus atque extollimus. Hac Camillus, hac Cæſar ſummi Imperatores, in conſiliis rerum maximarum, & totius adminiſtratione Reipublicæ verſati, immortalem gloriam meruerunt, ut nunc mortui eloquentiæ viribus vivant. Hac Cineas plures urbes ſubegit, quam Pyrrhus armis capere potuit. Verum quid de hac magnificentius dici potuit, quam quod Euripides quondam cecinit.

πᾶν ἐξαιρεῖ λόγος
ὃ καὶ σίδηρος πολεμίων δράσειεν ἄν.

Quare, ſi hac ætate, Princeps Clementiſſime, Illuſtriſſimi Tui Parentis & majorum exemplo eloquentiæ ſubſidia tibi comparaveris, dubitandum non eſt, quin expedite ſententias in dicaſterio dices, conſulentibus reſponſa dabis, Tuos denique ſubditos ad bene atque fortiter agendum, cum pacis tum belli temporibus adhortaberis. Accipe igitur hilari fronte, Princeps Illuſtriſſime, hunc auctorem noſtra diligentia non ſolum è tenebris in lucem prolatum, ſed & ſcholiis noſtris ſucciſivis horis congeſtis illuſtratum. Quæ ſi & T. C. & literarum cupidæ juventuti probari ſenſero, ad majora hac æquanimitate excitabor. Bene ac feliciter valeat Illuſtriſſima C. T. data Ubiorum Coloniæ, Anno Domini 1569. 7. Calend. April.

AVRELII CORNELII CELSI
de arte dicendi libellus.

I. Forſitan me uſurpatorem ardui operis atque irriti laboris, Deſideri, fateare, quod hunc libellum ad te miſerim de arte dicendi ſcriptum. Cum poſſis advertere, nihil me Rhetorum præceptis adjunxiſſe, ſed quas in ipſis ſparſim legeram, in quaſdam ſermonis anguſtias coarctaſſe. Denique ſi hæc quiſquam digna æſtimet quæ in manus ſumat, reperit ea me a veteribus perſtrinxiſſe, quibus quotidie ad forenſem campum adoleſcentia imbuta proluditur. Quorum ſi nota vis eſt, ſylveſcentium videlicet præceptorum, videri poſſum plura his ademiſſe quam addidiſſe. Namque veteres ita nobis dicendi præcepta reliquerunt, ut etiam ſui nominis memoriam propagarent.

II. Igitur non ullius famæ cupidus, ſed immenſi laboris moleſtiam conſiderans, certos tibi ad compendium gymnaſii forenſis locos transmittere conſtitui, quos ad memoriam reparandam facili lectione percurres. Adverti præterea oportet, quid cæteri ſentiant

ſentiant obeſſe dicentibus Rhetoricæ artis nimiam diſciplinam. Memento tamen nihil ante tibi eſſe compendia relegenda, quam ingenium tuum multa de Tulliana arte ſubegeris.

III. Oratoris artibus nemo inſtrui poteſt, niſi cui ingenium & frequens ſtudium eſt. Primum animi ſit oportet quædam naturalis ad videndas ediſcendasque res potentia. Tum vox, latus, decor, valetudo, frugalitas, laboris patientia. Neceſſaria deinde orationum frequens lectio eſt, quæ nos exemplo conformet. Neque harum modo, ſed & hiſtoriarum & carminum, ex quibus compoſitio dicendi non in totum trahenda eſt. Nam per lectiones ſapientium præcepta noſcuntur, ſine quibus nihil ſubtile, neque magnificum cogitari poteſt: juris vero civilis neque amittendum ſtudium eſt, nec penitus appetendum. Nam nec rudis eſſe debet orator, &, ſi ſe multum juris ſcientiæ dederit, plurimum de cultu orationis & impetu amittet.

IV. Hinc & veteres oratores legendi ſunt, & præſentes audiendi. Super hoc frequenter ſcribendum, agendum & declamandum eſt. His enim rebus auditorum fiducia ſimul cum facundia comparatur. In ceteris fere ſtudiis verum quæritur, finis autem oratoriæ virtutis eſt veriſimilia dixiſſe, vel tantum contendiſſe, quantum res paſſa ſit, ad victoriam.

V. Proxime quærendum eſt, quo genere orationis uti debeat orator, Atticorumne nobis ſequenda ſit actio, qui breves, adſtrictique & acres ſunt, pure interim res ipſas aculeosque verſantes, quique affectum ex occulto petunt: an imitanda nobis ſit Aſianorum licentia, qui vagi ac fuſi rapere potius affectibus quam diſputationibus perſuadere didicerunt. Sit tamen Romanus orator Attico copioſior, Aſiatico preſſior.

VI. Ego vero ipſum oratorem eligere arbitror, & probare genus orationis, quo magis capi ſuum judicem ſenſerit: Aliter apud eum, quem latior delectat oratio, aliter apud eum, quem adſtrictior: aliter apud ſuperiorem, aliter apud vacuum, aliter apud diſtractum: nec ſic in privatis cauſis, ubi ſemper judices feſtinant, quemadmodum in publicis: nec ſic in accuſationibus ut in patrociniis. Maxima itaque ars erit ſemper circumſpicere quid perſonæ, quid loco, quid tempori conveniat.

VII. Quidam a maximis criminibus ad leviſſima gradum faciunt, aut a leviſſimis ad maxima: nos primum æſtimamus actorum quaſi membra quædam facere debere, ut ſeparet, quæ ad libidinem, quæ ad avaritiam, quæ ad crudelitatem, aliudve quod ad noxæ genus pertinet, ut ſi non genera criminum,

Digitized by Google

tempora tamen diſcernat primo, ut puta quæ ante militiam geſta ſunt, quæ in militia, quæ poſt militiam. Aut ſejungat ea, quæ ad privatas cauſas, deinde ea, quæ ad publicas pertinebunt, aliudve ſimile. Ut Cicero, qui crimina Verris & in tempora & in genera diviſit: nam primus liber continet, quæ ante Sicilienſem præturam commiſſa ſunt: quatuor inſequentes ea, quæ in prætura: tum in his ipſis ſecundus ad privatorum furta pertinet, tertius frumentariam rationem, quartus ſacrilegia, quintus Majeſtatis crimina comprehendit. Deinde ipſa unius generi crimina in primis magna ponito; Quæ minima ſunt, in medio conſerantur. Quæ maxima, ultimis partibus reſervabuntur: ut de gravi crimine, quod a Cicerone in ultimam partem dilatum eſt. Ita judicis animus & occupabitur, & validiſſima maxime memoriæ mandat. Hinc eſt quod Cicero pro Scauro reprehendit confuſam adverſarii criminationem. Ait enim, & quomodo congeſta fuit accuſatio, magis acervo quodam criminum, non diſtinctione aliqua generum, & varietate.

VIII. De principiis nihil putavi dicendum, quandoquidem ad ea quæ arte ſervanda ſunt, natura duce ſæpius pervenitur.

IX. Narrationis certum eſt tres eſſe virtutes, ut dilucida ſit, ut brevis, ut veriſimilis. Dilucida ſit, ſi apud neſcientem narras, in qua intueberis initium, medium, & finem, ita ut ipſa narratio ordinem ſuum habeat. Facile enim percipitur, ubi quod ſequitur, ex priore pendet. Interdum aliqua ſuo loco memoriæ noſtræ non occurriſſe fingemus. Brevis ſit, ſi circumciſis quibusdam ſuperfluis, ſola quæ neceſſaria ſunt poſueris: quæcunque enim tibi mediocriter proſunt, argumentis & diſputationibus perſervabis. Veriſimilis, ideo ut credatur: ut corporis robuſtiſſimi fuiſſe eum, a quo duos aut tres occiſos videri volueris, adjicere etiam occaſionem, quæ perficiendæ rei fuerit, ut dicas, dormientes oppreſſit. Perſonas vero nominibus quibus notiſſimæ ſunt, nuncupabis: ſi hoc parum eſt, etiam aliquas notas adjicies, ut Scipio Africanus, & ſimilia.

X. Nunquam narrationem niſi perfectam reliqueris: ubi judicem minus intellexiſſe perſpexeris, nunquam ei tarditatem ingenii objeceris, ſed ad te culpam retorque, quod parum dixeris. Ubi longior narratio eſt, quo ſit dilucida magis, admonere debes judicem quid expoſueris, vel quid expoſiturus ſis, ut: dicam de adverſario, dixi de me. Neque alienum eſt, ubi longior fuerit expoſitio vel narratio, extrema ita finire ut admoneas quæcunque dixeris. Verba autem narrationis

ex media

ex media conſuetudine eſſe debent, ſimplex ſermo, & ſibi vicina compoſitio. In expoſitione plus mora nocet. Nec loquentis perſonam inſeras narrationi. Minuit præterea offenſam longioris narrationis, ſi te prætermittere aliqua ſimulaveris. In aliquibus poſt quæſtionem ponenda narratio eſt, in aliquibus in ultimo. Nam per naturam cauſarum narratio variatur. Nec ſemper debet orator veterum ſe præceptis addicere, ſed ſcire debet incidere novam materiam, quæ novi aliquid poſtulet. Narrari pro eo non expedit, qui omnia, quæ ab accuſatore dicuntur, negat, nec ſe ibi fuiſſe. Talis cauſa Syllæ fuit, negantis ſibi quidquam cum Catilina conveniſſe contra Rempublicam. Tales fere ſunt ambitus cauſſæ & repetundarum, in quibus unum eſt rei patrocinium, nullas ſe dediſſe vel accepiſſe pecunias.

XI. Supervacua narratio eſt, ubi nota res, de qua ambigitur, ut nihil ſit ſtultius quam ſi apud ſcientes narres. Alterum genus eſt, in quo utique æque ſupervacua narratio eſt, ubi quæſtio propoſita priore loco recte atque commode ab oratore expoſita fuerit. Nec aliquam narrationem a Cicerone omiſſam putemus, niſi pro natura cauſſarum. Edebat enim non ſolum patrocinia cauſſarum, ſed & exempla dicendi. Evenit ut ante ſit reſpondendum, quam ſit ponenda narratio, ut pro Milone: incidit cauſſæ genus quod ſummam habet quæſtionis, & magna ex parte tractandum ſit, & ſic ſit ponenda narratio, ut provocare non velis, ut pro Habito (*a*). * In narrationibus aut exponimus, aut probamus argumentatione. Narratio eſt inſinuatio totius cauſſæ, quemadmodum facta eſt. Expoſitio vero quæ non de cauſſa naſcitur, ut, eſt honeſto genere natus, ſplendide magis geſſit. Non poteſt videri narratio ſed expoſitio alicujus rei, quæ cauſſam adjuvat: nec dat quæſtioni materiam, ſed pro argumento ponitur, vel inter argumenta.

XII. Litigatores quidem inſtituunt argumentis patronos. Artis patronorum eſt ut hæc diſponant, ordinent, augeant, ut his affectus intermiſceant. In primis videto, quæ ex his ſunt valentia, vel quæ infirmiora argumenta. Nam quæ erunt valentia, longiori oratione non proſequemur, ne aut dubitare de his videamur, aut plura dicendo ponamus, aut aliquid, adverſum quod putari poſſit. Namque in argumentis infirmioribus oratorius verſatur labor. Qualia ſunt, occidiſti hominem, cruentam enim veſtem habuiſti: hæc veririſimilia ſunt, non utique vera, quæ variis attollenda ſunt rationibus, quæ tractatu fiunt potentia.

(a) Avito

Digitized by Google

XIII. Præterea in poteſtate habere debet orator ut ne cauſam maximam breviter peroret, & parvulam diu extendat. Sed cum breviter dicendum erit, argumenta tantum ponat ſine ullis illorum ornamentis. Cum autem diu dicere volet, omne argumentum ornatius exequetur. Cum plura erunt argumenta, a validis incipies, in validiora deſines, medium imbecillioribus replebis: Ut puta, validum argumentum, eſt inimicus: mediocre, ebrius: validiſſimum eſt, in rixa hominem occidit. Si unum argumentum validum eſt, & unum frivolum, a valido incipies, frivolum perſequeris, rurſum validum repetes. Argumentatio illa melior & fidelior videri poteſt, quæ obſcuratur. Cum aliquibus partibus cauſa laborat, utilius ordinem quæſtionum confundimus, quas ex toto tractare non expedit. Scias nunquam confitenda eſſe quæ nocent, interdum non neganda. Quod Cicero pro Milone ſecutus videri poteſt. Nam interfectum ab eo Clodium neque negavit, neque faſſus eſt. Non negavit, quia ſic confeſſus eſt tanquam accidiſſet: faſſus non eſt, quia inſcio illo dixit a ſervis occiſum, cum hi Dominum peremptum arbitrarentur.

XIV. Præterea utilius exiſtimo diſputationem in *ſpeciem* paucarum rerum & firmarum convertere, eaſque adſtruere & exaggerare, potiuſque eſt res plures ad unam cogere, quam unam in plures dividere. In omni materia quærendum puto, quid ſit quod maxime nos foveat aut urgeat. Illuc enim vires ſuas conferre debet orator, ut quod maximum, novum, premat, frangat. Sed ut omne cauſæ genus quoddam contra recipere valentiſſimum, ſic pro nobis cauſa aliquid valentius habere debet.

XV. Reſponſurus autem adverſario primum id, quod ille poſuerat, verbis infirmioribus pronuntiato. Quæ vero incredibilia viſa fuerint aut imbecilla, ita inviſa ponentur, ſicut ab adverſario dicta ſunt. Ut eſt illud: *Boſtarem igitur quemdam Norenſem fugientem e Sardinia Scauri adventum*. Et infra additur etiam augendi criminis cauſa, prius illum ſepultum quam huic cœnam eſſe ſublatam. Evenit ut propoſitionem adverſarii verbis noſtris ultra fidem extollentes, incredibilem faciamus, item propoſitioni adverſarii, ſi natura ſua incredibilis fuerit, cum quodam impetu animi ac ridiculi admiratione reſpondebimus, ut eſt illud: *LXX. millia paſſuum biduo curſa ſunt*, & reſpondet, *o rem incredibilem, o cupiditatem inconſideratam, o nuncium volucrem*. Et infra: *Romam ttans alpes biduo veniunt, o hominem fortunatum, qui ejuſmodi nuncios, ſeu potius pegaſos habeat*.

XVI.

XVI. Propoſito eo, quod adverſarius dixerit, reſpondebimus duobus modis, aut non eſſe id, aut ideo nos vinci debere. Propoſitis quibus reſponſuri ſumus, quærendum nobis erit an inter ſe comparata, repugnantia ſint, ut ſuis armis corruant. Ut Cicero de Antonio: Avunculum ſuum ſceleratum eſſe fatebatur, pœna affectum querebatur. Item pro Cœlio: Cur aut tam familiaris fuiſti, ut aurum commodares, aut tam inimica, ut venenum timeres. Similiter pro Gallio, ubi accuſator in ſe pecunias objecit: ibi enim, dum ſingula inter ſe comparat, alterum altero Tullius diluit. Item validiſſimum erit docere, quod adverſarius dixerit, etiam pro nobis eſſe: ut pro Milone Cicero quod lex promulgata de quæſtione fuiſſet, quam pro ſe eſſe contendit. Argumentis vero omnibus adverſarii reſpondere non eſt neceſſarium, finem enim non habebit oratio, & ſatis erit propoſitioni repugnaſſe, his ſane argumentis reſpondendum erit, quibus erunt judices commoti. Sin vero adverſarium ſuis argumentis confutare nequiveris, aliis rationibus, quod poſuerit, convellito. De vitiis argumentorum, quæ adverſarii male poſuerint, plene a Tullio inſinuatum eſt.

XVII. Status ſunt tres, ubi quod a te factum objicitur, negas, conjectura eſt: ubi quod a te factum fateris, & negas eam vim nominis habere, quod adverſarius criminatur, finis eſt: At ſi neque de facto, neque de nomine ambigitur, ſed jure factum oſtendis, qualitas nominatur.

XVIII. In conjecturalibus cauſis, hinc argumenta ſumuntur. A perſonis, cauſis facultatibus, veriſimilibus, ſignis. Signum cauſam antecedit, aut in eadem eſt, aut ſequitur. Item proferuntur auditiones, ſuſpiciones, ſpolia, quæſtiones, indices, ſama vel opiniones, & multa ſimilia, quæ rerum varietas ſubminiſtrat.

XIX. Perſona, ut Cicero pro Cluentio: Cum eſſet, inquit, egens, ſumptuoſus, audax, callidus, perfidus, & in omnem malitiam & fraudem verſare mentem ſuam cœpit. A cauſa: ſatisne igitur cernitis, quibus ille mercibus, quibus emolumentis, quibus injuriis incitatus, &c. A facultatibus, ut Tullius: Servos agreſtes & barbaros, quibus ſylvas publicas depopulatus erat, ex Apennino deduxerat, &c. A veriſimili: quid? quod caput eſt audaciæ, Judices, quis ignorat maximam illecebram eſſe peccandi impunitatis ſpem, & reliqua. A ſignis, quæ cauſam antecedunt, inſtrumentum item & ſimilia. Simul ſunt in pugna, clamor & ſimilia. Sequntur, ut in veneficio livor

& tumor;

& tumor; in cæde vulnus & ſanguis. Auditione, ut Tullius: Vos ex Marco Favonio audiſtis Clodium dixiſſe, & audiτis vivo Clodio periturum Milonem. Poſt diem tertium geſta res eſt, quam dixerat. Cum ille non dubitarit aperire quid cogitaverit, vos poteſtis dubitare quid fecerit? Suſpiciones, ut pro Scauro: quæ quid ſi ſuſpicio valuit etiam ob hanc cauſam, quod cum agerent Parentalia Norenſes &c. Spolia, ut eſt illud: Ille Deos, Deorum ſpoliis ornare voluit. Hic ornamenta Minervæ Virginis in meretriciam domum tranſtulit &c. Quæſtiones, ut eſt: Cum igitur de furto quęreretur, & de eo furto, quod ille ſine controverſia fecerat, cum ille de eo, quod non quærebatur, verbum nullum feciſſet. Indices, ut eſt illud: Venit index ad Dineam matrem neque obſcurus neque incertus. Fama vel opinio, ut Cicero: Opinio fuit duplex, una non abhorrens ab ſtatu naturaque rerum.

XX. Argumentorum omnium enumerationem advertito ſtudioſam videri, quandoquidem in his plus ingenii vis dominetur, atque ars ipſa a natura profecta dicatur. Nec quiſquam æſtimet argumentis numerum præfinitum, ſiquidem tanta eſſe poſſunt, quanta orator intento acriter ingenio reperire valuerit. Non tamen omne genus cauſarum omnia argumenta habet. Nam quid opus eſt illic de cauſa diſputare, ubi non apparet: aut de perſona adverſarii aliquid dicere, cum integra ſit.

XXI. In finitivo ſtatu quæritur, an ſit imminuta Majeſtas, puta. Nam primus locus accuſatoris eſt, cum de vi nominis quæritur, ut ſit generalis ejus brevis & aperta, & ex opinione hominum ducta definitio, hoc modo: Majeſtatem minuere eſt de dignitate, aut poteſtate P. R. aliquid derogare: Quæ definitio ut vera probetur, multis argumentis, aut rebus, aut exemplis ſimilibus confirmabitur. Poſt, ſpeciatim factum ejus qui accuſabitur, deſcribendo ſubjunge, ut id quod reum feciſſe arguis, ſimile ſit ad id, quod ſupra definiveris. Ergo generalis definitio erit, Majeſtatem minuere eſt, ut ſupra. Species criminis erit oſtendere quid adverſarius ſpecialiter fecerit, vel dixerit, ut probetur Majeſtas imminuta, poſt, loco communi confirmare. Æque facti atrocitas cum indignatione augetur.

XXII. Defenſoris autem locus eſt, adverſarii definitionem prius infirmare, ſi falſa, ex opinione hominum, aut inutilis monſtrabitur. Poſt, ſuam definitionem veram ponere, quæ multa argumentatione & exemplis confirmabitur. Deinde ſuſcepti factum, ab ipſa definitione diſſimile eſſe oſtendere.

IN-

INDEX

Veterum Scriptorum, Monumentorumque Latinorum.

Litera b. appoſita paginas voluminis ſecundi denotat: numerus ſolus, paginas voluminis prioris.

AAphilus. 482.
Abacus Romanus exhibetur ab Andrea Schotto lib. 2. c. 6. Nodor. Ciceron. Grutero in Inſcript. Vet. p.ccxxiv. Velſero p. 422. 819.842. Opp. & Pignorio p. 340. de Servis. Vide & Velſeri Epiſt. 39. p. 842.
Abaelardus Peripateticus Palatinus. 371.b.
Abas. 232.
Abbo Floriacenſis. 205. b. 331. b.
Abbonis obſidio Pariſ. 264. b.
Abdias 269. b.
Ablabius Cos. 266. 201. b. Deſcriptor Gothorum gentis egregius veriſſima adteſtatur hiſtoria. Jornandes cap. 4. citat iterum cap. 14. & 22.
Abraham 178. b.
Abramus. 74. b.
Abronius Silo. 417.
Abundantius. 171. b.
Aburnius Valens 524. b. confer Reineſ. ad Hofman. p. 603. 608.
Acacius Cæſar. Epiſ. 325. b.
Academici. 232. 583.
Accius 26. 46. 232. 277. 345. 402. 482. 536. 571. 620. 7. b. 29. b. 117. b. 143. b. 223. b. 280. b. 369. b. 414. b. 441. b. Conf. Attius. L. Accius vel Attius 518. 194. b. 197. b. 215. b. 220. b. 476. b. M. Accius Plautus. 1. 482. 7. b. Alius Accius Orator adverſus quem Cluentii defenſionem in ſe ſuſcepit Cicero. Alius denique Accius. fabularum ſcriptor recens, de quo 375. Accio per Muretum affiƈta. 198. b. Accius Navius Augur. 536.
Accuſator diverſorum 536.
Achæus 323.
Achajæ Epiſcopis Leo M. 361. b.
Achateſius Mileſius. 437. b.
Achelinus. 335. b.
Acherontici Etruſcorum libri citantur ab Arnobio lib. 2. p. 82.
Acheus 371. b.
Achilles 74. b.
Achinapolus Aſtrol. 345.
Acilius 162. 233. 375. 622. Glabrio 476. b.
Acopas 482.
Acretius 171. b.
Acro Helenius 34. 277. 467.
Acron 571.
Acroſtichorum Aut. 3.
Acroſticha 205. b.
Aƈta diurna &c. 402. 400. b. Senatus *ibid.* triumphorum 482. Pop. R. *ibid.* tempp. Auguſti *ibid.* Urbis 400. 514. Perpetuæ & Felicitatis 609. autor eorum reƈte Montaniſta videtur viris doƈtiſſ. Henr. Valeſio & Thomæ Ittigio, etſi alia ſententia Henr. Dodvvelli in diſſert. Cyprianicis, & Theodorici Ruinarti in aƈtis Martyrum ſinceris & ſeleƈtis. Tertulliano illa aƈta leƈta non fuiſſe oſtendit Hermannus Conringius in Ep. 15. ad Furſtenbergium Ep. Paderbonenſem.
Aƈterianus 117. b.
Aƈtiones 94.
Aƈtius 233. 571. 117. b. 437. b. Poſtumius 417.
Acutius 8.
Acuticus 199. b.
Adalgadus 156. b.
Adam Magiſter Anglus Peripat. 371. b.
Adamannus Huienſis Abbas 331. b. Scotus 335. b.

Ada-

Adamantius Martyrius 178. b. V. Martyrius.
Addeus 417.
Adelbodus Ultraject. Ep. 331. b.
Adelmannus Brixienſ. Ep. *ibid.*
Adelmus *ibid.*
Adeodatus 171. b.
Adeſio Grammaticus. 46.
Adeſpotum Græc. 233.
Adilæ miſſa Epiſt. 171. b.
Adilredus Rivall. Abb. 334. b.
Adimantus 482.
Ado Viennenſ. 335. b.
Adolphi fabulæ 261. b.
Adrevaldus Floriac. 331. b.
Adrianus 178. b. 369. b. Papa 331. b. Adriani IV. mors 371. b. Adrianus Imp. V. Hadrianus.
Æditus C. Val. 266. 194. b. 219. b. 220. b. Æditui carmina 29. b.
Ædoſthenes 482.
Ægidius Jo. Athenienſis. 599. Corbolienſis. 260. b. 265. b. Delphenſ. 252. b. 265. b. ſeq. Pariſ. 265. b.
Ægyptii 223. 482. 566. 26. b. 69. b. 143. b. 178. b. 437. b. Sacerdd. 345.
Ægyptiæ diſciplinæ 29. b. Ægyptiorum lib. ſecreta auctoritas 102. b. 279. b. bibliothecæ. 103. b.
Ægyptiis Epiſcopis Leo M. 361. b.
C. Ælianus 482.
Ælius 92. 215. 233. 291. b. 405. b. Gallus ibid. 523. b. Lamia 278. Lanuvinus 509. b. Meliſſus 7. b. Lucius. 9. 26. 482. 536. & 7. b. Sextus 516. b. 538. b. Stilo 405. b. Tubero 7. b.
Ælianum jus 538. b. C. Ælii lex 482.
Æmilianus 417. 171. b. Sicinius 29. b. Æmiliani Strabonis laus. *ibid.* Æmilianus Palladius 178. b. 437. b.
Æmilius Cajus 277. Macer 233. 482. 195. b. 224. b. 415. b. 437. b. 476. b. Marcus 482. Porcina 476. b. Probus 37.
Æneſidemus 278. b.
Ænigmata vett. 209. ſeqq. b.
Æoles 536.
Æoli 178. b.
Æra Urbis 193.
Æſchines 417. 449. 482. 536. 7. b. 143. b. 276 b. 476. b. Orat. 536. Socraticus 507. b.
Æſchrio 26. 218. 482.
Æſchylides 219.
Æſchylus 46. 233. 277. 345. 357. 364. 440. 536. 7. b. 117. b. 476. b.
Æſculapius 387. 482. 74. b. 438. b. Æſculapii præceptor Chiron 223. Schola 482.
Æſopus 233. 277. 482. 536. 7. b. 103. b. 369. b. 371. b. Æſopi fabb. 376. 380. 440. 280. b. 507 b. Æſopicus apologus 278. 29. b. 143. b. Æſopus tragicus 482. 536. 369. b. (Accius *Scaligeri*) 258. b.
Æſtumis Poſſeſſoribus miſſa Ep. 171. b.
Ætatis aureæ Scriptores. 1. argenteæ 359. æneæ & ferreæ. 1. b.
Æthicus Iſter 189. 410. 393. b. vide & infra in Auctor Coſmographiæ & Auctor Itinerarii.
Æthiopum lingua quid notet *aſtapus* 482.
Æthlius 291. b.
Ætio presb. Leo M. 361. b.
Ætna poema 261.
Afer 476. b. Vide Domitius.
Afranius 46. 223. 225. 233. 266. 278. 536. 583. 7. b. 29. b. 117. b. 194. b. 199. b. 224. b. 415. b. 438. b. 509. b. A. Afranio per Muretum affica. 198. b. Petronius Afranius V. Petronius.
Afri 438. b.
Africanis Epp. Leo M. 361. b.
Africanus 278. 536. 103. b. 369. b. 438. b. Africanus Ictus. 532. b.
Agapitus 172. b. 178. b.
Agaternus Claudius 571. 509. b.
Agatharchides 483.
Agatharchus 345. 536.
Agathinus 588. b.
Agatho 440.
Agathocles Chius 26. 218. 483. 514. 425. b.
Agathoſthenes vel Aglaoſthenes 357. 364. 483.
AGELLIUS infra GELLIUS 278. 369. b. 371. b. 416. b. plura de eo 1. b. ſeq.
Agenus Urbicus 574. 587. 110. b. 159. b.
Ageſiſtratus 34.
Agetor ib.
Aglaoſthenes 299. b.
Agnon 536.
Agobardus 248. b.
Agorius Prætextatus 134. b.
Agraetius 472. b. Papa 136. b.
Agrariæ rei Script. 573. b.
Agricola 136. b.
Agrimenſorum vett. indiculus 159. b.
Agrippas 483.
Agrippa (M.) 223. 581. 143. b. Caſtor. 325. b.

Agrippina Claudii *76*.
Agrotas Maſſil. *609*.
Ajetius Paſtor *ibid*. 332. b.
Aimoini ſcripta 264. b.
Alabaldus Demetrius. 446. b.
Alanus 257. b. 564. b. de Inſulis 261. b. 266. b. 334. b. In illius parabolis excuſis etiam Lugd. 1492. 4. obvius verſus qui Ovidio male tribuitur Tom. 2. Menagianor p. 117. *qui jacet in terra, non habet unde cadat*. id. T. 4. p. 94.
Alani anti-Claudianus 130. b.
Alaricus, Rex. Vviſigoth. 172. b. 543. b.
Albericus Diac. Cardin. 337. b. Rhemenſ. 371. b.
Albertus Metenſ. Monachus 332. b. 335. b. Magnus 334. b.
Albienus 172. b.
Albinus Flaccus, ſive Alcuinus 134. b. 172. b. 215. b. 224. b. 247. b. 278. b. 394. b. 469. b. 506. b. (A.) 7. b. Poſtumius 117. b. 375. b. Albini varii 159. b. Duo Albini, Caroli M. æquales Barth. XLV. 11.
Albericus 362. Albrici diverſi. 367.
C. Albucius Silo 417. 109. b.
Albutius 26. 536.
Alcæus 278. 514. 537. 8. b. 117. b.
Alchymia 150.
Alcidamus 537.
Alcimus 224. 201. b. 219. b. 224. b. 332. b. 405. b. U. Alcimus Avitus.
Alcinous 201. b.
Alcmæon Crotoniates 50. b. 438. b. 477. b.
Alcmæus *69*. b.
Alcman 29. b. 117. b. 477. b.
Alcuinus 331. ſeq. b. 335. b. Alcuini carmina 263. b. 266. b. U. Albinus.
Alda 257. b.
Aldhelmus 208. b. 215. b. 247. b. 263. b. 332. b.
Aldremanni Londin. carm. 267. b.
Alethes 524. b.
Alevas *76*. b.
Alexander quidam artigraphus. 288. Dolenſ. 334. b. Cappad. Epiſc. 325. b. interpr. Virg. 225. 233. 134. b. Grammat. 227. Mileſius *69*. b. Ætolus 233. 8. b. 117. b. Polyh. 233. 279. b. Valentinianus 276. b. Magnus 383. 8. b. 103. b. Numenius 502. b. 507. b. Neckam. 267. b. Aphrodiſeus 159. b. (Gualteri) 257. b. Eſſebienſ. 247. b. 267. b. Halenſ. 334. b. III. Papa *ibid*. I. Papa 335. b. Laodic. 588. b.
Alexandriæ clero Leo M. 561. b.
Alexarchus 233.
Alexis 400. 8. b. 477. b.
Altenus ad quem Catullus carmine XXX.
Alfenus Varus. 8. b. 522. b. 599. b. JCtus 203. b.
Alfius 405. b. Flavus 417. 483.
Alimentus L. Cincius 110. b. 374. b.
Alitgarius 332. b.
Alla, vox Gall. 584.
Allegius Flavius 417.
Allevius 134. b.
Allienus 162.
Allius 92.
Almachius 134. b.
Almanni duo 332. b.
Alphanus Archiep. Salernit. 337. b. carm. 264. b.
Alpheus Avitus 477. b. Philol. *ibid*.
Alpidrius 134. b.
Alviſius 172. b.
Alypius 134. b. 218. b.
Amabilis 172. b.
Amalarius Metenſ. 331. ſq. b. Trevir. 335. b.
Amalaſuntha 172. b.
Amas 417.
Amatus de geſtis SS. Petri & Pauli 266. b. Epiſc. incertæ Sedis 337. b.
Ambivius 26. 46.
Ambroſius 134. b. 136. b. 172. b. 178. b. 225. b. 232. b. 244. b. 310. b. Alexandr. Diac. 325. b. alter Alexandr. *ibid*. Autbertus 332. b. med. Puteol. 580. b. 584. b.
Amentius 369. b.
Amici Symmachi 134. b.
AMMIANUS MARCELLINUS 98. b. 376. b. 377. b. alius 99. b. 316. b.
Ammonius 387. Saccas 103. b. Alexand. 325. b.
Amænus 226. b. 240. b.
Amometus 514. Amometi volumen 483.
Amos 274. b. 299. b.
AMPELIUS (L.) 353. 630. 172. b. Ampelii varii 631.
Amphianus 357.
Amphiaraus 29. b. 103. b. 143. b.
Amphictyonum judicium 537.
Amphilochius Iconii Epiſc. 325. b. 332. b.
Amphilochus Athen. 26. 483.
Amphion 438. b.
Amphis 357. 364.
Ampius 162. T. Ampius citatur à Svétonio in Cæſare. Alii legunt Tampius

vel

Digitized by Google

vel Titus Amprius :
Anacharſis 440. 29. b. 278. b.
Anacreon 233. 364. 483. 8. b. 29. b.
Anaſtaſii varii 172. b. 332. b.
Anaſtaſio Theſſal. Epiſcopo Leo M. 361. b.
Anatolius 103. b. 172. b. ſac. Theſſal. 316. b. Laodic. Epiſc. 325. b. Anatolio Epiſc. Leo M. 361. b.
Anaxagoras 233. 483. 29. b. 50. b. 69. b. 103. b. 143. b. 159. b. 278. b. Abderites 225. Clazomenius 225. Anaxagoræ diſc. Pericles 537.
Anaxandrides 117. b.
Anaxarchus Athen. 323. 103. b.
Anaxilaus 483.
Anaximander 357. 483. 29. b. 50. b. 278. b.
Anaximenes 365. 483. 69. b. 283. b. Mileſius 483.
Anaxipolis Thaſius 26. 483.
Q. Ancharius 162.
Anchius 134. b.
Ancyranum monum. 638. 586. b.
Andocides 537. 103. b.
Andreas, Med. 483. 26. b. 278. b. Orator 245. b. gnom. repertor. 345. 387. Senat. 172. b. Archiepiſ. Lundenſ. 254. b. Apoſt. 325. b. à Sueſſa 337. b.
Androbulus 483.
Andron. 387.
Andronicus 345. 8. b. 103. b. 134. b. 159. b. (Pompilius) 509. b. hypocrites 537.
Andronis medicam. 580. b.
Androtion 26. 483.
Angelomus 248. b. 260. b. 332. b.
Angelus Sangrinus 337. b.
Angloſaxonica verſio Oroſii 366. b.
Anianus 332. b. 526. b.
In Anicium Julianum verſus 134. b.
Annæ viro miſſa epiſt. 172. b.
Annæus 483. Cornutus 8. b. (L.) Seneca *ibid.* Florus 477. b. Placidus 233.
Annales 94. 233. 483. 400. b. antiqui 15. b. 103. b. Maximi 15. b. Feſtus: *Maximi annales appellabantur non magnitudine ſed quod eos Pontifex maximus conſecraſſet.* Adde Meurſium parte 2. Exerc. Critic. p. 139. Annales vett. tempp. 59. b.
Annales Maximos laudat Gellius IV. 5. Macrob. III. 2. Cic. de Oratore c. 12. Octoginta libris conſtabant, Serv. in 1. Æneid. 377. Annales Pontificales vocat auctor Originis gentis Romanæ: Hujuſmodi Annales Ægyptiis & Babyloniis Perſisque ab antiquiſſimo tempore condidere Sacerdotes, Chaldæi & Magi teſte Xenophonte, Strabone XVII. p. 543. 548. Joſepho 1. contra Apion. p. 1035. 1036. Confer quæ de Regiis commentariis Caſaubonus ad Svet. c. 64.
Anni ſolaris modus & emendatio 188.
Annianus 8. b. 622. b. 477. b.
Annius 405. b. (C.) 92. Fetialis 483. *Annius Viterb.* 377. b. 379. b. 603. b.
Anonymus Med. 179. b. Altidiſiorenſis 261. b. Mellicenſis 179. b. Anonymi verſus de Adolpho Imp. 261. b. Salutaris 261. b. experim. medd. *ibid.* Erfurt deſcriptio Henr. Præp. 262. b. Filo *ibid.* Hiſt. de Pyramo & Thisbe *ibid.* carm. de extr. judic. *ibid.* Trivita ſtudentum *ibid.* Luparius *ibid.* Peregrinus *ibid.* vita Judæ tradit. *ibid.* Pilati *ibid.* Caroli M. 263. b. carm. paneg. in laudem Berengarii 164. b.
Anonymi Philoſophi veteris de re monetaria admonitio ad Theodoſium Imp. ejuſque filios Honorium & Arcadium CÆSS. cum notis Marqu. Freheri T. XI. Antiqu. Rom. p. 1415. ſeq. Anonymus Scriptor Fab. 376. *Anſegiſus* Abbas 558. b.
Anſelmus Cantuar. 332. b. 252. b. Theol. 371. b. Anſelmi varii 332. b. 371. b.
Anſer Poeta 227. adde Brioſii Epiſtolas p. 240. ſq.
Antæus, Med. 483.
Anthedius Poeta Sidonio laudatus.
Anthero Tiberii libertus 580. b.
Anthimus de obſervatione ciborum ad Theodoricum Regem Francorum, MS. in Bibl. Menarſiana p. 35.
Anthus, ſive Antianus Pub. Furius 529. b.
Valerius Antias 462. 50. b. 117. b. Vide Valerius.
Anticlides 417. 484.
Antidamas 365.
Antigenes 484. 587. b.
Antigenides 29. b.
Antigonus Cymæus 26. 484. Statuarius 484. Hiſt. 405. b. medicus 584. b.
Antimachides 345.
Antimachus 278. 477. b.
Antinomiæ 551. b.
Antiochi Reg. theriaca 517.
Antiochus 134. b. Comœdus 583. Hiſt. 291. b. Epiſc. 328. b.
Antipater 92. 29. b. Aſtrol. 345. Architect. *ibid.*

Ibid. poeta extemp. p. 537. Stoicus 117.b. (L. Cælius) 484. 143. b. 375.b. 539.b.
Antiphanes 588.b.
Antiphon 365. 103.b. 277. b.
Antiquarii 179.b.
Antiqui 484.
Antiquitates Hetruſcæ 601.b.
Antiſophiſtis acerbior Orbilius 509.b.
Antiſthenes 357. 8.b. 29. b.
Antiſtius Labeo 484. 8.b. 523. b. 539.b.
Antonia 580.b.
Antonianus 662. 288.b.
Antoninus 620. 622.b.
Antonini Placentini Martyris Itinerarium terræ Sanctæ, præmiſſum à Papebrochio Actis Sanctorum T. 2. Maji.
Antonius 278. 537. 134. b. 316. b. Auguſtus S. Auguſtulus 189. 410. Atticus 417. Major 477. b. Caſtor 484. Julianus 283. b. Muſa 484. Monachus 325. b. Rufus 278. 477. b. Gnipho 537. 117. b. Orator 103. b. De hoc & aliis Antoniis apud Romanos celebribus, non indiligenter diſſerit Jo. Glandorpius in Onomaſtico Romano. De aliis etiam Antoniis Sanderus libris tribus de claris Antoniis, ſanctis, principibus & eruditis, Lovan. 1627. 4. Pius 188. 410. Vide infra in Auctor Itinerarii. Polenſ. Epiſc. 172. b. Frachenſ. 337. b. (C.) 162. 262. 220. b. (S.) pater Monachorum. 179.b. (Marcus) 233. 537. 29. b. M. Antonii liber unicus quo affirmavit diſſertos ſe vidiſſe multos, eloquentem neminem. Cic. Oratore c. 5.
Anubius 74.b.
Anyſius 316.b.
Anytus 278.
Apaturius 345.
Apelleiaci 276.b.
Apelles, Thaſ., Med. 484. Coux, pictor 345. hæret. 276.b.
Aper 136.b.
Aphricanus 365. vide Afr.
Aphrodiſius 50.b. (Scribonius) 509. b.
CÆLIUS APICIUS 638. ſeq. 438. b. Apicius (M.) 484. ſcurra 583.
Apion Grammat. 484. 279. b.
Apolinarius Hierap. Ep. 325. b. Laodic. Ep. *ibid.*
Apollas Callimachus 537.
C. SOLLIUS SIDON. APOLLINARIS 131.b. 369. b.
Apollinaris 622.b. à Banco 337.b. filius 136.b. Apollinares varii 131.b.
Apollinis oracc. 69. b. Apollinis Pythii orac. 484. Apollo 438.b.
Apollodorus 46. 92. 8. b. 117. b. 134. b. 278. b. Citienſ. Med. 484. Geogr. *ibid.* Erythræus 300. b. novus declamator 417. Lemnius 26. 484. Pergam. 537. Tarent. Med. 484. de odoribus *ibid.* de beſtiis venenat. *ibid.* ſtatuarius *ibid.* Apollodori Græca fab. 47. diſcipuli 417.
Apolloniates Diogenes 283.b.
Apollonides 484.
Apollonius 225. 127.b. Collatius. 257. Empiricus 387. Molon 537. Pergæus 345. Grammat. 477.b. Pergamenus 26. Med. 484. Pitanæus Med. 484. Rhodius 233. Senator. 325.b. (Tyaneus) Magus 29. b. 103. b. Geometra 179. b. ſub Commodo Imp. 325.b. Apollonii duo chirurgi 387. varii 588. b.
Apollophanes 278. b. 588. b. Med. 484. 278. b.
Apologeticorum ſcript. 276.b.
Apophoreta 590.
Apoſtolorum Actus 507.b.
Appion 8.b. ſub Severo Imp. 325.b.
Appius 622. b. Appii apologia 29. b. Appii Cœci Oratio de Pyrrho. Cic. Bruto c. 16. Appius Claudius 143. b. Pulcher 162. Appii Pulchri augurales libri Cic. III. 4. 11. Epiſt. ad familiar. Feſtus in Soliſtimum.
Appulejus 162.
Guilielmi Appuli carm. 264. b.
Aprigius Pacenſ. Epiſc. 330. b.
Apriſſius in Bacche 92. in Mich. Bentini editione apud Varronem, Apriſſius in Bucolicis. Sed Scaliger legit Attium in Baccho.
Aprofiditus S. Epaphroditus 573.b.
Apronianus 172. b.
Aprunculus 136. b. Gallus Orat. 103. b.
APULEJUS 26. 233. 262. 266. 516. 17. b. 117. b. 179. b. 225. b. 219. b. Platoni 477. b. (L.) 509. b. Apuleii ab hoc diverſi 17. b. 18. b. Apulejus Celſus 25. b. 579. b. 580. b. 584. b.
Aquila 431. 438. b. 502. b. (Jul.) 484. 69. b. 179. b. 526. b.
Aquilejenſi Epiſc. Leo M. 361. b.

Aquilinus

Aquilinus 136. b.
Aquilius Severus, Hiſp. b. 325. 369. b. Comicus 199. b. Marcus. 8.
Aquini inepti Poetæ mentio apud Catullum carmine XIV.
Arabianus 325. b.
Arabica verſio Cæſaris 185. Plinii 509.
Arabicæ voces 434.
Arabis malagma 387.
Arator 172. b. 238. b. 257. b. 263. b. presbyter 238. b. poeta 332. b.
Aratus 233. 103. b. 117. b. 143. b. 280. b. Arati prognoſtica 225.
Arbiter Petronius 117. b. Vide PETRONIUS.
Arcadas ſcribere tradidit Evanthes 484.
Arcadia & Palladis aures &c. 143. b.
Arcadum rerum ſcript. 233.
Arcadius Auguſt. 134. b. 577. b.
Arceſilas 143. b. 283. b.
Arceſilaus 440.
Archagathus 387.
Archelaus 26. alius 484. Meſopot. Epiſc. 325. b.
Archias 537.
Archibius 357. 485.
Archidamus 440.
Archidemus 485.
Archigenes 583.
Archilochus, Parius 278. 117. b.
Archimachus 435.
Archimedes 225. 345. 29. b. 103. b. 117. b. 143. b. 179. b. 278. b.
Architas Tarent. 50. b.
Architectonica 338. ſeqq.
Archytas 26. 345. 29. b 159. b.
Arctinius 477. b.
Arelatenſes 172. b.
Arellius 417. 485. (Fuſcus) Rhetor. 371. b.
Areopagitarum ſent. 103. b. 179. b.
Aretes Dyrrachinus 50. b.
Aretius 2. Martius 603.
Areus 440.
Argelius 345.
Argentaria Pollia 451.
Argentarius 417.
Argolica qui conſcripſerunt 364.
Argolicus Præf. Urbis 172. b.
Arialdus 337. b.
Arianus ICtus 540. b. Severus. *ibid.*
Aribo Mogunt. Ep. 332. b. Cirinus Muſ. 335. b. Friſing. *ibid.*
Ariethus 364.
Arigernus Comes 172. b.
Arioli 648. ſeq.
Arion 322. 159. b.
Ariſtænetus 103. b.
Ariſtæus 223.
Ariſtagoras 485.
Ariſtander 27. 485.
Ariſtarchei 92.
Ariſtarchus 92. 278. 8. b. 50. b. 103. b. 159. Samius 345. Sicyonius 485. Grammat. 477. b. Ariſtarchi æqualis Crates Mallotes 509. b.
Ariſtas 92.
Ariſteas 485. 8. b. 279. b.
Ariſtides 485. 8. b. 103. b.
Ariſtippus 345. 29. b.
Fuſcus Ariſtius 278.
Ariſto 278. 8. b. 29. b. 540. b.
Ariſtobulus 485.
Ariſtochius 323.
Ariſtocles 92.
Ariſtocrates (Petronius) 571.
Ariſtocreon 485.
Ariſtocritus *ibid.*
Ariſtodemus 92. 278. b.
Ariſtogenes 387. 485.
Ariſtogiton 485.
Ariſtomachus 27. 357. 485.
Ariſtomenes 27. 117. b. pictor 346.
Ariſton 387. 485.
Ariſtonicus 233.
Ariſtophanes Comicus 46. 92. 233. 8. b. 117. b. Mileſius 485. Mallotes 27. Grammat. 346.
Ariſtophon 278. b.
Ariſtophontes 365.
Ariſtoteles 27. 92. 223. 225. 8. b. 29. b. 50. b. 69. b. 103. b. 117. b. 143 b. 160. b. 278. b.
Ariſtoxenus 8. b. 50. b. 143. b. Muſ. 160. b.
Ariſtus chirurgus 580. b.
Arithmetica 178. b.
Arithmetici 179. b.
Arithmi ſ. numeri 274. b.
Arius 160. b. 278. b.
Ariani *ibid.*
Arnobius 275. b. 289. b. junior. 222. b. Rhetor. 325. b.
Arnoldi prov. Salom. 266. b.
Arnoldus Carnot. 288. b. Bonæ-vallenſ. Abbas 334. b.
Arnulphus Aurelianen. 452. Ratisbon 335. b. Ar-

b. Arnulphi Lexov. epigr. 254. b. 265.
b. Arnulphus monachus 332. b.
Arria Thraſeæ uxor 774. b.
Arrianus 8. b. 622. b. Poeta 218.
Atrius 509. b.
Arruntius 441. 485.
Artemidorus 357. 485. 143. b. 172. b.
Artemiſiæ geſta 347.
Artemiſius 584. b.
Artemon 365. 485. 277. b.
Artes 233.
Arthurius (Galfridus) 267. b.
Artifices 485. vett. 537.
Artigraphi 233. 179. b.
Artiſthenes 283. b.
Artium ſcriptores 537.
Artotius 406. b. 588. b. Proculus (C.) 537.
Arundeliana monumenta 20. b.
Aruntius 417. 201. b.
Arvogaſti miſſa epiſt. 136. b.
Aruſiani Meſſii primi ordinis V. C. CR. Comitis *elocutionis libellum* ex Virgilio, Salluſtio, Terentio, Cicerone per litteras digeſtum allegat Nic. Heinſius ad Valerium Flaccum p. 174. 282. 336. Illum è Codice B. Godfridi Grævii, Conſulis Lipſienſis Andreas Stubellus ſuis locis inſeruit novæ editioni theſauri eruditionis Scholaſticę Baſil. Fabri. Lipſ. 1710. 1717. fol.
Aruſinus 93.
Aruſpicinæ libri 233.
Aruſpices 583. 571.
Aruſpicum reſponſa 538.
Aſarubas 485.
Aſclepiades 225. 485. 69. b. 103. b. 117. b. 143. b. Med. 387. 485. 30. b. 50. b. 579. b. 278. b. Titienſis 588. b.
Aſclepiadius 265.
Aſclepiodorus 441. 485.
Aſclepiodotus 441. 58. b.
Aſclepius 26. b. 143. b.
Aſclerias collyrium 387.
Aſconius 278.
ASCONIUS PEDIANUS 223. 227. 8. b.
Aſellio 233. 374. b.
Aſellius 441.
Aſidius Sabinus 417.
Aſinius Pollio 167. 223. 278. 485. 538. 8. b. 187. b. conf. pollio 509. b. de ejus hiſtoriis vide Nic. Fabrum ad Senecæ Suaſoriam 7. Plura de hoc Aſinio Morhofius libro de Patavinitate T. Livii cap. 4.
Aſinius Gallus, Pollionis F. 158. 417. Capito 406. b.

Aſmenus 265. 201.
Aſmonius 478. b.
Aſpaſius 160. b.
Aſpaſii Orthographiam MS. Venetiis in Bibl. Trevisiana memorat celeberr. Montfauconus in Diario Italico p. 76.
Aſpendius 403.
ASPER Grammat. 46. 223. 233. 117. b. Æmilius 258. Adeſio 34. 167. junior. 465.
L. Aſpernas 417. P. *ibid.*
In Aſſentatores 663.
Aſſuerus poeta 160. b.
Aſſuin miſſa epiſt. 572. b.
Aſſyriorum Lingua *Naarmalcha* quid notet 485.
Aſterius (Turc. Ruff.) 262. 258. 568. 236. 262. b.
Aſtræus 143. b.
Aſtrologi 225.
Aſtronomia 178. b.
Aſturius Tolet. Ep. 330. b.
Aſtyages 478. b.
Aſtynomus 485.
Atejus Philol. 406. b. (C.) Capito. 8. b. 406. b.
Atellanæ 94. Hieron. T. 4. edit. Marcianei p. 257.
Atellani antiqui 406. b.
Aterianus (Julius) 57. b.
Q. Aterius, 418.
Ateſtinus, cauſſidicus, Martial. lib. 3. Epigr. 38.
Athalarici Reg. edicta 172. b.
Athanaſius Episc. 103. b. 179. b.
Athanaſii antid. pro hepat. 917.
Athenæus 538. Medicus 592. b
Athenagoras 27.
Athenienſium monumenta 485.
Athenion 387.
Athenodorus 441.
Atilicinius JCtus 540. b.
Atilius 198. b.
Atimetus 581. b.
Atlnes Celer 571.
Atlantides 346.
Atlas 227. 346.
Atracinus 509. b.
Atratinus 507. b.
Attius Clemens 622. b.
Atta 233. 117. b. 199. b. 215. b. 220. b. (T. Quinctius) 200. b.
Attacinus 233. v. Varro.
Attali Regis medicam. 584. b.
Attalum emplaſtrum 387.
Attalus 134. b. 136. b.
Attalus Philometor 27. 485. Stoicus 418. Med. 485.

Attejus 233. Philol. 486. (L.) Capito 485. 117. b.
Attici 538.
Atticidas 478. b.
Attico Ambroſii epiſt. 316. b.
Atticus 538. 134. b. (Julius) 27. Conſtantinop. 328. b. (P.) 403. (Titus Pomp.) 70. 162. 486. 375. b. Vipſanius 418. (Anton.) *ibid.*
Attilæ vita 234. b.
Attilii dictum 620.
Attilius 193. Fortunatianus 474. Serranus 583. (M.) 93.
Attii Navii auguria 30. b.
Attius 538. (L.) 92. V. Accius.
Atto 337. b.
Attularius 332. b.
Auctor MS. libri de menſura orbis terræ, laudatur ab Harduino ad. Plin. Tom. 1. pag. 472. 584. 731. &c. B. Rhenanus præf. ad Procopium: *adjuvant hic nos duæ orbis deſcriptiones, quarum altera junioris Theodoſii juſſu facta eſt, niſi fallit titulus: altera non multo poſterior videtur.*
Auctor declamationum 233. libelli provinciarum Rom. 97. b. Hunc auctiorem ad A. Schottum miſerat Jo. Roſinus. ad Herennium 538. verſuum de dictis VII. ſapp. 364. incertus poeta 583. Hiſt. ablati & relati corp. S. Vincentii 265. b. Ætnæ 260. Cornelium Severum eſſe conſtat ex Senecæ Epiſt. 76. altercationis Hadriani & Epicteti 394. b. Hadriani & Secundi Philoſ. 619. 394. b. de rebus bellicis 110. b. 394. b. *Carminis de Bebiani baptiſmo & uxoris Apræ obitu* 244. b. fragmenti Cenſorino ſubjecti 46. b. Hoc cum Petri Jo. Nunneſii notis Procli Chreſtomathiæ ſubjectum ſeorſim prodiit Hanov. 1615. 4.
Auctor Ciris 68. 260. Comentariorum extrema belli Civilis à Cæſare in Hiſpania geſti referentium 176. Excerptorum veterum de Conſtantino Chloro 102. b. Copæ 263. Corporis legum 563. b. fragmenti de defectu lunæ 207. b. Hoc inter alia poemaria Aſtronomici argumenti à Joſ. Scaligero collecta etiam prodiit una cum Arato, Germanico & reliquis, ex officina Sanct. Andreana. Deſcriptionis Urbis Romæ & Cpoleos 394. b. Dialogi de cauſis corruptæ eloquentiæ 559. de differentiis vocum 471. b. fabularum LX. repertarum in Bibl. Palatina 376. Geographus Ravennas 411. Catalogus Scriptorum in Geographo Ravennate allegatorum 412. Auctor ineditus libri de menſura orbis terræ laudatus à Jo. Harduino ad Plinium. Geographus à Dionyſio Gothofredo editus ſub titulo *Vetus orbis deſcriptio*, Græce & latine Genev. 1628. 4. Sub Conſtantio & Conſtante floruit, ut editori notatum. Pro ſcriptore Græco habetur cum ab aliis, tum à Voſſio p. 248. de ſcientiis Mathematicis. Sed rectius utique Dionyſ. Petavius p. 72. ad Julianum obſervat ſcriptorem eſſe latinum. Vide ſi placet quæ dixi libro IV. Bibl. Græce c. 2.
Auctor Itinerarii à Burdigala ad Hieroſolymam uſque & ab Heraclea per Aulonam & Romam Mediolanum uſque, ſcripti ut videtur Conſtantini M. temporibus. Vide Voſſium de Philologia p. 60. primus edidit Pithœus 1588. 12. poſtea Andreas Schottus cum commentario Hieron. Suritę. Auctor Itinerarii quod ſub Antonini, Æthicique nomine, ſive ut Barthius in codice ſuo reperiſſe ſe teſtatur Antonini Æthici nomine ambulat 189. prima editio Pariſ. 1512. ex caſtigatione Chriſtoph. Longolii ap. H. Stephanum Seniorem. Nuper in manus meas incidit editio Lugdunenſis cum Vibio Sequeſtre & aliis quibuſdam in 8. quam vir doctus neſcio quis contulit cum MS. variiſque locis ſupplevit & emendavit. Exſtat præterea cum Scholiis Joſiæ Simleri & Hieron. Suritæ. Egregiam quoque in illo emaculando operam poſuit Abrahamus Ortelius; Magnam porro lucem accipit ex tabula Peutingeriana, ceu notatum Paulo Merculæ præf. ad Coſmographiam. Vide ſupra Antoninus Pius.
Auctor Monoſtichorum 215. b. de notis litterarum p. 446. b. Libelli provinciarum Galliæ & civitatum Metropolitanarum 410. Hic ex Tigurino codice longe integrior in lucem emiſſus eſt à Joſia Simlero. Libelli provinciarum Romanarum editi primum ab Antonio Sehonhovio Baſil. 1551. cum Eutropio & notitia Imperii deinde ex membranis Caroli Langii emendatius ab Andrea Schotto 97. b. Coſmographiæ

phiæ

Digitized by Google

phiæ quæ fertur ſub nomine Æthici Iſtri. v. Æthicus. Hæc ab eodem Simlero ſcholiis illuſtrata legitur noviſſime recenſita etiam à Jacobo Gronovio. Pars poſterior ubi *alia orbis deſcriptio* incipit, forte addita ex Oroſio eſt, Auctorem Chriſtianum prodit mentio Felicis Martyris & Apoſtolorum Petri ac Pauli. Neque minus conſtat auctorem latine ſcripſiſſe, etſi è Græco translatum dicunt à B. Hieronymo. An vero Scoti ſit neſcio cujus, ut in codice ſuo Demſterus reperit, dicere non auſim.

Auctor Notitiæ dignitatum utriuſque imperii 392. b. etſi Conſtantini M. ætatem vix attingit, antiquiorem tamen provinciarum diſpoſitionem referre videtur Schelſtratio part. 1. Antiqv. illuſtratæ p. 35. *Notitia Epiſcopatuum orbis Chriſtiani* ſive Codicis Romani antiqui Provincialis. Conſcripta eſt circa annum Chriſti 1100. primum edita Romæ an. 1503. & deinde poſt plures editiones emendatius ab Auberto Miræo cujus editionem expreſſit in Chronico Chronicorum Janus Gruterus. Vide Voſſium p. 412. de ſcientiis Mathematicis. Confer etiam Geographiam ſacram Caroli à S. Paulo.

Auctor libri de XIV. regionibus urbis Romæ 377. b. Moreri 261. 202. b. Hoc poemation cum poſthumis Frid. Taubmanni notis editum Francof. 1626. 4. panegyricorum duorum 615. Libri de ponderibus & menſuris 207. b. Libri de notis ponderum & menſur. 446. b. Paſiphaes fabulæ 212. b. Elegiæ Phœnicis 206. b. verſuum in laudem Solis 212. b. Originis gentis Romanæ 378. b. pervigilii Veneris 218. b. priapeorum 262. 217. b. prologorum Juſtini 36. 2. Queroli 17. Vitalem Gallicum eſſe didici ex Daumii Epiſtolis ad Reineſ. incertus de Rhetorica 502. b. 504. b. *Salutaris* 215. b. Scholiorum in Ciceronis orationes editus à Iac. Gronovio 108. & ſeqq. 155. Scholiorum in Horatium à Cruquio vulgatus 277. Vitæ Plinii Secundi 633. b.

Auctor Itinerarii quod ſub *Antonini* ambulat nomine, in aliis codicibus, ut illo Tho. Galei, vocatur *Antoninus*. In aliis eadem quædam ſub *Bedæ* vel *Mariani* Scoti vel *S. Iſidori* (vide Goldaſtum ad Eginhardum de vita Caroli M. p. 215.) nomine leguntur. Atque Antoninus Imp. auctor eſſe non poteſt, cum commemoret nomina urbium nata demum poſt extinctos Imperatores omnes Antoninos. Vide Relandi palæſtinam pag. 415. & memorias Trevoltinas A. 1711. p. 1258. Ut autem notatum Ricciolo in Geographia reformata pag. 55. in editione Veneta Manutii & Florentina Juntarum A. 1526. & in Lugdunenſi Simonis Vincentii deſunt quatuor integri quaterniones, plenumque eſt perturbationis: Sed illud poſt *Joſiam Simlerum* Baſil. 1575. 12. emendavit *Hieron. Surita* Cæſarauguſtanus ex quinque vetuſtis Codicibus inde *Andreas Schottus* aliis duobus vetuſtis MSS. collatis perpurgavit ediditque Colon. A. 1600. Itinerarium Antonini Italice redditum è MSto Codice dedit *Carolus Sigonius* quem vide ad calcem operis de regno Italiæ. Suritam ſub emendationum ſpecie multos errores libro illi intuliſſe ſcribit Nic. Bergierius in Epiſtola ad Cambdenum (inter Cambdenianas pag. 368.) *Gauterii* libro Gallice edito de publicis viis muniendis (de la conſtruction des chemins) Pariſ. 1718. 8. ſubjicitur pars Itinerarii quæ Galliam ſpectat, recenſita ad MSS. Bibl. Regis Chriſtianiſſimi, atque ad nomina locorum, ubi editor potuit, additis Gallicis hodie obtinentibus. Similiter ea quæ ſpectant magnam Britanniam illuſtravit poſt *Guil. Burtonum Tho. Galeus*, quæ poſt illius fata à filio Roberto Galeo in lucem data ſunt Lond. 1709. 4. Novam editionem itinerarii hujus cum notis Simleri ac Suritæ, & in Britanniam Burtoni ac Galei exſpectare juſſi ſumus à C. V. Joanne Guilelmo van Meel. Hiſt. Critique de la Rep. des lettres Tom. 15. pag. 391. Antonini Martyris itinerarium, editum eſt Juliomagi Andium, curante Claudio Menardo 1640. 4. Dolendum eſt conſilio eruditiſſimi Relandi, qui veterum itinerariorum novam *ἔκδοσιν* nuper parabat, præmaturum

Digitized by Google

fatum A. 1717. interceſſiſſe.
Auctoris incerti excerpta, 102. b.
Auctores 486. ſeqq. non probant 143. b. Secular. litterarum 179. b. Linguæ Latinę junctim editi à Dionyſ. Gothofredo 402. b. Octo Morales 248. b.
Auctus 162.
Audax 136. b.
Audentius Hiſp. Epiſc. 328. b.
Audvenus Rotomag. Ep. 332. b.
Aventius 134. b.
Aufidius Modeſtus 223. Baſſus 417. (Cn.) 375. (P.) 478.
Augurales libri 233.
Auguralia comment. 233.
Auguria 492.
Augurinus 622. b.
Augurum libri 233. 94.
Auguſtæ Hiſt. Script. 57. ſeq. b.
S. Auguſtinus 278. 160. b. 179. b. 244. b. 351. b. 469. b. 503. b. (*Anton.*) 217. b. 533. b. Patavinus 337. b.
Auguſtus 581. b. Imper. 173. 186. 266. 227. 418. 486. 26. b. 104. b. 117. b. 143. b. 160. b. 219. b. 286. b. 387. b. 576. b. Auguſti Epiſt. 441. 8. b. famil. & ſcripta 387. b. comment. 517.
Auguſta 581. b. Meſſalina 584. b. conſ. Meſſalina.
Avianus 257. b.
RUFUS FESTUS AVIENUS 204. 234. 259. 355. 376. 201. b. 207. b. 220. b. 221. b. 223. b. ejus de ora maritima carmen eruditum & elegantiſſimum, ſed mutilum paſſimque hians lacunis, inſcriptum eſt Probo, quem viri docti eundem virum Conſularem eſſe exiſtimant qui à Claudiano celebratur. Quædam in hoc poemate emendat Martinus Opitius in libro Variarum Lectionum. Avienus 96 b. alius Avienus quidam 3. b. Avieni alii 94. b.
Aviſſo Sajoni miſſa epiſt. 172. b.
Aviti Q. Octavii voll. 228.
Avitus 622. b. 180. b. 266. Alcimus. Viennenſ. Ep. 221. b. 232. b. 332. b. ejus Epitaphium 244. b. Alphius 194. b. 221. b. 224. b. Octavius 259. Hiſp. presb. 318. b. Alius Avitus de quo Martial. XII. 24. & IX. præf. & 1.
AULUS GELLIUS 1. b. ſeq. vide Aretius 234.
Auraſius Tolet. Ep. 330. b.
Aurelianus Remenſ. cler. 332. b.
Aurelius 9. 93. 134. b. Coruncus 117. b. (P.) Opilius 8. b. Verus 58. b. Cœlius 180. b. Auguſtinus 478. b. Cæſar. *ibid.*
Aureus aſinus 18. b.
Aurea ſimia &c. *ibid.*
Aurigeni Epiſc. miſſa epiſt. 172. b.
Aurora 257. b.
Auruncorum leges 104. b.
DECIMUS M. AUSONIUS 269. 617. 82. b. 134. b. 213. b. 223. b. 219. b. 221. b. 244. b. 378. b. Auſonius alius 89. b. medicus 584. b.
Auſpicius Papa 136. b.
Authenticarum Autor. 551. b.
Authpertus Abbas 337. b.
Auxentius 134. b.
Auxilius dialogiſta 332. b. Auxilii Grammatici meminit Auſonius Epigr. 138.
Axionicus 276. b.
Azo. 263. b.
Babyllus 441.
Babylonii 486.
Babylonico vel Ægyptio ritu magica nomina 30. b.
Bacaudæ miſſa epiſt. 172. b.
Bacchius 588. b.
Bacchius Mileſius 27. 486.
Bacchylides 234. 8. b. 104. b.
Bacchylus Corinth. Epiſc. 325. b.
Bacchiarius, Hiſpan. 328. b.
Badonicus Gildas. 19.
Bæton. 486.
Balbus 182. 176. (Corn.) 117. b. menſor 525. 160. b. 574. b.
Baldrici carm. 264. b.
Baldvvini Devonii carm. 267. b.
Barbarus 418.
Barclaji continuator. 221.
Bardeſanes Meſopot. 325. b.
Barnabas Apoſt. *ibid.*
Barnabæ titulo utitur Ep. ad Hebræos 274. b.
Baro ſcurra 418.
Barones 572.
Bartholomæus Apoſt. 325. b.
Baruch. 275. b.
Baſiliarum libri IV. 275. b.
Baſilides 276. b.
Baſilio Antioch. Ep. Leo M. 361. b.
Baſilis 486.
Baſilius 162. 160. b. Ancyr. 325. b. Cæſar. Epiſc. *ibid.* (S.) 180. b. Papà 136. b.
Baſſatius Abbas 337. b.
Baſſianus 316. b.
Baſſius 478. b.
Baſſus 134. b. Cæſius 355. 194. b. 221. b. 474. b.

(C.)

(C.) 300. b. (Cælius) 571. (Calpurnius) 355. 486. (Gavius) 117. b. (Julius) 418. 486. (Junius) 418. vide Aufidius. Saleius 538. (Sepullius) 418. (Silius) *ibid.* Aufidius 441. Cæſius 224. b. Pompon. 622. b.
Bathyllus 228.
Battiades 365.
Battus 323.
Batyllus Mæcenatis 418.
Bavius ſ. Vavius 223.
Bauthoni miſſa epiſt. 134. b.
Beatinius 366.
Beatus 172. b.
Bebius Macer 366. Hiſp. 622. b.
Beda 328. 154. b. 170. b. 213. b. 244. b. 247. b. 248. b. 445. b. 447. b. 472. b. 475. b. 506. b. 524. b.
Bedæ carmina 263. b.
Bedas 346.
Begoe Nympha 234.
Beliſarius 225. b.
Bellator presbyter. 180. b. 332. b.
Bellitius 316. b.
Belus 143. b.
S. Benedicti vita 263. b.
Benedictus 369. b. Abbas Caſin. 331. b. 332. b. Franeus Abbas 332. b.
Benedicti varii 337. b.
Beneficiorum liber Reip. Rom. & Auguſti temporibus. Vide Menag. p. 44. ſeq. amœnitatum.
Benenatus 172. b.
Benignus Floriac. 328.
Berengarius Andegav. 332. b.
Berenice 278. b.
Bergantinus 172. b.
Bernardini Cilænius 328.
Bernardi varii 337. b.
Bernardi Geyſtenſis Palponiſta 254. b. 258. b. Morlan ſpeculum mundi 254. b. 264. b. Sylveſter 258. b.
Bernardus 376. Abbas S. Galli 254. b. Morlanen. 254. b. Carnotenſ. 372. b. monachus Sax. 332. b. Ultraject. *ibid.* Cluniae. 334. b. Claræval l. 260. b. 264. Papien. 565. b.
Berno Augienſ. Abbas 332. b.
Bernoldus conſtantienſ. 335. b.
Beroſus Chald. 346. 50. b. 279. b.
Bertholdus Conſtant. 335. b.
Bertramus 332. b.
Beryllus, Boſtrenſis Epiſcop. 325. b.
Bethon 524.
Bialcon 486.
Bias Prienæus 27. 143. b.
Bibaculus (M. Furius) 266. 278. 194. b. 201. b. 220. b. 224. b.
Biblia S. 369. b.
Bibliotheca Patrum 268. b.
Bibliothecæ Hiſtoricæ 382. ſeqq. b. Juris 534. b.
Bicinus 262. b.
Bion, Ariſtoph. pater 278. Solcus 27.
Birrhius Petrus. 582.
Bithynicus 162.
Blæſus 540. b.
Blandus 418.
Blaſtus 276. b.
Bleſſus 538.
Bocchus (Corn.) 486.
Bœotia 94.
BOETHIUS 103. 146. b. 172. b. 180. b. 262. b. Ejus conſolationem Philoſophiæ Hiſpanice verterunt Albertus de Agnayo, Antonius Genebrardus & Auguſtinus Lopez, notis illuſtravit Didacus de Herrera. Commentarius in eundem librum, Thomæ vulgo adſcriptus, Joanni Gerſoni rectius vindicatur à Goldaſto ad paræneticos veteres p. 245. ſeq. ſub Thomæ de Aquino nomine excudit Antonius Kobergerus Norimb. 1486. fol.
Boethii varii 146. b. 147. b.
Boetius 258. b. 331. b. 369. b. Conſ. Rom. 332. b.
Bocus 486.
Bonaventura Cardin. 334. b.
Bonaventuræ hymni 265. b. (332. b.
Bonifacii de virtut. & vitiis liber 266. b.
Bonizo 335. b.
Bonoſiaci 328. b.
Botrys Med. 486.
de Boum cura ſcriptum 23. mortibus 212. b.
Brabianus, ſub Severo Imp. 325. b.
Brachmanum Gymnoſophiſtæ 30. b. præcelſa ingenia 104. b.
Brandilæ miſſa epiſt. 173. b. (506. b.
Braulio Cæſarauguſt. Ep. 330. b. Braulius
Breviaria ſive rationaria Imperii. Vide Rupertum ad Florum p. 115. & quæ dixi p.
Briſſo 372. b. (387. b.
Briſtani threni &c. 266. b.
Britannicus Vitruvius 345.
Brito (Guil.) 256. b. Alius Brito cujus ſynonima edita Pariſ. 1508. 4. apud Dionyſium Roſſe.
Brocco quidam 418. (lenſ. *ibid.*
Bruno Herbipol. 335. b. Signienſ. *ibid.* Tul-

Bruti patris diall. 538.
Brutidius Niger 418.
D. Brutus & Caſſius 162. 8. b. Bruti ſtylus otioſus atque disjunctus, Gevartio pag. 223. Papinianat. lection. quod multis aliter videbitur. Ejus liber de virtute ad Ciceronem. Cic. 1. de finibus cap. 3. & Tuſc. lib. 5. c. 1.
Brutus 186. pater JCtus 538. b. (M.) 486. 478. b. Conſ. primus 660.
Bryanes 346.
Bugoniæ auct. 27.
Bulgarus Jo. 547. b. 550. b. 563. b.
Bullæ Pontificum 571. b.
Burchardus Vvormat. Ep. 332. b. 563. b.
Burgundio 136. b. 547. b. Piſanus 372. b.
Buſchius (Herm.) 459.
Butas in cauſalibus 291. b.
Buteo 418.
Butorides 486.
Bytus Dyrrhach. *ibid.*
Cadmus Mileſ. 486. 180. b.
Cadarcus Poeta, Sirmond. p. 235. ad Sidon.
Cæcilianus 134. b.
Cæcilius 27. 46. 93. 117. b. 223. b. Sextus 540. Gallus 8. b. Statius *ibid.* & 194. b. 199. b. 215. b. 220. b. Med. 486. Rhet. 538. Balbus 369. b. Poeta Novocomenſ. ad quem Catulli carm. 35. (M.) Rufus 486. (L.) 180. b. (Q.) Epirota 509. b.
A. Cæcina 162. 486. 441.
Cæleſtinus I. Papa 328. b.
Cæleſtius, ſocius Pelagii *ibid.*
Cælianus 173. b.
Cælius 223. 234. 8. b. 117. b. Aurelianus 586. b. Sabinus 8. b. Antipater 143. b. (L.) 478. b. (M.) *ibid.*
Cæpio 486. (Q.) 478. b.
Cæſar 510. b. Deus noſter 581. b.
C. JULIUS CÆSAR 46. 162. 172. 201. 223. 234. 266. 30. b. 104. b. 117. b. 143. b. 161. b. 180. b. ſive teſtamentum 389. b. Strabo 172.
Julii Cæſares varii 191.
CÆSAR GERMANICUS 356. 224. b. (Luc.) 479. b. Vopiſcus Strabo *ibid.*
Cæſarianum collyr. 387.
Cæſaris dictum 441.
Cæſarius Arelat. Ep. 332.
Cæſellus 291. b. 472. b. Vindex 9. b. 180. b.
Cæſennius 486.
Cæſius 162. 291. b. ineptus poeta cujus mentio apud Catullum carm. 14. Baſſ. 538. (T.) 539. b.
Cajani 276. b.
Caji & Cajæ 549.
Cainei 276. b.
Cajus 234. 161. b. 577. b. 578. b. JCtus 519. b. 525. b. Memmius 234. Granius 538. Julius 581. b.
Calchas 30. b.
Caldonius 288. b.
Calendarium vetus Rom. 390. b. 443. b. Ruſticum 21. 414. b. alia vetera Calendaria 442. b. ſeqq. Julianum 188. Calendaria Chriſtiana 444.
Calenus. 302.
Caleſtrius Tiro 622. b.
Calidius 406. b.
C. Caligula Imp. Svida teſte ſcripſit Latine artem Rhetoricam. De ejus oratione contra Domitium Afrum Xiphilinus pag. 129.
Calippus 487.
Callæſchrus 346.
Callias 117. b.
Callicles 538.
Callicrates 487.
Callicratides 58. b.
Callidemus 487.
M. Callidius Orat. 538.
Callimachus 93. 225. 323. 357. 201. b. 9. b. 117. b. 277. b. Med. 487. ſculptor *ibid.*
Callimorphus 366.
Callinicus 278. b.
Callinous Epheſius 479. b.
Calliopius 35. 46.
Calliphanes 487.
Calliphon 300. b.
Callippus 50. b.
Calliſthenes 323. 69. b. 104. b. Hiſt. 323. 279. b.
Calliſtianus 134. b.
Calliſtratus 104. b.
Calliſtus 346. 526. b.
Callius 406. b.
Calminius 136. b.
Calphurnia, Plinii uxor. 622. b.
Calphurnius 366. 223. b.
Calpurnianus 30. b.
Calpurnius Statura 571.
CALPURNIUS 487. Julius Calpurnius dictator memoriarum. Vopiſc. in Caro. Baſſus 355. Flaccus 559. (L.) Piſo 93. (T.) 55. b. 204. b. 221. b. Sura 510. b.

Cal-

Calpurnii varii 561. 55. b.
Calpurnius Salluſtianus & Calpurnius Lanarius apud Hieron. eſt Rufinus, ut notatum Tillemontio T. 12. memor. p. 233.
Calvina 622. b.
Calvinus Domitius 487.
Calviſius 622. b.
Calvus Acterianus 117. b. miles 161. b.
Calvus 234. 30. b. in Themati Virg. 234. (Sabinus) 581. b. (C.) 9. b. (C. Licinius) 114. 201. b. 215. b. 219. b. poeta Catulli amicus quem vide ſis carmine 14. & 50. Calvus alius eidem Catullo ſalicippium diſertum. (Vibius) 418.
L. Calvi carmina 278. 418.
Campani 26. b.
Campanianus 136. b.
Campanus Coccejus 540. b.
Campenſis haruſpex 104. b.
Campeſter. 234. 366.
Cancellariis diverſis miſſæ epp. 173. b.
Candidianus 137. b.
Caninius 622. b.
Canius 161. b. Poeta lenis facundiæ & jucundæ Petro Blæſenſi Epiſt. 79. Mentio etiam apud Martialem I. 67. 70. III. 64.
Canones conciliorum 438. b.
Canonica ratio Aſtroll. 487.
Canonicarius 173. b.
Canutius 479. b. 510. b.
Capegiſtus Gerardus Niger. 552. b.
MARCIANUS CAPELLA 138. b. 223. b. Capellæ alii 138. b.
CAPER 9. 34. 234. 259. (Flavius) 471. b.
Capito 418. 375. b. 539. b. Lycius 86. b.
Capitolini faſti 386. b.
CAPITOLINUS (JUL.) 57. b. (CORNEL.) 58. b.
Cappadoces 26. b.
Capreolus 134. b.
Capuanus 173. b.
C. Carbo 30. b.
Oppius Cares 510. b.
Caridemus 589. b.
Carinondas 30. b.
Carinus 173. b.
Carmen, honori Apis cani ſolitum 487.
Carmentis 243. b.
Carmine & orat. proſa valentes 562.
Carminius 234. 259.
Carminum ſales 487. autt. (Horat.) 539.
Carneades 530. 9. b. 50. b. 143. b.
Caroli Pictoris Æneidomaſtix 228. M. capitulatio 332. b. vita 263. b. Craſſi conſtitutio 202. b.
Carpathius 539.
Carpion 346.
Carpocrates 276. b.
carterius 134. b.
carvilius Pollio 487.
carvus mimus 583.
Caſa (Jo.) 251. b.
A caſcellius Jctus 379. 144. b. 538. b.
caſſandrus 51. b.
caſſelius 539.
caſſianus 180. b.
CASSIODORUS 165. b. 376. b. 378. b. 472. b. 506. b. SENATOR 173. b. 180. b. conſ. 332. b.
c. caſſius Bermenſis 201. b. Q. 9. b. Avidius 58. b.
caſſius 93. 162. 104. b. Dion. Uticenſ. 27. Hiſtor. 283. b. Hemina 234. 51. b. 117 b. Longinus 30. b. Med. 387. Parm. 279 Severus Parm. 487. 279. b. Orator & ſcriptor tragœdiarum. Vide Burmannum ad Quintilian. p. 443. Longul. 487. Silanus *ibid.* (Actius Severus 479. b. (Pſeudo) 202. b.
Caſtor 161. b.
Caſtritius 487.
Catalecton 234.
Catanenſis civit. poſſeſſores, &c. 173. b.
Cataphryges 276. b.
Catiſina 403.
Catilius 622. b. Severus *ibid.* & 540. b.
Catius Criſpus 418. Miltiades 279.
M. PORCIUS CATO 20. 27. 46. 223. 234. 279. 487. 30. b. 134. b. 143. b. 161. b. 258. b. 280. b. 375. b. 379. b.
Cato (Dionyſ.) 279. (Valer.) 224. b. (M.) 25. 418. 117. b. 538. b. junior 441. nepos 25. eloq. ſenator 539. Sinopenſis. 20. Uticenſis 25. Pſeudo Cato de Originibus 23. 278. b. Valerius Cato. 23. 262. 202. b.
Catonis diſticha Moralia 23. 213. b. Catonis verborum fur Salluſtius 510. b.
catulinus 234.
C. VALERIUS CATULLUS 46. 60. 235. 262. 30. b. 117. b. 143. b. 161. b. 220. b. 280. b. catullus alius 63. (Q.) 60. 487.
catulus 441. Q. Lutatius 266. 194. b. 197. b. 201.

Digitized by Google

b. 219. b. 220. b. Cinna 61.
cebes 69. b. 278. b. Poeta 228. 280. b.
Celer 622. b. Aſinius 441. (Atines) 571.
celerinus 288. b.
celſinus Ticianus 134. b.
A. CORNELIUS CELSUS 223. 539. 381. 104. b. 201. b. 579. b. Rhetorica 627. ſeq. b.
celſi alii 381. celſus (Apulejus) 581. b. Aruntius 442. b. 9. 34. 259. celſi Antidotus 581. b.
cenſoriæ tabb. 94. legg. 487.
CENSORINUS 44. b. 135. b. 180. b. 474. b. cenſorini varii 44. b.
cenſorius Papa 137. b.
centones ex Lucilio 193. b. Lucano infra in Lucanus; ex Virgilio 267.
ceolfridus Scotus Abbas 332. b.
cephalon Gergithius 407. b.
ceponius 252. b.
cerdon 276. b.
cerealis 622. b. Julius cerealis, Poeta qui Gigantomachiam & Georgica videtur ſcripſiſſe. Martial. XI. 52. *Ipſe tuos nobis relegas licet uſque Gigantas, Rura vel æterno proxima Virgilio.*
cerellii varii 45. b.
ceretii Epiſc. Epiſt. ad Leon. M. 361. b.
cerinthus 276. b.
cervidius Scævola 526.
ceſtio 94.
ceſtius 418.
M. cethegus 539.
cetras Chalced. 346.
chæreas Athen. 27. 346.
chæreſteus 27.
chæriſtus vel chæriſteus 487.
chalcedon. ſynodo Leo M. 361. b.
CHALCIDIUS 140. 64. b. Junior 68. b.
chaldæi 27. 30. b. 51. b. 69. b. 104. b. 161. b. chaldæorum cerimoniæ 487. archiva 299. b. genethl. ratiocinatt. 346. chaldæa miracc. 143. b.
chares 487. 9. b.
charides 346.
charimander 441.
chariobaudi Abbati miſſa epiſt. 137. b.
chariſius 539. 532. b.
CHARISIUS (FL. SOSIPATER) 454. b. Nomen proprium Chariſius, patris Soſipater qui Flavius nominabatur ab aliquo patrono ex gente Flavia manumiſſus notant Salmaſio, comment. MS. in Arnob. Ceterum hic ſcriptor religione Chriſtianus & Urbis Magiſter Campanus patria, ſub Honorio Imp. vixiſſe fertur. Certe fuit ante Priſcianum qui eum laudat. Vide & infra in Diomedes. Libri I. cap. 14. ingentem lacunam ex MSto Græcis vocibus ſupplet Andreas Schottus lib. 1. c. 14. Obſervationum Human. Confer ejus præf. ad græca proverbia.
charmadas 539.
charmidas 507. b.
charon. 279. b.
charondas 441.
charta corneliana 300.
Chilienus 252. b.
chilo 487.
chion 346.
chionides *ibid.*
chirius vel Curius Fortunatianus 502. b. prodiit ſeorſim Baſil. 1568. 8.
chiron med. 223. 487. centaurus 26. b. chironium ulcus 387.
chœrilus 279.
chorœbus Atys F. 161. b.
chorographi 235.
chorographiis pictus Orb. 346.
chreſtus Euphronis 27.
chriſtianus Druthmarus 332. b. chriſtianus 335. b. Guitmund. *ibid.*
chrodogaudus Metenſ. Epiſc. 332. b.
chronicorum error. 487.
chryſermus 487.
chryſippus 93. 366. 9. b. 69. b. 128. b. 143. b. 278. b. Med. 387. 487. jun. 540. chryſippi diſcip. 387.
chryſocomæ miſſa epiſt. 135. b.
S. Jo. Chryſoſtomus 180. b. chryſoſtomus de ſancto Geminiano calaber Archiepiſc. Raguſ. 337. b.
CICERO (M. TULLIUS) 94. 27. 46. 223. 225. 228. 235. 540. 30. b. 69. b. 104. b. 118. b. 143. b. 161. b. 180. b. 224. b. 280. b. defenditur 135. &c. 146. conf. 158. ſeq. ciceronis epp. in lucem protractæ 122. conſolatio ſuppoſita & genuina 146. 149. ludus literar. 126.
Deperditi libri de Rep. 138. & de gloria 142. Verſus Tragici interprete Cicerone 197. b. Epigrammata 201. b. de ciceronis monumentis, MSta quæ lateant, obſerv. 141. ſalute 160. diſcipuli. 543. inepti imitatt. *ibid.*
cicero filius 105. 162. 418. frater 150. 266. b.

Cicuta JCtus Horat. lib. 2. ſat. 3. verſ. 69.
Cilænius Bernardinus 328.
Cincius 47.236.118.b.(L.)Alimentus9.b.Vide Tho.Gutberletum de Saliis p.167.169.
cineas 418.
Cina poeta 236. 224. b. C. Helvius 194. b. 201. b. 220. b. laudat Catullus carm. 10. & 92. Verſus ejus apud Iſidorum VI. 12. Origg. plura de illo Barthius IV. 20. adverſar. Fulvius Urſinus in Virgilio cum Græcis ſcriptoribus collato pag. 73. & Nic. Antonius lib. 1. Bibl. veteris Hiſpan. c. 1. §. 16.
Cinnæ Smyrna 223. 543.
Cintius 483. b.
Cinus *ibid.*
Cirin diverſis tribuunt 260. ſeq.
Cirina 236.
Cirinus Aribo 335. b. Friſing. *ibid.*
Cirtenus i.e. Fronto 283. b.
Citerius Sidonius Syracuſa 201. b.
Clanarius 236.
Claranus 441.
Clarebaldus Atrebat 334. b.
CLAUDIANUS (CLAUDIUS) 120. b. 127. b. 223. b. 258. b. 699. b. Philoſ. 122. b. Mamertus presb. 243. b. 328. b. Ejus Epiſtolam ad Sapaudum Rhetorem edidit Baluzius T. 2. Miſc. p. 535. claudiani emplaſtrum 517. panegyr. 617.
Claudius 93. 9. cæſar 488. 144. b. 575. b. Quadrigar. 236. 9. b. 118. b. (Servius) 510. b. Maximus 30. b. Saturninus 277. b. claſſitanus Abbas 332. b. (Q.) 483. b. (T.) *ibid.*
Cleanthes Thaſius 225. 51. b. 69. b. 118. b. 278. b. cleanthis lucerna 93.
Clearchus 9. b.
Cledonius Romanus 468. b.
Cleemporus Med. 488.
Clemens 30. b. 624. b. 181. b. 269. b. Alex. presb. 325. b. I. Papa *ibid.* III. Antipapa 335. b.
Clementianus 316. b.
Cleo Orat. Athen. 543. Stelæus *ibid.*
Cleobulus 27. 488.
Cleochares 507. b.
Cleon 387.
Cleopatra 220. b. 262.
Cleophantus 387. 488.
Cleoſtratus 488. 51. b.
Clericus 258. b.
Clerus carthag. 288. b.
Cliades 346.
Clidemus 441.
Clinias 236.
Clitarchus 488.
Cloarius Verus 9. b. 118. b.
Clodius 236. Sabinus 418. (Sex.) 300. b. Turrinus 418. Tuſcus 236. Aſclepiadis ſectator 589. b.
Clothomius Joannes 213. b.
Cluvius 162. cluvius Rufus hiſtoriarum ſcriptor. Vide Lipſium ad Taciti XIII. 20.
Coccia 622. b.
Coccus 543.
Codex noxiarum artium 104. b. Encycl. Synodi chalced. 181. b. Codex Gregorianus & Hermogenianus 519. b. Theodoſianus 541. b. Regis Alarici *ibid.* Juſtinianeus 543. b. Canonum Eccleſiæ Romanæ 563. b. Legum antiquarum 558. b.
Codrus 236. Poeta Virgilii æqualis. Alius ab eo Codrus de quo Juvenalis ſat. 1. *vexatus toties rauci Theſeide Codri.*
C. Cœlius 162. 236. M. COELIUS 162. Rufus 162. Aurelianus 181. b. 583. b. conf. Cælius Aurel.
Cœranius Philoſ. 104. b.
Cœranus Philoſ. 488.
Cojoni miſſa epiſt. 173. b.
Colarbaſus 276. b.
Colax 94.
Collatius (Apollonius) 257. b.
Colon 622. b.
Colophonius Poeta 438. b.
Coloſſeus 173. b.
Colotes Tejus 543.
Columbanus 215. b. 244. b. 247. b. 263. b. 332. b.
L. COLUMELLA 27. 404. 171. b. 181. b. 233. b. contra Aſtroll. 27. columellæ patruus columella *ibid.*
Columna roſtrata 223. columnæ inſculptum fœdus cum latinis. Livius II. 33. De columna *Pompeji* Bellonius II. 21. Obſervatt. Eandem Alexandriæ vidit ac nuperdeſcripſit Paulus Lucas itinere in inferiorem Ægyptum libro IV. Pariſ. & Amſt. 1720. 12. T. 1. p. 290. ſeq. Columna *Trajani* in memoriam victoriæ Dacica ære deſcripta exſtat cum

Alfonſi Ciaeconii explicatione Rom. 1616. fol. & luculentius à Jo. Petreo Bellorio 1673. Commentarius Raphaelis Fabretti prodiit 1685. fol. Eandem columnam edere lucemque affundere ei voluit Jo. Vvovverus, ut ex ejus Epiſtolis notavit Jac. Frid. Reimmannus in cenſura Lexici Bæliani p. 106. columnam *Hadriani* quæ Athenis conſpicitur, explicat Franciſcus Fanellus libro quarto Athenarum Atticarum, quæ lucem viderunt Italice Venetiis 1707. 4. Vide Acta Erud. T. 4. ſupplementi p. 184. Jo. Vignolii Epiſtola ad Antonium Gallandum de numo Imp. *Antonini Pii*, in quo columna, Rom. 1709. 4. Giornale de' letterati d' Italia T. 7. p. 47. Columna *Antonini* ære deſcripta luculenter, atque expoſita à Jo. Petro Bellorio Rom 1676. fol. Columna *M. Antonini* & *L. Veri* non ita pridem inventa & illuſtrata certatim à Chauſſæo, Grainvillio, Creſcimbenio & Vignolio. Johannis Vignolii Petilinenſis commentarius prodiit Rom. 1705. 4. Videantur Acta erud. A. 1708. p. 25. & A. 1709. p. 467. De Chauſſæo Journal des Sav. A. 1704. p. 539. & A. 1708. p. 283. & de Grainvillio Memoriæ Trevoltinæ A. 1704. Sept. atque de Creſcimbenio, Galleria di Minerva T. 5. p. 157. Columnam *Conſtantini M.* Arelate & aliam milliariam, in eadem urbe ſub *Theodoſio* & *Valentiniano* poſitam illuſtrat Dominicus de Colonia S. J. in diſſertationibus inſertis diario Londinenſi, A. 1701. p. 721. & 724. De columna hiſtoriata *CPolitana*, vide Cangii CPolim chriſtianam libro 1, pag. 78. ſeq.

Comici 543. Veteres Latini 199. b. de comicis Poetis 346.

Comicus 104. b. incertus 280. b.

Cominianus 454. b.

Commentaria Conſulum 94.

Commentarii varii 408. b. ſ. memoires 543. Quindecim virorum 51. b.

Commentarium vetus Anquiſitionis 94.

Commentarius quidam 236.

Commentator 279.

Commiades 488.

Comminianus 236.

Commirius (Jo.) 280.

Commodianus 228. b. 244. b.

Comœdia 543. comœdiæ Gr. verſus 30. b. origo 17. conſ. theatr. lat. proſa ſcript. 280. vet. ſcript. 543.

Comparatio Cicer. & Demoſth. 160. Ariſt. ac Demoſth. 160. Cæſ. cum Alex. & Scipione 173. variorum Poetr. inter ſe invicem 222. Horatii cum Pindaro 273. Propertii cum Tibullo 305. Sen. cum Cic. 440. Eurip. 445. Lucani & Virg. 449. 451. Statii cum Silio 473. Silii cum Hom. & Virg. 475. Sophocl. cum Eurip. 552. Quintil. cum Cic. 528. Theol. Chriſt. cum Plat. 64. b. legum Moſaicarum & Rom. 537. b.

Conantius Palent. Ep. 330. b.

Concil. Chalced. &c. 181. b.

Condalium 94.

Confeſſorum Cypriano epiſt. 289. b.

Conigaſtus 161. b.

Conon Samius 225.

Conradi Hirſaugenſis carm. 267. b.

CONSENTIUS 137. 469. b.

Conſolatio Monach. Theol. *Philoſ.* &c. 152. b.

Conſtantini Phyſici τεχνη allegatur ab Honorio Auguſtodunenſi lib. 1. de Philoſophia Mundi cap. 21. adde lib. 4. cap. 24. & 25. ubi *panthenium* commendat, hoc eſt ut legendum ſuſpicor, pantechnem Conſtantini.

Conſtantini ſuccus 517. magni patria & vita 71. b. donatio 372. b. Conſtantini Cæſarienſis Hiſtoriam è Latino Græce vertit Georgius Zegabenus teſte Leone Allatio pag. 350. de Georgiis.

Conſtantinianus 173. b.

Conſtantinus Afric. 593. b.

Conſtantius Imper. 104. b. 135. b. conſtantius 137. b. Epiſc. 316. b. Mediolanenſis Rhetor. Sirmond. p. 11. ad Sidonium.

Conſularis 173. b.

Conſules 162.

Contractus formulæ 389. b.

Controverſiæ 543.

Copa 236. 263. ſeq. incerti Aut. 224. b.

Coqvus 370. b.

Corax 543. 144. b.

Corbulo 441. 488.

Cordus Cremutius 441.

Correllia 622. b.

Coriandus 161. b.

coria-

Digitized by Google

corinthus 236.
corippus 246. 263. b.
corippi Johanneis 266. b.
cornelia Gracchorum mater. 76.
corneliæ epp. 543. 676. legg. 104. b.
corneliana catapotia 517.
cornelianus 622. b.
cornelius 144. b. (P.) P. F. Scipio Africi 9. b. Alexander 488. Balbus 236. Bocchus 488. celſus 27. 488. cethegus 488. Hiſpanus 418. Minutianus 620. b. Nepos 47. 488. 279. b. confer, Nepos; Saturninus 30. b. Severus 418. Spartinus 418. Sulla 9. b. Tacitus 236. 366. 279. b. Valerianus 488. Vipſanius 418. Papa 289. b. 325. b. cornelii varii 81.
cornicula 94.
cornificius 105. 162. 223. 228. 118. b.
cornutus 622. b. (Annæus) 34. 220. 181. b.
Corpus juris Civilis Juſtinianei 543. b. Canonici 563. b.
corvilius 566.
corvinus Meſſala 488. Celer. 30. b.
coruncanus 488.
corvus 418.
Q. Coſconius 47. 93. Coſconium Epigrammatum Poetam perſtringit Martialis III. 69.
coſmographi 236.
coſſutius 346.
cotta Meſſalinus 488. (L.) 543. (C.) 483. b.
craſſipes 162.
M. Licinius P. F. Craſſus 162.
craſſus Orator. 104. b. 161. b. (L.) 488. 543. (M.) *ibid.* dives 543. (Junius) 30. b.
crater 236.
Crates 27. 93. 357. 9. b. Grammat. 93. 488. Pergam. 488. Thebanus 30. b. Tragg. ſcriptor. 357. ſchol. Arati. *ibid.*
crateвas, Med. 488.
cratinus 279.
cratippus 277. b. 278. b.
crato 387. 161. b.
cremutius Cordus 418.
creophilus 30. b.
creſconius Afer. 563. b.
cretenſes 346.
crethens 236.
creticorum auctor 357.
criſpianus 173. b.
criſpinus, Stoicus 279.
criſpus 418. (Crtius) 418. Paſſienus 418. Vibius 543.
Critarum annales 275. b.
critias 278. b.
critici 47.
criticus judex 279.
critodemus Aſtrol. 488.
critolaus peripat. 544. 9. b. 118. b. 278. b. Athen. 278. b.
criton. 488.
cronius 291. b.
cteſias 226. 9. b. 104. b. 280. b.
cteſibius 346. 181. b.
cteſiphon 346.
culex 236.
L. Culleolus 162.
cunigaſtus 173. b.
curio 488. (C.) 30. b. (C. Scribonius) 162. curiones tres. 515.
curius 162 (Manius) 30. b. (Vibius) 544.
c. curtius Peduceanus 163.
Q. CURTIUS RUFUS 568. Rufus quem Ciceronem Allobrogum dictum docet Juvenalis VII. 714. Menagio p. 24. Originum Gallicarum eſt Curtius. Eadem ſententia Iſaaci Grangæi in notis ad Juvenalem. Curtio ſuppoſitæ epp. 644. ſeqq. Curtius Valerianus 181. b. curtii alii. 568.
cuſſonius 515.
cynici 441.
cynicus 544.
cynica 583. familia 30. b.
cyprianus 432. 161. b. 173. b. 181. b. 187. b. 225. b. 231. b. 284. b.
S. Cyrillus 181. b. Alexandr. Ep. 332.
cyropæd. Xenoph. 236.
cyrus Marillius 418.
cythnius pictor. 544.
Daci 26. b.
Dadis 27.
Dalion Med. 488.
Damas 419.
Damaſeticus *ibid.*
Damaſtes 488.
Damaſus 104. 222. b. 225. b. 243. b.
Damigeron 278. b.
Damigeton 30. b.
Damion 488.
Damon 488. Muſ. 144. b.
Daniel 181. b. Danieli - - miſſa epiſt. 173. b. Danielis hebdomadæ 275. b.
Dardanus 26. b. 30. b. 278. b.
Dares 258. b. 77. Daretes varii 77. Daretis poriſmata 161. b.

Darius 323.
Darius Epiſc. 173. b.
David 366.
Decimi Laelii Oratio 544.
Decius 135. b. 173. b.
Declamatores 544. in Virgil. 236.
Decoratus 161. b. 373. b.
Decreta Tribun. 15. b. antiqua 389. b.
Decretum D. Hadriani & ſen. 15. b. Fidei publicæ 190. Gratiani 563. b.
Deculeo 488.
Deillius 419.
Delegatoria 173. b.
Delphidius 104. b.
Delphinus Epiſc. 316. b.
Demades 441.
Demaratus *ibid.*
Demetrianus, gentil. blaſph. 289. b.
Demetrius actor Comœdd. 544. Alabaldus ex quo excerpta de notis ponderum, in Dionyſii Gothofredi auctoribus Latinæ linguæ p. 1526. Archit. 346. Cauſidicus 583. Cyn. 441. Phyſ. 488. Phaler. 488. 280. b. de Pyramidd. Ægypt. 488. Chytras Alexandr. 104. b.
Democedes 488.
Demochares 441.
Democles 279. 488.
Democrates 488.
Democritus 93. 418. 9. b. 26. b. 30. b. 69. b. 104. b. 278. b. Abderita 51. b.
Demodamas 489.
Demophili præcepta 346.
Demoſthenes 47. 572. 620. 9. b. 30. b. 104. b. 118. b. 144. b. 181. b. 280. b.
Demoſtratus 489.
Demoteles *ibid.*
Dento 419.
Derthonæ conſiſtentibus miſſa epiſt. 173. b.
Deſideratus 137. b.
Deſiderii Regis Italiæ decretum Gruter. p. CCXX. Inſcript.
Deſignatianus 579. b.
Deſpotius 173. b.
Detractores 663.
Deusdedit 173. b.
Dexippus 187. b.
Dexius 387.
Dexter (Fl. Lucius) 618. b. 325. b. Verus auctor Chronici huic Dextro ſuppoſitii eſt Hieronymus de Higuera. Vide Venerandi D. J. F. Meyeri Eclogas de fide Baronii & Bellarmini ipſis Catholicis ambigua p. 126. Nicolaum Antonium in Bibliotheca Hiſpana veteri noviſſime in lucem edita, Aguirre Concil. Hiſpan. T. 2. p. 54. ſeq. 419. ſeq.
Nicomachus Dexter 36. 196.
Diades 346.
Diagoras 283. b.
Dialectici 30. b.
Dicæarchus 27. 489. 9. b. 144. b. Meſſenius 51. b. 279. b.
Dictys 37.
Didymus 236. 104. b. 118. b. 161. b. 181. b. Chalcentereos 438. b.
Dietgerus Ep. Metenſ. 336. b.
Dieuches 489.
Digitorum loquela 447. b.
Dignitatum notitia 393. b.
Diguilus 510.
Dinarchus 105. b.
Dino 489.
Dinochares *ibid.*
Dinochrates 346.
Dinomachus 300. b.
Dio 187. b. Vide Dion. Colophonius 27.
Diocles 387. 51. b. Med. Caryſtius 419. 278. b. Peparethius 408. b.
Diodorus 277. b. 69. b. 118. b. ſap. dial. Prof. 489. Cronus 9. b. Prienæus 27. 357. Philoſ. 161. b. Epicur. 441. Med. 489. Siculus 280. b. Syracuſ. 489. Tarſenſ. Epiſc. 326. b.
Diodotus 489.
Diogenes 236. 105. b. Babylon. 283. b. Erythræus 364. Cyn. 30. b. 51. b. 279. b. Apolloniatos 441. 283. b. Stoicus 441. Cyrenæus & Smyrn. 279. b. Comicus 280. b.
Diognetus 346. 489.
DIOMEDES 181. b. 455. b. 465. b. Joannes Cæſarius vir eruditus audacem ſæpaſſim præbuit Diomedis interpolatorem. Obſervandum præterea etiam non pauca quæ apud Diomedem, eadem & apud Soſipatrum Chariſium legi, & non

non raro iiſdem utrinque verbis, etſi neuter alterius meminit, & Chariſius antiquior videatur Diomedi, G. Fabricii judicio. Loca non pauca Diomedis emendat & illuſtrat Gaſp. Scioppius in lectionibus ſuſpectis.
Dion. 51. b. Vide Dio. Colophon. 218. 22. (Cocccjanus) 610. Syracuſ. 544. Rhet. ibid.
Dionyſiodorus 347.
Dionyſius 27. 419. 489. 135. b. Afer 280. b. Cyzicenus 215. Hiſtor. 187. b. Euphyton 218. Grammat. 30. b. Med. 489. Heracleotes 51. b. Sidon. 93. Rhodius 277. b. tyrann. 489. 105. b. Utic. 218. V. Caſſius. Magonem qui tranſtulit 489. Alexand. Epiſc. 326. b. Carthuſianus 158. b. Corinth. Epiſc. ibid. Salluſt. 489. Areopagita 331. b. 332. b. terrarum Orb. ſitus recentiſſ. Aut. 489. Exiguus 181. b. 563. b. Lintrius 438. b. Stoicus, ibid. Scytobrachion 511. b.
Dionyſii geograph. pinax 181. b.
Dionyſodorus Muſ. 489. Geom. ibid.
Diophanes Nicenſ. 27. 489. Bithynus ibid.
Diophantus Laced. Auct. 366. de ſacris Deorum ibid.
Dioſcorides 517. 26. b. 181. b. Aſtrol. 51. b.
Diotimus Thebanus 489.
Dioxippus Socrat. 9. b.
Diphilus Archit. 347.
De re diplomat. Mabillonius, 390. b.
Diptycha vet. 400. b.
Diræ 236.
Diſcipl. milit. 236.
Dyllus 489.
Doctrinæ 105. b.
Dolabella 163.
Dolus Mendeſius 27.
Domitianus 173. b. Imp. 544. 355. Domitiani lex. 105. b.
Domitius 137. b. 163. 213. Afer. 544. De eo Xiphilinus in Cajo Caligula p. 128. ſeq. Reineſius ad Inſcriptiones Vett. p. 613. Cæſar. 489. Calvinus ibid. Corbulo ibid. Grammaticus Sidonii Apollinaris æqualis. Marſus 545. 262. 266. 194. b. 213. b. 221. b. Domitii Piſonis dictum 489. Ænobarbi & Licinii Craſſi cenſorum edictum contra Rhett. 511. b.
Domnitius 137. b.
Domnulus ibid.
Donatianus quidam 454. b.
DONATUS 236. 161. b. 181. b. Ælius 33. 37. 41. 315. 437. b. Tiber. 247. 315. hæreſiarcha. 326. b. Afer monachus 331. b.
Donidius 137. b.
Dorio 419.
Dorotheus Athen. 489. 522. b.
Dorus 347. 105. b.
Dorylaus 51. b.
Doſiades 489.
Doſitheus 51. b. 276. b.
Doſſenni epitaph. 441.
Doſſenus 489. 199. b.
Draco 118. b.
Dracontius 232. b. 262. b. poeta 530. b.
Drepanius (Latinus Pacatus) 616. alius ibid. Florus 263. b.
Dromo Caſtor 161. b.
Dromocrides 366.
Dromonarii 173. b.
Druſus 539.
Dudæ miſſa epiſt. 173. b.
Duillius 545.
Dumerit Sajoni miſſa epiſt. 173. b.
Duodecim Tabb. 47. 118. b.
Duris Samius 489.
Dynamius 135. b. 332. b.
Eadmerus 264. b.
Eberhardus Betun. 261. b. 265. b. 435.
Eccleſiaſtici Scriptores 268. b.
Ecdicius 137. b. 173. b.
Eckardi laterna monachorum, 269. b.
Eckerhardus 254. b.
Eculeo Decius 490.
Edicta prætorum 518. b. varia 16. b. D. Auguſti 51. b. Edictum Prætoris 118 b.
Egbertus Eboracenſis. 247. b.
Egebertus Leodic. 332. b.
Egeſias 545.
Egeſidemus 515.
Eginhardus hiſtor. 332. b.
Egnatius 118. b. Verinus. 375. b. (M.) Calvinus 490. Celer. Phil. 583.

Ela-

Digitized by Google

Elaphius 137. b.
Elephantini libri, quibus ſcripta SCta ad Principes pertinentia. Vopiſcus in Tacito Diptycha Conſulum elephantina, Vide 400. b.
Elephantis 490.
Eleutherius Papa 137. b.
Elimax 161. b.
Elis, grammat. 9. b.
Elogia Vetera 201. b. 389. b.
Elphias Rhodius 347.
Elpidius 173. b.
Elpis Boethii uxor. 147. b.
Empedocles, Agrigent. 225. 279. 9. b. 30. b. 51. b. 69. b. 118. b. 161. b. 279. b.
Empirici 387.
Emporius Rhetor. 502. b. 504. b.
Enchiriades muſicus 332. b.
Endelechius 212. b.
Endymion Aſtron. 490.
Engelmodus 248. b.
ENNIUS 27. 47. 93. 225. 228. 265.
Ennodius 616. 246. b. 262. b.
Enoch 275. b.
Epaphroditus 573. b.
Epaphus 237. 118. b.
Ephemeris 105. b.
Ephippus 490. 118. b.
Ephorus 237. 490. 9. b. 51. b. 118. b. 280. b.
Ephræm Edeſſenus 326. b.
Epicadius 251. b. (Cornelius) 511. b.
Epicadus 237. 118. b.
Epicharmus 27. 237. 9. b. 31. b. 51. b. 118. b. 277. b. 279. b. Comicus 280. b.
Epicorum carmina 572.
Epictetus 9. b. 218. b. 201. b.
Epicurei 279. b.
Epicurus 47. 225. 490. 9. b. 31. b. 51. b. 69. b. 105. b. 118. b. 144. b. 161. b. 279. b.
Epidius 511. b. (C.) 490.
Epigenes Rhodius 27. 490. Byzantinus 51. b. Gnomon 490.
Epigonus 105. b.
Epigramma 225. b.
Æpigrammata 237. in Sempr. Rufum & Licin. 279. Vetera collecta a Pithœo. 200. b. collecta a Janſonio ab Almeloveen 216. b. Epigrammatum collectiones aliæ 219. b. Epigrammata inſcripta fontibus 347.
Epimachus 347.
Epimenides 237. 31. b. 105. b.
Epiphanius Senat. 173. b. Scholaſt. 181. b. 167. b. 346. b. Epiſc. 181. b. Salam. Epiſc. 326. b.
Epirotes 105. b.
Epiſcopis miſſæ epp. 173. b.
Epiſtolæ laureatæ &c. 584. Pontificum 569. b.
Epiſtola A. C. 512. - lecta 161. b.
Epitaphia 201. b.
Epitomarum ſcriptores Reineſ. pag. 410. ad Hoſm. Defenduntur à Begero præf. ad Florum.
Eraſiſtratus 387. 490. 10. b. 118. b. 278. b.
Eratoſthenes 237. 490. 51. b. 69. b. 105. b. 118. b. 144. b. Eratoſthenis Hermes 225.
Ericus monachus 332. b.
Erinnæ carmina 490.
Eriphius 137. b.
Eriphylus 545.
Erophilus 51. b.
Eros 228. librarius Virgilii. Donat. in vita. Tuliæ Libertus 593. b.
Errores Venerei 217. b.
Erucius Clarus 10. b.
Eſajas Proph. 566. b. conf. Iſajas, quidam 105. b.
Esdras 275. b.
Marcellus Eſerninus 419.
Etruſca diſcipl. 237. 144. b.
Etruſci 442. libri 237. ſeq. conf. Rituall. &c. 118. b. Etruſcorum aruſpicum reſponſa 105. b.
Evagon Thaſius 27.
Evagoras 490.
Evagrius 144. b. Antioch. Ep. 326. b. Ponticus 328. b. alter *Ibid.*
Evander 279.
Evanthes 490.
Evanthius 33. Vid. Terentius.
Evantius 201. b. 224. b.
Evathlus 545. b. 31. b.
Evax 490. 595. b.
Eubolus ſ. Eubulus 27. 279. b.
Eubulides 31. b. 161. b.
Eucærius 105. b.
Eucheria. 201. b.
Eucherius 137. b. 181. b. Lugdun. *Ep.* 530. b.
Euclides 490. 10. b. 144. b. 161. b. 181. b. Socraticus 51. b.
Eucrates 347.
Eucratius 289. b.
Euctemon 358. 419. 105. b.
Eudæmon 347.

Eude-

Eudemus 31. b. 161. b.
Eudicus 490.
Eudoxius 135. b.
Eudoxus 27. 225. 490. Cnidius 51. b.
Evelpis 387.
Evelpiſtus Phlegetis *ibid.*
Evenor 51. b.
Everhardi Labyr. 258. b.
Eugenius 201. b. Mag. officc. 173. b. 224. b. Vide Zoſimum. Toletanus 263. b. 215. b. 244. b. Carthag. Ep. 328. b.
Eugipius 182. b. Abbas 332. b.
Eugraphius. 33.
Euhemerus 27.
Eulogius Favonius. 138.
Eumachus 490.
Eumelus 364.
Eumenius 615.
Eunicus Mytilen. 490.
Eunomius Cyzicenus Epiſc. 326. b.
Evodius 137. b. 332. b.
Euphiton 27.
Euphorbius 265. 201. b.
Euphorbus 490.
Euphorion 27. 225. 280. b.
Euphranius Athen 27. Amphipol. 27.
Euphranoris præcc. 347.
Euphron 27.
Euphronius Papa 137. b.
Eupolis 279. 323. 10. b. 118. b.
Eupraxius 135. b.
Euricius 622. b.
Euriolus Moranius 201. b.
Euripides 47. 93. 228. 10. b. 69. b. 105. b. 118. b. 161. b.
Eurypilus Lariſſ. 545.
Eurytus Tarent. 31. b.
Euſebius 105. b. 135. b. 173. b. 182. b. 201. b. Dorilæt. Ep. 331. b. Mediol. ad Leon. M. 362. b. Novatianus 182. b. Cæſarienſ. Ep. 326. b. Emeſenus Ep. *ibid.* Vercell. Ep. *ibid.* qui A. 410. vixit 328. b.
Euſignius 135. b.
Euſtathius Philoſ. 105. b. 182. b. Antioch. Ep. 326. b. interpres 332. b.
Euſthenius 265. 201. b.
Euſtorgius 173. b.
Euthronius 27.
Euthycleus 387.
Euthymenes 442.
Euthyphron Cnidius 51. b.
EUTROPIUS 81. b. 135. b. 137. b. 173. b. 376. b. & ſeq. laudatur à Sarisberienſi lib. 8. cap. 21. Polierat. Symmachi Epiſtolæ ad Eutropium lib. 3. Epiſt. 46. ſeqq. Alius Eutropius Eunuchus in quem exſtant Claudiani invectivæ. Diſcip. S. Auguſtini 328. b. Servitanus 330. b.
Eutropii diverſi 181. b.
Eutyches 46. b. 469. b.
Euxemenes 366.
Euzoius, Cæſar. Epiſc. 326. b.
Exercituales libr. Etruſcor. aruſp. apud Ammianum Marcellinum XXIII. 5. niſi legendum rituales ut XVII. 7.
Explicius 137. b.
Exſuperantius (Julius) 377. b.
Exſuperantii alii *ibid.*
Ezechiel 275. b.
Fabatus 622. b.
Faber quidam 387.
Faberius 347.
Fabianus 419. 490. 135. b.
Fabius 237. 419. Gallus 163. Hiſtor. 187. b. JCtus 279. Maximus 237. 279. (Q.) Pictor 375. b. (M.) 490. 10. b. 118. b. Doſſenus Poeta 490. Juſtus 622. b. Ruſticus, Amicus Senecæ Philoſophi, eloquens hiſtoriarum ſcriptor laudatus Tacito in Agricola & XIII. 20. Annal. Boethii æqual. 161. b.
Fabii (Flavii) Clem. unctio. 517.
Fabula de aranea &c. 224.
Fabulæ Anonymi 376.
Fabula de Ajace & Oreſte 387.
Facundus 182. b. Hermian. Ep. 330. b.
T. Fadius 163.
Falco 622. b.
Faliſcus (Gratius) 223. b.
Faltonia Proba. 267.
Fannius 375. b. Quadr. 280. C. Fannii Coſ. lex. 490.
Faſti duplicis generis: unum perpetuum quales olim vulgaverat Cn. Flavius ædilis curulis, quibus varia dierum jura inciſa, ſacra item ſolennia Deorum, ludi & feriæ & res ac victoriæ inſignes: alterum annuatim continuandum, in quibus nomina Magiſtratuum per ſingulos annos. Vide Carolum Neapolim ad faſtos Ovidii, pag. 3. Utrumque genus diverſum ab Annalibus maximis, qui præter nomina res quoque complectebantur. Faſtorum apographi 400. b. Faſti Græciæ 491. In Faſtis illuſtris Servilia fam. 491. Fa-

ſtorum

Digitized by Google

ſtorum monum. 105. b. Faſti Capitolini 385. b. à Cuſpiniano editi, *ibid.* Faſti Conſulares editi ab Henrico Noriſio 401. Vide & infra in Idatius. Faſti Bucheriani Conſulum & præfectorum Urbis, recenſi T. XI. theſauri Antiqu. Romanar. Græviani.
Faſtidius Brit. Epiſc. 328. b.
Fatales libri 137. etiam apud Livium V. 19. Sibyllini. Etruſcorum 51. b.
Fatorum ſors 105. b.
Favinus Remuis 207. b.
Fauni 566. verſus quos olim fauni vateſque canebant. Merula ad Ennii fragmenta pag. 77. 89. ſeq.
Favonius 161. b.
Favorinus 323. 10. b. 31. b. 118. b.
Fauſtinus 31. presb. 318. b.
Fauſtus Papa 137. b. Poeta de quo Sirmondus ad Ennodium p. 83. ſeq. præf. prætorio 173. b. Rejenſ. Ep. 328. b. Caſin. 332. b. Fauſtus 576. b. 375. b.
Felicianus 174. b.
Felix, 135. b. 137. b. 174. b. Capella 366. Comenſ. Epiſc. 386. b. Securus Melior Rhetor Romanus 140. b.
Feltrinis poſſeſſoribus 174. b.
Feneſtella 47. 491. 118. b. 10. b. 51. b. 280. b. 379. b.
Ferox 623. b.
Ferrandus Carthag. Diac. 332. b.
Ferreolus 137. b.
Feſtus Pompejus 118. 402. b. Patric. 174. b. Paſcennius 300. b. M. Poſtumius Feſtus Orator. Inſcriptio vetus: *Poſtumio Titiano Oratori pronepoti & ſectatori M. Poſtumii Feſti Oratoris.* Rufus Feſtus 631.
Fetialis 491.
Fidus 289. b.
Filiſtus Orator &c. 228.
C. Fimbria Orator pravioris maledicus & aſper. Cicero Bruto c. 34. & 2. de Oratore c. 22.
JULIUS FIRMICUS MATERNUS 70. b. 245. b. 302. b. Apud Sidonium Apollinarem Epiſtola ad Leontium quæ carmini XXII. præmittitur, in vulgatis codicibus inter periteſſimos Matheſeos conditores mentio fit etiam Julii Firmici. At Joannes Savaro teſtatur in MS. optimæ notæ legi Julianum Vertacum.
Firmilianus 289. b.
Firminus 137. b.
Firmus 491. Romanus 623. b.
CALPURNIUS FLACCUS, 561.
C. VALERIUS FLACCUS, 228.
Flaccus 623. b. 540. b. (Horatius) 161. b. (Verrius) 511. b. (Siculus) 162. b.
Flacci alii 517.
Flavianus 135. b.
Flavius Alfius 491. (Cn.) *ibid.* 516. b. Grammaticus cujus de medicinalibus verſu compoſiti olim extiterunt libri, cum Lactantio Nicomediam accitus ſub Diocletiano. Hieron. c. 80. de ſcriptor. Eccleſ. Joſephus 283. b.
Alfius Flavus 419.
Flodoardus hiſt. 332. b.
Flodogarius 465. b.
Florentianus 174. b.
Florentinus 135. b. 137. b. 530. b.
Florentius Pupianus 289. b. *Vigornienſis* cum MS. collatus fuit in Bibl. Iſ. Voſſii.
Florianus 174. b.
Florilegium vetus Poetarum. Elenchum Auctorum qui in eo allegantur vel è quo petitos verſus exhibet auctor neſcio qui Alano junior, vide in Daumii Epiſtolis ad Reineſium p. 304.
FLORUS (L. ANNÆUS) 624. 203. 445. 375. b. 378. b.
Florus 332. b. (Julius) 266. 280. 419. 201. b. 219. b. Drepanius 239. b. Diaconus Lugdunenſis. 219. b. Marcus 556. Flori alii 624. Paulus Florus Juſtiniani Imp. res carmine complexus; vide Voſſium de Hiſt. lat. p. 240.
Focas 182. b. Grammaticus 248. 265. 291. b. 465. b.
Fœgadius 316. b.
Fontejus 366. Papa 137. b.
Fontianus 143.
Fontinus 162. b.
Foranus f. Soranus 26. b.
Formularii 545.
Formulæ dignitatum 174. b. Formulæ Veteres 388. b. Vide & infra Marculfus.
Fortunali miſſa epiſt. 137. b.
FORTUNATIANUS (CURIUS) 592. b. Afer *ibid.* Fortunatianus 182. b. Attilius 474. b.
Fortunatus 289. b. (Venantius Honorius) 207. b. 225. b. 258. b. 260. b. 263. b. 332. b.
For-

Fortunatus Ticinenſis quem Tullium alterum futurum ominatur Vvalafridus Strabus Tom. 15. Bibl. Patrum Lugd. p. 225.
Fragmenta Poetarum, à Stephanis coll. 194. b.
Franciſci Maurei vita S. Bernardi 264. b.
Franco 267. b. (Magiſter) 162. b. 332. b.
Fratres Symmachi 135. b.
Freculfus 228. b. Lexov. Epiſc. 332. b.
Fridegodus 264. b. 266. b.
Frivolaria 94.
Frodoardi carmina 264. b. 266. b.
SEX. JUL. FRONTINUS 585. 340. 160. b. 105. b. 162. b. 379. b. 574. b. 575. b. Siculus 576. b.
CORNEL. FRONTO 442. b. 470. b. Hujus ut præceptoris ſui meminit Gellius in noctibus Atticis: Eundem inter Rhetoras quos audivit M. Antoninus atque Verus Imperator, refert Julius Capitolinus.
Fronto 237. 144. b. Papyrius 540. b. Frontones varii 470. b.
Fructianus 135. b.
Fruinarith Sajoni miſſa epiſt. 174. b.
Frumentum 145. b.
Fufidius 539. b.
Fuffitius 339.
Fugitivi 94.
Fulbertus Carnot. Ep. 244. b. 247. b.
Fulberti carm. 264. b.
Fulcinius 540. b.
Fulcoius 266. b
Fulconis carm. 265. b.
Fulcuinus Labienſ. Abb. 332. b.
Fulgentius 366. Ruſpenſ. Ep. 330. b. 332. b. Fabii Claudii Gordiani Fulgentii V. C. libelli XXIV. per ſingulos ſingulis litteris ſecundum ordinem diminutis, ita ut in primo nullum ſit A, in ſecundo nullum B. & ita in cæteris. Vide Bollandum in Actis Sanctor. Tom. I. Januar. p. 972. Menagiana Tom. 4. pag. 274. Edidit Jacobus Hommey, Pictav. 1696. 8. Sic Odyſſeam λειπογράμματον apud Græcos ſcripſerat Tryphiodorus. Laſus & Pindarus poemata in quibus ſigma littera exularet. Fabius Planciades Fulgentius 247. 362. 436. b. hujus ſcripta quidam male tribuerunt *Fulgentio Epiſcopo Neo Carthaginienſi atque Aſtigitano in Hiſpania, vel Ruſpenſi. Fulgentius Ferrandus* 563. b.
Fulgurales libri 105. b.
Fulvius 51. b. Flaccus 93. Nobilior 118. b. Sparſus 419.
Fundanius 280.
Fundanus 623. b. Munitius *ibid.*
T. Furfanus 163.
Furius 118. b. Saturninus 419. Bibaculus 118. b. Antias 10. 194. b. 220. b. Vibius 419. (C.) 31. b.
Furnitanorum Clerus & plebs 289. b.
Furnius 163. 280.
Fuſcus 623. b. Ariſt. V. Ariſtius. Arellius 419. (Q.) *ibid.*
Fuſſitius 347.

Gabius Baſſus 366. 10. b. Sabinus 419.
Gajus 519. b. Memmius 237. ſub Zephyrino Papa 326. b.
Galba 163. 105. b. (Servius) 545. (L.) *ibid.*
Galenus 182. b.
Galfridus de Vino Salvo 261. b. 265. b.
Galli V. Lingua 26. b.
Galliæ legati 491. Per Galliam conſtituti provinciales 174. b.
Gallienus Imp. 266. 219. b.
Gallio (Junius) 419. M. 105. noſter 419. b.
Gallorum bardi &c. 105. b. L. quid notent broge & alla? 584. barones ſervi militum 572.
GALLUS (CORNELIUS) 297. b. 225. 228. 194. b. 212. b. 225. b. 230. b. Aulus. 194. b. Aquilius 538. b. M. Fabius 26. Gallus 623. b. (Aſinius) 10. b. 224. b. (Didius) 545. malus poeta quem perſtringit Martialis XII. 46. (Sulpic.) 545. (Vibius) 419.
Gamelielis patriarchæ remedium 584. b.
Ganymedes 162. b.
Gargilius Martialis 28. 237. 182. b.
Jo. de Garlandia 260. b.
Gaudentius 137. b. 162. b. 182. b.
Gaudioſus 174. b.
Gaufridus 258. b.
Gavius Baſſus 118. b. Sabinus 419. Sylo *ibid.*
Geberich 174. b.
Gelaſius 137. b. Papa 182. b.

Digitized by Google

Cæſarienſ. Ep. 326. b. Gelaſii paſſio Cæſarii 267. b.
Gellianus 491.
GELLIUS (AULUS) 237. 1. b. 118. b. Ita nomen ejus efferendum eſſe oſtendit etiam Petrus Servius in feriis Juvenilibus cap. 2. in Miſcellaneis Gaudentii Roberti T. 2. p. 21. ſeq. Cn. Gellius 374. b. 375. b. Publicius Gellius 539. b. Sex. Gellius 375. b.
Gemellus 174. b.
Geminianus 135. b.
Geminius 118. b.
Geminus 623. b. Tanuſius 375. b. (Varius) 419. Antiochenus 326. b.
Gemmarum fata 399. b. illuſtratores *ibid.*
Genealogiæ Auct. 51. b.
Geneſius 174. b.
Genialis 623. b.
Genitor 623. b. Julius *ibid.*
Gennadius Maſſil. 182. b. 332. b.
Gens (pop. Rom.) 237.
Geographus Ravennas 412.
Geographi 105. b.
Geometræ 31. b. 51. b. conf. Agrimenſoria res.
Georgica variorum 237.
Georgius Alexandrinus 21. 406. Georgii M. P. R. Hymni 263. b.
Gepidis &c. miſſa epiſt. 174. b.
Gerbertus 201. b. 574. b.
Germanici Cæſ. carmen 491. 266. 354. 95. b. 201. b. ejus ſcholiaſtes 355.
Gervaſii de Melkalega carm. 267. b.
Geſilæ Sajoni miſſa epiſt. 174. b.
Geſta P. Rom. 237. Geſtorum volumen &c. 105. b.
Geta 258. b. Hoſidius 267. 325.
Getulici verſus &c. 225.
Getulicus (Cn.) 224. b. 194. b. 221. b.
Gilbertinus 258. b.
Gilbertus 564. b. 155. b.
Gildas Sapiens. 19. Badonicus *ibid.*
Gildæ carm. 266. b.
Gildiæ miſſa ep. 174. b.
Glaber Radulphus 332. b.
Glaucias empir. 387. 491.
Glaucippus Cappadox 419. 118. b.
Glaucon. 491.
Glebeonis nequitia 162. b.
Gloſſæ antiquitatum 448. b.
Gloſſaria vett. 449. b.
Glyco 545. 419.
Gnipho (Anton.) 545. Gniphon 259.
Godefredi Vite: b. carm. 265. b.
Godelberti allegg. ſcript. 266. b. Godelbertus presb. 332. b.
Golphilas Gothorum Ep. 333. b.
Gorgias chirurg. 387. junior 419. Leontinus 491. 51. b. 105. b.
Gorgonius 419.
Gotfridi Vvinton. carm. 594. 267. b.
Gothis miſſæ epp. 174. b.
Gracchanus 491. 538. b.
Gracchi 144. b.
Gracchus 237. 31. b. 105. b. (Sempronius) 224. b. 197. b. Cornel. 105. (Ti.) 105. 280. 162. b. (C.) 545.
Gracilis 491.
Græci auct. 28. 224. 26. b. 162. b. de veneris 491. inventores 491. Græcorum ſent. 47. monumenta 491. annales 280. b.
Græciæ faſti Olympp. 491.
Græcinus 28. Julius 442.
Græcus Papa 137. b. poeta 442. verſus 572.
Grammatici 224. 144. b. vett. 453. b. Grammaticorum perverſa ſubtilitas 491.
Grandaus Aſianus 419.
Granius Flaccus 51. b. 118. b. Licinianus 118. b. Med. 491. (C.) 197. b. 224. b.
Granii 31. b. De Granii dicacitate Douſa ad Lucilii fragmenta p. 108. 126.
Gratiani oratio 105. b.
Gratianus Auguſtus 135. b. monachus 559. b.
GRATIUS 324. 334. 203. b. 220. b. Huic Ulitius etiam tribuit fragmentum Halieuticon Ovidii, minus ſane verſimiliter.
Gratus artigraphus 182. b.
Gregorius 135. b. Bæticus 326. b. Nyſſenus *ibid.* Nazianz. 182. b. Caſin. 267. b. Tarracon. *ibid.* Thaumaturgus 326. b. I. Papa 330. b. 333. b. II. 333. III. *ibid.* IX. 564. b. M. P. M. 244. b. JCtus 519. b. Turonenſ. 333. b.
Grillius 260.
Grimoaldus 378. b. 603. b.
Grimodæ Sajoni miſſa epiſt. 174. b.
Grunii Porcelli ludicrum teſtamentum. 388. b.
Gryllus 162. b.

Gry-

Grynas 491.
Gualdonis carm. 264. b.
Gualfredus Senenſ. 267. b. M. 255. b.
Gualteri Mapes querela 261. b. 265. b. 267. b. Alexandreis 265. b.
Gualterus Grammat. 256. b. Caſtellion. 334. b. Inſul. *ibid.* Philippus 561. 255. b.
Guarnorum 174. b.
Gudilæ Epiſc. miſſa epiſt. *ibid.*
Gudinando Sajoni *ibid.*
Gudiſal *ibid.*
Guduin *ibid.*
Guido Ferrarien. 252. b. Aretinus 333. b.
Guilhelmi Peregr. carm. 267. b. Guilielmi Rameſey carm. *ibid.* Britonis Karlotis *ibid.*
Guluſſa Regulus 491.
Gundibadus Rex Burgundd. 174. b.
Gunterus 266. b. 333. b.
Guntherus, poeta 256. b. 265. b. 267. b.
Habacuc 275. b.
Hadrianus 182. b. 201. b. (D.) 10. b. Hadriani Imp. carmina 31. b. 105. b.
Sex. Hæna 224. b.
Haſtis miſſa epiſt. 174. b.
Halitgarius Camerac. Ep. 333. b.
Hamilcar 28.
Hanno, Pœn. Imper. 491. 144. b.
Harduinus (*Jo.*) de numis antt. 507.
Harpalus 491. 51. b.
Harpocrates 491.
Harpocration. 277. b.
Hartmanni verſus 260. b. 253. b.
Q. Haterius 420.
Haterii Orat. 442.
Haymo Halberſt. 333. b.
Hebion 276. b.
Hebræi 69. b. 182. b.
Hebrus 237.
Hecatæus 387. 105. b.
Hecaton 442.
Hecdicius 137. b.
Hegeſianax 364.
Hegeſias 28. 10. b.
Hegeſidemus Cythnius 491.
Hegeſippus 326. b. 302. b.
Helenius 280. V. Acro
Helias Proph. 300. b.
Helinandi rythmi 257. b.
Heliodorus 105. b. 491. Med. 584. presb. 226. b. Antioch. presb. 328. b.
Heliogabali Imp. Orationem ad meretrices memorat Lampridius c. 26. In editione Aldina ſcriptorum Hiſt. Auguſtæ legitur Oratio ſub Heligobali nomine, ſed additur eam eſſe ſuppoſitam ab Aretino. At fuit qui mihi affirmavit ſe habere MStam illam orationem ab antiquiore manu quam quæ referret Aretini ætatem.
Helladium 491.
Hellanicus 47. 491.
Hellas 347.
Hellenus 182. b.
Ferii Helperici epos 263. b.
Helpidius 35. b. 262. b.
Helvidius Priſcus 584. hæret. 328. b.
Helvius Cinna 10. b.
Hemina L. Caſſius 375. b.
Sextilius Hena Cordubenſis Poeta, vide Senecam ſuaſoria VII.
Henricus Homiliarius 331. b. Septimell. 260. b. 265. b. Lincoln. 267. b. Suineſſ. *ibid.*
Hephæſtio 135. b.
Heracleon 225. 277. b.
Heraclides 387. 491. 279. b. Pont. 69. b. 280. b. Med. 491. Tarent. 589. b.
Heraclitus Epheſ. 28. 19. b. 31. b. 57. b. 69. b. 105. b. 118. b. 144. b. 279. b.
Heraclius 366. Imp. 220. b. ſub Commodo Imp. 326. b.
Heras 387.
Herculis laudes 546.
Herculius 135. b.
Herennius (C.) 163. 228. Macer 442.
Herigerus Lobienſ. Abbas 333. b.
Herillus 280.
Herius 420.
Hermachus 442.
Hermagoras 420. 144. b. jun. 546.
Hermanni Lhenienſis vaticin. 261. b.
Hermannus Contractus 266. b.
Hermapionis liber 105. b.
Hermas 275. b. 269. b.
Hermateles 277. b.
Hermes Triſmeg. 366. 105. b. 24. b.
Hermias 162. b.
Herminafridus Rex Thoringorum 174. b.
Herminus 162. b.
Hermippus 10. b. 277. b.
Hermodorus, Epheſ. 492.
Hermogenes 280. JCtus 519. b. 531. b. Afric. 277. b. Apoſtol. *ibid.*
Hermon 387.
Hermotimus Clazomenius 280. b.

Herodianus 105. b. 162. b.
herodiani 277. b.
herodicus 51. b.
herodotus 225. 364. 10. b. 51. b. 106. b. 118. b. 280. b.
heron 387.
heronius 137. b.
herophilus 492. 69. b. 144. b. 278. b.
herricus 263. b.
herulorum Regg. 174. b.
herylus 238.
heſiodus 27. 28. 93. 225. 10. b. 69. b. 106. b. 118. b. 280. b.
heſperinus 135. b. 137. b.
heſtiæus Colophon. 162. b.
hetruſca diſcipl. 492. conf. Etruſc.
hetruſci 567. libri 291. b. Cic. Servius, Cenſorin.
hexarida 420.
hicesius. 492. 278. b.
hierax. 387.
hieremias 275. ſeq. b.
hiero Siculus. 28. Rex. 492.
hierocles 10. b. 106. b.
hieron 387.
hieronymus, 442. 182. b. presb. 326. b.
hierophanti miſſa epiſt. 135. b.
higinus 118. b.
hilarianus ſive Hilario (Q. Julius) 568. b. ejus libellum de mundi duratione ſcriptum A. C. 397. notat Uſſerius diſſ. de Cainane p. 19.
hilarius. 106. b. 135. b. 183. b. 225. b. 262. b. Arelat. Ep. 328. b. 231. b. 410. 44. b. Pictavienſis 231. b.
hilaſius 265. 201. b.
hildeberti opera. 260. b. 264. b. hildebertus Cenoman. Ep. 247. b.
hildegardus 516. 593. b.
hildericus Abbas. 338. b. Rex Vandall. 174. b.
hilduini vita Dionyſ. 266. b. 333. b.
himilco 492.
hincmarus 263. b. 266. b. 333. b.
hinricus Pauper. 258. b.
hipparche 31. b.
hipparchus. 28. 492. 51. b. 69. b. 106. b. 118. b. 144. b. 279. b.
hippaſus. 162. b.
hippias 31. b. 106. b.
hippo Melius. 291. b.
hippocrates 28. 10. b. 31. b. 51. b. 69. b. 118. b. 162. b. 183. b. 278. b. hippocratis ſucceſſores. 388.
hippolytus, Portuenſ. Epiſc. 326. b.
hippon Metapontinus. 51. b. 279. b.
hipponax. 492.
hirenæus. 388.
Q. hirtius. 492. A. 175. 176. 376. b.
hiſpani. 26. b.
hiſpaniarum clerus & plebs. 289. b.
Corn. hiſpanus 623. b.
hiſpanus. *ibid.* (Bebius) *ibid.*
Romanus hiſpo 420.
hiſpulla 623. b. Corellia *ibid.*
hiſtoria adjicit. 492. alit orationem 546. Pœn. 16. b. Miſcella 84. b. Rom. 238. *tripartita* 167. b. hoc titulo allegatur à Joanne Sariſberienſi p. 566. polycrat. *Scholaſtica* à Petro Comeſtore ſæculo XII. poſt natum Chriſtum ſcripta & dicata Guilielmo Archi-Ep. Senonenſi ſcripta libris XVI. Hiſtoriam Sacram a Geneſi ad Actorum librum proſequitur, ſed varia miſcet ex Hiſtoria profana & ſcriptis nullius fidei Apocryphis. *Longobardica* ſive Legenda aurea de vitis Sanctorum refertiſſima fabulis, compoſita à Jacobo de vico Virginis (vulgo de Voragine) ſæculo poſt Chriſtum natum XIII. exeunte.
hiſtoriæ Aug. ſcriptt. 57. b. 376. b. præcc. 106. b. nat. Eccleſ. & liter. ſcriptt. 384. b. hiſtoriæ Romanæ ſcriptores à Grutero, Sylburgio aliiſque collecti & junctim editi 375. b.
hiſtoriæ Fabulares 51. b. Thuſcæ *ibid.*
hiſtoriale Speculum à Vincentio Bellovacenſi ex variis ſcriptoribus non contemnendo labore ſtudioque compoſitum circa medium ejuſdem ſæculi à Chriſto nato tertii decimi.
hiſtorica Lingua 442.
hiſtorici. 546. Latt. 380. b. conf. ſcript. rer. Rom.
hiſtoricorum fragmenta à Popma collecta 375. b. ab Antonio Auguſtino 374. b.
hiſtrionum litteræ 278. b.
homerocentones 280. b.
homerus 28. 47. 225. 228. 238. 10. b. 26. b. 31. b. 69. b. 106. b. 118. b. 144. b. 162. b. 183. b. 280. b. Latinus 567.
honoratus 174. b. Afer Epiſc. 328. b. Maſſil. Ep. *ibid.*
honorius Imp. 135. b. L. F. M. 225. b. Epiſc. Rom. 244. b.
horatianus (Q. Octavius) 591. b.
HORATIUS (Q.) FLACCUS 47. 228. 271. 10. b. 51. b. 118. b. 183. b. 220. b. 468. b. Horatii, ab hoc diverſi 274. vita 634.

horon-

horontianus 316. b.
horoſcopa vel horolog. vaſa 144. b.
hortenſius 47. 93. 546. 10. b. 31. b. 144. b. hortenſium Poetam plurimos brevi tempore effundentem verſus aſpernatur Catullus carmine 92. Q. Hortenſius Ortalus 375. b.
horus 51. b.
hoſius 66. b.
hoſtanes 567.
hoſthanes 31. b. 278. b.
hoſtilius 280. b.
hoſtius 118. b. 215. b.
hrodogarius 35.
hucbaldus 263. b. 333. b. 255. b.
huenricus Vereellenſ. Epiſc. 333. b.
hugo Eterianus 158. b.
humbertus Card. & Ep. 333. b.
hyagnis 31. b. 162. b.
hybreas 420. hybreæ filius *ibid.*
hydaſpes 300. b.
HYGINUS (C. JULIUS) 28. 239. 248. 259. 118. b. 110. b. 375. b. 576. b. (L.) 403. agrimenſor 162. b.
hylas 492.
hyllus 118. b.
hymenæus 277. b. hymnus &c. 47.
hymetius 106. b.
hymni feſtor 244. b. vett. 230. b.
hypaſſius 144. b.
hypatius 137. b.
hyperides Atticus 546. 106. b.
hypſicrates grammat. 10. b.
hyrummetricus 183. b.
hyſtaſpes 106. b.
Jabolenus ſive Javolenus Priſcus 524. b.
Jacchus 492.
Jacobus 275. b. Card. Cajetanus 252. b. Apoſt. 326. b. Zebedæi *ibid.* Niſibenus Ep. 318. b.
Jamblichus 135. b. 162. b.
Jamborum ſcript. 545.
Jannes Magus 31. b.
Janua (Jo. de) 463. b.
Januarius 135. b. 175. b. Nepotianus 390. med. 584. b.
Januenſis Simon 597. b.
Iecius portus 174.
Iceſius Med. 492.
Icetidas *ibid.*
Ictinus 347.
C. Ictius 492.
Idacius Clarus 330. b.
Idæ miſſa epiſt. 175. b.
Idatius Lemic. Ep. 333. b. *Idatius* Lemovicenſis in Gallæcia Epiſcopus ſub Leone Thrace floruit, licet S. Hieronymi æqualem Barthius facit LI. 4. Adverſar. Ejus *faſtorum Conſularium* pars vulgata à Sirmondo & in Joſephi Scaligeri theſauro temporum ſecundæ edit. Integri demum in tomo 2. Bibliotheeæ MSS. Philippi Labbei prodierunt Pariſ. 1653. fol. recuſi Tom. XI. Antiqv. Rom Grævii & in T. 2. Conciliorum Hiſpaniæ editorum ab Aguirrio p. 168. ſeq. Vide & Eman. Schelſtrateni Antiqv. Eccleſ. T. 1. Operum Sirmondi junctim Pariſiis excuſorum T. 2.
Idomeneus 442.
Ignatius 326. b.
Ildefonſi Tolet. Epiſt. & Epigr. 266. b.
Ilius 118. b. 224. b. 197. b.
Imbrex C. Licinius 220. b.
Importunus 175. b.
Incertus 69. b. 106. b. 135. b.
Indicæ prudentiæ vates 144. b.
Indigitamentorum libri 51. b. 291. b. Libri Pontificales qui & nomina Deorum & rationem ipſam Numinum (colendorum) continebant Serv. in 1. Georg. Vide Libri.
Indulgentia 175. b.
Induſtrius 137. b.
Innocentius Agrimenſor 577. b.
Inſcriptio e troph. Alpium 492. Græca 106. b. Inſcriptiones veteres 394. b.
Inſtrumentum plenariæ ſecuritatis 190. 662.
Interdictum Patrum de metalli fodinis 492.
Jo. 239.
Joannes 135. b. 137. b. Eccl. Rom. Diac. 162. b. Apoſt. 275. b. Chryſoſt. Ep. 326. b. Antioch. presb. 328. b. Sarisber. 265. b. Grammat. 267. b. Caſſianus presb. 328. b. Hieroſol. Epiſc. *ibid.* I. Papa *ibid.* Erigena Scotus 158. b. 116. b. Gallenſis 564. b. de Mediolano. 597. b. Joannes varii 175. b. 330. b. 333. b.
Joannicii iſagogæ. Honorius Auguſtod. lib. 1. cap. 21. de philoſophia Mundi.
Job 275. b.
Joel *ibid.*
Jollas 388.
Jonas 275. b. Aurelian. 239. b. 244. b. Luxov. 333. b.
Jordani Ruſi Calabri militis liber de cura equorum MS. in codice Thuaneo 559.

JOR-

JORNANDES 411. 171.b. 333. b.376.b.
Joſephi Devonii carm. 79. 265. b. 267. b.
Joſephus 183. b. 187. b. 280. b.
Jotarius 162. b.
Jovinianus Imp. 106. b.
Jovius 135. b.
Iphicrates vel Iſicrates 93. 420.
Irenæus 135. b. Irenæi interpres. 281. b.
Irnerius 563. b.
Iromus Phœnix 280. b.
Iſaacus ex Judæo converſus 329. b. Syrus *ibid.*
Iſæus 546.
Iſaias 275. b.
Iſchæmon 493.
Iſchomachus 28.
Iſengrinius 258. b.
Iſidorus Mercator. 563. b. Hiſpal. 280. 363. 34. 141. b. 170. b. 188. b. 333. b. 207. b. 436. b. 448. b. 506. b. 563. b. Characenus 144. b. Cordub. Ep. 333. b. C. Cæcil. Claudii Iſidori teſtam. 493.
Iſigonus Nicæenſ. 493. 10. b.
Iſmenias 31. b. 162. b.
Iſo Magiſter 226. b. 240. b.
Iſocrates 239. 547. 51. b. 106. b. 144. b.
Iſter 364.
Iſtriæ provinciales 175. b.
Itali 26. b.
Italus ſermo 291. b
Juba 239. Rex 442. 493. 106. b. 280. b.
Jubajanus 289. b.
Judæi 51. b. 175. b. Judæus Med. 388. Judaicæ ſuperſtit. primus Auct. 547. Judaica trina diviſio poll. 162. b.
Judas 275. b. 326. b. Chronogr. *ibid.*
Judices provinciarum 175. b.
Judicium coci & piſtoris 213. b.
De judicialibus cauſis ſcripta 547.
Judith. 275. b.
Jugo Montani diſcip. 162. b.
Julianus 106. b. 265. 201. b. 550. b. Ruſticus 135. b. Papa 137. b. Tolet. Ep. 333. b. Com. patrim. 175. b. Pomerius 333. b. Salvius 519. b. 524. b.
Julius 10. b. 118. b. Conſ. Cæſar. I. Papa 329. b. Aquila 493. Africanus 547. Atticus 28. 493. Baſſus 420. 493 (C.) 547. Feſtus 118. b. Capuanus 329. b. Creticus 584. Florus 547. Genitor 623. b. Græcinus 28. 493. Higinus 10. b. Modeſtus 10. b. 118. b. Orat. 183. b. 289. 410. 619. Secundus 547.
Julii Severiani librum de VII. diſciplinis MS. habuit V. C. Jacobus Perizonius quem legavit Bibliothecæ publicæ Leidenſi.
Junilius 183. b.
Junior 623. b.
Junius (M.) 93. Brutus *ibid.* 10. b. Baſſus 547. Gallio 420. Gracchanus 493. Gracchus 51. b. Mauricus 623. b. Otho 420. Maximus 204. Philargirius 248. Hypſus, ſive Nypſus 573. b. 574. b. 577. b.
Ivo Carnot. Ep. 333. b. 563. b.
Jureconſulti 442. antiqui 520. b. Jureconſultorum ſectæ 523. b.
Juris Civ. Rom. autoritas 557. b. Rom. Hiſt. 534. b. Theodoſ. &c. Cod. 541. b.
Jus 239. Faunorum atque Aborigg. 517. b. civ. Papyr. *ibid.* Civ. Rom. 533. b. Canon 564. b. 572. b. commentitium 573. b.
Juſtinianus 135. b. 175. b. 333. b. Imper. defenditur. 544. b. Valentinus Epiſc. 330. b.
JUSTINUS 35. b. 80. b. *137. b. 376.* b. Martyr. 276. b. Philoſ. 326. b. Poeta Chriſt. 265. b.
Juſtus 420. 135. b. Fabius 623. b. Tiberienſ. 326. b. Urgelit. Ep. 330. b.
JUVENALIS (DECIMUS JUNIUS) 224. 577. 468. *469.* 221. b. 106. b. *118.* b. 223. b. 258. b. Ejus Scholiaſtes 580.
Juvencus 225. b. 234. b. 222. b. 238. b. Callanus. 234. b. alius de quo Martial. XII. 24.
Juventius Comicus *93.* 199. b. C. JCtus 538. b. Celſus. 524. b.
Labeo 370. b. de Labeonibus duobus an tribus JCtis vide Acta Erud. *1720.* p. 112. 120. (Antiſtius) 523. b. (Accius) 572. (Cornelius) 118. b. (Q.) Fabius 239.
Laberius, mimogr. 266. 280. 335. 420. 194. b. 10. b. 119. b. 201. b. 224. b. 280. b. 202. b. 220. b.
Labienus 420.
Lacedd. Ephororum decretum &c. *162.* b.
Lactantius 183. b. Placidus 567. *Firmianus* 206. b. 239. b. 240. b. Elegia Phœnix ipſi adſcripta 206. b. Carmen de Reſurrectione ipſi adſcriptum 239. b. Carmen de Domini paſſione 240. b.
Lacydes 493.

Digitized by Google

Lælius JCtus 540. b (M. augur. 119. b. Poeta 215. b. Sap. 442. 31. b. Lælii filia 547. Lælius Felix 11. b.
Lænas Popilius 547.
Lævinus 119. b.
Lævius 11. b.
Lais 493.
Lamfridus 266. b.
Ælius Lamia 280.
Lampadius 135. b.
Lampridius 137. b. 57. b.
Landulphus Sagax 84. b. 377. b.
Lanfrancus Cantuar. 333. b.
Lappa (Rubrenus) 584.
Lapſi 289. b.
Largius (L.) 493. Licinius 11. b.
Lateranus 623. b.
Latini 26. b.
Latinitas vet. Bibl. verſionis vindicata 534. b. JCtorum vett. 549. b.
Latinus archimimus 584. 577. b.
Latinæ L. Auct. 403. b. conf. litt. differentia & proprietates 442. b.
Latros (Porcius) 420.
Latronianus 326. b.
Laudationes funebres 16. b.
Laudes Capitol. Jovis &c. 547. ſomni &c. *ibid.*
L. Lavinius 47. P. 11. b.
Lauranius 547.
Laurea Tullius 194. b. 105. 266. 201. b.
Laurentis aſſertionis eſſamina 144. b.
Laurentius 175. b. Mellifluus 333. b. Vironenſ. 264. b. Dunelm. 267. b.
Leander vel Leandrius 291. b. Hiſpal. Ep. 330. b.
Leges V. Lex. Agrariæ 110. b. 379. b. antiquæ 516. b. ſeq. Moſaicæ 543. b. XII. Romuli 517. b. Numæ 239. Regum *ibid.* 516. b. Imperatt. 519. b. Rom. Epheſ. Athen. 347. 106. b. Tribunitiæ 518. b. vett. Germ. 558. b. Hiſp. &c. 539. b. ſuadere vel diſſuadere 547. variæ 16. b. 51. b. 144. b. 389. b. Novellæ Theodoſii, Valentiniani &c. 543. b. Juſtiniani 550. b. Legum antiquarum Codex 558. b. Moſaicarum & Romanarum collatio 519. b.
Lenæus Pompejus 493.
Lenæus Pompeji libertus 11. b.
Lenius Auruncanus 584.
Lentulus 163. 280. b.
Leo Proton. ſacri palatii 327. 328. Magnus 360. b. 329. b. II. P. 333. b. IX. 333. b. Acridanus Ep. 333. b. Leo 364. 135. b. 137. b. 183. b. Ægyptius 278. b. Pellæus 291. b.
Leochares 347.
Leodamas 31. b.
Leonidis præcc. 347.
Leonini verſus 457. jam octavo ſæculo eorum uſus obtinuit. Vide eruditum librum A. 1619. Pariſiis 12. editum, *Reflexions critiques ſur la poeſie & ſur la peinture* c. 36.
Leonius 255. b.
Leontius Papa 137. b. Cyprius Ep. 333. b. Pontius Leontius Burdegalenſis Mythographus, cujus meminere Sidonius & Fortunatus, quemque editurum ſe olim receperat Alexander Braſſicanus ad Petronium. Vide p. 572. edit. Clariſſimi Burmanni.
Lepidus 163. 420. 623. b. Pſeudo Lepidi Philodoxius 199. b.
Leporius 135. b. presbyter. 329. b.
Lepra 163.
Lesbia 31. b.
Lesbocles 420.
Leucippus 31. b. 69. b.
Levita Benedictus 558. b.
Lex 12. tabb. 94. conf. duodecim. Cornelia 32. b. Julia 32. b. Papyria 493. prætoria vel plætoria 94. Roſcia 280. Vide Leg.
Leyſerus (Polycarpus) 258. b.
Liner vett. carm. 119. b.
Liberius 106. b. 175. b. 225. b.
Libethrus 239.
Libo Scribonius 375. b.
Librariorum menda 403. inſcitia 547.
Libri antiqui 239. Augurales *ibid.* Vide Augurum. Etruſci. Vide Etr. Haruſpicinæ *ibid.* Indigitamentorum ſ. Pontificales *ibid.* Acherontici 291. b. fatales 291. b. reconditi 239. ſacrorum *ibid.* varii 16. ſeq. b.
Licentius 207. b. 244. b.
Licinianus Carthagin. Ep. 330. b.
Licinius 135. b. (Macer) 493. 51. b. 119. b. Archias 547. Clodius 374. b. Calvus 224. 493. b. Mathemat. 347. Menas 28. Mucianus 493. 11. b Nepos 420. Nerva 28. (Porcius) 224. b. 266. 194. b. 201. b. 219. b. 220. b. Proculus 524. b. (C.) Imbrex 224. b. 11. b.
Ligarius 163.

Ligu-

Ligures 175. b.
Ligurinus Poeta quem perſtringit Martial, III. 44. & 50.
Lingua Lat. quando in Italia deſciverit 191.
Lintei libri Pontificum 400. b.
Linus 239. 51. b. 69. b. 164. b. Papa 333. b.
De Lite Satyra 203. b.
Litterarum Latt. characteres antiqui 391. b. de iiſdem & Grecis 392. b. pugna &c. 493.
Liveriæ miſſa epiſt. 175. b.
LIVIUS (T.) 191. 224. 548. 51. b. 144. b. 187. b. Filius 212. 493. Livii alii *ibid.* Epitomator 378. b.
Livius Andronic. 47. 239. 280. 119. b. 194. b. 223. b. 196. b. (L.) 11. b.
Lollianus 135. b. Avitus 32. b.
Lollius Urbicus 32. b.
Longimanus 135. b.
Longiniani Epiſtola ad S. Auguſtinum, inter Auguſtinianas XXI. (novæ edit. 234.)
Longinus menſor 162. b. 574. b. Caſſius 523. b. 540. b.
Longus 240. (Velius) 183. b. 471. b.
Lucani 26. b. Lucanus hæret 277. b.
M. ANNÆUS LUCANUS 47. 224. 240. 448. 264. 119. b. 144. b. 162. b. 183. b. 187. b. 221. b. 223. b. 224. b. 258. b. Lucani Scholaſtes 452.
Lucanicus Centro à Petro Chriſtiano editus Veſontione 1590. 4. verſibus è Lucani Pharſalia conſutis bellum Belgicum illo tempore geſtum perſequitur.
Luccejus 163.
Lucejus 403.
Lucianus 289. b. Antioch. presb. 326. b. presb. 329. b.
Lucifer Caralit. 326. b.
Lucilius 28. 47. 224. 32. b. 51. b. 107. b. 119. b. 144. b. 223. b. (C.) 11. b. 287. 193. b. 222. b. non poeta 240. Lucilius 291. b.
Lucillus 135. b.
Licinius 144. b.
Lucinus 175. b.
Lucius 183. b. 289. b. Epiſc. Arianus 326. b. L. Magius 420. Lucius gravis Tragediarum ſcriptor memoratur Macrobio lib. 2. c. 4. Saturnal. cui Auguſtus Imp. rogatus quid Ajax Tragœdia ageret, in ſpongiam incubuiſſe reſpondit. Torrentius & Iſ. Pontanus pro *Lucio* legunt *L. Illium*. Juſtus Rycquius Centur. nov. Epiſt. 27. ad Jo. Baptiſtam Saccum è MS. Vaticano reponit *L. Gnavium*.
T. LUCRETIUS CARUS 47. 49. 93. 228. 11. b. 32. b. 51. b. 119. b. 144. b. 162. b. 229. b. 223. b. 280. b.
Lucriſtanis miſſa epiſt. 175. b.
Luduin Rex Franc. *ibid.* Luculli 548. Lucullus 32. b. Varius 539. b.
Luitprandus Ticin. 333. b. Lupercus 623. b. Lupercus poeta quem perſtringit Martialis XII. 46.
Lupus Papa 137. b. Servatus 333. b.
Luſcius 47. 199. b.
Q. Lutatius Catulus 93. 224. 225. hiſtoricus 375. Placidus 363. 563. 444.
Priſcus Lutorius Poeta de quo Tacitus III. 49. Annal.
Luvirit Comes 175. b.
Luxurius 218. b.
Lyceas 493.
Ex Lycia & Caria Rhett. 548.
Lycius Capito 86. b.
Lycon 32. b.
Lycophron 324.
Lycurgi 107. b. Lycurgus, legg. Lac. auct. 548.
Lycus Hiſtor. 493. Med. *ibid.*
Lyrici 442. antiqui 240. novem 548.
Lyſias 388. 548. 144. b. Lyſiaca *gracilitas* 548.
Lyſimachus 28. 493.
Lyſippus 347.
Macarius Ægypt. Abbas 329. Rom. *ibid.*
Maccaronica & ludicra dictio 256. Maccaronic. Aut. *ibid.*
Machabæorum libri 275. b.
Macedonius 135. b.
Macer 623. b. (Æmilius) 194. b. 221. b.
Pſeudo Macer. 594. b. 579. b. Jctus 530. b. 194. b. Bæbius 240. Licinius 375. b. Poeta 333. b.
Machaon 388.
Macrinius (Plotius) 572.
MACROBIUS 113. b. 162. b. 183. b. 474. b. 138. Donatiſta 329. b.
Mæcenas 226. 201. b. 431. 197. b. (C. Cilnius ſive Licinius) 224. b. Præter Mæcenatis vitam diligenter & erudite ſcriptam à Jo. Henrico Meibomio Lugd. Bat. 1653. 4. videri poſſunt Cæſar Caporalis & Jo. Maria Cenni, Rom. 1684.

1684. Acta Er. 1685. pag. 593. Franciſcus Statius libris IV. de Mæcenate Lugd. Bat. 1564. 8. Joannes Arndius Bellimannus diſſ. de Mæcenate literarum patrono Upſal. 1705. 4. ubi & alii eruditorum patroni illuſtres celebrantur. Franciſcus Dinus in Vita Mæcenatis Venet. 1704. 4. à quo adverſus Senecæ cenſuras defenditur. Galleria di Minerva Tom. IV. pag. 255. & Tom. V. pag. 47. De regio ejus genere Menagiana Tom. 4. pag. 277. & auctor Epiſtolæ A. 1710. editæ, *lettre a un jeune Seigneur ſur les œuvres de Horace avec une Critique de la primiere Ode.* De villa Mæcenatis Athanaſ. Kircherus parte 2. Latii cap. 4.
MÆCIANUS (L. Voluſius) 574. b. 541. b.
Mævius 224. 324.
Magi Parthorum 493. 26. b. 32. b.
Magiæ falſo accuſantur Virgil. & Petrarcha 217. conf. 31. b.
Magiſter officiorum 175. b.
Magnillus 135. b.
Magno 446. b. 462. b.
Magnus 289. b.
Mago, Carthag. 28. 493. 577. b.
Magorum ſacerd. 347. carm. 548. vanitas 493. conf. morbus, ſecta &c. 107. b.
Mahummeth 258. b.
Malachias 275. b.
Malchion Antioch. presb. 326. b.
Mallius 119. b.
Mamercus Scaurus 420.
Mamertinus (Claudius) 615.
Mamertus Papa 137. b. (Claudianus) 243. b.
Mamilianus 623. b.
Mamilius 28. 493.
Mamuram ineptum Poetam ridet Catullus carm. 102.
Mancia Helmius 548.
Mandraytus Prienenſ. 32. b.
Manethon Ægypt. 280. b.
Manichæi 162. b. Manichæorum ſuperſtitio. 107. b.
MANILIUS (M.) 349. 366. 493. 11. b. 75. b. 233. b. JCtus. 539. b. (L.) 260. 266.
Manlius vel Manilius 93.
Manlii varii 350. Theodorus 353. Sura 548.
Mannilæ Sajoni miſſa epiſt. 175. b.
Mantius Percennius Nolanus 28.
Mantuanus 183. b. Baptiſta 329.
Manulius Nepos 420.
Manuſcript. dignitas & corruptio. 34.
Marobodus 175. b.
Maras 107. b.
Marbodeus ſive Marbodus 264. b. Redon. Epiſc. 333. b.
Marcellina ſoror Ambroſii 316. b.
MARCELLINUS 623. b. conf. Ammianus. Illyricianus 183. b. Marcellini varii 98. b.
Marcellus 420. 135. b. 224. b. (C.) 163. Claud. 420. Empiricus 583. b. 386. 516. 207. b. 579. b. 593. b. Ancyr. Epiſc. 327. b. Eſerninus 420. Diſcip. S. Petri 333. b. Martius 420. Senator 275. b. (Tullius) 183. b. Ulpius 525. b. M. Marcellus 163.
MARCIANUS CAPELLA 373. b. Ælius 531. b. Marciani Felices & Capellæ. 144. b.
Mareion 277. b.
Marcius 107. b. 119. b.
Marculfi Monachi formulæ. 558. b.
Marcus 623. b. Apoſtol. 275. b. Evangel. 327. b. poeta 333. b. Brutus 442. Caſinenſis 263. b. 247. b. Cornutus 366. Veſtinus 548. Anton. Imp. 107. b.
Marianus 224. Scotus 333. b. 410. 393. b.
Maricas 548.
Marii lex de æris ſignandi pond. 494.
Marillius 420.
Marinianus 135. b.
Marinus 240. 107. b. 215. b.
Marius (M.) 163. Maximus 584.
Maro Magiſter 162. b.
Marſus (Domit.) 494. 224. b.
Marſyas Lydius 144. b. Macedo 494. Muſ. Phryx 32. b.
MARTIALIS (M. VALERIUS) 47. 588. 260. 26. b. 183. b. 221. b. (Gargilius) 28. 183. b. Lemovicen. 269. b. Martiales varii 588.
Martianus 258. b.
Martinus Braccar. 435. 247. b. Dumienſ. 330. b. 333. b. idem cum ſuperiore.
Martius 119. b.
Martyres 289. b.
Adamantius Martyrius 183. b. 472. b.
Victor Martyritanus 184. b.
Marullus Mimogr. 240. Marcus 336.
Maſſilienſes 175. b.
Maſſurius Sabinus 140. 494. 11. b. 119. b

Mathematici 347. 107. b. Aſtroll. 69. b.
Matius 28. 163. (Cn.) vel Marcius vates 11. b. 223. b.
Matronianus hæret. 327. b.
Matthæus Laudunenſ. 261. b. Vindocinenſ. 251. b. 258. b. 261. b. 265. b. Evangel. 275. b.
Matthias Apoſt. 327. b.
Mattius Cn. 336. 194. b. 220. b.
Mavortius Vettius. 36.
Mauricianus Junius 530. b.
Mauricius Petrus Venerabilis 247. b.
Mauricus 623. b.
Mauritii Somerſeti carm. 267. b. Morganii carm. *ibid.*
Mauruſius 137. b.
Mauſolus Rex 347.
Maximianus 175. b. 225. b. 258. b. Gallus 265. 298. 3:8. 212. b.
Maximilianus 623. b. 135. b.
Maximinianus 135. b.
Maximus 107. b. 135. b. Philoſ. 107. b. (Valer.) 494. Epiſc. 333. b. Cæſarauguſt. 330. b. Cornel. 522. b. Stertinius 421. ſub Commodo Imp. 327. b. Conſtant, Ep. *ibid.* Taurin. Ep. 329. b. Maximi varii 623. b. 175. b.
Medici 226. 347. 494. antiqui 579. b.
Medis ſagitta *tigris* dicitur 494.
Medius Medicus 494.
Medus 388.
Megaſthenes 494.
Meges 388. 494.
Megethius Papa 137. b.
POMPONIUS MELA 240. 421. 407. Favius. 540. Melæ, ab hoc diverſi 407.
Melampus 224. 347.
Melanthius 494.
Melior 494.
Meliſon 421.
Meliſſus 228. 494. 69. b.
Melito, Sard. Ep. 327. b.
Melo ſ. Meto 347.
Memmius (C.) 163. 11. b. (Q.) 47.
Memnonis ſtatua 584.
Memor 366. 224. b. Scæva Memor Tragicus Turni ſatyrographi frater, infra, in Turnus, & 197. b. 446.
Memoriæ 282. b.
Memorialia ſcripta 292. b.
Memorialis Flaccus Theodorus 36.
Menæchmus 494.
Menander 47. 324. 11. b. 32. b. 107. b. 119. b. 280. b. Arius 532. Heracleotes 28. Prienæus 28. Magus. 277. b.
Menas (Licinius) 28.
Menecrates Epheſ. 28. 240.
Menedemus 279. b.
Menemachus 388.
Menephron 324.
Meneſtratus 28. 421.
Menippus 226.
Mennonius 184. b.
Menon 107. b.
Menophilus 388.
Menophon 494.
Mento 421.
Mercurius 26. b. 162. b. 184. b. Triſmegiſtus 278. b. 279. b.
Merobaudes Rhet. 162. 240. b. 241. b. 595. b.
L. Meſcinius 163.
Meſſala 135. b. Corvinus 281. 421. 375. b. 377. b. 378. b. (Marcus) 119. b. Orat. 494. 548. Rufus 494. Meſſala Poeta Rutilio & Sidonio laudatus de quo Sirmond. ad Sidon. p. 236.
Meſſalina 581. b.
Meſſalinus Cotta 494.
Meſſi quadriga 184. b.
Meſſius 421. 623. b. Aruſianus 260.
Metagenes 347.
Metelli P. M. Ind. quartus 119. b. Quirinalia &c. 264. b.
Q. Metellus Celer. 163. Nepos *ibid.* Numidicus 11. b. Tegerenſis 296. 252. b. Scipio 494.
Meterii epiſt. 107. b.
Methodici 388.
Methodius Tyri Epiſc. 327. b.
Metius 47. Metii Falconii (al. Faltonii vel Voconii) oratio ad Tacitum Imp. refertur à Vopiſco in Tacito Imp. cap. 5. Confer quæ ad illam annotat V. C. Chriſtianus Gottlieb Schwartze in diatriba miſcellaneorum doctrinæ antiquariæ. Norimb. 1721. 4.
Meto 28. 240.
Meton Athen. 52. b.
Metrobius 184. b.
Metrodorus 224. 421. 107. b. Sceptius 494. de architect. *ibid.* Medicus *ibid.*
Metronactes 442.
Michæas 275. b.
Michaelis Blaunpayn carm. 267. b.
Michael Imp. Conſt. 333. b.
Micon 388.

Micton,

Micton, Med. 494.
Miletus 494.
Milo Elnon. monachus 333. b. Milonis vita S. Amandi 263. b. de pudic. &c. libri 266. b. Libri II. *Milonis Monachi* de laude pudicitiæ & ſobrietatis, MSS. in Bibl. Cantabrig. verſibus Hexametris. Incipiunt: *Glorioſo Regi Carolo Milo ſupplex. Principibus priſcis Vatum placuiſſe Camœnas* &c.
Miltiades Rhet. 421. Eccleſ. ſophiſta 276. b. ſub Commodo Imp 327. b.
Mimiambos commentantes 107. b.
de Mimis 458. Auctores 335.
Mimnermus 281.
Mindius 421.
Minervius 135. b.
Minos Cret. 567.
Mintanor 367. 567.
Minutianus 623. b.
Minutius 327. b. Felix. 281. b. 245. b.
Mirabilia Romæ, vetus liber allegatur a Cangio appendice ad gloſſarium Græcum pag. 106. editus à Bernhardo à Montfaucon in Diario Italico. Paris. 1702. 4. qui pag. 121. quingentis abhinc annis ſcriptum teſtatur.
Mithridates 548. 26. b.
Mithridatis antidot. 388. theriaca. 517.
Mnaſeas 28. 358.
Mneſigiton 494.
Mneſis *ibid.*
Mneſiſtratus 51. b.
Mneſitheus 495.
Mochimus Meſopot. presb. 329. b.
Moderatus 421.
Modeſtinus JCtus 245. 265. 511. b. 530. b.
Modeſtus ſub Commodo Imp. 327. b. (Aufid.) V. Aufidius 224. (Julius) 277. 119. b 201. b. de vocabulis rei militaris. 110. b.
Modoinus 239. b. 244. b.
Monarchiani 277. b.
Montanus (Julius) 228. 421. 442. de hoc Poeta Tib. Donatus in vita Virgilii. Nicolaus Faber ad Senecæ controverſ. 16. pag. 238. hæret. 277. b.
Montius 137. b.
Monumenta Hiſtor. Gr. 16. b. antiqua Georgii Fabricii 388. b. 385. b. Relatum in monumenta eſt. 495.
Mopſus 32. b. 145. b.
Moretum, poema 213. b.
Moſchion 279. b.
Moſchus 241. 388.
Moyſes 32. b. 69. b. 162. b. 275. b. V. comparatio, it. lex. Moyſi miſſa epiſt. 289. b.
Mucianus 496. Craſſus Mucianus vir juris ſcientiſſimus. Vellej. II. 4.
mucius Scævola 93. augur. 496. (Q.) Scævola 93. 11. b. fil. 11. b. pater. *ibid.*
mummius (L.) 347. 215. b. 119. b.
munatius 163. 403.
murrhedius 421.
muſa *ibid.* Antonius 516. 596. b. 25. b. 579. b. 583. b.
muſæus 241. 69. b. 184. b. 178. b. Maſſil. 329. b.
muſanus 327. b.
muſicæ notæ vett. 162. b. conf. Timoth. Mileſ.
muſici 51. b.
muſonius 11. b. 107. b. 119. b.
muſtius 623. b.
mutianus 184. b.
mutius Archit. 347. (C.) 32. b. (Q.) 119. b.
myagrus 347.
myron 347.
myrſilus (Leſbius) 579. b. 495.
myrtylus 358. 292. b.
Mythographus quidam antiquus 363.
myſronius 577. b.
Nævius 47. 93. 226. 265. 11. b. 69. b. 119. b. 194. b. 223. b. 499. b. 220. b. 215. b. ſordidus 281.
Nævolus 584.
Nahum 275. b.
Namellius 135. b.
Næmmatius 137. b.
Namuſa Aufidius 539. b.
Naſo 623. b. 162. b.
Naſones quidam 307.
Minutius Natalis 540. b.
Natta Pinarius 442.
Naucrates 548.
Navius 281.
Nauſiphanes 442.
Nauteles 51. b.
Nazarius 616.
Neaniſcologi 584.
Nealchus 495.
Necepſus 241. 495.
Nectabis 278. b.

Negligentia excipientium corruptæ actiones 549.
Nelei carmen. Merula p. 88. ad Ennii Fragmenta.
NEMESIANUS 54. b. 223. b. 324. 334. 335. 289. b. 55. b. 204. b. 221. b.
Neoptolemus 281. b.
Neoterius 135. b.
Nepos 623. b. NEPOS (CORN.) 69. 77. b. 283. b. V. Corn. (Licinius) 421. (Manulius) *ibid.*
Neratius 11. b. Priſcus 524. b.
Nerius JCtus. Horat. Sat. 3. lib. 2. verſ. 69.
Nero 576. b. Neronis Troica 241. dictum 548. Imp. verſus 442. explorate. 495.
Licinius Nerva 28. Coccejus 539. b.
Nervolaria 94.
Neſtocles Parmeniſcus 93.
Neſtor 280. b. Novarien. 463. b.
Neſtorius 162. b. hæreſiarcha 329. b.
Neudi miſſa epiſt. 175. b.
Neuterius 576.
Nicagoras 367. vel Nicanor Cyprius 292. b.
Nicander 28. 224. 27. b. 32. b. 119. b. 278. b.
Nicanor 301. V. Nicagoras.
Niceas Romacianus Epiſc. 329. b.
Niceratus 495.
Niceſius Maronites 28.
Niceta Pectoratus 333. b.
Nicetes 421.
Nicetus Epiſc. 184. b.
Nicias 495.
Nicobulus *ibid.*
Nicocrates 421.
Nicolaus Papa 333. b. hæret. 277. b.
Nicomachus 163. b. 184. b. Nicomachii filii 135. b.
Nicoſtratus 163. b.
Nictarius 234. b.
Nigellus (Ermoldus) 263. b. Vvirekerus 328. 261. b. 265. b. *Ermodus Nigellus* Carmine elegiaco in IV. libros diſtincto deſcripſit res geſtas Ludovici Pii, ipſique quo remiſſionem exſilii impetravit obtulit. Quædam ex eo didit P. Lambecius lib. 2. de Bibl. Vindob. p. 359. ſeq. 427. ſeq.
Niger (Brutidius) 421. (Sextius) 495.
Nigidius 47. 224. 241. 11. b. 32. b. 277. b. Figulus 73. b. 477. b. 34. (P.) 375. b.
Nileus 388.
Nipſus (M. Julius) 163. b. 573. b. 567. b.
Niſus 292. b. artigraphus. 184. b. Grammat. 228. 119. b. Carrio lib. 2. emendatt. c. 11.
Nonianus (Senilius) 549.
NONIUS MARCELLUS 412. b. 442. b. 363. Nonius 15. Maximus 623. b.
Noricus 495. Norici provinc. 176. b.
Notæ ponderum Gruter. p. CCXXI. Inſcription. Notæ ſ. ſiglæ veteribus uſitatæ 431. 445. b. 462. b.
Notgerus Abbas 333. b.
Noticia dignitatum utriuſque Imperii 392. b.
Nockeri verſus 260. b.
Nockerus Balbulus 254. b. Medicus *ibid.*
Novatianus hæret. 327. b.
M. Cæcilius Novatilianus Poeta & Orator. Vetus inſcriptio apud *Sponium* p. 124. Miſcellaneorum.
Novii verſus 403. 12. b. 119. b. 224. b. 281. b. 199. b. 215. b. 220. b.
Numa 358. 145. b. Numæ legg. 241. Numa Pompilius 823. 107. b. 278. b. *Vide* Plin. lib. XIII. c. 13. Numæ *de Pontificalibus*, Fulgent. de priſco ſermone. *Legum* fragmenta apud Feſtum &c. De Numæ libris vide Plutarchum in vita pag. 24. Plin. XIII. 13. & Auguſtin. VIII. 5. de C. D.
Numenius 69. b. 119. b.
Numiſmata vett. 399. b.
Ex nuptialibus ſacr. apparet. &c. 549.
Nurſinis miſſa epiſt. 176. b.
Nymphydius 137. b.
Nymphodorus 347. 280. b.

Obertus de Orto 252. b.
Obſenis 495.
JULIUS OBSEQUENS 42. b. 209. b.
Ocellus Lucanus 51. b.
Octavianus quidam 214. b.
Octavenus 540. b.
Octavius 163. 623. b. Herſenius 119. b. Fr. 328. M. 375. b. Horatianus 591. b.
Odo Cluniac. Abbas 333. b.

Odobonus Medicus 594. b.
Odonis poema ad Albertum de vita Erneſti Bavariæ Ducis prodiit nuper in tomo tertio theſauri anecdotorum Edmundi Martene.
Oenopides Chius 442. 51. b. 119. b.
Ofilii Sergiani eleg. 327. 328. 261. b. Aulus Ofilius 539. b.
Olbertus Gemblac. Abbas 333. b.
Oledius Naſſo 224.
Olybrius 135. b. Sirmond. ad Ennodium p. 15. 22. & 84. .
Olympias Theb. 495.
Olympicus 495.
Olympiodorus *ibid.*
Olympius 567. Hiſpanus Epiſc. 329. b.
T. Omuſii Tincæ, Placentini nomine (cujus apud Ciceronem & Quintilianum mentio occurrit) *Epiſtola ad M. Callidium* generum *de originibus & antiquitatibus Placentiæ*, quam annis ſexcentis Urbe Roma vetuſtiorem facit, edita primum Latine à Petro Maria Campi in hiſtoria Placentina, vulgata Placentiæ 1669. fol. T. 1. pag. 437.— 447. Editor pag. 426. teſtatur ſe illam reperiſſe ſcriptam in membrana in Archivis Placentinis. Sed monumentum hoc tanquam nullius fidei ab ipſis Italis exploditur. Vide Diarium Venetum Giornale de' letterati d' Italia Tom. 10. pag. 262.
Oneſicritus Aſtypal. 495. 12. b.
Ophelion 495.
Ophitæ 277. b.
Opilo 163. b. 176. b.
Opilius 93. 495. (M.) Hilarus 495.
Oppius 163. 12. b. 119. b. Cajus 176. 375. b.
Optatianus Porphyrius 204. b.
Optatus 184. b. 346. b. Milevit. Epiſc. 327. b.
Oracula 107. b. 145. b. Delphica 32. b.
Oraculum 224. Cretenſibus redditum 28. de Socr. &c. 348.
Orationes vett. ac novorum 549.
Oratius (Horatius) 258. b.
Oratt. laudibus celebrata Iphigenia 495. forenſium profeſſio 107. b.
Oratores Aſiani & Attici 549.
Orbilius 119. b. filius 513. b.
Orchomenus 495.
Orentius poeta 333. b.
Oreſieſis monachus Ægypt. 329. b.
Oreſius 137. b.
Oreſtes Tragœdia antiquo Tragico ſupoſita. Giornale de' letterati d' Italia Tom. 10. pag. 483.
Scipio Orfitus 32. b.
Orientalium quorundam verſutia 107. b.
ORIENTIUS 245. 262. b.
Origenes 69. b. 184. b.
Oromazus 32. b.
OROSIUS 34. b. 184. b. 187. b. 365. b.
Orpheus 224. 241. 32. b. 51. b. 69. b. 119. b. 145. b. 163. b. 184. b.
Orthographia priſc. 184. b.
Oſcus 421.
Oſee 275. b.
Oſidius Geta 324. 197. b.
Oſiris 145. b.
Oſius Cordub. Epiſc. 333. b. 66. b.
Oſthanes 27. b. 32. b. ſecundus 495.
Oſuni miſſa epiſt. 170. b.
Junius Otho 421. Otto 258. b.
P. OVIDIUS NASO 226. 241. 421. 307. 197. b. 143. 262. 203. b. 221. b. 145. b. 232. b. 224. b. 258. b. 281. b. Suppoſita Ovidio 326. Catalecta Ovidii 328. Vetus interpres in Ovidii Ibin & veteris Grammatici in Metamorphoſin argumenta 215. 342. Ovidius Junior 327. 328. Albius Ovidius Juventinus 326. 328.
Pachomius Abbas 329. b.
Pacianus 327. b.
Paconius 348. 539. b.
Pacuvius 28. 47. 93. 226. 12. b. 119. b. 223. b. 281. b. C. Attejus 220. b. 539. b. M. 265. 194. b. 197. b. 201. b. afficta Pacuvio per Muretum 198. b.
Pæanius 86. b.
Pæonius 348.
Pagatius 137. b.
PALÆMON (Rhemnius) 228. 385. 207. b. 184. b. 461. b. 583. b. (Remmius) 593. b.
Palæphatus 241.
Palmedes 32. b.
Paleæ in Decreto Gratiani 564. b.
Palfurius Sura 584.
PALLADIUS 41. b. 107. b. 135. b. 21. 85. 406. Poeta 265. 201. b. Palladii varii 41. b.

Pammachius 367.
Pammenes 421.
Pamphila 495. 12. b.
Pamphilus 258. b. Mauriſianus 328. 261. b. martyr. 327. b.
Panætius 12. b. 279. b.
Pancratus 135. b.
Pandectæ 547. b.
Panegyrici 549.
Per Pannoniam conſtitutis Barbb. & Rom. &c. miſſa epiſt. 176. b.
Pannychius 137. b.
Pantænus 327. b.
Panthemus 388.
Pantilius 421.
Pantomimus Myth. 496.
Panyaſis 549. 119. b.
Papianus JCtus 537. Ejus librum reſponſorum primus edidit Jac. Cujacius cum Codice Theodoſiano & aliis quibuſdam Lugd. 1566. fol.
Papianilla 137. b.
Papias 462. b. Hierapolit. Epiſc. 327. b.
Papinii vel Pomponii Epigrammation. 93.
Papinianus (Æmilius) 519. b. 163. b. 526. b.
Papirius 652. (L.) Pætus 163.
Papyrianus 184. b.
Papyrius Juſtus 526. b. Prætextatus 472. b. Sextus 516. b. (Fabianus) 421.
Papyrianum jus 119. b. 516. b.
Parænetici veteres. Ita inſcribitur Collectio minutorum ſcriptorum cum Goldaſti notis editorum Inſulæ 1604. 4. in qua continentur *Priſci Valeriani* Cimelenſis Epiſcopi de bono diſciplinæ ſermo: *Columbani* carmina, Epiſtolæ, Regulæ Monachorum: *Dinamii* Grammatici qui circa A. C. 500. floruit, & cujus hiſtoriam S. Maximi dicatam Urbico Epiſcopo Regienſi, Fauſti ſucceſſori, edidit Surius, Epiſtola ad Diſcipulum: *Baſilii Caſareenſis* admonitiones, *Annai* Boethii de moribus liber; *Tyroli* Regis Scotorum, *VuinsbeKii* Equitis Germani & *Vuinsbekia* nobilis Germanæ paræneſes ad filios lingua veteri Teutonica. In notis ad Paræneticos veteres Goldaſtus varia monumenta antiqua Teutonica allegat, inter alia verſus quosdam Ducis *Henrici von Preſſa*, An. 1296. ex tincti; de quo vide Martinum Hanckium libro de Sileſiis eruditis indigenis cap. IX.
Paris Julius 391.
Parmenides 32. b. 51. b. 69. b. 119. b. 145. b. 163. b. 279. b.
Parmenion. 348.
Parmeniſcus 364.
Parmenſ. civit. poſſeſſores &c. 176. b.
Parrhaſius 496.
Parthenius 226. 12. b. 119. b.
Pachaſinus Lilybet. Ep. 333. b.
Paſchaſius præſ. annonæ 176. b. Radbertus 248. b. diac. 333. b.
Paſiphilus 107. b.
Paſiteles 496.
Paſſienus 421. Paulus 304.
Paſtinatus 135. b.
Paſtor 137. b. Ajetius 421. Epiſc. 329. b.
Paternus 421. 623. b. 135. b. Tarrutenus 526. b.
Patiens Papa 137. b.
Patricius 135. b. 163. b. 176. b.
A. Patrius 421.
Patrocles 348.
Patruinus 135. b.
Patrum quidam 184. b.
Paulinus 163. b. 176. b. 184. b. 225. b. 262. b. Ambroſii not. 330. b. diſcipulus Ephræmi 329. b. Nolanus Ep. *ibid.* 333. b. 239. b. 222. b. 350. b. præco Quadrageſimæ 329. b. Pelleus 245. b. 238. b. Petrocorius 245. b. 231. b.
Paullinus 623. b.
Paullus 421.
Paulus 176. b. (L.) C. Def. 163. Epiſc. 329. b. Oroſius *ibid.* Sergius 496. in inſtit. 163. b Apoſt. 275. b. Pannonius presb. 329. b. Forojulienſis, Diac. Aquilej. 333. b. 84. b. 377. b. 378. b. 404. b. Monachus Caſinenſis, & per aliquod tempus Regis ultimi Longobardorum Deſiderii Cancellarius: Vvarnefridi f. 84. b. 188. b. 189. b. 247. b. 377. b. Julius JCtus 528. b. 522. b. 541. b.
Paxamus 28.
Pedianus 400. 496. 259. 78. b. 118. 142. 270. 442. b.
Pedius Sextus 540. b.
C. Pedo Albinovanus 263. 264. 326. 194. b. 203. b. 221. b. v. & infra in *Julius* pomponius Sabinus.
Pegaſius 137. b.
Pegaſus JCtus 524. b. 584.
Pelagius 163. b. diac. 333. b.
Pelops 496.
Pentadius 224. b. Pompejanus 201. b.

Pen-

Penthides 324.
Pephaſmenus 348.
Manius Percennius Nolanus 28.
Perdix 324.
Peregrinus Proteus 107. b.
Periandrus 358.
Periboea 94.
Peribonii dilectio 163. b.
Pericles 549. 12. b.
Periclis Odeum 348.
Perilius Fauſtinus 228.
Perilla Ovidii poetæ filia, cujus ingenium in verſibus pangendis laudat pater III. 7. Triſtium.
Peripatetici 32. b. 163. b.
Perpetuus 135. b. 137. b.
Perſannius 431.
Perſicus 584.
Perſis vel Perſeus vel Perſes 28.
A PERSIUS 47. 466. 51. b. 119. b. 163. b. 223. b. 258. b. 221. b. Ejus Scholiaſtes 467.
Pervigilium Veneris 218. b. In litteris MSS. Conr. Ritterhuſii ad Purſchium datis 5. Auguſt. 1603. mentio occurrit vulgandi à Purſchio *pervigilii Minervæ*, quod editione dignum pueriſque quod imitentur proponendum judicat Ritterhuſius.
Peſcennius Feſtus 301. b.
Petellides 364.
Petoſiris 241.
Petrarcha 6. 34. 177. 571.
Petrejus 137. b.
Petrichus. 496.
Petron 388.
petronius 135. b. 137. Afranius 219. b. petronius 136. b. 163. b.
T. PETRONIUS ARBITER 367. 457. 265. 194. b. 224. b. Fragmentum Traguriaunm 460. Fragmenta Albæ Græcæ reperta 464. Catalecta Petroniana 460. 217. b.
petronius Bonon. Epiſc. 329. b. (P.) 496. Med. 496. Ariſtocrates 572. Venuſianus aliique 224. b. 460.
Petrus Epiſc. 176. b. alius *ibid.* Abbas 184. b. Edeſſenus presb. 329. b. Beneventanus 565. b. Bleſenſis 158. b. 170. b. Diaconus 446. b. 462. b. Pictavienſis 254. b. Damiani 333. b. Creſcentienſis, tempore Caroli Siciliæ Regis clarus, de agricultura, de plantis & de animalibus libros XII. compoſuit. De Riga 261. b. 265. b. Bladunius de laudibus Fabrizii Tuſci 267. b. Apoſt. 276. b. petri Heliæ textus metr. 261. b. Venerab. carm. 265. b. pictav. panegyr. petro Venerab. dictus 265. b.
phædo 279. b.
phædon 443.
T. PHÆDRUS 373. 223. b. 220. b.
phagon. 94.
phanias Ereſius 496.
phanodicus 241.
pharax 348.
phariſæi 277. b.
phaſi ſenis, i. e. Orphei 145. b.
phemonoe 496.
pherecydes 226. 32. b. 119. b. 145. b. 278. b. 279. b.
phidias 348.
philagrius 137. b.
philarchus 365.
philargyrius perſanius 431.
phileas 119. b.
philemo 12. b.
philemon 32. b. 119. b.
philes 388.
philetas 388.
philetus 277. b.
philimachius 137. b.
philinus 496. Cous *ibid.*
philippides 48.
philippus 428. Cret. Epiſc. 327. b. Apoſt. *ibid.* diſc. S. Hieron. 329. b. Aſtrol 348. de Eleemoſyna 265. b. Epirotes 388. Macedo 12. b. 32. b. Orat. 107. b. (Q.) 163.
philiſcus 358. 496.
philiſthenes 241.
philiſtides 496.
philiſtion 12. b. 107. b. 496.
philiſtus 496.
philo 184. b. Byzantius 348 (Philoſ.) 163. b.
philocalus Furius Dionyſius. 443. b.
philochares 496.
Philochorus 241. 12. b. 119. b. 278. b.
philocrates 388.
philodemus 281. 403.
philolaus 51. b. 163. b. 184. b.
philomenes 496.
Attalus philometor 28.
philon 358.
philonides 496.

philo-

Philopator *ibid.*
Philoſophi 549. 107. b. 163. b.
philoſtephanus 241. 226.
Philotimus 388.
philoxenus 388. 107. b.
philumena Apellis 277. b.
phocas 184. b.
phocylides 281.
phœbadius ſive Fœgadius 316. b.
de Phœnice carmen 206. b. 224. b.
phoſphorus Rhet. 281. b.
photinus hæret. 327. b.
phryges 27. b.
phrynichi trag. drama 107. b.
phygellus 277. b.
phylarchus 496.
phyros 348.
phyſici 224. 32. b. 69. b. 107. b. 145. b.
piacularia arcana 108. b.
piᶜton 496.
Fabius Pictor 375. b. 378. b. 550. Carbilius Pictor 220. 270.
pierius 136. b.
pilatus 280. b.
pindarus 226. 12. b. 119. b. 163. b. 278. b. pſeudo pindarus Thebanus 78. b. pindari ſublime os 496.
pinytus Cret. Epiſc. 327. b.
piſander 119. b.
piſiſtratus 443. 280. b.
piſo 119. b. 278. b. Hiſtor. 28. Cenſorius 51. b. (L. Calp.) 496. 375. b. piſonis Frugi teſtam. 496. Annal. 12. b.
pitheus 348.
pitholeon 281.
pittacus 515.
pius 259. Ceſtius 421. (Q.) *ibid.*
Placentius Joannes 563. b.
placidius 137. b.
Placitus Sextus 28. b. 584. b. 593. b.
planciades Fulgentius 15.
Cn. Plancius 163.
L. plancus 163. Cn. 515. Plancus 421. 496.
Planudes Maximus 173. 314. 151. b. 214. b.
plato 28. 48. 94. 226. 550. 12. b. 32. b. 51. b. 69. b. 108. b. 119. b. 145. b. 163. b. 184. b. 279. b. platonica ſecta 33. b. platonici 163. b.
plauſiphanes 28.
plautius. 8.
M. ACCIUS PLAUTUS 1. 28. 48. 94. 242. 265. 33. b. 51. b. 119. b. 223. b. 220. b.
plebiſcitum M. Plætorii 51. b.
plebs Carthag. &c. 289. ſeq. b.
C. PLINIUS MAJOR 224. 12. b. 119. b. 145. b. plinius ſec. 242. 550. 184. b. 280. b. 477. C. PLINIUS JUN. 607. 201. b. 219. b. Plinius Valerianus Med. 515. 584. b.
pliſtonicus 388.
plotinus 108. b. 119. b.
plotius 422. Gallus primus Romæ Rhetoricam docuit. Hieron. & Proſper in Chron. Tucca 572. Macrinus *ibid.*
PLOTUS (MARIUS) 474. b.
plutarchus 12. b. 33. b. 119. b. 280. b.
plution 422.
podalirius 388.
poematia vetera collecta à Joſepho Scaligero 220. b. à Petro Pithœo 202. b. à Theod. Janſonio ab Almeloveen 215. b.
pœmenius 136. b.
pœnias 242.
pœni ſcriptt. 28.
poeta incertus 281. b.
poetæ 33. b. 51. b. 108. b. verſus 572. Græci fabulantur 224. Chriſtiani 225. b. vett. legg. & licentia 145. b. figmenta nocent 48. Catalecta vett. Poetarum. 260. poeticæ fabb. 550. *Margarita Poetica* auctor *Albertus Eubius*, obſervante Voſſio lib. 1. Inſt. Or. p. 302.
polemius 137. b.
polemo 292. b.
polemon 119. b.
polla Argentaria Lucani uxor 451.
polletis præc. 348.
pollio utriuſque linguæ tragœdiarum ſcriptor. Servius in Eclog. 8. Aſinius pollio 163. 242. C. Aſinius Pollionis F. Euphorionem tranſtulit, & libris quatuor amores de Cytheride ſcripſit, teſte auctore vitæ Virgilii.
pollux 266.
polus 550.
polyarchus 388.
polybius 94. 388. 18. b. Claudii libertus 443.
polycarpus Smyrn. Ep. 327. b.
polycles 348.
polycletus 348. 550.
polycrates 550. Corinth. Epiſc. 327. b. Epheſ. Ep. 333. b.
Polycritus 496.

polygnotus 550.
polyhiſtor. 496.
polyidas 388.
polyidus 348.
polyſtephanus 12. b.
polyzelus 365.
pomerius Afer, Rhetor. & Grammaticus. Sirmond. ad Ennod. lib. 2. Epiſt. 6.
pompeja 623. b. 136. b.
pompejanus 136. b. 265.
pompejus 289. b. 465. b. Falco 623. b. Sextus 539. b. (Magnus) 496. Læneus 497. (Trogus) 497. Silo 422. Feſtus 119. b. Cn. Pompejus 163. 224.
L. Pomponius Atellanarum ſcriptor de quo ſupra in hoc volumine Pomponii Marſyas obſignatus 292. b.
pomponius 48. 422. 168. 119. b. Atticus 515. poeta 333. b. Baſſus 623. b. Secundus 497. 197. b. (P.) 224. b. (L.) 12. b. 194. b. 199. b. 219. b. 220. b. 266. Porphyrio 276. Sextus 529. b.
pontiani Biblioth. & litt. 33. b.
pontificum libri 411. b. Ammian. XVII. 7. Servius ad Æneid. 21. 269. 399. Seneca Epiſt. 108. explicati ab Antiſtio Labeone, C. Attejo Capitone, Fabio Pictore. Vide, libri. Pontificales Libri 242.
pontificum annales 550.
pontilianus malus poeta Martial. XII. 40.
pontius 623. b. Leontius 137. b. S. Cypriani diaconus 327. b.
popilius 422.
Popma collectio Hiſtor. 375. b.
porcellus 422. Grammaticus, Seneca ſuaſor. 2.
porcinii (Licinii) verſus 48.
porcius 94. 147. 167. 376. b. (M.) Cato 94. 12. b. 108. b. Latro 497. V. Latro. Licinius 13. b.
porinos 348.
porphyrio 119. b. citatur à Chariſio, ſed ipſe Feſto junior eſt. De ejus Comment. in Horatium 277.
porphyrius 119. b. 163. b. 184. b. *Poeta* 266. 201. b. 244. b. citatur & à Fulgentio libello de continentia Virgiliana. Ejus item mentio in Fulberti Epiſtola 79.
porphyrii 242. medicami. 593. b.
portius 33. b.
Robertus de Porta, Bononienſis qui ante aliquot ſæcula res Romanas ab Urbe condita ad Conſtantii uſque tempora contexuit. Hujus librum in recenſendis Scriptoribus Hiſtoriæ Auguſtæ ſæpe non inutilem ſibi fuiſſe fatetur. Iſ. Caſaubonus.
portunianus 370. b. Pro portuniano apud petrum Blæſenſem Epiſt. 85. Jo. Sariſberienſem & in Caſelhi Variis Lect. II. 6. videtur legendum Fortunianus. Vide Tho. Crenii animadverſ. Tom. 14. pag. 81. ſeq.
poſidippus 292. b.
poſidius 13. b.
poſidonius 348. 497. 279. b.
poſmus 422.
posſidius, Calam. Epiſc. 333. b.
poſſidonius 119. b.
poſtumius 242. Albinus 119. b. junior 556.
poſtumus (Actius) 422.
potentinus 137. b.
præcepta vett. Rhett. 551.
Radulphus de Praellis 255. b.
præfecturæ litt. adminiſtrantes 176. b.
præſens 623. b.
pragmatici 551.
pragmatius papa 137. b.
praxagoras 388.
praxeas 277. b.
praxiteles 348.
presbyteri 136. b.
priapeja 242. 262. 217. b.
primaſius 185. b.
primiſerinius 176. b.
principius papa 137. b.
PRISCIANUS 185. b. 224. b. Cæſar. 457. b. 207. b. 472. b. Theodorus Med. 591. b. 593. b.
priſcillianus 136. b.
priſcus 623. b. 187. b. Cornel. *ibid.* Flavius 539. b.
proba Falconia 225. b. 267. poetria 330. b. 333. b.
probinus 136. b. 176. b.
probus 48. 632. 136. b. 137. b. 163. b. Æmilius 70. Titus 445. b. C. Titus 392. M. VALER. PROBUS 119. b. 34. 247. 259. 467. 379. b. 445. b.
procilius 94. 497.
proculejus 551.
proculus 623. b. 137. b. 277. b. de proculo JCto auctore ſectæ proculejanæ, Burmannus p. 169. ad Petron. proculus ſ. proclus 276. b. De proculo

poeta Sirmondus ad Ennodium pag. 82.
proculus elegiarum poeta . Ovid. IV. 16. ex ponto.
prodamus 551.
prodicus 277. b.
promotus 136. b.
PROPERTIUS 228. 63. 304. 201. b. 33. b. 119. b. 220. b.
propheta 27. b.
prophraſtus 163. b.
proſerpinæ chorus 94. conſ. Scriptt.
proſper 137. b. 185. b. 258. b. 262. b. Aquitanus 329. b. Tiro 238. Ejus Chronicon integrum ex Labbei edit. recuſum T. XI. Antiqu. Rom. Grævii. Verſus ejus Epigrammatibus præfixi 244.
protadius 136. b.
protagoras 33. b. 108. b. 279. b.
protarchus 388. 119. b.
proterius Alexandr. Ep. 333. b.
proteus philoſ. 108. b.
protogenes 551.
proverbia 443. varia 108. b.
PRUDENTIUS 358. 225. b. 258. b. 222. b. 225. b. Trecenſis 253. b.
pſalterium 185. b.
pſyllion 497.
ptolemæus 243. 348. 108. b. 119. b. 145. b. 163. b. 185. b. 187. b. 277. b. 280. b. chirurgus 388.
publius vates antiquiſſimus Cic. 1. de divinat. c. 50.
publius 119. b. PUBLIUS SYRUS 336. 264. 422. 378. 336. 194. b. 199. b. 220. b. Vinicius 443. Bleſſus 551.
pudens 137. b.
Æmiliæ Pudentillæ literæ 33. b.
pulex 202. b.
In pulvinari ſolis inſcriptio. 551.
punica Hiſt. 243.
punicè corium *Burſals* 228.
punici 27. b. Libri 515.
punitius 422.
puppius 265. b. 201. b.
puteolanus JCtus 540. b.
puton 402.
pylades 422.
pyrrho 281.
pyrron 279. b.
pythagoras 28. 348. 13. b. 27. b. 33. b. 51. b. 70. b. 108. b. 119. b. 145. b. 163. b. 185. b. 279. b.
pythagorici 33. b. 145. b. 264. b. numeri 388.
pytheas 497. 145. b.
pythia 443.
pythii, archit., comment. 348.
pythion Rhodius 28.
pythnicus 422.
pythodorus 432.
pyxodorus 348.

Quadratus 623. b.
Quadrigarius 243. (Claud.) 119. b. 375. b.
Quatuor viri 163.
Querulus (Vital. Gallici) 258. b.
Quinegius 316. b.
Quintianus 33. b.
Q. CICERO 163.
Quintilianus 623. b. 136. b. 185. b. M. FABIUS QUINTILIANUS 224. 551. 521. pater & avus 551. 521. 555.
Quintilius 281. Varus 422.
Quintilla 277. b.
Quintini Craſſi carm. 267. b.
Quintius Gallus 163. (C.) Atta 113. b.
Quintus 289. b. Fab. Lucullus 367.
Quirinus 289. b.

Rabanus emendatur 205. b. 239. b. 333. b. 247. b. 447. b. Rabani poemata 263. b.
Rabienus 422.
Rabirius 443. 224. b. (C.) Med. 437.
Radulphus de S. Albano 267. b.
Rainoldus 264. b. 510.
Rapularius 258. b.
Ratherius Veron. Epiſc. 333. b.
Rationarium Imperii Sveton. Auguſto cap. 28. rationes Imperii id. Calig. cap. 16. Vide Volum. hujus pag. 387.
Ratperti verſus 254. b. 260. b.
Ravennæ poſſeſſores 176. b.
Raymundus de Pennaforti 565. b.
Reatinis miſſa epiſt. 176. b.
Regianus 201. b. 219. b.
Regino Prumienſ. Abb. 333. b.
Regulus 145. b.
Regum Lib. V. Baſil. 301. b.
Remigius Papa 137. b. Autiſſiodor. monachus 333. b.
Reparatus 176. b.
Reſcripta Impp. Rom. 518. b.
Reſtitutus 623. b.
Reticius Auguſtod. Epiſc. 327. b.

Rex (Dejotarus) 163.
Rhemnius Palæmon . 497. V. Palæmon .
Rhetores, ab Homero exempla repetunt 551. Rhetorum præc. & contr. 48. Rhetores Latt. 501. b.
Rhinto Comicus 28.
Rhodon Aſianus 327. b.
Rhosvvithæ ſcripta 253.
Ricardi Canon. carm. 267. b.
Ricomeri miſſę Epp. 136. b.
de Riga Petrus 244. 252. b.
Rilindis Abbatiſſa 253. b.
Rimicius 376.
Riothamus 137. b.
Rituales libri etruſcorum 51.
Rodulphus 333. b.
Rogatianus, Epiſc. 289. b. presb. *ibid.*
Rogerus monachus 333. b.
Romalius 376.
Rom. Eccl. clerus 176. b.
Romani 27. b. 176. b.
Romanus 136. b. Pop. 176. b. Hiſp. 412. Voconius 623. b. Firmus . *ibid.*
Romuli, Tatii & Servii Tullii leges. Feſtus in *plorare* .
Romulus 136. b. 145. b. 176. b. 376. C. A. 201. b.
Romulo Ambroſii epiſt. 317. b.
Roſcius 551. 336.
Roſenheim Petrus 252. b.
Henr. Roslæ Heringsbergbæ 266. b.
Roſvvithæ carm. de Cœnob. Gandersh. 264. b.
Rubellius Blandus 243.
Ruffinus Aquilej. presb. 345. b.
RUFINIANUS (Julius) 502. b.
Rufinus 623. b. 136. b. 185. b. 224. b. Antiochenus 474. b. 219. b. Licinius 551. b. 520. b. Aquilej. & Syrus . 329. b. (Aradius) 136. b.
Rufo 623. b.
Rufus Rhetor ineptus de quo Auſonius Epigrammat. 45. 51. Rufus 163. 281. 110. b. (Sextus) 98. b. 276. b. 378. b. M. Cęlius 539. b. (Vibius) 428. (Vitruvius) 573. b. 577. b. (Virginius) 106. Rufi vavii 623. b. Supra in Cæcilio, Cluvio, Cœlio, Curtio, Octavio, Satilio, Sempronio, & Volgio.
Ruricius 138. b.
Ruſticæ rei ſcriptt. 21. 404. 42. b.
Ruſticus 623. b. 138. b. Helpidius 240. b.
Rutilius 13. b. 119. b. (P.) 551. Geminus 224. b. 197. b. Rufus 375. b. 539. b. Lupus 501. b. Maximus 522. b. Numatianus 127. b. 410. 207. b. 220. b. 378. b. Orat. 108. b. 213. b.
Sabbatius Epiſc. Gallic. 329. b.
Sabelliani 164.
Sabinenſe oleum 517.
Sabineus Rhetor frigidus. Martial. III. 25.
Sabinianus 623. b. 176. b.
Sabinorum lingua *quiris* haſta dicitur 440. b.
Sabinus 13. b. 623. b. 540. b. (Maſurius) 523. b. 375. b. Tiro 497. Aulus 310. b. Julius Pomponius 247. (Clodius) 428. (Gabius) *ibid.* Aſidius *ibid.* Epiſc. 317. b.
Sacerdos 138. b. 185. b.
Sacra 243.
Sacri libri 243. Sacrorum libri *ibid.* Athenis 94.
Sacrum Canarium 224.
Sadducæi 277. b.
Sagaris emplaſtrum 517.
Sajoni miſſa epiſt. 176. b.
Sajonibus *ibid.*
Selejus Baſſus 551.
Salernitana Schola 598. b.
Saliorum carmen Numæ tempore 94. carmina &c. 551. axamenta, auctore Numa. Salii carminis interpres 92. prima verba poett. latt. 94. tradita. Vide Merulam ad Ennii fragmenta pag. 81. ſeq. & Tho. Guthberletum libro de Saliis cap. 19. 26. Franek. 1704. 8. C. Ælii Stilonis interpretationem carminum Saliorum laudat Varro VI. de Lat. lingua & Feſtus Nova addita priſcis docent Tacitus II. 83. Annal. & Jul. Capitolinus in Antonino cap. 22. Duo eorum genera erant, in homines alia in Deos. Vide Meurſium III. 1. animadverſ. parte 2. exerc. critic. pag. 105.
Salluſtius 136. b. C. SALLUSTIUS CRISPUS 164. 48. 224. 228. 422. 551. 13. b. 33. b. 108. b. 119. b. 145. b. 185. b. 280. b. 375. b. alius 36. 164. b. Salluſtii alii 164. (Caninius) 163. Dionyſ. 497.
Salo 376.
Salomon 70. b. 276. b. Conſtantienſis 253. b.
Salonius 138. b.
Salpe 497.
Salvantius 176. b.
Salvianus Maſſil. 329. b. 231. b.

Digitized by Google

Salvius 136. b.
Martius Salutaris 259.
Sammonicus 119. b. V. Serenus.
Samuel Edeſſenus presbyt. 329. b.
Sanctra poeta ſalebroſus Martial. XI. 3.
Sannarum tria genera 572.
Santra 48.
Sapaudus 138. b. Rhetor ad quem Sidonius V. 10. Epiſt. & Claudianus Mamertus apud Baluz. Tom. 6. Miſc. pag. 535.
Sapidianus 136. b.
Sapientes 108. b.
Saporis epiſt. 108. b.
Sappho 281. 13. b. 33. b. 119. b.
Sarconius 422.
Sardus 623.
Sariſberienſis 569. 254. b. 368. b.
Sarmentus 551.
Sarnaci præcc. 348.
ſalernæ, pat. & fil. 28. 497.
ſatira 551.
ſaturninus 176. b. 277. b. (Claudius) 530. b. Furius 422. (Cornel.) 33. b. ſaturnini varii 623. b. ſaturninum carmen 94. Vide Merulam pag. 90. ad Ennii fragmenta.
ſatyrus de mauſoleo 348. poeta 497. qui virorum illuſtr. ſcribit hiſtorias 371. b.
ſaufejus 243.
ſaxo Grammat. 265. b.
ſcæva Memor 585.
ſcævola (Q. Cervidius) 526. b. (Mucius) 281. 573. b. 522. b. 538. b. pontifex 119. b. (P.) JCtus 164. b. filius *ibid.*
SCAURUS (Q. TERENT.) 277. 472. b. 442. b. Scaurus 243. 409. 422. 108. b. Mamercus Scaurus inſignis Orator, vita probroſus, de quo Lipſius ad Senec. IV. 31. de benefic. & ad Taciti VI. 29. Annal.
ſcena trag. comica, ſatyr. 348.
ſcenici 551.
ſcholaſt. declamat. 551.
ſcholiaſtes Anonymus Orationum Ciceronis 108. 109.
ſciron (al. Syron) 228.
ſcopas 348.
ſcopinus *ibid.*
ſcotus 410. Sedulius 236. b. Jo. Erigena 474. b. 116. b. 141. b.
ſcribonius Largus 386. 579. b.
ſcriptores de arte milit. 243. antiqui 108. b. temporum Auguſti 16. b. ſcriptores virtutt. & vitiorum 393. rerum Rom. ibid. Byzantinar. 381. b. Germ. &c. *ibid.* de generibus pietatis 243. nuptiis *ibid.* ſacris Proſerp. *ibid.* ratione templorum *ibid.* ſomniis *ibid.* 277. b. coronis *ibid.* ludis 278. b. Eccleſiaſt. 324. ſeq. b.
ſcripturarum veterum Specimina 382. b.
ſcyllus 226.
ſcythicæ voces 497.
ſeboſus 497.
Ad Secularem miſſa epiſt. 136. b.
Sectæ veterum Medicorum. Celſus præf. Marcellus Empiricus carmine de Medicina: *quod logos aut methodos, ſimplexque empirica pangit.* 597. b. Veterum JCtorum 523. b.
Secundus 277. b. 138. b. Sophiſta 619. Carina Secundus Rhetor. Xiphilinus in Caligula pag. 129. Secundi alii 619.
ſecundinus 138. b.
ſedigitus Vulcatius 13. 224. b. 9.
ſedulius 281. 285. b. 225. b. 258. b. 333. b. 236. b. Liberii & Beliſarii in Seculium acroſticha 244. b. 236. b.
ſeleucus 422.
ſeneca Joannes 563. b.
ſempronius 497. (C.) Aſellio 13. b. Gracchus 13. b. Rufus 623. b. Pſeudo ſempronius de diviſione Italiæ 378. b. 603. b.
ſenarius 176. b.
ſenator (Caſſiod. 176. b.
ſenatus 176. b. ſenatus conſulta 518. b. contum de Philoſſ. & Rhett. Latt. 16. b. Senatus conſulti formula in M. Cœlii Epiſtola VIII. 8. ad Ciceronem. aliud 16. b.
SENECA UTERQUE 423. 414. 445. 29. 228. 552. 164. b. 185. b. 223. b. 281. b. 213. b. Trag. 552. 444. 221. b. Rhetor 414. 431. 445. 552. 213. b. (Annæus) 497. M. Nepos 444. Senecæ epp. ad Paul. Apoſt. 435. Scholiaſtes in Tragœdias Senecæ 444.
ſenecio 422. Soſius 623. b.
ſenianus 422.
ſeniores in agendo facti 522.
ſentius Augur. 224. b. 266. 219. b.
ſeptem ſapp. præcc. &c. 551.
Henricus pauper, Septimellenſis, *poeta* ſæculi XIII. quem e MS. Mediceo & Lipſienſi edere voluit Chriſtianus Daumius Vide ejus Epiſtolas ad diverſos p. 176. 184.

P. Septimii duo vol. 348.
Septimiani (Poetæ ut videtur) libros quinque memorat Martialis XI. 108.
ſeptimius Afer 194. b. 221. b. 224. b. (Titius) 281. (L.) 77. P. 340. Serenus 261. 266. 194. b. 201. b. 202. b. 221. b. Septimius Romanus citatur ab Almeloveenio notis ad Cœlium Aurelianum pag. 635. De Septimiis variis vide Burmannum ad Quintilianum pag. 302.
ſeptitii varii 623.
ſeptuaginta interp. transl. 185. b. 276. b.
ſepullius Baſſus 422.
VIBIUM SEQUESTREM primus edidit. Jac. Mazochius Romæ 1505, 4. apud Joannem de Beſicken. Deinde Aldus Venetiis 1518. 8. cum Mela & aliis (non 1514. ut in Actis Erud. 1712. pag. 120. & Journal. des Sav. 1712. pag. 338.) Hinc Florentiæ 1519. 8. cum Mazochii de urbe Roma. Tum Romæ A. 1523. 4. Lugd. 1539. 8. & ex Joſiæ Simleri recenſione Baſil. 1575. 11. & à Mauſſaco Toloſ. 1615. 8. Denique Nicolai Heinſii caſtigationibus & MSto Codice Jacobi Revii uſus nobiliſſimus vir *Franciſcus Heſſelius*, novam hujus ſcriptoris editionem cum ſuis & Hadriani Relandi notis vulgavit Roterodami 1711, 8. Nolim autem aſſentiri viro docto qui in Actis Erud. A. 1712. pag. 122. Vibii Sequeſtris filiique ejus Virgiliani nomen commentitium ac falſum putat, nulla idonea incredibilis hujus ſupicionis allegata ratione. Plura ex hoc Vibio in ſuum de montibus, ſylvis, fontibus, lacubus, fluminibus, ſtagnis ſeu paludibus & de nominibus maris libellum ante annos trecentos transtulit Johannes Boccatius diſſimulato Vibii nomine, unde minus candidus arguitur à Voſſio p. 59. de Philologia, ubi & hunc Sequeſtrem a Vincentio Mirabella in Antiquitatibus Syracuſ. perperam Equeſtrem vocari obſervat.
ſerapio 443. 367. 278. b. Antioch. Ep. 317. b. Thmueos Ep. *ibid.*
ſerenus 443. 145. b. A. Sept. 224. b. poeta 243. Lyricus *ibid.*
SERENUS SAMMONICUS 52. b. 294. b. 207. b. 221. b. 375. b. 579. b. 593. b.
ſergius 33. b. Paulus 497. (Flavius) 552.
ſerotinus 27. b.
ſerranus 138. b.
ſervaſtus (Sulpicius Lupercus) 266. 202. b.
ſervatus 177. b.
ſervianus 624. b.
Q. Fabius Servilianus 375. b.
ſervilius 163. Democrates 497. Nonianus 552. JCtus 540. b.
SERVIUS 281. 136. b. 246. 248. b. 164. b. 525. b. 437. b. 468. b. Nobilis 145. b. ſulpicius 497. 539. b. Servius S. Verus 575. b.
ſervus Dei, Epiſc. 329. b.
ſeſevus 585.
P. Seſtius 164. 552.
ſettoitæ 277. b.
SEVERIANUS 177. b. Rhetor 505. b. Gabal. Epiſc. 329. b.
Severum virum eruditum & ſibi familiarem laudat Martialis XI. 58.
ſeverus 136. b. 177. b. (Corn.) 260. 261. 422. 552. 194. b. 201. b. 202. b. 224. b. (Caſſius) 421. Sulpit. presb. 329. b. 363. b. 212. b. Malacitanus Epiſc. 330. b. ſacerdos Theſſal. 317. b. Arianus 540. b. Cæcilius 540. b. 212. b. C. Caſſius 266. A ſeptimius 261. ſanctus Endelechius 212. b. 244. b. ſeveri varii 624. b. Valerius Severus JCtus 540. b. Fabium ſeverum Tergeſtinum, cauſis agendis apud Imp. Antoninum bene de patria promeritum magnis laudibus effert inſcriptio vetus apud Petrum Appianum & Barthol. Amantium, & in Franciſci Irenæi de Cruce, Carmelitæ, hiſtoria Tergeſti, Italice edita (iſtoria di Trieſte) Venet. 1698. fol. pag. 145. ſeq.
ſextilius 497. Hemina 422. (C.) Rufus 164.
ſextii orationem in Attium petitorem & alia frigida ſcripta perſtringit Catullus carm. 44.
ſextius uterque 833. (P.) 164.
SEXTUS RUFUS 97. b. ſextus Philoſ. 33. b. 393. b. ſexti Pythagorici ſententiæ à *Rufino* latine verſæ 345. b.
ſibidius 136. b.
ſiburius 579. b.
ſibylla 29. 33. b. Cumana 226. ſibyllini libri 94. 281. ſibyllæ 308. b. 145. b. oracc. 358.

Sicanorum legg. 108. b.
Sicinius Amicus 33. b. Clarus *ibid.* Pudens *ibid.*
Siculus Flaccus 574. b. 576. b
Sidonius V. Apollinaris 329. b. 131. b. 222. b. 224. b.
Sigebertus Gemblac. 267. b. 334. b.
Silanionis præcc. 348.
D. Silanus 497.
Silenus 348. 280. b.
Siliquatariorum Comes &c. 177. b.
SILIUS ITAL. 473. 221. b. 223. b. 164. (Allutius) 422. Auruncanus 585.
C. Albucius Silo Rhetor de quo Seneca & Sveton. (Abronus) 422. Porcii Latronis auditor, Pater Silonis qui pantomimis fabulas ſcripſit. Seneca ſuaſor. 2. Cajus *ibid.* 266. 201. b (Gabius) *ibid.* (Pomp.) *ibid.*
Silvanus 108. b.
P. Silvinus 29.
Simeon 177. b.
Simon. 498. 277. b. Cananæus 327. b.
Simonides 498. 552. 33. b. 145. b. Lyricus 108. b. Philoſ. *ibid.* melicus 284. b.
Simplicianus 317. b.
Simplicius 238. b. Emonenſ. 108. b. Agrimenſor 575. b.
Simus Med. 498.
Sinnius Capito 13. b.
Siricius 317. b.
Siſenna 9. 94. 469. 279. b. 374. b. (L.) 13. b.
Siſinnius 317. b.
Siſinnius Capito 244.
Sitelitergus 94.
Situs terrarum depicti &c. 498.
Smaragdus 248. b. 334. b. 465. b.
Smyrna 244.
Socrates 48. 498. 13. b. 33. b. 51. b. 70. b. 108. b. 145. b. 164. b. 279. b. Hiſt. 185. b. 334. b.
Socratici 552.
SOLINUS 511. 266. 587.
Solomon 301. b.
Solon. 33. b. 51. b. 108. b.
Sophocles 365. 13. b. 33. b. 108. b. 220. b. 281. b. Sophiſta 220. b. 262.
Sophonias 276. b.
Sophron 94. 552.
Sophronius, æqualis Hieron. 327. b.
Soranus 278. b. 220. b. (Valerius) 498. 27. b. 164. b. Medicus 584. b. 536. 579. b. Sorani alii 585. b.
Sornatius 498.
Soſagaras 388.
Soſantii 145. b.
Soſibius 52. b.
Soſicles 367.
Soſicrates 367.
Soſigenes 498.
Soſimenes 498.
Soſitheus 358.
Soſius Senecio 624. b Soſſius 624. b.
Soſtratus 388.
Sotacus 498.
Sotadeæ 552.
Sotades 498.
Sotion 13. b.
Sotira 498.
Sozomenus 185. b. 334. b.
Sparſus 624. b. (Fulvius) 423. (Silius) *ibid.*
Spartt. Ephororum decr. &c. 164. b.
ÆL. SPARTIANUS 57. b. 376. b. De Spartiano judic. Harduini 63. b.
Specioſus 177. b.
Speculum mundi 258. b.
Speratus Julius 326. 328.
Speuſippus Soleus 226. 34. b. 120. b. 164. b.
Spiridion 423.
Spurinna 624. b. Veſtricius 335.
Stabularius Comitianus 177. b.
Staphylus Medicus 498.
Starcedius 177. b.
Straſeas Peripatet. 52. b.
Statiliæ epit. 443.
Statilius Maximus 24. 146. 167.
STATIUS (P. Papinius) 561. 221. b. 164. b. 258. b. Cæcilius 34. b. Seboſus 498. Tullianus 244. 120. b. Statii varii 561.
Statuarum veterum collectio facta à Dominico Roſſi, illuſtrata à Paulo Alexandro Maffeo. Rom. 1707. fol. Acta Erud. 1707. pag. 385.
Stelæ lapideæ 498.
Stella poeta, Martial. V. 11. & XII. 3. ubi ejus facundiam prædicat.
Stemma Tuſcum 572.
Stephanus 177. b. 185. b. Papa 289. b. Leodic. Epiſcopus 334. b.
Maximus Stertinius 423.
Steſichorus 281. 108. b. Steſichori ſublime os 498.

Steſim-

Seeſimbrotus 367.
Stilico 136. b.
C. Ælius Stilo 29.
Stilpo 443.
Stoici 226. 282. 34. b. 70. b. 164. b. 185. b. 279. b.
Stoica ſophiſm. 145. b.
Strabo 187. b. 280. b. Vvalafridus 263. b. 266. b. C. Cæſar 197. b.
Strabus Gallus Fuldenſis 254. b.
Strategius 136. b.
Strato 145. b. 278. b. 279.
Stratocles 552.
Straton 52. b.
Stratonicus 498.
Studius 317. b.
In Suavia conſiſtentibus &c. miſſa epiſt. 177. b.
Succeſſus 289. b.
Succius 367.
Sudines 498.
Suecius S. Succius 194. b. 203. b.
Suellius 552.
SUETONIUS (C.) TRANQUILLUS 48. 244. 631. 559. 448. 13. b. 52. b. 624. b. 280. b. 376. b. Paullinus 515.
Suevius poeta 120. b. 224. b. 261.
Suſenus mire ſibi placens poeta, quem ridet Catullus carm. 22. Ejuſdem inter ineptorum venena Poetarum Cæſii, Aquinique meminit carm. 14.
Sulla literator. cujus mentio apud Catullum carmine 14.
Sulpicia 223. b. 203. b. 266. 302.
Sulpicius 138. b. Severus 363. b. Carthag. 228. (Servius) 552. 539. b. (C.) Gallus 48. 498. SER. SULPICIUS Rufus 94. 163. 120. b. P. Sulpicius 34. b. Sulpitius Longus 552. Apollinaris 13. b. 265. 201. b. Lupercus 202. b.
Sunæ miſſa epiſt. 177. b.
Sunhivadus *ibid.*
ſura 553. Licin. 624. b.
Surdinus 423.
Suſanna 258. b.
Sutrius 367. 199. b.
Syagrius 136. b. 138. b.
Syllæ legg. 553. L. Cornel. Sylla 375. b.
Syllus Baſſus 423.
Sylo Gavius *ibid.*
Sylvanus Plautius 540. b.
Sylvaticus Matthæus 597. b.
Symmachus quinto hiſtoriæ libro citatur à Jornande cap. 15. Getic. ubi multa de Maximo Imp. ex eo refert.
SYMMACHUS (Q. AUREL.) 70. b. 108. b. 120. b. 129. b. 136. b. 164. b. 177. b. 185. b. 287. b. 201. b. Pater 136. b. ſymmachi editio Biblior. 276. b. alterius relatio ad Imperatt. 317. b.
Symphoſius Cælius Firmianus 208. b. 375. b. 201. b. 240. b.
Sympoſius 224. b. auctorem eſſe verſionis latinæ narrationis eorum quæ Apollonio Tyrio contigerunt, præter Meurſium ſuſpicabatur Barthius LVIII. 2. Ad. & pag. 712. ad Claudian. Nempe & in illa (pag. 699. 700. Opp. M. Velſeri) leguntur ejuſmodi ænigmata, qualia Sympoſii habemus. Eandem narrationem, ut hoc notem in tranſcurſu, multum ab impreſſis diſcrepantem habuit MS. Theodorus Canterus, ut teſtatus eſt in litteris ad Meurſium. Primam Sympoſii ænigmatum editionem dedit Joachimus Perionius Parif. 1533. 8. *Symphoſii veteris poetæ ænigmata nunc primum inventa, & excuſa cum ſententiis VII. ſapientum emendatioribus & auctioribus.* Vide Mich. Maittaire annales typograph. Tom. 2. pag. 791. ſympoſius etiam vocatur in editione Baſil. 1563. 8.
Synodus, Athanaſius removens 109. b.
Synodi variæ 185. b. V. Concilium.
Syracuſ. civit. poſſeſſores &c. 177. b.
Syri 29. 358. 27. b. 145. b.
Vallius ſyriacus 423.
Syrianus Philoxenus 164. b.
Syro Epicureus 244.
Syrus Alexandr. 329. b. (P.) 13. b. 224. b.
Tabulæ XII. Legg. 244.
Tabula Eugubina 603. b.
Tabula Peutingeriana ſive Tabula itineraria Conſulatu XV. Theodoſii junioris vel potius anno XV. Imperii Theodoſii majoris primum concinnata (vide Velſeri opera p. 831. & 791.) quæ auſpiciis Marci Velſeri è Conradi *Peutingeri* patricii Auguſtani Bibliotheca ſegmentis octonis in lucem edita eſt Venetiis A. 1599. 4. Noviſſime inter Velſeri opera qui ad ſegmenta duo priora commentarios addidit, iterum lucem adſpexit Norimbergæ 1682. fol. Paulus Merula cujus verba etiam laudata

data Voſſio p. 250. de ſcientiis Mathematicis, de hac tabula ita ſcribit præfat. Coſmographiæ: *Plus habet illa in receſſu quam frons pollicetur. Licet infinita ibi ſint depravata & turbatioris ordinis, tamen comparata cum Antonini Itinerario (cui & hinc medicina non ſemel per me petita) nullo negotio poſſunt corrigi, & ad ſua revocari caſtra, quod non infeliciter à me factum in Gallia Italiaque res ipſa docebit. Procurrit hac tabula ab Occidentali Oceano per Continentis totius longitudinem ad Orientalem uſque, ſingula notans loca; nec non locorum, induſtria ſtupenda, diſtantias & intervalla. Totum complectitur quantus quantus eſt Antoninum, alterumque tantum & amplius apponit, ſi civitates, urbes, opida, pagi, fluvii aliaque talia diligenter examinentur, digna certe quæ ſedulis doctorum non magiſtellorum manibus teratur.* Novam præſtantiſſimæ hujus tabulæ editionem cum Nicolai Bergierii libro de viis magnis Romanorum ſperare nos juſſit Claudius Nicaſius in diſſ. de numo Pantheo Hadriani Imp. Quo quidem defuncto Vir Ampliſſimus eruditiſſimuſque Menſo Altingius novam illius molitur editionem, cujus conatu ſe deterritum teſtatur Clariſſ. Hennimus T. 10. Antiqu. Romanar. theſauri Græviani p. 636. ne illam Bergierii libro adderet. * Tabulam Peutingerianam inventam primum à Conrado Celte, ſervatam Auguſtæ Vindel. à Conrado Peutingero, à M. Velſero editam explicatamque commentariis illuſtravit vir egregius & nobiliſſ. Menſo Altingius. Hi deinde, auctore A. 1712. 2. Auguſt. ætat. 76. Groningæ defuncto, edendi miſſi ſunt Ultrajectum ad virum eruditiſſ. Hadrianum Relandum. Sed & ipſe eheu extinctus eſt A. 1717. cum & horum commentariorum & veterum itinerariorum editionem moliretur. In tabula Peutingeriana locorum diſtantias longiore interdum ut in viis militaribus mos eſt anfractu deſignari notavit Sirmondus ad Sidonium lib. 3. Epiſt. 2.

TACITUS (C. CORNEL.) 595. 559. 187. b. 376. b. Cornel. 244.

Tages 367. 109. b. 145. b. Hetruriæ terræ liber 244.

Talemaſtis 244.

Tamuſii annales 443.

Tancrlæ miſſa epiſt. 177. b.

Tannonius Pudens 34. b.

Tarcheſius 349.

Tarentinus ſenarius 292. b.

Metius Tarpa 282.

Tarquenna 29.

Varquinius Priſcus 120. b.

Tarquitius 498. 120. b. Tarquitiani libri 109. b.

Lucius Tarruntius 515.

Tarutius 598.

Tatianus 277. b.

Tatii votum 94.

Tauron 498.

Taurus 13. b.

Technicorum decreta 553.

Tejus quidam 34. b.

Teleſtes poeta 598.

Telochares 349.

Terentia 164.

Terentianus 185. b. TERENTIANUS (MAURUS) 223. b. 472. b.

TERENTIUS (P.) 29. 48. 224. 228. 13. b. 52 b. 60. b. 109. b. 120. b. 145. b. 164. b. 185. b. 199. b. 220. b. 223. b. Clemens 526. b. Culleo 45. *Libo ibid.* vocum aliquot apud *Terentium* explicatio. 442. b.

Terentius (Q.) Scaurus 13. b. Varro 14. b. 34. b. Eutychianus 593. b. Terentii varii 45. b.

Tergilla 498.

Terpander Leſbius 164. b.

P. Tertius 120. b.

Tertullianus 367 225. b. 230. 231. 269. b. JCtus 531. b.

Teſſeræ v. Junius Philargyrus. Adde Thomaſini librum & A. Schottum lib. 2. c. 6. nodorum Ciceronis.

Teſtamentorum formulæ 389. b.

Tetradius 138. b.

Teucer 498.

Tezutzat Sajoni miſſa epiſt. 177. b.

Thais 258. b.

Thales 29. 34. b. 70. b. 279. b. Cret. 145. b. Miles 145. b.

Thaletas Cret. Gortynius 164. b.

Thallus 280. b.

Thalus 301. b.

Thamy-

Thamyris 365.
Tharrias 388.
Thaumaſtus 138. b.
Theagenes 109. b.
Theano Pythagor. 52. b.
Themacydes Pythag. 145. b.
Themiſon 388. 34. b.
Themiſtis, mul. Philoſ. 301. b.
Themiſtius 164. b. 185. b.
Themiſtocles 553. 109. b.
Theobaldus Cantuar. ejus teſtamentum inter Epiſtolas Joannis Sarisbərienſis LVII. T. 23. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 432. Theobaldi Epiſcopi Phyſiologus, de naturis duodecim animalium, verſibus hexametris leoninis ſive homœoteleutis. Sine loci & temporis nota in 4. Habeo etiam exaratum in membrana cum Avieno & Theodulo.
Theochreſtus 498.
Theocritus 48. 224. 226. 14. b. 34. b. 120. b. 164. b. Syracuſ. 245
Theoctiſtus 185. b.
Theocydis præcc. 349.
Theodagunda 177. b.
Theodachadus *ibid.* Rex *ibid.*
Theodatus 245.
Theodectes 553. 14. b.
Theodoricus Trudon. Abbas 334. b.
Theodolus 334. b.
Theodora 177. b.
Theodoretus 185. b. Cyri Epiſc. 334. b.
Theodoreus 553.
Theodoret *ibid.*
Theodoricus 267. 334. b. Rex 177. b.
Theodorus 349. 593. b. 136. b. conf. Priſcianus. Byzantius 553. 145. b. Ancyranus Epiſc. 329. b. Antiochenus presb. *ibid.* Gadareus 553. Heracl. Ep. 327. b. notarius 109. b. Pachomii ſucceſſor aliique 329. b. Scotus ArchiEp. 334. b. Phocæus 349. Philoſ. 443. malus Poeta quem perſtringit Martiali XI. 94. Theodori diſcc. 423. ſchola 553. Medici Veron. ſ. pulvis 517. Vallis coloris carm. 265. b.
Theodoſius Imp. 136. b. Theodoſius 349. 177. b. 577. ſacerd. Theſſal. 316. b.
Theodotus 324. 553. Byzantius 277. b. Coriarius *ibid.*
Theodulphi verſus 260. b. 263. b. 207. b. 244. b. 247. b.
Theodulus 177. b. 260. b. 264. b. 248. b. presb. 329. b. De Theoduli ecloga dixi ad Trithemium de ſcript. Eccleſ. cap. 185.
Theognis 109. b.
Theologi 292. b. vett. 70. b. 109. b.
Theologia Lini 245.
Theomenes 498.
Theomneſtus *ibid.*
Theon (Lithienus) 282. ſq. Samius, pict. 553.
Theonius 177. b.
Theophilus rei ruſt. ſcr. 29. VI. Antioch. Epiſc. 327. b. Cæſar. Ep. *ibid.* Imper. Conſt. 334. b. Philoſ. 367. Alexandr. Pont. 185. b. ad Autolycum 301. b. Theophilo Ambroſii epiſt. 317. b.
Theophraſtus Pierites 165. b. Athenienſis 29. 245. 498. 553. 14. b. 34. b. 52. b. 70. b. 120. b. 145. b. 165. b.
Theophlaſtus Papa 138. b.
Theopompus 245. 14. b. 109. b. 281. b.
Theotimus 277. b.
Theoxenus 388.
Theriolus 177. b.
Q. Thermus 164.
Theſeus 365.
Theſpis 48. 282.
Theſſalonic. præſ. 177. b.
Theſſandrus 245.
Thibaritana plebs 289. b.
Tholvit. 177. b.
Thomas Ænigmaticus 334. b. Beverlac. 267. b. Apoſt. 327. b. Cantipratanus 532. b.
Thomati, V. C. miſſa epiſt. 177. b.
Thoringg. Regg. *ibid.*
Thraſea Pætus 585.
Thraſyllus 499.
Thraſymachus 70. b.
Thryphonius Claudius 532. b.
Thucydides 245. 14. b. 109. b. 120. b. 146. b.
Thuſcus 423.
Thyeſtes 282.
Thyphon Magus 278. b.
Tiberianus 245. Bæticus 327. b.
Tiberius Theodoreus 423. Tiberii ad Sen. epiſt. 585.
TIBULLUS 245. 220. b. 301. 201. b. 34. b. 223. b.
Tichonius Afer 329. b.
Ticidas poeta 34. b. 224. b. 194. b. 220. b.

Tuſcus 624. b. Hiſt. 423. Fabricius 499.
Tutelo 254. b.
Tuthrodes 245.
Tychonius Donatiſta 186.
Tyndaridarum fab. 553.
Tyro 553. 624. b.
Tyrtæus 282. 553.

Vadianus (Joach.) 447.
Vagellii carmen 443. Vagellius Rhet. Mutin. 585.
Valens 624. b. Abúrnius 524. b.
Valentiniani Imp. oratio 109. b.
Valentinianus 136. b.
Valentiniani hærett. 277. b.
Valentinus *ibid.*
Valerianus 624. b. 166. b. 202. b. ſive Valerius Antias 375. b. 292. b. 577. b. (Corn.) 499. (Curt.) 186. b.
VALERIUS (P.) MAXIMUS 499. 389. 445. b. Lucius. 539. b. Meſſala 15. b. Severus 540. b.
Valerius 136. b. 399. Flaccus 518. 223. b. 220. b. Ædituus 15. b. Antias 15. b. Pontifex 292. b. JCtus 164. Probus 15. b. (Q.) Soranus 94. Catullus 15. b. Paulinus 624. b.
Valerii Paulini medicam. 517.
Valgius 48. 194. b. 215. b. 224. b. 220. b. (C.) 499. 553. Rufus 15. b. Valgii elegos memorat Servius ad Eclog. 7. De T. Valgio Rufo, & Valgio Saturnino Rufo Brukhuſius ad Tibullum. p. 376. ſeqq.
L. Tuccius Valla Med. 499.
Vallius Syriacus 423.
Vargontejus Quinto 191. b.
Varii Thyeſtes tragœdia 224.
Varius 245. 120. b. 224. b. (L.) 197. b. 224. b. 221. b. (Q.) 544. Geminus 423.
VARRO (M. TERENT.) 81. 29. 48. 94. 224. 499. 554. 265. 339. 428. 21. 34. b. 52. b. 120. b. 146. b. 165. b. 186. b. 224. b. 278. b. 375. b. confer Terent. Attacinus 92. 215. 226. 282. 265. 208. b. 220. b. 224. b. Menippeus 226. Varro 9. Varro tragicus & lyricus poeta de quo Martialis V. 31.
Varus 225. 194. b. 215. b. 136. b. (L.) 554. (Quintilius 423. 260. ducis filius auctor declamationum quas laudat Seneca. Alfenus 246. 522. b. (P. Alfenus) 539. b. Vari poetæ, diverſi ab Alfeno Varo JCto & à Varo duce exercitus, mentio apud Horat. & Servium in 9. Eclog. Vide Diarium Venetum Giornale de' letterati d' Italia Tom. 10. pag. 266. ſeq.
Varii Gemini, ſublimis Oratoris dictum *qui non litigat, cælebs eſt*. Abbo Floriacenſ. pag. 428. Epiſt.
Vaſaria non omnia excutienda 500.
Vatinius Imp. 164. 443. 120. b.
Vectius 138. Vectius Valens 500. 554.
VEGETIUS (FL.) RENATUS 109. b. Prætextatus 165. b.
Vegoja 577. b.
VELIUS LONGUS 15. b. 120. b. 186. b. Cerealis 624. b.
VELLEJUS (M.) PATERCULUS 368. 375. b.
Venantius 177. b. Fortunatus 334. b. 207. b.
Venator. 624. b.
Vennonius 375. b.
Venuſtus 136. b.
Veranius 120. b.
Verano Sajoni miſſa epiſt. 178. b.
Veratius Pontificalis 120. b.
Verbuſius 178. b.
Verecundus 230. b.
Verginii vel Vergilii comment. 94.
Verginius Flaccus Rhet. 573. Rom. 621. Ejus Comœdias Plautinis & Terentianis comparandas nec non mimiambos laudat Plin. VI. 21. Epiſt.
Vergundi libelli 266. b.
Verres 146. b.
Verrius Flaccus 246. 500. 15. b. 120. b. 402. b.
Verulanus Jo. Sulpitius 221. b.
Verus 624. b. Cloatiuſ 120. b. Arauſic. Ep. 334. b.
Veſpaſiani Imp. Epiſtola edita à Steph. Chamillardo, S. I. in diſſertationibus editis. Pariſ. 1711. 4. Mem. Trevolt. 1712. pag. 492.
Fabius Veſtalis 500.
Veſtinus *ibid.* (Marcus) 554.
Veſtorius 349.

Veteres 34. b. conſ. Annales.
Veterina animalia 112. b. 113. b.
Vetus quidam Rhet. 423. orator 554.
Ugutio Piſanus 463. b.
Vibius Curius 554. Calvus 423. Criſpus 161. 554. Furius 423. Gallus *ibid.* Rufus *ibid.* 500.
Vicarius Hiſpan. 136. b.
P. Vicitius 423.
VICTOR (Sextus Aurel.) 77. b. 72. 77. 95. 109. b. 378. b. Carthennenſ. Epiſc. 330. b. Capuanus Ep. 334. b. I. Papa 328. b. Tununenſ. Ep. 330. b. Martyritanus 186. b. Publius 98. 376. b. 378. b. 394. b. (Cl. Marius) 225. b. 262. b. Statorius 423. (SULP.) 502. b. 504. b. Catalogus Autorum in Victoris lib. de Origine Gentis Romanæ allegatorum 78. b.
VICTORINUS 80. b. 165. b. 178. b. 186. b. 225. b. 277. b. (Fabius Marius) Afer. 100. 233. b. 240. b. 465. b. 469. b. 474. b. 504. b. (Maximus) 468. b. 473. b. Petav. Epiſc. 328. b. 231. b. 240. b. Rhet. *ibid.* Maſſil. 330. b.
P. Victorius vindicatur & laudatur 152. (Marcellus) 522. Aquitanus 330. b.
Vigilantius hæret. 330. b.
Vigilius Afer Antiſtes 186. b. Papa *ibid.* Epiſc. 317. b. diac. *ibid.*
Vincentius 136. b. 138. b. Bellovac. 463. b. Gallus presb. 330. b. Lirinenſ. *ibid.*
Vindex Lucius Coelius 472. b.
Vindicianus 517. 579. b.
Vindius 540. b.
P. Vinicius 423. L. *ibid.*
Vini inventio 145. b.
Vinidanius 642.
Vipſanius (M.) 229. Agrippa 423.
Virgiliomaſtix 246.
VIRGILIUS (P.) MARO 213. 29. 48. 225. 226. 229. 500. 554. 15. b. 34. ſeq. b. 52. b. 70. b. 109. b. 146. b. 165. b. 186. b. 187. b. 202. b. 219. b. 220. b. centones de Chriſto &c. 267. ſeq. 281. b. Virgilius in locos communes digeſtus ſub titulis à Mich. Coyſſardo S. I. Pariſ. 1683. 8. liber utiliſſimus Poeticæ artis ſtudioſis. Virgilii alii 271. Virgilius tragoedus 573.
Fl. Virginius 554.
Viſellius 554.
Viſorum interpretes 109. b.
Vitali miſſa epiſt. 136. b. Vitalis Agrimenſor 577. b. Mimus 265. 202. b.
Vitalianus 178. b.
Vitellii oratio 500. commentr. 280. b. Vitellius Afer 330. b. Auguſti procurator 539. b.
VITRUVIUS (M.) POLLIO. 246. 338. 500. 586.
Vitruvius Rufus 339.
Vivianus 540. b.
Ulpianus in Inſt. 165. b. 519. b. 527. b.
Umbricius Melior 500.
Umbro 120. b.
M. Unicus poeta Elegiacus laudatur à Martiale XII. 43.
Unigi Spatario miſſa epiſt. 178. b.
Voconius Romanus 864. 624. b. poeta 34. b. Epiſc. Afer 330. b.
Volcatius 49. Sidigitus 266. 202. b. Nobilis 500. Sejus Gallicanus 57. b. 108.
Volſcorum Lingua 500.
Volumina tota de ſtatu 554.
Volumnius 164. Tuſcus trag. 94.
Voluſianus 138. b. Voluſii annales deteſtatur Catullus carm. 92. & 36.
Vomanus 265. 202. b.
VOPISCUS (Flavius 57. b.
Montanus Votienus 423.
Urbanus 246.
Urbicus 126. b.
Urceus Antonius Codrus 4. 328.
Urſinus monachus 330. b.
Urſus 624. b.
Uſuardus monachus 334. b.
Uviliæ miſſa epiſt. 178. b.
Vvalafridus Strabo 334. b. 247. b. 240. b.
Vvandalorum Rex 178. b.
Vvandelbertus 334. b.
Vvandil. 128. b.
Pauli Vvarnefridi carmina 263. b.
Vverdenus 463. b.
Vvidichindus Corbejenſ. 334. b.
Vviligi Sajoni miſſa epiſt. 178. b.
Vviliranchus Dux *ibid.*
Vvillerami carm. 264. b.
Vvinuſindus Comes 178. b.
Vviponis panegyr. ad Henr. III. Imp. 264. b.
Vvitekindi paſſio Theclæ 266. b.
Ethel Vvolfi carm. 263. b.
Vvlfinus, Grammaticus Aurelianenſis, poeticæ laude clarus, de quo Sirmondus ad Theodulfum Aurelianenſem.

Xanthus 500. Hiſtor. 515.
Xenagoras 120. b.
Xenias 500.
Xenocrates 34. b. 52. b. 146. b. 165. b. 279. b Zenonis 500.
ſtatuarius *ibid.* Epheſius *ibid.*
Xenon 120. b.
Xenophanes Coſophonius 226. 15. b. 52. b. 70. b. 279. b.
Xenophantus 443.
Xenophon Socraticus 29. 554. 15. b. 34. b. 52. b. Lampſacenus 500.
Xenotimus 500.
Xyſtus I. Papa 330. b. 345. b.
Zachalias, Babyl. 500.
Zacharias 276. b. Papa 339. b.
Zachlas 34. b.
Zamolxis Magus 34. b.
Zenobius 367.
Zeno Citicus 29. 500. 15. b. 70. b. 146. b. 186. b. Eleates 34. b. 280. Myndius 292. Stoicus 79. b. Epicureus 302. b.
Zenodorus 136. b.
Zenodorus 358.
Zenon Citicus idem cum Stoico 94. 54. b. 165. b.
Zenophanes 367.
Zenothemis 500.
Zeuxis 554.
Zoilus Macedo 349. 500.
Zopyrus 388.
Zoroaſtres 500. 27. b. 34. b. 109. b.
Zoſimas 258. b.

INDEX

Auctores de re ruſtica 86.
Scribonium Largum 580. b.
Senecam Rhet. 417. & Philoſ. 440.
Servium in Virgil. 232.
Sidonii Apollinar. Epiſtolas 136. b.
Sigebertum Gembl. de ſcriptoribus Eccleſ. 331. b.
Solinum 517.
Statii Scholiaſten 566.
Svetonium de Grammaticis & Rhetoribus 509. b.
Symmachi Epiſtolas 134. b.
Tertullianum 274. b.
Varronem de lingua lat. 92.
Vitruvium 345.

F I N I S.

50313

Digitized by Google

[illegible]

50313

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google